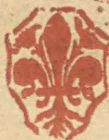
Decisiones Guidonis pape

Decisiones parlamenti dalphinalis grationopolis per quõdã eximium iuris vtriusq; doctorẽ dominum Guidonem pape dum viueret in dicta curia senatorem. de casibus qui quottidie in practica versantur edite: quibus vltra q̃ in alijs omnibus sit additum et preter diligentissimam castigationem qua multum indigebant sunt concordate in vltimis additionibus manus appositione notatis rote decisiones capelleq; tholosane et nouissime scripta p eundẽ Guidonẽ pape in tripartito suo opere consiliorum iamprimũ in lucem emisso.

St enim veri boni a natura nobis ingenerata cupido. vt dicit Leonar-
dus aretinus in hysagogico in libros morales aristotelis ad galeotũ
edito. Et vt alibi testificatur fons eloquẽtie Marcus tullius alijs quo
qꝫ ⁊ nati sumus: ⁊ tantum quidem est in communem hominum societa
tem conferendum quantum quisqꝫ ⁊ ingenio ⁊ opere ac labore assequi
valuerit. Quoniam vt inquit Aristoteles princeps ille peripathe[illegible]rũ
omne bonum q̃to communius tanto melius. Ideoqꝫ post lucubratio
nes meas in pluribus ⁊ diuersis italicarum vniuersitatum gymnasijs
ineunte adolescentia lustratis peractas: ⁊ deinde septennio in multis achademijs partiũ
francie: tum publice tum priuatim legendo iura ciuilia ⁊ canonica fuissem professus: gra-
tionopolim veniens nonnullorum precibus illic deuictus a meatu in laicum directo gres-
sum cohibui: ⁊ in dalphinatu vnde parẽtes mei digressi fuerant in illustri ipsius supremo
dalphinatus consistorio postulando sedem statui. Ubi quippe dum a nõnullis requisitus
essem vt decisiones dicti insignis consistorij numero sexingentas trigintaduas a quondã
spectabili nobiliqꝫ ⁊ egregio domino guidone pape legum doctore ⁊ cõsiliario dalphina.
benemerito compilatas: iamqꝫ pedetentim vt autumauerim: vicio impressorum seu libra
riorum multimodis atqꝫ innumeris mendis respersas emendarem: limaqꝫ correctionis
transcurrerem. Ipse profecto non ingenio fretus sed requisitione pulsus pariter ⁊ cõcita
tus instinctu inq̃ nature: que homines etiam hominum causa vt supra innui procreatos
esse voluit: vt sibi alterutrum quacunqꝫ possent ratione auxilio forent. Quamobrem ego
anthonius rambaudi de genere nobilium rambaudorum de monte gardino vapinçensis
diocesis prouincie dalphi. natus inter iuriũ professores minimus id opus aggressus sum
interqꝫ corrigendum quasdam epistolas vtiles atqꝫ necessarias in locis opportunis addi-
di breuiqꝫ tempore hoc anno labente. M.cccccij. cirta festiuitatem omnium sanctorum ad
laudem dei absolui quas commilitonibus meis forensi ac litteraria (militia) gracionopo-
li militantibus vna cum opere ipso omni menda expurgato dedo ⁊ consecro quasqꝫ omni
um iudicio corrigendas exhibeo. Idcirco queso tu lector ne eas liuore oblatrãdi: sed amo
re studendi sedulo legas atqꝫ perlegas. sane quid beniuole perlectis nocebit. Uerum ⁊ si
quippiam in ipsis vel minus sapidum vel minus diserte aut parum elegãter dictum offen
deris: hoc tua prudentia supplere curabis. In illis vero si quicq̃ tibi quandoquidem pro-
futurũ ac frugi occurrerit id ipsum maximo optimo deo ascribas ⁊ gratias agas: laudesqꝫ
referas ipsis prestantissimis professoribus eisdem in additionibus prenotatis: qui nos
suis gloriosis doctrinis illustrarunt.

Tabula seu repertorium in decisiones parlamenti dalphinatus sm ordinē alphabeti cōposita.

A

¶ Questione. ccccxvj. sunt conclusiones septem. et questiones centum que sequuntur.

¶ Prima conclusio ꝙ virtute appellationis quis constituitur sub protectione iudicis appellationum.
¶ Secunda conclusio ꝙ iudex appellationis non pōt se intromittere nisi de his de quibus est ad eū appellatum.
¶ Tertia. Quod iudex appellationis non habet iurisditionem in territorio iudicis a quo nisi appellatione introducta.
¶ Quarta. quod iurisditio iudicis appellationum expirat per sententiam per eum latam.

¶ Quinta. Quod appellans nō debet recedere nisi prius iudex detulerit sue appellationi.
¶ Sexta. Quod iudex appellationum succedit in locum iudicis a quo.
¶ Septima. Quod a superiore non recognoscente superiorem potest appellari ad papam.

¶ Questiones centum.

¶ Quadragesi.octaua. An victus victori debeat in expẽsis cõdẽnari. dicẽdũ videtur ꝙ sic regulariter.

¶ Quadragesi.nona. An ab edicto iudicis ne portent arma possit appel. Videtur appellari nõ posse

¶ Quinquagesima. An possit appellari a citatione Regulariter non appellatur.

¶ Quinquagesima ꝑma. An sufficiat dicere appello ad iudicẽ cõpetẽtẽ neminẽ exprimẽdo. dic ꝙ sic.

¶ Quinquagesima secũda. Si appellatiõis iudex cognoscat an appellatio sit recipienda interim pendente dicta cognitione debeat inhiberi. dic ꝙ non.

¶ Quinquagesima tertia. An iudex appellatio. debeat sequi statuta ꝑmi iudicis. Dicẽdũ videt ꝙ sic.

¶ Quinquagesima quarta. Quid operet appellatio extraiudicialis. Dic ꝙ operatur qꝛ p eã excõmunicatio iniusta nõ ligat. secus si nõ esset appellatuꝫ et an valeat sine expressiõe cause. Et videt ꝙ valuit. Item ibi ꝙ appellatio extraiudicialis debet infra mensem intimari parti.

Item ibi ꝙ etiam appellans eximitur a iurisditione iudicis a quo sicut in appellatione iudiciali.

¶ Quinquage.qnta. An debeat appellari ab omissione cõdẽnationis expen. Et dic ꝙ sic.

¶ Quinquagesima sexta. An appellatio possit interponi coram notario. Utiqꝫ potest.

¶ Quinquagesimaseptima. An appella. impediat executionẽ snie dic non regulariter. nisi fines mandati excederentur.

¶ Quinquagesimaoctaua. An iudex qui non detulit appellationi possit exequi suã sniam. Rñd. ꝙ nõ nisi esset certum appellationem iniustam.

¶ Quinquagesima nona. An iudex appella. dbeat statim inhibere. Nõ est inhibendũ donec sibi cõstito ꝙ est iudex.

¶ Sexagesima. An iudex appellatiõis sit iudex nullitatis. Utiqꝫ est.

¶ Sexage.j. An appellãs comparendo coraꝫ iudice a quo renũciet appellatiõi videtur. dicẽdũ ꝙ nõ.

¶ Sexage.ij. An dñs cõtumax possit appellare ꝑ se vel per eius procurato. Nõ appellat regulariter.

¶ Sexagesima tertia. An tertia persona interueniens possit appellare. Ibi remittitur ad scripta do. inno. in. c. cũ super. de senten. ⁊ re iudi.

¶ Sexagesima quarta. An de iure ciuili possit appellari ab interlocutoria qꝛ iudex admittitur libellum ineptum. Potest appellari.

¶ Sexagesimaquinta. Si possidẽs dubitãs turbari appellat extra iudiciũ cuius sit effectus talis appellatio. Rñdet ꝙ restituit in statum temporis appellationis interiecte ex causa verisimili.

¶ Sexagesimasexta. Si snia cõtineat plura capitula an possit appellari ab vno. videtur ꝙ potest.

¶ Sexagesima septima. Si simul ⁊ semel proferãtur interlocutoria ⁊ diffinitiua an sufficiat vna appellatio. dicendũ videtur ꝙ due requiruntur.

¶ Sexagesima octaua. Quando est assignatum ad ordinandum super amissione articulorũ ⁊ diffiniendũ si comode si feratur sentẽtia diffinitiua sine ordinatione an valeat videtur ꝙ non valet cũ permittatur appellatio.

¶ Sexagesima nona. Si appello a sententia ⁊ appellatus negat eam latam an perdat commodum sententie. dic ꝙ sic.

¶ Septuagesima. An tempus decem dierũ ad appellandum currat nullitate proposita dicendũ videtur ꝙ ita vt ibi ⁊ etiam. q. xiij.

¶ Septuagesimaprima. Quod iudex qui desert appellationũ totã iurisditionẽ a se abdicat.

¶ Septuagesimasecunda. An appellans a simplici interlocutoria possit de nullitate dicere. id facere posse non videtur.

¶ Septuagesimatertia. An iudex appellationis possit cognoscere de his que corã eo agi nõ possunt ꝙ non potest ita videtur.

¶ Septuagesimaquarta. Quãdo dñs nr̃ dalphinus fert sentẽtiaꝫ ad quẽ debeat appellari. Rñd. ꝙ connestabulum siue cancellarium francie

¶ Septuagesimaquinta. An appellari possit a iudice non suo cõiter electo vl' cuius iurisditio prorogata est. dicendum videtur ꝙ potest.

¶ Septuagesimasexta. Si iudex ad quem vt bonũ virum recurritur pronunciet bene vel male arbitratũ an a sententia sua possit appellari. videtur non posse appellari.

¶ Septuagesimaseptima. In quibus casibus possit ab interlocutoria appellari. dic in casibus certis enumeratis in locis ad quem ibi sit remissio.

¶ Septuagesimaoctaua. An qs possit adherere appellationi ab alio interposite põt.

¶ Septuagesimanona. Si procurator meꝰ nõ appellat an possim appellare post decem dies a tempore sententie. dicendum videtur ꝙ potest si procurator non est soluendo.

¶ Octuagesima. An sup dcimis possit ap. dic ꝙ nõ.

¶ Octuage.j. Qualiter attẽta debeant reuocari. vt in locis ad que ibi remittitur habere.

¶ Octuagesimasecunda. quis sit effectus quando quis primo appellauit viua voce cum protestatione de appellando in scriptis. dic vt ibi.

¶ Octuagesimatertia. Quando quis citatur ad locum tutum non potest appellare. dic ꝙ sic.

Quãdo quis pronũciat se iudicem incompetentẽ.

¶ Octuagesimaquarta. an possit illam iterlocutoriam reuocare. videtur dicendum ꝙ non.

¶ Octuagesimaquinta. an iudex appellationum succedat in locũ iudicis cause principalis dic ꝙ sic.

¶ Octuagesimasexta. an pnceps possit appellationẽ desertã admittere. põt vtiqꝫ vt. q. clxxxv.

¶ Octuagesimaseptima. an ab executore possit appellari. dic ꝙ non regulariter nisi in exequendo modus excedatur.

¶ Octuagesimaoctaua. Si appelatur a sentẽtia ⁊ appellatio deseratur lapsu fatalium.

An saltem iudex appellationis possit de nullitate cognoscere videtur ꝙ nõ.

¶ Octuagesimanona. an in causa momẽtanee possessionis possit appellari. ꝓm canonistas põt cuꝫ insertione cause appellationis.

¶ Finis tabule;

cc iij

a ¶ Memoria quidnam sit memoria et quotuplex. vide [illegible] minum albe. de rosa. in versi. memoria.
b ¶ Labilis. Maxime senis quia questio primo [illegible] in memoria senescendo. vt per [illegible] rosate vbi. s.
c ¶ In. c. porrecta in glos. in. versi. nō credamus.
d ¶ In. §. fi. versi. quam formam iuncto ibi que omnes ꝛc.
e de iudi. col. vi.
f ¶ In. §. sedebunt.
g ¶ Versi. quid de interlocutoria in fin. vult allegare versi. in summa in prin. ibi nisi loci vel fori consuetudo aliud inducat
h Ipsa est nulla. hoc intellige quando cōsuetudo fuerat articulata et probata alias secus: quia consuetudo est incerta cum sit facti ꝛ in facto consistat. c. j. de consti. lib. vj. Et ita intelligitur opi. Ja. de ra. alleg. per do. Cy. in. l. ij. in fin. quando prouo. non est neces.
Et istud verum: nisi ipsa consuetudo. sit generalis. vel notoria de primo per do. Bal. in. l. si fugitiui. C. de ser. fugiti. in. j. col. in versi. vel dic de secundo per eundem do. Bal. in. l. generaliter. C. de epis. ꝛ cle. in. j. col. in. j. oppo. ibi. Istam etiam theoricam.
i ¶ Vicem legis obtineat. Et ideo stilus seu longeuus vsus causarum potest allegari pro iure. vt not. do. Car. in cle. sepe de verbo. signi. in. §. ꝛ quia. in. vj. nota.

a Cum hominis memoria[a] tam labilis[b] sit quod omnium habere memoriam ꝛ nihil obliuisci. potius diuinitatis quam humanitatis existat: (vt inquit imperator iustinianus. in. l. ij. §. si quid. C. de vete. iur. enu. ꝛ no. ij. c. porrecta[c] extra de confir. vti. vel inuti.) Ideo hoc attendens ego guido pape legum doctor inter ceteros minimus anno primo quo fui assumptus consiliarius in curia parlamenti dalphi. videlicet anno domini. M. cccc. xliiij. presens opus cōpilare incohaui pro mei memoria laborisque alleuiatione in futurum ꝛ duxi in scriptis redigendum prout infra per modum questionum ritum decisionum rote curie romane in sequendo. Primo casus dubios in iure magis singulares prout occurrent qui ex deliberatione dicte curie parlamenti in iure determinabuntur. subijcientur secundo casus quos vidi temporibus meis. ꝛ videbo in futurum in dicta curia parlamenti ꝛ ceteris curijs presentis patrie de stilo ꝛ consuetudine obseruari etiam subiungā cum stillus ꝛ consuetudo curiarum pro lege haberi debeant vt est bonus textus de hoc in. l. si quando in fine. C. de in d iurijs. ꝛ insti. de satisda. in. §. fi.[d] ꝛ in. l. generaliter. C. de reb. credi. et e iure iuran. ꝛ in auten. de iudi.[e] in. §. illo custodiendo. Ita dicit Ray. f de sabanaco. in sua repetitiōe. l. more maiorum. ff. de[f] iurisdi. om. iudi. et specu. in ti. de sententia. §. iuxta ver. quid de interlocutoria in fine. g versicu.[g] ꝛ valet consuetudo in his que circa iudicia sunt. C. de priuat. scola. l. fi. in prin. ꝛ alibi dicit Inno. quod illud quod fit secundum consuetudinē dicitur fieri secundum ius in. c. cū venissent. extra de eo qui mit. in pos. Quia consuetudo est de iure ciuili in. §. ex non scripto. insti. de iure na. Ita quod h si feratur sententia expresse cōtra stilum curie ipsa est nulla[h] ac si i contra legem foret lata cum vicē legis obtineat[i] iuxta nota. per Cy. in. l. ij. C. quando prouo. non est neces. in. iij. q. quod tenet dictus dominus Ray. de sabanaco in dicta. l. more maiorum: ꝛ quia etiā aliqua singularia vidi que temporibus meis occurrerunt ipsa subiungam in diuersis passibus presentis libri pro memoria in futurum illorum qui in libro hoc studere ꝛ legere voluerint quoniam omnia fructuosa in futurum esse poterunt tam iudicibus quam practicantibus.

¶ Sequitur prima questio.

Incipiunt questiones decise excellentissime vtriusque iuris professoris domini Guidonis pape presidentis quondam in venerabili parlamento gracinopolitano.

a In spiritualibus et qualiter possit agi possessorio in spiritualibus ... do. feli. in c. sicut in principio de re iudicata.

b Sed temporale et possessorium in beneficialibus non sit spirituale sed temporale vide de pleneisti consi. lxxviij. inci. circa possessum in quo vertilat. nu. iij. Et ipse pater et consi. lxxviij. ici quod colleta. nu. j. Et. constat enim et nu. iij. Et si. nec obstat.

c Et do. zabarellis in cle. dispen. in v. col. in iij. oppo. et q. Et d. bal. in l. si de proprietate. C. si a non compe. iudi. in penul. colu. ver. quid non quid possessorium. quod ita dicit sentire glo. in alle. c. dispendio. sam.

d Et videtur velle. gl. in ver. rebus spiritualibus ibi. Et no. etc. in qua se fundat d. car. zaba. dicens eam esse notabilem.

Questio prima

Inmanibus magistri cathalani. chatelli secretarij dalphinalis/ fuitlis motal in dicta curia parlamenti inter priorem lanchij ex vna parte et priorem sancti Roberti ex altera ad causas suorum prioratuum super possessorio seu quasi decem sestariorum bladi per dictum priorem lanchij exigi vt asserit solitorum a dicto priore sancti roberti super decimis suis quas idem prior percipit in parrochia de mendres/ quam prior sancti roberti in dicta causa opposuit declinatoriam fori dicendo quod huic curie parlamenti non competit cognitio huius negocij/ cum causa decimarum fit mere spiritualis. Queritur nunc an dictus prior sancti roberti bene opponat declinatoriam fori. Et videtur quod sic. vt tenet an. de butrio. in c. fi. de iudi. Sed contrarium dicendum videtur: quia quando agitur super possessorio vel quasi etiam in spiritualibus a vel beneficialibus causis iudex laicus est iudex competens secundum opinionem vincentium quam recitat. Jo. an. in c. fi. extra de iudi. Idem tenent archi. et inno. vt refert an. de butri. in dicto. c. fi. Et est ratio. quia possessorium non est quid spirituale b sed temporale b vt dicit archi. in c. i. de resti. spo. lib. vi. Et do. fran. de c zabarellis in cle. dispendiosam c de iudicijs. et guillermus de monte laudunio in cle. prima de causa poss. et propietatis. d Et videtur velle gl. d in c. litteras de iuramen. calum. Nec est inconueniens quod respectu eiusdem rei petitorium sit spirituale et possessorium temporale cum nihil commune inter se habeant iuxta. l. naturaliter in. §. nihil commune. ff. de acqui. possessi. Et ideo in dicta causa per dictam curiam fuit declaratum et ordinatum die xij. Marcij. M. cccc. xliiij. dictam causam non fore remittendam. Et secundum quod refert do. petrus pape patruus mei guidonis pape. in quodam suo consilio stilus curie parlamenti regij. parisius in materia possessorij causarum beneficialium fundat intentionem suam super hoc dicti o vincentij in casu nouitatis/ de quo casu nouitatis tangitur plene per io. fab. in. §. retinende insti. de interdictis fi. et per cy. in l. ea. lege. C. de condic. ob causam et tetigi infra questione. ccccclij. Et pro hac parte secundum eundem dominum petrum pape facit capitulum causam. lo. ij. extra qui filij sint legitimi vbi papa mandat iudicium possessorium relinqui regi anglie pro cognitione ipsius possessorij habenda. Ad idem in simili fuit iudicatum in dicta curia parlamenti die sententiarum natalis domini Millesimo ccccl v. inter duos presbyteros videlicet/ inter priorem magdalenes gracionopo. agentem ex vna parte et preceptorem sancti Anthonij gracionopo. in possessorio reintegrande possessio. super quadam annua pensione qua dictus prior dicebat se spoliatum per denegationem dicti preceptoris quam sententiam recepit Johannes cabodi secretarius dalphi. et tunc dominus ludouicus de laual fuit presens in prolatione dictarum sententiarum. Ad idem fuit iudicatum in hac curia in quadam alia causa inter personas ecclesiasticas in possessorio reintergande rei spiritualis puta decimarum. M. cccclix. prout habetur. j. questione. ducentesima septima. Ad idem cognouit dicta curia parlamenti de possessorio retinende in beneficialibus etiam inter duos presbyteros vt videtur. j. questione. lxxxv. De possessorio autem adipiscende in beneficialibus non consueuit hec curia cognoscere. quia plus habet petitorij quam possessorij et plus spiritualitatis quam temporalitatis. Per que sequitur incidens questio. Utrum iudex temporalis habeat potestatem super clerico vel in rebus spiritualibus vide tres casus in capitulo anaso. i. extra de decimis in glosa. Corroborantur premissa rescripto papali extracto per dictum dominum guidonem pape a registris curie regie lugduni. Cuius tenor sequitur de verbo ad verbum. Martinus episcopus secundus seruus seruorum dei ad futuram rei memoriam apostolice sedis equa et circunspecta prouiso quorum licet iura et tranquillitatem confoueri satagens. Cum verisimiliter timetur ne cupiditas improba se a vetitis abstinere nesciens statutis et ordinationibus a se huiusmodi prodeuntibus laxato freno rationis abutatur nunc per prouisionis debite remedium: nunc vero per oportune declarationis officium nititur obuiare. Dudum si quidem prouide considerantes quod licet clerici ecclesiasticeque persone qui suas causas et querelas in his precipue qui de iure vel consuetudine ad forum ecclesiasticum pertinere noscuntur Eo tamen de relicto secularibus iudicijs se submittere seu partes sibi aduersas ad forum de iure vetitum conuenire vel trahere presumebant grauibus proinde penis tam spiritualibus quam temporalibus etiam iure disponente alligarentur. Penas tamen ipsas non sine proprie salutis periculo sepius habere videbantur in contemptum. Nos qui ex debito pastoralis officij salutem querimus singulorum su

per his opportune prouidere volentes auctoritate apostolica per alias nostras litteras. Statuim⁹ et etiam ordinamus ꝙ quicunqꝫ ex clericis ꝛ personis eisdem de cetero reus talis prescriptionis existens nisi a premissis desisteret omni commodo cōcessionum ꝛ gratiarum sibi a sede predicta concessarum careret ipseqꝫ in graues tunc ex pressas et alias iuris penas incurreret put in dictis litteris plenius continetur. ¶Cum autem pro parte charissimi in christo filij nostri karoli regis francorum illustris nuper nobis fuit expositum ꝙ a nōnullis vertitur in dubium: an per huiusmodi nostram concessionem derogare voluerimus iuri et iurisdictioni regie presertim in casu possessorij retinende possessionis sup suis ecclesiis et beneficijs ecclesiasticis suorum regni francie et dalphinatus vieñ. Per quam iurisdictionem prefatus rex sibi asserit licere in omni casu etiam iurisdice tueri possessores. Nos ad omnis ambiguitatis tollendū dubiū super his opportune prouidere volentes eiusdem regis in hac parte suis supplicationibus inclinari auctoritate apostolica tenore presentiū declaramus nostre intentionis non fuisse neqꝫ esse per dictam aut quancunqꝫ aliam constructionem eidem regi ꝛ eius regie iurisditioni per quam vt asseritur tam rex ꝙ sui progenitores super omni possessorio a tāto tempore citra ꝙ de ei⁹ contrario memoria hoīs non existit consueuerunt cognoscere ꝛ in aliquo derogari voluisse autem velle quo quomodo ipsosqꝫ regem et iudices detinentes partes molestatas super earum conseruatione ad suorum bonorum possessionem ipsius regis auxilium implorantes dummodo in contemptum iurisditionis ꝛ libertatis ecclesiastice vt partes sibi aduersis in rebus ecclesiasticis diutius perturbarent hoc non fecerūt penas in dicta nostra constitutione contentas nullaten⁹ incurrisse aut debere incurrere quouismodo ꝑ hoc autem nullum ius seu iurisditionē in premissis cognoscendi eidem regi de nono acquiri volumus sed antiquum si quod habeat tantummodo conseruari. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostre declarationis cōstitutionis ꝛ volūtatis infringere ꝛ ei ausu temerario ꝯtraire. Si q̇s aūt hoc attentare presumpserit indignationē oipotentis dei ꝛ beatorū petri ꝛ pauli apostoloꝝ ei⁹ se nouerit incursurū. Datū rome apd̄ sanctos aplos kalē. maij. pōtificatus nostri anno. xij. B. de mōte policiano stephanus garnerij. de materia dicte bulle. vid̄ que scripsi plene. ī. q. cccclij.

¶Questio. ij.

¶De cōmissiōe ꝓthocolloꝝ notarioꝝ defunctoꝝ.

Mortuo iohāne de leysido natario habitatore ꝛ iuridiciabili mādamēti fabricaꝝ iudex dicti loci fabricarū commisit papiros ꝛ ꝓthocolla dicti iohānis duob⁹ notarijs ꝛ cuilꝫ ipsoꝝ vt in forma debita redituerēt quo ꝑueto ad noticiā iudicis viennēsis ꝛ terre turris ipse iudex voluit de nouo alijs ꝯmittere dicta ꝓthocolla ꝑtēdens ꝙ sibi tanꝙ iudici dalphinali spectat ꝯmittere dicta ꝓthocolla ꝛ nō dicto iudici fabricarū. Nō queritur ad quē pertineat datio commissiōis dictorū prothocollorū. Et videtur ꝙ dicti iudici fabricarū ꝑ tex. in. c. cū. p. tabellio ibi auctoritate iudicis ordinarij ꝛc. extra de fi. instru. cū ꝗbꝫ libertates generales p̄ntis patrie dalphi. maxime in. xxix. c. dictarū libertatū iudices bānaretorū sint iudices ordinarij: q꞉ habēt merū ꝛ mixtū imperiū ꝛ oīmodā iurisditionē. Et ita fuit appūctuatū ꝑdictā curiā parlameti. Sꝫ iuxta hec quero q̄ debeāt ꝟuari ad h⁹ vt notarij iusti seu ꝓthocolla alteri⁹ notarij ꝑdefuncti possint ꝑ aliū notariū grossari dic ꝙ sex ꝑncipal'r de iure req̄runt. Primo ꝙ fiat ad partꝫ postulationē. Scd̄o ꝙ auctoritate iudicis fiat. Tertio ꝙ ꝑ tabellionē grossetur seu exēplificetur. Quarto ꝙ fidel'r fiat. Quinto ꝙ ī formā publicā redigatur ꝛ hec ꝓbantur in. d. c. cum p. tabellio. Sexto ꝙ vocentur hi quorū interest. i. quos res tangit iuxta. c. carte. iij. q. ix. ꝛ. c. cū dilecta. extra de cōfir. vti. vl' inuti. ꝛ ꝙ not. in. c. significauit. ꝛ. c. albericus. de testi. ꝛ in. c. abbate. in. §. ad hec aūt ver. ꝑterea ꝑm ino. ꝛ hosti. de ꝟ. sig. ꝛ ꝑmissa oia vꝫ notare host. i. d. c. cū. p. tabellio. Et si nota al'r grossetur non facit fidē. vt plene no. ꝑ bēr. bohic. in. d. c. cū. p. tabellio. Sꝫ de stilo ꝛ ꝯsuetudīe p̄ntis curie parlamēti ꝛ aliaꝝ curiaꝝ hmōi patrie dalphi. tal' solēnitas nō seruatur ī oib⁹. q꞉ tales grossatōes notarioꝝ fiūt ꝑ notarios ad hoc ꝯmissos absqꝫ ꝑtis euocatiōe. Nisi esset nota alicu⁹ debiti al's grossata: q꞉ tūc ꝑs vocari cōsueuit put ita a sꝑ videri fieri ꝛ ꝟuari. Sꝫ an hr̄s a notarij possit grossare notā siue ꝯmissiōe iudicis. d. pan. doctor nouissim⁹ in d. c. cū. p. tabellio dicit ꝙ sic ꝛ ludouic⁹ pōtan⁹ dict⁹ de roma. idē ēt tꝫ ī q̇dam suo cōsilio. Sꝫ stilo curiaꝝ seruatur ꝯtrariū. Sꝫ q̄ r̄ formabitur ꝯmissio de talib⁹ notis grossandis ponit formā spe. in ti. de instru. edi. i. §. ostēso. ꝟ. illō ꝛc. Sꝫ q̇d si nō cōstet de cōmissiōe notarij q̇ grossauit notā alteri⁹ notarij ꝑdefūcti ꝛ ꝑs nō opponat an iudex debeat adhibere fidē tali grosse: vide que plene scripsi. ī. q. ccccv. De hac materia ēt plene scripsi. ī. q. xix.

a ¶An hr̄s vid̄ de h⁹ clarius. ꝑ do. alexā. in. l. si qs. ff. ō eden m. §. cogentur. i. ij. col. post me. ꝟ si. Itē nota scd̄m bar. ꝛ col. seq. vbi videtur tenere ꝯ abba. ꝛ cū stilo curiarū. de qui. hic. do guydo. facit mētionem.

¶Questio. iij

¶De accēsatorib⁹ iuriū dalphinaliū

Ecensator magnarũ gabellarnm de roma vel alterius tributi dalph. cessauit soluere thesaurario dalph. in aliquo termino, ꝛ firmam siue pēsionē annuā poterit sibi tolli talis firma siue arrendamentuꝫ. tex. ꝙ sic[a] in. l. vectigalia in. §. non solutorum. ff. de publica. ꝛ vecti. ꝛ cōmissis. qḋ secus est in priuato vt dicit glo. ꝛ ita fuit decisuꝫ in dicta curia parlamēti in cā^a leonis ꝺ ambrosijs arrēdatoris magnarũ gabellarũ dalphi. Sed an talia arrendamenta sint locatiōes vel vēditiones vt p casum supuenētē debeat fieri remissio pēsionis vide bar. in. l. cotē ferro. §. dñs. ff. de publica. ꝛ vecti. ꝛ ibi plene. De librametis iuriũ ꝛ emolumētorũ dalphi. q̄ fiunt ad incantũ publicum. Et de arrendameto ꝙ in talibꝰ arrēdamētis fieri solet. vide q̄ plene scripsi. j. q. cccccxxxvj. An tales arrēdatores vtāt iure fisci. vide. j. q. ccvij.

Questio. iiij.

De solutione pedagij.

Ro rebus que vehũtur ad vsum proprium cuiuslibet priuati non debetur vectigal. l. vniuersi. C. de vectigal. ꝛ commissis. ꝛ nota glo. in. l. si publicanus. in. §. de rebus in glo. fina. ff. eodem titulo ꝛ vide capi. super quibusdam cum glo. super verbo pedagia. vbi no tabiliter. extra de verbo significa. in antiquis. Sed quid si aliquis cā domus faciende vel reficiēde aliqd faciat vehi ꝛ cōduci an istud dicaꝫ ad vsum ꝓpriũ vt nō debeaꝫ vectigal siue pedagiũ. sup hoc opinando famosus legis doctor dñs stephanꝰ guidonis ꝑsidens patrie dalphinalis allegauit. gl. in dicta. l. vniuersi. in glo. finali. b i fine. q̄ videtur dicere ꝙ non[b] ꝛ ita ibi cũ glo. pertrāsit salice. qꝛ de hac q̄stiōe nihil dicit ꝛ ita fuit conclusum in camera ꝯsilij p quodā rasello quē trāsduci fecit vocatꝫ balmeta. dñs suꝫe supra rhodanũ ad dictũ locũ suꝫe pro reparationibꝰ dicti loci vt asserebat.

Questio. v.

De cōtributiōe in subsidijs dalphinalibus pro rebꝰ que alibi possidenꝫ.

Uꝫ in p̄senti ciuitate gronopol. indicaꝫ collecta an poterit aliqs ciuis huius ciuitatis compelli pro rebus quas alibi in dalphinata habet. videtur ꝙ non c iuxta notata in. l. j.[c] in gl. finali. C. de mulie. ꝛ in ꝺ quo loco. li. x. ꝛ videtur tex. de eccle. titulis[d]. in §. ad hoc sanximꝰ. quidam tñ dicunt contra dictam glo. per tex. in. l. rescripto. §. sciendũ in fin. ff. de mune. ꝛ hono. Quia collecta indiciꝫ ꝑsone p patrimonio ergo vbicũꝗ sint res sequũtur personā. ar. C. de impo. lucra. l. j. §. j. Tu dic ꝭm dy. ꝛ pe. ꝺ bella pertica ꝙ inspiciꝫ seu attendiꝫ causā ex qua indiciꝫ collecta nā si indicaꝫ principaliter ꝓpter vtilitatē istius ciuitatis vt pote qꝛ litigat p suis vtilitatibus aut alijs suis negocijs cōseruādis. ꝛ tunc tm̄ patrimoniuꝫ qḋ ibi ꝛ nō qḋ est alibi tallicꝫ: sic intelligiꝫ dicta glo. in. l. j. C. de mulie. lib. x. Si vero induciꝫ ꝓpter aliud puta qꝛ dñs noster dalph. mandat sibi dari p illā ciuitatē ꝛ tunc credo ꝙ talliari debeat etiā p rebus suis alibi in daphi. situatis. qꝛ videꝫ indici ꝑsone p rebus: ꝛ ideo res cōditionātur ꝭꝫ personā. ar. C. de tributis. in. l. ij. ꝛ. iij. ita etiam cōcludit ꝛ tenet bal. in dicta. l. j. de mulie. ꝛ in quo loco. Et ita ꝭꝫ hāc distinctionē fuit cōclusum in camera ꝯsilij sup quadam supplicatione oblata p parte frācisci coques qui fuit taliatus in mādamēto concellini p certis bonis q̄ ibi sibi obuenerant ex successione iacobi sui fratris licet ibi mantionē tūc nō faceret. Et de hac materia collectarũ ꝛ muneruꝫ. vide q̄ scripsi. j. q. lxxxvij. Et ibi tetigi de octo q̄stiōibꝰ hāc materiā concernētibus tā de iure: ꝙ de cōi obseruātia i hac patria dalphinali. Sed iuxta hec q̄ro indiciꝫ collecta in aliquo loco p reparatiōe ꝛ fortificatione an non ibi habitantes debeāt contribuere p possessionibꝰ q̄s ibi haeēt. vide q̄ dixi. j. q. vij. Sed qui sunt illi qui debēt esse exēpti vel nō exēpti a cōtributione subsidioꝝ dalph. vide q̄ plene dixi. j. q. ccclxxvj. cũ. xvij. questionibus ibi sequentibus.

Questio. vj

An pactum legis cōmissorie quod in pignoribꝰ reprobatur firmatur inramento.

Actũ legis cōmissorie valet in venditionibꝰ. vt. l. cōmissorie. cũ si. C. ꝺ pactis inter empt. ꝛ vēdi. sed p q̄ verba fiat tale pactũ in vēditiōe ponit glo. extra de pigno. in. c. significante. sed qꝛ in pignoribus reprobatur in. l. iij. C. de. pac. pig. Quero q̄liter tale pactũ fit in pignoribꝰ. dic ꝙ h̄ modo si debitor pecuniā mutuatā īfra certum tēpus nō soluerit habeat creditor rē emptā p pecunia mutuata vt dicit gl. in. l. fundꝰ. §. fi. ff. de pig. sup v̄bo. estimāduꝫ ꝛ in l. j. C. de. pac. pig. Et qḋ dixi reprobari tale pactũ i e pignoribus[c] h̄ verũ nisi fiat postea ex īteruallo[e] quo casu valet tale pactũ. vt. l. cuiꝰ. ff. de pig. acti. qḋ intellige ad excipiēdũ nō ad āgēdũ vt no. bar. i. l. callipodiꝰ. ff. de solu. Et istud pactũ legis ꝯmisso. i. pignoribꝰ reprobaꝫ p. d. l. iij. C. de pac. pig. Sꝫ si dicaꝫ ꝙ si debitor infra certũ tēpus pecuniā mutuatā nō soluerit habeat creditor rē emptā iusto precio quo tunc termino adueniēte estimarentur valet istud pa

a Quod sic et si non pōt soluere ꝓpter hoc non li[...] cedēdo bonis. vt arg. C. q̄ bo. cedere poss. l. ꝑ honorē et ibi doc.

b Que videtur dicere ꝙ non. id est de re que portaꝫ causa faciende vel reficiende domꝰ debetur vectigal. Et hoc innuit text. in. l. vniuersi. dũ certas res excipit vult de omnibus alijs nō exceptis vectigal deberi.

c L. p̄ria vide ibi do. bart. plenꝰ loquentem.

d De ecclesiasticis titulis. col. latione x.

e Interuallo. Id estꝫ do. ab. in c. significāte. in. ij. col. de pigno.

f In pignoribꝰ tu vide de hoc plene istum cōsi. lxxix. incipi. visa ad plenũ p totũ cũ. ij. seq. ꝯsi.

ctum vt.l.si fundus.§.fi.ff.de pigno. et reprobatur dictuȝ pactuȝ legis cō missorie in pignoribus iure ciuili. Sȝ iure canonico videtur φ iuramento firmatur[a] talis inualidus ꝯctus quo ab obseruantiam iuramenti per dictū c.significante.extra de pignori.τ dicit Rhum.de bouēco in auctē.sacramēta puberū.C.si aduersus venditiōem in sua repetitiōe.Et ita quod dictuȝ pactum legis cōmissorie in pignoribus iuramēto firmatur quo ad obseruantiaȝ fuit cōclusuȝ in camera cōsilij parlamēti die.xj.mēsis septembris anno xliiij.in cā diffinita inter nobilem. guidonē bermūdi al's vachon agenteȝ ex vna parte et dominū rupis supra buxum in manibus io.de lilieris secretarij dalph.Sed aduerte qr licet valet iuramentuȝ quoad obseruantiā iuramēti nō tn̄ valet vt conualidet ꝯctū.sup quod vide que plene dixi in.lxxx.consiliorū meorū et plenius in.lxxxj.ipōrū meorum consiliorum. Sed iuxta terminos huius materie quero aliquis a me accepit pecuniā mutuo nō dato pignore sed adiecto pacto φ si nō soluerit infra tale tēpus talis res sit mihi empta. An valeat tale pactū.tex.videtur φ sic in.l.fi.in prin.ff.de cōtrahen. emp.vē.Sȝ alit circa hō dixi i tractatu de cōtractibus q̄ sapiūt vsurā τ q̄ vsurarij dici possunt.vt no.in.§.Sed iuxta hec quero τc.de hac materia pactorum legis commissorie vide bal.in feudis in titulo de feudo dato in viceȝ legis commissorie in prin.τ ibi videbis multas questiōes. De pacto legis cōmissorie τ adiectionis in diem.vide bar.i.l.fi.ff.de dona.Et an in pacto legis cōmissorie τ adiectiōis in diem debeāt laudimia vide q̄ scripsi.j.q.xlviij.

a Iuramēto firmatur. Idē tȝ bal in.l.j.C. ō pact.pig. in ver.tn̄ de iure canonico.τ idē bar in.l.seius τ augeri9 .ff. ad .l.falci. idē tȝ fed.ō senis.i suis ꝯsi. Jo.an. tn̄ vt dicit bal.tȝ cōtrariū in addi. spec.de renū.τ cōclu. ad quē vidē dn̄ remittit Tu vide do. alexan.post bald.i.l.fi. C.de pact. pig.vbi videtur tenere cū domino guydone pape auctore nrō.

Questio.vij.

De contributione in reparationibus castrorum τ villarum.

Habentes possessiones in aliquo territorio ibi debēt contribuere pro fortificatione castri aut ville lȝ ibi nō foueant domiciliū vt videt tex.in.l.ij.C.de mu.patri.lib.x.ibi ab oībus subeunda sunt.Et voluit istud dicere gl.in.l.fi.super verbo ab omibus.C.de mune.patrimo.li.x.τin dicta.l.ij.que sic eā intelligit.idē voluit dicere gl.in rub.eo. ti.in fi.dum dr̄ τ hec ēt alienigenis τc. ita ēt tȝ bal.in.l.itē si fundi vsufructu ff.de vsufructu.Istud tn̄ modificat p ordiationē dudū factā p recolēde memorie dn̄m karolū de bouilla tunc gubernatorē pn̄tis pr̄ie dalph.ƀm quam ordinationem hn̄tes possessiones in alieno territorio ibi cōtribuāt in reparationibus locorū tm̄modo pro dimidio solido τ dimidia libra[b] q̄ ordinatio est registra in camera cōputorū dalphi.τ seruat in hac curia parlamenti in iudicando:qr ēt rex karolus septimus dictā ordinationē approbauit τ mādauit obƀuari de mēse aprilis.M. ccccxxxiij.τ littera est inserta in cartularijs camere cōsilij dalphil'.Et a contributione in talib9 nullus excusat sit nobilis vel plebeius:iō tex.vbi supra dicit ab oibus.Et p hoc bn̄ facit.l.munerū.§.patrimoniorū.in fine.ibi dum dr̄ neq veteranus aut miles aliusue q̄ priuilegio aliq̄ subnixus est nec pōtifex excusat.ff.de mune.τ hono.facit.l. ad instructiones.C.de sacro san.ec.ita dicit gl.posita sup verbo ab oibus i.d. l.fi.de mu.pa.li.x.C.Et ita seruat stilus pn̄tis curie parlamēti put semp vidi etiā quo ad eccl'iasticos:vt scripsi j.q̄stiōe.lxxviij.Ego ergo dicerē φ i locis castris τ villis in quibus solui cōsueuit vitemū[c] p fortificatiōe loci φ habitātes in loco soluere debeāt integrū vintenū iuxta ēt.l.oēs.puinciarū rectores.de ope.pub.An vo forēses p possessionibus q̄s ibi hn̄t soluere dnt dimidiū vitenū vigore dicte ordiatiōis dudū facte p dictū dn̄ȝ karolū ō bouilla.nisi al'r se haberet ꝯsuetudo put se hȝ i aliq̄b9 locis vbi soluit idistincte ab oib9 itegrū vintenū.Et ō hac materia vinteni vide q̄ plene dixi.j.q.ccclxxj.

b Pro dimidio solido τ dimidia libra.i.vbi i habitantes loci occasione fortificatiōis castri hn̄t soluere vnū soliduȝ vel vnam librā ibi alienigene hn̄tes in loco possessiōes soluūt tantūmodo dimidiū solidū τ dimidiam librā.vt in calce huiusce q̄stionis innui videtur ibi an vo forē.τc.

c Lucius titius ibi videt car.idē tenere.i.vo.

Questio.viij.

De annua pensione imposita sup re que nō pōt pēsionē supportare τc.

Dominus hūbertus.dalph.vien.fundator i pte cōuēt9 saletaꝝ iter cetera dedit dicto ꝯuentui p sustētatione dominaꝝ monialiū vcȝ.x.lib. annuales.sup cēsa furni.turrispini sed nō pmisit de euictiōe:nec facere tm̄ valere:postmodū di.cōuēt9 dictas decē libras pluribus annis pcepit sup illa cēsa furni p̄dicti.expost pp mortalitates vel al's ppl's:ita fuit diminut9 φ ō di.furno nō reperiūt āno quolibet ad incātū nisi quattuor aut q̄nq libre iō

Quero pone testator i quantū ibi dicit φ si fructus fundi de quo pcipiuntur alimenta relicta a testatore sup illo fundo nō sufficiunt ad alimēta debēt dari alimenta integra. De hō etiā tangit cy.in.l.si q̄s argentū.C. de dona.

c Vintenū.de vintenio loq̄tur iste.j.quest. ccclxxj.τ plenī9 consilio suo primo nu.j.vo. quo ad pmū vol.

a ¶ Et nota ꝓ Jo.fa.insti.de fui.vz circa prin. i ꝟ. ad hoc. Et sp[illegible]iij.parte ti.de loca. §. nunc aliqua. versi.liiij.iu[illegible]to versi.lvj.

b ¶ In [illegible]diū.imo videtur non solū posse agere actio[illegible]subsidiaria ꝯ tertiū possessorē sꝫ etiam actiōe directa resultāte ex vi cōsuetudinis dalphi.ꝗ obtinet tertiū possessorē rei sup ꝗ cēsus sine pēsione iposita ē posse ꝯpelli ad recognoscēdū et soluē dū lꝫ nunꝗ soluerit: ne ꝗ recognouerit vt.j.q. xlij.plꝰ dico ꝙ fiscꝰ etiaꝫ d iuꝛ cōi poterit agere ꝯ tertiā possessorē actione directa. vt.l.ius emphiteotici. C.dñi.pri.li xj. Et ꝙ iō dꝫ appellari i scriptꝭ et cā iseri i appellatōe b ē vere ñ i p̄io casu puta qñ iudex ꝓnunciat se cē iudicē cōpetētē. Secꝰ āt scōo casu qꝛ tūc pt appellari illico viua voce ⁊ sñ exp̄ssiōe cāe grauaminis et i hac specie verificatur dictum dñi Bal.in addi.spe.titu.de appella.ij.pte i septima col. ṽsi.ant qñ. Illud vero qd̄ dicit eodē titu.xij. col.ver.si iudex vēdicat locū in p̄io casu et in oi interlocuto

petit.d.ꝯuentꝰ qd̄ deest suppleri a dño nostro dalph.an bñ petat dixi ꝙ sic ꝑ c l.lucꝰ titiꝰ.c.ff.de alimē ⁊ ciba. lega.⁊ tꝫ ioh.fab.in.l.si qs argē.in prin. C.de dona. Et ita fuit cōclusuꝫ anno quo.s.⁊ die. vij.mensis iulij in camera consilij dicte curie parlamenti

¶ Questio.ix.

¶ An garde dalphinales dicāt onera realia vt sequāt tertios possessores.

Quidā hō voyronis dñi recognouit dño nrō dalphino vnū bichetuꝫ frumenti pro garda quē ꝑmisit ⁊ cōuenit soluere annis singulis in ⁊ sup bonis suis. cōtigit ꝙ heres dicti recognoscētis se voluit exonerare a solutione dicte garde asserēdo ꝙ nulla bona recognoscētis possidebat.sꝫ ꝑ multos tenementarios possidebātur petendo propterea dictū bichetū frumēti perequari sup ipsis possessionibꝰ a tertijs possessis. Querit an bñ petat a videt ꝙ sic qm̄ ꝑ tributo ꝑncipis ꝯpellūtad soluēdū tertij possessores ēt ꝑ tpe p̄teriti iuxta.l.ipatores.ff.de publ.⁊vectig.⁊. l.si.C.sine cēsu.vel. reliquis. Contrarium tñ est veritas in casu isto cuꝫ illa garda dicat ex ꝯtu recognoscentis ⁊ sic actione ꝑsonali ꝗ nō seqt fundū iuxta.l.i.§.si hrs.ff.ad trebel.⁊ videtur casus.ff.de ꝯben.emp.l.fi.i fine. Nō obstāt.iura.s.i ꝯriū allega. qꝛ loquūtur in tributo ꝑncipis qd̄ debet a lege et sic est onus reale.hic aūt loqtur i onere qd̄ debet ex cōtractu ⁊ sic nō afficit rē vt dicat onꝰ reale.iō nō sequit quenlibꝫ possessorē ita dicit dy.in.d.l.imparores.⁊ no.ꝑ Johā.fa.insti.de seruitu b te.b Et ita fuit cōclusuꝫ ꝑ dños parlamenti in camera cōsilij dicto anno ⁊ die.xij.septēbris. Et decisuꝫ ꝙ dictꝰ heres recognoscētis dictā gardā soluat. bñ tñ fateoꝛ ꝙ dicto hrde i futurū existēte nō soluēdo vel nō apparēte alio hrde fiscꝰ poterit agere etiā actiōe ꝑsonali ꝯtra tertiū possessorē in subsidium c iuxta ca ꝗ dicit salice post gl.in. lij.C.de heredita.vel actio. vendi. solutione primi cōtrarij.vel hypothetica

ria nō expiratiua iurisditionis habente vim diffinitiue. Ratio diuersitatis est qꝛ nō ꝑ expressionē cause nulla fit iniuria iudici cōtra.c.vt debitꝰ extra.de ap. cū se non iudicem esse non pronūciet ad hec vota.ꝑ dominuꝫ panoꝛ.i.c.ꝯuenit eo.ti.de appella.

c ¶ Sed an sint alij casus in qbus iure ciuili appelletur ab interlocutoria.vide do.bar..l.ante sententie.ff.quo ap.recip. et post eū do. bal. in. l. si clericus. C. de epi.audi.

riā etiā nō discusso principali ex priui legio fisci.iuxta ea que habēt in.l. mos chis.ff.de iure fisci. quod secꝰ esset in priuato iuxta autenticā hoc si debitoꝛ C.de pig. Sunt tñ certi casus in qbus actio ꝑsonalis ēt inter ꝑuatos seqtur fundi possessoreꝫ. De qbus scripsi plene.j.q.ccccclxxij.

¶ Questio.x.

¶ Si iudex pronūciet se iudicē ꝯpetētē vel nō iudicē cōpetētē an talis pronunciatio sit interlocutoria.

Si iudex pronunciet super cōpetentia vel incōpetentia.i.se iudicē vel non iudicem cōpetentē a tali ꝓnūtiatione pōt appellari etiā de iure ciuili vt ponit bal.in.l.ij.C.de epi. audien. Sꝫ an talis ꝓnūciato sit interlocutoria salicetus in.l.post sniaꝫ.C.d sentē. et iter.oīꝫ iudi.dicit ꝙ sic ⁊ qd̄ ē magni effectꝰ ⁊ ꝙ iō dꝫ appellari i scriptis et d causa inseri in appellatiōe d aliter pellatio erit deserta.c.cordi.de appel. lib.vj. Et ita fuit conclusum de anno dñi.M.cccclv.de mense decēbris i diffinitione ꝓcessus domini charliaci. et do.symonis de eyriaco. Sed iuxta hoc quero an pronūciatio ꝗ fit super exceptione dilatoria sit interlocutoria. dic ꝙ sic s̄m archi.i.c. dilectus in fi. ⁊ in.c. cupiētes de ele.li.vi. Sed quid de pronūciatione seu interlocu. que ꝓfert super exceptiōe peremptoria an sit iterlo.dic ꝙ sic vt dicunt doc.i di.c.dilectꝰ et probat cle.cū a repulsione de appel. Sed snia lata super impositione scōi decreti est interlocutoria vt dicit odof. in autem.qua i prouincia.C.vbi de cri. agi opꝫ. Sed an sint alij casus in quibus iure ciuili appellet ab interlocutoria dic ꝙ sūt multi alij casus quos scripsi.j.q.lxxv.

d ¶ Utrū sentētia lata super desertione appellationis sit interlocutoria dicendū videtur ꝙ sentētia lata sup desertione appellationis interposite a grauamine illato in causa est mere interlocutoria. Sed sententia lata sup desertione appellationis interiecte a diffinitiua aut viꝫ diffinitiue habēte nō est mere interlocutoria.sꝫ hꝫ viꝫ diffinitiue snie Ro.deci.cccxxvij. fuit dubitatuꝫ in nota. Et tamē reuera iterlocu. c.sua.§. cunꝗ ibi interlocutus fuerit extra de appe. in antiquis.

¶ Questio.xi.

¶ An snia lata super desertōe appellationis sit iterlocutoria vel diffinitiua.

Utrum sentētia lata sup desertōe appellatiōis sit iterlocutoria bald. quē seqtur salice.in.l.si preses. C. quō

a ¶ Finis cause principalis. Licet enim snia cām fere totā determinet tñ nō sequit qñ interlocuto. dñ mō incidat i. c. pncipali vt no. gl. j. i. l. itra vtile. ff. de minoribus. et rota. decisiōe. ccxv. snia in antiquis. et hoc qītū ad effectū. c. cū cessante eo dē titu. r. c. cordi. eo. ti. libro sexto. Sȝ quo ad hoc: vt cle. appellanti. eodē titulo non habeat locum r ēt quo ad terminorum obseruationeȝ sicut a diffinitiua hmōi pnunciatio hȝvis diffinitiue. Rota deci. xiij. si iudex iuncta lxxxv. si a sententia in no. r sic ē quodā mediū interpurā interlocutoriaȝ. Nō enī est pure iterlocu. qȝ nō expectat aliā sniam diffinitiuaȝ post le ñ purediffinitiua qȝ nō ē lata super negocio principali sed sup pcessu vt i addi. decisiōe. lxxv. pdic. b ¶ Sit nulla. Uide de hoc istū me. consi. suo. x. incip. in presenti cā appellationis nu. v. vsi. de betis tūvos dñe. vol. j. et cōsi. suo. xxviij. r consi.

et qñ iudex dicūt q talis snia ē iterlocutoria. idē tȝ henri. bohic. in. c. in litteris. extra de offi. dele. r Jo. an. i. gl. cle. fi. de appel. idē tenēt dñi doct. tholosani i suis decisionib. q. xlvij. r q. cclxxx. Idē ēt tenet pe. iaco. in ti. de cōsti. pecu. in fi. Et lȝ dicti docto. alr nō declarēt tñ cū de hac materia altercaretur r opinaret int dños de parla. in camera psilij dñs. Jo. bauili vtriusqȝ iuris doctor psiliarius dalph. in dicta curia plamēti sic ducit in hac materia distinguē dñ: qȝ dicit ipse si pnunciat sup desertiōe appellatiōis interposite a snia interlocu. r tūc pnūciatio sup desertiōe ō: etiā interlocu. qȝ nō imponit finem negocio pncipali. Et h casu appellari dȝ i scriptis iuxta. c. cordi. de appel. li. vj. Et cā rationabilis iscri vt ibi. r probat in. c. dilecto de appella. Aut dicit ipē pnūciat sup desertōe appellatiōis iterposite a snia diffinitiua r tūc talis pnūciatiōe sup desertio appellatiōis cēseri dȝ snia diffinitiua cūex tali desertiōe iponat finis cause principalis [a] tūc sufficit appellare viua voce sicut a qlibȝ snia diffinitiua. Que distictio. d. io. bauili placuit aliis dominis de parlamento ibi tūc existētibus. tāqȝ iurs. r rōni cōsonās. Et sm dictā distinctionē fuit pclusuȝ i qdā cā diffini. i manibus io. de liliers secretarij dalph. iter iordanū agarini ōbuxo appellātē. r pō ciū girardi appellatū r ita expost fuit seruatū in iudicādo. r de h. j. tangit in seq. xij. q. i fi. de h ēt tetigi. j. q. cccxx. in fi. ¶ Juxta h qro an snia lata post desertiōeȝ ap. sit nlla [b] bal. q sic in feu. in ti. quo tpe miles iuestituraȝ petere debeat. §. fi. i fi. idē etiā tenere vr io. an. post hostien. in. c. penul. de appel. i cle. in gl. fi. Itē an snia lata sup desertiōe appella. habeat vim diff. nitiue r an ab interlocutoriis hñtibus vim diffinitiue debeat i scriptis appellari dicāt. j. i seq. xij. q. Itē an pnūciatiōes q fiunt post sniam in executionē snie sint iterlocutorie dic q sic ex mēte bar. in. l. ij. ff. de appel. recipiē. Et tȝ expsse pe. iaco. in ti. de actione i factū ex re iu. in. §. sed quid erit psēs vel alter iudex mixtū r c. i fi. ibi Licet sec sit cū appellat a diffinitiua r c. An snia lata sup nullitate pcessus iudicis a quo sit interlocu-

cliiij. icipiē de ano dñi. nu. j. ad primū. ibi ptereavl dem totā deci. j. i anti. r in deci. fe[lin]. quest. cccxxiij. c ¶ Parat piudiciū negocio pricipali vt pōt snia lata super pēptoria exceptiōe q ob. c[...]. fi. i gl. i. vsi. repulsiōe. i fi. de appalla. d ¶ In scriptis. Uide istuȝ consi. lxix. incip. p declaratiōe nu. v. versi. ad quintū. e ¶ Or si appellet a snia sup desertiōe lata immo videt q a tali snia ñ possit appellari per ea q dicit. d. arc. ij. q. vj. in. c. si qs. appellat. §. sīnt. ēt r ē rō: qȝ desertor appellatiōis ē cōtumax i nō veniēdo sed ptumax nō appellat. l. j. C. q appe. reci. r ibi docto. ō q per dñm bar. iu l. fi. i. ij. col. in fi. vsi. venio ad qntā ff. ō in iteg. restitutiōe. Ergo videtur q ab huiusmodi sententia non possit app. dñm bal. in l. ij. C. ō epi. audiē. i pe. col. vsi. alterius. xiiij. f ¶ Scdo vo casu sufficiat appellari viua voce.

toria scripsi infra. q. xvj. r. q. cccxx.

¶ Questio. xij.

¶ De appellatione ab interlocutoria habente vim diffinitiue.

Preceptum iudicis de soluē do est interlocutoria snia sȝ spe. in ti. de istru. edic. §. nūc vo aliq vsi. Ex his aūt qritur r c. r alibi dicit glo. q ōme pceptū qō facit iudex ad cām est iterlocutoria in auf. de litigio. in pn. sup vbo interlocutiōibus. Sȝ hȝ illō pceptū ō soluē do vim diffinitiue. l. creditor. §. iussus. ff. de app. r no. hēric bohic. in. c. lr̄is. ō foci. deleg. r io. an. c. puenit. lo. ij. de appel. Et bar. in. l. qō iussit. ff. de re iud. r no. spe. in ti. de cōfessis in. §. pe. vsi. fi. lȝ ipē specu. in ti. de snia in. §. ij. vsi. est quoqȝ tertia spēs r c. dicat qō est qdā tertia spēs inter interlocutoriā r diffinitiuā. Ubicūqȝ enī interlocutoria parat piudiciū negocio pncipali [b] tūc interlocutoria ō; habere vim diffinitiue sm bart. in. l. ticia. §. de accu. r in. l. eius qui. ff. de appel. Aduertendū tamē quia si fiat preceptū contra nō confessum vel nō cōuictum non valet preceptum iudicis notat inno. in. c. cū venissent de in integrum restitutione super vbo rū. inhibitione r c. et specu. in titulo de sentētia. §. iuxta versi. i sum. nota. Sed an ab interlocutoria habēte vim diffinitiue sententie sufficiat appellari viua voce vel an debeat appellari [c] i scriptis Johan. mona. i. c. cupienti. §. est si vero per. xx. dies ō electio. libro. vj. dicit q debet appellari in scriptis. Sed an sentētia super. desertiōe appellationis lata habeat vim diffinitiue bal. q sic in. l. ij. C. de epi. audi. in xiiij. questione circa tamen hoc est aduertendum quia si appellaretur a sententia super desertione lata [d] q sm bartholū. habet vim diffinitiue vt supra proxime dixi seruanda esset distinctio domini Johan. bauilis. s. in precedēti questione. enarrata qui facit differētiā de appellatione emissa ab interlocutoria vel a diffinitiua vt primo casu appellari debeat in scriptis. secundo vo casu sufficiat appellari viua voce [f] an interlocutoria lata attenta tis impreiudicium appellationis ha-

dicendū vr̄ vtrobiq̄ cū assertiōe cāe grauaminis in scriptis fore appellandū nā sn̄ia lata sup desertione appellationis habeat vim diffinitiue. vid que dixi in tractatu meo de app.q.cxxj. An a sn̄ia lata sup possessorio debeat i scriptis appellari dic vt scripsi.j.q.xxxvij. De materia interlocutoriarū sn̄iarū plene scripsi in notabilib⁹ meis. folio.clviij. z seque. An pceptū iudicis precedente cause cognitione habeat vim diffiniti ue dic q̄ sic. s̄m spec.in ti.de actio.seu petitio.in.§.sup actiōe seu petitiōe in ver.sed q̄liter formabit libellum et in ver.ceterum.z in ṽsi.f. Sententiarū tria sunt genera quia vna est interlocu toria alia diffinitiua z alia mixta z vo catur ista mixta quia habent vim diffi nitiue partim z vim interlocutorie ēt partim vt plene de istis tribus psequi tur ang.de are.ff.de re.iu.su p rubri.

Questio.xiij.

De appellatione introducta ab il lo qui nō habebat mandatū infra qd tempus debeat ratificari.

Ego retuli anno p̄dicto et die vicesima mensis dece bris in camera ɔsilij pcess sum cāe appellatōis vertē tis corā eodē ɔsilio in manib⁹ iohan nis de liliers inter michaela raueti ap pellantē ex vna pte z nobilē guillermū z eymarū d̄ malobecco fratres ex cui⁹ tenore apparet q̄ petr⁹ lauaguerij as serto pcuratorio noie dicti raueti ap pellationem coram iudice appellatio nū tot⁹ dalphinalis noie dicti raueti introduxit quo tpe introductiōis idē lauaguerij non erat pcurator dicti mi chaelis raueti. Sz postea p duos men ses dictus raueti ratificauit dictā itro ductionē appellatiōis z non infra.xl. dies q̄ dantur ad itroducēdū appella tionē coram iudice appellationū s̄m statuta dalphinalia iō in diffinitione dicte cause fuit q̄situ. An dicta appella tio corā iudice appellationū noie dicti michaelis raueti introducta sit z cēse ri d̄beat deserta. Et ego p̄mo oppinā d o iuxta ritū dicti consilij q̄z dictū pro cessum reportaui dixi dictā appel.fuis se desertā q̄z dictus raueti illā introdu ctionem nō ratificauit infra dictū tp̄s ad introducendū appellationē intro b ductū b z allegaui i fil'i.l.bonoz.ff.rē ratā ha.q̄z illud ratificari d̄z infra tp̄s quo fieri z peti pōt.vt i.d.l. bonoz.z lc.z no.i.c.q̄z iō.vi.q.v.z facit qd i fil'i no.p.gl.c.c.q̄ fit sup ṽbo petere i.fi.d q̄z fert sup principali z cōtrouersie finē iponit. Et dicit q̄ hmōi interlocutoria p quandā ele.li.vi.vbi siq̄s amic⁹ me⁹ sine māda to meo ɔfirmationē mee electiōis pe tierit q̄ debeo ratificare ifra tres men ses ifra quos dictā ɔfirmationē pete re tenebar.al's nō valz ratificatio vti ibi facit ēt q̄ d̄z d app.facta ifra.x.dies q̄z si q̄s a sn̄ia ɔ me lata appellauerit meo noie debeo talē app.ratificare i fra ipos.x.dies ifra quos appellare d̄ bebā vt dicit hosti.i summa i ti.de ap. in.§.q̄s possit.al'r nō valet ratificatio Rō q̄z pmittēdo labi.tp̄s mihi a iure vel statuto cōcessuz ad aliq̄d faciēduz si infra id tp̄s nō faciā vl' ēt ifra iip̄z tē pus ratū non habeāt videor iuri meo saltē tacite renūciasse. Jō frustra co nor p ratificationē redire ad id qd se mel renūciasse videor.z.C.d re.cre.l.si q̄s iusiurādum.z.C.de cond.inser.l.vlti.z ff.q̄ satisd.cog.l.de die.§.vl. Et no.per dy.in.c.ratihabio.de re.iu.li.vj. Et ita ppterea fuit tūc ɔclusū p dn̄os dictā appel.dicti michaelis raueti fore d̄ser tā z diffinitiue pnūciatū die sn̄iaz tūc platarū. Et sil'r iterato fuit iudicatū ano.M.cccclviij.d mēse septēbris ima nib⁹ āthonij d molena ɔ claudiū villo nis al's roserij d alauardo q̄z ei⁹ appel la.itroductā p io.guidonis nō ratifi cauit ifra tp̄s statutū lz bonā cāz foue ret.i negocio pncipali. De materia in troductiōis appellatiōis vide q̄ dixi.j. q.xv.z.q.cccxxxvj. Circa hāc materiā aduerte q̄z forcitā nō ē necesse q̄ h̄ ca su ratificet itroductio appellatiōis q̄z ex quo ipe assert⁹ pcurator itroducen do appellationē portat istrumētū ap pellatiōis p̄sumit habuisse mādatū eā itroducēdi corā iudice appellationū si cut in sil'i videm⁹ q̄ q̄s tadēdo instru mētū d̄biti vr̄ data ptās exigēdi debi tū i tali.istro ɔtētū.vt no.glo.i.l.fi.C. de pa.quē.tā sup.d.zc.q̄ ibi seq̄t bar.

Questio.xiiij.

An.c.d.test.i.cle.hūat i curia plamēti.

Dicet inter doctores qui in iure ciuili scriesserūt i.l.per hāc.C.de tem.ap.sint varie opi. Et posuit pe.ia.i.ti. li belli in cā appellatiōis post.titulo de b ɔsti.pecu. b i gl.ij.auc.at q̄ semel.C. c d pba c. Vtrū i cā appellatiōis sup eiusdē articulis traditis i p'ria istātia testib⁹ examinatis z p ptes didiscitis d testificatis d̄beāt d alij testes sup eis dem vel similibus aut ɔtrarijs exami

Appellationis ēt a diffinitiua iterposite non vr̄ censeri diffinitiuasz interlocuto ria hn̄s vim diffinitiue Rota deci. cccccxxxvij. fuit dubita tū in no.q̄z lata sn̄ia su p exceptio nibus non pt dici diffi nitiua cū de natura diffi nitiue sit su per pncipa li nō super exceptiōib⁹ d.bal.i.l. an tepe.in ver. q̄ro.C.d se. exp̄i. reci.sz desertio ap pellationis nō est nego tiō pricipa le immo de illa excipit z ē exceptio pemptoria. ro.deci.cxxv. sententia in antiquis Verūtamē tz dn̄s archi diacon⁹ for maliter q̄ qn̄ pronun ciat aliquē nō potuisse appellare pp aliquam exceptionē pēptoriā q̄ obstabat in terlocuto ria ē sz qn̄ iu dex pnūciat sup ap.iter posita a dif fi.tūc est hn̄ diffinitiua.

pn̄az habet vim diffini tiue non tn̄ q̄ qn̄ appel lat a tali in terlocuto ria habente vim diffiniti ue dz cā rō nabilis in ap. exprimi alit nō valz vt i.c.cupiē tes.de elec. li.vi.in.viij. col.in.ṽ.qd si pnūciat. a Vim diffinitiue vid rotā de cisione.xij: si iudex.in no.z.cxxv. sententie in an. b Intro ductū de h sez q̄ appel latio nō hn̄ tem ptātez facta d̄beat ratificari in fra tēp⁹ sta tutū ad ap: istum consi: cxiiij. inci. circa mate. pcessus.nu: vj. versi. ad sextum. b Post titu.de ɔsti. pecu.sez im mediate si tuato. c In gl. in auc. atq semel.C. dē pba. d̄buit eīn allegare ver.item est notādū ibi scd̄m specia le in cā ap pellationis. d Debe ant id ē pos sint.

nari. Tamē de stilo p̄ntis curie parlamenti seruatur opinio dicentiū ꝙ non debēt testes sup eisdem vel similibus a aut directo ɔ̄rijs[a] in cā appellatōis examinari et hoc timore subornatiōis testium iuxta capi. fraternitatis extra de testi. ⁊ reitat glo. in auc. qui semel supra allega. Et ita vidi ordinare de mense aprilis anno. M. cccclxv. in manibus iohannis botuti in cā remissionis vertentis iter abbatē de bossodono ex vna pte ⁊ hoīes de crutis super bedali qui stil⁹ corroborat dispositio b ne clemētie si. de testi[b]. In multis tamē locis seruāt opinio legistaꝝ. ꝙ immo in secūda instantia possunt testes sup eisdē articulis examinari vt refert bal. in lib. feu. titulo si de inuestitura inter dominū ⁊ vasallū lis oriatur. circa mediū de quo plenius tetigi infra questione. cccccclxxxvj. de hac materia scripsi etiā. j. questione. ccclvij. Sūt etiam multi alij casus speciales in quibus testibus publicatis didiscitis testicatis alij testes admittuntur qui casus enumerantur p spe. in titu. de teste. §. satis vtiliter.

a Contrarijs. Videlz de directo. Nā indirectā cōtrarietatē bn̄ lz pbare p testes post attestationes didiscitas. vt ī elc. testibus. de testa. et ibi gl. in versi. directo.

b Cle. si. de testi. tut. vide de hac materia istū ɔsi. xxxv. incip. appellatio nu. j. ℣si. ⁊ ideo ⁊ ɔsi. cici. admittit obent in princi-

Questio. xv.

Stilus curie sancti marcellini non extenditur ad instrumētum ex quo nō oritur obligatio.

Ecūdū stilū curie dalphi. c scti marcellini[c] aduersus cōpulsorias a dicta curia sup instrumento obligatorio ad vires ⁊ submissiones dicte curie cōfecto nō admittūtur nisi tres exceptiōes vz falsi solutiōis ⁊ nouatiōis ita ꝙ alij remedio nō sit locus. Cōtingit ꝙ in dicta curia nobiles ludouicus de balma ⁊ anthonia d salucijs ɔiuges impetrauerūt compulsorias super quodā instrumēto ad vires dicte curie sumpto p summa mille florenoꝝ p prima solutione sex milliū florenorū cōtra dominū principem aurayce. q dominus princeps nullā ex dictis tribus exceptiōibus opposuit. Sed opposuit inter alia ꝙ ɔ̄ctus contentus in dicto instrumēto ex quo petebantur dicti mille floreni est ɔditionalis videlicet casu quo domina ratificaret dictum contractum infra tunc proximum festum sancti Johannis baptiste per verba ibi adiecta. Ou cas toutesfois ⁊c. ecce. quia ille ablatiuus absolutus addit ⁊ demōstrat contractū cōdictionalem iuxta. l. a testatore ff. d cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. siqs ita. §. si duo de statulibe. ff. cū similib⁹. Preterea dicit bald. in. l. quibus dieb⁹. in. §. fi. ff. de con. ⁊ demō. ꝙ qn̄ dubitatur de verbis an faciāt modū vel conditionē. Et pōt tacite vel expsse apparere de mente disponentis ꝙ voluerit primo aliqd fieri ꝙ cōmodū cōsequat tūc dispositio detegit conditionalis sicut in casu isto q2 princeps aurayce primo voluit ratificatiōes fieri ꝙ soluere dictos mille florenos petitos. qd pz q2 debebat fieri dicta ratificatio in pximo tunc festo beati iohātis baptiste ⁊ solutio dictorum mille flore. debebat fieri p dictū dn̄z pncipē aurayce postea in festo natalis dn̄i tūc pxime sequenti ⁊ tunc fuisse facta p dictū dominū principem de soluēdo ɔditionalis videlz si dicta dn̄a primo ratificaret q̄ ratificatio nō fuit facta infra dictū terminum p̄fixū Et sic cū non fuerit adimpleta ɔditio nō fuit orta actio nec obligatio iuxta §. ex cōditionali. insti. de ℣bo. obliga. cū ibi notatis. Sic etiā videmus ꝙ defectus cōditionis ī pedit trāsactionē dn̄ij ⁊ possessionis vt in. l. q̄ absent. ℣ j. ff. de acqui. pos. Ista fuerunt opposita corā dicto iudice scti marcellini lz diuersimode ⁊ p alias ratiōes q̄ iudex seu ei⁹ locūtenēs in ordinatiōe p eū in cā facta ista admittere noluit sed prefixit dicto principi terminū pcisum ad opponendū alterā dictarū triū exceptionū s̄m dictū stilū al's ꝙ cōcederet precisas. A qua ordinatione appellauit dict⁹ dn̄s princeps ad dn̄m iudicē appellationū tot⁹ dalphina. q̄ dn̄s iudex partibus auditis pronunciauit dictum dominum principem sine grauamine appellasse. ideo iterato appellauit dictus dominus princeps ad curiā parlamēti. Que partib⁹ auditis visis actis prime secunde ⁊ tertie instantiarum pronunciauit ⁊ cognouit p iudices a quo male fuisse pronunciatum. Ea rōne q2 lz s̄m stilū nō admittātur nisi tres exceptiōes iā dicte videlz falsi solutiōis ⁊ nouationis. Hoc est verū qn̄ cōpulsorie sunt impetrate super instrumento obligatorio vt legitur in stilo ipsius curie. Et cū stilus loquat tm̄ de instro obligatorio. ptz ibi duz dicit ꝙ tantūmodo tres admittuntur exceptiōes ⁊c. Sic em̄ ibi p̄supponit ꝙ de ipso ɔ̄ctu sit nata actio cū exceptio sit actionis exclusio vt iuribus vlgatis. Sed dictuz instr̄m ad iustificationez dictarū cōpulsoriarū p parte dictorū

c Secūdū stilū curie scti marcellinij tu vi vide de hoc stilo istū ɔsi. ccxlj. ici. spectabiles dn̄i nu. x. ℣si. est etiā attēdēdum.

No. ꝙ ablatiuus absolute posit⁹ resoluit in conditionē d. balp. in. l. j. in. ij. col. ℣si. q̄ro nun ɔ̄ctibus. C. qn̄ lz ab empt. disce. ⁊ do. bar. in. l. ab emptiōe. in ij. no. p tex. ī ℣si. restitutis his. ff. d pa. vbi dicit ꝙ in contractib⁹ nō disponūt s lz aliqn̄ in vltimis volūtatibus vis dispositionis habēt.

Nota ꝙ vltra exceptiones in statuto cōprehēsas admittitur exceptō ɔditiōis nō adimplete. Nota ꝙ statutū non excedit ppriū casum. etiā statutū non hz aliā rōez nisi q2 ita placuit statuēti. ita sentire vr̄ do. bal. in. l. ⁊ si dotis in. j. col. ver. quero q̄d in socero. ibi ex quo not. C. de iure do.

a ¶ Iudex. Uide ṑ hac mate. bal. in marga. ṽsi. xcvj. τ bal. l. cū minorē §. colū C. si. aduersus rē iudi. bar. in l. si ṗses. C. quo. τ qñ iudex. Et hoc vex si appellatū fuit aq interlocutoria al's esset diffinitiua vt nota decisio. cccxxxv. fuit dubitatū. Nota ꝙ ꝓnunciatio q̄ fit nō sup ṗncipali. s; aliquo emergenti vel incidēti censetur iterlocutoria nō aūt diffinitiua. spe. ij. pte in ti. de snīa. §. e. in ṽsi. iterlocutoria.

b ¶ Ad obseruatiōe iudicij. τ vid. de h̄ plene istum. cōsi. lxix. inci. pro dclaratiōe. nu. j. ṽsi. ad ṗmū. ibi facit etiā pro hoc ratio.

c ¶ Reuocata. Uide extrauagā. sixti quarti q̄ intitulat concordia inter papas et regē francie.

coniugii productū nō est in illa parte obligatoriū cū dicta adiecta conditio nō fuerit adimpleta. iuxta dictū. §. ex cōditionali. Igitur iudex prime instātie sancti mercellini debuit dictā oppositionē admittere cū ipse stilus loquēs de obligatorio instrumēto non debeat extēdi ad aliū casu; nō expressum videlicet ad istrumētū nō obligatorium iuxta. l. j. in. §. si is q̄ nauē. ff. de exercitoria. maxie ille stilus rigoros⁹ iuxta. c. odia. de re. iur. lib. vj. Et licet bart. in. l. j. in. §. j. ff. qd vi. aut clā. quem seqtur in hoc salyce. i. l. itapudor. C. de adul. videant velle ꝙ p iudices a quo bene fuerit ordinatū τ ꝓcessum p verba dicti stili ibi. ita tū ꝙ alteri remedio nō sit locus. pōt tū rñderi vt. s̄. ꝙ ille stilus loquitur de cōtractu ex quo oritur obligatio τ per cōsequēs actio nō aūt de ꝯtractu ex quo nō orit obligatio nec actio sicut in hoc ꝯtractu cōditionali ita fuit conclusum in diffinitione dicti ꝓcessus in manib⁹ botuti anno. M. cccclv. De materia dicti stili sancti marcellini. vide i quodā alio casu. j. q. clxxxj. τ. q. cccix. τ. xix.

¶ Questio. xvi.

¶ Sententia lata per iudicem appellatiōis super nullitate sententie iudicis a quo est interlocutoria.

Iudex[a] appellationū snīam τ ꝓcessum iudicis a quo ꝓnūciauit nullos ex eo qꝛ lis nō fuit in ꝓcessu ṗne istātie ꝯtestata p reū sup octo florenis petitis in petitiōe actoris a qua snīa iudicis appellationū fuit appellatū ad dictā curiā plamēti nō i scriptis s; vuia voce ideo fuit dubitatū si dicta appellatio sit deserta qꝛ i scriptis nō fuit applatū p. cui⁹ dubij decisione ṗmitto ꝙ licet q̄libet snīa q̄ diffinit illud de quo est ꝯtentio inter litigantes possit largo sumpto vocabulo dici diffinitiua. Tamē in materia ista diffinitiua sentētia ꝓprie est q̄ diffinit τ dirimit negociū ṗmo in petitiōe deductu; de quo ṗncipaliter iter partes est altercatus vt ꝓbat in. l. post snīa. C. de sen. τ iterlocu. om. iudi. τ. ff. de re iudi. l. j. ita dicit notabiliter salyce. in. d. l. post sentētiam. Sed dicta sententia iudicis appellationū a quo nō dirimit negociū primū. in petitiōe deductū de quo ṗncipaliter inter partes est altercatum qꝛ ex quo snīa ꝓcessus fuerunt ꝓnunciati nulli originaliter actor potest. dictos octo florenis p eu; in prima istātia petitos iterato petere. Igit est dicta snīa iudicis appellationū interlocutoria τ nō diffinitiua pro quib⁹ etiā faciūt notata per iohā. mo. in c. cupiētes. §. τ si vero per. xx. dies. de elec. li. vj. τ per glo. in cle. i. de sequestra. pos. τ fruc. Preterea videmus ꝙ si p lapsum termini sit ꝑempta instātia τ iudex absoluat reū ab obseruatōe iudicij[b] ꝙ talis snīa nō erit diffinitiua s; interlocutoria: vt dicit bal. in. l. ij. C. de epi. audi. Ratio qꝛ semꝑ remanet i ṗme. ua actio de qua inter partes principaliter disceptatur. Ex qb⁹ ꝓpterea sequit necessario dictā appellationē a snīa iudicis appellationū esse desertam. Cum ab ipsa snīa que est interlocutoria non fuerit in scriptis appellatū iuxta dispositione; c. cordi. de appel. lib. vj. ita dixi sup appellatiōe Iohānete iuliane introducta in dicta curia cōtra iaquetū lāchillem centurerīū gracionopo. i manib⁹ iohānis de liliers. Et ꝓpterea eidē iohānete tunc per dictū plamentū fuerūt denegate littere citatorie τ inhibitorie. Idem fuit iterato iudicatu; in hac curia parlamenti τ vide. j. q. ccxx. Sed quid de snīa lata sup desertione appellationis an sit diffinitiua vel interlocutoria vide que dixi. s̄. q. xi. Sed an snīa per iudicem prime instantie lata sup nullitate processus sit interlocutoria. vide que scribuntur. j. q. ccxx.

¶ Questio. xvij.

¶ Rescripta papalia conquestus vulgariter nūcupata hodie sunt sublata per pragmaticā sanctionē.

Anno supra ꝓxime dicto τ die veneris. xv. decēbris in causa supplicatiōis bōthosij contra consules pn̄tis ciuitatis grationopo. in manib⁹ de plastro secretarij dalph. fuit p dn̄os meos curie parlamēti dalph. cognitu; τ declaratum ꝙ rescripta papalia vulgariter appellata consequestus sunt contra pragmaticā sanctionē in decreto ṑ causis qꝛ tollūt ordinariā iurisdictionē cōtra dispositionē dicti decreti ṑ causis. Et fuit ꝓpterea inhibitū dictis ꝯsulibus ne tali rescripto vtant. S; aduerte qꝛ dicta pragmatica sanctio. postea ṑ anno currēte dn̄i. M. cccclxij. τ die. xxviij. mēsis ianuarij fuit reuocata[c] per dominū nostrum ludouicum regem francoꝝ. vt etiam scripsi. j. questione. ciij. in fine.

¶ Questio. xviij

¶ De conseruatorib⁹ ꝓuilegiorum apostolicoꝝ.

In cā supplicatiōis corā nobis in curia parlamēti vertēte in manib⁹ iohānis ioffredi inter ciues viēne supplicātes ex vna parte τ dn̄os decanū τ capꝛ eccl'e. sancti maurici eiusdē ciuitatis ex altera qui dominus decanus τ capitulum dictos ciues τ habitatores viēne in causam traxerūt corā dn̄o officiali presentis ciuitatis grationopo. tanꝙ cōseruatore suoꝝ priuilegioꝝ a summis pontifici.. eiusdē temporibus retroactis ꝯcessoꝝ

a ¶ Non eē hodie subla tos. q2 vigo re pragma tice sanctōis cōfirmāt iu dices de pui legio ro.pō ti; cognitio nē habētes b ¶ Per v̄ba supple vt pbatur. c ¶ In de creto ð cau sis posita post exordi um in v̄si.q̄ attentes:

¶ Nota φ pragmatica sanctio con cordat iuri communi. Nā pragma tica sanctio ð2 i cā i' cōsi storio pnci pis vētilata τ ꝯstitutio pricipis cau sa cognita su per ea facta gl.in versic. pragmaticā in.c.ꝑuenit cj.di.; et ibi archi.prag ma.em̄ ē qð facit impa tor cū ꝯsilio pcerū.'C.de no.C.cōpo. §.fi.Et.C.ð pala.l.non alit.lib.xij. b ¶ In ti. de iudi.ðle. §.fi.v̄si.itē φ non estis τ ibi habet cuz iudex et cōseruator differāt.itē τ quis ꝯser uator eē po test τ cuius τ de eius of ficio.Et idē

fuit declinā die mensis nouēbris dicit anni ꝑxime descripti declaratū τ pnū ciatū iudices cōseruatores taliū priui a legio2 nō esse hodie sublatos[a] seu reuocatos p pragmaticā sanctionē: p b verba[b] in decreto de causis [c]ibi vel priuilegio cognitionē habēt τc. Ideo fuerūt licenciati dicti decanus τ capi tulū cū nihil attētassent cōtra pragma ticā sanctionē per verba in ipso decre to de causis.τ cōdēnati in eo2 expen. dicti ciues viēne. Sed restat responde re ad declarationez factā in causa dñi iohānis bonthosij de qua.s.in.q.xvij. in qua fuit declaratuz rescripta papa. vulgariter ꝯquestus nūcupata esse cō tra pragmatica sanctionez ad quā pōt pluribus modis respōderi. Primo φ dicto cōseruatori priuilegio2 per sum mos pontifices τ dictis dñis decano: τ capi.littere ꝯseruatorie fuerūt ꝯcesse ante pragmaticā sanctionē q̄ cōserua torie antea cōcesse ꝑm pragmaticā san ctionē tolerant vt patet ibi vel priuile gio cognitionē habēt τc.illud verbum habēt denotat tēpus dicte pragmati ce sanctiōis. Sed hec solutio nō est ge neralis quo ad cōseruatorias que im petrant post pragmaticā sanctionē iō pōt aliter respōderi φ pragmatica san ctio τ decreta cōsilij basiliensis in ipsa pragmatica sanctiōe incorporata oīa redeunt ad ius cōmune maxie in dicto decreto de causis vt ibi clare apparet. Sed cōseruatorie sunt permisse de iu re cōi vt legit τ notat per spe.τ iohan. an.in additio in titu.de iudice delega d to[d] τ in.c.τ si principalis.de rescri. in cle.in.c.fi.de offi.deleg .lib.vj. Sed istud rescriptū conquestus vulgariter appellatū nō est de iure cōi sed contra ius ꝯmune q2 tollit ordinariā iurisdi tionē igitur restringendū tanφ odio sum. Et sic decisio de qua.s.in.xvij.q. τ ista nō sunt cōtrarie sed diuerse. De materia cōseruato.τ ð q̄bus cognosce re possunt. vide iohan. au.in nouella in.c.fi.de offi. dele.lib.vj.τ in addi.ad spe.in ti.de offi.dele.§.excipi pōt. Et vide que dixi in hac materia cōseruato rum.j.q.cclxvij.q2 in bullis taliū ꝯser uato2 priuilegio2 d2 φ cōcedunt talia priuilegia cōtra iniuriātes τc. An per illa v̄ba possint trahi creditores corā talia ꝯseruatore dic φ sic q2 retinēdo ð bitū creditori iniuriat vt dicit spe.in tit.de instru.edic.in.§.nunc vero ali e qua.ver.de hoc autē queritur[e].

¶ Questio.xix.

¶ De abbreuiatura notarij τ attesta toria an faciant fidem in iudicio.

Valētinus baquelarij cō ducēs cām nobilis clau dij grimaudij vt pcura tor ei9 nō pduxit ei9 mā datū seu pcurator.i pu blica forma sed solū pro duxit attestationē notarij q̄ tale mā datū recepisse dicebat τ attestabat ta lis notari9 q̄ anno τ die talib9 τ cora3 f testi.recepit pcuratoriū talis i quo est dictus valētinus pcurator noīatus τ se subsignauit.vtrū pbet talis attesta tio.dixi φ nō.q2 l3 abbreuiatura nota rij pbet τ fidē faciat vt possit in publi cā formā redigi seu leuari tn̄ non facit fidē vt possit in iudicio effectualit ei9 tenor exequi.in aut.de fide instru.i.§. f oportet.[f] τ.l.fi.circa mediū.C.de as sesso.hoc eti3 t3 bar.in.l.cōtractus.C. de fide instru.in.j.col.Ad hoc em̄ φ in strumētū in publicā formā redactū p bet multa requirunt de q̄bus plene p gl.i.l.gn̄ali.C.de tabula.lib.x.τ illa ea dē requirunt interuenisse in pthocol lo sceda vel abbreuiatura ad hoc vt fi dē faciāt.vt no.cy.in.d.l.ꝯctus.τ bal eo.ti.sup rub.τ ioh.an.i addi.ad spe. in ti.de istru.edi.i.§.vidēdo ibi de hoc no.accursius τ bar.in.l.fi.q̄s ex argen tarijs.§.si initiu3.ff.de edē. Et ita fuit determinatu3 in die sn̄ia in vig lia ra mispalma2.M.cccc.lvij.τ processus nullus pnunciat9 defectu sufficientis ptātis dicti valētini i manib9 iohānis de vourey secretarij dalphi.in ꝯcessu inter ipm nobilē claudiū ex vna parte et ꝯsules aualonis ex altera. S3 an re g gistrū note[g] faciat fidē vid' ino.[h] in h c.j.extra de pe. Si pthocollū et in strumēta pducant cui stādū erit dic φ pthocollo.l.sempronius.ff.de leg.ij. Si instrm̄ de falso redarguat pthocollū d3 exiberi ita dicit bar.i.l.fi.C.de fi.in stru.τ i.l.vbi.C.de falsis iicto.§.illud in aut.de tabellio.col.v.ibi bona gl.τ bar.in.l.sempronius pcu. De pthoco lo scripto τ nō recitato vide legem.xj. §.j.ff.de leg.iij.τ iaco.de bel.in.d.aut. de tabe. Item pthocolla debet rema nere penes heredes notarij.in aut.de defen.ciuita.§.quevero.qui ē.§.ij.col. iij. Item de scripturis que reperiūtur in lapide monumēto2. vide que scri. '.q.cccclxxxij.in fin. Si heres notarij possit grossare instrumēta sine cōmis sione vide q̄ scripsi.j.q.xviij. De ma ria pthocolli etiam tetigi.s.q.ij.τc.

dñs bal.in addi. e ¶ De h' ait q̄rit.q.ē vers.lxxij.

f ¶ In au tē.de fi.istr. i.§.oportet vbi non ha bet de hoc nec i iurid9 sequētib9 p dñ3 bar.sed tāgit p do. bal.τ pleni9 per do.cy. in.l.ꝯct9.C. de fi.instru. g ¶ Inno. dicit ino.φ facit fidē s3 aduerte φ loq̄t in alio casu puta si in archiuo alicui9 pso neq̄ pōt fa cere scriptu rā repit ali qð scriptu3 in quoconti nent certa gesta. Et ta lis scriptu ra apud se. apli.vocat registrum τ facit fidem quo ad ge sta.que i ea referuntur. h ¶ An re gistrū note. vide istu3 cō si.lxxxiiij. incip.circa diffinitionē. nu.iij.versi. tum et ter tia.

¶Questio.xx.

¶Acta in cā appellatōis quis ōbeat pducere appellans vel appellatus.

Unquid appellans teneatur in cā appellationis sententiam pbare iniustā ex cā puta q: non fuit lata p legitimas pbationes. An vero appellat⁹ debeat contrariū probare super hoc multa iura sunt pro et ꝯtra. veritas est ista ꝙ si reus q̄ appellans est fuerit cōdēnat⁹ actor originalis ōz pbare sniam iustā. Nā reus eo ipso docet eā iniustā si nō appareat iusta. ¶Si vero reus fuerit absolutus actor appellās ōz pbare iniustā ostēdendo ꝙ in prima eius instātia pbauerit eius intentionē. Et ita dicit guilelmus de mōte laudunio in cle. fi. de a ap. τ seq̄t spec. i ti. de sen. i. §. fi. i ℣. a b τ sup hoc vide salice. in. l. hi qui b. C. de ap. Et p̄missa pcedūt qn̄ appellat a diffinitiua. Sz si appellat ab iterlocutoria sp appellās siue sit originalit actor siue re⁹ semp ōz i cā appel. acta pducere ad iustificādū ei⁹ appellationē esse iustā. ita ꝑuat stilus p̄ntis curie plamēti τ aliaꝝ curiarū p̄ntis patrie dalph. de hac materia ēt plene tetigi. j. q. ccccxxxvj. Tamē hodie sūt sublate appellatiōes ab iterlocutoria nisi i casib⁹ a iure ciuili pmissis. vi. ō. j q. lxxv.

¶Questio.xxi.

Libell⁹ ōz offerri vbi psone sūt mutate

De iure qn̄ sunt mutate psone ōz dari libell⁹ p ea q̄ dicit spe. i ti. ō execu. sen. c §. breuiter in ℣. sz eu c τ facit extra de iud. in. c. d q: iu. τ ibi. p Jo. ād. d. Et ita etiaz seruat stilus p̄sentis curie parlamenti vt videmus quotidie in causis inchoatis p cōpulsorias si persone sint mutate τ pars rea petat sibi libellū offerri curia parlamenti ordinat offerri libellum per actorem τc.

¶Questio.xxij.

¶Tp̄s redimēdi pignora icipit currere a die libratōis q̄ fit i vltimo incātu.

Uit inter nos i camera ꝯsilij dubitatū i decisiōe cuiusdā cāe vtrū tp̄s datū ꝑm statuta dalph. ad redimēdū pignora currat a die realis missiōis in possessiōe rei incantate vel a die libratiōis q̄ fit i vltimo incātu p p̄cone traditionez calami. plus offerēti. τ videtur p̄mo ꝙ illud tp̄s redimendi deberet currere a die realis traditiōis videlicet missiōis in pos. p verba statuti ibi dum ōr a die libratōis numerādos illud em̄ verbū libratiōis ōz intelligi in suo potētiori significato in. l. j. ff. si ager. vectigal. τc. Quia illa traditio scalami vel baculi q̄ fit p preconē de nullo opatur saltim quo ad translationem post vt dicit hostiē. in sum. in ti. de cā pos. in ℣ si. sz qd ergo si vēdas. τ ibi dicit ꝙ errāt fatui notarij. q̄ dicūt tradit pos. p traditionē calami. Idē etiā sentit dy. de re. iu. in. c. bñficiū ver. itē. possessor q̄ri τc. Dicit ēt dn̄s iacob⁹ degodabloofficial' p̄ntis ciuitatis graciono. e put ab eo audiui ꝙ. l. q̄tiēs c duob⁹ C. de rei ve. nō haberet locū i emptore q̄ p̄mo possessionē ficta per precariuz habuerit sed q̄ realē traditōez habuerit p verbū ibi traditū τc. vt ēt scripsi j. q. cxij. p quo ēt facit tex. in. l. j. §. si p̄dia. C. ō suffragijs. ibi sequat traditio corporalis τc. τ ibi dicit bal. p dictū tex. ꝙ non sufficit ficta traditio vbi realis requirit τ sic videret illud tp̄s. redimēdi debere currere a die realis expenditiōis videlz missiōis in pos. tm̄mo sed cōtrariū ꝑuat stilus τ ꝯsuetudo dicte curie parlamēti videlz ꝙ illud tp̄s cōputet a die libratōis in vltimo incātu p preconē facte p traditionē calami. τ dicit seu dici debet emptor cui factū ē tale libramentū verus emptor ad icātū acsi a dn̄o emisset p. l. nō est mirū. ff. de pig. ac. τ verus possessor talis rei sibi librate absq alia reali traditione q̄ de ꝯsuetudine τ de mente dicti statuti que cōsuetudo τ statutū possunt hoc opari vt trāsferat pos. ipso iure absq reali apprehēsione vt no. inno. in. c. ij. de ꝯsue. τ vocat ciuilissima pos. ō qua nō fit mētio nisi in vno loco in. c. ex p f te f de ꝯsuetudie τ dicit alibi ino. in fili in. c. cū nr̄is de cōces. pbē. ꝙ licētia data vtēdi re haberet p quasi pos. et querit possessio ita dicit bal. in. l. fi. C. de sa. san. eccle. τ p hac pte facit qd notat p gl. i. ō. c. ij. de ꝯsuetu. vbi dicit ꝙ p traditionē anuli trāsfert pos. τ dn̄iū idem p traditionē modice terre i manu. vt ibi facit etiā. l. clauib⁹. ff. de contrahen. empti. τ vēdi. τ. l. j. C. de donatio. Sed aduertendū quia etiā habēs possessionem realem nō prefertur habenti ciuilem si habens ciuilem fuerit primo inuestitus per dominum directum vel econtra vt dixi infra. q. lxxxj. §. sed iuxta hoc q̄ro si istō tp̄s redimē

a ¶Inuer. sz nunqd appellans. vbi di. ꝙ actori incūbit on⁹ pbādi i cā. cui ēt in p̄ncipali incumbit.

b ¶Nota ꝙ actori originali in cā appel. sp incūbit on⁹ pbādi sniaz i p̄ma instantia lata fuisse τ eē instā ti. si p eo vl' iiustā si ɔ̄ eū latā p̄tēdat τ iō vtrobiꝙ ad iustificationē sue intentionis ōz producere acta vbi appellatum extitit a diffinitiua sec⁹ ab interlocutoria quo tunc appellās idifferēter producere habz acta ad edocēdū de viribus sue appellatio. vide oīno. d. bal. in addi. ad spe. in ti. de appel. in scōa addi. in. vij. col. inuersi. q̄rit qs debet pbare.

b ¶hi q vide bar. i. d. l. hi q. τ in. l. i. ff. si tutor vel cu. ap. et hāc dis. bar. approbat pau. de cas. in. d. l. hi qui i notatum ad ipm bar. re

mittit.

c ¶In ℣. ꝑm eū ibi lz loquat qn̄ petit executio snie tn̄ facit in arg. eius qd hic ōr de cōpulsorijs q: littere precise q̄ sup cōpulsorijs conceduntur obtinēt vim et auctoritatē rei iudicate vt ptz in statutis dalp. sub rub. de litteris compulsorijs et pcisis concedēdis i. iiij. c. eiusdē rubrice qd incipit finaliter reus.

d ¶Per iohā. an. i. j. col. ver. personalis.

e ¶ l. quotiēs esto memor vt videas do. iaso. ō may. illas qndecim fallētias seu limitationes quas ponit in illa. l. quotiens q: valde elegātes

f ¶In. c. ex pte vult allegare. c. ex litteris. τ glo. in versi. signum.

di currat contra minorem quomodo subueniatur eisdem minoribus vide que scripsi s.q.xxxj. Si res minoris vel alterius vendatur cum subastatione non potest allegari deceptio vltra dimidiam iusti precij a lege in.l.j.[a] C.de pdi.curia.lib.x.

Questio.xxiij.

In executione iudicati non seruatur stilus curie iudicis requirentis sed stilus presentis patrie dalphina.

Si per litteras requisitorias curie parui sigilli montispessullani aut alterius curie regis francie patrie prouincie vel sabaudie aut cuiuscunque alterius iudicis executio iudicati in presenti patria dalphi. fieri requiratur fiat executio secundum statuta dalphi. et non secundum stilum curiarum iudicum requirentium licet debitor fuerit submissus compulsioni iuxta stilo curie iudicis requirentis. ita sonat stilus huius curie parlamenti licet forte de iure dici possit quod talis executio iudicati deberet fieri secundum stilum et statuta loci iudicis requirentis vbi iudicium agitur iuxta nota. per gl.in.l. b ij.[b] de emanci. liber. An iudex requisitus possit recognoscere de viribus sententie iudicis requirentis vide que dixi questione.cccxix.et questione.lxxiiij. An autem consuetudo loci in quo quis conuenitur sit seruanda vide gl.et docto.de emen c da.iustina.C.[c] in principio super verbo quos etc. An et quando locus debeat inspici in iure scripto seruando vel in consuetudinario vide plene per doctores in.l.supuacuam.C.de tempor.in integrum restitutione etc.

Questio.xxiiij.

Assertio facta per venditorem in instrumento quod res moueatur de emphitheosi alterius si probet respectu domini directi etc.

Quispiam vendidit aliquem fundum certo precio asserendo in instrumento venditionis moueri dictum fundum de emphitheosi et directo dominio domini prioris de connexa ad causam sui prioratus rogans ipsum dominum priorem tunc absentem quatenus eundem emptorem retineat et inuestiat de dicto fundo modo dictus dominus prior qui presentialiter facit recipi recognitiones suas vult compellere dictum emptorem ad sibi recognoscendum dictum fundum pretextu dicte assertionis in dicto instrumento venditionis per dictum venditorem adiecte: quia ipse dominus prior aliter directum dominium probare non potest asserendo se perdidisse eius recognitionem. Dubitatum fuit inter nos in camera consilij si dictus prior bene moueatur. Et conclusum fuit quod ipse prior male mouebatur quia ex illa simplici assertione facta per venditorem non probatur eius assertum dominium directum nisi haberet alias probationes iuxta ea que tenet specu a.in titu.de locato.§.nunc aliqua ver. d lxxiiij.[d] Et pro hoc facit.l.fi.in fi.ff. de contra hen.emp.et vend.etiam quia emphitheosis probatur per scripturam vt notat glo.c.j.de censibus.in vi.vbi glo.enumerat.xxviij.casus qui debent per scripturam probari. Sed quid si venditor rem quam vendit asserat esse francam vel moueri de dominio directo alicuius licet non sit verum. An ex tali assertione constituatur emptor in bona fide credo quod sic p.l.bone fidei emptor.ff.de verb.sig.et.l.bonefidei possessor ff.de acquirendo re.do.et etiam ex iusta credulitate vel ignorantia causatur bona fides.l.si ego.§.item iulianus.ff.de publicanis. Et sequitur effectus quod ipse emptor excusatur a commisso.ar.l.j.§.dies.et.§.si aduersus.ff.quando appella.sit.et.l.si annus.ff.de calu. Sed an ipso iure vel per restitutionem in integrum subueniatur ignoranti cy.in.l.ij.C.de iure emphi. et dy. in.c.cum quis.de regu.iur. et bart.in.l.cum filius.§. in hac.ff.de verb.obli.dicunt quod non ipso iure: sed restituatur in integrum. Salicetus tangit de hac materia in.l.non minus.C.de accusa.de illo qui vendit rem credens esse allodialem vide s. questione.cccv.

Questio xxv.

Appellans non tenetur nisi semel comperere coram iudice a quo in petendo apostolos.

Homines mandamenti nouachie in briansonesio a quadam ordinatione prolata per iudicem briansonij ad vtilitatem condominorum dicti loci nouachie appellauerunt in scriptis vt in forma et petierunt apostolos a dicto domino iudice sibi concedi qui iudex eisdem assignauit certam diem ad audiendum eius responsionem qua die comparuerunt dicti homines petendo apostolos et litteras dimissorias. Iudex iterato eis assignauit alium terminum et effectualiter eis assignauit sex terminos ad audiendum responsiones taliter quod effluxerunt.xl.dies qui dantur ad introducendum appellationem coram iudice ad quem secundum statuta dalphi.tamen ipse iudex in vltimo termino concessit apostolos et litteras dimissorias. Postea dicti homines introduxerunt eorum appellationem coram iudice appellationum totius dalphinatus qui iudex in diffinitione cause pronunciauit dictam appellationem esse desertam ex eo quod dicti homines non introduxerunt infra.xl.dies iuxta statuta dalphinalia qui computantur a die recitationis sententie.que homines a dicta sententia appellauerunt ad curiam parlamenti et petierunt litteras inhibitorias et citatorias contra dictos dominos nouache. Dicti vero domini nouachie

a In.l.i. illa.l. facit in ar vt ibi no. do.bar. quod decretum operatur ne quis conqueri possit de deceptione vltra dimidiam iusti. precij sed de minore ibi non videtur intelligi imo de maiore tantum.vt in.l.i.et ibi gl.j.C.de pdi.mino. et in.l.si quidem et ibi gl.i. ver. restitutio.C. eodem ti.

b l.ij.vult allegare gl. j.in.l.j.C. sed pro stilo parlamenti dal. facit tex. et gl. ij.in.l. extra territorium.ff de iu. o. iud.

c De emenda.iusti.C. vult allegare.C. de sum. tri.§.sup.ver. quos et ibi dicitur quod seruanda est consuetudo loci vnde est is qui conuenitur

d ver.si.lxxiiij.nisi ipse venditor probaretur gerendo negocium prioris ea que dicta sunt ex certa scientia nomine prioris pepigisse quo casu tenetur priori res rata habenti suo nomine gestam actio est ex vendito cedere contra emptorem pro actionem ne. gesto.vt ibi dicit spe.

dixerunt non esse admittendum cum sit deserta. Ideo dicta appellatio cū processu curie appellationum fuerūt visi ad plenum et fuit deliberatum in consilio s̄m maiorem p̄tem opinionū dn̄o⁊ meo⁊ in eodem consilio tunc existentiū ꝙ dicta appellatio erat deserta ex causa .s. declarate: q̄ ipsi appellātes non tenebātur cōparere pro apostolis petēdis coram iudice brianson̄: nisi semel in primo termino et illa comparitio habebatur ꝑ concessione apostolo⁊ s̄m dicta statuta nec tenebantur tantas dilationes expectare nec ad ipsum iudicē a quo redireut p̄ut in statutis dalphinalibus sub rubrica ordo ⁊ mod⁹ procedēdi coram ordinarijs ⁊ delegatis iudicib⁹ dalphinalib⁹ in decimo capitu. ibi ⁊ si aliqua partiū in fi. ad idem probatur in alio statuto dalphinali sub rubrica de appellatiōibus ⁊ queadmodū ipsi apostoli petātur ⁊ appellationes ipse introducantur ibi sed perinde erit. acsi apostoli fuissent per eu⁊ cōcessi ⁊c. sed debebāt propterea infra .xl. dies eorum appellationem coram dicto iudice appellationum introducere. Et ideo fuerunt eisdem appellantibus denegate littere citatorie ⁊ inhibitiorie die .xx. mēsis maij. M.cccc.xlvij. in manibus Iohā. iofredi secretarij dalphinalis cum nec etiam de iure tenebantur dicti appellantes dilationes expectare iuxta cle. quāuis in fi. de appella. de materia introductionis si non introducatur appellatio in t̄pe statuto per iudicem a quo an sit deserta vide que dixi .j. questiōe ccc.xxxvj. ⁊ .s. questiōe .xij.

a Cōtra fideiussores siue nouo p̄cessu. vide d̄ hoc p̄ istum cōsi. ccxij. in ci. cir. dubia mihi bia trā missa. nu. ij. v̄si. p̄terea: q̄ sententia.

b Post bar. de hoc vide ipsum bar. ff. de fi. istr. si p̄ eo. §. si nūmos. ⁊ i. l. i. ff. iudic. sol. vbi etiam vide paulū de castro. Item q̄d econtra. s⁊ an sn̄ia lata ꝯ fideiussores fiat executio cōtra p̄ncipales vid̄ do. alex. in .d. l. i. iud. sol. post do. Bart. et bal. Et ibi ē t q̄d in fide iussore. rem ra. habēte.

c In q̄nta questiōe vult allegare ī q̄one q̄ incipit q̄ram⁹ circa p̄mum v̄sic. s⁊ ad h. i. ix. colū. ⁊ dicit ibidē do. iohā. fa. ꝙ sic.

Questio .xxvi.

An sn̄ia lata ꝯ principalem habeat p̄ōptā executionē contra fideiussorē.

Uit inter dominos meos in camera consilij dubitatum in decisione cuiusdam cause. vtrū sententia lata ꝯtra p̄ncipalē possit mādari executiōi a ꝯtra fideiussorē siue nouo p̄cessu.a Et super h̄ dominus stephanus guillionis p̄sidens pro decisione puncti b questiōis dixit sic post bar.b aut loq̄mur in fideiussore iudicij aut in fide iussore ꝯtractus. Si in fideiussore iudicij vt de iudicato soluendo tūc fit executio contra fideiussorem absq̄ nouo p̄cessu: ita loquitur glo. in .l. si .C. de vsuris rei iudicate. quam glo. sequitur Iacobus de aretio. arguitur. lege. si quis. §. nummos ff. de fideiussoribus. Si autem loquimur in fideiussore contractus tunc sententia lata contra principalem nō habet paratam executionem cōtra fideiussorem. sed est opus alio processu. vt probatur in l. grege. §. ij. ff. de pigno. ⁊ in .l. a sententia. in prin. ff. de appella. hoc etiā tenet specu. in ti. de execu. rei iudi. in §. sequitur. in ver. quid si sententia idē Ioan. de iniurijs ⁊ damno dato. c. i. lib. vi. ⁊ cy. in dicta lege. finali. C. de vsuris rei iudicate. ⁊ guillermus de cu. in .l. ij. §. fi. ff. qui satisda. cog. ⁊ sunt verba bart. ī l. i. ff. iudica. so. Et albericus de rosate in .d. l. ij. §. fi. ff. q̄ satisd. cog. licet domin⁹ oldracus in lege finali. § adijcientes. C. de his qui ad ecclesias confugiūt. tenet contrarium videlicet ꝙ vtroq̄ casu videlicet ⁊ in fideiussore iudicij ⁊ in fideiussore contract⁹ sententia lata contra principalem mandatur executioni contra fideiussorem primo dicit ipse. q̄ videmus ꝙ sn̄ia lata ꝯtra debitorem mandatur executiōi in bonis debitoris sui: vt. l. ij. C. qn̄ fiscus vel priua. ergo idem in fideiussore. q̄ que statuuntur in bonis debitoris videntur esse statuta in bonis fideiussoris. vt in dicto .§. adijcientes. ⁊ hoc verum dicit ip̄e oldracus nisi fideiussor haberet euidentem exceptionem que intentionem actoris elidat vt .l. iij. ff. ad exhiben. ⁊ i. c. veniēs extra de testi. Et hec dicit ip̄e locū non habente in fideiussore in iudicio sisti. quia ille reo cōdānato liberatur. Sed respectu illius membri in quo omnes concordant videlicet ꝙ in fideiussore de iudicato soluēdo fit executio contra fideiussorem absq̄ nouo processu puto istud dictum verum nisi essent mutate persone quo casu debet primo pars vocari ī tali executione sententie ⁊ summaria petitio offerri et de causa summarie cognosci per iudicem per que ea notat specul. in titu. de execu. sententie. in .§. breuiter versi. sed s̄m eu⁊. Et tetigi de hoc vltimo dicto .s. in questione .xxi. An aūt sententia possit mādari executiōi cōtra tertium possessorem qui non fuit vocatus vide Iohā. c fa. insti. ne actio. in .§. omniū in .v. q̄stione.c et .l. j. C. de aliena. iu. mutan. cau. fact. ⁊c.

Questio .xxvij.

Si p̄betur vna pars petitionis an pro illa parte p̄bata possit sn̄ia ferri ī actione reali vel p̄sonali.

IN manibus iohannis d̄ vourey secretarij dalphi. nobili iohā. bonifacij obtulit quedā libellum ꝯ q̄sdā hoies possessores quo⁊dā bono⁊ in pede dicti libelli designato⁊ agendo rei vēd. seu publiciana. q̄ tū iohā. boni. nō p̄bauit sibi pertinere nisi partem tertiam dictorum bonorum ideo indiffinitiua in dicti p̄cessus fuit dubitatū si sn̄ia poterat p̄ dicto bonifacij actore p̄ferri quo ad dictā tertiā p̄tem p̄batā ⁊ ipsi rei ab ob rē non p̄batā p̄ alijs duab⁹ p̄tibus non p̄batis s⁊ licet circa hoc fuerunt varie opiniones doctorum et varie rationes hinc inde. Tamen Barto. in .l. si

a ¶ Snia ferri.sic etiā tz pau.d ca stro.i.l.vni/ca.C.de pl9 peti.

b ¶ Et i.j. C.de pl9 po ti.parū.ibi: sed bñ in al leg.l.j.C.de lit.ꝯtest.in ꝟsi.vlti.q̄ri tur.et ibi p do.bal.iver si.septimo quero.

c ¶ Per pe.ia.ē ad/uertēduz ꝙ ipe sentit a ctori adiu/dicari debe re expensas quoad sum mā in q̄ ob/tinet quove ro ad sūmā i q̄obtiet re us foro ad/iudicandas reo ꝛ sic vī/ꝙ ꝑm eū vi cit ꝛ vincit ꝑtim.s.i pri cipali ꝑtim i expēsis.et p opi.pe ia co.facit qd dicit do⁹ bal d9.C.de pl9 peti.l.j.in l.op posiꝟsi ex ii sta.

d ¶ Super ꝟbo ꝛc.vult allegare gl. in ꝟbo per quā ꝛc.ꝟsi. adhucde a lio q̄rit.ibi alij distin/gunnt.

e ¶ Ita ēt dicit sub du bio forte.in mo io.fa.tz fine dubio qd hic d̄r vt

constante.§.si bona mulieri.ff.soluto matrimonio tz ꝙ pro illa tertia parte a probata pōt snia ferri[a] pro actore idem tenet. Johā..fab.in.§.quotiens insti.de inutili.stipul.idem.cy.in.l.i.C. b de.lit.cōtista.ꝛ in.l.j.C.de pl9peti[b] Et ita fuit iudicatuz.dicta cā die sen tentiarū sancti iohānis baptiste.M. ccccl viij. Et dictus actor q: plus pe tijt ꝙ probauerit:fuit in oib9 expen sis dictorū reorū cōdennatus iuxta.c. vnicum.extra de plus peti.Et que su pra dicta sunt d actiōe reali.idē iactio ne ꝑsonali.q: siqs petat centū ꝛ nō ꝓ/bet nisi.l.potest snia ferri sup.l vt ē ca sus ꝑm cy.in.l.apud.§.itē q̄rit.ff.d do li exceptiōe.et vide in.l.j.C.de litis cō testa.Sz qualiter hoc casu debeat fie ri condennatio expēsaꝝ vide p pe. Ja c co[c] in tit.de actiōe ex locato.§.cum ꝛc.Sz de illo q̄ petijt minorē summaz ꝙ sibi debitā.vide.j.q.clxxxij.

¶ Questio xxviij.

¶ De negatoria actione.

In diffinitione processus hoim costaruz darey agē tium in negatoria contra hoies albe rippe in mani b9 iohānis d liliers secra tarij dalp.existētis fuit facta p dños meos ibidem pñtes ꝯclusio sequens vcz ꝙ dicti homines costaꝝ darey agē tes i negatoria sufficiēt ꝓbauerūt dnm seu q̄si pratoꝝ suoꝝ qb9 ꝑtēdebat ser uitus pecoris pascendi ex eo ꝙ ꝓbaue rūt ipa prata tenere ꝛ possidere tanꝙ domini ꝛ p talibus haberi ꝛ cōmuni ter reputari p ea q̄ ponit gl.in.l.q̄daz in suo.ff.de condi.insti.Et ita ēt tenet dñs Johā.de ferrarij sup forma libelli in actio.negato.sup ꝟbo p quādaz pe d ciam prati[d].ꝛ cetera:ita etiaz dicit e sub dubio forte[e] Jo.fa.in.§.oim in fi.insti.de act.Et hoc verum in casu isto in quo dñium venit in iudici o in cidenter.Agebatur em pricipaliter ne gatoria actiōe que competit dño fun di ꝛ dicit talis agens incidenter se do minum.In hoc enim casu ꝛ similibus probata possessione de presenti presu mitur dominū:vt notat glo.in.l.sicut §.si queratur.ff.si seruitus vendi.ꝛ p batur in.l.j.iuncta sua.glo.ff.fa.herci scun.ita etiam tenet henricus bohic in.c.forus.extra de verbo.sig. Secus em si in iudicio veniret dñiuz vel qua si principaliter tūc em nō sufficeret ꝓ bare possessionem.Sed deberēt ꝓba ri aliq̄ ex causis ex qb9 dñium de iure

q̄rit.ita dicit bart.de saly.i.l. cuz res C.de ꝓba.ꝛ nota.ino.in. c.abbate.ex tra de verb.sig.ꝛ bar.in.l.si pri9.ff.de noui.ope.nunciatio.vbi tractat mate ria negatorie ꝛ iohānes ferrarij vbi.s. et notāter dicit ꝓbata possessiōe de p̄ senti ꝛc.q: ꝓbata possessiōe de p̄terito nō p̄sumit exea dñium ꝑm bar.ꝛ oēs docto.p.l.ꝛ q̄ nōdū dicit.§.qd d̄r.ff.de pigno.Et etiā est vnū aliud singulare in hac materia negatorie videlicet ꝙ agens negatoria ꝯtra illū q̄ est in pos sessione vel q̄si dz ꝓbare tal' agēs rem esse liberā al's secus.ita dicit specu.in titu.de ꝓprietate aliter est in titu.de causa pos.ꝛ ꝓprieta.§ in ꝯfessoria.ꝟsi. sed q̄liter ꝓbabit de iure suo.Idez te net iohan.fa.insti.de actio.§ eque vbi late de hac materia negatorie tetigit Joh.fa.Et nota circa hāc materiā ne gatiorie ꝙ ipa negatoria est illi9 natu re ꝙ agēs seu eā intentans dz negare ius cōpetere aduersario.vt l.ij.i prin. ꝛ.l.loci corpus.§.competit.ff.si serui. ven.ꝛ in.d.§.eque.insti.de act.Et nisi aduersari9 ꝓbet ius sibi cōpetere dz succūbere vt dixi.j.q.cccc vij.

¶ Questio.xxix.

¶ An dñi parlamenti possint iudica re ꝑm conscientiam

In superiori ꝯsistorio cu rie plamēti dalphinalis dñi mei de parlamēto cū sint iudices supiores p̄ sentis patrie dalphi.vicē p̄fecti p̄torio obtinētes pñt iudicare f ꝑm ꝯscientiā iuxta ea q̄ ponit bar.[f] i.l.vna.C.vt q̄ dsunt aduo.par.iud.sup pleat i fine sui cōmēti ibi vel alius ma gn9iudex ꝛc.Et si al'r facerēt peccarēt ꝑm theologos.vt ibi refert bar.Et de bēt attēdere ad ꝟitatē pricipal'r poti9 ꝙ ad subtilitatē iuxta no.in cle.pasto. de re iudi.ꝛ i.c.ad apostolice.eodē ti. lib.vj.Et ita etiā vidi pluries in deci sionib9 causaꝝ.Et vide q̄ circa h̄ dixi. j.q.ccxvj. Alij aūt iudices inferiores facere nō pñt.sed soluz debēt iudicare ꝑm allegata ꝛ ꝓbata iuxta.l.illicitas §.veritas cū ibi not.p gl.ff.de offi.p̄si g dis.ꝛ si al'r faciant male faciunt[g] vt plene no.p.gl.i.c.j.extra.de offi.or. in antiq̄s.Nisi i aliqb9 casib9 sp̄alib9 in qb9 iudex pōt ꝑm ꝯsciam iudicare qui no.p.gl.i.l.lex q̄ tuto.C.d admi.tute.

¶ Questio.xxx.

¶ Appellatio potest introduci verbo in curia parlamenti.

in ꝟsi.qd si nō ꝓbet ibi nisi i ꝑuitu tib9 ꝛc.Et sic qd hi c d̄r de ꝓbatiōe dñij innuit habere locū i ꝑuitutib9 Et dumsub iungit forte posset susti neri ꝛc.loq tur i alio ca su extra ma teriā ꝑuitu tis.Et ē mē ti ꝯmēdād9 et practica bilis ꝓpter hoies qui lz ꝓlōgissima tpa se gesse runt p dñis ꝛ possessori b9.tn̄ de ti tulo rei do cere non va lent.

f ¶ Juxta ea q̄ ponit barto. vide do.cy.q̄ hāc materiaz co piosi9 ꝓsq̄ tur i.l.vna. C.vt q̄ desi. aduo. par iud. supple inꝟsi.p hac questione.

g ¶ Male faciunt.de hac q̄stione an iudices debēat iudi care ꝑm con scientiā vel ꝑz allegata et probata post oēs p do.feli.in.c. pastoralis de offi.de le ga.Et ibi vi de septē fal lentias pul cherrime or dinatas.

a Trigita dies istud aut tps videt ee de iure bm opinione.l.Hz.vt.l.pses gl.i ver.pscriptu.C.d appel. Sz vt in ead e finalr dz tps hmoi e arbitrariuz.Et hanc opi.se quunt do. Bar.z bal. in alleg.l.p ses.z p tex. i.c.psonas zc.oblat e.z ibi.d. inno. In.s.porro sue.in.c.j.in versi.quero vtru.vbi no tat ipse dns bal.q pscri ptio consue tudiaria vel statutaria. xxx.anoz vt poteodiosa non currit pupillis.p. l.sicur.s.no sexus.C. de pscrip.xxx. vel.xl.anoz Subdens ide esse in p scripte sta tutaria.pu ta .x.anoz. surrogata loco prescri ptiois.xxx. anoz.q non currit pupil lis sed adul tis siquidez et ista ei loco surroga ta currit co tra hos.et no cotra il los.Et quo ad hoc vide remissioes. quas facit ibidem do. alua.in.ij. col.ivsi.qro cum g'o.ibi vtru aut p scriptioes sz ad.l.fi.C.in q.cau.i ite. rest.no e ne cessa.zp do.

Debet appellatio intro/duci in curia parlamenti infra.xxx.dies[a] als appellatio e deserta bm statuta dalphinalia non tn ipsa statuta expresse declarant q debeat introduci realiter per xhibitione instrumenti appellatiois fiendaz. Tn ex stilo curie parlameti interpretat et declarant ipa statuta q sufficiat fieri vbo ifra tps introducedi appellatio nes statutu.dumodo postea termino prefingedo p ipsam curia realiter exhibeat z tradat ipi curie aut i manibus secretarij cause qui stilus est legitimus interps dictoz statutoz iuxta.l.de quibus.ff.de legi.z ita buat hec curia parlamenti.De materia itroductiois appellatiois vide que dixi.j. q.ccc.xxxv. Et de materia appellationum per diuersas qsti.plene scrip.j.q. cccc.xxxvj.

Questio.xxxi.

Si tempus statutorum ad redimedum pignora currat contra minores.

Ecundu statutum dalphi. sup reparatioe executiois incantu nisi debitor redimat pignora infra tempora ibi declarata data ad redimendum postea no auditur ipse debitor p viaz appellationis oppositionis supplicationis recursus aut cuiuscuq remedij iuris. Sed vidi in camera cosilij dubitari si illud statutum habeat locum in pupillo et adulto. Et quomodo subueniat eis circa dispositione dicti statuti Inno.in.c.costitutus.extra de in integrum restitutio.dicit q currit contra minore:sed restituit aduersus lapsum tpis.que sequit Bar.in.l.fi. C. in quibus causis in integru restitutio no e necessaria.Ide et tenet do.oldradus de laude i.d.l.fi.in qstioe ibide p eu mota qrit pone q statutu e i aliq ciuitate vl psuetudo q si agnatus meus vendat domu vel aliqua re possim petere ifra annu.Ego fui minor.xxv.anis steti p annu q tale re alienata non petij Quero vtru illud tps mihi currat.dicit ipse dns oldradus q sic sed restituit et allegat dictu.c.costitutus. Sz dns Bal.in feudis in titulo qualiter poterat o iz feu tu alie.in.s.porro.siue de bona.videt pcludere q prescriptio introducta ex statuto no currat contra

bal.i.l.oes ppli.ff.de isti.z iur.i.l.i Jctibus.C. de no nu.pe.Et p ymo.q.i.c.costitutus.extra d costi.i.q.pe. Illd atqd dixi q pscriptio statutaria seu psuetudinaria no currit pupillu. Sz cocordado docto. in hoc passu dic qz aut loquimur in pupillo z tuc no currit tale tps statutoz sed remanet ipso iure illesus ita loquitur Bal.vbi.s.Aut loquimur in adulto.z tuc currit tale tps. sed restituit bm inno.z oldradu vbi.s. Et ita seruat hec curia parlameti in iudicado. Sz quid in pscriptionibus legalibus si z qn currant cotra minores. dic aut loquimur de pscriptioe logi tpis.x.vel.xx.anoz et illa no currit otra pupillu nec otra adultuz p dicta.l.fi.in quibus causis in inte.resti.no est necessaria.q lex etiam locu habet in adulto bz docto.vt dicit dns meus dns Jo.de grassis.in.c.cuz no liceat extra de p scriptionibus in recollectis meis qua sub eo reportaui. Aut loqmur in pscriptioe longissimi temporis.xxx.vel.xl.annoz z tunc currit o adultu:sz restituit vt ibi dicit dictus dns Jo.d grassis q ad hoc allegat dicta.l.fi.na mior et adultus pbat se lesu eo ipo q pbat cursus tpis vt dicit Bar. in.d.l.fi.i qbus causis zc.i fi.sui cometi. No at currit talis pscriptio logissimi tpis trigita.vl qdraginta anoz o pupillu. Sz dormit durate pupillari etate vt dicit glo.in.l. vna.C.si aduersus vsucapi.i glo.fi.l.fi.z pBar.i dicta.l.fi. C.in qbus causis zc.qd pbat i.l.sicut C.de pscripti. triginta vel qdraginta annoz.Sed q i si pscriptio sit inchoata i psona maioris an currat otra minore. Dic qualibet tpale vel ppetuaz cepta in psona maioris o heredez minore pupillu vl adultu currere:sz dari b restitutioe si copleat cotra ca[h]. Exc cepta pscriptioe[c] triginta vel qdraginta anoz q suo odio in pupillo dormit vt dicit glo. notabilis in. d.l. vna C.si aduersus vsucapi.in gl.fi.in.fi. Et ita bz dicta gl.in.d.l. vna fuit determinatu i ca diffinitiua in.d. curia plamenti in manibus Jo.cabodi secretarij dal. iter heredes pupillos dni bastide meolani agetes z heredes nobilis alisie lochio.de q materia vide etia p glo.i.d. l.sicut sup vbo militia.C. de prescrip. xxx.vel.xl.anoz.z q dixi.j.q. cccc.xxxv. Sz qd d minore adulto.q no appellauit z petit se restitui aduersus lapsum d tpis vide bar.in.d.l.fi.[d] .C.in quibus causis zc.et q dixi infra.q. cxl. Iuxta hac materia quero.creditor pulvens

ria: no currit pupillo fallit vbi statutu seu cosuetudo disponeret de adeudo infra certu tps vt vr sentire d.p. de ca.i l.pupilloz.i vsi.z ista inuestigatio e vtilis .C. de repu. here.

b Sz dari restitutione si opleat otra ca. dic q si prescriptio e inchoata cum maiore z finita cu mior maiore tn pupillo no est locus resti.ni. sz si sit finita cu miore pupillo vel sit cepta cu minore z finita cum maiore pupillo tuc hz locu restitutio.ita sentit.d.bar.in alleg. l.fi.in v.venio ad vltima pte.

c Excepta.prescriptoe zc.vsq illic et ita ista vba videntur abudare.

d Vide bar.in.l.fi. in ver.z per hoc vidi questione i.iiij. col.q sub tu te.vl cu.fuit sine decre. si alicvl sup.

dere bona pupulli sibi obligata an req̄ratur illa solēnitas q̄ reqrit̄ si pupill⁹ venderet dic ꝙ nō vt.l.si pupilloꝝ.p.i.ff.de re.eorum. Non em̄ vēdit nomie pupilli sed vendit iure suo rem pupilli ⁊ ita tenet bartholus in.l.pap.§.sed nec impubes.ff.de offi.testamē.⁊ ita seruatur de cōsuetudine curiarū pn̄tis patrie dalphina. immo nec s̄m statuta dalphinalia. reperitur aliter dispositū in minoribus ꝙ in maioribus circa vēditiones fiendas in cā iudicādi. Quid si res minoris vel alterius vendat̄ ad incantū an possit pretendere se lesum vide que scripsi.s̄.questione.xxxj.in fi.

Questio.xxxij.

De represalijs quo iure pmittātur et qualiter in eis procedatur de iure ⁊ stilo curie parlamenti.

Epresalie[a] que iure communi vocantur pignorationes non sunt de iure [b] ciuili[b] aut canonico pmisse vt dicit tex.in.c.⁊ si pignoratiōes de iniu.⁊ dā.dato.lib.vj. Sed bene iure diuino permittūtur [c] vt in.c.dominus noster.xxiij.q.ij.[c] quod capitulum hodie remanet incorrectum: vt dicit glo.in dicto.c.et si pignorationes.in glosa sup verbo cōcedi in fi. Idem etiā tenet ꝙ iure diuino sint pmisse. Bar.i tractatu suo represaliarū circa prin.⁊ pōt pcedi ad con[d] cessionē represaliarū[d] seu marche duobus concurrētibus primo auctoritate superioris qꝛ nulli est licitū ius sibi dicere vt iuribus vulgatis. Scd'o vero iusta causa qꝛ nisi cōcederent̄ ex vera ⁊ iusta causa cōcessio esset ipso iure nulla.l.cū vera.§.subuentū.ff.de fidei cō.liberta.⁊.l.i.§.hec v̄ba.ff.ne vis fiat ei qui. Causa aūt iusta ⁊ legitima videtur esse si dn̄s aut princeps loci vel patrie requisitus iusticiā facere neglexerit aut denegauerit vt dicto.c.dn̄s et ita sentit inno.i.c.oli.extra de restitu. spolia.⁊ cy.in autē.habita.C.ne filius pro patre. Idem etiā videt̄ tenere sanct⁹ thomas de aquino.vt refert. Bar. in dicto suo tractatu circa principium Et represalijs concessis possunt capi hoies ⁊ subdit illi dn̄o qui iusticiam facere denegauerit aut neglexerit ⁊ bellū indici cōtra totam terrā ⁊ oēs gentes que subsunt sibi coꝝ̄qꝫ bona quecunqꝫ vt late dicit Bar.in dicto suo tractatu in.viij.questione principali in prin. Et proceditur de iure ad ꝯcessionē marche seu represaliaꝝ absqꝫ libelli oblatione aut alio iuris ordine seu solennitate sꝫ attēdit̄ simpliciter si cā ꝓpter quam cōcedunt̄ sit iusta vt dicit. Bar vbi.s̄ in.iiij: questione principali circa principiū. Et ita seruat etiā stilus curie parlamenti dalphi.s̄m quē stilū pceditur ad cōcessionē represaliaꝝ tribus additis aut pluribus arbitrio curie simpliciter absqꝫ alio iuris ordine seu solēnitate ⁊ ita vidi fieri ⁊ obseruari

Questio xxxiij.

An sit necesse de iure aut stilo curiarum adire superiorem domini iusticiā denegantis anteqꝫ possit pcedi ad concessionem represaliarum.

Sed quero quid si dn̄s vl' princeps denegans iusticiā habet superiorē an ipse superior debeat primo adiri et requiri ꝙ faciat iusticiā anteqꝫ pcedatur ad concessionē marche seu represaliaꝝ Circa hoc. Bart.in dicto suo tractatu questione.i.circa prin.dicit ꝙ superior si possit adiri est adeundus anteqꝫ ad cōcessionē represaliaꝝ pcedat̄. Tamē [e] quicquid sit de iure stilus[e] huius curie parlamēti dalphi.obseruat oppositū ꝙ nō additur superior. Et ita ⁊ iā vidi de tpe meo seruari in marcha concessa p cōsiliū dalphi.anno currente. M.cccc.xlvj.cōtra subditos ducis sabaudie pro facto barberij de aualone Et postea de hoc anno currenre. M.cccc.xlviij.cōtra eosdē sabaudiēses pro facto vocati rochechinar.et sil'r cōtra ducē burgūdie ⁊ eius subditos p facto dicti capdorat quas marchas vidi exequi ⁊ sortiri effectū. Ac etiam idem de stilo ⁊ cōsuetudine curie dalphi.cabeoli seruat̄ ⁊ seruari ꝯsueuit tāti tpis spacio ꝙ de ꝯtrario memoria hoīs nō existit. Etiā cōtra epos valētieqꝫ pro tpibus fuerunt ⁊ eoꝝ subditos cōtra quos officiarij dalphi.curie cabeoli cōsueuerūt marchas in defectu iusticie. Licet superior ducis sabaudie videlicet impator ⁊ sil'r superior ducis burgundie videlꝫ rex francie ⁊ similiter superior episcopoꝝ valētie videlꝫ papa nō fuerunt aditi qui tamē poterant adiri qui stilus pro.l.debet obseruari: vt in c.licet hely.extra de simonia.⁊ in.l.iij.§.fi.ff.de testi. Et sil'r obseruat̄ ēt ī curia regia parui sigilli mōtispessulani prout vidi anno ꝓxime p̄terito in quibusdā litteris ab ipsa curia parui sigilli emanatis ad istātiā gilleti guerre ciuis valentie in quib⁹ litteris cōcede

a Repsalie tu vide late de materia hui⁹.q.p.istū cōsi.clxxv.in ci.repsalie ꝯce.nu.j.v̄si.j qꝛ s̄m doct. et cōsi.ccix. inci.represalie nume.j.v̄si.j.q.vt dicūt ⁊ p totū.

b De iure ciuili vt in aut̄ vt nō fi.pi.§.j.co.v.⁊ ibi.d.bar

c c.dn̄s nr̄ xxiij.q.ij ītellige ꝙ in casu illi⁹.c. pignoratio. q̄s vulgaris loq̄la repsalias noīat ēt d' iure ciuili ⁊ cano.pmittūt̄ vide lꝫ q̄n ciuitas sub q̄ ē psona d'bitoris vl' deliquēs req̄sita d'negat facer̄ iusticiā vt p.d.bar.i al.aut̄ vt nō fi.pig.⁊ do.archi.i alle.c.⁊ si pignoratiōes circ.p̄n.ibi ⁊ n̄dicat q̄d ⁊c. p intellectu dicti.c.dn̄s nr̄ vide.d.ioan.in reg'la nō ꝯs in.iiij.co.in.v̄.ij.ē d' regu.iu.li.vj.in mercu.

d Et potest pcedi ad ꝯcessionē represaliaꝝ. Tu dic ꝙ vltra ista reqrūt̄ monitio sententia iudicis ipsius spoliātis fides d' d'bito super q̄ iusticia denegat̄ cōminatio de represalijs cōcedēdis citatio perēptoria ⁊ ꝙ debitū assertū sit verū alioqn represalie concesse nō valēt d.bal.ī.auc.et oio.C.ne vxor p ma.⁊ ibi dicit i penul.col.ꝙ represalie cōmitti nō pn̄t nisi p̄cedat citatio partis p viā ꝓtestatiōis itē nisi fiat fides d' iusticia denegata ī foro d'bitoꝝ itē nisi interponat̄ d'cretū sup inductiōe earum

e Stil⁹ iste stil⁹ ꝯsonat iuri q̄n superior nō nisi difficult̄ adiri pōt qꝛ ē valde distāt ⁊ pars est in ops.vt p do.iohan.d' ligni.tractatu repsa.in causa materia.v.q.vel qꝛ adiri nō expedit qꝛ plus expenderet q̄ valet illud de quo contenditur.vt dicit.do.pe de anch.in allega.c.j.in.ij.col.ibi q̄nqꝫ copia ⁊c.

batur marcha contra subditos dñi du cis sabaudie. pro summa. cccc. scutorũ auri nullo habito recursu ad superiore ducis sabaudie. Et qui gillet⁹ guerre obtinuit litteras executorias a dño gubernatore dalphi. et venerabili consilio dalphi. per quas mãdatũ fuit ipsas litteras marche exequi. in presenti patria dalphi. cõtra sabaudienses etc.

Questio.xxxiiij.

Utrum represalie possint cõcedi cõtra clericos et quomodo.

Sed accidit [a] modo de facto quod Reue. in christo pater dominus ludouicus de pic tauia episcopus valeñ. et diensis. debite trina vice per debita interualla summat⁹ et requisitus in iuris subsidiũ Cum comminatiõe marche seu represaliarũ per commissarios inter quos ego eram ab illustrissimo principe domino nostro dalphino specialiter super hoc deputatus remittere domino nostro dalphino karolum de sancto saturnino factorẽ petri thomach de auinione. cum. M. cccc. scutis auri falso in presenti patria dalp. fabricatis. eidem karolo deferẽti repertis pro debita iusticia ministrãda q̃ talem remissionem facere recusauit. Licet penes se et eius iurisditionem habeat dictnm karolũ delatũ cum dictis. M. cccc. scuti auri constãtibus informationibus. Modo ergo queritur si dicti dñi cõmissarij vigore eorum conmissiõis cõcessionẽ marche seu represaliarum contra dictum dominum episcopũ ei⁹ que bona temporalia hominesque et subditos [b] iuxta sibi cõminata procedere iuridice possint. Et videtur quod non. Primo quia non fuit aditus superior dicti domini episopi q̃ debuerit adiri secundum bar. vbi. s. Scdo quia contra clericos ad cõcessionẽ represaliarũ procedi non põt vt in dicto. c. et si pignorationes. de iniurijs. et dãno dato. libro sexto. Cõtrarium tamẽ est veritas quia immo dicti domini commissarij ad cõcessionẽ dicte marche contra ipsum dñm episcopum procedere iuridice possunt licet non fuerit adit⁹ superior dicti domini episcopi. Cũ nõ debuerit adiri de stilo dicte curie parlamẽti dalphi. vt. s. in. q. xxiij. dixi qui stilus pro lege debet obseruari iuxta. c. l. hely. preal leg. al's in c. quod graui de crimine fal. Nec ob. c. et si pignorationes. incontrarium allegatum. quia loquitur quando ob culpas laicorũ sunt represalie concesse. Istam solutionem tradit bar. in dicto suo tractatu in septima questione principali circa medium ibi. quid si vnus episcopus non faciat iusticiam etc. Sed in cã de qua hic queritur represalie non cõceduntur ob culpam laycorum sed culpa dicti domini epi detentoris [c] dicti karoli et dictorum. M. cccc. scutorũ qui debite requisit⁹ remittere reum recusauit iusticiam denegando igitur etc. Uel aliter et melius scdm canonistas potest responderi quod dictum. c. nõ habet locum nec pena ibi statuta quãdo videlicet cõceduntur represalie contra clericũ debitorem. Nam contra clericum debitorem possunt concedi et in executione marche talis clericus debitor cuius culpa sunt concesse capi põt et detineri absque metu pene in dicto. c. statute ita dicit Johan. and. i dicto. c. et si pignorationes. in glo. super verbo pregrauen. circa finẽ. ibi quid si clericus principalis debitor etc. Et hec ẽ cõmunis opinio quã sequitur Joh. mo. geminianus et gencellinus in. d. c. et si pignorationes. Sed dictus dominus episcopus censeri debet debitor quia penes se habebat dicta. M. cccc. scuta cõstãte sua confessione corã dictis dominis cõmissarijs facta. Et possunt propterea represalie concedi et cõtra eum cuius culpa conceduntur eiusque bona temporalia ac subditos exequi secundum dictam opinionẽ canonistarũ i. d. c. et si pignorationes. Et ita fuit cõclusum posse de iure fieri anno domini. M. ccccxlviij. de mẽse octobris in consilio gracionopoli. in quo erãt dñs yuo cipiaux cancellarius dñi nostri dalphini. domin⁹ ludonic⁹ de laual gubernator dalphinatus. dominus stephan⁹ guillionis legum doctor presidens. dominus matheus thomassini in legib⁹ licen. dominus Johãnes de fizerino legũ doctor dominus iacobus de sancto germano aduocatus dominus iohaunes dury procurator fiscalis et ego guido pape. Et inde die prima iuridica post festũ omnium sanctorum fuit marcha contra dictum episcopum et eius subditos declarata. Et recepit processum et sententiam inde latam kathelan⁹ chãterelli secretarius dalphinalis et que concessio marche sortita fuit effectũ: quia dictus episcopus restituit prefato domino nostro dalphino dicta. M. cccc. scuta cum expensis.

[a] Sed accidit. Uide de hoc bal. in. l. etiam in iiij. col. C. de exep. rei iudica. et Jo. de ligna. in tracta. represaliarum. q. ij. i. iiij. parte.

[b] Hominesque et subditos istud itelligas procedere i hoibus et subditis laicis non aũt in clericis qui detineri nõ possunt vbi etiã nõ esset locus pene dicit. c. et si pignorationes obstante sanctiõe canonis si quis. xvij. q. iiij. vt sẽtit do. io. an. in allegatiõe. et. c. si pignorationes in glo. quod eẽ nõ debet Sed do. pe. d. an cha. dicit quod represalie possunt cõcedi et exerceri contra clericos quãdo eps non facit iusticiam de clericis suis et ad superiorẽ nõ põt haberi recursus quia forte ille episcop⁹ est tyrannus. vel scismaticus nec obstat. c. et si pignoratiões quia loquitur quãdo cõceduntur propter delictũ laycorũ ita ibi in. ij. co. versi. iij.

[c] Epi detẽtoris. nam eo casu peccatũ alienũ facit suum. per cõsensũ tacitum vel expressum et per hoc facit quod dicit. domi. archi. in alegatiõe. c. si pignorationes. propter pnci. ibi quo casu etc.

a ¶ Non contrauenire.tu vide de hec materia in decl.thol o.questi.xliij.τ.j.questi.ccccxciij.
b ¶ Ut dicit glo. sup.§.ↄtractibus in fine.gl. ant stat in terminis allegando p τ cōtra. Dñs barth. amplexat pmā opinionē.gl.dicens minorē in iudicio interesse posse cū iuramēto.domin⁹ odofre.cy. τ bal.tenent secūdā opinionē glo.sentiētes cōstitutionē sacramēta pube℞.in iudicijs locū nō habere

c ¶ In fi. vult allegare i.iiij .col. in versi.ite℥ est notādū. Et aduerte ꝙ loquitur in alio casu.
d ¶ Et spe. cu.in.tit.de actore.in §. sed quid si minor spe. ibidē i fine tenet cōtrariū videlicet opinionē pdicte glose.
e ¶ Quod tales ecclesie subiecte. Et sciendū ꝙalique ecclesie sunt subiecte pape iure exēptiōis τ bona eorū prescribunt iu. cōi hic est bal.i au. ꝗs acti. iiij. co. §. venio. C. de sacrosanctis eccle.qr quo ad hūc effectum nō dicūtur res ecclesie romane allegat no.p τo archi.xvj.q. iiij. c. volum⁹. τ i arg. ff.de.leg.iij. l.ħ legatu℥. Aliq̄ ecclesie sunt pprīū patrimonium romane ecclesie τ de

¶ Questio.xxxv

¶ Judiciū minor℥ firmat iuramēto τc

Si adult⁹ cōstituit pcuratores ℥ gñaliter i oib⁹ causis motis τ mouēdis τ ad sancta dei euangelia iuret per ei⁹ pcuratores gesta hre rata τ nō contrauenire[a] notario stipulante vt in forma processus non redditur nullus deffectus autoritatis curatoris q2 iuramētū facit seu repñtat eū maiorē sicut in cōtractu vt dicit glo. super verbo cōtractibus in fi.[b] quā sequitur bar.in auten .sacramēta puberu℥.C.si aduersus ven. Idē etiā tenet pe.iac.in ti.de actiōe tutele ꝯria.qñ in defen.sunt c sci.licurator. in fi.[c] et specu.in tit.de actore §.℥ q̄d sit minor[d] vult. τ ita seruat stilus dicte curie parlamēti dalphinalis. Et fuit ita declaratum in cōsilio die.iiij .mensis septembris. M. ccccxlix.i manib⁹ Johan.cabodi secretarij dalphi.i cā margarete ipatricis. Sed quid.s.dixi si minor iuret ad sancta dei euāgelia. Quero quid si iurauerit super vno alio libro ꝙ super euāgelijs anvaleat iuramentū.dico ꝙ sic de cōsuetudine. de qua consuetudine habetur τ notatur per.gl.in autēt. iusiurādū qd̄ prestatur in prin.colla.ij. De hac materia vide q̄ dixi.j.q.ccccxciij.

¶ Questio.xxxvi.

¶ Ecclesie immediate subiecte ecclesie romane nō gaudēt prescriptiōe.c. annorum.

Utru℥ ecclesie exempte que subsunt immediate dño nostro pape τ eius ecclesie romane gaudeāt pscriptiōe cētu℥ annor℥.sicut ecclesia romana. archi.in.c.fi.de prescriptio.in.vj. recitat varias opiniōes τ videtur recidere in e opinione ꝙ ta'es ecclesie subiecte[e] immediatate ecclie romane gaudent et centū annorū.prescriptione sicut ecclia romana idem et.t℥ Jaco.de bello orto siue mensa eiusdē τ ad eius pprietatē spectāt vt sunt oēs ecclie marchie τ ferrarie τ alie similes et res huiusmodi ecclesiarum dicuntur ecclesie ro. et gaudent prescriptione.c.anno.glo.nota.in versi. cum pe.in auten .vt eccle ro.τ idem est sentiendum de omnibus locis spectantibus ad patrimonium beati petri.vt pote sunt iura et bona que tenentur ab ecclesia ro. in feudum quod est magni effectus ppter multos principes qui sūt inuestiti de vtili dominio maioris partis patrimōij beati petri.vo. viso i auf.vt ecclia romana prescrip. centū annor℥ gaudeat colla.ij.bald. tñ tenet cōtrariū ꝙ nō debeāt gaudere eadē pscriptiōe centū annorū sicut ecclesia romana.in auten. quas actiones.C.de sacro san.eccle. per textū ibi sola romana ecclesia gaudente spacio centū annorū.τ ꝑm istā vltimā parte℥ ꝙ nō debeāt gaudere eadē pscriptiōe cētū annorū immediate subiecte ecclesie romane vidi cōcludi anno dñi.M. ccccxlix.τ die q̄nta mensis septēbris in cōsilio in causa tunc decisa inter fratres minores criste.agētes ex vna parte τ dominū nostrum dalphi . seu eius procuratorem fiscalem ex altera se defendentē. De materia quātū tēpus requiritur in prescribēdo cōtra alias ecclesias.vide que scripsi plene.j .q. clxi.

¶ Questio.xxxvij.

¶ Sup statuto si q̄s p litteras in cā appellatōis ad istar sñie interlocutorie.

Si appellet a reintegratōe possessiōis ex forma statuti dalphi.incipiētis. Si q̄s p litteras τc.de stilo iudex a quo nō d℥ executonē reintegratiōis retardare.s℥ d℥ eā mādare executōi p quo bñ facit quod dicit bald.in.l.ij. ibi vltimo q̄rit.C.de episco.audi. vbi dicit ꝙ appellatio in possessorio pcedit .s℥ nō ipedit executionē. Et propterea iudex ad quē appellat nō debet impedire executionē talis reintegratiōis nec cōcedere lr̄as inhibitorias respectu reintegrationis iuxta.l.vnā.C.si de momēta.posse.fuerit appellatū. Que loquit et in possessorio recuperādevt ibi dicit gl.debet tñ cōcedere lr̄as inhibitorias respectu pene declarate vigore dictci statuti.τ pcedit ipe iudex appellationū ad quē sicut in sñia ab interlocutoria in duob⁹ casib⁹ statim.j.decla. Licet sñia lata sup possessorio non sit interlocutoria.sed diffinitiua . vt dicit f bartho.in.l.post sententiam.[f].C. de senten.τ interlocu.omniū iudi. τ gl.in c.cu℥ ad sedem.extra de restitutōe spoliatorum.in gl.fi.[g] Sed ex verbis τ

f ¶ Ut dicit bar.in.l. post sñiam idē dicit in.l.ij.ff.quorū appel. reci. in. iij. colū. in versiculo hoc premisso.et glo.in l.vnica. C. si de mo. posse.fuerit appellatū.
g ¶ In gl. fi.caue qr loqtur in alio casu videl℥ i interdicto vnde vi . q̄si innuēs in i terdicto retinēde τ adipiscēde sententiā lata℥ fore interlocutoriā: sed hoc verificatur eo scil℥ casu quo ageretur incidenter ppt aliud.nō p pter obtinē dāvictoriā

diffinitiuam super possorio vbi vero agit principaliter sup possessorio oblato libello tu c sentētia super possessorio lata est diffinitiua.dic.. est bal. post sentētiā in.iij.col.ver.q̄ro.an de sen.τ interlocutio.
b ¶ Ad instar interlocutorie sententie τc.vsq3 illud ō hac ex his colligit φ sentētia in materia statuti daiphi.videt mixta partim.s.interlocutoria partim vero diffinitiua.iterlocutoria qꝛ proceditur nullo libello oblato itra litis contestationē :et sic iuris ordie nō seruato.diffinitiua qꝛ de possessorio non agit icidenter sed principaliter. Et ideo admittitur appellatio in scriptis τ viua voce qd nō hz locū i appellatio. ne ab iterlocutoria iter iecta cuz insertiōe cause est appellādi.in scriptis.c.cordi.ō appel.li.vi.
c ¶ Reus appellās.q̄re autez appellās ab interlocutoria teneat ad petitiōez appellati pducere acta principalis cause vide dnm petruz de anchara.in.c.cordi.i secūda.col.in versi.viij.nota de appella.li.vj.
d ¶ Nō cēsetur nullitas ppie remota.et nō est qꝛ appellatio est remedium recisorium.spec.ij.pte tituli ō sentē.iuxta.i.col.ver.vtꝝ aut appellās Ideoq3 ad id qd nullū est nō refert.quū seperatorū debeat eē separata ratio.l.fi.τ ibi dns.bar.ff.ō calū.vide ō hac materia pulchꝛe differēte do.Iohā.petrū de ferra.in forma libelli excu.sen.diffi.gl.in.iij.iiij.col.ꝟ.qd aut si i statuto τ inversij.pcedenti τ sequēti.
e ¶ Si fine liberis.incp tuz hic q̄rit an per h ꝟba isubstitutiōe apposita si sine liberis τc.cēseant liberi iuitati ex testamēto in materia.l.lucius.la.ij.ff.de here.isti.vide istū psi.suo.xxtj inci.viso casu premisso nu.iij.ꝟsi.viso ergo φ dicta substitutio.vol.j.τ psi.xxv.in cipi.viso testamēto petri.nu.j.ꝟsi.τ si quispiā.co.vol.τ cō si.xxvij.incipi.aduertāt nu.ij.ꝟsi.et si.ex aduerso.τ psi.ccxviij.incip.in dubitanter.nu.ij.ꝟsi.ad secundum.

mente dicti statuti si quis τc. Et stilo dicte curie parlamenti in appellatiōe q̄ ab eodem statuto interponit non ō bet pcedi quo ad aliqua ad instar diffinitiue. Sed ad instar interlocutorie b sententie.[b] videlz in duobus casib⁹ Primus videlz in eo φ de stilo dicte curie parlamēti nō reqrit litis cōtest. Scds in eo φ gnaliter actoꝛ pducere dz acta pncipalia vt dixi.s.q.xx. Tū de c stilo curiarum reus appellās[c] tenet hoc casu pducere. Item etiā admittitur appellatio in scriptis.vel viua voce. De hac materia etiam scripsi in apparatu meo quē scripsi super statuto siqs per litteras in glo.super ꝟbo appellatione. Sed iuxta p̄missa q̄ro an dictū statutū habeat locū in re mobili seu se mouente. Videtur φ sic qꝛ talia possidētur sicut immobilia p tex.in.l.rem q̄.τ in.l.si rem.ff.de acq.pos.τ no.bart.in.l.j.in pn.ff.vtro.ō hoc etiā tetigi.j.q.ccxij. An aut violētus possit excipere de dnio τ sup h dare libellū reconuētialem bart.φ non in.l.siqs ad se fundum.C.ad.l.iul.de vi. Sed ante tertius possit interuenire opponendo ō dnio vt impediatur reintegratio.bar.τ cy.φ sic in.l.si quis.C.locati.et hen.bohic in.c.cū venissent in vltima dist.in fi.extra ō insti.facit qd no.bar.in.l.bona fides.ff.ōpositi. Utrū τ qn regula dolo petis qd restituturus es habeat locuz in materia reintegrande pos.vide bar.in.l.siquis conductionis.C.loca. Nota.xxvj.casus in qb⁹ spoliatus nō restituit.si p partē opponāt quos no.spe.i ti.ō cā pos.τ ppie i.§.fi.ō materia dctē.l.j.si ō mométanea pos.fuerit appel.vide q̄ scripsi in notabilibus meis in.§.de iure ciuili.τ.§.seq.

¶ Questio.xxxviij.

¶ Statutū si qui p litteras τc.lz phibeāt appellationes non videtur phibita causa nullitatis.

Verū quia dictū statutū dal phi.siquis p litteras τc.remouet appellatiōez ō nullitate nihil statuēdo. Quero an vita nullitatis possit per iudicē superiorem grauato subuenire sup reitegratiōe p iudicē inferiorē nulliter facta Et credo sic qꝛ cū ista sint ꝯria remoto vno nō cēset τ aliō ermotū.ff.ō.seruitu.verba.pdi.l.si dom⁹.τ hoc tz i ppria materia sali i.l.fi.§.fi.ff.ō appel.vbi dicit si remoueat appellatio virtute statui ō nō cēset nullitas ppie remota[d].facit ēt qꝛ si ex pacto ptiū remoueat appellatio nō pp h vr sublata via nullitatis.ita dicit ang.de are.i.l.j.§.j.ff.a qbus appellari nō lz. Et ita vidi i iudicādo determiari τ de h plene tetigi in apparatu meo statuti siqs.p litras.super ꝟbo oi obligatiōe. An aut snia lata super possessorio possit appellari vide plene hen.bohic in.c.cū ad sedē.ex de restitu.spo.τ q̄ dixi.s.i.q.pcedē. Circa hāc materiā spoliatiōis q̄ro an spoliatus oib⁹ bonis vl maiori pte possit a quocūq3 cōueniri anteq̄ sit restitutus dic φ non iure canonico per.c.j.de restit.spo.lib.vi.τ in.c.frequens de resti.spo.secus iure ciuili.ita dicit bar.in.l.si te bonis.C.de iure deliberan.

¶ Questio.xxxix.

¶ De verbis si sine liberis τc.an p illa verba censeantur liberi inuitati ex testamento in materia.l.lucius.la.ij.ff.de heredi.insti.τc.

Doctores i iure ciuili scribentes valde altercauerunt et varia dixerūt i illa dubia qō ne qua querit si testamento substituēdo heredi suo adiecerit illa ꝟba. Et si heres meus ōcedat sine libe ris[e] sustituto semproniū. An liberi heredis admittāt τ ex tacita mēte ad hereditatē testatoris tāq̄ substituti i testō vl an abitestato. Qꝛ glo.ray.bar.Ioā.de ymo.τ q̄plures alij i iure scribētes dicūt in.l.lutius.ff.de hēri.insti.φ lz existentia liberoꝝ faciat deficere fideicōmissuz iuxta.l.filiusfa.§.cū qs.ff.ō le.j.τ.l.iubem⁹ circa fi.C.ad trebel.qꝛ ex p̄sumta volūtate vr testatoꝛ eos voluisse p̄ferre substituto vt in.d.l.luci⁹.et.l.cum acutissimi.C.de fideicom.cum.si. Non tamē veniunt tales liberi ad bo

a ¶Bal. dꝰ i teria co lũ. ꝟsi. ſʒ nũ qd. Et ideʒ bal. in alle. l. luciꝰ. ff. de heredi. isti. tenet hanc opinionem, dicens ꝙ rō illiꝰ est q: illa ꝟba scʒ et si hr̃s meus ꝛc. sunt enim ciatiua conditionaliter prolata que nō inducũt dispositōeʒ vt. ff. eo. tit. l. ex facto. ꝛ ibi do. bar. b ¶Nō tñ excludũt fiscuʒ. hoc est verum quo ad dimidiā partē quando nō sunt curiales vel decuriones quo casu excludũt fiscũ in totum: vt ff. de. bonis dānatorũ. l. j. ꝛ. C. eo. ti. l. fin. hodie aũt de iure nouissimo indifferenter excludũt fiscuʒ vsqʒ ad tertiuʒ gradũ. vt in autē. bona dānatorum. C. de bonis pscriptorum seu damna. c ¶Nisi vt alibi dicit bar. tu vide deb istũ ꝟsi. cxxxv. ici. cō filiũ pnobili bona nu. j. ꝟsi. pmo ex testō ꝛ ꝟsi.

na testatoris ex testamento q: nō videtur substituti sed abintestato veniunt vt dicũt dicti docto. Hāc opinionē et a sequit bal.[a] in. l. cũ acutissimi. C. de fideicō. Idē et an tenet dictꝰ Iohā. d imola in. d. l. lucius circa pn. qui dicit hanc opinionē esse cōem. ꝛ reperio ꝙ recolende memorie do. petrus pape legũ doctor apostillādo gl. in dicta. l. lucius. dicit ꝙ p opi. gl. est casus in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. sic inducēdo dictum. §. Liberi faciunt deficere fideicommissum non tamē excludunt b fiscũ ꝛ[b] tñ si verũ esset ꝙ essent substituti. ꝛ ex testamento venirent exclu derent fiscum saltem in omni preter legitimā: in qua fiscꝰ veniret causam haberet ratione cōfiscationis bonoꝝ deportati sed oīa alia bona testatoris haberent filij si ex testamēto venirēt cuʒ pena suos tantũ autores seq̄ debeat. Sed quia verũ est ꝙ ipsi nō veniunt ex testamento. ideo fiscus habet totum vt in. dicto. §. ex facto. Et pro hac parte ꝙ veniāt liberi ab intestato: bene facit textus in. l. j. C. de pac. Et hanc opinionē sequi videtur gauffre. de salimaco in dicta. l. lucius. ꝛ plenius tetigit in dicta. l. filiusfa. in. §. cũ quis. ff. de lega. j. ꝛ petrus de ancharano in. c. si pater. de testamen. Hanc opi. sequit dñs ludouicus pontanus dictus de roma in dicto. §. ex facto. ꝛ dicit hanc eē communē opi. Sed iacobus de bello visu ꝛ iordanus brixi. qui hāc questionē disputauerunt ꝛ quā plures alij in iure scribentes dicunt contrariuʒ ꝙ immo veniunt liberi ex testamento. Idem tenet albe. de rosa. ꝛ idem saly. i. j. l. j. C. de condi. inser. siue loquamur in suis siue in extraneis. Et ꝙ dicta. l. luciꝰ cuʒ sua materia locum etiā habeat quādo testator instituit etiā extraneos tenet Ange. de perusio vt refert dominꝰ Iohan. de imola in dicta. l. lucius. et ibi dicit ꝙ istud est mentiꝰ tenenduʒ. Idē etiam dicit saly. in dicta. l. j. Sed de stilo ꝛ obseruantia curie parlamenti dalphi. seruatur in iudicando opinio gl. bar. ꝛ ray. ꝛ aliorum dicentiuʒ ꝙ tales liberi non veniunt ex testamento. Ita dicit ibi dictus dominus petrus pape per dictum. §. ex facto. ꝛ pro hac parte ꝙ veniant liberi ab intestato bene facit textus in. l. j. C. de pac. Nisi vt alibi c dicit bar.[c] ex tacita mente testatoris ipsi liberi cēseant grauati vt si testator diceret si filiꝰ meus decesserit sine liberis bona mea deueniāt ad talem

ex quibus verbis cum videatur liberos grauasse d restituendo videat eos tacite substituisse heredi suo ita dicit barto. in. l. senturio in. q. vltima tertie questionis principalis q̄ incipit. Que d ro. vlterius quid si testator[d] ꝛc. ff. de vulg. ꝛ alle. barto. l. denicꝙ. in. §. interdum. ff. de peculio legato. Et hāc opinionē barto. in hoc sequitur pe. de ancharano in. c. si pater de testamentis in. vj. ꝛ faciunt pro hoc vltra eum. l. ad legatum ꝛ. l. ad rem. ff. de procura. Io. ferrarij videtur idem sentire in titulo forma libelli quo agitur ad restitutionem e nem fideiuſ.[e] super verbo compendiose in. x. colũ. ibi rursus queritur in primo membro sue distinctionis licet alia ratione ꝙ bar. ideʒ etiā sicut bar. tenet ange. de aretio in dicta. l. lucius la. ij. in. xxij. columna. Et hec limitatio barto. fuit oudnm seruata in diffinitione processus baronie dñi quondaʒ saornonis ventilati ꝛ diffiniti in curia parlamenti inter filias ipsiꝰ quondā domini saornonis agentes ex vna parte ꝛ dominũ nostrũ dalphinũ heredeʒ dicti domini saornonis reuʒ ex altera Et similiter in causa arbitraliter dominā clarimōtis ex vna parte ꝛ dominos vinaycii vatilleni fratres et altera diffinita per sententiā arbitralem p curiam parlamenti romanis vbi ipsa curia parlamenti tunc residebat lataʒ de mense marcij. M. cccclij. in manibus Iohannis ioffredi secretarij dalphi. In cuius cause arbitralis diffinitione fuit etiam seruata dicta opinio glose. ray. bart. ꝛ sequacium in dicta. l. lucius. Similiter etiā fuit seruata hec opininio glo. ray. ꝛ bartho. in cā diffinita in dicta curia parlamēti inter nobilem Claudium costani agentem ex vna parte ꝛ dominũ bochagij reuʒ ex altera de anno domini. M. cccclvj. in sententijs natalis domini. Similiter etiaʒ fuit hec opinio seruata. M. cccc. lvij. de mēse iunij in causa diffinita in dicta curia in manibus Iohā. rossetti secretarij dalphi. inter nobiem Claudium costani agentē ꝛ dominũ Anthonium valerij ꝛ eius fratres reos ex altera. Et hec opinio glose sancte ꝛ iuste seruatur: quia magne est autoritatis nec ab eius opinione est recedendum in iudicando vt dicit Iacobꝰ butriga. in. l. pma. §. j. videamus. C. de rei vxo. act. ꝛ in. l. ij. C. qui pro sua iurisditiōe. maxime vbi opinio glose est (prout in casu isto ē) corroborata alijs opinionibus

sʒ q̄d dolcemꝰ li. j. cõſ. ꝛ seq. inci si nobilis io. pilari nu. j. ꝟsi. ad primum. d ¶Ideo fiscꝰ hʒ totũ Istud intellige ꝑm ea que dixi i prima apostilla. illa tñ nō obstant quo minus militet rō illius. §. ex facto. b idu cta ad corroborationeʒ opiniōis gl. in. d. l. luciꝰ Nam ratio illius. §. remanet facit qd dicit do. Inno. in. c. nouit. ij. colũ. in versi. theodosius extra d iud. e ¶Quero vlterius ꝛc. in ix. col. f ¶Ad restitutionem fideiuſ. vult allegare io. ferrarieñ. in forma libelli quo igitur ex substi. in gl. cōpēdiose. xiij. colũ. ꝟsi. rursum queritur. q̄ versiculꝰ situat in. iij. articulo sue distintiōis.

[handwritten marginal notes, partly illegible:] ... sententia ... ap. si pr. de ... n. 54 ... 129 ... et 79 Molina lib. 1. c. 6. n. 1. ... mez. 1 ... c. 5. n. 42.

a ¶ Reuocaret alienata. ita dicit bar. in predicta. l. lucius in fine de hered. insti.
b ¶ Uidetur dicere ꝙ sic. pro hac opinione facit ꝙ licet procurator nõ habeat mandatũ τ sine eo agat vel conueniat. dñs scit et patit videt dedisse mandatũ. vt ꝑ ang. areti. insti. de his ꝑ quos age. pos. i. ij. col. in versi. τ pro perfectione τ allega. do. bal. τ Johan. de imo. in. l. ij. §. j. ff. soluto matrimonio.
c ¶ Censeretur eum reuocasse hoc ꝓcedit quando dominus facit aliquem actum in sui ꝑsona ꝑsente ꝓcuratore et nõ contradicẽte nisi ꝓtestatur ꝙ nõ intendit reuocare ꝓcuratorem vel nisi erat talis actus in quo dominꝰ habebat interuenire necesse. Ro. decisione. cccxli. notat innocẽ. ideo supra dixi in sui persona q: dominus assistere põt procuratori suo in iudicio nec per hoc reuocatur. l. paulꝰ rñdet. ff. de ꝓcur. ideo dixi ꝑñte ꝓcuratore q: si cõpareat ipso ꝓcuratore absente et in iudicio faciat aliquez actuz in sui ꝑsona nõ censetur ꝓcurator reuocatꝰ. q: reuocatio ꝓcuratorꝭ post litẽ cõtestatã fieri debz cũ cãe cognitiõe vt elegã

bus doctoꝝ famosorũ vt sunt ray. bar. τ sequaces. Et vtile est ista scire: quia si liberi venirent ex testamẽto reuocarent alienata[a] . al's secus iuxta auten. res que τ. l. fi. C. cõmunia de lega. De materia dicte. l. luciꝰ la. ij. ff. de here. insti. etiã tetigi. j. questiõe. cccccxxxj. et questione clxxxiij. Et ibi vide aliq̃ singularia in hac materia q̃ alibi forte nõ reperies ita plene tacta. De hac materia etiam tetigi in singularibus meis in. §. si testator dicẽdo τc. f. lij. τc.

Questio. xl.

¶ An dñs cõparẽdo in iudicio cũ aliq̃ quẽ asserit esse eiꝰ ꝓcuratorẽ videt eũ ꝓcuratorẽ cõstituisse i tota illa causa.

Queritur in iure de questione. si quis in iudicio in causa sua cõparendo cũ aliquo dicendo sic cõparet titius actor vna secum petro bellionis eius procuratore: an videatur eum procuratorem constituisse in tota illa causa vt valeant acta non constito de alio ꝓcuratorio siue mandato. Inno. in. c. cũ in iure peritus. extra de offi. delega. et henricus bohyc. in. c. penultimo. de re iudica. i distinctione fina. quos sequitur bal. in. l. licet. C. de procurato. videtur dicere ꝙ sic[b]. Tamen saly. in. l. non ideo minus. C. eodem titulo. videtur velle ꝙ non valeãt gesta nisi in preiudiciũ domini qui cum tali cõparuit. Sed eximius iurisvtriusqꝫ doctor dominus anthonius bouerij viceꝑsidens dalphinatus dixit ꝙ nõ videtur cõstitutus procurator quoquomodo cũ si esset procurator τ dominus in cã cõpareret. censeretur eũ reuocasse[c] vt in. c. penul. in. §. finali. de procuratoribus li. vj. Sed hec ratio sua non videt procedere quia textus ibi loquit in casu in quo dominus cõparebat sine procuratore. Tamen seruatur in curia parlamẽti[d] ꝙ presentia dñi cõparetis in iudicio cum tali suo asserto procuratorio non operatur videatur eum procuratorem suum in causa illa

ter ꝑ. d. bar. in. l. mutari. ff. de procu:
d ¶ In curia parlamenti. tu vide de hoc istũ consi. lxxxiij. incip. circa diffinitionẽ. nu. j. versi. j. ꝙ ĩ toto. ad fi. versi. vbi tñ false allegat. q. xvj.
e ¶ Statu. dalph. sub rubrica ꝙ nullꝰ ꝓcuratorio nomine alterius nisi instrumentum procurationis exhibeat comparere audeat.
f ¶ Procuratoria. statutuz loq̃ns de ꝓcuratorio de sufficiẽti mandato dz intelligi certe. τ de ꝓcuratore cuiꝰ mãdatum trahat adhoc. Mas vbi absolute sit ꝓcuratori mẽtio i ntelligẽdũ est de solẽni τ legitimo. vt dicit do. bal. de pusio. in tractatu statutoruz. i ꝟ si. ꝓcurator Et ad hoc alleg. ff. de edil. edi. l. ediles. §. ꝑ curator. Et do. bal. in. l. si prediũ eodem titu.

constituisse nisi expresse cõstituat procuratorem insequendo opinionem salyceti vbi. s. etiam propter statuta dalphinalia[e] que disponunt ꝙ procuratores producuut in causa sua procuratoria[f] τc.

Questio. xli.

¶ Si nobiles operantur in operibus eorum rusticanis an perdant eorum nobilitatem vt contribuere debeãt in subsidijs dalphinalibus.

Fuit dubitatũ si nobiles al's nobiliter viuẽtes excepto eo ꝙ laborãt coꝝ manibus in eorum propriis possessionibus debeãt nihilominus gaudere priuilegijs nihilominus vt non contribuant in subsidijs dalphinalibus. Et fuit conclusum ꝙ debeant nihilominus gaudere priuilegio[g] nobiliũ. argumẽto a simili quod dicimus de clerico qui exercet opera rusticalia i suis proprijs possessionibꝰ. Qui propter ea non perdit priuigegium clericale vt dicit specu la. in titu. de clerico coniugato in. §. j. versicu. veruntamen non prohibeo τc. Et ita etiam seruat stilus in curia parlamenti dalphinatus in iudicãdo. Et vide que dixi infra. q. cxcvj. de nobilibus qui exercent mercantias an teneantur contribuere.

g ¶ Gaudere ꝑuilegio nobiliũ ꝑ hꝫ facit qđ dicit. d. bar. i. l. j. vj. col. versi. tertia opi. ibi pone rusticus τc. vbi enim ipse vult ꝙ ex rustico potest nasci nobilis si sit probus et valens tenẽs statum nobilitatis Et exinde innuitur ꝙ rusticus potest cẽquodam principum et causa nobilitatis et percõ

Questio. xlij.

¶ Si agi possit ad recognoscendũ cõtra tertium possessorem.

Licet de iure actio personarum pro censu priuati non sequatur fundi possessorez iuxta. l. j. in. §. heres. ff. ad trebellia. secus est tamen in cẽsu seu tributo ꝑncipis iuxta. l. imperatores. ff. de vec. τ cõmissis. τ i rubro τ nigro. C. sine cẽsu vł reliq̃s. Tñ de stilo ꝑñtis curie parlamẽti vidi determinari ꝙ tertius possessor rei sup qua possessio est imposita τ situata q nũꝗ recognouit

ita tirag. de nobilit. c. 32. n.

v. 1457

teneatur pensionē annuā etiā priuato a recognoscere z soluere [a] ita fuit iudicatum in manibus petri de bolliaco secretarij dalph. M.ccccliiij. in cā dñi fanerij ciuis grōno. agētis ex vna parte z guarini de saliente ciuis valen. rei ex altera et cām quarūdam pēsionum quas idem. direnonus capi fecerat de pignore tāꝙ de bonis anthonij de mōte cluso. Et ita etiā iudicatur ī patria sabaudie ꝑm statuta nouissima sabaudie vt continetur in dictis statutis in secundo lib. c. rēpubli. Licet dictū statutū sabaudie loquatur de cēsu seu canone debito ratione iuris emphiteotecarij. Hic autē loquiṫ de pēsione annua. Sed eadē est ratio in vtroꝗ casu ergo idez ius statui dz vt iurib⁊ vulgatis. iō hec curia parlamenti idē seruat etiā ī reb⁊ emphi. ꝑ q̈bus debentur census. Que curia consueuit etiā eosdem tenementarios cōdemnare ad soluendum. Licet non sint heredes aliorum recognoscentiū z ita reperio fuisse in hac curia iudicatū de anno dñi. M.cccxlij. z die. xxij. mēsis decēbris ad vtilitatē priloratus sancti Roberti z cōtra iohannā publicā filiā z heredez hūberti de mornay. que pupilla seu eius tutor fuit cōdēnatus ad soluēdū quēdaz cēsuz. xvj. ser. licet dict⁊ ei⁊ pater nūꝗ recognouisset. de qua snia cōstat īstrumēto recepto ꝑ iohan. ioffredi secretarium dalph. Sz an dñs directus possit cogere cōtra emphitheotā ad remouēduz sibi reognitiōez vide. ī. q. ccccxvij.

Questio.xliij

Curia parlamenti dalph. qualiter fuit instituta.

E anno dñi M.ccccliij. z de mēse iunij. Domino nr̃o ludouico dalphino viennie existente ipse decreuit fieri parlamentum in hac patria dalphinali. Et ipsum parlamentum instituit residere debere in presenti ciuitate grationop. Et loco cōsilij dalphi. subrogauit parlamētuz. Et ipm cōsiliuz dalphi. quod sic vulgariter nuncupabatur nunc appellatur seu nuncupatur parlamentū ad instar parlamenti regij parisijs. Sed an quilibet princeps possit habere parlamētum sicut rex francie. credo ꝙ non si superiorem habeat [b]. ita vult dicere bartho. licet nō ita expresse in. l. quondā tiberius casar. ff. de heredi. isti. De institutione dicti cōsilij dalphi. facta ꝑ dñm humbertum dalphi. anteꝙ dalphinatus fuisset translatus in domuz francie vide q̄ dixi. ī. q. ccccxliiij.

Questio.xliiij.

Falsus testis qualiter puniaṫ in cā criminali et qualiter in causa ciuili.

Estis falso deponēs [c] in causa criminali ex qua interrogatur z imponitur pena mortis debet pena capitali puniri. ita tenet glo. decreti [d] in. c. rex debet. xxiij. questione. v. z henricus bohic in. c. j. de falci. dist. ij. z ꝓbatur in. l. j. §. j. ff. de sicca. Si vero testis falso deponat in crimine publico tantum z non capitali tunc nō debet talis testis pena capitali puniri. sed incidit in crimen falsi. [e] l. j. in ꝑn. z. §. j. ff. de fal. ita declarat gl. in. l. j. in. §. preterea. ff. de sicca. super verbo publico iudicio. Et dz talis testis falso deponēs puniri vt. s. dclaraṫ siue secuta fuerit cōdēnatio ꝯ illū contra quē false deposuit siue nō. vt vult glo. in. c. falsidic⁊. de crimine falsi et satis de hoc apparet tex. in. l. j. in ꝑn. ff. de fal. ibi. dū dicit dānareṫ [f] nō dicit dānat⁊ fuerit. Et sic vbi tex. ꝑsupponit ꝙ licet nō fuerit dānatus seu condēnatur ille contra quē falso deposuit ꝙ nihilominus debeat idē falsus testis cōdēnari. Et ita fuit declaratū z cōclusum die. xiij. mensis septembris. M.ccccliij. per dominos curie parlamenti presentibus dominis franscico proterij in legibus licentiatos presidente dalphinatus. Johanne baiuli vtriusꝗ iuris doctore math. thomassiz in legi. licē. Jo. de cizerno. Jo. d scto ger mano aduocato legūdocto. z me in cā cōtra. Jo. vilesij. q falso dposuerat ꝙ nobilis Jo. gnersi occiderat quēdā fratrem cordigerum. Cuius contrarium fuit repertū per testes et inde per con

sequens argumento a minori conceditur ꝙ per exercitium operum ruralium nō perditur nobilitas z sic nec preuilegiū nobilitatis.

a Tamē de stilo recognoscere z soluere. ad hec vide q̄ habenṫ. s. questione. ix. et q̄ ibidē apostilanṫ.

b Credo ꝙ nō si superiorē habeat. istud videtur do. bartho. apte sētire ī l. ij. circa fi. in penulti. no. ibi hēat rem cum tū illō seu parlamētuz vbi non est aliquis superior z c. C. de decu. li. x.

c Testis false deponēs. d falso teste tā ī ciuilibus ꝙ crīalib⁊ iudicijs qualiter puniet vid istū cons. lxxxix. īci. circa merita. in. j. dubia. vsi. circa. j. dubiū. nu. j.

d Gl. de cre. versi. et periuros. dicit tū ibidem do. archidia. ꝙ in hoc casu videlicet de q̄ ibi punied⁊ motu iudicis. alle. iiij. q. iij. q̄ falsa.

e Sed incidit in crimen falsi. l. j. id est impenā que infligitur a lege propter crimen falsi instructi vl̄ facti de quo crimine in alleg. l. j. et §. j. tangiṫ z habetur. cuius criminis pena est ī libero hoīe deportatio z omnium bonorum publicatio in suo vltimū supplicium. vt in ꝑdicta. l. j. §. pena. sz quo ad publicationem hodie non habet locuz pena predicta. vt in auten. vt nulli iudi. §. quia vero versi. vt añt non solum. collo. ix.

f Dānaretur. Istud verbum nō memini me vnꝗ ibidez legisse. tamē qd̄ hic dicitur est veruz. satis enim est ꝙ studuit vt damnatus vt ī illo qui dedit pecuniam iudici vt iustā sententiā ferret q̄ licz iudicē nō corrūpit qr tū visus est velle corrumpere punitur vt. l. iij. ff. de conditio. ob turpem causaz preterea in grauiorib⁊ criminibus punitur affect⁊. lz non sequatur effectus. l. is qui. C. de sicca. et. l. si quis non dicā z ibi do. bald. C. de epis. z cleri. Sed bū recordor qd̄ illud verbuz dānaretur quādoꝗ legi et postea repperi ī. l. j. ff. ad. l. corne. de sicca.

a ¶ Qualiter debeat puniri. vide aliqd p alle. gl. decreti. xxij. q. v.

b ¶ Quã duxit. Sz sec⁹ est si pcurator cãm nõ incepit psequi. vt in. c. sup i gl. in § sic. instituãtur de testi.

c ¶ Nõ dz admitti in testẽ. hõ est verũ et in cã appellatiõis lz in cã appellatiõis nõ sit pcurator. Ne memor sui officij forte ꝯtrĩu assereret veritatis. Et idẽ ẽ dicẽdũ i aduocato. vt. c. si. cũ gl. j. de testi in. vj. Quiẽt et istõ pcedit vbi pcurator fuerat reuocatus lite pẽdẽte Ro. i de. cxxvj. si pcuratori iur. Et pmissa pcedũt qñ procurator eẽt dñs i stãtie. Sec⁹ autẽ vbi eẽt datus ad vnũ articulũ tm. Naz super alijs articulis. nõ phibet testificari dictuz est bal. i. l. oib⁹ i ver exẽplũ de tertio. C. de testi. et ibi videas p eũ de multis facietibus ad materiã pñtis speculatiõis. Et nũero vltra premissa vnũ vel liz aĩaduertas. vcz q p cu. vni⁹ alia cã stli p alio testis eẽ nõ põt: vt pulchre colligit ex Ro. de ci. cccxxj. fuit dubitatum. sub rub. de testi. et ap. i no. Et ex inde mihi vide tur eẽ allatũ granũ salis qd iudicat ijs q añ pro pie dixi. Verũ dictũ do. bal. existimat ...bif q pc. ad

fessionẽ ipsius vilesij q ex post cõfessus fuit falso deposuisse. Et ppterea fuit in furchis gracionop. collo suspẽsus dict⁹ villesij falsus testis. et fuit d pmissis processus vẽtillat⁹ in oib⁹ Johãnis ca bodi secretarij dalphi. Nlis snia fuit lata per danielẽ pphetam qui cõdemnauit ad mortẽ duos qui falso deposuerãt beatam susannam in adulterio reperisse vt in sancta scriptura legitur Danielis. c. xiij. Qualiter autez testis falso deponens in causa ciuili debeat a puniri[a] tũc nõ fuit determinatũ. Sz plene tangit henry. bohic. in. c. j. de falsis. in. ij. disti. Sed qualiter puniatur nũcius siue seruẽs curie q falsaz relatiõnẽ. facit vide spe. in tit. de executore in. §. pmo inver. sz qualiter et de hoc etiã scripsi in questione. xxviij.

¶ Questio. xlv.

¶ Si procurator cogitur deponere in causa quã duxit qualiter et quomodo.

I pars pducat i testem pcuratorẽ suũ b in cã quã ducit[b] nõ debet admitti i c testem[c]. Sed si alia pars producere velit procuratorẽ partis sue aduerse etiã in eadem causa debet tali procurator cogi deponere. vt dicunt bar. in. l. deferre. in. §. idem decreuerunt. ff. de iuesfisci. et henri. bohic in. c. insuper. de testib⁹. et glo. Joh. an. Jo. mo. et archi. in. c. romana de testibus. lib. vj. et glo. in. l. etiam. C. de testi. et in. l. finali. ff. de testi. Et seruat ita: stilus huius parlamenti dalphi. Et ideo iohãnes hugonis pcurator anthonij neyreti ex ordinatione dicte curie parlamẽti, fuit compulsus deponere in causa contra dictum anthonium neyreti eius magistrum pro celestini de colũberio in regno die. viij. mensis aprilis. M. cccc. liiij. in manibus anthonij de mollena notarij et secretarij dicte cause. Sed quid de iudice an ipse possit produci vnũ articu. dũtaxat dat⁹ põt sup alijs articulis deponere dũmõ articu. super quo datus est nõ sit similis alijs articulis.

d ¶ In testẽ. dic q si ẽ necesse et petat añq lis incohoet: q iudex siue sit delegat⁹ siue ordinari⁹ remoued⁹ ẽ a iudicãdo et ali⁹ subrogãd⁹ vt pducat i testẽ. Ne vitas occultet neq pbatiõis copia totaliter dpereat verũtamẽ puisq petẽs iudicẽ in testez pductur⁹ exaudiat debet pmitti sũmaria cognitõ ita sẽtiũt do. d i testem[d] in causa corã eo ventilata. ino. et io. an. Vide glo. et Innoc. in. c. dilecto extra i no. iũcta gl. de testi. ponit. glo. in. c. si eodem ti. lib. i. d. c. dilecto vj. et bar. in dicta. l. deferre. in fi. Sz an filio extra d e testis mihi[c] domestic⁹ possit ꝯ me. test. et spe. in testem pduci dicit spe. q sic in titu. eo. ti. d teste de teste. §. pmo ver. sed quid de vxore §. j. §. qd si f et viro[f]. Excipitur tñ pater qui etiã ipeteres. Nt volens ꝯtra filiũ non dz examinari. vt §. si. qd si iudicit spe. in dicto. §. pmo in principio. dex.

e ¶ An testis mihi domestic⁹ tu vl de de hõ qñ to i dcl. tho. quest. iij. qd ibi scripsi.

f ¶ Ver. sz qd d vxore et viro. Vult allegare i. v. col. §. qd si aduersari⁹.

g ¶ Donare tu vide d hoc plene p istũ n. cxlvij cõsiliũ pro. R. pa. nu. vj. §. si. ad sextũ dubiũ.

h ¶ Bar. in. l. si dom⁹ imo do. bar. tz ibi ꝯtrĩu i alleg. §. fin. i ¶ De fũ. pa. li. xj. Ibi tz dñs bar. q emp. rẽ emphite. dño irreqsi to donare põt et do. bal. i. l. fi. C. de iure emphi.

¶ Questio. xlvj.

¶ An donari possit res emphiteotecaria irrequisito dño. et si transeat dominium in donatarium sine inuestitura domini directi. etc.

N emphiteota possit rem emphiteotecariaz donare[g] dño irreqsito vt non incidat in penam. l. fin. C. de iure emphiteo. glo. et odofredus in. d. l. fina. tenent q sic. Idem videtur tenere glo. bernar. Johan. an. Inno. domin⁹ franciscus de zabarellis Host. et Henri. bohic. in. c. potuit extra de loca. Idẽ specu. in ti. de locato. §. nunc aliqua. §. si. cvij. et ibi etiam Johan. an. in addi. ad spe. Idem dicit pe. Jaco. in ti. d ac. in rem. que pro re emphiteo. que cecidit in cõmissum. idem etiam dicit bart. in h . l. si domus[h]. §. si. ff. de leg. i. quos sequitur. dominus. Jo. de ymo. idẽ etiã tenet do. xpofo. de castillione vt refert dñs me⁹. d. Jo. de guibarano. in. d. l. si domus. §. fi. Contrariã opi. tenet. p mo. cy. in suis addi. i. d. l. fin. C. de iure emphi. lz ꝯtrium al's tenuisset in lectura sua ques sequitur barto. in. d. l. fina. et in. l. si domus. §. si. ff. de lega. i. vbi recitat Pe. de bella perti. q licet ꝯtrariã opinionem tenuisset in dica. l. j. C. d i fundis pa.[i] Hanc etiam opinionẽ tenet placentinus vt recitat glosa i d. l. finali. C. de iure ẽphiteo. Et pro hac parte facit quod dicit glosa in. dicta. l. finali. C. eodem. super verbo existimationis. Idem tenet etiam ibidẽ ange. quem sequitur petrus helie. in suo tractatu de iure emphiteo. Idem etiã tz

a ℭ.§.adeo. De hͦ nihil ꝑ io.fa.i.§.adeo.isti d loca.
b ℭ Dicūt alteri. Dñs ꝓposo.por.isti.d loca.i ad di.sua incipiēte.q̄ritur an etiam emphiteota. dicit emphiteo.rē emphiteotecariā donare volēs dño di recto denunciare dꝫ sub hac forma. Ego volo dona re melioramenta ticio.vñ tibi notifico vt scias per quem possideas. Ipse eñ ibidem sentire videtur ꝙ ad aliud faciēdū nō tenetur ipe.ēphiteota donator neq3 dona tari⁹. Pro fecto hͦ opi nio videtur p̄stātior opi niōe hic in tex̄ rcitata. Tuꝫ qꝛ hoc mō puisum est dño dire cto quū sci at per queꝫ possideat. nam posses sio ciuilis et dñium dire ctum apud eū resident. Quoꝝ q̄ dē vigore: nisi donatarius canonē sol uat put sol uere teneba tur eius au ctor. aget ꝯ ipsum nega toria .scꝫ ne gando ipsi donatario ius in re cō petere saltē quo ad dñi um vtile et possessionē ciuilē. ar.eo q̄ hn̄tur. et no. ꝑ glo.ꝛ doc.i.c.exa minata. ex tra d iudi.ꝛ ꝑ spe.ti.d lo ca.§.nūc vi dendū .ver. xlviij. Et ex vi horū cō pelletur re cognoscere rē ipsaꝫ em phi. ꝛ solue re canonem obitū aut rē dimittere ma ꝑie si esset i solutiōe cano nis vltra tp̄s legitimū quo tūc poterit. lꝫ non auto ritate ꝓpria sed iudicis expelli ipe. in prealle.titu.ꝛ ꝟsi.in fi. Uel poterit dñs ꝓponere rei vēdicationē nisi donarius soluat censum siue pensionem vt in.l. fi.in gl.super verbo alijs.C.de iure emphiteo. Tum qꝛ satisfit rōni q̄ lex mādat ēphi.vēdere volēti vt p̄ mo denūciet dño ꝛ cessat absurditas ex idē pficiscēs Tum qꝛ opi nio dñi pro ci magis ꝟ gere vr̄ ad mediā viā q̄ eligēda ē.l. antiqui.ff.si pars here. petat. Tum qꝛ hmōi opi. magis a p propinq̄t ꝛ ꝯsonat opi. gl.ꝛ doc.ma ioris nūeri ꝛ autorita tis ꝛ sic opi nioni cōmu ni ꝛ p̄cipue a q̄ i iudicā do nō ē rce dēdū. vt di cit dñs ale. cōsi.xciiij.ꝑ te l hilarius qui reffert hāc ē cōem opi.ꝛ ꝙ em phit. possit rē dño irre qsito dona re tꝫ exp̄sse do.ang. in sti.d lo.c.iij. §.adeo iꝟ si. q̄ro qn̄ ēph. ℭ Quē ēt vide in.di.l. vlti. d iure. ēphi.an res ēphi. possit dari i doteꝫ Et sup oīa si vis pitus effici in ma teria iuris ēphi. vide do.ia .s.de may .C.de iure emphi te . Quem

a iohan.fa.in.§ adeo.a isti locati.ꝛ in dicta.l.fi.C.de iure emphiteo. Duꝫ ibi dicit ꝙ dñs directus dꝫ in donatiōe re quiri. Hanc opinionem etiā secuti fue rūt richar.malūbre.ꝛ albe.d rosate.in dicta.l.fina.C.de iure ēphi.ꝛ vt refert ipse dñs meus dñs iohā.de gābarano in dicta.l.si domus.§.fi.ff.de le.j.in re portatis per me sub eo dum ipse lege ret ꝓm hanc vltimam parteꝫ fuit iudi catum papie. Et hanc partem puto ve rioreꝫ. qꝛ aliter non esset prouisuꝫ dño directo sed remaneret dñs directus iu re suo emphiteotecario totaliter pri uatus siue fraudatus. Quia ꝯ nouum possessoreꝫ donatariū nullo iure rema neret sibi prouisum. Nam primo actio ne personali cōtra eū agere non posset ad solutionem census: qꝛ actio ꝑsona lis non sequitur fundi possessorē vt iu rib⁹ vulgatis. non etiam ad cōmissum posset agere contra donatariū in quē est facta donatio sine cōsensu suo cum iure ꝑmittēte talis donatio facta fue rit argumēto.l.grachus.C.de adulte rijs. Si diceremus cōtrariam opinio nē esse verā videlꝫ ꝙ possit donari do mino irrequisito. Et sic nullo iure sibi succurret vnde pderet ipse dñs dire ctus ius suū emphiteotecariū qd non est dicēdū. Ideo dñs bartholomeus de saliceto in.d.l.fi.C.de iure emphi teo.et guido de sudaria.in sua repeti b tiōe dicte.l.fi. Dicūt alteri b mediā viam tenētes ꝙ licet emphiteota pos set donare dño directo non reqsito.ꝙ tn̄ donatarius dꝫ accipere rē donatā per manus domini et ei soluere quin quagesimā ꝑ laudimijs al's. cadit i cō missuꝫ.ita dicūt ipse guido de sudaria c et salice. c Et credo ꝙ ista sit veri tas qꝛ sic subuenit dño directo circa preseruationē iuris sui emphiteoteca rij qꝛ donatarius recipiēdo inuestitu rā ab ipso dño directo et sibi soluēdo laudimia obligat in futuruꝫ eidē dño ad solutionē canonis et alioꝝ iurium emphiteoticoꝝ. Et ex hoc i fert ꝙ em phiteota donādo vl' vēdēdo rē emphi teotecariā nō transfert dñiuꝫ in dona tariū aut emptorē donec per dñm fue rit inuestitus ꝛ retēt⁹ posito ꝙ in do natiōe aut vēditiōe interueniāt p̄cariū aut retētio vsufruct⁹ q̄ ex ficta traditio ne hn̄t trāsferre dñiuꝫ iuxta.l.qsquis. C.de dona.ꝛ.l.qd meo.ff.de acq.pos. Quia hoc est verū ꝙ donās vel vendēs trāsfert possessionē per p̄cariuꝫ aut re stitutionē vsufruct⁹ in donāte vel ven denter rēfrācā seu allodialē. Sed in re emphiteotecaria sec⁹.ideo text⁹ cum glo.in.d.l.fi.in fi.sup ꝟbo cadat.C.de iure emphi.dicit ꝙ emphiteota aliter ꝟsando circa rē ēphiteotecariā cadit ipso iure a iure suo.si eñ eo casu cadat ipso iure a iure suo ergo nō trāsit pos sessio ꝛ p ꝯns nec dñiū in donatarium aut emptorē. Et ita fuit dclaratū ꝛ iu dicatū i hac curia parlamēti dalphi.d anno dñi. M.cccclitij.ꝛ die.xj.mensis aprilis in cā existente in manibus Jo. de vourei secretarij dalphin.inter Ray mūdū fabri ꝛ stephanū ei⁹ filiū ex vna ꝑte. Et monetū paneteriū grationo. ex altera ad cām cuiusdā dom⁹ dona te ꝑ solaciā dicto steph.filio dicti ray. fabri ꝛ inde rodete ipsius solacie filie. Que dom⁹ per sn̄iam fuit adiudicata ꝑtinere iure dñij dicto moneto vt hr̄di dicte rodete ei⁹ vxoris scōe donatarie ex eo ipsa rodeta q̄ habuit scōaꝫ dona tionē fuit ꝑmo retēta ꝛ inuestita per dñꝫ directū d dicta domo q̄ dictus ste pha.fili⁹ raymūdi fabri lꝫ ipse stepha. hūisset ꝑmo donatiōem eiusdē dom⁹ ēt cuꝫ retētiōe vsufructus. A qua sn̄ia idē steph.recurrit.ꝛ supplicauit ad eā dē curiā parlamēti ide ꝑ eādē curiā vo tis alijs in iure peritis fuit cōfirmata de mēse marcij. M.cccclvj.i manibus dicti Jo.d vourey secretarij dalph. Sꝫ qd in re feudali vide.j.q.clxij.

ℭ Questio.xlvij.

ℭ In donatiōe an dñs direct⁹ possit capere rē ꝓlatiōis sicut in vēditiōe ꝛc.

Ed posset dici ꝙ per predi ctam dcisionē non videtur esse differentia inter dona tionē ꝛ vēditionē aut aliaꝫ

actor pñtis libri non vidit: nec forte prim⁹ ad ditionator. a ¶Bar.i l.qđ spe. ni. hsi ibidē đ h p dñs bar.sꝫ a d hec face re videnť q̄ not.et scri.p dñs bal.i.l. hec vēditio in ℣.iij.not. iuncto seq. b¶Debeā tur laudimia. si res emphi. donatur vl' datur i dotē vide do.ia.de may.i.l.vl. col.xiiij.℣s. ix.q̄ro.et℣.x q̄ro.C.đ iu. emphi.vbi diffuse đ his questiōibus tractat.

c¶Debet dño solui laudemium Tu vide de hoc p istum pñ.clxij.ici. ꝯsului p re. pre.nu.vj. ℣s.adsextū q: de iure.

d Debuit laudimiuꝫ. vide istū cō si.xlvj.ici.in facto ꝑsup ponūť nu. ij.℣s.plus posset dici. et diri.tho lo.questio. xxvij.

¶No.ꝙ noie rei emphi.donate debeť laudimiū ista con suetudine.

alienationē.Sꝫ dico ꝙ immo est differētia q: in donatiōe dñs non pōt accipere rē donatā iure ꝑlatiōis vt dicunt doc.i locis.s.allegatis.quos sequitur pe.ia.in ti.de ac.in rem q̄ p re emphiteoticaria cōpetit.q̄ cecidit i ꝯmissum circa fi.ibi.Itē si talia pcia nō sint.Secus i vēditiōe p dictam.l.fi.C.de iure emphi.Sꝫ iuxta hoc q̄ro an ꝯtrahentes possint iter se facere aliquā cautelā ad eultādū ꝙ dñs direct⁹ i vēdtiōe nō possit rē capere iure ꝑlatōis.bar.i a l.qđ sepe.§.si qs ami.ff.de ꝯtrahē emp.dicit ꝙ sic videlꝫ si vēdať res sub conditione si dñs directus laudare voluerit etc.De hac materia iuris ꝑlatiōnis vide que dixi.j.q.cccccviij.Sed an dñs direct⁹ possit cape iure ꝑlatiōis rem emphiteotecariam p amico suo vide que dixi.j.q.cccc.et.x.

¶Questio.xlviij.

b Si ex donatiōe đbeanť laudimia.b

Est etiam aduertendum ꝙ omnes doc.s.prime allegati tenentes ꝙ res emphiteotecaria non pōt donari irrequisito dño presuponunt et dicunt ꝙ ex donatiōe debet c dño solui laudimium.c et ita etiam expresse tenet pe.helie.i dicto suo tractatu de iu.emph.Sꝫ spe.in ti.de loc. §.j.ver.cvij.et versi.cx.et pe.Jaco.dicit ꝙ cum in donatiōe nō interuenit pecunia ꝙ ex ea nō debetur laudimiū dño et idem dicit ipe i pmutatiōe ita dicit ipe.pe.Ipa.in ti.de ac.i rē q̄ p re emphi.q̄ cecidit in cōmissum.cōpetit circa.fi.Ibi.Itē si alia precia nō sunt in alienatione etc.et ibi enumerat ipe pe.Jaco.aliquos alios casus in q̄bus nō debenť laudimia nec pñt res capi iure ꝑlatiōis.videlꝫ de legato.Itē de re data in dotē nō estimata.Itē in donatiōe inter viuos.Itē in pacto legis cōmissorie vel adiectiōis i diē.circa tñ p mutationē vide q̄ dixi.j.q.xcij.et de pacto legis cōmissorie scripsi.s.q.vi.Sꝫ de ꝯsuetudie gñali in pñti patria dalphi.soluunť dimidia laudimia p re donata.et ꝯsueuerūt donatarij se retineri et iuestiri facere a dñis directis al's res cōmittitur.et ita etiā seruat stilus pñtis curie plamēti in iudicādo.Sed an ex remissiōe que fit inter socios vel d coheredes debeať laudimiū d dic ꝙ vt ꝫ bar.i.l.fi.ff.de cōdi.furtiua.

¶Questio.xlix.

¶Si donatio fiat absenti notario stipulāte an ad donatariū transferatur dñium anteꝙ eā acceptauerit etc.

In pcessu dicte cāe stephani fabri fuit orta alia q̄stio vcꝫ.An ex donatiōe quam primo loco fecit dicta solacia đ dicta domo dicto stephano fabri abseti notario p eo stipulante fuerit dñiū trāslatū in ipꝫ donatariuꝫ anteꝙ eā acceptauerit posito ꝙ de cōsensu dñi directi fuisset facta ipa donať.videť ꝙ nō p legē absenti in fi. ff.đ do.Etiā q̄cūqꝫ stipulatiōe notarij interueniēte p tex.i fi.dicte.l.absenti. ibi dū đ: etiā si p seruū ei⁹ cui donabať e missa fuerit.Sꝫ bar.e in.l.tāis.in.§. filius.ff.de dona.cā mor.in.ij.q.q̄ incipit.Quero an ista donatio et in.l.si pupill⁹.ff.reꝫ pu.saluā fore.videť velle ꝙ etiā hoc casu sufficit stipulatio notarij Et ita etiā in dicta cā fuit inter dños plamēti cōclusum insequēdo etiā gñalē ꝯsuetudinē huius patrie dalph.per quā ex stipulatōe notarij ēt i extraiudi f cialib⁹ f querit ius absenti et ignorāti.De hac materia etiā tetigi.j.q.ccxij.et.q.cccxvj.et.q.cccxvij.Sed an donatio facta absenti absqꝫ ministerio ep̄l'e vel nūcij firmeť iuramēto vide hēr.de bouēco.i auť.sacra pubex.C.si aduer. vē.in sua repetitiōe in materia cāe formalis circa pn.de donatiōe facta absēti vide q̄ scripsi in notabilib⁹ meis fo.l. verso.et fol.sequentibus.etc.

¶Questio.l.

¶An nullitas opposita contra sñiaꝫ parlamēti impediat executionē sñie.

Quia hec curia parlamenti ex aliqua cōsuetudie est redacta ad instar iudicij prefectoꝝ pretorio.ideo a sententijs latis p ipaꝫ curiā parlamēti nō appellať.sꝫ immo supplicari cōsueuit sicut a sñia pfectoꝝ ptorio:vt.l.j.C.de sentētijs pfec.pto.q̄ supplicatio lꝫ infra tps debitū.s.x.dierū et in scriptis vt decet fuerit interposita nō impedit nec impedire cōsueuit executiōeꝫ sentētie curie plamēti si ps victrix pstet idoneam cautiōeꝫ de restituēdo aut reducendo rē i pstinū statū iuxta auc.q̄ supplicatio.C.đ pci.imp.of.ita fuat stil⁹ dicte curie plamēti.Nō sec⁹ ē in alijs curijs iudiciū ferioꝝ a quoꝝ sentētijs appellať.et quorū ap.suspēdit iudicatū:vt in rubro et nigro.ff.nil.noui.et ponit gl.i dicta auť.q̄ supplicatio.Iuxta lꝫ q̄ro si dicta cautio đbeat pstari añ executio

gñali dalph. obtinēte de iure tñ scripto verior vř opio vergēs in ꝯtrariū p ea q̄ dicit dñs alex.cō si.xciij.pte hilarius.

e¶Sꝫ bar. ipe aūt dñs bar.in locis hic alle.nō loquiť i terminis hui⁹ q̄ōnis: nec q̄cꝙ dicit đ acq̄sitiōe do minij sꝫ vtiľ actiōis fine cessiōe.vex si i hoc facit ꝙ sicut ipse vult notario stipulante acqri absenti vtilem actiōeꝫ i conuētiōalib⁹ ita ꝙ ar.a fili' siue ex idētitate rōnis vř sentire dñiū p stipulatiōem notarij abñti acqri posse.lꝫ sane intelligas cōcurrēte traditiōe nā si nex⁹ vl' ficta traditione nō trāsferť dñium.l.tradītiōib⁹.C.de pac.et ita itelligēdū et supplēdū ē in hmōi.q. ibi ꝙ etiā lꝫ casu sufficit stipulatio notarij.

f¶In extra iudicalibus.d.iob. fa.in.§.si qs

ij.col.v.circa vero acqsitiones isti. p quas pso. no.acq.

¶ Or ista q̄stio ē singl'r notāda pp fraudes q̄ pn̄t fieri in pcessibus q̄ vertunt in curijs parlamētoꝝ. per subtractōes instroꝝ pcuratoꝝ. ꝛ p⁹ ea partes dicūt pcessuꝫ ꝛ arrestō eē nullū: q2 nō pstat de pstitutiōe pcuratoris.

a ¶ Sꝫ iuxta ipediat executiōem ista questio videt i idem recidere cuꝫ questiōe se. tn̄ in hoc vr dr̄ia ꝙ hic i telligit q̄n nullitas opponit i executiōe snie: ibi autēꝫ q̄n objicitur in suppositiōe a principio oblata.

b ¶ Maxime ista dictio h nō iplicat idem in casu 3rio sed maxime potest exponi. i. multuꝫ prout sumitur fm vnā expōnē per d.car.in.c.j. versi.iij.no. de renū. in cle.

nē snie dic ꝙ sic p ea q̄ legunt ꝛ notat i.d.aut.q̄ supplicatio. Sꝫ pōe ꝙ facta fuit executio sentētie anteq̄ fuerit prestita cautio si recōualidet executio sentētie p cautionē posteapstitā. credo ꝙ nō per ea q̄ in simili videm⁹ in vsurario cuius testamentū nō valet nisi prestet cautionē d vsuris restituēdis. ꝛ si post ee illā cautionē prestet nō recōualidatur testamentū. ꝛ ad hoc inducūt doc. l.si filius.ff.de testa. ꝛ ad hoc iducit illam.l.dn̄s guil.de puteo. de quo etiaꝫ p bar.in.l.filio preterito.ff.de iniusto. ꝛ irri.test.circa finē sui apparatus ꝛ habetur in ca.q̄q̄ de vsuris.li.vj. ¶ Sed iuxta hanc materiā quero quid si sentētia cirie parlamenti esset ex aliquo capite ipso iure nulla: an talis nullitas per partem opposita de qua posset in promptu ex eisdē actis apparere ipediat executionem[a] de qua in.d.aut. que supplicatio. posset dici ꝙ sic de iure. q2 nullitas opposita cōtra sniaꝫ impedit executionē ipsius sententie: maxime[b] quādo nullitas est notoria apparens ex eodē pcessu al's secus. vt dicit bar.in.l.iiij.§.cōdēnatū.ff.d re iudi. immo qd plus est error adiect⁹ in snia impedit executiōeꝫ vbi incōtinēti d error apparere pōt ex eisdē actis: vt dicit do.Jo.de ymo.in.c.cū berta. extra de re iud. ꝛ ibi Inno. ꝛ id quod supra dixi ꝙ supplicatio a snia plamēti nō impedit executiōeꝫ snie si pvictrix pstet cautiōeꝫ. hoc est verꝫ dꝫ itelligi vbi sententia esset valida vt voluit bal.in.d. aut.q̄ supplicatio. Et videt sentire gl. in.d.l.j.C.de sen.pfectoꝝ in gl.j. vbi dicit ꝙ tunc supplicat a snia p fecti ptorio vbi snia est valida. Licet lata cōtra c ius litigatoꝝ: volens innuere[c] gl. ꝙ al's si nulla esset nō esset necesse supplicare sicut nec a snia nulla appellare. Tamē quicqd si de iure de stilo dicte curie parlamēti ꝛ cōi obseruata etiaꝫ si simpliciter itra.x.dies a snia p dictā curiam plamēti lata nulla exceptio. etiā nullitatis impedire cōsueuit executionē iudicati si offerat ꝛ prestetur dicta cautio p partēvictricē. Sed postea in cā reuisionis in diffinitiua cōsueuit fieri reparatio. Et corroborat iste d stilus per dictū Inno.[d] dicentis indistincte ꝙ nullo iure cōprobat ꝙ nullitas opposita impedire debeat executionē snie i.c.cū iniure perit⁹. extra de offic.dele. Sed si nō supplicet a sententia parlamenti infra.x.dies an debeat alia pars prestare cautionē bar. dicit ꝙ nō i.d.aut.q̄ supplicatio. ꝛ ita etiā seruat stilus huius curie parlamenti. Sꝫ iuxta hoc q̄rit an ille qui obtinuit sniam a qua supplicat fecit diligētiaꝫ de reperiēdo cautionē ꝛ nullā reperit an eo cāu d̄beat admitti iuratoria cautio iuxta aut. gn̄aliter.C.d epis.ꝛ cle. Crederē ꝙ sic de iure p dictā aut. gn̄aliter. de hoc tn̄ dic. vt infra plene dixi q.clxxxix. ꝛ q.ccccxx. An littere q̄nquēnales impediāt exequi sniaꝫ parlamēti. vide.j.q.xcvij. An rescripto pricipis possit dicta snia differri seu ei⁹ executio. vsq ad finē cause reuisionis. vide q̄ dixit q.ccccxx. Or supra dixi ꝙ hec curia fungit vice pfecti ptorio. Quero quis dicat prefect⁹ pretorio. Dic fm aliquos est ꝙ q̄ immediate subest pncipi ꝛ preest oībus magistratibus. ꝛ a talibus nō appellat. ꝛ minor ɔtra ei⁹ sniaꝫ nō restituitur. Tertio pōt ɔdere leges ꝛ facer ɔstitutōes ita posuit spe. in ti.de iurisditiōe om.iudi.circa pnc.

¶ Questio.li.

¶ An trebellianica possit phiberi per testatorem in liberis primi gradus et quid in extraneis.

Ecundū stilū dicte curie plamēti trebellianica nō pt e phiberi p testatorem[e] in liberis primi gradus. q̄ stilus cōprobatur dispositiōe iuris in l.si vt allegas.C.ad.l.fal. ꝛ in.§. sed q2 insti.de fideicō. ꝛ pbat in.l. iubemus. in pn.C.ad treb. sic inducēdo. nā si pater vel mr̄ rogauerit hereditatē restituere fribus ꝛ rogauerit vel iusserit ꝙ fruct⁹ iputent i treb. ꝛ ita detractiōeꝫ treb.in suba hereditatis phibuerit. nihilomin⁹ talis fili⁹ quartā treb. detrahet tali rogatōe vel iussu nō obstāte ꝙ fruct⁹ pcepit h ēt satis bn̄ pbat.d.l.si vt alle. q̄ in filio rogato restituer fribus loqtur. sec⁹ in extraneo herede rogato cui pōt treb. p testatorē phiberi vt tꝫ bar.in.l.marcell⁹.ff.ad treb. ꝛ gl.i aut. de her. ꝛ falci.in.§.si vo expressim. Jaco.de are. ꝛ cy. ꝛ sali.i aut. sed cū testatoꝝ.C.ad.l.falc. ꝛ azo.in sum.aut. que do.lꝫ indistincte dicāt treb. posse phiberi. debēt itelligi in extraneo herede rogato. nō āt i liberis pmi grad⁹. q2 extraneis nō tāto iure debet hereditas sicut filijs pmi gd⁹. iō hoc opat fauor liberoꝝ ꝛ ista ē va opi. q̄ i iudicādo seruat. lꝫ aliq alij i iure scribētes dixerūt treb. nō posse phiberi ēt i extraneis

c ¶ Videt innuere immo glo. 3dicit illud expresse ibi nō legis vel cōstitutionis.

d ¶ Inno. caue q2 videtur loqui in alio casu. et de hoc vide inno. in.c.d cetero. ꝛ ibi plenius do. fel. extra de sen. ꝛ re iudi.

e ¶ Per testatorem tu vide de hoc istū consi.xxxj.inci. Johannes molaris nu. v. versi. ad quituꝫ que situ. ꝛ consi. cxl.inci. cōsilium p nobili aymone nu.iij. vsic. ad tertium et meli⁹ versi.seq.

v. Clar. in § testamentum q. 63.

ita Cl. § testamentum q. 62.

a ¶Bar.in.j.oppo.aduerte qꝛ loquit̃ i filijs pmi gradus qui debitũ cũ falcidia cõpẽsant ẽt si hoc te statoꝛ expꝑssit bm.j.lec.gl.quã i fi.ipe do.bar.repro bat.dicens qꝑ ẽt in filijs primi gradus falcidia cum debito ꝯpensat̃ testatoꝛe iubẽte. b ¶Indistincte ꝛ hoc apte traditur in.c.rainucius iuncto.c.rainal dus.hic alle.put ẽt dicit gl.in ꝟ.legitimã in alleg.c. rainucius.ꝛ ibi.do.inno.in.ij.col. circa fi. Unde mi rãdu3 videt̃ domi.odof. et cy.q intel ligunt opi. canonistarũ cẽ bm distin ctiõem pdi ctã. S3 hoc fortassis p cessit ex eo φ in.d.c.rai nucius fuit filius roga tus de resti tuenda here ditate sub cõditiõe vel fortassis ex eo φibi idẽ i fi.gl.pdicte ponit̃ hmõi distinctiões vtrũ pure ꝛ simpliciter fili⁹ roget̃ d̃ restituenda hereditate: aut sub con ditione vel in diem vt si pure tunc vnam falci diã tãtũ ha bere d3 si in dies vel sub conditione vtrãq3 habe bit. Et bm hanc distin ctionẽ d3 cẽ decisum per d.c.rainuci⁹ et rainald⁹ vt per.d.io. pe.de ferra. iforma libel li quo agit̃ ex substitu tione in gl. ac p fidei cõ missum i ꝟ.

iuxta ea q̃ legunt̃ p bar.in.l.qd̃ de bo nis in.§.cũ fidei cõmissum in.j.opposi tione a.ff ad.l.falci. An p verba ple no iure censeat̃ trebellianica ꝓhibita. vide q̃ dixi.j.q.cccccxxxvij. Sed an de re ꝓhibita alienari p testatoꝛẽ detraha tur trebellianica. dic φ nõ qꝛ videtur etiã hoc casu ꝓhibita p aut. s3 i ea re. C.ad.l.fal.ꝛ ibi hoc dicit expꝑsse bal.nõ de re ꝓhibita alienari nõ detrahi falc. vel trebel. idẽ t3 azo. i summa .e.ti.§. Itẽ cessat.idẽ io.an.i.c. rainaldus in glo.fi.i nouel.de testa. Idẽ bart. ꝛ cy. in.d.aut.cum testatoꝛe.C.ad le.fal. An aũt trebellianica ꝓhibita in pmo gra du cẽseatur ꝓhibita in sequentibus vide que dixi.j.q.cccccxcij.

¶Questio.lij.

¶Filius rogatus si possit indistincte detrahere duas quartas.

Licet doctoꝛes i iure ciui li scribẽtes i.l.φφ. C.ad le.fal.ꝛ.l.papi.§.cum ita ff.de i offi.testa.ꝛ in aut. resque.C. cõia de lega.ꝛ ibi ia.butri.distinguãt circa detractio nẽ duaꝝ q̃rtarũ in liberis rogatis re stituere hereditatẽ paternã an filius possit detrahere duas q̃rtas vc3 legi timã ꝛ trebellianicã qꝛ dicunt φ filius aut est rogat⁹ pure aut sub ꝯditione. Illa distictio reprobat̃ canonistas di b cẽtes idistincte b filiũ posse detrahere dictas duas q̃rtas p ea q̃ le.ꝛ no.in.c. rainuci⁹.ꝛ rainald⁹.extra de testa. Et hec sñia canonistaꝝ bũat̃ i iudicando ta3 i hac curia plamẽti q̃ i alijs curijs inferioꝛib⁹ pñtis patrie dalphi.de sti lo ꝛ consuetudĩe gñali pñtis pĩe dal phi.ꝛ ita ẽt practicat̃ ꝛ bũat tot⁹ mun dus vt attestant̃ doc.vc3 ia. butri.ray. c bal. c ꝛ ang.de perusio.in.d.l.φφ et nec mirũ si hec opinio bueꝛ qꝛ p illa sũt tex.expꝑssi.i dictis ca.rainuci⁹.ꝛ rainal dus cui decisioni ꝑpterea ẽ standũ qꝛ vbi repꝑit̃ decisum iure canonico stã dũ est illi iuri canonico etiã in foro ci uili arg.coꝝ q̃ habent̃ i.c.j.de no.ope. nun.ꝛ i.l.p hanc.C. de tẽp.ap.et est cq̃

sed circa.j.col. c ¶Bal.ipse ibidẽ nõ t3 hanc opi. s3 ãplectit̃ distin.pdic. Et iõ puto φ i ntẽdit allega re ia.butri.quẽ al.d.cy.i alle.l.φφ. d ¶Preterit tiõis.sup.vel exheredatiõis vl' defect⁹ solẽnitatis. p ea q̃ scri.p do.bar.i aut.ex cã.vl.col.C.de li.pte.vl exhere.ꝛ i.l.φφ.C.ad.l.fal. e ¶Ex ca scriptura.§. ex his ꝟbis. f ¶Bar.i vlti.col.ꝛ vlti..q. g ¶Pu re.Si quidẽ p.c.s.mẽtionata disponat̃ filiũ rogatũ restituer̃ he reditate3 in distincte pos se detrahe re debitum iure nature et trebella nicã. ꝛ si ꝟo hmõi dispõ canonica si seruanda vr̃ vtiq3 rõ hic assignata ñ vigere. ꝛ iõ cogitabis si limitatio posita ibi et hoc verũ ꝛc. q̃ licet alia rõne sustine ri valeat. h ¶Bart. ipe aũt do. bar.t3 d̃ do. cy.dicens φ al's pluries d̃facto dixit φ trebellia. non pdatur pp nõ confe ctionẽ inuẽ tarij. et sub dit φ ita ob seruatur cõi ter.vt i auf. sed cũ testa toꝛ.i vl. col. ꝟ.q̃ro an p ꝯfectionem C.ad.l.fal. Et ibi dicit do. alex. in additio. ad bar.i ꝟ.pda tur φ cõis opi.oĩm est φ p nõ cõfe ctionẽ inuẽ tarij treb. nõ pdatur.

et fauoꝛabilis hec opinio cum heredi tas parentum quadam rõne naturali sit filijs debita.l.cum ratio.ff.de bono dãna. Et hoc verũ dico nisi testm̃ cẽt d nullũ rõne pteritiõis d paterne vel materne i quo subiũcta esset clausula si nõ valet iure testa.ꝛc. Tũc eñ nõ de traheretur nisi vna quarta hoc ẽ legi tima ex eo φ primioꝛes cẽsent̃ esse ro gati pure restituẽ.hereditate3 heredi scripto.l.ex testõ.C.de fideicõ.ꝛ.l.si iu re.C.de testa.manu.et.l.ex ea scriptu e ra e.ff.de testa.ꝛ ibi sunt no.glo.qd̃ f ponit bar f.in aut.ex cã.C.de lib.pre teritis vl' ex hereditatis . Et iõ qꝛ ro g gatio cẽsetur pure g facta tñmodo vna quarta detrahit̃ hoc est legitima istam conclusionẽ ponit bar.in.l.φφ C.ad.l.fal. De hoc etiam tetigi.j.q. cccxxiij.ꝛ.q.cccccxiij.

¶Questio.liij.

¶Filij pmi gradus si p nõ confectio nem inuentarij perdãt trebellianicam et quid in extraneis.

Obseruat̃ i iudicãdo d̃ sti lo in curia plamẽti φ libe ri pmi gradus rogati resti tuere hereditatẽ p nõ ꝯfe ctiõe3 nuẽtarij nõ pdũt trebellianicã Qui stil⁹ ꝯprobat̃ rõe nã bm cõe3 opi. filius nõ priuat̃ legitima si non fecerit inuẽtariũ vt no.gl.in aut. sed cũ testa toꝛ.C.ad.l.fal.ꝛ in aut. hoc ampli⁹.C. de fideicom.ꝛ sequunt̃ cõiter doc.exce pto nyco.materelli.ꝛ bene probat̃ per dictã aut.hoc ampli⁹. Si ergo dicam⁹ φ nec puari debeat trebellianica nõ se cus ẽ in extraneo herede rogato q̃ per dit trebellianicã nisi cõfecerit inuenta riũ.vt tenẽt ia.de ra.bal. cy.sali. guil'. de cu.pe.de bella pti.albe.d̃ rosa.in.d. aut.s3 cũ testatoꝛ.ꝛ ipe bal.in.l.cũ tale §.j.ff. de cõ.ꝛ de.l3 cõtrariam partẽ te nuerint ia.de bello visu ꝛ ray.i.d.aut. h sed cũ testatoꝛ.barth. h ꝛ ange. in.l. φ p nõ marcell⁹.§.qd̃ aũt.ff.ad trebel.ꝛ.d.io. de imo.ff.de acq.here.sup rub. ꝛ ia.de are.ꝛ do.meus dñs frãciscus de tho ma.in.l.j.ff.de legatis pmo quoꝝ opi.

a ¶ In sua distinctiōe.vult allegare ver. ex hoc habes practicam. b ¶ §.si filius ille.§.nihil ad propositū q: loquitur in alio casu penitus diuerso vz quo filius fa. consensu patris non expectato expiri possit. hic autē quo pater experiref ꝛ filiꝰ consensit c ¶ Dicto. §. necessitate vult allegare dictaz l. quē nō solū in pn̄.ibi. necessitate. ꝑ officiuz iudi.q̄ qdē ꝟ. vt plurimū allegaf p.§. d ¶ Ut ibi ꝑ gl.iea aūt notantur d ces casus in qbus patri non querif vsufructus. sed ibi non d: ꝙ filio agenti seu fugienti in aliquo casu in quo pr̄ non hz vsumfru. q: non pōt. non teneaf ipe consentire. tn̄ id qd hic d: est verum. ꝛ pbaf hec distinctio per do. bar. in alle. §. necessitate.ij. col.ꝟ.i. dic ergo.ibi si vero loquimur. e ¶ Sup delictis istius modi distinctio videtur cōiter per doc. approbata. et hāc distinctiōēz bene pōit formalr.d.bal.in al.§.necessitate.ij.col. ꝟ.q̄ro nunqd iste.§.hēat locū in criminalibus.ver tn̄ idē.d.bal.circa fi.d.ꝟ.cōsulit assessoribus ꝑpter opinionum varietatem ꝙ cōpellant pr̄ez ad consentiēdū, ne corum sn̄ia possit in dubio ṙuocari ꝑ ipos iudices tanꝙ de impitia ꝛ id ipz parif cōsulit.d. bar. dicēs. adhibeatis patris ꝯsensū qn̄ potestis q: satis tutiꝰ ē .ita ꝯsuluit faciēdū fore vt i pd. §. .necessitate in fi. f ¶ In publi.sine ꝯsēsu pr̄is.istō tz.d. odof.i d.§. necessitate.iiij.col.i ꝟ.sz dnuo q̄ro quo ꝟo ad delicta ꝑuata stat in terminis arguēdo ꝑ ꝛ ꝯ vt ibidē.iij. col.ꝟ.vel pt dici ibi itē h ē ꝟuz iūcto ꝟ.se.d.cy.tz idistīcte ꝙ i crimialibus cāis dz ꝯsensus pr̄is interuenire.vt in d. §. necessitate vltima col. in addit. seq.glo.

nio nō videtur vera cū heres nō conficiens inuentariuz ꝑsumaf res hereditarias subtraxisse vt in corpore vn̄ sumitur dicta aut.sed cuz testator. ideo deneganda est sibi detractio trebellianice cū ꝑsumatur tantū de rebus hereditarijs habuisse. Et ratio differentie q̄re filius nō dz ꝑdere trebellianicam ꝑ nō cōfectiōem inuētarij ꝛ extraneꝰ sic est.nā filius agit quodāmodo d dāno vitādo: q: si filius ergo heres.xvij. q.viij.c.fi. Extraneus autez tractat de lucro captādo vn̄ nō mirū si per confectionē inuentarij ꝑdat tribellianicam et ad hoc facit.l si patronꝰ.ff.d dona. titu.gn̄ali. Utrū de quarta trebellianica retenta possit alia trebellianica detrahi si heres detrahens aliū instituat et sibi per fideicōmissuz substituat.vide.l.irritū.C.ad.l.fal. iuncta.l. ꝙꝙ.C. eodē.ti. De materia trebellianice ꝛ si possit detrahi i vna ret si ꝑdatur ꝑ nō cōfectionē inuētarij vide plene bal. et salice.in.l.filium quem habentem.C. fami.her. ꝛ bar.in.l.marcellus.§.res q̄ ff.ad.l.fal. Et aduerte ad.d.l.filiū quē haben. q: gaufredus de saligniaco in d.§.res que dicit q: lz.d.l. sit subtilis tn̄ est inutilis ꝛ ꝙ codex non minꝰ valuisset si ibi apposita nō fuisset. Utrū veniēs ab intestato per ti.si qs omissa cā testa.vel virtute illius clausule si nō vz iure testamēti valeat iure codicillorum possit detrahere falcidiam. dic ꝙ sic.l.fi.C.quando dies leg.cedat.

¶ Questio.liiij

¶ Si pria ptās attēdaf i iudicijs ꝛc.

TEmpore quo aduocabam in dicta curia parlamenti anteꝙ essez consiliarius in ipsa curia in pluribus causis opposui ꝛ vidi opponi per alios aduocatos pro clientulis ꝙ ipsi clientuli erant filijfamilias lz maiores ꝛ ꝙ interuenerāt in causa sine licentia paterna.[a] Ideo pcessus nullus. iuxta.l. nō soluz.§.necessitate.C.de boni sque libe. Sed his oppositionibꝰ nō obstātibus dn̄i parlamēti i cāis ꝓcedebant ita ꝙ in ipa curia ꝑlamēti nō curaf de patria ptāte in agēdo vl' defendēdo ꝛ hoc in filiofa.maiore. Sed bar.in filiofa.minore in.l.fi.§.j.ff. de.ꝟb.ob.dixit ꝙ in re que nō pertinet ad patrē.vt in actione ꝑsonali vel criminali nō sufficit patris autoritas imo dz filiofa.minori dari curator. Sed istud ēt nō seruatur in dicta curia. q: si filiusfa. minor ageret vel cōueniref pro re in qua patri querif vsufructꝰ vel aliqd aliud sufficeret de iure patris autoritas.vt dicit bar.in.d.l.fi.in sua distin.[a] De hac materia vide que dixi.j.in diuerso casu.q.cccc.x.verū q: i alijs curijs inferioribus pn̄tis patrie dalphi. ṡuatur i istis iuris cōis dispō put vidi. Ideo ꝑ declaratiōe pn̄tis materie. cuz q̄rif an filio familias maiori agenti vel conuēto requiraf cōsensus patris.ꝛ sic distingue q: aut ipe filiꝰ agit aut cōuenitur sup peculio castrēsi vel quasi.aut aduēticio aut pfecticio aut sup dlicto. Pmo casu si agat vel cōueniaf nō reqrif patris autoritas.l. impator.ff. ad trebel.ꝛ.l.ij.ff.ad macedo. et.l.ij.C.de castrēsi pecu. In aduēticijs aūt distingue aut pater hz in illis vsumfructum aut nihil hz i illis bonis.pmo casu ipse filius cōuētus cōsentit ꝛ ipse pater de cōsensu filij experif vt.d.l.nō soluz.§. vbi aūt.ꝛ.ff. de iudi.l.si longꝰ.§. si filius[b] nisi i casibus enumeratis i.d. l.si longius.ꝛ i.d.l.si filiusfamilias.ff. de actio.ꝛ obl. Si aūt pater nō hz in illis vsufructū. Iterū distingue aut q: non vult ꝛ tūc agēti ꝛ fugiēti ꝯsentire compellif offō iudicis vt i.d.§.necessitate[c] cū ibi no.aut q: ibi nō pōtvt i aut.idē ē.C.de bo.q̄ lib.ꝛ sic nō cogif vt ibi ꝑ d gl.[d] In rebꝰ āt pfecticijs dic ꝙ ipse pr̄ agit ꝛ ꝯuenif ꝛ nō filꝰ q: totū cedit patri vt.d.l.cū oportet.ꝛ insti.ꝑ quas ꝑso.nobis ac.§.j. Si aūt agat vel cōueniatur sup delictis[e] Et tūc aut sunt publica.aut sunt ꝑuata. In publico agere vel auccusare pōt sine ꝯsensu patris[f] .Liter liberos.§.po.ff.d adul. ꝛ.l.filiū.e.ti.ꝛ.l. post legatū.ff. d his q vt indig.ꝛ idē in ꝑuato delicto si cōueniaf vt.l.noxali.ꝛ.l.se.ff.de nox.lz glo. ibi videaf dicere ꝯriū. Si āt agat filiꝰ in ꝑuato vl' in iiuria illata in ꝑsonam filij tūc agere pōt sine ꝯsensu pr̄is aut i rebꝰ ꝛ tūc agere nō pōt sine ꝯsēsu pr̄is ar.ad h.ff.de iiur.l.sz si vniꝰ.§.filio.ꝛ d ac.ꝛ ob.l.filiusfa.la ij. Et gn̄alr dic ꝙ i q̄buscūqꝫ rebꝰ filiꝰ ꝯueniat vl' cōueniatur si i illis pater hz vsufr. eiꝰ ꝯsensus requirif.alr nō ista sunt ꝟ ba.d.Oldr.

a ¶ Joh.an.ꝙ sic.pfecto ipse loquit i alia qstioe longe ab hac questioe discrepante.nec qdem vergit in conclusione huius dicisionis nisi fortassis p illa verba sc3 distincte sunt expense maxime cotumacie a negocio longe plusq fructus a re vel usure a sorte Et si ita nude intellexerit min9 sane intellexisse ar bitror.et io est dicendu3 ꝙ transacito super negocio pricipali tacito de expensis que no debetur rone contumacie vlteriuspeti no pnt.q2 veniunt offo iudicis mercenario qd no durat lite finitaz p hoc est tex.api9 in.l.terminato.C.d fruc.et li.expe.z ibi do.odofre.dicens ꝙ ex quo sublatu est iudicis officiu super principali z super accessorio zc.z ibi do.cy.in.ij.oppo.dicesno pot hic manere accessoriu qd depedet ex pricipali.sed secus est de expensis.q veniunt occasione contumacie nam ille petunt actioe in factum ex dicto.ff.si qs iudi.non obte.l.j.et ibi no.sed regula e ꝙ expese q specialia actoe ve nint etia finito iudicio peti pnt vt.l.si mulier.§.si re.ff.de le.iij.z sic opi.do.ioh.an.Vificat in expen.debetis pretextu 9tumacie vel alia speciali actione.non in alijs q veniunt officio iudicis mercenario vide do.pe.de ancha.de hac questioe pulchre differente in rubrica de eo q mitti.i pos.cau.re.serua.hic mentionata.

¶ Questio.lv.

¶ Si concordato sup pricipali videatur concordatum super expensis.

SI lite pedente ptes concordent inter se aut trāsigāt sup negocio principali tacito d expēsis.an post ea ipe expense peti possint Jo.an.i nouella de ea q mittitur in possessionē cā rei seruande libro.vj.super rubr.dicit ꝙ a sic[a].z facit.c.in nr̄a de iniuris vbi si cōcordet de iniuria nō videt cōcordatum de expēsis.Et ita pbat dicta curia plamēti in iudicādo.l3 in 9trariu3 faciāt ea q legunt z notātur.in.l.cētu3 capue in gl.fi.z ibi plene p bar.ff.d eo ꝙ certo loco vbi recipiendo sortē qs videtur tacite itéresse remittere.facit etiā p hac vltima parte.l.exigimus in prin.ff.si qs cau.vbi lite finita p transactionē de toto videt transactū.Et in hac opinione fuerūt aliqui ex dominis de parlamento dicētes debere imputari ei qui cōcordādo aut transigēdo potuit apertius legem dicere.z nō dixit iuxta.l.veteribus.ff.de pact.Aut saltem ptestari de expensis cu3 protestatio 9seruet ius in futurū vt iurib9 vulgatis.Et pro hac vltima pte etia3 facit.l.Emiato.C.d fructi.z li.expēsis.

¶ Questio.lvi.

¶ Saluaguardia dalphinalis nō tollit ordinariam iurisditionem de iure nec de stilo curie.

SAluaguardia dalphinalis al's p dn̄m nostrū dalppi.aut gubernatorē dalphi.cōcessa nō eximit cū a iurisditione sui iudicis ordinarij.q2 co casu princeps non videt derogare vel b le iurisditioni ordinarie[b].z ista est veritas in iure.iuxta ea q no.per gl.z doc.in.c.ad audientiā.in gl.j.ibi vices appellatiōis extra de ap.z habet etiā et nota.in.c.fi.extra de 9firmatiōe vti li.z ita etiā seruat in iudicando in hac curia parlamēti.Sed q pena puniat ille q ifringit saluāguardiā dalph.aut alteri9 pricipis.vide q dixi.j.q.ccccviij de saluaguardia etiā tetigi.j.q.cccccl j

¶ Questio.lvij.

¶ De sex casibus in quibus vasallus tenetur iuuare dominum.

AN vasall9 teneat iuuere dn̄s suū et p filia maritāda.Et pmo repio spe.i ti.d feudis i.§.qm sup hōmagijs circa fi.i V.z no.ꝙ vasalli comitū zc.Qui dicit ꝙ vasallus dn̄o suo d3 obedire z seruire i vi.casibus pter feudū qd ab eo.recipit.Primo p exercitu impatoris tenet cōferre vasall9 s3 qtitatē z qlitatē sui feudi.Scdo p corredo impiali vt v3 qn imperator transit p locū iliū cōtribuat in sumptib9 eius.Tertio p filia maritāda.Quarto p se vel pro filio suo milite faciendo.Quinto si dn̄s captus est:tenet 9ferri ex eius redēptiōe Sexto p aliq terra emenda.Et vltra dicit ibi spe.ꝙ si vasall9 in pmissis sex casib9 ei obedire recuset ꝙ dn̄s poterit ad hoc cum de iure compellere z libel c liū 9 cum offere.z tradit ibi [c]specu. formā libelli.z hāc opi.sequitur rofre beneuentanus in summa libellorum d in ti.sacr̄a cuiuslibet vasalli[d].§.isti aūt vasalli.sed pe.ia.in tit.de cōditinoe ex maiorib9 tertio folio V.Itē nō ē obmittēdū ꝙ feudū de natura sua h3 certū seruitiū.z i ti.d causis ex qbus dn̄s debet amittere proprietatē in.x.dist.circa fi.z in ti.de causis ex qbus vasallus debet perdere feudū de successiōe regni frācie.tenet 9riūm i qttuo2 vltimis casibus nisi sit cōsuctudo.quē se quit Joh.an.in addi.spe.i.ti.d feu.et bal.i feudis i tit.d capl's corardi in §.filr.z cy.i.l.ij.C.que sit lōga 9sue.Q2 de tertio casu v3 de filia maritāda dicit pe.Jac.se nō videre qre dixerit spe.ar.ff.d admi.tut.l.cū ipubes.§.cum tutor.z.l.seq.z de tutelis.z rō distrah.l.j.§.preterea.d qrto cāu nō videt rōne3.Ad qntū dictū posse iduci i arg.in auf.vt cum de ap.cog.§.causas.V fi.si quē libet.z V fi.vnū.d sexto dicunt se nō videre cā3 vn dixerit.Nā.z fili9 cā ciuiliū munerum vel cā sui obiti a pre 9ueniri

b ¶ Princeps iurisditioi ordinarie.d hoc videt tex.i.c.ex parte.ij.z ibi do.inno.de priuile.

c ¶ Et tradit ibi spec.nō ponit ibi formā libelli s3 in.§.se.in.V.ceterū z i ti.d ma.z obe.V.eo.modo.

d ¶ In tit.sacramenta cuiuslib3 vasalli.hec rubrica ē i qnta pte summe libellorum sup iure ciuili i tractatu d officio iudicis.

e ¶ In qttuo2 vltimis casib9 ioh.an.ipe autē ibi in addi.in ver.si qs refert non nullos tenu isse 9riū.nō tn̄ in.iiij.vltimis casib9 s3 in tribus v3 in.iij.iiij.et vi.nā pro quinto ipsi inducunt in ar.in auf.vtcū.de ap.cog.§.cās autē.versi.quālibet de predictis.

et.§.si vnū.col.viij.verū qdā de cōsuetu.nihil ibidē dicūt min⁹ quoq; do.Jo.an.q̄ illos saltē expsse nō sectat̄ sed illoꝝ opinionē refert put ibidē in ꝟsi.va sallus facere videt̄ dñs bal.q̄ refert dictā opi. spec. a ¶ c.lz in fi.illō.c.videt̄ facere p opi.spe.nā lz illa cā nō sit sufficiēs ad feudū amit.est.tñ nota igrati tudinis vt ibi inuit gl. in versi.si a mittere er go &c.

b ¶ Spec. dñs alex.de imo. consi lio.xliij. an comes pos sit &c.ample ctitur sentē tiam specu. vt ibidez in ij.col.ver.sz pmissis nō obstantib⁹.

c ¶ Senti mus vult al legare.l.san cimus .l. in fin.& ibi est ar.q nō pos sit dñs suos vasallos ite rato taliare p filia secū da nup.tui tradenda.

b ¶ Quero lis contesta ri. dicendū est litis con testationez in causa ap pellationis nō eē neces sariam. ita dicit gl.in ꝟ si.illud.in.l. fin .§. illud C.de temp. appel.& do. Inno. in.c. reynaldus. extra de te sta.in glo.in versi .conte stata.et do. odof.& bal.in alle.§.illud.hoc intellige verum altera parte absente. Sed vtraq; parte pñte debet lis ɔte stari. No.ꝙ do.bar.i.d.§.illō.& do.iohā.pe.d ferra. in forma libelli ap.in glo.in fi. & pe.iac.d aure.i pra ctica libelloꝝ ti.in causa.ap.in.§. itē est notandū.

e ¶ Et qd i cā nullitatis pfecto idē ē qd i cā ap. qñ incidēter & ɔiūctim cū ap.mouet̄ q2 incidētia sa piunt eādē naturā.secus aūt qñ seorsum cā nullita tis moueret̄ dic.bal.in.d.l.fi.in.§.illō.C.de tem.ap.

f ¶ §.j.vult allegare.§.qñ.q̄ ē qnt⁹ i ordie illi⁹ti.et ibidē i ꝟsi. qd de cā vi det̄ sentitiī litis cōtest. non fieri in cā nullitatis.

g ¶ Sz qd §.fi.ipē aūt videt̄ inue re q sic. pn cipalr tñ nō tāgit hāc.q. sed ex pmis sis ibidē in fert q exce pto trāgres sus facta .l. āni ē fori de clinatoria.

h ¶ Nisi h pacto d gra di. suc.&.c.j. §. & q2 vidi mus de his qui feu. da. po.& ibi do bal.i. v.col. in ver si.qrit glo.ponens post gl.tres casus in qui bus femina succedit in feu. videlz qñ noīata ē i iuestitura et qñ feudū redemit a dño & qñ dñs ei ddit ppt suitiū pris qbus casib⁹ ab aliquo ex parētib⁹ nō ē inqetādo et ibidē do. aluarot⁹.in vij.col. ver. no.q femie vbi dicit q realit̄ femie remouet̄ a suc.feu.nisi feu. dū ēet eius nature vl' q̄litatis vt succedere possent

i ¶ In.c.adoptiu⁹. vult allegare.c. naturales et ibidem do.aluarotus assignat ratioē huius dicti

non potest.C.ne filius pro patre.l.pa tris. Nam licet patrē alere teneat̄ nō tamen tenetur eius credita soluere.ff. de alen.libe.l.siquis a liberis.§.simul parens.facit etiam in vsibus feudoꝝ si de feudo contrauersia fuerit.c.licet a in fi.[a] vbi etiā pro euitādo piurio dñi vasallus habens pecuniā paratā illam soluere vel sibi tradere nō tenet̄ vt ibi sm.Jo.an.in add.spe.de feudis sup ꝟbo si qs id qd.& idē etiā tenet i effectu.cy.C.q̄ sit lon.ɔsuetudo in.l.ij. in.iiij.op.in ꝟsi.aduertatis in qbusdā ptib⁹ nobiles sūt puilegiati vt possint subditos suos talia re in trib⁹ casibus Sed postea supuenit dñs io.rey.doc. nouissimus citra mōtan⁹ q̄ vidit oēs pcedētes opi.& q̄ plenissime tangit de hac materia in tracta.suo feudoꝝ q̄ tz q de iure in quolibet.dictoꝝ casuū va sall⁹ dz iuuare dñz. Et hec opi.dñi io. b hā.rey.spec[b] & roffredi bñuentani de ɔsuetudie patriaꝝ baroniaꝝ.& vap. ɔmitat⁹ ac certoꝝ locoꝝ huius patrie seruat̄ in hoc q hoies baroniaꝝ ɔsue uerūt dños suos iuuare i filiā maritā dā iuxta eoꝝ possibilitates. Et ita ob seruauerūt mihi guidoni pape hoies mei ville mee scti albani in baronijs q̄ mihi dederūt.lxx.florenos qñ marita ui frācesiā filiā meā cū nobili guidone de doreysia mādamenti voyrōis. De materia hui⁹ qstionis scripsi in notabi lib⁹ meis in.§.q imparator &c. Sz an p filia scda maritanda dñs possit hoies suos talliare vide in.l.statuim⁹.C.de cōsulib⁹ & nō spargen.li.xij.& q nō de bent talliare p scdo matrimonio vide tur.tex.in.l.boues.in.§.j.ff.de ꝟb.sig.

¶ Questio.lviij.

¶ Litis cōtestatio non est necessaria in curia parlamenti.

De stilo et cōmuni obser uantia huius curie par lamenti in quibuscunq; causis etiam maioribus de necessitate lis nō con testatur nec obseruatur ordo. de quo gl.facit mentionem in.l.platam.C.de senten.& interlo.om.in. Quia partib⁹ in eorum iuribus exauditis procedit̄ ad diffinitionem & determinationem causarum summarie simpliciter et de plano sola facti veritate ispecta iuxta dispositionem cle.sepe. de verborum signi. Sed an curia parlamenti possit committere aliquam causam tractan dam summarie simpliciter & deplano &c.vide que scripsi.j.q cxcviij. Verum quia in alijs curijs temporalibus et spūalibus pñtis patrie seruatur con trariū. Quero an in cā ap. debeat lis c cōtestari[c] vide henricū bohic in.c.p d tuas.de ap. Et quid[d] in cā nullita e tis[e] vide specu.in ti.d lit.ɔtesta.§. f .j.[f] ver.qd de cā nullitatis. Sz quid de cā desertionis app.an.in ea debeat lis cōtestari.vide pe.Jaco.in cā ap.§. g fina.[g] demodo procedendi in dicta curia parlamenti:vide etiam que dixi j.questio.ccclxix.

¶ Questio.lix.

¶ Feudalia hodie sunt redacta ad in star patrimonialium.

Secundum vsus feudo rum mulieres et ex eis dem descendentes non succedunt in rebus feu dalibus: vt in capitu.j. de successio feud. et de gradibus succedendi in feudum ca.j Nisi hoc pacto feudum fuerit acqui situm vt etiam filie succedant tunc fi lie deficientibus masculis in feudum succedent: vt in dicto.c.j. de gradi.suc h cess.[h] Itē etiā filij naturales etiā le gitimati non succedūt in rebus feuda i libus i.c.adoptiuus[i] si de feudo de sunt.fue.ɔtro.& ponit glo.ij.circa finē in.c.j.de natu.success. feudi.& ista fuit opinio Cy.in auc.sed & si quis.C.de se cun.nup.& hen.bohic.i.c.p venerabilē extra q̄ filij sunt legitimi.host.& Joh.

a ¶ .c.lator. de regulis iuris. illō tale. c. nunꝙ̄ memini me sub regu.iur.legisse verum quidem recolo me quādoqꝫ vidisse ꝛ ꝑ legisse capi. sic exordita. videlicet lator presentiū. quorum vnū situatū est sub titulo de re iudi. alterum in titulo de pigno. tertiū vero intra rubricam qui filij sint legitimi. hoc vltimum.c. arbitror ipsuȝ allegare voluisse.

b ¶ Col.x. id est cōsuetu. feudo. d. barto. in rubro extrauagan. ad repmendū malefactorum facinora.

c ¶ In casu.l.ij. Videlicet qn̄ executores seu nūcij sunt negligētes vl' aliter in eorum officio delinquentes pn̄t ab officio remoueri et si res exegerit mulctari et etiam corporaliter puniri. Dico ꝙ tātum possunt delegati remouere et aliqueȝ executorem instituere sententia ꝛ electione delegantis vt ibi do. azo. licet do. barto. dicat delegatos eligere et remouere electos posse. Item etiaȝ mulctare sed non intātū inquātū faciūt ordinarij: vt ibi dicit do.cy. Delegati aūt non infligunt mulctas corporales sed leuē mulctā tātū corporaleȝ q̄dam punitionem ꝛ magnā mulctā maiori iudici referūt q̄tinꝰ culpe q̄litas exposcit facinoroso debite inferēdā. vt illic. d. bal. iūcto tex. inuere vr̄. Et hunc locū vēdicare videnẗ. delegatis p̄ncipe ac delegati ad vniuersitatē cāꝝ vt colligiẗ ex glo. i. ꝟ. supponere. Premissa iducunẗ in ar. ad multas vtiles q̄stiones sub cōpēdio ꝑstringitur ꝑ do. cy. ꝛ latiꝰ tāgiẗ ꝑ do. bald:

a an. in. c. lator. de re. iur.[a] verūtamē hodie cōsuetudine generali feudalia sunt redacta ad instar patrimonialiū quo ad ius succedendi. vt no. Jo. fab. insti. in pꝛhemio. ꝛ de emptiōe ꝛ vē. circa prin. ꝛ de legi. patro. tutela circa fi. Et iacobus de bello visu in titu. ex q̇bus causis feudū amittatur circa p̄nci. ita etiā seruaẗ de cōsuetudine ī hac patria dalphi. q̄ cōsuetudo in hoc dominatur in. c. robertus de orto. de feu b di cogni. in feudis col. x.[b] ita ꝙ mulieres ꝛ ex eis descendentes. ꝛ silr̄ filij naturales legitiati succedūt in feudalibus. qꝛ natura feudi s̄m diuersas regionum ɔsuetudines est diuersimode termināda vt dicit hosti. in summa de feudis. §. apud quē. versi. finalr̄ ꝛc. Et ita ē̄t s̄uaẗ in iudicando tā ī hac curia parlamenti ꝙ̄ in ceteris pn̄tis patrie dalphi. in hac materia feudali verbuȝ sine herede ītelligiẗ. i. sine filio masculo ꝛ nomē filij accipiẗ pro quolibet descēdēte ex linea masculina. vt no. bal. in. c. si cliētulus. de alie. feu. ver. ꝛ si cliētulus. et vide que dixi ď ꝟbo heres. i. q. cccccxcj. An autē liber feudoꝝ faciat ius apud oēs ꝛ si ɔsuetudo localis deroget ɔstitutionibus feudoꝝ dixi. j. q. ccxcvij. Qr. s̄. scripsi ꝙ iura feudoꝝ sūt redacta ad istar patrimonioꝝ quo ad ius succedēdi. Quero si in aliquo alio casu p̄terꝙ̄ in iure succedēdi sint redacta ad instar patrimonioꝝ dic ꝙ sic videlicet in legando in donando in cām dotis ꝛ in alienādo vt dixi. j. q. ccxcvij.

¶ Questio.lx.

¶ An iudices delegati possint mlctare ꝛ eorum sententias executioni demandari facere ꝛ quid de arbitro.

Jcet de iure iudex ďlegatꝰ non possit mulctare nisi in c casu. l. ij.[c] C. de sportulis vt dicit bar. ī. l. j. ff. si q̇s ius di. nō obtē. de quo plenius per hosti. et de ymo. in. c. de cāis extra de offi. d dele. tū de ɔsuetudine[d] gn̄ali pn̄tis patrie dalphi. iudices delegati a prin e cipe pn̄t mulctare[e] ꝛ ita vidi seruari. An delegatꝰ a principe possit subdelegare ea que sunt meri ꝛ mixti imperij vide plene per bar. in. l. j. C. q̇ pro sua iurisditione. An delegatus possit eiꝰ sentētiā executiōi demādare. Dic aut est delegatꝰ a p̄ncipe ꝛ pōt: aut ab ordinario ꝛ nō pōt nisi specialiẗ fuerit sibi cōmissuȝ vt dicūt bar. ꝛ doc. in. l. a diuo pio. §. j. ff. de re iu. §. si q̇s ɔ̄ clericuȝ extra de fo. cōpe. ꝛ in. c. cū eccl'iarū. de of. ordi. ꝛ ita seruat consuetudo curiaruȝ pn̄tis patrie. Et vide q̄ circa h̄ plenꝰ scripsi ī nota. meis in. §. delegatꝰ a p̄ncipe ꝛ. §. seq. fo. lxiij. ꝟsi. An arbitri sentētia demādeẗ executiōi. oldra. dicit ꝙ nō vbi a pena appo. sȝ agiẗ ad penam alias sic vt ī. l. iudei. C. de iudeis. ꝛ. ff. ď re iu. l. a diuo pio. in p̄n. lȝ sint gl. ɔ̄rie in. l. ait p̄tor. ff. ď re iu. ꝛ extra de arbi. ī. c. ꝑ tuas. Sȝ in casu ī quē ďbeat mādari executiōi sentētia arbitri q̇s mādabit eā executioni. vide bart. ꝛ do. in d. l. iudei. An iudex cuiꝰ iurisditiōe ꝓrogata possit mādare sententiā suam executioni. vide que dixi. j. q. lxxvij.

¶ Questio.lxi.

¶ De submissis ad carceres ꝓ ďbito priuatoꝝ ꝛ quid de debito fiscali.

Aliqs ꝓ debito pecunario se obligauit ad carceres iudicis vel ad tenēdū obstagia donec ip̄e soluerit creditori vt videmus quotidie fieri. An va f leat talis obligatio[f] et videẗ ꝙ non vt. C. de ac. ꝛ ob. l. obes. Contrariū tenet Jo. fab. insti. de iure ꝑsona. §. fi. in fi. Maxie vbi interuenit iuramētū vt ibi dicit io. fa. ꝛ ita seruaẗ de ɔsuetudi g ne gn̄ali[g] curiarū pn̄tis patrie dalphina. Et notanter. s. dixi. de illo qui se obligauit ad carceres iudicis quia nō valet obligatio ad carceres partis

d ¶ De ɔsuetudine. ampliat enim iurisditiōeȝ consuetudo vt ꝑ. d. bal. ī l. oibꝰ ī p̄n. ij. col. ꝟsi. ij. mō. ff. si q̇s ius di. non obtempe.

e ¶ delegati mulctare. Ad h̄ opti. facit qď hr̄ ꝛ scrib. ꝑ. d. in no. in. c. j. extra ď of. ďle.

f ¶ An valeat talis obligatio. dicit. d. ino. ꝙ lȝ nō teneat obligatio ꝓ libero hoie vt ius ɔstituaẗ ī eo. tū detineri p̄t q̄litercunqꝫ vt stat qď cōuenit vt ī. c. ex rescripto extra de iureiur. ꝛ ita ītelligiẗ tex. ī. c. lator pn̄tiū. iuncta gl. j. extra ď pig. vbi ha. ꝙ liber hō nō p̄t pignorari seu pro debito detineri. lȝ gl. dicit ꝙ ex consensu libera ꝑsona obligari p̄t. s. in ostagio. ad h̄ vide. d. an. ī nouella in al leg. a c. ex rescripto. i. i ꝛ vl. col.

g ¶ Sepe. dicit hmōi ɔsuetudinē eē gn̄alē vt q̇s obses retineri possit sc̄da ꝑtetitu. de renū. ꝛ cōclu. xj. col. ver. itē est beneficiū

a ¶ Partis priuate. Idem videtur sentire fere formaliter.do.bal.in addi.ad spe.in versi. penulti. suarum addi.qui incipit valet pactum.

b ¶ §.cũ eo quoqꝫ. Al's icipit.§.eũ quoqꝫ.z ita ex orditus legit apd do.ang.d are.penes vero do.io. fa.offendit annotatus is quoqꝫ. Melius aũt stat §.eũ quoqꝫ z.hoc ꝑpter nomē adiectiuũ.s. spoliatuꝫ z verbũ dãnari i finitiui modi posita in fi.tex. illius §.eũ quoqꝫ Et sic construit. eum quoqꝫ zc.in hũanuꝫeniꝫ erat spoliatũ fortunis suis ĩ solidũ damnari.

a priuate.[a] vt no.in.d.l.ob es. Sꝫ qd de illo qui iurauit tenere obstagia et non habet vnde viuere vel vnde soluere. An excusetur. vide hen. de bouē co in aut.sacramēta.C.si aduer.ven.in sua repetitiōe in materia cãe efficiētꝫ immediate circa finē. Et hec ꝓcedũt in debitis priuatoꝝ. In debitis aute fiscalibus fit incarceratio etiã ꝑ debito pecunario ex priuilegio fisci. etiã si debitor nō se obligauerit ad carceres iuxta.l.nemo carcerem.C. de exac. tribu.li.x.quã.l.repetijt dominus ange. de peru. Sed quid de clerico qui se obligauit ad tenendũ arrestuꝫ vide Jo. fa.insti.de act.§.is quoqꝫ.al's.§.cũ eo b quoqꝫ[b]. De arrestatis z incarceratis z de ꝯtractib9 qui ibi fieri ꝓhibētur vide.j.q.cclij. An firmarij curiarũ z alioꝝ iuriũ Dalphi. possint cōpellere debitores suos ad causaꝫ firmaꝝ ꝑ incarceratione personarum suarũ ad sibi soluendũ.vide.q.ccvij. De beneficio cessiōis qd datur icarceratis vide q.ccxj.zc. An carceratus pro debito fiscali poterit recōmendari z retineri ꝑ debito ꝑuati. dic ꝙ sic ſꝫ ang.d are c tio in.d.§.eum quoqꝫ[c].

c ¶ Ang.i d.§.eũ quoqꝫ. Videlꝫ i iij. col.in ṽ. aduertas tamen. Et ibi vide cautuꝫ ꝯsilium do. bar. qd dat ꝯtra debitorem domuꝫ exire nolenteꝫ. Et pro hoc ꝙ in huiusmodi casu debitor priuati possit recōmendari allegãtur no. per do.bar.in.l. ij.§.fi. ff. de custo.reo.z ĩ sua disputatione sexta in ordīe incipiente lapsus fuit capt9 zc.vbi arguit vltro citroqꝫ vigiti rationibus deniqꝫ distinguendo soluit questionem.

¶ Questio.lxij.

¶ Si domin9 male tractet eius subditum potest subditus a sua iurisditione exim.

Si quis baro aut bannaretus habens hominꝫ subditum z iurisditionabileꝫ eũ grauet de ꝑsona atroci d ter[d] in carcere vel al's domin9 noster dalphinus seu dicta curia parlamenti potest eum eximere totaliter a iurisditiōe z subiectiōe talis baronis vel bãnareti etiam ex officio iudicis. posito ꝙ talis homo oppressus z grauatus non cōqueratur. Ita dicit Jo. e fa.[e] insti.de his qui sunt sui vel alie f ni iur.in.§.fi.in fi. Idem dicit bart.[f] in.l.j.ff.eo.ti. Et istud seruatur de stilo curie parlamenti presentis patrie dalphi.z pro hoc bene facit.l.lenones C.de epi.audi. Ita tenet etiam bal. in feudis in ti.de pace tenenda z eius violatoribus.in.§.publici latrones.

d ¶ Atrociter. Ideo dicit atrociter.q2 moderata seuicia videt ꝑmissa dominis in subditos suos ar. j.q.j.no.do.ang.de are.in.§.in potestate.ij.col.ṽ. in ea.glo.ibi.vt.C.insti.de his qui sunt sui vel alie. iur.z faciũt no.eo.ti.per ꝓposi. por.ij.col. in addi. adde ꝙ hodie.z ibi Ja.may. in addi. eiusdem incipien.nota.etiam.

e ¶ Ita dicit Jo.fab. Ipse autem non ita dicit: sed.innuit in ver.z no.ex hoc.§.dum dicit z sup hoc debet iudex ex officio prouidere.

f ¶ Dicit bar. Parum ibi per do. bar., sed plen9 ꝑ do.bal.ff.eo.ti.in.l.si dñs.§.ſꝫ dñoꝝ. in.j. no.z in ver.iteꝫ no. pñri z i ṽ. item no. ꝙ coertio.

¶ Questio.lxiij.

¶ Si iudeus faciat aliquid in cōtemptum fidei xpiane ad quem pertineat cognitio et punitio.

Uit coram me tractata quedã inquisitionalis ex causa cōmissione mihi facta per dominum nostrum dalphinũ inter procuratoreꝫ fiscalem ex vna parte z quēdam iudeum tunc cōmorantē in villa criste arnaudi. Super eo ꝙ inculpabatur ipse iudeus ꝙ ipse in vilipendium beate virginis marie fecerat turpem sonum ante eius imaginem ante hospitale extra et prope menia dicte ville criste. De qua causa dubitaui posse cognoscere credēs ꝙ eius cognitio spectaret poti9 inqsitori fidei siue heresis aut salte iudici eccl'iasticoꝙ g iudici seculari[g]. Q2 rōne delicti iudeus sortitur forum ecclesiasticum vt n.c.postulasti extra de iudeis z notan itur eo.ti.in.c.quorũdã.ſꝫ credo ꝙ de ipsa cã potui cognoscere per.l.iudeos C.de iudeis.nec cognitio huius spectabat in qsitori q2 ei9 officiuꝫ.est limitatũ in.c.accusatus.§.sane extra d he

g ¶ Inqsitori ꝙ iudici seculari. quo aũt ad hmōi dubi9 uꝫ vr distinguẽdũ vtrũ iude9 delinquat in his que proprie saperent heresim inter xpianos et tũc illi9 punitio spectat ad inqsitorē. Sin auteꝫ delinquat extra hũc casuꝫ in aliquo criminum oīo eccl'iasticoꝝ de quib9 in c.quũ sit generale. dfo. cōpe.tũc cognoscet ordinarius ecclesiasticus. Vbi ṽo crimen eēt oīo seculare inter xpianos vt homicidium furtum et cetera talia tunc iudex secularis puniet iudeum. Verum dũ crimen videtur mixtum vt puta scriptum dictum vel factum in cōtemptum fidei xpiane.tunc locus erit preuentioni. Et si iudex ecclesiasticus preueniendo puniuerit z non sufficienter non prohibetur iudex secularis iterum punire. Deniqꝫ est aduertendum ꝙ si iudex eccl'iasticus videat se nō posse punire iudeum debet eni committere iudici seculari puniendum. Ita colligi ex scriptis do.feli.i.c.postulasti extra de iudeis

a reticis.[a] Et ideo de ipa cā cognoui Et quia pars fiscalis eius intētionem nō probauit dictū iudeū ob rē nō probatā absolui. Fateor tamē q; iudex ecclesiasticus pōt in hoc casu iudicē temporalē preuenire [b] et de hac causa cognoscere p.d.c.postulasti. Silr etiā in patria sabaudie iudex laycus cognoscit de istis blasphemijs cōtra iudeos vt in libro primo statutorum nouissimorum sabaudie in.c. si quis iudeus. Et ibi etiā statuit certa pena talibus iudeis blasphemantibus deum vel sanctos imponenda videlicet fustigationis et pilorisationis per certos dies et certas horas etc.

¶ Questio.lxiiij.

¶ An impedimentum probetur iuramento partis etc.

I altera pars litigantium in dicta curia parlamenti allegat aliqd impedimentum propter quod dicat se non potuisse ad iudicium venire et appellationem suam infra tempus statutorum introduxisse aut testes suos examinari fecisse infra terminos sibi prefixos. Aut instrumenta sua i cā sua produxisse propter niues pluuias inundationes aquarū. Aut propter pestem in sua domo particularem aut generalem in loco suo aut alias quomodolibet se impeditum fuisse asserat. An stari debeat eius iuramento ad pbationem talis asserti impedimenti. Johā.an.in nouella in.c.primo de dolo et cōtu.li.vi.recitat opiniones et dicit q; aliqui dicūt q; tale impedimētum debet probari per testes vel instrumētum.vij.q.j.c.psentiū de resti.in integ. ca.ex lrīs.§.fi. Alij dicūt q; sufficit probare p iuramentū.xxij.q.j.c.j.maxime cū vno teste.vt i.c.ex isinuatiōe cū materia.de procuratori.hoc enī casu videtur sufficere semiplena pbatio.extra d resti.in integ.c.ex litteris.et.c.cum berta.extra de re iudi. Tamen ipe Johannes an.quem ibi.sequitur dominicus de sancto geminiano cōcludit hoc re[c]linquēdū fore arbitrio iudicis [c] qui habebit cōsiderare qualitatē psone et impedimenti quod opponit et alia adminicula. Qñq; exiget pbatiōem plenā qñq; exiget iuramētū iuxta ea q̄ habētur in.c.fi.ex de iureiu.et qd no.lxxxvj. dist.in.c.tanta.et ibi p glo.de hac materia āt tāgit p io.de arc.in.l.scire.§.sufficiat.ff.de excusa.tuto. Ecce tñ q̄d circa hoc vidi obseruari in hac curia parlamēti.q; qñq; pars ipedita tradit articulos deducētes impedimētū et tunc admittūtur tales articuli ad probādū p testes et si nō probet nō auditur. Si vero pars petat se admitti ad iurādū sup tali impedimento et dicat se aliter nō posse probare et sit honestus et bone fame tūc admittit eius iuramētū et subuenitur ei circa id qd omiserat facere ppter tale impedimētū.et hāc partē [d] tenet spe.[d] in titu.de appella.§.nūc breuiter versi.q̄d ergo. Idē salyc. in.l. preses.C.de appel. Idē etiā tenet ino[e]cen.[e] in.c.ex lrīs.extra de resti.in integrū.in fi. Idē etiā tenet dñi de rota [f] deci.cl.[f] et pro hac pte fuit iudicatum in hac curia.M.cccclix.die vero secunda iuridica post quasimodo et vide.j. q.ccv. Sed quod dicatur iustū impedimentum.vide glo.in.c.q̄.sit super vbo iusto impedimēto.de ele.li.vi.iuramēto etiā pbat interesse.bar.in.l.interdicto.in pn.ff.de vi et vi armata. Itē si debeat stari iuramēto.executoris.vel iurari super cōplemēto relictor ad pias causas.vide.j.q.cccccxiiij. Itē an summarie cause debeāt iuramento partis terminari.dic s3 bar.q; sic qñ sunt modici aut nulli' piudicij.et vide plene p angelū de aretio in.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.de re iudi.et plene bartholum in extrauagāti ad reprimendam etc.et idem bartho.in.l.i.§.i.ff.de pre to.stipula.

¶ Questio.lxv.

¶ De testimonio clericorū corā iudice seculari sine lnia sui plati an valeat.

Licet de iure clericus maxime deseruiēs eccl'ie nō possit ferre testimoniū coram iudice laico sine licentia epi vt dicit Inno.in.c.extra de iura.calū. maxime religiosi sine licentia eorum

a ¶ Extra de hereticis.videlicet lib.vj.

b ¶ Ecclesiasticus tēporalē preuenire: Et vt predictū est crimē istud est mixtū.et ideo potest vterq; cognoscere et hoc sentire videtur do.old.consi.xxxvj.in prin.infrascripti sunt articuli.in vers.ad septimū et vltimus et ille q̄ preuenit erit potior.vt hic dicitur et in ar. post.l.inqsitori dictum est supra.

c ¶ Relinquendū fore arbitrio iudicis.hosti. in .d.c.j. de dolo.et contu. li.vj.scripsit q; istud erat arbitrio iudicis relinquendū cōsiderata q̄litate persone et honestate et mō impedimenti famaq; et alijs adminiculis. et his pēsatis plenā pbationē exiget vel deferet iuramētū.et hāc sniam.d. archi.satis credit equā vt dicit i iā dicto.c.j. et eam amplectitur.d.io. an.post eum do.pe.d an cha.in fine sui cōmēti se pdicti.c.j.

d ¶ Spec: Aduerte q; spe.loquit in casu quo ppt nimiam distantiam loci probatio ē difficilis vbi vero pbatio cēt facilis tunc iuramentum nō esset sufficiens probatio vt ibi dicit do.Johannes andreas super spec.

e ¶ Inno.illud aūt qd ibi dicit do.inno.vēdicat sibi locū in casu illius.c.ex lrīs qd loquit i causa matrimonij cui' fauore statur iuramēto pponētis causam absentie.

f ¶ Rota.deci.cl.vult allegare ro.deci.clv. ti.de appella. si certus i addi. alia circa fin. et attēde q; ro. ibi loquitur i casu i quo loquit spe. videl3.quādo impedimentum p testes pbare non potuit proponens. Et idō vr̄ dicendum ex premissis q; vbi impedimētū aliter pbari ñ pōt ppter loci distātiā vt als et tūc inspecta cāe et psone qualitate stabitur iuramēto.vbi vero aliter pbari posset dicit tñ ipe impedimētum ppones aliter se nō posse nisi medio suo iuramento probare et tunc nō solū considerat bonitas persone ac q̄litas et quātitas cause verum etiā ponderantur modus impedimenti et fama ac alia adminicula. c.pñca.et c.i nr̄a de testi.

superioris. vt in.c.ij. extra de postula. prelato. Tamen de stilo ⁊ cōmuni obseruantia huius curie parlamenti et aliarum curiarū dalphinaliū depositiōes taliū si velint deponere nō reprobantur nec inualidantur defectu autoritatis eorū superioris. Sed tanta fides eorū depositionibus adhibetur acsi autoritatem ⁊ licentiā ab eorū superiore obtinuissent. sed quid si tales clerici aut monachi nolint deponere coram iudice layco: An cogi poterint per iudicē laycum. Circa hoc distinguendum est quia aut producūtur in testes in causa ciuili aut criminali. Si in causa criminali nō consueuerunt cogi per iudicē secularē sine licentia eorum superioris [a] videlicet abbatis si sit monachus vel episcopi si sit secularis. ⁊ de hoc habetur in.l.idē puto.§.certi.ff.de bo. libe.[b] Et non sufficit quod tales religiosi iurēt ad pectus sed debent iurare ad sancta dei euangelia aliter nō valet eorū testimonium etiā de iure canonico. vt in.c. nuper. extra de testibus. licet cōtrariū seruetur vt scripsi.i.q.cccccxv. Aut producūtur in causa mere ciuili ⁊ tunc si recusant consueuerunt [c] cogi per iudicem secularem per aliquem leuem coertionem puta per arestationem sui equi vel alterius leuis coertionis. quia si iudex laicus aliam grauem coertionem inferret in personam talis clerici aut monachi incurreret sententiam excommunicationis iuxta.c.si.quis suadente.vulgatum.⁊.c.si. de immunitate ecclesie li.vi. Et ita semper vidi fieri obseruari tā i presenti curia quā in alijs curijs inferioribus dalphi. Uide tamen quot modis iudex laicus habet iurisditionem in clericum.xxiij.q.v.c. princeps.⁊ ibi pulchra glo. Sed an religiosi possint esse testes in testamento vel codicillis. vide que dixi.j.q.cccccvij.

Questio.lxvi.

De litteris presidis in cōtumaciam concessis curie parlamenti.

Secūdū statuta dalphinalia lr̄e p̄cise obtētē sup istrumēto obligatorio obtinēt vim ⁊ autoritatē rei iudicate etiā si in contumaciā fuerint concesse ⁊ q̄ littere precise ꝓpter autoritatem rei iudicate nō videntur posse retractari iuxta.l.sub p̄textu.C.de re iudi. nisi remedio. appellatiōis nullitatis aut restitutiōis in integrū. iuxta materiā ti. C.si ex falsis istrumētis. tñ de stilo presentis curie parlamenti si tales lr̄e precise fuerint cōcesse i cōtumaciā partis ree ad hoc debite citate purgata ante omnia contumacia. per partem ream [d] per realē solutionem expēsarum [d] iuxta.l.statuimus. C. de iudicijs. que locum habet non solum in actore immo etiam in reo vt ibi dicūt doctores auditur postea reus volens opponere alteram istarum exceptionum videlicet excōicationis solutionis trāsactionis rei iudicate pacti de nō petendo falsi. ⁊ prescriptionis in statutis dalphina. [e] comprehensis[e]. Sed quid si inchoetur ꝓcessus super supplicatione q̄ nō pōt iustificari nisi ꝑ testes. ⁊ pars rea nō cōparet an concedentur precise in cōtumaciam vide q̄ scripsi.j.q.xcix. Sed quid dicemus de litteris cōpulsorijs obtentis super instrumento obligatorio cum appositiōe diei quid operentur videtur quod tantūmodo habeāt vim simplicis citationis s̄m bar. ⁊ Jaco. but.i.l.actione.C.de transac.⁊ Joā.fab.§.omnium insti.de acti. sed s̄m statuta dalphinalia sub rubrica de litteris cōpulsorijs ⁊ precisis concedendis tales cōpulsorie habent vim petitionis. Crederē tñ quod alie littere iudiciales impetrate ad postulationē et expositionem partis absque aliqua iustificatiōe per instrumētum publicum si tales lr̄e cōcedantur cū oppositiōe diei quod habēt vim simplicis citationis s̄m bart.in.d.l.i.⁊ an.bu. et io.fa.in locis s̄.alle. Sed an reus volēs opponere alias excep.cōtra cōpulsorias quā s̄.enumeratas i.d. statuto debeat audiri. Uide q̄ plene scrip. in apparatu meo quem feci sup dicto statuto de litteris cōpulsorijs et precisis concedendis per discursum illius tractatus.

Questio.lxvij

Judex in s̄nia sua potest reo cōdēnato reseruare exceptionē solutionis;

a Sine licentia superioris. Inno. nec de licentia si agatur criminaliter vt ꝑ docto. goffre. in summa de testi. cog. ⁊ inno. in.c. dilectorū.eo.ti. Et de clerico hoc est planū vt ibidē dicit dñs Joā. andr. in nouella circa finē querēs quid de laico qui forte aspirat ad clericatum idcirco in causa sanguinis deponere Respon. honestius esset ipsum non cogi etiam in foro ciuili. quinetiam non posset.

b Et de hoc d̄ boni liberorum. ista iura nihil ad materiam subiectam. quin immo sic titulum inscriptum nunquam me legisse recolo. et ideo huiusmodi iura hic posita mendose et corrupte vitio impressoris fuisse existimauerim.

c Cōsueuerunt. pro hac consuetudine facere videtur. ar. eius quod habetur in.l. iij.§.si.ff. de testi. Ubi p̄textu cōsuetudinis pōt quis alterius fritorij ad ferendum testimonium compelli. vt dicit glosa. j. in. l. sed si quis. ff. quē ad. test. aperi. Sed contrarium autē. apud quos opor. colla. vi. et in aut. de sanctis. episco. in.§. deo amabiles. colla. ix. ⁊ in. c. ecclesia sancte marie. extra de constitu.

d Realē solutionem expen. Sunt autem expense contumaciales statim soluende antequā cōtumax audiatur in.c. finem. in glo. i ver. expen. supra. de dolo et contumacia.

e Statutis dalphi. comprehensis. Uidelicet titu. de litteris compulsorijs. c. in quo quidem termino.

Nota quod septē sūt exceptiōes opponibiles aduersus cōpulsorias.

a ℭDicit bal.in.l.hic al.in.iiij.col.in ver.q̃ro.vbi format talẽ q̃ones iudex dicit in platione snie hoc mõ.cõdẽno te in.xx. reseruata tibi exceptione solutionis et pacti qb? probatis ex nũc te absoluo.pro solutione huius q̃stiõis.do.bal.pmo arguit p parte negatiua trib? rõnib? et totidem p parte affirmatiua. Deinde soluit cõtrariũ et deniq₃ resoluitur in ptẽ affirmatiuã dicens ꝙ putat iudicẽ hoc ex causa facere posse. et causã ibi dicit põt esse q: vrgebat iudex tpe statuto a lege municipali et sic non habuit ampli? deliberandi cõsiliũ. et p hoc cõcludere videbat. do.bal.in.l. quũ iudex. iiij.q̃ro.q̃d si iudex per formam statuti.et ℣.se. C.de sen. et interlo.om. iudi. ℭNota ꝙ realis oñsio ipsius instrumenti obligatorij ĩcõpulsorij cũ oppositione dici ob

Si iudex dicat cõdẽno te i.xx.reseruata tibi exceptione solutiõis talis sentẽtia non valet:vt dicit bal.a in.l. peremptorias.C. sniã₃ rescindi non posse. Nisi vt ibi ipse dñs bal. dicit iudex ita sententiaret ex magna et vrgentissima causa.et ita pluries vidi in iudicando obseruari in hac curia parlamẽti ex vrgẽti causa. Quia q̃nq₃ ipsa curia parlamẽti q̃n equũ sibi videtur reseruatius pbandi solutionẽ parti cõdemnate in executione sententie prefigendo tñ sibi certũ tẽp? infra q̃d ipsam solutiones probare habeat. Et ita etiã fuit factũ in sentẽtia lata p dictam curiam in manibus. Ioh.albi.in causa hieronymi de feliciano et illorũ de fontana die.xxiiij.mẽsis septẽbris. M.ccccliij.in q̃dã sententia fuit reseruata pbatio solutionis.xl.ducatorũ.

ℭQuestio.lxviij.

ℭSi tutor et similes administratores possunt petere salaria pro administratione vltra eorum.expensas.

Dominus petrus iacobi in titulo de actione mandati cõtraria. dicit ꝙ de iure tutor et curator nullũ salariũ petere possunt a pupillis vel adultis: sed solũ expeñ.vt in.§.tutores.isti. de obli.que ex quasi contractu. Quia dicit ipse illi gerũt mun? psonale absq₃ detrimento aut erogatõe sui patrimonij:vt.l.j.ff.de mu.et ho. verum nisi iudex in donatione tutorum eidem tutori statuisset salarium quod facere posset iudex vt notatur p bart.in.l. i eos ff.de tutelis.et in.l.a tutoribus.§. finali.ff.de admi.tu. Sed iuxta hoc quero de questione quam non reperio notatam per doc. An cõsules et syndici presentis ciuitatis gracionop.qui hoc anno currẽte. M.cccclij.in redditione suorũ cõputorum petierũt salaria sibi solui pro certis viagijs et laboribus p eos ad causam eorum sindicatus sub stentis p et noie hmõi ciuitatis bene moti fuerint hoc petere. Ego credo ꝙ nõ:q: nullũ salariũ eis debetur nisi tñmodo expense bonafide facte cadẽ ratione sicut dicimus in tutore et curatore q: sicut tutor et curator gerit munus psonale sic etiã₃ syndici et cõsules ciuitatũ q: ille dicit gerere munus personale q̃ gerit sollicitudinẽ et vigilãtiã absq₃ erogatiõe sui patrimonij. vt notatur plene per bar.et doc.in.l.placet. C.de sacrosan.eccle.et in.l.rescripto.§. fi.ff.de mu.et ho. Ideo cũ sit eadẽ ratio in syndico que est in tutore idẽ ius statui debet et silr iudicari de syndico sicut de tutore iuxta.l.nõ possunt.ff.de legi. Et q: dicti consules gracionop.inter quos erat reinard? fabri allegauerũt consuetudinẽ fuit pptere a summaria inquisitio facta qualis consuetudo circa hoc hactenus obseruata fuisset. Et fuit repertum per dictam curiã₃ parlamenti multorum relatiõe ꝙ ipsi consules nõ consueuerũt habere nisi tñmõ sumptus et expensas per eos bona fide factas. Ideo in ɔsilio in quo erant oẽs dñi mei de plamento et cõputorũ dalphi.fuit ɔclusũ₃ dictos ɔsules nõ posse petere salaria s₃ solũ expeñ. Et istud est notandũ p futuris syndicis si petere vellent salaria. Sed etiã silr negociorum gestor non põt salarium petere nisi tñmõ expeñ. vt.ff.de cog.q.l. ij.in fi. Idem in procuratore ad negocia et mandatario qui non possunt petere aliq̃d salarium nec per actionem mandati ɔ̃ria nec officio iudicis nisi fuerit cõuentũ.l.salarium.ff.mãdati et C.eo.l.salarium. Sed solum sumptus bona fide factos petere possunt actione mãdati ɔtraria.ff. mandati.l.ideq₃ §.idem labeo. Nisi excesserit mandatum tũc enim non possent etiã₃ expẽsas petere insti. manda.§.is qui exeq̃tur. Itẽ silr testis nõ debet habere salarium q: non debet vendere officium vt i.c.nõ sane.xiiij.q.v. sicut nec iudex vt ibi iudex tamen ex officio suo facit eis dari sumptus cõpetentes a pducẽte eos.vt.C.de testibus.l.q̃m libere. Testes eñ licet in lucro esse nõ debeant tamen officium eis non debet esse dãnosum vt.ff.quemadmodũ testa.ape. l.sed et siquis. Crederem etiam ꝙ si esset vnus laborator aut ali? qui quotidie lucrantur eorum dietas ꝙ de iure deberent eis solui salaria qualibet die vltra expẽsas aliter officium esset eis damnosum quod non est dicendum. Et ita seruat stilus curie presentis parlamenti dalphina.circa testes Sed quia quotidie videmus ꝙ dñs

tentis facta.aliquid operatur.

ℭNota ꝙ vbi cadit munus psonale tñ absq₃ erogatõe patrimonij nullum salariũ peti põt sed tñ sumpt? moderati.et hoc verum nisi esset de psonis qb? ex offõ ius dicit vt.ff.de va. et extra ord.cog.l.j. cũ.l.seq. Vl' nisi eẽt persona q̃ ɔsueuisset locare opas suas. ff.pscri.℣.l. si tibi. do. io.fab.insti. de mãdato. §.fi. et quo ad hec. vide ibidẽ do.an gc.de aret.in gl. mercede vide de hijs oibus spec. in ti.de salarijs.in pmo volumine et ɔiunge cum hac pñti q̃stione et habebis materiã salariorũ expeditam.

a ¶ An de legati.iudices delegati a principe in cā maiore.c.aureorum accipe possint duos aureos ab vna q̄ꝙ pte ī ptestatiōe litis et alios duos in fi. et īsup a fisco percipiunt duas libras auri vt in auf.de iudic.§.ne aūt colli.vj. iudices aūt delegati ab ordinarijs non est lege expressuz ꝙ tū habere debeant.sed ī hoc fori consuetudo inspicienda ē. Alicubi em̄ eis pstatnr. decima ps litis.alicubi vigesima alicubi tertia. ita dicit do.azo.ī sūma C.de spor.

b ¶ In sacris videlz in versi.z si apud arbitruz.Et est iij.lex q̄ icipit ī sacris.

noster dalphin⁹ z spectabilis domin⁹ eius cancellari⁹ cōmittunt cās hincinde.An ipsi delegati[a] advnā causaz possint aliqd petere a partibus p eoꝝ laboribus Pe.iacobi.vbi.s.dicit ꝙsic ne labor sit sine lucro z idem dicit ipse in iudicibus deleg.ab alijs ordinarijs iudicib⁹.Et istud comprobāt statuta dalphinalia q̄ volunt ꝙ delegati recipiant a partibus vnū florenū in principio cause z vnū aliū in fine cāe. Item silr psenēta h3 salariū a partib⁹.l.j.ff.de psenetis.Item silr arbiter salariū a partib⁹ pōt recipere videlz vnuz aureum.vt.C.de proximi sacro.scri.l.in b sacris[b].lib.xij.

¶ Questio.lxix

¶ Si cōpromitti possit in dños parlamenti tanꝙ in arbitros iuris.

Licet forte subditi dalphi. cōpromittere non possint de iure ī dños meos hui⁹ curie parlamenti tanꝙ ī arbitros cum sint iudices ordinarij.possunt tamen compromittere in eos tā c ꝙ in arbitratores.[c] et amicabiles cōpositores ſm dominum barth.de saliceto in.l.si q̄ ex consensu.C.de epi.audi.Licet contrariā opinionē tenerēt ia.de ra.pe.z cy.vt ibidē refert salicet⁹ Et rationes quare nō possit compromitti in iudicem ordinarium tanꝙ in arbitrum ponit ibi salicetus.Tamen de stilo z cōi obseruantia hui⁹ parlamenti seruatur opinio saliceti quia in ipsos dominos parlamenti cōpromittitur tāꝙ ī arbitratores z amicabiles compositores.Et quandoꝗ etiaz tā d ꝙ in arbitros[d] prout factum fuit in causa domini clarimontis z dñivignaici vt.s.in trigesima nona.q.tetigi.Et ita tolleratur z obseruat ꝙ in eos cōpromittitur etiaz tanꝙ in arbitros iuris.Et ita etiaz permittitur per dominum humbertum dalphinum quando ipse instituit consilium dalphinale vt scripsi.j.q.cccccliiij. Sed quero iuxta premissa an de causis beneficialibus in hac curia parlamēti in materia possessorij ventilatis possit compromitti in dominos parlamenti.videtur ꝙ non. Nam de re spirituali non potest in iudicem laicum compromitti. vt in c.contingit extra de arbitris.licet bene valeat compromitti in laicum z clericuz autoritate episcopi vel archiepi e scopi[e] vt in.c.per tuas eodem titu. de arbitris.Sed in casu proposite q̄stionis dico ꝙ potest de tali re beneficiali in materia possessorij compromitti in dños ǒ parlamēto qꝛ possessoriū etiā in beneficialibus nō est spūale sed tēporale vt plene tetigi.s.q.Et ita ēt vidi in hac curia seruari. S3 an in compromisso fiendo requirat speciale mādatum.dic ꝙsic per.c.tuas.extra de arbitris in ātiqs De cōpromisso facto siue de pfixiōe termini vide que plene dixi.j.q.ccxl.De materia submissionis ad hanc curiā parlamēti vide que dixi j.questione.ccclxx.

¶ Questio.lxx.

¶ De clausula.Si de premissis vobis constiterit in rescriptis principium apponi solita.

In cōmissionibus q̄ cōcedūtur quotidie per dñm nostrū dalphinū z in eius cancellaria apponitur vt plurimū illa clausula.Si vobis de premissis constiterit zc.Iuxta hoc quero an partes quorum interest debeant vocari z audiri anteꝙ exequat talis commissio. Dic ꝙ sic quia aliter non dicitur nec potest constare de assertis ī rescripto nisi vocatis partibus quorum interest z in figura iudicij vt no.inno.in.c.dudum.extra de presumptionibus.circa fi.Et ita fuat in hac curia.Et de hac clausula si tibi cōstiterit in litteris iusticie vel gratie vide plene z notabiliter per bald.in.l.non dubium.C.de legib⁹.ibi iuxta hoc quero nunquid hec clausula zc.Et de materia rescriptorum z clausularum derogatoriarum in scriptis apponi solitarum vide que plene dixi in tractatu per me guidonem pape compilato qui intitulatur tractatus rescriptoruz z clausularum derogatoriarum z non obstētiarū in rescriptis principium apponi solitarū.qn̄ pricēs cōmittit causam si ponat in eo verbuz compellatis ordo iudiciarius est seruandus.c.olim de iniurijs.Idem de verbo ingratis vt notatur in.c.exhibita.de iudi.Idē dicatur de hac clausula si ita est vel si tibi constiterit. vt notat. hostien.in.d.c.exhibita.Idez si dicatur vocatis partibus.vel vocatis euocandis.vel si veritate fungant.vel cognita veritate.vel iusticia mediante.vel sicut de iure fuerit.vel quod canonicū vel quod iustuz Talis em̄ delegatus a principe debet in figura iudicij pcedere.Idem si committitur sub illa forma ea q̄ de bonis

c ¶ Et arbitratores. Ita tenent doctores odofre.cy.z bal.in.l.si q̄ ex consensu C.de episco.audi.et do.barto. post glo. in.l.sed si in seruum §.si quis iudex.ff.de arbitris.

d ¶ Et q̄ ꝙ in arbitros. Istud etiaz seruat ǒ iure canonico vt dicit do.bar.inal le.l.sed si in seruum.§.si qs iudex.et do.innoc.in c.ex pte.circa fi.ī suagl. cognoscere extra de arbit.z eo.ti. do.gofre.in summa.

e ¶ Epi vel archiepi.immo autoritate iudicis cause h̄ fieri pōt siue ex delegatione siue ex iure ordinario cognoscat vt dicit do.inno. in dicto.c.contingit.

...ꝯ partiū de ... ex def... ... n. 574 ... fol. 58.

a ¶ Inno.in.c.epi. Videlicet i pn.in gl.sua ad ius ecclesie iuncto ibi itē nō videt nobis. Et circa fi.ibi: idem quod dictum est videas de duabus clausulis videlicet quicquid post arreptū inueneris iter attem ptatū vel post litē ceptā studeas in statum pristinū reuocare. In quolibz quoqz procedendū est in forma iudicij.

b ¶ Mixtus execu tor. Execu torū alij sūt meri alij mixti alij vero partiz mixti par tim meri de quibus vide per.do.inno. in.c.de cete ro extra de sen. et re iu dica.vbi la tius abbas

c ¶ Ut di cit inno.di ctum dñi in no.non in telligitur in casu in quo agitur inter dicto recu perāde pos sessionis.nā tali iudicio agenti que stio etiā nō canonice in stitutiōis re ferri nō po test qa spo liatus etiaz si predo fo ret fm rigo rē iuris añ oia venit re stituendus vt in.c.in lit teris. extra resti. spoli. et ibi est ca sus rotūd9 vbi vero age retur inter dicto retinē de possessio nis tunc bñ admittūtur probatiōes concernen

alicui9 inuenerit alienata studeat ad ius et pprietatez ipsius reuocare.vt te net inno.in.c.epi[a] de re.eccle.non alie. Idē super vsuris restituendis et super iniectione manuum violentarū et decimis vt.d.c.olim.qm talis mixt9 executor[b] censetur et exceptiones admittere tenetur vt de offi.deleg.c.ex parte lo.ij.et.C.si cōtra ius vel vtilita tem publicā.l.et si non cognitio.et.C.q res oblig.pos.l.i.et super oibus que ad ipsam causaz pertinēt recepit potesta tē.c.preterea.de offi. dele.et.c. pruden tiam in fine et.ff. de iurisd.om.iu.l.ij.

¶ Questio.lxxi.

¶ Ad corroborationez possessorij ad mittitur pars volens deducere petito rium in beneficialibus.

Iudex laicus est iudex cō petens in materia posses sorij causarum beneficia lium quia possessorium non est spirituale sed tē porale vt plene dixi.s.q. j. Sed iuxta hoc quero. Si agat pos sessorio in curia tēporali an partes de beant audiri volentes deducere mate riā petitorij ad corroborationem pos sessorij. Et videtur qz non: quia quan do agitur possessorio non admittun tur probationes de proprietate, vt di cit Inno.[c] in.c.super hoc in glo.ma gna circa finem in versi. sz queres qua re etc.extra de renunciatiōe. Credo ta men contrariū per ea que ponit spe. in ti.de testi.§.nūc videndū.in.ver.Sz pone ibi dum dicit.tamen de manda to dñi nostri pape clementis etc. Et fa cit qz in materia interdicti vti posside tis ille qui potiora iura pbat in peti torio obtinet in possessorio iuxta[d] ea que legunt et no.in.c.licet.extra de pbatio.et facit.c.ad decimas de resti. spo.li.vj. Et ita seruat stil9 presentis curie parlamēti qz aliter nō posset ob tineri bñficiū sine canonico titulo iux ta regulā iuris beneficium etc. Iuxta hec quero an iudex secularis habeat aliquam coertionem in clericum et eius bonis spiritualibus dic qz sic i tri bus casibus qui ponūtur per gl.in.c.

tes titulum seu proprietatem rei. Et de hoc e tex tus apertus extra eo.ti.c.audita querela.

c ¶ Obtinet i possessorio.ita tenet do.āge.de are. qui hanc materiam nō inelegāter psequit in.§.qua druplex.vj.char.prima col.in fi.in versi. item dix.

d ¶ Secus si ad denunciationem partis priuate. et hoc verum nisi iudex ex officio re peteret te stes pp̄ter confusa seu obscura di cta suarum depositio nū vt sentit do.ino.i.c. per tuas.et in al.c.cum clamor et post eū do. io.an.in no. et do.fely.et ibi glo.ma gna etc.men ti tenendu3 qd inibi sin gulariter di cit do.inno. videlicet qz etiam ad pe titionē par tis post pu blicationez testes pos sunt de no uo recipi nō autez ad de clarandū di cta priorū testium ob scura sed ad confirman dum priorē pbationem ipsius pdu centis. Et huius dicti ponit exem plū per do. inno.et ioh. an.ac fely. in loco pre allegato.

tua.lo.primo de decimis.

¶ Questio.lxxij.

¶ De testium repetitione post didi scita testificata.

Quando iudex pcedit ex officio si testes pro secre ta informatiōe examiati clare nō deposuerint aut al's attestatiōes fuerint nulliter sumpte ipse iudex potest eos iterato facere examinari etiaz post pu blicationez et dedidiscita testificata quia in eo non est aliqua mali presumptio vt no.inno.in.c.cum clamor. extra de testibus Et ita etiam tenet bald.in.l. presbyteri.C.de episco.et cleri.ibi iux ta primam expositionem etc. Et ita vi di seruari in hac curia in pluribus cau sis fiscalibus motis et ventilatis ex of ficio curie. Secus si ad denunciatio ne3 partis priuate[c] propter timorē subornationis.iuxta.c. fraternitatis. extra de testibus. Nisi attestationes partis priuate denunciātis essent nul le et inualide.puta defectu partis non citate visurū testes iurare aut alio vi cio nullitatis. Tunc enim per viam re stitutionis in integrum ex clausula ge nerali subueniretur parti priuate vt te stes sui iterato examinentur: non obstante qz didicerit testificata vt dicit no.Jo.an.in.c.auditis.extra de in in tegrum restitutio.in antiquis. Idem si testis post examinationem reperia tur excommunicatus nam tunc etiam iterato possit examiari.vt dicit bart. in autenti.qui semel.C.de probationi bus.vide franciscum de zabarellis in clemen.fi.de testibus.ita seruat hec cu ria. Sz quero iuxta hoc quid si testis repetitus se referat sue prime deposi tioni inualide. An valeat eius deposi tio. vide bartho. in.l. legata inutili ter.ff. de le.j.et inno.in dicto.c.auditis De casib9 spūalib9 in quib9 astatiōib9 publicatis possunt alij testes examia ri.vide que scripsi in.q.cxxiiij.et.q. ccj. in causa etiam matrimoniali possunt alij testes examinari publicatis testi bus et didiscitis immo et post senten tiam pro quo vide no.in.c.j.extra de

a ¶ Ut no. Inno. Caue q2 dñs innocē. non loquit de huiusmodi interrogatorijs que facit pars testibus productis cōtra se. de quibus ⁊ eorū forma habetur per glo. in ver. interrogatoriis. in. c. ij. de testibus lib. vj. Sed loquitur de illis q̇ iudex habet facere super capitulis que sunt circa principale negocium. vel ei annexa vel potius sub eis comprehensa vt puta itēditur probari prescriptio. Iudex autē l3 nō fuerit capitulatus siue articulatus debet querere de titulo de cōtinuatione temporis ⁊ de bona fide. De alijs vero interrogatiōib9 que fiunt testibus super circūstātijs non contingentib9 principaliter negociū principale. de q̇bus no. i. c. cū cām. §. j. ibi ⁊ de singulis extra de testi. si iudex aliquas vel eas omiserit non est iteranda interrogatio qm̄ tātū de his querit v3 testiū fides discernatur. ⁊ istud est verum nisi super huiusmodi fuisset articulatum ⁊ tunc si articuli fuerint admissi et iudex aliquid omiserit super illis bene iteraretur interrogatio. Et ita intelligitur do. inno. in alle. c. p tuas in sua gl. negligenter. Nā interrogatoria q̄ facit pars testibus productis contra se nō debēt approbari siue admitti partibus presentibus. Et illa non sunt danda pducēti. ⁊ si iudex hoc faceret grauiter peccaret cū hoc nihil sit aliud q̄ partē pducētē munire in instructione et subornatione testium vt cōcorditer ad interrogata respondeāt ne possit falsitas deprehendi. Propter em̄ duo inuenta sūt istiusmodi interrogatoria. videlicet ad deprehēsionem falsitatis. ⁊ instructionem iudici siue recipientis testes. Ita no. dicit domi. Johan. andree in dicto. c. per tuas in glo. prima ibi testes interrogari.

cōsanguinitate ⁊ affinitate. Sed quid si testes non fuerint examinati ꝑm interrogatoria tradita a parte. an poterunt super omissis interrogatorijs repeti post didiscita testificata. dic q2 sic si interrogatoria partib9 presentibus fuerint per iudicem admissa vt no. innocē.[a] in. c. per tuas. extra de testi.

¶ Questio. lxxiij.

¶ An iudex temporalis possit capere clericum in flagranti crimine ⁊ eum incarcerare absq3 metu excommunicationis.

Iudex secularis potest capere aut capi facere clericū in flagrāti crimine. ⁊ eū incarcerare absq3 metu excōmunicationis ar. l. ij. C. de exhi. ⁊ trāsmit. reis. dūmodo ibi nō sit iudex ecclesiasticus q̇ eū capiat aut capi faciat. xxiiij. q. iiij. nō īferenda[b] ⁊. c. se. Et hoc verū dūmodo remittat eū statī iudici ecclesiastico timore sanctionis. c. nuper extra de sen. excōi. et eorum que dicit ibi io. an. Et ita etia3 se habet stilus ⁊ communis obseruantia omnium curiarū presentis patrie dalphi. Quandoq3 tamen aliqui fatui officiarij temporales non in ipso delicto. sed post crimen commissum clericos capiunt ⁊ incarcerant ⁊ q̄nq3 differūt remittere iudici ecclesiastico. S3 malefaciūt ⁊ incurrūt sen. excōmunicationis ipso facto a qua nō possunt absolui nisi per sedē apostolicā iuxta. c. si quis suadente[c] diabolo. xvij. q. iiij. Et prius satisfacto parti lese et iudici ecclesiastico. Cuius iurisditio fuit vsurpata iuxta. c. penulti. de immuni. eccle. li. vj. Et p̄missa v̄a sunt in clerico soluto. In clerico autē coniugato[d] etiam cum vnica virgine putarem dicendum q2 talis clericus possit capi p iudicem secularem in flagranti crimine etiam in presentia iudicis ecclesiastici. Si non sit in habitu clericali. nec habeat tonsuram clericalem ⁊ non tenetur talis iudex eum remittere iudici ecclesiastico donec ipsius per ipsum iudicē secularē cognito si debeat gaudere priuilegio clericali vel ne. per ea q̄ dixi. j. q. cxxxviij. Sed iuxta premissa quero quid si clericus ducatur p officiarios temporales an poterit eis impune aufferri. dic q2 sic. q2 ꝯmittūt illicitū pro hoc allegat. l. j. §. hec v̄ba. ff. ne vis fiat ei qui. ⁊. ff. ne q̄s eū q̇ in ius vocatus. l. j. in. fi. ⁊. ff. si quis in ius vocatus non ierit. l. ij. in fi. Quod est verū vbi cōstat eū eē clericū. al's secus vt. ff. de iudicijs. j. si quis ex aliena. De hoc etiā tetigi. j. q. cccclxxix. in fi. quando et ex quibus causis quis possit capi vi de barth. in. l. cum eo aūt. ff. ad. l. iuliā peculatus.

¶ Questio. lxxiiij.

¶ An sñia diffinitiua vel interlocutoria super tortura vel crimine lata debeat exequi infra. x. dies qui dātur ad appellandum.

In causis ciuilibus si appelletur[a] ab interlocutoria iudex a quo potest semper procedere in causa donec eide3 fuerit per iudicem ad quem inhibitu3 nec attemptata post appellationem reuocantur per iudicem ad quem iuxta. c. non solum in fine de appella. lib. vj. Quod secus est si appellet a diffinitiua quo casu iudex aliquo nō pōt ad executionem sue sententie procedere do...

b ¶ Nō inferenda. Credo q2 vult allegare capitulu3 non inferenda. Sed illud capitulū cū se. non dicit hoc sed est in argumento inducibile iuncto. c. nō inuenit cū se. eadem. q. Istud autē q̇d hic dicitur sentit domi. inno. in c. si vero. j. in gl. sua ex deliberatione d̄ sētētia excōmunica. iuncta sua glo. plato. in fi. in. c. vt fame eode3 titulo.

c ¶ Iuxta c. si quis suadente. Credo q2 pena illius. c. non vēdicat sibi locū in hoc casu quo ad hoc vt absoluatur per sedē apo. na3 loquit illud c. si q̄s suadente. de illo qui percutit clericum temere: non de illo qui capit clericū de quo loquit. c. nup de sñia excōmunicationis. vbi nō dicit q2 talis teneat p absolutionis beneficio obtinendo cōspectui ro. pō. se presentare ergo non est dicēdū cū nō sint extendenda de pene. vt. l. pe. ff. de penis.

d ¶ In clerico autē cōiugato. De hoc dic ꝑm q̇d hr ⁊ no. p tex. ⁊ doct. in. c. vnico. ⁊ domi. archi. ioh. and. ⁊ pe. de ancha.

a ¶ Iudiciorum ad torturam. Puta fo. cxxxiij. §. Inter locutoria pretormentia. ver. item lata.

nec lapsis decez diebus. ¶ Et attēta ta infra illos dictos decem dies ⁊ etiā ante appellationem reuocātur per iudicem ad quem ⁊ hec plene leguntur ⁊ notantur in dicto.c.non solum de appel.lib.vj. In causis autem criminalibus si seruatur sententia itelocutoria super tortura iudex non debet pcedere ad executionem sue sentētie interlocutorie siue tunc pars appellet siue nō sed debet expectare lapsum decem dierū ita dicit pe.Ja.i ti.super accusatione furti libellus in materia iudiciorū a ad torturā[a]. Idem etiā dicendū puto de iure in sententia diffinitiua in causa criminali lata a fortiori ratione cum in executiōe eiusdē maius periculum emineat. Ideo debet iudex expectare lapsum decē dierum qui dantur ad appellandum. Nisi esset conuictus ⁊ ꝯfessus qꝛ talis nō auditur appellās iuxta.l.ij.C.quorum appellatio.nō reci. Sed quicqd de iure sit contrarium seruat̄ in hac curia parlamēti ⁊ in ceteris curijs dalphinatus. Qꝛ pceditur ad executionē talis sententie interlocutorie in criminalibus etiam infra decem dies nisi fuerit appellatū ⁊ inhibitum. Quandoqꝫ tñ ƀm casus exigētiam ⁊ qualitatez personarū expectat̄ lapsus decem dierum. Et sic hodie de consuetudine ⁊ stilo curiaruz respectu interlocutorie ad torturaz cōmittitur arbitrio iudicātis. Sententie vero diffinitiue in causis criminalibus platis indistincte mandantur incōtinēti executioni ita ꝙ nō expectatur lapsus decem dierum.ƀm opinionem baldi in l. addictos.C.ƌ episc.audiētia. Que opinio bal.hoc casu obseruatur etiam de stilo curiarū pn̄tis patrie dalphi.nisi cōdemnatus appellaret ⁊ incontinēti inhiberetur per iudicē appellationuz tunc em̄ iudex a quo supersederet ab executione nisi, vt .s. dixi esset conuictus ⁊ confessus.

¶ Questio.lxxv.

¶ De appellatōe ab iterlocutoria ⁊c.

Sed circa hoc ꝙ proxime dixi.s.de appellationib⁹ ab iterlocutoria. Est aduertendum quia in causis ciuilib⁹ ex statuto nouissime per dominuz nostrum ludouicum dalphinum viennensem; de anno domini. M.cccclix.edito appellationes ab interlocutorijs sunt sublate nisi in casibus a iure ciuili permissis videlicet que in diffinitiua reparari non possunt iuxta.l.ante sententie cū ibi notatis per salicetū et doct.C. quorum appellatio non recipiuntur.⁊ plenius per bal.in.l.ij.C.de epi.audi.ita ꝙ hodie in appellationibus ab interlocutoria non seruantur iura canonica sꝫ iura ciuilia. Sed qui sunt casus in quibus de iure ciuili admittitur appellatio ab interlocutoria dic ꝙ multi sunt casus speciales Primo videlicet quādo iudex pronunciat aliquē.esse q̄stionādū.ff.de quo.appel. b reci.l.ij.[b] Item quando iudex interloqtur fideiussores esse idoneos ⁊ non sunt.ff.qui satisda.coguntur.l.arbitro Item si copia actorū denegetur.C.vt lite pendente.l.ij. Item quādo iudex tutoris excusationem legitimā nō admittit.ff.quando appellandum sit.l.ij. ⁊.l.vltima et.l.si quis tutor co.titulo. Item quando iudex iussit pecuniam solui minori sine tutore.ff.de minori. l.ita pretor.§.permittit̄. Itē a falsa cōsultatione vel relatione.ff.co.l.j.et.l. j.⁊ vltima.ff.quando appellādum sit. et nota.in.l.j.glo. vltima de relationibus. Item ab iniqua interpretatione sententie.C. quorum appel.non recipiuntur.l.ab executore. Itē qn̄ iudex pronunciat se esse vel nō esset iudicem cōpetentem no.per glo.in glo.finali i fi.C.ne filius pro patre auten.habita. Item qn̄ interlocutoria est talis que incontinenti debet mandari executioni vel forte totam causam determinat vt no.ff.de mino.l.intra.⁊ not.in.l.ante sententie.C.quorum appellationes non recipiuntur. Item a pronunciatione executoris dicta.l.ab executore. Alios speciales casus in quibus ap c pellatur ab interlocutoria [c] vide per speculatorē in titulo.de comparatōe in termino in.§.vnico in fine. Sꝫ quid si iudex admittit libellum ineptuz an possit appellari a tali interlocutoria de iure ciuili.credo ꝙ sic.quia sic reus cogeretur producere super facto quod non potest reparari.l.in bello.§.facta ff.ƌ capti.ita tenet bal.in dicta.l.ij.de episcopali audiētia in questione que incipit. Quinto queritur vtrum idem si libellus sit obscurus.c. significationibus.ƌ libelli oblatione.⁊ dominus baldus vbi supra q̄stione.iij. Sexto q̄ritur vtrum sententie que proferuntur in executionem iudicati sint interlocutorie dic ꝙ sic:vt expsse innuit barto.in.l.ij.ff.de appellatione recitan

b ¶ l.ij. Et ibi.do.bar. qui amplectitur lecturam do.io. tāꝗ verā dicentis ꝙ ab interlocutoria q̄ infert grauamen qđ non pōt reparari p appellationē a d.ffinitiua appellari pōt.

c ¶ Casus appellatur ab iterlocutoria. Vide do.bar.in.l. ij.ff.de app. reci.⁊ bal.in l.is.C.ƌ epi. audi.⁊ azo. in summa. C.de appel. §.appellare quis potest

ad.m.3. 4v. 69. mpr. e nao podera algua dos p. appellar.

a Ult.§.fi. Textus ille hoc videtur innuere ibi per principes aūt alios dños temporales. Et facit l.si qs presbiter.C.de epis.τ cle.τ istud expresse dicere videt dñs alexan.in addi.ad dñm bart.in.l.p̄ma in apostilla fiscus.C.de bonis vocantibus.lib.x.

b De bonis vacantib9 li.x. Immo videt q plures sint fisci vt videt innuere allegata.l.i.dum dicit fisci. nostri rationibus vendicandas. frustra enim adderet illud pnomē nr̄i nisi essent alij fisci qui ad alios ptinerent. Et ad idē.l.penul.ibi fisco nostre mansuetudinis. C.de conue.fis.debit.li.x.et.l.fi. Ibi et fisco nostro loc9 pateat. C.de peti.bo.subla.lib.x. Nā ciuitates que iura fiscalia p̄scripserunt vel q̄ ea habent ex ꝓuilegijs a sūmo pontifice vel imperatore concessis vel domini terrarum qb9 talia ꝓuelegia sunt cōcessa qui etiaz in suis terris hn̄t iura fiscalia ex ꝯcessu vel largitione p̄ncipis. Al's nō pn̄t talia iura habere: que sunt soli principi reseruata. ita no.dicit dñs bal.in.l.j.in ti.C.de here.vel ac.vendi. Et sic persone p̄dicte ex causis p̄dictis hr̄e possunt fiscū. sed ip̄roprie. Qr fisc9 ē archa imp̄ialis vl' camera imperij.d.bar.in.l.j.C.de iure fi.lib.x.τ ideo nulla bursa dicit fiscalis pprie loq̄ndo nisi bursa p̄ncipis vel reipu.romane: vt per dñm bald.in alle.l.i.C.de here.vel acti.vendi.

c Quilibet habet fiscum. hoc intellige sm qd dicitur τ no.in proxima apostilla preceden.

d Auc.bona dānatorū. Que ē.C.de bo.p̄scri.et dāna. Quā quidē auc.nō intelligas ita rude sed ad eius rectam intelligētiā vide.d.bar.in.l.i.ff.de bo.dāna.et aliq̄d p dñs pe.d ancha ra.in.c.cum sm leges de hereticis libro sexto.

da.et dicit expresse petrus Jacobi in titulo de actione in factū ex re iudicata.in.§.sz q̄d erit preses vel alter iudex mixtum τc.in fine ibi licet secus sit cuz appellatur a diffinitiua.τc.ibi clare videtur dicere q pronunciatio super executione sententie est interlocutoria. etiā plene scripsi i notabilib9 meis in §.ois pronunciatio et in multis.§.ibi sequentibus fo.clviij. Etiam de appellatiōe ab interlocutoria scripsi.s̃.q.xj.τ qōne.xvj.τ.q.ccccxxxvj.l

Questio.lxxvi.

De bonis dānatoꝝ i crimīe heresis

SI in terra alicuius bannereti habētis territoriū limitatū cuz omnimoda iurisditiōe aliq̄s suus homo condēnet de heresi an ei9 bona debeant cōfiscari τ applicari fisco τ erario dñi nostri dalphini vel ipsi bannereto. Veritas ē q debent de iura talia bona confiscari et applicari bannereto. vt vult textus in c.cū sz leges.§.fi.[a] extra de hereticis.lib.vi. Quia licet videatur q non sit nisi vnus fiscus iuxta.l.primam.C.de bonis va.[b] li.x. Tamen quilibet habens merum imperium hz fiscuz[c] ex quadā consequentia q̄ntū ad cōfiscationē τ annotationez bonoꝝ et setentia ꝯtra criminosum lata. Et sic intelligitur auctē.bona dānatorū[d] Nō tamen dico q fiscus bānereti habeat p̄uilegiū in tacitis hypothecis vel similibus sicut hz fiscus dñi nostri dalphini. qr ille q̄ habet merū imperium pōt illud exercere sine talibus priuilegijs ita notabiliter dicit petrus iaco. i tit. de condi.ex.l.insti.de actioni.in.§.quadrupli[e] Et ita in terris bāneretoruz vidi seruari maxime in mandamento montisfluriti in certis eorum iudicijs per iudicem montisfluriti de heresi condemnatos. Quod intelligendum est de bonis existentibus in dalphinatu. Alia vero extra dalphinatum existētia appelicarentur illi fisco in cuius territorio sunt[f]: quia omnia bona vbicunq ex eadem sententia absq nouo processu sunt hincinde confiscata: ita tenet baldus.l.cunctos populos.C.de summa trinitate τ fide catholica circa finem. Ibi vlterius queritur de effectu pene τc. Et de hac matera cui debeant applicari bona dānatoꝝ de heresi vide henri.bohic.in.c.vergentis.extra de hereticis.τ in.c.quibusdam.de pe.in antiquis.τ ibi plene tangit cui applicantur bona laicorum τ bona clericorum. Sed an talia bona sint confiscata ipso iure vel requiratur sententia dic q ipso iure[g] vt dicit text9 iuncta glo.in.d.c.cum secundum leges. Sed quid de confiscatiōe in crimine lese maiestatis vide que scripsi.j.qōne.cccxlj. Et de materia dicte auttentice bona damnatorum vide plene in feudis in ti.de pace tenenda τ eius violatoribus. Et cui debeant confiscari bona illius qui seipsum interfecit vide doc.in.l.ij.C.qui testamē.facere possunt. Sed quero si condēnatus de heresi vel crimine lese maiestatis āte cōdēnationē aliqua alienauerit an fiscus alienata possit repetere a tertijs possessorib9 Et si possit repetere seu vendicare an fiscus teneat preciū emptoribus restituere[h] vide plene p cy.in.l.fi.C.ad.l.iul.ma.

Questio.lxxvij.

De porogatione iurisditiōe τ actōe reali cōtra clericum intentāda.

e Pe.ia.in.§.q̄druplici.videlz in iiij.col.in.§.item dicunt p̄sides. Nisi item licet videatur.

f In cui9 territorio sunt. vide.do.io.an.et do.pe.d ancha.in di.c.cū sz leges.de hereti.libro sexto.

g Ipso iure. sz apphēsio bonorū nō dz fieri per.d.seculares nisi prius pnunciatū fuerit sup crimine per iudicez ecclīasticum qui hoc possit tamē ex quo est secuta dānatio effectus huius dānationis trahitur retro ad diē cōmissi criminis. Et ideo ex die cōmissi crimīis videt interdicta ipsi facinoroso alienatio.ar.C.ad.l.iul.ma.l.q̄sq̄s.§.emancipatio et.C.de aposta.l.apstatarū.i.rn̄so.vt dicūt.d.archi.iohā.an.τ pe.d ancha.i pla.c.cū sz leges.

h Preciū restituere dicendū ē q nō nisi p̄ciū iueniat in bonis ipi9 hr̄ticis vt sentire vid.do.doc.i pal.c.cū sz.ll.

a De stilo.p stilo facit q adiectio iuramēti mutat forū vel saltē accumulat forū foro primū tenet do.archi.i.c.cū a laycis.z ibidē scdm tenet.d.io.an. de fo.compe.lib.vj.

b Sine consensu iudicis cuius iurisditiōi subest istud esset verū in casu quo vasallus alicuius dñi habentis sup eum iurisditionē prorogaret iurisditōe i alterius. tūc talis prorogatio dño inuito nō d3 valere. ita sentit do.bart. in.l.j. i princi.ff.de iud. z in.l.j.§.et post operis in ver. item querit.ff.de oper. noui nuncia.

c Bar. i.l.j. itellige istud in casu de quo in prima precedenti apostilla dixi extra autez talem casum tenet prorogatio vt vult do.bar.i.locis in dicta apo.allga.

d Nō admitteretur exceptio. Crederem hoc esse verum quādo submittens exciperet: q: tūc notaretur ǒ fide rupta z piurio cuius pretextu vt fidē z iuramentu3 seruet etiam coram iudice ecclesiastico couenīri potest.vt.c.fi.z ibi dñs archidiaconus.Johannes andree z petrus de ancharano de foro competenti.li. vi. Sed vbi experiretur ipe dominus habens iurisditionem in suo vasallo. debet vtiq3 exaudiri cum contendat de iure suo cui per tactum alienum nō potuit generari preiudicium et pro hoc facit quod dicit specu.j.pte titu.de arbitro.z arbitra.§.restat. versi.sed nunquid vasallus.

Ex si couenerit.ff.ǒ iurisdi.omnium iud.cum sua glo.que in hac parte per doctores approbat' vult q submittens se aliene iurisditioni etiam per pactum possit ante litis contestationem penitere etiam si pactum esset iuratu3 vt dicit henricus de bouenco in autentica sacramenta.C. si aduersus vendi. in sua repetitione in materia cause finalis in prima illatione z alleg. bald. ita tenentem in.l.fi.ff.qui satisdare cogan.cum tale iuramentu3 prestetur in preiudicium tertij. Sed quicquid sit a de iure de stilo[a] presentis curie parlamenti z aliarū curiarum dalphi.non admittitur hoc casu penitentia etiam ante litis cōtest. Et licet aliqui doc. dicere voluerint in.l.si qui ex cōsensu.C. de epi.au. q etiā in causis ciuilibus nō valet submissio ad curiam alienam sine consensu iudicis cuius iurisditioni b subest[b] talis submittens: vt etiam c tenere voluit bar.[c] in.l.j.in.§.z post operis.ff.de ope.noui nuncia.z anthonius de butri.qui plene recitat oppositiones in.c.ex transmissa.de foro competen.z dixi in.c.lxxiiij.consiliorū3 meorum.z plene tetigi in.d.l si conuenerit in mea repetitione quam feci vltra mōtes in taurino die.xj.mensis iulij.M.cccclxvij. Non tamen adhuc admitte d retur talis exceptio[d] in curia parlamenti posito q illa opi. dicentium q non valeat submissio siue consensu sui iudicis esset vera. S3 quid si quis promittat forum non declinare an poterit postea penitere: dic q non.c.j. extra de iudi.z ibi Johan.an.qui respondet ad argumentum quod fieri posset de dicta.l.si cōuenerit. Et p̄dicta sunt vera quo ad laycos secus autē esset in clericis iuxta.c.si diligenti.extra de foro competen. Nam clerici se submittere nō possunt iurisditioni iudicis temporalis etiam in actione reali: vt in auten.statuimus.C.de episco.z cleri.z tenet pe.Ja. in ti.de reivend.que de consuetudine comprobatur circa finē3 ibi positiōes rei zc.et lati9 ipse Pe.Ja. in materia de duello que est sub rubri. vi bonorū raptorū.tenent idem etiam bal.in autē.si clericus.C.de epis.et cle. et facit glo.in auten.vt omnes obedi. iudi.in.§.hoc consideratis in gl.super verbo subiaceāt.iūcta cum tex.quida3 tñ contra.qui allegāt.l.j.§.si alter fundus.ff.finium regūdorum per tex.ibi quoniam magis fundo q personis ad iudicari partes intelligūtur. pro quo facit.l.qui aliena.§.fi.ff. de nego. gest. ibi sententie predio.dantur.allc.etiam aliqui pro hac parte.xj.q.iij.§.cum ergo vide etiam super hoc Johannem e fabri in.§. pro litis estimatione[e] insti.de satisdationi.z specu.in titu.de actore. Et si iudex temporalis attentaret cognoscere de causa contra clericum incurreret sententiam excommu f nicationis ipso facto[f] iuxta.c. penultimi.de immunitate ecclesie lib.vj. S3 an iudex temporalis possit presentare clericum pro infractione saluegardie regie dalphi.dñi iudices temporales francie dicunt q sic.et alegant pro se.l.j.C.vt nemo priuatus titulos predijs suis.ibi miles vel clericus zc.et sequitur executoresq3 huius legis omnes iudices esse oportere zc. Sed dic quod tales iudices sūt excommunica g ti[g] si presentent clericum per dictū

e §. pro litis estimatiōe. vult allegare Joh.fa.i §.si vero reus presto.inver. qd si clericus.z sequen. vbi videt' velle indistinte q clericus non potest se obligare vl' submittere foro seculari.nam tex. ibi loquitur tam in actione in rem q in personam.

f Et si excommunicationis ipso facto iudex attētans cognoscere de causa cōtra clericum non est excommunicatus ipso facto. sed venit cōpellendus per censurā ecclesiasticā desistere vt c.seculares. de foro compe. libro.vj. non abstat. capitu. penultimū hic alleg. nam illud loquitur in alio casu videlic3 quando qs impedit processum vel effectum iusticie ecclesiastice prohibendo quominus litigās possit libere iusticiam coram iudicibus ecclesiasticis obtinere et talis videtur ipo facto excommunicationi subiacere. z ratio diuersitatis esse videtur. q: hic facit vt iudex pretendens se similiter iurisditionem habere. ille autez facit et priuatus impedire satagens iurisditionem ecclesiastica3 in eius exercitio iudices maliciose turbando et pro hoc vide do.pe.de ancharano.in allega.c.penult.in i.ij.no.de immu.ecclesia.

g Sunt excommunicati. Et hoc videtur verū: quia in hoc casu iudices sic clericum presentantes videntur personam eius distringere vide est locus pene capitu.si quis suadente.xvij.q.iiij.et hoc vide

ɀ ur innuere.dñs Johan.and.in.c.ij.in glo.penul. ibi de facto forte.de fo.compe.lib.vj.

a ¶ Ponunt doc.in.c.j.extra no.in.c.fi.extra de prescrip.ɀ nō ē mirū si in hoc casu ita sit cū cōditori canonū ɀ vicario conditoris subdita sit omnis creatura.vt dicit dñs Inno.in.c.j.de consti.

b ¶ j.q.lxxxv.vide etiam.s.q.j.

c ¶ Cōtrarium tñ huatur de stilo hūc stilū existimare recte procedere si cōdēnatus bōa possideat in loco iudicis q̄ cognouit al's sec⁹ quo tunc remittēdus ē ad iudicez loci vnde est qui sñiam mandabit executiōi ex relatiōe iudicātis dicit .d.bar.in.l.ex quacūq; in fi.iuncta gl.in versicu.si qs.ff.si quis in ius vocatus nō ierit.

d ¶ Uasalli progare iurisditiōez.videtur q̄ sic quo ad sui non dñi piudiciū possit vasallus iurisditiōez alterius progare. ar.eorū que dicit spec.prima pte.titu.de arbi.et arbitra.§.restat videre.iij.colū.v̄s.sed nūq̄d vasallus⁊.d.bar.in.l.j.in pn.ff.de iudi.ɀ i.l.i.§.ɀ post opis in fi.vl

c.penulti. Et hoc cum concernat periculum anime lex succumbit canoni.vt a ponunt docto.in.c.j.[a] de noui ope.nun. Qui autem de causa feudali si iudex laycus possit cognoscere contra clericum vide que dixi.j.q.cxxxix.ɀ q̄d de causa possessorij in beneficialibus. an cognoscet iudex laycus contra clericum: vide que dixi.j.q.lxxxv.[b] Iuxta materiaz prorogationis iurisditionis quero an iudex cuius iurisditio ē prorogata possit sententiam suam mādare executioni.dic q̄ non.q2 non est iudex nisi vsq; ad sententiam.vt dicit gl.vt.l.ij.ff.si quis in ius vocat⁹ non ierit facit lex.epale.C.de episco.audi. Contrarium tamē seruatur de stilo[c] curiarum presentis patrie. De hoc etiā vide que scripsi.j.q.cccclxij. De prorogatione iurisditiōis etiam tetigi.j.q.ccclxx. Utrum vasalli possint prorogare iurisditionem[d] in alium q̄ in dominum.vide bal.de prohibi.feu.alie.per feder.in.§.preterea.ibi.sed quero vtrum vasalli ɀc.

¶ Questio.lxxxviij.

¶ Si contribuere debeat ecclesia ī reparationibus meniorum ciuitatis.

An ecclesia teneatur contribuere cuz laycis pro reparatione menioꝝ[e] ɀ fortificatiōe ciuitatis Jaco.de are.Jac.butri. Cynus.Lambert⁹ de saxonia.ɀ barthol.tenent q̄ sic in.l.ad instructiones.C.de sac.sanc.eccle. Idē tenet etiā Jacobus de aluara doctor nouissimus in lectura sua feudoꝝ in titu.de pace iuramento firmā.in.§.illicitas. Et ideo de anno currente domini.M.cccclliij.quo anno fuit orta guerra per prefatum dominuz nostrū dalphi.contra dominuz ducem sabaudie in qua guerra fuerūt in sabaudia destructe ɀ depopulate due ville videlicet montissupelli ɀ sancti genesij anguste.que guerra durauit circa p tres menses ɀ qua durante prefatus dominus noster dalphi.ad hanc ciuitatem gracionop.misit ɀ destinauit spectabilem militem dominum ludouicum de laual gubernatorem dalphi.ɀ in camera consilij vocatis reuerēdo in christo patre domino episcopo gracionopolitano necnō canonicis facientibus capitula in ecclesijs beate marie ɀ sancti andree gracionop.fuit expositum factum dicte guerre ɀ pericula que obuenire poterāt huic ciuitati gracionop. ɀ patrie dalphinalis. Exhortatiq; ɀ requisiti fuerūt q̄ ipsi quilibet in parte sua fortificarent presentem ciuitatem gracionopoli.prout ɀ in parte fecerūt et postea per compositionez capitulū beate marie soluit sexaginta florenos. ɀ capitu.bti ādree cōposuit ad duodecim florenos dominus vero grationo. fecit reparari menia ciuitatis videlicet partem sibi contingentem ɀ ita vidi. Si tamen dicti viri ecclesiastici precepti dicti domini gubernatoris obtēperare noluissent non poterant de iure cogi per istum dominum gubernatorem. Sed per eoꝝ iudicem competentem[e] vt dicit cy.[e] in.d.l.ad instructiones.ɀ super hac materia quomodo contribui debeat in reparatiōibus meniorum ɀ per quos vide que scripsi supra.q.vij.vide etiam que dixi in notabilibus meis in.§.vtrum.in.d.l.ad instructiones ɀc.

time col.v̄s fi.item querit.ff.de noui oper.nunciatio.

e ¶ An ecclesia pro reparatione menioꝝ.in huiusmodi.q.an ecclesia teneatur ɔtribuere ad simuros ciuitatis videtur dicendum q̄ menia siue muri ciuitatis fiunt ad ornatū ciuitatis ecclesia nō tenet cōferre. Sed fiūt ad necessitatē puta pp̄ter guerrā vel suspitionem guerre: tunc ecclesia tenetur contribuere. Ista sentire videtur dñs cynus ɀ bal. predicta .l. ad instructiones.C.de sacrosanctis eccle. Tamē vt ibidez dicit dñs bal. ad conferendū in huiusmodi casu nonpossunt clerici cōpelli p iudicem secularē.sed p episcopū: ɀ allegat.c.j.de immu.eccle.li.vj.

Questio.lxix

¶ An clerici clericaliter viuētes teneātur contribuere in subsidijs dalphinalibus pro rebus rusticalib⁹ quas possident.ɀc.

An clerici clericaliter viuentes qui alias de iure ɀ cōsuetudine presentis patrie dalphi.sunt franci immunes a cōtributione talliarum ɀ subsidiorum dalphi.debeant contribuere in dictis subsidijs pro rebus quas acquirūt aut sibi ex suc.obuenerunt a plebeis qui in dictis subsidijs contribuere cōsueuerunt. Circa hoc puto sic distinguendū q2 aut loq̄mur in p̄ria briansouesij oisentij ɀ alijs locis in q̄bus fieri ɔsue

Adde bellissime do.abba.in consi.iij.primo volumine.

e ¶ Ut dicit cyn.vult allegare .d.bal.in p̄di.l.ad instructiones.

a ¶ Ita tz bar. quē oīno videas ponentē duas cautelas quibus seruatis iure poterūt imponi collecte omnibus possessionib⁹ eccl'ie vel clericis quoquomodo obueniētib⁹ vt in. §. sz quero. ℣. sz p his.

b ¶ Vel regis supple vl' populi iurisditionē habētis cuius proprium statuere ꝑmittitur. vt. l. oēs populi. et ibi do. bar. ff. d iusti. ⁊ iure.

c ¶ Ligat possessiōes clericorū vt sentire vidētur domin⁹ inno. ⁊ ioh. an in p̄di. c. postulasti. de foro compe. et ad hec faciunt que dicit do. archi. xj. q. j. in c. si tributū.

d ¶ Is atꝗ vult allegare. xj. q. j. c. si que cause. §. is itaꝗ in fi. ⁊ ibi. d. archi. quem oīno videas cū id quod ibi dicit etiā regnū francie cōseruat.

e ¶ Clerici nō teneanť quia a sordidis mūerib⁹ et sup indictis etiā ab extraordinarijs ecclesie sunt immunes et pena excommunicationis et perpetui exilij ꝯfacientibus imminente vt predicta. l. placet. C. de sacrosanc. ec.

e ¶ l. si quē ꝗ. Queso hanc. l. videas qr admodum est ele-

...uerūt registra ⁊ res affici illo onere. et tunc tales p̄uilegiati clerici p dictis rebus sic eis obuenientib⁹ tenentur cōtribuere. ita tenet bartho.[a] post petrum de bella pertica in. l. rescripto. §. fi. ff. de muneribus ⁊ hono. pro quo facit quia constitutio imperatoris vl' regis[b] ligat possessiones clericorū[c] in eorū territorio sitas. extra de foro compe. §. postulasti. Ratione enim temporalium clerici regibus sunt subiecti. xj. q. j. §. is atꝗ[d] extra de maiori. ⁊ ob. c. solite. licet baldus in auť. itē nulla. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ i. l. placz. C. de sacrosan. eccle. tenuerit contrariam opinionem. Aut loquitur in alijs locis hui⁹ patrie dalphi. in quib⁹ non fiunt registra. Et tunc stamus in iudicando dispositioni iuris communis. ita videlicet ꝙ clerici clericaliter viuentes ad talia munera nō teneantur etiam pro rebus rusticalibus. Et de hac materia vide quod circa hoc fuit iudicatum. j. q. ccclxxxj. Sed quid de nobilibus an debeant contribuere p rebus registra vide q̄d fuit decisum. j. q. ccclxxxiiij.

¶ Questio. lxxx.

¶ An cōmittatur symonia aliquid recipiēdo p introitu monasterij. et de quo iuramento circa hoc operetur ⁊c.

Idem⁹ quotidie ꝙ dña p̄orissa mōtisfluriti, et certe alie priorisse abbatisse huius patrie dalphi. recipiunt certum quid pecuniarū quandoꝗ centū florenos q̄nꝗ plus vel minus a parentib⁹ filiaꝝ que ibi i moniales recipiūtur pro introitu monasterij. Quero an sit eis licitū de iure illud recipere absꝗ metu symonie. Bal. qui hanc questionē mouet in. l. si quenꝗ[e]. C. de epi. ⁊ cle. Arguit p ⁊ ꝯtra. Nā dicit ip̄e videtur primo ꝙ sit licitū qr sicut dos datur p onerib⁹ matrimonij ita videť ꝙ possit dari monasterio vt possit supportare onera persone ingrediētis. Contrarium tamen tenet ip̄e bal. dicens ꝙ licet monasterium supportet onera ingredientiū nō tamen pro ipo ingressu potest pacisci de illa quasi dote recipienda qr esset symonia. Et p hac parte vltra bal. facit. c. quoniam simoniaca labes. extra d simo. ⁊ ibi videtur casus pro decisione presentis q̄stionis Sed si liberaliter offerreť vel daretur per filiam aut eius parentes sine aliquo pacto tunc bene posset recipi amore dei vt notatur. xxxij. q. ij. c. non omnis[f]. Et ita intelligitur dictum bartho. in. l. ticio centuz. §. fina. ff. de conditio. ⁊ demonstra. Tamen vidi in contrarium iudicari: quia de tempore domine priorisse montisfluriti vltimo defuncte que erat de cognomine nobilium guiffredorum vidi in hac curia parlamenti concedi pluries litteras precisas vim sententie diffinitiue obtinentes contra parentes monialium qui pro introitu filiarum suarū in dicto mōasterio se obligauerāt ipsi domine priorisse cum iuramēto ⁊ alijs clausulis oportunis. Sed credo ꝙ per inaduertentiam fuerunt concesse[g] ipse littere precise nec per ipsarum precisarum concessionem quanꝙ in contradictorio iudicio concesse fuerunt potest induci aliqua valida consuetudo cum esset inductiua peccati[h] vt in. c. non satis ⁊ in. c. cum in ecclesia. cum ibi notatis per glosaz Innocen. Hostiensem et henricum bohic. extra de symonia. ⁊ i. c. si quis preben. et ibi bonus textus cum sua glosa. prima questione tertia. Et non valet iuramentum prestitum per promittentem symoniam soluere. Quia non potest seruari sine interitu. salutis eterne. iuxta. c. cum contingat. extra de iureiurando. Nec obstat. c. debitores eodem titulo. quia iurans soluere vsuram non peccat mortaliter licet recipiens sic. Ideo ibi compellitur iurans seruare iuramentum. Sz ille qui iurat symoniaz soluere peccat mortaliter sicut recipiens. Ideo non tenetur illud iuramentum seruare. ita dicunt doctores in dicto. c. debitores. ⁊ dominus Johannes de imola in dicto. ca. cum contingat. in sua repeti-

...gans inꝗ varietate ⁊ splendore decori dictaminis

f ¶ c. non omnis vult allegare. xxxij. q. ij. c. honorātur. in glo. j. ibi sed certe eadem ratione ⁊c.

g ¶ Per inaduertētiā fuerūt cōcesse. Immo ⁊ iure fortassis ꝯcesse fuere vt ipi autumant. nam lz sacramēta sint libere ꝯferēda. adeo vt nil noīe sepulture exequiarū mortuorū bñdictionum nubentium ingressionis mōasterij ⁊ hmōi exigi possit vt in. c. audiuimus. ⁊se. extra de symo. verūtñ p̄nt laici cōpelli pias ⁊ laudabiles ꝯsuetudies obseruare sic sup his fiūt vt i. c. abolēde p gl. i. ℣. exigere d sepul. ⁊ ad hꝰ supiores cogi p̄nt offō iudi. iplorato. vt dicit gl. in. c. ad aplicā in. ℣. laudabilem extra de symo. d. inno. ibi alr sentireuř sz ē cōis opi. doc. qd̄ p̄dixi vt dicit. d. feli. in p̄. c. ad aplicā. sup glo. fi. in. fi.

h ¶ Pcti Nā ꝯsuetudo nō derogat iuri naturali seu diuino cuius transgressio pctm̄ iducit nec positio nisi sit rōnabilis ⁊ prescri. vt. c. fi. d consuetu.

V valor destruction cap 13 n. 32 et gu... xx.

in canon. quest lib. 1 c. 32 n. 22

a ¶ Per traditionē calami nō trāsfertur possessio num ex inuestitura nō adipiscitur quis possessionem sed quoddā signū possessionis. vt in.c. per tuas ex tra de donatio. iuncta gl. in ver. signuz in.c. ex litte ris extra de cōsuetu. τ ideo ad inq̄sitionē possessio nis non sufficit signum sed requiritur res signata videlz missio in posses sionem. vt no.gl.i ver. annulo. τ in ea. ex ore de his que fi. a ma. par. ca. possessio enim acqui ritur corpo re et animo non altero tm̄. vt.C. de acqui. pos. l. licet. Ita q̄ rei appre hensio p se vel per alte rum sit ne cessaria vt ff.eo. quē ad moduz. τ.l. q̄ vniuersas vt dicūt.d. odofre. cy. Bartho.et bal. in alle gata.l. licet

b ¶ Nec dominiū qr ad acquisi tionem dñij non sufficit titulus vel cā: sz req̄rit traditio ve ra vel ficta. vt isti. d ce. diui. §. per traditionez iuncto.§. in terdum. vn de sine tra ditione nō transfertur dominium. vt in.l. nunq̄ nuda.ff. de acquiren. re. do. τ.l. tradi tionibus cum glo.C. de pac.

c ¶ Autoritate dñi cy. aduerte q̄ do. cy. istud nō dicit sed tm̄ qd̄ hic dicit videt eē verum qr talis alie natio p̄sumit dolosa. ex qualitate fcti. iuxta theo ricam do. odof. in predi.l. vnica.§.j.q.C. de alie. iud. mutā. causa fac.

d ¶ Contra scōm emptorē. p hoc facit q̄ alienās cā mutādi iudicij pōt cōueniri τ condemnari vtili rei vendicatione τ fiet executio sententie cōtra pos sessorē q̄ tenet rei vendi. directa dūmodo fuerit cl tatus in p cessū agita to ptra alie natorem vt not. dicit. d. bal. in iam alle. l. vna. C. de aliena. iudici. mu. causa fac.

e ¶ Nisi pri mo fuisset i uestitus. vi det etiaz q̄ vbi scōs em ptor fuisset primo inue stitus a dño directo rei ēpte. tamen adhuc nō vi det forte p̄ ferendus p̄ mo empto ri in hac spē certis rōni bus. Tum quia si id cō cedatur lo cus vtiq̄ fraudibus relinquet. ꝫ l. in fundo. ff. de rei ven. et.c. cū i mul tis. de rescr. li. vj. Mali cijs eniz ho minum ob uianduz est. c. sedes apo stolica de re scrip. τ.ff. de trāsac.l. cuz hi.§. si cūis. Tum qr tali occasiōe edi ctū τ decretū iudicis reddet illusoriū ꝫ.l. pro.ff. d iu. τ d trouer. d spō. cū inhibitō.§. pc. spe. bar.§. seq̄ n̄.§. sz qd si arbitri. Nō obstat p̄alleg.l. quotiēs C. d rei vē. qr ibi vtraq̄ alienatio sumit vires suas ab vno fonte videlz facto p̄uati hic aūt ptim a fctō iudicis.

tiōe. Et ista est veritas. Ideo de istis admonebo dominos meos parlamēti dum videbo de cetero casum contin gere. Sed an solutum per simoniā possit repeti. v idē que plene dixi.j.q. cccccclxxxj.

¶ Questio.lxxxi.

¶ Si debitor in fraudem creditoris vendat rem de pignore captā τ i can tatam quis preferatur an creditor ve emptor.

Si debitor post pignora tionem incantus τ libra tionē in vltimo incantu p traditionē calami cre ditori vel alteri emptori in vltimo incantu factam rem de pi gnore captam alteri vendat τ tradat quis ipsorum sit potior et preferri de beat. Et videtur q̄ secundus emptor cui prius fuit res tradita. per.l. quo tiens.C. de rei ven. τ facit quod tenet bart. in.l. a diuo pio.§. et si sup rebus in.q. pe.ff. de re iud. Per talem libra tionem in vltimo incantu factā et per traditionem calami non transfertur a possessio[a] vt dicit hosti. in summa de cau. pos. τ pro. ver. sed quid ergo si vendas τc. Et ibi dicit q̄ errant fatui notarij qui dicunt tradi possessionem per traditionem calami. idem etiam sentit dy. i regula iuris.c. beneficiū.§. tertio posset queri τc. Et per ꝯñs nec b dominium[b] qr in acquirēda posses sione requiritur actus corporeus nisi in casibus specialibus a iure permis sis quib⁹ transit possessio iuris fictio ne sine corporali apprehēsiōe rei τ per consequēs dominium sicut videmus in retentione vsufructus. vt in.l. quis quis.C. de dona. et in precario vt in.l. quod meo.ff. de acqui. posses. τ multis similibus. Tamē quicq̄d sit de iure cō trarium seruat de stilo presentis curie parlamēti pp̄ter autoritatez rei iudi. Ita videlicet q̄ ille emptor cui res in incantata libratur, in vltimo incantu per traditionem calami censet potior iure τ p̄fert secūdo emptori. Licet ipse secundus emptor habuerit primo rea lem traditionem. Et corroborat iste c stilus autoritate domini cy.[c] in.l.j. C. de alie. iudi. mutan. cau. fac. qui di cere voluit q̄ potest replicari secundo emptori q̄ debitor dolo desijt posside re ita q̄ cōpleat executio contra scōm d emptorem[d] in re pignore capta. Et ita etiam ꝫm hanc opi. cy. fuit iu dicatum in vigilia ramispalmarū die sententiarum. M.cccclv. in manibus petri de boliaco secretari dalphina. i cā nobilis iohannis capelli contra no bilem aymonē de bellomonte. in qua causa nobilis amblard⁹ dñs bellimon tis post pignorationem τ liberatiōez ad incantū contra eum factam rem de pignore captā vendidit τ realiter tra didit dicto aymoni eius fratri. Simi liter fuit iudicatum. M.cccclx. de men se aprilis pro aymaro τ claudio repel lini fratribus cōtra anthonium fayni meractorem grationopo. ad causam domus sibi vendite per guilliermum bassi que domus prius fuerat capta de pignore. τ incantata pro dictis re pellinis. De hac materia etiam tetigi ꝫ.q. xxij. Nō verum dici posset nisi di ctus scōs emptor primo fuisset inue e stitus[e] τ laudatus a domino di recto rei empte tunc enim deberet pre ferri alteri qui emit ad incantum qui nō fuit laudatus a domino directo qr sine cōsensu domini directi non tran sit dñiuz vt plene dixi.ꝫ.q. xlvj. circa fi. Sz q̄ro iuxta p̄missa res mea fuit p of ficiarios curie seq̄strata an possim eā vēdere p victu τ alimentis meis si nō habeā aliūde viuere. Credo q̄ sit per

a ¶ §.pe.vult allegare.§.i.versi.nã si tales.qui tex. iuncto eo qd ibi dicit dñs bald.in.iiij.notabili duz vult ꝙ puidet in alimentis adversario tanꝙ de ꝓprio patrimonio τ nõ de alio optime facit in arg.ꝓ decisione huius questionis videlʒ ꝙ si qs habeat rẽ ꝓpriam seqstratã τ aliũde nõ põt habere alimenta licite talẽ rem seqstratam vẽdere poterit.

b ¶ Circa fi.in versi.q̃ro aliqs nõ hʒ vbi tenet dñs bart.expresse rẽ ꝓpriam sequestratã ꝓ necessitate alimẽtoꝝ quẽ vẽdere posse τ ꝓ hoc allegat ꝑdi.l.fi.C.ð ordi.cogni.

c ¶ Doctores nr̃i variã dixerunt vide oĩno frã.ð crema.singul.suo.l.incipiẽ.antiq̃ ẽ q̃stio.τ istũ consi.clxx.inci.q̃ ad q̃stionez nu.iiij.ꝟsi.quo aũt ad legitimaz τ consil.cclxx.inci.s.cõsi.nu.j.ꝟsi.j.si dicte τ cõsi.seq.nu.vi.in fine.

a ¶ Tex.in.l.si.§.pe.[a] ibi tantũ litis sumptus τ alimonie homini subministrentur.C.de ord.cog.τ ita tenet bar.in tractatu suo alimentoꝝ circa fi.[b] Si per traditionem calami transferatur possessio dixi.s.q.xxij.

¶ Questio.lxxxij.

¶ De prescriptione iuris agendi ad supplementum legitime.

Doctores nostri varia dixerũt[c] in illa.q.q̃ querit quo tpe ius agendi ad supplemẽtũ legitime filij ꝑscribebat: qꝛ bart.in.l.si quis filiũ.ff.de inoffi.test.τ guiller.de cuneo in.l.q̃uis.C.eo.tenent ꝙ prescribitur quinquennio. bald.vero[d] et salice.ibidẽ in.d.l.si quis filium et ang.in.l.papinian⁹.la.ij.in.§.si conditiõe.ff.de inoffi.test.tenẽt oppositũ dicentes ꝙ immo durat.xxx.ãnis sicut alie actiões ꝑsonales iuxta.l.ij.C.ð cõsti.pecu. Et hec opi.bal.saly.τ ang.in iudicãdo fuat in hac curia ꝑlamenti ꝫ opi.bar.τ guiller.de cuneo.tãꝙ magis equa τ rationi cõsona. Ita vidi semp determinari per dños meos huius curie parlamẽti. Sʒ quo tpe prescribat filio ius dicendi nullũ testamẽtũ pr̃is in quo fuit ꝑterit⁹.vide q̃ dixi.j.q.cccc xxxvj.i fi.τ qõne.cccccxcvij. An supplementũ legitime petat a solis heredibus.an etiã a legatarijs petat tale supplementum legitime bar.in.l.in quarta[e].ff.ad.l.fal. dicit tam ab heredibus ꝙ legatarijs esse petendum. Sed

d ¶ Bald⁹ in dicta.l.si qs filiũ i tertia colũna.in ꝟsiculo tertio q̃ritur.τ ibi ipe dñs baldus valde repellit rõnes dñi bart. adducẽdo rõnes fortiores q̃bus incõtrariũ argumẽtat τ altissimo ĩtellectu dicit in auten.presbyteros.C.de episco.τ cleri.quem oĩno videas τ.ff.de inoffi.testa.in repeti.l.pater filiũ in.v.col.i.§.visis ergo.ꝟsi.querit vtrũ. Et aliqd de hac materia tangit.ff.eo.ti.in.l.tam τ is.§.huius autem.in gl.j.ibi ad supplementum.

e ¶ Bar.in.l.in q̃rta.i.v.col.i ver.quero ꝓ quos debet suppleri.τ hanc opi.do.bar.sentire videtur do.bal.in auten.presbyteros in versi.preterea ibi τ est in rem scripta τc.C.de episcopis τ clericis et ꝙ actio ad supplemẽtum legitime cõtra legatarios

pro rata sicut contra heredẽ vniversalez competat tenet expresse do.bal.τ illi⁹ rationẽ assignat.dicens esse no.vt in.l.tam τ is.in.§.hui⁹ aũt.in ver. sʒ vtruz ista actio.ff.de inof.testa.τ si vis videre modũ articulandi ꝓsequendo legitimã τ eius supplementum tradit sub breuibus per do.bar.consi.xvj.

in.l.oĩmodo.ꝓbat cõtrariũ ꝑm raph.fulgo.videlʒ ꝙ a solis heredibus τ hoc videt ꝓbabilius[f] ꝑ.l.j.§.si heres institutus.ff.ad tre.τ istam partẽ sequit dñs me⁹ dñs Johã.de grassis in.d.l.oĩmodo.in glo.sup verbo licebit in fi.

f ¶ Videt probabilius hoc itellige verũ qñ legata ẽ quãtitas in gñe secus aũt qñ relictũ ẽ corpus hereditariũ qꝛ tũc cõtribuunt legatarij ad legitimaz sicut heres et possunt conueniri afilio qꝛ legitima ipso iure resecat.itano.dicit.d.bal.i.l.oĩmodo in prin.circa fin.ij.col.in §.vltimo q̃ro inver.sed ego sic distiguo.C.de in offi.testa.

¶ Questio.lxxxiij.

¶ Cõtribuere nõ debet in subsidijs dalphin.clerici prime tonsure stãtes ĩ scolis non coniugati.

Die q̃rta mẽsis iulij.M.ccccly.in camera ꝯsilij in quo erant dñi.forterij.licen.in legib⁹ ꝑsidẽs.ioh.bauilli.ioh.ð sctõ germano aduocat⁹ τ ergo fuit cõclusum τ determinatum in quadam cã tũc ibidẽ agitata ꝙ clerici ꝑme tõsure existẽtes in scolis grãmaticalib⁹ dicunt viuere clericaliter vt sint exempti a cõtributiõe subsidioꝝ dalph. ꝓ quo[g] facit tex.l.ij.C.ð epi.τ cle. Et idem[h] iure canonico nisi essent cõiugati: vt in.c.vno.de cle.cõiu.li.vj.ibi in ceteris τc.τ ponit pe.iac.in ti.de duello ibi archiepo.τ idẽ dicerẽ de scolarib⁹ studentibus in legib⁹ vel canonib⁹ in vniuersitate citra vel vltra mõtes. Sed an clerici ꝯiugati dicantur viuere clericaliter.[i] credo ꝙ sic.dũmõ deferant habitũ.τ tonsurã τ deseruiãt ĩ officijs ecclesie saltem in festiuitatibus τ se a negociationibus secularib⁹ saltim inhonestis abstineant vt dicit specu.in tit.de clerico coniugato circa principium ideo videretur ꝙ tales sic viuentes cle

g ¶ Facit tex.in.l.ij.vide ad hoc.l.presbiteros.eod.titu.C.de episco.τ cleri.vbi dicit do.bal.qd est multũ notãdũ ꝙ habentes minores ordines nõ suscipiũt tutelas nec aliquod officium seculare seu onus personale.

h ¶ Iure canonico.quod autẽ clerici ꝑme tonsure clericaliter viuentes debeant gaudere priuilegio clericali.dummodo non vxorentur habetur in.c.ex parte.τ cecus.extra de cleri.coniuga.

i ¶ Uiuere clericaliter.clerici ꝯiugati bñ possunt viuere clericaliter vt dicit specul.tamẽ vt ibidẽ sup specu.distinguit dñs Johã.andree nõ gaudẽt priuilegio clericali nisi solum in duobus casibus eis reseruatis per.c.vnum.τ ibi dñs archidia.Johan.andree.τ Pe.de ancha.de cleri.coniuga.lib.vj.

V Bald de pres fol. 300 n.1 Item n.1 qui fol. 70 n.1

a ¶ Non seruiunt diuinis nam cithara cum psal terio male concordant: vt in.c. diuersis.fallacijs.in princi.extra de cleri.coniuga.

b ¶ Canonisat⁹.qñ agit̃ de aliquo canonisando inquirendū ē de vita & miraculis ipsi⁹ canonisan/di. & sup vi/ta & mi/acu lis testes sūt inducēdi.q examinētur diligēter et sigillatim vt in.c.venera bili.& ibi do. io.an.de te/sti.in anti.in quirendū ē em̄ an illi de quo canoni zando agit̃ prior vita te stimoniū p̄/beat p labo rib⁹ multis p morib⁹ ca stis p actib⁹ strēnuis. vt lxj.disti.mi/ramur circa finē.& de mł tis alijs est sedulo inue stigandū de qb⁹ seriatī̃ tangit̃ p.d. gof.in sum. de reli.& ve/ne.san.

c ¶ Claruit miraculis. notādū ē q̄ mł ti r[...] scti faciūt mira cula. aut vi v̄borum.vt consecratio eucharistie. aut vi parē/tele: vt rex frācie vel il/li de domo sancti pauli aut arte ma gica aut ex charitate so

ricaliter ṡm formam per spe.vbi.s̄.tra ditā deberent esse exempti a contribu tione dictorū subsidiorū dalph.ṡm te/norē litterar: trium statuum p̄ntis pa trie dalph.qbus cauet̃ expresse clericis clericaliter viuētib⁹ munus exemptio nis a ɔtributiōibus subsidior dalph. cōpetere.Sed cōis obseruantia tales clericos cōiugatos nō reputat viuere a clericaliter q2 nō seruiunt diuinis[a] ideo compellunt̃ ad contribuendū in dictis subsidijs dalph.iuxta etiam dis positionem dicti.c.ibi in ceteris &c.

¶ Questio.lxxxiiij.

¶ De canonisatione sanctorum vin/centij et bernardini & de puella iohan na qui expulit angelicos de regno frā cie.Et de destructiōe ciuitatis constā/tinopolitane & patrie grecie nuper fa cta per turchos.

Temporibus meis vidi duo luminaria sacre theologie a/ctu predicātes per mundū primo videlicet sanctum vin centium ferrarieñ.ordinis predicato/rum quē vidi predicare in ciuitate lug duni de anno currente dn̄i.M.cccc.xv. & qui inde decessit ab humanis in pa/tria britannie vbi iacet corpus suū in ciuitate de vannes et inde fuit canoni b satus[b] de hoc anno currente domi ni.M.ccccl.v.rome p papam calixtū tertium.Secundo etiam vidi sanctum bernardinum de senis de ordine de ob seruantia sancti francisci predicare in patria pedemontium de anno domini c M.cccc.xxix.qui claruit miraculis[c] per septem ānos ante eius mortem et inde decessit & fuit rome canonizatus per papam nicolaum quartum.Anno iubileo currēte.M.cccc.xlvj.decessit ab humanis dominus episcopus andega ueñ.iohan.michaelis nuncupatus qui iacet in ecclesia cathedrali ciuitatis an degaueñ.et ibi claret miraculis prout vidi dum fui missus in ambasiata ad regē karolum quartum per dn̄m nr̄m ludouicū dalph.vienneñ.& reputatur sctūs tñ nondū est canonisatus .vidi etiā reuerendissimū in xp̄o patrē dn̄m ludouicum alamandi cardinalem are/lateñ.cui⁹ corpus iacet in ciuitate are

la vt dicit do.feli.in.d.c.venerabili.de test.

d ¶ Processit illa destructio.nec mirum cū ppter peccatū quis ēt citius moriat̃.c.epi si sacerdotali.& ibi gl.in versi.preueniantur.xj.q.iij.

lateñ.& ibi preclaret miraculis qui de/cessit ab humanis de āno domini.M. cccc.xl.ix.Vidi ēt tēporibus meis puel lam iohannā nuncupatā que incepit regnare anno quo fuit doctorat⁹ que inspiratione diuina arma bellica assu/mens de anno dn̄i.M.cccc.xxx.Restau rauit regum francie anglicos a regno expellendo vi armata & prefatum regē karolum ad suum regnū francie resti tuēdo que puella regnauit tribus vel quattuor annis.Tēporibus meis etiā ciuitas constantinopolitana in patria grecie fuit p turchos inuasa & vi arma ta occupata de anno dn̄i.M.cccc.liij. de mēse iunij qui tunc occiderūt impa torē & multos xp̄ianos in numero in/finito,& q̄ ciuitas & tota patria grecie adhuc p turchos occupat̃ & forte iudi d cio diuino ꝑcessit illa destructio[d] q2 e licet ipsi grecie[e] reducti fuissent tpi bus meis p papam eugeniū quartū in consil.ferrarieñ.sup aliquibus eor er roribus fidem catholicā cōtinentibus forte male seruauerūt decreta dicti ɔsi lij eis obseruari iniuncta.Item.M. cccc.lx.& de mēse iunij dux de diort.d re gno anglie captiuari fecit & captū de tinuit regem anglie.Et postea eodem anno de mense decembris regina an/glie q̄ erat filia regis sicilie in quodā ɔflictu gentium armorū fecit occidi di ctum ducem de diort.& eius filiū secun do genitum et liberali dictum regem anglie eius maritum a manibus inimi corum suorum tamen in finalibus fo/uentes partem dicti ducis de diort.ex pulerunt dictum regem anglie a toto regno anglie.Et coronauerūt in regē anglie filium primogenitū dicti quon/dam ducis de diort.

e ¶ Grecie eccl'ie roma ne subici.no lunt greci,ls ad obedien tiā sedis a/postolice.ol tpib⁹ Inn. iiij.fuisset re uersi.vt i.c. ls grecos ex tra de bap. tā et si eccl'iā ro.fateant̃ esse primas et sublimio rē.xxij.di.d ɔstātinopo litano.§.j.& sic cū aduer sus eā talit agēdo fides illi⁹ violare videant̃ for tassis here/tici sunt cen sendi per ea qui habētur ea.dist.in.ca. omnes.

¶ Questio.lxxxv.

¶ Si iudex temporalis cognoscat de possessorio in causis beneficialibus cō tra presbyteros in interdicto retinen/de & recuperande.

Curia parlamenti dalph. in materia posses.causa/rum spiritualium & bene ficiorum cognoscit etiā cōtra clericos & presbyte ros i interdicto recupā

Valas i lib.cons. i
11.n.2

a ¶ Ita tenet.io.an.i.c.in litteris.in.ix.col.&.scripsit etiã hic ino. Ubi ipe videt velle q quis tuẽdus est in possessione quã nactus est autoritate illius qui per oĩa se gerebat.vti prelatus lz nõ esset.facit.c.querelam.de.elec. Uti sufficit electo ab obtinẽduz docere eligentem fuisse in quasi possessiõe tpe electionis licet nõ pbet q proprietas iuris eligendi ad illuz ptinet.

b ¶ Dicimus hic ponitur forma snĩe late ab isigni curia plamẽti dalphi. sup iudicio retinẽde possessionis in materia beneficiali. in huiuscemodi quippe iudicio puta interdicto vti possidetis multifariaz fertur snĩa pro varietate scilz modorum agẽdi. de quibus compendiose tangit p do.ioh.fab. in.§. retinẽde in.ix.co.lñ. in versi cu. expediti ex his.

c ¶ Io.fab. in.§. consequens. vult allegare .§. retinende. in princ. vbi dicit domi. iohan. fab. q materia retinende possessionis est tota practica maxime in curia francie vbi quasi omnes cause sunt in casu bonitatis quod est fere vti possidetis.ꝛ facit mentionẽ de casu nouitatis i.d.§.d retinẽde.i.xij.col.i ver.qd ergo,ibi curia frãcie vbi dicit q curia francie non seruat subtilitates in casu nouitatis.sed tuetur in possessione illũ quẽ reperit possessorem indistincte qñtũcunqꝫ per processum appareat de proprietate. Ad terminũ ꝛ materiã nouitatis videt facere quod habetur ꝛ no.in .l. vsum aque veterem.C.de aqueductu.lib.xj.

de possessiõis vt dixi.s.in.i.q. In quo interdicto ad obtinendum in eodem sufficit titulus coloratus ꝛ dicitur coloratus qñ pcessit ab habente ptãtem nec exigitur.q al's ostendatur validitas tituli nisi quo ad formã extrinsecã nec admittitur questio de validitate vl' inualiditate tituli. ita tenent canoniste in.c. in litteris.de resti.spo.ꝛ ponit io.an.in addi.spec.in tit.de resti.spo.in princi.ꝛ glo.in cle.de restit.spo. immo secundũ iuno.ꝛ ioã.an.sufficit probari se autore superiore inductũ i possessionem ad obtinẽdũ restitutionẽ nisi appareret manifeste de nõ iure petentis restitutionẽ.tũc eñi non esset fienda restitutio:qꝛ beneficiũ ecclesiasticum ꝛc. ita tz ioan.an.vbi.s.ꝛ idem io.an post inno.in.c.in litteris[a].de rest.spo.nã prius est qñ cõstat de titulo infecto q quando de.ij.constat vt dicitur in.c.dudum.de decimis. Et similiter in materia possessorij retinẽde cognoscit dicta curia parlamenti prout vidi de hoc anno currente domini.M.ccccl.v.in quadam cã diffinita de mense septembris in manibus anthonij de molena inter duos presbyteros presentis ciuitatis gracionop.cuius sententie tenor sequitur. Decimus[b] ꝛ pnunciamus meritis presentis processus consideratis prefatũ guillermũ bassi fore manutenẽdũ in possessiõe dicte capelle btẽ katherine iuriũqꝫ ꝛ pertinentiarũ ꝛ aliorum bonoruz eiusdẽ. Atqꝫ inhibendũ dicto domino iacobo bouis cui per psentes inhibemus ne ipsum bassi turbet seu turbari faciat in possessiõe dicte capelle ꝛ iurium eiusdem donec aliud per iudicem ordinariũ ecclesiasticũ dictarum partiuz super petitorio ipsius capelle fuerit ordinatum pragmatica sanctiõe seruata manum dalph.in dicta capella apposita ad vtilitatẽ ipsius bassi tollẽdo mictiam.ꝛc. Et in hac vi turbatiua pro qua etiam aduocati frãcie in beneficialibus intentant casum nouitatis.

vt dicit Ioan.fab.insti.de interdictis in.§.consequens[c]. Et debet possessio adiudicari qui potiora iura ostẽderit.vt.l.edicto .C.de edic.diui adri.tol; et no.in.c.lz de proba. Et in istis beneficialibus inter contendentes attenditur titulus iustior iuxta no.in.c.cũ venissent.de in integ.resti.et in.c.ex insinuatione de pcura.et in.d.c.in litteris faciunt not..in.l. fi.duo .ff. vti possidetis.ꝛ in.l.j .C. eod.titu.faciunt que ponit bal.in.l.quotiens .C.de rei ven.dy. et ioan.an.in regula iuris.qui prior.faciunt.c.si tibi qui.de rescriptis.lib.vj.ꝛ ca.ei cui.de preb.eo.li. Et in hac materia dicitur pacificus possessor qui habet possessionẽ sine cõtrouersia iuris: vel facti iudicialis vl' extraiudicialis vt dicit paul.de leazaris.in cle. graui de rescriptis. Sz quero si in istis iudicijs possessorijs pars velit tradere articulos declarantes petitorium ad corroborationem possessorij an debeat audiri vide q dixi.s.quest.lxxj. De pacifico possessore.vide que scripsi in notabilibus meis.in.§.qui patitur controuersiam.

¶ Questio.lxxxvi.

¶ Si pcurator dñs litis decedat ante sententiam an possit sententia ferri in personam domini cause.

Rocurator dominus litis decessit ab humanis ante sententiam diffinitiuã facta assignatiõe ad diffiniendũz an possit snĩa ferri in psona dñi cause. Et videtur de iure q nõ[d] per.l.j.C.de sententijs ꝛ interlo.om.iu. Ecce quid seruatur in dicta curia parlamẽti. Quia aut procurator dominus litis viuit.et tunc seruatur quod scripsi.j. questiõe ccccxxj. Aut est mortuus et tunc sententia fertur in psonaz domini cause persone. Ita sentire videtur dominus preallegata.l.j.in.j.ꝛ.ij col.versi.scias.ꝛ versi. quero in quo defecit.C.de senten.ꝛ interlocuto.omnium iudicum.

d ¶ De iure q nõ. Nã snĩa omisso procuratore lata contra dominũ qui in iudicio non fuit ipso iure nõ valet. quia natura processus dictat, huiusmodi sentẽtiam debere sumere initium in persona pcuratoris. Et ideo sententia deficit in substãtialitate id est in subiecto scilicet Baldus in versi. que.

a ¶ Absq3 alia citatione. certe videtur in hoc casu non fore pcedendū ad sententiā maxime citra citationem per ea que dicit do. bart. in allegata. l. i. ij. col. in versi. itē quero retēto eodē themate. Preterea finge dñz ignorare mortē pcuratoris ⁊ assignationē ad diffiniendum factā. nunquid periclitabiꝛ ex eo fortassis ꝙ volebat ad huc aliquid pro iustificatiōe sue intentionis in medium deducere vel aliquē actū añ vel post sententiaz per se aut p aliū facere. Et ad istud bene facit opinio illa que vult ꝙ citatio necesse habz peruenire in noticiam abñtis vt in glo. in versi. in noticiam. in fine ibi alij dicūt ⁊c. in. l. i. §. item cum ex edicto ⁊ ibi do. bart. q̄ gl. approbare videtur ff. que sen. sine appel. rescin.

b ¶ Iuxta l. ij. aduerte ꝙ ille tex. nō videtur dicere ꝙ citatio facta in persona procuratoris debeat haberi perinde ac si facta esset in persona domini prout hic innuitur. Sed ibi dicitur ꝯm vltimum exemplum glo. quod approbat do. bernar. extra de offi. ⁊ po. iu. dele. c. consuluit. quem do. cy. bar. ⁊ bal. sequuntur in prealleg. l. ij. C. quomodo ⁊ quando iu. Quod monitio iudicis hz vim perēptorie citationis. Si igitur monitio iudicis contenderetur facta i psona domini. tunc vtiq3 essemꝰ in casu illius. l. que vult iudicem sententiam posse proferre licet aliter perēptoria citatio non interuenerit. Sed vbi nulla citatio peremptoria: neq3 iudicis interposita monitio fuisset in persona domini non videtur snia iure constare. vt. l. j. §. itē cum ex edicto. ff. que sen. sine app. rescin. iūcto eo q̄d dicit do. bal. in. d. l. i. in vi. no. i. col. ⁊ in. iij. col. ꝟ. sed qñ potest. C. sen. ⁊ interlo. om. iu.

c ¶ De acti. de cōsti. pec. circa fi. in. v. col. §. postea pueniꝛ. Ubi q̄ñ ꝯcernit ppositā materiaz dicit do. pe. iaco. de are. si pars fuerit pñs ⁊ iudex assignauerit sibi diez ad sñiaz audiēdā. certe nō indigeret alio pemptorio ad hoc. allegat. d. l. ij. C. quo. et quando iu. Et sic p hoc ꝙ dicit ptes pñtem ⁊ ibi assignatū ad audiēdum sñiam videꝛ inuenire esse vera q̄ dicta sunt in ppri. precedēti apostilla.

d ¶ Nō curat hoc verum videtur ꝙ eccl'ia paruz curat in hac spē solēnitatez legalem. vt dicit gl. in. c. suscitata hic allega. Sed hoc intelligendū est cū salis grano quod bene sapuit do. bal. dicens canonistas istā scrupulosam solēnitatem non curarare sed illam realitatē dicere ꝙ tam vterq3 q̄ alter pōt cōdēnari. si citatꝰ est ad sñiam. Qr nō refert quid exequi pollentibus fiat. vt in palleg. l. j. in. iij. col. in versi. quero cuz gl. ibi sed canoniste. Ecce quomodo requiritur ꝙ is citetur ad sententiam qui condēnandus est verum est tamen ꝙ si procurator est pñs pōt tam procurator q̄ dominus in personam procuratoris condemnari. vt sentire videtur prealle. c. suscitata. iuncta gl. j. in fi. ⁊ apertius do. bar. in. d. l. i. in iij. col. in versi. venio. C. de sen. ⁊ interlocu. om. iudi. Et plene no. do. ber. de elec. querelam.

e ¶ Dic ꝙ non. Nam licet verba cōdēnatoria dirigantur in procuratorez. tñ verba executoria debēt

a absq3 alia citatiōe[a] ex quo assignatio ad diffiniēdū fuerit facta in persona pcuratoris iuxta. l. ij.[b] C. quo modo ⁊ qñ iudex. ⁊ notatur p petruz iacobi. in ti. de acti. de consti. pecu. circa finē[c]. Et ita etiā fuit cōclusuz in sententia lata. āno. Millesimo quadringētesimo q̄nquagesimo quarto. ⁊ die vicesima octaua mēsis iunij in cā tunc diffinita inter nobilem iaquemetū de ramusato dñm de alaudo agentem ex vna parte ⁊ nobilem Iohānē piet dominū podij remiti ex alia in manibus Iohānis de molena secretarij dalphinalis. Quo tēpore late sententie erat mortuus raymundus rodulphi pcurator in dicta causa pro dicto nobili Iohāne piet cōtra quē Iohānē piet reum fuit lata sententia mortuo dicto rodulphi. Et hec obseruantia huius curie satis corroboraꝛ a dispositiōe iuris canonici quo iure nō curatur[d] si sententia feratur in personam pcuratoris domini litis. vel in personam domini cause vt dicit gl. in. c. suscitata. in glo. i. extra de in integ. resti. Et etiam ꝯuenit fieri i hac curia plameti. Quia qñq3 fertur sententia in personaz procuratoris domini litis ⁊ qñq3 in personam dñi cause. Sed quid si ambo sint mortui ⁊ pcurator dñs litis ⁊ dñs cause an dabiꝛ sentētia in psonā defuncti. Circa hoc distinguitur q2 aut ex eisdē actio constat de morte vel nō constat. Si constet tunc non pfertur sentētia in psonā mortui. Sed ꝯsueuerūt citari heredes. Si vero non constet tunc si pferaꝛ valet ⁊ tenet sentētia. ita seruatur in dicta curia parlamēti. Si sententia possit mandari executioni contra pcurutatorē litis. dic ꝙ n[e]on si nec cōtra tutorē curatorē ⁊ similes. l. iiij. §. tutor. ff. de re iudicata. ⁊. l. paulꝰ et. l. procurator. ff. de procuratoribus ita dicit Iohannes ferrarij in titulo forma executiōis sententie in glo. preallega. in fine nisi esset procurator in rez suam vt dicit angelus de aretio in. l. si se nō obtulit. ff. de re iudicata. De tutore vide per speculatorem in titu. de executione sententie. §. sequitur. versi. sed pone. ⁊ p gl. ⁊ bar. in. l. que solidū §. etiam. ff. de legatis secundo.

¶ Questio. lxxxvij.

¶ De collecta iponēda in aliqua ciuitate in qua non est bursa communis et de multis questionibus materiam munerum concernentibus.

Si villa aut cōitas alicuiꝰ loci nō habeat bursā ꝯmunē pōt talis cōitas imponere collectā ⁊ soluere illis q̄bus teneꝛ. l. j. §. si nemo. ff. quod cuiusq3 vniuersitatis. ⁊ no. ibi in gl. ⁊ in spe. de executiōe sen. §. sequiꝛ. ver. q̄d si vniuersitas facit. l. ij. in pnc. ff. de alimē. ⁊ ci. leg. ¶ Et si illi de vniuersitate nolint collectam imponere iudex potest eis imponere ipsis prius vocatis vt. l. fi. C. d mune. patri. li. x ¶ Et ex actores deputati ad exigēdū talē taliā seu collectā possunt capiꝛ cōueniri lapso termiō eis dato ad exigendum

referri ad dominũ nõ aũt ad procuratorẽ vt p dñz bartho. in preallegata. l. j. in. iij. col. in ver. q̃ro quid sie contra. ibi aduerte. Sed istud verificatur in procuratore actoris qui vicit in causa vt ibi exemplũ et dictum domini barth. insinuãt. Et ideo illud nõ videtur facere pro ratione solutionis questionis p posite que loquitur in procuratore illius qui succubuit. Speculator dicit ꝙ q̃uis sẽtentia lata fuerit ĩ pcuratorẽ executio tñ fiet ĩ bõis dñi. si hũit a dño mãdatũ. Si ꝓo sine mãdato litigauit. tunc fiet in bonis pcuratoris vt titulo de sẽtẽtia execu. §. sequitur videt. ij. colũ. versi. sed 7 ñ acta. ad hec vide. d. bart. in. l. fi. se nõ obtu. lit. in princi. ĩ ver. sz quero qd ĩ procuratore. ff. de re iudi.

a ¶ Ulteriꝰ circa hec q̃ro. Hucusq ꝙ inclusiue autor tetigit sex questiones/ q̃s domi. bart. seriatiz oẽs psequitur in dicta. l. si se non obtulit. §. actor. ff. de re iudi/ vide dominũ bal. in. l. etiam in quinta colũ. versi. modo. videndũ de collecta. C. de execu. rei iudi.

b ¶ Quia de forẽsibus. Quo autem ad hunc membrum distinctionis videtur subdistinguendum. vtrum pensitatio aliqua imponat predijs ppter predia/ 7 tenẽtur oẽs etiã forẽses, vt ff. de mune. 7 hono. l. fi. §. patrimoniorũ. Uel an iponatur personis propter res 7 tunc nõ tenentur nisi subiecti. vt. l. rescripto. §. fi. ff. de mu. 7 hono. Et hoc est verum nisi aliud in priuilegijs esset indultuz. vt l. munerũ. §. mixta. ff. de mune. 7 hono. 7 lege municipali siue cõsuetudine sit cautũ ꝙ ista predia p talibus muneribꝰ sint obnoxia. etiaz si sint pdia forensium. Quia consuetudo eq̃paratur priuilegio' vt ĩ c. super quibusdam. §. preterea. extra de verborũ signifi. et C. de agri. 7 censi. l. domini prediorum. lib. xj. Et ad hoc vt forensibꝰ possit imponi collecta. fiunt statuta vt predia sint tributaria/ 7 ꝙ collecte succedãt loco tributorũ seu censeantur esse tributa vt no. dominus barth. ff. ad municipẽs. l. idẽ liber. §. solam. / Hec ita, dicit dominus bal. in. l. omnes ij. col. in versiculo speciales autem impositio. C. fine sensu vel reliquis fun. cõpa. non posse. vide dominum archidia in. c. de imu. eccle. lib. vj. 7 do. oldra. consilio. clxix factum est tale et. c. sub ti. de censi. extraordi. ad municipia. 7 specu. de censi. §. nunc dicendum. iiij. col. versi. pono reginus. 7 ibi dominus iohan. and. in additio. ad speculato. super ver. §. finali.

et soluendũ. vt. ff. de mu. 7 ho. l. j. circa principium. ibi decẽ primatus 7c. Et ipsi exactores postea poterũt exigere ab alijs de vniuersitate vt dicit barth. in. l. iiij. §. actor municipum. ff. de re iudica. 7 ita videmus quotidie seruari et fieri in exigendis talijs 7 subsidijs dalphinalibꝰ. ¶ Sed quia supra proxime dixi ꝙ exactores talliarum possunt conueniri 7 compelli ad soluendũ pro communitate. Ponamus casũ ꝙ exactores deputati ad exigendũ subsidia dalphinalia nõ sunt soluendo aut alias thesaurarius dalphinalis receptor talium subsidiorum non possunt cõsequi solutionem a tali vel a talibꝰ exactoribus. An ipse possit iuridice cõpelli facere duos vl' plures d alijs hominibꝰ ditioribus talis vniuersitatis prout quotidie videmꝰ fieri per thesaurarium dalphinalem. barth. in. d. l. iiij. §. actor. ff. de re iudi. dicit ꝙ non et bene qꝛ non est debitum cuiuslibet proprij sed vniuersitatis. l. in tantũ. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. Et ita etiaz vidi obseruari 7 relaxari tales p thesaurarium arrestatos in hac ciuitate grationopo/ Sed iuxta hec vlterius quero. aliquis de vniuersitate ẽ adeo pauper ꝙ nõ põt soluere ratã seu quotam talis subsidij dalphinalis sibi impositã. An alij de vniuersitate soluent pro eo. dico ꝙ sicvt. l. j. C. de omni agro. deserto lib. x. 7 ita etiã seruat. ¶ Ulterius circa hec quero [a] an talis tallia dalphinalis debeat pequari inter subditos pro solido 7 libra vel per capita/ Inno. in. c. graue extra de sen. excõi. videtur dicere ꝙ p solidos et libras hoc est fm facultatẽ patrimonij barth/ tamẽ distinguit circa hoc si dicto. §. actor municipũ/ tamẽ quicquid sit d iure cõsuetudo huius patrie dalphinalis/ scz in aliquibus locis videlicet in oylẽtio ĩ briansonesio 7 certis alijs locis ꝙ sit perequatio p solido 7 libra/ In alijs vero locis fit per capita pro modo facultatũ vt in hac ciuitate graciono. 7 pluribꝰ alijs locis que consuetudo attẽdi dz vt dicit bar. in simili in. l. j. C. de mulie. 7 in quo loco libro'. x/ Ulterius et quinto circa hec quero vtrum forẽsis qui alibi habebat possit compelli contribuere in dictis subsidijs dalphinalibus cum ciuibus. huius ciuitatis gracionopo. pro rebꝰ 7 possessionibꝰ quas ĩ hoc territorio gracionopo. habet. bartho. dicit ꝙ non: in dicta. l. j. C. de mulie. 7 in quo loco in. q. que incipit/ Sz quero cui possit ĩpom hec collecta 7c. Puto tñ circa hũc passuz fm tempora que in hac patria dalphinali incurrunt sic distinguẽdum/ Quia aut [b] loquimur de forensibus [b] 7 incolis patriarum regni francie sabaudie 7 puincie que nobis cõuicinantur qui forenses habent bona in hac patria licz in ea nõ habitent 7 tunc coguntur contribuere p rebꝰ quas in hac patria possident de consuetudine vt vidi in illis de turnone in regno frãcie/ 7 in illis de tincto in dalphinatu qui hinc inde cõtribuunt in subsidijs regijs et dalphinalibus pro rebus 7 possessionibꝰ q̃s hincinde habent/ Similiter faciunt etiam illi de lugduno contra forẽses pro rebus quas in eadem ciuitate lugduni possident/ Et similiter faciunt etiaz illi de sancto simphoriano auzonis et circũuicini cõtra illos de lugduno qui etiã habẽt possessiões vt dixi etiã. j. q. cccxcvij/ Aut loquimur inter subditos 7 incolas huius patrie dalphinatus/ 7 subdistinguo qꝛ aut subditus dalphina. perequatur ĩ loco in quo fouet domicilium pro omnibus rebus et habita cõsideratione per perequatores ad oĩa que ipse possidet alibi ĩ dalphinatu 7 tũc nõ ꝯpellit alibi p rebus quas alibi possidet/ Aut in perequatione fa

...cta in loco originis non habetur cōsideratio p perequatores nisi ad bōa q̄ ipse habet in loco in quo ipse fouet domiciliū & tūc cōpellitur cōtribuere alibi pro rebus alibi in dalphi. existentibus. Et ita semper vidi fieri & obseruari triginta ānis proxime lapsis a quo tēpore circa inchoaui practicare i hac ciuitate gracionopo. & ideo q̄n veniūt querimonie & dant supplicatiōes presidēti huius curie parlamenti. & q̄ p tēporibus fuerūt semp ɔsueuerūt decretare tales supplicationes hoc modo a rescribat castellanus[a] si supplicans fuerit perequatus in loco domicilij habita consideratione ad oīa que possidet in dalphinatu vl' ne vt p uideri possit &c. b Alteri⁹ vi & quero[b] iuxta hec an si fiat collecta in vna ciuitate p negocijs ciuitatis debeat ciuis perequari in talia pro rebus etiā quas ipse extra ciuitatē habet. licet itra dalphi. vide que dixi. s. q. v. Alterius quero iuxta p̄missa q̄n fit perequatio subditoꝝ dalphi. an dēat hēri ɔsideratio p p̄eq̄tores ad bona mobilia sicut ad immobilia c Bart. dicit φ sic in. d. l. j.[c] C. de mulie. & ita etiā seruat cōsuetudo. Alterius & octauo quero iuxta p̄missa hic ciuitas gracionopo. aut aliqua alia presentis patrie vult facere collectam. an possit facere sine autoritate domini nostri dalphi. aut curie parlamenti. d bar. i. d. l. j.[d] C. de mulie. videtur velle sic dicere φ aut impōitur collecta propter necessitatem ciuitatis & tūc potest facere de iure sine autoritate. vt no. i. l. j. §. penul. ff. q̄d cuiusq3 vniuersitatis no. etiā per inno. in dicto. c. graue extra de sen. excōmunica. quos sequitur do. pe. pape in quodā suo cōsilio incipiente ad dubia &c. Nō tamē possunt illi de cōmunitate se ad inuicē congregare ad istos actus sine licētia domini superioris vt plene tetigit dictus domin⁹ petrus pape in dicto suo consilio in tertio dubio & vide que dixi j. q. xvj. Aut ciuitas vult imponere collectam pro vtilitate publica vt pro soluendo domino nostro dalphino aliqd donū sibi per ciues factum & tunc non e potest[e] sine autoritate & licentia superioris vt. l. placet. C. de execu. mu. ita dicit ibi barth. Sed quicquid sit de iure de consuetudine tn̄ huius patrie ciuitates aut alie ville vel cōmunitates non possunt indicere collectā siue pro eorum necessitatibus siue pro vtilitate publica sine autoritate curie parlamēti aut iudicū inferiorum presentis patrie dalphi. & si contrarium faciāt inq̄stantur & puniuntur arbitrio iudicantis. ita vidi semp fieri & obseruari triginta annis & vltra quibus in hac ciuitate graciono. stetitam in practica φ in hac curia parla. Alteri⁹ & nono q̄ro. an q̄s p re quā restituere tenet debeat soluer collectā. credo φ n̄ p. l. nēo. f ff. de in inte. resti. vt ibi no. p bar.[f] ratio q2 non videt talē rē habere. l. iij. §. hec verba in fi. ff. de nego. gest. & l. lucius. §. idem respondit. ff. de minoribus

¶ Questio. lxxxviij.

¶ An doctores teneantur ɔtribuere in subsidijs dalphinalibus & de aliquibus alijs questionibus gradu3 doctoratus concernentibus &c.

a ¶ Rescribat castellan⁹ &c. Hic ponitur forma decreationis supplicationis dum habenda est ratio perequationis.

b ¶ Alterius & vi. q̄ro. Quo ad hanc questionē vide do. barth. in. l. j. v. col. i ver. itē q̄ro aliquis est hic ciuis. C. de mulie. & in quo lo. li. x. Et ibi videtur dicere φ non debet quis perequari p rebus que alibi soluūt tributū. nisi collecta imponeret ab eo q̄ habet iurisditionē vniformē in omni loco. vt a pricipe. Et tunc debet soluere p rebus q̄s h3 vbiq3 et in hanc opi. videt fere concurrere do. io. an. in c. j. in ver. de hoc dubitatur. extra de immuni. eccle. lib. vj. et post eū ibi idē do. p. de anchara. in ṽsi. vltimo quero. vide do. oldrad. in dicto consilio. clxix. et spe. in. d. §. nūc dicēdū. versi. pono. reginus ac ibi in addi. ioh. an.

c ¶ Bart. in dictō. li. in. v. col. in versi. item quero pro imponenda collecta omnes res sc3 mobiles et immobiles debent estimari.

d ¶ Bartol⁹ in dicta. l. j. in. iiij. col. in ver. q̄ro hic primo.

e ¶ Et tunc non potest. Hoc ē verum vt ibidē sentire videtur do. bart. de iure s3 de facto pōt nisi esset ciuitas que nō recognoscit superiorē & talis qui q̄n sibi placet posset imponere collectam.

f ¶ Notatur per bart. Ita ibi videt sentire dominus bart. in ver. vnde si imponeretur collecta. Sed caue q2 do barth. nō loquit in t'minis casus huiusce q̄stionis. Ipe eū dicit φ si imponeret collecta p re quā quis habet. nō tenet soluere p ea re ad quam cōpetit restitutio vel alia actio: q2 eā re nō h3. Sed statuū debet intelligi de re quā quis vere habet. vt in dicto. §. hec verba siue ergo &c. ecce quomodo loquitur in alio casu videlic3 q̄n q̄rit an quis teneatur ad collectā p re ad quā sibi cōpetit actio vl' officiū iudicis. Non aūt loquitur in casu quo querit an q̄s teneatur ad collectam p re ad quam cōpetit actō aut restitutio ꝫ sc3. vn ex theorica do. bart. patet decisio. casus nr̄i in ṽsu. Et sic p re quam q̄s restituere tenet de3 solui colle. quā cōputabit in rei resti. vt in sili videm⁹ de colo. & inq̄li. q̄ si soluerit collectā eā cōputant in possess. vt dicit spe. de cēsi. §. nunc dicendū in. v. col. versi. itē pone q̄dam vicini & ibi io. an. i versiculo. de via pub. immobilia possunt se conseruare indennes p retentionē fructuū: etiā vbi compellerentur ad soluendas datias vel collectas de facto & nō de iure vt per domi. bal. in. l. cum duobus. §. si in coeūda. versi. tamen colonus. ff. p pro socio. Et facit φ possessor tenetur ad onera soluenda etiam pro tempore p̄terito ſm do. cardinalē in clemē. j. versi. xj. quero & ver. quero an possessor de censibus. Collecta eñ per possessorem solui debet. l. fi. & ibi domin⁹ Bal. in tertio notabili. vbi dicit quod teneas menti. C. sine censibus vel reliquis. Et hoc ē verum siue quis possideat iure proprietatis siue pignoris. domin⁹ bald. in. l. in summa. C. de pignoribus.

a ¶ Bartholꝰ. nihil ibi d̄ hoc per dñm bar. q̇. non
reperiṫ aliq̇d scripsisse suꝑ dicta. l. societas. Sed do
minꝰ bal. ibi. in princ. l. no. ex dicto. §. societas. equi
parari nobiles et litteratos quoad beneficia obti
nēda. Crederē tñ ꝙ voluit allegare dñm bar. in. l. j.
C. de dignitat. lib. xij. vbi ample ⁊ discrete tractat
materiã no
bilitatis.

Primo enĩ
q̇d sit nobi
litas. Scd̄o
ꝑ qd̄ discer
naṫ nobilꝭ a
plebeio Ter
tio qui dicã
tur nobiles
Quarto an
diuitie con
ferãt ad dã
dam nobi-
litatem
Quarto
quotuplex
ē nobilitas
Quito. que
sit nobili-
tas theolo-
gica seu su-
pernatura
lis. Sexto
q̄ sit nobili-
tas natura
lis. Septi
mo quot modis consideratur nobilitas naturalis
Octauo q̇d sit nobilitas policita seu ciuilis. Nono
an in vno loco quis possit esse nobilis ⁊ in alio non
Decimo an quis per militiam efficiatur nobilis.
Undecimo an ⁊ qua pena puniatur qui ꝓpria au-
toritate fecit se nobilem. Duodecimo an sit dare ca
sum in quo princeps pōt cōpelli dare nobilitatem
Tredecimo an ꝓpter vicia aliq̄n q̇s ꝯsequaṫ nobili
tatem. Decimoquarto an possit alicui ꝯferri in pũ
cto mortis. Decimoquinto an nobilitas sit virtus
Decimosexto an nobilis in actibus vt pote electio
nibus testimonijs ⁊ ceteris talibus p̄feratur alijs.
Decimoseptimo q̇s possit nobilitatē ꝯcedere. De
cimo octauo an alius p̄ter principē possit cōcedere
nobilitatē. Decimonono an ciuitas vel populus
suo statuto possit derogare nobilitati. Uigesimo
an per statutũ possit fieri nobilitas vel dignitas q̄
nō est de iure cōi. Uigesimoprimo an decuriones
sint nobiles. Uigesimosecũdo an oīs militia faciat
quē nobilē. Uigesimotertio an de iure cōi aliter pu
niaṫ nobilis q̄ ignobilis. Uigesimoq̄rto q̇d opeṫ
ꝙ multotiēs ⁊ in officijs ⁊ in penis est nobiliũ cōdi
ctio peior. Uegesimoq̇nto qũo fit ⁊ q̄liter ostēdiṫ ꝙ
q̇s facit quē nobilē. Uigesimosexto q̄ officia faciũt
quē nobilē. Uigesimoseptio qũo dñt formari arti
culi in mō ꝓbãdi nobilitatē. Uigesimooctauo vsq;
ad quem gradũ transeat nobilitas q̄ manet a gñe

Sed q̇ro an dñi doctores le
gum in hac ciuitate gracio
nopo. practicantes q̇ nō cō
sueuerũt officiũ ꝓcuratiōis
exercere sed honeste ⁊ honorabiliter
practicare ⁊ viuere tã de eoꝝ patrimo
nio q̄ de patrocinijs teneantur contri
buere in subsidijs dalphinalibus. Et
pro introitu dicendorum premitto ꝙ
in donis gratiosis. ⁊ subsidijs dalphi
nalibus que frequenter istis istis tem
poribꝫ anno q̇libet dño nostro dalphi
no ꝯceduṅt nō fit aliq̄ exceptio nisi cle
ricos clericaliter ⁊ nobiliũ nobiliter vi
uentiũ. Hoc p̄supposito videtur dicen
dum de iure ꝙ dicti dñi doctores dñt
esse exēpti cũ debeãt cēseri nobiles no
biliter viuentes triplici ratioe. Pria
ratio quia glo. ij. in. l. societas. §. socie
tas. dicit ibi esse arg. pro bene littera
tis ꝙ ita. vt nobiles recipiantur. in ca
nonicã. ff. pro. socio. quia non refert an
habeatur nobilitas naturalr̄ an ex ac-
a cidēti vt ibi dicit bar.[a] peritura que
ibi copiose allegat facit. l. primos ibi.

¶ Ex eniuero oībꝫ in his iuris articulis aut alibi nō
memini me legisse do. bar. qd̄ hic diciṫ dixisse: sed bñ
cōtrariũ sensisse. vt in dicta. l. i. vij. col. versi. Agitur
nobilitas iuncto versi. seq. vbi notaṫ differētia iter
nobilitatē naturalē et nobilitatē politicã seu ciuilē

lsataq; malitia. C. d̄ primis sacr. scri.
lib. xij. Ad idem glo. in. l. prouidendũ.
C. de postulando. dicit ꝙ sententia no-
b bilitat[b] si verbum nobilissimos. ibi
in tex. positũ accipiatur proprie ad idē
glo. in. c. de multa extra de prebē. que
dicit ⁊ ita scia nobilitat hoiem que pre
cio nũmario cōparari nō pōt. ff. de va.
⁊ extraor. cog. l. j. §. est quedam. Scd̄a
ratio q: aduocati nō minus militãt q̄
illi qui gladijs clipeis ⁊ thoracibꝫ nitũ
tur vt. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iu
diciorum. ideo nullũ personale munus tꝫ
aduocatis imponi nisi iudicãdi. l. sanci
mus. eo. ti. iũcta. l. ad similitudinē. eo.
ti. facit. l. C. de aduo. iudiciũ. ibi post q̄
aduocationis deposuerint officium di
gnitate q̄dam nostra liberalitate po-
tiaṅt ⁊c. Et dicit ibi bar. no. ꝙ doctor
q̇ deposuit aduocatiōis offm̄ est in di
gnitate ⁊ dr̄ clarissimus. Tertio ꝓ hoc
facit qd̄ habetur expresse in. l. medicos
C. de professoribus. ⁊ medicis lib. x. ibi
doctores legum vna cum vxoribus et
filijs necnon ⁊ rebus quas in ciuitati-

illa natura
liter. i. ex na
tiuitate seu
rōne natu
rali induciṫ
ista autem
accident alr̄
videlicet ex
origine pa-
rentũ vel di
gnitate pro
pria ꝑficisci
tur. et isto
secundo mō
nobilitas
sumpta est.
vera nobili
tas ꝰm quã
differt nobi
lis a plebe-
io et put ac
cipitur apd̄
nos et in fo
ro nostro
Et sic non
parui refert
an nobilitas
veniat ex natura an ex accidenti: sed verum quo ad
veram nobilitatem prout sumitur apud nos ⁊ in
foro nostro ꝙ non refert. vtrum nobilitas ex proge
nie. vtrũ ve. ex scientia val alia quauis dignitate ꝓ
cedat. Et ita putarē autorē dicere voluisse. Ipe enĩ
fortassis credebat ꝙ illa nobilitas que venit ex ge
nere esset a natura. ⁊ illa que obuenit ex sciētia foret
ab accidenti. hoc vtiq; verum. primũ nempe falsum
Utrũq; enim ex accidenti vt pulchre sentit dominꝰ
bartholus in prealle. l. j. in. vj. col. v̄si. videndum est
et. ix. col. v̄si. ex his sequitur. ⁊ facit quod ex origine
quis non efficitur nobilis. sed princeps seu lex no-
bilitat quem propter suam originem: vt notare vi-
detur dominus bartho. in. l. si mulieres. C. de inco-
lis. libro decimo.

b ¶ Sciētia nobilitat. facit optime. c. venerabilis.
de prebē. et digni. et. ff. de excusa. tuto. l. dicimus. in
fi. vbi dicit vlpi. iurisc. nobilissimum rōne sue clarissi
me tã iuris sciētie q̄ elegãtie latini sermonis. Et vi
de pulchrũ tex. de nobilitate virtutũ. in. c. nũq̄. lvj.
dist. Et glo. in. c. qm̄ verus. xxiiij. q. j. vide panor. in
ca. super eo. in pe. col. v̄si. Quarto nota de test. Qd̄
autē doctor sit nobilis apparet ex. l. iudices codē
titulo de dignitati. ⁊ ibi dñs bartholus dicens ex
hoc apparet ꝙ iudices ⁊ doctores iudicãtur esse no
biles. qui tñ exuti dignitate iter priuatos habeṅt.

a ❡ Sed bartholus fortassis.d.bartho.mot9 fuit ita sentire ppter verba in fi.dicte.l.medicos.ibi q facilius liberalib9 studijs et memoratis artib9 multos instituat.i.instruat.s.discipulos vel scolares. credere tn certissimu de iure doctores postulantes habere.imunitate ab oibus salte psonalib9 muneribus.ipsi em

sunt hi quos ille diu9 iustinian9 sacratissim9 imperator iuenire summopere studuit eos vocitas oratores maxime scientie.iusticieq satellites.ac optimos athletas iudicior.vt in phemio digestor.§.discipuli.Igitur sunt et hi protestatibus inclitis imperatoribus leone et anthonio q censetur non minus puidere humano generi q si prelijs atq vulnerib9 priam parentesq saluarent.

bus suis possident ab omni functoe et ab omnibus muneribus vel ciuilib9 vel publicis imunes esse pcipimus etc. et facit clementina.ij.de magistris.ibi quod plerique eoru q in quauis scietia i doctorat9 vel magisterij assumerent honore etc. Et credo q ista sit veritas de iure q doctores no teneatur in dictis subsidijs contribuere licet Barth. in dicta.l.medicos et in.l.j.C.de mulie.et in quo loco lib.x.intelligat illam.l.medicos in doctoribus actu legentibus. a Sed bar.a forte male dixit.q2 text9 ibi indisticte loqtur de doctorib9 Ergo indistincte est ad intelligedu etiam de alijs doctoribus non actu legentibus iuxta.l.de precio.ff.de publiciana nec ipse bar.aliqua lege aut rone limitat illam.l.debere intelligi.de doctoribus actu legentibus et sic erubescit sine.l.loqui iuxta auctenti.de triente et semisse.§.psiderem9.col.iij.q2 no sufficit dicere sic est nisi ratio assignetur. xxiij.q.iij.c.j.Sic etiam non sufficet dicere sic statutum est nisi causa statuti assignetur.xxj.distin.c.oia attetis maxime ronibus vrgentib9.s.tactis.Sz forte bar.qui actu legebat fuit affectionatus.ita dicere propter laudem sui et aliorum doctor actu legentiu.Et ita est verisilr psumedu cu ipse absq aliqua lege aut rone ita dixerit volendo restringere.tex.dicte.l.indistincte loquente.Et ideo repio q recolede me

Hinc et merito aduocati dicuntur milites inermes litteratoria militia militantes.militant namq patroni causarum qui gloriose vocis confisi munimine laborant vitam ne amittant quod habent spem vt acquirant quod nondum habent.posterosq defendunt ne plectantu ne infamentur ne in seruitutem redigantur.vt per do.odofre.et cy.in.l.fori.C. aduoc.di.iudicior.l.pximos.et ibi glo.i.C.de proxi. sacr.scri.in lib.xij.iuncta.l.aduocati.C.de aduoca. di.iudicioru.et ibi dns bal.dices aduocatos militibus exequari.q2 p eos taq per milites vita et patrimonia hmoi defenduntur.et ibi no.q aduocati ita militat in legibus sicut milites in armis.et ita sunt necessarij aduocati ad salutem patrie et singulorum sicut sunt necessarij milites armate militie.Ibidem dicit dns bar.q aduocati magis sunt necessarij rei publice q milites.Ad pdicta facit glo.sup verbo in

digere in.c.eu ex eo.de electionib9 lib.vj.Et quid vltra dixero tex.e apertus in.l.sancim9.C.de aduoca. diuer.iudicioru.vbi dns bar.et bal.dicut q aduocatis nullu mun9 personale dz iniugi nisi necessitas consuledi arbitradi seu iudicadi vn ibide subiugit dns bal.q no possunt cogi aduocati ad faciendam guardia seu

morie do.steph.guilliois legu doctor et miles tuc psides dalphi.scripsit manu sua ppria in margine sui bartholi sup dicta.l.societates.ff.p.socio.qd anno.M.cccc.xvi.d mese septenbris fuit ordinatum in consilio in fauorem dni pe.blondi in legib9 bacala.q ipse non debebat cotribuere in dictis subsidijs dalphinalibus.Et sic contra opi.bar. fuit determinatum et bene per iura et ratioes supratactas.Multo ergo magis debent esse exepti dni doc.pntis ciuitatis a cotributioe dictorum subsidioru dalphi.tanq nobiles nobiliter viuentes cum per insignia doctoralia distinguantur a plebeis et popularib9. Et a populo nobiles appellatur in instrumentis et alijs actibus pro quo facit quod dicit barth.C.de dignitatib9 b lib.xij.super rubrica b.dicens q ille est et censeri debet nobilis quia populo talis nominatur et reputat.vn etia portat zona deauratura qd plebei no faciunt.Et preterea qn doctores aliq acqrunt de feudo dalphinali consueuerunt io camera coputoru dalphi.retineri et inuestiri soluedo simplicia laudimia sicut alij nobiles hui9 patrie qd non ita fit in plebeis qui non consueuerut i dicta camera nec p dnos parlameti inuestiri nisi prius soluant duplicia laudimia.Ido etia sm hac consuetudinem non debent interpretari neq censeri de numero plebeiorum et po

custodia vel aliqd mun9 psonale.qd bene not.q2 magnum puilegiu est. nempe hoc vera esse credere si ipse q aduocat per statutu tempus.h est quinquenium iuxta §.sed quia solutum est in phemio digestor.legum cruditioni digno scatur in iudasse.vt.l. iubemus.§. nec decetero.C.de aduoca.diuer iudicio.et.l. petitioes et ibi.do.bal. C.eode.tit. et ideo dixi insudasse q2 non sufficit diu studuisse.sed

bene nec hierosolimis fuisse etc.vt in glo.in versicu. superatus.l.vnicuiq.C.de proxi.sac.scri.lib.xij.na aduocatus etiam si factorum et rerum peritiam habeat.non tn numerandus est inter aduocatos nisi sit doctus.cu appellatione aduocatoru no veniut indocti ita pulchre sentire videtur glo.vnica.in.l.ij. C.de postulan.sicut enim doctor qui no est idoneus habet honore sine fructu.q2 no gaudet priuilegijs doctoratus.vt per dnm cardinalem in clemen.ij.in prima questione.d magistris.ita de aduocato idocto pariformiter dicendu videt.Ɔ que facit qd dicit de eo qui per saltu est promotus.q2 non habet puilegium.vt.l.nemo.et ibi not.glo.fi.C.de aduoca.diuer.iudiciorum.

b ❡ Bartho.super rubrita vult allegare dnz bar. in.l.prima.in vltima colu.in.§.fi.ex istis manifeste apparet.ibi dicas ergo.C.de dignita.

a De numero nobilium. Oēs aūt doctores sūt nobiles per.l.prouidēdū.C.de postulā.vt dicit do/minus alexander in addi.ad dominum bart.in pro he.C.in versi.quero circa hec.super versi.tunc esset comes.vbi in dicto ver.quero tenet domi.barth.q doctoratus est dignitas.et in.l.oēs.C. de decurioni bus lib.x.

pulariū sed de numero nobilium [a] maxime quia dicti domini doctores ī hac ciuitate viuunt nobiliter et non va dunt per curias nisi ad supremā curiā parlamenti ibi aduocando absq se im miscendo alicui officio procurationis prout alibi aliqui faciunt. Et in hanc partem declinare videtur esse iustum equum et honestum qr ex eis princeps et patria decorantur [b]. Et hac etiā ratione imperator voluit eos eē exem ptos ab omnibus muneribus [c] ci/uilibus et publicis in dicta.l. medi/cos.ā.dixi.Et vidi q de hoc anno cur rente.M.cccclv.ad querimoniam do minorum aduocatorum presentis ciui tatis fuit hec questio posita in delibe ratione consilij in quo erant dominus cancellarius et domini parlamenti et fuit opinatum.sed non fuit pro tunc facta conclusio.Tamen hec dixi hic in serenda pro mei memoria et decisione quam in futurum fieri videbo hic sub iungam. Et de hac materia vide que plenius dixi infra questione ccclxxx.et viij.Et ibi reperies decisionem presen tis questionis.quia ibi fuit decisum q doctores nō debent contribuere in di ctis subsidijs dalphinalibus. Sed an premissa locum habeant in recipienti bus gradum doctoratus ex rescripto vel bulla.credo q non per ea que legū tur et not.in.l.si ita quis.ā.ij.ff.d lega. ij.Et vide iohan.fab.instituta de iure natu.gen.et ciuili.An aūt doctorat⁹ sit dignitas dic q sic p clementi.ij.de ma gi.et tenet bartho.in.l.j.C. de nouo.C. componendo.Quia etiam ibidem po nit de comite legum.et quis debeat di ci comes legum.Sed iuxta hec quero an doctores leguz debeant in integrū restitui.dic q non vt no.glo.in.l. pro/fessio.C.de muneri. patrimoniali. lib. x.et vide super hoc salicetum in lege si ex legati causa.ff.de verbo. obligatio. in sua repetitione et Bald.in.l.rez ma

b Decorātur p̄ficinio nāq ad uocatorum humano generi proui/detur quasi armis patria defen/deret̄.scien/tia vero doctoruz mun dus illumi/natur vt vi/det̄ dicere glo.in.c.cuz ex eo.super ver. indige/re. de elect. li.vj.vbi di/cit do. pet. de anchara q ecclesia dei summe indiget vi/ris littera/tis.non por cis vel ali/nis deferra tis.Et facit ad materiā qd habet̄ p tex.C.de iu/sti.codice cō fir. in prin. et ibi domi. odofre.

c Omnibus mune/ribus. etiaz realibus.vt tenet domi. barth. in di cta.l. medi/cos.et domi nus cardi/nalis in pre di.clemē.ij.de magistris.et specu.titu.de reo.ver.itē medicus.ibi et doctor legum oī gaudeāt immunita te.et glo.in.l.his oneribus.et in.l. sunt munera.ff. de vacati.mune.qua quidem immunitate dz gau/dere aduocatus si sit doctor.nam si aduocatus qui tantum statuto tempore leguz eruditioni inheserit habeat vacationem munerum personaliuz nunqd et rationabile est vt aduocatus insignijs doctorat⁹ benemerito decorat⁹ aliquid habeat supra simpli/cē aduocatū.et sic ēt patrimonialiū muner vacatio nē p̄seqt̄. q niam non potestis di ci doctor in utilis siue n̄ idone⁹ qui aduocatio/nis officiuz pbe et glo/riose didicit exercere. et ideo omni immunita/te perfrui d bet.iuxta ea que sentit. dominus cardinalis in clemen.ij. in.j.q.de magistris.

ioris precij.C.de rescin.vend.in sua re/petitione.An vxor doctoris post mor tem viri debeat vocari domina. vide bar.in.l.si post mortem.ā. finali.ff.de bono.posses.contra tabu.De prero/gatiuis doctorum vide que scribit do minus stephanus guillionis leguz do ctor presidens quondam dalphinalis in quadam sua propositione quam ipse fecit que incipit.Et nō erit apud te acceptio personarum vbi ponit sex decim prerogatiuas.Sed quero si fi/at iniuria doctori legum facto vel ver/bo an possit agere lege iulia.de vi pu/blica.dic q sic per.l.lege iulia.la prima ff.ad.le.iuliam de vi publica.ibi orato res id est doctores artium.

Questio.lxxxix.

An procuratores qui sunt de nobi li genere procreati.et exercent officium procurationis teneantur contribuere in subsidijs dalphinalibus.

Sed quia in hac ciui tate gracionopoli. sunt aliqui nobiles qui practicant in cu rijs et exercent offi/ciuz procurationis An ipsi debeant exi mia contributione dictorum subsidiorum dalphinalium. vidi de hoc anno currente.M.cccclv. in presentia domini cancellarij et domi norum parlamenti determinari q nō cum non viuant nobiliter quia officiū procurationis vile reputatur. vt.l. si d quis procurationem [d] .C.de decu/rionibus libro.x.cum alijs iuribus ibi per glo.allega. iuxta premissa.quero vtrum assumens sibi nobilitatem per se puniatur et qua pena puniatur vide e Bar.in.l.j. [e] .C.de digni.ibi sequi/tur in diffinitione illata et c.

Questio.xc.

d l.si qs procuratio/nem.ibi no. do.barth.q officiū pro/curatoris ē vilissimum. et iō nullo modo aduo cati volunt esse pcura/tores. Et idē censetur de officio ta bellionis.vt l. vniuersos et ibi.d.bar. C.eodem.ti tulo de de/curionibus lib.x.qa ge/nus negoci/ationis est vt dicit glo/sa in.c. sicut extra ne cle rici vel mo/nac.seculari.nego.se imis.et facit ad predicta quod no.dominus Bartholus.in.l.neq.C.de dignitati bus libro.xij.

e In.l.prima.videlicet.viij.col.ver.nobilitas est

ibi sequitur in diffinitione vbi dicitur ꝙ nullus pōt habere diginitatē a seipso sed oportet ꝙ p aliū cōferatur τ sua autoritate assumēs eandem incidit in crimē falsi. vel in .l. iuliā. maie. ad hec facit quod dicit dn̄s bal. de eo qui se asserebat sacri palacij. fin. l. data opera. xiij. col. ver. de eo qui se asserebat. C. qui accusare nō possunt. vt quoq3 in simili dicitur de illo qui ingerit se p doctore cu3 nō sit tenetur d crimine falsi. vt dt do. bar. in .l. reddatur. C. de p fesso. et medi. libro .x. τ istud ē verum si exerceat actus doctorales seu doctori cōgruētes. quia tūc punitur pena falsi. secus aūt si nō faciat aliquē actū doctorum. sed dn̄ taxat se doctorē appellet. quia eo casu non venit puniendꝰ pena fal. sed extra ordinaria. ar. l. si quis ij. C. de aq̄ductu. li. x. τ ita in simili dicit dominus bal. de illo q̄ se fingit clericu3 vt in .l. qui sub pretextu in fi. C. de sacrosanctis eccle. τ formaliter ita sentire videtur dominus alexander in apostilis super dominum bartholum in .l. eos qui. §. pro milite. ff. ad .l. corne. de fal. τ pariformiter videtur distinguēdum inter illum qui simpliciter se nobilem appellat. τ inter illum qui aliquem actum facit se ingerendo vt nobilem cum non sit nobilis.

¶ Cōtribuere debēt in subsidijs dalphinalibus nobiles si exercent officium notariatus.

Similiter etiam nunc ibi fuit determinatum de notarijs huius ciuitatis qui sūt nobiles τ debent cōtribuere in dictis subsidijs dalphinalibus cum popularibus per .l. vniuersos. C. de decurio. libro .x. cum glosa quia officium est vile[a]. Et idem dicendum est de doctoribus si exerceant officiu3 notariatus. Na3 notarius dicitur seruus publicus .l. impuberem. C. de adop. eo ꝙ seruit reipublice non ꝙ sit seruus facit .l. ij. C. de tabularijs libro decimo. vnde decurio exercens artem notariatus perdit dignitatem decurionatus. vt dicta .l. ij.[b] Et etiam tenet salicetus in .l. si quis decurio. C. de fal. licet contra istud videatur tex. in .l. vna. C. de mandatis principum vbi videtur probari ꝙ officium notariatus sit dignitas[c] hinc est ꝙ alibi dicitur ꝙ coram notario potest interponi appellatio τ valet. c. fin. extra de appellationibus. τ tenet specula. in titulo de appellationi. §. nunc dicamus. in versi. τ scias ibi vel saltim fiat coram notario hoc idem ponit cynus in .l. ij. C. de is qui propter metum iudicis non appellant. ibi. vel corā tabelliōe τc.[d] et bartholus in .l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori circa principiu3. §. de operis noui nunciatione. τ .l. cum quidam ff. de appellationibus. Et hoc veru3 si dubitetur adiri iudex a quo vel nō possit haberi eius presentia. vt dicit specula. vbi. s. τc.

¶ Questio.xcj.

¶ De consuetudine circa constructionem stagnorum.

a ¶ Vide. de hoc. s. in apostilla signata super ver. l. si quis procurationem.

b. ¶ Dicta .l. ij. vbi dicit do. bar. ꝙ si decurio notariatꝰ offm̄ assumpserit ꝑuilegiū decuriōatꝰ amittit.

c ¶ Tex. in .l. vna. tu dic ꝙ ille tex. loquit̄ i notario principis τ talis habet dignitatem ceterū vo habēt tm̄ munus τ ideo infamis pt̄ exercere munus huiusmodi notariatꝰ. secus tn̄ qn̄ esset datus a pn̄cipe vel haberet officium iniūctu3 ex publico vt in notario ad banchū vt sentire vr̄. d. bar. in .l. eadem hac lege. ff. ad .l. iul. repetun.

Consuetudo generalis est in hac patria dalphi. ꝙ volens construere stagnum piscium potest libere τ impune propria autoritate construi facere stagna dūmodo faciat calciatam in fundo suo τ soluendo dāna τ interesse circunuicinis quorū prata terre possessiōes τ directa dominia perduntur τ submerguntur ex abundantia aque talis stagni dūmodo etiā ex constructione talis stagni afferatur maius cōmodum[e] cōstrui facienti τ reipublice q̄ sit incōmoditas vicinorū quorum proprietates ex inūdatiōe aque submergunt̄. Et ita vidi obseruari etiam in ꝯtradictorio iudicio ex diuturna obseruantia τ plures testes examinaui in diuersis causis ita deponentes. Et de hac consuetudine hic duxi scribendū q2 de substātia ꝯsuetudinis nō est ꝙ sit scripta vt patet i vsibꝰ seu dorū. τ no. in .l. de quibus. ff. de legibꝰ. l3 de substantia legis sit ꝙ i scriptis[f] redigat̄. τ videt̄ dicere gl. in .l. j. in glo. fi. circa fi. ibi τ in scriptis redigenda τc. C. de legibus. τ facit .l. humanū. eodē ti. tn̄ aliqui voluerūt dicere ꝯtrariū videlicet ꝙ nō sit de substātia lege3 in scriptis redigere. quia ex quo sic pn̄cipi placet seruādū est p lege. etiā si nō scribat̄. vt i. §. s3 qđ pn̄cipi. istitu. de iure natu. gē. τ ciui. S3 q̄ro iuxta hoc q̄d si dn̄s nr̄ dalphi. habeat τ pcipiat aliquos cēsus in talibus possessiōibꝰ q̄ ex tali stagno submerguntur τ occupātur i aliqua dicti stagni submergi possunt. An impediatur cōplemētū talis stagni credo ꝙ nō ex antiqua obseruātia. Nā vidi in camera cōputorum dalphi. ꝙ in cōstructione stagni dominarum priorisse τ conuentus saletarū vocato de rupe mādamēti q̄riaci submerse fuerit aliq̄ pprietates de emphiteosi

d ¶ Ibi vl' corā tabel. aduerte q̄a ibi nō loq̄t de ap. sed p testatione q̄ iterponit̄ sb ap. omissa ppter iustū metū iudicis τ talis ptestatio publice emissa facit quē hēri p appellante vt ibide3 dicit do. cy.

e ¶ Dūmō maius ꝯmodū. nā expedit reip. τc. isti. de his q̄ sunt sui vel alieni iu. §. sed etiam. Et facit ad materiā quod hr̄ τ not. in. §. cū in suo insti. de re. di.

f ¶ Quod in scrip. istud vr̄ verū per ea q̄ scribit. d. bar. in .l. j. in. ꝟ. op. innuit ibi τ in scriptis redigēda. C. de legi. τ. ff. eo. ti. l. ij. §. j. ibi i tabulis eburneis ꝑscriptas. τ isti. d iu. na. gē. τci. §. ꝯstat āt. τ di. iiij. c. erit aūt. vbi ꝯscripta: τ aulꝰ ge. nociū atticaꝝ. li. xx. c. j. vbi tractat d leg. xij. tab.

a Barthol. dicit dñs bar. in l. iulian⁹. §. finali φ vēdito fundo veniūt oīa q̄ sunt intra fundū ad ꝑpetuam vtilitatē fundi. Et ex hoc ar. a ɔ̃rio sequit φ pisces nō veniūt i vēditiōe fundi distracti i quo ē piscina. qꝛ nō sunt īfra fundū ad ꝑpetuā vtilitatem fundi. ⁊ īō nō cēsent ꝑs fundi. vt in. d. l. limes ⁊ labra. ff. d ac. empt. Sed vendito stagno videnk ⁊ venditi pisces i eo existentes. qꝛ sicut agua sunt ppt pisces sicut arua ppt fruges Et sic cū pisces sint cā finalis ipsi⁹ stagni pꝫ φ sunt in stagno ꝓpter eiusdē vtilitatē perpetuaꝫ ⁊ ex cōsequēti ꝑs stagni intelligūtur. Et hoc verū in si pisces essent in stagno repositi ad modicū tēpus. qꝛ tūc nō censent ibi esse ad ꝑpetuaꝫ vtilitatē stagni ⁊ sic nec pars. argu. l. fundi nihil §. labeo generalr. ff. de acti. empt.

b Videq̄ nouissime tactat, do. ias. de may. ī. l. vlti. colū. xxxiij. et sequenti. C. d iure emphi. vbi inuenies accumulatas opi. oīꝫ doc. de hac. q. loquētium.

Molin lib. 1 c. 22 n. 9 et 10

dalphi. mouentes. ⁊ faciētes āno quolibet ɔ̃cēsu nouē bichetas auene ⁊ semper cōputauit castellanus quiriaci in dicta camera cōputoꝝ prout vidi in dicta camera computoruꝫ redditis. M. ccccxxv. Et postea vidi φ de anno domini. M. ccccl x. ⁊ die. xvij. mensis nouembris in cōsilio in presentia dominorum parlamenti ⁊ camera domine saletarum fuerunt onerate de soluendo dictas nouem bichetas auene quia ipse domine tenent dictum stagnum de ruppe i quo vt. s. dixit sunt submerse et occupate ꝓprietates facientes dictas nouem bichetas auene de censu annuo ab antiquo. Sed iuxta hāc materiam stagnorum quero vtruꝫ pisces stagni dicātur pars fundi sicut dicim⁹ de fructibus pendentibus: vt in. l. fructus pendentes. ff. de rei vendicatione ⁊ videtur φ sic vt dicta. l. fructus. In contrarium videtur casus expressus in l. limes ⁊ labra. ff. de ac. empti. quid dicendum barto.a videtur dicere in dicta. l. limes. φ vbi pisces in stagno vel piscina sunt repositi vt multiplicētur ⁊ crescāt tunc censentur esse pers fundi sicut dicimus de fructibus pendentibus ar. l. longe. ff. de diuersis ⁊ temporali. prescriptio. vbi vero essent repositi causa custodie vt pro dando vel comedendo aut alibi transferendo tunc isto casu nō sunt pars fundi. ita debet intelligi dicta. l. limes.

Questio. xcij.

Laudimia si debeantur ex permutatione.

De cōsuetudine generali in presēti patria dalphina. non debent nisi media laudimia ex ꝑmutatione licet d iure nulla laudimia ex permutatione debeantur cum ibi nō interueniat pecunia v dicit petrus iaco. in ti. de actio. in rem que cōpetit pro re emphi. que cedit in cōmissum. circa fi. ibi. Item si talia precia non sunt in alienatione ⁊c. Sꝫ iuxta hoc quero aliquis permutat rem suam cum aliquo ex causa permutationis recepit aliquā reꝫ immobileꝫ puta domū vel fundum ⁊ vltra recepit decem florenos. An iste cōtractus dicatur in totum ꝑmutatio vel in parte permutatio ⁊ in ꝑte vendito ratiōe pecunie q̄ interuenit in ipso contractu. Dñs pe. belle in suo tractatu de iure emphi. circa fi. tractat⁹ in q̄onib⁹ quas ibi mouet. ibi sequuntur questiones alie ⁊c. Mouet hāc questionē sed non decidit sꝫ remittit ad ea que ipse dicit in. l. si quis donatiōis. ff. de ɔ̃hē. empt. ⁊ ven. que non vidi in dicta. l. si q̄s donationis qꝛ eius lectura cōiter non reperitur. reperio tū φ bal. mouet hanc questionem in feudis in preludijs sui commenti in. iiij. col. in versi. ꝑ intellectu horum. ibi: ⁊ dicimus in simili. vbi dicit φ hoc casu quādo interuenit res imobilis ⁊ pecunia in permutatione φ inspiciendum est an pecunia sit maior pars valoris rei necne vt. ff. de contrahē. empt. l. fundi partē. ⁊. ff. de acti. empti. l. si sterilis. §. si tibi fundū. ⁊ extra de rerū permu. c. ad q̄ones. per iohan. an. in nouella. quia si in eandem equalitatē concurrūt tūc in dubio iudicabim⁹ esset contractū emptiōis ⁊ vēditionis vt. ff. de pac. l. iurisgentiū. in princi. ita dicit ibi bald⁹. sed textus in dicto. c. ad questiones. videtur loq̄ in b distincte b φ non debet dici contractus emptiōis ꝑtextu partis pecunie que interuenit in permutatione ꝓpluri valentia sed dici ⁊ censeri debet contractus permutatiōis Sed vltra bal. pone pecunia nō est equalis rei tradite in excambium crederem tunc φ pro re immobili que tradita est in excambium non debeatur nisi medium laudimium iuxta dictaꝫ consuetudinē: ꝑ pecunia vero tradita cum re immobili non debeatur laudimium. An dominus directus rem permutatam possit capere iure prelationis pe. iaco. vbi. s. dicit φ non de materia iuris prelationis tetigi infra questiōe. ccccc viij. ⁊ ibi scripsi quosdam casu in quibus nō habet locum ius prelationis ⁊. s. questione. xlviij.

c Sed textus videtur loqui idistincte. dic ergo φ si principaliter emit lꝫ aliq̄ spēs detur totū erit emptio: vt. l. tenet. §. j. ff. de actio. empti. si vero pricipaliter permutatur totū erit permutatio vt dicto. c. ad q̄stiones. §. j. ibi refusa certa pecunie q̄titate poterit contractus ꝑmutationis iniri In dubio si quidē in spicendū est vtruꝫ plus valet vt si valet plus res q̄ da t ꝑ re φ pecunia sit ꝑmutatio ecōtra autē sit emptio. ar. l. quiq̄d. §. cū partes ibi cassius ait ꝓportione rei estimādū vel ꝑ ꝑcio cuiusqꝫ partis. ff. d acquiren. rerū do. ita sētire videtur do. bar. in. l. ari. sto. ait. ver. q̄ro q̄d in alijs ɔ̃tractibus. ff. de dona. sꝫ domin⁹ bald⁹ dicit φ si in cādē qualitatem ɔ̃currūt φ in dubio iudicamus esse cōtractū noīa tū emptiōis et venditionis vt fauorabiliorē cū ipo cōsensu pariat actionē. vt in ꝑdicto versic. ꝑ intellectu horum.

Questio. xciij.

a ¶ Bal.in.§.et gñaliter circa prin. in ℣.quero pater reliquit.

b ¶ Vide alium textũ. Et quoad illa verba contẽtus ẓc.non aũt quoad id quod proxie immediate premittit. et licet ille textus loquat de legitima tamen non loquitur de huiusmodi legitima q̃ debet liberis de bonis parẽtũ sꝫ que debet epo de relictis ecclesie. et qꝛ talis nõ debetur iure nature. ideo acceptando relictuꝫ sub cõditiõe ꝙ sit contentꝰ renũciare intelligit iuri in legitima huiuscemodi competẽti nisi agnitũ fuerit sic relictũ cum ꝓtestatione debita.

¶ Si filiꝰ acceptet sine protestatiõe relictũ sibi factũ in testamẽto paterno cum illa clausula ꝙ pro tanto sit contentꝰ et exclusus. An postea possit agere ad supplemẽtũ legitime.

Pater in testamento suo instituit filiũ suũ in quinquaginta florenis pro q̃bus voluit ipsuꝫ esse cõtentũ ita ꝙ nihil vlteriꝰ petere possit in bonis et hereditate suis. Postea cõtingit ꝙ filius acceptauit dictos relictos quinquaginta florenos absq; protestatiõe de agendo ad supplementum legitie. Modo querit an filiꝰ possit agere ad supplementum legitime. Reperio ꝙ dñs pe.helie in.l.si vnq̃.C.de reuo.donatio.in sua repetitione tenet ꝙ non nisi fuerit protestatꝰ qꝛ licet pater nõ possit filium priuare sua legitima tñ filius facto suo acceptando relictum simpliciter sub illa clausula ꝙ nihil amplius petere possit videtur se tacite excludere ita dicit ipso petrus helie. Sꝫ a dñs bald.in.l.si qñ.§.generaliter a. C.de inoffi.testamento.tenet cõtrariũ dicẽs ꝙ illud onus non valet in legitima iuxta.l.quãdo in prioribus.C.eodeꝫ.ti.et est expressuꝫ vt dicit ipse bal. in aucten.vt cum de appel.cog.in.§.ceterũ.col.viij.non obstãte ꝙ filius non fuerit ꝓtestatus de iure suo qꝛ lex sibi reseruat ius suuꝫ sine ꝓtestatione ẜm bal. Et ita ẜm hanc opinionem bal.vidi determinari in camera consilij inter nos in diffinitiõe processus petri fontane ciuis gratianop.agentis ex vna parte Et magistri cathalani chãterelli secretarij dalphi.ex altera in manibus anthonij de molena notarij dicte cause die.iiij.mensis decembris.M.cccclv.de verbis preditis esse cõtẽtũ ꝙ nihil vlterius petere possit vide que dicit bartho.i.l.quotiens.§.si duo.ff.de heredi.insti.et in.l.si liberi.ff.de operi.libertorum.et vide tex.notabilem in.l.peto.circa principium.ff.dẽ lega.ij. vbi dicitur ꝙ illa verba sit cõtentus ita ꝙ nihil amplius petere possit importãt fideicõmissuꝫ qđ est notabile et singulare et vide alium textũ b in.c.officij.ex

a ¶ Credo ꝙ non et bñ dicit credo et melius q̃ affirmo qꝛ forsitã ɔ̃rĩũ eius qđ credit ẽ verius naꝫ licet vocabulo hereditatis veniãt credita et debita tñ per hoc nõ sequitur ꝙ

ita Marant. dist. ... 10. n. 19. ... in. l. ... fol. 23. n. 1.

res existentes in hereditate sint ipsiꝰ hereditatis vel heredis et ideo parui refert siue dicatur nil amplius de bonis siue dicat dẽ bonis et hereditate nil amplius petere possit. quia semper itelligendũ est ꝙ tñ petere non possit de bonis siue rebus patris q̃ sũt in ipsa hereditate. ergo de alijs que nõ sunt patris tra de testa. et tetigi.j.qõne.cccclxix.in versi.item etiaꝫ per illa verba tacitus ẓc. Sꝫ alia insurgit et quotidiana questio videlicet pater filium vel filiã heredem instituit in centũ et iussit eum stare tacitum et cõtentum et ꝙ plus de bonis suis petere nõ possit. Et pone ꝙ ista centum ascendũt plus q̃ legitima modo iste filius vult petere doteꝫ maternam queritur an possit. dic ꝙ sic qꝛ bona dicũtur deducto ere alieno.l.bonorum.et.l.subsignatum.§.bona.ff.de verborum signi.modo filius petendo dotem matris sue solutam petit eam tanq̃ es alienũ nec petit aliquid de bonis quia illa intelliguntur deducto ere alieno. ꝑ hoc allegatur casus in.l.pretor.in.§.emancipati.ff.de coll. bonorum.ita refert bar.se consuluisse in.l.si liberi.§.finali.ff.de operi.libertorum in fi.questionis qui sic ibi determinat Sed pone ꝙ testator dicit ꝙ amplius de bonis suis et hereditate petere non possit. An isto casu locuꝫ habeat determinatio predicta Credo ꝙ non c ex eo ꝙ appellatione hereditatis credita et debita continentur.l.hereditatis appellatio.ff.de verborum significatione.et.l.nihil eodem titu.et.l.cum pater. §.mense.ff.de leg.ij.cum ibi not. An filius habeat ius in legitima viuẽte patre vide que dixi.j.q.cccclxxxvj. An debeat fieri repletio legitime in pecunia vel de bonis et substantia patris vide que dixi.j.q.cccclxxxvij. An fructus cõputentur in legitima. vide que dixi.j. q.cccclxxviij.

c non cẽsetur fuisse prohibitꝰ petere. qꝛ in rei veritate nil amplius afferre põt nomen hẽditatis q̃ habebat ipe defunctꝰ tẽpo.mortis sic. quo ad hoc ideꝫ importat appellatio bonoruꝫ qđ hereditatis.l. bonoruꝫ.la. ij.ff.de verb. signifi. et ista opinio satis ꝓbari videt ex diffinitione hereditatis qua dicitur hereditas ẽ successio in vniuersum ius qđ habuit defũctus tẽpore mortis sue deducto ere alieno. vt ꝑ gl.in.§.neq; insti.de auctuto.

¶ Questio.xciiij.

¶ De exceptione ordinis nõ opposita infra tempus iuris.

Aliqui doctores in autentica presente.C.de fideiussoribus.voluerunt dicere ꝙ ille qui in obligatione interuenit pro et nomine alieno vt responsor qui promisit soluere responsorio nomine alterius vel quilibet alius qui nomine alieno se constituit soluturum non possit conueniri nisi prius discusso illo pro quo interuenit. ita etiam tenet petrus Ja. ni ti.

... n. 4 ... 59.

a ¶ Pe.iaco.in titu.de consti.pecu.in.ij.col.i versicu.est notandum.

b ¶ Corroboratur .de qua in aut. si quādo. Illius autentice serie parū aut nihil adiuuatur hic stilus qz ibi de hoc nō disseritur:sed in quo casu constitutor teneat & nō teneat illic tractat sed pro huiusce qōnis enucleatōe queritur si aliquis constituat se p̄ncipalem poterit ne primo conueniri. vtiq̄ si modo nouetur prima obligatio al's contra. nam non cōsideratur aliud nisi qz pro alio interuenerit. vnde nihil valet se constituere pricipalem nisi renuncietur etiā legi super hoc i troducte. sicut ergo fideiussor habet legis beneficium sit et hic.cū sit eadez ratio dic.est azo.i sum. in pre. auf. de fideiusso .ij.col. inversicu.ij. queritur.

a tulo.de cōsti. pecunia[a] pro quibus facit auf. de fideius.in.§.j.col.j. nisi renūciauerint iuri de prius cōueniendo principalem q̄ respōsorē.Sed de stilo et cōmuni obseruātia huiꝰ curie parlamenti nō admittit hec exceptio lz nō fuerit renūciatum illi iuri cuz nō sit de exceptionibus admissibilibꝰ sm dalphi.statuta in titu.de litteris cōpulsoriis et precisis cōcedēdis.& q̄ stilus corroboratur dispositiōe iuris de qua in b auf.si quādo[b] C.de cōsti.pecu.Sed secus seruat in dicta curia in fideiussore qui nō cōuenitur anteq̄ pricipalis nisi renūciauerit illi iuri p ea que legūtur & no.in dicta auten.presente.Sed iuxta hoc quero ille fideiussor qui non renunciauit illi iuri conuenitur anteq̄ principalis sed ipe fideiussor nō opponit in iudicio illam exceptionē ordinis an possit ipse fideiussor ccondēnari bar.dicit q̄ sic in.l. prolatam[c].C. de sen.& interlo.om.iudi.& in.l.ij.C.cōmuni diuidundo.in fi.& idez dicit bar. d vbi.s.i illo quia agit hipothecaria[d] nō discusso pricipali vt si nō opponatur hec exceptio ordis ante lit.cōtest. possit sn̄ia valida ferri in hypothecaria cōtra tertiū possessorez nō discusso principali idem tenet Ja. butri. in auten.hoc si debitor.C.d pign. Et ita in hoc seruat.in hac curia parlamēti opi. bar.lz sp̄.&host.& aliqui alij doctores teneāt cōtrarium quorum opi. nō seruatur in hac curia prout vidi in pcessu diffinito i dicta curia āno .M.cccclvij. in vigilia ramispalmarū iter peronum de combis mercatorē valeñ.appellañ. ex vna parte & qēndam auri fabrum dicti loci valeñ.vocatum alanum appellatum ex altera & in pluribus alijs causis.Licet Jaco.butriga.teneat contrarium vt recitatur.j.q.ccccxxij.ibi.Sed pōe q̄ fuit itētata hypothecaria.et idē

c ¶ In.l. prolataz. in j.colū.vesic. huius timore ibi.& ideo ex hoc habes.& ita ibidem innuere videtur do.bal.in.iij.colū.versi.sed oppo.ibi est ordo vnius cause ad alteram.

d ¶ Et idē qui agit hypotecaria.vide plenius de hoc per do.Bar.in dicta auf.de fideiussori.in.§.sz neq̄ in.ij.col.ver.quero si fuit actum hypothecaria

e ¶ Et idem que est ordis.puta ordinis vnius cause ad aliam.secus in peruersione ordinis vnius cause ad seipam.vt per do.bar.& bal.in locis preallegatis.

f ¶ Nisi pbatis p̄cedentibꝰ meritis.Uide domi. alex.prima parte cōsi.lv.ij.col.ver.nec obstat.

g ¶ Johan.fa.isti.de acti.credo q̄ vult allegare.d. Johā.fa.in.§.item si quis in fraudem.iiij.colū.ver.

dicendum erit in omni alia exceptione e que est ordinis[e] & de hac materia vide que dixi.j.q.cccxxj.Sed qz quid de fideiussore qui nō renūciauit iuri d prius cōueniendo.&c. An possiti conueniri si principalis se latitet & si illa excepto poterit opponi post lit.cōtest. vide q̄ plene dixi.j.q.cccclxx.

Questio.xcv.

¶ An merita ex qbus causatur donatio debeant probari per donatariū

Dubitabat si in instrumento donatiōis fiat mentio in genere vl'specie de meritis propter q̄ ipsa donatio causa & ipsa merita nō pbent.An talis donatio possit impugnari.veritas est ista q̄ in dubitationibus de iure phibitis debent merita in instrumento inserta probari p donatariū aliter donationō debet sortiri effectū nec debz stari assertioni donātis vt in donatiōe q̄ fit per patrē filio in ptāte cōstituto tanq̄ bene merito que nō valet nisi pbatis pre f cedentibus meritis.[f] qz presumūtur in fraudem illa verba adiecta ar.l.q̄ testamentū.in fi.ff.de pba.& videt facere g qd dicit Jo.fa.insti.de ac.[g] facit.l.si qs in suo.§.lege aūt veteri.C.de inoffi. te.in qua lz testator dicat exheredatuz pmisisse ingratitudinē.q̄ adhuc heres tenet pbare sumpto.ar.de Sctibus,ad vltimas volūtates.l.pactū.ff.de pac.& idē in dona.q̄ excedit summā quingentorū aureoꝝ q̄ donatio etiā nō valet in quantū excedit dictā summaz sine insinuatione.vt in.l.sentimꝰ.C de dona.in prin.ibi hoc qd supfluū est&c.nisi pbah renf merita[h] quo casu tanq̄ ob cām i facta nō indigeret insinuatione[i] & valeret.In certis ꝟo dona.de iur.nō prohibitis nō requirit pbatio meritoꝝ in instr̄o in gn̄e vel in spē.enarratorum & lz statur eo casu assertioni donantis[k]

sed quid erit.inucto. §.d pecunia autē.v..col. versi.sed ad hoc.

h ¶ Nisi p barent merita. aduerte tamen q̄ donatio p̄pter merita licet probata fuerint nō valet vsq̄ quaq̄ sz tantum vsq̄ ad mensurā meritorum supra autez mensuram meritorum facta rescinditur beneficio.l.ij.C. de rescindē da vend. verum quoq̄ nec sufficiūt quecūq̄ merita oportet eniz esse merita isignia alioquin nō censet quis bene meritus vt per dominum Alexādrum in dicto cōsilio.lv.iij. col.ver.& dicitur bene meritus.

v. Julium C. bar. in. § donatio q. 3 et q. 8. & hinc infra

i ¶ Nō indigeret insinuatione.hoc intelligere verum si merita illa de sui natura erant obligatoria.id est apta ad veniendus in pactum obligatorium:vt inquit domi. Bald.in addi.spec.titu. de dona.versi.in eo.

k ¶ Et statur assertioni donantis.Contrariuz videtur sentire do.Bartho.C.mādati.l.per diuersas ij.colum.versi.iuxta hoc quero dominus Bal. ibi contra in.v.questione.

a ¶ Bar.i l.si forte. in ver.vl.ibi. et p hoc dico et dns alexa. iiij. pte psi. pliij.j.col.X. nec obstat si diceretur

b ¶ Iuramentu videt q non qr tale iuramentu vbi agit de piudicio tertij nihil releuat.c.q uis de pact. li.vj.c.l5 de iud.eo.li.cu alijs suis cocordan.alle. p dnm alex. in p. psi.lv. iiij.colu.X. nec pdictis ob.et sic fm eu videt q huiusmodi assertioi iurate non sit standu quo ad tertiu de cuius piudicio agit.secus quo ad ipm iurate. Nanegado d vno d alio cocedere videt.c. none de psump.l. cu pretor.ff. de iudic.

Et hec colliguntur et probantur ex dictis Bar.in.l.si forte[a].ff.de castren. pec.et per Bal.in.l.illd.C.de sacrosanctis eccle.et.l.si donatione.C.de colla. per glo.et doctores:et per dominu Ludouicu de roma.in.l.aquilius regulus. ff.de donatio.et ita fuit inter nos in ca mera consilij conclusum et determinatum de mense decembris. Mil.cccclv. in diffinitione cause in dicta curia parlamenti ventilata inter dominum speluchie ex vna parte et nobilem anthonium de vrro ex altera in manibus petri de bolliaco secretarij dalphi.ad causam donationis facte de omnibus bonis suis per nobilem guillermu de mirabello dominu de portis nobili amedeo berlionis quondam aquo causas habet dictus de vrro. Et deinde et secundo dicto domino speluchie q dominus speluchie opponebat iter cetera q no constabat de pretensis meritis i dicta prima donatioe dicto nobili amedea berliois facte. Sed fuit iudicatus pro dicta prima donatione licet merita ibi asserta no fuerint probata cu ipsa donatio no fuerit probata neq proposita q excederet summam quingentoru aureorum. De hac materia donatiois facte ob merita vide que scripsi in notabilibus meis in.§.circa donatione. fo.lxvj.et in.§.nota q guillermus d cuneo.folio.cxlix.et si in confessione meritorum interueniat iuramentum[b] si probet vide in notabilibus meis in §.si instrumeto et c.folio.lxx.

¶ Questio.xcvj.

¶ An filius possit priuari legitima et trebellianica per patre ex pacto cu filio habito. Et an pater possit phibere in suo testamento q filius rogatus possit maritare filias suas de bois restitutioni subiacentibus iuxta aucte.res que C.communia de legatis. et an frater teneatur maritare sororem.

Nobilis anthonius de bella coba dictus maubrun dominus quonda castri thoueti in patria graysiuodauin in suo vltimo testameto sibi heredem vniuersalem instituit nobilem einardum eius filiu eidem faciendo diuersos gradus substitutionu i ipso testameto declaratos. Et int cetera i dicto testameto cotenta effectualiter prohibuit q dictus suus heres no posset disponere d suis legitima et trebellianica nec eas detrahere disponendo etiam et prohibendo bona ipsius testatoris p dote nec al's quouismo donari siue alienari. Quod quidem testamentum dictus einardus filius et heres viuo adhuc dicto eius patre testatore approbauit promisit q et iurauit pro se et suis non contra facere dicere vel venire quouismodo. quo testatore mortuo dictus einardus adiuit hereditatem dicti sui patris testatoris et eius voluntatem agnouit. Contigit postea q dictus einardus filius et heres dicti testatoris maritauit katharinam eius filia cum nobili enerio de podio cui in dotes pstituit duodecim centum florenos auri. Deinde ab humanis decessit ipse einardus superstite sibi nobili anthonio de bellacomba eius filio herede vniuersali testamentario vltimo domino dicti loci et castri thoueti. Qui nobilis anthonius hereditate dicti einardi eius patris adijt cum beneficio inuentarij. Et dum ipse nobilis anthonius filius et heres dicti einardi conueniret per dictum cinerium pro dicta dote dicte katharine eius vxoris opposuit in pcessu q ipe substitutus in dictis bonis dicti maubrum eius auus phibuit in dicto suo testameto eius bona alienari etia p dote. Et q ipse einardus eius filius et heres de dictis suis bonis etia pro legitima et trebellianica detrahere nec de ipsis quouismodo disponere poterat obstante dicta dispositioe primi testatoris prohibitiua approbata et confirmata per ipsum einardum c Modo querit de duobus. Primo[c] si dictus einardus potuerit disponere de legitima sua et trebellianica non obstante dicta prohibitione dicti sui patris testatoris et confirmatione iuratoria ipsius einardi inde secuta. Secundo si dictus anthonius filius dicti einardi possit et debeat condemnari ad soluendum dictam dotem katharine vxori dicti nobilis enerij de podio etia de bonis restitutioni subiacentibus et alienari prohibitis ex dispositione testamentaria dicti maubrum patris dicti einardi in quo sunt tria videda. Primo si testator ipse videatur prohibuisse q de dictis bonis filie einardi non dotarentur in defectu aliorum bonorum. ¶ Secudo si etiam talis prohibitio teneat. Tertio

c ¶ Prio considera quomodo ex themate premisso resultat qstio biptite collecta ex inde q insurgut tria qsita et sic incidit illud prouerbium ous an sas soluimus nudum qd murligauit se.c. cu olis. de.X.sig. de qbus oibus sigillatim p ordine inferius differtur excepto scdo qsito qd prepostera vl' veris pterit.cuius tn resolutio satis colligitur ex coclusione inuente condenationes solutionis ipsius dotis fieri debere.

esto q alias nō tenere q: tamē dictus eynard9 cōsensit promisitq3 τ iurauit cōseruare contenta in dicto testamento. Si saltem ex his censeri debeat eē valida τ efficax dicta prohibitio. Ad pmum si dictus cynardus poterit disponere de legitima τ trebellianica videtur dicendū q nō quia licet phiberi legitima nō possit, per testatore3. vt.l. oīmodo.τ.l. qm̄ in prioribus. C. de inof.te. nec etiā treb. i liberis primi gradus.l.iubemus.C.ad treb. etiā de stilo huius curie parlamēti vt dixi plene.s̄ q.li. Nec filius etiam eisdem posset ex pacto cum patre habito renunciare.l.siquando.§.j.C.de inof.testa. Si post mortem patris ei9 voluntatem impugnare voluerit vt dicto.§.j. Tamen in casu de quo hic agitur vbi fili9 τ heres cognito testamēto solu3 nō impugnauit s3 agnouit iudicium paternū post mortē patris nō potest eius heres petere supplementu legitime [a] nec venire ex hoc capite contra prohibitionem paternam vt in dicto.§.j. a cōtrario sensu ibi dum dicitur. Et post obitum patris filius cognito paterno testamēto non agnouerit eius, iudiciu3 sed impugnandum putauerit [b] τc. Ad quid enim dicerentur verba predicta nisi ad demonstrandum q si filius non impugnauerit testamentum sed illud agnouerit q postea nec ipse nec eius heres venire cōtra poterunt. cu3 ad hoc vt possit cōtrauenire requirat expresse q nō cōsenserit s3 q impugnauerit. Et esto q de iure ciuili dictum pactum seu confirmatio non obstaret filio tamen cum iurauerit valet tale iuramentum. Et non potest de iure canonico contrauenire [c] per.c. q̄uis pactum. de pact.lib.vj. ita tenet bald. in.d.l.si quando.§.j. Ad primum quesitum secundo loco formatum videlicet si dictus mēbrum testator videatur prohibuisse ne filij dicti eynardi eius filie τ heredis dotentur de eius bonis restitutioni subiacentibus videtur q nō. quia dos que constituit per filiū de restituendo grauatu3 habetur tanq̄ es alienum testatoris. textus est in.l.a filia.ff.ad trebe. ibi sed si ex promissione dotis aliquis debitū fuerit si marito filie eris alieni. dicit glo. a pr̄e debiti loco habēdi est. facit lex pater filiam. in fine princi.ff. ad.l.fal. Modo certū est q ppter es alienum testatoris res eius alienari pn̄t non obstāte quacunq3 phibitione. vt.l. filius.§.diui. in fi.ff.d leg.j. Et ponit hen. bohyc in.c.reynaldus extra de testa. igit τc. Scdo respondendo ad scdm quesitu3 quo querit an phibitio teneatur. Videtur dicendum q nō. q: talis phibitio esset cōtra bonos mores quia per eam remanerēt filie filij grauati indotate τ verisimiliter innupte qd nō est dicēdum. Et p hoc facit etiā q: prohibita alienatione nō includit alienatio necessaria.l.alienatiōe.ff. fami. hercis. [d] Sed nūc restat videre d tertio esto q phibitio testatoris nō valeret an ex consensu τ promissione cum iuramento secutis valeat τ teneat. Et breuiter dicendum videtur q nō. Primo quia pmissio τ iuramentum debent intelligi s̄m terminos iuris cōis.l. fi.ff. qui satisda.cog.l.fi.C.de nō nume.pe. S3 s̄m terminos iuris prohibita alienatione nō includitur alienatio que s̄m legem fit in suos. ista est glo.in.l.si ita quis.§.ea lege donatum.ff. de verbo. obli. vnde alienare in potentiorem phibitus pōt donare filio potentiori. Na3 filijs nostris oia ex vero param9 ff. de bonis que libe.l.iulianus.§. facilior. Vnde in casu simili licet testator phibuerit alienari etiam ex causa dotis nō debet intelligi respectu filie vbi nō esset aliud vnde posset dotari put in casu isto faciunt que ponit bald. in l.ea le.C.de cōdi.ob cau. Nec etia3 est verisile q testator hoc voluerit quia nemo carnē suā vnq̄ odio habuit [e]. Et cōfirmatio filij nō ad plus se extēdit q̄ dispositio testatoris. τ q dispositio testatoris ad hoc nō se extēdat nec etiā cōfirmatio filij facit [f]. qd ponit hen.bo.i.c.si vero. extra de iureiu. vbi dicit q si iurauero nūq̄ accipe feudū vel exercere talē artē si eueniat cas9 q aliter cōmode viuere nō possum snō psumor intellexisse de illo casu nec ē verisile q pater voluerit astringere filiū ad h.

a Tamen nō potest eius petere supplemētū legitime. Nota hic vnum singulare videlicet modu3 per quem ius naturale immutatur. Nam legitima debet filijs iure nature. de iure naturali s̄m quod filius debet succedere patri.j.di. ius naturale. non autem de iure naturali τ formali q: tunc nō posset immutari etiā p statutū vt notare videtur domin9 bal. in.l. fi.i §.ipsū aūt filium. C.de bo. que lib.

b Et post s3 impugnādu3 putauerit. Ista verba sane credid erim fore intelligēda. Nō eni nocet pmus act9 pactionis nec secūdus actus admissibilis siue agnitionis nisi alij actus de remissione sequantur. vt in.d.l.siquādo.§. generaliter τ ibi gl.τ.d.odo. bar. τ bald.

c Nō potest contrauenire. Ita etiam tenet do.cy. dicēs durū est contra stimulū calcitrare. q: facta est noua decretalis q̄ dicit sacra mētu3 hoc casu seruādu3 extra de pact c.ij lib.vj. vt in predic. l. si qn̄. in versi. rursus. sed ibi in. §. illd etiā. in ver. ite3 no. do. odoffre. contrarium dicere videtur. quia forte illā decreta nondum viderat.

d Sed nūc restat videre de tertio. Caue q: autor quo ad hmōi mēbrū nō videt pcedere seriatim sed quasi p satirā. Ipe eni formauit scdo loco tres questiones quarū vltima nō continuat duabus pcedētibus sed referri videt ad illud qd in thematis initio pposuerat. ibi τ inter cetera in dicto testamēto cōtenta effectualr phibuit τc. vsq3 illuc quo testatore mortuo exclusiue.

e Q: nemo odio habuit. xxiiij.q.ij. nō estimemus. §. s̄m effectum.

f Facit Ad materiā facere vr̄ qd ponit spe. d vasallo postulante p cōiūcta psona 3 dn̄m in ti. de aduo. §.j. ver. item q postulat.

Vbi inquit bona prohibita alienari [illegible] dotem posse [illegible] 1. 40 [illegible] n. 27. [illegible] bona [illegible] lib. 3. [illegible] c. 6. n 10. [illegible] secundo. Pinel. l. 1. C. bon. mater. 3. p. n. 102.

nec ꝙ ipse filius etiam se voluerit ad hoc coartare. Secūdo qꝛ talis ꝓmissio iurata vbi dictum casū de quo agitur includeret esset inhonesta ꝛ contra paternam dilectionem ꝛ bonos mores: vnde contineret in effectu ꝙ testator voluit ꝛ iniunxerit filio suo eynardo ꝙ nō posset dotare filias suas de dictis bonis esto ꝙ aliūde non haberet vnde dotare. Et ista ꝙ potius remanerent indotate ꝛ sine viro et ꝙ filius ipse eynardus pariter ita promiserit. Certe hec sunt euidenter inhonesta ꝛ contra bonos mores sic sunt ꝛ censeri debent inefficacia ꝛ non seruanda sed haberi debent ꝓ nō scriptis[a]. l. ꝯditiões j. ꝛ. §. ij. ff. de condi. insti. l. generaliter. ff. de verbo. obli. Et habetur in. d. l. cōditiones la. i. ꝙ nō valet cōditio vt ne quis parentibus vel patrono alimēta ꝑstet qꝛ est cōtra bonos mores. Dos autem est adeo fauorabilis vt sunt alimēta ꝛ glo. eqparat ea circa distractionem rerum alienari ꝓhibitarum. in. l. ob es. C. de predi. minorum. ꝛ in auſ. contra cum rogamus. C. ad trebellianum. ꝛ magis sunt in consideratione ꝑsone ꝙ̄ res. vt. l. sancimus. i. versiculo excepta. C. de sacrosanc. eccle. Unde ex capite ꝓhibitionis facte per testatorem. Certum est ꝙ non valet per supradicta. Et cōsensu autem ꝛ ꝓmissione iurata. Eynardi pariter non valet esto ꝙ si transierit in cōtractum. Primo quia cōsensus ꝓmissio ꝛ iuramentum debent intelligi ꝑm naturā actus vbi interueniūt qui de se non habet ꝙ filia dicti eynardi remanere deberet indotata. Secundo vbi aliter esset foret contra bonos mores. quo casu nec pactio nec iuramentum tenent per iura ꝑallegata. Tertio qꝛ testator ꝓhibuit res suas immobiles vēdi ꝛ donari nomine dotis vel ꝑpter nuptias per heredem suū. Modo dictus eynardus nō facit cōtrarium qꝛ dotem pecuniariam ꝯstituit filie sue quod facere potuit ꝛ debuit de iure qđ dici nō potest contra ꝓhibitionem testatoris nec ꝓmissionem per ipm̄ eynardum factā. Si ipe eynardus plus vixisset potuisset eam soluere de predijs vel aliunde ꝙ̄ de rebus imobilibus ꝛ ita nihil potest sibi imputari sed superuenit casus ꝙ nō est vnde soluatur dos nisi de bonis restitutioni subiacentibus. Maritus vult facere capi d̄ dictis bonis q̄d sibi potest obstare. nō prohibitio dicti testatoris per supradicta non ꝓmissio iurata patris quia ipse non venit contra. Sꝫ maritus qui nō est heres eius venit ꝛ capi fecit dicta bona iuris autoritate ꝛ dispositione que vult ꝙ de dictis bonis in defectu aliorū dos soluatur vt i. d. auſ. res que. Unde dicta katharina dotis constitutionem habet a patre. Qđ aūt soluatur de bōis restitutioni subiacētibus hꝫ a iure nō a patre nec auo. Auus non potuit ꝓhibere. Pater vero re bene considerata non venit contra promissum suum nec iuramētū suū. Nam non alienat nō diuidit bona immobilia nec venit contra disposita per testatorem Nō em̄ ꝓhibuit dotare filiam prohibuit alienari et diuidi ꝛc. hoc non facit dictus aynardus. Lex hoc facit ꝛ ad premissa optime facit qđ ponit bal. in. l. ea lege. C. de ꝯdi. ob cām in. iiij. q. vbi queritur si statuto cauetur ꝙ vir debeat lucrari dotem. An intelligatur etiā cum p̄iudicio liberorū prioris matrimonij ꝛ questio stat in hoc. An ꝓhibita alienatione hominis ꝓhibeat contractus ex quo alienatio legalis sequitur ꝛ arguitur pro ꝛ contra. Aduerte tamē ꝙ idem bal. tenet cōtrarium dicens ꝙ auſ. res que. C. cōia de leg. non habet locum vbi interuenit ꝓhibitio hoīs volēs dicere ꝙ casus ibi excepti de dote ꝛ donatiōe ꝑpter nuptias nō sunt comprehensi sub expressa ꝓhibitione hoīs seu testatoris ita dicit i. feudis in ti. qualiter feudum olim poterat ali. §. donare autē[b]. Et de hoc plene tetigi i. c. xl. cōsiliorum meorum Et posset dici ꝙ questio bal. de statuto loquitur in alio casu prorsus extra neo ꝙ in liberis ꝑmi matrimonij. Et cōcluditur ꝙ nō quia qū principiū est permissū ꝙ includit in se aliquid prohibitum sequi debemus id qđ ꝑmittitur cuius occasione ad prohibitionē deuenitur. ille est tex. ff. de here. insti. l. qui soluēdo. qui est ad hoc notabilis tex. ad hoc facit. ff. de li. leg. l. si is qui duos. Nam ꝑpter in separabilem cōiunctionē cū aliquid est licitum totū lꝫ ad idē. ff. d̄ do. īter vi. ꝛ vxo. l. si sponsus. §. gn̄aliter. nec est mirū ꝙ valere aliq̄d censeatur partim ꝑmissum ex ordinatione hominis et partim ex ordinatione legis. vt. ff. de ma. testa. l. si socius. Preterea id qđ non pōt ꝓcedere ex vno capite ꝓcedit ex coniunctiōe diuersoꝝ capitum. vt. ff. de lib. ꝛ post. l. gallꝰ. §. ille casus. Preterea ista mulier inꝙtum in se est sibi consuluit qđ

[a] Haberi ꝓ nō scriptis. Immo veriꝰ talis conditio testamentum ipm̄ viciare videt. nam cōditio turpis adiecta in institiōe filij viciat testamētū. ff. de condi. insti. l. si le. et optime ad rumbū facit qđ ibidē in fi. dꝛ videlꝫ et vt gn̄alit̄ dixerīꝫ que ꝯtra bonos mores fiunt nec facere nos posse credēdū est.

[b] Bal. §. donare autem. Que omnino videas et illū ibidem amplectitur in suis addi. do. and. barbacie.

est licitū ar.ff.de dā.infec.l.pcurator. Et licet statutum illi officiat hoc pcedit de cōsilio legis nō cōsilio mulieris.cū ergo statutū nō distinguat.sed gñaliter determinet generaliter debz intelligi &c. Per quas rationes apparet q dictus einardus puidit filie dotem cōstituendo qđ facere potuit & debuit & nihil fecit ɔtra dispositionē testatoris q: alienatio sequitur ex dispositione & puisione legis &c. Quarto q: etiā per pactū vel cōtractū nō potest fieri tertio piudiciū.vt.l.si vnus.§.ante oias.ff. de pac.qđ esset in casu isto si filia nō posset dotari ð dictis bonis. Quito q: istud de dictis bonis restitutiōi subiacenribus possit dos ɔstitui est iuentū fauore matrimoniorū & reipublice.& propterea dicitur in.d. aut.& in corpore vnde sumitur.ea eñ que cōmuniter oibus ɔsunt his que specialiter qbusdam vtilia sunt preponimus &c. Modo sic est q pacta que a re priuata remota sunt non sunt seruanda vt in.d.l.si vnus.§.in summa sciēduz est.&.l.iurisgen.§.si paciscātur & ibi que nō ad publicā lesionem sed ad rem familiarem respiciant pacisci licet.ff.de pac. Sexto q: etiam ipse anthonius frater tenebatur eam dotare[a] l.cum plures.§.cum tutor.& ibi glo.& bart. ff.de admi.tuto.glo.in.l.nō omniū.ff.eo et.Cy.ibidem & bartho.in.l.j.ff.solu.ma.& in.l.dedi dotē.ff. de colla.bo.postq ergo tenebatur dolose versatur petendo illud quod restituere tenebatur. Ex quibus sequitur dotem dicte katharine solui debere de & super dictis bonis anthonij aui testatoris restitutioni subiacentibus maxime in defectu bonorum dicti einardi filij dicti testatoris non obstante dicta prohibitione confirmata per dictum einardum eius filium ita fuit vnanimiter conclusum inter dominos meos parlamenti & inde fuit iudicatum de mense decembris M.cccclv. die sententiarum natalis domini.

Alvi ... lib.2 c.15. n.58

Questio.xcvij.

An littere qniuquennales impediant executio sententie parlamenti.

Pro ɔseruatiōe auctoritatis pñtis curie parlamenti executiōes sentētiarū que in ipsa curia proferūtur & in rem trāsiuerunt indicatam nō debent retardari nec al's impediri ptextu litterarum vulgariter quinquennales[b] noncupatarū que a cancellario domini nostri dalphini emitti & concedi consueuerunt. Et idem in alijs litteris dilationis vnius aut trium annorum concessis debitoribus ad soluēduz eorū debita. Et ita etiam seruat stilus curie parlamēti parisius put retulit reuerēdissimus in christo patre & dominus dominus Joannes girardi archiepiscopus ebredunen.vice cancellarius prefati domini nostri dalphi. in hac curia grationopo.in magno consilio eiusdē dñi nostri dalph.in quo erant ipse dñs archiepiscopus.spectabilis miles dñs ludouic ð laual gubernator dalphi.nobilis & potens vir raimundus dñs montis einardi eiusdem dñi gubernatoris locūteñ. bastard armigniaci marescallus dalphi.ac domini curie parlamenti vide licet domini iohānes bauili iuris vtriusq doctor presidens Matheus thomassini & ego guido pape anno natiuitatis domini.M.cccclvi. Et ita ex post fuit obseruatum in hac curia parlamenti.sed an nullitas opposita contra sententiam parlamenti impediat executionem.vide.s.q.l.de hac materia litterarum quinquennalium vide que scripsi.j.q.cix. An rescripto principis possit executio sentētie curie parlamenti suspendi vsq ad diffinitionē cause remissionis. vide que scripsi.j. questione.ccccxx.

Questio.xcviij.

De subrogatione aliorū pignorū vbi emptor nō apparuit in incātibus bonorum de pignore captorum.

De stilo huius curie parlamenti vbi in incantib nullus apparet emptor cōsueuerunt concedi littere per quas illa bona in cantata si sufficiant & si non sufficiant alia mobilia vel immobilia ad electionem creditoris[c] capienda tradūtur et expediuntur crepitori absq alijs incantibus indefiendis estimatione pro bonorum viror in presentia debitoris si citat adesse voluerit detracta.v.parte ad vtilitatem creditoris licet iuris dispositio se aliter habeat in.l.a diuo.pio.in.§.in venditione.ff.de re iudicata. De materia incantuū & de modo tenendo in executione sñiarū parlamēti vide que scripsi.j.q.cccxxix.&.q.ccxv.

Questio.xcix.

In contumaciā cōceduntur precise super supplicatione etiam nō iustificata. Sed purgata contumacia auditur pars de stilo parlamenti.

De stilo dicte curie parlamenti in eadem obseruatur & similiter in omnibus curijs inferioribus huius patrie q quando inchoatur processus per supplicationez super actiōe reali.personali vel mixta et reus supplicatus personaliter apprehensus citatur & nō comparet per se vel eius procuratorem legitime fundatum. Concedi consueuerunt littere compulsorie cum expensis in contu

a Frater tenebat eaz dotare.&ita tz.d.bar.i.l.j. cōsti .ff.vlt. col.v'si.pter ea.& sicut frater sororē tenetur si aliūde non hz dotar.sic & alere.et.l. q filiū.& ibi gl.bar.& bal ff.vbi pu.educa.debe.

b Quinquēnales in materia huiusmodi lrarū pqs moratoria prescriptio recmittit .i.dilatio datur vel remouetur.vide.l. quotiens.& ibi scripta p d.odofr.cy. bal.& azo.in sum.C.de p ci.iper.ofie.

c Ad electionē creditoris b ð cōsuetudine ð iure autem scpto in executiōe pmo debent capi mobilia: secūdo imobilia tertio nomina.& hoc p mō debiti & nō vltra vt in.l.a diuo pio.§.in venditiōe.& C.si pig.ff.ð reiud.& ibi do.bar.

a ¶ Solutis expēsis.vt in.c. quoniam .§.in alijs vt lit.nō contest.τ.C.de iud.sancimus.τ in.c. finem in glo.sed nunquid.circa principiū τ ibi do.iohan. an.in nouella de dolo τ cōtumacia.τ speculator in titulo de expen.§.si ante.ver.hoc autē certum.

b ¶ Priores pñt in emphiteosim rursus tradere pro inuestigatiōe veri quo ad huiusmodi dictū nosse oportet videlicet ꝙ licet papa vrbanus secūdus qui fuit tpe impatoris henrici tertij anno. M.lxxxviij inhibuerit prelatis et personis ecclesiasticis dare in futurū res ecclesiarū in feudū. tñ ꝯsuetudo feudalis cōfirmat pteritaꝫ dationē feudi de istiusmodi rebus factā τ permitit eā in futuꝝ si est ecclesie cōsuetudo. quod est veꝝ siue dictus plat⁹ siue ꝑsōa ecclesiastica reperiat tēpore sui ingress⁹ dictas res ab alijs possideri et postea sibi aperiantur: siue iam reperiat deuolutas ad ecclīas tempore predecessoꝝ suorum.τ hoc intellige locum vendicare dummodo non sit facta de his vera icorporatio τ transfusio ipsarum rerum in mensam τ titulum τ dominiū ipsius ecclesie: vt in.c.vno in prin. episcopi vel abba.vel do.ple.dare non posse in vsi. feu.τ ibi do.bal.τ plenius doominus Jaco.de aluarotis τ idem in titu.qui feudum dare possunt in prīci.in ver.op.cū glo.ij.τ in ver.op.ab extra.

tumacē super petitis in supplicatione cum oppositiōe diei. Quia oppositione aduenente nisi die oppositionis cōpareat ipse reus supplicatus concedītur precise cum expensis in contumaciam absq̄ etiā iustificatione petitoꝝ in supplicatione τ nō auditur ex post reus donec purgata cōtumacia videlicet solutis prius actori supplicāti om a nibus expensis [a] supplicationis cōpulsoriarum precisarum incantumq̄ τ aliorum inde secutorum τ ꝙ ita decetero obseruetur fuit dictum τ conclusum in camera ꝯsi.M.cccclvj.τ die.xx. marcij.τ iste stilus est satis rationabilis τ iuri consonus qꝛ ad instar primi decreti introducitur immo quod plus est primum decretum est magis rigorosum cū post annum debitor soluendo expensas non audiatur de iure iuxta glo.in.c.prout de dolo τ cōtumacia.in glo.fi. Nisi super proprietate vt ibi gl. notabilis Secus autē erit in casu isto qꝛ etiā post annum soluendo expēsas contumaciales reus de stilo audietur Sed quid si processus inchoetur ꝑ cōpulsora super instrumento obligatorio. An reus veniens debeat audiri cōtumacia purgata: vide que scripsi .s. questione.lxvj.

¶ Questio.c.

¶ An res ecclesie possit in emphiteosim dari.

Riores τ ecclesiaruꝫ rectores bōa eccl'ie al's in emphiteosiꝫ data si ad ipsos ꝑuenerint τ reuertā tur possūt i emphitheosim rursus tra b dere [b] non ꝟuata solennitate que in alienatione rerum ecclesiasticarum requiritur et probatur in simili.in.ca.ij.extra de feudis et feu.τ ibi do.bal.τ plenius doominus Jaco.de aluarotis τ idem in titu.qui feudum dare possunt in prīci.in ver.op.cū glo.ij.τ in ver.op.ab extra.

c ¶ Ut dicit bar.ita in dicta auten.qui reꝫ in ver. anteꝗ̄ determinem.ipse dominus bartho.innuere videtur dñ i vtroq̄ pariformiter loquatur τ facit quod dicit dominus Johānes andree. in addi. ad specu. ti. de feudis.ij. col. versicu. ciiij.ibi.vide qōde emphiteosi dī. et ꝑcedere videtur ar. ō feudis ad ēphiteosim vt not.gl.in cap̄.j.in fin. agnatus vl fi. de func. pos. retinere fundum. hered .col. x.τ not.do. bart. in .l.si mihi τ ticio. ff.de verbo. obli. cum suis concordantijs. ita dicit do.alehā.in tertio volumie cō si.xliiij. pro pe prin.ver. hoc idē probatur.

ibi doctores τ in titu.episcopū vel abbatē in.c.j.colla.x.in feud.τ licet tex. ibi loquantur in re feudali idem tamē c ē i re ēphiteotecaria.vt dixit bar.c in auten.qui rem.C.de sac.sanct.eccle. et bald.in auten.quibuscunq̄.C.cod. tit.post Jaco.de bellovisu qui allegat archi.idē tenuisse in.c. episcopus .xij. q.ij.Sed si res non fuerit solita albergari potest tamē albergari seruata forma que in albergatione rei ecclesiastice de iure requirit vt plene per barto. d in dicta auten.qui rem [d] τ ita fuit determinatum in hac curia parlamenti. M.cccclvj.in causa quā habebat prior mirabelli contra ticardos fratres in manibus petri de bolliaco secretarij dalphina.Sed fuit lata sententia contra dictum priorem quia in processu fuit probatum rem de qua ibi agebatur fuisse solitam in emphiteosim dari. Sunt tamen sex alij casus in quib⁹ ecclesia potest alienare qui ponuntur per glo.in auten.de non alienā.ij.nos igitur colla.ij. De hac materia alienatiōis rei eeclesie si τ qualiter τ quomodo potest alienari τ que solemnitates requiranturvide que plene scripsi.j.q. cxlix.τ sequentibusvsq̄ ad questionē. clxx.τ.q.cccccxciiij.

¶ Questio.cj.

¶ An ficta traditio per precariū operetur verum traditionemvt agi possit ad commissum contra emptorem τc.

I q́s rem ēphiteoteriā vēdat sine cōsensu dñi directi τ ꝯstituat se eā tenere noīe ꝑcario emptoris .donec ipē ēptor possessionē realē adept⁹ fuerit vel retineat sibi vsufructū ex q́bus ꝯstituto τ retētiōe vsu perpetua.τ vide dominū bald. in autē. nes.eodem titu.de sacrosanctis eccle. de loca.§.nunc aliqua.versiculo. vij.ibi presentem.et Ange.areti.quem omnino videas in §.adeo autem.in tertia col.versi.in eodem glo.institutio.de locatio.

d ¶ Barthol. in dicta autent. q́ rem vult allegare domi. bartho. in autenti. quas actiones et specu'ator vt aōt circa

a ¶ Cõtrariũ tamẽ est veritas. pfecto verior vide tur pma opinio. qz negari nõ põt qui res alienata et ficte tradita fuerit per ɔtractũ retẽtiõis vsufru ctus aut constituti ex quo vera transferẽ possessio et dominiũ vtile. vt. l. certe. §. j. z §. iul. ff. de pca. z ff. de pac. l. ab empto. de rei vẽdi. l. quedam mulier. de acqui. pos. l. quod meo noie. et. l. in terdum. ex. tra de resti. spo. cum ve nissent. z qd ibi not. do. innocen ad hoc quod not. C. de rei vend. l. quo tiens. istud hz rõnes nã idẽ operaẽ fictio in ca su ficto qd veritas i ca su vero vt not. insti. q. mo. ius pa. po. sol. in. §. sed si ab ho stibus versi. qz postlimi niũ fingit. nã si fictio est in iure cer ta cõtraria veritati pro veritate as sumptio. vt dicit do. bal. in. l. siue pos sidetis. ij. col. vsi. vlte rius quero. C. de pbat. et hz effectũ veritatis. vt

fruct trãsit possessio in ẽptorẽ iuxta. l. qsquis. C. de dona. z. l. quod meo. ff. de acqui. possessio. an res cadat in cõ missum. videẽ ꝙ sic per. l. ij. in princi. ibi nemini licere emphi. sine consensu domini suas meliorationes alijs ven dere zc. C. de iure emphi. cõtrarium ta a mẽ est veritas a quia ex simplici ven ditione si res non tradatur realiter b nõ cadit in cõmissum. ita dicit pe. ia. in titu. de actione rem que p re emphite. cõpetit idem etiaz tenet pe. iaco. in re feudali in ti. de ac. in rẽ que p re feudali cõpetit z probat text de phibita feu. alie. per fede. i. §. callidis ibi dum dicit tex. et in alios transie runt. Et de hoc etiã tetigi. j. q. lxij. cir ca fi. Contractus eñ a reali traditio ne nudus nõ facit rem cõmitti vt no. bal. in ti. quib modis feu. amit. in. §. ꝗ sit causa bñfi. amittẽ. z i. c. j. de phi. feu. alie. Et hoc voluit saly. in. l. ij. C. de iure emphi. z facit qd not. pe. iaco. in libellis in ti. de ac. i rem ꝗ pro re em phiteotecario cõpetit dicẽs ꝙ ibi sit autoritate legis ipo iure dñi trãslatio sicut in casu. i. fi. C. de sacrosanc. eccle. vel in pacto legis cõmissorie vel adiec tionis in diem vel in institutiõe here dis vel legato ꝙ hoc casu lz sit trans latu in dñm autoritate legis ꝙ ex illis actibus sine contractib res nõ cadit in cõmissum nisi iteruenjat realis pos sessionis apprehensio cũ semp penes venditorẽ remanet saltẽ detẽtio vt di cit bar. in. l. creditores. C. de pign. Et per hoc etiã patet respõsio ad ea que dicit. d. car. in cle. quo. circa. q. xxj. de ele. Sic igitur patet ꝙ ficta traditio idẽ operaẽ ꝙ vera z realis. ergo zc. et hinc est ꝙ si quis pmo vẽdat z cõstituat se posito noie emptoris z secundo tradat por em ptor est potior per. d. l. quod meo nomine. qz prius fuit acquisitũ ei vtile dominium. z sic vtilis rei ven dicatio que pferenda est directe opposito ꝙ dicas mus in secundum emptorẽ directum dominiũ fuis se translatum. ff. de procur. l. in cause in fi. immo po terit petere illius rei restitutionem p condictionem l. liberis. C. de acquiren. pos. p quam. l. secundo vẽ dendo prio piudicare nõ potuit vt dicit do. iohan. an. in addi. ad specu. de emp. z vẽdi. §. j. vsi. z nota ꝙ

ita gum ex l. 45 tam n. 95.

expresse in addi. que incipit hic dubitatur. Uerum hic posset cadere dubitatio nũquid in huiusmodi casu euitabiẽ pena cõmissi si res redimatur. Quip pe dicẽdum est ꝙ nõ de rigore iuris. etiã ita intelli gitur do. bar. i. l. sequiẽ. §. itẽ labeo. in fi. ff. d vsuca. de equitate tñ secus vt tenet spe. in. d. §. nũc aliqua versi. xcvj.

supra dixi ꝙ ex cõstituto vel retẽtione vsufruct trãsit possessio i emptorẽ. qz hoc nõ ẽ verũ vt res cõmittaẽ cũ fictio ne iuris illd fiat vel etiaz qz illud pce deret si postea realis fuisset possessio apprehẽsa nã vt dicit bal. in. l. ab ẽpto re. ff. de pac. lz interueniat ɔstitutum vel simile tñ adhuc est obligatus vẽdi tor ad realiter tradẽduz rem vẽditam ꝗcquid ibi dixerit bar. z allegat bald. gl. i. l. iulian. §. ex vẽdito. de actio. em pti. qz ante realẽ traditionẽ nõ dicitur oĩ pfectiõe pfecta vẽditio. vt dicit gl. i l. si qs rẽ. ff. d ac. emp. et in. l. pfecta. C. d resc. vẽdi. Et ꝙ res nõ cõmittaẽ ex so la vẽditiõe nisi interueniat realis tra ditio facit. §. vẽdite z tradite. isti. d re. diui. Et ita etiã tz spe. in ti. d loca. i. §. nunc aliq. vsi. xix. z vide. l. alienatũ. ff. de vbo. sig. z. l. cũ fideicõ. ff. de fideicõ missarijs lib. z vid. c. fi. extra de locato et ibi gl. z docto. z ꝗ supra dixi i vendi tione possunt adaptari etiã in dona tione qz quo ad hoc eqparatur iuxta l. quotiẽs duob. C. d reivẽ. Et sic res emphiteotecaria donata vel vẽdita ex simplici cõstitutiõe pcarij aut alia fi cta traditiõe nõ cadit in cõmissuz. Ni si sequaẽ realis apprehẽsio possessio nis sine cõsensu domini directi. Et ita iudicatur in hac curia parlamenti p ut vidi in pluribus casibus determi nari. Sed iuxta hec quero an hoc casu ex simplici constitutione precarij aut alia ficta traditione dominus dire ctus possit petere ab emptore lau des et vẽdas antequam emptor acci piat realem possessionem rei sibi ven dere rem emphitheotica. sine consensu domini dñi tamen contractus stet in finibus suis. sed retentio vsufructus seu constitutum facit contractum egre di fines suos quia ex vi alterutrius transfertur. vt supradictum extat vera possessio et vtile domi nium et sic vt de se patet non stat in finib ergo zc.

Et pdi. op. tenet forma liter do. an to. de but. ɔsil. xxxiij. incipi. iesu xpi zc. de iure absqz longa alleg. situato sub titu. de em phi. ecclesie. Nonobstat quod notat spe. in. d. §. nunc aliqua versicu. xcv. et pe. ia. in titu. de ac. i rem pro re emphitheo. que ceci. in commis. v. colũ. §. item circa. l. fin. Quia ibi lo quuntur in vendente ve re vel ficte non traden te. Et si ver ba petri ia cobi ponde rentur. fa ciunt p opi nione predi cta quia di cit ꝙ emph. potest ven

¶ Si res non tradatur realiter. Uide sim commis sum habeat locum pro venditione sola si res non traditur realiter. vide istum consilium centesim ũ vigesimo sextũ incipiente de anno domini Mil lesimo et centesimo et consilio centesimo nonage si mo secundo. incipiente ex facti narratione numero tertio versiculo et premissa.

a ¶ Seruatur q non. finauit dns vt opinio p dicta in proxima apostilla vult q possit agere ad cōmissuz in huiusmo di casu ergo si vult pōt agere [ad cō missum z petere ius sibi quesitu ex tali alienatione offerendo se paratuz nouuz emphi. in possessio nez realē suscipere et si bi imputet si p eum stat quominus in possessione realia domino suscipiatur est tn verum q si nudus Pct venditionis tātū ad em phite. celebratus fuisset non posset dns euz cogere vltra procedere ad translatione iuris sui. nisi iam dnm super hoc requisiuisset vt dicit pe. ia. in d. tit. d act. in rem in. §. j. secundus intellectus versi. itē colligitur hic i §. necessitatem.

a dite. Seruat in hac curia qnō pnt peti laudimia qd est iuri z rationi consonum. cū laudimia de iure debeantur dño directo p labore inuestiture et p ponendo eū in possessionem realē rei vendite iuxta. l. fi. C. de iure emph. Sz cum in precario aut alia ficta traditione iste labor domini directi non interueniat. Sequitur ergo q non debetur laudimium. Quia cessante causa cessare debet effectus. vt in. c. cum cessante in principio extra de appella. cū simi. Et sic domin directus ex tali ficta traditione nō poterit agere ad cōmissum nec laudimia petere. Sed semper habebit actionē suam personalem ad canonem cōtra primū emphiteotam vel ad cōmissum si ipse pmus emphiteota cesset triennio in solutiōe canonis aut aliter verset q a iure sit pmissum donec emptor rei emphiteotecarie accipiat realē possessionē quo casu si accipiat sine laude dñi directi poterit agere dominus directus contra emptorem ad cōmissum iuxta iuris dispositionem in hac materia.

¶ Questio. cij.

¶ De pactis inter aduocatum z clientulum factis.

Licet non sit licitum aduocato facere pactum de quota parte litis et si faciat nō valet. l. si quis aduocatorū C. de postulan. nec etiam de re certa sine particulari d: qua litigabatur licet non per modum quote secundum bal. in dicta. l. si qui aduocatorum. C. postu. z si faciat punitur. vt in. d. l. si qui aduocatorum. z. iij. q. vij. §. tua. V. arcentur. facit. l. litis. C. de procu. Punitur videlicet quia priuatur ab officio aduocationis. vt in. d. l. si qui aduocatorum. tamē potest aduocatus pacisci de pecunia in genere. vel alia re b q de ea que est lite[b] ita dicit ang. de perusio in. l. sumptus in fi. ff. de pac. quia aduocatus potest vendere suum consilium. xj. q. iij. non licet cum ibi no. z valet pactuuz. vt dicit bartho. in. l. j. §. si cui. ff. de varijs z extraord. cog. Et sic aduocatus licite potest pacisci de re que nō est in lite. vt dicit bal. in. d. l. si qui aduocatorum z est ratio q: tunc cessat ratio prohibitionis legis. Et potest aduocatus facere pactum de prosequendo causam clientuli suijpsius aduocati sumptibus. z valet pactum per tex. dicte. l. sumptus in prin. Etiā de lite psequenda vsq ad finem litis pro quo. l. fi. C. de condi. ob causam. Et si ipse clientulus pro ipsa lite psequenda vsq ad finem litis aliquis ee derit aut promiserit aduocato valet talis pmissio in. l. vna. C. d suffra. z aduocatus illud debet habere siue cā finem accipiat per sententiam siue per c amicabilem concordiam[c]. ita dicit glo. notabilis i. l. fi. super verbo ad eū litis. ff. mandati. z in. d. l. vna de suffragio. in glo. fi. z hoc ibi sequitur cy. idē tenet gui. d suza. per. l. si extraneus. ff. de condi. cau. da. q: cōcordia quādoq accipit p diffinitione. xvj. q. vj. c. inter cetera. in vlt. glo. Et vide que ponit al be. de rosa. in suo repertorio super verbo concordare. Etiā si amicabilis concordia medio alterius q aduocati facta fuerit q: cum per eum non steterit quominus causam in iudicio conduxerit debet habere integrum salariuz p tex. in. d. l. j. §. diuus. ff. de varijs z extraordi. cog. z ibi glo. z Bar. hoc ibi volūt z ista ē cōis opinio vt refert spe. in tit. de salarijs. in. §. sequitur de aduocatorum salario. in ver. sed pone et d hoc casu[d] zc. Et que supra dixi de aduocato idem iuris est de pcuratore vt dicunt cy. z Bal. in. d. l. si qui aduocatorum. C. de postulā. Et de hac materia vide que plenius scripsi. j. qstio. xc. z ibi decisio ad plenum per curiam parlamenti facta.

¶ Questio. cij.

¶ De pragmatica sanctione sup decreto de causis z de intellectu illius decreti zc.

Pragmatica sāctio in decreto de causis statuit z ordinauit vt quecūq cāe exceptis maiorib in iure expresse enumeratis in ptibus apud illos iudices qui de iure aut consuetudine cognitionem habent terminentur z finiantur. pro cuius decreti declaratione sciendum est que sunt ille maiores cause q cognitioni pape reseruantur z in iure expresse numerātur. Et repioq docto res enumerāt. lxxix. causas videlicet bernardus glosator in. c. sicut vnire. de excessi. platoz. z in. c. q trāslatioēz. de offi. delega. z plene speculator in titulo de leg. in. §. nunc ostendendum per

b ¶ De ai lia re q d ea q est in lite hoc est veri in oi iudicio taz vniuersali q generali atq parti culari vt ts iohan. and. in addi. ad specu. ti. de salarijs. §. sequit. V. lud certū est in addi. q in cipit z nota et ad hec do min azo. in summa. C. postulan. §. col. versi. ite q pacti sunt c ¶ Per a micabilem concordiam spe. i hoc q stinctionem facit quam oīno vide in d. ti. de salarijs. §. sequitur V. si. quid ergo si litigator in fi.

d ¶ Spe. versi. sed po ne q hoc ca su vult alle gare spec. in dicto versi. qd ergo si li tigator. ibi sz pōe circa princ. vbi ar

d. m. 1. H° 8 § 11.

[illegible] v. in[illegible] [illegible]orium lib. c. 27. vs°. l. 88. b [illegible] de adu[illegible]tis

fuit p parte affirmatiua: deide ibidē ꝯcludit pro parte negatiua ꝛ sic contra opinionem que hic ponitur. deniqꝫ p concordandis opinionibus distinguit ibi vnde distingue: quā distinctionem vt supra in proxima apostilla dixi vide pro recta huius ce. questionis decisione habenda.

a ¶ Per. totū. §. a pncipio vsqꝫ; versi. lxxxix. ꝛ ibidē enumerantur. lxxxix. cause specialit sedi aposto. in signū vniuersalis dominij reseruate.

b ¶ Quia p hoc facit qꝫ epsvbicū qꝫ pōt dispensare ibi non inuenitur prohibitum vt dicit glo. ar. ꝯ in c. at si clerici. extra de iudi. ꝛ qō dicit do. odo. C. de transacti. in. l. transigere. in vlti. colū. versi. ꝫ denuo quero ibi qr satis est.

a totum[a] tangit etiam glo. in. c. j. de translatione epi. Et ibi sufficiat remissio. qr oēs dictos casus hic enumerare esset magis laboriosum qꝫ subtile dictos tamen casus pape specialiter reseruatos non pōt papa expedire sine consilio dominorū cardinaliū de potestate ordinaria. secus de absoluta vt dicunt et tenent hostiē. iohānes an. ꝛ hēricus bohic in dicto. c. sicut. vnire. Et his sic presuppositis. Quero de qstione que contingit de facto papa vniuit prioratū conuentualē sancti ciricij prioratui veyneti. An cause postea' iter partes emergentes ex tali vnione pertineant cognitioni pape ꝛ comprehendantur in casibus in dicto decreto de causis pape reseruatis. Et credo qꝫ nō quia licet sit propriū pape vnire dignitates episcopales. vt dicit textus in dicto. c. sicut vnire i principio. Et sic iste est vnus casus de casibus pape specialiter reseruatis in locis preallega. per glo. ꝛ doct. enumeratis. Non tamē est proprium pape vnire alias dignitates inferiores qr epi hoc facere possunt qlibet in sua dyocesi. vt dicit text. in dicto. c. sicut vnire circa pn. ibi ita epi est ecclesiarū sue dyocesis vnio ꝛc. Et nō solū ecclesiarū seculariū sed etiā monasteriorū vt vult textus in dicto. c. sicut vnire. in sui cas9 positione. Nā ibi vult textus qꝫ abbas suum monasteriū nō vniat alteri ecclesie sine consensu episcopi. Ex quo ibi satis apparet qꝫ episcopus in sua diocesi etiā monasteria vnire possit ꝛ valeat. Et etiā transferre de vna religione ad aliam vniones faciēdo. vt probat textus in. c. īter dilectos extra de donati. ꝛ hoc satis est clarum b quia[b] in dictis. lxxxix. casibus specialibus per spe. vbi. s. enumeratis pape expresse reseruatis non enumerantur nisi vniones episcopatuū. Sequitur ergo qꝫ alie vniones monasteriorū etiam diuersarum religionū remaneant sub dispositione epi dyocesani. Ꝯr quando papa non ibi reseruat videtur relinquere dispositioni epi dyocesani. Et qꝫ episcopus possit vnire prioratus conuentuales supprimendo dignitatem conuentualem. videtur textus glo. in. c. j. §. ad hec de statu mōacho. c. nup circa fi. extra de senten. excōmunica. in antiquis. Et non mirum si episcopi hoc facere possint qr ēt abbates tales vniones facere possunt si fit p eos pscriptū vt dicit archi. in. c. cū singula. de prebē. lib. vj. idē tꝫ etiā glo. ꝛ doctores in cle. prima. §. ad hec. de statu mona. ꝛ ideo cause emergentes ex dicta vnione facta prioratui veyneti non pertinebant c cognitione pape. Contrarium[c] tn̄ fuit per dictam curiam parlamenti determinatū in diffinitione dicte cause Et inde post semper fuit in iudicando in dicta curia seruatū qꝫ omnes cause emergentes i vnionibus quibuscunqꝫ factis per papā cēsent ō maiorib9 causis ita qꝫ papa de ipsis causis emergētib9 ꝛ quibuscūqꝫ vnionibus p eū factis debet cognoscere vel alteri cōmittere. ꝛ ita ex post etiā vidi determinari anno. M. cccclxi. de mense iunij in manibus cabaudi in causa in dicta curia plamēti mota inter capitulū dienk. ex vna parte ꝛ fratrē franciscū pellati ex altera qui impetrauit a papa pio commissionē directam officiali graciono po. qꝫ si sibi cōstet vnionē dudū factā dicte ecclesie diensis de prioratu sancti mauricij fuisse subreptitie factā qꝫ ipm prioratū cōferret dicto fratri francisco pellati ꝛ p hac determinatiōe facit qō dicit spec. in simili videlicet qꝫ si dubitetur de viribus dispensationis facte per papam cognitio spectat pape ita dicit ipe spe. in ti. de lapsis ꝛ dispensabilib9 in. §. pe. ver. si. Sed quero iuxta ō pmissa q sunt cause quare fiat vnio[d] vide hosti. in summa de religi. domi. §. cui subest. versi. sunt autē quattuor. vide etiā goffre. i summa de relig. domi. e in fi.[e] item an debeant vocari prior ꝛ patronus quando sit vnio. vide cle. ij. de re. eccle. non alie. Sed aduerte qr dominus noster rex ludouicus dictā pragmaticā sanctionem reuocauit et per suas patentes litteras mandauit qꝫ de cetero nō reseruetur ꝛ fuerunt publicate lr̄e regie in parlamē. die. xxvij. mensis ianuarij. M. ccclxij. a die natiuitatis sumpto.

¶ Questio. ciiij

¶ Si loc9 delicti debeat attēdi vel locus vbi est mandans delictum fieri ꝛc.

f Asus contingit[f] de facto qꝫ quidā de hac patria dalphi. mādauit delictū fieri i terra iurisditione puincie. Ob qō officiarij puīcie requisierūt officiarios dalphi. qtenꝰ sibi remitterēt dictū mādāte p iusticia ministrāda ō delicto ibi ppetrato fuit dubitatum si debuerit remitti. ꝛ reperio qꝫ doct. antiq qꝫ tenēt

c ¶ Cōtrarium p quo facere videtur in argu. qō legitur ꝛ no. in. c. j. extra de cōfir. vtili. vel inutili.

d ¶ Quare fiat vnio. tu vide istū cōsi. cxxxiiij. inci. circa pcessum diffiniendum in pēuidētialibus nu. j. §. ꝛ peuidētia ꝛ tota deci. clxvij. i āti.

e ¶ In fine vbi enumerat quattuor causas scilicet temporis qualitatem duaꝝ ecclesiarū vicinitatem ecclesie pauptatem ꝛ desolationē vel destitutiōē a clericis vl monachis.

f ¶ Casus cōtingit. de hoc per do.

non debuit remitti dicētes ꝙ non de-
bet attēdi locus delicti sed locus vbi
a est mandans[a] ⁊ ita tenuerunt Dy.
et pe.de bella pertica vt refert Bart.
in.l.si vt proponitur.ff.de fide.iussori-
bus.idem tenet glo.in.c.vno de conse
cratione ecclesie vel altaris li.vj. ⁊ hu-
go.in.c.de ecclesijs de consecratione
distin.j.contrariū tñ tenent per expres
b sum.bart.in.d.l.si vt proponit[b].§.
de fideiusso.⁊ in.l.nō solum.§.si man-
c dato[c].§.de iniurijs in versi.quero
vñ oritur obligatio ⁊c.vbi dicit ibi te-
neor vbi maleficium est commissum ⁊c.
d Et bal.in.l.j.[d] C.vbi de crimine agi
oportet idem tenet iacob.de are.vt re
fert bart.in.d.l.si.vt proponitur. idē
tenet iacob.de butri.in.l.nō ideo mi-
nus.C.de accu.ibi sed facit hoc i argu-
⁊c.Quos sequit saly.in causis.C.de ac
cu.⁊ panor.in.c.fi.de foro compe.in.q.
Item dubitatur de mandante ⁊c. Et
ista videt mihi magis equa opi.q2 ma
gis fulsit rationibus ⁊ autoritatibus
doctorum pro qua propterea est iudi
candū.Sed in processu baudoni adhe
marij ⁊ dñi saltus in quo pcessu locus
habuit hec questio.nō fuit decisa. licet
inter nos in camera cōsilij fuerit alter
catū.Sed fuit ipe pcessus p alia fun-
damenta diffinitus ad opus dicti bau
doni specialiter q2 nō visum fuit curie
parlamenti ꝙ dictus dñs saltus suffici
enter pbauerit delictū fuisse ppetratū
in prouincia q2 locus contentiosus est
ppe ꝯfines patrie dalphi. De materia
e remissionis[e] criminosi.vide.j.q.ccij.

Questio.cv.

An donatarius oim bonoꝝ habea
tur loco heredis vt cōtra eū agi possit
actione personali ⁊ quomodo ⁊c.

N possit agi actōe
psonali ꝯtra tertiū
possessorē donata-
riū oim bonoꝝ.Et
primo videt ꝙ sic p
l.hereditates.ff.de
donatio. in cōtrari
um facit tex. in .l.j.
§.si heres.ff.ad trebellia.in.l. eris alie
ni.C.de do na.facit.l.ij.C.de here.vl' ac.
ven.⁊ de hoc habetur per cy.plene in.l.
ij.C.de vi publica.Coclusio tamē doc.
in iure scribentium est ista ꝙ nō potest
agi actione personali contra donata-
rium omnium bonorum per credito-
res vt dicit glo.in.d.l.hereditatem in
glo.ij.in principio.nisi pri⁹ actum fue-
rit reuocatoria cōtra donatariū tāꝗ
in fraudem creditoris facta vt tenet
glosa in dicta.l.eris alieni.quam sequi-
tur angelus baldus cyn.saly.et do-
ctores. Sed dum essemus in camera
consilij altercādo de materia ista egre
gius domin⁹ iohannes bauilli vtriusq
iuris doctor presidens, dixit premis-
sa vera esse nisi in casu in quem donās
reperietur non soluendo vel nullus he
res donantis reperirietur quo casu di
cit ipse posset agi contra donatarium
omnium bonorum etiam actione per
sonali de directo etiam non intentata
reuocatoria et pro hoc allegauit in fi-
f mili.l.si maritus.in principio[f].de fū
do dotali.⁊ glosā in.l.ij. de heredi. vel
ac.ven.vbi dicitur nisi in subsidium ⁊c.
Et quia eius limitatio et intellectus
fuerunt visi dominis meis eque proce
dere. Ad euitandum etiam circuitum
qui de iure euitari debet fuit iudicatū
sm ei⁹ opinionē. M.cccclvj.die quar
ta septembris in decisione processus
iacobi de nanto de romanis ⁊ Johan
nis bruneti in manibus petri de bol-
liaco secretarij dalphi. Et cuius sentē
tie tenor sequitur. Cum ex tenore di-
cti processus constet dictum Johan-
nem bruneti reum fuisse et esse dona-
tarium et possessorem omnium bono
rum dicte katarine russole quodā nul
lo alio herede ipsius katarine existen-
te de quo per processū appareat his
igitur ⁊ alijs ex tenore dicti processus
apparentibus nos ad hec iuste mouē
tibus per hanc nostram sententiā pro
nunciamus et declaram⁹ litteras pre-
cisas dicto de nanto super dictis suis
cōpulsorijs fore concedēdas ⁊ de sum
ma ibi petita et declarata ⁊ quas idē
per presentes concedimus contra di-
ctum bruneti neutrā dictarū partium
iustis causis ex processu apparentib⁹
in expensis condēnando. Super hac
materia vide bartholum in autent. in
gressi.C.de episcopis ⁊ clericis. Et po
nūt aliqui doctores.in.l.si quis seruū.
§.finali.ff. de legatis.ij. Sed an cōtra
legatarium vel donatarium heredita-
tis possent creditores hereditarij age
re actione personali. vide que dixi in-
fra questione.cccclx. De actione pso-
nali in alijs terminis tetigi infra que-
stiōe.c.cccclxxvj.⁊c.

Questio.cvj.

An vniuersitas se possit cōgregare
pro suis negocijs cōmunibus sine licē
tia superioris.⁊c.

feli in.c.fina.
extra de fo.
cōpe.in col.
vj.in me.ver
sicu. Item
per istaꝫ cō-
clusionem.
a Man
dās p hac
opinione fa
cit qd dicit
d.bal.i.l.ij.
in ver.ij.ca-
su ibi ⁊ pdi-
cta.C.de eu
nuchis. vbi
vult locū fo
re cōsiderā-
dū i quo de
lictū est ini-
ciatum.
b In.l.si
vt proponi
tur in.j.col.
versi. quero
an ibi.
c Man-
dato in.iij.
col.in versi.
q̄ro. vnde
oritur in fi.
d Bal.i
l.j. nihil ibi
per do.bal.
sꝫ oīo vide-
as eū bal. i
l.fin.C. si a
nō cōpe. iu.
in.iij.col.§.
pone cōsue
tudo vbi tꝫ
hanc opi.et
pbat eē ve-
rā p rōeꝫ rō
nis qs assi-
gnat. ⁊ pro
hac opi.fa-
cit glo.in.c.
vt lite pen.
in versiculo
cellato ibi
nō placet.

e Remissi
onis. de hac
remissione
vide post
oēs domi.
feli.i.c.fi.de
foro cōpe.
in col.ij.
prope finem
⁊ duabus se
quen.

f l.si mari
tus.in pnci.
voluit alle
gare.ij.rñ.
versi.si ma
ritus.

a ¶ Ville & ciuitates. Villa sine muris est ciuitas aūt dicit. que muris cingitur vt p do. bartho. i. l. j. §. siue autē in tra. ff. de ope. no. nuncia. Etiā i alio differt qr ciuitas habet epm vt colligitur ex no. p do. bar. in l. si duas. §. grāmatici. i ij. col. versi. deinde q̄rit glo. ff. de ex cu. tu. & in. c. j. de priuile. b ¶ Bursā communem Adde. ff. qd cuiuscꝫ vniuersi. not. l. j. §. quibus autē ibi res cōes archaz cōem. et ita mihi nota. do. odof. in iiij. col. in § fi. Item circa tertium. c ¶ Hoc bn̄ ordinatum fuit in curijs frācie. qr galli faciles sūt ad tumult⁹ dissensiōes et resnouas multuz desiderant teste salustio tito liuio. & commētarijs iulij cesaris.

Omnes ville & ciuitates a possunt habere et facere proprium et bursam con b munem de iure. ff. ad trebel. l. in oibus. & l. ciuitatē. ff. de le. ij. Sed curia frācie li3 non permittit immo nec cōgregare sine licentia sui superioris pro faciendo & cōstituendo procuratorem ad euitādu3 c fraudes & machinationes que committi possent ꝯ principe3. vel dn̄m. tn̄ cū licentia agere & cōueniri permittit & facere bursam cōem ita dicit. Jo. fa. in sti. de rerum diuisione in. §. vniuersitatis. Similiter etia3 seruatur in hac patria dalphi. de stilo curiarum ex antiqua consuetudine ꝙ vniuersitates nō possunt se adinuicem congregare pro constituēdo p̄curatores ad agendū vel defendendum nec bursam seu taliam cōem facere inter eos sine licentia iudicis. Et si contrarium faciant in que statur instante procuratore fiscali: et condemnātur. Et corroboratur hec cōsuetudo auto. barto. dicentis ꝙ vniuersitas nō pōt se insimiliter congregare sine autori. sup̄ioris in. l. actor. ff. re3 ra. haberi circa fi. ver. possumus tn̄ substinere vt p archid. in. c. constitutionē de ver. sig. li. vj. Et vide q̄ plenius tetigi post dn̄m pe. pape. j. q. cccccxxxj. in tertio dubio. Et q̄ dixi. s. q. lxxxvij. in fin. Nec etiā pōt vniuersitas cōsules sibi eligere sine auto. sup̄ioris vt dicit bar. in. l. item eo3. in. §. sed si ita decreuerīt ff. ꝙ cuiuscꝫ vniuersitatis. nisi talis vniuersitas sit in longeua consuetudine consules eligendi et creandi quo casu potest. ita etia3 seruatur in hac patria dalphi. Sed iuxta hec quero an sindici vniuersitatis possint aliqui accusare nomine vniuersitatis bar. ꝙ sic in. l. j. ff. de accu. in questione finali &c.

¶ Questio.cvij.

¶ An dn̄s direct⁹ possit igredi p̄p̄ria autoritate possessionem rei commisse.

Licet glo. in. l. fi. C. de iure emphi. dicat ꝙ dn̄s direct⁹ pōt de iure propria autoritate capere possessionem rei commisse propter cessationem solutionis canonis aut al's. cum ipso iure talis res emphitheotecaria cadit i commissum. Tamen de stilo dicte curie parlamenti seruatur ꝙ nō potest nisi pri⁹ declaratione commissi facta per indicem competentem parte vocata et audita. pro quo bene facit. c. licet episcopus cum glosa super verbo vocato de p̄bē. li. vj. al's restituere tur tanꝙ spoliatus in sua pristina possessione emphi. Quia emphiteota pōt moram purgare vt habetur in. c. potuit. extra de loca. Et dixi. j. q. cxxiij. & q. clxxj. in ver. quia illud &c. Quod facere non posset emphiteota si dominus caperet rem propria autoritate parte non vocata. Et ideo pro dicto stilo iu quadam causa fuit sententiatum in manibus io. in fredi secretarij dalphi. de āno. M. cccclvj. in vigilia natiuitatis domini. Ad idem res feudalis licet ipso iure committatur tamen dominus non debet igredi propria autoritate vbi peremptorem bone fidei possidet ita dicit bal. in ti. de prohibita feudi alienatione per Fede. in. §. callidus. facit. c. licet eps. de p̄bendis lib. vj. plus dicit pe. iaco. in ti. de ac. in re3 p re feudali in ver. Item notandum &c. q̄ licet emphiteota cum amisit ius suum possit quandocꝫ repelli a domino propria autoritate. C. de iure emphi. l. ij. Dominus tamen vasallum in aliquo casu a possessione sua naturali quam habet nullo modo expellat autoritate sua quia nulla lex dat sibi illam autoritatem ꝙ si faciat committet violētiam. vt. ff. de vi et vi arma. l. j. §. dejicitur. Et facit quo tempore miles in uesti. petere debeat. c. fi. in princi. Idem putarem dicendum de illo qui obtinuit sententiam licet ab ea non fuerit appellatum si ingrediatur possessionem sine executore quod non potest facere per ea q̄ ponit Inno. in. c. cum nostris de concessione preben. in glo. super verbo irritum ibi et idem dicimus in omni sententia &c. videlicet ꝙ primus possessor debeat restituti ante omnia in sua pristina possessione tanꝙ spoliatus immo quod plus est talis igrediens perdit ius suum vt ibi per Inno. & specu. tamen in ti. de actore. §. primo versi. item qui vult ponit certos casus in quib⁹ potest quis de iure apprehendere possessionem propria autoritate. Sed an minus directus possit accipere rem emphiteo &c. iure prelationis non nomine suo sed p amico suo vide que dixi. j. q. ccccx. &c.

¶ Questio.cviij.

¶ An actio personalis et hypothecaria possit i eodem libello intentari &c.

Actio personalis & hypothecaria possunt simul cumulari in eodem libello contra principalem debitorem aut eius heredem si possideat rē hypothecariam vt probatur in textu in autentico de fideiussoribus in. §. sed neqꝫ col. j. facit. l. fina. C. de fideiussoribus & tenet Jo. fa. in sti. de actionibus. §. item seruiana. ibi doctores querunt &c. vbi mouet istam questionem. ide3 pe. iaco. in titulo de hypothecaria ver. vij. est notandum &c. vbi dicit quod null⁹ in hoc discrepat. Et ita practicaui dn̄ essem aduocat⁹ practicās in hac curia pla e ij

menti in quadā cā tūc mota τ vertēte.xx.anni sunt elapsi in dicta curia inter dñaʒ mōtisacuti i burgūdia ꝑ qua dedi libellū in quo libello cumulaui dictas duas actiones videlʒ personalē τ hypothecariā ꝓ resta sue dotis cōtra dñm cassennatici eius nepotem. Et fuit dictus libellus approbat⁹.qꝛ sentētia fuit lata per dictā curiā ꝯ dictū dñm cassennatici iuxta cōclusionē dicti libelli cōcludētis in ꝑsonali τ hypothecaria in processu existente in manibus iohānis pauioti secretarij τ notarij dicte cause.τ ita expost vidi in dicta curia parlamenti in diffinitionibus ꝓcessuum determinari ꝑ dños meos plamēti postq̄ fui assumptus in officio cōsiliarij dicti parlamēti. De hac materia hypothecarie actiōis vide q̄ plenius dixi.ĵ.q.ccccxxxij. De hac materia cumulationis actionū vide q̄ scripsi.ĵ.questione.cxliij.

Questio.cix.

Si littere quīquennales.extēdantur ad creditores futuros.

R Escripta annalia principis vel quinquēnalia cōcessa debitoribus de suis debitis nō soluendis nō extenduntur ad creditores futuros ar.in.l.aureli⁹ §.titius seyo.ff.de liberatione legata. et ibi per doc. Et ita hec curia parlamēti consueuit interpretari τ seruare prout pluries vidi sed a quo tempore incipiant currere tales littere annales vel quīquennales dic q̄ non a die presentationis sed a die date ipsarum hoc probat̄ ar.i.c.eā te.de rescrip. τ de preben.in.c.dilectus.in.c.ij.de decimis.τ de rescrip. in.c.si propter.li.vj.τ ibi archi.ita seruat stil⁹ hui⁹ curie parlamēti. De materia litterarū q̄nquēnaliū etiā scripsi.ĵ.q.xcvij. Sʒ an debitor cui est datum q̄nquēniū ꝓ debitis suis soluendis debeat cauere de ipsis soluendis.dic q̄ sic ſm oldradū per.l. vniuersa.C.de precib⁹ imperatori offe. De materia. rescriptuū τ eoꝝ effectibus vide q̄ pleno scripsi in tractatu rescriptorū per me guidonem compilato.

Questio.cx.

De peculio clericorū.

T An clerici possint testari de fructibus suoꝝ beneficioꝝ τ de spolio ipsorum vide.in.c.p̄nti.§.porro.de offi.ordīarij lib.vj.τ spe.in ti.de fructubus.§.j. ver.pone plat⁹.τ no.xij.q.j.duo sunt genera.in gl.in ver.ꝓprietatē.τ ibi archi.etiā in.c.statutū.§.assessorē.super verbo suo proprio de rescrip.li.vj.τ Jo.mo.in.c.hoc consulissimo super verbo imobilia.extra de re.eccle.nō alie.li.vj. vide.xij.q.j.res ecclesie vide hostien.in.c.fi.extra de pecu.cle.vbi.plene de hac materia in.c.ꝯ multa de preben.qui est ꝯtrarius dño archi.τ eius opinioni quam tʒ archi.in dicto.c.statutū. Sed opi.hosti.seruatur de consuetudine vbiq̄ vt ipse host.ibi refert videlʒ q̄ clericus beneficiatus cōparat̄ vsufructuario vt faciat fructus suos τ de ipsis possit testari vt ibi dicit ipse hosti. Et hec vera sunt in simplici clerico vel sacerdote ad ministrationē vel curam animarū nō habēte. Eps vero vel abbas vel alius habēs curā aiaruʒ testari non possunt nisi ꝺ his que ātea eis obuenerunt iure cōsanguinitatis vt in auc.licētia.C.de epis.τ cle.nisi sit cōsuetudo in contrariū quo casu valeret ꝯsuetudo.in.c.ceterū.§.licet.extra de testa.τ de hoc titigi in notabilibus meis in.§.valet cōsuetudo τc.folio.xl. verso. Monachi vero vel alij canonici regulares quoq̄ testari non possunt not. in auc.de monachis.§.illud col.iij.de hac materia.etiaʒ habet̄ per gl.in.c.fi.extra de pigno. Et aduertendū tñ ē circa istā materiā qꝛ de illo verbo spoliū prout vulgariter mortuis ꝓlatis accipit̄ nō reperitur in iure ciuili nec canonico sed bene reperit̄ in iure diuino.psalmo.cxxxviij.versi. letabor sup eloquia tua sicut qui inuenit spolia multa.ita dicit dñs pe.pape in suis notabilib⁹. Et super facto dicti spolij dudū.M.ccccxxiij.facta fuit q̄dā trāsactio inter priores et vicarios ꝑpetuos huius diocesis grationop.circa modū vtendi dicto splio vt constat instrō recepto per raymūdum rodulphi.notarium grationop.que trāsactio ex post fuit ꝯfirmata per papā τ q̄ propterea seruatur in iudicando.

Questio.cxi.

An comedēs carnes tp̄e quadragesimali ꝺ licētia pape excuset̄ a pena τc.

Uia de p̄nti sumus in tempore quadragesimali hic subiūgam propter senes et infirmitate debilitatos quod reperio in notabilibus dñi pe.pa. Quod licet papa alicui permittat comedere carnes q̄ꝺ nihilominus peccat comedēs nec excusat̄ a pena vt in.c. deniq̄. iiij.distin. Sed quare peccat cū ei permittat̄.solutio ſʒ dictū dñm pape permittitur ne deterius inde contingat a qꝛ forte i medio q̄dragesime non pōt q̄s i se pl⁹ abstinere a carnib⁹ ꝓpter aliquā suam infirmitatē τ si se abstineret mors seq̄ posset τ ex his sequit̄ q̄ vbicūq̄ ius permittit aliq̄d ne deteri⁹ sequatur q̄ non excusatur q̄s a pena vocat̄ permissio comparatiua.xxxi.q.j.c. sʒ obijcitur Sed q̄n ius ꝑmittit aliq̄d non vt inde deterius sequat̄ tūc excu

a Tu vide plenius per do.antho.butri. in.c.fi.ꝺ.piguo. Et per do.ca.flo.in cle. gratie. de rescrip. vbi per eum

satur a pena et vocatur permissio simplex. vt i dicto c. sed obijcitur. et dum dicitur pmittit expone id est concedit hoc ponunt doctores in.c.j. de eta. et qualita. lib. vj. vide in.c. veniēs. qui clerici vel vouē. per inno. et glo. De quo ergo operetur talis licētia seu concessio pape de comedendo carnes credo ex predictis q non petatur nisi ad remissionē culpe a Et propter hoc hec duxi scribēda domini. M.ccc.clvj. de tempore quadragesimali quo tempore ego guido pape graui infirmitate detinebat.

Questio.cxij.

Si ficta traditio per precarium tantum operet sicut vera traditio quo ad aquisitionē dominij in materia. l. quotiens. C. de rei ven.

In dicta curia parlamenti dalphi. in materia. l. quotiens duobus. C. de rei ven. obseruatur in iudicando hec opinio valet q ille qui primus habet possessionez rei vendite vel donate etiam per precarium vel per retentionem vsufructus perfertur alteri habenti postea realem possessionem. Et istam opinionem etiam tenent in istis terminis albe. de rosate in dicta lege quotiens. Et guido de suzaria vt refert. Johannes and. in additio. specula. in titulo de emptione et venditione in. §. primo in versicu. no. q si res. Qui iohan. and. ibi etiam tenet istam opinionem. Licet dominus iacob. de gaudabla officialis quondam gracionopo. voluerit dicere cōtrariū. vt s. q. xxij. tetigi cuius opi. domini iaco. de gaudabla non videtur vera. quia tantum operatur illa ficta traditio per precarium iuxta. l. quod nemo. ff. de acqui. pos. vel per retentionem vsufructus iuxta. l. si quis. C. de dona. cum si. Et eosdem effectus producit etiam quo ad aquisitionem dominij sicut vera et realis traditio que fit per missionem in possessionem ita dicit glo. fi. approbata per bart. et docto. i l. ab emptione. in glo. fi. in prin. ff. de pactis. et iohā. and. vbi. s. Et ita vidi declarari temporibus meis in pluribus causis. Et hoc verum vt dicit iohānes an. vbi. s. si primus emptor vel donatarius qui habuit fictam traditionem per precarium vel retētionem vsufructus precium rei empte soluerit vel habita fuerit fides de precio iuxta. §. vendite insti. de re diui. aliam limitationem. addo vltra iohan. and. vz si primus emptor qui habuit fictam traditionez fuerit primo inuestitus et retentus per dominuz directum rei vendite vel donāte preferetur alteri qui non fuit inuestitus. ratio qr dominium p traditionem realez etiam soluto precio non transfertur b dominium sine consensu domini directi b vt plene scripsi. s. q. xlvj. circa fi. qd secus esset in re franca seu alodiali. vt ibi. plene dixi. Sed que dicat res allodialis dic q res propria alicuius que a nemine recognoscitur nisi o deo. vt in. c. j. §. ad hoc qr. §. se. in feudis de pace iura. facit. c. ij. et. iij. si de feu. controuersia fuerit. De alodio tangitur per glo. ff. de religi. et sumpti. funerū in. l. sed et si qs. §. sz interdū.

Sed iuxta hanc materiam precarij q̄ro vtrum si venditor se constituat precario possidere vt se vsufructuarium per procuratorem nomine absentis transferantur in emptorem dominiū barto. q sic in. l. si quis pro emptore. in penul. q. ff. de vsuc. Tetigi etiā de hac materia constitutionis precarij. s. q. cclxviij. Sed iuxta hoc quero an possit agi ad commissum contra talez emptorem qui non fuit adeptus posses. realem sed habuit solum fictam per precarium absq tamen laude domini directi. vel an saltem possit agi contra eum ad laudimia per dominum directum. vide que plene dixi in istis duobus punctis. s. q. ci.

Questio.cxiij.

De compositione facta cū suo presonerio: guerre etc.

In facto guerraruz in iudicando seruatur q si captiuatus i bello se posuerit semel ad ransonem siue redēptionez erga eius magistrum qui eum captiuauit ad aliquam vel auri vel pecunie summam q postea eius magister non potest talez ransonem seu compositionem augmētare nec aliam maiorem compositionem facere ipso captiuato adhuc existente in manibus et sub potestate dicti sui magistri. Et si contrarium faciat secunda compositio tanq indebite facta reuocabitur. Et ita sm dictā obseruantiam fuit inter nos determinatum. in camera consilij de mense aprilis. M.ccccLvij. in visitatione processus tunc diffiniti inter nobilem berdrandum de poypia ex vna parte et anthonium moyrodi ex altera in manibus iohan. chantarelli secretarij dalphi. Qui anthoniꝰ moyrodi per dictū de poypia fuerat captiuatus tempore guerre sabaudie de q. s. q. lxxviij. mentionem feci. Et qui bertrādus de poypia coegit dictum moyrodi presonerium suum ad faciendum aliam et secundam compositionem ad maiorem summam q esset in compositione propterea fuit reuocata dicta. ij. compositio in sententia per dictam curiaz parlamenti de dicto mense aprilis lata. et ante prolationem dicte sententie fuerat positus casus premissus in deliberatione in magno consilio prefati dñi nrī dalphi. in quo magno consilio fuerat deliberatum prout in dicta senten

a Culpe credo q velit dicere pene vt vbi. s. dixit a pena debuit dicere a culpa: qr i similibꝰ pmissio siue tolerantia pape nō culpe sed pene diffugium pbet iuxta ea q̄ legunt et notātur i.c. deniq sacerdotes. et ibi gl. in §. si. venia dist. iiij. de pena aūt itelligas .s. tpali non q̄ dā gehenna li. et ista sunt §a i cāu illiꝰ c. secꝰ āt i casu pn̄tis q̄stiōis tn̄ pter autoritatē ro. pō. hꝰ non pmittētis sz̄et cōcedentis. tn̄ ppt necessitatez q̄ legi nō scribit, in aut. vt hij q̄ obl. se habe. p hi. res mino. §. si vero tn̄. et ibi gl. vlti. eē necessitas fac. licitū. qd alias non esset xxvi. q. vj. c. vlt. et de reg. iur. qd non est licitum.

b Nō trāsfert dñiū sine consensu do. directi vide. do. p. iaco. i ti. de act. i rē pre empta. xij. co. §. ex hꝰ ps

versiculo item colligitur. Hic fit mentio libri arboris, bellorum lingua gallica conscripti.

a ¶ Planeta. dici debuit nõ planeta sed stella. dicitur enim cometa seu cometes stella

b ¶ Clodoueus. hic vt fertur quintus francorum rex p[er] clotildem burgundionis regis filiam eius vxorem interuentu diui remigij remẽ. episc. ad catholicã fidẽ extitit conuersus suscepta in q sacri baptismatis grã protinus francorũ regnũ creuit. in immẽsum cui igitur orthodo. clodoueo regi inclito virtute admodum et fama flagranti. anastasius sacratissimus imperator coronã auream lapillis instructam cũ tunica et baltheo ex constãtinopoli in galliam transmisit. ac ex iudeis et cõsul et imperator declara

tia fuit pronunciatum pñte. d. mõtis albani qui tunc retulit. ita de facto alias vidisse seruari. An autem presonerius posset poni ad finantiam per eius magistrum et quomodo vide. librum arboris bellorũ. libro. x. rubrica. Si vng homme peult iustement tenir son prisonnier puis quil le tiẽt a sa prison etc. Et circa hanc materiam libellorum est aduertendum q princeps non debet facere guerram cum preiudicio subditorum sed prius debet expendere aurum suum et in defectu eiusdem potest a subditis accipere vt ponit plene cy. in l. nemine. C. de sacrosanctis eccle. et ibi videatur practica de materia guerre et armorum. vide. j. q. ccccxxxiv. de monstris armorum et qualiter quis armatus teneri videatur. vide bartho. in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de condictio. indebi.

¶ Questio. cxiiij.

¶ De cometa qui apparuit in hac patria dalphinali.

In hac ciuitate gracionopolita. et in multis aliis locis, huius patrie dalphi. a visus fuit planeta [a] cometa vulgariter appellatus de anno domini. M. cccclvij. de mensibus maij et iunij. Et quia talis cometa communiter non apparet quin aliquid inde sequatur. contigit q eodem anno et quadam die lune penultima mẽsis augusti prefatus dominꝰ noster dalphi. ludouicus primogenitus karoli. vij. regis francorum accessit ad villam de brucella in brabantia et bruges in flandria et circa alia loca patrie flandrensis et brabancie vbi stetit circa per quinq annos. Et per ante steterat in hac patria dalphina per decem annos. Et in dicta patria flandrie habuit per dei gratiam eius primogenitum. Joachim nuncupatum: qui fuit natus die. xxij. mẽsis Junij anno domini. M. cccclix. Propter cuius natiuitatem facte fuerunt ferie repentine in hac patria dalphi. Deinde contigit q prefatus rex karolus ab humanis decessit. de anno currente domini. M. cccclxj. et die mercurij. xxij. mensis aprilis. Cui regi karolo propterea in dicto regno successit prefatus dominus noster dalphinus ludouicus. Qui dominus noster ludouicus fuit consecratus rex francie et coronatus in ciuitate remensi die beate marie medij augusti anni predicti in ecclesia cathedrali beate marie in qua ecclesia est ampulla qua prefatꝰ dominus noster rex ludouicus in eius consecratione fuit vnctus vt reges frãcie consueuerunt in eorum consecrationibus vngi. Et quam ampullã apportauit de celo columba cum chrismate rostro suo et de quo chrismate tunc tẽporis fuit baptisatus primus rex frã b cie christianus vocatus clodoueꝰ b vt plenius legitur in floribus sanctorum in legenda sancti remigij et quem dominum nostrum ludouicum regem francorum altissimus nobis conseruare dignetur et longeue. Amen.

¶ Questio. cxv

¶ An compromissum inter partes factum impediat cursum decem dierum qui dantur ad appellandum.

c Ompromissum c a partibus factum intra decem dies qui dantur ad appellandum non impedit cursum dictorum decem dierum. Sed deseritur appellatio nisi infra decem dies appelletur. ita dicunt paulus de leazariis et de zabarellis in d cle. d quamdiu de appellatio. Et ita fuit determinatum et iudicatum die sentẽtiarum vigilie ramispalma. M. cccclvij. in causa diffinita in dicta curia parlamenti inter petrum galliffeti appellatum ex vna parte et iohannem lamberti appellantem ex altera in manibus anthonij de molena. quod secus est in fatalibus concessis ad prosequendum appellationem. vt in textu dicte clementine. et in auctentica. si tamen. C. de temporibus appellationum. Sed quid de compromisso facto sine prefixione termini an ĩpediat fatalia currere. vide. j. questeone ducẽtesima quadragesima. Sed quid de fatalibus in curia parlamenti. vide. j. questione centesima trigesima quinta. Sed an si intẽtetur siue agatur super nullitate sententie currant dicti. decem dies durante dicta causa super nullitate vide que dixi. j. questiõe. cccccxxxviij. versiculo lxix. quero etc.

¶ Questio. cxvj.

¶ An actor faciens mentionem in libello de aliquo instrumento debeat illud tradere suis sumptibus reo.

tus trabea etiã consulari meruit vestiri atq deinceps Romani imperij quod dudũ apud cõstãtinopolim in amplum fuerat indicens. Hinc cepit et francorum regnũ augeri vt tradit ix. libro supplementi cronicarum et aliquid per do. gemini. in. c. ij. de p ben. in. vj. Et q rex frãcie nõ recognoscit in tpe superiorẽ ĩ superiorẽ nõ modo de facto vt no. in. c. per venerabiles q filij sint legitimi verũ et de iure vt pulchre per do. car. ĩ cle. j. ĩ pn. x. iiij. op. d. iure iu.

c ¶ Cõpromissũ tu vide de hoc p istum consi. clxxxiij. in cip. in cã de pñti x tẽte nu. j. x si. et sic si dictũ.

d ¶ In cle. quamdiu. vide raph. fulgo in consi. lata snia diffi. et lampli. et brix. in tracta. de arbi. vij. parte. q. xlix.

to volumīe est aptū ad materias instrumētorū, i quo ꝯsilio ponit an ꝑ illa ꝟba posita ininstrumēto scꝫ vēdidit ⁊ tradidit pbet rei traditio ideo vide illud cōsiliuꝫ.

a ¶ Guarētigiata id ē confessionata ⁊ ita dicitur i tuscia domi. bart. in .l. j .C. de confes. guarētigia eīm ē obseruātia alicui iniuncta ꝑ mādatuꝫ tabellionis. q̇ est iudex ordinarius ⁊ᵒ cartula ita formaliter no. do.bal.in.l. si fidē in ꝟs. Itē no. hāc l.C. de fideiusso. Nam guarētigia nil aliud est nisiquoddā p̄ceptuꝫ qđ fit per notariū ō instro rogatuꝫ ꝑti reganti .vt obseruet cōtēta illo et fit illud tale p̄ceptum in volētem ⁊ acceptantē.et fit autoritate statutorū ꝓtēdētiū tālē potestatē vn̄ sicut veꝝ p̄ceptū iudicis hꝫ executioneꝫ para

Actor in libello suo facit mentionem de aliquo instrumento reus ante litiscontestationem petit copiam illius instrumēti quia sine ea dicit se nō posse deliberare nunquid est sibi concedenda. Inno.in.c.j.de probatio.dicit ꝙ sic quem sequitur Bar.in.l.post quoq̄.§.si dies.ff.vt le.no.ca.⁊ spec.in ti.de instru.edi.§.nunc dicamus.vers. quid si aliqs ⁊ ibi etiā ioā.an. in addi. ad spec. Sed circa hoc putollatius distinguendum quia aliquotiēs fit mentio de instrumēto in libello per modū assertionis cuiusdā probatiōis.vt si dico ꝙ titus mihi ꝓmisit.x.de qua ꝓmissione recepit instrumentū talis notarius ⁊ tunc non est danda copia instrumen. Qn̄q̄ āt fit mētio in libello de instrumēto ꝑ modū cuiusdā limitatiōis vt si dicā talis ꝓmisit mihi.x.put' constat tali instrumēto. Et tūc si quidem ille reus sit talis ꝑsona ꝙ debeat istrumētū penes se habere vt qꝛ est heres ⁊ ab eo petitur legatum in testamēto relictum ⁊ tūc nō est tibi fienda copia instrumēti vt.l.extra.ff.de edē.ꝯm ꝓmū intellectum. Si vero tale instr̄m nō dꝫ penes se habere iste reus tunc qꝛ in libello fit mētio de instrō per moduꝫ cuiusdam limitatiōis tūc dꝫ dari copia instrumēti ante litiscontestationē ita debent intelligi no.inno. in dicto.c.j. de pba.⁊aliorū doc. Et ita seruat stilus presentis curie parlamēti.et datur eo casu copia reo sumptibus actoris.

¶ Questio.cxvij.

¶ An fideiussor possit agere cōtra pricipalem anteq̄ soluerit ⁊c.

Fideiussor potest agere contra principalem debitorem in tribus casibus vt euꝫ liberet ab obligatione. Prim⁹ casus si diu steterit in obligatione. Scd̄us casus si debitor incipit bona sua dissipare ⁊c. Tertius casus si fideiussor fuerit cōdēnatus ad soluēdū debitū ꝑ quo fideiussor existit ita dicit textus.i.c.fi.de fideius.in antiquis.,facit.C.mādati.si pro ea cōtra. Sed quādo dicetur fideiussor stetisse diu in obligatione videtur ꝙ ꝑ biēniū qꝛ factuꝫ antiquū dꝛ qn̄ est lapsum biennium ꝯm hosti.⁊ antho.ō butri.c.cū inter. de re iudi.in fi. Sꝫ istud remittit̄ arbitrio iudicis in materia dicti.c.fi.vt dicit gl.in dicta.l.si ꝑ ea.et ꝯm dispositionē dicti ca.fi.fuit determinatum in dicta curia parlamēti. die.x.mēsis decēbris. M.cccclix.cōtra eustachiū burgēsis in manibus iohan.de vourey secretarij dalphi. De mō formādi libellū i materia dicti.c.fi.ō fideius.ponit spe.in tit.ō iudicijs in.§.spālis ver.si vero fideiussor Sed iuxta hec q̄ro ꝯm stilū oīm curiarū p̄ntis patrie instrumēta publica habēt paratā executionem qđ pꝫ qꝛ litteris cōpulsorijs mādātur debitores cōpelli ad soluēdū.et vt nō se opponant talibus litteris compulsorijs fit executio cōtra eos ⁊ eoꝝ bona quia habent tales debitores obligati ꝑ publica instrumēta guarētigiata[a] ꝑ ꝯdēnatis vt dicit etiā bar.in.l.j.C.de cōfes.⁊ in.l. vinum.ff.si certum petatur. Et hͦ casu fideiussor obligat̄ per instr̄m publicuꝫ guarētigiatū quod instrumentum habet vim sententie vt dicit barto. vbi supra possit agere fideiussor contra ōbitoreꝫ principalē vt eū liberet a fideiussiōe ac si cōdēnatus foret do.pe.pape. patruus meus dicit hoc casu ꝙ si cum tale instrumētū habeat vim sententie. Et ipse fideiussor ꝑ cōdēnato vt dicit bar.vbi.s.hoc posuit ipe dn̄s pe.pape manu sua propria in margine sui libri in lectura ioh.an.in dicto.c.fi. Prout vidi qꝛ ei⁹ libros vtriusq̄ iuris habui ex legato per eū mihi guidoni facto in sua vltima dispositione.allegat etiam ꝑ hoc ipse do.pe.pape quod dicit cy. in.l.certum.C.fami.hercis. Sed credo istud dictuꝫ dn̄i pe.pape procedere in patria lugduni vbi ipse dn̄s pet. pape practicauit ⁊ in alijs locis regni frācie in quibus de stilo ⁊ cōsuetudine instrumenta publica guarētigiata habēt viꝫ sententie⁊ paratā executionē absq̄ oppositione dici. Sed in hac patria dalphi.crederē contrariū qꝛ talia instrumenta publica de stilo ⁊ consuetudine p̄ntis patrie dalphi.nō hn̄t p̄cise paratam executionē qꝛ cū oppositiōe diei fiūt lr̄e cōpulsorie. Et sic hn̄t vim simplicis citatiōis ꝯm barto.post iaco.butri.i.l.actiōe.C.ō trāsac.⁊ io.fa.i.§.om b niū[b] insti.ō pena temere litigā. Io c puto[c] ꝙ debeat expectari ꝙ lr̄e p̄cise concedant̄ q̄ ꝯm statuta p̄ntis p̄rie hn̄t vim sn̄ie diffinitiue.et cōcessis lr̄is p̄cisis tūc eo casu talis fideiussor poterit agere ꝯ p̄ncipalē ōbitorē vt eū liberet ab obligatiōe ꝑ.d.c.fi.ō fideius. Et istavr̄ mihi cēꝟitas attēta dispositiōe statutoꝝ dalph.⁊ ita ꝓuat̄ i curia pla. lꝫ alit̄ ꝓuaret̄ i regno francie ꝑ ea.q̄.ē.

tā.l.si ōbitorij.ff.ō iud. ita tꝫ istō.d. ꝑ.de ca.ꝯsi. cclxj.in.ij. col.i.§.circa scōꝫ dubiuꝫ i ꝟ. Nā guarētigia .i.§. vo. cōsilioꝝ ātiquorum.

b ¶ §. olim in vers.circa hoc ꝑpe fineꝫ vbi q̄re hmōi lr̄e cōpulsorie lꝫ cum appositiōe dici sūt iniuste.

c ¶ Ideo puto q̄rerōnē. Quia instrumenta publica que fiunt in hac p̄riadalphi. nō sunt guarentigiata. qđ pꝫ ꝑ ea q̄ dicta fuerūt in.j.not. posito sup verbo guarentigiata p̄terea non hn̄t executioneꝫ pata ex quo multe exceptiones vltraexceptiones de iure cōmuui aduersus executionē p̄cepti iudicis itroductas admittūtur ad impediēdā executionē hmōi instrumētorū vt i statuto dalphi. sub rubrica de litteris cōpulsorijs et p̄cisis cōcedendis.

an. 216. et 295. gomez 2. 13. c. 13. n. 10

dixi. Quāto tempore duret fideiussio siue loquamur in fideiussore cōtract⁹ vel iudicio sisti aut de iudicato soluendo vide plene Cy. in l. si fideiussor. C. de fideiussoribus. Si creditor proroget terminum debitori an fideiussor sit liberatus dic vt per spec. in ti. de fideiussoribus. §. j. versi. Illud aūt querit. τ vide bar. in l. penul. ff. de pretoria stipula. τ henri. boh. in c. si. de fideiussoribus τ in c. preterea. lo. ij. in fine de appellationibus.

Questio.cxviij.

¶ An notarius heres alterius notarij possit eius instrumenta grossare sine commissione iudicis.

Notarius succedens alteri notario tit. vniuersali aut alias potest de iure propria autoritate [a] instrumenta primi notarij grossa. per tex. et ibi Barto. in l. j. §. cogentur. ff. de eden. quod ita tenet domin⁹ Panor. in c. cū. p. tabellio. extra de fide instrumen. Sed de stilo et communi obseruantia presentis patrie dalphinatus hoc facere non pootest sine cōmissione et autoritate iudicis. Et si faciat non adhibetur fides. Et hoc verū nisi instrumentum esset grossatum de ātiquo ita ꝙ verisimiliter cōmissio non posset reperiri propter mortē notarij quo casu adhibetur fides τ presumeretur pro notario mortuo asserentis se grossasse ex cōmissiōe per ea que ponit Inno. in c. veniens. extra de verborū significatione. quē sequit bal. in auk. quas actiones. C. de epi. τ cle. circa fi. τ ꝙ presumat pro facto antiquo no. Jo. an. τ Jo. de ligni. in c. alberic⁹ de testi. vide archi. in rosario. c. j. di. c. contra minorem vide Cy. in l. emancipatiōe. C. ð fide istru. τ ita fuit decisum i causa nobilis baudini adhemarij contra dominum garde diffinita die. xix. mensis Maij. M. cccclviij. in manib⁹ botuti super debito trium milium florenorum auri debitorum pro pensione lxx. florenorum auri. Sed quando dicetur instrumentum grossatum de antiquo credo ꝙ per lapsum duorum annorum ꝫm hostien. τ Antho. de butri. in c. cum inter. de re iudi. in fine. vbi expresse dicunt ꝙ factuꝫ dicitur antiquū per lapsum duorum annorum. Sꝫ qs iudex debeat pthocolla cōmittere in terra bannereti. vide que scripsi. s. questione. ij. An notarius recipiēs instrumentum contractus a iure reprobati puniatur dic ꝙ sicut notatur in l. generali. C. pe. tabularijs lib. x. τ textus in §. callidis. de prohi. feudi alienati. Et plenius dixi. j. questione. cccc xxxiij. de materia prothocollorū vide que scripsi s. questione. xix.

a ¶ Propria autoritate Cōtrarium tꝫ do. Fely. in ca. quum. p. tabellio. ij. co. ꝟsi. quarto q̄rit extra ð fide instru. allegat dñs iohan. an. in dicto. c. quū p. τ spe. τ io. an. in titu. ð instru. edi. § ostēsio. ver. q̄d si aliqs tabellio legat. et dñm bal. τ paul. de castro in l. si quis ex argētarijs. §. nihil. ff. ð eden. et ibi soluit cōtraria iura per dñm bar. in dicto. §. cogētur addu cta. Videt tamē velle ꝙ sufficiat in hmōi casu gñalis licentia iudicis concessa sibi ad leuādum rogationes defuncti et publicaꝫ formā ad requisitionē quorū interest.

Questio.cxix.

¶ Si mortuo domino expiret mādatum procuratoris τc.

Iure canonico procurator qui etiam fuit litem contestatus nō est procedere vsqꝫ ad diffinitiuam mortuo dño quia per morteꝫ domini dicitur reuocatum mandatum p cle. fin. de procurato. Secus tamen est iure ciuili qnia de iure ciuili domino etiam mortuo τ re non integra non dicitur reuocatum mandatū. Et procurator dñs litis potest semper pcedere in cā vsqꝫ ad diffinitiuā in l. si defunctus [b]. ff. de procura. cū si. not. p specula. in ti. de procura. §. rōne quoqꝫ ver. sed nunqnid procurator. ita dicit Jo. an. in addi. specu. in dicto versi. sꝫ nunquid procurator τc. et hec determinatio iuris ciuilis obseruatur in iudicando in omnibus curijs pñtis patrie dalphi. de stilo curiarum qui stilus p l. debet obseruari in c. ꝙ graui de crimi ne falsi. τ in §. finali. [c] instit. de satisda. τ in c. ex litteris. extra de constitutionibus. in l. iij. ff. de probatio. Quia etiam dicta cle. loquitur de beneficialibus vt ibi declarat glo. super verbo p ecclesia in princi. hic aūt loquimur i pphanis τ causis tēporalibus vt renō integra non finit mandatuꝫ puta lite cōtestata p dictā l. si defunct⁹. cū simi. et ita etiam declarat glo. in dicta cle. i verbo pro ecclesia. De materia dicte cle. si. de procuratorib⁹. plene dixi. j. q. cccc xlvij. vide q̄ dici. j. q. cccc xcj. quādo dicatur lis pendere vide. c. si. vt lite pē. in cle. τc. Et quando dicit res integra in iudicijs vel negocijs vide i dicta clemē. si. in glo. super verbo pro ecclesia.

b ¶ l. si defunct⁹ intm̄ hoc est verū q̄si procurator acceptauit mādatū τ satisdedit iudica. sol. si expirat mādatū morte dñi: vt dicit bar. τ ange. in dicta. l. si defunctus.

c ¶ §. fi. facit inhi. eo. ti. ð satisda. in princi. ibi alium nouitas per vsū amplexa est τ spec. in tit. ð aduo. §. vj ꝟsi. quidam modus. Ad de. do. cy. in l. secūda. C. que sit lōga cōsuetudo.

Questio.cxx.

¶ Si confessus super processu nullo possit condemnari.

Dominus anthonius ð butrio in suo repertorio i litteris. C. super verbo confessio. dicit ꝙ valet sententia lata in confessum etiaꝫ

iudicio minus legitime istituto vel su per libello inepto et allegat dictu3. In no.in.c.pisanis.de resti.spo.et in.c.qua liter et quado.extra de accu.et ita refert tenuisse bal.idē tenet bart.in.l.si cōfes sus.ff.de custo.re.et ibi plenissime vide de hac materia et ita seruatur in curia parlamenti dalph.in qua curia parla mēti etiā pcedit summarie sola facti veritate inspecta et sup hoc vide q etiā scripsi.s.q.lviij.et premissa sunt vera in causa ciuili:sed vbi fieret ɔfessio in cā criminali talis confessio nō esset suffi ciens ad condēnandū quādo pcessus est nullus per gl.in.l.si filius.C.de libe ra.causa.no.Inno.in.c.qualiter et qn de accu.licet Bar videat dicere cōtra riū in.d.l.si cōfessus.et dicit ipse Bar. q talis sententia in confessum lata est interlocutoria.alle.ff.de his qui notā tur infamia.l.ictus fustiū. Sed credo q nō sit simplex interlocutoria.S3 ha bens vim diffinitiue si cōtinuat aliqd dari fieri solui vel restitui p ea que su pra dixi.q.xij.[a] ita etiā q sit appel landū in scriptis vt ibi dixi. De pces su nullo si ɔsensu partiū possit ɔuali dari.vide q dixi.j.q.ccxvj. An cōfessio facta extra iudiciū faciat indicium ad torturā bar.q sic in.d.l.si ɔfessus et no. in.l.capite quinto.ff.de adul. S3 si cō fessio in iudicio facta sit nulla aliqua rōne an faciat iudiciu3 ad torturā. In no.per.c.p inqsitionē extra de elec.vi def tenere q sic colle.vero i.c.ac si cle rici de iudi.videf tenere q nō.ideo de cisionē pñtis dubij relinquo determi natiōi p curiā parlamenti fiende quā hic subiungā vt videbo eam fieri.

a Questione.xij. vbi dr qn interlocutoria cēsetur hre vim diffinitiue sententie.

b Dō nō Zriu3 t3 do. panor.i n.c. inter alia extra de imu. ec.et ibi hāc qōnē optie discutit que oino vidas.

Questio.cxxj.

An homicida voluntarius gaudeat immunitate.

In camera cōsilij in q erant dñi parlamētivi delicet dñs mōtjeynardi locū teñ.gubernatoris.Jo.bauilli psidēs Ma.thomassini. Johan.de sancto germano aduocatus fiscal ac etiam dñi camere cōputoꝝ dalphi.videlicet magister Johan.de morolio presidens camere Johā.de orginiaco Johan.ian.pitie auditores.Et ego dū altercaretur de morte robineti alloze castellani voyronis nup in dicto loco voyronis nequit interfecti p nobilem Johannez grimaudi et eius cōsortes fuit quesitum si dicti homici de qui sunt de presenti in immunitate ecclesie debeant gaudere immunitate et fuit opinatum nemi ne discrepante et conclusum q non[b] debent gau dere immunitate cū dicti homicide fuerint volun tarij prepensatis insidijs et q debent capi et extrahi ab immunitate per.c.j.de homicidio.in antiquis. vbi est tex.et glo.in auten.de mandatis prin.§.neq autem.et no.glo.cy.et Bartho.in.l.ij.C.de his q ad ecclesi.confu.ita etiam tenet dominus angelus de areti.doctor nouissimus in tractu suo de malefi cijs.super verbo q fama publica precedente vt allegat iura predicta.sed contra hoc facere videtur quis canon nō prebet causam seu occasionem mor tis ideo dominus anthonius de butrio.in dicto.c. j.multos narrat intellectus ad dictum.c.j.de homi cidio.Primo q loquatur de homicidio spirituali: vt sit sensus homicidam mori spiritualiter si non peniteat.Secundus intellectus ē vt moriatur quo ad vitam actiuam id est penitentia plectatur.Ter tius intellectus est vt moriatur:id est deponatur a suo ordine et sic loquatur de morte sue dignitatis: Uel quarto vt intelligit glo.moriatur id est ab ec clesia non defendatur.Uel quinto q moriatur id est tradatur curie seculari eo deposito fm formam c.quum ab homine.de iudi.fm hostien.Uel q hec non est lex canonica sed exodi.qua sepe imponeba tur pena mortis et inseritur in decretalibus vt scia tur non vt in ecclesiastico foro seruetur ita dicit ibi dictus dominus Anthonius de butrio.Et sic acci piendo dictum quintum intellectum ad dictum.c. primum de homicidio prout eum intelligit domin9 hostien.iuncta dicta.l.exodi.et his que leguntur et notantur in dicto.§.neq nutem in auten.de man datis principum apparet conclusionem de qua su pra factam per dictos dominos meos parlamenti esse iuri consonam attento etiam q text.in dicto.c. j.de homicidio ita clare est et indistincte loquens. Indistincte est intelligendus vt iuribus vulgatis: et ita etiam inde fuit per iudicem curie communis grationopo.obseruatum ad causam mortis raymū di fabri voluntarie etiam prepensatis insidijs inter fecti cuius homicidia fuit extractus ab ecclesia fra trum predicatorum gracionopo.et incarceratus in carceribus porte troyne die nona Augusti.Millesi mo.cccclvij et quod homicidia non debeat gaudere immunitate tenet per pulchras rationes Johan. ferrarij in titu.forma inquisitionis super maleficijs in.xij.columna qua die fuit iterato deliberatum et conclusum inter dominos parlamenti secum voca tis alijs in iure peritis presentis ciuitatis q dictus iudex communis bene processerat dictum homici dam extrahendo a dicta immunitate. Quia extra hens ab immunitate illū qui nō debet ea gaudere non dicitur infregisse immunitatem vt dicit de 3a barellis in ca.inter alia extra de immuni.eccle. Li cet salycetus in auten.si quis ei.C.de adulterijs vo luerit dicere q prius debuisset requiri licentia ab episcopo licet non obtenta. Quod tamen non ser uatur in hac curia parlamenti quia de 3abarellis im

cle.j.de offi.ordi.tenet indistincte quod debet ab episcopo extrahi vbi delatus non debet gaudere immunitate. Sed quis debebat cognoscere de habitu clericali vide que dixi.j.q.cxxxviij. Sed iuxta hec quero an existenti in immunitate possit ei obsidio opponi circum circa ecclesiam vel alimenta denegari. Host.in lectura in.c.inter alia extra de immu. eccle. dicit quod non. et quod male faciunt domini temporales ita facientes. Idem in simili crederem quod non deberet in ecclesia compeditari de iure. Et contrarium facientes infringunt immunitatem ecclesie ac si ipsum extraherent et incidunt in penam.l.fideli.C. de his qui ad ecclesiam confu.arg.l.j.§.penul.ff.de vi et vi arma.et ibi bon⁹ textus et.l.fulcinius.§.illud.ff.ex quibus causis in po.ea.de priui.credi.l. eum qui la.ij. et de termino moto.l.fi.in prin.de materia immunitatis vide angelum de are.in tractatu suo de maleficijs in glo.super verbo quod fama publica referente ibi.iiij.quero.de consuetudine contrarium seruatur. Item depopulatores agrorum et insidiatores itinerum non gaudent immunitate: vt dicto .c.inter. a Item nec etiam in ecclesia delinquentes [a] in.c. fin.extra de immuni.eccle. Item etiam delinquentes contra ecclesiam in.c.conquesti.extra de sententia excommunicationis. Attamen sciendum est quod in omni casu debet reddi iudici iuranti ei seruare vitam et membra vt ibi.not.hostien. An officialis possit extrahere clericum de immunitate ecclesie. Johan.fab.tenet quod sic.insti.de his qui sunt sui vel alieni iuris super quo vide que plene dicit franci. de zabarellis in cle.j.de peniten.et re. Et ibi vide si palatium episcopi gaudeat immunitate.et ipse de zabarellis in cle.j.de offi.ordina.tenet quod delatus debet extrahi per episcopum vbi delatus non debet gaudere immunitate.

Questio.cxxij.

¶ Si notarius possit grossare instrumentum per duos notarios videlicet per ipsum et aliu͂ receptu͂.

N instrumentum in quo per partes co͂trahentes fuerunt adhibiti duo notarij si fuerit grossatum et signatum per alterum ex notarijs sit probatorium et fidem faciat.et videtur quod sic quia fidem faceret . si tantum vnus adhibitus foret.l.si quis decurio.C.ad.l.corneli.de fal.et institu.de inuti.stipula.§.item verborum et in auk.de fide instrumento. §.si vero moriantur . colun.sexta que superfluitas adhibita non vitiat instrumentum si subscriptio alterius notarij superflue adhibiti non reperiatur.l. testamentum.C.de testamentis . Et pro hoc facit quod ponit glo.j.in ca.ij.de rescript.facit etiam in simili quod ponit Johan.fabri institu.de testa.in principio. secunda questio͂e qua querit. Sed quid si littera co͂tinet quod duo sigilla debeant apponi nec fuit appositum nisi vnum sigillu͂ vbi determinat quod facit fidem no.in dicto.c.ij.iuncta dicta.l.testamentu͂. In contrarium videtur dicendum quod non sit probatoriu͂. Nam ad hoc quod tabellio vnus vel plures possint instrumentum super aliquo contractu conficere illud debet eis ma͂dari et precipi,per omnes quorum in illo contractu co͂sensus requiritur vt.l. contractus.C .de fide instru. Quoru͂ enim consensus in aliquo actu requiritur ipsorum voluntas in scriptura probatoria est necessaria.l.ij. C.de rela.in auk.de tabellio.in principio et.§.j.al's si vnus co͂trahe͂tiu͂ ta͂tu͂ ma͂daret quod fieret instrumentu͂ non valeret.l.cum precibus.C.de probationibus.et notat glo.in dicto.§.j.in auk.de tabellionibus.super verbo iniungatur et per specu.in titu.de instru. edi.§.post quam ver. Item nu͂quid est necessarius co͂sensus vtriusque contrahentiu͂ etc.quem sequitur. Johan. And.in addi. specu. Modo certum est quod partes ad iunge͂dum aliu͂ notariu͂ no͂ mandauerunt nec voluerunt quod vnus solus notarioru͂ sine alio notario secum iuncto co͂ficeret instrumentu͂. Quia aliter dicta adiunctio totaliter esset inanis et superflua quod no͂ est dicendum per co͂sequens vnus solus sine alio sibi adiuncto instrumentum co͂ficere no͂ potest per iura allegata et si no͂ potest instrumentu͂ co͂ficere per co͂sequens instrumentum no͂ est probatoriu͂. Illud etia͂ sequitur specu.in tit.de instru.edic.§. instrume͂tum ver.ergo. Ite͂ quod no͂ est signatu͂ ab eo qui ad hoc deputatus est etc. hanc etia͂ parte͂ sequuntur bal. et Salice.in l.iurisiurandi.C.de testibus.ide͂ etiam tenet expresse alberi. de rosate in.l.j. ff.de offi.proconsulis. dicens ibide͂ de hoc esse casum legis et ita obtinuisse. Nam et ipse ibide͂ dicit licet officium tabellionatus sit introductum a lege.vt C.de tabellio.per totu͂.tame͂ potestas et ministratio co͂ficiendi instrumentu͂ confertur ab homine creante tabelliones et a co͂trahentibus. allegat pro hoc dictam.l.contractus.C.de fide instru. et dicuntur adiecti duo notarij ad suspitionem falsitatis tollendam .l. C. de fideiussoribus.ibi lex etenim ne quid falsitatis incurrat si per duos forte testes compositum est maiorem numerum expostulat .vt per ampliores homines perfectissima veritas reueletur etc. Sic etiam partes co͂trahentes ne quid falsitatis incurrere possit et vt perfectissima veritas magis reueletur qua͂doque duos notarios adhibe͂t alias co͂tractum nullo modo valere de

a ¶ In ecclesia delinque͂tes.hoc itellige.vt si ibi delinquant sub spe immunitatis vt ibi tenet do.pa nor.j. o.c. c.inter alia.

monstrātes. Pro hoc etiam videtur textus i. l. cū magistratus. C. q̄n̄ puo. nō est neces. Si etiā videmus in pluribus pcuratoribus simpl'r constitutis Nam si dictū nō fuerit ꝙ quilibet habeat potestatē insolidū vnus sine alio nihil facere pōt. vt in. l. pluribus. ꝛ ibi glo. ff. de pcura. Sic etiā vbi sunt duo notarij adhibiti vnus sine alio nihil facere potest. Pro q̄ etiā facit. c. prudētiā. extra de of. dele. nec obstat si dicatur ꝙ ad vtilitatē instrumēti coram testibus sufficit vnus notarius. Quia hoc verū est nisi partes voluerint cū maiori solennitate contrahere. Et sic duos notarios in ꝯtractu adhibere sicut in similividem⁹ ꝙ cōtract⁹ emptionis solo consensu perficitur. insti. de obliga q̄. ex consensu per totū. Uerum tamē vbi partes volunt cōtractū fieri in scriptis ad iustificationem ipsius nō sufficit probare consensum interuenisse. Sed etiā oportet probare contractum fuisse factū ꝛ receptū in scriptis ꝛ alle. l. ꝯtractus. C. de fide instru et insti. de emp. ꝛ vendi. §. j. Sic etiam vbi partes ab initio ꝯtractus vt ī maiori solēnitate cōtrahant ꝛ falsitatem euitent duos notarios adhibent non valet instrumentū sup ipso contractu ꝯfectū nisi per ambos notarios fuerit a debite visum ꝛ signatū[a]. Nā quanto plura signa tabellionū i cartis sūt tanto instrumēta cautiora vt no. glo. in auē. de tabel. §. j. sup verbo īsignatur in fi. allegatur pro hoc in autē. de fide instru. §. oportet. Et hanc questionē vidi defacto in hac curia parlamēti de anno dñi. M. cccclvj. de mense iulij in relatiōe pcessus ex post in eadē curia diffiniti iter katharinā pebo. relictam āthonij burgūdiōis ḋ romanis a geñ. ex vna parte ꝛ desideriū vilaris al's raboti ꝛ iohannem alexꝫ reos ex altera in manib⁹ claudij bouis secretarij dalphi. in quo processu dicti rei opposuerunt ꝙ instrumētū obligatorium cuius vigore agebat dicta katharina pebo nō erat signatum nisi per vnum ex notarijs videlꝫ p bargena ꝛ nō per anthoniū gueynerti alterū ex notarijs qui dictū instrumentū receperūt. Sꝫ qꝛ in dicto processu fuit producta no b ta[b] dicti istrumēti que erat signata manu dictoꝝ amboꝝ notarioꝝ. Ideo fuerūt cōcesse littere pcise p dicta katherina ꝯ dictos: eos ita fuit iudicatū Sed si dicta nota manu amboꝝ notarioꝝ signata: nō fuisset reperta dictū instr̄m non fuisset forte pbatoriū p' iura ꝛ rōnes doctoꝝ. s̄. allegatas. Attento maxime ꝙ in dicto instr̄o cōtinebatur ꝙ fuerat actū inter dictas partes ꝙ dicti duo notarij: conficerent instrumentum vbi autē fuisset dictū ꝙ per quemlibet ipsorum notariorum insolidum fieret instrumentum tunc non esset dubium quia quilibet ipsorū posset instrumentū per se conficere arg. c. si duo. de procu. li. vj. ꝛ per. l. item si vnus. §. cū in plures. ff. de. arbit. Sed iuxta hec quero vn⁹ notarius scripsit grossam alter signauit nunquid erit pbatorium tale instrumentū videt ꝙ sic per. l. si quis ex argentarijs in. §. ij. ff. de eden. ꝛ de hac materia tangit Bal. in. l. iusiurandi. C. de testi.

Questio. cxxiij.

An moram possit purgare emphiteota vt euitet commissum.

Licet de iure sint varie opiniōes doctoꝝ vtriusꝙ iuris an et qn̄ emphiteota qui cessauit in solutione canonis possit moram purgare ad euitandum cōmissum. Quia aliq dicunt ꝙ potest c talis mora purgari[c] dūmodo purgetur ante libelli oblationē. Aliq vero dicūt ꝙ ante litē cōtestatā aliq dicunt ꝙ vsꝙ ad sententiā vt plene per gl. et doctores i. c. potuit extra de locato. De stilo tamē ꝛ obseruātia huius curie parlamenti talis mora pōt purgari dūmodo purget ante litem cōtestatam ꝛ non post. Et pro ista parte faciunt nota. p dy. i. l. si ita quis. §. sepa. ff. de ḃbo. obliga. ꝛ per bar. in. l. si insulā. ff. eo. titu. ꝛ in. l. j. ff. de penu. lega. ꝛ vide circa hoc que plene scripsi. j. questione. clxxj. De hoc etiam tetigi. s̄. q. cvij. Et si dominus nolit recipere solutionem emphiteota liberabitur faciendo oblationem consignationem et depositum in forma iuris iuxta dispositionem. l. ij. in fi. C. de iure emph. Quid de vasallo an possit moram purgare vide que dixi. j. q. clxvj. de materia purgationis more vide plene per bar. in. d. l. si insulam. ff. de verbo. obl. An iuramentū impediat purgationē d more[d]. salicetus ꝙ sic. in. l. si pacto quo penā. C. de pac. ꝛ idem bar. in. l. si in sñiam. ff. de verbo. obli.

Questio. cxxiiij

De testium examinatione post publicationem.

a Signatum. vt ꝑ de necessitate reqritur ꝙ in instr̄o signū notarij apponatur ꝛ vr̄ ꝙ sic ꝑ d. feli. in. c. si scripturā. v. col. ꝟ. itē requirit. ḋ si. instr. secus i ptocollo nisi ꝯsuetudo aliud obtineat pōt facereꝙ signū sit de substātia ptocolli sicut ꝛ istrumenti vt in c. cum. p. ij. col. ꝟ. v. q̄ritur eo. titu. ḋ fide istru.

b Nota. an nota siue ptocollū notarijs pbet vr̄ ꝙ sic hēat ꝯsonātiā pfectā licet ibi sint q̄da trūcata dūmō palia ꝟba ꝯc⁹ appareat pfect⁹ vt sentire vr̄. d. feli. in. d. c. cum. p. in pn̄. ꝟsi. primo queritur.

c Mora purgari. vr̄ enim posse purgari mora vsꝙ ad exactionem Nam cū antiquo iure cōmuni iure nō liceret vltra tēpus ꝑfixum soluere. immo res emphiteotica auferebatur ēphiteotelꝫ hodie ḋ gratia aliqua sit facta additio iuri cōi. s. ꝙ possit puidere celeri satisfactione restringendum est qui a qui exactus debitum non soluit nō pt dici ꝙ sibi celeriter prouideat. Ille ergo censendus est sibi celer⁹ter prouidre re: qui exactus vel ī iudicio vel extra statim ꝛ sine vllo termino persoluit vt pulchre sentit. d. Inno. ī. c. potuit ī gl. sua sup verbo nisi celeri. in fi. item querim⁹. extra de loca. Idē quoꝙ in terminis tꝫ spe. in. §. nūc aliq versicu. lxxxiiij. eo. tit. de loca. Et idipꝫ sentire vr̄. d. pe. iaco. de aurelia. in titu. de act. in rem pro re emphiteotica que ceci. in commis. §. quero dominus dedit. versicu. item succurrit. in fine vbi dici ꝙ nec sufficeret tunc si

quis esset paratus soluere cum res iam cecidisset in cōmissum. et ista videtur sana opinio. nā postq̄ a iure emphi. cecidisset: quum tunc facta esset excussio a lege nulla quippe exinde permittitur more purgatio. vt. l. qui ob rem. ff. de condi. ind. l. iam tñ. ij. rñ. ff. i iudi. sol. l. si is cui. ff. de le. ij. et no. g. in. c. mora. cū si. de re. iur. in. vj.

d Purgationē more de hoc et tota materia more et illius purgationis. vide istū cō si. xxxj. inci. in iesu xpi nu. vj. versi. p hoc etiam

a In. c. p tuas et ibi do. inno. et io. an. in nouella. vide do. bal. i. l. si qs. §. nec item. ff. d ede.

b Bartho. no. practicā quam tangit doc. bar. in. d. l. si qñ in § si. fi.

c In. l. si qñ. Et ibid. bald. in. iij. col. in versi. item iurat.

d Per aliū notariū istud expresse tenet do. bal. i. d. l. iurisiurandi. in. ij. col. §. q̄ro an vni testi.

e In camera. Ad d clarationem p̄sentis questionis. An testamētum vel legatum habēs clausulam derogatoriam sequentis voluntatis reuocetur p ipam sequētem volūtatē seu testamētum nisi de ipso vel eius qualitate fiat specialis mentio in sequēti. et an sufficiat gñalis mentio. Et quando dicatur fieri specialis mētio. Et quid si in testamēto cōtineatur iuramētum: an requirat specialis reuocatio. Et qd in verbis derogatorijs solēnitatis nisi dicatur lo i testamēto sequenti talē solēnitatē seruari nec dicat vlterius quid vult fieri si nō seruetur de oibus hijs vide pau. de ca. cōsi. cclxxxj. in āti. cōsi. et habebis ex hoc lucrū et honorem cōiūcta p̄senti qōne do. guydo. pape. Et hec sufficiāt pro additiōe totius huius p̄sentis questionis

Si iudex vel commissarius datus ad examinandum testes omittat per errorem vel inaduertantiam super aliquo articulo testes examinare poterunt postea testes examinari super tali articulo omisso lʒ pars q̄ hoc petit didiscerit testificata testiū sup alijs articulis examinatorum qr error iudicis vel cōmissarij nō debet nocere parti vt in. c. per tuas[a] ibi in § nisi forte et c. De testibus vbi ita dicunt doc. Et ita seruat cōsuetudo oīm curiarum qr hoc casu cessat timor subornationis. de quo in. c. fraternitatis. extra eo. ita etiā vidi ordinari i curia parlamēti die xxiij. mensis iunij. M. cccclxiij. in manibus iohānis alibi secretarij dalphi. Quid autem de minore muliere et rustico an possunt alios testes producere post didiscita testificata vide bar.[b] in. l. j. §. nūciatio. ff. d no. ope. nū. Sūt tñ certi casus speciales in quibus etiam publicatis attestationibus et didiscitis testificatis admittitur productio et eximinatio aliorū testium etiam super eisdem qui ponuntur p do. io. de grassis in d. c. p tuas put reperio in recollectis p me sub eo scriptis dum ipse actu legeret in vniuersitate taurini. ponit etiā spe. ti. de teste. §. satis vtiliter. circa prin. vbi etiā enumerantur certi casus vide alios casus. s. q. lxxij. Et aliū casum specialem de quo tetigi. j. q. ccj. De testibus examiatis corā arbitris q nō pbent coram ordinario nisi inter partes aliud fuerit actum. in. l. pe. C. de arbi. Si debeant repeti testes si non fuerint examinati iuxta interrogatoria per partem tradita. vide que scripsi. s. q. lxxij. in fi.

Questio.cxxv.

Testium examinatio refertur ad tempus iuramenti.

Practicatur in curia parlamenti et in ceteris curijs presentis patrie dalph. seruatur in iudicando q suffiicit vt testes iurent infra dilationem datam ad probandum licet postea deponat. Item etiam si iurent die nō feriata et deponāt die feriata valēt depositiōes taliū testium qr eorum depositiōes referunt ad tps iuramēti vt no. bar.[b] i. l. si qñ. C. de testi. et spe.[c] in ti. de teste. §. qualiter. §. is quoq cui et c. et no. in. c. j. extra de testi. et in. c. lʒ cām. extra de pba. et p bar. in. l. dāni. §. sabini sufcē. ff. d dā. infe. et ponit do. io. d grassis i. c. cū sup. extra d testi. co. De materia iuramēti testiū vide q̄ di xi. j. q. cccclxj. Si pars fuerit citata vi sura testes iurare ad certā diē et illa die sit feriatū an teneat die sequēti cōparere vel si sit necessaria noua citatio vide q̄ scripsi. j. q. cccclij. Et si testes nō fuerint examinati iuxta interrogatoria ptium qd iuris scripsi. j. lxxij. in fi.

Questio.cxxvi.

Si notario cause credatur asserēti in suis actis cōmissam sibi fuisse examinationem testium.

An in hac curia parlamēti secretarius cause possit scribere i actis q dñi curie plamēti sibi cōmiserūt examinatiōem testiū illius cāe do. bar. de saly. mouet istā. q. et determiat q nō. Et si faciat q ei nō est credēdū: sʒ dʒ facere d signari p aliū notariū[d] ita dicit ipse d. saly. in. l. iurisiurādi. C. de testi. et ibi dē dicit idē tenere hosti. et io. an. in. c. qm̄ cōtra falsam extra de pba. Et ita etiā fuat stilus p̄ntis curie et q plus est qr secretarij dicte curie plamenti cōmittebāt fraudes i dictis cōmissiōibus et examinabāt testes asserētes sibi fuisse cōmissas examinatiōes lʒ nō eēnt. Ideo de āno dñi. M. cccclxj. fuit factū edictū q nō valeat eorum attestatiōes nec e is fides adhibeat et q mulctent in. xxv. li. turoneñ. fisco applicādis nisi eorum cōmissiōes sint signate manu alterius ex dñis plamēti et ē dcm̄ cdcm̄ registratū i grosso libro albo exñte i camera cōsilij.

Questio.cxxvij.

De verbis derogatorijs in primo testamento adiectis.

In camerā[e] plamēti dalph. grationopo. residētis cōtra āno dñi. M. cccclvij. et die. ij. mēsis augusti. fuit diffinit us proces

itm vatig de nullit ex defect citationis n. 43. fol. 428

sius motus et vertens in dicta curia ad causas castri mirabelli. in manibus io hannis botuti inter nobilem iac. robe et illos de cordone et eorum consortes agen. ex vna parte et nobilem mariam de mirabello reas ex altera in cuius processus visitatione fuerunt vocati et presentes spectabiles et egregij viri dni iohan. bauilli vtriusque iuris doctor. presides Ma. thomassini licentiatus in legibus et miles. iohan. de sancto germano legum doctor aduocatus fiscalis. dns petrus mileti actu legens in vniuersitate valen. dns rostagnus renati legum doctor ciuis valentie. dns iohannes de villeta legum doctor dni petrus et iohan. bauilli fratres leg. doctores. dns humbertus achardi. licenciatus in legibus et ego guido in cuius processus diffinitione fuerunt decise et determinate vndecim questiones infra proxime particulariter declarate per dictos dnos nemine discrepante prout infra particulariter describuntur. et pro introitu dicendorum ad declarationemque dictarum vndecim questionum premitto hic verba duorum testamentorum de quorum viribus in dicto processu disceptabatur ex quibus dependent dicte vndecim questiones decise. Et primo sequitur effectus primi dictorum duorum testamentorum. Nobilis petrus dns mirabelli de anno dni. M.cccclxvij. et die xix. mensis iunij eius condidit testamentum in quo sibi heredem vniuersalem instituit dictam mariam eius sororem dnam sonachij et adiecit verba derogatoria que sequuntur. Et casu quo ipsum testatorem in posterum aliud testamentum facere contingeret illud vult esse nullius valoris et momenti nisi expresse et specifice fiat mentio de hoc suo presenti testamento contentis in eodem in dicto testamento fiendo de verbo ad verbum tenor presentis instrumenti in ipso instrumento fiendo inseratur. Contigit posteaque dictus nobilis petrus die. vj. iulij. anno et sic infra. xvij. dies aliud condidit testamentum sufficienti numero testium et alijs iuris solennitatibus roboratum in quo sibi heredem vniuersalem instituit do. Joh. de mirabello militem eius patruum insequendo et approbando vt dicebat substitutiones adiectas in testamento dni amedei eius quondam patrui in quo testamento adijciuntur verba sequentia. Utrum cum prefatus nobilis petrus testator in loco chamberiaci quoddam aliud testamentum seu ordinationem de bonis suis fecerit in quo seu qua mauricium marchadi eius auunculum heredem sibi instituit ac etiam mariam eius testatoris sororem et eius filium seu filios heredes sibi instituerit seu certa legata eis fecerit dictum testamentum seu ordinationem. et aliud et alia quecunque fecerit vel reperietur fecisse per hoc suum presens vltimum nuncupatiuum testamentum reuocat irritat penitus et annullat et si aliqua verba derogatoria modi formeadiectiones vel alia quecunque seu facta vel posita in dictis testamentis vel ordinationibus per ipsum alias factis per quod seu per quas presens testamentum non posset valere vult omnia alia esse reuocata irrita annullata et pro non factis appositis dictis vel etiam non scriptis habere debere. Nam quorumcunque derogatoriorum et dicte et cuiuslibet prioris tunc vltie voluntatis se omnino asseruit penitere. Quum sue proprie et vltime voluntati est hoc esse suum ipsius testatoris vltimum nuncupatiuum testamentum et nullum aliud preterque istud valere nec valere debere. Et quia idem testator iuuenis est nondum etatis. xxij. annorum nec recordatur nec memoriam habet nec potest habere ipsorum verborum derogatoriorum formam modorum conditionum adiectionum et aliorum contentorum positorum in dicto testamento seu ordinatione per quod seu per quam presens infringi posset vel non haberet vult et iubet dictus testator omnia premissa in hoc suo testamento vltimo haberi expresse pro expressis et specificatis et presens suum hoc vltimum testamentum nuncupatiuum valere ac si omnia predicta in eodem essent declarata. Et vt magis appareat de eius mente et intentione quod non vult nec intendit dictum mauricium merchandi nec dictam mariam vel quancunque aliam personam habere castrum suum mirabelli nec quecunque alia sua bona preter quam dictum dns ioh. de mirabello et heredem suum vniuersalem vt supra per eum institutum iurauit ad scta euangelia testator in manibus nostris notariorum subscriptorum hoc esse suum vltimum testamentum et id valere et non aliud per quecunque aliam ordinationes per eum alias factam. et quod non vult nec est intentionis aliud heredem habere preterque dictum dns ioh. eius patruum et eius liberos masculos put supra eos instituit et substituit. non obstantibus ipsis verbis derogatorijs clausulis formis modis adiectionibus conditionibus vel quibuscunque alijs positis in dicto testamento et ordinatione alias per ipsum factis et que in eis ordinauit seruari in presenti testamento quam ignorat. et si ipsorum recordaretur de eisdem in presenti suo vltimo testo mentionem expressam fecisset.

Hic ponitur tenor effectualis ipsorum testamentorum.

Hic subiungitur clausula derogatoria apposita in primo testamento.

Hic annotatur verba derogatoria adiuncta in secundo testamento.

Hic inseritur iuramentum ipsius secundi testamenti confirmatorium et approbatorium

Hic pponit prima q̄stio ex themate p̄dicto resultans hic decisa aliis p̄termissis i seque. tñ determiatis.

a ¶ De verbis derogatoriis. Tu vide de hoc istū cōsi. lxiiij. in ci. visis duobus testamētis. nu. j. §. credo dicendū. et §. si. nec sufficit. et cō si. lxv. incip. viso themate. nu. v. §. si. itē dicta dubia.

b ¶ Bar. in l. si qs in pnci. testamēti iij. col. in §. venio ad secundum.

Nota casus in quo p̄sumit obliuio de facto recenti.

etc. Et qbus ex dicto processu oriūtur vndecim questiones prime sequētes Et primo an p scdm testamētū fuerit dictū primū testamētū reuocatū. et videtur primo q nō q2 q̄q̄ fiat generalis mētio de verbis deragatoriis etiā in nota testamēti non videtur sufficere ad demōstrādū contrariam voluntatem testatoris. sed requirebatur mentio fieri in specie de verbis derogatoriis [a] in prio testamēto appositis.

¶ Et q specialis et nō gnalis mentio verborū derogatoriorum fieri debeat ad subuertendum primum testamentum tenent Bart. in l. si quis in principio [b] testamenti [b]. ff. de lega. iij. in lectura et plenius in sua repetitione. dy. in c. quod semel placuit de regu. iur. lib. vj. Bald. et salice. in l. sancimus. C. de testa. Cy. in l. j. C. de sacrosanctis eccle. glo. in l. si mihi et tibi. §. in lega. ff. de leg. j. Et hec est communis opi. Licet Jaco. de are. tenuerit contrarium volens dicere q nec in genere nec in specie sit necessaria mentio fieri in secūdo testamento de verbis derogatoriis p̄mi testamenti. cuius tamen opinio reprobatur per omnes docto. vt refert Cy. in dicta. l. sancimus. et in l. j. C. de sacrosanctis eccle. in fine. Sed q2 dictus nobilis petrus testator condendo dictum suum secundum testamentum dixit se non habere memoriam dictorum verborum derogatoriorum et ea ignorare. Asserēdo vlterius q si de ipsis recordatus fuisset expressam mētionem fecisset. Credo istud sufficere ad reuocationem dicti primi testamenti. Quia que supra dixi pro parte contraria intelliguntur quando testator recordatur de clausulis et de verbis derogatoriis. Sed quando testator nō recordatur sufficit q dicat in testamento non obstātibus clausulis et verbis derogatoriis in primo testamēto per me adiectis quecunq3 et qualiacunq3 sint de quibus mentionem non facio quia de eis nō recordor prout dixit ipse testator. Et hanc opinionem tenet expsse dominus salice. in dicta. l. sancimus. C. de testamē. in. vj. q. Probat ipse per tex. in dicta. l. si quis in principio testamēti. ibi in verbo sciens etc. Ex quo infert salicetus q illud onus specificandi clausulas derogatorias imponitur scienti et nō immemori vel non recordanti. Et sic soluitur cōtrarium q fieri poterat de. l. diui. §. lic3. d iure codi. Quia ibi loquitur in ignorante. l. vero sequis in p̄ncipio testamenti. loquitur in sciēte ita dicit ibi. salicetus. Sed quomodo potest dici neq3 presumi q dictus petrus testator nō fuerit recordatus de dictis verbis derogatoriis in p̄mo suo testamento adiectis cum inter ipsa duo testamenta non fuerit nisi interuallū decem septem dierum. et in facto proprio nō admittitur ignorantia iuxta. l. fi. ff. pro suo. maxime quando factum non est antiquus vt dicit bal. in. l. celsus. ff. de vsucapio. prout in casu isto. Si enim lapsi fuissent decē anni ante secūdum testamētū satis potuisset tolerari obliuio iuxta ea que no. sunt per doc. et glo. in. l. q̄q̄. ff. ad vellevnū. et in. l. peregre. ff. de acqui. pos. Sed ille cursus temporis hic cessat igit etc. Tamen dñs salice. in. d. l. sancimus tenet q creditur testatori dicenti se non recordari allegat ipse in argumētu3. l. hac consultissima. in. §. ac cum humana. ibi in textu minus memoria. C. qui testa. facere po. Sed adhuc nō videtur respondere sufficiēter dñs salice. ad id qd proxime dixi q in facto proprio de recenti sicut in casu isto nō debet presumi obliuio. Quia dictus. §. ac cū humana in. d. l. hac cōsultissima. loquitur in illo qui testādo erat in agone mortis tūc satis presumitur in eo obliuio causantibus cogitatione et turbatione mortis vt ibi apparet tex. Sed in casu nostro secus ē q2 ipse petrus testatus est secundo in dicto mādamēto mira belli et postea per multos menses decessit i bello de vernueil. et sic cessat dicta ratio turbatiōis mortis de qua in. d. §. cu3 humana. Ideo seruando opi. domini saliceti et sequaciū que in iudicando videtur equa. dico q ēt in casu nostro debet presumi dictū nobilē pe. nō recordatu3 fuisse de dictis verbis derogatoriis in primo testamento adiectis. pro quo adduco qd alibi dicit Bar. nam vt dicit ipse nō solu3 obliuio presumitur ex facto de longinquo vel antiquo. Sed etiā qn factū ē multū implicitū: licet de recēti. ita dicit ipse do. bar. notabiliter in. l. si res §. j. in principio. ff. de leg. j. Modo sic ē q dicta verba derogatoria in dicto primo testamento petri iecta sunt multū implicita q2 tria continent. Primo q secundum testamentum si quod faceret non valeret nisi expresse et specifice fieret mentio de primo testamento. Secundo q etiam de contentis in ipso primo testamento fieret mentio in secūdo. Tertio q de verbo ad verbum tenor primi testamenti insereretur in instrumento secundi testamenti. Et sic cum ista derogatoria verba sint multum implicita potest faciliter presumi obliuio iuxta dictum Bartholi: vbi supra maxime relatu dicti petri qui potius circa arma q̄ scripturas versabatur vt patet in processu. Et satis de obliuione apparet: q2 in primo testamento non instituerat nisi dictam mariam et tamen credebat etiam instituisse mauricium marchandi: qui non est in testamento nominatus nisi pro teste. Et sic restat opi. dicti Salice vera dicentis q dictus testator secūdo testādo presumit oblitus fuisse verba derogatoria primi testamenti. Maxime quando scdm testamētū conditur prope mortem vel quando verba derogatoria primi

suntmultum implicita. Et qn̄ dicit in secundo testamento se de ipsis nō recordari prout fecit dictus petrus. Et ita fuit decisum et determinatū i dicta cā p dn̄os do. supra noīatos pdictas rōnes et multas alias per eos tūc allegatas et inde iudicatū in dicta causa. de v̄bis vero derogatorijs adiectis i scriptis statutis et alijs dispositiōibus Uide io. an. in nouella in c. cum ex eo. extra de exces. pla et ibi plene et p bar. in l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. et plene scripsi in tractatu per me guidonez pape cōpilato qui intitulatur tractatus rescriptorum et clausularum derogatoriarum et nō obstātiaruz in talibus rescriptis principiū apponi solitarum.

a ¶ Iuramētū adhec vide. d. bar. in. d. l. si qs in pn̄. testi. i vi. col. āte. §. miles in ver. quero. vtrum iuramentū. et in l. oēs populi. ix. col. v̄. circa fm. et ver. se. ff. de iu. et iur. et in l. eā quā. C. de fideicō.

b ¶ Extēdere et lz notarius circa substātiā negocij nihil d̄beat extendere pōt tn̄ intellectum quez habuerūt ꝯhentes in rogando et ipse inscribendo exprimere vt dicit do bal. i rub. C. de fi. istru. vi. col. v̄. iiij. qrit.

¶ Questio.ccxxviij.

¶ An iuramentum in secundo testamento adiectum habeat vim verborū derogatoriorum.

Et p ista parte habita relatione ad precedentez questionē facit etiā alia ratio qr dictus petr⁹ de mirabello in dicto suo secūdo testamēto iurauit illam esse suaz vltimā voluntatem et q nolebat dictam mariam eē suam heredem. Sed tantūmodo dictum dominum iohānē de miribello a eius patruuz illud eīn iuramentū operatur ac si specifice mentionem fecisset de dictis clausulis derogatorijs in primo testamento adiectis ita dicit notabiliter bal. in. d. l. sentimus circa fi. Mouetur quia reuocatio clausule derogatorie non operatur validationē secūdi testamenti sed volūtas ipsi⁹ testatoris q̄ presumit mutata si derogatoria verba in p̄mo testamēto adiecta in secūdo reuocent. vnde si appareat devolūtate mutata puta qr testator ita iurauit tūc scōm testamētū preualet. etiā si nō habeat derogatoriaz derogatorie. ita dicit ibi bal. p iura ibi per eū allegata. Sic ergo ꝯcludo q dictū primū testamentū in quo dict⁹ petrus instituit dictā materiā fuit reuocatū per scōm testamentū in quo insti tuit dictū iohannē eius patruū nō obstātibus dictis verbis derogatorijs i primo testamēto adiectis iuxta. §. posteriore insti. qui. mo. testa. infir. cum multisimi. Et ita etiā fuit decisuz in dicto pcessu per dn̄os doc. s̄. in precedenti. q. nominatos et iudicatum.

¶ Questio.ccxxix.

¶ An notarius possit notam per eum receptam per interuallum extendere.

Sed quomō poterunt excusari duo tabelliones qui receperunt et grossauerūt dictum scōm testm̄ qui plus scripserunt in grossa q in nota in verbis derogatorijs. Circa hoc puto considerandum q dictum fm testamētum nō fuit grossatum p notarios ad hoc cōmissos autoritate iudiciaria. Sz per ipsosmet notarios qui ipm̄ testamētum receperūt ideo eisdem est credēduz iuxta. l. decurio. C. ad. l. corne. de falsis. nec p̄sumūtur aliud scripsisse in grossa q eis fuerit dictū et iniūctum p testatorem qr tabellio nō p̄sumitur aliter facere aut scribere nec scripsisse nisi sicut fuit rogatur de ipso actu scribendo. nec attenditur in tabellione scientia priuata sed scientia q habet vt tabellio. j. vt publica persona. Et pro his faciūt no. in. l. sciendum. ff. de verbo. ob. in glo. fi. et in aut. de tabel. §. nos autē. Quia notarius non presumit excessisse fines mādati sed fideliter scripsisse sibi iniuncta fm voluntatē eius qui rogauit. Illā publicū officium p̄sumptionē bonefidei inducit. vt. l. cū p̄ ciibus. C. de pba. et l. ij. in verbo nō arbitramur. C. de iu. om. iudi. tex. est in hoc notabilis ita dicit. bal. in l. errore. C. de test. Maxime cū dicti duo notarij p bati fuerint in dicto pcessu bene famati et consueuisse eorū offm̄ notariatus pbe et legaliter exercere Talia enim in notario sunt attēdenda. vt. ff. de edē. l. si quis ex argētarijs. §. j. ff. de testi. l. ob. carmē. §. fi. put dicit io. fa. insti. de inuti. stipu. §. itē verbor. et bar. ff. queād. te. ape. l. §. si dubitet. potuerunt ergo dicti notarij q̄ dictū testm̄ receperūt dicta v̄ba b derogatoria extendere[b] in grossa iuxta volūtatē quā sciuerūt a testatore vt voluit spe. in ti. de instr. edi. in. §. ōnso. ver. quid ergo si abbreuiatura et. §. instrumentū in ver. hoc puto et c. Maxime qr in nota iam fiebat mētio de verbis derogatorijs lz i gn̄e in p̄mo testō adiectis. iō notarij extendere potuerūt verba cōuenientia verbis iā exp̄ssis in nota. ita dicit bar. in. l. gallus. §. idē credendū ibi nisi euidēter cōueniant sub illo verbo et c. ff. de li. et po. Preterea posito q in grossa non essent alia verba q in nota adhuc reuocatū esset p̄mū testamētuz cū in ipa nota etiā fiat exp̄ssa mētio q ipe petr⁹ testator iurauit illā velle esse ei⁹ vltimā volūtatē et nō aliā dispositionem in qua instituerat dictā mariā eius sororē q̄ verba sufficiūt ad tollendum vires primi testamēti fm bal. in. d. l. sancimus. C. de testa. vt. s̄. iā dixi. et ita etiā fuit determinatum p dn̄os doc. s̄. q. ccxxviij. nominatos: et iudicatum in dicta causa.

Questio.ccxxx.

¶ De errore qualiter pbetur adiecto in testamēto et quid de errore partis.

Sed adhuc restat vidēdū si dcm̄ testamētum petri sit validum quum fuerit in causa productum per dictum dominum iohannem de mirabello heredem scriptum sub

data diei.vi.mēsis iunij. Et credo indubitāter ꝙ sic. quū ꝑ ix. testes ī ꝓcessu nominato inclusis dictis duobus notarijs probetur fuisse in data erratum videlicet ꝙ ſm dictum testamentum receptum fuerit die.vi. Julij. Qui testes ad probationem istius erroris debent sufficere immo ꝛ duo testes hoc casu sufficerent vt tenet bar. in proprijs terminis quem sequitur sali. in. d.l. errore in.q.fi.C.de testa. Maxime quia istud fuit testamētum nūcupatiuum licet in scriptis redatum aliud autem esset in testamento in scriptis vt voluit Dynus ſm ꝙ ibi recitat bar. ꝛ ī hoc casu sufficiunt duo testes. quia iste error concernit factum tabellionis [a] vbi autem cōcerneret factū testatoris vt si testamentū redargueretur vt de falso tunc plures testes reqrent ita dicūt ibi sa. ly. ꝛ bal. Sꝫ qcquid sit ille error in data fuit ꝓbatus per nouē testes. Et inde partibus auditis interlocutū per curiā parlamenti ipm errorē fore corrigendum. Et inde ꝑ dictos notarios [b] fuit correctus [b] ꝛ loco diei sexte iunij posita ē dies sexta iulij ꝛ iste fuit rectus modus ꝓcedēdi in huiusmodi correctione erroris ſm practicam quam circa hoc ponit spe. in titu. de instru. edi. in.§.instrumentum. ver. sed nunquid confecto instrumēto. quē sequit saly. in.d.l.errore.i.ij.q. Et ita decisuꝫ fuit ꝑ dictos dños doctores.s.ī. q.cxxvij. nominatos ꝛ iudicatum in dicta causa. De hac materia vide plenius.j. questione.ccccciiij.

[a] Tabellionis pau. de ca. in. d. l. errore. C. de testa. dicit singulariter post bar. ꝙ semper notarius presumitur in dubio apposuisse verba importātia voluntatem defuncti vel contrahentium. Et ideo iqt ipse si testes dicant notariū alit scripsisse dictū eorum ꝙ ipi dixerint plus credit notario ꝙ ipsis. Et hec nota quia sepe accidunt.

[b] Correctus ꝛ bene naꝫ post publicationeꝫ instrumenti licꝫ notario errorē suuꝫ corrigere duobus concurrentibus videlicet cōpto errore et mādato iudicis vt sentire videtur do.bart.i.l. impator.ff. de sta. ho. ꝛ ꝙ autoritas iudicis sit necessaria. tꝫ do.bal.in l.si quis.§. iterum.ver. vl.habes.ff. de eden.

Questio.cxxxi.

Si error reperiatur in instrumēto an ꝓducens tale instrumētum possit petere erroreꝫ corrigi.

Sed vlterius ꝓtendit pars rea ꝙ dictus error non potuit corrigi ex eo etiam quia dictus dominus iohānes de mirabello instrumentum dicti testamenti produxerat iudicialiter ī causa sub illa data diei sexte mensis iunij. Sed videtur ꝙ male moueatur in hoc pars rea. pro quo sciendum est ꝙ aliquotiens error committitur in aliquo instrumento de consensu reprobare volentis ipsum instrumentum. Et tūc ipse qui consensit instrumento nō posset illud arguere de falso postꝙ illi cōsensit. vt.l. generaliter.C. de non nume.pecu.ꝛ C.arbitrium tutele.l. fina. Si autem allegaretur error aliunde interuenisse vel fictio tunc audiretur. l.nec ignorans.C. de donatio.ff.de pactis.l.item quia conuentiones.ꝛ.l.j.ꝛ ij.C.plus valere quod agitur. ꝛ hoc si allegatur iusta causa erroris puta si mihi assertum sit ꝙ ita erat scriptum sicut actum ꝛ ego fidem adhibui ꝛ me subscripsi vel dixi placet mihi in forma in qua est vel si sit laycus et aliqua pacta sint ibi subtilia que non intellexit dixit transeat placet mihi ꝛc. Si enim probari possit error non video dicit iohan. fabri quin debeat admitti probare volens ꝛ hoc satis concludunt.l. si quis cum aliter.ff.de verbo.obliga. et.l.ꝛ si ad te.C.de fal. Aliquotiens instrumentum non est confectum in tali forma de consensu reprobare volētis et tunc certum est posse reprobari vel per aliam scripturam vel per testes. ꝛ sic intelliguntur iura supra pro hac parte in precedenti questione allegata. alias sequeretur magna in iusticia si [c] talis erroris correctio [c] non admitteretur. Et si diceretur in instrumento ꝙ de consensu partis adhuc dicit iohan.fab. ꝙ hoc non obstāte pars admitteretur ad probandum talem errorem. Ad officium enim iudicis pertinet vt acerrima fiat veritatis indago. l.vbi.C.de fal. ita dicit iohan. fabri. in sti.de inutilibus stipu.§. item verborum. cedit enim error veritati inde veritate comperta. Istam partem etiaꝫ tenet bal.in.l.alia.C.de his quibus vt indig. vbi dicit ꝙ ille qui dicit instrumentum esse verum nō potest postea ipm dicere falsum si instrumentum cōsistit in facto ꝓprio opponētis. Si autem consistit instrumentum in facto alieno tunc licet falsum dicere quia vult ꝓbare errorem. vt.ff.de his quibus vt indig.l.post legatū.in ꝓnci. ꝛ facit.C. de fal.l.si a te. ꝛ subdit idem bal. ꝙ licꝫ ille qui ꝓduxit instrumentum videatur ipsum instrumentuꝫ confiteri esse verum vt habeat vim confessionis facte per verbum credit esse falsum discedere potest a tali confessione tanꝙ er[d]ronea. Cōtrarium tamen tenet [d] Innocen.in.c.cum olim extra de censi. Sed fuit iudicatum contra opi. Innocen. in hoc casu. Considerato ꝙ error notarij qui ꝓcedit ex facto ipsius veluti in data etiaꝫ poterat per eosdē notarios corrigi anteꝙ parti expediuissent vt dicit Bartholus in.l. imperatator.la.j.ff.d sta.ho. ꝛ idem Bart. pulchre in.l.si librarius.ff. de reg.iur.

[c] Erroris correctio. si tū error corrigi non posset tenet notarius ptile se ad interesse. vt dicit d.bart. in.l. impator. in vl.ꝑsi. ff. de sta. homi.

[d] Inno. in c.cū olim. in fi. ꝛ ibi assignat rōnes diuersitatis inter productionē instrumenti et cōfessionem ꝫ quaꝫ admittit qs ad ꝓbandū contrarium.

De hac materia plenius dixi infra.q.ccccciij.de instrumento confecto sine appositione dici per errorez notarij.vide que plene dixi.j.questiõe.cccclxxij. Aliquis produxit instrumentum in iudicio credens pro se facere sed contra se facit ꝛ pro aduersario suo an possit penitere ꝛ petere sibi restitui quia erronee productum.spe.dicit ꝙ non.in titulo de instrumenti edi.in.§.videndum restat versi.quid si aliqs produxit instrumentum ꝛc.

Questio.cxxxij.

De edicto diui adriani tollendo.ꝛc.

Sed probato illo errore ꝛ correcto prout factum fuit ex ordinatione curie parlamenti vt visum est in recitatione processus an dici possit ꝙ ipsa curia bene ꝑcesserit ordinando mitti dictum dominum iohannem in possessionem dictorum castri et bonorum que quondam possidebat idem petrus testator ex beneficio.l.edicto.C.de edic. diui adriani tol.ꝛ credo ꝙ sic quum probato dicto errore apparuerit primum testamentum in quo instituerat dictam mariam fuisse reuocatum iuxta dictum.§. posteriore cũ multis similibus. Sic ergo si ipso primo testamento reuocato apparuerit ipsi curie parlamenti potius ius fuisse deductũ ꝛ probatum per dictũ do.io.ꝑpterea eidem dño iohanni missionez in possessiõe ex bñficio dicte.l.edicto. iuridice fuisse concessam nam eidem est talis missio in pos. concedenda qui potiora iura probat per tex. dicte.l.edicto.in principio ꝛ ibi plene per bar.in.viij.notabili. nec obstat si dicatur talem missionem in possessionẽ ex edicto per dictaz mariam petitã non debuisse impediri ex tali correctione erroris q̃ requirebat altiorẽ indaginẽ. Nã talia ꝛ similia requirentia altiorem indaginem in tali possessorio nõ sunt admittenda vt nota.glo.bart.bal.Salice.ꝛ omnes in.l.ij.ꝛ fi.C.de edic.diui adri.tol.ꝛ glo.in.l.iij.ꝛ.§.sciendũ. ff.ad exhibendum.nota.etiam in.l.fin.C. de cõpen. ꝛ habetur etiam in clemen.sepe.extra de iudi.ꝛ per bartho.in extrauaganti ad reprimẽdã. Quia ad hoc respõdeo ꝙ quotienscunqꝫ cõtradictor opponit talem causam siue exceptionem que non requirit altiorem indaginem.vel etiam si requirat altiorem indaginem quã tamen est paratus statim probare siue de proximo admitti debet ad ipsam probãdã.de primo expeditũ est. De secundo probaꝫ per.l.fi.C. de cõpensa.ibi si possit iudici ꝛc.ꝛ melior tex. in.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.de re iudi. cum ibi notat.per glo.ꝛ doctores.ꝛ ibi in executiõe sentẽtie q̃ est summaria vt dicta.l.a diuo pio.in principio.ꝛ.§. in venditione. Cognoscitur de exceptione proprietatis ꝛ dominij que sui natura altiorẽ requirit indaginem vt.l.in rem.ff.de rei vendi. Sed tamẽ cognosci debet summatiz ꝛ hoc voluit bal. Bartho.ꝛ Salyce.in dicta.l.fi.ꝛ ita sentit glo.in dicta.l. secunda. de edicto diui adri.tol.glo prima ibi aut statiz vult eã ꝑbare filius ꝛc.vbi tenet glo.ꝙ si filius velit probare exceptiones de quibus in dicta.l. secũda que de sui natura requirunt altiorem indaginẽ ꝙ auditur ꝛ admittitur. Sed nũc insurgit alia difficultas quando dicatur probare statim vl' de proximo fieri dicitur secundũ aliquos quando fit infra duos menses.l.aufertur.§.qui con pensationem.ff.de iure fisci ponit glosa in.l.fin.C.de compensa.vel aliter et a verꝰstat in arbitrio iudicis.[a] Ita tenet glo.cy.in dicta.l.fin.ꝛ in.l. si ita. in principio.ff.vt in possessi. lega. Ita etiam tenet cy.in dicta.l. fin. post iacobum de rauenna ꝛ pe.dicentes arbitrabitur.ergo iudex quandoqꝫ paruũ magnum tempus vt sibi videbitur insequendo equitatem quam semper pre[b] oculis habere debet[b] idẽ tenet bal in dicta.l.fin.saly.idem. ad idem innocen.in.c.veniens.extra de testa. super verbo. Incõtinenti vbi dicit hoc relinqui arbitrio iudicis forte vsqꝫ od octo dies vel forte plures. bar. tamen in dicta.l.si is a quo.vt in posses.lega. dicit ꝙ ibi est textus singularis ꝙ de tali exceptione constare debet infra illud tẽpus infra ꝙ examinatio negocij principalis sui aduersarij est fienda vnde ex premissis ĩfertur ꝙ oppositio facta per dictum dominum iohannez de mira bello super dicto errore notariorũ fuit admissibilis cum etiam ex testimonijs publicatis super testamento nuncupato ad eternam rei memoriam cõpetat beneficium dicte.l.edicto. vt ibi tenent glo.ꝛ bald.ꝛ ita etiam fuit conclusum in diffinitione dicti processus. Utrum autem beneficium dicte.l. edicto. competat possessori heredicatis: dic ꝙ sic non vt possessio. sibi tradaꝫ sed vt sibi confirmetur in.l.j.ꝫm vnum intellectum.C.de carbo.edic. ꝛ.l.iij.§. missum.ff.eodem titu.ꝛ ibi hoc tenet barth.ꝛ ita fuit iudicatum. ꝛ vide.j.q. cccxix. Sed an dictum beneficiuz.l.edicto competat ꝑ re singulari. vide que dixi.j.questione. ccclxij. circa medium ꝛ plene tangit iohannes ferrarij in ti. de forma libelli quo petitur hereditas ex testamento in glosa.super verbo. i omnibus eius bonis. Utrum habens titulum a defuncto alium quam testamenti sit legitimus cõtradictor in hac materia. Azo.tenet ꝙ sic per.l.vendicantem.ff. de edili.edicto.cui videꝫ adherere glo.ibidem ibi recitãdo opinionem Azonis. Odofredus se loquitar opinionem Azonis tamen non sequitur clare quando possessor habẽs titulũ a defuncto habuit possessionẽ

[a] In arbitrio iudicis Uide iu practi.ferra.i exec. et sentẽ. diffi. in glo. j. in versi. quando ãt dicaꝫ.

[b] Pre oculis habere do. vt. ff. de eo ꝙ certo lo.l.ꝙ si emphi.in fine.et extra transac. ca. finali.

a ¶ Ja.bu. in.l. falsam. C.si ex falso instru.
b ¶ Per vestrã diffinitiuã.in ver. an autem a tali et alleg. do.iac.but. d.l.falsas. et no.in.l.cum se.C.si ad u er.rẽ iudi.
c ¶ Fidei cõmissario post restitutã hereditatem cõpetit bñficiuz di. l.edicto.ipsi fidei cõmissario q̃ tunc p̃fertur heredi. vt dicit do.bald. in pre.l.fin. edicto in.xj. col.in versi. tertio se preferendo.
d ¶ q non Jstã partez amplectitur do.io. and. post do. ric. malum. in addi. ad specu.super rubrica. de testa.i .iij.col. in versi. sub hoc titu. generali. vbi adducũtur rõnes pro hac parte facientes.
e ¶ Liberis mascul' dicte marie vide de hoc plene p istũ q̃si.xviij. in cip.super casu in termi nis nu.ij.R. nec obstat q supsit.vol.j.

in defuncto post mortem defuncti q̃a istum casum tacet et solum exprimit casum quando habuit titulum et possessionem viuente defuncto. Jacobus butrigarius dicit q non dicens quare titulus habens a defuncto debeat excludere quominus heres possessionẽ quã defunctus habuit tempore mortis reciperet quia non impediretur recuperare per interdictum quorum bonorũ l.non tantum.ff.de petitione hereditatis.vnde dicit q videtur tutius dicere q ille non sit legitimus contradictor qui similem casum pretendit ipuncta aliud testamentum quantum ad excludendum summariuz iudicium non tamen negat quin sit legitimus cõtradictor quantuz ad petitorium. Cõmuniter tamen tenetur q habens titulũ a defuncto vel herede sit legitimus cõtradictor etiam ad impediendum possessorium pe.iaco.super dicta.l. finali. dicit sic. crederem probabiliter posse dici q si maritus possidens aliquam rem dicat se habere titulũ a defuncto vel ab herede ipse audietur ad probandum indistincte. idem sequuntur bal. et saly.in dicta.l.edicto.allegãt.l. fistulas.§.fundum.ff.de contrahen.empti. De materia huius edicti i alio casu vide que scripsi.j.questione .ccclvj. in fi. An a sententia lata super huiusmodi possessorio possit appellari. dic q non vt dicit iohãnes ferra.in titulo super forma libelli quo petitur hereditas ex testamento.in glo.super verbo quarequum predicta in fin.et alle.l.j.C. si de mo.pos.fue.appel.et l.quisquis.C.quorum appellatio non recipi. potest tamen in integrum restitutio peti ex iusta causa s̃m Jaco.butri. [a] quem sequitur iohan.ferrarij vbi.s̃.in glo. super verbo per vestraz diffinitiuam sen b tentiam. [b] Et de legitimo contradictore.tangit idem iohannes ferrarij vbi.s̃.in glosa super verbo iniuste occupauit. An beneficium dicte.l. edicto c competat fidei commissario [c] vni d uersali glo.ibi dicit q non [d] et hoc verum maxime vbi non est hereditas saltem verbo restituta fideicommissario s̃m doctores citramõtanos vt ibi refert et sequitur Jaco.butri. De hac materia legis edicto.vide in singularibus meis.fo.ij.

¶ Questio.cxxxiij.

¶ An appellatione liberorum masculorum contineantur masculi ex filia in patrimonialibus et quid in feudalibus.

Sed posito q dictum secundum testamentuz petri valeat.an virtute donationis facte per dominum amedeum guillermo eius filio et suis liberis masculis ius aliquod pertineat in bonis e donatis liberis mascul' dicte marie [e] per hec verba et suis liberis masculis et c.et videtur q sic.l.iubemus.§. penultimo.C.ad trebellianum. et l.cognoscere.§. liberorum.et.l. liberorum.circa finem.ff.de verborum significatione.et.l.prima.C.de conditio. inser. Jn contrariũ q non quia illa verba et suis liberis masculis restringuntur ad illos de agnatione sua quam preseruare voluit et non ad nepotes ex filia.ita dicit Salice. qui hanc questionem mouet in dicta.l.prima .C.de conditio.insertis. in principio ibi. Sed ab extra quero et c.et ibi bartholus in dicta.l.liberorum.de quo etiam tetigi infra questione sexcentesima duodecima non obstante q dictus castrum de mirabello donatum sit feudale. in quo filij ex filia succedunt cum hodie feuda sint redacta ad instar patrimoniorum de consuetudine generali presentis patrie dalphina.et etiam dixi.s̃. questione.xix. Et similiter in regno francie vt refert Johãnes fabri.insti.de rerum diuisione. et ita etiam concluserunt dicti domini doctores qui in relatione dicti processus interfuerunt. Sed an nati ex filia dicãtur ex proprio corpore nati Baldus q sic in dicta.l. prima.C.de condic.insertis.vide tamen que circa hoc dixi plene.j.questione trecentesima quinquagesima tertia. Et circa materiam feudalem attende q verbum sine herede intelligitur sine filio masculo et nomen filij ponitur pro quolibet descendẽte ex linea masculina ita dicit Baldus in.c. si clericus de alienatione feudi.versi.et si clericus de hoc vide in.l.ex facto.§.finali.ff.ad trebellianum.

¶ Questio.cxxxiiij.

¶ Filij fratrum qualiter succedant patruo intestato an in capita vel stirpes.

Sed qualiter dicta maria et liberi trium sororum dicti domini Johãnis sine liberis vltimo defuncti ei succedant ab intestato et nunc subintro.viij.dubium. in hoc dubio sunt varie opiniones quia azo. Jac.butri. salycetus oldradus albe.de rosate.hostie. bald.et aliqui eorũ sequaces.goffre.qui fuit discipulus azo.in auten.cessante.C.de legi. heredi. tenuerunt q ei debent succedere in capita, glosa tamẽ in dicta auctenti.cessante.et in autẽ.vnde sumitur et in l.j.§.finali.ff.si pars heredi.petatur.tenet contrarium immo ei succedere debẽt in stirpes etiã si frater defunctus nõ habet fratrem superstitem quo casu etiam liberi fratrum succedent in stirpes et nõ in quã glosam.sequitur Dy.cyn. Jaco. de bel. visu Angelus et Bartholus in.l.post consanguineos.§.j.ff.de suis et legi.here.idem etiã tenet io. fab.in .§.

nos aũt.insti.de le.agnato.successiõe. idem etiã tenet barto.in suis consilijs cõsilio.xvij.Et hanc vltimam partem tenui propter glo.que est magne autoritatis ⁊ a qua nõ dꝫ recedi in iudicando maxime quando eius opinio est ꝑ alios doctores famosos roborata vt dicit Ja.butri.in.l.ij.C.qui pro sua iurisditiõe.⁊ in.l.j.§.videamus.C.de rei vxor.ac.⁊ ista est cõis opinio et refert Johan.fab.in dicto.§.nos aũt.Et ita etiam fuit cõclusum et decisum ĩ dicto processu per dictos dños doc.in dicta relatione processus. De hac materia a si pro opinione glose [a] sit iudicandum ⁊ quando tetigi in notabilibus meis in.§.ꝫm communem opi.⁊c.

a ¶Pro opiniõe gl. In magnis dubijs semper est tenẽda opi.glo. vt dicit do. bald.in.l.ij. in vlti colũ. versic.extra quero in fi. C.de sen.sine certa q̃ti tate proler. Gl.eñ dicitur idolum aduocatoꝝ vt per.d.cy. i.l.nõ moriturum.in.j. col.in versi. item si non moneas.C. de Jhen.et cõmit.stip.

¶Nota hĩ differentiaꝫ quo ad durationem rescriptoris inter ius ciuile et cano.

b ¶Supplicationeꝫ nosse opꝫ ꝙ effectus supplicationis est qꝛ si princeps rescribit ad supplicationeꝫ obtinet vicẽ lit.ꝯte.q̃tũ ad hĩ vt ꝑpetuet vsq; ad xxx.ann.ꝫm alios vsq; ad xl.ita forma lit dicit spe. in.ij.parte. ti.de suppl.

¶Questio.cxxxv.

¶Fatalia an hodie currant in curia parlamẽti dalph.in causis appellationum et supplicationum.

Nã autẽ licuerit dicte marie eius rescriptum a rege tũc dalphino super recursu suo impetratũ ꝓsequi post.xxiiij.ãnos a die prime sententie incursos videtur ꝙ sic.quum rescripta ad causas impetrata sint ꝑpetua dꝫ iure ciuili.l.falso.C.de diuersis rescriptis. licet secus forte de iure canonico quo videntur annalia.in.c.plerũq;.extra d̾ rescriptis.Sed quod d̾ixi esse perpetua de iure ciuili per dictam.l.falso. intelligo perpetuitate rei super qua impetratur.Nam si impetrantur super restitutione temporis non durarent nisi q̃tum tempus ad quod peteretur restitutio iuxta.l.fin.ff.de minoribus facit cle.prima.de in integrũ.resti.Idem etiam dicerem a simili in causa appellationis vel supplicationis a sententia prefecti pretorio vt in casu nostro ꝙ dictum rescriptum non debuerit esse perpetuum nisi q̃tum durat tempus datum ad prosequendum appellatio b nem vel supplicationem [b]. Sed hodie in curia parlamẽti deserunt appellationes et supplicationes nisi prosequantur infra tempora fataliuꝫ a iure statuta vt patet in rescripto ꝑ dominũ nostrum dalphi.concesso die.ij.mẽsis maij.M.cccc.xlix.⁊ registrato in altero ex libris in camera consilij existẽtibus Nec videt̾ posse excusari dicta maria ꝙ ante dictum statutũ non currebant fatalia in presenti curia ꝑlamẽti ad instar consistorij principis iuxta auc.sed ⁊ lis.C.de tempo.appel.Quia dictum rescriptum sup̱ dictis fatalibus fuit cõcessum ⁊ publicatũ ꝑ duos annos ⁊ vltra anteq̃ ipsa maria exhibuerit seu introduxerit dictum suũ rescriptũ Patet qꝛ dictũ rescriptũ.fuit cõcessum et publicatũ.M.cccc.xlix.die vero.ij.mẽsis maij.et ipsa maria dictũ suũ rescriptũ incepit ꝓsequi die.x.augusti.M. cccclj. Preterea dicta auc.sed ⁊ lis loquitur in cã q̄ sperat̾ tractari in consistorio p̃cipis.Sed ipsa causa reuisionis nõ sperat̾ tractari ĩ ꝯsistorio principis qꝛ rex nõ cõmiserat cãm eius magno ꝯsilio dñi nostri dalphini.Sed curie parla.q̄ tãtũmodo obtinet vicem curie p̄fecti p̄torio igit̾ ⁊c.Nec obstat si dicat̾ ꝙ dictũ rescriptũ nõ loquit̾ de causis appellationũ.qꝛ etiã videt̾ loqui d̾ causis appellationũ vt pꝫ ĩ dicto rescripto ibi ꝙ ꝑs appellãs ac etiã supplicãs ⁊c.Et loquit̾ al's habeat̾ ⁊ cẽseri d̾beat appellatio seu supplicatio ip̃a pro deserta.Et quod rescriptum etiã cõprehẽdit causas inchoatas ante cõcessionẽ dicti rescripti vt pꝫ ex tenore ipsius.Preterea dicta auten.sed ⁊ lis loquit̾ vbi stetisset per principẽ. Sed non stetit in hoc casu per principẽ qꝛ ipse cõmiserat curie parlamenti. ideo debuit dicta maria eiꝰ rescriptum huic curie parlamẽti infra tp̱a fataliũ exhibuisse.Sed qꝛ non fecit cucurrerũt tẽpora fataliũ vt ibi dicũt bal.⁊ salycetꝰ in suis summarijs.Igitur dici posset dictũ recursum marie fuisse desertũ ⁊ ꝑ ꝯñs dictã sñiam latã ꝑ curiã parlamẽti ad vtilitatem dicti dñi ioan.ratã remanere d̾bere.cnosiderato ẽt ꝙ de stilo cãcellarie ac p̃ñtis curie parlamẽti nisi introducat̾ rescriptũ principis infra annũ corã iudice cui dirigit̾ postea viribus non subsistit. Si supplicet̾ ad principẽ an locũ habeat desertio dic ꝙ vbi supplicãs notũ non facit principi vtpote qꝛ eã coram principe nõ intro c ducit [c] tũc isto casu non ẽ sine dãno more.ita dicit glo.in dicta auf.sꝫ ⁊ lis ⁊ ita etiã ibi dicit bar.sed supplicatiõe introducta corã principe non hꝫ locuꝫ desertio vt in dicta auctẽ.sed ⁊ lis.⁊ in auf.de appel.in.§.ei.⁊ hoc propter rationẽ ibi subiũgã.Et.lꝫ textus ibi dicat sperat inferri attñ posset intelligi ⁊ fuit illata hoc est notificata. Sꝫ posset queri infra quod tempus notũ fieri debeat principi cuꝫ infra biennium possit supplicari.C.de preci.impe.offeren.aucten.que supplicatio.

§.effectꝰ et allega.C.de ãna.except. l.j.et ex his videt̾ rescriptuꝫ principis sup̱ supplicat.one emanatũ fore duratuꝝ xxx.vel.xl. an.quũ effectus hmõi supplicationis sit vt vicem obtineat litiscõtes. cuius virtute inspirat̾ vita tanti tẽporis.

c ¶Non introducit. in cõsistorio p̃ncipis currit tẽpꝰ appellationis intimande: sꝫ non introducende donec ꝯstituat quis cognoscere d̾beat vt dicit do. salycetus in preallegata l.sed et lis.⁊ per hoc pꝫ differẽtia inter notificare siue intimare ⁊ ĩtroducere.que hic ꝑ autorem confundi videtur.

Questio.cxxxvi.

An acta in vno iudicio fidem faciat in alio et qualiter et quomodo. Et an acta facta in summario iudicio fidem faciant in plenario.

Si acta in prima & secunda instantijs dicti processus facta in materia possessorij fidem faciant in tertia instantia respectu petitorij. Credo q sic sicut in simili videmus q licet sit perempta instantia iudicij nõ tamen perimuntur probationes & cõfessiones nec alia respicientia merita cause maxime in eodem iudicio & inter easdem personas licet bene citatiões cautiones et similia vt not. per Bar. & docto. in. l. properãdũ. §. j. C. de iudi. etiam si ad aliud ageretur in causa principali puta si ageretur de matrimonio quo casu attestationes super dicta cã sumpte fidem facerent in alia in qua ageretur ad legitimationes liberorũ probandum. vt voluerunt aliqui dicere in. c. causam lo. j. extra de testibus. & valent tales attestationes & confessiões non solum inter easdem personas. Sz etiam inter eorum heres. vt probatur in. c. albericus. extra de testibus. & non solum heredibus prosunt tales attestationes. sed etiam omnibus quibus res inter alios iudicata alijs prodest vel nocet vt ibi dicit iohan. an. Et pro ista parte faciunt no. per antho. de butrio. in dicto. c. causam qui ibi dicit q acta facta in summario iudicio fidem faciunt in plenario. Idem etiam tenet in. c. inquisitionis. de electione. Preterea testationes inualide possunt cõ a sensu partium validari [a] vt notatur per glo. & doctores in. c. veniens extra de testibus & dixi. j. q. ccvij. Sed dicta maria consensit in hac vltima istantia dictis attestationibus easdem attestationes cum toto processu producendo b absq aliqua protestatione [b] Igit &c. pro quo. l. cum precum. C. de libera li causa. Et q attestationes sumpte in causa possessorij fidem faciant in causa petitorij videtur bonus textus in. l. preses iuncta. l. j. C. de plagiarijs et ita tenet Barto. in. l. pretor. §. hoc edicto ff vbi bo. rap. Preterea videmus q si quis plene probauerit in iudicio rescindẽdi obtenta recisione probatiões fidem faciunt in restitutorio. Unde si in iudicio rescindendi probauero plene dominum ista probatio sufficiet in iudicio restitutorio ita tenet iohan. fabri insti. de actio. §. sed iste quidem in penulti. col. allegat. ff. ad exhiben. l. celsus. preterea ia. butrigarus dicit etiaz in. l. is apud quez. C. de eden. q esto q inter easdem personas muteẽ res vel causa etiam si non sit accessoria prime Si probationes facte in prima sint debito modo facte si causa sequẽs sit ciuilis psunt in eadem. Si aũt non sunt debito modo facte tunc non prosunt nec in prima nec scda. l. ij. C. d testibus. c In causa aũt criminali [c] non sufficerent Bal. etiam dicit in. l. edita. C. de eden. q ex probatiõibus rite receptis ad plenam probationem nõ ad simplicem instructionem super inquisitione generali sepe condẽnantur magistratus & officiales eorum. ita dicit ipse in dicta. l. edicta in. ix. colũ. Preterea omnes doc. in hoc cõueniũt q probationes faciẽtes pro reo habite in vna causa faciũt fidem inter easdem personas etiam in alia causa. ita tenent doc. in. l. vnica. C. quando. ciuilis actio criminali preiudicat. Restat ergo vera conclusio q acta facta in possessorio. i. prima et secunda instantia fidem faciant in hac tertia instantia etiam in petitorio intentato. Et ita etiam concluserunt vnanimiter dicti dñi doctores supra noiati in dicto processu sup castro mirabelli. fuitq ita iudicatũ de hac mate d ria. An acta in vno iudicio [d] fidem e faciãt in alio. cy. [e] plene distinguit. in l. edicta. C. de edẽ. Et an acta facta in causa criminali fidem faciant in ciuili vide salycetum & doc. in. l. si quis ad se fundum. C. ad. l. iuliam de vi publica. Sed quid de confessiõe facta in vno iudicio inter certas personas an preiudicet alijs in alio iudicio vide que dixi. j. q. ccliiij.

Questio.cxxxvij.

De expensis cause appellationis vel supplicationis qualiter fieri dbeat condemnatio.

Sed quid dicemus de expensis f dicti pcessus pme secunde & tertie instãtiarũ & q cõsideratio habebitur circa adiudicationẽ ipsarum. Et super his videtur q respectu expensarum dicte prime instantie dicta maria male fuerit condẽnata in expensis dicti dñi Iohãnis de mirabello nisi a tempore quo fuit probatus dictus error & ordinatio super eius correctione facta ita

a Ualidari. Inno. in. c. cũ cãm in vlt. col. in gl. sua. in. v. psupponeẽ de test. Acta tñ q sunt de de substãtia iudicioꝝ vt litis ptestatiões iudicata & hmõi nõ possunt p cõsensum partiuz validari: vt ibi dicit dñs innocen.

b Protestatiõe. acta pducta etiã cũ protestatione qtinꝰ faciãt p pte pducẽte & nõ aliter nocẽt & pbãt p pducentẽ. q ex ide pstat iudici vt in dici. hic. est bald. in. l. j. ij. col. vsi. ex hoc pono talẽ pclusionem. C. vt q def. aduoca. par. in sup.

c Criminali. an acta in cã ciuili pbẽt icriminali & qd econtra di. bart. i. l. ij. §. j. j. ij. iij. col. vsi. qro vtrũ. C. d vi bo. rap.

d An acta i vno iudicio. vide d hoc qsito q not. in decithol. quest. cxcviij.

e Cy. in l. is apõ quẽ & sibi domi. odofredus bart. & bald. C. de eden. & dñs inno. & felinꝰ in. c. cãz que lo. j. extra de tes. & bart. in. d. l. ij. §. j. C. de vi bonorum rap. An aũt perẽpta instantia acta pbẽt in alia iter easdem psonas vel successores earuz particulares vel vniuersales Alex. in psi. lviij. i. ij. vo. Et an acta i vno iudicio faciãt fidẽ i alio vid post oẽs doc. do. iaso. d may. in. l. edita. in xiiij. colũ. in vsi. scdo usca sus ẽ d edẽ.

f De expẽsis &c. vid ist ñ psi. suo ij. inci. pcessus dudum finitꝰ in si.

videtur dicere bartholus in.l. properandum .§.sin autem alterutra.C.de iudicijs.per.l.si quis inficiatus.§.depositi. Idem baldus in.l.destitisse.ff.de iudicijs concludentes q pro parte temporis quo habita fuit iusta causa litigandi non condemnabatur in expensis. Pro alio vero tempore sic.qr iusta cā litigādi excusat ab expensis.l.qui solidum.§.etiam ff.de legatis.ij. Sed quicquid dicant bartholus et baldus credo contrarium q immo dicta maria in omnibus expensis dicte prime instātie bene fuerit per curiam parlamenti condemnata. Ratio quia ex quo ipsa maria post publicationem testium super dicto errore notariorum examinatorum sibi apparuit testamentum de quo ipsa se iuuabat non fuisse posterius ⁊ fuisse reuocatum per aliud posterius testamentum vt late dixi.s.questione.cxxxvij.⁊ q̄stione. xxviij.ipsa debuit in continenti desistere a prosecutione cause.⁊ quia non fecit sed perseuerauit vsq ad finem litis videtur dicta maria ab initio sciuisse se malam causam fouere ⁊ fuisse in dolo. pro quo adduco tex.in simili in.l.j.§.circa.ff.de excepti. doli. Et ideo dico q bene iudicauit dicta curia parlamenti in dicta prima instantia.etiam respectu expensarum in eo q condemnauit dictam mariam.in omnibus expensis dicte prime instātie. ¶ Sed q̄d erit de expensis huius instantie. Doctores variāt in casu in quo victoriam habens in causa principali succumbit in causa appellationis. Nam glo.in.l. generaliter.C.de rebus creditis tenet q neuter dz in expensis cōdemnari.idem tenet specu.titulo de expensis.§.nunc videndum restat.versi.quid de appellato.⁊ iohan.mona.io.in.c.cordi.de appella. in vj.quos sequitur henri.bohic in.c.finem.de dolo.⁊ contuma. Contrarium tenet glo.in.c.in primis.ij. q.j.et cynus post pet.in dicta.l.generaliter.C.de rebus creditis. Et ibi fixe tenet istam partem et respondet iuribus ⁊ rationibus in contrarium allegatis. Innocentius vero in.c.finem extra de dolo ⁊ contumacia.⁊ Johannes and.in regula ignorātia. bartho.in dicta.l.generaliter.⁊ bal.in dicta.l. properandum.§.si autē hoc distingunt. aut ex primis actis succumbit ⁊ condemnatur in expensis.aut ex nouiter probatis ⁊ tunc non.⁊ dicit baldus q communiter tenetur ista opinio Innocen. ⁊ hanc partez sequitur salice.in dicta.l.generaliter.qui hāc materiam declarat vltra omnes. Et addit q quando ex primis actis succumbit q bene dicunt quia fuit error iuris ⁊c. Sz quādo ex nouiter probatis.tunc distingunt aut nouiter probata erant verisimiliter nota succumbenti in causa appellationis.⁊ tūc etiam debet condemnari in expensis qr nō habuit iustam causam.aut non erant sibi nota. Et tunc quia habuit iustam causam ⁊c.non debuit condemnari. Et ista opinio videt sequēda sz quā pars dicte marie videtur in expensis condemnanda. Attento etiam q apparet manifeste secundam sententiam magni consilij equam fuisse.nec esse iniquam quo casu etiam sm Innocentium debet.in expensis succūbens in casu appellationis condemnari. Et ita etiam vbi.s.cōclusum ⁊ sententiatum per dictos dominos curie parlamenti in diffinitiōe dicti processus castri de mirabello. De materia expensarum [a] tam in causa principali q̄ in causa appellationis quando et qualiter ⁊ quo modo et de multis questionib⁹ recurre semper ad innocen.in dicto.c.finez. extra de dolo ⁊ cōtumacia. ⁊ que dixi j.questione.cccxxxvj. ibi.xlviij. quero ⁊c.de materia expensarum etiam tetigi in notabilibus meis in.§.potest fieri compensatio expensarum ⁊c.⁊ in .§. henricus bohic.in.c.finem.⁊c. vide etiam angelum de are.in.l. negociorum. ff.de appellatione vbi allegat opiniones etiam docto.nouissimorum.

¶ Questio.cxxxviij.

¶ De habitu clericali ⁊ ad quem ptineat cognitio.

[b] In camera consilij [b] i qua erant domini mei parlamēti secum vocatis aliquibus dominis doctoribus presentis ciuitatis gracionopo. In magno numero de anno domini. M.cccclvij.die.ix.mēsis augusti fuit positum in deliberatione consilij an claudius marbodi panaterius gracionopo.cum vnica virgine coniugatus qui prepensatis insidijs die hesterna raymundum fabri notarium ⁊ ciuem dicte ciuitatis gracionopo. nequit ⁊ interfecit gaudere debeat priuilegio clericali cum deprehensus fuerit in tonsura clericali. Et fuit ibi conclusum nemine discrepante q non debet gaudere cum fuerit deprehensus portans pile- [c] um lane et cum veste frontiata [c] supra spatulas contra dispositionem.c. quoniam. extra de vita ⁊ honestate clericorum .in clemen.⁊ cum veste breui per dimidium pedem vel circa supra genua sua que vestis tam breuis propterea non debet dici habitus clericalis. qr clerici non debent eas tam bre- [c] ues [c] portare. vt in dicto .c.quoniam. Nunc est q alibi dicitur q debent esse talares.xxiij.distin.c. penultimo. nam habitus clericalis dicitur quando ipsum habitum,deferens ex in spectione talis habitus clericus presumitur et prima facie iudicatur clericus. hoc probat textus in.c.si iudex laicus de sententia excommunicatio.lib. vj. ibi iustum est enim vt talis quem gestās ex habitu presumatur qualis esse is cuius fuit habitū cōprobatur.quod

a ¶ De materia expensarum. vide pulchre et subtilit do. bal.i.l. eos §.cautiones in.ij.col. v̄. subsequenter.⁊ se. vsq ad fin.C. de app.do. aso. in summa.C.de iudi.iiij.colū. versi.in snia

b ¶ In camera consilij tu vide d̄ hac materia scz ad quē p tineat cognitio an quis debeat gaudere p̄uilegio clericali ⁊ alijs infra tractatis.istū cōsi.ex.inci. pro declaratione nu .ij. v̄si.ad scōm questiū ⁊ p totū ɔsi.⁊.s̄ q̄st.lxxiij. et tota decisi. lxxxiiij.

c ¶ Frontiata. Clericus cōiugatus portās talē vestem videt perdere priuilegium clericale. vt sentire videtur domi. car .i cle.ij. i.ij.no.de vi ⁊ hone.cle.

d ¶ Breues Extra de vita ⁊ ho.cle. c.clerici offi. Credit tū dn̄s ino.illō c.loqui d̄ cōsilio ⁊ honestate nō au-

ten. de ꝑcep-
to vt ipe ibi
dem inquit.

c. quoniam non submouetur nec corri
gitur per clemen.ij.eodem titu.vbi fit
mentio de vestimentis bipartitis & di-
uersorū colorū vt dicit glo.in dicta cle-
men.ij. Si ꝙ propterea dictus homici
da priuilegio clericali gaudere non de
bet iuxta.c.j.de clericis coniugatis li-
bro.vj.vbi duo copulatiua requirun-
tur videlicet quod deferat tonsuram &
habitum & ad verificationem coniun-
ctiue nō sufficit alterā ptē eē verā vt le
gitur & notatur in.c.ex parte.& in.c.in
ter cetera.extra de rescriptis.ita ꝙ de
prehensus in maleficio habens tonsu-
ram & non vestem vel vestem et nō ton-
suram non dicitur captus in habitu
clericali. Ista sunt verba.bald.in.l.si
qua per calunniā.C.de episcopis & cle-
ricis.& allegat.c.si iudex laicus de sen
tētia excommnnicationis.libro sexto.
& dicit idem tenere Johannem and.in
nouella. Que premissa locum habent
non solum in clericis in sacris ordini-
bus constitutis sed etiā in simplicib⁹
clericis per clemen.ij.de vita & honesta
te clericorum: etiam coniugatis iuxta
dictum.c.si iudex laicus. Preterea ex
alio capite dictus homicida non se ab
stinuit ab officio et cōmercio seculari-
bus quia tempore dicti delicti erat for
nerius dequo quens & vendēs in banca
publice panes in presenti ciuitate vt ē
notorium. Ideo perdidisse dicitur di-
ctum priuilegium clericale vt probat
textus in.c.clerici in principio extra de
vita & honestate clericorum in antiq̄s.
et in clemen.prima eodem titu.de vita
et honestate clericorum.& ipso iure vt
dicit.c.j.de vita et honestate clericoruꝫ
libro sexto.etiam non precedente mo-
nitione quum esset clericus coniuga-
tus vt dicunt Johannes mona.archi.
et doctores in dicto.c.vnico. de cleri-
cis cōiugatis libro sexto.& facit clemē.
prima.& ibi guillermus de monte lau-
duno de vita & honestate clericorum.
Quod secus est in clerico non coniu-
gato vt in.c.in audientia & in.c.contin
git.extra de sententia excommunicatio
nis. ¶ Et licet reuerendissim⁹ in xpo
pater domin⁹ domin⁹ episcopus gra-
cionopo. & eius officialis petierint si-
bi dictnm delatum remitti ꝑ agnoscē
do an debeat gaudere priuilegio cleri
cali vel ne secum vocato domino iudi-
ce communis gracionop.iuxta formā
dicti capituli si iudex laicus. Fuit ta-
men ibi determinatum & conclusuꝫ per
dictos dominos ꝙ dicti dominus epi-
scopus et eius officialis de hoc cogno
scere non debent quum ipe homicida
non fuerit deprehensus ꝑ premissa in
habitu clericali. & ꝑpterea priuilegio
clericali gaudere nō debet.vt dicit bal
dus in.d.l.si qua per calumniam. per
dictum.c.vnicum de clericis coniuga-
tis libro sexto.non obstāte dicto.c.si
iudex laicus. quia dictum .c. loquitur
in casu in quo erat dubium an crimino
sus esset clericus vel ne ꝙꝓ fuisset in
quasi possessione clericatus propter
tonsuram ſm Jacobum butri.& bald.
in dicta.l.si qua per calumniam. Quo
casu cognitio ꝑtinet iudici ecclesiasti-
co an sit clericus vel ne per exhibitiō-
nem tituli. Sed ille textus non loquī-
tur nec dicit ꝙ si sit questio & dubium
de habitu[a] an sit clericalis vel ne ꝙ
iudex ecclesiesticus debeat cognoscere
ideo non debet extēdi dispositio dicti
capituli.ad casum istum de habitu q̄a
nostra non interest legem ac canonem
vltra casum suum extendere iuxta.l.si
vero.§.de viro.ff.soluto matrimonio.
Si enim papa voluisset in dicto.c.si iu
dex laicus extendi cognitionem iudi-
cis ecclesiastici etiam ad alium casum
respectu habit⁹ bene expressisset vt di-
citur in simili in.c.ad audientiam ex-
tra de decimis. Ideꝫ etiam dicitur de
imperatore si voluisset bene expressis-
set.in.l.vnica.in.§.sinautem ad deficiē
tis.C.de caducis tollendis.ideo ille ca
sus omissus respectu habit⁹ relinqui
debet dispositioni iuris communis.l.
comodissime.ff.de liberis et post. Et
ratio differentie potest assignari quia
probatio tituli clericalis est quid spiri
tuale vt aperit textus in dicto.c.si iu-
dex laicus.circa principium ideo meri-
to iudex ecclesiasticus de eo cognosce-
re debet vt ibi statuitur. Sed probatio
dicti habitus est quid temporale & ꝓ-
phanum. Patet quia ecclesia abhor-
ret ornari de veste hominis vel mulie-
ris ꝙꝓ sit preciosa.de consecratione di
stinctione.j.ad nuptiarum. & alibi di-
citur ꝙ iniurians clericos scindendo
eius vestem vel aliquid aliud simile fa-
ciendo non est excōmunicatus.q: licꝫ
iniuria fiat persone non tamen fit in
personam: ista sunt verba baldi post
Guil.de cuneo in dicta.l.si qua ꝑ calū
niam. Ideo non est verisimile ꝙ papa
de tali re prophana respectu iurisdi-
tionis se intromittere voluerit pro-
ut nec debet.vt legitur & notatur in au
tentica quomodo oporteat epos col.

a ¶ Habi-
tu Licet enī
ī his casib⁹
nō videatur
agi de quali
tate eiusdeꝫ
subiecti ta-
men videtur
agi de cadē
q̄litate: pu-
ta an perso-
na an ve ha
bitus sit cle
ricalis. Et
sic quum iu
diciū in vtro
ꝗ casu ꝓset
circa q̄d spi
rituale vide
licet vtrum
illud de quo
queritur sit
clericale.
non videtur
illius rei co
gnitio ad iu
dicem secu-
larem spe-
ctare q: de
spiritualib⁹
nec inciden-
ter.nec ꝑnci
paliter po-
test iudex
laic⁹ cogno-
scere.c.tuaꝫ
de ordi.cog.
c.lator. ex-
tra qui filij
sint legiti.
Quinimo
mo nec de

eo quod est spiritualib9 annexum.c. quãto extra de iudi. τ si quis dixerit causa habitus clericalis non videtur spũalis quũ non sit res sacra ad hoc potest responderi ꝙ saltem est cõiuncta et cõnexa causis spũalib9 q2 depẽdet a iure spũale ac quocꝫ ad ius spũali ordinatur et sic duplici exigente rõne censet annexa spiritualibus ex vi.s. dependentie.τ ordinationis ar.eorum q̃ dicit do. fe. post beatũ thomã in dicto quanto. ij.col. Pst .ꝫ istis non obstañ.

prima. Et si dicat ꝙ immo papa se intromittit τ disponit de vestibus in dicto.c.clerici.τ in clemẽ.ij.de vita τ honestate clericoꝝ. Ad hoc potest responderi ꝙ ibi papa disponit de vestib9 respectu honestatis vite clericorũ. Sed non respectu sibi iurisditiõe attribuẽdi circa cognitionẽ an habitus sit clericalis vel nõ.igitur τc. Preterea ꝙ nõ sit fienda hᵒ casu remissio petita ꝑbat textus in dicto.c.si iudex laicus ibi ꝙ malefactor sit clericus qui huiusmodi beneficio gaudere debeat τc. Nota il la verba qui huiusmodi beneficio gaudere debeat. Sed dictus malefactor hᵒ casu gaudere non debet priuilegio clericali per preallegata igitur non est fiẽda dicta remissio. Quia cuꝫ ibi textus loquatur de clerico qui debet gaudere priuilegio clericali ergo de alio clerico qui nõ debet gaudere nõ videtur disposuisse quia ad positionem vnius sequitur remotio alterius.l.hec verba.ff.de verborum significatione.τ vnius inclusio est alterius exclusio.l.cum pretor.ff.de iudicijs maxime circa contraria iuxta no.in.l.commissorie.C. de pactis conuentis inter emptorem τ venditorem. Nam non esse in habitu clericali est contrarium illius qui est in habitu vt patet ad sensum igitur τc. Nec potest dici ꝙ habitus sit res connexa titulo clericali quia immo est res totaliter diuersa τ separata vt aperit text. in.d.c.vnico de clericis coniugatis ibi dum dicitur si tonsuram et vestes τc. Illa enim dictio et coniungit diuersa vt ponit salycetus in.l.ad instructionem.C.de episcopis et clericis τ notatur in dicto.c.ex parte de rescriptis. Ideo non mirum si alterum ipsorum sit spirituale et aliud temporale. sicut in simili videmus de petitorio rei spiritualis quod ẽ spirituale τ possessoriuꝫ illius rei spiritualis est temporale vt vult glo.in.c.lr̃as extra de iuramento calũnie.τ ponit archidiaconus in ca: primo de restitutio.spoliatorum libro sexto et dixi.s.questione prima. Et quibus propterea puto veram sententiaꝫ ꝙ iudex ecclesiasticus nõ debet cognoscere de habitu sed iudex secularis. Et non mirandum si de hoc cognoscat iudex laicus quia sunt multi alij modi in quibus iudex laicus habet iurisditionem in clericos: vt habetur in.c. princeps.xxiij.q.v.τ ibi pulchra glo. Licet aliqui doctores nouissimi videlicet de zabarellis in clementi.ij.de vita τ honestate clericorum.de sancto geminiano in dicto.c.vnico de clericis coniugatis libro sexto.voluerunt dicere ꝙ immo iudex ecclesiasticus debet habere cognitionem habitus quorum tamen opinio non videtur insequenda quia textus in dicto.c.si iudex laic9.hoc nõ aperit ideo non debet casus illius ca. ad alium casum de habitu ibi non expressum extendi vt iuribus.s. allegatis. Nec obstat ꝙ dicũt domini doctores nouissimi habitum est accessorium ad titulũ quia salua pace habitus non est res accessoria. Nam ambo habitus τ titulus simul τ principaliter concurrunt vt patet in textu ibi tonsuram τ vestes τc. Ita ꝙ altero deficiente cessat priuilegium.vt ibi quia illa dictio τ coniungit diuersa totaliter separata vt iuribus supra allegatis.τ separatorum separata esse debet ratio τ iuris interpretatio.vt notat in.c.scd̃o requiris in glo.ij.extra de appellationibus. igitur τc. Et ꝙ clericus captus in delicto sine habitu nõ debeat remitti iudici ecclesiastico: expresse dicit baldus in.l.si qua per calũniam.in.iiij.q̃stione que incipit. Sed ponam9 ꝙ est captus sine habitu nũquid statiꝫ debet remitti ad episcopum τc. Licet ex post curie parlamenti fuerit exhibitus titul9 clericalis dicti homicide. Quia dicto priuilegio gaudere non debet cum fuerit captus in maleficio absꝙ habitu clericali et hoc probat textus in dicto capitulo si iudex laicus ibi.et si notorium fuerit ꝙ malefactor τc. Et sequitur . q̃ priuilegio gaudere debeat τc. Sequit etiam incontinenti ante cognitionem de clericatu ecclesiastice curie d̃bet reddi τc.ergo a contrario si constet de clericatu τ non debeat gaudere illo priuilegio vt in casu isto per supra plene deducta τ allegata. Sequitur ꝙ non debet reddi ecclesiastice curie arg.a contrario sensu quod est in iure fortissimũ vt iuribus vulgatis si enim fuisset captus in habitu clericali debuisset remitti dicto dño episcopo aut eius officiali;vt dicit bal.in.l.si qua ꝑ calũniam in.v.q.que incipit. Sed q̃d si iste ostẽdit potestati litteras clericatus et ꝓbatur in dicto capitu.si iudex laicus. Sed aduertendũ q2 licet do.bald9 vbi supra in dicta quarta questione que incipit sed ponamus quod est captus sine habitu τc.dicat ꝙ non sit remittẽdus tamen dicit ꝙ potestas debet supersedere donec per iudicem ecclesia

a ¶ Habitu.imo et cognoscere potuit an esset clericus vel non vt per hoc scire posset an sua sit iurisditio.d.archi.in preallegato.c.si iudex laicus circa principi.alle.c.super litteris de rescriptis.ff.de iudi.si quis ex ali.Verumtamen ibidem subiungit quod ex quo iudex laicus viderit contentiose agi an sit clericus vel non tunc vltra procedere non potest.

sticum cognitum fuerit clericatu. Sed ad hoc potest responderi duobus modis primo quod illud esset verum ibi dictus malefactor deberet gaudere dicto priuilegio. Sed quia dictus homicida non deberet gaudere illo priuilegio per supra allegata et de hoc sententialiter constat huic curie parla.igitur etc. Vel secundo posset dici quod in hoc male mouetur dominus baldus: quia ex quo ipse dominus bald.in themate dicte sue quarte questionis presupponit malefactorem fuisse captum in maleficio sine habitu clericali. Sequitur necessario quod ipse non debeat gaudere illo priuilegio per dictum ca. vnicum.de cleri.coniu.lib.vj. Si ergo non debeat gaudere sequitur quod illa futura cognitio iudicis ecclesiastici non sit expectanda.quia ex ea nullus sequeretur effectus.pro quo.l.aliquando in fin.ff.ad velleyanum. Ex quibus omnibus propterea apparet per dictos dominos parlamenti et ceteros dominos doctores eisdem assistentes bene fuisse determinatum, et conclusum dictum homicidam voluntarium non fore remittendum iuriditioni ecclesiastice. Et ita etiam alias determinatum fuit et iudicatum in dicta curia parlamenti contra petrum donoreti. M.cccccxxxv. in manibus magistri cathellani chanterelli secretarij dalphin. in qua causa curia parlamenti cognouit de habitu[a] vt plene in dicto processu legitur. Nec etiam fuit remissus dictus claudius homicida sed fuit laqueo per collum furchis suspensus ex sententia per curiam temporalem lata de anno currente domini.M.cccclvij.de mense octobris.

¶ De causis autem spectantibus cognitioni iudicis secularis vel ecclesiastici vide plene per Jo.ferra.in ti.forma opponendi contra iudicem suspectum in gl.super verbo nec fuisse iudicem competentem. An autem dictus homicida voluntarius debuerit gaudere immunitate ecclesie vide quod scripsi.s.q.cxx. Sed an clericus contrahens matrimonium cum muliere corrupta quam credit virginem vel cum illa quam deflorauit gaudebit priuilegio clericali vide archi.in dicto.c.vnico de cleri. coniuga.li.vj.et ibi dicit quod non. Et qualiter clericus contrahens cum virgine per

b ¶ Pro re quod ad probationem clericatus vide dominum pe. de ancharano in pre.c.si iudex laycus.

c ¶ In causa feudali vide de hoc per istum consi. lxxij.nu.j. Propterea sicut.sed his non obstantibus ibi quia vbi agitur de feudo.

d ¶ Archidiaconus, et est tamen.d.archi.in pre.c. vnico de cle. coniugatis li.vj.quod clerici in causa feudali non tenentur litigare coram domino seculari a quo tenent feudum. Sed dominus iohan. an.et dominus et ita dicit tenere omnes modernos et glosatores dummodo non fiat distinctio personalis clerici sed solum

ciuilis causa inter vasallos auditur:vt in dicto.c.vnico in prima col.versicu.quicquid dicit archidiaconus.

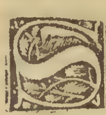
e ¶ Expellere contrarium videtur sentire dominus iohannes an.in.c.verum extra de foro competenti.

f ¶ Bartholus hoc autem tenet ipse dominus bart. in dicta.l.de quibus in.ix.col.in versi.iiij.principaliter et dominus christoforus porcus insti. de his qui sunt sui vel alie. iuris in.iij. col.in addi. que incipit adde dum s.dixi in fin. vbi dicit quod erit approbata consuetudo quando vnus doctor attestatur ita fuari de consuetudine. et ad rationem huius dicti probabiles rationes assignat ipse dominus bart.in loco preallegato.

dat priuilegium vide.lxxxiiij.distin.c.quisquis. Sed an episcopus possit delegare iudici layco causam criminalem contra clericum coniugatum archi.vbi.s.tenet quod sic super verbo distingui etc. Quid si clericus perdiderit litteram clericatus an posset per testem probare.[b] vide que dixi s.q.cccclxxiiij.

¶ Questio.cxxxix.

¶ An iudex temporalis possit cognoscere de causa feudali contra clericum quid de iure et quid de consuetudine.

Secundum communem opinionem doctorum canonistarum clerici non mutant forum in causa feudali[c] vt plene disputat archidiaconus[d] in.c.vnico.de clericis coniugatis lib.vj.super verbo condemnari.vbi recitat varias opiniones doctorum et guillermus de monte lauduno in clemen.pastoralis.de re iudi. super verbo ex naturali feudorum dicit quod dominus cum sit iudex ordinarius in materia feudali potest sententias mandare executioni et vasallos suos etiam si clerici sint sine metu excommunicationis expellere[e] per spatulas de feudo si ab ipso ceciderint in commissum.licet melius faceret vt ibi dicit si per iudicem feudatarium hoc faceret. Tamen prout ipse dominus archi.dicit in.d.c.vnico.inter laycos de consuetudine seruatur quod iudex laycus cognoscit de re feudali contra clericum. Que consuetudo etiam seruatur in curia parlamenti dalphi.prout vidi plures ibi obseruari. Et credo quod talis consuetudo non sit aliter probanda in iudicijs sed quod pro probata debet haberi cum ipse dominus archi.doctor famosus de dicta consuetudine attestatur.ita dicit bartho.[f] in.l.de quibus.ff.de legibus. Et de hac q.vide plenissime per doct.in.c.verum et in.c.ex transmissa.de foro compe.et in.c.ceterum de iudi.per henricum bohic in.c.ex parte.extra de feudis in secunda distinc. Quis hodie habeat cognoscere de causa feudi vide baldum qui hanc materiam plene[g] tractat ponens decem questiones in feudis.de prohibita

g ¶ Plene plenius autem huiusmodi materiam discutit dominus iacobus de alua.in dicto.§.preterea si inter.

feudi.aliena.per federicuz.in.c.j.in.§. preterea si inter. Et veritas ē q dominus feudi cognoscit sed an possit prorogari in alium iudicem talis cognitio a de consensu partium. Dicit q non ª s̄m vnam opi.glo.posite in dicto.§. p̄terea ⁊ ponitur per Jaco.de bellovisu in feud.in titul. per quem vel quos. que.feu.terminetur.qui tenet q possit dum tamē fiat coram eorundem superiore alias non.vt in.l.j.§.⁊ post operis noui nūcia.ff.de operis noui nunciatione. Super hoc vide bald.de prohibita.feu.ali.per federi.in.d.§.preterea.ibi sed quero vtrum vasalli ⁊c. quando etiam pares curie cognoscūt inter dominum ⁊ vasallū ne dominus b sit iudex in causa propria.dic^b vt in titu.de contro.feud.apd pares terminanda. De prorogatione iurisditiōis vide supra.q.lxxvij. Sed an clericus sortiatur forum in causa reconuentionc nali.vide q̄ ibi. ^c dicit archidiacon⁹ pro quo vide.c.j.extra de mu.petioni. An iudex ecclesiasticus possit cognoscere de delicto perpetrato per laycuz in personaz cleri.vide infra.q.cccccclxj. an iudex temporalis possit capere clericum in flagranti crimine:vide supra q.lxxix.⁊ an episcopus super iuramento possit dispensare vel solus papa.

Questio.cxl.

An dispensatio facta per episcopū super iuramento parte non vocata valeat. p. 1 q. 226.

In decisionib⁹ capelle tholosane.q.lxij.continetur cōclusio sequēs de verbo ad verbū vt sequit. Itē fuit q̄situz si dispensatio facta p episcopū vel ei⁹vicariū sup iuramento parte nō vocata valeat d Et fuit cōclusum q nō ^d per.c. licet canō.de ele.lib.vj.per archidiaconum ⁊reperio q re.in xpo pater ⁊ do.dominus iohā.payer decretoꝝ doctor episcop⁹ auraicen̄.actu legēs de presenti in vniuersitate auinionensi in quodaz suo consilio.incipiente vt vobis ⁊c. sequitur opi.dicte conclusionis tholosae ne.⁊ allegat dicta Inno.^e posita in c.veniens de filijs presbyterorum dicētis q ad hoc vt intelligatur episcopus dispensare oportet q precedant ca q̄ hunc preciū faciat videl3 q precesserit cognitio summaria sup causis dispensationis puta an sit vtilitas aut necessitas vel alia iusta cā.ff. de in ius vocā. l.libert⁹.j.q.vij.§.nisi rigor cuz multis ibi sequētib⁹.c.Jmmo plus dicūt aliq q neceessaria est snīa dispensationis vel decretū prius sup dispensatiōe cōcessa Sc3 dicēdo decernim⁹ cū ydoneū ad tale quid ⁊ vocabunt hi quoꝝ interest j.q.vij.qm̄ quicq̄d.⁊.l.nam ita diuus. ff.de adop.aliter presumit temerariuz factū epi nec pro dispensatiōe habet. immo eps punit si petat.q non fieret si eps dispensasset sicut debuisset in casu sibi dispēsabili.li.di.q̄ i aliquo.lxxxj. di.quicunq s̄m Innocē.in.d.c.veniēs vbi etiam nota.hostien.q ad hoc q dispensatio rite fiat est cōsiderādū q in ipsa dispensatione inserat causa nam dispensatio est iuris cōis relaxatio vt no.j.q.vij.§.pro tpe supple facta cum cause cognitiōe ab eo qui potestatem habet dispēsandi s̄m Inno. Dicit em̄ dispēsatio quasi discreta pēsatio quā do sc3 iudex in lance mentis sue discrete pensat ponderat quid magis expedit sc3 sequi rigorē iuris vel equitatis dispensationē preferre s̄m hostien. Et ita debet esse sufficiēs dispēsatio ⁊ clara q nulla dubitatio rationabilis sub sit.vt.in.c.ordinarij.§.si vero. de offic. ordi.lib.vj.ita q dispensatio fiat iusta et certa causa exigēte al's est phibita dispensatio vbicunq non subest iusta dispēsandi causa.j.q.vij. ⁊ tūc illa alio quin nō dispensatio sed dissipatio dici potest s̄m archi.ibidem ⁊ cū premissis cōcordat id qd dicit do.panor.in.c.j.d iureiu.vbi dicit q q̄n actio sup quo iuramētū fuit prestitū nō apperet pma facie viciosum non tenebit absolutio parte nōvocata.ratio q2 a iuramento parti prestito nō absoluit eps immo nec papa finelcā cū de⁹ receperit obligationē in fauore partis vt no.gl.i.c. quāto de iureiu.⁊ Inno.in.c.cuz inter pe.de renūcia.anteq ergo sibi constet cām subesse nō habet ptātem dispensandi posito q subsit casus.quia ignorat id qd est fundamētum sue ptātis. vt no.bart.in.l.ij.ff.de iudi. ⁊ in.l.multis.ff.de cōdi.⁊ demō. facit qd legitur et no.in.c.ex parte .de cōces. prebēde. nec pōt dici de causa cōstare parte nō vocata q2 causaꝝ merita partiuz assertiōe pandūtur.l.fi.C.si per vim vl' alio modo⁊ in.c.cū ex litteris de in integr. restitutione.de quo ibi plenius per dictum dominum panormitanū. Et sic s̄m determinationem capelle tholosane

a Non ⁊ ista opinio est a prout sētit vr̄ dn̄s iac.de alua. i preal leg.§ p̄terea si inter i.ij.col. in .q̄ro cū dicta glosa.
b Dic vt ibi dicit do. ia.de alua.⁊ do.bal. qui ibi format notabiles q̄stiones ⁊ cōcernētes clericos:⁊ i ti. apd quē vel quos ptrouer. debeat deci.
c Ibi puta i.d.c.vno d cleri.piu. i.ij.col.i . videt q ista gn̄alitas et t3 q nō:sed do.ioh.an. 3.in.c.at si clerici.i.glo. j.⁊.ij.de iudicijs.
d Et fuit cōclusum q non.Tu vid in alleg.dci. capelle tholose dci.lxij. ⁊ in addi.ad ipsam deci. vbi distiguit ⁊ hāc distin. serua.
e Dicta i no.aduerte q do.inno. in.d.c. veniens loq̄tur in alio casu sc3 quo episcopus aliq̄d facit sciēter qd ē contra ius cōe: ⁊ est tale factuz in quo pōt dispensare. An habeat pro dispensatione et saltē quo ad casum p̄ alle.c.veniēs videt innuere q nō. sed in dispensatione requirūt summaria cognitio cause decretum ⁊ forte. vt dicit quorū3 interest vocatio et hec facere videntur pro opi. autoris lic3 loquat in alio casu ppt idētitatē rōnis.ad hoc bn̄ facit qd legitur ⁊ notat in auctē.si oēs et ibi do. odofre.in.j.col. in .or.sup auct.ista.C. si mi.abhere. se absti. vbi not. q vbicunq petitur aliq̄d in p̄iudiciuz alicuius d3 vocari is cui⁹ iter est ⁊ alle.l. si is et.l.diuus marc⁹.ff.de adop.l.vlt. ⁊ pe.ff.d ea. rescin.⁊.l.in ocedēdo.ff. d aqua pluu. arcen.

non ... tenet ... lib. 2 ... c. 4. ... 57 n. 55. ... vocarj

ne Innocē.archidiaconi hostien.τ dñi panor.nō valet dispensatio iuramenti facta parte nō vocata. Qr in tali dispēsatiōe requirit cause cognitio τ ꝙ fiat cū causis vt de hoc est glo.in.l.non est voti extra de voto τ voti re.τ ꝑ consequēs requirit partis cui⁹ interest euocatio qr aliter non posset de cā cognosci τ ꝙ requirat euocatio ꝑtis in tali dispensatione fienda tenet etiā expresse Joh.an.in addi.ad spe.in titu.de iure iurā.[a] in.iij.col.in.q. Item quero ð illo qui iurauit sup vsuris soluendis. Et hec ꝓxime dicta sunt ꝑ ea que narrat dict⁹ dñs eps̄ auraicen.ī dicto suo consi. Et ꝑm opinionē capelle tholosane.Inno.archidia.hostiē.τ panormitani vidi iudicari in facto meo proprio ð hoc anno curren.M.cccclvij.xx. nouēbris per dominum vicarium τ officialem dñi epi tricastrinē. Qui officialis iudicauit ꝑticipato cōsilio cū dicto domino episcopo auraicē.cuius sñie tenor sequit de verbo ad verbū. Xp̄i noie inuocato τ habentes pre oculis solum deū nos offi.tricastrinē.visis τ diligēter īspectis p̄ntis cause meritis ac omnib⁹ τ singulis per vtrāq; partē in cau sa hmōi hincinde ꝓpositis corā nobis ipsis que cū matura deliberatiōe recensitis per hāc nostrā sentētiam seu ordinationē quā de peritoꝝ ꝯsilio ꝓ tribunali sedentes ferimus in his scriptis ꝓnunciamus decernimus et declaramus dispensationē iuramēti per nobilem lancellotū de pictauia bastardum valeñ.dñm de alaudo quondā prestiti et ꝑ dñz stephanū regētē officialatus tricastricē.in ciuiliter τ minus canonice parte nō vocata factā fuisse τ esse nullā τ vitio nullitatis subiacere τ q̄tenus de facto ꝓcessit annullandaz fore cassamus τ annullam⁹ nobilē fran.de pictauia filiū dicti lancelloti in ꝑsonā eius ꝓcuratoris τ econtra in oībus expensis ꝓ parte alia τ ꝓ hac cā corā nobis legitime factis cōdēnantes ipsaꝝ taxatione nobis in posterū reseruata predicta forma sentētie videtur ꝓcedere de iure ideo hic ꝓpria manu scripsi ego iohā.payer.decretoꝝ doctor eps̄ auraicē.τ ita etiā fuit determiatuz ꝙ debet fieri dispēsatio cū causa τ cū cognitione cause parte vocata.vt vide.j.q.ccxxv. Sz an eps̄ possit sup iuramēto dispēsare dñs hen.de bouēco i sua repetitiōe aut.sacramēta puberuz in cā si.C.si aduersus ven. dicit ꝙ sic τ allegat.xv.q.vij.c.j.τ.ij. Causa tñ cognita vt ple.ꝑ inno.in.c.debitores[b] extra de iureiu.qð verū puto ꝙ eps̄ possit dispēsare vbi iuramētum nō posset seruari sine interitu salutis eterne. Sz si posset ꝯuari sine īteritu salutis eterne eps̄ nō posset dispensare.sed solus papa posset hoc facere in.c. venerabilem.§.penult.extra de elec.τ ita tenet spe.in ti.de legato.§.nuuc ostēdenduz ver.ceteꝝ.cū solus papa. Sz de cōi obseruātia videm⁹ ꝙ ipsi τ archiepī quotidie indistincte dispensant super iuramēto τ tolerant tales dispēsatiōes in vtroq; foro spūali τ tꝑali. An heres iurātis teneat petere dispēsationē iuramēti. Dic ꝙ non[c] vt scripsi in notabilib⁹ meis in.§.an heres iurantis.τc.

Questio.cxlj.

An lesio ꝓsumat in minore adeūte hereditatē vel in omissiōe inuentarij.

Si minor petat se restitui aduers⁹ aditiōes hereditatis[d] vł aduersus omissionem inuētarij. nō admittit ad hoc nisi ꝓbet se lesum lz probet se minorē quia nō sequit est minor ergo lesus nisi ꝓbet de lesiōe vt dicunt[e] τ tenēt ia.de are.cy.[c] ioh.fa.salice.in autē.si oēs.C.si mi.ab here.se absti.τ idē sali.in.l.fi.C.i q̄bus causis in integ.resti.nō est necessa. τ ita vidi determinari in dicta curia ꝑlamēti dalphi.die.xxij.mēsis decēbris.M.cccclvij.in diffini.ꝓcessus vētilati in manib⁹ ioh.botuti secretarij.dalp.inter nobilē claudiū alamādi agēte ex vna ꝑte τ nobilē ioh.alamādi ex altera ad cām castri rupischinardi τ ꝑm ꝙ tunc verius retulit spectabilis.d.ioh.bauili. vtriusq; iuris doc.ꝓsidēs dicte curie ꝑla.fuerat idē dubiū determinatū i quadā cā dñi clarimōtis tūc minoris cui fuit denegata restitutio in integrū.aduersus omissionē iuētarij.qr nō ðducebat nec ꝓbabat hr̄ditatē ei⁹ q̄ndā p̄isonerosaz siue dānosaz τ ꝑ ꝯñs se fore lesū tñ

a De iureiuran.super rubri.circa princi.iij.col.

b In.c.debitores.τ ibi do.iohā.an.in nouel.post do.Inno.q dicit ep̄os in iuramētis dolo vi vel metu extortis dispensare posse.τ vt ibi subdit ad ep̄m spectat relaxare iuramenta illicita allegat.c.cū qui.eo.ti.ð iure iu.ð test.cōstitutis.xv.q.vj.autoritatē τ se.c.τ h⁹ vr̄ sentire ar.a ꝯrio.d.felyn.in.d.c.debitores i vlti.col.ver.postremo dum dicit ꝙ ad deum papā ꝑtinet dispēsatio liciti iuramēti verū q̄dē vt i ibi sentiūt dñi inno.et Joā.an.qñ ep̄i iuramentis licite prestitis dispēsat episcop⁹ xv.q.viuos ſctōꝝ.τ.c.iuratos.et q̄uis liciti iuramēti dispēsatio ad ep̄m nō ꝑtineat regulariter.pōt tñ iuramētū licite ꝓstitū i meli⁹ semꝑ ꝯmutare vt oēs p̄.doct.tenēt in.d.c.debitores.

c Nō facit qð dicit d.feli.in ꝓal leg.c.ðbitores.i vl.col.in.ver.vij.τ vlt.τ pōt eē ratio.qr licz iuramentuz ex ꝑte recipientis sit reale transmissibile ad habēduz tñ ex parte prestantis est persona τ ad heredem non transit. Nam licet obligatio cōtracta in eum descēdat.nō tamē obligat ad periuriū. Ita videt sentire dominus petrus de ancha.in.c.cuz.C.laicus in.iij.not.de foro competen.lib.vj.

d Cyn⁹ tz ipse post do.iac.ð ar.in ꝓalle.autē.si oēs in ij.col.in ꝟsi.vlteri⁹ q̄rit idē vr̄ ibidē sentire dñs odofr.in.j.col.super expositōe tex.cū minor abstinet.

e Aduersus aditionē hereditatis.tu vide de materia hui⁹ quest.τ seq.istum consi.clx.inci.ꝙ valeat īuentarium nu.vj.ꝟsi.s; ad hoc respondet τc.verum qr lesio.

f Bar.i d.l.i vltima col.in ver.τ ꝑ hoc vidi.

bar.in.d.auth.dicit q minor eo ipso q pmittit labi tps ad ap. psumitur lesus bal.tn ibi tenet contrarium. De materia in inte.re. aduersus confectionem inuentarij vide que dixi.j.q.cccclxxiij. De hac materia restitutionis minorum vide que dixi.s.q.xxxj. Utrum beneficium restitutionis in inte. possit cedi a bartho. q sic. i.l. non solum [a] .ff. de in integrum restitu.allegat.l.si minoris [b] .ff.de admini.tuto.&c.

a Bar.i l.nō solū in j.no.et d hvidetur tex.in.l. q si minor. in pnc. et ibi do. bart.ff. de mino.

b l.si minoris. Et ibi tex. et gl. et.d. bart.in pn.et vlt.col. vers.lz tunc remanet contrarium et ibi doc. alex.i addi. ad bart.qui remittit ad id qd dicit post eundem bart. in.l.p diuersas.C. manda.

Questio.cxlij.

Lesio in minore qualiter probetur

Sed qualiter probabit minor se lesum. Jacobus butrigarius dicit q sufficit si probet se tantum vni obligatum quia ex obligatione apparet minorem lesum nisi per aduersarium probetur facultates sufficere ad soluendum et istam opinionem sequitur et tenet expresse saly. in auten. si oes.C.si mi.se ab here. abst. Et dicit ipse dns saly.q probatur per.l.defendete.ff.de auc.tuto.per quam.l. vt ibidem dicit salice.fortius vr q si ex actis in priori iudicio innotescit iudici q ipse minor est lesus qr cōtra eum petitur executio sententie in qua est condemnatus vt heres potes petere se restitui vt lesus ex aditione nec expeditaliter probari lesionem quia per ipsam sniam que executioni mandari petitur apparet iudici de lesione.bal.etiā hāc questionem mouet dicēs q minor eo ipso q adijt hereditatē psumitur lesus si aliqua debita sint in hereditate. Nā eo ipso q minor pbat debita eē apparet eū lesum post q obligatus est nisi per aduersarium probetur q facultates sufficiant. Ista sunt verba bal.in.l.j.C. si mi. se ab hered.absti.sed do.iaco.de are. aliter dicit et tenet videlz q minor debet pbare tot esse credita hereditaria q facultates nō sufficiant quam opinionem c sequitur [c] cy.in.d.auth.si oes. Dum dicit q minor debet pbare hereditatē dānosam et ista vltima opi. Jac.de are. et cy.fuit seruata in iudicando in diffinitione dicti processus castri rupischinardi de quo processu.s.i pcedenti.q. fit mentio. Sed qualiter pbabit ipe minor heres bona hereditatis ad debita nō sufficere cum ista sit negatiua d glo. [d] in.l.cum de lege.ff.de pbatio. dat modū pbandi. vt dicit heres tantū est in hereditate et nō plus. Et qui voluerit dicere q plus est probet et de

c Sequitur hāc opinionem ēt āplectitur do. alex. j. parte consi.xxj. col. ij.p fi. in.vers. alia rōne videtur.

d Glo.s. prima et ibi do.bal. q dicit eam eē notabilē et mēti tenendā.

hoc est casus notabilis in.l. fi.§.licentiam in princi.C.de iure delibe. vbi heres ostendens inuētarium dicēs hoc est in hereditate.creditores autē et legatarij si voluerint dicere plus esse in hereditate prebent quod tene menti sm bartho.et faciunt no. per eundem bar.in.l.fi.C.de re.cre. et iureiu. et in.l. decē.ff.de verbo.obliga.

Questio.cxliij.

An rescindens et rescisorium possint in eodem iudicio intentari.

An pretendēs se lesum possit petere se restitui in integrū et rem vendicare i vno et eodē iudicio cy.mouet istā questionem in.l.q tpe.C. de resti.mino.ib secundo queritur iuxta hoc &c. et arguit pro et contra. Et finaliter distinguit post dy.et pe. put ibi videatur Et circa hāc materiā vide glo. in.l.ab hostibus.§.sed simpliciter.ff. de resti. mino.q vult q rei vendicatio nō possit intentari nisi restitutione prius cōcessa qd sequi videtur saly.in.d.l. q tempore.Et hec etiam locū habent in minore petente se restitui vt dicit cy. vbi s.per no.in.l.qui pprio.§. item queritur.ff.de pcur.ita dicit ibi.cy.quā opi. sequitur ibi bal. Et ideo fuit conclusum in diffinitione pcessus dicte cause.s.in precedenti questione mentionate dictum nobilem claudium alardi non potuisse cumulare reiuendicationem cum restitutione in integrum in eodem iudicio. Et ita etiam postea fuit decisum et ordinatum in dicta curia parlamenti. M.cccclxj.et die sexta mensis februarij in processu existente in manibus iohannis ioffredi secretarij dalphinalis inter dominū de aysio agentē ex vna parte: et dominā alisiam de alca vsufructuariam terre et baronie mōtis mauri.in qua causa fuit admissa prima pars libelli dicti domini de aysio in qua intentabatur rescisio transactionis in ipso libello deducte. Et secunda pars ipsius libelli in qua petebantur certa castra,restitui eidem domino de aysio fuit relicta donec de meritis dicte cause rescisionis fuerit cognitum. Crederem tamen in bona equitate vt circuitus euitetur q ita posse sint simul in eodē iudicio intētari [e]

e Intētari. Qd similr vtrūq possit peti videlz actū rescindi et possessionē rei restitui verius ē lz cōes opi. docto. tz.d. io.pe.de ferra.in forma libelli super petitiōe resti.in integ. in glo.ad dimittēdum et relaxādum et hāc opi. p argumentationē ad ptē p et contra factā āplectitur do. dy. insti.de acti.i.§. rursus. in . vij. charta.i. vers. vlterius quo an petitio. ibi ego dico vbi ipe tradit modū et formā ppo nēdi vtrūq in eodem libello.

tenēdo

a ¶ Ad exibendum hoc est verum de consuetudine iudiciorum que admittit vt vtrunque in eodem libello intentetur. vt dicit specu. ij. parte de actione seu petitione. ij. col. vj. ver. et no. quod.

b ¶ Obtenta. Ita etiam videtur sentire dominus cy. in. d. §. rursus in. v. col. in ver. modo restat videre et in versi. item quero an eo ipso. vbi dominium in eodem iudicio probaretur vt volunt cynus. et petrus in. d. l. quod tempore in primo membro eorum distinctionis quos sequitur bertrandus capriolo in. d. l. quod tempore in sua repetitione. Et hanc partem quod possint in eodem libello simul intentari tenet expresse et in distincte spe. in titu. de in integ. resti. in §. j. in versi. sed nunquid in eodem libello. etc. idem dicit ipse in actione ad exibendum[a] et rei vendicatione de cumulatione actionis scripsi. s. q. cviij. An restitutio in integrum et rescissoria possint in eodem iudicio intentari. vide pe. iaco. in titu. de integ. resti. vt possit agi reciso. et Jo. fab. insti. de acti. in. §. rursus. Sed an nullitas et in integ. restitutio possint in eodem iudicio intentari dic quod sic pro quo allegat. c. constitutus extra de in integ. rest. An probationes facte in iudicio rescindenti. probent in restitutorio. vide que dixi. s. q. cxxxvj. circa medium in ver. preterea. Et de materia si rescisoria cum rescindente possint in eodem iudicio intentari. vide specu. in ti. de rebus eccle. non alie. et ibi no. an. in additionibus. Et circa hanc materiam secundum Petrum Jacob. vbi. s. tria sunt notanda. primum est quod rescissoria actione non agitur nec ipsa locum seu effectum habet nisi restitutione in integrum obtenta[b]. ff. ex quibus causis maio. l. necnon. §. exemplo. et de iureiurando. l. nam postea. §. si minor. Secundo quod in integrum restitutio non perpetuatur[c] litiscontestatione. vt. C. de tempori. in integrum restitutio. iohan. pe. l. fina. Tertio quod sine litiscontestatione potest procedi et ferri sententia in restitutione in integrum si aduersarius fuerit absens per contumaciam[d] in non veniendo. argu. ff. de minori. l. in cause. §. in causa. et. C. si mi. ab here. se absti. aucten. si omnes. Et idem est in causa appellationis. vt C. de tempo. appellatio. l. vlti. §. illud. Et idem in priuatis delictis. ff. de penis. l. absentem. Et de modo procedendi contra absentem dixi infra questione. ccccxxix. Potest etiam procedi in causa inquisitionali lite non contestata secundum Inno. in. c. si aduersarius. extra de

c ¶ Perpetuatur. eo autem ipso quod restitutio in integrum petitur et concedit non censetur liscontesta. in rescisoria ad eam perpetuandam secundum. d. cy. in princ. §. rursus. in allega. ver. item quero an eo ipso

d ¶ Per contumaciam. Tene perpetuo menti quod citra litiscontestationem peruenitur ad diffinitiuam sententiam parte contumace vbicunque illud quod petitur est tale ad quod non potest consuli per missionem ex primo vel secundo decreto secundum dominum bartho. et bald. in auten. si omnes. C. si mi. ab here. se absti.

e ¶ Testamentarius creditor vel debitor minoris indistincte videtur in testamento dari posse tutor vel curator quia eius fides approbata est a testatore. ita videtur sentire do. azo in summa. C. qui da. tu. vel cu. testa. po. vel non. in iij. col. versicu. item creditor vel debitor. Sed idem do. azo contrarium scripsit in. l. pater. ff. de procura. et propterea concordando dicunt et tenent do. Cy. Bartho. et bald. in predi. aucten. minoris. quod si testator sciebat debitum tunc cessat prohibitio. sin vero ignorabat tunc secus.

f ¶ Contemplatione matrimonij. tu vide de hoc istum consi. suo. xij. incip. ex facti narratione nu. j. ad primum dubium post tum consi. vol.

eo qui mittitur in possessio. causa rei seruande.

¶ Questio. cxliiij.

¶ De tutore testamentario creditore.

Item autem dictus nobilis iohannes alamandi olim tutor dicti nobilis claudij alamandi et legatarius in testamento aui quondam dicti claudij qui se non excusauit a tutela testamentaria sed ipsam acceptauit et exercuit ex hoc priuari debeat sibi relictis vel donatis iuxta aucten. minoris debitor. C. qui tuto. dari pos. Et licet glosa cynus. et Bartho. dicant quod sic. licet ipse nobilis [e] iohannes esset testamentarius tamen hoc est verum vbi testator nesciuisset eum esse creditorem. Sed quia sciuit eum esse creditorem legando ipsi tutori dictum castrum rupischinardi. Sequitur propterea quod ipse tutor acceptando administrationem tutele non incidit in penam dicte autentice minoris debitor. ita dicunt et tenent ibidem cynus et Bartholus et bene dicunt cum fides eius satis approbata fuisse videatur per testatorem sciens eum esse creditorem. Et ita etiam fuit determinatum in diffinitione cause. s. in precedenti questione mentionate.

ita baldo in. l. fi. ... (handwritten marginal note, partly illegible)

¶ Questio. cxlv.

¶ An donatio facta per patrem filio in potestate constituto contemplatione matrimonij valeat. dic quod sic

Fuit etiam alia orta questio in decisione processus dicti castri rupischinardi supra in quattuor prime precedentibus questionibus mentionatis videlicet si donatio facta per nobilem Johannem alamandi alberto eius [f] filio contemplatione matrimonij[f] dicti eius filij et Johannete armuete eius [g] gracio. sit et fuerit efficax et valida[g]

g ¶ Valida huiusmodi autem donatio contemplatione matrimonij in filium in potestate existentem collata pro diuersitate temporis diuersam sortitur naturam. pro tempore

em cõstãtis matrimonij censenda est donatio ꝓ pter nupti- as: τ hoc re spectu vali da ē ipsa do natio pro tē pore vero fi niti matri- monij diju dicãdūē do natio sim- plex et hac rõne non tñ sꝫ morte cõ firmatur vel respectu io ãnete et ma trimõij erit donatio ꝓ pter nupti as. respectu ãt ipsius al berti tantū erit oi tēpo re simplex donatio ita bellissime sē tire videtur do. oldr. cõ silio. clj. inci piē. si qs ver ba donatio nis τc. enim vero ex his infert talis resolutio vi delꝫ ꝙ dicta donatio est efficax et va lida q̃tinus cõcernit cõ moduꝫ τ fa uorē dictaꝝ iohãnete et mr̃imonij i quoꝝ nẽpe ꝑiudiciū nõ dꝫ aliq̃ten⁹ īfringi. verū q̃dã eorūdē ꝯmodo τ fa uore penit⁹ cessantib⁹ i quãtū respi cit ꝑsonam tñ p̄dicti al

dubium facit. quia donatio facta per patrem filio in potestate cõstituto ob stãte incapacitate filij regulariter nõ valet. l. ij. C. de inoffi. donationibus. l. donationes. C. de dona. inter virum τ vxorem. τ licet in aliquibus casib⁹ spe cialibus valeat enumeratis per glo. in dicta. l. ij. quã glo. communiter docto. sequuntur τ approbãt. tamen iste ca- sus non est inter dictos casus enume- ratus. esto enim ꝙ excipiatur casus do tis τ donatiõis ꝓpter nuptias tamē longa esse videtur differentia inter eos et donationem. de qua supra in thema te fit mentio. Quia dos non residet in persona filie. sed transit in maritum et occultatur vnus actus. vt. ff. de dona. inter virū τ vxorem. l. iij. §. sciendū. Et ideo valet. ita ponunt Jaco. de butri. τ bal. in dicta. l. ij. nõ sic ē in casu ipo qꝛ donatio de qua hic agitur residet in ꝑ sona filij τ nõ trãsit in ꝑsonã vxoris τ ita videt ꝙ non valeat. Est etiã diffe- rentia inter istum casum de quo hic lo quūtur τ donatione propter nuptias Pro quo sciēdum est ꝙ nos habem⁹ sponsalitiã largitatem que est quãdo sponsus dat sponse vel econtra simpli citer. vt. l. cum te. τ alijs pluribus legi bus in ti. C. de donatio. ante nuptias τ donatio. propter nuptias. quod idē est hodie. vt. l. fi. eo. titu. τ ista donatio ꝓpter nuptias est quãdo vir vel alius pro eo ad securitatē dotis dat vxori vt ei optime sit cõsultū quãdocunq; sol- uatur matrimoniū iuxta nota. ꝑ Azo- nem in sum. dicti titu. in prin. τ hostiē. in summa. eo. tit. §. qualiter per discur sum totius principij τ de hac loquitur l. si liberis. cum legibus sequentibus tituli preallegati. Et idē etiaꝫ si done tur viro vt donet vxori ꝓpter nuptias vt in auctē. vt sponsalitia largitas in princi. col. ix. τ in aucten. eo decursum inde sumpta posita. C. de dona. añ nu ptias τ iura loquētia de dona. ꝓpter nuptias intelligunt τ loquūtur de do na. ꝓpter nup. videlꝫ ð dona. illa q̃ fit vxori vt supra dictū est vt. C. ð col. l. vt liberis. ibi nulla discrepatiõe τc. l. illaꝫ τ. l. illð. eo. ti. τ in aut. de equalitate do tis in p̄n. col. vij. τ de hac etiã loquitur gl. dicte. l. τ doc. q̃ illã sequūtur τ q̃ etiã differt a donatiõe de q̃ supra ī thema te hmõi. qõnis fit mentio. Qꝛ p̄ma nõ residet in ꝑsona filij: sꝫ trãsit in ei⁹ vxo rē τ ideo merito ad istar dotis iudicat sꝫ ista donatio ð qua ī themate fit mē tio residet in ꝑsona filij igit τc. τ sic ap

paret ꝙ. l. pompo. philadelphus. C. fa mi. hercis. τ. l. dedi dotē. ff. de col. bono ruꝫ nihil faciūt ꝙ donatio ista de qua in themate valeat. qꝛ loquūtur in dote vbi est cã dissimilis vt ꝑdictū est. Hꝫ his nõ obstãtib⁹ dicēduꝫ est donatiões de qua. s. in themate fit mētio valuisse et fuisse. τ eē validã τ efficacē. lꝫ em̄ nõ sit spõsalicia largitas nec dõatio ꝓpt nu ptias tñ est donatio inter viuos facta cõtemplatiõe mr̃imonij ꝑ patrē i filiū collata τ q̃ facta extitit i ꝯctu mr̃imo nij fuitq; τ est pars dicti ꝯctus τ ꝯfun dit cū toto ipo ꝯctu dotali τ fingit eē vnus ꝯctus iuxta no. bal. in. l. ij. τ. l. pe b tens. C. de pac. Uñ cū ꝯct⁹ ipe do talis valeat acq̃sitiõis difficultate de patre in filiã familias sublata mr̃imo nij fauore. idē cēseri dꝫ de dona. facta ꝑ patrē filio i coherētijs ꝯctus matri monialis fauore consimili in vtroq; ca su locū habēte. cuius et ꝯctus retinet naturã iuxta no. in. l. etiã. ff. de inof. te sta. τ. l. marcellus. ff. de dona. cã mortꝫ ꝑ bar. τ ꝑ eūdē in. j. post dotē in primo contrario tertie lecture. ff. so. ma. Et ꝑ sertiꝫ cū donatio fuerit conditionata. qꝛ al's nobil' artandus armueti τ dicta iohãneta eius filia nõ consensissent di cto matrimonio. τ ita valuit saltē tãq; pactū vt prefert ꝯditiõatū ꝑ. l. cū dõa tiõis iūcta gl. C. de trãsac. ꝭm opi. pla centi. quã sequit petr⁹ cynus τ bal. al's si diceret inefficax remanerent decepti dicti pater τ filia τ nõ esset nec suare tur equalitas vbi valeret ꝙ pater dat ex causa dotis filie fauore matrimonij dicta. l. pomponius philadelphus. ff. familie hercis. τ. l. dedi dotem. ff. de col latio. cum simili. τ nõ valeret quod pa ter daret filio matrimonij contempla tione quam tamen ne quid sequat in iustū volunt iura seruari. l. illud. §. ad hec autem. C. de col. τ. l. fi. C. cõia vtrius q; iudicij. presertim in cõtractibus do talibus in autē. de equalitate dotis et donationis propter nuptias in rubro τ nigro in principio col. vij. Preterea generalis cõsuetudo τ cõmunis obser uantia habet tales donationes in con tractibus matrimoniorum per sepe fie ri τ factos teneri que pro lege debent obseruari τ in hoc attendi vt tenet et notat Bal. in simili. in. l. pactū qð do tali. C. de collationib⁹. in secūda oppo sitione. Nec p̄missis obstant in oppo sitione allegata videlicet incapacitas filij τ cetera que obstante non valet do natio inter patrem τ filium vt iuribus

ber. p̃tacta donatio nõ ē valida nisi morte donã tis ea õmnī cõfirmetur ¶ Unde cū donatio iter patrē τ filium. an τ qñ valeat vi de pau. de cast. in cõsi. cccxlv. ianti quis.

supra p hac parte allegatis. Quia se-
cundum iura antiqua q̄cquid acquirit
filius acquirit patri. vt.l. placet.ff. de
acquirēda hereditate. Et propterea
heredem non habet regulariter: vt.l.
ij.ff.de castrensi peculio. Tamen incer
tis casibus etiam de iure antiquo sibi
acquirebat.vt in castrensibus ꝛ in do
te ꝛ in pluribus alijs casibus nota. p
Bar.i dicta.l.placet.Hodie tamē ꝭm
iura noua acquirit sibi ex omni causa
aduenticia.vt.l.cum oportet in princi
pio.C.de bo.que liberis. Etiam ex p
fecticia sicut ob merita nō ficta vel ob
causam rationabilem.vt in aucten.ex
testamento.cum ibi nota.per Bar.C.
de colla. Et in omnibus p̄missis est
capax ꝛ habet heredem in auten.de he
redi.a bintestato veni.§.si quis igitur
et in.§.cōsequens ꝛ.§.si vero colla.fi.
Et ita indistincte cessare videtur illa
incapacitas de qua supra ita ponit gl.
ꝭm vnā opinionem in.l.ij. C. de inoffi-
cio.dona.Et si non indistincte saltem
in hoc casu de quo agit cessat cōtem
platione matrimonij ad instar dotis
per iura supra allegata.Et quando di
citur ꝙ longa est differētia inter dotē
et donationez de qua supra in thema
te fit mentio.quia dos transit in aliā
personā.Respondeo ꝙ non obstante
dicto trāsitu est tamen vt dicitur pro
prium patrimonium mulierum. vt.l.
deniqꝫ.§.proinde. ff. de minori.nec ex
dicta subtilitate veritas delata vel cō
fusa est.l.in rebus.C.de iure dotium.
Et propterea dicit lex ꝙ q̄uis i bonis
mariti.dos sit.mulieris tamen est ita
ponit ex in.l.q̄uis.ff. de iure dotium.
a Et istud operatur[a] fauor matrimo
nij.consimili ergo fauore locum haben
te in donatione d̄ qua supra in thema
te cōsimilis esse debet iuris dispositio
vt iuribus vulgatis.Et cum dicta do
natio valuerit premissa non licuit di-
cto patri donatori eam reuocare.l.si
quis argentum.§.fina.C.de dona.ꝛ.l.
velles.necne.C.d̄ reuo.dona.incertis
enim casibus donatio valida inter vi
uos reuocatur de quibus habetur i.l
fi.C.de reuo.do.inter quos casus iste
de quo hic agitur non enumerant. Et
secundum supra allegata fuit conclu-
sum et determinatū per dictos domi
nos parlamenti in diffinitione dicti
p̄cessus castri rupischinardi inter di
ctas partes.Sed iuxta premissa q̄ro
d̄ alia questiōe pater non fecit dona-
tionem filio in ipso contractu matri
monij.sed per ante contractū contem
platione matrimonij cum aliqua mu-
liere contrahendi et non exprimit ꝙ
donationem faciat propter nuptias.
An dicatur talis propter nuptias dōa
tio.Credo ꝙ sic per.l.ij.C. de bonis q̄
liberis al's tex.est in dicta.l.illam. ibi
de collatione vero dotis vel donatio-
nis āte nuptias ꝛc.ꝛ.l.vt liberis. versi
cu.. nulla discretione intercedente ꝛc.
C.de collationibus.quartus et clarus
textus est in.l.finali.C.cōmunia vtriusqꝫ
iudicij. ibi si quis etenim pro filio
suo ante nuptias donationem conscri
b pserit glo.[b] id est per scripturam
c dederit sequitur [c]vel dederit glo.[d]
d scilicet sine scriptura. licet aliqui i
iure errantes voluerint dicere ꝙ talis
donatio per patrem filio fieri non po
tuerit nisi dumtaxat a marito sponse
vel a patre mariti ipsi sponse iuxta.l.
quod sponse.ꝛ.l. quum in testa.et.l.
fina.C.de donatio.ante nuptias. Et
talis donatio est de iure valida vt pro
bant dicta quattuor iura sic etiam te
nent gl.Cy.ꝛ Bar.in.l.ij.C.de inof.do
na.etiam cessante quocūqꝫ iuramēto.

Questio.cxlvi.

An dōatio simplex facta per patrē filio in potestate constituto confirme tur iuramento.

Immo et si dicta donatio
supra in precedenti que
stione mentionata fuis
set simplex donatio ꝛ nō
ob causam matrimonij:
adhuc valuisset vigore
iuramenti in dicta donatione per di
ctum donatorez prestiti de nunqꝫ reuo
cando.licet facta fuerit inter patrem ꝛ
e filium[e] in potestate cōstitutum ꝭm
determinationem recolende memorie
domini petri pape patrui mei prout
in quodam suo cōsilio reperio qui do
minus petrus in hac materia pro deci
sione huius questionis sic distinguit.
quia dicit ipse aut donatio processit a
precedenti conuentione sine traditiōe
aut a precedenti traditione primo ca-
su aut loq̄mur dicit ipse de obligatiōe
naturali aut de obligatiōe ciuili.de ob
ligatione naturali certū est ꝙ valet q̄
inter patrē ꝛ filiū potest cōsistere natu
f ralis obli.[f] l.frater a fratre in prin.
ff.de cōdi.inde.ꝛ ita pater erit obliga
tus filio naturaliter.Si vero d̄ obliga
tione ciuili et tunc licet ciuilis obli-
gatio non possit consistere inter patrē

Opera
tur tria em̄
sunt q̄ istud
operant vz
p̄uilegiū do
tis q̄ ppri-
um p̄rimo-
niuz mulie-
ris et q̄ dos
nō residet i
filia ꝫ trāsit
ad mariutz
ꝛ occultatur
vn⁹ act⁹. d.
bal.in.d.l.ij
col.ij. versi.
cōtra primā
ptē.C.de in
offi.dona.
b Glo.
sup ver.con
scripserit q̄d
exponit.
c Sequi
tur supple i
littera.
d Glo.
sup.i ver.vt
dederit. q̄d
interpretat
e Inter
patrem ꝛ fi
lium.vide d̄
hoc scz ꝙ do
natio sim
plex iter pa
trem ꝛ filiuz
firmet iura

mento istū
plene consi.
xx.inci. viso
facto vt po
nit nu.5.v.
ꝛ si forte vi
ceres ꝛ ꝯsi.
ciiij.inci.pre
suppositis.
nu.iij.v.si.ꝫ
quid de do
natiōe ꝛ con
si.clxxiij.ici.
honesta mu
lier nu.ij.v.
j.q̄ dicta do
natio.
f Natu
ralis oblig.
Jr nū videt
sentire do.
bald.in.l.si
pr̄ i.j.col.cir
ca p̄n.C. de
inof. dona.
Sz do.bar.
i. d.l. frater
a fratre in
pe.col.v.vj.
quero videt
vergere in
op.autoris
q̄ vr̄ pbabi
lior. q̄ pa-
tria ptās ē
de iure ciuili
vt isti.d̄ pa.
potest.§.ius
aūt ptātis.
ꝫ rō ciuilis
vinculū ciui
le non autē
naturale p̄t
tollere.§.fi.
ist.d̄.l.agn.
tute.ergo
ꝛc.ꝛ hāc opi
nio tz exp
se do.bal.in
p̄alle.l.fra
ter a fre.§.
q̄sitū ꝛ.d.io
han.an.i ad
di.spe.in ti.
de test.in v.
pone filius
fecit.i addi.
que incipit
i fin. vbert⁹

et filiū illa rōne qꝛ de iure ciuili eadem ꝑsone reputaꝫ.l.fi.in.fi.C.de impu.et alijs substi.Hinc etiam dꝛ ꝙ pater est caput filij q̄ nō diciꝫ integra ꝑsona.iuxta no.in.l.cum nō solū.§.necessitatē.C.de bonis q̄ lib.Et obligatio ē vnū qd qd requirit duo extrema.s.extremum obligās seu agēs ⁊ extremū obligatū seu patiēs.ptꝫ qꝛ nemo sibi ipsi pōt esse obligatus.l.heres a debitore.§.ꝙ si stipulator.⁊.§.suo tuo.ff.d fideiusso. Et cum de iure ciuili reputenꝫ vna et eadem persona pater et filius.non est ibi nisi vnum extremū ⁊ sic ibi nō pōt cadere obligatio que requirit duo.qd secus ē de iure naturali qꝛ illo iure nō erat idētitas ꝑsonarū inter patrem ⁊ filium.ideo nō mirum si ibi cadat obligatio naturalis cum sint diuersa extrema ⁊ illa ratione non potest consistere inter patrem ⁊ filium ciuilis obligatio:quia quicquid querit filius querit a patri[a].l.vulgata[b].Omnia ista sunt introducta per ius ciuile in fauorem et priuilegium patris.s.ꝙ sint eadem persona ⁊ pater sit caput filij ⁊ q̄cquid querit filius ⁊c.Et quod filius sit necessarius heres ⁊ subeat onera hereditaria vt pater sine herede nō moriaꝫ. Sed quando aliquis contractus est nullus in fauorem seu prerogatiuam alicuius ita ꝙ aliqua actio non oritur quia quod nullum est apparere nō potest.l.nā ⁊ si sub ꝯditione.ff.de iniusto rup.⁊ irri.te. Si tn̄ iuramētum opponatur super tali ꝯtractu nullo validatur ⁊ ex eo oritur actio ſm gl.i auctē.sacramenta puberū.C.si aduer.vend. vbi cōtractus est nullus si deficiat decretum in fauorē ⁊ priuilegium minorum.Certe si apponatur iuramentum validaꝫ ⁊ daꝫ actio ex eo.vt ibi.Ergo dicamus idē in ꝓposito cū in fauorem patris sit donatio nulla ꝑ oppositionē iuramēti ꝯualideꝫ qꝛ quis potest renūciare fauori suo.iura sunt vulgata et istud est p̄mū fundamētū dicti dn̄i petri pape.Preterea dicit ip̄e ius ciuile vult suari iuramentū ⁊ religionē l.j.C.de sum.trini.⁊ fi.ca.Si ergo vult iuramentū seruari ergo vult veritatē seruare que est de substātia iuramenti c.⁊ si xp̄s.extra d iureiu.si ergo vult seruare veritatē ergo vult tollere fictiōes s.que est ꝙ pater ⁊ filius non sunt nisi vna extremitas in qua nō potest cadere obligatio.vt.s̄.dixi.Ergo dicamus ꝙ per appositionē iuramēti cū fictio tollaꝫ[c] ꝙ sint duo extrema pr̄ ⁊ filius etiā de iure ciuili ꝓpter iuramentum quod vult ius ciuile suari in quo iuramento nulla fictio cadit. Et sic si sint duo extrema de iure ciuili ergo ibi cadit obligatio ciuilis ⁊ sic pater erit obligatus naturaliter filio vt.s̄. dixi ⁊ ciuiliter propter iuramentum. Scd̄o casu qn̄ donatio ꝓcessit a precedenti traditione ⁊ tunc dicit ip̄e dn̄s pet.pape.cū dn̄ia sint de iure gentium Sic est ꝙ lꝫ illa q̄ sunt iure gentiū quesita per filiū ab extraneo nō persistāt d per momentū[d] penes filiū imo statim faciunt transitū in patrem tamen illa que sunt iure gentium quesita per filium a patre in ip̄o filio ꝑmanent et in eū incorporantur.l.frater a fratre.§.quesitū.ff.de cōdi.inde.Cū ergo dominia sint iure gentium dicamus ipso filio permanere ⁊ incorporari in eum sibi donata ꝑ patrem et istud est sc̄dm fundamentum dicti dn̄i petri.Preterea dicit ip̄e do.pe.donatō sit nudo pacto.l.si quis argentū.§.pe.C.d dona. Sꝫ in nudo pacto tm̄ inest naturalis obligatio[e] q̄ cōsistere pōt iter pr̄eꝫ filiū.l.frater a fratre.ff.de condi.inde. vn̄ qd naturaliter agiꝫ ꝯfirmari dꝫ iuramēto vt plene.j.di.xj.q.cxc.circa p̄n. Preterea ⁊ quarto dicit ip̄e do.pe.iuramentū facit de minore maiorē ⁊ tollit obstaculū minoritatis vt ꝓbaꝫ i.d. auctē.sacramēta.⁊ ibi ꝑ doc.dicamus ergo ꝙ faciat de vnitate duo extrema Preterea ⁊ quinto dicit ip̄e ꝙ illa que non sunt perpetuo prohibita possunt validari iuramento.sed donatio inter patrem et filium non sunt perpetuo prohibita qꝛ in certis casibus ꝑmissa valet donatio ob merita. donatio ob causam dotis et donatio propter nuptias.vt.s̄.dictum est in prece.q.ideo non est perpetuo ꝓhibita vnde iuramento firmari dꝫ vt no.in.l.nō dubiū C.de legi.⁊ ꝑ dy.i.c.nō est obligatoriū de reg.iur.lib.vj.ita dicit ipse do.pe. pape. Et hanc partē tenet[f] do.pe. de muris ⁊ refert dominus henricus de bouenco in dicta auctē. sacramenta in sua repetitione. Licet ipse dominus de bouenco ibi dicat ꝙ non confirmatur talis donatio iuramento vt ex ea oriatur actio.licꝫ pater possit cōpelli ad obseruandum talem donationem vigore iuramenti iuxta.c.cum contingat.extra de iureiurando. ita dicit ip̄e ibi. Sed dn̄s.pe.pape tꝫ ꝙ imo ex tali dōatiōe oriaꝫ obligatio ⁊ actio.vt s̄.dixi.credo ꝙ hec fuit opi.dicti Jac.

a Querit patri hoc intelligere de iure ātiquo excepto tn̄ peculio castrensi seu q̄si vt insti.ꝑ quas perso no.ac.§.j.et ibi gl.⁊ doc. et d hac materia vide do. barth.⁊ bald.in.d.l. frater a fratre.in p̄n.et per doc.i.c. j.extra d pecu.cleri.⁊ in spec.d acto. post ꝑ̄si.itē ꝙ est filiusfa.

b l.vulgata credo ꝙ volui. allegare p̄.§. j.ist.ꝑ quas ꝑso.no.acq. vbi hr̄ ꝙ olī q̄cqd acqrebat filiusfa. acqrebat patri. excepta cā castrē.vel quasi. Jmmo.versi.l. j.in p̄nc.ff.si a paren.qs ma.fue.

c Fictio tollaꝫ. tu vide de hoc istum consi. xxxj. inci.in iesu xp̄i nomi amē nu. iij. sol. p̄mi dubij. versi. itē licet donatio.

d Per momentum vt in.l. placet.ff. de acqui. here.

e Naturalis obligatio d hac naturali obligatione plene ⁊ illi9 effectu loqtur iste cōsi.xj. inci.ex facti narratione nu.iiij. ver. preterea et si dicta q̄stio vol.j.

f Tenet hanc in ptē inclinare vr̄ d.io.an.q̄ dicit ꝯctū patris cū filio in potestate initū firmari iuramēto vt in addi. spe.ti. de testa.versi.po

ne φ filius.in addi.incipiēte in fine vbertus de bo bio ibi que dicit zc.iūcto ibi iuret. Et expresse istō firmat per pulchra media do.bal.i.l.iij.col.ij.ver.sʒ quid si fuit.C.de vsuca.p dona. Et quod iuramētū validet cōtractum inter patrem z filiū q̄ al's nō va leret.videt tex.in.c.q̄uis de pactis.in.vj.z in.c.cuʒ cōtingat in fi. extra de iureiu. Et facit q2 in p hibitis fa uore perso ne iuramen tum illi9 cu ius fauores respicit facit valere quod nō valebat vt dicit do. ioh.an.in re gula nō est obligatoriū in princi. de regu.iur. lib.vj

balduini in sua repetitiōe dicte auctē. sacramenta.licet per alias rationes z pro hac parte allegat vbi supra idem dñs ia.balduini tex.in auten.de immē sis dona.in pn.col.vij. vbi iure nouissi mo pater potest cōferre donationem in vnum ex filijs dummodo modera tam donationem in eum conferat.et dummodo patri remaneat tātum φ alius filius possit excludi a querela.C. de inof.do.l.ij. z φ ista donatio inter patrem z filium iuramento firmetur. tenet bald.in.l.fi.C. de vsucap.pro do nati. z ita fuit determinatum anno. M.cccclxj.de mense iunij in reuisione processus dicti castri rupischinardi di cto mense diffiniti.

Questio.cxlvij.

Ɑu filius in patria potestate con stitutus hodie habeat heredem in p fectitijs.

Sed iuxta premissa quero si mortuo dicto alberto ala mandi donatario superstite dicto iohanne alamandi eius patre z donatore bona donata ad ipsum iohannem alamandi patrē donātem redierint. Vel an transierint ad dictum claudium filium z heredem dicti alberti donatorij[a] dubium fa cit quia sicut soluto matrimonio pa tre dotante superstite dos ad ipsum redit vt.l.vulgata.dos a patre profe cta[b] ita donatio propter nuptias redit ad donantem quia dos et dona tio propter nuptias vt.l.cum multe. C.de dona.ante nuptias.facit.l.si libe ris . cum ibi nota . per glo . z in au ten. dos data.eodem titulo. Et pa riter dicendum videtur in donatione de qua agitur facta dicto alberto vt soluto matrimonio per mortem dicti alberti donatio ipsa redierit ad eius patrem donantem attento presertim φ potissima ratio propter quam dici tur donatio ipsa valere est argumen tum iurium de dote loquentium pro pter que iura supra alle.a paritate ra tionis dicitur ipsa donatio valere cō templatione matrimonij nō ergo ma

a Dicti alberti do natarij . vi de istū con si.xij.incipi. ex facti nar ratione nu. vj.ᵭ. ad ter tiū vero du bium.vol.

b L.dos a prē pfecta C. soluto matri.z.ibi gl.z doc.z ō hoc plene p do.bar.in.l. post dotem vij.col. ver. v. quero. ff. eo.tit. solu. mrimonio.

Adō,qō dat illa lex dos a prē itelligit si fili9 aut filia decet sine liber; sʒ opio.marti.quā ibidē gl.recitat et dicit eam teneri de consuetudie. Et sic q̄stio pre sens non habet difficultatem.q2 satis sustineri po test φ claudius filius alberti donatarij succedit in dicta donatiōe per dictaʒ.l.dos a patre.C. sol.ma trimonio. Et sic pōt dici domino autori huius libri qd nōdum in sciē po queris.

ioris efficacie dʒ eē dicta donatio φ do tis cōstitutio nec tacitū φ expssum sit φ solutō matrimonio redierit ad pa trem donātez sicut dos redit de iure ad prēm dotātē. Preterea de hoc qō donatio de qua agit redierit ad prēz videtur casus in.l.ij.C. de bonis que lib. His tamen nō obstantibus dicen dum est donationē predictam de qua hic agitur seu ius eiusdem ipsi alber to alamādi competens per eius mor tem in dictum claudium eius filium et heredem trāsisse.q2 postφ dicta do natio fuit validata z efficax per ea que s.dicta sunt. Ipō altero decedēte trā sierunt in dictum claudiuʒ eius filium et heredem. Quia sm iura autentico rum istud est hodie expeditum φ ea que perueniunt ad filium patri non querūtur sʒ trāseunt ad descendentes ipsius f.l.ij in auc.de heredi. ad intesta to.§.j.colla.ix.z in aucten.in successio ne.C.de suis z legit.heredi.que ad hu iusmodi declaratione fuit facta ac edi ta. Ideo moriente filiofamilias pa tre z nepote superstitibus relictis ne pos prefertur patri vt ibidem habe tur.et est ratio quia prima causa suc cessionis est descendentium . secunda ascendentium tertia collateralium li cet nepos nō sit suus respectu filij pa tris sui predefuncti cum in eius pote state nō existat in.§.sui. insti. de here dū.quali.z dif.z insti.de pa.pote.in.§. j.nec ibi distinguitur in qua etate triū vel quattuor aut plurium annorum talis filiusfa.vel nepos decedat. Ideo nec nos distinguere debem9.l.prospe xit.ff.qui z a quibus manu.li. nō sunt Et istam cōclusionem ponit glo.[b] in dicta aucten.[c] in princi.ibi[d] dum dicit z sic no.hic zc. Preterea quā do filia de consensu patris stipulatur dotem sibi reddi z suis liberis aut ipe pater nomine filie stipulat ipi filie re stitui vel suis liberis tūc soluto matri monio ipa dos redit ad patrē dotan tem sed trāsit ad filiam si viuat.vt.l.si cū dotē in prin.z.l.post dotē.ff.so.ma trimonio.z no.bar.in.l.que dotis z in l.gayus.ff.so.ma. Et si sic mortua de uoluit ad ei9 liberos tāφ heredes vt

b Glo. ver.si quis igitur in si.

c In dī auten.§. de here. ab in testa.veniē.

d Ibi supple i gl.

est textus in.l.inter socerū.§.cū inter.ff.de pact. dota.vbi in casu omisso et nō cōprehenso in stipulatione facta per patrē de dote sibi restituenda donare videtur ipsi filie et ipsius solius est actio. vt.l.si cuz dotem.in pn.ff.so.ma. et trāsit ad eius liberos tāq̄ heredes ipsius filie. et ita intelligit dictū.§. bar.insequendo odof. et iaco.de bel.visu in predicta.l.post dotē in ver.quarto quero.vbi dicit q̄ qn̄ dos ex donatione tacita vel expressa acquiritur filie.ita q̄ pater nihil habet in ea facere transit ad filios et heredes filie. Secus si nō donauit tacite vel expresse vt notatur ibi. Unde cum voluerit ipse donator bona donata de quib9 agitur vtute ipsius donatiōis dicto alberto eius filio pertinere nedū ɔstante matrimonio sed etiā dissoluto vt patet primo p illa verba in dicta donatione apposita.dedit dicto alberto suo filio presenti stipulanti et recipiēti donatione appo sita pura simplici et irreuocabili q̄ dicitur inter viuos sine spe de cetero reuocanda et c. Si em̄ non durarct nisi constāte matrimonio et per dissolutionez eiusdem censeretur esse reuocata et finita non eēt perpetua et irreuocabilis qualē tamen esse voluit ipse donator. Itē per verba illarū clausularū saluo et retento et c. Et saluis et retētis et c. pdictas em̄ retētiones faciendo reliqua omnia in ipsa donatione comprehendi voluit. et nihil vlterius reseruari immo et reseruationes si q̄ alie de iure cōi essent p hec viderentur esse sublate.C.de pactis cōuentis.l.fi.in auten.de nō alienā.§.vt aūt col.ij.quesitū.§.idē respōdit.ff.de fundo instructo.l.cum pretor.ff.de iudi. et l.j.in fi.cū ibi no.in fine magne gl.ff.de re iu. Itez p illa verba ad habendum tenendū possidendū pmutandū et in quēcunq̄ voluerit transferendū in testamento vel extra et c. Per q̄ manifeste apparet q̄ voluntas et intentio ipsius partis donatoris fuit q̄tā constāte matrimonio q̄ dissoluto valeret dicta donatio q2 si fuisset intentionis ɔsoluto matrimonio etiā per mortē dicti alberti eius filij.dicta donatio reddidisset ad ipsum patrem nō est verisimile q̄ ei dedisset potestatem alienādi bona donata et ea in quemcunq̄ transferendi prout fecit. Postq̄ ergo apparet ex premissis dictum patrem voluisse et fuisse intentionis q̄ dicta bona donata pertinerent dicto eius filio absq̄ limitatione temporis et q̄ donatio ipsa esset perpetua et irreuocabilis et c. dicēdū est per mortem dicti alberti filij bona ipsa nō rediisse ad dictum eius patrem sed transiuisse ad dictuz claudiū filium et heredez dicti alberti. Sicut et dos in casu simili transit ad liberos et ad heredes filie et non redit ad patrem dotantem per ea que.s. dixi. Ex his patet responsio ad rationes et iura in opposittū allegata. Ad illud q̄ dicitur q̄ dos et donatio propter nuptias equiparantur et sicut dos ad dotātez ita et donatio ad donantem redire debet et c. habet locum nō apparet patrē dotantem vel donantez voluisse q̄ dos vel donatio perpetuo nedum cōstante matrimonio sed etiā dissoluto pertineret filie vl' filio. sec9 si de hoc appareat per ea que.s.dicta sunt. Unde cuz in casu isto de quo hic agitur de hoc apparea reat et c. Et hanc opinionem[a] etiam tenui dum practicabā vt patet in quodam meo consilio incipiente tribus satis et c. super processu castri morgiaruz facto pariter etiam non obstat.l.ij.C. de bonis que libe.quia loquitur in casu vbi non apparebat q̄ pater voluisset dotē vel donationē propter nuptias filio vel filie pertinere omni tempore etiaz matrimonio dissoluto. Et ita fm hanc ɔclusionez fuit determinatū per dominos meos in diffinitione dicti processus castri rupischinardi.

Questio.cxlviij.

Si castrum possit reiuendicatione vēndicari el agi debeat confessoria.

In processu existente in manibus petri de bolliaco secretarij curie parlamenti et diffinito per dictam curiaz die .xvj. mensis februarij. M.cccclviij. inter re. in xpo patrem dominū.dominum episcopum sancti pauli tricastrine. diocesis ad causam castri de balmis agentem ex vna parte nobilem gabrielem de bernichis dominum de targes se defendentem ex alia fuerunt facte .xxij. decisiones in iure proxime sequentes in camera consilij in qua erant .xj. tam doctores q̄ licentiati videlicet domini Johan.bauilli presideus vtriusq̄ iuris doctor. Ma.thomassini in legibus licentia. miles guillelmus guillionis decretorum doct. Johannes de sancto germano leg.doctor aduocatus fiscalis. iohannes de sancto germano in legibus licen.prepositus ecclesie sancti andree gracionpoli. Johan.vileta le.doctor pe.ancelmi Johan.moteti franciscus chanterelli anth. valerij legum doctores. et ego guido pape. Licz aliq̄ fuerint in contraria opinione attamē maior pars ita ɔclusit. Primo nanq̄ fuit quesitum an dictus dn̄s episcopus petendo dictum castrum de balmis potuerit ītētare put intētauit rei vēdicationē vl' an debuerit intētare cōfessoriā pretextu iuriū incorporalium dicti castri cū petat ipsum castrū cū iurib9 et pertinētijs que pertinētie vz iurisditio pulueragiū ius pasqueirandi et similia sint incorporalia. Istam questionē mouet do.inno.qui ponit exemplum quando petitur ciuitas castrū vel villa an cōpetat rei vēdicatio. Et post multa concludit q̄ hoc casu potuit intētari reivendicatio cum ipse dn̄s eps

a Opinionē. Hec videtur clara per ea que leguntur et notantur in ipsa aut. de here.ad intesta.veni. col.ix. iūctis his q̄ scribūtur per do. bar.in alle. l.post dotē. in.vj. col. in q̄rta q̄stiōe.

a ¶ Jurisditionē.vide sup hoc do.bal.in.j.vlt.col. ver.queritur vtrum.ff.si cer.pe.

b ¶ Rei vendicatio pro re incorporali. Hoc autē verum est q actio rei vendicationis nō dat ad icorporalia.hac limitatione tamē adhibita videlicet nisi incorporalia veniant accessorie ad rē corporalē:vt dicit domi.

gna nō requiritur ɔsensus capituli.alle.xij.q.ij. terrulas Et q̄ nā sint cāe pp q̄s de iure res ecclie pn̄t alienari.ponit vbi .s̄.do.goffredicens quattuor eē causas ad quas fere omnes alie reducuntur videlz cā necessitatis vt cū debitū vrget.cā pietatis vt pro redēptiōe captiuorū vl' alimonijs pauperū cā vtilitatis vt in.c.si

alex. in addi.ad bart. in.l.vendicatio.ff.de rei vendi.alleg. ad hoc.l.j.§ r.§.si fund? ff.de vi et vi arma.vbi lz interdictū vñ vi nō detur ad mobilia principaliter : tñ dat in consequētia quādo accedūt rei immobili r ita dicit tenere ino. per ibi no. in.c. examinata. extra de iudi.

c ¶ Rerum ecclesie de materia alienationis rerū ecclesie d' qua in hac quest.cū dicē seq.et.q. cccccxciiij.tāgit vide i deci. tholo.q. xcvij.

d ¶ Sufficit solennitas r q hodie in alienatione rei eccle.sufficit ɔsensus epi r capituli.tz do.gofre.in sūma de re. eccle.n̄ alie. j.col.ver.prohibent. Et ibi subiūgit q si res modica sit r necessitas ma

pretendat dñus dicti castri sibi in solidum pertinere pro quo allegat ipse in ar.l.ij.C.de fundis limitro.r.l.ij.C.de bo.vacantibus.Secus autē dicit ipse dñs Inno.Si dictus do.eps pretenderet tantum modo in dicto castro sibi pertinere aliquod ius videlicet iurisditionem[a] vel aliquod ius incorporale nam tunc eo casu non competeret reiuendicatio sed concessoria.quia reiuendicatio non competit pro re incorporali[b] vt videtur velle glo.in c.pastoralis.super verbo vendicare extra de causa possessionis r proprieta. ita dicit ipse dominus inno.quem sequitur dominus antho.de butrio.in c.cum venerabilis extra de religio.domi. Ita etiam dicit iohannes fab.in institu.de acti.in.§.preiudicabilis in.viij. colum.versicu.satis vidimus de actionibus que competunt r c.et' in.§.omnium eodem titulo in.x.colum.et ibi late de hoc. Et ita fuit conclusum inter dictos dominos nemine discrepante.

¶ Questio.cxlix.

¶ De solennitatibus que requirunt in alienatione rei ecclesie r an et qualiter r quando requiratur cōsensus archiepiscopi vel pape.

SEcunda conclusio in dicto processu castri de balmis fuit ista q pro forma alienationis rerum ecclesie[c] non requiritur forma requisita r data in aucten.hoc ius porrectum.C.de sacrosanc.ecclesi.ita tenet cy.bartho.r bal.r Ange.in dicta autē. hoc ius idem tenent glo.r inno.in.c. dudum.de re.ecclesi.non alienan.lib. vj.r hostien.iohan.and.henricus bohic.et anthoni.de butri.in.c.nulli.de reb.eccle.non alie. Sed sufficit solennitas[d] r forma data in summa.xij. q.ij.r in.c.sine exceptione eadem causa r.q.r in.c.dudum de re.eccle.nō alienan.que forma est q alienetur cū tractatu precedēti r de ɔsensu capituli et ibi non dicitur reqri consensum archiepi licet bal.r ange.in dicta auctē.hoc ius.dicant illud requiri.idē dicit glo. in.c.j.in verbo defensore.in fin.de re.

ecclesi.non alie.li.vj.quod requiratur consensus archiepiscopi quando episcopus alienat. An autem requiratur in alienatione facta per episcopum autoritas archiepiscopi et eius cōsensus iohan.and.in dicto.c.j.de re.eccle.non alie.lib.vj.se remittit ad ea que notauit de his que fiunt a prelato sine consensu cap.r ibi concludit q si episcopus iurauit nō alienare sine ɔsensu pape vl' archiepi requirit cōsensus archiepiscopi aliter non valeret alienatio. Aut nō iurauit r nō reqritur cōsensus nec autoritas archiepi nec pape cum hoc iure cautum nō reperiatur ita ibi concludit quem ibi sequitur.Inno.et hosti.in.c.j.de his que fiunt a prelato sine consensu capituli.Idem henricus bohic in.c.irrita eodem titu.idez ibidē tenet dominus cardi.flo.referēdo ibi ita tenere archi.idē tenet r concludit antho.de butri.in.c.j.de his que fiunt a prelato.Idem tenet Inno.quem sequitur do.de sancto gemini.in.c.j.de rebus ecclesie non alienan.ita concluserunt dicti domini doct.in decisione dicti processus existentes licet dominus iohannes de imola dicat q tutius esset requirere consensum pape vel archiepiscopi propter opiniones euitandas in.c.j.de his que fiunt a prelato sine consensu capituli. Sed que solennitas sit seruanda in alienatione e rei fiscalis.vide glo.in.l.j.[e] C.de instru.r iure haste fiscalis.lib.x.Sz f que solennitas requiritur[f] quando venditur res priuati pro debito fiscali. no.in.l.si quos.C.de rescindenda venditione.

¶ Questio.cl.

¶ De prescriptione rei ecclesie alienate per prelatum.

TErtia cōclusio fuit in dicto processu castri de balmis q prescriptio[g] cōtra ecclesiam non incipit currere tempore p̄lati male alienātis Sz a tēpore eius successoris r subducit tēpus quo vixit pre

ne exceptione.xij.q.ij.r cā incōmoditatis vel minoris vtilitatis.vt in d.c.terrulas r de hoc qd predixi vide do.inno.in c.si.de reb? eccle.alienādis vel non.

e ¶ l.pma Et ibi dñs bartholus.

f ¶ Requiritur. Vide glo.j.in.l.si minori.C. de iure fisc. libro.x.

g ¶ Prescripti. Qd ɔtra ecclesi: nō currit p̄scriptio viuente p̄lato i bōis alienatis.tz dominus bald? in.l.j.C.de bōis mater. j.col.circa principium ver.i tex.ibi nullā p̄scriptionem.

a ¶ Utilitatis. Ubi enim est forma seruata ⁊ decre tū superioris interpositū sem ꝑ p̄sumitur factum ꝑ vtilitate ecclesie vt dicit dominus bal.in.c.j.in versi. querit q̄ feu.da.pos.in vsibus feu.

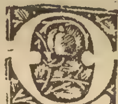
b ¶ Nisi aliter probet. ꝑ hoc bñ facit qd dicit do. bart.in.l.si forte ver.vlti.ibi ego dico ⁊ melius ibi ⁊ ꝑ hoc dixi
vbi dicit ꝙ latus male alienans ꝑ text.in ca.si sa cerdos.xvj.q.iij. ⁊ ita tenēt inno.in.c. cum ex litteris in prin.de restitutione in integrū ⁊ glo.finalis in.c.j.d restitu. in inte. ⁊ videtur sentire io.fa.in.l.fin. C.in qui.cau.in integ.resti.nō est necessaria.in fine. Notanter loquor de p̄lato male alienāte q2 si prelatus aliquid alienauerit qd potuerit de iure alienari ⁊ cū solēnitate ad hoc requisita de q̄ s.dixi.q.cxlix.tūc curret p̄scriptio. de tpe prealllegati alienantis vt voluēt docto.in locis p̄allegatis.ita concluserūt dicti domini doctores ibi p̄sentes.

si in instrumēto vēditiōis facte a capl'o alienius ecclesie cōtinetur p̄cedētib9 legitimis tractātibus ⁊c. Ista verba inter easdē ꝑsonas non ꝓbant. Sed forte secus esset dicēdū si specificaretur que et qualis vtilitas ecclesie īteruenisset arg. eorum que dicit.d. bald.in auc. vnde si parēs circa p̄n ci.ꝟsi.debet tamē ibi ergo quando pr.C.d inof. testā.

Cons 2o lib 18 c.2

¶ Questio.clj.

¶ An presumatur res alienata in vtilitatem eccl'ie si in instrumēto dicat ⁊c.

Quarta conclusio fuit i dicto processu castri d balmis ꝙ l3 instrumento dicat ⁊ narret ꝙ sit factum a causa vtilitatis [a] ecclesie qd tñ non p̄sumitur nisi aliter probetur [b] text.est in.c.j. iuncta glo.et ita ibi tenet dominicus de sctō geminiano de re.eccle.nō alie.li.vj.licet contrarium voluerit sentire glo.inno.hosti.cardi. floren.iij.q.j.in.c.ea noscitur. de his que fiunt a prelato sine consensu capi.vbi dicit ipse domi.cardi.flo.ꝙ quando abbas presentat aliquē licet non dicat quod presentat de consensu capituli presumitur cōsensus capl'i interuenisse cū d iure interuenire d̄beat de quo ibi per eum ita etiam dicit dominus antho.de butrio.maxime quādo instrumentum facit pro reo qui est in possessione non recenti sed lōgiqua in dicto.c.ea noscitur de his que fiunt a prelato.

¶ Questio.clij.

¶ An de prescriptione debeat subduci tēp9 quo eccl'ia fuit in cōmēdā data ⁊ an tpe cōmēde dicat ecclesia vacare.

Quinta conclusio ꝙ de tempore prescriptionis nō subducitur tempus quo ecclesia data fuit i cōmendā: quia tunc nō dicit vacare [c] c.nemo ⁊ ibi glo. d elec.lib.vj.⁊ archi.ioh.mo.⁊ dominic9 de sancto geminiano.quia illo modo habet legitimum d̄fensorē ⁊ est canonicus titulus datio in cōmendā de quo in.c.dubiū.ij.de elec.⁊ in.c.qui plures. xxj.q.j.⁊ per inno.⁊ docto.in.c.si consisterit.de accusatiōe.⁊ maxime ꝑ dñm cardi.flo.qui oēs cōcludūt ꝙ dicit canonicus titul9 ⁊ facit fruct9 suos. nec tunc dicit vacare ecclesia nec obstat.c. j.de deposito quia ibi dicitur ꝙ canonici ⁊ ecclesia non tenentur de deposito ex eo ꝙ pecunia nō fuit cōmēdata idē in dispositū tradita eccl'ie s3 virobelliar d quo nō tenet eccl'ia ⁊ sic nihil facit ad factum nec pariter obstat tex. in.c.ne quis arbitretur. vbi dicitur ꝙ si tu mihi in cōmēdam id est in depositum tradideris gladium tuum ⁊ post efficiaris furiosus ꝙ tibi reddere non debeo.non obstat pariter .c.j.iuncta glo.finali.de prescriptionibus quia ibi loquit q̄n prelatus est hereticus tunc contra ecclesiā non currit prescriptio quia tunc dicit quasi vacare nec est legitimus prelat9 ⁊ spōsus. Sed q̄n dat in cōmēda cōmēdatarius est bñ legitimus p̄lat9 vt p̄dixi.s.⁊ sic nō obstat.

¶ Questio.cliij.

¶ An ep̄s rē ecclesie quem reperit in mēsa sue ecclesie possit inconsulto papa infeudare.

Sexta cōclusio ꝙ p̄lat9 episcop9 vel alius quicunq3 sit non potest rē eccl'ie ⁊ mēse episcopalis non solitam in d feudari de nouo infeudare [d] inconsulto romano pōtifice obstāte iuramē

c ¶ Uacare eccl'ia cōmēdata censet vacare d iure non autē d facto. Ita videt sentire do.archi. in c.q̄ plures. xxj..q.p̄ma Et facit q2 cōmendatarius non h3 ius in ecclesia ꝓmdo.in no.in.c. dudū.iij.col.j. in glo.sua super ꝟ.cōcessionē extra d elec.potest tñ sumere alimēta vt dicit dñs archi.in dicto.c.q̄ plures ⁊ i.c.nemo.j.col.in ꝟsi. commēdare d elec.li.vj. Et sic videt ꝙ ecclesia cōmēdata sublata cōmēda remaneret vacās in curia ro.facit.qd no.archi.in.c.is cui circa princi.ibi ⁊ q2 papa eo.titu.lib.vj. S3 ⁊ forte verius videtur ꝙ cōmēdatari9 fruct9 suos faciat ⁊ eccl'ia cōmēdata nō dicat vacare: quia cōmēda ē canonicus titulus ꝓm glo.⁊ do.archi.⁊ io.an.⁊ pe.d anch.a.i dicto.c.nemo.⁊.d.car.in cle.si.pe.col.xij.q. d ꝓxi. Ite3 q2 cōmoda h3 q̄ndā attinetiam vl' affinitatē cū p̄latura lic3 non sit p̄latura ꝑ quā eccl'ia nō dicit vacare in q̄ vt dictū est habet titulus cōmende. q2 titulus est causatus ad acquisitionē fructuū. ita sentit.d.io. an.in p̄al.c. nemo in.iij. gl.commendare et ibidē post eū do. petrus de anchara. in versi.que ro.⁊ ꝑ hoc aliqui allegant lap.in addi.ad federi.in tractatu ꝓmu. qōne.xv.

d ¶ Infeudare. Clericus seu p̄latus nō pōt īfeudare ea bona q̄ tempore sui ingressus reperit incorporata in ecclesie potestate3 et mēsam etiam si fuissent solita infeudari: vt dicit dominus iacobus de aluarotis in capitulo septimo in princip.iij.col.versiculo quero cū glo.ibi.ex quibus infertur.de his qui feu.dare non possunt in vsi.feu.

a ¶ Iurauerit oẽs aũt exempti ⁊ qui aliquod beneficiũ seu aliquẽ gradũ a papa recipiũt tenent iurare de non alienãdo res eccl'ie romano põtifice in cõsulto. vt dicit dñs bal. in dicto.c.j.in princi.iij.col. versi. quero q̃ sint de his qui.feu.alie.nõ pos. ⁊ glo. in ver. sacramẽto.in preal.c.super.de re.ecclesie alienã vel nõ. Si tñ nõ iurarũt ⁊ alienauerunt rẽ ecclesie tenet alienatio seu infeudatio dũmõ necessaria ĩ alienatione rei eccl'iastice adhibeat de q̃bus. in c.j.do.petr? de anchara. de rebus ecclesie ñ alie. lib.vj. ⁊ ita notãdo sentire vr̃. do. bal.in.c.j.in ṽsi.no. φ archiepiscop? ibi cum omnes episcopi de cle. qui inuesti. fac. in vsi.feu.

b ¶ Inno. dicit in p̃. c. vt sup in gl. sua in versi. de mensa dicit ipse.d.in no. φ cũ episcop? iurat nõ alienare ea que sunt de mẽsa . intelligitur vt non soluz teneat ñ alienare q̃ ãtiq̃tus assignata sunt mense: sed etiam que d nouo sec? autẽ est in illis reb? que ecclesie sunt s; alijs dat vtile dominiũ ẽt qñ ad ecclesiaz reuertunt. ⁊ dat exẽpluz in feudo .et sic nota. φ res in quibus ecclesia

to prestito per eos de non infeudando romano pontifice inconsulto: per.c.vt super de re.eccle.nõ alie. ⁊.c.ij.de feudis. ⁊ per tex.in.c.j. ⁊ ibi glo.si.qui feudum dare non possunt in vsibus feudorũ. per tex.in.c.epm vel abbatẽ feudum dare non posse. ⁊ in.c.j.de clerico qui inuestituram facit. ⁊ ista est vera cõclusio quam tenent glo.iuris canonici pariter et ciuilis.in locis preallegatis hosti. Innocen.hen.bo.hyc.io.an. cardi.flo.inno.antho.de butrio. ⁊ omnes doc.in dicto.c.ij.de feu.bart.bal.ang. ⁊ saly.in auc.quas actiones. ⁊ in autẽ. si quas ruinas.C.de sacrosan.eccle.et an.de ysarnia. ⁊ ia.de aluarotis in feudis in.c.preallegatis. Sed si prelatus a non iurauerit [a] non infeudare ĩcõsulto romano põtifice non requiritur eo casu autoritatis pape vt dixi.s.q. cxlix. ⁊ ita fuit conclusum in diffinitione dicti processus castri de balmis in quo pcessũ nõ reperit φ dñs eps deo datus infeudãs iurauerit non infeudare rẽ ecclesie ĩcõsulto romano pontifice: nec φ ad aliud iuramẽtũ prestiterit

¶ Questio.cliiij.

¶ Si aperiatur feudũ ⁊ res deueniat ad mensam epi ⁊ eps tenuerit per annũ an possit postea rem infeudare ĩ cõsulto papa. ⁊ que bona intelligant esse de mensa episcopi.

Eptima conclusio φ l; res ecclesie solita ĩfeudari possit per prelatũ si aperiatur feudũ inconsulto romano pontifice d̃bitis solennitatib? requisitis rẽ infeudare per iura predicta. Tamen si aperiatur feudũ ⁊ prelatus dictũ feudum apertum ⁊ solitũ infeudari non infeudet s; recipiat fructus ⁊ successor. plat? reperiat illud feudum inter bõa mense nõ poterit inconsulto romano pontifice infeudare si tenuerit p annũ inter bona mense sue ⁊ non infeudauerit ita t; archi.in.c.j.xxxv.q.viij. Bar.

habet directũ dñium ⁊ alius vtl'e.nõ pñt dici d mẽsa.cũ alius fructus pcipiat. h̃ est φ rerum feudaliũ etiã ad ecclesiã reuersaꝝ fieri pmittitur noua in feudatio: vt in.d.c.ij.de feu.res eñ q̃ apud ecclesiã sunt ita vt in bonis ⁊ vtilitate eius perseuerent censende sunt de mẽsa. ⁊ de illis ne quid exeat de mẽsa non licet alienare seu infeudare ro.põti.ĩconsulto obstã. iuramẽto hec q̃dẽ colliguntur ex scriptis eiusdẽ do. inno. ĩ loco p̃alle. ⁊ .do. bal.in p̃alle. cap.j.de cle. q̃ inuesti.facit.

c ¶ Ibidẽ t; bal. videl; in p̃alleg. c.j.in prin. ĩ v.col.in ṽsi. cõsuetudo. ibi ea eñ q̃ nõ sunt .vel veri? in.d.c. j.puta ĩ vlt. no.d cle.qui ĩuesti . facit vbi dicit notando q̃d eo ipso φ ecclesia repitur ĩ possessione feudi nõ iõ p̃sumitur in cõparatum esse nisi hoc pbet q̃d dicit menti fore tenẽdum ⁊ remittit ad notata p dominũ bar.in l.vl.C.d bo. vacã.li.x. et p dñ; iohannẽ an.in.c.j. d rescrip. in cle.

d ¶ Bar. ĩ.l.j.vult allegare bar. in.l.vlt. ĩ q̃rto no.

vero in.l.si vacantia.C.de bonis vacãtibus lib.x.dicit φ tunc dicant applicata mense et esse de mensa quando p officiales ad hoc deputatos descripta sunt in libro aliorum bonorum mense vel quando prelatus hoc declarauerit glo.vero in clemen.j.de excessibus p̃latorum.in ṽbo mẽsam.post inno.in.c. b vt sup d reb? eccle.alie.vel non [b] φ bona intelliguntur de mensa quando percipit eps non solũ directũ dñiũ sed etiã vtile ⁊ tũc infeudari non põt secus qñ solũ percipit dñium directũ. Sed domin? cardi.flo. dicit in.c.ij.extra de feudis.φ si per ãnũ p̃lat? tenuerit feudũ apertũ in mẽsa sua φ d̃sinit eẽ feudũ solitũ infeudari ⁊ ampli? non poterit incõsulto romano põtifice: q: post q̃ tenuit p annum satis videtur inuenire φ voluerit applicare mense sue nisi ex alia causa distulerit infeudare d qua appareat puta vt posset repire bonuz vasallum propicium ecclesie. Et d hoc protestetur φ licet teneat ⁊ non infeudet infra annum est tamen deliberat? infeudare dummodo inueniat vasallũ propicium glo.etiam in.c.j.qui feu.dare possunt hoc idẽ sentit videl; φ p̃latus: bona eccle.siue q̃ reperit tpe sui ingressus de mẽsa eccle.licet al's sint solita infeudari nõ possit infeudare nisi dũtaxat bona solita infeudari que tpe suo aperiuntur. Sed illa glo.cõiter reprobatur per.c.j.in fin.d clerico qui inuestituram facit vbi d: φ archieps mediolañ.id: q̃d tẽpore sui ingressus reperit in eccl'ia nõ infeudatũ nõ potest infeudare l; sit solitũ infeudari Alij vero epi ea que sunt solita infeudari lic; tẽpore eoruz ingressus reperiãt ĩ bonis eccl'ie si sint solita infeudari possunt in c feudare. ⁊ hoc ibidẽ tenet Bal. [c] dicẽs ad h̃ vt possit nõ ĩfeudare requirit φ pbaretur incorporatio facta mense ecclesie ṽm ea q̃ dicit Bartholus.in.l. d prima [d] .C.d bo.vacantib? li.x. ⁊ ṽm baldũ ibidẽ hoc q̃si videt sentire. Inno.in.c.vt sup de rebus eccle.nõ alie. ⁊ glo.post eũ in.c.eccl'ia freq̃ẽs in verbo ad mensam extra de excessibus pre

a ¶ Nõ potuit infeudare hoc est intelligendũ si iuraſſet non alienarẽ seu i feudare iuxta ea que dicta sunt.s.in.q. ꝓxime precedenti.

b ¶ Glo.ꝛ iohã.an.super ver.mẽsaꝫ illa glo. bene declarat que sint ecclesie seu res de mensa eccl'ie autem ille dicunẽ de mẽsa.que sunt ita vnite ꝙ non habent rectorẽ ꝓpe t ium vt dicit do.cardina.in pred. cle.j.in ver. ꝑsentatos. ij.col.iij.q. de exceſ.prelatorum.

c ¶ Sꝫ gratia hoc tenꝫ do.bald. in l. quotiens in vlti.col. versi.ex his ibi ꝛꝑ quos ꝛ glo.in.c.j. ꝛ ibi.d. fac. de aluero. de benefici. frat.ꝛ text. exꝑſſus i.c. j.in fine.de feud.da.in vic.l. ꝯmiſ. sed veritas est ꝙ feuda possunt acquiri per pecuniam indistincte.vt tenet cõclusiue domi.

lato.vbi dicunt ꝙ bona intelliguntur de mensa quando episcopus percipit vtile ꝛ directũ dominiũ.Sꝫ dictus dominus eps deodatus q̇ dictũ castꝝ de balmis infeudauit bastardo de q̄ralio ꝑcipiebat directuꝫ ꝛ vtile dñiuꝫ dicti castri de balmis tẽpore dicte infeudationis ergo intelligitur de mẽsa.do.iaco. de aluerotis vero in.c.quĩ feudũ dare possunt.tenet idẽ ꝙ bal.videlꝫ ꝙ licet ꝑlat⁊ tẽpore sui ingressus reperiat bona eccl'ie al's solita infeudari poterit infeudare sicut fecisset ꝑdecessor suus per rationes ibidẽ positas ꝑ bal.Nisi vt dicit essent incorꝑata ecclesie ꝛ facta de mensa vt dicit ipse habetur per do. in.c.vt sup.extra de reb⁊ eccl'ie nõ alienandis.ꝛ per gl.in cle.preallega.in qb⁊ dicsit doct.ꝙ qñ percipit eps vtile dominiũ dicit̃ de mẽsa vt ibi q꞉ tũc inconsulto papa infeudare nõ posset ita ibi dixit andre.de ysarnia i.d.c.ſ.q̇ feu. dare nõ possunt.vbi tenet ꝙ licet ꝑdecessor nõ dedisset in feudũ illud qd solitũ fuit infeudari nihilominus possit successor dare ar.notatorũ in.l.cũ de consuetudine.ff.de legibus.nisi a predecessore immediate fuisset illud feudũ receptũ in mẽsam suã ꝑ.xxx.annos quoniã tũc esset inducta cõsuetudo nõ dãdi ꝛ iste sunt opiniones doc.in hac materia scribentiũ. Sed si dicta domino rũ.doc.ꝛ iura q̄ ipsi allegãt certe ꝯsiderentur videntur om̃s sentire id qd sonat glo.archi.ꝛ dñs cardi.florẽtin⁊ videlicet ꝙ si illa bona solita infeudari reuertant̃ ad eccl'iam ꝛ nouus prelat⁊ reperiat de mẽsa eccl'e sue lꝫ sint solita infeudari et tenuerit per certum tempus saltim per annum ꝺm archi.et cardi.floren.immo etiã sine temporis prefinitione dummodo fuerit reducta ad mensam ꝛ scripta cũ alijs bonis de mẽsa ꝺm bar.bal.ꝛ ia.de aluerotis in locis prealle.ꝛ tunc non poterit illud nouiter infeudari.Et dicũtur ꝛ presumũtur in dubio esse de mensa ecclesie ꝺm inno.hostien.do.cardi.florẽ.ꝛ doct.in c.vt super preallegato quo casu nõ potest inconsulto romano pontifice eps infeudare ita oẽs sentiũt.Et in isto casu in quo sum⁊ q꞉ apparet ex discursu dicti ꝑcessus ꝙ dictũ castrũ de balmis fit solitũ infeudari lꝫ apparet ꝙ dict⁊ dñs eps deodat⁊ de stagno eps tricastrieñ.infeudãs tenebat in mẽsa ꝛ cũꝫ alijs bonis ecclesie sue dicẽdũ est ꝙ dictus dñs eps deodatus nõ potuit infeudare[a] dictũ castꝝ de balmis dicto bastardo de q̄ralio icõsulto romano pontifice ꝑ textum in.d.c.vt super de rebus eccle.alienan.vel nõ.Que dicatur mensa ꝛ quid appellatione mense contineatur vide tex.glo. ꝛ bartho. in.l.cum pater.ſ.mẽse.ff.de le.ij. Que res dicant̃ eẽ de mẽsa epi vel abbatis vide inno.in dicto.c.vt super ꝛ ponit remittẽdo bartho.in aucten.q̄ rem.C. de sacrosan.eccle.ꝛ vide gl.ꝛ iohan.an. in clemen.de exceſ.prelatorum super b verbo ad mensam[b].

¶ Questio.clv.

¶ Si in feudatione reperiat̃ aliquid datum in recompensam an talis cõtractus dicatur feudalis vel permutatio.

Et ita vt in ꝓxima precedẽti decisione continet fuit ꝯclusũ ꝑ dictos dominos doc.i casu iquẽ dict⁊ ꝯctus de cuius reuocatiõe in.d.ꝑcessu agebat̃ fuisset mere feudalis.Sꝫ aliq̇ ex dictis dñis doct. opinãdo dixerũt hoc casu dictũ cõtractum nõ fuisse feudalẽ.sed potius fuisse cõtractũ permutationis cũ ꝑ dicto castro de balmis dictus bastard⁊ de q̄ralio tradiderit in cõpensaꝫ dicto epo deodato bona que habebat in sancto restituto ꝛ in certis alijs locis. Quia ꝺm naturã feudi nõ conceditur feuduꝫ c ꝑmio lꝫ grã[c] vt sunt iura vulgata et cũ natura feudi de qua in ipso ꝯtractu fit mẽtio alterari ꝛ conuerti potuerit in cõtractũ ꝛ naturaꝫ permutationis. ar.l.vbi ita donat̃.ff.de donati.cã mortis.ꝛꝑ consequens nõ fuit opus cõsensu pape qui requiritur in infeudatiõe rei eccl'ie nõ solita infeudari.vt dixi.s. q.cliij.in ꝑn.Sꝫ hoc casu sufficere debuit tractatus ꝛ cõsensus capituli ꝑut in q̄cũꝙ alia alienatiõe vt plene scripsi.s.q.cxlix.Et istd fuit vnũ fundamẽtum quare fuit lata sententia absolutoria super dicto ꝑcessu pro dicto domino de targe reo.

Questo.clvj.

¶ An res min⁊ vtiles ꝛ onerose ecclesie possint aliẽari absꝙ aliq̄ solẽnitate.

Lia cõclusio fuit i dicto ꝑcessu ꝙ licitũ ẽ tã ꝺm tex. glosã ꝛ doctores alienare res ecclesie minus vtiles vl' q̄ sũt onerose eccl'ie ꝛ q̄ plus icõmoditatis afferunt ꝙ cõmodi d tatis etiã sine aliqua solennitate[d] ꝺm dispositionẽ vniuersitatis consilij

iac.de alue. in preal.c.in ij.col. in.Ꝟ. ex qua glo. elicius duas conclusiones ibi: sed tu melius ꝛ subtilius de benefi.fra. in vsi.feu.ꝛ ex hoc patꝫ solutio presentis questionis.naꝫ dare pecuniã aliã vel rem pro feudo acquirẽdo nõ est cõtra substantiã ꝯtract⁊ feudalis et sic non transit in alium ꝯtractũ obstante quoꝙ verboruꝫ significatione.q̄ id non patit̃.facit qd legitur ꝛ scribitur in l.cũ ꝑcario. ff.de preca rio.vide.d. bar.in.l.vbi ita donatur j.oppo.ff.d dona.causa mortis.

d ¶ Siue solẽnitate. alienatõ rei ecclesiastice facta.sine iuris solẽnitate valet.si sit

agatēsis relati in.c.terrulas.⁊ in.c.itē domꝯ.xij.q.ij.⁊ in.c.fugitiui.⁊ in.c.cuꝫ liceat eadē cā⁊.q.glo.j.in summa eadē a cā⁊.q.⁊ idē hugo.⁊ archi.[a] Idē tenēt inno.host.hen.bohic.d.frā.d zabarel.cardi.floren.in.c.nulli extra de re. eccle.nō alie.idē hosti.in summa eo.ti.§.ex quibus .ver.v.cā incōmoditatis. idem glo.in.c.j.extra de his que fiunt a prelato.nam glo.sequitur ibidē hosti.⁊ cardi.florē.dicentes: ꝙ epi possīt alienare domos etiam in ciuitatibus existentes que sunt maioris oneris q̄ꝫ vtilitatis ⁊ maioris incōmodi q̄ꝫ cōmodi.ideꝫ tenuit federi.de senis in suo cōsilio.ccccij.in quo consilio dixit ⁊ consuluit vt refert card.florē.in .c.j. extra de his que fiunt a p̄lato.ꝙ prelatus q̇ iurauit non alienare inconsulto papa pōt alienare dādo in emphitheosiꝫ rē exigui valoris. Qꝛ iuramētum nō debet extēdi ad grauamen eccl'ie nec ad id qđ est in detrimentum eccl'ie.ideꝫ tenet do.an de butrio in.c.j.extra de his que fiunt a prelato.vbi dicit ꝙ docto. dicunt ⁊ tenent ꝙ ep̄s pōt alienare domos ecclesie que sunt minoris sumptꝯ quam redditus sine alia solēnitate idē tenet hosti.in summa de his que fiunt a prelato.sine consensu capi.in.§.⁊ in quibus. etiam dicit non requiri consensum sui capituli.in alienandis rebꝯ eccle.qui sunt magis onerose q̄ꝫ vtiles ⁊ sic cum dictum castrum de balmis ꝓbetur per testes ꝙ tp̄e dicti contractꝯ erat magis onerosum q̄ꝫ vtile bene potuit ꝑ modum per quē alienari ⁊ sup h' aliq̇ ex dictis dominis doctoribus opinādo circa diffinitionem dicti processꝯ dixerūt dictū contractum valuisse.

Questio.clvij.

An in ꝯtu alienatiōis rei eccle.inspiciat tp̄s ꝯtus vl' si debeat īspici tēpus quo res ad magna fertilitatē fuit reducta diligētia ⁊ facto acq̄rētis.⁊c.

Otanter supra in preceden ti questiōe dixi de tp̄e ꝯtꝯ qꝛ in ꝯtibꝯ hmōi alienatio nū factarū per ecclesiam in b spicit tp̄s ꝯtus [b] An ecclesia sit lesa tp̄e ꝯtus vel ne. Et nō inspicit an post ꝯtū res sit reducta ad magnam fertilitatē diligētia acq̄rētis multū vtilis ⁊ fructifera.ita decidit gl.iūcto tex. in ꝓpria materia in.c.ad anres. de re. eccle.nō alie.⁊ gl.iūcto tex.in.c.cū dilecti.in ꝓpria materia de emptio.⁊ vē.facit glo.nota.in.c.dudū.extra de eletti. etiā tenet inno.in.c.cū dilecti.⁊ hostiē. post eū extra de empti.⁊ vē. idē tenet host.in.d.c.ad aures. vbi dicit ꝙ tp̄s contractus inspiciendum est si ecclesia dicat se lesam ꝓpter alienationeꝫ quā fecit ita ꝙ si res alienata sit multū meliorata hoc nō considerabitur ne agri cultores ⁊ emptores suam diligentiā et laborem deperdant.facit tex. cū ibidem no.per eundem hosti.in.c.j. de resti.in integ.ita etiā tenet cardi.flor. ⁊ d.an.de butrio.in.d.c.ad aures.⁊ in.c. cū dilecti extra de empti.⁊vē. Idē etiā tenet raymundus in summa sua de casibus in titu.de vsu. Et ista ē cōis opinio canonistaꝝ in rebus eccle. ⁊ idē in rebus ꝓphanis ⁊ plenꝰ ꝑ doctores in l.ij.C.de rescin.ven.⁊ facit glo.in.c.cuꝫ causam extra de testi.quā glo.ibi commēdat singulariter dn̄s meꝯ dn̄s iohā. de crassis ꝓut sub eo reportaui in suis lectionibus dū legeret taurini dictū.c. cū cāꝫ. Et ideo licꝫ dictū castrū de balmis sit.nunc bonū ⁊ vtile per diligentiā dicti domi de tniarge rei vt dicūt testes. Non tamen propter hoc debet cōsiderari illud tempus pn̄s sꝫ tēpus cōtractus ⁊ in hac opinione fuit maior pars dictorū doctoꝝ.q in deliberatione dicti processus interfuerunt.

Questio.clviij.

An terre ecclesie q̄ sunt inculte ⁊ hermes possint ꝑ p̄latū cū solēnitate de q̄ s̄.q.cxlix sit mētio dari in feudū vel emphiteosim perpetuam ⁊c.

Lia ⁊.xj.cōclusio fuit facta ꝑ dictos dn̄os docto.in decisione dicti ꝓcessus castri de balmis ꝙ terre ecclesie q̄ sunt inculte ⁊ hermes possunt per prelatū cū solennitate de q̄ dixi .s̄.q.cxlix. dari in feudū ⁊ emphiteosim perpetuam.[c] iste est tex.in.c.ad aures extra de rebus ec.nō alie.⁊ ita.⁊ etiā dicunt et tenent. Innocen.⁊ Hostien.in dicto c.ad aures vbi dicit Hostien.ꝙ equuꝫ et iustum est ꝙ talis alienatio fieri possit ne alij a similibus retrahantur sed potius inducantur ad meliorandum res hermes ecclesie.ita tenet etiaꝫ cardina. Floren. ⁊ dominus anthonius de butrio in dicto.c.ad aures.dummodo tradatur res hermes ⁊ inculta vt reducatur ad culturam ⁊ q̄ inculta non afferebat tantum vtilitatem sicut quādo est culta quia si inculta afferret tantam vtilitatem ecclesie sicut post culturam nō posset alienari vt ibi ꝑ eos ⁊c.

vtilis eccl'ie vt ꝑ doct.et dn̄m abba. sicc. in.c.j.d his q̄ fiūt a prela. et est in electione eccl'ie an velit stare huiusmodi cōtractiui. vt i.c.j.per gl. in versi. sede vacā.aliqđ inno. et do. inno. in predi.c.j. de his q̄ fi.a p̄la.vbi auteꝫ resesset parua alienatō facta ꝑ prelatū sine cōsensu capituli valeret indistincte vt vr̄ innuere.d.inno. i pre.c.j.d his q̄ fi.a prela. sed ꝫm do. abba.vr̄ exigi tacitꝯ cōsensus i alienatione perpetua rei parue.vt ipse sentit in iā dicto .c.j. i fine de his q̄ fiunt a prela.⁊ in.c.ij. eo.titu

a Archidi.istđ videt esse veruꝫ in rebus inutilibus ꝑuis longe postis secꝯ autē in magnis rebꝯ lꝫ inutilibus vel lōgis positis que quidem circa debitā solennitatē alienari nō possunt.ni si forte magna imminēte necessitate vt sentire videtur do.archi. in c. terrulas. xij.q.secūda

b Tēpus cōtractus. istud expsse tenet do. in no.in.c. ad aures in gl. sua in versi. tūc possunt extra de re. eccle. alienā dis vel non.

c In.c. ad aures casus auteꝫ ꝑ ut hic ponitur videtur esse de indubitato. vel saltem decisus ꝑ ea q̄ dicta sunt.s. in .q.clvj. sꝫ p̄al.c.ad aures pōit casum magis dubitabiliē videlꝫ ecclesia dedit silua reducendam ad culturā ⁊ ea reducta ad culturā concedetur reducēti i emphiteosim. in hoc quidem dubito respōdetur ibi in littera d fieri posse.

itaque [illegible] p. 323 n. 1 cons[illegible] H. 18 c. 2 [illegible]

[illegible] salvo sendo os bens tão esteriles et ba[illegible]

❡Questio.clix.

❡An teneat contractus alienationis rei ecclesie fact⁹ cū solēnitate debita vt sit necesse prius contractum rescindi per restitutionem in integrum enormiter lesa anteq̄ res possit vēdicare. Et an talis cōtractus nullus prebeat cāz prescribendi ⁊c.

Duodecima conclusio facta fuit in decisione dicti processus q̄ alienatio rei eccl'ie facta cū solēnitate de q̄ in.c.sine exceptione ⁊ in.c.dudū licet cā alienatiōis non subsit vel ex ea alienatiōe ecclesia sit lesa. Tn̄ tenet cōtract⁹ ᵃ licz postea rescindatur p restitutionem in integrū ita tenet gl.in summa in fi.xij.q.ij.ita etiā tenet glo.iuncto.tex.in.c.j.extra de restitutione in integrū facit textus.in.c.ad nostrā iuncta glo.ibi innocen.hostien.cardi.flo.⁊ an.d butrio extra de rebus eccle.non alie.qn̄ videlicet in contractu alienatiōis ecclesie seruatur forma licet enormiter ledaꝛ ex illo contractu tn̄ tenet cōtractus.⁊ sic cū in isto cōtractu alienatiōis dicti castri de balmis fuerit seruata solēnitas ad hoc requisita de qua dixi.s.q.clix. Dicendum est contractum tenere immo plus dicunt docto.in.c.j.et in.c.ij.extra de his que fiunt a prelato.q̄ alienatio per prelatum facta sine consensu capituli non est ipso iure nulla si ecclesia velit postea eam ratam habere ita tenet Inno.in.c.j.⁊.ij.preallega⁹tis ⁊ hosti.in.c.fi.ne sede.vacante.⁊ in capi.j.ij.⁊.iij.extra.de his que fiunt a prelato.vbi recitat opiniones ⁊ tenet q̄ valet contractus per epm̄ seu prelatū factus sine ꝯsensu capituli qꝛ aliter non rescinderetur ⁊ tamen rescinditur in.c.si qua de reb⁹.xij.q.ij.idem tenet ipse hosti.in.c.j.extra de his que fiunt a prelato vbi dicit q̄ alienatio per prelatum facta sine consensu capituli non est oīno irrita.qꝛ sic non posset ratificari. Et tamen ratificari potest p.c.j.⁊ iij.extra de his que fiunt a prelato.idē tenet de zabarellis ⁊ antho.de butrio in.c.j.⁊.iij.⁊.c.cum nos extra de his q̄ fiunt a prelato.et idem dominus ant.de butrio in dicto.c.j.ne sede vacan.dicentes q̄ considerato tempore contractus est nullus sed habendo respectuz ad tempus futurum in quo capl'm potest ratificare non est null⁹ et ibi prosequuntur p longa v̄ba d quo ibi plene p eos plus dicit hosti.quem sequiꝛ dominus antho.de butrio.q̄ alienatio p p̄latū sine cōsensu capituli facta adeo tenet q̄ prestat causaz prescribendi et confert titulum prescribendi per textū extra d iure patro.vbi bon⁹ casus iuncta gl.que vult q̄ ex alienatione facta per laycum de re.ecclesie sine autorita te epi̅ et consensu capituli non pōt donatarius retinere nisi prescriptione lōga sit tutus.ergo ille titulus inualid⁹ sicut ibi sentit glo.dat causam p̄scribēdi et ibi dat tres solutiones gl.et ino.addit duas et host.eas sequitur et do.cardinalis flo.et antho.de butrio.qui addit vnam solutionem quam tenuit et disputauit florentie vt ipse refert et ibi est maxima difficultas in soluendo contrarium per glo.formatū et in seruādo text.dicti.c.cura. Et iste est ver⁹ intellect⁹ illius.c.cura.de iure p̄ro.per doc.cōiter approbatus q̄ lz ad trāsferendū plenum ius nō sufficiat solus cōsensus epi̅ sed requiraꝛ cōsensus capl'i tn̄ ad causandū prescriptionē sufficit consensus epi̅ quē intellectum sequiꝛ ino.hosti.io.an.et hen.bohic et anto.de but.in dicto.c.cura. Sed in isto cōtractu facto d dicto castro de balmis nō solū iteruenit ꝯsensus epi̅ alienātis q̄ sufficit ad causandū p̄scriptionē vt proxime dixi lz etiā interuenit tractatus et consensus capl'i vt p3 instrō dicti cōtractus ergo sufficit dict⁹ titul⁹ ad causandū p̄scriptionē. Sed iuxta p̄missa quero nunq̄d ēptor h3 actionē ꝯ p̄latum alienantem rem eccl'ie indebite ᵇ ad repetitionē p̄dij vide inno.ᵇ i.c.si quis de re.eccle.nō alie.vide etiā3.j.q.ccv.de illo q̄ tenuit rē feudalē tanq̄ alodialē an pdat p̄cium ⁊c.

❡Questio.clx.

❡An i alienatiōib⁹ i q̄b⁹ reqriꝛ ꝯsensus capl'i d̄beāt vocari cano.absentes.

ᵃ ❡Tenet contractus vt plenius liqueat de hmōi iuris articulo est,dicendū q̄ alienatio de re.eccle.facta cōtra debitā formā est nulla ipso iure licet facta fuerit in casu concesso:vt.xij.q.ij.sine exceptiōe. Sz si facta forma seruata ⁊ in casu cōcessa tenet de iure ar.extra de his que fiunt a prela.sine consensu capituli cū nos.⁊ de emptione ⁊ vendi tione:cū dilectus.et.c.cū cā:lz si dānosa fuerit eccl'ie r̄scinditur per bn̄ficium restitutionis.vt extra d in integrū restitutiōe.c.j.sed si dolus det cāz ꝯctui puta dolo iducitur eccl'ia vt vēdat ⁊ vēditura non erat tūc ipo iure non tenet ꝯct⁹ vt ff.de dolo.l.elegāter.ar.xij.q.ij.quisquis eps̄ in fi.⁊ d rerum pmu.cū vniuersoꝝ.si vero dol⁹ incidat in cōtractū:vt qꝛ ecclesia spōte vēdidit.qꝛ venditura erat lz circūuēta ē in p̄cio qꝛ minori p̄cio vēdidit q̄ res valeret ⁊ h̄ per circūuentionē emptoris tūc t3 ꝯctus lz agitur vt eccl'ia nō decipiaꝛ.vt.ff.d act.empt.⁊ vendi.l.iulianus.§.si vēditur vbi autem ecclesia deciperetur vltra dimidiam iusti precij agitur de iure communi vt extra de emptione et venditione cum dilecti ⁊.c.cum causa.⁊.C.de rescin.ven.l.rem maioris ita forma liter.iuquit do.go fre.in summo de rebus eccle.alie.vel nō.in.ij.col.inver.⁊ no.q̄ solēnitās ibi alienatio facta.

ᵇ ❡Inno.qui in dicto ca.si q̄s format hanc q̄stionē ⁊ respondendo dicit q̄ emptor habet actionē ex ꝯctu aduersus p̄latum vendentem ad precium reddendum vbi tradit modū ⁊ formā petēdi.

Alia ⁊.xliiij.decisio fuit in dicto processu castri de balmis facta videlicet ꝙ in alienationibus rerum ecclesie in quibus requiritur consensus capituli et canniocorum capituli sufficit vocare p̄sentes [a]. Nec est necesse expectare consensum absentiū ſʒ sufficit consensus p̄sentiū ita cōcludūt inno.⁊ hosti. in.c.j.extra de his q̄ fi.a p̄lato sine consensu capituli.idē ibidē tenet henri.bohic.idē dñs cardi.flo.dicto.c.j.in vltima sua qōne quos sequit̃ antho.de butrio ꝑ regulam positā per glo.in.c.p̄sentium extra de testi.que dicit ꝙ absentes non debēt vocari nisi in tribus casibus ibidēʒ expressis inter quos nō est ista ⁊ sic non fuit necesse ꝙ in dicto contractu castri de balmis vocati fuerint canonici absentes sed sufficere debuit consensus tunc ibi presentium.

¶ Questio.clxi.

¶ In prescriptione contra ecclesiam q̄tum tempus requiratur.

Vlterius in diffinitione dicti processus castri de balmis fuit alia dcisio facta super eo videlicet aliqui visi fuerint tenere ꝙ ī materia feudali contra ecclesiaʒ in prescribendo rem ecclesie que datur in feudū requiratur tantum tempus cuius initij memoria non existat in contrariuʒ vt tenet glo.quarta qui feudum dare possunt. Alij vt azo. ꝙ sufficiunt.xxx. anni.[b] Alij vt iaco.de bel.visu in ca.j.qui feu.dare pos.dicit ꝙ requiruntur xl.anni.alij vt nicolaus de neapoli.d.c.j.qui feud.da.pos.dicit ꝙ sufficiunt.xxx.anni cum infeudatio nō fit si oīno alienatio cū remaneat dominium directū per qd̄ vtile pōt cōsolidari ⁊ reuerti ad ecclesiam. Sed postea superuenerunt bal.⁊ iaco.de aluerotis doctor.nouissimus actu legens de p̄nti in vniuersitate padue q̄ in dicto.c.j.qui feu.dare possunt istas varias opiniones concordare voluerunt. Sic distinguendo: aut infeudatio seu alienatio rei ecclesie est manifeste dānosa ecclesie ⁊ tunc requiritur tātū temp⁹ cuius initij memoria non habet̃. Et ita intelligat̃ dicta prima opinio ſm gl.s̃.in prin.allegatā aut est manifeste vtilis ⁊ sufficiūt.xxx. anni ⁊ procedat opinio nicolai de neapoli. Aut ē dubiū ⁊ tūc reqrunt̃.xl.anni. Sed omissis istis difficultatibus ⁊ subtilitatibus vera cōclusio tam antiquorum q̄ modernoꝝ est ista scʒ ꝙ contra ecclesiā nisi sit ecclesia romana currit p̄scriptio.xl.annoꝝ. Ita dicunt ⁊ tenent doc.in auc.quas actiones [c].C. de sacrosanc.eccle.per illā auten.⁊ canoniste in.c.de quarta ⁊.c.ad aures ⁊ ca. illud ⁊.c.quia iudicante [d] extra de prescriptionibus ⁊ in.c.curia extra de iure patronat⁹. Et ista est vera conclusio etiam in materia feudali.licet aliq voluerunt dicere ꝙ contra ecclesiaʒ.in materia feudali sufficiunt .xxx.anni. ꝑ c.si quis.per.xxx.si de feudo fuerit controuersia vbi si vasallus possiderit per xxx.annos feudum dñs postea sibi nō potest mouere controuersiam sed feudi consuetudines locum habent in rebus ecclesie vt in.c.j.⁊.ij.extra de feudis ⁊ ita ibi tenēt docto.hosti.⁊ cardi. flo.bald.⁊ iaco.de aluerotis in.c.j.qui feudum dare possunt. Tū quicquid sit communior opinio est ꝙ requirunt̃.xl. anni. Sed per dictum ꝓcessum.apparet ꝙ deducto tp̄e [e] quo vixit dominus ep̄s deodat⁹ infeudās dict⁹ dñs de targe reus dictū castrum tenuit et possedit tam ꝑ se q̄ per eius p̄decessores a quibus in hac parte causam habʒ dictū castrū de balmis q̄draginta imo quadraginta q̄ttuor annis ⁊ vltra āte litem huiusmodi mota igit̃ ⁊c. De prescriptione contra ecclesiam romanam ⁊ ecclesias sibi immediate subiectas vide que scripsi.s̃.q.xxxvj.

¶ Questio.clxij.

¶ An vasallus possit feudum alteri infeudare vel aliter alienare sine consensu domini. Et hoc casu cadat res feudalis in commissum ipso iure vel per sententiam.

Vit etiam conclusum in diffinitione dicti processus castri de balmis ꝙ licet iure antiquo nouo ⁊ nouissimo vasallus sine consensu domini possit feudū suum alij infeudare vt est text.in.c. j.si de inuesti.feu.controuer.fue.§.fin. ⁊ in.c.j.q̄liter olim feudū poterat alienari.§.j.⁊ in.c.j.ꝑ quos fiat īuestitura §.ſʒ etiā res ⁊.c.bñficiū si de feudo controuersia fuerit.⁊ d̃ lege corradi.c.ij.§. fil'r.⁊.c. imperialē de ꝓhi.feu.alie. per federi.§.illd̃ quoq̄ p̄cipim⁹.⁊ ita tenēt glo.[f] iac.de bel.visu d̃ Nicola⁹ neapoli bal.⁊ ia.de aluerotis in locis p̄allegatis. Ita etiā tenēt glo.hosti.vincen

a ¶ Presētes qd̄ autē cōsensus tm̄ partiū ⁊ nō absentium sit reqrēd⁹ ī alienatiōe rei eccl'iastice videtur expresse sentire do.inno. in prealleg. c.j.⁊ ibi.do. abb.de.his q̄ fi.a prela. sine ꝯsensu.

b ¶ xxx.anni hmōi autem prescriptio.xxx.anno.etiam in priuato.nō haberet locū si mō is causaʒ ignorauerit quia ciuil'r possedisset ita sētire videtur dñs ioh.an. ī addi.spe. d̃ feu.in p̄n. j.col.ī versi. iac.veronē.

c ¶ In aut̃. q̄s actiones ⁊ ī.l.fi.⁊ ibi do.⁊.d.bar. e.ti.C.d̃ sac. san.eccle.

d ¶ Et.c.indicāte. Et ī c.ad audientiā ⁊ ibi.docto.eo.ti.de prescri.⁊ istd̃ ē veꝝ ꝙ.xl. ānoꝝ p̄scripto.⁊ nō minor reqrit̃ ⁊ sufficit ꝯ ecclesiā nisi lata snia ēt iniusta victor possedisset. xxx.annis. xvj.q.iij.inter cetera.§ item si de rebus.et ibi dñs archid. ī gl.immo p̄scriptio.

e ¶ Deducto tp̄e.hoc ideo dicit q: tp̄e p̄la.male alienātis nō currit p̄scriptio sed post ei⁹ mortē īcipit currere: vt formaliter.di.do.archidi. xvj.q.iij.p⁹ q̄ngentos.

f ¶ Gl.sputa q̄ feuduʒ alie.qd̄ itcl'ige veꝝ dñ'mō nō infeudet ecclesie: q: tūc deterioraret̃ cōditio prioris dñi vt dicit dñs fely.in di.c.que in ecclesiaꝝ.in xxvij.col.in gl.inver.feudū circa pri.

tius Jo.an.hen.bohic.& cōiter doc.in c.quē in ecclesiarū extra de ↄstitutionibus.tū vasall⁹ irreqsito dño rē feudalem vēdere nō pōt lȝ olim de iure antiquo posset necessitate suadēte vsq̧ ad mediā ptē etiā ignorāte dño vt in.c.j. qbus modis feudū admittaẛ in.§.rursus.hodie tū vasallus nec partē nec totū feudū irreqsito dño pt alienare.qḋ si vēdat dño irreqsito cadit ipso iure a feudo & aperiẛ feudū dño vt dicit tex. in.c.imperialē.§.habito.de phib.feu.alie.per fede.& in.c.impialis.de phib.feu.alie.p lothariū.& ita tenēt canonista ste post gl.a Inno.hostiē.card.flo.& do.an.de butrio.in.c.ij.extra de sen.& doc.in.c.que in ecclesiaȝ extra de ↄstitutionib⁹.& spe.in ti.de feu.§.qm̄ ver.xxx.& ibi ioh.an.in addi.idē tenent legiste videlȝ iac.de alverotis in.c.si qs miles de feudo sine culpa nō admittēdo vbi dicūt ꝙ cadit ipso iure nec reqritur aliqua snīa.Idem tenēt glo.iac.ardizone.nicolaus de neapoli.bal.& iaco.de alverotis.in.c.j.ḋ phibita feudiali.p lothariū.& i.c.imperialē ḋ phibita feu.alie.p fede.qḋ verū puto si p̄ textu talis venditiōis sequaẛ traditio aliter non aperiẛ feudū vt pbat tex.de phibita feu.alie.p fede.in.c.imperialē in.§.callidis.ibi dum dicitur & in alios transferunt &c.& ita etiā tenet pe.iac.i tit.de ac.in rem.que p re feudali ↄpetit.& idē puto in re emphyteotecaria q̄ si vendaẛ & nō sequaẛ traditio nō committiẛ vt plene dixi.s.q.cj.Sed quid si vasall⁹ alienat & tradit & postea recuperat se an euitet penā cōmissi.doct.vbi b supra dicūt ꝙ nō b ḋ materia iuris emphyteotecarij in alijs terminis etiā tetigi.j.q.cccccxxv.& q.xlvj.

a Post gl.videlȝ in ꝟ.alienare.& ibi do.hodof.in sum.titu.de feudis in ver.amittitur.

b Post ea recupat ꝙ nō.ḋ hoc est tex.rotūdus in ca.j.quid iur.si post alien.feud.vasal.ad recupe.

c Nō al's nec alio.bñ addunẛ hec ꝟba q2 illa ꝟba saluo iuř dñi nō sufficerēt ad euitādū penaȝ cōmissi.qḋ innuere videẛ dñs ioh.an.post host.in c.ea te.ij.colū.in ver.asserens extra de iureiu.et istud expsse dicit.d.bal.in.c.j.i.§.fi.in vl.colū.in ver.sȝ pone ꝙ pr̄ q̄ fuit p̄ma cā bñ.amit.qḋ eq̧

Questio.clxiij.

Si vasallus vendat rem feudalem sine cōsensu dñi an euitetur cōmissum si i instrumēto venditiōis dicatur saluo iure domini &c.

Sed ƀm iura feudorum tradunt doc.remediū vasallo ad euitandum cōmissum si vendat rem feudalem dño irrequisito.puta si vasallus vendēs dicat in instrumento venditiōis hec verba vendo vobis tale feudum saluo iure c domini & nō al's nec alio c modo: quia tūc licet vendat & tradat nō cadit a iure feu.ita limitat bal.& post eū ia.de alverotis in.c.j.que fuit pria cā beneficij amittendi quos sequiẛ do.cardi flo.in.c.ij.extra ḋ feu.in.ij.oppositio.vbi dicit ꝙ illa verba importāt ꝙ nō intendit alienare nisi possit:& equitas suadet maxie in casu isto vbi agiẛ de pena alienātis vt fiat mitior interp̄tatio iuxta.c.in penis.ḋ re.iu.lib.vj.& c.eā te.extra de iureiu.vbi plene p card.flo.Et facit ratio ƀm eundē do.cardi.flo.in.d.c.ij.q2 isto casu qū vendiẛ cum clausula saluo iure dñi nō vr̄ dñs ↄtenni q2 illa clausula hȝ nisi dñs cōtradixerit idē tenet iac.de alverotis i.c.imperialē de phibita feudi alie.p federicū.videlȝ ꝙ nō priueẛ iuxta no.in simili in.l.siquidē.C.de exceptionib⁹ & per bar.in.l.j.C.de his pue bene noie.Idē etiā tenet pe.in ti.de actiōe in reȝ p re feudali in ver.Itē est notandū ꝙ si vasallus &c.reperiẛ etiā alia limitatio in hac materia videlȝ si vasallus vēdat & trāsferat sub ↄditiōe si pōt hoc facere de iure sine amissione iuris & p̄cij tunc etiā hoc casu nō cōmittiẛ vt dicūt iac.de adizone & post eū iac.de alverotis in.c.j.de phi.feu.alie.p fede.ar.ff.de acquir.pos.l.si me i vacuā & ita ibi ēt tȝ ḋ bar.Itē ēt si dicat d si dño placuerit ita determinat iac.in sum.sua ti.qbus mo.feu.amittaẛ sub rubricella si vendat sub ↄditiōe.Idē bal.in.§.hoc quoq̧.c.j.de succes.feu.p.l.si qs locuples de manu.testa.Idem iac.de alverotis in.c.imperialē in questione sua que incipit.Quero quid si vasallus vendat,& ideo cū instrumento venditiōis dicti castri de balmis facte p dñm de quelario dicto dño ḋ targe reo fuerūt apposita illa verba saluo iure dñi &c.Cōclusum fuit ꝙ ex hoc dictū castrū nō est cōmissum nec apertū dicto dño epo actori de iure feud.De hac materia & ḋ forma libelli sup cōmisso rei feudalis.vide infra.q.ccccliiij.

Questio.clxiiij.

Si vasallus nō p̄stiterit fidelitatē dño infra annū & diē an res feudalis casu cōmittaẛ ipso iure vel per sniam.

Tꝛia cōclusio in dicto [pro]cessu castri de balmis facta fuit.ꝙ si vasallus steterit per annum & dieȝ ꝙ nō petierit renouationē instituere nec fecerit fidelitatē amittit feudū p tex.i.c.j.i.p̄nci.q̄ fit p̄ma cā beneficij amittēdi & i.c.j.§.nulla & ibi gl.pulchra p quos fiat inuestitura & in.c.j.§.preterea.Et ibi gl.de phibi.feudi alie.p fede.Et ratio q2 pe

dē cū grano salis ē itelligēdū videlȝ nisi aliq̄ captio dñi posset iteruenire p corporalem traditionē puta castrum qḋ vix dñs recuperaẛ poterat ita pulchre dicit.d.bal.in.c.j.§.hoc quoq̧.v.col.ꝟ.sed pone ꝙ vendidit ḋ suc.feu.vel nisi ḋ facto fuisset cogitatū do.bal.in.l.j.xvj.q.C.de his q̄ pe.no:

d Si dño placuerit.An vasallus alienās feudū reseruādo bñplacitū dñi euitet cōmissum vide istū ↄsili.lviij.inci.ex facti narratione nu.ij.ꝟsi.ad scōm dubium.

a ¶ Bal. videlicet in.§.si vassalus τ ibi do.iaco.de aluer.in ver.q̄ro ad extra.τ vt ipsi dicūt est ratio q2 tex.preall e.§.si vassallus loquitur qñ p defectū generationis amittit feu/ dū.secus autē ꝓpter delictum τ culpā. quo cāu si amittitur ꝑncipale la/ mittitur ēt accessoriū τ h p.l.ij.C.ō iure emph. b ¶ Dic ꝙ sic.Et istud videt h̄re rō nē.ne q̄dem dño directo ius suū de/ trahatur vt ī sti de his q̄ sunt sui. vel alie.iu.in.§. dñoꝝ q̄dem ibi. Nec cui ꝙ hoim ius suū detrahi Nō obstat li.vj.ō imu. eccle.c.j.§. sane. ibi vel extra manū suam ponāt hmōi acq̄sita.Quia loquit in alio casu diuerso videlʒ collectaruʒ τ taliarū hic aūt loq̄tur dōne re naturali ipsi᷒ rei q̄ō īmutari nō ꝯgruit etiā p p̄missa. c ¶ Dubitant. Et recte ꝑpt iductionē p̄missorum. d ¶ Enormiter lesa. Dicit enim enormis lesio qñ est vl

regni ꝯsuetudines τ ad hoc facit tex. q̄ si milit hoc decidit ī alia materia ꝙ feudali i.§.certe τ ibi glo.τ io.fa.insti. de re.diui.vbi q̄ bona fide edificauerit in fundo alieno lʒ edificiū cedat fūdo. do.tñ fūdi nō pōt vēdicare fundū nisi ꝑus offert p̄ciū edificij al's exceptōe doli posset repelli. Ita tenēt andr.ō ysarnia bal.iaco.de aluerotis in.d.c.j.§.si vassalus preallegato.τ p illuʒ.§.idē tʒ hosti.in summa de feudis in.§. apud quē.ꝟ.sicu.p̄terea q̄s sequit bal. τ ia. de alue.in.d.§.si vassall᷒ τ dicūt ibidēʒ dicto doc.ꝙ ita seruat de consuetudine.de hoc etiā habetur p bald.in auk. excipit.C.de bonis q̄ li.τ in.l.fi.§.emptor.C.cōia de legatis . τ super rubri. C.de iure emphi.Circa hanc materiā a dicunt bal.a τ ange.quos sequitur τ refert Imo.i.l.seruat᷒.§. marcellus ff.de le.j.ꝙ si emphiteosis fuerit finita culpa emphiteote vt q2 non soluit canonēʒ vel nō fuit debite inuestit᷒ ꝙ tūc nihil poterit detrahere de meliorametis sʒ ꝯmodū melioratōis ꝑtinebat dño. ¶ Quero si res ēphiteotecaria fuerit alienata icapaci an dñs direct᷒ poterit petere poni i manib᷒ capacib᷒ b dic ꝙ sic b .vt p spec.in tit.de loca.§. nūc aliq̄ ꝟ.xvj.τ sequē.idē bal.in.l.cū q̄stio.C.ō leg.vide de h̄.q. ccccxxxviij. et ideo in diffinitiōe dicti ꝓcessus aliqui ex dominis doc.opinādo voluert dicere ꝙ dict᷒ dñs eps tricastrieñ.pōt repelli executione doli cum nō obtulit preciū edificij τ melioratiōis feudi dicto domio de targe reo.Tamē dubita c ui c in hac opinione residere cum ea que supra dicūt doctores loquant qñ feudū aperit dño.al's ꝙ ex delicto puta defectu agnatoꝝ vt recitaui supra circa pricipiū. Sed in casu p̄ntis ꝓcessus dictus dñs eps p̄tēdit apertionē feudi ex delicto siue dolo q2 dictum castruʒ de balmis fuit venditū p dictum de quelario dicto domino de targe sine consensu ipsius epi. Et ex eo etiam quia ipē de targe reus non fecit se inuestiri a dicto domino epo infra annū et dies igitur τc.Et videq̄ue circa hec dixi.j.q.cccccxxvj.

¶ Questio .clxx.

¶ Quādo dicatur ecclesia enormiter lesa in alienatione rei ecclesie.

tra dimidiā iusti p̄cij. Iustū aūt p̄ciū intellige idest equū sʒ eq̄tatē iudicis attēto eo q̄ō vr̄ cōiter equ ꝯm opi.vulgi vel ꝯm estimationē discretarū ꝑsonarum vt dicit

Alia dicisio fuit facta in cōclusione dicti processus castri de balmis ꝙ tūc in alienatione rei ecclesie dicitur d ecclesia enormiter lesa d qñ appet de lesione vltra dimidiā iusti p̄cij ea q̄ legūtur τ notātur p gl.in.c.ad no strā.extra de re.eccle.nō alienādis.et in.c.j.extra de resti.in integ. τ in.c.cuʒ dilecti.τ in.c.cū causā.extra ō emptio. et vēdi.τ ibi glo.τ doc.sed ex isto ꝯtra ctu de cuius reuocatiōe agit cōsidera to tp̄e contract᷒ qui debet cōsiderari per ea q̄ plene dicta fuerūt.s.q. clvij.τ cōsideratis depositionib᷒ testiū dicentium ꝙ dictū castrū de balmis illo tūc erat magis onerosum ecclesie ꝙ vtile et cōsiderato ꝙ quasi oēs testes dicūt ꝙ dictū castrū erat tūc ruinosuʒ τ hermū.τ cōsideratis etiā bonis datis in recōpensam ac etiā consideratis oneribus i custodia dicti castri ac retētio nibus in instrumēto dicte infeudationis declaratis p dictū dñm epm de odatiū infeudantē factis nō pōt dici dicta ecclesia lesa enormiter τ in hac opinione fuit maior pars dictoꝝ dñoꝝ doctorum τ licētiatoꝝ qui ī decisione dicti ꝓcessus interfuerunt.Et inde fuit lata sniā absolutoria pro dicto dño de targe reo dicta die.xvj.mensis februarij.M.ccccl viij.τc.

¶ Questio.clxxi.

¶ Si cōmissuʒ τ pensio possint simul peti per dominum directum.

Experio in quodā consilio recolende memorie dñi petri pape patrui mei incipiēte an lapso triennio τc.ꝙ ipse multum ample τ notabiliter declarauit in iure istud dubiuʒ videlicet.An lapso trieñio dñs direct᷒ possit efficacit petere cōmissum τ pensionē nō solutā cuʒ ꝓtestatione ꝙ recipiēdo vnū nō sibi p̄iudicet ad aliō.Et e vr̄ dicere ipē do.pe.pape e ꝙ sic.p.l. si p ēptorē al's ē.§.i.l.fūdo.ff.ō lege cōmissoria.τ bar.no.p illū tex. ꝙ vtrūq̄ possit petivt ibidē dicit bar.ꝯriū tñ tʒ ipē.ō.pe.pape.p ea q̄ notauit spe.i ti. locato in.§.nunc aliqua in versi. xxiij. et.xxvj.τ que notantur in.c.potuit.ex tra de locato. τ in.l.ij.C. de iure em/

do.bal. in.l. ca/ ij.col.j.i.iiij. τ vl.no. C.ō rescin.vē.et quo ad talē lesionē non restituit ecclesia sed ei subueniт iure cōi τ etiā cuilʒ vt p̄.l.ij C.ō resci.vē. vbi eēt in fra illā lesionē ceptatūc iure mioris ecc'ia restituit si repiatur enormit lesa vt p gl. hʒ iō dicit in c.pe.extra ō re.eccle.non alie. Enormis autē lesio estimatur arbitrio iudicisʒ i spectaꝑtite cāe τ q̄litate ꝑsonarū. gl.i ꝟ.diffinicrit isti.ō emp.τ vē. in.§. preciū do. bar. in.l. scio. ff. de in inte.restitu. e ¶ Dō sic. τ h opi.ē ꝟa τ optima rōne fundata q̄ō sic oñdit. Nā i hac spē sūt duo quorum q̄libet on᷒ suūvnū.s.ꝙ emphiteota percipit fruct᷒ vl' per eum stetit quominus perciperet ꝑpt q̄ō ad pēsionē

tenet: aliud ꝙ fuit in mora ⁊ in retentione pēsionis
soluēde ꝑ trieniū ⁊ ob hoc meret expulsionē si dño
placet. Res ergo ⁊ pena ꝓpter diuersas causas exi
gunt nec pena succedit loco rei. vt. ff. de arbi. si quis
rē. Utrūq; igit exigit. qr cū pena expulsiōis sit pe-
na legalis exigi potuit res pena. sicut euenit i refur
tiua ⁊ pena
furti.ff.d cō
di.furti.si ꝑ
fure. ij. re-
sponso. In
pēa aūt que
tionali non
sic.ff.de ac-
tio.emp.l.ꝓ
dia. Isto ꝑ
culdubio ꝓ
cedere videt
qn̄ dn̄s p̄io
deiecit em-
phiteotam
quo tūc po
test pēsionē
peter.ff.lo.
l.colon. et
col.ij.i aut.
de non alie.
autpmu.re.
eccle.§.scire
a̅nc ēphit o
tas.sed qn̄
pri9 pēsionē
recepit ⁊ tūc
auttēpispo
sterioris et
nō ē dubiū
qn̄ ēphiteo
ta expelli n̄
possit cū do
min9 recipiē
do pēsionē
posterioris
temporis iu
ri suo quo
ad hoc renū
ciare intelli
gat: lz ita lo
quit spe. i ti
tu. d loca.§.
nūc aliquo.
v.xxiij.⁊.xx
vj. Aut vero
tp̄is p̄teriti
⁊ tūc si reci-
piat pensio
nē simplr ⁊
nō expellet
q̄si purgata
sit mora.ff.

si quis cau.l.ij.facit.ff.de publ.⁊ vectiga.l.si.⁊ de eo
qd certo loco.l.si. Sin aūt recipiat cū ꝓtestatiōe sui
iuris ⁊ tūc deijcere pōt.ff.qbus modis pign.vel hy
po.sol.l.si debitor ⁊ hoc sentit specu.in p̄alle.§.nūc
aliqua.q.xxv. Sane quātū ad fruct9 ꝑceptos ab eo
tp̄e quo res incidit in cōmissum expulso emphiteo
ta a re ēphi
teotica dn̄s
iure experit
spec.in.d.§.
nūc aliq̄.qd
ne.x. Et ꝙ
vtrūq; vide.
lz ōmissuz ⁊
pēsio tp̄is p̄
teriti peti
possint pa-
riter ⁊ dam
nū in re da-
tū tz.d.spe.
i sepe dicto
§.nunc aliq̄
v.xj.ibi alij
tamē dicūt.
quā quidez
opi. ibidem
format do.
Joā.an. in
addi.q̄ inci-
pit hoc pla
cet.⁊ ꝑ hac
opi.facit qd
dicit spe.in
v si.xxxv.ibi
ia.ꝑ ⁊ bn̄ ⁊c.
⁊ hanc opi.a
ꝑte videt te
nere in ver.
xxv.ibi nam
⁊ si eū expel
let vellet ⁊c.

phi. Preterea dicit ipe d. pe. ꝙ vtrūq;
nō possit peti.facit ratio qr pena ōmis
si est cōditionalis.s.si nō soluat pēsio
per trienniū vt pz per.l.ij.circa princ.
C.de iure emphi.si bene inspiciat ⁊ ex
tra de locato.c.potuit.vbi gerūdiuuz
quis equipollet ablatiuo casui q̄ abla
tiuus resoluit in cōditionē.l.si qs ita.
§.si duo de sta.libe.⁊ de condi.⁊ demō
stra.l.a testatore.mō si dn̄s direct9 pe
tat pensionez cōmissuz si emphiteota
soluat pensionē etiā post trieniū defi
cit cōditio cōmissi cū ergo deficiat cō-
ditio ōmissi pz ꝙ nō potest petere cō
missuz nec obstat si dicat ꝙ iste emphi
teota fuit in mora q̄libet āno.qui a nō
soluit die statuto inter ipsos cōtrahē
tes. Et sic nō possit mora purgari ꝑ.l.
magnā.C.de cōtrahen.⁊ cō.sti.qr dies
interpellat pro hoīe vt ibidem ⁊.c.po
tuit.in si.extra de locato.qr illud est ve
rū ꝙ nō possit mora purgari qn̄ dies
⁊ pena sunt appositi ab hoīe qr tūc nō
admittitur purgatio more.vt.d.l.ma
gnā.⁊ ē ratio: qr qn̄ apponit ꝑ ōtrahē
tes dies ⁊ pena debitor potest sibi ꝓ
uidere ne currat dies ⁊ idō si dimittat
labi sibi imputet vt clare pz ꝑ dictam
l.magnā.in fi. Sed quādo dies est ap
positus ab homīe.sed pena nō est ap-
posita ab homine sed a lege vt in casu
nostre questionis tūc bene admittitur
purgatio more vsq; ad litiscōtesta. vt
no.per dy.in.l.si ita qs.§.scia.ff.d ver.
obli.⁊ per bar.in.l.si insulā.ff.eo.tit. ⁊
in.l.j.ff.d penu legata.⁊ est ratio ꝙ ad
mittat purgatio more in hoc casu qn̄
est appositus dies tm̄ ab homine ⁊ nō
pena lz debitor potuerit sibi ꝓuidere
Tamē qr lex subrogat sibi penā ōmissi
si nō soluat die statuto ab hoīe ⁊ per.l.
ex equitate ītroducta ē purgatio mo-
re: vt.l.si seruum.§.sequit circa mediū
ipsius.§.ideo nō mirū si penā quā lex
subrogat si etiā tollat per purgationē
quaz lex etiā introduxit.⁊ sic vna lex ꝑ
aliā legē tollat ar.de insti.leg.agn.tu-
te.§.fi.cū ergo in casu questiōis nostre
dies sit appositus ab hoīe ⁊ pena sub
rogat a lege pz ex p̄dictis ꝙ debet ad
mitti purgatio more ꝓut de hoc etiaz
tetigi.s.q.cxxiij. Cū ergo possit ēphi-
teota purgare morā etiā post trienniuz
saltim vsq; ad litiscōtest.vt supra dictū
est vel vsq; ad modicū tp̄s post trieni-
uz iuxta no.in.c.potuit.extra d le. pz
ꝙ nō pōt dn̄s petere penā cōmissi qa
quotiens lex subrogat aliquā penā ali
cui facto: vt puta solutiōi vel alicui fa-
cto: qr solutio est facti.iuxta.l.cōsilio.
§.fi.ff.de cura.furiosi.talis pena subro
gata ꝑ legē nō potest peti vt no. ꝑ gl.
expresse in.l.si quis ab alio.§.fin.ff.de
re iud.qr interesse dicit eē pena respe-
ctu soluentis sicut cōmissuz vt.ff.de eo
ꝑ quē factum est.l.j.§.si plures. Pre-
terea dicit ipse dn̄s petrus qn̄ ē in po
testate alicuius annulare aliquē actuz
si ex illo actu recipiat cōmodū nō pote
rit postea ānullare: vt.l.post letū.ff.de
his qbus vt indig.vbi fili9 exheredat9
potest ꝑ querelam annullare testamē-
tum si tamē recipiat aliqd cōmodū ex
illo testamēto non poterit postea an-
nullare vt ita ibi in ꝓposito post trien
nium in ꝑtāte dn̄i directi ē annullare
contractum ēphi. Si ergo aliqd cōmo
dū accipiat ex ēphiteosi nō poterit pe
tere annullare: ⁊ ita non poterit pe-
tere cōmissum ⁊ si petat cōmissum ⁊ an
nullet cōtractū nō poterit postea pete
re pēsionē. Preterea dicit ipse dn̄s pe
trus posito ꝙ talis pena posset peti i
libello tn̄ adhuc vtrūq; n̄ posset peti vt
vtrūq; cōsequat qn̄ dicit ipse tantum
oꝑatur tacitum q̄tū expressum.l.cum
qs.ff.si certū peta.lz si inter contrahē
tes fuisset expressa pena cōmissi si dicē
do solues, tm̄ ⁊ si nō soluas ꝑ triēniuz
ꝙ res cadat in cōmissum ꝑ exp̄ssionez
pene cōmissi trāsfusa ⁊ nouata eēt p̄ce
dēs dispositio: vt.l.ita stipulat9.in fin.
ff.d v̄bo.ob.⁊.l.obligationū fere.§.fi.
ff.e.tit.⁊ d penu legata.l.j.ergo patet
ꝙ vtrūq; non posset petere cū vna trās
fundat in aliā. Preterea ⁊ q̄nto dicit
ipse, mitius agitur cum lege q̄ cum ho
mine.l.celsus.ff.d arbitris.⁊ nota.in
capi.delentes.in fine extra de celebra.
missa.lz si ista pena esset apposita ab
homine non peteretur vtrunq; vt di-
ctum est ergo nec petatur vtrūq; quā
do pena apponitur a lege vt in casu p̄
sentis questionis ita dicit ipse domin9

petrus pape. Et s(ecundu)m hanc opinionē vi
di determinari. ¶ Iuxta hāc materiā
quero si dñs recipiendo canonē sine p(ro)
testatione renūciat cōmisso. glo. videt
voluisse ꝙ sic. in. l. ij. C. de iure emphi.
⁊ i. c. potuit. de loca. cu(m) qua ptransit
iohan. an. in. d. c. potuit dum remittit
ad ea q̄ dicit spec. in ti. de loca. §. nunc
a aliqua. in ver. xxviij. ⁊. xxv. [a] vide tn̄
distinctionē quā fecit ymola. in. d. c. po
tuit in sua repetitiōe in. xxvij. col. post
card. flo. ¶ S(ed) iuxta hanc materia(m) q̄
ro cessaui in solutione canonis dom(us)
mee dñs directus vult agere ad cōmis
sum: replico sibi ꝙ ipse tātundē debet
mihi. An hoc casu debeat locū cōmis
b sum dic ꝙ nō [b] q(uia) in penalib(us) fit ipo
iure compensatio vt pena euitetur. ar.
C. de compen. l. etia(m) alias regulariter
non fit compensatio ipso iure nisi op
ponatur. ista sunt verba pe. Iac. in ti.
de ac. in rem qui pro re emphi. qua ce
cidit in cōmissu(m) competit. circa prin.
ibi item est notandum ꝙ si ⁊c. ¶ Si
emptor rei emphiteotecarie non dicat
verum preciu(m) dño directo forte vt ipe
emptor min(us) soluat de laudemijs dño
vel vt forte dñs directus nō capiat ita
faciliter rem iure prelatiōis res ↄmit
c titur ⁊ cadit emptor a iure suo [c] ita
pe. ia. in ti. d ac. in rem gn̄alis libellus
ibi effectus q(uia) emphiteota ⁊c. Et sic ē
hic vnus casus in quo mendaciū puni
d tur. ¶ Si p(ro)pter guerrā [d] fiat remis
sio canonis doc. cōiter dicunt ꝙ sic ali
qui tn̄ distingunt aut durauit modico
t(em)pe aut duobus vel trib(us) annis vt ple
ne tractat de ymo. in. c. potuit. de loca.
in sua repetitione. xxxj. col.

a ¶ xxviij. ⁊ xxv. Uoluit allegare in versi. xxvj. ⁊ xxvij. ⁊ facit qđ habet in versi. xxix. ⁊ xxij. l(icet) ibi loquat in alio casu videl(icet) q̄n recipit pēsio posterioris tp̄is.

b ¶ Dic ꝙ nō. ita t(ame)n exp̄sse spe. i p. §. nunc aliq̄ ver. lxxix.

c ¶ A iure suo ⁊ ē rō q(uia) p(er)inde est ac si nō denunciasset vt dicit spe. in. d. §. nūc aliq̄ i versi. xcij.

d ¶ Pro p(ro)pter guerram videt distinguēdum an ēphiteo. suscepit i se p(er)iculu(m) casus fortuiti aut nō: p(ri)mo casu tenet secūdo nō. vel si cēsus d(e)bebatur ex fructib(us) non tenet. al's sic: domi. ioan. an. in addi. ad spe. i palle. §. nūc aliqua. v(er). xxxvij. i addi. q̄ incipit quid sit sterilitas vbi arguit p ⁊ ȝ ⁊ ppe

¶ Questio. clxxij.

¶ Si protestatio valeat ꝙ possit peti vtrumq(ue) videlicet pensio ⁊ commissu(m).

Vnuz aliud tetigit dict(us) dominus petr(us) pape in dicto suo consilio in precedenti questiōe mētionato. Uidelic(et) si domin(us) post triennium recipiat solutionē ca
e nonis seu pensionis cū p(ro)testatiōe [e] ꝙ possit petere cōmissum ⁊ econtra si recipiat cōmissu(m) sub protestatione ꝙ possit petere pensionem an valeat ista protestatio ⁊ videtur ꝙ sic. vt not. per specu. in titu. de locato. §. nunc aliqua ver. xxv. ⁊ not. extra d locato. c. potuit in glo. magna. ⁊ pro hoc facit dictum generale protestatio conseruat ius in futurum vt iuribus vulgatis. contrarium tamen tenet ipse dominus petr(us) pape ꝙ immo non valeat talis protestatio: quia dicit ipse si bene inspiciatur in materia protestationis est vna regula ꝙ protestatio conseruat ius in futurum tunc cum tale ius futurum ē possibile de iure exerceri per ipsu(m) protestantem seu consistit in potestate ipsius potestatis. Sed si tale ius futurū est impossibile de iure exerceri per ipsum protestantem seu non consistit in potestate protestantis tunc talis protestatio non valet nec conseruat ius in futurum. ista regula probatur sic dicit ipse dominus petrus pape. Certū est enim ꝙ impossibile est de iure ꝙ monachus habeat proprium extra de statu monachorum in ca. cum monasterium. modo pone ꝙ talis recipitur in monachum cum protestatione ꝙ habeat p(ro)priu(m) nunquid valet talis protestatio certe nō. vt not. ff. de vsu. ⁊ habitatione. l. p(er) seruum. §. j. ⁊ ibi est tex. et facit lex cum precario. ff. de preca. ⁊ not. per Iohan. andr. host. ⁊ alios docto. in. c. cu(m). M. ferrariensis extra de cōstitutio. Ad idem certum est ꝙ post litiscontesta. impossibile est de iure aliquid addi diminui vel mutari in libello iuxta not. in. l. edita. C. de eden. Modo pone ꝙ ille qui tradit libellu(m) protestatur ꝙ possit addere diminuere vel mutare vsq(ue) ad sententiam nunquid valet ista protestatio certe non valet vt habetur et nota. extra de fide instrumen. in. c. inter dilectos in glos. dicunt quidam ⁊c. Et ita patet p(ro)bata dicta regula ⁊ faciunt ea que ponit Bertho. in dicta. l. edita versic. quero dixi ⁊c. circa finem sue repetitionis et ibi notabiliter probatur per eum hec regula sic est in p(ro)posito pena cōmissi est conditionalis. vt dixi supra in p̄cedēti q̄stiōe sc(ilicet) si nō soluat p(er) triēnium ergo soluat ēt post triēniū vt i p̄cedēti q̄one dixi deficit cōditio. Si ergo est impossibile de iure habere aliquam actionem ad commissum patet ꝙ protestatio nō valet nec conseruat ius in futurum p(er) predictā regulā. Item si recipiat cōmissum dñs directus impossibile est de iure eum habere aliquam actionē ad pensionē nō solutā. Et est ratio q(uia) q̄n lex subrogat loco obligatiōis aliquā penā vel aliq̄d aliō tūc illa subrogatio dicit alternatiua perinde ac si debitor esset obligat(us) alternatiue p(er) hoc bene facit. l. miles. §. decen

fine dicit qđ premisi.

e ¶ Cū p(ro)testatiōe Ista q̄stio ē expedita in apostilla. sup(ra). ꝙ sic supra posita in q̄stione p(ri). precedenti.

j.responso.ff.de re.iudi.⁊ no.per bart. in.l.stipulationes nõ diuiduntur. vij. q.ff.de ver.obli.Sed si est ꝙ i obligatione alternatiua si creditor recipiat vnum impossibile est de iure ꝙ possit petere aliud.l.si nõ sortez.§.si doten.ff.de cõdi.inde.cum si.Si ergo impossibile est de iure petere solutionẽ pensionis ꝑpter recipientium commissuz ptz ergo ꝙ ꝓtestatio super solutionẽ pẽsionis nõ valet ꝑ predictã regulam Preterea ꝙ dicta ꝓtestatio nõ valeat ꝓbat ipe do.pe.pape quia quotienscũꝙ aliquis hz necessario cessare a petitiõe alicuis rei.si ꝓtestetur super petitiõe illius rei talis ꝓtestatio nõ valet vt no.in.l.alimẽta.C.de neg.ge.⁊ per doc.in.c.grẽ.de rescri.in cle.qꝛ mulier hz necessario cessare a petitiõe alimẽtorum datorum filio infra triennium ideo si ꝓtestetur non valet. Sic in ꝓposito domin⁹ directus hz necessario cessare sup petitiõe pene cõmissi cum deficiat conditio sub qua commissum dz.l.si soluatur pensio.Item hz necessario cessare super petitione pensiõis si receperit penã cõmissi sicut dicitur in alternatiua vt.s.dixi.Ad hoc faciũt no.ꝑ pe.de.bella ꝑtica.in.l.fi.ff.de eo qd cer.lo.vbi dicitur ꝙ si creditor recipiat sortez tãtuz ⁊ ꝓtestet ꝙ possit petere interesse iuxta materiam illius.l. ꝙ talis ꝓtestatio nõ vz.⁊ est ratio ꝭm pe.de bellaꝑtica quia recipiendo sortem sublatum est ꝑncipale ergo ⁊ accessorium qd venit officio iudicis mercennario.Si ergo ex iuris necessitate videatur remittere ptz ꝙ nõ ex voluntate videt remittere.ideo sua ꝓtestatio nihil reuelat vt supra dictũ ẽ.Preterea dict⁹ dñs pe.pape.dicit certum est ꝙ i penis legalib⁹ ꝓtestatio nil operatur vt no.ꝑ bart.in.l.fraudati.ff.de publ.⁊ vecti.⁊ cõmis.Et potest esse ratio qꝛ nemo potest facere quin leges locũ habeãt in suis gestis. Ex ar.in.l. nemo potest.ff.de leg.j.⁊ no.extra de foro comp.in.c.si diligẽti in ꝑnci.prime glo.de testa.c.tua.in fi.sic in ꝑposito pena cõmissi est pena legalis ergo ptz ꝙ ꝓtestatio per eum facta sup pena legali non valetj. Ista sunt verba formalia dicti domini petri pape in dicto suo consilio manu sua propria scripto ⁊ signato.Et ita etiãvidi determinari in iudicando de hac ꝓtestatione in hoc casu vide plene ꝑ Imolam in.c. potuit.de loca.i sua repetitio.in.xxvj. col.post cardi.florenti.¶ Sz qꝛ supra de ꝓtestatiõe scripsi iuxta hanc materiã ꝓtestationis qro aliquis cõparet corã iudice a quo appellauit ⁊ ꝓtestat ꝙ ei⁹ appellatio sibi salua remaneat an valeat talis ꝓtestatio. Inno. dicit ꝙ sic i.c.qstiõi[a] extra de appel.⁊ vide plene q̃ dixi.j.q.ccclxiij.Et ď materia ꝓtestationis vide plene ꝑ bar.in.l.nõ solum.§.morte eius.⁊ in.l.de pupillo.§.si ꝓcurator.ff.de ope.no.nũ. Sz vide alium casum in quo quis nõ renunciat sue appellationi comparendo corã iudice a quo.de q̃ tetigi.j.cccccxxvj. in ver.lxj.quero ⁊c.

¶ Questio.clxxiij.

¶ De solutione facta negociorũ gestoriis sine mandato ⁊c.

In dicto suo ꝯsilio supra ꝑxime mẽtionato dict⁹ dñs pe.pape.mouet aliud dubiũ satis singulare vcz an emphiteota fuerit liberat⁹ ꝑ solutiõez factã gestori seu receptori dñi de cuius mãdato vel ratihabitiõe nõ ꝯstat.Et vr̃ prio dicit ipe do.pe.pape ꝙ nõ sit liberat⁹ qꝛ soluit ꝓcuratori falso ⁊ dr̃ [b] falsus[b] qui nunꝙ mandatum habuit[c] vt no.i.l.si ꝓcuratori.ff.ď ꝯdi.ob cãm.i.j.gl.Et ꝙ nõ sit liberat⁹ ꝓbat ꝑ dictã.l.si ꝓcuratori.i.ij.rñso cuz si.⁊ vt dicit bar.in iã.d.l.si ꝓcuratori dbitor nõ liberat siue sciẽter siue ignorãtur soluerit illi q̃ nõ hz mãdatũ.Nõ eñi dz eẽ debitor ita credul⁹ ⁊ si sec⁹ sibi iputet.vt.l.ꝙ si fu⁹.§.sz si sic accipit.ff.ď i rẽ ꝟso.i.c.ꝑ tuas.ij.extra ď symonia.In ꝯriũ faciũt no.ꝑ bar.i.l.celsus ff.ď vsuca.vbi dicit ꝙ assertiõi aduersarij dz credi ⁊ assertio aduersarij inducit titulũ ⁊ ita ptz ꝙ ẽphiteota soluendo illi q̃ se gerebat ꝑ tali sit liberatus. Dict⁹ tñ do.pe.pape ꝑ declaratiõe ⁊ decisiõe pñtis materie sic distiguit.Aut talis gestor.publice i loco vł villa hẽbatur ꝑ recuꝑatore seu ꝓcuratore dñi ⁊ tũc dicit ipe ẽphi.sibi soluẽdo ẽ libera[d] tus[d] ar.l.iij.i ꝑn.ff.ad mace.⁊.l.barbari⁹.ff.ď of.ꝑt.⁊.j.q.v.turbat ⁊ faciũt no.ext de re iu.i.c.ad ꝓbãdũ i.j.gl.qꝛ eñ i cõi opi.ꝑ tali hr̃ vz qd agit vt ibi dꝛ ⁊ qd no.ꝑ in.i.c.j.ext ď fi.ist.i gl.itẽ bona ẽ argumẽtatio ex eo qd fieri ꝯsueuit vt hr̃ ⁊ no.extra ď sen.excõ.i.c.ad hec.⁊.ff.ď publi.⁊ vec.l.si publican⁹.§. fi.⁊ no.i.l.liberoꝝ.§.ꝙ tñ cassi⁹.ff.ď le.iij.⁊.l.si fu⁹ pluriũ.§.fi.ď le.j.sz si cõit ꝯsueuit fieri ꝙ puplici recupatores nõ ꝯsueuerũt demonstrare mãdatum qd habent a dominis directis ar.notato

a ¶ Inno.i c.qõni. Videlz in glo. sua sup ver. iuramento.

b ¶ Dicit falsꝰ. is aũt funditus dr̃ falsus ꝓcuratorq̃ nũꝙ hũit mãdatum sed is qui mandatũ hũit lz reuocatũ non dꝛ funditus falsus ꝓcurator. ⁊ no. drĩam inter hũc ⁊ istũ vt colligitur ex scriptis do. bart.i.l.falsus ꝓcurator.ver.op; ď.l.cũ qs in fi.C.de furtis.Et in.l.procuratori falso.i gl.j. ff.de condi. cã da. cã nõ secu. tradit casus i quo nõ est differentia:

c ¶ Nunꝙ mãdatũ habuit.vł hũit sed ẽ reuocatũ.vt i gl.j. hic allegata et in gl.j.i.l. falsus.C.de furtis.

d ¶ Est liberat⁹. Tu dic quod liberabitur

scȝ cedendo creditori actionē quam hȝ cōtra ipsum falsum pcuratores casus est in l.cum fund⁹ §.seruū tuū imprudens ff.si certum pe.do.bar.i l.si procuratori.i.v.col. in versi. primo cāu q̃ro ibi puto tū ff.ō cōdi. cā da.causa nō secu. ꝛ in.l. falsus.ij. co lū.ver.op.ō l. cum quis C.de furtis a ℭ Videt̃ consentire. Istō est regulariter verū. vt in regula is qui tacet. in gl. j. circa medium ibi q̃d ergo in his ꝛc.de regu. iur.li.vj. b ℭ Nec in pte cōmittitur dn̄ eīn dixit nec in totuȝ videt̃ pbabile ꝑm spe.in ti.de loca.§. nunc aliqua. ver. xxx.sed dn̄s io.an.in addi. ad spe.i iaȝ dicto.§. in addi.q̃ in cipit dic ꝙ superior. §. tenet cōtrariū.s.ꝙ ppt̃ cessationem in parte canonis committit̃ in totū ꝛ ibidem

rum per glo.inno.ꝛ doc.in.c.cum in iure extra de offi.dele.ꝛ faciunt optime que dicit bartho. in.l. si quis vxori.§. apud labeonē.ff.de furtis sed solū scribunt in papiro ipsoruȝ emphiteotarū cōfessionē soluti ergo ꝛc. Et ita vidi in iudicando determinari. Aut talis gestor publice in loco vel villa non habebatur pro recuperatore seu pcuratore dicti dominij directi ꝛ tunc. Aut dominus directus sciebat istum gestoreȝ recipere solutionē pēsionis ꝛ non cōtradicebat ꝛ tunc emphiteota est liberatus ꝛ pro hoc facit.l.fi.ff. quod cum eo.ꝛ faciunt etiam notata per Johānā fa.instituta quod cuȝ eo.§.j.ꝛ est ratio quia quando aliquis scit alium gerere actum qui nō potest inuito eo geri talis sciens ꝛ nō contradicens videatur cōsentire[a].l.fi.ff.quod cum eo ꝛ faciunt no.in.l.gaius.ff.de pignoraticia ac.et faciunt not.extra de his que fiunt a prelato in.c.q̃to ꝛ extra de re.eccle.nō alie.c. si quis presbiterorum Sed certum est quod nemo inuito et contradicente creditore potest recipere solutionem a debitore.l. inuito .C. de solutio.ꝛ.c.eā te.extra de iureiurā. immo ne aliud pro alio inuito creditore pōt solui.l.ij.§.j.i fi.ff.si cer.peta. ita alteri p altero scilicet creditore inuito co solui non potest iuxta materiam.l.vero procuratori.ff. de solutio. Si ergo domin⁹ directus sciuit ꝛ non cōtradixit patet per predicta quod videtur consentire ꝛ ita ratum habere. facit illud quod dicit̃ de domino sciente ꝛ non prohibente seruum delinquere.quia tunc insolidum tenetur. qui si ignoraret liberatur dando seruum p noxa vt iuribus vulgatis. Aut dominus ignorat istum gestorem recipere solutionem pensionis et tunc dicit ipse dominus petrus pape emphiteotam non esse liberatum per iura.s.allega. De materia iuris emphiteotecarij commissi ꝛ iuris prelationis. tetigi etiam.j.q.cccclxxv.

ℭ Questio.clxxiiij.

ℭ Si soluendo partem census euitet̃ cōmissuȝ totius rei emphiteotecarie.

Vlterius ꝛ quarto dictus dominus petrus pape in dicto suo consilio querit de alio dubio videlicet si emphiteota pro re emphiteotecaria debeat pro canone bladum ꝛ pecuniā ꝛ soluerit bladū trienio sed cessauerit in solutiōe pecunie an tota res dicat̃ cōmissa p parte pecunie nō solute. dict⁹ dominus petrus pape ibi determiat ꝙ nec[b] in totum nec in parte comittitur[b] pro quo bene facit dicit ipse.l.cōmissorie.C.de pac.inter empto.ꝛ ven.et extra de penis.c.suaȝ. Preterea ad hoc quod committatur requiritur quod per totum triennium nil soluerit. sed si nos compensemus illud quod soluit in primo secundo ꝛ tertio anno videbimus quod totum triennium non[c] est lapsum.sed compensatiōe facta[c] non erit forte nisi biennium vel vnus annus pro quo biennio vel anno non est solutum sed cessatio per biennium in priuato vel p annum non facit incidere in commissuȝ ergo ꝛc. Preterea particularis solutio inuito creditore nō est solutio:sed ipo volente particularis solutio est solutio.l. tutor.§. lutius.ff.de vsur.sȝ.l.ij.C.de iur. emphi. dicit ꝙ si non soluerit per totum triēnium cadit in cōmissum. Sed certum ꝙ iste soluit lȝ partem census q: volēte domino directo ergo soluit. Si soluit ergo non cadit in cōmissum. Preterea dicit ipe dominus petrus certū est ꝙ illud qd̄ debetur nobis ex puisione nostra forti⁹ nobis debetur ꝙ illud qd̄ debetur nobis ex puisione aliena. ff.de cap.ꝛ post li. reuersis.l.si qui in bello.ꝛ ibi no.ꝛ.ff.ō fideicō.lib.si fili⁹. §.erit.faciūt ibi no.p doc.in.c. nullus de elec.lib.vj. Sed certum est ꝙ si venditor apponat pac.legiscōmissorie in cōtractu venditiōis ꝛ sic istud pactuȝ est ex puisione sua ꝛ postea post diem ꝯstitutū legis cōmissorie petat venditor partem precij vel vsuras renunciare videtur pacto legis cōmissorie per ipsum ꝛ ex puisione sua apposito. vt j.commissorie.C. de pac. inter empto. ꝛ vendi. Itē si creditor apponat penā si non soluatur principale ꝛ sic ista pene appositio est ex prouisione sua. Et postea creditor recipiat partē pncipalis renūciare videt̃ toti pene p ipm et ex puisione sua apposite vt.c.suam extra de penis. Si ergo sic est ꝙ videamur renunciare id quod venit ex prouisiōe nr̄a cū magis debeat̃ nobis vt s.dixi. multofortius videmur renūciare id quod debetur nobis ex prouisione aliena vt in casu pposito q: pena comissi nō debetur nobis ex prouisione nostra sed ex prouisione aliena scȝ

sub compendio pulchre respōdet ad contraria. c ℭ Sed cōpensatione facta in casu pene fili[?] pec. quidem subtilitas pmo aspectu placuit do.io. an. sed plenius meditando eidē displicuit p pter consequentiā ab surditatis ꝛ incōueniētie vt in addi. ad spec. in.d.§.nunc aliqua in §. lxxj.in addi tione posita sup §. si vnus.

per legē τ ita patet ex predictis ꝙ renunciare videtur ipsi pene commissi τ ita nec totum nec pars cōmutatur ita dicit τ tenet do.petr⁹ pape τ sunt verba sua formalia pro hac parte tāq̄ magis equa vidi iudicari.τ de hac materia tāgit spe.in titu.de arbitris.§.sequitur ver.qd si plura capitula τc. Quid si minor cessauerit triēnio in solutione canonis an tēpus sibi currat.vide que plene dixi.j.q.ccccxxxv.Itē quid si emphiteota cessauerit in solutiōe cen.pecunie τ dominus eidez emphiteote in tantū teneatur an locū habeat cōmissum.dic ꝙ non qz in penalibus fit compensatio ipso iure vt dixi.s.questione clxxj.in fine.

¶ Questio.clxxv.

¶ An lr̄e sigillate absq̄ subscriptione testium faciunt fidem τ quando dicatur sigillum autenticum.

La Ittere[a] quātūcūq̄ habeant sigillum publicum habens autoritatez a publico nō probant nisi habeant testiuz subscriptionem vel nisi per notarium curie apud acta sint scripte vel consuetudo hoc b approbet.ita tenet iohānes and.[b] in.c.post cessionem.extra de probatio.insequendo opinionem archi.in.c.vt circa de electione lib.vj.quos sequitur salicetus in.l.ad instructionem.C.de episco.τ cleri.ita etiam fuit declaratum in conclusione processus carmelitarum belliuisus in romanis τ prioris sonne in manibus cathelani chancerelli dalphi.sed quando sigillū dicatur autenticū.vide bald.in.l.si qua per calūniam.C.de epi.τ cle.in.q.penul.Sed littere que emittuntur in cancellaria c regis francie[c] et domini nostri dalphi.bene probant sine testium inscriptione quando sunt sigillate sigillo autētico cācellarie.τ hoc operatur cōsuetudo que in hoc sibi locum vendicat vt dicit saly.in.d.l.ad instructionez.Et similiter littere iudiciales que emanant a curijs temporalibus τ spiritualibus presentis patrie dalphi.fidem faciunt cū sigillo sine testium subscriptione.τ istud operatur act⁹ iudiciarius qa tales littere conceduntur in iudicio quo casu etiaz probant vt dicit saly.vbi supra. ¶ Sed quero circa hoc dominus iacobus marchi.legū do.quōdā iudex terre cassennātici vno semel duz esset in villa coste sancti andree pro aliquibus alijs negocijs ꝓcessit litteras patētes nō in figura iudicij q̄ fuerunt signate manu Johan.berēgarijs notarij dicte sue curie absq̄ testibus τ sigillate sigillo dicti domini iudicis in quibus litteris inter cetera ipse.dominus Jacobus marchi faciebat locū tenētē suum dn̄m odonez ancellini in legibus licentiatū quondā ad inchoanduz τ cōplendū corā eo inuentariū tūc inchoatum pro maria vxore antho.actacherij.An fidem faciant dicte littere locuz tenentis vel valuerit dictum inuentarium corā dicto dn̄o odone ācellini inchoatum τ completum.Credo ꝙ non insequendo opiniones archi.Johan.and.salice.in locis.s.allegatis nec ī hoc casu vidi contrariū seruari de cōsuetu d dine.De sigillo quē effectū[d] habeat vide bal.in.l.quā ipse fecit que incipit imperialis clementie circa princi.super verbo sigillo.Et hac materia sigilli vide que dixi in tractatu de presumptionibus per me guidonez pape cōpilato in.§.reperit aliqd̄ τc.De materia sigilli etiam tetigi.j.q.cccclxxxj.

Questo.clxxvj.

¶ An confessio extraiudicialis valeat et de quo operatur.

IN decisione ꝓcessus diffiniti in sententijs prolatis in vigilia ramispalmaruz āno domini.M.cccclviij.iter nobilē bandonium adhemarij agētem ex vna parte τ dn̄m gorde reuz ex altera in manibus ioh.botuti.secretarij dalphi.fuit facta conclusio ꝙ confessio ꝑ creditorē extra iudiciū facta etiā parte absente valet quo ad probationem liberationis inducendam ꝑ.l.publia meuia.§.fi.ff.depositi.et ita dicit etiam iohan.fab.insti.de act.ī.§.itez si quis in.iiij.col.Sed quid de confessione debiti extraiudicialiter facta quid sup hoc operetur iuramētū vide hen.de boueco in sua repetitiōe in materia de cā formali.C.si aduersus ven.Con e fessio em̄ extra iudiciū sine cā[e] facta nō inducit obligationē.casus est in l.cū de indebito.§.fi.ibi finaūt cautio.ff.de ꝓbati.idē tenet gl.in.l.j.glo.fin.ibi vt ergo hoc videas plenius ff.de in.terro.ac.idē tenet cy.in.l.gn̄aliter in.j.ij.τ.iij.questiōib⁹.C.de nō nu.pe.Idē bar.in.d.l.cū de indebito.maxīe si fiat in ꝑtis absentia vt in.c.fi.ibi in abbatis absentia.extra de succes.ab intesta-

a ¶ Litterre cūcūq̄ habeant sigillū.de hoc vide ꝑ do.rote deci.xxij.in deci.tholo.q.xxiiij.

b ¶ Johā.an.speciale autem est i actis iudiciorum ꝙ credatur tabellioī sine subscriptiōe testiū.sed litteris τ sigillo episcopi sine subscriptiōe testiū non credit immoīnō videtur plene prouisum licet sit subscriptio testiū qa posset apponēs furtiuū sigilluz subscribere testes mortuos nūc.tūc viuentes.Item dicit iohan.and.in.c.post cōcessionē.iij.col.in versi.τ ibi subscriptione iuncta.vi.colū.in versi.itez cū ipe inno.de probati.Et qd̄ hic dicitur ꝺ cōsuetudine tenet spec.in secunda parte titu.de ꝑbatio.§.fi.versic.x.ibi statur enim in hoc vbi dicit ꝙ consuetudo facit sigilla autentica.

c ¶ A cancellaria regis francie si istō tenet specu.in dicto versi.c ibi sigillum autem cancellarij pariensis.

d ¶ Effectū.sigilluz quā vim hēat vide per spe.in ti.ꝺ ꝑbatio.§.videndū ver.ꝑ litteras et ver.illud Et per bal.in margarita versicu.testis.j.colū.

e ¶ Sine cā vel cum causa.sed indiscreta vt no.do.bal.in.l.cum de indebito.§.fin.autem cautio.§.ff.de ꝑbatio.

ita Maradattus de confess. n.12

Sed quid de confess. v. Marad... vbi s. n. 2

a ¶ Promissio sine causa. hoc intellige qn̄ p̄cessit cōfessio τ subsequitur stipulatio. vbi gratia melius cōfitet̄ se debere .c. titio. q̄ ꝑ stipulationē reddere p̄mittit. ſʒ vbi nō ē ꝯfessio ſʒ p̄missio sine cā discreta vl' specifica vr̄ facta aio dānādi oēs doctor. cōcludūt in l. capanus. ff. de ope. libert. refert. d. ale. in additioni. ad bartho. i. dicta. l. cuʒ de indebito. in §. sed hoc in additione q̄ incipit sed pone.

b ¶ Sexta colū. voluit allegare .v. col. q̄ ē vlti.

c ¶ Indistinc te ita etiaʒ loquit̄ do. dyn. in. §. si minus i versi. sine periculo τ in versi. vlteriusque ro insti. de actio.

d ¶ Pro resta. τ ꝑ hoc facit qd̄ dicit do. ang. ē are. i p̄re. §. si minus in. j. no. vbi idem sentit de dictione taxatiua qd̄ hic dicit̄ de dictione scʒ resta.

e ¶ De ꝑiurio vide q̄s iudex puniat ꝑiuruʒ τ q̄ sit eius pena istū cō si. xxix. inci. ille icarcera tus. nu. iij. versi. itē etiaʒ dict⁹ vbi re-

to. l. certū. §. si q̄s absente. ff. de ꝯfessione. secus tñ est in cōfessiōe iudicialiter facta que etiā valet sine causa sicut ponūt bart. τ cy. in locis preallé. nec etiaʒ a valet promissio sine cā [a] facta vt tʒ glo. in. d. l. j. in fi. ff. de interro. ac. Et ēt si stipulatio interueniat obstante exceptione doli que potest opponi. l. ij. §. circa. ff. de exce. doli. de confes. extraiudiciali. plene tractat io. an. in addi. specu. in titu. de eo. §. primo.

¶ Questio. clxxvij.

¶ Si creditor petat partē debiti sine protestatione an possit postea ad residuum agere.

Uit etiā ꝯclusio facta in decisiōe dicti ꝓcessus q̄ si actor petat minorē sūmā τ ad illā fuerit reus cōdemnatus vel soluerit si ne condēnatione q̄ talis actor poterit iterum agere ad residuum ꝑm io. fa. insti. de ac. in. §. si minus b intētiōe in. vj. col. [b] .j. q. q̄d si actor τc. qd̄ intelligo ēt si actor in p̄ma petitiōe non fuerit protestatus de agēdo ad residuum q̄ ibi loquit̄ io. fa. i distin c cte [c] igitur τc. Et hoc verū nisi petie d rit actor in p̄ma petitiōe ꝓ resta [d] τc. Quia tunc videt̄ tacite fieri solutionē residui non petiti. ita seruat hec curia parlamēti i iudicādo. sed si petitio facta ꝑ partē probet̄ τ pro alia nō an ꝑ parte probata poterit s̄nia ferri pro actore. vide q̄ dixi. s̄. q. xxvij.

¶ Questio. clxxviij.

¶ Si iudex laicus possit cognoscere τ punire de ꝑiurio sacrilegio τ adulterio e

E ꝑiurio [e] p̄t iudex laycus cognoscere τ punire q̄ est crimē cōe vt in auf. de mādatis p̄nc. §. si vero. τ no. ꝑ io. an. in. c. f licet extra de iureiu. [f] in nouella. τ not. in. l. nulli. C. de testib⁹ τ ibi bal. τ in. l. ij. C. de fide instr. Jta tʒ bal. in extraua. imperialis clemētie de pace cōstātie. in gl. sup verbo tā vasalli ibi ſʒ hic q̄ro. vbi etiā tenet q̄ ꝑiuriū est crimē cōmune τ q̄ iudex secularis p̄t punire de ꝑiurio. Et facit. l. si q̄s maior. C. de trāsactio. Nec obstat venerabilis [g] extra de elec. τ quod not. in g

mittit ad ea q̄ scripsit ꝯsi. lxxxix. in p̄mo dubio versi. p̄mo circa p̄mū. τ in. q. tholo. quest. xvij. in addi.

f ¶ De iure iurando vide lib. vj. τ ibi in dicto. c. lʒ. versi. multū facit dicit dn̄s io. an. ex l'ra petere iudicē seculares de ꝑiurio vl' iura cognoscere posset diffinire. Et idē vr̄ sētire dn̄s petr⁹ d' anch. in p̄alle. c. lʒ. i gl' to. no.

g ¶ Nec obstat. c. venerabilis tu dic q̄ illo. c. venerabil' loquit̄ in casu quo dubitatur an iuramentū sit licitū et seruādū necne. in quo quidē casu esset remittēdū ad iudicē ecclesiasticum.

c. cum sit generale. extra de foro cōpeten. q̄ loquuntur in clerico hic autem loquimur in layco τ idem de layco sacrilego vel adultero. ita intelligitur dicta. l. si q̄s maior. et alia iura ciuilia. de clerico vero adultero periuro vel sacrilego iudex ecclesiasticus debet cognoscere. Et ita loquūtur contraria et ita tenendo ius in quolibet foro suo nihil est contrariū. tenet glo. in dicto. c. cum sit generale. vbi glo. enumerat casus in quibus cognitio spectat ad ecclesiam. ¶ Sʒ an princeps secularis possit dispensare super iuramento. Credo q̄ sic ꝑ. l. fina. in princi. ff. ad municipales et vide que plenius dixi super hoc infra questione. cxcuij. Sed qualiter puniat̄ h periurus [h] alibi dicitur q̄ pena capitali. xxij. questione quinta. c. rex. quod intellige verū de teste qui fert falsuʒ testimonium in causa criminali talis eñ morte morietur. ff. de sicca. l. j. §. j. et dixi plenius. s̄. questione. xliij. al's enim si in contractib⁹ quis periurus est notatur infamia. vt in. l. si quis maior. C. de trāsactionibus τ plenius de hoc tetigi in tractatu quem feci super materia dicte. l. si q̄s maior. in principio ali i as solum deum habet vltorem [i] . l. secunda. C. de re. creditis. quod intellige verum. si in alterius non cedi preiudicium. ita dicit glosa in. c. quicunq̄ sexta questione prima. Et est periur⁹ fustigandus fustibus si iuret per genu principis. ff. de inreiurando. in. l. si duo §. vltimo. τ de pena testis qui deierando. deponit falsum in causa criminali. vide quid iudicatum fuit in hac curia parlamenti dalphinalis. supra questione quadragesima quarta. et dotati ne ipsius conuentus dotata. ¶ An autem trāsactio facta inter duos priores vel curatos sit personalis vel realis. dic q̄ personalis. Sed si papa cōfirmet erit realis. vide textum notabilem in. c. veniens. extra de transactionibus. τc.

h ¶ Qualiter puniat̄ ꝑiurus sup h vide. dist. cy. C. d' reb⁹ cre. i. l. iusiurādi. i versi. iuxta h et ibi dē do. bal. q̄ tangit octo modos puniēdi ꝑiuriū

i ¶ Deū hʒ vltorē dicūt aliq̄ q̄ ꝑiur⁹ p̄t extraordiarie puniri lʒ solū deū habeat vltorē τ allegāt. d. an. in auten. scēni. nō solū si fideiusso. prestēt colla. ꝑ.

Jta dicit do. io. an. in c. cū. c. layci sup vlti. gl. d' fo. cōp. li. vj.

¶ Questio. clxxix.

¶ An prelatus in recompensam layco possit dare pensionem sine consensu capituli.

N prelatus in recõpensam alicuius meriti possit layco dare pẽsiones sine consensu capi'li. Et an post morte suã possit successor h' reuocare. circa hoc põt distingui q2 aut cõceditur ꝑpetuo dicta pensio aut ad tempus. si ꝑpetuo nõ valet sine cõsensu capituli. Aut ad tp̃s et tũc valet talis cõcessio. ꝛ nõ potest per successores remoueri. Ita dicit archi. xvj.q.j.c. possessiones [a] ꝛ in c.j. in fi. de rebus eccle. nõ alie. li.vj. Ita fuit conclusum in visione processus carmelitaꝝ bellivisus ĩ rõanis in quo processu carmelite petebãt quãdã pensionẽ .l. florenoꝝ dudũ circa .cc. anni sunt lapsi ꝑ olim priorẽ sonne impositã perpetuo sup dicto ꝑoratu sonne ꝛ solui ꝑmissam dño nr̃o dalph. ꝑ põte capella ꝛ hospitali sonne eidem priori ꝑ dñm tunc dalphinũ dicto priori sonne suis successoribus ꝑpetuo traditã ꝛ q̃ pensio fuit ꝑ dñm humbertũ dalphinũ dicto cõuẽtui in fundatiõe ꝛ dotatione ipsius conuent⁹ donata. An aũt transactio facta inter duos priores vel curatos sit ꝑsonalis vel realis. Dic ꝙ ꝑsonalis. si papa cõfirmet erat realis [b] vide tex. notabilẽ in .c. veniẽs ꝺ trãsac.

Questio.clxxx.

Felonia vasalli contra dominũ qualiter probatur.

D probandũ feloniã per dñm ꝯ vasallũ reqrunt̃ q̃nq3 testes oĩ exceptiõe maiores [c] vt probat̃ in li. feud. in .c. vno sub rubrica q̃t testes sunt necessarij ad probandum feudi ingratitudinem. ꝛ ita etiam fuit conclusum in camera consilij die .xx. mẽsis marcij. M.cccclviij. in diffinitione processus nobilis baudoini domini sancti germani actoris ĩ vna parte ꝛ domini garde rei ex altera in manibus Jo. botuti secretarij dalphi. in quo processu dictus dominus garde opponebat contra dictũ baudo[illegible] eius vasallũ de felonia licet gl. in dicto .c. vno dubitauerit an dict⁹ tex. pro lege debeat obseruari.

Questio.clxxxj.

An stil⁹ curie scti marcellini habeat locũ in instr̃m debiti. nõ sit sigillatum.

N visitatione ꝑcessus celestinoꝝ de colũberio in regno agẽtiũ ex vna ꝑte ꝛ antho. neireti ciuis gracionopo. se defendentis ex altera ꝑte diffiniti die .xxiiij. marcij. M.cccclviij. in manib⁹ antho. de molena secretarij dalph. Circa stilum dicte curie sancti marcellini ĩ dicto processu pro parte dictorum dñoꝝ celestinorum productũ fuit inter dños meos parlamenti in camera cõsilij determinatum ꝛ conclusum verbis ipsi⁹ stili bene pẽsatis ꝛ cõsideratis ꝙ quis non videtur obligatus rigori dicti stili etiam si in instrumẽto obligatorio reperiatur expressa submissio ad dictam curiam nisi tale instrumẽtum etiã fuerit sigillatũ sigillo dicte curie. ꝛ hoc ꝑbãt verba dicti stili ibi ꝙ instrumẽta q̃ reperientur sigillata sigillo dicte curie ꝛc. A quibus verbis nõ est recedẽdum ar. in .l. non aliter in prin. ff. de lega. iij. maxime in re dubia. vt .l.j. §. si is q̃ manẽt. ff. de exercitoria. Dict⁹ cũ stilus statuẽdo ꝙ contra tertiũ possessorẽ in actione ꝑsonali fiat executio est cõtra iuris dispositiones in .l.j. §. si heres. ff. ad trebel. ꝛ in .l. fi. ff. de ꝯtrahẽ. empt. ꝛ vẽdi. cũ similib⁹. maxime non discusso principali iuxta auct. hoc si debitor cũ materia. C. de pigno. ac etiam in eo qđ nõ admittit tres exceptiones excludẽdo ꝑscriptionẽ et alias exceptiões de iure admissibiles. Et ideo stricte intelligẽdũ ẽ videl3 vt nõ sufficiat simplex submissio ad ipsam curiã sancti marcellini sed reqrat̃ etiam sigillatio talis instrumenti obligatorij iuxta .l. constitutionibus. ff. ad municipales. iuncta .l. quicq̃d astringende. ff. de verbo. oblig.

Sed iuxta premissa quero aliquis se obligauit ꝛ se submisit vigori stili et sigilli dicte curie sancti marcellini put etiã in dicto instr̃o obligatorio per dictos dños celestinos in dicto processu ꝑducto hec ꝟba describunt̃. an hoc casu requirat̃ sigillatio instrumẽti obligatorij ꝛ vr̃ ꝙ nõ ꝑ ꝟba dicti stili ĩ alijs documẽtis ꝛ mẽbranis q̃buscũq3 ad vires dicti sigilli ꝯfectis in q̃ clausula nõ repetuntur illa ꝟba sigillata sigillo ꝛc. Sed fuit tũc ꝑ dños meos cõtrarium determinatũ in dicta cã celestinorũ et credo ꝙ bene quia l3 ibi nõ repetatur illa verba sigillata sigillo ꝛc. tñ censetur repetita [d] cũ copulat iudicat repetitionem qualitatis p̃cedentis vt dicit Bartho. [e] in .l. seye. §. gaio. ff. de

a Archi. c. possessiones. puta in versic. clericis. ibi ꝛ qđ dicit ꝛc. ꝛ allegat. xvj.q. vj. illud.

b Erit realis h' intellige verũ q̃n papa cõfirmaret huiusmõi trãsactionẽ cũ3 cãe cognitione ꝛ nõ ĩ cõmuni forma q̃ nihil iuris addit ita dicit do. inno. in .c. veniẽs ĩ sua gl. sup ver. cõfirmatũ. extra de transactio.

c Quinq3 testes omni exceptione maiores. et hui⁹ decisionis est rõ vt cauti⁹ ageret̃ cũ vasallis ne de facili forte per viles ꝛ redẽptos testes aut paucos possent dñi ꝑuare vasallos suos feudis Ita pulchre inquit. do. ia. de aluerotis in vsi. feu. ĩ tit. quot testes sunt necessarij ad ꝑban. feud. ingra. in .c. vno in ver. ꝛ fuit rõ ꝺcidẽdi. Uerũ ꝙ ille textus. debeat s̃uari pro lege optie ꝑbat ibi. d. fa. de aluarotis ꝑ plures rationes.

d Cẽsentur repetita ꝑ hac opinione vide optimũ textũ in §. illđ in fi. ibi ꝙ ꝑ prima pte cõ ꝟbo vsa ẽ insit. de lege acqui.

e Bart. dicit enĩ ipse d. bar. ꝙ virtus copulatiue q̃litatẽ p̃cedẽtis legati repetit in sequen.

fundo instructo & instrumēto legato & dixi latius.j.q.cccccxxvij. Et facit pro hac parte.c.secūdo requiris. de appellationibus.vbi clausula appellatione remota adiecta in principio cōmissionis censetur in medio repetita. ¶ Sz de quo operabitur simplex submissio ad dictā curiā in instrumēto obligatorio nō sigillato descriptā credo q̄ operabitur vt debitor etiam alterius territorij ad dictā curiam sancti marcellini a possit cōueniri [a] iuxta.l.j.&.ij.de iurisdi.om.iud.&.l.si conuenerit.ff.co.ti. iudi.Sed contra eū pcedet̄ ḃm iuris cōis dispositionē nō aūt ḃz dispositionē dicti stili a iuris cōis dispositione exorbitantis cum rigori ipsius debitor nō repiat̄ nec censeri debeat obligatus nec p dn̄s simplex submissio ad dictuz rigorosum stilū extendi.arg.eorū q̄ leguntur et not.in.l.sed & si quis.§.que situm.ff.si quis cautionib. Si enī voluisset debitor dicto rigori se obligasse b hoc expressisset vt dicit̄ in simili [b] in l.vna.§.finaūt ad deficien.C.de cadu.tollē.& ita etiā in hoc casu seruat̄ in dicta curia parlamenti. ¶ De materia stili dicte curie sancti marcellini vide q̄ dixi.s.q.xv.in quodā alio casu. ¶ Sz iuxta premissa quero an submissus dicte curie sancti marcellini ante litē cōtestatam possit penitere.dic q̄ sic ḋ iure.l.si cōuenerit cū gl.ff.de iurisdi.om.iudi.Sed de stilo dicte curie nō admitteretur penitētia vt scripsi.s.q.lxxvij. ¶ Sed quid de pscriptiōe que nō potest opponi de stilo in dicta curia sancti marcellini vide.que dixi.j.q.cccxix. ¶ Sed quid debitor se submisit oībus curijs dalphi.an intelligatur facta submissio ad curiam sancti marcellini cabeoli vel parui sigilli montispessulani que curie sunt rigorose. Credo q̄ non comprehendantur sub illa generalitate [c] arg.l.sed & si quis.§.quesitū.ff.si quis cau.& in.l.filiusfami.§.fi.ff.ḋ dona.& videtur casus in cle.non potest ḋ pcuratoribus & ita seruatur in iudicādo in hac curia parlamenti.

a ¶ Possit cōueniri. ḣ forte verum nisi priusq̄ adiret ipse iudex mutata fuerit voluntas: vt habetur in.l.si conuenerit.ff.ḋ iurisdi.oim iudi.

b ¶ In sili facit cap.ad audiētiā in fi.cū ibi no.extra ḋ ocu.

c ¶ Sub illo generalitate.nam in concessione gn̄ali nō veniūt ea que qs nō esset verisimilit̄ i specie cōcessurus.vt in c.in gn̄ali.ḋ re.iur.li.vj.

¶ Questio.clxxxij.

¶ De positione negata an quis ea se iuuare possit.

An quis possit se iuuare positione per eum negata domin9 arch.i.c.j. [d] de confessis lib.vj.argu. pro & contra et finaliter determinat non ita etiā e tenet: dn̄s bart.in.l.post legatum. [e] ff.de his qbus vt indig.& ista est cōis opinio nisi pars peteret errorē corrigi vt dicit archi.vbi.s. Et ita determinauerūt et concluserūt dn̄i mei de parlamento in diffinitione processus appellationis bartholomei sacherij appellātis & claudij diuiōis appellati diffiniti de mense marcij die sententiaruz. M.ccccl viij.in manibus Jo.cabodi secretarij dalphi.

d ¶ Dn̄s archi.in.c.j.§.col.ij.ver.sic.nūqd ergo.vbi ipse huius dicti assignat rōnē dicēs q: suā turpitudinē allegaret q: ꝯ suū dictū veniret scilicet ponēs ꝯ suā asseuerationem & respōdēs contra suam negationem & sic inuit idē ius eē ī vtroq̄ videlz ponēte & redente qd dicit eē verum nisi pbaret se errasse.et istud limita esse verū qn̄ error reuocaret̄ statiz per text.l.j. C.de erro. aduo.

e ¶ Dominus bart.in l.post legatū.§.in prin.in vlti.colū.in ver.quero aduersarius fecit vnā positionē.

¶ Questio.clxxxiij.

¶ De annua pensione super feudis dalphinalibus imposita.

Reperitur in camera computorum dalphi.q̄ dudū anno. M.ccclxxxix. & die xxvj.mēsis octobris do.iac.de monte mauro tūc guberna. dalphi. statuit ordinauit q̄ super feudis aut rebus emphitheotecarijs dalphina.non possit nec debeat imponi pensio & q̄ imposite a.xl.annis tūc pxie lapsis tollant̄ q̄ ordinatio ex post fuit confirmata per curiā plamēti & dn̄m ma.fuso tunc gubernatorez anno. M.ccccxxvij. et die.xxvj.mēsis aprilis. Reperitur etiā i camera computorū alia ordinatio confirmatoria.pcedentiū facta p dn̄m radulphum de gaucour.tunc gubernatorez dalphi. M.ccccxxiiij.& die.xj.decēbris & ḃm dictas ordinationes fuit iudicatum in manibus ioh.botuti secretarij dalphi.anno. M.ccccxlij.inter petruz mourodi de turre pini ex vna parte & certos hoies de dictis pensionibus tūc conquerētes.& q̄ pensiones fuerūt dicto anno p sniam plamēti sublate & reuocate vt latius in snia continet̄. Sed ex post anno. M.ccccl viij.& die.xxij. mensis decembris fuit cōtrariū iudicatum in manibus petri de bolliaco secretarij dalphi.in causa abbatis & cōuentus sancti andree mōachorū viēne in q̄ io.pugeti al's collomat ciuis lugduni fuit cōdēnatus ad soluēdū quādā ānuā pēsionē duorū scutoruz auri lz pbaret fuisse imposita sup feudo dalph.& a tēpore dictarū ordiationū citra. Et ḋ hac materia an possit iponi pēsio i re emphiteotecaria tāgit bar. [f] i.l.fi.i fin. ff.ḋ cōtra hē.emp.& vē.ioh.fa.instit.de acti.§.item seruiana [g] & spec. in tit. de loca.§.nūc aliqua.ver.lxxxvj.& ver.si. cxviij. [h] et vide.que scripsi.j.qstione ccccclxv. Et de materia pēsionuz sup certis rebus assignatorū vide.i.l.lega.

f ¶ Bar.in l.fi.in fi.voluit allegar bal.in dicta l.fi.in addi.illius.l.iij.aduerte q: loqtur in alijs terminis.

g ¶ Jo.fa.§.itē seruiana.§.i.ix.colū.ver.qd ḋ iurisdictione caue tamen q: loqtur in alio casu.

h ¶ Versi.lxxxvj.& ver.si.cxv.voluit allegare.ver.cxxv.et ver.clxvj.in qbus locis tangit ḋ emphiteodante alteri rez ēphiteotecariam in ēphiteosiz.

tum.ff.de annu.lega.in.§.vnum.

¶Questio.clxxxiiij.

¶Excludendo filias an censeatur masculi inuitati ad bona testatoris ex tacita mente ipsius testatoris.

In illa questione qua queritur si testator dicat si heres meus sine liberis decesserit talem substituo an liberi veniant ad bona testatoris ex testamento vel ab intestato. dixi plene.s.questione.xxxix. quod liberi non veniunt ex testamento insequendo opinionem glo.bartho.ray.et sequacium. Sed iuxta hec quero de alia questione quam non reperio motam per doctores. Aliquis in suo testamento instituit filium suum et adiecit talia verba. et si filius meus decesserit sine liberis masculis substituo sempronium. An hoc casu liberi masculi filij testatoris censeantur substituti in bonis testatoris saltem ex tacita mente testatoris. Et videtur quod non per ea que dixi in dicta.q.xxxix. In contrarium a videtur [a] quod immo hoc casu liberi masculi videantur ex tacita mente testatoris substituti. Sicut videmus in simili quod si statuto ciuitatis caueatur vt extantibus liberis filie non succedant. Certe hoc casu liberi masculi censentur inuitati ad hereditatem paternam quia illa verba continent dispositionem in personam liberorum masculorum vt censeantur masculi instituti. Ita dicit et tenet bart.in.l.liberorum.ibique ponit exemplum in themate.ff.de verborum signi.et pro fundamento allegat bar.l.fideicommissa.§.cum esset.ff.de legatis.iij. Et faciunt que dixi.s.q.cccclxxxv. circa fi. ibi et est ro etc.et q.ccxcix.et l.in roe la.ij. §.tametsi.ff.ad.l.fal. Nam illa verba statuti habent duo capita vnum inclusiuum masculorum aliud exclusiuum filiarum. Ex primo enim capite quo masculi includuntur videntur femine excluse vt no.in.c.reynaldus in gl. super verbo masculis.extra de testamentis. ita dicit ibi gofre. quia inclusio vnius est exclusio alterius.ff.de lega.j.l. quod interm.§. si quis potest. et habent illa verba stantibus masculis facit an dispositionem in personam masculorum vt dicit baldus in.l.maximum vicium in secundo notabili.C.de liberis preteritis vel exheredatis.qui ibi sequitur opinionem bartho. Et non mirum quia quandoque verba conditionalia etiam inducunt dispositionem ex mente legis.vt.ff.de operis libertorum.l.si ita stipulatus.vt ibi etiam dicit bal. ideo pro concordia istorum contrariorum puto distinguendum quia aut testator dicit si heres meus sine liberis decesserit etc.et tunc liberi liberorum non veniunt in dispositionem.ita loquitur prima pars secundum opinionem.glo.bartho.et sequacium in dicta.l.luti9. Aut testator adiecit verbum masculis dicendo si filius meus heres decesserit sine liberis masculis talem substituo. Et tunc procedit secunda pars quod liberi masculi veniant in dispositione secundum bartho.et bal. in locis preallegatis. Et faciunt ad hec que dixi.s.questione.ccxcix. Et iste est vnus casus singularis qui quotidie occurrit in facto in quo liberi non veniunt in conditione sed in dispositione. contrarium tamen fuit decisum.i. questione.cccccxcix. ¶Alterius etiam secundus casus in terminis nostre questionis reperitur secundum bart.quando videlicet ex verbis testatoris liberi censentur grauati vt si dicat testator si filius meus decesserit sine liberis vel liberi sui sine liberis bona mea deueniant ad talem etc. Quia tunc eo casu videntur instituti. vt dicit barth.in.l. centurio.in.q.vlti. tertie questionis principalis que incipit Quero vlterius quid si testator etc. de vulga. ¶Sed an hoc casu in quo liberi videntur substituti vel inuitati an remanet patri instituto facultas eligendi quem ex dictis liberis voluerit ita vt sufficiat et voluntati testatoris sit satisfactum dum tamen ad aliquem vel aliquos dictorum liberorum hereditas perueniat. Credo quod sic per.l.filiusfami.§.cum [b] pater [b].ff.de lega.j.et.l.is cui cum plures.ff.de leg.iij.et facit.l.femine.C.de secundis nuptijs.vbi mater potest relinquere vni ex liberis primi matrimonij cui voluerit. Et licet illud sit correctum hodie tamen ratio manet facit etiam.l. vnum ex familia.§.si de falsidia.ff. de lega.j. ¶Restat ergo quod non reperiuntur nisi duo casus in quibus in terminis proposite questionis liberi liberorum censentur instituti primus videlicet quando liberi liberorum ex verbis testatoris censentur grauati quo casu videntur instituti vt dicit bartho.vbi.s. in dicta l.centurio.vel quandocunque appareret de voluntate testantis tacite vel expresse. Secundus casus quando videlicet testator adiecit verbum masculis

[a] ¶In contrarium videtur.prima opi.vbi verior quia vtrobique est eadem ratio. sicut enim per illa verba si sine liberis non intelliguntur ex testamento vocati ipsi liberi siue sint masculi siue femine sic nec censeri debent inuitati ex testamento si dicatur si sine liberis masculis cum expressio eorum que tacite insunt nil operatur.l.ij.ff. de le.j. non obstat quod hic inducitur de statuto quia aliter mens statuti omnino offenderetur nisi filius masculus succederet exclusa filia.quia si secus fieret ad successionem defuncti veniret filia quod foret contra mentem statuti de directo.sed in casu dispositiuo vltime voluntatis testantis si quidem voluntas nihilominus seruaretur si liberi masculi non veniant ex testamento dummodo illis extantibus veniat ad eius successionem et sic testator per verba predicta non intendit ipsos vocare ad eius successionem ex testamento sed eisdem ius succedendi saluum esse voluit illique nolens in quo quam pretextu substitutionis derogare statutum vero excludendo filiam in existentiam filiorum masculorum eos ad successiones vocauit.quia quod de vno negatur de alio procedit.xxv. dist.qualis et.ff.de iud.l.cum pretor vnde horum tanquam separatorium separata debet esse ratio.l. si.et ibi do. bar.ff.de calumnijs.

[b] ¶.§.cum pater in.ff. sed si omnis. et ibi domi. bar. in prin. pre.§.

quo casu per excussionē filiarū videtur inuitare masculos ad eius successionē vt volunt bartho.τ bald.in locis.s.allegatis. ¶ Sed respectu huius secundi casus in quo fit mentio de verbo ma a sculis fuit determinatū cōtrariū [a] M.cccclj.die vero.x.mēsis iunij in diffinitione cause remissiōis nobilis claudij alamandi actoris τ nobilis iohan. alamandi dicti de grangis super facto rupischinardi q2 maior pars dominorum qui in dicta reuisione interfuerūt ita concluserunt licet aliqui fuerunt in contraria opinione ꝙ immo per illud verbum masculis videbatur ipse claudius inuitatus ex testamento domini eymari eius patris per iura et rationes supra declaratas. Tamen maior pars dominorum fuit in cōtraria opinione alias decisiones super dicto processu reuisionis tunc factas. vide.j.questione.cccccxcvj.

¶ Questio.clxxxv.

¶ Appellationē desertā potest princeps admittere.

Princeps ad supplicationem partis potest admittere desertam appellationem per aliquaz verisimilem presumptionem que b enim moueat [b]. ita dicit dominus Inno.in.c.ex litteris in fine extra de resti.in integrum.idem etiaz facere potest prefectus pretorio vt ibidem dicit c Inno. [c] que obseruari et fieri vide in cancellaria domini nostri dalphini dum in hac patria residebat. Sed nōdum hoc obseruari per hanc curiā parlamenti licet vicem prefecti pretorio obtineat licet ipsa curia via ordinaria bene restituat partem per viam restitutionis in integrum parte audita et probatis legitimis impedimentis per testes ex clausula generali si qua iusta causa τc. Et ita vidi in pluribus causis fieri temporibus meis. De eleuamento temporis si τ a quo debeat dari si pars fuerit negligens in appellatione interponenda introducenda aut prosequenda. dic ꝙ princeps hoc pōt facere per textum in.l.ij.§.ꝙ si ita contigerit ibi a nostro numine reparationem peti precepimus τc.C.de tēpo. appel. et ibi dicit azo.τ ita seruatur in regno francie. De potestate principis vide q̄ plene dixi in tractatu per me guidonē compilato qui intitulatur tractatus rescriptorum et clausularum derogatoriarum et nō obstantiarum in rescriptis principū apponi solitarum.

a ¶ Determinatus cōtrariu3. Et bene vt.s.in apostil.posita in versi.i contrariu3.
b ¶ Que enī moueat.vide qd dicit do. abb.in.c. ex litteris . in vlti. not. de resti.in inte. Et ibi ipse ponit diffinitionē supplica.
c ¶ Dicit Inno.in gl. sua i.ꝟ.matrimonio.
d ¶ Nō est contractus vsurari9 crederem probabiliter cōsiderandu3 dū ōr ad mediū lucrū et ad mediam perdam.an intelligatur de perda illius qd posset euenire rōne lucri. an vero qd posset cōtingere ad capitale seu sortē in primo aūt casu q2 mutuās occasiōe mutui stat securus quo ad dānum capitalis . et sic mutuum id saltem commodi in tuto habet ita ꝙ lucrum exinde prouueniens cēseatur vsura.in secundo vero casu quia est proinde ac si is exerceret mercātias3 seu mercimonia in quibus est lucrum τ dānum etiam in ipso capitali non est quid quod dici possit vsura.cū capitale subijciatur fortune vt in ceteris negotiationibus ad premissa faciunt que dicit do. Pa. extra de vsu. in.c. nauigāti.in secūdo not.τ in ꝟ si s3 aduerte.

Questio.clxxxvj.

¶ An mutuans pecuniam ad mercandum ad medium lucrum et perdam cōmittat vsuram.

Si quis mutuat pecuniam ad mercandum ad medium lucrum et mediam perdam an sit vsurarius contract9. Iohan.and.in.c. nauiganti extra de vsuris super verbo mutuans.τc. dum ibi facit differentiam de mutuante et de illo qui contrahit societatem videtur dicere ꝙ sic.idem tenet dominus Raymundus in summa de casibus in titulo de vsuris versi.item mutuat aliquis τc. Ueruntamen de consuetudine generali tollerātur tales contract9 etiam de iure canonico ꝓm opiniones aliquorum pro quibus facit quod no. xiiij.q.iij.c.plerique.et ista est veritas ꝙ d de iure nō est ɔtractus vsurarius [d] ita dicit dominus petrus pape. vt reperio in suis nota.nec obstat dicit ipse dominus petrus pape.c.nauiganti.s.allega.q2 loquitur in illo qui vult habere totum lucrum τ totam perdam sed alius est in illo qui vult habere solum medietatem lucri et perde quia tunc est societas. Quia vnus ponit pecuniam τ alius operam vt in glo.dicti c.nauiganti super verbo mutuans τc Nec obstat verbum mutuat quia persequentia verbum ad medium lucrum et perdam declaratur τ conuertitur in alium contractum videlicet societatis argu.l.vbi ita donatur.ff.de dona. causa mortis. Sensum enim magis ꝙ verba attendere debem9.ar.c.cōstitutus. extra de reli.domibus vbi emphiteosis accipitur pro contractu censuali τ ff. de prescriptis verbis .l.insulam. ista sunt verba dictij domini pe. pape. De materia contractuum que sapiūt vsuram vide que plene dixi ego guido pape in quondam tractatu per me compilato qui intitulatur tractatus de contractibus que sapiunt vsuram τ qui vsurarij dici possunt vel non.τc.

¶ Questio.clxxxvij.

¶ An cappellanie fundate per laycos in fundis vel domibus suis proprijs sint bñficia ecclesiastica.et an heredes ipsorum possunt eas conferre propria auctoritate absq3 consensu episcopi.

a ¶ Non sunt beneficia ecclesiastica quia priuat9 nō facit locum sacrū: vt in. c. ad hec de religi. domi.

b ¶ Sine alia presentatione diocesani. istud nō videt procedere de iure quia institutio bñficiorū spectat ad epos vel eorum officiales. c. ex frequētib9 de instit. et collatio seu institutio facta a p̄rono laico nō valet vt in. c. cū layci de iure patro. inno. excōicantur patroni layci qui clericos instituūt. c. preterea eo. titu.

An capellanie que quotidie fiūt et fundantur seu dotant per laycos in suis propriis fundis et domibus sint bñficia eccl'iastica. Rñdet quod sic si autoritate diocesani sint ordinate vt no. gl. ordinaria. in. c. si bñficiorum. glo. j. in fi. de decimis in cle. ergo a cōtrario sensu illi9 glo. si autoritate diocesani non sint ordinate nō sunt bñficia ecclesiastica [a] immo sunt prophana vt no. per ioh. fab. in insti. de re. diuisiōe. §. nullus. Et si si quis baro. autoritate et c. Ex quib9 infert dñs petr9 pape patruus me9 in suis notabilib9 quod heredes taliū fundatorum absque et [b] sine alia representatiōe diocesani vel alterius superioris fienda possunt libere conferre tales capellanias illis quib9 placet dūmodo idoneis ad hoc iuxta et scd'm dispositionē testatoris iuxta no. per guillelmū de mōte lauduno in. c. gratie de rescriptis in cle. et ita plu ries vidi obseruari in hac patria dalphi. et fieri per aliquos barones habētes capellas in eorum castris qui conferunt eorū propria autoritate absque presentando diocesano. Et similiter facit dñs noster dalph. qui confert capellā [c] sancti vincentij fundatā in eccl'ia beate marie graciono. per regem karolum magnū. Et de istis capellis facit mentionē io. an. in. c. j. circa princi. extra de successionib9 ab intestato. et hec faciūt pro capella quā ego guido pape de anno currente dñi. M. cccclvij. fundaui et dotaui in domo mea mandamēti curuilliōis loco dicto in fontanillo ad honorem beate marie virginis que capella tunc et post fuit autorisata per do. epm graciono. de āno dñi. M. cccclviij. Sed in ipsa autorisatione retinui ius patronatus vt constat litteris penes me existentibus.

¶ Questio. clxxxviij.

¶ An trebellianica detrahatur de pijs relictis et c.

Licet hodie idubitatū existat quod de relictis ad pias cās falcidia detrahat vt probat tex. scd'm cōem itellectū in auk. si l'r. C. ad. l. fal. et probat in. l. si quis ad declinādā. C. de episc. et cle. Tn̄ de trebellianica nō ita est idubitatū quia aliqui gl. puta io. an. in. c. si pater super verbo trebellianice de testa. et ibi etiam archi. videntur tenere quod ēt de relictis ad pias causas detrahat trebellianica quos sequit dñs ludouicus pōtanus dict9 de roma sua in repetitiōe dicte auk. si l'r quorum opinionē secutus fuit dñs oldra. i suis consiliis vt ibi refert dict9 dñs ludo. Contraria tamen opinionem [d] quod non detrahat de pijs relictis tenet spe. in titu. de instrumentorū edi. §. cōpēdiose. ver. sed cū dedn ectio. et baldus [c] in. l. id quod pauperibus. C. de epis. et cle. idē ia. de bello visu et cōiter legiste i. d. auk. si l'r et ita hz opinio. legistarū quod nō detrahat trebellianica de pijs relictis quia magis eq̄ vr̄ fauore aie: vidi determinari in hac curia parlamēti. Et de materia piarū causarum recurre ad dictā repetitionē dñi ludouici vbi magis plene tractat quam alibi viderim licz bald. i. d. l. id quod paupib9 aliq̄ tāgat licz nō ita plene. De materia piorum relictorum etiā scripsi. s. q. cc. in fin.

¶ Questio. clxxxix.

¶ An cautio iuratoria sufficiat in materia autentice que supplicatio. C. de preci. imperatori offe.

Circa materiā autētice que supplicatio. C. de p̄cib9 imperatori offerendis. fuit inter nos dubitatū i camera cōsilij i cā charueti contra guillieti si pars que obtinet sentētiā nō possit dare fideiussorē et iuret fecisse diligentiā de repiēdo et velit iuratoriā cautionē p̄stare an executio sentētie debeat retardari donec fideiussores p̄stiterit quia doc. in iure scribētes nō mouet istā q̄onē. Fuit tn̄ inter nos conclusū talē iuratoriā cautionē fore de iure admittendā [f] per auk. generaliter

c ¶ Dalphi. qui confert Rex quoque anglorum et rex vngarie conferūt in suis regnis p̄bendas ex priuilegio pape: vt dicit do. bald. in. l. rescripta penulti. col. in versi. tiō. C. de preci. impera. offe.

d ¶ Cōtrariam tn̄ opinionem. Et in hanc opinionē vr̄ vergere do. pe. de ācharan. in c. j. xiij. colū. ver. viij. oppositionem iuncto versi. ex h. et versi. seq. de testamen. libro. vj.

e ¶ Bald9 Et do. bar. in. l. marcellus in. iij. colū. vers. vlti. q. d. ff. ad trebel.

f ¶ Iuratoriam cautionem fore de iure admittendam. Videtur quod iuratoria cautio non sufficit quia nil debet addi forme stipulatiōis pretorie: vt. l. j. §. Et si sit aliq̄ ff. de preto. stipu. sed forma legis est vt cū fideiussorib9 caueat. vt in preal. auk. que supplicatio ibi nisi victrix pars dignam fideiussionem prebuerit ergo et c. Preterea si conditor legis iuratoria cautiōe id voluisset. sicut expressit de fideiussiōe: ita de cautione iniuratoria expressisset. c. ad audiētiā. de deci. ad hoc. c. si papa de priuile. li. vj. Nec obstat auk. gn̄aliter hic alleg. quia ibi hoc fuit expressum. In contrariū vr̄ quia q̄ fideiussorem dare debet et dare nō potest remittitur iuratorie cautioni vt. l. j. per glo. generaliter circa finē et ibi do. bar. in vlt. oppo. ff. qui satisda. co. Sane i hoc casu per concordia vr̄ dicendū quod si is q̄ cauere habz sit suspect9 non audiat nisi det idoneā cautōez iuxta ea que dicit. do. bar. i l. in oib9. ff. de iudi. Sz si sec9 res forte erit sequestranda: scd'm ea que scribit. do. gofre. in summa de seque. pos. et fruct. in. §. gn̄aliter versi. iij. q d circa. et ibi. et no. vbi vero suspicio cessaret. locus iuratorie cautioni eē videretur vt hic traditur.

a Quod credit cautio iuratoria pstat sub hac forma.s.iuro φ nō pssum īuenire fideiussorē: τ φ faciā qđ īcūbit.vt dicit dñs bal.in auc.gñaliter.ij.col.ṽsi. in tex.ibi iuratoriā. C.ō epis.τ cle.τ hāc formā iurandi pene formaliter ponere videt gl.iij.in pal. l.j.ff.qui satisda.cogā.

b In honorarijs aduocatorum. vide de hoc ꝑ istū q allegat hanc q̄stio.ꝯsi.ccv. inci.circa ꝓcessum vetilatū.nu.ix. ṽsi.vj. qꝛ ls ibi:τ nō obstaret etiam τ in dci.tholo.quest.x.τ i addi.τ q̄st. ccccxvj.et cccclviij.

c Oritur naturat obligatio. De hoc vid pulchrā distinctionez do. bal.in.l.non dubiuz.viij. colū.ver.xj. ibi iuxta h q̄ro.C.de legi.τ do.bar. in.l.cum lex iij.col.versi. iuxta predicta q̄ro.ibi dic ergo.ff. de fideius.et do.panor.i c.cū ꝯtigat in.v.col.ṽsi. circa primū ibi tū si minorō iureiu.

d Cōtractū firmare vbicunqꝫ ꝓcedit obligatio naturat iuramentuz sup illa pre-

ter.C.ō epis.τ cle.τ ꝑ nota.ꝑ spe.in tit. de cōtumacia.§.fi.ṽsi.sꝫ nūqd excōicatus ṽsi.cautio aūt τ ō procu.§.vt aūt ṽ.τ no.ꝑ hosti.in summa vt lite nō contesta.§.ij.sup verbo cōstituat. Et pro hoc facit qꝛ in cautiōe vsufruct⁹ si non possit idonea cautio prestari sufficit iuratoria vt tenēt pe.τ cy.l.vsufruc.C.de vsufru.licet gl.ibi voluerit contrariuz vt plene dixi.j.q.ccl.vide et q̄ dixi ō iuratoria cautiōe.s.q.l. Sꝫ iuxta hec q̄ro q̄ forma debeat teneri ꝑ iudicē in ꝑstatione talis iuramenti.dic φ sufficit φ pars iuret qđ credit [a] se nō posse fideiussores reperire necqꝫ requirit alia indagatio fideiussoꝝ ita dicit odofre. in dicta auc.gñaliter. Sed an a sñia ꝑlamenti possit bina vice supplicari vide q̄ dixi.j.q.cccxlv. Et de materia dicte auc.q̄ supplicatio vid q̄ dixi.j.q.ccccxx.

Questio.cxc.

De salario aduocatoꝝ.

In honorarijs aduocatoꝝ [b] ita versari iudex debꝫ vt pro mō litis proqꝫ aduocati facūdia τ fori consuetudīe τ iudicij in quo erat actur⁹ existimationē adhibeat dūmodo licitū honorariū id ē q̄ntitas non egrediat ista sunt verba iurisconsulti in.l.j.§.in honorarijs.τ.§.si cui.ff.de varijs.τ extraordi.cog. Sed iuxta hoc q̄ro clientul⁹ ex pacto habito cū aduocato promisit τ iurauit soluere aduocato pro patrocinio vni⁹ cause vltra dictam summam centum aureorum videlicet mille florenos vel aliā maiorē summā vtrū ex tali cōuētione iurata oriatur actio τ obligatio.doctores nō tangūt tamē credo φ oriatur actio τ obligatio vtroqꝫ iure τ ciuili et canonico. Et primo de iure ciuili non ꝓbatur nā licet ex tali ꝓmissione excedēte summā centum aureoꝝ non oriatur obligatio ciuilis ꝑ dictum.§.in honorarijs.§.si cui.oritur tamē natural' obligatio qꝛ ex contractu etiā de iure reprobato ꝑpter consensum iuregentium [c] oritur naturalis obligatio vt in.l.j.ff.de noua.et in.l.si pupillus ff.de ver.obli. Ideo iuramento firmat talis promissio: qꝛ vbicunqꝫ est naturalis obligatio iuramentum additum hꝫ in contractū cofirmare [d].vt dicit

stitum etiam de iure ciuili inducit obligationez do. panor.in preallega.c.cum contingat in vltima col. versi.vltimo ista.

e Sed deo cui iuratur do.panor.in dicto.c.cum cōtingat in x.col.ṽsi.et ꝑmo sciēdū ibi τ iō promittens τ in xj.col.ṽ.secūdo mēbro ibi multo ğ forti⁹ τ dñs bart.in.l.si qs pro eo.ij. col.ṽsi.scđo q̄ro.ff.de fideius. Obligatio tū oritur ꝑti secūdaria vt sentire videtur d.abbas.in c.j.col.v.ṽsi.iij.nō placet extra de iureiuran.

hosti.in.c.q̄ntauallis extra de iureiur. quē sequit do.raphael cuman⁹ docto. nouissimus in.l.si quis pro eo.ff.de fideius.τ non mirandum si naturali obligationi tm̄ accedat iuramētū qꝛ tali naturali obligationi tm̄ pōt accedere fideiussor.l.ij.ff.ō fideius.τ.l.fi.§.j.ff.eo. pro quo.vltra eos adduco text.in.l.j. C.de sum.tri.τ fi.ca.vbi lex ciuilis vult iuramentum seruari cuius obseruantia trasit ad heredes in auc.de iureiu. a moriēte prestito ex quo etiam patet ex eo obligationē induci:qꝛ aliter non trāsiret ꝯ heredes.l.ij.ff.de fideius.τ.l. fi.§.j.ff.eo.nec obstant φ dicere voluit bar.vꝫ.φ ille qui iurat non consentit patri sed deo [e] qꝛ hoc est falsum.vt dicit ipse.do.raphael cuman⁹ ꝑ.l.iij.§. fi.ff.de iureiu.Nā iuramētū s̄m tulliū siue ciceronem nihil aliud est φ affirmatio iuramento firmat. Naz ille qui iurat lꝫ deū in testez adducat tū iurat parti s̄m ciceronē tertio officiorum et ouidius inquit iurauit amenti τ sic iuramentū hꝫ cōsensum respectu ꝑtis sꝫ adducit de⁹ in testē ita φ iuramētum iure ciuili inducit obligationē. Nec obstat Dicit ipe do.raph.cuma.tex.i.d. l.si quis pro eo in prin.qꝛ loquit ī iuramento oparū incertarū ꝑ quo etiam stipulatio nō vꝫ ꝑpter incertitudinē.l. antepe.ff.de stipu.seruoꝝ τ ibi glo.ita soluit ipse do.raphael istud; ꝯtrium vel aliud pōt dici φ lꝫ ex simplici iuramento nō oriat obligatio tū vbi ꝓcederet aliq̄ certa cōuentio ꝑut in casu nr̄o cū iuramēto orit obligatio τ istud est de mēte bar.ī.d.l.si qs ꝑ eo ibi scđo q̄ro vtrū de iure ciuili τc. Ex quib⁹ ꝓterea ꝑtꝫ φ iure ciuili iuramētū iducit obligationē. Silr etiā iure canonico ex iuramēto [f] orit actio [g] τ obligatio vt tenēt canoniste i.c.cū venissent extra ō institutiōib⁹ quos sequit bart. in.d.l. si qs ꝑ eo dicēs φ qꝛ ius cano.dicit iuramētū s̄uadū i.c.cū ꝯtingat extra de iureiu.g dꝫ ꝑducere actiōes τ obli. ar. s̄m eū in.l.statuas.ff.ō acq.re.do.τ no. per gl.in auc sacramēta puberū.C.si aduersus ven.ita etiā dicit hēri.de bouēco in dicta auc.sacramenta.in sua repetitione in materia cause efficientis in.ꝑma.q.ꝑncipali.ṽ.ex istis effectib⁹ lꝫ inno.d.c.cū venissent.τ i.c.nouit de

f Ex iuramento. Juramētū cū firmat ꝯtractum inutilez.d.panormi.in alleg. c.cū contingat.i.vij.colū.iij.ṽsi.venio ad secūdā.ibi concludit ergo τ ibi dicit eē communem opinionem docto.et domi.Bar.in preallcg.l.si qs.pro eo i princi.in.iij. colū.versic. iij.dixi.τ in penulti.col. versi.x.prohibetur.et dñs alexan. consilio.viij secundo volumine.

g Act ōan actio oria-

tur ex iura/mento .d. bar.i.l.si qs p eo i.ij.col. v.sʒ ꝯ istud oppo.r ver. lʒ qro qd de iure canonico.ff.de fide iussi.r tʒ ibi ꝙ nō ꝺ iure ciuili. secus aūt de iure canonico.

iudi.dicat ꝯtrariū scʒ ꝙ nō ꝑducat actionē sed monitionē tñ Inno. in.d.c. quintauallis in ṗn.voluit ꝙ producat officiū iudicis.sed post.r ioh.an.in.d.c.cū venissent r cōiter canoniste tenēt ꝙ ꝑducat actionē ꝑ quo allegant ipsi c.ex rescripto.de iureiu.r bar.in.d.l.si quis ꝑ eo ibi auerte lʒ dicta capl'a rc. dicit hāc opi.esse verā de iure canonico preterea ꝑ fortificatiōe huius dicit bart.in.d.l.si qs ꝑ eo in fi.quē in hoc seqtur dictus dñs hen.de bouēcoin dicta sua repetitiōe i materia cāe finalis ꝙ qñ ꝯtractus ꝓhibetur ꝑpter subditorū vtilitates sicut i.l.ij.r i.l.cū his.ff. de trans.vbi ꝓhibetur trāsactio sup alimētis itē ꝓhibet pactū ꝑpter quē qs renūciat future successioni in.l.pactū. C.de pact.r.l.pactū.C.de colla. Et in istis casib9 cōtractus firmant iuramēto r ex ipsis ꝑducit ac.obli.vt in.c.ꝙuis pactū de pac.li.vj. nō em sunt ꝓhibiti dicti cōtract9 ex eo ꝙ sunt ꝯtra bonos mores sed ꝑpter vtilitatē subditorū:qr de facili ꝑ modico renunciarent eoꝝ ius futurū ideo lex voluit ꝓuidere vtilitatib9 subditoꝝ r nō ꝓicipalit ob fauorē publicū. Idem in donatiōe inter virū r vxorē.q̄ ꝓhibita est ne vn9 efficiat dictior r ali9 paupior que etiā cōfirmat iuramento ꝺm guill'.de cu.in l.j.ff.de dona.quē sequit bart.in.d.l.si quis ꝑ eo in fi.[a] et in.l.seius augerius.ff.ad.l.falci. r hen. de bouenco in dicta sua repetitiōe r raphael cūanus in.d.l.si quis pro eo.r ista est cōis snīa ꝺm quā vidi pluries iudicari per recolende memorie dñm Jaco.ꝺ godabla officialē quondā grono.lʒ ange.voluerit cōtrariū vt refert idem do.raphael cumanus in.d.l.si qs pro eo quaʒ opi. angeli etiā tenet guil'.de mōte lauduno.in cle.j.de iureiu.quoꝝ opi.nō seruatur in iudicādo modo reducēdo ad thema.s.ꝑpositū iura nostra ꝓhibuerunt ꝑ salario aduocati solui vltra .c. aureos in .d.§.in honorarijs r in.§.si cui.nō ꝙ sit contra bonos mores vltra dictos.c.aureos velle exigere nec etiā ꝓhibet ea ratione ꝙ sit cōtra publicaʒ vtilitatē principaliter:sed ꝑpter priuatā vtilitatē cliētuloꝝ qr presumunt oīa velle dare ꝑpter timorē litis[b] sicut infirmus ꝑpter timorē mortis vt dicit gl.in.l.quisquis in.§.ꝑterea. super verbo ꝑterea ꝯtractū.C.de postu.ideo a simili dicamus talē pactionē excedētem summā.c.aureoꝝ iuramento in se cōfirmari:vt ꝑducat ex ea pactione actio r obligatio sicut supra dixi in donatione inter vi.r vxo.cū sit eadem ratio iuxta.l.vulgatā illud.ff.ad.l.aquil.cum sim. Nec ob.ad premissa dictus.§. preterea ibi[c] preterea nullū cū eo litigatore contractū quē in ꝓpria recepit fide ineat aduocatus nullāq3 conferat pactionē rc.allegatus ꝑ dñm vitalē de cābanis in quodā suo consilio volens ex dicto tex.dicere ꝙ talis pactio excedens summā.c.aureoꝝ nō possit iuramēto in se cōfirmari cū ibi lex dirigat ꝓhibitionē in ꝑsonā aduocati isequēdo opi.bar.in.d.l.si qs ꝑ eo ibi aduerte tñ qr ꝑdicta sunt vera rc. Sʒ ad hoc pōt rñderi ꝙ respectu huius opi.bart. nō videt ꝓcedere cū in donatiōe inter virū r vxo.donās ꝓhibeat:vt.l.iij.§.j. r.§.ꝓhibet.ff.de dona.inter vi. r vxo. r tñ ꝺm bar.in.d.l.si qs ꝑ eo firmat talis donatio iuramento:ideo in hoc angelus voluit reprehēdere bar.dicendo ꝙ bart.fuit in hoc passu sibi cōtrarius cū fuerit in opinione ꝙ donatio inter vi.r vxo.iuramēto confirmet cū lex ꝓhibeat ꝑsonā r tñ bar.dicit ꝙ qñ lex ꝓhibet ꝑsonā iurātis nō inducit obligatio pretextu iuramenti ad ideʒ etiā cōtra bar.[d] facit.§.r cū lex.C.ꝺ re.vxo. ac.r insti.quibus alienare lʒ in prin.r.l. iulia.ff.de fundo dotali.vbi marit9 ꝓhibet alienare fundū dotalē r tñ iuramēto firmat in.c.lʒ de iureiu.li.vj.qr lʒ ibi tex.nō dicat cōtractū ꝯfirmari:sed iuramētū esse seruādū tñ satis putabat.in.d.l.si quis pro eo ibi tertio dixi rc. Ideo dictus dñs raphael cumanus in dicta.l.si quis ꝑ eo i hoc passu reprehēdit bar.dicēs nō eē fiendā differentiā anteꝙ ꝓhibeat contract9 vel persona.ita etiam dicunt antho.de butri.r Inno.in.c.cum contingat in eorum repetitionibus dicens vltra ipse dñs raphael cumanus ꝙ transit talis obligatio iuramenti cōtra heredes cū producat actionem r obligationem ꝑ premissa qr aliter nō trāsiret cōtra heredes in.c.veritatis extra de iureiurā. ista sunt verba dñi cumani item etiam non obstat.l.si qui aduocatoruʒ. C.de postu.per dictum dominum vitalem de cabanis pro parte domini rupis aruandorum et contra heredes domini iusteti mehēse in hoc casu allegata qr loquitur in eo qui facit pactū de quota litis:vt patet ibi i tex.sibi certe partis rc.iuncta glo.ij.ibi r sic dic hanc legē loqui cū paciscit de magna ꝑte rc. Si qd dicendū ad legē nō dubiū[e] in

a ¶ Jn fi.i d.ver.vl.prohibetur.

b ¶ Propter timorē litis] h vex intellige si pactū fiat pendēte lite: vt dicit gl.i dicta.l.qsqs r tex.i.l.j.i.§. i honorarijs ꝟ.litis cā.ff. de vari. r extraord.cog.

c ¶ Jn tex aduerte ꝙ ille tex.loquit i casu quo honorariū promissum fuit aduocato pēdēte lite.

d ¶ Cōtra bar. hāc singularē opi. d.bar.egregie ipugnat do .panor. i ꝑ.c.cū ꝯtingat i.iiij.colū.in ꝟsi.circa ꝑrimum.

e ¶ Ad.l.si dubiū vide

pulchre do. panor.in.d. c.cum cōtingat i.ij.col. ꝟsi.nunc attingēdo ibi vnde forma ...

si.C.de legibus allegatam etiā in contrarium per dictū dn̄m vitalē de cabanis respondet bal.ꝛ dicit post iaco.de butrio.sic pro solutione istius cōtrarij ꝙ aut contractus ꝑm naturalem equitatem ꝛ ꝑm merum iusgentium habet esse ꝛ formā esse verbigratia minor ex necessitate vendit rē sine decreto equū est ꝙ valeat:tamē ius ciuile non vult ꝙ valeat:q: deficit solēnitas tamen si interueniat iuramentū omnia roborātur:q: robur istud est diuini iuris ꝛ habet istud iuramentum causam subsistēdi ita ꝙ posito ꝙ minor luserit precium non debet rescindi contractus iuxta auc.sacramenta puberum.idem in simili dicamus in casu nostro clientulus ex necessitate aduocationis promittit aduocato vltra centum aureos equum est ꝙ valeat ex naturali equitate iuregentium propter consensum. Tamen ius ciuile non vult ꝙ valeat si tamen iuramentum interueniat omnia debēt roborari ar.dicte auc.sacramenta. Si autem contractus non contineret naturalem equitatem:vt quia deficeret forma et causa tunc non valeret iuramentum ita loquitur dicta.l. non dubium in fi. Ista sunt verba bal.post iaco. de butri.in.d.l.non dubium ꝛ io ego guido opinando in camera consilij cū alijs dominis meis parlamenti circa decisionem processus dicte cause domini rupis aruandorum ꝛ heredum domini iusteti mehense dixi dictum contractum fuisse iuramēto vallatū causis et rationibus supra tactis ꝛ aliqui ex dominis meis etiā fuerunt huius opi. ꝛ tam ex causis premissis q̄ m̄ltis alijs ibidem tunc per dominos meos deductis et allegatis signāter propter reiteratam obligationem quam fecit dictus dominus rupis dicto domino iusteto d̄ summa petita sicut videmus in exceptione non numerate pecunie i.l. cum fidem.C.de non nume. pecu.ꝛ in velleyano in.l.si mulier perfecte.C. ad velley.fuerunt littere precise concesse dictis heredibus dn̄i quondam iusteti dictos heredes dn̄i rupis aruandorum de summa vndecim florenorum auri die sententiarum natalis domini ꝛ anno currente dn̄i. M.cccclviij.in manib⁹ Johan.iofredi.secretarij dalphi.cōsiderato etiā ꝙ.d.l.j.in.§.in honorarijs ꝛ.§. si cui.ff.de va.ꝛ extraord.cog.loquitur in aduocatis salariatis de publico[a] vt dixit iofredus in summa in titu.d̄ officio iudicis quo petit̄ salariū ꝛc.in.§.j. in ver.quartū ꝙ salariū. Sed iuxta premissa quero clientulus ex pacto ꝯuenit soluere aduocato p̄ vna causa vltra.c.aureos ꝛ nō iurauit soluere:sꝫ postea lite pendente vel ante litē motā vel post litem finitam soluit realiter. An ipse clientulus possit tanꝙ indebitum repetere ab aduocato.doctores non mouent hanc questionē quod viderim sed credo ꝙ nō possit repetere.quia etiam ex cōtractu a iure reprobato propter consensum iuregentiū oritur naturalis obligatio vt supra dixi per.l.j.ff.de donationi.ꝛ l.si pupill⁹.ff.de verbo.oblig.que naturalis obligatio impedit repetitionem indebiti iuris ignorātia soluti vt legitur ꝛ not.per glo.bar.ꝛ docto.in.l.cū quis.C.de iuris ꝛ facti igno. Sed de hac vlt.q.nondum vidi iudicari tamen pendet de facto in curia parlamenti in quodam processu inchoato.xv.anni. sunt elapsi in manibus Johannis botuti secretarij dalphi.ꝛ nondū diffinitio:quia dormit ꝛ dormiuit decem an.proxime lapsis. ¶ Ulterius etiam audiui ꝙ imol.in.l.j.§.fi.ff.de dona. dicit ꝙ quando aduocatus patrocinatur pro salute vite hominis vel defensionis eius in causa criminali ꝙ tunc pot̄st aduocatus pro maiori summa centum aureorum paciscei:sed nescio si ita dicat nec ex quibus moueatur ita dicere.quia nō habeo lecturam dicti.d.Joh.de imol. Fertur etiam ꝙ ange.in dicta.j.ff.de varijs extraordi.cogn.dicit ꝙ vbi causa esset ardua et opus esset magnis laboribus ꝛ studio ꝙ nunc aduocatus posset pacisci vltra dictam summam.c.aureorum:sed nescio si ita dicat.quia nō habeo eius lecturam. Et de hac materia pactorum inter aduocatum ꝛ clientulum vide que vltra hec dixi.s̄.q.cxj.qualiter aduocatus ꝛ medicus possunt petere salariū ꝛ de forma libelli[b]:vide cy.in auten.dos data.C.de dona. ante nuptias.

a ¶ De publico. vide spe.i ti.d̄ salarijs.§.sequitur ꝟ.sꝫ quid.

b ¶ De forma libel.spe cu.i titu.de magistris. circa pn̄c. et ver. ceterum ꝛ ver. sꝫ et salarium

¶ Questio.cxci.

¶ Lex imperialis sup fundamentis que quādoꝗ faciunt inter se magnates ꝛ alij nobiles qualiter et quomodo fieri debeāt ꝛ qualiter puniant̄ aliter facientes ꝛ de ꝓhibitione iniustarum guerrarū cum glo.hic subiunctis pro declaratione dicte legis.

Os q̄ de cetero aduersus aliquos iustam diffidationis causam se habere fingentes ipsos i locis vbi domicilia non obtinent aut ea communiter nō habitāt intempestiue diff.dant declaramus damna queçunꝗ per incēdia spolia vel rapinas diffidatis ipsis cum honore suo inferre nō posse.et q: patrocinari non debet alicui fraus ꝛ dolus in presenti cōstitutione in perpetuū valitura sancimus diffinitiones hm̄oi quibuscūꝗ dn̄is aut ꝑsonis cū quibus aliqui fuerunt in societate ꝛ familiaritate vel honestate q̄uis amicitia cōuersati sic factas vel fiendas in posterum nō valere nec licere pretextu diffidatiōis cuiuslibet quempiam inuadere per incendia spolia vel rapinas nisi diffidatio per tres dies naturales ipi diffidando personaliter vel in loco in quo habitare ꝯsueuit publice fuerit intimata positꝗ de intimatiōe hm̄oi per ꝛ a

¶ Quod sic. ist ud intelligēdū est si guerra p̄ces seri : secus si materia tm̄ preparata fuisset ad guerrā nōdū motā : qꝛ tūc si treuga facta fuerit ad certū tēpus dꝫ illa finita d necessitate fieri diffidatio al's primus erumpēs in bellū seu territoriū alteri⁹ aggrediens dicit latro. Et est rō qꝛ vbi non p̄cedit dispositio ibi lapsus tpis pro se nō hr bet dispositionē inducere sed vbi dispositio. j. guerra precessit ex priuato tēpore sufferentie. seu treuge ipso facto remanēt ꝯtendētes i guerra. Ita dicit d. bal. in tit. de pace constan. §. vasalli qui tēpore in versic. sed quid. b ¶ Denūciari. In factis enīꝫ armorū nunꝙ dꝫ perueniri ad bellꝫ nisi p̄cedat admonitio ꝛ diffidatio. Quandoꝙ tn̄ lex idicit bellū ꝛ tunc nō est necessaria monitio : cuꝫ tunc furtiue ꝛ clā liceat ꝯsulere dānis suis d. bal. in. l. si manumisso ri in ver. ad de. ff. de obseq. pat. p̄st.

stes idoneos fieri plena fides. quisq̄s secus quēpiā diffidare ꝛ inuadere modo premisso nō seruato presumpserit infamiā eoipso incurrat ꝛ sic nulla diffidatio. ac si nulla facta esset quē etiaꝫ tanꝙ p̄ditorē p quoscūꝙ iudices penis legalibus statuimus castigari. In hibemus etiā ꝛ dānamus vniuersas ꝛ singulas guerras ꝛ lites iiustas cūcta quoꝙ iniusta. Incendia spolia ꝛ rapinas indedita ꝛ incōsueta thelonia ꝛ cōductus ꝛ exactiones p ipsis cōductoribus extorq̄ri ꝯsuetas sub penis quib⁹ sacre leges p̄missa ꝛ eoꝝ quolibet faciūt puniēda. ¶ Hec lex nō est i corpore iuris clausa sed fuit dudū in camera cōputoꝝ dalphi. eg istrata sꝫ ad effectum obseruatiōis eiusdē tpib⁹ quib⁹ dn̄i gubernatores hui⁹ patrie dalphi. erāt vicarij imperiales ꝛ quam. l. ego guido pape hic duxi ꝯmēdādā pro declaratione materie eiusdē per moduꝫ glo. ¶ Dic ergo super verbo diffidāt de materia diffidamenti vide plene p io. an. in nouella de homi. in. c. j. et reti gi. j. q. cccclxxxvij. Sꝫ quid si post diffidamentum capiantur treuge ad certū tempus an la pso tpe possint debellari impune sicut an̄ treugas captas fa a cere poterant dic ꝙ sic a p. l. iij. §. si ad diem. ff. de re mili. ¶ Super v̄bo tres dies dic qꝛ diffidamentū debꝫ ita b denunciari b vt ille qui diffidat possit se munire cōtra eius aduersariū aliter diceret p̄ditio p hoc adducūt doc to. tex. in. l. aut q aliter. §. si quis se denūciauerit. ff. qd vi aut clā. in v̄bo habitare ꝯsueuit. istud vr̄ sufficere p text. et gl. in. l. lꝫ. C. de repudijs lꝫ cōtrariū videat p. l. q abn̄ti. i p̄nc. ff. de acq pos. vbi dicit tex. certior fact⁹ fuerit ꝛc. quō eīn poterit dn̄s certior fieri si fiat citatio seu intimatio in domo in p̄sonā alterius ex familia si dn̄s sit lōge abn̄s nō video tn̄ opꝫ hoc casu stare huic legi cū fuerit cōdita per imperatorē habentē ptātem legē cōdendi vt plenius de hoc dixi. j. super verbo domicilia de citatione fctā in domo habitationis in personā vxoris. vide que dixi. j. q. cclv. et. q. cccclxv. ꝛc. sup verbo domicilia. quero nuncius portans litteras diffidamenti accessit ad domū p̄prie habitationis diffidati sꝫ eū ibi non reperit īō ip̄e nuncius ibi dimisit lr̄as diffidamenti in dicta domo vel eas tradidit alicui de familia diffidati an hoc sufficiat videt ꝙ sic. ar. l. licet cū sua glo. C. de repu. in ꝯtrariū videt p. l. qui abn̄ti in p̄n. ff. de acqui. pos. nā ibi dicit tex. certior factus fuerit mō p tradita alicui de familia dn̄s nō est certior nā pone ꝙ dn̄s est abn̄s quō pōt certiorari nullo modo. Preterea non est dubiuꝫ ꝙ in casu. d. l. abn̄ti tractat de fauore illius ad quem mittit epistola ꝛ requiritur ꝙ fuerit certior fact⁹ ergo multo fortius in casu huius questionis cum in ea tractetur de odio ar. l. cum quidem. ff. de li. ꝛ pos. ꝛ capitulo odia. de regu. iuris libro sexto ꝛ pro hac parte facit. l. absenti. ff. de donati. Crederes tamen primam partem veriorem videlicet ꝙ sufficiat tradere litteras diffidamenti in domo habitationis alicui de familia sua per verba huius legis ibi dum dicitur vel in loco vbi habitare consueuit publice fuerit intimata ꝛc. Si teneamus pro lege hanc constitutionem imperialem prout facere debemus cum omnes nationes sub c ipso imperator c subsint. xj. q. j. c. si quis in versicu. volumus etiam na d tio francie d vt dicit tex. in. l. in nomine domi. §. iubemus ibi gallie seu francorum. C. de offi. prefecti preto. ¶ Super verbo iniustas dic ꝙ quinꝙ requiruntur ad hoc vt guerra dicatur e iusta e scilicet persona : res : causa : animus : et autoritas et plene vide in summa raymundina. de casibus in rubrica de bellis ꝛ plenius per ioh. de lignano in tractatu suo bellorum ꝛ ibi etiam de materia duelli quid dicatur bellum licitum et illicitum et ex qua causa iudici possit bellum vide Innocentium in capitulo quod supra extra de voto ꝛ voti. redemp. Sed quis possit indicere bellum dic ꝙ solus princeps. xxiij. questione tertia capitulo primo et secundo ꝛ tenet Speculator in titulo de officio delegati. §. constituitur ver. sed nunquid potest bellum ꝛc. ¶ Super v̄bo p̄ditorem q̄ro quis

c ¶ Sub ipso impatore ip̄e eīn impator est superior et dn̄s oim puinciaꝝ. lxiij. di. adrianus ꝛ ibi glo. in ver. p. singl'as itē oim rerū. vij. di. quo vij. cōuentor. C. de q̄dri. p̄scrip. l. bn̄ a ꝫenone. immo ipse est dn̄s totius mūdi. l. deprecario. ff. ad. l. rhodiā de iac. f̄m gl. ibi ꝛ gl. j. xij. q. j. futurā ꝛ īō pōt mūdū ab alio occupatum vendicare. vt dicit do. bar. extrauagan ti ad reprimendaꝫ circa prin. i gl. sup. v̄. toti⁹ orbis. d ¶ Natio francie. Cōtra dicit specu. in tit. de appella. §. nunc tractemus. post prin. ꝛ elegātissime do. ol. ꝯsil. lxix. inci. consueuit dubitari. e ¶ Justa ista qnꝙ requisita ponit in cōtrario casu gl. in. c. qd aūt xxiij. q. ij. Quot autē sint genera belli ꝛ qd sit iustū belluꝫ d. archi. i. c. iustū bellū. xxiij. q. ij. d. Inno. in. c. oli lo. j. i gl. sua in. v̄. vlꝫ de rest. spo. ꝛ do. bar. in l. ex hoc iure j. col. v̄. q̄ro q̄ sunt bella licita. ff. de iusticia et iure.

a ¶ Proditor. xpianus christianum nō os offender nisi prius eum diffidauerit. vel iudicis vel iuris autoritatem habuerit: al's est proditor. o. bal: in. l. itē nulla in. v. not. C. de epis. et cleri.

b ¶ Cy. ēt facit ibi mētionē tex. in pncipio de ipsa legitia successione q̄ vendicat sibi locum quinq; modis in genere. Un⁹ modus est liberorum alius nepotuz ex filijs in potestate constitutis tertius est parentuz quartus agnatorū vocatorꝫ ab itestato. quintus est nō soluz ab intestatos etiā ex testamento in q̄busdaz personis etiam extraneis. ita dicit dominus odofre. in dicta: l. vnica. in iij. colū. ꝟsi. vnde circa istuz articuluz. C. quand non peten. par. peten. ac. et

a dicatur pditor dic q̄ ille est proditor quem vulgus appellat pditorem qui sine aliqua causa et sine vlla diffidatione eū qui. q̄ de eo confidebat vulnerat vel grauiter offendit. Ideꝫ dicit bar. i. l. respiciēdū. ꝟ. delinq. ff. ꝺ penis et maxime cōmittēdo pditionē ꝯ maiorem suū. vt. l. si. C. de lib. tol. li. x. item dicit io. an. q̄ mouentes bella sine vlla diffidatione dicūtur agere pditorie in c. pro humani. de homi. li. vj. Ja. bu. vero dicit q̄ omnes q̄ dant alicui potionem venatam sunt pditores in. l. j. C. de male. ꝛ mathe. aliquādo etiam dicitur proditor reuelator secretorum. ff. de his qui no. infa. l. athletas. ꝟ. caluniator. dicitur etiā proditor qui pmittit transire gentem inimicam. C. de re mili. l. si quis barbarū. bal. in. l. j. quib⁹ modis feuduz amittatur circa mediū. ¶ De materia duelli plene dixi. j. q. cccccxvij. alias 617

¶ Questio. cxcij.

¶ De clausula salua legali echeuta ꝛc. q̄liter intelligat ꝛ qn̄ locuz habeat.

Non reperit in iure cautū de legali echeuta licet illis verbis sepissime vtātur notarij in instrumentis matrimoniorum vbi filie dote contente renūciāt cū iuramēto bonis paternis. Sꝫ bene legitur de legitima successiōe de b qua facit mentionem cy.[b] in. l. vna in prin. C. quādo nō petē. partes petētibus accrescant. Sed iuxta hoc quero filia dote contēta cū iuramēto quittauit bona paterna adijciendo illa verba salua legali echeuta. An eo casu filia succedat patri itestato. Reperio dominum petrum pape in suis notabilibus sic distinguentem quia dicit ipse aut pater reliquit alios liberos q̄ non quittauerūt vna cum filia q̄ quittauit aut reliquit illam solā filiā que quittauit. Primo casu non p̄t talis filia succedere pr̄i intestato rō q: illud pactuz vr̄ fuisse factum in fauorez alioꝝ filiorū ita etiā dicit sali. in. l. pactū qꝺ dotali. C. de pac. in. q. q̄rit mō an pactuz ꝛc. Et etiā in fauorē pr̄is vt possit facere ad libitū sui de bonis suis. Scdo casu p̄t succedere pr̄i intestato. q: cessat fauor p̄dict⁹. s. filioꝝ q̄ nō sup sunt. Et q: nō disposuit de suis vr̄ eidē filie tanq̄ c pximoiri reliqsse. l. ꝯficiunt i pnci.[c] de iure codi. ꝛ hanc dist. approbat. expresse io. de lignia. in. c. si. extra de dona. vbi pulchre de hac materia tāgit ꝛ sm̄ predicta pn̄t intelligi illa verba salua legali echeuta. ita dicit dictus do. pe. pape. Itē tꝫ recolēde memorie do. stepha. guillionis legum doctor p̄sidens quōdā hui⁹ pr̄ie dalph. Sꝫ dicit q̄ credit q̄ talis filia nō admittat. hoc casu ad successionē pr̄is intestati, nisi deficiētib⁹ agnatis ꝛ alijs pximiorib⁹ viro vxore vel fisco exclusis sicut ponit tex. in. l. j. C. vn̄ vir ꝛ vxor. ita dicit dn̄s stepha. guillionis i suo reptorio sup verbo legalis echeuta. ¶ Sꝫ ego guido credo ꝯriuz videlꝫ q̄ filia p̄textu dicte reseruatiōis legalis echeute nō extantib⁹ alijs liberis succedat pr̄i intestato exclusis agnatis ꝛ alijs venientib⁹ ab intestato sm̄ dictū dn̄m pe. pape p rōnes. s̄. tactas. imo plus voluerūt aliq̄ dicere q̄ talis filia indistincte succedat patri intestato vt dicūt esse casum i. l. ij. ꝟ. illud. ff. de here. vel ac. ven. Ex noua volūtate lꝫ tacita p. d. l. conficiunt. p quibus vr̄ casus in. c. cū inter. extra de renū. Ita ēt tꝫ gencelim⁹ in. c. q̄uis pactū. de pac. li. vj. Et sm̄ dictā opi. dicti dn̄i pe. pape cōiter vidi iudicari videlꝫ q̄ filia q̄ quittauit bona paterna cuꝫ illa reseruatiōe legalis echeute nō succedat patri intestato stātibus alijs liberis q̄ nō q̄ttauerūt nō stātib⁹ autē alijs liberis succedat exclusis agnatis et alijs veniētib⁹ ab intestato. Secus aūt si nō fuisset adiecta dicta clausula q: tūc non succederet patri intestato etiā si alij liberi nō starēt sꝫ deuoluerētur bona alijs venientibus ab intestato sm̄ cōem doc. opi. in. l. pactum qꝺ dotali. C. de colla. lꝫ gēzelinus voluerit ꝯriū vt. s̄. recitaui. ¶ Sꝫ an filia q̄ q̄ttauit bona paterna debeat p patrē in aliquo institui vt valeat testm̄. do. io. de aramone in dicta. l. pactū qꝺ dotali. tenet q̄ nō. in sua repetitiōe quaꝫ penes me habeo ego guido. et de hac etiā tetigi. j. q. ccxcv. ꝛ. q. cccccxxvj. De filia q̄ quittauit cū iuramēto. vide que plene dixi. j. q. ccxxiiij. cuꝫ q̄ttuor alijs sequentibus questionibus. ¶ Iuxta hanc materiam quero filia quittauit bona paterna et materna si videatur quittasse bona fraterna dic q̄ nō nisi expresse dicatur de fraternis quia licꝫ procedant non tamen fuerunt post mortē patris amplius paterna sꝫ fraterna vt dicit bar. in dicta. l. ij. ꝟ. illud. ff. de he. vl' ac. ven. ¶ Sed pone quod

post euꝫ ibi domi. Cy. in prin. in p̄alle. l. vnica ¶ Adde de hac. q. vidēdum do. de sancto gemi. in. c. q̄uis in vlti. q. de pac. li. sexto.

c ¶ In pri. ꝟ. sꝫ iō fidei cōmissa. ꝛ in fortificationem huius opi. facit qꝺ ibi notādo scribit dn̄s bal. dicēs q̄ succedētes abintestato vident succedere tacito iudicio testatoris ꝛ inibi dicit glo. q̄ hoc fictio ꝛ non p̄t pbari cōtrarium vbi nullū factus est testm̄ qꝺ est vt inquit ipse. d. bal no. di. et ex hoc colligit q̄ lꝫ testator veniente ab intestato reputet indignuꝫ tn̄ vbi nullū factū est testamētū talis succedit ab itestato.

in instrumento quittātie nō d᷑ ꝙ filia quittet bona fraterna sed tm̄modo dicitur notari⁹ vsus fuit hoc verbo frarancħie. An sub hoc v̄bo frarancħie dicerētur bona fraterna comprehendi vt filia videatur bona fraterna quittasse relinquo cogitandum.

Questio.cxciij.

Confines territorioꝝ castrorum ⁊ ecclesiarum parrochialium qualiter probentur ⁊c.

Uia in hac patria dalphi. sepe occurrunt lites ⁊ cōtrouersie super finibus mandamentorum ⁊ ecclesiarum parrochialium pluriesq̧ ex cōmissionibus mihi factis, p dictam curiā parlamēti super ipsis limitibus examinauerim testes ⁊ nō sine dubio cum nō sit modica difficultas in iure in modo probādi tales confines ideo volui in iure videre de modo talia probandi. Et reperio ꝙ plurimos modos inferius particulariter declaratos per quos seu alterū ipsorum confines de iure probant. Primo. nanq̧ probantur tales confines per puplicū instrumentum si de hoc fuerit cōfectu. l. optimā. C. de ꝯtrahē. et com. stip. cum ibi not. facit. l. cum aliquis. C. de iure delibe. Sȝ q̄d si in aliq̄ instr̄o fiat mētio de cōfinib⁹ dicendo sic domus talis iuxta confines talis mandamenti an talia instrumenta in alios confecta probent confines. dic ꝙ non. vt dicit bart. in. d. l. cū aliquis. C. de iure del. Scd̄o p̄batur per lapides antiquos. l. j. §. qui in rebus. ff. de falsis. ⁊. l. qui tabulas in p̄n. ff. de fur. Tertio modo p̄bat per famā publicam. c. cū cām. [a] de p̄ba. que fama publica probatur per duos testes bone opi. l. iij. §. j. ⁊ ibi not. ff. de testi. ⁊ de hac p̄batiōe que fit p famā in re antiq̄ vide que dixi. j. q. cccxvij. Quarto p̄bant cōfines p custodes locoꝝ. l. in noīe dn̄i circa princi. [b] Ibi qm̄ ita cōuenit vt semp custodes fines p̄uincie seruant ⁊c. Quinto per libros antiquos. vt. d. c. cū cām iuncto. c. ad audiētiā. de rescrip. Sexto p̄bant per scripturā in colum. vel lapide expressam. xxiiij. q. iij. c. sane. ⁊. l. j. ⁊. ij. de albo. scribēdo. ⁊ no. gl. in. d. c. cū causam. Septimo probatur per depositiōes testiuȝ vt in. d. c. cū cām. ⁊ sufficit ꝙ tales testes dicāt nos vidimus hoc opus factū esse ita ⁊ sic a nostris predecessoribus audiuimus. l. in sum. §. item labeo et ibi gl. et bar. ff. d aqua plu. ar. Octauo per voluntatē patrisfamilias declaratā in eius vita. l. si seru⁹ plurīū §. fi. ff. de le. j. et. l. si quis duas. §. fi q̄s aūt. ff. cōia p̄dioꝝ. Nono p̄bat per cōem opi. vt no. per spe. i ti. d p̄ba. §. j. versi. hoc etiā no. et in. §. vidēdum restat [c] ver. xij. ibi p cōeȝ opi. Decimo [c] credo ꝙ possunt confines p̄bari p p̄sumptā probationē vbi esset difficiles p̄bationes propter longinquitateȝ tēporis p ea que ponit bal. plene in aut. quas actiones. C. d episco. et cle. Et vidi iudicari pro probatiōibus factis iuxta scd̄m tertiū. vj. et. ix. mōs p̄declaratos. Sȝ iuxta hanc materiā quero pone ꝙ est controuersia inter duo castra d cōfinibus territorioꝝ hoīes vni⁹ castri deponūt ꝙ bannerius illius castri custodiebat vsq̧ ad illum locū et ibi pignorabat et ita audiuerūt a suis predecessoribus nunquid tale testimonium valebit doc. dicunt ꝙ sic p tex. in [d] l. in nomine. [d] in sardinia. v̄. vbi autem inuasione [e] ⁊c. C. de offi. p̄fecti affrice. Qualiter probentur confines castri vel plebeyatus glo. in. l. optimaȝ C. d contrahen. et committenda stipula. et d iure deliberandi. l. cum aliquis. est etiam glo. in. l. prediꝫ. §. ticio. ff. de lega. iij. super verbo emptionis ⁊c. Et pro hac materia vide specu. in titu. de probatiōibus. §. j. v̄. breuiter. Ulterius circa hoc quero quia ego guido pape. de presenti in curia parlamenti cōtra hominess sancte eufemie qui conabantur territorium meum sancti albani in certa parte vsurpare an possim p ducere testes pro me de hominib⁹ cōmorantibus in dicto loco meo sancti albani credo ꝙ sic. quia videmus ꝙ illi de vniuersitate possunt esse testes in causa vniuersitatis. vt no. Inno. in. c. cum nuncius extra de testi. ⁊ spe. in ti. de teste. in. §. j. ver. Sed nūquid in causa vniuersitatis ⁊c. Multo fortius ergo poterant in hac causa mea deponere que eos nō concernit. Itē videmus ꝙ in subsidium aliꝫ deficientibus admittuntur aliqui testes qui al's nō admitterentur in. l. cōsensu. §. seruus. C. de repudiꝫ. Item dicta causa nō concernit cōmodū, nec incōmodum ipsoꝝ hominuȝ meoꝝ sancti albani cur ergo repellerent nō video iuxta ea que legūtur ⁊ no. in. l. parentes. C. de testi. et in l. ydonei. immo ꝙ fortius est videmus ꝙ illi d vniuersitate possunt eē testes in causa vniuersitatis posito ꝙ reportent cōmodū in vniuerso vt dicunt cy. et doc. in. d. l. parentes. ⁊ in. d. l. idonei et in. d. l. consensu. et in. l. in tantum. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. ⁊ specul. in ti. de teste. §. opponitur versi. sequitur in addi. spe. Sȝ quomodo poterit fieri probatio. centum annorum vide [f] Bal. [f] in auten. quas actiones. C. de sacrosanctis eccle. Et dixi infra q̄stio. ccclvij. Sed an vna pars teneat alteri parti exhibere instrumentū faciēs pro limitatione mandamenti sui. Dic ꝙ sic cuȝ sit commune inter eos. ita dicit specu. in titu. de instru. edi. in. §. videndum restat. ver. ex premissis etiaȝ collige ⁊c. Si singulares d vniuersitate possunt eē testes pro vniuersitate [g] ⁊ quando vide que dixi in apparatu statuti si quis per litteras i glo. super verbo communi estimatione fidedignos ⁊c. Itē Johan. fabri. C. de summa trinitate ⁊ fide catholica. di

[a] c. cū cāȝ vbi post oēs vid. do. fely. pulchro ordine tractātē hac. q. p̄batōis finiū

[b] Circa p̄n. imo post p̄n. in. §. sancim⁹ in v̄. si sardinia ibi et vbi cu stodes antiqui seruabāt. et ibi qm̄ ita ⁊c. C. d offi. prefect. preto. affri.

[c] Decimo adde vn decio ꝙ cōfines p̄bat p clauluras ⁊ burgos. vt i p̄. v̄. si in sardinia ibi sicut ex clausuris ⁊ burgis oñdit.

[d] §. i sardinia voluit allega. v̄. q̄z ibi nō ē. §. sȝ v̄. qm̄ sp. ptinuat impator dictū suum vt in fili dicit do. io. fa. i. §. sȝ hec hodie insti. de satisdat.

[e] ver. vbi aūt iuasiōe. ibi nō ē v̄. sȝ tm̄mōcoma

[f] Bal. q̄ i d. aut. quas actiōes ponit certos mōs p̄badi possessionē centuȝ āno. vt ibi in. vl. col. v̄. iiij. et vltimo.

[g] Testes p vniuersitate si q̄s at

de actu ꝑ quē singulariter cuiqꝫ de vniuersitate obuenit vtilitas.illi de vniuersitate non admittunt in testes.q: in re ꝓpria ⁊c.in casu vero cōtrario testes eē pñt ita sentire vr̄ do.ioh.an.in.c.cū nūci⁹ i glo.j. extra de testi.Aliter tñ ⁊ moderatiue videt sentire do.ab.in.c.isup.i.iij.col.in ℣.primū mēbrū de testi.

a ¶Per historias antiq̄s.h̄ vr̄ fore intelligendū q̄ñ ab antiquo est adhibenda fides talibus al's non ita sentit.d.feli.i.c.iter dilectos.viij.colū.in glo. in ℣.magis in ℣.⁊ idē allegāt.d.ab.in c.cū cām.de pb.⁊.d.bar. i.l.j.ff.si cer. peta.

b ¶Dispēsare h̄ forte verū q̄ñ dispēsatio fundat in ṗncipe nō añt in ꝑte q: i iuramēto autoritas supioris itelligit excepta ca. veniētes. et c.petitio extra de iureiu. ⁊ ꝑ itelligētia huius vide.d. io. an. in r'la in malis.

c ¶Derogat iuri scripto.vide ad materiā .d. bald.i.l.j.C. d iure aure. ānu.⁊ glo.in l.iij.§.si is ꝑ q̄.ff. qd q̄sqꝫ iur.d. in no.i.c.q̄ i ecc'liaꝝ de const.⁊ gl.i.c.

cit ꝙ facta antiqua q̄ excedunt memoriam hois ꝓbantur ꝑ cōmunē relatuꝫ antiquoꝝ.⁊ ꝑ libros antiquos.⁊ ꝑ historias ātiquas ^a ⁊ habet talis antiquitas vim legis ⁊ constitutionis.

¶Questio.cxciiij.

¶Utrū princeps temporalis possit super iuramento dispensare ⁊c.

Princeps tēporalis potest super iuramento dispensare ^b vt videtur casus expressus in.l.imperatores i princip.que est.l.finalis.ff. ad municipa.⁊ facit.l.fina.ff.de re militari. qd facit ad questionē aliqs aprey sonatus ꝑ eius aduersarium promisit aut iurauit subfide sui corporis vl' al's ad sancta dei euangelia de tenendo arrestum vel obstagiuꝫ in aliquo loco nū quid princeps vtpote domin⁹ noster dalphi.vel magnificus domin⁹ gubernator eius locūteñ.poterit super tali promissione seu iuramento dispēsare ⁊ inhibere tali apreysonato ne arrestū vel obstagiuꝫ teneat ideo ꝙ ipse ab obstagio recedere possit absqꝫ metu periurij seu fidei rupte.Credo ꝙ sic.ꝑ dicta iura et pro hoc bene facit qd habetur in.c.ij.de maio.⁊ obedi.vbi dicitur ꝙ qui principi nō obedierit morte moriatur.pro hoc etiam facit glo.in.l.adigere.§.fi.ff.de iure patro.vbi dicit no. legem vim apostolici obtinere vt iuramentum remittat: ita etiā no.bal. in l.nec patronus.C.de ope.libertorum. Et ita vidi obseruari ⁊ fieri ꝑ dominū de gaucourt tūc gubernatorē dalphi. tpe guerraꝝ regis francie ⁊ ducis burgundie circa qd vide q̄ dixi.s.q.lxxviij. In quibus potest princeps dispensare ponit spec.in titu.de dispensa.in.§. siue quoqꝫ.℣sic.item princeps.sed in quibus princeps potest derogare iuri ^c scripto ^c ⁊ qualiter et quomodo vide tractatum meum quem compilaui qui intitulat tractatus rescriptoꝝ et clausularum derogatoriarum ⁊c.

¶Questio.cxcv.

¶Utrum dn̄i de parlamēto possint ꝓposuit de ꝓcess.prebē.d.ab.in.c.cū olim.de re iu.d. car.i cle.ij.de re.iu. d ¶Bar.in.§.si q̄s ipi ꝑtori caue. q: hoc nō dicit.ſꝫ tacite ⁊ obscure innuit in.iij. col.i ver.q̄ro.ſꝫ illud aptius ibi explicat do. bal.in ver.tractat etiā ⁊ ꝑ eūdē in.l.iurispitos.ff. de excu. tuto.⁊ vide ibi.q.ad materiā faciētē d delegato cō mittente vices suas vt ꝑ do.bar.in ℣.mō delegatus.

contrahere ⁊ sibi acquirere in ditione dalphi.eis ꝯmissa.Et quid de alijs iudicibus inferioribus ⁊c.

Consiliarij incuria parlamenti dalphi.creati per dominū nostrum dalph.ꝙdiu eius placuerit voluntati cēsentur perpetui ⁊ non temporales.ita dicit bar. in.l. de pupillo ^d §.si q̄s ipsi pretori ^d ff.de noui ope. nūcia.qd facit ad questionē vtrum ipi domini consiliarij possint contrahere et acquirere in hac patria dalphi.obstante dispositiōe iuris in.l.j.C.de cōtractibus iudicum . sed quia ipsi censentur ꝑpetui possunt emere ⁊ acquirere in ditione dalphin. eis cōmissa.l. ^e presidis.⁊.l.principalibus ^e.ff.si cer. peta.l.non licet.ff.de cōtrahen.empt. ⁊ vendi.⁊ tenet glo.in.l. eos.C. si cert. peta.Et ꝙ tales domini consiliarij cēseātur perpetui est tex. notabilis in.l. iurisperitos in prin.ff.de excut.tutoꝝ ⁊ facit bene glos.que rationem ponit in.l.iiij.§.cum furiosi.ff. de tute.⁊ ra. distra.⁊.l.sufficit.ff.de condi. indebi. et tenet bar.in.l.de pupillo.§. si quis.ipi ff. de noui ope. nunciatio. ⁊ ibi mouet questionem ⁊ cyn.in.l. quisquis.C. si certum peta.Et ita videmus quotidie fieri et obseruari de consuctudine huius patrie dalphin.Et idem crederem de alijs iudicibus inferioribus si sint perpetui. Sec⁹ si essent temporales ^f vt iuribus supra allega. sicut sunt iudices maiores graysiuodani viēnensij ⁊ terre turris ⁊ similes qui ſm statuta dalphi.solent esse temporales idem in iudice curie communis presentis ciuitatis grationop.qui temporalis est ſm pactiones condominoruꝫ circa hoc tamen de istis iudicibus inferioribus vide que scripsi.j.q. ccccc. liiij.circa finem prohibitum est iudicibus emere.vt.d.l. vna.C.de cōtractib⁹ iudicum. sed debet subaudiri ab illis qui sunt de sua iurisdi.per glo.in.l. nō licet.ff.de cōtrahen.emp.⁊ven.ab alijs vero qui de sua iurisdi. non sunt bene possunt cum esset ratio potentie seu impressionis resultātis ex officio. vt.l. si ꝑ impressionē.C.qd metus causa ⁊c.

e ¶l.pncipalib⁹.⁊ ibi d.bar.⁊ bal. quos oīno vid pulchre circa hācma teriā distinguentes vtq̄ñ officiali ꝯhere pōt ⁊ quādo non.

f ¶Secus si eēnt tpales hoc itelligēdū ē nisi sint officiales in loco sue originis vl' nisi ꝯhāt cū nō subditis vel nisi ꝯhāt ꝓpter incūbētē necessitateꝫ vt colligitur ex dicta dist.d. bar.⁊ bal.in ꝑ.l. ṗncipalibus .ff. si cer.peta.

Sic valos 2 cons 167 n.9.

Salvador. lib.2 c.4 n.53.

ordin.4 n.15.

Questio.cxcvi.

Nobiles etiā si de militari genere sint pcreati si se immisceāt mercātijs nō gaudēt ꝑuilegio nobilium ꝛ tenētur contribuere in tallijs dalphinali.

[N]Obiles etiā si militari genere essent ꝑcreati si exerceant mercimonia ꝛ mercātias ꝛ tales huiusmodi negociationes cōtribuere tenētur in tallijs ꝛ subsidijs dalphi. Quia sicut clerici se immiscentes secularibus negocijs non gaudēt ꝑuilegijs clericis cōcessis vt in.c.fi.de vita ꝛ honestate cleri.ita nec tales nobiles gaudere debent ꝑuilegio seu immunitate qua gaudēt nobiles viuētes de qua in.l.iij.§.j.ff.de mu.ꝛ hono.nā sicut clerico nō cōuenit immo quodāmodo videt ꝓhibitum ne secularibus negocijs se immisceat.vt in.d.c.fi.et cle.j.de vi.ꝛ hone.cle.ita nō cōuenit immo quodam modo prohibitū est nobilibus ne talibus negociationibus se imisceāt nec de his se intromittāt.l.nobiliores.C.de cōmer.ꝛ merca.iūcta.l.miles.C.loca. si eñ nō obstante caractere qui in clericis imprimitur vt ponit gl.sup ꝟbo tōsurā.c.fi.extra de temp.ordi.li.vj.Ipsi ꝑpter tales negociatiōes seculares priuentur ꝑuilegio clericali dū eas exercēt ita ꝛ nobiles[a] licet de nobili gñe pcreati existāt cum in vno nō sit potior ratio ꝙ in alio ergo idē ius statuēdum.l.fi.ff.ad.l.fi.C.de cōsti.pecu. Preterea ipi nobiles talia exercentes faciūt actum ꝯriū ꝛ nō correspondentem nobilitati.vt.l.nobiliores ꝛ.l.milites s.alleg.ideo priuilegio seu immunitati nobilib⁹ nobiliter viuētibus cōcesso videntur renūciare.l.semper.§.fi.ff.de iure immu.ꝛ.l.fi.in.fi.ff.de veteranis. hoc etiam videtur dicere in clericis expresse di.c.fi.de vi.ꝛ hone.clerico.ꝛ spe.in ti.de bigamis i scđo libello ibidem subiūcto. Nec releuant in aliquo si ꝓbarēt se de genere nobili fuisse pcreatos vt.l.iij.§.j.versi.ceteri.ff.de mu.ꝛ ho.que probatio nobilitatis fieri posset p famam vt dicit bal.in.l.puenientdum.C.de postu. Et potest esse ratio pcedens a diffinitione nobilitatis posite p bar.in.l.j.C.de digni qua dr nobilitas est qualitas illata p principatum tenente qua quis vltra honestos acceptus ostenditur et notater dr qualitas ex eo ꝙ pōt adesse vel abesse preter subiecti corruptionem qđ apparet in muliere plebeia que si nubat homini nobili ipsa nobilis efficitur.l.mulieres.C.de digni.ꝛ.l.femine.ff.de sena. Et i muliere nobili que si nubat homini plebeio ipsa desinit esse nobilis.l.j.C.de dignita. Et ita in exercendo tales negociationes ꝛ mercātias nobilitati nō cōuenietes effectus nobilitatis eisdem obesse dz sicut in.d.c.fi.de vi.ho.cle.habet ꝛ pro hoc videtur tex.expressus in.l.per id tēpus.C.de decu.li.xij.[b] ꝛ ita etiā de ꝯsuetudine obseruat in hac patria dalphi. Et ideo in tallijs que ꝯcedunt dño nostro dalph.p tres status huius patrie in litteris q̄ mittunt bāneretis ꝛ sindicis ciuitatū p tallijs perequādis subiūgit clausula. Exceptis nobilibus nobiliter ꝛ clericis clericaliter viuentibus excludendo nobiles nobiliter ꝛ clericos clericaliter viuentes

De hac materia etiam scripsi.j.q.ccclxxxj.ꝛ ibi scripsi decisionē sup hoc factā. Et ꝑmissa esse vera intelligo dū tales exercerēt negociationes.vbi aūt desisterēt ab eisdē credo ꝙ ꝑuilegio nobiliū gauderēt[c] vt i.d.c.fi.habetur. Sꝫ an nobilis q̄ contribuit bis aut ter in dictis subsidijs cū popularibus teneātur ex post ꝯtribuere vide in.l.j.C.de auro.coro.li.x. Et q̄ dixi.j.q.ccclxxxvij. Sꝫ que dicantur negociationes licite ꝛ permisse nobilib⁹ ꝛ clericis ex quibus non priuent immunitate nobilibus ꝛ clericis concessa vide spe.in ti.de bigamis.in.ij.q.ibi subiuncta. Sed vtrū nobilis cultiuans suas possessiones ꝑuet ꝑuilegio nobilitatis. Dic ꝙ nō vt ponit in simili de clerico spe.in ti.de cleri.cōiugatis i prin.ver.sed quomodo dices ꝛc. ibi verūtamē ꝛc. Et vide que circa hoc dixi.s.q.xij. Sꝫ an nobiles nobiliter viuentes teneant cōtribuere pro rebus rusticalibus in subsidijs dalphi. vide q̄ scripsi.j.q.ccclxxxiiij. Et an clerici stantes in scolis dicātur viuere clericaliter vt non contribuant in subsidijs dalphi. vide que dixi.s.q.lxxxiij. Sed an clericus succedens patri teneatur ꝯtribuere in subsidijs sicut pater vide bart.in l.paulus respondit per procuratorem in.j.q.ff.de acqui.here.ꝛ henri.boh.yc. in.c.statutum extra de censi.et ibi ponit vtrum miserabiles persone teneātur contribuere ꝛ de hac.q. vide que dixi.j.q.ccclxxxij.

Questio.cxcvij

An dñi de plamento possint concedere idicta ꝛ noua tributa ad postulatiōez alicui⁹ cōitatꝭ ville vel ciuitatis ꝛc.

[D]Omini mei de plamento dalphi. graciono.residētes licet vicē pse.ꝑto.obtineant non tñ pñt indictum siue tributū nouū vtpote cōe vini aut panis vel aliud sile cōcedere alicui loco vel vniuersitati vt vr casus expssus[d] in.l.j.C.ō supindicto lib.x.ꝛ in auc.de colla.§.j.col.ix. Istud etiam in sili ꝓbatur in vectigalib⁹ q̄ incōsultis principib⁹ nō dñt ꝯcedi nec al's donec sua ta forma ō q̄ i.l.j.C.noua.vect.inst.nō posita dicit tex.i.l.ñ solēt.C.e.ti. ꝛ ita ꝑuāt pfati specta.dñi mei de plamēto q̄ñ eis offerūt sup hoc supplicatiōes nolūt ꝑuidere[e] sꝫ remittere ꝯsueuerunt partes coraꝫ dño nostro dalph.

a Ita ꝛ nobiles p hoc būfacit tex.i.l.j.ꝟ si scientib⁹.C.negocia.iure mili.xij. ꝛ.e.lib.de re mili.l.militares.

b C.ō decu.li.xij. credo ꝙ voluit allegare.C.ō decu.ꝛ statio.l.iij.q̄ incipit per id tps.vbi no.gio.ꝙ no iuuat offō vel dignitate q̄ male eā seruat.

c Desisterent priuilegio nobiliū gauderent Istud vr ꝓbari ar.l.ij.in prin.ff.de decurio.

d Casus exp̄ssus vr i l.plꝫ. et ibi do.bar.C.ō excu.mune.lib.x.

e Nolūt ꝑuidere.secus qñ collecta foret imponēda propter aliquā necessitatē imminen.

tem vt pote icursum seu inũdationẽ flumis aut vrgens debitum et cetera talia qz tũc videtur hoc posse cõcedere ipm parlamentum arg.l.j.§.fi. in glo. in ꝟ fi. pconsul.ff. quod cuiusqꝫ vni. et eorũ que dicit.d. bar. in.l. iiij.§. actor ꝟ ficu. quero quid si illi.ff.d re iudi.

a ¶ Uersi. sed nunqd legat? spe. autem post argumentationem ad vtrãqꝫ ptes cõcludit legatũ dñi pape cognoscere et committere debere iuris ordie seruato allegat i ar. extra de iureiurã. vepientes.et.c. ego et dicit esse expressuz.ff.de offi. pcõ. in.l. nec quicqꝫ.§.de plano. et.§. decretũ

b ¶ Differẽtia. strepitus eñ videtur respicere abbreuiationem dilationum et superfluitatem allegationum et

dum residebat in hac patria. Et nunc remittunt coram magnifico dño gubernatore dalphi.vices ipsius domini nostri dalphi.gerente.ita vidi et fieri et obseruari temporib? meis. De potestate et autoritate hui? curie parlamenti vide que scripsi plene.j.q.ccccliiij.

¶ Questio.cxcviij

¶ Si cõmissio possit concedi p curiã parlamenti ꝙ in aliqua causa pcedat summarie simpliciter et de plano etc. de iure. Et quid de consuetudie.

Sed an dominus gubernator dalphi. vel curia parlamenti possit commissionẽ facere ꝙ procedatur in aliqua causa summarie simpliciter et plano sine strepitu et figura iudicij. Credo ꝙ non de iure. quia delegatus pape etiam de latere hoc facere non posset vt est glo.singularis ꝑm dominum iohannem de ymo.in.c.fi: de hereti.li. vj.vt refert ange.de are. in.l.j.§.inter dum.ff.a quibus appellare non licet. Et nullus potest hoc facere preter ꝙ papa vel imperator.ita dicunt et tenẽt Inno.in.c.olim.extra de accu. et specu.in tit.de legato.§. superest videre. a ꝟ.sed nunquid legatus[a]. Et ponit bene ad longum iohan.an.in.d.c.fi.extra de hereti.lib. vj. Idem franciscus de zabarellis in cle. dispendiosam de iud.in fi.q.j.per rationes quas ibi ponit que ibi videantur. secus de stilo et consuetudine in dicta curia parlamenti diutius et longissime obseruatis ipi dominus gubernator et curia parlamẽti hoc faciũt et facere possunt. quia stilus et consuetudo curiarum pro lege habentur in.l.quãdo in fi. ibi in ceteris mos iudiciorum qui hac tenus obtinuit et in posterum seruatur intact?. C.de iniur.et.l.generaliter.§. in omnibus.C.de re.cre.et iureiurando.et.l.j.C. que sit longa consue.istud videtur tenere raynerius de sabanaco in repetitione sua.l. more maio.ff. de iurisdi. om.iudi.super expositiõe litterali horum verborum more maioruz compertum est id est per vsum vel cõsuetudinem magistratuum ab antiquo ita obseruatum. Et ita obseruatur et si contrarium iudicaretur sententia esset nulla ac si contra legem foret lata cum stilus vicem legis obtineat: iuxta nota.per cy.in.l.ij.C.quando prouo.non est necesse.in.iij.q. Sed an sit aliqua differentia[b] si in tali commissione ponantur hec verba summarie simpliciter et de plano sine strepitu iudicij. vel hec verba sine figura iudicij dic ꝙ sic sicut ponit Inno.in.d.c. olim et ibi videtur.et spe.in titu. de inquisitione. §.nunc tractemus.versi.quid igitur si in littera apposite etc.et Iohan. and. in.d.c.fi.de here.li.vj. et bartho.in sua extrauaganti ad reprimendam super verbo figura. Et differentiam ibidem recitat. ¶ Sed si stilus curie contradicat consuetudini ville vel econtra cui potius sit standum. Dic ꝙ stilo curie sit no.cy.in.d.l.ij.C. quãdo prouo. non est necesse.sed quãto tempore inducatur stilus vide ray. de sabanaco in sua repetitione.l. more maio.ff. de iurisdi.om.iudi.

¶ Questio .cxcix.

¶ De prescriptione actionis ꝑsonalis debitoris contra creditorem.

In.c.male fidei possessor de re. iur. li.vj.et.c. fi.extra de pscriptionibus habeat locũ i prescriptiõe debitoris cõtra ꝑsonalem actionẽ creditoris ita qđ corrigantur hodie.l. sicut.et.l.omnes.C.de prescriptio.xxx. vel.xl.annorum per dicta duo capitula et reperio bartholum in.l. sequitur. c §.si viam[c].ff.de vsucapio. et in.l.fi. ff. quemadmodum seruitus amittatur.qui dicit quod non corriguntur quia dictum.c.malefidei.loquitur de prescriptione que requirit factum prescribentis hoc est possessionem. Similiter dictuz.c.fi.loquitur in prescriptione rei vt patet ibi dum dicit rei aliene etc. Et sic in prescriptione que pcedit ex possessione et facto prescribentis. Dubium autem istud loquitur in prescriptione que non requirit aliquod factum prescribentis quia non possessionem sed tantum negligentiam creditoris nõ petentis.et ideo dicta iura canonica emanata ad correctionem iuris ciuilis nõ debent ad casum de quo non loquuntur extendi per.l. precipimus.C.de appella.et.c.cum non expediat de electione li.vj.cum si. Hanc eãdem opinionem expresse videtur tenere innocen.in.c.cura. in glo. pe. extra de iure patro.dicẽs quod cuz ista prescriptio iducta fuerit ab eo qui habet potestatem disponẽdi in temporalib?

hmõi. figura añt iudicij videt cõcernere ordinem iuris et ue substantialia vt pote libellus et litiscontestatio et cetera talia. vt colligi põt ex cle. sepe. et ibi do.io. an.et car.de verb.sig.

c ¶ Bar.in §.si viã.in.j. col.in versi. modo quero.vbi tz ꝙ hic subiungit esseuerit salua determinatione sancte mris ecclie et theologoz.facit eñ protestationem fieri solitãz i materia fidem tãgẽte qualis est ista vt patet in illi p cle.vnicaz §.sane.dicit vsu et per.c. vnũ in.§. fi. de sum.tri. et fide catho. lib. vj.

vt in.l.bñ a zenone.C.de.quadri.prescriptiõe.ꝛ in.l.deprecatio.ff.ad.l.rhodi.de iactu cuz simi. Merito tutus est debitoꝛ prescriptione qui eius autoritate id fecit.ar.c.quod quis[a] de regu.iur.li.vi. Potuit enim priceps in odium negligẽtis creditoꝛis ꝛ fauoꝛẽ debitoꝛis[b] adducere ipsi creditoꝛi ex sua negligẽtia penã ꝛ sic ex iusta causa adducere penã priuatiõis iuris sui vt patet in.l.lucius.ff.de euictionib9. Preterea cum ipse princeps actiones induxerit.l.ij.ff.de origi.iuris ipse illã tollere potuit ꝛ dare contra eam exceptionẽ debitoꝛi.C.de legi.l.digna vox.et.ff.de regu.iu.l.nihil tam naturale est.ꝛ no.inno.in.c.que in ecclesiarum.extra de constitutionibus: istam eãdez opinionez.tenet hostien.in summa in titu.de prescriptione rerum coꝛporalium.§.que res pscribi possunt. Dicẽs ꝙ aut queritur an cum mala fide procedat prescriptio rerum realium ꝛ dicẽdũ est ꝙ non ꝛ in hoc ius canonicũ coꝛrigit ius ciuile: quia cum talis prescriptio requirat possessionem prescribẽtis merito si apud eum est mala fides et per consequens in eo pactum. Naz tali casu negligentia non petentis nõ preponderat malefidei ꝛ pacto illius prescribentis ꝛ habet locuz dictum.c.fi.quia habet locum eius ratio ꝛ hoc est in quo coꝛrigitur dispositio iuris ciuilis circa prescriptionem positam inst.de perpe. ꝛ tempoꝛali prescriptionibus in principio.ꝛ in.l.j.§.j.C.de annali exceptio.ꝛ.l.ij.C.de constit. pecu.ꝛ.l.omnes.ꝛ.l.sicut.C.de prescriptiõe.xxx.vel.xl.annoꝛum. Si vero queratur an procedat cum mala fide prescriptio in actionibus personalibus ꝛ tunc dicit ipse domin9 hosti.ꝙ sic quia debitoꝛ tali actione obligatus nihil possidet alienũ vt patet in.l.ij.§.appellata ff.si cer.peta. Et ideo cũ non possit dici debitoꝛ esse in pacto ꝛ quo nihil possidet alienũ[c]. Sed tantũmodo suũ cum creditoꝛis voluntate ideo non dicitur peccare debitoꝛ qui nõ soluit creditoꝛi nisi eo inuito aut interpellato hẽ faciat merito prescribit debitoꝛ ius liberationis contra actionez personalẽ creditoꝛis ex quo non procedit cũ aliquo pacto sed tantum ob negligentiã creditoꝛis nõ petẽtis et hoc est in quo remanet firmum ius ciuile neqꝫ p ius canonicum coꝛrigitur ẜm ipsum dominum hosti.vbi.s.idem etiam tenet henricus bohic in.c.si.diligẽti.in.iij.distinctio.extra de prescriptio. Et ita etiam ẜm dictas opiniones barth. Inno.hostien.ꝛ henrici bohic fuit iudicatũ tholose vt patet in decisionibus capelle tholosane.q.lxxvj.licet glo.iuris canonici contrarium determinet scꝫ glo.pe.in.d.c.fi.ꝛ alia glo.in.d.c.possessoꝛ.dicẽtes ꝙ licet ius ciuile inducẽs hanc prescriptionem etiã in mala fide considerauit ad finẽ publice vtilitatis vt litiuz esset finis.ff.p suo.l.fi.ꝛ ne dominia rerũ essent sub incerto.l.j.ff.de vsucap.attamẽ ius canonicũ dictã prescriptionẽ euacuat ratione euitãdi peccatum in quo esset prescribens debitoꝛ si prescriptio procederet cum mala fide quod peccatum prescribẽtis non tollitur p negligẽtiã nõ petẽtis. Unde cũ tractur de his que concernũt aĩam et de ipsi9 peccati eneruatiõe ius canonicum prefertur iuri ciuili.vt no.in.d.c.male fidei.ꝛ in.c.j.extra de noui operis nuncia.merito ius canonicũ in hoc ius ciuile potuit coꝛrigere angelus de perusio etiã ꝛ ludo.de roma.tenẽt hãc opinionẽ in.d.§.si viã.iohan.an.in.c.ij.de exceptiõi.li.vj.antho.de butrio ꝛ panoꝛmi.in.d.c.fi.extra de prescrip.sꝫ per alias ratiões idẽ ibi tenet iohan.de imola in sua repetitiõe dicti.c.fi.vt refert ange.de are.doctoꝛ nouissimus in dicto.§.si viã.qui ibi sequitur hanc partem vt ibi plene per eũ ꝛ ibi recitat ipse de aretio tres opinio.do.iohã.de imola preceptoꝛis sui.ꝛ bal.idem videtur tenere in.l.j.C de serui.et aqua.dicens ꝙ canoniste rectius dicunt in coꝛ foro volens tamen innuere aliud esse seruandum in foro tempoꝛali idem expresse dicit Jo.ferrarij in titu.foꝛma responsionis rei cõuenti in glo.super verbo.prescriptionis vbi dicit quod in materia prescriptionis huius actiõis personalis seruetur ius ciuile in foro tẽpoꝛali ꝛ ius canonicum in foro spirituali ꝛ ibi ponit suas rationes. Sꝫ cõtra hanc vltimã partẽ videlicet contra glo.and.de perusio anth.butri.ymo.panoꝛ.ludo.de roma.ꝛ ange.de aretio ꝛ pro opinione bart.[d] Inno.hosti.ꝛ henri.bohic.ꝛ iohan.ferrarij de quibus.s.in prima parte tetigi fuit cõclusum in hac curia parlameti die octaua mẽsis marcij. M.cccclix.in diffinitiõe processus nobilis artaude de fontana heredis menfreoni eius viri quõdam appellanti ac innocen.ꝛ petri saliguiõis fratrũ de costa sancti andree appellatoꝛũ in manibus an.d molena

a ¶ c.quod quis meli9 facit.l.j.i fi.C.de his q̃ veni.eta.impe.

b ¶ In fauorez debitoꝛis.aduerte ꝙ in hac specie debet cessare ois fauoꝛ ꝛ militare tantũ odiũ.nã fauere improbo debitoꝛi habẽti malã cõscientiam esset inducere ad peccandum nec posset hẽ dici vere eẽ de iusticia ꝛ ideo posset recurri rõne peccati ad curiam epi d.bal.i.l.j.§.initiũ super glo.cogitauit ibi nisi faueãt ꝛc.ff.d postulan.

c ¶ Nihil possidet alienum p hoc bene facit qđ nota.domi.ino.in.c.qꝛ plerisqꝫ.i j.col.ibi vel meli9.quia nihil est apđ hunc ꝛc.extra de immuni eccle.

d ¶ Opiniõe barth. Contrariã opinionem tenet domi.bar.i.l.oẽs populi.vij.col.in.ij.qꝛ pncipia.in versi.ij.iuxta predicta ibi iste leges nõ valẽt.ff.d iusti.ꝛ iur.dicit.tñ dc mi.bal.pmã opinionem ipius domini bar.quã tenet idem dñs bart.in pre.§.si viã.fore veram in foro iustiniani vt i.x.col.si d feu.fue controuer.iter do.ꝛ ag.in.c.si quis p.xxx.ãnos.in.ij.col.in versi.qrit hic glo.ibi tamẽ in foro iustiniani ꝛc. Et p hac opinione oĩno ibi videas ipm do.bal.qui pulchre loqtur. Et bñ facit tex.ff.de vsucapi.l.pigno.§.si mandauero ibi dict do.bar.ꝙ q̃ scit se actiõe psonaliteneri nõ ẽ possessoꝛ malefidei qđ dicit esse bñ notã dñi idẽ sentit do.bal.in.l.si duob9.§.fin.i fi.in.X.extra q̃ro.

C.cōia de lega. ⁊ optime etiā fact pro hac opinione id videlicet φ mala fides eē nō pōt vbi legis autoritas interuenit q̄ iustificat alioqui autoritate legis q̄s decipetur qđ esse non debet. vt. l. j. et ibi do. cy. et bald. C. de his qui veni. eta. ipe. sed in casu huius questiōis dubitari posset an ius ciuile id facere possit ⁊ hoc est qđ tāgit d. bar. in p̄. l. oēs populi vbi tenet φ nō. qꝛ ius ciuile nō excludit peccatū sȝ do. bal. doctor subtilis i. d. c. si q̄s per. xxx. annos hoc tacite ꝯcedere videt̄ i casu. vcȝ q̄ ius ciuile idipsū statueret fauore p̄scribē tis vbi ℞ o nō fauore p̄scribētis. sȝ odio negligētis tūc bene q̄dem statuere pōt qꝛ potiꝰē quedā pēa legalis φ̄ p̄scriptio ad primū alleg. C. de edic. diui

hic tacita conditione ita j. d. q. 226. secundo.

secretarij dalph. per dn̄os meos parlamēti infra noiatos. Licet in obligatione iuramētū interuenerit. qꝛ vt tūc dixi iuramētū simpliciter prestitum de non soluendo debet intelligi ciuiliter videlicet si infra legitimū tēpus scilicet p̄scriptione nō cōpleta debitor requiratur vt probatur in. c. ad nostrā. lo. iij. extra de iureiurando. Quia iuramētū regulatur fm naturā cōtractus. l. fina. C. de non numerata pecunia. cum simili. Et iuramētum habet tacitam cōditionem si res in eodē statu permanserit. vt not. docto. c. cum contingat. extra. de iureiur. ⁊ in auct. sacramēta puberū. C. si aduersus ven. Et si non pōt ius ciuile tollere iuramentū. l. si ex falsis. C. de transact. recepit tamen tale iuramentū generaliter prestitū interpretationem ciuilem. vt. l. si libertus. ff. de operis liberto. ⁊. c. veniens ⁊. c. quanto extra de iureiuran. Et dixi. q. ccccxxvij. Debet ergo tale iuramētum interpretari esse seruandū durāte actione que inerat tēpore iuramenti prestiti non autē sublata actione personali lapsu. xxx. annorum. licet hēricus bohic ⁊ hosti. per verbum forte. in locis. s̄. allegatis. videantur velle contrariū. ⁊ henri. de bouēco. in sua repetitione dicte auten. sacramenta puberū. in fine sue repetitionis. licet cū distinctione videlicet si debitor iurauerit soluere certa die siue certo termino. vel si simpliciter ad requisitionē creditoris: qꝛ si simpliciter ad requisitionem creditoris iurauerit soluere vult dicere ipse dominus henri. de bouenco φ currit p̄scriptio nō obstāte iuramēto: secus si certo termino iurauerit soluere vt ibi plenius per eū. Et pro hac parte φ non obstāte iuramēto p̄scribat debitor cōtra actionē p̄sonalē facit statutū dalphi. sub rubrica de cōpulsorijs ⁊ precisis cōcedēdis dn̄ ibi statuitur φ contra instrumētuȝ obligatorium admittitur inter ceteras exceptiones exceptio p̄scriptionis. Si ergo vult admitti prescriptionē aduersus instrumentū debiti ergo nō vult φ iuramentum impediat exceptionē p̄scriptiōis; qꝛ in oibus instrumētis obligatorijs adhibetur iuramentū ⁊ hoc potest tale statutum operari: qꝛ in omni iuramento intelligitur autoritas superioris videlicet principis seu dn̄i gubernatoris dalphi. eius in hac patria locūtenētis qui dictum statutū condidit excepta per. l. imperatores in prin. que est. l. fi. ff. ad munici. Et facit ad hoc quod alibi dicit bal. i feu. in titu. si de feudo cōtrouersa fuerit. c. si quis per. xxx. ibi sȝ simplicitas canonistarum ⁊c. vbi dicit ipse bal. φ ius cōmune ⁊ statutum possunt statuere φ male fidei possessor p̄scribat nō fauore prescribētis sȝ odio negligentis ibi dicit bald. Et ita vt supra per istas ⁊ multas alias rationes ibidem tunc tactas fuit cōclusum pro parte in qua conclusione fuerunt presentes spectabiles viri domini iohan. bauilli iuris vtriusq; doctor, presidēs. matheus thomassini licētia. in legibꝰ ⁊ miles. guillermus guillonis decretorū doctor aduocatꝰ fiscalis ⁊ ego guido pape ⁊ nemine nostrum discrepante excepto demino guillermo guillonis q̄ tenuit ⁊ secutus fuit cōmunam opinionem cannistaruȝ p rationes ibi tunc per eum tactas ⁊ deductas. De materia prescriptionū. vide que plene dixit infra questione. ccccxvj. ⁊c.

¶ Questio.cc.

¶ An testamentum solenne possit reuocari in minus solenni voluntate et quomodo ⁊c.

Ymardꝰ saunerij. ciuis quōdā grationopo. condidit eius validum testamentum in quo sibi heredem vniuersalē instituit nobilem iohannem de cizerino ciuem quondā gracionopo. Deinde per septeȝ menses post dictꝰ eymardus coram notario ⁊ septem testibus per publicum instrumētum in voluntate minus solēni reuocauit dictū suuȝ testamentū[a] ⁊ institutionē heredis d̄ dicto nobili iohan. de fizerino factā ⁊ noluit dictū testamentū valere sed viribus carere ⁊ post dictā reuocationē superuixit dictꝰ eymardus xx. anis. modo queritur si dictū testm̄ validū fuerit reuocatū p dictā contrariā volūtatē minꝰ solēnē. videat̄ φ nō cum non effluxerint decem anni ante dictā reuocationē put effluere debuissent. vt tȝ glo. in. l. sancimus. C. de testamētis in glo. fi. quā ibi sequitur cy. ⁊ iohan. fa. in suo breuiario. ac azo. in summa in ti. de testamētis ⁊ pe. Ja. in ti. de ac. ex testamēto ⁊ ang. in. l. nꝑam circa p̄n. vbi salt. in vno casu ⁊c. C. de testa. q̄sic intelligūt. d. l. sancimꝰ. Sȝ credo cōtrariū[b] per tex. dicte. l. ibi finaūt testator. ⁊c. ¶ Propterea qꝛ post

adria. tol. l. edict. §. fi. ad fin. ar. ff. ex qbꝰ cau. ma. l. sȝ ⁊ si p pretorē. §. sȝ si dn̄ decreto ⁊ i hāc opi. vergit. d. panor. nisi in casu quo debitor tenebat offerre debitū creditori ⁊ tūc qꝛ fuit in culpa prescri. ipm nō iuuabit vt i. c. qđ cleri. i. ix. co. in ver. iō dicit io. an. ibi pro concordia de foro cōpetēti.

a ¶ Reuocauit dictū suum testamentum. Tu vide de hoc et an in donatione possit reuocari. istū consiliū pro Re. patre. nu. iij. ℣. ad tertium.

b ¶ Credo contrarium. Qđ aūt cursus decēnij incipiat a tēpore cōditi testamēti. ⁊ nō a tpe volūtatis post ea emisse ps p text. pre. l. sancimus in prin. ⁊ ibi et post eius confectionē decenniuȝ p fluxerit. et ita tenet gl.

fin.in pal.l. sancim9 quã ibi approbat do.cy. i §.vlti.qrit.

a ¶ Ab expensis. Nã iustã causaz litigãdi habuisse videt qui p se habuit opinio nẽvnius do. bart.in.l.bo noz.ff.d bo. pos.bald.in aut. gnalit C.d episc.et cle.docto.in c.vt debitus d appel.Et hoc verz nisi talis opinio sit reprobata cõiter ab alijs: qz tũc ab expensis nõ excusat do cardi. in cle.ij.in prin ci d elec.

b ¶ Tale testamẽtũ est reuocatum Istud expsse tz.d.bald. in pal.l.sancimus in.j.col.in versi. reuoco i dubium.

dictã reuocationẽ effluxi sunt decẽ anni ante mortẽ dicti eymardi quod sufficere debet ẽm opinionẽ aliquoz vt refert dicta glo.fi.in prin.Et in hac opinione postea fuit dñs hostieñ.in summa in ti.de testamẽtis.§.qualiter infirmet versi.item p posterius in fi. ibi et post hoc decenniũ sit lapsum.Idem ẽt videtur sentire iaco.de butri.z bart.in summario dicte legis.Et ita ẽm hanc vltimã partẽ tanq̃ magis equam fuit conclusum z determinatum in cõsilio per dictos dominos meos parlamenti.die.x.mensis marcij.M.cccclix.z sententia lata cõtra heredes dicti quõdã nobilis iohã.de fizerino ad opus dreuoni saunerij fratris z heredis ab intestato dicti eymardi in manibus iohãnis iofredi secretarij dalphinalis fuerunt tamen dicti heredes nobilis iohannis de fizerino releuati ab expensis pcessus dicte cause qz pro eo se habebant opinionem famosi doctoris videlicet gl.z sequatiũ qz opinio famosi a releuare debet ab expensis a vt dixi j.questiõe.cclxxvij. Sed quare nõ fuit iudicatum ẽm opinionẽ dicte glo. cuz habeat cõcordãtes videlz azo.cy.ioã. fab.z pe.iac.ratio fuit qz alia opinio p qua fuit supra iudicatũ est magis amica textui in dicto versi.finaũt testator zc.z magis etiam equa vt dicit ang.in dicta.l.sancimus in fin.ẽm quam equitatem ppterea debuit iudicari iuxta.l. titius.z.l.q̃ filiũ circa fi.ff.ad trebel.itẽ qz bart.in.l.si iure.ff.de lega.iij.dicit q̃ si testator dicat corã septẽ testib9 reuoco testamentum meum qz volo decedere intestatus q̃ tunc testamentum est reuocatum quia videtur instituere venientes ab intestato z per aditionem venientium ab intestato ademptio in testõ cõfirmatur.vt.l.si ita q̃s.ff.de hredi.insti.si sic ademptio valet.Sed si simpliciter dixisset nolo testamentum meum valere sicut dixit dictus eymardus tunc dicit ipse bart.testamentum non esset reuocatũ nisi cũ cursu decem annorum per dictã.l.sancimus z per.§. pe.insti.quibus modis testa.infirmet. sed dñs ioã.de ymola dicit q̃ immo tale testamentum est reuocatũ b etiaz si non dicat q̃ velit decedere intestat9 z est ratio secundum eum quia cassando z reuocando eius testamentum videtur in dubio velle decedere intestatus z inuitare voluisse tacite venientes ab intestato iuxta.l.conficiuntur. §.j.ff.de iure codi.z hanc opinionem vt ipse de ymo.refert tenet do.hono.d perusio in.l.hac consultissima.C.de testa.in.§.z quis hec sententia est verior c in stricta iuris ratione c vt dicit idẽ de ymo.hanc opinionem etiam sequitur do.petr9 de besucio doctor nouissimus actu legens papie dum ego guido pape studebam vltra montes in.l. si ita scriptũ.§.regula.ff.de libe.z post hu.salicetus tamen in dicta.l. sancim9 ibi quero circa hec zc.non firmat pedẽ sed relinquit cogitandum.Et ita ẽm hanc opinionem modernoz videlz honorifici de perusio.Inno.z petri.d besucio testamẽtũ reuocat corã.vij. testi d bus p simplicẽ reuocationẽ d absq̃ transcursu dictorum decem annoz ẽt si testator non d[illegible] in reuocatiõe q̃ velit intestatus dec[illegible]re.Nec obstat ad premissa dicta.l.sancim9.vbi habetur q̃ reuocatio non sufficit ad submouendum vires testamenti dicendo nolo testamentum meum valere nisi cũ transcursu decez annorũ quia ibi corã minori numero testium ideo ibi nõ tollitur precedens testamentum nisi cũ trãscursu decem annorum vt ibi.sed vbi voluntas mutatur corã septẽ testibus tollit precedens testamentuz absq̃ transcursu decem annorum dicit de ymo.vt refert dñs petrus de besucio in dicta.l.si ita scriptũ in.§.regula in solutione cõtrarij qd ibi facit de dicta.l. sancimus z ita videtur bene fuisse iudicatũ p dictam curiam parlamenti ad op9 dicti dreuoni fratris z heredis ab intestato dicti testatoris z que sententia ex post de anno dñi.M.cccclxj.de mense decẽbris in causa reuisionis fuit per dominos de parlamento cõfirmata.¶ Io pro breui concordia z declaratione huius materie cum queritur an testamẽtum solenne possit reuocari minus solẽni voluntate.Ego guido puto sic distinguendũ ex dictis z mente dictoruz doctoz.Quia aut fit reuocatio coram trib9 testib9 aut corã septẽ testib9. Si corã trib9 testib9 fiat reuocatio.dicendo reuoco testm̃ meũ z nolo illud valere tũc reuocat testm̃ cũ trãscursu dictoz decẽ annoz vt in dicta.l. sancim9 q̃ tamẽ decẽ anni non debẽt necessario esse effluxi ante reuocationez sed sufficit q̃ añ vel post sint effluxi ante mortẽ testatoris ẽm hosti.ang.iac.de butbar.in locis.s.allegatis quicq̃d dicant glo.in dicta.l.sancimus z eam sequentes.Si vero corã septẽ testib9 fiat reuocatio dicẽdo reuoco testm̃ meũ z no

c ¶ In stricta iuris rõne. Immo de equitate cũ cõtrariũ sit iniquum vt sentit.d. bald.in alle. l.sancimus. in §.reuoco in dubium ibi qd videt valde iiquũ

d ¶ Simplicẽ reuocationez vide do.ang.are. insti.q̃.mo. testa.infir.§ ex eo autem sti.o.

lo illud valere tunc etiā reuocat testm̄
posito ꝙ nō dicat ꝙ velit decedere in⸗
testatus q: etiā hoc casu videt venien
tes ab intestato iuitare voluisse ad ei⁹
hereditatē. Et hoc casu qn̄ coram se⸗
ptem testibus fit talis reuocatio, non
est necessarius transcursus dictoꝝ de
cem annorum vt dicunt τ tenent bald.
ymo. honorific⁹ de perusio τ pe. de be⸗
a sucio. Sed an [a] hoc casu testō reuo
cato censeantur esse reuocata p̄legata
q: de alijs nō est dubiuz quin sint reuo
cata iuxta. l. militis. §. veteran⁹. ff. ō te
sta. mili. τ videt ꝙ nō ar. in. l. testō. ff. ō
fideicō. liber. facit bene. l. proxime. §.
fi. ff. de his que in testō delent. pro hoc
facit quia legata ad pias causas vel p
anima facta valent etiā non adita he⸗
ditate vt dicit barto. in. l. j. C. de sacro⸗
sanc. eccle. quem ibi sequitur saly. idez
posuit specu. in titu. de instru. edi. i. §.
nunc aliqua ver. sed pone τ heres ꝙ nō
mirū q: multa in fauorē pioꝝ legatoꝝ
pro anima sunt a iure statuta que non
reperiuntur respectu alioꝝ legatorum
vt colligit in autē. sed cū testator. C. ad
l. fal. et in. l. j. C. de fideicom. et hec opi
nio videtur satis equa. ¶ Sed an ex
minus solēni testō debeātur legata in
causam alimentorum relicta. dic ꝙ sic
per dictam. l. j. C. de fideicom. de hoc ēt
tetigi. j. q. cccccl xxvj. in fine. De mate⸗
ria pioꝝ legatoꝝ etiā tetigi. j. q̄stione.
cccccl vj. τ. q. cccccl xxvj. in fine. Legata
pia etiā debent hereditate non adita
vt plene scripsi in notabilib⁹ meis. i. §.
legata pia folio. xxx. An trebellianica
detrahat de pijs relictis vide questio⸗
ne. clxxxviij.

a ¶ Sz an. vide alexā. cōsilio. xxx. i tertio vol.

b ¶ Cōclusiōe facta. vide ō hac mate. i ōci. tho. quest. xiij. τ qō ibi scrip.

c ¶ Instrumenta. post ɔclusionem possunt fieri pbatiōes saltē p istrumēta vel p testes sup alijs articulis. dn̄s car. i clemē. j. q. xiiij. ō causa pos. τ ppri. qō vr̄ veruz obtēta restitutiōe in integrū saltez ex clausula gn̄ali ca. auditis ō resti tu. i itegrū. τ ibi. d. ino. in gl. sua in ꝟ to pbatione τ vid dō. panor. i pal le. c. auditis in ver. extra gl. q̄rit τ do. card. i pal. c. j. xiij. q. in oppo.

d ¶ Officio iudicis vid. d. bar. τ bal. i aut. qui semel. C. ō proba. τ do. pa⸗

¶ Questio. ccj.

¶ De conclusione τ renunciatione in
cā τ an partes postea admittāt ad p⸗
ductionem instrumentorum.

Renunciatione vel conclu
b sione [h] facta in cā po⸗
test altera pars admitti.
ad producendū litteras
c vel instrumenta [c] si ali
qua rō euidens moueat
iudicem ita tenet spe. in ti. de renuncia
tione τ conclusione circa prin. in versi.
τ scias τc. qui alle. q: preterea in fin. ex
tra de causa pos. τ pprietatis maxime
si talia instrumēta sint de nouo reper
ta τ que reperta de nouo probantur
p iuramētū vt dicit barto. i. l. admonē⸗
di. ff. de iureiu. τ tetigi. j. q. ccliij. Idez
in pductiōe testiū. q: testis semel exa⸗
minatus et publicatus renūciato τ cō
cluso in cā potest iterato in causa ex of
d ficio iudicis [d] examinari vt not. ia.
bartho. τ glo. in. l. redeti. ff. ō q̄stionib⁹
τ spec. in ti. de teste. §. nūc tractādū. ꝟ.
quid ergo. τ ver. sed si aliqua iusta cā
moueat iudicē maxime prestito a par
te iuramēto ꝙ hoc maliciose non petit
quibus concurrentibus poterunt ite
rū super eodem articulo testes pduci
argu. in aut. de testi. §. quia vero multi
vbi dicitur ꝙ admittitur post conclu⸗
sionem q̄ magis ipediri debēt ꝙ renū
ciatio ita tz inno. in. c. cuz venissent in
versi. credimus tn̄ τc. extra de testi. Et
ita etiā seruat stilus p̄sentis curie pla
menti dalphi. put vidi tēporibus meis
in plurib⁹ τ diuersis causis fieri τ ob⸗
seruari. tn̄ ɔsueuit adducere ipsa curia
parlamēti hanc clausulaz ad valēdum
quod valere poterunt que tn̄ clausula
non est necessaria apponi fm opinio⸗
nē inno. vbi supra vide alios casus spe
ciales in quib⁹ testibus publicatis alij
admittunt de quib⁹ tetigi. s. q. cxxiiij.
¶ Sed iuxta premissa q̄ro an in cā de
nunciationis vel accusatiōis requirat
renunciatio τ conclusio. bart. dicit qō
non in. l. libellorum. ff. de accusa. De
hac materia vide. s. q. lxxij.

¶ Questio. ccij.

¶ De remissione criminosi ō vno ter
ritorio ad aliud q̄liter τ quādo fieri de
beat τ quid in contractibus τc.

In remissione malefacto
ris fiēda vel impediēda
sunt sex considerāda nā
primo oportet ꝙ constet
crimē de quo agitur fuis
e se cōmissum [e]. l. j. §. item illud. ff. ad
ad senatuscōsul. silleia. ita tenet pe. ia. i
titu. de successione regni francie. §. τ est
aliud minus. ver. τ ē notandum. Se⸗
cundo ꝙ constet crimen fuisse in terri
torio iudicis requirētis commissuz. l.
j. ibi dum dicitur commissum. C. vbi de
cri. agi oportet τ ō isto videlicet deli
cto τ in quo loco delictum fuerit ppe⸗
tratum iudex requisitus potest facere
informationē antequā delatū remittat
vt not p glo. in. c. pastoralis de re iudi.
in clementi. τ hoc verum nisi iudex re⸗
quirens eidem iudici requisito infor⸗
mationes super delicto transmitteret
prout ē in talibus fieri consuetuz. Ter
f tio ꝙ delatus non sit vagabundus [f]
quia tunc vbiqꝫ posset puniri vt dicta
l. iuncta glo. posita super verbo repe⸗

not. in. c. cuꝫ clamor ō testi. i ꝟsi. no. bn̄ hac gl. τ do. ino. in. c. p tuas e. ti. in prin. τ circa fi. Sz ad petitionē partis nō tenet iudex iteruꝫ examiare testes nisi i casib⁹ ō quib⁹ p ipsum do. panor. i pal. c. p tuas.

e ¶ Fuisse cōmissum iudex reqsit⁹ nō dz remittere i causa crimiali sine cāe cognitione hō ē dz cora iudice remittente aliqualr ɔstare ō crimie do. car. i cle. pastoral in §. deniqꝫ in vl. ꝟsi. ō re iudi. τ d. oldr. ɔsil. cxxiiij.

f ¶ Vagabūdus. Vide quo ad hō do. panor. i pal. c. fi. viij. col. ꝟ. sz circa hoc q̄ro de fo. compet.

riuntur in fine. Et est vagabundus q̄ certum nō hebet domiciliū ſm glo. positā in.l.j.§.pretor.de damno infecto. ibi habitationem non habeat.idē bartho.ibidem Quarto ꝙ ipse delatus nō sit acusatus de heresi quia tunc vbiqꝫ pro tali crimine potest puniri nec fieret remissio.facit bene quod ponit bartho.in.l.si dominium.ff.de furtis ⁊ est melior conditio presidis possidentis ita determinat iacobꝰ butri.in.l.arriani.C.de hereti.et allegat.l.ex ea.ff.de posthumis. Quinto ꝙ non commisseri crimē penes iudicem penes que detinet quia anteꝙ remittatur debet fieri de tali crimine punitio.l.si cui.§.fin. a ⁊.l.finali.ff.de accusa. Sexto[a] ꝙ iudex debite requiratur aliter nō tenet remittere in autenti.vt nulli iudicum. §.si vero quis comprehnsorum.colū.ix. et vide.cynum in auten.qua in prouicia.C.vbi de crimine agi oportet. Et sunt isti sex casus notandi. quia quotidie occurrunt in factor ⁊ iuxta supra allegata vidi semper obseruari in hac curia.exceptis duobus casibus in tertio ⁊ quarto capitulo comprehensis. videlicet de vagabūdo et heretico. Sꝫ que in futurum videbo obseruari hic subiungaꝫ. ¶ Et nota istos sex casus quia alibi non reperiuntur ita simul collegi.nam eos collegi prout melius potui in iure nostro: quia sepe occurrūt in facto. ¶ De materia huiusmodi remissionis tetigi supra q̄stiōe.ciiij. ¶ Sed an in cōtractibus fieri debeat b remissio.[b] vide in.l.solent.ff.de custo.⁊ exhi.reis per doctores. Sꝫ an iudex domicilij corā quo delatus est primo conuētus erit iudex delicti in alieno territorio.commissi etiaꝫ si delatꝰ petatur remitti iudici delicti vel an teneatur eum remittere. Crederem ꝙ iudex domicilij coram quo delatus fuit primo conuentus et intitulatus non teneatur remittere cuꝫ in criminali et sit locus preuentioni.vt dicit bartho. in.l.sepulchri violati.ff.de.sepulhro violato.ibi tertio est videndum. Item dicit angelus de aretio in tractactu suo maleficiorum in glosa.super verbo iudex comisit ꝙ gayus ⁊ alij inquisiti citarentur. ibi quero an ex citatione verbali ⁊c. ⁊ in questione sequenti ibi et sic ille iudex prefertur in dicto processu ⁊c. Et ibi dicit de aretio ꝙ in cognitione cause ⁊ preuētione ipsius est potior ille iudex qni primo personaliter delatum cepit quam ille qui verbaliter citare mandauit. Et ꝑ prouētione iudicatur in curia parlamenti. ⁊ vide.j.questione.cccclxj. ¶ Quero vtrius aliquis ciuis huius ciuitatis gracionopo. commisit homicidium valentie. An iudex communis gracionopo. poterit inquirere contra eum de dicto crimine ⁊ officio suo odo. ⁊ iaco. de bello visu tenent ꝙ non in.l.j.C.vbi de crimi.agi oportet. Idem tenent gandinꝰ et iohan.and.in addi.specu.contrarin d tenent cynꝰ[d] bartho. ⁊ ange. de areti.ita refert ipse ange.in tractatu suo de maleficijs. in glo.j. in xvj. columna ibi quero an de delictis commissis per subditos ⁊c. ¶ Si delatus remittitur an debeat presentari ex eodem processu facto coram remittente vel si debeat fieri nouus processus tetigi.j.questione.ccccxix. ⁊ super hoc dicit saly.in.l.ea quidem.C.de accusatio.ibi.xiiij.quero an confessio ⁊c. dicit ꝙ nō debet stari. e processui[c] facto coraꝫ iudice remittente quia agitatum fuit coraꝫ non iudice nota.bartho.in.l.magistratibus. ff.de iurisditio omnium iudicum. vbi dicit etiaꝫ bart. ꝙ inquisitor nō habet stare ꝓcessui facto corā remittente qd putat verum.ange.de aretio in suo tractatu maleficiorum in glo. super verbo necnon ⁊c.in.x.col.ibi quero an cōfessio ⁊c. Aduertendum tamen ſm ange.de aretio vbi supra ꝙ duo operatur cōfessio coram iudice remittente vnuꝫ est ꝙ est tante potentie ꝙ facit tale iudiciū ex quo potest poni ad torturā ꝑ iudicem cui est facta remissio sine alio iudicio ar.in.l.capite quinto.⁊ ibi bar. ff.de adulte. Secundo operatur ꝙ cogitur postea coraꝫ iudice ordinario in prima confessione perseuerare vt not. Inno in.c.si clerici.de iudi.qd not.ſm ange.de aretio vbi.s.

Questio.cciij.

¶ An appellare possit filiꝰ ꝑ p̄re ⁊ appellationē itroducere sine mādato ⁊c.

Filiusfamilias sine mādato appellare potest nomine patris vt est glo.in.l. consensu.§.filium. ff.de appella.⁊ appellationem per ipsum filium vel aliū nomine patris interpositā potestꝫ filius sine mandato introducere. arg.l. exigēdi.C.de procu. Nam si filio actio

a ¶ Sexto Adde septimum videlicet ꝙ delictum nō sit minimū. qr remissio pro delicto minimo fieri nō debet.d.gemi.in.c.romana.§.cōtrahentes de fo. cōpe in vi. item octauum ꝙ remissio petatur inter subditos eideꝫ imperio do.bal.in.l. ij.ver.sꝫ nunquid.C.de ser.fugi.iteꝫ nonuꝫ ꝙ remissio petatur fieri a minori tribunali ad maius quia nō fit de maiori tribunali ad minus do.old. pre cōsil.cxxiiij.⁊ de hac materia remissionis in delictis. vide.d.panor. in.c.fi.vi. in ver.iij.glosa et versic.se. vsqꝫ ad ver. circa hoc q̄ritur extra d foro competen.

b ¶ In contractibus remissio. In causis ciuilibꝰ nō hꝫ locū remissio dn̄s bar. et doc. in.l.heres absens. §.si qs i vsi. circa hanc. ff.de iudi. ⁊ hoc videt ꝑ bari ꝑ tex. tū.c.rōāns.i §.ꝯtrahētes ibi nisi inueniantur ⁊c.⁊ ibi.gl.in ij.iuitos de foro cōpetē.li.vj. Immo nec i crimibꝰ ciuiliter itētatis fit remissio vt sentit d.pa.i ꝑ.c.fi. in.vij.colū. in ver.vlti. dicit glosa. Istud tū fallit i certis ca de qbꝰ ꝑ eū dē.d.pa.i ꝑ. c.fi.i.ix.col. i vsi. venio ad ſm ibi et ex his iferf.

c ¶ Cy.ipe do.ang.opinio do.cy.et suorū sequaciū in puniendis delictis semp secutꝰ ēvt ipemet ibi testatur i fi.ꝑ.v. q̄ro an delicti

d ¶ Nō debet stari processuꝫ. Et ꝑ hoc.l.vl.C.si a nō compe. iudi et in.c. at si clerici. extra d iudi.

Ita gama d. 53 n. 1 et 2. Bono gram. d. 2 n. 1 et 2.

legis scripte est mutata et nouata in pe
nam conuentionis et statuti vt.ff. de pe
culio.l.licet.§.sed si filium. ¶Sed quia
s.dixi. quod iudex nō obstāte tali iuramē
to pōt penā augere vel minuere ex cau
a sa. Quero que sunt iste cause [a] rńdeo
quod minuere pōt ppter cōditionē psone
delinquentis et ppter ignorantiam de
linquentis et propter factionem incon
sultā. Primo dico ppter cōditionem
psone delinquētis qd emergit quandoque p
pter iuuētutē vel senectutē vel dignita
tē de senectute pbatur.ff.de termino mo
to.i.l.ij. De iuuētute pbatur.ff.de minori.i
l.auxiliū.§.j. De dignitate quia minus ē
b puniēdus.[b] nobilis quam ignobilis.ff.
de penis in.l.aut facta.§.preterea. De
ignorātia pbatur i.l.j.ff.de sicca.et in.l.j.
C.eo.tit.de factione incōsulta vt quia de
linquit ppter dolorē repentinum.ff.de
penis.l.absentem.§.vl.iste sunt cause.
diminutionis que sunt tres. Cause ve
ro augmētationis sunt due.vna est de
licti atrocitas. Quia propter atrocita
c tem [c] augmentatur pena.ff.de penis
l.qdā vt in pr̄sbitero falsificāte sm cōez
intellectum.l.pr̄sbyteri.C.de epis.et cle.
Alia vero et scda causa est ppter delicti
d frequentiam [d] cum multis crassan
tibus etc.vt in.l.aut facta in fi.ff.de pe
nis. Et ppterea iurisconsultus conside
rās oēs penas et cās imponendi dicit
eas hodie esse arbitrarias in.l. hodie.
ff.de penis. Et ita de stilo curiarū pre
sentis patrie dalphi.seruatur in iudican
do in locis in quibus sunt tales liber
tates. Et ita ēt ego guido obseruaui
in dicta curia cōi gracio.dum fui iudex
ipsius curie de āno currēte dñi. M.cccc
xxx. Et i alijs curijs bānaretorū quas
tūc tenebā puta villa chathonaisi et qui
busdā alijs locis in quibus p libertates
imponuntur certe modice pene pecu
niarie in delictis et criminibus puniē
dis. Que tn̄ pene pecūiarie cōsueuerūt
de stilo curiarum augeri vel minui put
videtur ex iusta causa equum iudici nō
obstāte dicto iuramēto. Nec dr iudex
cōtra eius iuramētū venire licet iuraue
e rit [e] tales libertates obseruare per
s.allegata. Et hec vera in foro tpali. sz
in foro spūali forte cōtrariū iudicaret
cum dictum iuramētū (possit fine) inte
ritu salutis eterne seruari iuxta.c.cum
contingat.extra de iureiuran.

¶Questio.ccvij.

¶Priuilegia de decimis non soluen
dis qualiter intelligantur.

Anno dñi. M.cccclix. et die xxj. mēsis iunij in dicta venerabili curia plamē. fuit lata sñia inter venerabile caplm btē marie gracio. et p dñm pceptorē echirolarū et certos eius colonos reos i manibus anthonij de molena secretarij dalphi. cuius tenor sequitur. Licet sz dispositione iuris cōis et de benignitate sedis apostolice sit tēplarijs hierosolimitanis et hospitalarijs indultū vt de laboribus terris et possessionibus quos et quas pprijs manibus vel sumptibus colūt nemini soluere decimas teneātur. Tn̄ nō est eis licitū decimas de terris ipsorum subtrahere quas alijs tradūt excolendas. Et quia nō cōstat dictos reos pprijs manibus nec sumptibus colere terras seu campum de ysartis de cuius decimis agitur. io his et alijs causis ex pcessu resultātibus ad hec nos iuste mouētibus dicimus et ordinamus dictos actores fore reintegrandos in possessiōe ipsorum pcipiendi decimas in parochia scti iacobi de echirolis et maxime in cāpis de ysartis de cuius spoliatiōe agitur et quos p pñtes reintegramus cōdēnādo ppterea dictū dñm eymarrū de pōdio preceptorē echirolarū ad restituēdū eisdē actoribus gerbas a cāpis de ysartis et gerbas existētes sub manu dalphina in grāgia iohā. ferrarij p dominum michaelem captas et in domo preceptoris pdicte echirolarū deportatas vna cū expēsis i hac cā coram nobis p eosdē actores legitime factis in quibus ipm dñm eymarū pceptorē i psonā iacobi rodulphi eius pcuratoris et ecōtra cōdēnamus taxa eorundē nobis reseruata. et ita fuit iudicatū p q, facit
f ca.a nobis et c.dudum [f] extra de decimis. Et ex hac sñia ēt apparet quod hec curia plamēti cognoscit ēt de possessocio causarum spūalium de quo plene dixi.s. q.j.etc. De causis quorum cognitio spectat ad iudicē ecclesiasticū vide plene p Jo.ferrarij.in ti.forma opponēdi contra iudicē suspectū in gl.sup verbo.nec fuisse iudicem competentem.

¶Questio.ccviij.

¶An accēsatores iurium dalphi.vtātur iure fisci.etc.

Iuxta materiam sñie in proxima pcedenti qstione mētionate qro de qstione laycus qdam emit seu arrendauit fructus alicuius ec

a ¶Que sūt iste cause. Adde do. bart.in pal. l.quid ergo i.§.pena grauior.i.iij.co. ꝟ.veniamus ad diminutionē ibi nā quandoque fit diminutio .ff. de ifamibus.

b ¶Minus est puniēdus. Hoc intellige nisi deliquat circa sibi cōmissa vt l.presbiteri. C.de epis.et cle.et ita pōt intelligi ca. hō.xl.dist.et c.inter corporalia.§.sane.et.c.quoniam extra de trāsla.epis.

c ¶Propter atrocitatem Adde domi. cardi.in cle. j.§.que oīa et ibi glo .de penis.

d ¶Propter delicti frequētiam. adde d.bal. in.l.quicūque C.de ser.fugi.et i.l.si quis nō dicam rapere i.iij.colū.item not. aliā differētiā.C.de episco.et cle.

e ¶Licet iurauerit bn̄ facit.c.quēadmodū extra de iureiu.

Hic ponit forma sentētiādi i materia reitegrā de possessionis seu qsi iuris pcipiēdi decimas a tēplarijs hierosolimitanis et hospitalarijs: de terris laboribus seu possessionibus corum pprijs manibus vel sumptibus cultis.

f ¶c.dudū melius facit c.ita quod extra de decimis quod statuit vt hospita

clesie vel persone ecclesiastice an gaudere debeat eodē priuilegio circa tales reditus sicut talis eccl'ia adeo q nō teneat soluere collectā vel vectigal spec. mouet istaz questionē de immunitate eccl'ie in fi. Et videt dicere q nō gaudeat idē tenet archi. in. c. q. de censibus li. vj. z p hoc facit. l. licitatio. §. fi. ff. de pub. z vect. ¶ Et ex hoc dico q firmarij curiarū dalph. z alioz iuriū et emolumētoz dñi nostri dalph. nō d bent gaudere priuilegio fisci in exigendis eoz debitis ad cām taliū firmariū per supra allegata. q2 ex mutatiōe psone mutat ɔditio rei vt dicit bart. in. l. paul9 respōdit p pcuratorē. ff. d acqr. here. Sicut nec etiā fiscus succedēs in locū priuati vtit iure fisci sed priuati. l. fiscus. ff. de iure fisci z not. p pe. ia. in primo libello sui libri. ¶ Et q2 qnq3 tales firmarij iuriū dalp. in talib9 abutūtur volētes eoz debitores more debitorū fiscaliū cōpellere ad soluēdū: curia plamēti cū ad ei9 noticiā puenit h nō patit s3 mādat tales ab arrestis et carcerib9 relaxari. ita vidi fieri z obseruari etiā in cōtradictorio iudicio nisi debitores eoz reperirent de nouo erga eos obligati cū illa clausula q pñt cōpelli ad soluendū more dbitoz. fiscaliū. q2 tunc ex illa noua obligatiōe possent cōpelli more debitoz fiscaliū p incarceratiōe3 cū ad h possit debitor se a obligare[a] p ea q dixi. s. q. lxj. de venditione iuriū fiscalium z dalphi. vide que dixi. j. q. ccccxxxvj. zc.

¶ Questio. ccx.

¶ De exceptionibusque admittunt de iure ɔ compulsorias vltra alias in statuto dalphi. comprehensas.

In statuto dalphina. sub rubri. de litteris cōpulsorijs z pcisis cōcedēdis enumerāt certe exceptiōes que opponi pñt ɔ lras cōpulsorias videlicet excōicatiōis falsi trāsactiōis rei iudicate solutiōis pscriptiōis z pacti de nō petēdo dūtaxat. s3 qd si opponatur ɔ instrm vel ɔtractū i ipo instro cōtētū de inualiditate vel nullitate ipsoz an talis exceptio admitti debeat ɔtra lras ɔpulsorias nō obstāte dicta dispositiōe statutaria i statuto adiecta ibi b dñ dr dūtaxat admittāt zc. vr q sic[b] p ea q dicit bar. in. l. diu9. ff. de testamēto militis z ita vidi iudicari de hoc staniusdixi in tractatu que feci sup dicto statuto dalphi. in. vj. q. S3 iuxta h vlteri9 qro an ɔ tales lras ɔpulsorias admittat exceptio cōfusionis actionum factarū p aditionem hereditatis iuxta l. debitori. C. de pac. z. l. heres. §. q si stipulata. ff. d fideiu. Credo q sic quia talis cōfusio habet loco solutiōis z ide3 importat q solutio iste est tex. notabilis i. l. vrani9 circa prin. ff de fideiu. z vide glo. in. l. ita nobis pudor. C. d adul. Sed de hac vltima questione nondum vidi determinationē fieri in curia plamēti. s3 si quā in futurū fieri videbo h subiūgā. Sed qd d cōpēsacione an ille q petit cōpēsari videat soluere vt admittat inter alias exceptiōes statuti. dic q sic bñ bar. in. l. ampli9 nō peti. ff. rem ra. ha. z de hoc dixi i dicto meo tractatu quez feci super dicto statuto de litteris compulsorijs z precisis concedendis in. v. q. circa fi. zc.

¶ Questio. ccx.

¶ An seysine impediant concessiones precisarum zc.

Anno dñi. M. ccccl viij. et die. xx. mēsis martij. fuit ɔclusum p dños meos d plamēto in camera cōsilij q seysine nō debeant impedire cōcessionē pcisaruz. Et q de cetero in curia plamēti ɔcedant precise cū expēsis. sup ɔpulsorijs nō obstātibus seysinis p quācunq curiaz factis attēto q d iure tales seysine sunt regu c lariter phibite nisi in casib9 c videl3 qñ debitor est magn9 baratator vel suspectus de fuga vel ppt inopiā vel est pdigus vt dicit bar. in. l. mulier. ff. de lege ɔmissoria ibi qro an bannū sit de iure zc. nec est de exceptiōib9 que pñt opponi s3 statuta ad impediēdū ɔcessionē pcisarū de qbus tetigi supra i pcedenti qōne z plenius scripsi in apparatu quē feci sup statuto dalphi. de litteris compulsorijs z precisis. Sed qs dicat baratator dic q ista vba grossa et materialia itelligunt sm ɔvulg9 intelligit vt dicit bal. C. de seruis fugi. in auctē. sed nouo iure. circa finē. S3 an durāte seysina creditor me9 me poterit ɔuenire p debito seysito Dic q nō d sm bar.[d] old. z Ja. de are. i. d. l. mulier. nisi si aliqua res ponat in arresto mādato iudiciario ex iusta cā d causis s. prie declarat. An interim ipsa res poterit vendi dic q nō immo si vēdat venditio erit nulla vt dicit bar. in. d. l. mulier zc. et ita zc. De materia sequestrationis tetigi. j q ccxlvj.

¶ Questio. ccxi

larij z tēplarij soluāt decimas d possessionibus qs acqsiuerūt post ɔsiliū lateranē se z sic forte iste preceptor nō allegauit. al's pbauit dictas possessiōes fuisse acqsitas añ cōciliū laterañ. pp qd fuit cōdēnatus

a ¶ Obligare vide not. p doc. i. l. obes. C. de ac. z obliga.

b ¶ Qd sic. adde do. io. pe. de ferra. i forma executiōis snie in gl. j. in. iij. z. iiij. col. d. bart. i. l. §. p su. ff. qd vi aut clā. et. l. plane. z. l. fi. z ibi. d. bar. ff. de pet. here. gl. i. liet9 in pn. ff. ad trebel.

c ¶ In casib9 de qb9 in gl. fi. iij. c. ij. extra d seq. pos. z fruct. z ibi per. d. gofr. i sum. in vb: gnalit z ali9 casus hr in cle. ad cōpescēdas co. tit.

d ¶ Scdm bar. aduerte q2 loquit in alio casu quo sed debitor ppter seysinaz. vel ptestatiōe3 aut denūciationē a iudi. vel alio autoritatē habente sibi factā excusat ne incidat i penā. Et ad de. do. bal. i p. l. mulier. q hoc notādo limitat esse verū nisi opera et fraude debitoris factu3 esset. vt in versi. Ego credo.

¶ An cessioni bonorū possit renūciari cū iuramento et si requiratur dispensatio iuramenti &c.

Ebitor nō pōt renūciare beneficio cessiōis bonoꝝ.& ratio.q2 ꝯtra hominis libertatē & humanitatē & sic cōtra bonos mores ex parte creditoris eam a debitore sic hūaniter exigētis. arg.ff. solu.matri.l.alia.§.elegāter.& ibi oy.& bar.raph.cuman9 & cy.in.l.j.C.q̄ bōis cedere pos. Et hoc verū respectu carceris nō euitādi.Quo casu non valet renūciatio.Quo vero ad aliū effectum videlz ꝙ in bonis postea quesitis nō cōueniaᵗ nisi inquātū facere pōt tūc hoc casu valet renunciatio. ita dicit bal.cōcordādo doctores in.l.j.C.q̄ bo.cedere pos.quē sequiᵗ ang.de are.insti.de actionibus.in §.fi.Sed si cū iuramēto fieret talis renunciatio credo ꝙ debitor tenereᵗ tale iuramentū seruare q2 lz ex ꝑte creditoris vertanᵗ mali mores tn̄ ex ꝑte debitoris nulli mali mores vertunᵗ ꝑ regulā bar.quam ponit i.l.si q̄s ꝑ eo.ff.de fideiuss.& facit.c.debitores a simili extra de iureiu.Ita etiā tenet spe.ᵃ in ti. de renūciatiōe.in.§.j.ver.itē est beneficiū quē sequitur ang.de are.in loco prealle.Donec habita dispēsatione iuramenti super quo iuramento esset dispēsandū vt dicit in ꝓprijs terminis do.hen.de bouico in auc.sacramē.C.si aduersus ven.in sua repetitiōe i materia cause finalis circa mediū ibi.Scdo inferᵗ ꝙ in renunciatiōe cessiōis bonoꝝ &c.Sed his nō obb stantibus fuit determinatū & ordinatū cōtrariū in ꝑsonā vincentij maze de pedemōtiū q̄ incarceratus in carcerib9 briāsonetij ad instantiā cuiusdā vocati mornifle hospitis briāsonij nō obstante renunciatiōe cessiōis bonoꝝ cū iuramēto fuit ad cessionē admissus lz nō obtinuisset dispensationē iuramēti. sed fuit ordinatū ꝑ dn̄os meos de plamēto dictū debitorē bene admissum fuisse ad dictā cessionē ꝑ iudicez briāsonij a quo fuerat appellatū. Et fuit hec ordinatio per curiā parlamēti factā die.xxiij.mēsis nouēbris.M.cccclix.in manibus anth.de molenar. ¶ Sz quid si debitor incarcerat9 nō hz vn̄ viuere an creditor d̄beat sibi mistrare expensas.Credo ꝙ sic per glo.singularem in.l.fi.C.de eroga.mili.annone li.xij.Idē etiā tz ang.de are.in loco preal.ita seruatur de cōsuetudine gn̄ali in hac patria dalphina.in curijs.¶ Sz de illo qui se obligat ad tenēdū hostagia donec soluerit suo creditori vide q̄ dixi.s.q.lxj. ¶ Si quis possit se obligare ad carceres ꝑ debito ciuili.vide plene ꝑ ang.de are.insti.de acti. in.§.euz quoq3.¶ An debitor fisci possit cedere bonis bart. ꝙ nō in.l.cū aūt eo.ff.ad legē iuliā.pecu.& ita seruatur in curijs presentis patrie: vide cy.in.l.j.C. qui bonis cedere pos.¶ Sed an cessio bonorum facta per debitorem prosit fideiussorib9.Dic ꝙ nō vt est tex.iuncta glo.in.l.vbicunq3.ff.de fideiusso.& dyn. pro hac parte allegat tex.i.l.a debitore.§.ꝙ si stipulator.in fin.ibi fideiussorem manere obligatum.ff. de fideiusso.De hac materia cessionis bonorum vide docto.i.l.iiij.C.qui bonis.cedere pos.¶ An cedens bonis postea possit conueniri si perueniat ad pinguiorem fortunam & de miserabili cessione vide que dixi in fra questione.ccclxiij.¶ De materia cessionis bonorum vide multas questiones.Et de materia lata per pe.ia. in titu.de cessione bonorum per totū titulum illum &c

¶ Questio.ccxij.

¶ An statutū si quis per litteras possit intentari ꝑ re mobili vel se mouēte

Es mobiles. et se mouentes possidētur sicut immobilia tex.sunt in.l.rem que &.l.in re.ff.de acqui.posses.et ponit et determinat Barthol.in.l.j.in princ.ff.de acquiren.posses.&.in.l.j.ff. vtrobi.& ex his apparet ꝙ statutū dalphina.si quis per litteras &c.habet locum etiam pro remobili vel se mouente vide tamen que plenius dixi in apparatu meo super statuto si quis per litteras in glo.super verbo rei alicuius &c.¶ De materia dicti statuti et qualiter debeat practicari & d̄ his q̄ debent obseruari & fieri procedendo circa materiam dicti statuti in causa appellationis: vide que dixi.supra questione.xxxvij.& questiōe.xxxviij.¶ Sz iuxta premissa quero an exceptio excōmunicationis obstet agēti interdicto vnde vi vel intētanti dictum statutum qd̄ ad instar dicti interdicti est ītroductū spec.tenet ꝙ sic in tit.de petitorio & possessorio in.§.fin.& ibi ponit .xxvj. casus qui ostant agenti dicto interdicto.Nec obstat.c.si quis extra de resti. spo.quia ibi non opponebatur crimē notorium vide super hoc angelum in l.momentanee.C.vnde vi.Utrum regula dolo petis habeat locum in hoc interdicto recuperande:vide bart.in.l.si quis conditionis.C.locati

Questio.ccxiii.

¶ Judex a quo potest demādare sententiam executioni si nō fuerit sibi inhibitum infra triginta dies post introductionē appellationis &c.

Tatuta dalphinali prouident ꝙ nisi appellatio introducatur infra tempus statutorum ꝙ appellatio sit deserta quod etiam probatur de iure in.l.iij.§.si a die.ff.de re mi.

a ¶ Tenet spe.adū ro. dici.ccclx. vij.q̄ incipit vtrū possit renunciari cessioni bonoꝝ cū iuramēto in antiquis. b ¶ Cōtra riūb fuit mirabile ꝙ do. de plamēto determinauerūt ꝯ iuramētū dic tiui cēthj maze.Z.c.cū cōtingat ext d̄ iureiu.n̄ obstēta dispēsatiōe ꝑ dictū maze.super iuramento suo.cū ipsi teneāt loco ꝑncipis tan ꝙ supma curiaᵗ ꝑnceps nō oz esse sub tor piuris.l.j.C.si aduersus vēd.sed forte aliter fuit actū in dicta curia plamēti.tn̄ ꝑ dicta ordinatiōe facit rō huma nitatis, iste gēs ex ꝑte creditoris. Nā si inhumanū cēset increditore sic debitori adiuuare libertatē euitādi carceris.ꝑtoma

d. mathei ... de cess bonoꝝ ... 20 ... ang.

ord. in. 3 ... 70 §. 3 ... se deixar estar 6. meses ... fazer até par ... perde ... zesta

gis in debi/tore sibi ipi libertatē tol lēti. Qm̄ ca ritatē suam nemo vnq̄ odio habuit xx.q.ij. No extimemus caritas eīm ordinata in cipit a se ipso.l.pn̄s.C. de seruitu.et aqua. adde capel. thol. q.c.et alle.d. bar.et i suo tractatu.de carcere.et d. ang.are. in/sti.de act.in §.fi.et.l. iu/dices.C. de epi.audien. a ¶ Inn.in c.ex rōne cir ca pn̄.i ver. sz et ibi sine vlla citatio ne facta.

b ¶ Dic q̄ nō.ad hoc.s. q̄ attētata facta tn̄ a̅ i hibitionē n̄ d̄beāt reuo cari si ɔstat appellatio/nē eē euidē ter iiustā vl' nullaz. vide istū ɔsi.lxix. ici.p decla/ratione.nu. xi.ver.scdo q3 tn̄ etiaz.

c ¶ In.l fi.et i.c.fi.ex tra d̄ dona.

d ¶ Execu tio snie. vid̄ pau.de ca.i l.pe.ff.de fe rijs. fede.d̄ se.ɔs.cxxix. et hec suffi ciāt p tota hac q̄one.

et no.inno.in.c.personas extra de ap/pella. Et tetigi.j.q.cccxxxvj. ¶ Sed si appellans non faciat citari partez ap pellatam infra.xxx.dies post introdu ctionē appellationis ꝓcessurā in cau/sa appellationis nō declarāt dicta sta/tuta antiqua si appellatio fit deserta nec alia pena statuitur ideo dicta cu/ria parlamenti considerans congruū et cōueniēs esse aliquā modificationez super hoc fore necessariū vt euitet via diffugij ordinauit vltra statutū q̄ de cetero attentate medio tēpore nō re/uocentur. Sed remaneant attentata in eodē statu donec in diffinitiua ferat lz iura aliter disponant in.c.nō solum de appel.li.vj. Sz hoc signāter apun/ctuatū fuit i odiū tardātiū eoꝝ appel latiōes ꝓsequi. Sz postea ꝑfact⁹ dn̄s noster dalphi. ludouicus in certis suis statutis et ordinationib⁹ p eum editis die.ij.maij.M.cccclix.in camera cōsi lij registratis in li.statutoꝝ statuit et ordinauit q̄ nisi fuerit inhibitū infra dictos.xxx.dies q̄ iudex a quo possit suam sententiam mandare executioni ac si in rem transiuisset iudicatam.sed istud statutū loquitur qn̄ appellatur ad parlamentum.secus autem esset si appellaretur a iudice graysuodani ad iudicē appellationum totius dalphi. q3 in hoc casu nihil disponit statutum ideo relinquēdum est dispositioni iu/ris cōis. Et ex his collige q̄ appella/tus eo casu eius sententiā etiā diffini/tiuā pōt executioni demandari facere lapsis dictis.xxx.diebus si infra ipos. xxx.dies nō fuerit inhibitū et citat⁹ p/cessurus in cā appellatiōis. ¶ Iuxta hec q̄ro si q̄s eius appellationē non possit introducere ꝓpter inopiam an erit deserta. Inn.dicit q̄ nō in.c.ex ra tione.de appellationib⁹. ¶ An iudex possit terminū p eū statutū ad intro/ducendū ꝓrogare.et infra tp̄s. Inno. dicit q̄d non in.c.personas de appel. ¶ Utrū iudex possit exequi sua sniaz si appellatio sit deserta si sup desertio ne non fuerit ꝓnunciatū. Innocen.q̄ a sic in.c.ex ratione.[a] de appella. Et vide que etiā dixi in tractatu.de appe. q.cx. Sunt etiaz.viij.casus in quibus iudex ordinarius pōt se de causa ap/pellationis intromittere quos ponit guillermus de monte lau.in cle.j.de se questra.pos.et fruc. ¶ Quero si cōstet appellationē euidēter esse iniustā an b debeāt attētata reuocari dic q̄ nō[b] ꝫm Inno.et bal.in.c.pastoralis.de of.

dele.notatur etiam.ff. nil nouari pen. app. in glo: ibi itē q̄ si patēter appareat et c.quā ibi sequit bar. idem etiā si constaret ex actis de desertione appel/lationis per decisionem rote per regulā dolo petis et c.et.l.si hic a quo.ff.vt in pos.leg. hodie si constat. et agatur de re iud.cū olim de resti.spo.c.litteras fa ciunt no.p io.mo.in.c.cupientes.§.pe. de elec.li.vj. De materia appellationū vide que plene scripsi.j. q.cccc xxxvj.et ibi etiam tetigi de materia attempta torum.in versi.lxxx.quero et c.

¶ Questio.ccxiiij.

¶ An reuocatio donationis transeat ad heredes et quomodo.

Reuocatio donatiōis īter viuos ꝓpt ingratitudinē nō trāsit ad heredes p c ea q̄ habentur in.l.fi.C.de reuo.do na.de hac materia vide plene p iohā. de ferra.i ti.forma libelli quo agit cō tra donātez. ¶ Sz iuxta hoc q̄ro donator nō reuo cauit talē donationē quā ꝓpter ingratitudinē re/uocare poterat sz in vita sua dixit et declarauit corā testibus q̄ volebat eā reuocare q̄d non fecit morte ꝑuentus an ei⁹ heres petere poterit eā reuocari.et videt q̄ nō p.l.fi.in fi.C.de donatio.cā mortis facit q̄d scripsi in notabilib⁹ meis i.§.si marit⁹. Sz dixere rū esse ꝫm dn̄m old.de laude in.d.l.fi.qn̄ non possit volūtas apta reuocādi donationē sz si ꝑcesserit ap ta volūtas reuocādi poterit heres petere reuocari argumēto q̄rele inofficiosi testamēti q̄ est odiosa tn̄ sola volūtate mouēdi eā trāsmittit ad heredē.ff.de inof.test.l.poscim⁹.§.fi.et.l.sequen. et ita vidi deter/minari. ¶ An ius eligēdi trāseat ad heredē.vide q̄ scripsi in notabilib⁹ meis in.§.vtrū ius eligendi et c. ¶ An reuocatio donatiōis de q̄ i.l.si vnq̄.C.de re/uo.dona.trāseat ad heredē videt q̄ nō.p.d.l.fi.C.d̄ reuo.do.ibi nullā et c.nō videt tn̄ necesse q̄ heredes reuocari petat cum ipso iure sit reuocata in mate/ria.d.l.si vnq̄ p glo.in.d.l.super verbo reuersurum et c.et ita tenēt iac.de bu.cy.barth.et saly. ¶ De ma teria dicte legis si vnq̄ plene scripsi in notabilibus meis in.§.si vnq̄ et c.folio.cxxxix.verso et pe.helie la tius posuit in sua repetitiōe dicte.l.si vnq̄.C.de re uo.dona. ¶ Quero vasallus commisit delictū pro pter q̄d debet perdere feudūz an heres domini po terit opponere.dic q̄ nō ꝫm ange.de are.l. rei iudi/cate.§.heredi.ff.sol.matri. Et ibi tractat ipē de are tio si maritus non opponat de adulterio an heres poterit opponere et c.

¶ Questio ccxv.

¶ An executio sententie possit fieri die feriato et an exceptio ecōmunicationis obstet petenti execu/tionem et c.

d An executio[d] sentētie possit fieri die feriato vincenti⁹ dicit q̄ sic siue sit feriata repētina siue ob honorē dei vel sctōꝝ.in.c.fi. extra de iud.quē sequit.d.arch. in.c.sicut sine iudicio.ij.q.j.q̄ al legat de penitētijs di.j.c.adā. Et

ad.m.4 ff.63 §.9.

gama be 217 n.1.

Vantaleon ... mult. ex. ... fedlu ... n 131 ...

ledor . lib. 2. ... 5. § 4. n.10.

quod no.in.c.fi.de iud. bar. vero in.l.j.§.nunciatio ff.de ope.nun.videtur velle ꝙ possit fieri talis executio tpe feriato introducto ob necessitatem hoim sed quod die feriato ob honorē dei vel sanctorū.introducto fieri nō possit talis executio. Ideo ꝓ concordia istarū opinionū ꝛ latiori declaratione istius materie puto sic distinguēdū qꝛ aut querimus an fieri possit die dominico.ꝛ tūc dicerē ꝙ nō ꝑ.l.dies festos ibi dū dicitur nec vllis exactionibꝰ ꝓphanari dnicū itaq₃ diem ita semꝑ honorabilē decreuimus venerādu₃ vt a cunctis exactionibus excusetur ꝛc. C.de ferijs.ꝛ hoc idē tenet albericus de rosate in dicta.l.dies festos. Aut querimꝰ an fieri possit talis a executio[a] alio die feriato ob honorē dei vel sanctoru₃ ꝙ die dominico ꝛ tūc subdistinguo qꝛ aut q̄rimus de pignoratione que fit in executiōe sententie aut de incantibꝰ si de pignoratiōe tunc crederē ꝙ fieri possit etiam die feriato ob honorem dei vel sanctorum qꝛ in ea non vertitur cause cognitio nec strepitus iudicij.per.l.si ꝓtor.in prin.ff.de iudicijs et sic intelligerē dictu₃ vincentij.ꝛ archi.in locis.s.allegatis ꝑ ea que dicunt an.de bu.ꝛ panor.in.d.c.fi.de iudi.vbi dicūt ꝙ nuda executio in q̄bꝰ cāe cognitio nō requirit pōt fieri die feriato ob honore₃ dei vl'sanctoꝝ ꝛ idē t₃ fede.de senis in suis ꝯsilijs vt refert panor.in.d.c.fi.de iudi.quorum opinionem fortifico ex eo ꝙ videmꝰ ꝙ die feriato ob honorem dei vel sctōꝝ appellat coꝛā iudice ꝑ tex.cū gl.in.l.j. C.de ferijs.item dari pōt libellus coram iudice tali die feriato.l.miles.§.sexagita.ff.de adulterijs.ꝛno. in.l.j.ff.de ferijs itē etiā tali die feriato ob honore₃ dei fiunt adoptiōes ꝛ emācipatiōes ꝛ manumissiones.l.actus oēs.C.de ferijs.ꝛ similiter excōicatio ꝛ absolutio q̄ nō requirūt cause cognitionē vtputa in notorijs criminibus vt plene ꝑ hostiē.in summa in ti.de ferijs in.§.qualiter distinguatur. itē citatio fieri pōt die feriata etiā ob honorē dei vel sanctoꝝ b ad diē nō feriatā vt tenet iohā.an.c.fi.[b] de ferijs glo.ꝛ archi.in.c.placita.xv.q.iiij.ꝛ glo.in cle.j.de foro compe.idē cy.dy.ꝛ docto.in.l.fi.C.de ferijs.ide₃ albericus de rosa.in.d.l.dies festos ꝛ bar.in.d.§.nūciatio sicut em̄ citatio expedit solo verbo sic etiā pignoratio item etiā tali die feriato ob honorem dei pōt fieri delegatio seu cōmissio cause vt dicit sali.in c d.l.fi.C.de ferijs. Item etiā examinatio testiu₃[c] pōt fieri die feriato ob honorē dei si iurauerint die non feriato vt scripsi.s.q.cxxv.itē etiā insinuatio donationis.pōt fieri corā iudice etiā die feriato ob honorē dei qꝛ in ea nō requirit cause cognitio vt dicit et t₃ io.an.i addi.spe.in ti.de instru.edi.in.§.porro circa fi.vbi plene tratat materiā insinuatiōis. Itē debitor die feriata ob honorē dei pōt īterpellari vt cōstituat in mora.qꝛ nō est actus iudiciarius. Secꝰ si interpellatio fieri deberet iudicialiter vt ponit salice.in.l.si ex legati cā.ff.de ꝟbo.ob.ī sua repetitiōe Ex q̄bꝰ ꝓpterea pt₃ ꝙ valeat pignoratio facta alio die ꝙ dnico cū fieri nō debeat extēsio vel argumētatio de diebus ob honorē sctōꝝ introductis ad die₃ dnicū per ea que habent ꝛ no.in.l.oēs deo.C.de ferijs.in gl.sup verbo apostolice du₃ ibi q̄rit de festo beati martini. Preterea iura que ꝑcipiūt dies festos celebrari: vident loqui tātūmodo in his q̄ requirūt cause cognitiōem ꝛ vbi fit strepitꝰ iudicioꝝ qn̄ op₃ ꝑtē ī ius vocari.vt in c.fi.extra de ferijs.ꝛ.c.fi.de iudicijs et d.l.dies festos.ibi respirēt ꝑtes ꝛc. S₃ pignoratio in cām iudicati vocationē partis ꝛ cause cognitionē nō requirit ꝑ.d.l.si ꝓtor.ī prin.igit fieri pōt pignoratio die feriato ob honorē sanctoru₃ maxime in hoc actu pignoratiōis qui expedit solo ꝟbo.dicendo simpl'r executor sentētie debitori in domo sue habitatiōis vel alibi extra iudiciū verba sequētia videl₃ pignoro te pro tali debito ad instantiā talis creditoris ꝛ de tuis talibꝰ bonis.dicta em̄ die qua fit pignoratio nō decernit executio siue pignoratio fieri. Sed fit iā cognitio d cā ꝛ sola verbali leuatiōe pignoris vt ꝓdixi ꝛ q̄ executor sn̄ie est nudus minister.ꝛ nullā cause cognitionē h₃ etiā d exceptiōe q̄ corā eo in actu pignorationis ꝓponeret vt in.c.pastoralis.§.pe. de offi.dele.ꝟm cōpostellanum. Et faciunt no.ꝑ archi.i.d.c.sicut.ꝛ ꝑ hostiē. in.c.cū semꝑ.extra de re iudic.īmo qd̄ plus est ꝑ hac ꝑte ꝙ valeat pignoratio die feriata facta ēt die dnico facit gn̄alis cōsuetudo p̄ntis patrie dalphi.et aliarū patriarū circūuicinaru₃ q̄ ꝟuat in curijs sp̄ualibus in quibus curijs cōcedunt littere per quas mandatur ꝑtes citari ꝛ executiōes sententiarum excōicationū fieri ꝛ denūciari diebus dnicis ꝛ alijs festiuitatibus in offerto rijs ꝑplo ad diuīa cōgregato q̄ executiōes nō sunt minoris s₃ maioris effectꝰ ꝙ tal' pignoratio. ex q̄bus ꝓpterea ꝯcludo ꝙ v₃ pignoratio fctā die feriata introducta ob honorē dei vel sctōꝝ facta tn̄ alia die ꝙ dnico l₃ forte ēt die dnico facta dberet valere d ꝯsuetudie ꝑdicta. Et hꝰ nota qꝛ alibi ita plene nō repies hāc materiā tractatā. Idē dico in req̄sitiōe de pignore quā facit executor sn̄ie.dū req̄rit debitorē ꝯdēnatū ꝙ indicet sibi pignora ꝟ₃ statuta dalphi. ꝙ valeat talis requisitio etiam die feriata ob honorem dei vel sanctorum eadem ratione sicut in pignoratione per rationes predictas. ¶ Aut querimus de incātibꝰ rei d pignore capte q̄ fiūt ꝑ executionē sn̄ie ꝛ dico ꝙ nō valēt die feriata fctā ob honorē dei vl'sctōꝝ qꝛ fiūt cū tuba ꝛ voce ꝑconis q̄ cessare debent die feriato introducto ob ho

a ¶ Executio.nuda executio cū nō exigatur cāe cognitio ēt i ferijs introductis i honorē dei fieri pōt.i.facta t₃ fieri tamē nō d₃ qꝛ id faciendo peccat nisi imineret piculū puta fuge.ita.d.panor.sentit cōcordando variantes opi.in.c.fi.i pe.col.i ꝟsi.septima lec.ē ibi ego puto posse dici ꝛc.extra de iudi.

b ¶ Io.an.i.c.fi.in.iij.col.i.ꝟ.s₃ q̄ramꝰ casu₃.ibi in cōtrariū vide do.panor.in.c.fi.i.v.col.in ꝟ.redeo ad primā extra de ferijs.

c ¶ Examinatio testiū addc.d.panor.in.c.j.circa fi.i ꝟsi.vl.oppo.extra de ferijs. Hic ponit forma pignorationis in ver.valet pignoro te ꝛc.vsq₃ illuc dcā em̄ die

[Handwritten marginalia, left:] ...tenet ord. ...n. 3. tt.1. § 7.

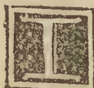
[Handwritten note, bottom:] ita ord. m. 3. tt. 86. § 25. e não contados os domingos nem dias sanctos por nestes não ...

nore dei et sctorum iuxta.d.l.dies festos.et hoc casu pt intelligi opi.bar.in.d.l.i.§.nunciatio.ff.de oper.no. nunci. Aliis aut dieb9 feriatis introductis ob necessitate hoim possent fieri tales incant9 et hoc est q dicere voluit bar.in.d.§.nunciatio. ¶Aut querimus de missione i possessione bonorum incatatorum qn pars mittit i possessione reale et tunc dicere ide qd supra dixi i pignoratione: qr in illo actu non interuenit vox pcois nec ali9 strepit9 iudicij.ita etia videt velle an. de but.i.c.si de iud.vbi dicit q executio snie pot fieri die feriato etia ob honore dei vel sctorum introductovbi sit metio in re adiudicata. Sec9 si aliene res caperent in executione iudicati in quib9 requiritur cause cognitio: ita dicit ibi an.de butri.et alle. ide tenere fred.de senis in suis cosi. Cocludere ergo de iure q pignoratio in cam iudicati: et missio in pos.pnt fieri die feriato ob honore dei alio tn q die dnico.incantus vero no.et ita in curia plamenti respectu pignorationis vidi tolerari tales pignoratioes factas dieb9 feriatis ob honore sctorum. ¶De incatib9 aut nihil dico.qr nuq audiui icat9 fuisse factos die feriato ob honore dei vel sctorum. Si pro fieret tales incantus tpe feriato ob necessitate hoim introducto valeret tales incant9. Et silr pignoratio vt voluit bar. in.d.§.nucio.imo et forte dici posset q pignoratio facta etia die dnico valeat de cosuetudie de q.s.proxime tetigi: et hec sunt notanda et menti teneda.qr alibi hec materia no repert ita plene tacta p docto. ¶Circa tn ea q dixi de reqsitioe fieda p executore snie dbitori de pignorib9 indicadis est aduertedu qr hodie de stilo nouiter i curia plameti itroducto no requirit debitor de idicado pignora: sz pignorat debitor nulla pcedete requisitioe et statis pcedit ad incantus: vt dixi.i.q.cclxxxi. Lz fm statuta dalph. q obseruabat tpe q ego practicabam erat necessaria reqsitio d pignore.q statuta respectu hui9 reqsitionis hodie no seruant p abbreuiatioe litium vt scripsi i.in.d.q.cclxxxi. Sz iuxta hac materia qro an exceptio excoicatiois obstet peteti sniaz exeq hostie. et Inn.tenet q sic i.c.venerabile extra de except.et archi.i.d.c.sicut.h.q.i.et e tex.hodie i.c. pia in fi.de except.li.vi. ¶An restitutio i integ.postulata ipediat executione snie gl.q sic i.l.vna.C.i iteg.resti.postu.ne qd noui fiat.vide tn ibi cy. ¶Et de materia executiois snie vide q dixi.i.q.cccxxix.et in notabilibus meis i.§.vtru i executioe snie fo.cxlv. exceptio que pot opponi.c executione snie impedit executione fieri.l.fi.C.si ex falsis instrumetis. qd veru intellige si pbationes essent in promptu et essent plene vt in dicta.l.fi.ibi manifestis pbationibus etc. Si aut requireret altiore indagine tuc impediret executio: sed exceptio reseruaret prestita cautione reddedo q exiget.l.ij.C.de falsis.et.l.fi.C.de ordie cogni.et in aut.que supplicatio.C.de precib9 impera.offe.et in c.substituta extra de in integru resti.et ponit bart. plene in extrauaganti ad reprimenda col.xi. In sex casib9 pot pcedi ad executione snie lz fuerit appel tu dn modo iudex no detulerit appellationi. qui un t illi sex casus.ponit Inno.i.c.pastoralis.d offi. deleg.guillerm9 de mote lau.poit octo casus in cle.i.de sequestra pos.et fru. vide.s.q.ccxiij. ¶An snia possit madari executioni cotra illu qui habet causam ab illo qui dolo desijt possidere vide bar.in.l.is cui.§.qui in possessione ff.vt in pos.lega.et fideicomis.et cy.in.l. vna.C.de alie.iud.mu.cau.facta.et scripsi in notabilibus meis in.§.vtru sententia etc.fol.cxix.verso. ¶Sentetia lata cotra principale pot mandari executioni cotra fideiussore siue nouo processu a gl.singula.in.l.fi.C.de vsuris rei iudi.in gl.pe.in fi. vide tn bar.in.l. stipulatioe.ff.iudi.solui. ¶Si snia q in rem trasiuit iudicata possit retractari si equitas suadeat vel erronea pbet. Dic q sic p.c.cu inter circa.fine.de re iudi.et vide que scripsi in notabilibus meis in.§.snia foli.clj.verso. ¶An decretum possit interponi die feriato ob honore dei videt q sic per dicta.l.act9 omnes.C.de ferijs. Credere cotrariu. qr decreti interpositio requirit cause cognitione.l.magis puto.§.ne possis. ff.de rebus eo ergo.die feriato exerceri no pot.ff.de bo.pos.l.iij.§.si ca.et.ff. quis ordo in bo.pos.seruet.l.ij.§.dies vide sup hoc bar.in.l.nec madate.§. fi. Licet posset dici q vbi emineret necessitas actus etia reqretes cause executione exerceri possent die feriato.l. ij.in fi.ff.de ferijs.de citatioe facta die feriata ad diem no feriatam vide que dixi in.xxxvi.consi.meorum.

a ¶Sine nouo pcessu. hoc intellige veru in fideiussore iudicij qui si deiussit iudicatum solui no aut in fideiussore sct9: vt tenet d.odofr.cy. bar.et bal.in pre.l.fi.C.de vsu.rei iudi.

¶Questio.ccxvi.

¶An pcessus nullus possit de csensu partiu coualidari. Et quid de attestationibus factis parte no vocata etc.

Iudex de voluntate partiu volentiu q tm valeat pcessus ac si lis legitie fuisset cotestata et ordo iudicari9 seruat9 pcedit in ca et pfert sniaz vtru valeant pcessus et snia. Dic q no vt tenet spec.in ti.de sententia.§.iuxta propositionis seriem ver.quid si d partiu volutate ide Inno.et host.in.c.referete extra de preben.et facit qd no.archi in.c.si delegatus extra de rescrip.li.vi. super verbo comitcatur.qr substantialia iudicij cosensu partiu non possunt b remitti b.l.quotiens.C.de dignitatibus.lib.xij.et not.glo.in.c.de causis extra d offi.dele. ¶Et istud seruatur in curijs inferioribus presentis patrie sed in curia parlameti cotrariu seruat qr in eadem curia parlameti cosueuit

b ¶Remitti.licet snia nulla not. possit ratificari per partes ita sit valeat tam q snia pot tn ita p partes ratificata valere vt pactu no.p bart.et bal.i.l.j.C.q pro sua iurisdi. bar.i.l.si expssim i ff. sed hec opinio etc.

ord in 3 lib 41 64

¶ In fine voluit allegare in.§.quo ro vlterius. vbi tz φ snia nulla defectu pcuratõis põt ratificari siue p ratificãte siue ꝯ fuerit lata alle.gl. i.l.si mr.§. hoc iure.ff. de excep. rei iud. quã gl. approbat.ð bar.in.l.tutor.ff. i qb9 cau. i itegr. resti.non est neces.vt ipe ibi dicit τ an ge.ð aretio post raph. i l.si se nõ obtulit.ff. ð re iu.τ subdit hãc eẽ cõem opi.vt r̃fert idẽ de aret. vbi supra.

a ¶ Ministrar victualia. In huiusmodi spẽ inspicienda est consuetudo regiõisq̃ cõsueuit eẽ in pstatione coruatar et illa suanda est.qr sic actũ eẽvr̃ ar.l. excepto .C. loca.τ .l.dñi pdior in fi. C.de agri.τ cẽs.lib .xj.τ l.si prius.ff. ð aqua plu. arcẽ.Vbi ãt nõ apparet de ꝯsue.tũc ẽphiteo. vl' hõ iuridiciabilis ob noxius psta

procedi lite nõ contestata τ alijs iuris solẽnitatibus nõ suatis sola facti veritate inspecta etiã pter consensum partiũ.vt vid.s.q.lviij.τ.q.xxix. ¶ Sz quid si in causa ciuili vel criminali in examinatione testiũ pars nõ fuerit citata visura testes iurare an pars que nõ fuit citata possit cõsentire φ valeãt attestatiões ac si vocata fuisset. Credo φ sic p ea que no.gl. τ doc.in.c.cũ cãm extra de testibus τ in.c.tuis extra eo. titu. ¶ Et ita seruat hec curia parlamenti τ similiter seruatur in omnibus alijs curijs inferioribus presentis patrie dalphi. ¶ Sed si processus non valeat an iudex poterit cõdẽnare reũ confessum vide que scripsi in notabilibus meis i.§. valet snia τc.fo.xvi. Et ibi loquitur in ciuilibus . sed in criminalibus confessus nõ potest condẽnari super pcessu nullo τ vide in notabilibus meis in.§.confessio facta fo.xi. verso.τ dixi.s. questione. cxx. ¶ Sed an quis possit ratificare sniam nullaz pro se latam vide que scripsi in apparatu meo quez feci sup statuto si quis per litteras in glo.super verbo appellatione cessante in fine[a] τc.

¶ Questio.ccxvij.

¶ An coruate debeãt prestari sumptibus hominum vel domini de iure τ qd de consuetudine.

In hac patria dalphi.τ i mltis alijs patrijs circũuicinis hoies iuridiciabiles habitãtes in villis castris et tam dñi nostri dalph.φ baronũ banneretor tenent pstare coruatas dñis locor anno quolibet aliqui ex ꝯsuetudine antiqua τ alij.qr ita se astrinxerunt in recognitionibus taliuz dñor iuxta qð quero an tales dñi debeãt ministra[b]re victualia dictis[b] hoibus in faciẽdo dictas coruatas. Credo φ sic de iure per tex.in propria materia in.l.si victu.ff.de operis libertor. Et ideo guido pape facio ministrare victualia hominibus meis sancti albani vapieñ. diocesis τ hominibus meis mõtis clari diensis diocesis dum ipsi prestãt mihi coruatas ex antiqua consuetudine in reparationibus bedalium molendinorum meorũ dicti loci sancti albani. Attamẽ in multis alijs locis tales homines coruatas debentes eas faciũt eorum proprijs sumptib9 ex antiqua consuetudine.que circa.hoc est attendenda iuxta.l.si fundus.ff.de euicti cũ simi. multis sed pone φ homo debẽs[c] tres coruatas[c] que nihil aliud sunt φ opere seu prestationes personales vadit ad certum locum pro prestãdo τ eas faciendo τ tam eundo φ redeũdo ex ponit vnã diem nunquid talis dies ꝯputabit in numero coruatarũ quas facere debet dic φ sic.l.φ nisi.§.ex prouincia.ff.de op͛is libertor. ¶ Itẽ certum est φ coruate debẽt prestari in loco in quos dñs moriatur vt i.l.opere eni ff.de operis libertor pone φ dñs vult φ ipse eas in alio loco prestet et faciat vtrum teneatur alibi prestare crederẽ fore distinguendum prout in.l.nemo. τ.l.mediterranee. τ.l. pro locis.C.de anno.τ tri.lib.x. De materia ista tetigi in fra.q.cccclxxij.

¶ Questio.ccxviij.

¶ De venatiõe in aliena guarena τc.

Non est licitũ venari in aliena guarena sine voluntate domini[d] ita dicit bartolo.in.l.venatiõez.ff.ð vsu. qð ita seruat i hac patria dalphi.de generali cõsuetudine patrie Et ad istorum corroborationem dominus noster dalphi.τ suas patentes litteras data coste die.xxj.mensis decembris.M.cccclviij.τ registratas i grosso libro papireo folio.xvj.verso existẽte in camera consilij mandat puniri venantes in guarenis alienis etiam corporaliter arbitrio iudicantis. Et similiter ipse dñs noster dalph.mandat fieri τ obseruari contra illos qui venantur[e] ad columbos colũberiorum vt eadem pena puniatur.quia etiam pm cõstitutionẽ impatoris fred.insertam in feudis sub rubrica de pace tenẽda τ eius violatoribus i.§.nemo circa finẽ ti.prohibet ne aliq rhetia sua seu laqueos aut alia instrumẽta ad capiẽdas venationes tendãt nisi ad vrsos: apros: τ lupos. De iure etiã est prohibitum capere colũbos in colũberio vel iuxta τ cõtra faciẽtes cõmittunt furtũ vt plene p dy.τ doc.in.§.pauonuz isti. de re.diui. ¶ De materia venatiõis vide plene τ multas q̃stiões i.l.vna. C.ð venatiõe ferar li.xj.p do.ia.rebuffi.du dũ actu legẽtẽ in monte pessulano.

¶ Questio.cc xix.

¶ An edictum diui adriani competat possessori et quomõ τ an possessor poterit intentare actionem in rem.

tioni coruatar sinõ hs vnde se alat dz a dño pcipere victualia.als si hz vñ se alat pstabit coruatas sumptu suo ita videt sentire do. bar.in.l.si.§. nõ sorte i.§. libertus in viij.col.i.§. Tertij dicit iñcto.§. qd ergo.ff.ð cõ di indebi.

c ¶ Que nihil. No. hic qd ẽ coruata.de materia operar aut operar seu pstatio nũ personaliũ vide plenissime do. bart.in pdi. §. libertus.

d ¶ Sine volũtate domini hñ fa l.vsufructuari9 venari.§. si i vinarijs ff.de vsufru. τ.l. diu9 pij ff.ð serui. rusti.pdi

e ¶ Venãtur volunt dicere aucupãtur cũ inanib9 nõ cadit venatio sed aucupatio siue aucupius vt no.i.l.itẽ §.aucupior ff.de vsufru. iũcta pal.l. diuus pius.

a ¶ Super v̄bo attēta re voluit allegare do.i no.in palle. c. examiata i gl. sua sup v̄. accipit circa medium in v̄si. sed respondeo.

b ¶ Snia diffinitiua ad ꝙ snia diffinitiua dr ea per quas partes a lite discedunt Itē que diffinit controuersiā. ꝛ imponit finem toti cause i iudicium deducte. No. in cle.j.de seque.pos. et in le.j.ff.de re iudi. et p do.cardina. in cle.sepe i §.ꝛ quia. in pv. nota.de verbo.signifi. Et istud videt verū in cā ordinaria. secus in summaria. qꝛ licet diffiniat vt.iij.ꝺ cle.sepe tamen non est mera diffinitiua ex quo trahit a natura interlocutorie. hec sed ꝙ fertur lite nō contest. nec seruatis aliis solennitatibꝰ iudiciarij ordis. Nec pōt dici mera.qꝛ merū est abstractū ab omni cōposito.l.quā seruus.ff.de condi.ꝛ demon. vbi enim vnum et idem ens hꝫ effectū vniꝰ subiecti ꝛ formā alterius deno- miare illō ꝺ bemꝰ a subiecto forma litāꝙ dignio ri ꝛ potētio ri.l.aniutilis' i pn. cuꝫ ibi no.ff. ꝺ accepti. Et hec scōꝫ.d.alex. post do.āg. i.l.iperiū.in iij.col.in.v̄. ex q̄ i fert.ff. ꝺ iurisd.om. iudi. Quoꝝ qdeꝫ opi.v̄r v̄a lꝫ multi ꝫ.Tūc qꝛ forma dat esse rei.l.rei.§.ꝺ re.iu.ff.loc. Tn̄ qꝛ mutata forma mutat substantia.l. nō sūt libe.ff.ꝺ statu homi. Sꝫ i iudicio sūmario mutat forma pcessꝰ cuiꝰ appellatiōe venit snia iuxta not.i.c.quū etiā ex̄ ꝺ senten.ꝛ re iu. ꝫ c. Et p h̄ pꝫ resolutio pmediū a fortiori ad q̄stionē p autorē ppositam.

Edictum diui adriani cōpetit etiā possessori nō vt sibi tradatur possessio sꝫ vt sibi cōfirmet talis possessio p l.j.ſm vnū intellectuꝫ.C.de car.edic.ꝛ.l.iij.§.missum.ff.eo.ti.ꝛ ita hoc ibi tꝫ bar. Et ideo si heres scriptꝰ in testamēto nō viciato accipiat possessionē ptis bonoꝝ hereditarioꝝ quā habere potuit sine cōtradictiōe ꝛ alterius ptis hereditatis possessionē habere nō possit.pōt intētare remediuꝫ dicti edicti tam p his q̄ possidetꝰ ꝙ p aliis q̄ nō possidet videlꝫ p his q̄ non possidet vt mittat in possessionem p alijs vero q̄ possidet vt sibi confirmet possessio p iura.s̄.allegata.ꝛ ita fuit cōclusuꝫ posse fieri in diffinitiōe pcessus nobilis pucardi de bella cōba dn̄i moderni castri de thoueto.agē.ꝛ nobilis girardi de vernone ꝛ eiꝰ vxoris rei diffiniti p dicto dn̄o thoneti in manibus io.de vouray.secretarij dalphi. Et de materia huiꝰ edicti vide que dixi.s̄.q. cxxxij. ¶ Sꝫ an dn̄s existēs in possessione rei sue possit agere actiōe in rem et petere pnūciari rē sibi ptinere iure dn̄ij vel quasi.vid.Cy.i.l.j.i.iiij.q.C.ꝺ alie.mutan.iudi.cau.fac. Credo tn̄ ꝙ sic ꝛ hoc videt tenere Inno.i.c.j.de cōfir.vti.vel inuti.vbi dicit sic formaliter ad secūdā respōdeo qꝛ etiā is q̄ hꝫ ius ꝛ q̄ est in eiꝰ possessiōe pōt agere. Nā qlibet pōt petere hoc pnūciari se legitimū etiā sine diffamatiōe pcedēte ꝛc. Et pro hoc etiā facit rō quā.s̄.dixi de eo q̄ possidet ꝛ pōt petere possessiōeꝫ sibi confirmari ex bn̄ficio.d.l.edicto. Nec ob.l.j.C.de alie.mu.iudi.cā facta vbi habet ꝙ existēti in possessione nō cōpetit actio in rem. Qꝛ sola possessio actionē in rem nō parit sed etiā dn̄iuꝫ iuxta.l.in rem.ff.de rei uē.qꝺ sic etiā dicit gl.in.d.l.j. Et lꝫ ꝫ possessorē ꝺbeat intētari nō ppterea phibet quin dn̄s possidens petere possit pnūciari rem ipsaꝫ ad se ptinere iure dn̄ij sic ꝙ eius possessio p tale mediū sibi cōfirmet.et isto cusu nō imitat talis actio oino naturā rei vēdicatiōis sicut etiā in simili dicit.Inno.i.c.examinata sup v̄bo at a tentare[a] extra de iudi. ibi dn̄i dr nō tn̄ p oia imitat naturaꝫ rei uen.ꝛc. Et p hoc facit etiā in simili qꝺ dr de snia valida q̄ petit ꝯfirmari q̄ ꝯfirmatiōe secuta nihil expost pōt ꝫ sniam obijci iuxta not.p inno.in.d.c.j.cuius.c.decisio bene facit ad ppositū.ꝫ ita pluries practicaui ꝛ cōsului tpe quo practicabā. Sꝫ nōdū vidi iudicari si possessor possit intētare actiōem in rē sed q̄ videbo in futurū hic subiungā. De materia huiꝰ edicti in aliis tn̄ terminis vide que pleue dixi.j.q.ccclvj.in octauo effectu possessionis ciuilis.

¶ Questio.ccxx.

¶ An snia data sup nullitate pcessus sit iterlocutoria vł diffinitiua vt ab ea debeat appellari i scriptis vł viua voce

Ocumtenēs senescalli valen.ꝛ diensis in sede valentie tpe quo ibi residebat curia pnūciauit p suā sententiā pcessum antho.romei ꝛ claudij lantermi fore nullū defectu litiscontestatiōis. A qua snia dictꝰ anthoniꝰ romei appellauit viua voce. Modo q̄rit an valeat talis appellatio cū ab ea nō fuerit appellatū i scriptis iuxta.c.cordi.de ap.li.vj. Credo ꝙ nō valeat talis appellatio cū talis snia sit interlocutoria ꝛ nō diffinitiua. Nā snia diffinitiua[b] pprie ē q̄ deffinit ꝛ dormire facit negociū i petitiōe deductū de quo pricipalr inter ptes agebat vt pbat i.l. post sniam ꝛ ibi ita dicit sali.C.de sen.ꝛ interlo.om.iu.cuiusmōi nō est dicta snia igit ꝛc. Preterea scōvidemꝰ ꝙ si p lapsū triēnij sit pēpta istātia ꝛ iudex absoluat reū ab obsuatiōe iudicij[c] talis snia nō ē diffinitiua sꝫ interlocutoria[d] vt dicit bal.i.l.h̄.C.ꝺ epis.audi.rō qꝛ sp primeua actio de q̄ agebat remāet. Preterea ꝛ tertio videmꝰ ꝙ snia sup ꝺsertiōe appellatiōis ē iterlocutoria ꝛ nō diffinitiua vt dicūt bal.ꝛ sali. in.l.p̄ses.C.quō ꝛ q̄n iudex.qꝛ nō iponit finis negocio pricipali cū hac.tn̄ distinctione quā al's fecit do.io.bauilli vtriusꝙ iur.do.p̄sidēs curie plamenti de q̄ distictiōe tetigi.s̄.q.xj. Qꝛ aūt dicit ip̄e loqmur i appel.sup ꝺsertiōe appel.q̄ emittit a snia iterlocutoria aut diffinitiua si ab iterlocutoria dicit ip̄e d.bauilli ꝙ eo cāu snia sup desertiōe appellatiōis ē iterlocutoria rō qꝛ ex tali desertiōe appellatiōis nō impōit finis negocio pncipali ꝛ ꝙ ita debent intelligi dicta bal.ꝛ saly.vbi.s̄.si a diffinitiua tunc dicit ipse talis sententia sꝫ interlocutoria. Quia per eam partes a lite non recedunt.l.dicere.ꝛ ibi do.bartho.ff.de arbi.glo.ꝛ doc. in.l.harum.ff.si serui.vendi.

c ¶ Ab obsuatioe iudicij.tu vid.de h̄ p istū ꝯsi.lxix.icip.p declaratiōe nu.j.v̄si.ad primum ibi facit etiam pro hoc.

d ¶ Sed

per desertiōe appellationis est diffini
tiua q2 imponit finē etiā negocio prin
cipali. Ita dicit ipse. q̄ distinctio pla-
cuit dn̄is meis tunc ibi existētibus per
quā distictionē in pmo mēbro pbatur
etiaʒ ꝙ appellatio de qua in dicta cau
sa agebatur sit inualida cum sentētia
a qua fuit emissa nō imposuerit finem
negocio principali videlicet sup inter-
dicto vti possidetis. de quo interdi-
ctas partes in dicto processu agebat.
Et si c ppterea debuit appellari i scri
ptis tanꝙ ab interlocutoria p dictū.c.
cordi. de hoc etiā tetigi.s. q.xvj. Et si
q̄s diceret ꝙ licʒ dicta snīa de q̄ hic agi
tur foret interlocutoria ꝙ tn̄ ipa habʒ
viʒ diffinitiue snīe. Q2 si ita eēt adhuc
debuisset in scriptis appellari vt dicit
io.mo.in.c.cupientes.§. si vo per. xx.
dies ḋ ele.li.vj. i gl.magna Et ita fuit i
dicta causa ↄclusuʒ p dn̄os meos par
lamēti in camera cōsilij. die.xiiij. men
sis augusti. M.cccclix. Et inde tunc in
proximis sententijs diffinitiue senten
tiatū τ declaratū dictā appellallatiōeʒ
fuisse nullam τ inualidam. q2 in script
non fuerāt appellatū. sententiam rece
pit puid9 vir iohā. rosseti secretarius
dalphin. notarius dicte cause appella
tiōis. ¶ Sed an snīa lata p iudicē ad
pellationū super nullitate sentētie iu-
dicis pme instantie sit interlocutoria
vide q̄ scripsi.s.q.xvj. ¶ Si fuerit ap
pellatū ab iterlocutoria τ iudex ad quē
pnūciet bn̄ vl' male appellatuʒ. An ta
lis sententia iudicis ad quē erit inter
locutoria. Dic ꝙ sic bm̄ hēricū bohyc.
in.c.in litteris extra de offi. delega. in.
j. distin. ideo erat appellatū in scriptis
iuxta.c.cordi.de appella.lib.vj. de hoc
etiam scripsi.s.q.xj.τc.

a ¶ Probatiōe. Adde io.an.i.c. accedēs sup glo. vlti. ibi non expssit extra vt lit. nō cōtesta. τ glo.in cle. appellāti. ḋ appella. et do.car.i cle. j.xxij.q. i fi. de fo. cōpe. Istud forte est verū qn̄ notoriū cōstat iudici. vt iudici: tūc iudex pt supplere de facto. vt colligitur ex scriptis.d. bal. in.l.j.C.vt q̄ desunt aduo. par. iudex supleat i.ij. col. i.iiij oppo. q2 notoriū esse dʒ pbari glo. i c.ad nostrā ḋ emptio. τ vēdi. et spe. iiij. pte. ti.ḋ noto. cri.§ j.§.§ equalit sciet iudex. Sed pbato notorio factū notoriū pbari necesse nō est.l.si vo.§.j.cum gl.ff.q̄ satisda.cogā. et io notorius esse crimen sufficit pbari licʒ crimē nō pbetur. do. bald. in marga. i.§. notoriū tertio singl'ari.

¶ Questio.ccxxi.

¶ Si pscriptio nō apponat an iudex
poterit supplere τ admittere. Et quid
in alijs casibus si iudex possit in facto
supplere τc.

Tem dicta die.xiiij. mensis
august. fuit dubitatū i ↄclu
sione pcessus claudij costa
ni τ anthonij armueti. Sed
an pscriptio.xxx. ānoꝝ quā opponere
poterat dict9 claudius aduersus peti
tionē dicti armueti debeat obstare di-
cto claudio ↄsiderato ꝙ claudius de
ipsa pscriptiōe nō opposuit. Et dixi ꝙ
nō primo q2 videm9 ꝙ cōtra fideiusso
rē nō dat atio nisi prius discusso pnci
pali nisi renūciauerit iuri de prius cō-
ueniendo pncipalē ꝙ fideiussorem tn̄
si fideiussor hoc nō opponat fert snīa
ↄtra eūt vʒ vt dicit bar. in.l. platā.C.ḋ
sen.τ iter. om.iu. Et idē dicit bar. vbi
supra in agēte hypothecaria nō discus
so principali debitore q2 si hoc nō oppo
nat ↄdēnat possessor τ ḋ h' ēt tetigi.s.
q.xciij.j.q.ccccxxxij. Ed idē videm9 ꝙ
cōpēsatio fit ipo iure sʒ h' verū si petat
al's nō vt tʒ gl.i.l.si ↄstat.C.de cōpen.
Itē videm9 ꝙ ↄ legatariū vel donata
riuʒ hereditatis pn̄t agere creditores
actiōe psonali sʒ hoc verū si donatari9
vel legatari9 patiat sec9 si dicatis se nō te
neri vt plene dixi.j.q.ccccl.x. Preterea
vʒ iudiciū tpe feriato ob necessitatem
hoīʒ itroducto sʒ hoc verū si ps hoc nō
opponat.l.sʒ si ptor.ff.ḋ ferijs. Itē vi
dem9 ꝙ lʒ notoriū nō idigeat pbatio
a nea tn̄ requirit ꝙ pponat p ptē i iu
dicio τ dicit gl. notabilis in cle. appel
lāti de appel. Itē ēt videm9 ꝙ pcessus
q̄ fit p filiū ↄtra prēm sine venia ē nul
lus. Sʒ hoc verū si pr̄ ↄparēdo i iudicio
h̄ opponat vt dicit bar. i.l. q̄uis. i fi. ff.
de in ius voca. Itē videm9 ꝙ libellus
inept9 pcedit si ps rea de ineptitudie
nō opponat vt dicit gl. i.l. fi. C. de an-
nali exceptiōe τ i.l. si mr̄.ff.ḋ excep. rei
iud. τ i.c.ij.extra de libelli obla. τ pōit
inno. notabil'r i.c. cū dilect9 de ordine
cogni. Et vʒ pcessus vt dicit gl.i.d.l.fi.
C. de āna. excep. τ tʒ Io.fa.i.§.curare.
insti.ḋ acti. Sʒ an a tali grauamine in
quo admittat talis libell9 iept9 possit
ḋ iure ciuili appellari. vide q̄ dixi.j.q.
b ccccxxvj.§.lxiiij. b q̄ro Itē ēt videm9
ꝙ lʒ sit appellādū ad imediatū supio-
rē si tn̄ appellet ad papā omisso medio
τ ps appellata corā papa citet i cā ap-
pellatiōis pcessura τ cōpareat τ nō op
ponat nec petat se ad cām remitti co-
rā mediato iudice vʒ pcessus corā pa-
pa format9 vt tʒ archi. post ino. τ ho-
sti.i.c.fi. allegato. de of. ḋleg. li.vj.i.fi.
Itē videm9 ꝙ vict9 victori dʒ i expēsis
cōdēnari vt i.l. pperādū.§.finaū.C.ḋ
iudi. Sʒ h' verū si a pte fuerit petitū ali
c ter nō c ar.i.l.iiij.§.hoc aūt iudicium
ff.de dā. infec. τ ita tʒ bar. i.d.§. finaūt
et i.l.j.§.ij.ff.ḋ magistra. cōue. cuʒ quo
bar. ptrāsit de aretio i.l.iij.§. hoc aūt.
ff.de dā. infecto. Sʒ cōtrarium tʒ glo.
in.l.fi.C. qn̄ puo. nō est neces. quā glo.
approbat io. de imo. in.l. paul9. la.j.ff.
de re iud. τ dicit ipē ḋ imo. hoc eē ḋ iu-
re veri9. Et idē in fructib9 q2 iudex nō
pōt ↄdēnare in fructib9 nisi a pte petā
tur.l.ex diuerso in prin.ff.de rei vendi.
vide tn̄ que super hoc scripsi.j.q.cccc v.

b ¶ Lxiiij. vbi tʒ ꝙ pōt fit appellari ab iterlocutoria qua iudex admisit libellum ineptuʒ.

c ¶ Aliter non. vide in deci. tholo. questi.cxj.

Item videmus ꝙ si aliquis nõ possit esse procurator vt puta clericus in foro temporali si nõ opponatur hec exceptio valet ꝛ tenet processus per glo. in .l. reum criminis. C. de procura. Item videmus ꝙ non valet grossatio instrumenti facta per notarium de papiris alienis nisi habeat cõmissionem a iudice. Sed de stilo dicte curie parlamẽti est verũ si pars hoc opponat alias adhibetur fides. vt scripsi .j. q. ccccciiij. ¶ Sed qd si ista q̃ debet oppõi in processu, non opponatur i processu sed iuris alleg. an sufficiat. vide bar.[a] in .l. eum. q̃ in .§. q̃ ita. in ver. moueo tibi vnũ dubiũ. ff. de ver. oblig. ꝛ ideo dictus claudius costa ni fuit cõdẽnatus per dictã curiã parlamenti ad soluẽdũ debitum petitum dicto anthonio armueti q2 nõ opposuit exceptiõem pscriptiõis in processu que sibi cõpetebat ꝛ recepit sniam antho. de molena notarius ipsius cause. Et hic recurre circa hãc questionẽ. q2 alibi nõ reperies ita plene hãc materiã tractatam. De materia si iudex possit supplere[b] si pars non petat tetigi in apparatu meo quẽ cõpilaui sup statuto dalphi. sub rubrica de lris copulsorijs ꝛ precisis cõcedendis in questione .vij. ꝛ ange. de are. plene in .l. iiij. §. hoc aũt iudiciũ. ff. de damno infecto. ¶ Si valor rei nõ probetur an iudex poterit ex officio supplere ꝛ estimare etiã parte nõ petẽte sunt opiniões varie tñ ang. de aretio tenet cũ bart. ꝙ sic in .l. iiij. §. hoc autẽ iudiciũ. ff. de dãno infec. ibi in ver quintus casus ꝛc. Et ibi etiã i dicto. §. hoc aũt vide si iudex possit ex officio suo repellere testem inhabilẽ ymo dicit ꝙ sic de aretio tamen ibi distinguit ꝛc.

¶ Questio.ccxxij.

¶ An donatio cã mortis i absentia donatarij. notario p eo stipulãte valeat.

In donatiõe cã mortis requiritur presentia donatarij .l. iter mortuos. ff. de do. causa mortis. no. ar. in .l. j. ff. eo. ꝛ p io. fa isti. de do. na. §. j. Sed qd si fiat absenti notario p eo stipulãte an valeat dicta donatio vt ex ea oriatur actio ꝛ obligatio. bar. videtur velle ꝙ sic in .l. tã is. in .§. filiusfa. in ver. quero. an ista donatio cã mortis ꝛc. ff. de dona. causa mortis. et credo ꝙ bene quia licet donatio causa mortis sapiat naturam vltime voluntatis tamen plus sapit naturam contractus iuxta ea q̃ legũtur ꝛ notantur in .l. ij. circa principiũ. ff. de dote. prele. ideo validatur stipulatiõe notarij. per .l. non tantũ. ff. de adop. ꝛ .l. iij. ff. rẽ pupil. sal. fore. ꝛ in .§. cũ autẽ. insti. de adoptio. ꝛ faciũt q̃ dicũt canoniste. i. c. ꝙꝙ de vsu. leb. vj. Preterea licet iuramentũ adiectũ in donatione vel cõtractu inter absentes factos absq; ministerio epistole vel nũcij nõ firmet in se cõtractũ. tñ quo ad obseruantiã valet vt tenet henri. de bouenco. in auct. sacramẽta pube. in sua repetitiõe in materia cause fina. in prin. ibi secundo etiam infero ex premissis ꝛc. Et ita fuit conclusum die xix. mensis augu. M.cccclix. in diffinitione processus iohanne vxoris arnulphi rolandi agentis ex vna parte ꝛ iaco. marronis ꝛ consortum suorum ex altera in manibus iohan. albi ¶ Donatio que fit absenti inter viuos nõ valet[c] nisi interueniat nũcius vel epistola[d]. l. nec ambigi. C. de dona. Et si quis non vt nuncius sed motu suo proprio notificet donatario adhuc nõ sufficit. ita not. glo. in .l. consensu. ff. de actio. ꝛ obli. ꝛ in dicta .l. nec ambigi. et in .l. j. C. de contrahen. emptione ꝛ vendi. in fi. ꝛ hec est cõmunis docto. sententia. Sed qd si hoc casu interueniat iuramentum vide hen. de bouenco in dica sua repetitiõe. ¶ De stipulatione notarij i hac materia. vide q̃ dixi plene j. q. cccvj ꝛ. q. cccvij. ꝛ .s. q. xlix. De donatione q̃ cõfirmatur morte quo iure petatur. an vt legatũ vl' vt fideicõmissum vel quo iure. vide plene bar. in .l. ex verbis de dona. inter virum ꝛ vxorem.

Questio.ccxxiij.

¶ An donatio causa mortis facta per filiũ patrie valet ꝛ que requirãtur in donatione causa mortis facta per filium familias.

Item in causa supra mentionata fuit etiam dubitatũ. an valeat donatio causa mortis facta per filium patri ipo auctorisãte. ꝛ fuit determinatum ꝙ non. quia nemo in facto proprio potest sibi auctorisare. l. j. §. pupillus. ꝛ .l. quod diximus. ꝛ .l. si seruus cõis. ff. de auctoritate tuto. ꝛ .§. fi. insti. eodẽ. ꝛ .l. j. §. fuit questitum. ff. ad trebelliani. ꝛ facit clementi. si vna de rebus ecclesie non alienan. ꝛ .l. quoniam. C. de excusatio. tuto. Et hanc opinionem tenuerunt glo. dynus ꝛ bartho. in .l. j. ff. de auto. tutorũ. cy. in .l. seruum.

a ¶ Vide barto. dicit eũ do. bar. in loco hic alle. ꝙ quãdo exceptõ inest ipi obligationi in pactis incõtinẽti appositis vl' i pactis q̃ tacite itelliguntur tũc sufficit hõ allegari i allegationib9 sed qñ exceptio non iest obligationi sz venit extrisecus vt est exceptio pacti postea facti ꝛ oĩs exceptio q̃ partiũ cõuẽtiõe nõ venit vt exceptio metus erroris ꝛ huiusmodi tunc estne cesse ꝙ opponatur.

b ¶ Supplere: vide do. odo. cy. bart. ꝛ bal. in .l. j. C. vt q̃ desũt aduo. par. tibi plene p eos disserit de huius modi materia.

c ¶ Nõ valet. hoc itellige nisi donatio facta absenti vallata sit traditiõe vt sẽtit gl. j. in p alle. l. nec ambigi. ꝛ ita intelligitur dictũ do. azo. in summa C. de dona. in versi. cui possit donari ꝛ hõ expsse voluit. do. bl. quẽ oĩno videas ꝛ do. cy. in .l. illo. C. de sa. sact. eccle.

d ¶ Nũcij vel epistola istõ verũ est etiã si donatarius audito ꝙ sibi absenti qd donatum sit dicat hoc mihi placet vt p dñm bar. in .l. absenti. in pñ. ff. de dona. ex q̃ elicitur ꝙ si hoc dictũ fuisset in psentia dicerẽt perfecta donatio qd mihi notandũ visum fuit pter ea que habẽtur p doct. in .l. si quis argentũ. §. final. C. de dona.

a ¶ Sibi donare ad de que habetur in.c.fin. extra.ð isti.

C.qui testa.fac.pos.quã opinionē etiã credo veraʒ quia nemo potest sibiipsi a donare a in.§.itaq̃.insti.de donatio.τ in.l.ius dandi.ff.de tutoribus et curatoribus da.ab his ¶ Et circa hãc materiã sciendum est ꝙ ab hoc vt donatio causa mortis facta per filiumfamilias alteri quam patri valeat requiritur. Primo ꝙ patre permittēte faciat l.tam ; is.§.filiusfamilias.ff.de donatione causa mortis. Secundo ꝙ pater eisdem nominatim τ expresse concedat licētiã ꝙ donet cã mortis in.l.cũ nõ solũ.§ filius autē.C.de bonis q̃ liber. Idē tʒ glo.in.l.q̃ in potestate.ff.de testam. τ est i.l.filiusfamilias.§.patri.ff.de donatio.τ ibi casus ƀm barth. Tertio ꝙ ꝑmissio.seu cõsensus patris precedat vt dicta.l.filius.§.pari. Quarto ꝙ is cui donatur sit presens aut notarius ꝓ eo stipuletur vt dixi.s.q.ꝑcedēti licet secus sit in homine sui iuris existēte qm̃ tũc nõ obstãte absentia peteretur vt fidei commissum.l.fideicõmissa in prin.ff. de leg.iij.q2 nõ refert cum quo q̃s loquat.l.cũ pat.§.donatio.ff.de lega.ij. Ita ponit bartho.in.d.l.tã his in.§.j. τ facit ꝙ no.per eum in.l.τ heredi.ff. de lega.ij.τ ꝑ docto.in.l.C.de donati. causa mortis. Quod tamen sic in filio familias fieri non potest cũ testari nõ possit neq̃ fideicõmissum relinquere. τ sic a persona absente cui donatur nõ põt vt fideicõmissum petit.l.qui in potestate.ff.ð testamē.τ no.ꝑ glo.in.d.l. tã his.§.j. ¶ Sʒ põt hic q̃ri an mors vtriusq̃ patris τ filij.in donatio.causa mortis confirmãda requirat. dic ꝙ sufficit mors filij ita tenet glo.in.l.nec fratris.§.ð donatio.causa mortis τ dicvt ibi. ¶ Sʒ an donatio.causa mortis ꝑ filiuʒ de autoritate patris facta possit reuocari sine cõsensu patris. videtur ꝙ nõ; q2 nihil tã naturale τc.l nihil.ff.de re.iu.aliqui tñ tenēt cõtrariũ per.l.donatio.ff.de donatione inter virũ τ vxorē. De hoc scripsi innotabi.meis in.§. an donatio τc.folio.cli.versi.τc. ¶ Sʒ an specialis licentia patris requiratur vl' sufficiat generalis licētia patris requirat vt sufficiat generalis licētia gl. in.d.l.qui in potestate.ff.de.testa. videtur velle quod requirat specialis licentia τ ꝙ non sufficiat generalis.

¶ Questio.ccxxiiij.

¶ An dispēsari possit sup.iuramēto ð quo in.c.q̃uis pactũ ð pactis li.vj. Et de materia dispensatiõis iuramēti τc.

Item fuit dubitatum in dicto processu an super iuramēto de quo in dicto c.quãuis pactum possit τ debeat dispensari.archidi. Innocē.domini.de sancto geminiano.tenent ꝙ nõ in dicto.c.q̃uis.per verbum ibi in tex.omnino.τc. Sed alij.vt vincentius et goffre.tenent cõtrarium in.c.cum contingat.extra de iureiuran. vt refert archi.in dicto.c.q̃uis quos sequitur henri. de bouenco in sua repetitione.auctē.sacramēta.C. si aduersus vendi.in causa simili ibi. Quinto dicit τ allegat petrum iaco.ita etiam tenere videlicet ꝙ super dicto iuramento potest dispensari τ hanc partem credo veriorem.nam videmus ꝙ licet iuramentum super contractu vsurario prestituʒ operetur ꝙ iurans teneatur soluere vt in.c.debitores de iureiurando.tamen super tali iuramento parte petente dispensatur in.c.per tuas de vsu.et ad idem etiam in filiofamilias qui renunciauit macedoniano super quo etiam dispendatur idē etiam in cõtrahēte cum officiario contra legis prohibitionem de qua in.l.non licet.ff.de contrahenda emptione τ venditione. Cui etiam super iuramento dispensatur.vt Bartholus in.l.si quis pro eo in principio.ff.de fideiussoribus.ibi quarto dixi τc.similiter etiã de eo qui renunciauit cessionis bonorum cum iuramento cum quo etiam super iuramento dispensatur vt dicit. Henricus de bouenco in dicta sua repetitiõe in materia cause finalis circa medium.ibi secundo infertur ꝙ in renunciatione cessionis bonorum et cetera. Similiter etiam in donatione inter virum et vxorem que firmatur in iuramento quoad obseruationem iuramenti secundum Bartholum in dicta.l.si quis pro eo.et in.l.seius augerius.ff.ad legem falcidiam. Tamen super tali iuramento vxore postulante dispensatur si constet talem donationē fuisse factam viro instigante et promouente vt dicit henricus de bouenco in dicta sua repetitione in fine. In quinto dicitur τc. Idem in alienatiõe fundi dotalis in qua potest etiam dispensari super iuramento aliquibus concurrentibus videlicet doli presumpti coniecturis vt dicit ipse de bouenco in §.superest videre de causa finali et cetera. versiculo secundo dr̃ τc. Et in versicu.quinto dicit τc. Ibi puto tamen dicit ipse de bouenco odio donatarij donationem sibi fieri instigantis et promouentis siue ro vel ex probabilibus coniecturis dicta promotio vel instigatio probaretur ꝙ deberet super iuramento dispensari vt ibi dicit idem de bouenco nota etiã petrus iacobus.in titu.de conditio.ex lege.versicu. quando ideo fuit conclusum in dicto processu posse dispensari sup iuramēto de quo in dicto.c.q̃uis. ¶ Sed circa hanc materiam quero an heres iurantis debeat petere dispensationem iuramenti.dic ꝙ non.quia dispensatio petitur et fit propter periculum anime sed in heredem iurantis non transit iuramentum quo ad periculum anime vt notat innocentius et hostiensis in.c.veritatis extra de iureiurando. Igitur potest agere heres iurantis absq̃

dispensatione iuramenti per defunctum prestiti licet enim.c.cum contingat de iureiu.non dicat contractum sed confirmandi tatũmodo dicat iuramentum esse seruãdũ tñ ipse de bouenco in dicta sua re[a] petitione tenet ꝙ cõtract⁹ iuramẽto firmatur etiã iure canonico ⁊ ꝙ ex tali contractu iuramẽto oritur actio ꝯ iurãtẽ ⁊ ei⁹ heredẽ ar.in.l.nã postea §.fi.⁊.l.ait pretor.§.fi.cũ.l.se.ff.de iureiurã.

Questio.ccxxv.

An dispensari possit super iuramẽto.in cõtumaciam partis citate.

Viso ergo si potuerit dispensari super dicto iuramẽto videndum est si valuerit dispensatio dicti iuramẽti in dicto processu producta ⁊ videt̃ prima facie ꝙ sic cum in dicta dispensatiõe iuramẽti fuerit anthonius saluatoris pater dicte iohãnete cui⁹ intererat debite vocat⁹ ⁊ in citatiõe psonaliter apprehensus q̃ licet nõ cõparuerit potuit nihilominus in eius cõtumaciã sup dicto iuramẽto dispensari ⁊ valuisse videt̃ vt dicere videtur ioã.an.in addi. spe.in ti.de iureiurãdo in.iij.col.ibi.Sũmariter ⁊c. Fuit tamẽ conclusum ⁊ determinatum in decisione dicti processus dictã dispẽsatiõnẽ nõ valuisse pmo ex eo ꝙ in prima die ita fuit lata sententia super dicta dispẽsatione.⁊ sic precipitanter ex eo obruto q̃ reddũt sententiã nullã vt no.inno.in.c.ij.extra de in integrũ resti.⁊ facit.l.ij.C.de sentẽtijs ex pericu.recitandis.ibi non subitas sed liberatas ⁊c. Secundo ex eo quia talis dispẽsatio iuramẽti debuit fieri cũ [b] causa [b] ⁊ cum cause cognitione [c] vt voluit glo.in [c] c.nõ est.extra de voto.⁊ voti redempti.que in ipa dispensatione nõ interuenerũt igit̃ ⁊c. Et si dicatur ꝙ nõ poterat de causa cognosci quia dictus pater citat⁹ corã dño archiepiscopo vienne commissario apostolico comparere noluit. Ad hoc fuit tunc ĩ huiusmodi decisione per aliquos ex dominis parlamẽti respõsum ꝙ dicta filia corã dicto domino cõmissario debuerat pposuisse causam lesionis ⁊ petere citari iterato dictũ eius patrẽ visurũ probatiões fieri super lesione talis quittantie ⁊ suas pbationes facere in cõtumaciã dicti eius patris ⁊ inde constito ipsi domio cõmissario de lesione poterat ipe dominus commissarius ad suam sententiam procedere citato iterato dicto patre et tunc in contumaciã super iuramento dispensare. Et istud est ꝙ voluit iohã.an.vbi.s.ita fuit tunc determinatuȝ per dominos meos nemine discrepãte. Et de materia dispensatiõis iuramẽti vide q̃ dixi.s.questione.cxl. Tñ aduocati heredũ dicti anthonij saluatoris. ex alio capite dicebãt dictam dispensationem iuramẽti esse nullã quia fuerat facta nõ precedente peremptorio edicto iuxta.l.ad peremptoriũ cum.l.seq. ff. de iudi. Sed male dicebãt qꝛ cũ ipse antho.saluatoris fuerit in citatione psonaliter apprehẽsus illa citatio personalis habet vim peremptorij vt dicit in [d] no.in.c.ad petitionẽ [d] extra de accu. De materia dispensationis iuramenti plene tractat henri. de bouenco in sua repetitiõe auẽ.sacramẽta.⁊ tetigi plene in notabilib⁹ meis folio.ij.verso.

Questio.ccxxvi.

De dispensatione iuramenti facta quo ad effectum agendi an cõtractus remaneat validus.

Item fuit etiã in diffinitione dicti processus quesitũ an iuramẽtũ conualidet ⁊ confirmet in se contractum siue pactũ inter patrem ⁊ filiam. De quo in.c.quis pactum de pactis li.vj ⁊ in.l.pactum dotali.C.de colla.adeo ꝙ lȝ sup iuramento quo ad effectũ agẽdi fuerit dispensatũ remaneat pactũ validũ [e]. Et videtur ꝙ tale pactũ non fuerit iuramẽto cõualidatũ ne ius ciuile corrigat̃ qꝛ alter scȝ ius canonicum immitteret falcẽ in messem alienaȝ. Cum eñ ius ciuile improbet dictũ pactũ in dicta.l. pactũ.C.de collatiõib⁹.intelligit̃ etiam si fuerit iuratũ iuxta.l.nõdubiũ.C.d legi. ⁊ ista sunt verba formalia dñi raphaelis cumani q̃ hãc opinionẽ tȝ expresse in.l.si q̃s p eo in prin.ibi tertius articul⁹.ff.de fideiuſ.quã opinionẽ dñi rapha.fortifico vltra eũ pmo qꝛ iuramẽtũ ius cõe non tollit.l.si ex falsis.C.de trãsac.⁊ in.l.fi.C.de nõ nu.pe. Scdo qꝛ in omni iuramento inest tacita ꝯditio si res in eodẽ statu pmanserit ar.in.l. cũ q̃s.ff.de solu.⁊ no.p io.an.in.c.debi[f] tores [f] circa fi.extra de iureiu. Sed sublato iuramẽto p dispensationẽ res nõ est in eodẽ statu igit̃ ⁊c. Sȝ do.bar. in dicta.l.si q̃s p eo in prin.ibi quarto potest dici.tȝ ꝯriũ ꝙ.immo tale pactũ cũ sit introductũ in fauorẽ filiarũ con firmatur in se iuramẽto quẽ sequũtur do.io.de ymo.⁊ dñicus de sctõ gemi.in dicto.c.quis.⁊ io.an.⁊ doc.oẽs cõiter vtriusq̃ iuris.qꝛ relaxatio iuramẽti q̃ fit quo ad effectũ agẽdi est modici preiudicij qꝛ nõ nocet in aliquo parti ĩ negocio pncipali nec vinculo obligationis ꝯcte p tale iuramentũ ẜm albe.de rosate post oldra.C.de vsuris super rubrica in.q.fi.⁊ pe.de ancha.in dicto ca. debitorum ⁊ io.an.in addi.spec.eo.tit. super rubrica. Et ideo in dicto processu fuit conclusum ꝙ post relaxationeȝ iuramenti necessarium est agere ad rescisionẽ contractus ex enormi lesiõe vel alia iusta causa. Aliter non dȝ ꝯctus validatus rescindi ⁊c. Et in hac opiniõe fuerũt do.io.bauillir io.de sctõ germa

[a] Juramẽto firmatur. Adde q̃ habet̃ ⁊ scribunt̃.s.q̃sti. clxvj.⁊ĩ apostil.seu additionibus.

[b] Dispẽsatio iuramẽti debuit fieri cũ causa vid q̃d dicit specu. de lega.§.nunc ostẽdẽdũ⁊. si.xxiiij.ibi prius tñ ⁊c. ⁊ibi dispensat etiã ep̃s ex cã ⁊c.

[c] Et cuȝ cause cognitione vid.s. q.cxl.

[d] Inno. c.ad petitiones.s.in glo. sua in versi. remouerit. ⁊ regimen ĩ ver.si autẽ inueniat̃ ibi vel nihil respõdet sȝ tñ psonal̃r citatus ñ vadat

[e] Remaneat pactuȝ validũ. Vid do.panor.ĩ c.cũ ꝯtingat in.viij.col.ĩ ẜsi.sȝ vltra predicta extra de iureiuran.

[f] No.p io.an.in ca. dbitores ad de pulchraȝ gl.⁊ibi concordãtes in c.quẽadmodũ.in versi. conditio.extra de iureiuran.

no aduocat⁹sed ego sup h̄ dubitaui.q: cū iuramētū p dispēsationē sit subla⸗ta tū remanet ɔctus nullus [a] p dictaʒ l.pactū qđ dotali.iđ non videtur neces se agere ad recisionē ɔctus cum rema neat null⁹. ¶De dispensatiōe iuramē ti sup ɔctū vsurario vel alio modo pre stito tangit.do.an.siculus dictus bar batias in.l.acutissimi.C.de fideicōmis sis in sua repetitione τ ibi inter cetera ipse dicit ꝙ si qs iuret soluere vsuram ꝙ illud verbū vsura inficit ɔctū τ nō est necessaria dispēsatio. De dispēsatione iuramēti tāgit etiā hēricus de bouēco in auē.sacra pube.C.si aduer.venditio nem in sua repetitione.

¶Questio.ccxxvij.

¶Filia que quittat bona paterna si debeat certiorarij de bñficio legis pa⸗ctū dotali.C.de colla.ad hoc vt cū iura⸗mento quittantia etiam valeat.

Dixi in decisiōe dicti pcessus ꝙ si pmissa cessa rēt ꝙ dicta iohāneta que mediāte dote qttauit pa tri bōa pr̄na ɔ dispositio nē dicte.l.pactū dotali.C.đ colla.τ non fuit certiorata p notariū nec p aliū tpe dicte qttantie de bñficio dicte legis ꝙ nō valuit dicta qttātia:q: non potuit renūciare iuri qđ ignorabat vt tʒ gl.in auē.qūo oporteat epi.τ cle.ad ordies pduc.§.igit i gl.sup ṽbo īterrogat col la.j.τ facit.l.si.ff.ad vellei.τ.l.mē.ff.de inoffi.test.maxime q: mulier ignorat iura. Nec iuramētū h̄ casu ignorātes li gat cū nō trahat ad icognita.l.fin.C.đ nō nume.pe.τ.l.si.ff.qui satisda.cogan tur τ ita dicere voluit gl.super verbo mēte in.c.ad nostrā lo.iij.extra đ iure iurā.aliter si diceret iuramētū extendi ad incogitata esset vinculū iniquitatis qđ nō est dicendum vt.c.q̄to..circa me diū extra de iureiu.nec in eo esset iusti cia que est vna ex comitib⁹ iuramenti xxij.q.ij.c.aī aduertendū.q: iuramentū veritatē iusticiā τ iudiciū continere de [b] bet [b].xij.q.iiij.c.innocens.§.qđ aūt τ posuit glo.nr̄a in auē.qđ cis.C.đ nu ptijs. Preterea iuramē.ciuilē τ equā interpretationē recipit ne qs immode rate ledat.l.si libertus.ff.de operis li⸗bertus.ff.de operis libertoꝝ.c.veniēs τ.c.q̄to.extra de iureiurā.τ no.bar.in l.societatē.§.arbitroꝝ.ff.pro socio. Et fui aliquo tēpore durāte visitatiōe di⸗cti pcessus in hac opiniōe. Sʒ postea vidi dominicuʒ de scto gemi.qui tenet contrariū post archi.in dicto.c.q̄uis pactū ꝙ non requiratur ꝙ filia certioretur in casu dicti.c.p tex.q ibi indistincte loquitur ergo idistīcte est intelligen dus sit filia certiorata vel nō ita ibi tenēt ipsi.τ fa⸗cit ratio vltra eos ad hoc ꝙ quis preiudicet sibi p iuramentum non requiritur ꝙ sciat q: sufficit iura ri,super facto.l.si duo.§.idem iulianus.de iureiurā. τ.l.si duo.§.si quis iurauerit eo.tit.vt cōsuluit bar tho.vt refert ipse in.l.ij.C.de rescin.ven.de hoc etiā scripsi.in notabilibus meis in.§.iij.l.sciēdum τc.fo lio.lxvj.verso τ ita ṗm eorum opinionem fuit conclu sum in diffinitione dicti processus iohānete vxoris arnulphi rolandi diffiniti in manibus iohannis albi secretarij dalphina.in curia parlamēti de mense de cembris.M.cccclxx.

¶Questio.ccxxviij.

¶Si filia quittet seu renunciet bonis paternis et maternis an quittantia extendatur ad ea q̄ postea pater perdidit conuolando ad secunda vota.

Ex dicto processu fuit alia orta questio vi delicet an dicta iohanna que quittauit bona paterna cum iuramento possit pe tere id quod dictus anthonius saluato ris eius pater perdidit postea conuolando ad secū da vota iure disponente.vt in.l.femine.§.illud.C.de secundis nuptijs.quod ius locum habet non solus in muliere immo etiam in viro vt ibidem tenet glo. quam sequitur Salyce.τ communiter doct. Et cre do ꝙ sic pro eo ꝙ talis quittantia seu renunciatio non extēditur ad id quod pater perdidit sua culpa [c] ita dicit bart.in auē.hoc amplius in.q.penulti. ibidem formata heredibus qui hereditatem diuise runt.C.de fideicommis.ita etiam determinat in.l.si rome.§.duo fratres.in.fi.prime oppositionis.ff.de verbo.ob.τ allegat.l.qui cum tutoribus.ff.de trans actio. Attēto etiā ꝙ filia de hoc nō cogitauit iđ ad hoc nō porrigitur quittātia.l.mater.ff.de inoffi.te sta.nec etiā iuramētū.l.si.ff.qui satisdare cogantur τ.l.si.C.de non numerata pecunia.cum simi. Et ita fuit conclusum in decisione dicti processus in prece denti.q.mentionati. ¶Quero iuxta premissa filia quittauit cum iuramento τ sic est exclusa a successio ne patris an filij ex ea possint regressum habere.dic ṗm bart.in.l.qui superstitis.ff.de acqui.heredi.aut liberi veniunt ex persona sua propria et tūc possunt. Aut volunt venire vt heredes matris τ tunc nō pos sunt vt ibi plenius p bar.τ vide pe.helye.in.l.si vnq̄ C.de reuocandis donationibus in sua repetitione. ¶Item quero an filia que quittauit computetur in numero liberorum vt faciat partem in legitima licet non admittatur ad partē.dixi.ī.q.ccxcv. ¶An filia que quittauit cum iuramento debeat in aliquo institui per patrem in testamento vt testamentum valeat dixi plene in dicta.q.ccxcv. 10.n.8

¶Questio.ccxxix.

¶De clausula generali vel ex alia quacunq̄ causa an intelligatur ex causa de presenti vel de futuro.

a ¶Remanet ɔtract⁹ nullus hoc videt verum ṗm distictionē quā facit do.Panor. vbi.s.i pall. vers.sed vltra predicta ibi vnde pōt sic distingui τc. verūtū i casu isto id locū demuʒ vēdicare videt si renunciatio facta sit patri p filiā ob metū vl reuerētiā q: tūc nō vʒ obtēta absolutōe a iuramēto.d.bal. in.l.pactum in ver venio ad q̄stiōes. C.de colla.

b ¶Continere dʒ.s.vt omnino sit licitū vt per d.panor. in pal.c.cū cōtingat in vj. col.in.ṽ.ix. q̄libet pōt dari.

c ¶Questiōe penul. voluit allega.questione vltima. Ipse autēʒ do.barto.loquitur in alijs terminis tamen optime potest induci pro decisione hui⁹ questionis. ad qđ etiaʒ facere videtur qđ fely.

bar. seqr. C. h. in d. l. quis bald. 3. he. § 1. n. 4.

Ed qd si in dicta quittātia.s̄.mētionata fuisset adiecta seq̄ns clausula videlz q̄ sibi cōpetere possent iure legitie ex testamento aut ab itestato vel alia quacūq̄ cā. An dicta filia petere posset idquod dictus antho. saluatoris eius pater cōuolādo ad scd̄a vota pdidit obstante dicta clausula vel ex alia quacūq̄ causa τc. τ posset dici φ nō p eo q̄r de ipso bn̄ficio censetur cogitasse saltez generaliter τ hoc sufficit. l. duos. §. colonus τ. l. si duo idē iulianus. ff. de iureiurā. Et facit bene ad hoc φ ponit. bar. ī. l. rē maioris p̄ch. C. de resci. ven. ī. q. que incipit q̄ro qd̄ si minor iurauit τc. Fuit tamen in diffinitione processus determinatum ɔtrarium φ immo dicta iohanna potuit vti beneficio dicte. l. femine in. §. illud τ petere portionē quā dictus eius pater perdiderat cōuolando ad secunda vota rō q̄r illa ḡnalis clausula ex alia quacūq̄ causa τc. itelligi debet ex cā de presenti τ non ex causa de futuro. vt no. bar. in. l. q̄ rome. §. duo fratres. ff. de v̄b. obl. De dictiōe quomodocūq̄ et qualitercūq̄ vide q̄ scripsi in notabilibus meis in dicto. §. q̄nq̄. De filia que quittauit bona paterna salua legali echeuta vide q̄ dixi s̄. q. cxcij.

Questio.ccxxx.

An appellatione suorū heredūz intelligantur etiam extranei heredes.

Etrus saluatoris donauit dicto antho. saluatoris ei9 patri et suis heredib9 oīa eius bona donatione causa mortis q̄rit an appellatione suorū heredū contineātur tātūmodo sui qui in potestate sua sunt τ videt φ sic per. §. sui insti. de here. qualitate et differentia. τ in. l. suis. ff. deliberis τ posth. τ in. l. i. §. extraneū. C. de rei a vxoria ac. cōtrariū credo a ī hoc casu φ immo cōtineant omnes q̄cūq̄ sunt heredes siue sint in potestate siue sint extranei. q̄r materia est idifferēs ergo trāsitoria ad quoscūq̄ heredes. vt no. in. l. ex facto. §. si. ff. ad trebellia. Si em̄ esset materia feudalis tūc appellatione suorū heredū cōprehēderent solūz filij sui gl. τ dy. in. d. l. ex facto. §. per ea q̄ habent in. c. i. §. τ si clientul9 de aliena. feu. et per bartho. ī. l. iurisiurandi. in. §. si liberi. ff. de opis libertorū. Dicunt etiā sui ex pte mulierū. C. de p̄uilegio dotis. l. i. τ. l. fi. C. q̄ po. in pigno. ha. Sed ī materia ista indiferēti dico φ appellatione suorū heredū intelligitur de suis heredibus quibuscūq̄. Et facit qd̄ habet p bar. ī. l. liberti liberteq̄. C. de operis liberto. τ ita fuit cōclu b suz τ determinatū b in diffinitiōe. d. pcessus. Aduertēdū tn̄ ad ea q̄ dixi. s̄. pxime in materia feudali q̄r in materia feudali appellatiōe suoz hodie de cōsuetudine generali presentis patrie dalphi. s̄m quā cōsuetudinē feudalia sunt redacta ad instar patrimoniorū. cōtinent oēs heredes etiā extranei. vt dixi. s̄. q. lix. nisi infeudatio aliter se haberet. Et de hac materia vide que dixi. j. q. cccclvij. τ. q. ccvj.

Questio.ccxxxi

An filia q̄ q̄ttauit bona paterna et materna videat etiā q̄tasse fraterna.

Uit etiā in diffinitiōe dicti pcessus dubitatū an renūciatio facta p filiam patri cū iuramēto dū nuptui tradebatur extēdatur ad bōa fraterna. hāc questionē plene disputauit p τ ɔ bar. ī l. ij. §. illd̄. ff. de heredi. vel. actio. vē. Et finaliter tenet φ talis renūciatio bonorū paternorū τ maternoz nō extendit c ad fraterna c τ ita etiam insequēdo opinionē bar. fuit cōclusum in diffinitione dicti pcessus. Et hoc verū maxime si tēpore quittātie fratres viuebāt quo casu nō p̄t talis renūciatio extēdi ad futurā successionē. l. si ita sit scriptū §. si sub conditione. ff. de lega. ij. τ. ff. de acq. heredi. l. q̄ supstitis. τ. l. is q̄. C. de pac. l. fi. tales em̄ renūciationes q̄ sunt a iure phibite nō recipiūt interpretationē extēsiuā. l. qd̄ vero. ff. de legi. τc.

Questio.ccxxxij.

An spes substitutiōis possit pacto alteri cedi τ remitti añ ɔditiōis euētū.

Icta iohāna vxor arnulphi rolādi dū nuptui collocabat fecit pactū de non petēdo τ q̄ttauit anth. saluatoris ei9 p̄ri p dote sibi cōstituta certa iura, sua τ cetera oīa et singula iura oēsq̄ actiōes sibi cōpetētes τ cōpetituras i bonis mateline ei9 auie materne siue q̄ cōpeterēt sibi τ cōpetere poterāt nūc vl' in futurū ratiōe legitimarū legatorū institutionis vel substitutionis. Ex quib9 q̄sitū fuit in

Profectone nec mltū facit dicta q̄stio cy. i hoc casu si heres nō vult obedire precepto testatoris. j. annuz debet priuari hrditate q̄ puenit ad alios noiatos i illa auten. ampli9 hoc φ si alij nolint acceptare hereditatem an remaneat. apud heredē inobediētem τ respōdet φ sic et non multuz facit illa questio ad questionem nostrā sufficiāt tibi ratiōes et iura que adducit presens autor.

a Cōtrarium credo et9 bn̄. quia hoc satis importat sublecta materia s̄m quaz verba sunt intelligēda l. si vno. in p̄nci. τ ibi. d. bar. ff. locati. talia em̄ sunt subiecta qualia predicta permittunt. extra de decimis dudum gl. fi. d. old. cōsi. lxxx.

b Determinatū contrariū. p determinatione curie facit in argu. qd̄ legitur τ no. ī. c. dignitatē i. §. ad hec d̄ prebē. et dignitat. li. vi. τ ibi. d. cardi. q̄ in pmo not. notando dicit φ vniuersale adiectum vni speciei n̄ includit aliā clausula em̄ ḡnalis bene cōprehēdit alia: φ expssa. si sunt eiusdē generis vel cōditionis non alterius separati τ diuersi maxime si sunt ḡuiora aut si sumus in mate. restrigibi. vt colligit ex scriptis. d. car. vbi. s̄. versi. oponit φ p illa verba.

c Nō extenditur ad fraterna. p h9 bn̄ facit φ filia dotata nō obstante renūciatiōe etiaz iurata τ promissione de nō petēdo amplius pōt petere bona materna ita cōsuluit dom. bar. vt ipse refert in. l. vt iurisiu. §. si libe. in vl. col. v̄si. q̄ro. pat instituit filia. ff. de ope. liber.

a ¶ Determinat quod non adverte quod aliud est remittere ius fideicommissi conditionalis id est renunciare tali iuri aliud est remittere id est cedere huiusmodi ius. in primo autem casu intelliguntur et habent locum iura prio loco inducta in secundo vero casu vendicant sibi locum iuxta in contrarium allegata. et hec colligi possunt ex his que dicit do. ioha. pe. de ferra. in forma libelli quo agitur ut pacta serven. in glo. in § pacta in v. col. versi. deinde notandum est in dictis his que tanguntur per do. bar. in l. is pot. in prin. ff. de acqui. her. et que habentur et notantur per gl. et doc. in §. ex condi. insti. de verb. obli. Vel dic aliter ut colligitur ex scriptis do. odo. cy. bart. et bal. in l. j. C. de pactis ubi etiam per omnes habetur quod fideicom-

decisione dicti processus anvaleat dicta quittantia respectu substitutionis sibi competentis ex testamento dicte sue avie cum tempore dicte quittantie non fuisset locus substitutioni in personam ipsius iohanne. sed ex post evenerit. Et videtur quod non valuerit quia substitutio que non dum competit extra bona nostra est. ut in l. sub stitutio. ff. de acqren. re. do. In contrarium quod valuerit dicta quittantia etiam respetu dicti fideicommissi. facit quia quis potest renunciare iuri suo. ut in l. si quis in conscribendo. C. de pactis. et remittentibus actiones suas non datur regressus ad eas. l. si quis. §. aream. ff. de solu. l. quiritur. §. si venditor. ff. de edil. edic. posito quod dicta substitutio tempore dicte quittantie locum non habuisset per ea que leguntur et no. in l. j. C. de pactis. maxime quia ex tenore instrumenti dicte quittantie dicta iohanna reperitur fuisse certificata et certiorata de testamento dicte avie. Ex eo quod ipsa iohanna quittando et remittendo dictam substitutionem et bona ex ea sibi competitura dicto suo patri sibi reservavit. c. florenos in d. testamento avie legatos angeline in quibus ipsa iohanna fuerat dicte angeline substituta quod sufficit ad veri similiter coniecturam dum ipsam iohannam de dicto testamento avie sue et contentorum in eodem fuisse certioratam ut dicit bar. in l. quod rome. §. duo fres ff. de verbo. obli. in iij. q. circa medium. ibi nisi probetur aliud ex quo presumatur ut quia legata soluit vel cum legatariis pactus est etc. Attento iuramento per eam prestito per ea que dicit ioha. ferrarij in titu. forma libelli quo agitur ut pacta serventur in glo. sup verbo per iuramento firmitatis. Et ita quod dicta iohan. videatur remisisse dicto suo patri ius dicti fideicommissi fuit decisum et iudicatum per dominos meos parlamenti in conclusione dicti processus diffiniti de mense decembris. M.ccccliv. in manibus iohan. albi ego tamen fui tunc in patria opi. per ea que dicit bartho. in dicto. §. duo fratres in. q. que incipit quinto quero pone in divisione dictum est remisit unus alteri in parte sua omne ius presens sive futurum ex testamento seu ab intestato iure fideicommissi vel alio quocunque modo an hec verba sufficiant ad remissionem fideicommissi etc. et ibi a determinat quod non. a Sed an fideicommissum non agnitum transmittatur glo. dicit quod non. sicut nec hereditas. non adita in. l. a testatore. in fine. ff. de condi. et demonstra. et in. l. cum filio. ff. de leg. j. facit. l. in cause. la. ij. §. idem pomponius. ff. de minoribus ubi substitutus

non transmittit ius substitutionis ad heredem. Si fideicommissum ante conditionis eventum possit remitti alteri vide. l. mulier. §. ex asse. §. de iure doti. et bartho. in. l. a testatore. ff. de condi. et demon. et vide dictam. l. substitutio. ff. de acqui. re. do.

¶ Questio. ccxxxiij.

¶ De fractione litterarum domini gubernatoris et qualiter puniri debeat eas frangens etc.

Aliquis fregit maliciose litteras patentes a domino gubernatore dalphi. emanatas et sigillo regiminis dalphinatus sigillatas. Qualiter debeat puniri videtur quod pena quingentorum aureorum b l. si quis circa principi. ff. de iurisditione c omni. iudi. et etiam pena falsi. c l. hodie in prin. ff. ad. l. corne. de falsis. et ita no. per dy. Ista questio fuit duduz in facto de tunc priore sancti donati qui certas litteras a domino gubernatore emanatas fregit in scanno magni consilij graciono. xxij. mensis marcij anno domini. M.ccccxli. de qua fractione fuit contra eum supplicatum parlamenti et recepit in formationes iohan. botuti secretarius dalphi. Sed non fuit determinatum. Sed qualiter puniatur falsificans litteras domini nostri dalphi. vel domini gubernatoris vide que dixi. j. questione ccccl v. et qualiter puniatur acta falsificans. vide. j. q. ccxlv. De illo qui removet litteras iudiciales a manu servientis. vide que dixi. j. q. cccccl xxix.

¶ Questio. ccxxxiiij.

¶ De locumtenente domini gubernatoris si dominus noster dalph. possit eum constituere.

Dominus noster dalphinus creavit locumtenentem. domini gubernatoris daphina. videlicet dominum de targe in absentia domini de gaucourt tunc gubernatoris et similiter remoto dicto domino de targe nobilem aymarum de claromonte. et ipso domino aymaro mortuo creavit locumtenentem dominum chalanconis etiam de tempore domini ludouici de laval gubernatoris dalp. an tales locumtenentes habeant potestatem acsi forent a domino gubernatore constituti et creati. dic quod sic d ut ponit barth. in. l. j. §. hij. ff. de leg. iij. et ita vidi

missum ex futuro eventu pendens potest per pactum remitti sed in causa questionis presentis fuit pactum ergo etc. preterea verbum remittere est aptum includere pactus et simplicem renunciationem et in dubio presumitur sine accipitur pro pacto ut res melius valeat. ita dicit formaliter do. bal. in pri. l. j. i. ij. col. i. §. ij. op. ibi ex hoc no. C. de pact. quod autem dicit. d. bar. in pri. §. duo fres in. § v. quero est curie utique in alio casu ut quo dictum fuit iure fideicommissi simpliciter non adiecto ex quo testamento et sic non valebat remissio quia etiam quo ad intellectum non potest dici inspecta et cognita verba testi. quod requiritur. ut. d. l. his. ff. de trans. l. j. §. j. quead. test. ap. et. l. fina. C. de iure de. sed hic saltem quo ad intellectum fuerunt cognita et inspecta per il

la verba vcȝ ī bōis materne et eiꝰ auie materne ꝛc.
b ¶ Quingentoꝝ vel verius ꝗnquagita vt insti.de actio.ī penales vel forte arbitraria put ibi sentire vi
dek ꝺ.io.fa.ī gl.erat enīȝ ī fi.ꝺ.ang.tȝ primū vt ibi in gl.albo.
c ¶ Etiam pena falsi.ꝛ hoc verū vbi aliquid mutauit vl' auxit vel dimi nuit secus si totuȝ amo uisset vel de leuisset vt di cit ꝺo.ioā. fa.in ꝑal.§. penales in gl.vl' positū sustulisset.
d ¶ Dic ꝙ sic istud pro bari videk p ar.a maiori tate ratiōis qꝺ in iure ē validū.l.j.in prin.ibi mul to magis.C ꝺ rei vxo.ac. si enim dn̄s dalphinꝰ pt creare gu bernatoreȝ qꝺ ē magis pōt fortiori creare locū tenē.guber natoris qꝺ ē minꝰ id ni mirū qꝺ in maiori ꝯce dit licitū eē videtur in minori.c.p venerabileȝ extra qui fi lij sint legit. tu tn̄ lector hoc notabis ꝙ locūtenēs factꝰ a pnci pe bꝫ idē im periū.qꝺ is cuꝰ vicē gerit.Secꝰ si ab eo delegatꝰ fuerit cuꝰ lo cū tenet.Nā princeps pōt cōmittere merū imperiū

obseruari tribus dictoꝝ ꝺo.de targe nobilis eymari de claramōte ꝛ ꝺo.mō tis aynardi.Silr' etiā vidi fieri hoc an no currēte dn̄i.M.cccclix.ꝙ prefatus ꝺo.ludoui.ꝺ laual.gubernator dalph. sibi assistētibꝰ spectabilibꝰ viris dn̄is parlamēti dedit et cōcessit iudicaturā graysuodani ad duos ānos.ꝺ.ioh.mo leti legum doctori.ꝛ fecit locūteñ.for matū ꝺo.iudicis ꝺo.frā.chanterelli le gū doctorē ad media vadia et iura di cte iudicature put facere potuit vt di cit bar.vbi.ꝺ.ꝛc. De locūtenē. iudicis facit mētionē bal.in auk.licet nouo iu re.C.de seruis fugitiuis.

¶ Questio.ccxxxv.

¶ An appllās per appellationē impe diatur incarcerari.

Si quis incarceretur ꝛ appellet nō ꝺȝ ꝺti neri ꝭm dn̄m frā. de ȝaba.qui hoc ponit in cle.frequēs.circa princi.in.vj.q.de ex cessibus prelatoruȝ Sed contrarium videtur ꝙ immo de tineri per.l.eos.§.penul.de appel.ꝛ fa cit quod no.Inno.in.c.vt fame.et tra de senten.excōmu.Sicut dicitur ꝺ ap pellatione ab interlocutoria iuxta de terminationem.c.non solū de appella. lib.vj.Ita tenet.bal.in.l.ij.C.de episc. audi.Et hec vltima pars seruatur de stilo et consuetudine omniū curiarum presentis patrie dalphi.

¶ Questio.ccxxxvj.

¶ De appellatione ab icarceratione.

Sed quid si quis steterit in carcere per mensem ꝗ nūc vult appellare ab ista detē tione an possit et videtur ꝙ non quia non appellauit infra decē dies a tempore precepti facti de capiē do.Sed credo contrarium sicut a simi li videmus ꝙ a tortura reiterata seu re petita semp appellak lȝ retro non fue rit adpellatū ita ꝛ a ꝺtētiōe carceꝝ qr grauamē nūc īserk vn̄ successiuo grauamie nō currit tp̄s appellādi.ꝛ hec ē opinio spe.in ti.de appel.§.nūc restat ꝟsi .sed quid dices ex hac detētione reali ita ēt

put vult.C.qui p sua iurisdi.l.f.in fi.verū tn̄ vnus lo cūtenens nō pōt facere aliū locūtenētē.Ita no.ꝺo. bal.in.l.si incertꝰ in.§.a prefectis.ff.de lega.iij.

tȝ bal.in.l.si clericꝰ.C.de episc.au.ī. q.ꝗ icipit scꝺo ꝗrik ꝛc.ꝛ ita vidi obseruari.

¶ Questio.ccxxxvij.

¶ An appellās ꝺbeat relaxari a carce re per iudicem a quo.

Iudex cause appellatiōis de bet sequi statuta primi iudi cis ratio quia loco eius suc cedit.l.penulti.ff.iudi.solui. Et istud induco ad ꝗstionē si in causa criminali ferk sententia ī curia alicuꝰ bānereti a qua appellek ꝗ sn̄ia per iu dicē appellationū cōfirmek pena venit applicāda burse fisci bānereti cuius iu dicis ꝛ istud vidi obseruari in hac cu b ria plamēti.itē executio [b] pene cor poralis fieri ꝺȝ p illū iudicē bānereti a quo.qr lex sue iurisditiōis hoc dicit ex quo propterea sequik ꝙ talis iudex bā nereti pēdēte cā appellatiōis ꝺȝ eū de c tinere [c] in suo carcere ꝛ istꝺ etiā plu ries vidi obſuari in hac curia plamē. ꝙ in ceteris curijs iferioribꝰ pn̄tis pa trie dalphina.ꝛc.nisi iudex cāe appella tionis ex cā ipsum mouēte mandaret sibi remitti per iudicē a quo.

¶ Questio.ccxxxviij.

¶ Si anial brutum possit delinquere vt puniatur.

Si aial brutum delinquat si cut q̄nꝙ faciūt porci ꝗ co medūt pueros an debeant mori dic ꝙ sic casus ē.xv.q. j.ca.si mulier.Et si homici dium cōmittat debet per suū dn̄m tra di iusticie vt moriak exodi.xxj.c.ꝛ ꝭm ꝙ al's deliquūt debēt puniri vt ibideȝ habek ꝛ in.c.xxxix.ibi.dētē p dēte ꝛ ali bi ꝺr leuitici.xx.c.ꝗ cum iumēto coiuit seu cohītauit morte moriak pecꝰ quoꝙ occidak ꝛ i.c.xxj.ꝺr iumētū si hoīem in terfecerit lapidibꝰ occidak ista nō vidi practicari ī hac patria dalphi.Sȝ i pa tria burgū.dn̄i ibā ad ciuitatē cathala ni in cāpanie ad regē tunc ibi existentē vidi quēdā porcum in furcis suspēsum ꝗ dicebak occidisse quēdā puerū.

¶ Questio.ccxxxix.

¶ An rex frācie possit alienare de pa trimonio sui regni.

rū rmittik crīosꝰ ad curiā dicti iudicꝭ rsortoꝝ ꝛ ꝺide parisius ad plamētū si hȝ vn̄ expēsas

a ¶ §.pe.vo luit alleg.§. sup his i.l. eos ꝗ est.§. antepenult. dicte.l.
b ¶ Item executō hac opi.āplecti tur bald.ī.l. si ꝗs litigan tiū.C.ꝺ epi. audiē.ī ꝟsi. tertio no.cō trarium te net.ꝺ.Cy.in l.eos in pn. ī ꝟ .octauo. ꝗrik ꝛ bart. ibi ī ꝟsi.ꝗs mādabit.C. ꝺ appel.Et idē ibi tȝ.ꝺ. bal.ī.iij.col. ī ꝟsi.Itē ꝗ rik.Sed hec opi.ē itelli gēda ī cā ci uili in cā ꝟo criali.pcedit alia opp.ita innuit ꝺo. bal.in pnc.l. si ꝗs litigan tiū et istud. inibi sequik ꝺ.alexan.ꝺ ymo.in apo stilla.ad.ꝺ. bal.in ꝟ.cri minali.et in fin.assigant rationem.
c ¶ Detine re.Hoc tn̄ nō seruatur lugdu.videmꝰ eñ ꝙ q̄n dn̄s correarꝰ cōdēnat aliquem cri miosū si ap pellat ad iu dicē rsorto facere possit.

a An rex frācoꝝ sit subditus imperatori vide.s. q.xiij.circa fi.in apostilla in ver.clodoneꝰ.Et ꝑ parte negatiua facit glo.in.§.j.insti.de patria potest.et expsse tȝ d. io.fa.i rub. sup ꝓhe.in-sti.in ꝟ.francus.& do.in no.in.c.ꝑ venerabilē ex tra q̄ fi.sint leg..i sua gl. in ver.recognoscat ibi. Nos ꝫ Rex em̄ frācoꝝ qui frācꝰ est a iure romano.& ōdignatur legibus subijci nō tm̄ ōdignat̄ sacros canões imitari do. bal.i prima pte ꝯsil.qḋ icipit.Ego puto i.§.ȝ vereor.Ipe aūt portat coronā libertatis & glīe. do.bal.iij.ꝑ te ꝯsi.ccccxv iij.in.§.& iō qḋ ꝯsil.incipit petita venia.flexis ꝗ genibus loquar.Merito igitur ōr rex regū.vt ꝑ do.card.i cle.j.i ꝑn.de imu.eccle.li. vj.hic est ꝗ cōtra regis frācie ōcorē id est prima vexilla inuictissimi regꝫ francorum. nemo presumat honorē vt formalit̄ iquit bald. ꝑmo consiлio.ego pu-

Rex frācie dn̄s post coronationem aliqua nostra de regno & patrimonio regni alienauit & iurauit nūq̄ ꝯtrauenire an poterit alienata reuocare sine metu piurij dic ꝗ sicvt i.c.intellecto extra de iureiu.& facit qḋ ibi no.ꝑ gof. Sȝ an cessante iuramēto posset alienare castra vel villas iuitis habitatoribꝰ in eisdē credo ꝗ nō:ꝭm bal.q̄ hic ponit in.c.i gnāli.si ō feudo ōfuncti ꝯtrouersia fuerit & disputauit magis late in ꝓhemio feudoꝝ,i ꝟ.sed expedita diffinitione feudoꝝ hāc eadē opi.tȝ host.i.c. dilecti filij extra de maio.& obe.& ibi in no.idē etiā bal.in feudis in titu.an feudū amittat̄ si vasallꝰ nō obtulit seruitiū i.c.gn̄ali alienatiōe:q2 dn̄s sine volūtate vasalli nō pōt ius suū in alium trāsferre iuxta no.ꝑ bald.ō ꝓhi.feud. alie.ꝑ fed.in.§.p̄terea ducatꝰ i fi.& pe. ia.in ti.de cau.ex q.dn̄is ami.ōbeat.i. ꝓpe i ꝟ.rex frācie.iō ꝯstātinꝰ imperatori qn̄ donauit vrbē btō siluestro pape fecit cū ꝯsensu ppl̄i rōani vt refert bal. vbi.s.tn̄ gl.in dicto.§.preterea ducatꝰ dicit ꝗ verū est in minore bn̄ tn̄ pōt in maiore & circa hoc vide q̄ dixi.j.q.ccccclx.Sed iuxta pmissa qro an dn̄s noster a rex frācoꝝ sit subditꝰ imperatori [a] videt̄ ꝗ sic i.l.i noīe dn̄i.§.iubemꝰ ibi vel gallie seu frācoꝝ &c.C.de offi.p̄fec.ꝑto.affri ꝑ quo.l.fi.ff.de cen.&.C.de q̄dri.p̄scri.l.bn̄ a zenone naꝫ & oēs nationes sub ipso sunt.xj.q.j.c.si quis ꝟ. volumꝰ.& qui oē dicit nihil excludit vt iuribꝰ vulgatis ita etiā tȝ bal.in feud. in tit.de ꝓhi.feudi.alie.per lotharium ȝ quicqd sit de iure ꝯtrariū seruat̄ de ꝯsuetudine & audiui a nobili gabriele ō bernichis dn̄o de targe ꝗ ipe semel vidit regē frācie karolū.vij.& imperatorē simul incedētes & trāseūtes ꝑ vnam portā.Sȝ ꝗ ipator nō p̄cedebat reges ȝ simul ō latere trāsibāt idifferēter.ȝ an imperator an̄ coronationē possit cōcedere aliqḋ priuilegiū gl.ꝗ nō in.d.l. bene a zenone in glo.fi.in fi.idez tenet spe.in ti.de rescripti p̄ntatione.§.fi.itē ꝗ obtentum est &c.

Questio.ccxl.

De cōpromisso facto sine p̄finitiōe termini & si tale cōpromissum suspendat fatalia appellationis &c.

Utrū expiret cōpromissū ꝑ lapsum trienij & efficiat̄ desertuȝ az.di.ꝗ si lis sit ꝯtestata expirat ꝑ trienniū si vero nō ē ꝯtestata b durat vsq̄ ad.xxx.an.[b] l.ꝓperādū i ꝑn.C.ō iud.ibi nō vltra trienij metas post lit.ꝯtest.&c.Sic iducēdo arbitriū ad istar iudicij ē redactū.l.ff.de arbi. sed iudiciū sit desertū post litis ꝯtest. lapsu triēnij ꝑ dictā.l.ꝓperādū ḡ & ipȝ arbitriū.& cū lite nō ꝯtesta.iudiciū nō expiret ꝑ lapsum triēnij ȝ duret.xxx. ānis.l.sicut.C.ō p̄scri.xxx.vl'.xl.annoꝝ idē & arbitriū ar.dicte.l.j.ff.ō arbi.spe. dicit ꝗ vbi arbitriū factū est sine p̄finitiōe tpis ꝗ efficit̄ ōsertū ꝑ lapsuȝ triēnij.al's nō.l.j.&.l.ꝓperādū al.&.l.si vnꝰ §.multo &.l.litigato.ꝑmo r̄nso.ff.de arbitris.ff.ō decio dicit ꝗ vbi pena ē ap posita expirat ꝑ triēniū secꝰ si sit amicabilis cōpositor.l.nō distinguemꝰ.§. multo.ff.de arbi.ita recitat speculator in ti.ō arbi.§.differt ꝟ.itē:vt.j.q.triennii.Quid dicēdū puto opinionē azo. fore veriorē ꝑ iura alle.Ex quoꝝ doct. opinionibus cū appareat iudiciū & arbitriū parificari & ita sit ꝗ de iure cāonico iudiciū nō efficitur desertū per lapsuȝ triēnij:vt in.c.venerabilis extra ō iud.qḋ etiā tȝ gl.in.l.ꝓperādū in ꝑn.allega.pari rōne & multo fortiori nec ar c bitriū expirat [c] ꝑ talis tpis lapsum ꝯsiderato maxime ꝗ hoc expresse in iure cautū nō reperit̄ sicut de iudicio.vt d.ꝓperādū.Nūc isurgit q̄stio talis appellās & appellatꝰ faciūt compromissum sine tpis p̄finitione vtrū ꝑ lapsum triēnij cōpromissum sit desertū & ꝑ cōsequēs appellatio ipa deserta & credo ꝗ nō ꝑ aut.si tn̄.de tēpo.ap.immo requirit̄ ꝗ biēniū sit elapsuȝ postq̄ arbitrium fuerit desertuȝ vt ibi in fi.ōr nisi biēniū &c.Et ita seruatur.

Questio.ccxlj.

An exhibita iudici ꝑ sui aī informatione dicant̄ esse de actis cause &c.

An aliq̄ exhibita corā iudice ꝑ ptē ad ipsiꝰ iudicis aī iformationē sint & dici possint acta & ō actis cāe credo ꝗ nō [d] q2 ad aliquoꝝ iustificationem nō censent̄ ꝓducta ȝ extra formā

to in principio.

b xxx. annos hāc opi.tenet do.bald.in.l.sed & si compromissum.ff.de arbi.

c Nec arbitriū expirat.istḋ posset p̄cedere de iur.cano. secus forte ō iure ciui.cū istantia iudicij perit lapsu triennij ꝭm canones aliter vt extra de iu. ca.pe.

d Quod nō vide barto.i.l.j.i.j.opposi.ff.de of.procura.cesa.et bn̄ dicit auctor ꝗ nō nārantur acta sint scripture q̄ fiūt i iudicio.ff.de re iudi.l.acta.&.l.acta.&.l.actorum.C.de re iu.l.gesta Sȝ ea q̄ pro aī iudicātis exhibentur informatione nō q̄dem fiūt iiudicio ȝ seorsum & ad ptē ergo &c.verūtn̄ ꝗ inter acta iudicialia debeāt disputatiōes & allegationes contineri et inseri dicit specu.in tit. de dispu.et allegat i.§. porro inver sicu.et not. ꝗ iter acta

sz h nō obstat scōꝝ' io. an vt dicit i add. ad spe. vbi .s. in .v. io. ō deo. Et ad premissa facit qd notādo dicit d. inno. in .c. p tuas in glo. sua in .v. ca. plis iterrogatiōez aūt extra ō test. a ¶ Appet φ nō potētū si velit qm̄ ymo dz copiā pcedere q2 in hijs q̄ sunt iuris spectat ad officiū iudicis supplere a ptib9 vel aduocato ē omissuz vel min9 dictū. l.j. C. vt q̄ ō sunt aduo. par. &m spe. in ti. ō disp. & alle. in .§. fi. v. sz nūqd iudex. b ¶ Intelligibile. vide q̄ no. in .c. iter dilectos extra ō fide instrumen. c ¶ Tenet azo. bald. tn̄ ibi p9 sūmarium dicit φ &m veritatē illi9 tex. oīa sūt edēda. i. fiēda copia pti eoꝝ q̄ p ducunt & sic cōcordaret cū ꝯsuetudine curiaruz dalp. de sub sti. i fi. huius questionis vide qd p h

iudicij p animi informatiōe exhibita qd pbat v bū exhibere in .l. ij. ff. ad exhibendū. vt in .l. j. & .l. non ignorabit. C. e. ti. Ideo nō pnt dici acta neqȝ de actis ipi9 pcessus. c. qm̄ ꝯ falsam extra de p ba. & .l. acta. ff. de re iud. Et in h differt v bū exhibere a v bo pducere qd adaptat ad ea qui iudicialit fiūt vt in dicto. c. qm̄ ꝯ falsam & .l. pdui. ff. de testibus. Et ita ō stilo etiā seruat hec curia parlamēti nec talia dicunt de actis cause nisi in cā iudicialit pducant. ¶ Sz qd de actis si de pte petat actoꝝ istrz an debeat ꝯcedi dic φ sic. vt .l. emācipatione. C. ō fide istrumē. & .l. gesta. ō re iud. Sz hec curia parlamenti h nō pmittit de ꝯsuetudine in ipa curia diuti9 obseruata q̄ ꝯsuetudo iudicij ē obseruanda. l. si in pri. C. de puilegio scola. &c.

Questio.ccxlij.

¶ An copia debeat ꝯcedi parti eoꝝ q̄ iudici exhibentur pro in formatione animi sui.

Ed an9 talib9 exhibitis iudici p animi sui isformatione debeat ꝯcedi co pia aduersario & ex dictis .s. in a p̄cedēti. q. appet φ nō a: q2 postφ nō fuerunt iudicialiter pcurat copia nulli est ꝯcedēda. l. j. §. edēda. in fine. ff. de edē. a ꝯtrario sensu: & h ibi etiā sentire videt bar. i suo summario bn̄ pōderato. et ita etiam seruat stilus dicte curie parlamenti put vidi obseruari. xxx. ānis proxime lapsis. ¶ Juxta p̄missa q̄ro aliqs pducit i cā aliqd istrumētū vl' b aliō qd nō ē itelligibile b vl' p qd ps non pōt istrui an valeat talis pductio dic φ nō sz talia habent p nō productis vt in .c. cum in multis de rescrip. li. vj. ita no. zabarel. in cle. ij. vt lite pēdēte nihil innouetur &c.

¶ Questio.ccxliij.

¶ An producēs instrm̄ in cā & illud expost retinet an posset postea penitere et dicere φ id realiter non tradidit q2 non vult eodem vti.

Liqs exhibet & producit in actis cāe aliqd instrm̄ et expost retinet & dicit se nolle vti eodem vtrū cogi possit ad ipsius exhibitiōem. & maxime pro copia aduersario cōcedēda videret φ nō p .l. j. §. edēda. in fi. ff. ō edē. & ita ibi c tenet azo. c q̄ fuit tuba veritatȝ i gl. posita sup v bo vsurus: sed ꝯtrū suat in omnib9 curijs pntis patrie de stilo si is ꝯ quē fuit pductū hoc petat &c.

¶ Questio ccxliiij.

¶ An pditio instrumēti pbat iuramēto vbi aliter probari non potest.

Uispiaz in cā sua pduxit iudicialit v bo quoddā instrm̄ postea dn̄ ps petit φ tale instrm̄ realr tradat dicit talis pducēs id a casu pdidisse. & hoc vult iurare an debeat credi suo iuramēto & credo φ sic sz spe. in ti. de instroꝝ edi. in .§. postφ. v. illō quoqȝ notādū. q2 tale iuramētū est circa hoc pbatio sufficiēs. l. si. §. fina. ūt dicat nō eē sibi possibile &c. ff. de fi. istr. & .c. significasti. lo j. iūcta gl. posita sup v bo si ita extra ō homi. & p hoc bn̄ fa d cit qd tz bar. in .l. si qs depositi d. ff. depositi vbi dicit φ ptestatio pbat iuramēto lz bal. ibi dicat ꝯtrariū maxie si tal' sit bone fame q̄ petit sibi iuramētū deferre. l. nō oēs. §. a barbaris. ff. de re mili. & facit. c. nulli. in fi. ō elec. li. vj. & ita vidi suari i hac curia plamēti. Sed quid de impedimētis an pbent iuramēto vide q̄ dixi .s. q. ccv. Sed an iuramēto pbent instra fuisse ō nouo repta bar. φ sic in .l. admonēdi. ff. de iureiur. & ibi tz bar. expsse φ instra de nouo reperta post ꝯclusionē in cā sunt p iudicē recipiēda & de hoc dixi .s. q. ccj.

¶ Questio.cclxv.

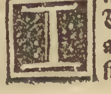
¶ De occultante instrm̄ per eum al's in causa productum.

I aliqs aliquā ptē actoꝝ alicui9 cāe p eū pductorum nolit exhibere: sed eā occultet qlit ōbeat puniri dicendū sibi certū terminū debere p iudicem p̄figi in quo exhibeat al's pōnciari eis dē decetero nullā fidē fore adhibēdā e ita dicit ino. e in .c. ppetuis extra de f fi. instru. et clari9 bar. f in .l. j. §. edenda. ff. de edē. vel pōt puari ipoꝝ cōmodo iuxta .l. pe. C. de leg. q̄ hoc satis probat et ita suat stil9 dicte curie pla. dal. put vidi tā de tpe quo ibi practicabaz φ postφ fui ꝯsiliari9 in dicta curia. q̄liter autez debeat puniri falsificās acta vide bar. in .l. j. ff. de his q̄ i testō delent et in .l. i fraudez. §. quotiēs. ff. de iure fisci. et alleg. tex. in .c. cum olim magister extra de offi. deleg.

¶ Questio.cclxvi.

¶ De seqstratione et appositiōe manus curie.

Udex n̄ dz ad seqstrationē alicui9 rei vl' iur vl' ad appositionē man9 curie pcedere

dicit bal. in .l. ij. §. si plura in v. ex h seqt. ff. φ ad modū testa. spe. d ¶ Bar. i .l. si qs ōpositi vo luit allegare. ō. bar. in .l. si qs vel pecunias in ver. vlt. no. C. depositi. e ¶ Dicit i no. in gl. sua i v. cōiuz vbi ponit remedia ꝯcernentia iudicem aduersus n̄ pducētē. f ¶ Et clari9 bar. i. v. p declarāda vbi tradit remedia cōpetētia pti ꝯ nō pducētē Et addi. ō. cy. ibi inver. vlterius oppo. et ō. ale. de imo. i v. in glo. j. g ¶ Tenet φ nō idē tz spe. ō. bart. i .l. lz ōpōere. ff. ō posi. ad de gl. i v. ecc'ie i ca. examiata extra ō iud. h ¶ Mediāte cautiō ne ōbeat tolli dic φ seqstrū cessat & tollit p̄stita sufficienti cautiōe ō ō. bal. i .l. ij. i v. ij. no. C. ō ordi. cog. et ō. panoꝝ i .c. h. i. iiij. col. v. sz nūc q̄ro ō seqstra. pos.

⁊ fruc.et ibi ego dico po nitur limita tio p eundē do.panoz
a ¶ Hac cō stitutiōe. et adde ibidē do.pe.dean cha.i.ix.no.
b ¶ Et di= cit in no.i ij. col.i gl.sua i ṽ. alij tamē dicunt.
c ¶ Et ho= sti. adde d.i no. vbi.s.in p̄n.statuim⁹ ⁊ spe. i ti.de iudi.de le.in §.excipi pōt i.ṽ.sʒ nūqd ꝯseruatoꝛ ⁊ ibi.d. bal.et io.an. in ad di.eiusdem.
d ¶ ꝙ sic qn ēt hmōi cau tiōeʒ nō pōt testōꝛ remit tere.d.bald. in auct. cui q̄d relictū i ṽ.no.ꝙ te= statoꝛ.C.de indi. vidui. tollē. ⁊ in.j. et ibi d.bar. et bal. C. de vsufr. ⁊ per doc.i.l. nēo pōt.ff.de le.
e ¶ Hēm⁹ dotē.q̄d sit dos.d. bar. in rub.ff.so. matr.et q̄d dr̄ ius vni= uersale ibi ō tradit̄ p eū dem bar.et doct.
f ¶ Dona tionē ꝑpter nuptias: est ei dōatio p pter nup.id q̄dē ꝙ spōsꝰ spōse donat

nisi q̄ttuoꝛ ꝯcurrētib⁹ p̄rio ꝙ sibi saltē sūmarie ꝯstet ō iure creditoris vl' alte ri⁹ q̄ seq̄strū apponi petit vl' ꝙ in p̄ro= ptu ō iure suo sibi fidē faciat.l.cū ppo nas.C.ō do.auc.iud.pos.⁊ i.l.si is a q̄ circa p̄n.ff.vt i pos.leg.Scd̄o ꝙ vocet̄ debitoꝛ vl' ali⁹ i cui⁹ p̄iudiciū seq̄struʒ apponi req̄rit̄ q̄ꝛ postq̄̄ de ei⁹ p̄iudicio agit̄ ip̄e dʒ vocari.l.is cui.ff.de bui.⁊.l. fi.C. si ꝑpt̄ publicā pēsita.vēdi.fuerit celebra.iūcta.l.fi.C.si p viʒ vl' alio mō. Tertio ꝙ isq̄ seq̄strū petit opponi hoc faciat ad sui iuris vl' ōbiti ꝯsuatiōe et nō cā calūnie vl' emulatiōis ⁊ hoc iura re dʒ q̄d iuramentū sibi dʒ a iudice añ oia ōferri.l.ō pupillo.§.q̄ op⁹.⁊.§.se.ff. ō ope.no.nū.facit hn̄.l.q̄ bōa.§.pe.⁊.§ fi.ff ō dā.isec.Quarto req̄rit̄ ꝙ ex p̄so na debitoris vl' alteri⁹ ꝯ q̄ē seq̄strū fie ri req̄rit̄ emineat vl' appareat suspitio de q̄ in.l.imꝑatores.§.fi.ff.ō ap.⁊ in.l. si cū dotē.§.finañt.ff.so.ma.⁊ i.l.sena tuscōsul.ff.ō of.p̄si.⁊ no.gl.in.l.j.C. de p̄hi.seq̄stra.pec.⁊ in.c.dilect⁹.extra.e. ti.in antiq̄s.Quib⁹ cessantib⁹ nō dʒ p cedi ad seq̄strū.Ubi āt ōvia facti dubi taret̄ ꝑpt̄ p̄tiū potētiā possʒ ēt p̄cedi ad seq̄strū iuxta.l.eq̄ssimū.ff.ō vsuf.et ita ēt in iudicijs obſuat̄ put vidi obſ= uari.⁊ ita ēt obſuaui de anno dn̄i.M. cccclix.de mēse maij dū erā in ciuitate vienne p testib⁹ examinādis sup peda gio capl'i eccl'ie viēneñ.q̄d pedagiū tūc reduxi ad man⁹ dal.⁊ deputaui tertiū q̄ id exigeret sub manu dal.q̄ꝛ videbaʒ ꝙ ciues viēne se insurgebāt via facti ꝯ dn̄os dicti capl'i.Et notādū est ēt cir= ca hec ꝙ tales seq̄stratiōes ō iure ꝑp̄e appellant̄ bāna.vt i.d.l.si cū dotē ⁊.§. simūt ⁊ in iurid⁹ p̄all'. Sʒ vtrū seq̄stra tio necessaria q̄ fit ad mādatuʒ iudicis ꝑuet q̄ē sua possessiōe vide ia. de bu. ⁊ bar.in.l.j.C.de p̄hi.seq̄stra.pec.⁊ eū dē bar.ff.de acq̄.pos.l.interesse q̄ tenet g ꝙ nō g ⁊ in quib⁹ fit ꝑmissa seq̄stra tio vid̄ gl.⁊ doc.vbi.s.Et vtrū seq̄strū h mediāte cautōe h ōbeat tolli vid̄ ib'.s.

¶ Questio.ccxlvij.

De ꝯseruatorib⁹ p̄uilegioꝝ apl'icoꝝ

Uꝛ papa moriente expiret ꝑtās cōseruatoribus data. dic ꝙ sic quo ad negotia nō dum cepta casus est in cap. a hac constitutione a de offi. delega. li.vj.officiū añt ⁊c.⁊ plene p ioā.an.in= fi.mādati.in.§.itē si adhuc.et istorum ꝯseruatoꝝ officiū cōsistit q̄si i mero im b perio vt dicit inno.in b.c.statuim⁹ ex tra de offi.dele.sed an officialis possit

eē ꝯseruatoꝛ.vr̄ ꝙ nō p ea q̄ habent̄ in d.c.hac ꝯstitutiōe.Sʒ ꝯtrīū vr̄.p ea q̄ habent̄ i cle.ij.ō rescri.et ita ſuat ꝯsue tudo.Sʒ q̄s dicat̄ ꝯseruatoꝛ et ad q̄d cōstituat̄ cōseruatoꝛ quā ꝑtātē hn̄t et an ip̄i habeāt iurisditiōeʒ.vid̄.c.j.ex̄ de c of.dle.et host. c i.c.statutū.e.ti.et q̄d posuit in lr̄a sua in fi.ti.de of.dele.i an tiq̄s.Si alicui ꝯcedat̄ p̄uilegiū vl' fran chesia an debeat sibi dari conseruatoꝛ vide in.l.precepit.C.de canōe largi. tri buto.li.x.et vide que circa tales cōser= uatores dixi.s.q.xviij.

¶ Questio.ccxlviij

¶ De cautione prestāda per vxo.pro donario ⁊c.

Estatoꝛ q̄dam reliquit vxo ri sue q̄dā sua bona ad eius vitam dumtaxat p dōario suo vel simpl'r vtrum talis mulier teneatur cauere de vtēdo fruē do re sibi legata arbitrio boni viri vēʒ ꝙ nullam lesionem ex vsu afferet pro= ꝓprietati credo ꝙ sic d p l.vsufr.C.de vsufr.Cauereꝙ ēt tenet̄ se facturaʒ in talib⁹ reb⁹ seu bonis q̄ faceret i re sua vt in.l.j.§.cauere.ff.de vsufr.queādmo dū caueat̄.necnō ēt de restituendo res ip̄as heredi testatoris post tp̄s inlega to cōp̄rehēsuʒ:vt.l.illō.⁊ ibi casus no= tabilis.C.de lega.sic eā inducēdo nam vbi res aliq̄ legant̄ ad tp̄s vt pote ad xx.ānos vl' ꝙ diu vixerit legatari⁹ ꝯstat legatū eē validū ⁊ sequit̄ ꝙ ip̄leto tp̄e legati.q̄ꝛ legatari⁹ morit̄ res ip̄e legate reuertunt̄ ad heredes testatoris.l.quo tiēs.C.de dona.q̄ sub mō.l.fi.§.finañt sub ꝯditiōe.C.cōia de legatis.l.ſuo le gato.§ si ſuū.⁊ ibi ēt p bar.ff.de leg.j. Et id̄ p idēnitate heredū ip̄e legatari⁹ tenet̄ cautiōeʒ p̄stare vt adueniēte tp̄e in legato appositores legate nō facte deteriores culpa sua restituant̄ heredi bus vt ibi dicit tex.Ex quo ꝑpt̄ea ap paret dictā vxorē cui factū ē legatū ad tp̄s ꝙuis īcertū vt q̄ꝛ quādiu vixerit.l. si cū heres.ff.q̄n dies le.ce.⁊.l.postmoꝛ tē.C.de fideicōmis.teneri cautiōeʒ p̄di ctā p̄stare.⁊ ita vidi obſuari. ¶ Et no. e circa hāc materiā ꝙ nos habemus e f dotē donatiōeʒ pp nuptias f dotali g ciū g dōatiōeʒ simplicē doariū ⁊ bona h parafernalia h. De dotalicio ⁊ q̄d si gnificet idē ō doario ⁊ q̄d significet vi de i.c.plerūꝙ extra ō do. itervi.⁊ vxo. p gl.⁊ in.c.nup.extra.eodē p ioā.an.⁊ host.ō alijs ṽo dic vt i.l.fi.C.ō do.āte nup.⁊ in.l.fi.C.de pac.cōuentis ⁊c.

¶ Questio.ccxlix.

q̄n abes do tē recipit.c. nup extra ō nup extra ō don a.itervi rū et vxo.et ibi do.gofr. i sum.et per d.azo.isum. de dona. an te nup.
g ¶ Dota= liciū.id ē do natio ꝑpter nupt. c.ple= rūꝙ ti. pal. i.gl.ṽ. dota liciū et in.c. ex p̄te extra de so.cōpe.i do gl.sup ṽ.do talicij vbi āt spōsus aliā donatōeʒ fa cit spōse vo= cat̄ spōsalia largitas vt p gof.in ti. laʒ dicto de dona . inter vi.⁊ vxo.i.§. est āt sciēdū ⁊ quō in ea instrm̄ cōcl= pit̄.vide spe. eo.ti. in.ṽ.i sponsalitia āt largitate
h ¶ Et bōa papherna= lia . dicūtur bona pafer nalia q̄ vxoꝛ habet extra dotem quo rum admi= nistratio sit data viro ex p̄sse vl' taci= te p cōsigna tōeʒ instrō= rū.do.bar.i l.marit⁹ i.§. oppi.C.ō p cu.⁊ do.bal. in.l.fi. iūcta gl.in.ṽ. vsu ras.C.ō pac cōuen.⁊.req̄ re.ff. de iu=

re dotiũ.l.ſi ego.§.dotis et.l.ſuꝑ doͤte.ꝛ.l.hac lege.C.ↄ pac. cõuen.ꝛ no. eo.tit. in gl. rubri.et ĩ.au ctẽ.de exhibẽn.rei.§.ſi. col.v.

a ¶ Fideiuſſoribus. Et ꝙ hmõi cautio debeat p̄ſtari cũ fideiuſſoribus apte videt velle.d.bal. C.de vſufr. l.j.in ꝟ.vlti. nota. Et in verſic.vltio no.in verſi. iuxta hoc.

Si cautio itelligat cũ fideiuſſorib⁹ ꝛc.

VErũ cautio de qua ſupra in p̄cedẽti q̃ſtione fit mentio dꝫ preſtari cum fideiuſſoribus[a]. dic ꝙ ſic qꝛ verbuꝫ cautio a lege ꝑlatũ intelligitur cũ fideiuſſorib⁹ ſm pe. ia. ꝛ cy. et eſt tex.in.l.ſi creditores.ff.de ꝓuile.credi.ꝛ.l.vniuerſi.C.de p̄cibus impatori offe.al's eẽt frustratoriũ remediũ illi⁹ legis ſi de nuda cauſiõe intelligeretur cũ ſolũ hr̃et obligatũ quẽ ꝑ'ꝓus hẽbat vt ibi no.ꝑ bar.ꝛ doc.lꝫ gl.alr̃ dicat in l.ſentim⁹.C.de ꝟb.ſig.ꝛ male. idẽ in.l. in oibus. C.de iud.ꝛ in.l.dedi.in p̄n.ff. de ꝯdi.ob cãm ꝛ q̄ ſi rõ vide ibidem ꝑ eos hoc idẽ ꝓbat in.l.archimẽdoꝝ.C. vt i poſ.legatoꝝ ꝯſiderato iure ↄ toto quo ad totũ.idẽ iurꝫ eſt ↄ ꝑte quo ad ꝑtẽ.l.q̇ de tota.ff.de rei vẽ.idẽ ꝓbat in l.iubem⁹.§.j.C.ad tre. nã cũ ibi ſit ſpeciale in ꝯtriũ eſt ius cõe idẽ ĩ.l.hac edictali.§.his illud.C.de ſecũ.nup. Preterea.l.in oib⁹.de iud.ꝛ.l.ſi fideiuſſor. §.fi.ff.q̇.ſatiſd.cog.dicũt ꝙ cã cognita iudex cautiõeꝫ p̄ſtare faciet. Sꝫ q̄ erit cã hoc colligi põt ſi i manu forti vl' aduerſarij res poneret vel ex alijs cãis ſta ctis in.d.§.fi.ꝛ ĩ aut.matris ꝛ auie.C. q̃n mulier tutele of.fun. p̄t vel in materia.l.j.C.vbi pupil.edu.debeat. Et ita vidi determinari ꝛc.

Questio.ccl.

¶ Si cautio idonea nõ poſſit preſtari an ſufficiat iuratoria.ꝛc.

SEd ſi ñ põt idoneã cautioneꝫ p̄ſtare an ſufficiat iuratoria cautio gl.dicit ꝙ nõ ĩ.l.vſufruc. C.ↄ vſufru.pe.ꝛ cy.ibidẽ tenẽt ꝯ gl.gui.de cu.dicit ꝙ illo caſu cõmitti dꝫ alicui bono viro q̇ ↄ ꝯmoditate fructuũ ſibi rñdeat.l. ꝑdſtꝙ.§. iꝑator ff. vt i poſ.leg.vl' fideicõ.cui⁹ opi. ibi ſeq̇tur bar.ſi ꝑſona ſit ſuſpecta al's ſi nõ ſit ſuſpecta ip̄e ſeq̇t opinionẽ pe.ꝛ cy. in dubio ꝛ ꝓpt̃ incõueniẽtiã q̄ pñt ſeq̇ ſi res aduerſario traderet vl' ad man⁹ inimici trãſferret ꝛ ita ſm opi.guil.de cu.vidi determiari.vel poſſe dari alia ꝓuiſio iuxta declaratiõeꝫ poſitã in.l. hac edictali.§.his illud ꝟſi.certe.C.ↄ ſe.nup. Et de hac materia an ſufficiat iuratoria cautio tetigi.s̃.q.clxxxix.

¶ Questio.ccli.

¶ An ꝟba ꝙ heres me⁹ portet nomẽ meũ et arma importẽt cõditionem.

TEſtator p̄cepit ꝛ ordinauit ꝙ titi⁹ cognomen et arma eiuſdem teſtatoris habeat ꝛ recipiat ꝛ ſit heres ei⁹ an.hec ꝟba iportẽt ꝯditiõeꝫ vel modũ. Et breuit credo ꝙ ꝯditiõeꝫ ꝛ de hoc vr̃ caſus ĩ.l.mulier.§.ſi q̇s hr̃ditariũ ſuũ.ff.de ꝯdi.iſti.vbi hec ꝟba iuſſus eſt mãumittere ꝛ heres eẽ.iportãt cõditiõem ꝛ ſequit effect⁹ ꝙ ticius ꝯditionẽ adiplere dꝫ añꝙ heres eẽ poſſit ſicut dꝛ in materia ꝯditiõis. Et ita practicaui dñi ĩ offõ aduocatiõis. exiſterẽ ĩ cã dñi bartachini et petri ↄ theſio fratrũ ꝯ dñꝫ chalãcõis vbi agebat ↄ heriditate dñi.io.leuzonis militis q̇ iſtituit dcõs ↄ theyſio et ordinauit ꝙ ip̄i portarẽt ei⁹ cognomẽ ꝛ arma ꝑut ꝛ fecerũt ꝛ expoſt nũcupati fuer̃t leuzonis al's de thejſio et vidi expoſt in curia parlamenti ita determinari.

¶ Questio.cclii.

¶ De ſalario mercẽnarij.

PRomiſi dare oꝑarijs meis euntib⁹ ad vineas meas q̄tũ dabũt alijciues ꝯtiono.foſſatis vel putatis vineis meis repit ꝙ aliq̇ ciues dederũt vnuꝫ groſſuꝫ alij.vi.liardos ꝛ aliq̇ vnũ groſſuꝫ cũ dimidio.iſurgit.qõ ſm quoꝝ ſalariũ debeã meis oꝑarijs ſoluere iſta qõ ẽ ſingl'is ãnis ĩ hac ciuitate ꝯrono. Et dicẽdũ vr̃ ꝙ ſm ſalariũ illoꝝ q̇ groſſuꝫ dedert ꝛ ita min⁹[b] vt ĩ.l.q̇ ꝯcubinã.§.cũ ita[c] lo.i.ff.ↄ le.iij. cũ ſuis cõcordãtijs ibi alle.et ita deteriat dy.ibidẽ.et ita iudicaui ↄ ãno dñi. M.cccc.xxxj.tꝑe q̇ erã iudex curie cõis dicte ciuitatis ꝯciono.cũ de fctõ occurriſſet.

¶ Questio.ccliij.

¶ An contractus fieri ꝓhibeatur in arreſto ſicut in carcere.

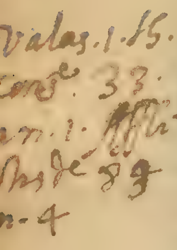
SI q̇s dedit fideiuſſores de tenẽdo arreſtũ vl' de nõ recedẽdo ab arreſto ꝛ iurauit ñ recedere an cẽſeat carcerat⁹ ꝛ ĩ vĩclis ↄtẽt⁹ credo ꝙ ſic ꝛ ꝑ h̃ vr̃ tex. no.ĩ.l.ĩ eadẽ. §.ĩ vincl'is iñcta gl.ſi.ꝛ.l.nec nõ.ff.ex q̇. cau.ma. In vĩculis añt ẽt eos accipim⁹ q̇ ita allegati ſiñt vt ſine ↄdecore in publico appere nõ pñt lꝫ det facultas abeũdi vt vl' qꝛ iurauerit vl' ſub fideiuſſore ſiñt ꝛ ſuꝑ h̃ vide q̄ ſcrip. ĩno. meis tu.§.ij.q̇s ↄdit fideiuſſo. Et facit bñ ꝙ ponit ĩ no.ĩ.c.nuꝑ in.j.gl.extra de ſen.excõ.ꝛ h̃ ſunt ſingularia ꝛ attẽdẽda qꝛ ex hoc apparet ꝙ ꝯct⁹ fact⁹ ꝑ talẽ arreſtã ñ ſbſiſtit virib⁹[d]. Et iõ ãno. M.ccccix.ꝛ die.iij.menſ nouẽ.curia parlamẽti reuocauit quandã cõpoſitioneꝫ factã per quendã de roybone ꝑ caſtellanũ briſſiaci lꝫ ille hono dictã cõpoſitioneꝫ poſtea ratifcauerit extra carce

b ¶ Etiam min⁹. adde q̄ leguntur et no.ĩ regula in obſcuris lib.vj.et ibi ꝑ do. io. an.in mercurialibus.

c ¶ §.cũ ita iſte.§.optie eſt allegat⁹ ab auctore nr̃o probac q.et vide eũ qꝛ eſt valde elegans.

d ¶ Nõ ſubſiſtit virib⁹ hoc itellige veꝝ q̃n ꝯct⁹ eſt cũ ip̄o incarcerãte ſeu ei⁹ participe et limita iſtud procedere q̃n iniuſte ſeu indebite ĩcarceratur dc. bar.l.q̇ ĩ carceren. ff. qõ me.cau.ꝛ.d. bal.in rub. de reſcin.vẽdi.ĩ ver. itẽ. req̇rit ꝙ ille Iſtud tñ in oĩ caſu fallit q̃n ꝯctus tendit in vtilitateꝫ incarcerati ſcd̃m do.bal. vbi ſupra.

x ¶ Alias ꝑsonas. Confessio nõ ꝑiudicat nisi quo ad itterrogātē non aũt quo ad alias ꝑsōas nõ interrogātes. vt de hoc est tex. no.ff. de interrog. acti. et no. d. bal. abbas sicu. i.c. q̄uis. de re iudi. ioh. and. i addi. spe. de cõfessis. §. nũc dicēdũ in ℣si. Quid si confiteaṫ ad fi. ꝑmo. in. c. q̄liter ꝛ qñ. lo ij. de accu.

b ¶ Personaliter. Ex cā tñ pōt. q̄ i citatōe tũc ds exꝑmi. l. fi. C. de ꝓcu. Alias nõ artareṫ citat⁹ ad ꝑsonal'r cōparēdum scd̃z. do. pe. de ancha. in c. j. hic alle. in. j. nota.

c ¶ Uide plene. Tu vide oio d. inno. i. c. si aduersarius, in gl. sua i ver. publice. extra de eo q̄ mit. in pos.

d ¶ Mulier verecundie sex⁹ muliebris ꝑcit. C. d iura. calũ. l. ij. §. sui autem.

res ipse tñ adhuc existēs i arresto. De cōpositionib⁹ que fieri prohibentur vide. j. q. cccxxvj. Sȝ q̄d si quis ꝑ vim extorqueat obligationē dic ꝙ ꝯmittit vim publicā tex. est in. l. iij. in ꝑnci. ff. ad. l. iuliā de vi publica. De ꝯpositiōe facta prexsonerio vide. s. q. cxiij.

¶ Questio. ccliiij.

¶ An confessio facta inter certas personas preiudicet alijs.

Confessio ꝑ aliquem facta in vno iudicio inter certas personas sibi preiudicat in alio iudicio inter alias a ꝑsonas [a]. ꝑ. c. ꝑ inq̄sitionem extra de ele. c. ꝛ ibi tex. Hoc idē ibidē tenēt inno. ꝛ io. an. idem spe. in ti. de confes. in. §. nunc videndum circa ꝑn. nec obstat. c. inter dilectos. ℣. nec attestatiōes ꝛc. extra de fi. instr. ꝛ. l. is apud quē. C. de eden. ꝛ. l. j. C. res inter alios acta: q: loquũtur i actis habitis respectu ꝓbationũ factaꝝ ꝑ testes vel instr̄a ꝛ nõ ꝑ cõfessionē ꝛ vidi in curia ꝑlamenti determinari. Et est rō diuersitatis q: multa ꝑñt opponi ꝯ testes vel instr̄a sȝ nõ sic in cõfessiōe. Nimis em̄ eē indignũ iudicam⁹ vt ꝙ q̄sq̄ voce dilucide ꝑtestat⁹ est id i eũdē casum infirmare. l. gñaliter. C. de non nu. ꝛ in c. per tuas. extra de ꝓba. Testes tñ recepti iter certas ꝑsona faciũt ꝑ̄sũptiones ꝯ alias. l. admonēdi. ꝛ. l. si q̄s libertatē. ꝛ ibi bar. ff. de iureiu. Sȝ an acta in vno iudicio fidem faciunt in alio vide que dixi. s. q. cxxxvj.

¶ Questio. cclv.

¶ De citatione personali ꝛc.

Quis nõ pōt citari ꝑsonaliter [b] a delegato nec ab ordiario nisi i casibus descriptis in. c. j. de iudicijs. li. vj. nisi citareṫ corā papa imperatore aut alio ꝑncipe vt ibidē no. q̄d facit ad. q. sepe occurrētē de his q̄ citanṫ corā dño gubernatore dalp. locuntenē. do. nri dalp. ꝑsonal'r vltra casus ibidē descriptos an fieri possit circa hoc aduerte q: d stilo curiaꝝ pōt ꝑs citari ꝑsonaliter q̄ncũq̄ videṫ iudici expediēs. De materia citatiōis si d̄beat fieri, i ꝑsonā citandi vel quō ꝛ q̄liter ꝛ qñ vide plene [c] ꝑ bar. i. l. dies. §. ꝑtor. ff. de dā. in fec. An sufficiat citare ꝓcuratorē i ꝑncipio cāe vide bar. i. l. eũ q̄. C. d ꝓcu. ꝛ. i. l. meminerim. C. vñ vi. ꝛ gl. i. c. cām q̄. ex de dolo ꝛ tetigi. j. q. ccccl v. i fi. Utrum sufficiat citatio ad domũ vide bart. in d. l. dies. ꝛ in. l. j. in ꝑn. ff. d lib. agnoscē. Et de hac materia vide que dixi. j. q. ccccxlv. De materia citatiōis scripsi i notabilib⁹ meis in. §. citatio in ꝯgrua cum sex. §. sequētibus. fo. xij. ꝛc.

¶ Questio. cclv.

¶ An mulier pregnās teneaṫ in iudiciō citata cōpere vel incarcerari ꝛc.

Mulier [d] aliq̄ ꝑgnāsseu g̃uida citaṫ ꝑsonal'r cōparitura corā iudice si ipsa non cōpeat vtrũ pena ꝯ eam debeat declarari. Dic ꝙ nõ. q: cōpere nõ [e] teneṫ siue ipa sit ꝑgnās [c] a viro suo siue ab alio. l. nõ exigim⁹. §. si ℣o ꝑpṫ ff. si q̄s cautōib⁹ ita ēt ibidē tenēt guil. de cu. ꝛ bar. Et ita vidi obŝuari in hac curia ꝑlamēti. Ad idē mulier ēt ꝑ d̄bito ciuili nõ dȝ icarcerari ne circa castitatē iniurieṫ. vt i auṫ. sȝ nemo iure. C. de custo. reo. Etiā si nõ hēat bōa i q̄b⁹ fieri possit executio ꝯ eā. Et fuit dclaratũ die. vij. mēsis februarij. M. ccccl x in manib⁹ io. botuti. i cā katherine de masso ex vna ꝑte ioh. f̄ris de scalis ex altera: hoc fuit tũc limitatũ i muliere honesta ꝑ. l. j. C. d of. diuer. iudi. secus in meretricib⁹ nā vilitas vite earũ nõ meruit laqueis legum innodari. l. que adulterium. C. de adulterijs.

¶ Questio. cclvi.

De ꝯsuetudīe ꝙ ꝑximior agnat⁹ possit rē alt̄i vēditā īfra certũ tꝑs ꝑ eodē ꝑcio hr̄e ꝛ qñ illō tꝑs icipiat currere.

Queriṫ de ꝯsuetudīe i patria [f] briāsonij [f] ꝙ ꝑximior agnatus vl' cognat⁹ ꝑt rē alteriv vēditā. j. x. dies iter ꝑñtes vl' infra āñi ꝛ diē iter abñtes ꝑ eodē ꝑcio [g] hr̄e vtꝝ valeat talis ꝯsuetudo [g] vid dy. i. l. dudũ. C. d ꝯhē. ep. ꝛ vē. q̄ refert ia. d ra. talē. q. mouisse i. l. ꝯ maiores. C. d i of. test. ꝛ old. i. l. fi. C. i q̄b⁹ cau. in ite. rest. ñ ē ne. Aliq̄s vēdit vnā rē ticio ꝯsuetudo ē ꝙ ꝑximior eā hr̄e possit ꝑ eodē ꝑcio ifra certũ tꝑs. ēptor dicit se nõ teneri tradere ꝑxiori ꝛ mouet ꝑpṫ ea litigiũ iter ꝑximiorē ꝛ ēptorē q̄d litigiũ durat ꝑ āñũ ferṫ sñia ꝑ ēp. Nũc q̄riṫ a q̄ tꝑe icipiat currere ān⁹ si a tꝑe vēdicatiōis facte vl' a tꝑe litigij finiti. ia. dicit ꝙ a tꝑe finiti litigij ꝛ alle. tex. i l. ꝙdiu. C. q̄ admit. ad bo. pos. ꝑñt ꝛ nihil pl⁹ dicit. ¶ Sȝ iuxta ꝑmissa q̄ro vēditor i vēditiōe adiecit in fine ꝙ eo cāu quo ipē ifra. xviij. mēses restitueret ꝑ̄ciũ ꝙ vēditō hreṫ ꝑ ñ fcā vtrũ tale pactũ excuset ꝑximiorē agnatũ la lapsu. āni d

e ¶ Sit pregnās. Et iā nõ ꝑgnans mulier inuita ad iudiciũ trahēda ꝑsonal'r nõ est q̄ncũq̄ cā in iure nõ exꝑssa. c. ij. de iudi. li. vj. et ibi d. io. an.

f ¶ In patria briāsonij idē in ꝑlcardia vbi vi get talis cōsuetudo. vt dicit d. odo. in. . dudum hic alleg.

¶ Eadem etiā ē cōsuetudo in regionib⁹ germanie ꝙplu ribus.

g ¶ Ualeat talis cōsuetudo. vide oino. d. bal. in ꝑal. l. dudũ i ℣. sȝ q̄ro. vbi. d ꝙ hmōi cōsuetudo nõ vȝ q: reprobat rōne turpitudinis vel intolerabil' iniq̄tatis.

quo loquitur dicta ꝯsuetudo vr ꝙ sic vt.l.ꝙdiu.ꝰ.alle gata. Et ita vr tenere ia.i loco palle.. In ꝯtrariū facit ⁊ vr tex.expssus i.l.ij.§.biduū.ff. qñ appellandū sit sic inducēdo appellatio nedū tēdit ad suspensionē snie.sȝ etiā rescisionē.l.j.C.de postu.l.furti.§.j.ff.de his q not.infamia ⁊ i.l.tale.§.q ꝓuocauit.ff. ꝺ pac. Sȝ sic ē ꝙ si snīa diffinitiua pferat sub ꝯditiōe dȝ appellari statiȝ īfra biduū a tpe snie ⁊ nō expectari ꝯditiōis euētus imo si expectet snia trāsit i rē iudi catā nec valet appellatio. Idē dicam9 i casu isto nā cū talis ꝯsuetudo sit rescisoria ꝯctus ꝙ ānus statiȝ currat a tpe ꝯctus pfecti ne suspēdat ppt pactum adiectū qꝛ si in actu ꝯditionali tps statim currat vt ꝺ.§.biduū multomagis statim dȝ currere.i actu pu re ⁊pfecte celebrato ar.aut.multomagis .C.de epi sco.⁊ cle.nō obstat.l.ꝙdiu all'.qꝛ ibi appebat ꝺ dili gētia petētis possessionē bonoꝝ ideo nimirū si tps bonoꝝ possessiōis agnoscēde ibi ñ currat donec cer tū sit ꝙ tabule sint valide vl' ne. In casu ꝯo nr̄o iste ꝓximioꝛ nullā diligētiā fecit infra annū sicut facere debuit statim ꝓtestādo de iure talis ꝯsuetudinis.l. si fundū.C.de rei vē.ideo nimirū si cōtra euȝ currāt lapsus anni.l.fi.in fi.C.de anna.exceptio. Sȝ an illō tps currat minori.xxv.ānis do.oldra.in.l.fi.C. in qbus causis i integ.resti.nō est necessaria. q mo uet etiā istā.q.dicit ꝙ sic. Sȝ restituit alle.c.ꝯstitu tus.extra de i integ.rest.de hoc etiā tetigi.s.q.xxxj Sȝ nōne iste mioꝛ tenet restituere expen. illi a quo ipe rē petiit. Dic ꝙ sic.vt.ff.de i integ.resti.minoꝝ l.intra vtile.§.j. Sȝ nōne in casu ꝓposito ille a q res vēdicat tenet restituere fruct9.dic ꝙ nō ꝺm old. vbi.s.qꝛ hic agit cōditiōe ex lege vigore talis cōsue tudis que est stricti iuris ⁊ insti.de act.§. actionū.⁊ qñ agit actiōe stricti iuris ad rē q nūꝙ fuit i bonis petētis ibi nō veniūt fruct9nisi a tpe litis cōtest.ff. de vsu.l.videam9.§.si actiōe ꝺm oldr. in.l.fi. C.in q bus causis i integ.resti.nō est necessaria. Quero iuxta hāc materiā an istud ius cōpetens ꝓximiori agnato possit alteri cedi. vide q plene dicit ang.de are.i.l.vsufr.circa prin.ff.de noui ope.nūcia. Et an ipse agnatus teneat restituere impensas factas i remedio tpe vide plene eūdē ange.de are.i.d.l.j.§ nunc videmus.Sed an dicta cōsuetudo habeat lo cū cū res extraneo tradit insolutū ⁊ nō vēditur spe cu.in ti.de emp.⁊ vendi.in.§.nunc dicendū.in ver.sȝ [a] pone statutū est in aliquo loco.tenet ꝙ non [a].

Questio.cclviij.

Ecclesia collegiata qualiter cognoscatur ⁊quid de prioratu conuentuali ⁊c.

Ecclesia collegiata cognoscitur per si gna de qb9 not.in.c.dilecta extra ꝺ ex cess.pla.⁊ dicit pau.ꝙ signa sunt cōe si gillū i.c.significauit extra ꝺ ap. Cōe re fectoriū ⁊ cōe dormitoriū.de q inno.in c.postulāti ꝺ iure patro.⁊ no.i.c.a no bis eo.ti. Nō tñ requirunt oia pdicta signa isimul vt dicit frā.de zabarelis in.d.c.dilecta.⁊.c.⁊ hi q de etate ⁊ qlitate ordi.in cle.⁊ tres faciūt eccliaȝ colle [b] giatā [b] ⁊ ꝓratū ꝯuētualē vt no.per gl.⁊ doc.i pal.c.a nobis.⁊ ponit glo.in cle.ij.ꝺ pscri.Lȝ ꝺm paul.duo sufficiūt vt in.c.j.de elec.ita dicit frā.ꝺ zaba.i.c. cām ꝺ elec.i cl. In collegio tñ inter sco lares faciēdo requirunt saltē tres.l.ne racius.ff.de ꝯbo.signi.

Questio.cclix.

De officio procuratoris fisci.

Si in ciuitate in qua quis est ꝯsul neget ꝙ sit ꝯsul.an req ratur pbatio. Dic ꝙ nō vt [c] tȝ bar.i.l.j.[c] C.q ⁊ aduer sus quos. Qō facit ad multa psertim vtrū do.pcuratoꝛ fiscalis hui9 curie p lamēti vel alterius curie inferioris de beat pbare se eē talē:⁊si nō pbauerit i pcessu an pcessus sit null9.⁊ certe non p no.p.bar.vbi.s.⁊ ita seruat ꝺ stilo di cte curie plamēti. Idē dicerem de offi [d] ciali vel iudice [d]. Itē de magistris [e] curiarū [e] q in stationib9 [f] sunt prepo [f] siti. Circa pmissa qro vtrū apō fi scū sit iurisditio. Dic ꝺm bal.ꝙ fisc9 est duplex.s.vniuersalis⁊ pticularis vt fisci papieñ.tñ apud nullū fiscū est iurisdi [g] tio. Qꝛ fiscus est [g] idē ꝙ custos sacri sta lege aiatus ⁊ armat9 ⁊ sacrista seu repositoriū publici thesauri hȝ priuile gia ⁊ pprios iudices ⁊ vice publice per sone fungit ⁊ ei donari ⁊ legari pōt.et hȝ pcuratorē q agit ⁊ ꝯuenit noīe fisci Et ē sacc9 sine cōscientia q ibursat oia male acquisita.ff.de calū.l.in heredeȝ. ⁊.ff.de inoffi.testa.l.pap.§. meminisse. Proprie tñ fiscus nō est nisi imperii ⁊ pape.l.j.C.de bonis vacā.li.x.ff.ad mu nicipales.l.simile ita dicit bal.i feudis in ti.de pace iura.fir.c.j.§.ad hoc ⁊c.

Questio.cclx.

An cura data pdigo expiret ipo iu re vel requirat declaratio iudicis ⁊c.

Curatoꝛ dat9 est alicui pro digo q pdigus eē definit et recepit bonos mores vtrum ipso iure expiret cu ra.tex.ē ꝙ sic.i.l.j.circa p. ff. de cura.furiosi.⁊ ita tȝ expsse pe'.de bella ptica ⁊ ibi reputat casum singu larē. Qō intellige si p biēniū vel trien niū steterit discret9.ar.in aut.de mona chis.§.illō col.j.bar.ꝯo in.l.is cui.ff.ꝺ ꝯb.ob.voluit dicere ꝙ reqrat declara tio iudicis p rōnem quā sibi assignat. Quid dicēdū credere ꝙ si reputat9 fue rit sanoꝝ moꝝ p biēniū vel trienniū ꝙ hoc sufficiat ar.l.barbari9 philipp9.ff. offi.pto.⁊.l.j.C.de testa.⁊.l.ij.C.ꝺ sen.

[a] Quod nō no ta q differē tias quo ad hāc.q.int vē dere ⁊ dare insolutum.

[b] Et tres faciūt eccle siā collegia tā.imo duo faciūt colle giū eccliasti cū et sic etiā ꝯuētū.sȝ ad collegiū fa ciēdū int se culares req runt saltem tres.d.car.i c.ij.xiiij.q.ꝺ rescript.cle. In vno solo tñ retinetur collegiū .d.i no.i.c. pñte de iur.patr. l.sicut in de curionibus cū gl.⁊ bar. ff.qō cuius ꝙ vni.

[c] Bar.i l.j.i.ꝯ. circa pmaȝ ptem Et loquit formalr i de curiōe. q et ꝯsiliari9ciui tatis dȝ.C.ꝺ decu . i glo. rubrice.li.x.

[d] Vel iu dice. Istud voluit i ter mis.d. bal.i pd.l.j.C.q ⁊ aduer. quos ꝯ.iij.oppo.

[e] Curiaꝝ et mercato rū.vt p do. bal.vbi.s.in ꝯ.idē si qs.

[f] Statiōi b9.ꝺ statōi bus sit men tio ⁊ qd sit statio no .C. ꝺcōpēsa.i.l.

j.z ubi glo.in §.statio. ℥ ¶ Fiscꝰ ē fiscꝰ ꝓprie dꝛ sac⸗ cus i quo reponūt bõa publicata z ꝯfiscata.q̄ post marsupiū.i.bursam nõ sufficiēs ꝯcludere publicata cõstitutꝰ fuit paritercꝫ eo minus.deinde sufficienti effecto ad domū deuētū ē.q̄ z erariū fisci vocat gl.i §.fiscalis.l.in ꝓuincijs.C.de nūerarijs.li.xij.Et lʒ fi scus nõ hēat iurisditionē ei.tñ vt pꝛie reuerentia exhibēda ē l.hi q.ff.de postu.Quo fit vt agēs ꝯ fiscū teneat veniā impe⸗ trare.l.bene azenõe post me ibi ex no stra iussione C.d q̄dri.ꝓ⸗ scrip. z inter.om.iu.z.c.cõsultatiõibꝰ extra d iure patro.Si ꝟo añ tale tp̄s discepta ret z reuocaret i dubiū tūc fortasse eēt a necessaria iudicis declaratio [a] z ita posset saluari opi.bar.Uide tñ.ponit gl.z post eā bar.in.l.j.C.q̄ z aduersus quos in integ.rest.postulat.vbi dicere voluit ꝙ si q̄s ꝓdigus eligat in cõsules ꝙ ex hoc nõ dꝛ recepisse sanos mores immo requirit ꝓbatio.qð intelligeres verū nisi tp̄e maiori vtpote biēnio vel triēnio talis eē appereret z reputaretur vt iuribꝰ allegatis.z ꝑ hoc bñ facit.l. cū his.C.de curatore furiosi zc.

¶ Questio.cclxi.

¶ Inuētariū de bonis p̄sbyteri dfun cti vbi est institutꝰ heres laicus qui fa cere debeat an iudex ecclesiasticus vel secularis.

Capellano moriēte relicto herede hoīe laico vtrū in uētariū fieri debeat ꝑ cu⸗ riā eccl'iasticā vel secularē. dic ꝙ ꝑ curiā secularē qꝛ mutatiõe ꝑso ne bona q̄ erāt affecta ꝓuilegio clerica⸗ li desierūt eē eccl'iastica z cõditionē he⸗ redū sequūtur.Casus ē singl'aris in.l. [b] paulus [b] rñdit ꝑ ꝓcuratorē.in.§.j. ff.de acq.he.facit.l.iij.C.de epis.z cle.z melius in.l.fiscus.ff.de iure fisci istud voluit dicere spe.in ti.de cle.cõiuga.§. j.ꝟ.ad hmõi āt arti.zc.ibi dñ dicit al's non tenet eccl'iasticꝰ qꝛ mutata ꝑsona mutat statꝰ rei zc.Istud vꝫ tenere cy. [c] z bar. [c] in.d.l.paulꝰ.z ita fuit dudū iudicatū in dicta curia ꝑlamēti ꝑ pe. meyrodi herede.d.stephani croseti p̄s⸗ byteri de turre pini.z ꝑ ista pte bñ fa⸗ cit qꝛ hereditas anq̄ fuerit adita rep⸗ sentat dfunctū z postq̄ fuerit adita re presentat ꝑsonā heredis.l.j.§.sceuola ff.si.q̄s testõ.li.eē.iussus fuerit.z i.l.he reditas in multis.ff.d acq.rer ñ.dñio z l.cep[illegible].ff.de vsucap.istud ēt ꝓbat ꝑ.l. j.ff.de tutoribꝰ z cur.da.ab his.iūctis ibi no.ꝑ bar.dñ ibi dicit ꝙ clericoꝛ ipu beri succedēti laico dꝫ dari curator ꝑ curiā eccl'iasticā z tñ curator dat p̄nci⸗ paliter rebꝰ scdo ꝑsonis.z ita pꝫ ꝙ mo riēte testatore bõa eiꝰ z hereditas se⸗ quāt ꝯditionē ꝑsone heredis z ꝑ hoc etiā facit quod dixi.j.q.cclxxxij.et de no videas.

a ¶ Judicis declaratio.istud ꝓcedit vbi est manifestū ipm ꝓdigū ad sanos mores reuersuz.qꝛ tūc ipso iu re desinit eē sub cura.nā manifestum seu notoriū eq̄parat sen tētie q̄tum ad effectū d claratiuū.i. q̄tū ad dcla rādū.d.bal. i.l.j.ꝟ.q̄daꝫ dicūt.C.de cura.furio.z ita tenet.d. pau.d.ca.ff. de ꝟb.ob.l. is cui bonis in.iij.co l.in ꝟ.vnū tñ iū ctoꝝ.ꝓcedē. z ibi.d.bar. post ia.de are.i.ꝟ.q̄ro aliquis.z.d. alex.d ymo. i.iiij.colū.in ꝟ.inq̄tū ēt quem omni

b ¶ In.l.paulus.alias incipit per procuratorem

c ¶ Et bar.in p̄dicta.l.pau.i.ꝟ.i.ij.ꝓtevbi notādo dicit.ꝙ mutatiõe ꝑsone mutat ꝓuilegiū.Et ex hꝰ ar guit.ꝙ si respu.vl' eccl'iastica trāsit ad ꝓuatū ꝑdit ꝓ uilegiū z efficit vsucapibil'.z hꝰ facit ad dcisionē ꝓpo site q̄onis.z hac.q.etiam tetigi q.cccccl.xij.

Questio.cclxii.

¶ Cõsuetudo loci ꝯctus vel iudicij.in quo bõa sunt situata an dbeat attēdi.

Consuetudo [d] seu stilꝰ nota rioꝝ ē i hac patria dalph. ꝙ instr̄a recipiunt sine idi tione z valēt talia instr̄a z sunt ꝓbatoria iuxta qð q̄⸗ ro q̄daꝫ d comitatu gebenēsi testm̄ su um cõdidit in loco de romanis cuius hereditas situata ē i sabaudia z here des eiusdē de comitatu gebenēsi nota riꝰ domiciliariꝰ dal.recepit instr̄m nec inditiõeꝫ adiecit vtrū instr̄m sit validū z ꝓbatoriū.Sup hꝰ sūt gl.ꝯrie p̄sertiꝫ in.l.j.C.de emāci.libe.z in.l.si fundus d ff.de euic.sup q̄ q̄one dicit cy. [e] in.l. j.i.ij.q.C.si lõga ꝯsuetudo vbi distin guit aut ē ꝯsuetudo.q̄ ꝑtinet ad litis ordiatiõeꝫ q̄ ꝟ sat circa ꝓcessuꝫ z ꝓces sus ordinē.Tūc ꝯsuetudo loci iudicij ꝟuat.z dꝫ attēdi.l.testiū in fi.ff.d testi. Aut ē talis ꝯsuetudo q̄ tendit ad litis decisionē.tūc ꝟuat ꝯsuetudo loci ꝯctꝰ vt.l.j.ff.de vsuris.z.l.si fundꝰ.ff.d euic. idē dicit in.d.l.j.C.de emāci.libe.cy.ēt idē dicit in.l.j.C.d sum.tri.z fide cat.i q.q̄ incipit vidimꝰ q̄liter statuta ligēt forēses zc.ia.de are.sup scdo mēbro di stin.p̄dic.dicit sic ꝓut ibi refert cy.aut ex ꝯctu celebrato nascit ius tūc inspi⸗ cit locus i quo ꝯctꝰ ē celebratꝰ.Rõ ē qꝛ ex ꝯctu iā ē q̄situ ius alteri.vt.l.si fun dus.z.l.j.§.alle.Aut nascit ius ex deli cto tūc ēt locus delicti dꝫ spectari.Et cū talis stilꝰ ac ꝯsuetudo de nõ ponen do iditiõeꝫ tēdāt ad litis decisionē ex quo testõ ius fuit q̄situꝫ heredi institu to ꝯsiderato maxie casu sicut euenit vt l.cū heredes in p̄n.ff.de acq.her.iūcta gl.l.itē vidēdū.§.fi.ff.d pe.her.z.l.j.ff. d bo.pos.Locꝰ z ꝓpria in qbꝰ tale testm̄ fuit ꝯditū dñt attēdi z ꝯsuetudo ac sti lus i iudicādo obꝟuari.vt pꝫ ꝑ p̄dicta. facit bñ ad p̄missa qð ponit bar.in.l.j. C.de emāci.lib.z in.l.si priꝰ.ff.de aqua plu.ar.Si em̄ instr̄m ab aliquo nota. ꝯstituto autoritate alicuꝰ vniuersita tis ꝟtute sui statuti cõfectū fidē faciat vbicꝫ extra territoriū talis vniuersita tis sicut dicit lʒ bar.i.l.j.z i.l.cūctos

adde.d.pau de ca.in p̄d. l.paulꝰ.i.§. idē rñ.q casum illꝰ.§. post.d.old. notādū esse dicit.ꝑ renū ciātibꝰ here ditati p̄nē vl' m̄rne cuꝫ iuramēto q eo ñ obstā. frē ad ques hereditas ꝑ uenit ab ite stato dcedē te p̄nt ipam hereditates pete.qꝛ mu tatiõe ꝑso ne hr̄ditas ipa desijt eē p̄rnaꝫ facta est fraterna Et dicit hāc determina⸗ tiõeꝫ ꝓbari ꝑ.l.qui tīcꝫ test.in p̄nci. ff.de his q. vt indign.

d ¶ Cõsue tudo de ma teria hic ta cta scꝫ q̄lis ꝯsuetudo at tētat i deri sorijs iudicij viꝺ istū ꝯs. cc.xviij.ici.in dubitat.i fi.

e ¶ Dicit cynꝰ viꝺ oi⸗ no d.bal.i.l. cūctos po⸗ pulos in.v. col.ꝟ.v.q̄ro qd de ꝯ.C. sum.tri.z fi de catho.vi de ēt d.bar. in.d.l.si fun

dus τ alios doctores. q̄ lex clarissima ē ī ad hāc materiā. itē ēt ī testa. ē obſuāda cōsuetudo loci. vt dicit bar.in.l.j.§. fi.ff.de ven. inspi.τ vide q. quā pōit d.pe.ferra.i forma li.q̄n petit hereditas ab itesta.i gl.vallatū legitio n̄nero vbi dicit φ testm̄ factū3 venetijs ab aliquo bononien̄.vbi suficiūt q̄ttuor testes valet ēt bononie ēt vbiq3 idez dicit in 3ctib⁹ inspici d̄bere locum vbi ſſit 3ct⁹ et hāc docet eē cōez opi. docto.

a ❡Sed ō ducitur an testamētū3 voluit allegare d.bar. in pal.l.cunctos in.xj. col.in versi. vij. q̄ro ibi ad idē φ testamentū3.

b ❡Hec clausula videlicet peto iusticiā ministrari sup premissis et quodlibet p̄missoꝝ operatur sniam fieri posse ex libello in

pp̄los all'.in.q.q̄ icipit q̄ro circa statuta p̄missa τc. Multomagis fidē vbiq3 debent facere instrumenta ab aliquo notario dalphina.ſm stilum τ consuetudinem patrie in qua residet cōfecta et hoc maxime pp̄ter vtilitatem testātium seu cōtrahētium ne eoꝝ contractus vel instrumēta sub tali colore ad nihilum deducantur. Istam rationez ponit tex.in auk. de tabellio.§.si vero preter hoc ibi. Ipsis tamen documentis pp̄ter vtilitatē cōtrahētiū nō īfirmādas τc.coll'.v.τ facit q̄d ponit cy.in l.cum per liberū.C.per quas psonas nobis acquiritur in.q.fi. de pcuratorio parisius facto τc. Et φ no.p glo. in dicta auk.vt p̄ponatur nomē imperatoris in prin.glo.posite sup verbo mox.τc.coll'.v.vbi dicit consuetudinez in talibus attendi. Et istud magis clare dicit glo.in.c.cū dilectus super verbo approbata.extra de fide instrumēto.vbi dicit gl.φ 3suetudo facit instrumentū auctēticū τ validū vbi al's non esset. Et est rō q2 in solēnitate act⁹ de quo agiꝶ 3suetudo regiōis inspicitur istā regulā dat bar.p.l.j.in fi.ff.de ventre inspi. quā ponit i.l.cūctos pp̄los. C.de sum.tri.τ fide catholica.vbi ip̄az ponit ī fine q̄stiōis q̄ incipit. S3 dedu a ciꝶ an testm̄ τc. Et ita vidi pluries in hac curia plamēti determinari per dn̄os meos in cōtrario iudicio.

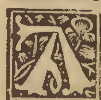
❡Questio.cclxiij

❡De clausula et al's sibi debitam iusticiam ministrarij.

In fine libelloꝝ τ supplicationum cōiter apponitur hec b clausula b τ al's sibi debitam iusticiā mistrari ex qua talis sequiꝶ effect⁹ φ l3 talis libellus pp̄ter ei⁹ q̄nalitatē admitti nō d̄beret iuxta no.p gl.i.l.fin.C.de anna.exceptione.actū vt res poti⁹ valeat q̄ pereat iuxta.l.quotiēs.ff.de v̄bo.obliga.proferetꝶ sententia q̄ erit valida τ fiet condēnatio ī minorē partē q̄fieri poterit ita dicit inno.in.c.cū dilectus.extra de ordi.cogni.idem etiā t3 specu.in ti.de cōceptiōe libelloꝝ.§.iā nūc videndum in v̄.tale instrm̄.τ ita sepissime vidi in hac curia parlamenti fieri obseruari etiam in 3dictorio iudicio. Idē etia3 dicerē vbi libell⁹ al's inepte 3cluderet p ea q̄ dicit ino.i.c.examiata d iudicijs pro quo facit.c.dilecti filij de iudicijs.

❡Questio.cclxiiij.

❡An censu legato videaꝶ legatū dominum directum rei super qua talis census debetur.

An legēdo vel dādo censu3 quem q̄s percipit sup aliq̄ domo vel aliq̄ re censeatur legare vel donare directum dn̄iu3 talis dom⁹ sup q̄ cēsus pcipiꝶ. Pro cuius quesiti responsione est p̄sciendū φ cēsus q̄m̄ p aliqua re debeꝶ et dominū directum talis rei se hn̄t vt p̄ncipale et accessoriū Nā dn̄iu3 directū ē p̄ncipale τ canō ē accessoriū q2 ad cā3 dn̄ij directi fit 3p̄staꝶ.l.ij.C.de iure emphi. hoc sic p̄supposito q2 nō ē icōueniēs vnū habere dn̄iū directū alicuius rei et aliū sup tali re pcipe censu3 l.fi.§.fi.ff.de 3hē.emp.vē nec p̄ricipale seqꝶ sitū accessoriū nec sibi cadit in situ.de re.diui.§.si tn̄.τ.§.litteras l3 bn̄.3.l.si vt certo.§.vsq3 ad eo.ff.cōm. τ.C.de istitoria.l.q̄cūq3.§.pe.τ.l.eos. C.de vsu.τ quod habeꝶ p gl.dy.τ io. an.in.c.accessoriū de re.iur.lib.vj.ideo sequitur φ legato censu non venit nec censetur esse legatum directu3 dn̄ium τ de hoc videtur.tex.in.d.l.fi.§.fi.ff.de cōtrahē.emp.et ven.τ.p.hoc bn̄ facit. l.summa cum ratione.§.emptor.ff.de peculio.vbi seruo concesso qui est p̄ncipalis non censetur peculiū cōcessum quod se h3 vt accessoriū. Multo ergo minus vbi concessum esset peculium nō cēsetur seruus cōsensus vt iuribus allegatis. Sic etiā i pp̄osito est dicendū Preterea cēsus et dn̄iū directū se habent vt diuersa separata vt apparet ex iādictis ergo vno legato vel cōcesso aliud non censetur legatū vel cōcessū cū de vno ad aliō nō fiat illatio.l.si.aū ff.de excep.l.si marit⁹.C.de dona. iter vi.τ vxo.τ.l.duobus.ff.de testa.tutela.

❡Et hec faciūt 3tra creditores q̄ faciunt pignorari debitores suos in cā3 iudicati de eoꝝ censib⁹ q̄n seruientes dalp.q̄ faciūt pignoratiōes capiūt de pignore cēsus nō exprimēdo cepisse d̄ pignore cēsū cū directo dn̄io. Quia si hoc nō dicaꝶ nō censeꝶ dn̄ium directū captū fuisse d pignore cū sint res diuerse τ separate p supra allegata tn̄ q̄cq̄d sit de iure hec curia parlamēti nuat cōtrariū q2 cē sib⁹ captis de pignore mādaꝶ creditorib⁹ φ recognoscanꝶ.τ fiūt recognitiōes de cēsu cū directo dn̄io l3 in pignoratiōe nō fuerit fctā mētio de directo dn̄io rex q̄b⁹ d̄beꝶ dicti cēsus τ ita seruat stil⁹ dicte curie q̄ p lege d3 c seruari c.l.si q̄n in fi.C.de iniur. Et super ista materia vide hostien.i sum

exempto si cōstet d̄ itētiōe libellātis et actio cōpetat lic3 iepte pponaꝶ vt p.do. panor.in.c. cū dilectus i.xvij. colū. in v̄si.ex predictis īfero ad illud extra de ordi. cog.vid quo ad predictā clausulā do. alexā.j.pte consi.cxxi.ij. col. v̄si.alio fūdamēto τ v.col. versi. non obstat. ❡Idē vult alexan.cōsi. xxxiij.circa fi.in.iij.volumine.

c ❡Stilus d3 p lege seruari d hoc supra in preludio. stil⁹ q̄d sit τ q̄d modis sumitur ī iure.d.barz in.l.i.in.v̄si. q̄rit hec gl. C.de sacro. san.ecclesie.

ma in ti. de iure emphi. §. fin. ver. quid ergo ⁊ spe. eo. ti. ver. lxxxvj. ⁊ bar. in. l. si domus. §. fina. ff. de lega. j.

Questio. cclxv.

An comitatus valētinēsis ⁊ diēsis dicatur de dalphinatu.

In comitatus valentiñ. ⁊ diensis acquisiti ꝑ dñm nr̄m dalphi. ab āno dñi. M. ccccxv. citra ex dispositiōe testamentaria dñi ludouici d̄ pictauia quōdam comitis dictoꝝ comitatuū et adiūcti huic patrie dalphi. dicātur ⁊ censeant de dalphi. ad hoc vt debeāt ibidē degētes vti ⁊ gaudere libertatib⁹ pñtis patrie dalphi. Credo ꝙ sic. q̄ tale augmentū censeri dꝫ esse idē sicut ip̄e dalphinat⁹ cui accedit. l. predijs. §. qui domū ⁊. l. vxoreꝫ. §. legauerat. ff. de le. ij. ⁊. l. quod in rem. §. j. ff. de leg. j. Nā eo ipso ꝙ dicti comitatus estimati fuerunt adiuncti dalphinatu. ipsi de dalphinatu fuerūt effecti[a] sicut ꝓbant dicta iura. ⁊ hoc tenere videtur expresse bal. in. c. j. §. p̄terea ducatus. in. q. q̄ incipit sed q̄d si marchionibus circa finē. de prohi. feu. aliena. per fede. ⁊ al. leg. l. inter socerū. §. cū inter. ff. de pac. dotalibus. Et facit etiā q̄ res vnita sapit naturam et conditionem eiusdem rei cui vnitur glo. in. c. j. ne se. vacan. in glo. iij. ⁊ facit. l. Idē si fundum. §. sed si insulam. ff. de vsufr. item etiam facit q̄ priuilegium cōcessum ciuitati trahitur ad villam que est addita postea illi ciuitati no. barth. in. l. presula. ff. de acq. re. do. Ita etiā videt̄ in casu simili tenere guil. de cuneo in. l. si cōuenerit. ff. de pign. actiōe. Ubi dicit ꝙ si rex occupet aliquam villam ꝙ illa debet regi legibus occupantis sicut dicimus in eo quod accrescit per alluuionē ꝙ efficitur eiusdem iuris cuius erat p̄dium cui adijcitur pro hoc. ff. de administratio. tuto. l. quos. §. fin. Et ita seruatur in degentibus in dictis comitatibus valeñ. ⁊ dieñ. tam respectu libertatum q̄ aliorum honorum ⁊ onerum presentis patrie dalphi. De hac materia ēt tetigi. j. q. ccccxxxix. ⁊ ibi vide plenius

Questio. cclxvi.

An decima solui d̄beat de possessionib⁹ dñi nostri dalphini.

Prestatiōe decime null⁹ eximit̄ in. c. a nobis. extra de decimis i antiqs. Ideo dicta curia parlamenti de anno dñi. M. cccclix. appūctauit ꝙ nobilis guilliermus vasqui castellanus grane soluat decimas priori dicti loci pro possessionibus quas tenet ip̄e castellanus in dicto loco nomine dalphina. quas ipse castellanus soluere recusabat. Sꝫ an exactio decimarū habeat causaꝫ cōtinuam dic ꝙ sic. Quia quotidie possunt et debent exigi et non solum prediales sed etiam personales ita dicit Inno. in. c. de quarta de decimis. De seruitutibus habentibus causam cōtinuam vel discontinuaꝫ tetigi. j. q. cccclxxiij. De materia decimarum in foro conscientie vide aliqnas questiōes singulares per dominum martinum de laude i tractatu de cōsciētijs. Sed quero q̄ bona tribuat b solutio decimarum[b]. dic ẜm io. an. in. c. i. de deci. in. vi. Primum bonū sanitatem corporis. Secundum vbertatem fructuum. Tertium remissionem peccatoruꝫ. Quartum dona celestia Ex quo infert ꝙ licet conductor non teneatur ad solutionem pensionis propter sterilitatem. c. propter sterelitatem de loca. tenebit̄ si nō soluit decimā ẜm geminianus in dicto. c. i. de decimis. li. vi. ideo sint cauti⁹ domini aduocati opponere contra tales ꝙ ipsi non soluerunt decimas. De materia decimarū etiam tetigi. j. q. cclxxxiij.

Questio. cclxvij.

An donatio p̄mo filio nascituro ex tali matrimonio facta valeat.

Pactum factuꝫ est in cōtractu matrimonij ꝙ primus filius masculus nascitur⁹ succedat in tali domo forti seu castro vel ipsuꝫ habeat precipuum stipulatione ꝑ sponsum patrem futurū vel notarium noīe ipsius interposita an ex tali pacto sic stipulatione vallato queratur filio primo nato ius. Credo ꝙ c sic. vt videtur tex expressus i. l. diui. §. pactis[c]. C. d de natur. liberis. ⁊ in. l. si inter[d]. ff. de pac. dota. Hoc etiam rōne probatur. q̄ per pactum vallatum stipulatione potest acquiriri filio nō nato. l. si quis operas. ff. de ope. libertoruꝫ. l. paulus. §. paulus respondit. ff. de bonis libertorum. ⁊ dicta. l. diui. §. pactis. l. non aliter. ff. de adop. l. gayus. ff. de vsur. l. si pupillus. ff. rem pupil. sal. fo. Nec obsta. l. vsufruct⁹ ff. de stipu. seruo. quia loquitur de valore substantie stipulationis que non potest esse in pendenti an valeat vel non valeat. Sed bene potest esse in pendenti cui acquiratur ipsa stipulatio ⁊ deductum in ea vt in casu isto. Non enim fuit valor ⁊ substantia stipulationis in pendenti quia interposita per notarium qui fuit stipulatus ideo fuit valida per. l. non aliter. ⁊. l. gayus. s̄. allegatis. Idem dicerem in ecclesia nondum edificata quod eidem solui debeat ita not. bartho. in. l. seruos ad custodiam. ff. de ali. et ciba. lega. Nec obstat. c. ad audientiam. lo. ij. extra de ecccle. edifi. quia licꝫ ecclesie que nondum est vel capi. ꝓuilegiū nō possit cōcedi vt statiꝫ

a Effecti. Quia coniūctū alteri assumit naturā ei⁹ cui adiungitur l. f. ff. de vino triti. et oleo lega. ⁊ ff. pro socio sed si adijciatur. et facit ꝙ religiosa sunt que religiosis adherēt. ff. d̄ rei vēdi. l. q̄ religiosis

b Cuivnitur tu vide de hoc istuꝫ ꝯsi. cxxxiiij. inci. circa ꝓcessum diffiniēdū p̄mo p̄euidētiali n. j. ꝯsi. ⁊ ꝑ euidētia. ibi sꝫ ip̄a ecclīa que vnitur.

c Que bona tribuat solutio decimaꝝ. adde. xvj. q. j. c. decime q̄ autē mala prouenīūt ex subtractiōe decimarum vide. d. gof. in summa de d̄cimis. §. in summa notandum est.

d §. pact. Ibi. et vna cuꝫ fratrib⁹ suis postea ex eisdeꝫ parētib⁹ forte ꝓgenitis iūcto ibi nec min⁹ pactorum emolumēta percipiant.

d l. si inter. parum

a ¶ Domini ilegiata.valet tñ cũ erit edificata vel cũ erit capitulũ sicut seruitus pot ꝯsti tui edificio et futuro et futura aqua nõ vt stati sit seruitus sed obligabit cõsti tuens ad eã cõstituendã cũ fuerit edificiũ.l.si seruitus.§.fi.de seruitu. vrba. predio.et no.gl.in.l.seruitus.§.fi.et i.c. ad audiẽtiã.§.alle.et bar.in.d.l.seruos. Sic in proposito valet stipulatio p notariũ interposita ad opus filij nascituri.Et ita al's cõsului dñi practicabã in cã dñi morgiarũ et dñi pipeti eius fratris ad causam terre morgiarũ.et obtinui sñiam in dicta curia parlamẽti pro dicto dño morgiaꝝ q̃.tũc.vocabat dñs de trib⁹ meuis. ¶ De hac materia vide que dixi.j.q.ccccv.

¶ Questio.cclxviij.

¶ De cõstitutõie p̃carij qd operetur

Vidã donauit bona sua titio casu quo moreret̃ sine liberis cõstituẽdo ex nũc put extũc et econtra se dicta bona donata possidere p̃cario noie dicti titij donatarij.moritur donator sine liberis an dñium dictoꝝ bonoꝝ donatorũ trãseat in eius heredẽ vl' donatariũ Fuit dictũ et cõclusum ꝙ in donatariũ qꝛ i pũcto mortis donatoris seu p momẽtũ añ dñiũ[a] cẽset esse in donatariũ trãslatũ causante dicta p̃carij cõstitutiõe ex verbis p̃dictis ex nũc et c.l.qõ meo in princi.ff.de acq. possef.l.q̃dam. ff.de rei ven. Iũctis his que habentur in.l.iiij.§.j.de cõdi.et demõstra.et in.c. ex parte de cle.nõ resi.Hoc ẽt pbat̃ i fictione leg is corne.l.legecornelia.ff.de testamẽ.vbi captus ab hostibus si ibi dẽ moriat̃ fingit̃ fuisse mortuus p momẽtũ ante captionẽ et valet ei⁹ testamẽtũ.l.in oib⁹ et ibi.gl.ff.de capti.et post. reuersis et in.l.si ab hostibus.ff.soluto ma.Licet in.§.fi.insti.q̃ testa.facere nõ possunt.dicat̃ p̃ma hora captiuitatis. Et p hoc facit quod dicit bartho.in.l. si filius.ff.de verbo.obli.vbi initiũ cõtractus initi sub cõditione inspicitur vt ibi. ¶ Et de hac materia cõstitutionis p̃carij vide q̃ dixi.s.q.cxij.Et.j.q. ccccixx.q.cccccxij.

Questio.cclxix

¶ Si denũcians debeat i expẽsis partis priuate cõdemnari.

Enũciator facta denunciatione speciali cõtra aliquẽ nominatim secuta absolutoria debet in expen.cõdẽnari.l.j.C.de sumptu. recu. li.x.et.l.j.de b decurio.eo.li.et tenet cy.i.l.sentim⁹[b] C.de excusa.tuto.et dicit̃ fieri nominatim si nomẽ vel cognomẽ alicuius subiũgat̃ vel alia demõstratio.l. nominatim ff.de cõditio.et demõstra.l. quotiens.§.si q̃s nomẽ.ff.de heredi.institu. Si vero fit generaliter cõtra oẽs q̃ culpabiles poterint reperiri nõ debet in expẽsis cõdẽnari nisi probationes ministret vel instiget fieri cõdẽnationem l.ob hec verba.in glo.super verbo notarij in fine.ff.de his q̃ notat̃ infamia. Et ita vidi in dicta curia parlamẽti fieri iudicari temporibus meis in cõtra dictorio iudicio indiuersis causis. ¶ De hac materia etiã scripsi in notabilib⁹ meis.§.nedũ folio.lxj.Et nõ dꝫ iudex pcedere nisi legitis idicijs vel in formationibus p̃cedẽtib⁹.l.ea q̃dẽ. C.de accu.l.itẽ apud labeonẽ.§.hereditatis.de iniurijs.et si faciat tenetur ad c expen.ßm cy.[c] in dicta.l. sentimus. Et hoc facit contra procuratores fiscales ꝙ ipsi debẽt in expẽsis partis ꝯdẽnari si aliquẽ ponãt in pcessu p crimine publico vel priuato nisi precedenti d bus informationibus.[d] Sed de stilo et cõsuetudine presentis curie parlamenti et aliaꝝ curiarũ pñtis patrie.dalphi.nõ ꝯsueuerũt tales pcuratores fisca.in expẽ.puatorũ partiũ ꝯdẽnari.c. ¶ Sed qd de thesaurario dalph.q̃ nomine dalphi.ad causaꝫ sue recepte q̃ñ ꝙ trahit aliquẽ in causã in curia parlamẽti et succũbit an debeat in expensis cõdẽnari.et videt̃ ꝙ sic de iure.p supra allegata.Ita etiã vidi obseruari d hoc anno currẽte dñi.M.ccccliꝩ.et die.viij. mensis marcij.in quadã causa in qua fuit cõdẽnatus iac.de denãto in expensis dicti thesaurarij agẽtis p quodam debito i quo tenebat̃ iohã.brunetti ad causam firme magnarũ gabellaruꝫ de romanis.Tũc fuit dictũ et cõclusum p dños meos parlamẽti et camere cõsilij cõputorũ dalphina.ꝙ in ceteris similibus causis idẽ seruetur p et contra dictũ thesaurariũ.Istõ idẽ scripsi manu mea in camera consilij in lib.in quo est scripta pragmatica sanctio.in fi. dicti libri.in quo etiã multa alia scripsi ad perpetuã rei memoriã de his que in dicta curia parlamẽti fiunt et determinãtur.Sed an denũcians teneat̃ se inscribere ad penã talionis.vide bar.in.l.diuus.ff.de custo.reorum.

¶ Questio.cclxx

a ¶ Dominium puta vtile.vt per dñm bal.in rubri.C.d iure emphite. i pn.et ibidẽ in.l.j. col.j.i ver.sed q̃ro qd si.C.quãdo licet ab ẽpti. disce. P̃carius eñ et si ficta dicat̃ traditio verã tñ et ppriaꝫ acq̃rit possef.ßꝫ.d. bar.in.l.ab emptione i vltia col.i.§. fi.ff.de pac. et in cõsilio. lxxxj.qõ incipit martinus fornicoonis de eugubio.Et istõ est veruꝫ ẽt si fiat a pcuratore vt p ipꝫ do. bar. in locis pre alleg.et do. bal.in pal. l.j.colũ.ij.in ver. denuo. q̃ro.C.q̃ñ lꝫ ab empti.disce.

b ¶ Sentimus voluit allegare.l.se ueriter.vbi do.cy.in.§. Item probatur.

c ¶ Scdm cy. in.d.l.se ueriter iuxta plegẽ istã p batur et ibi do.bal. qui dicit ꝙ si iudex dolo.vl' lata culpa aliquẽ inq̃siuit ptẽt crialit̃ accusari et puniri et h̃ mẽti fore tenẽdum.

d ¶ Informationib⁹ vl' fama aut indicijs. qꝛ tunc nõ excusat̃ procurator fiscal. a pẽa p̃sum pte calũnie Secus his precedẽtib⁹ pp necessitatẽ sui officij vt in simili dꝫ de iudice inquirente.et scdm.d. cy.ff. de iudi.in.l.sancim⁹.in.xv. q.et ibi do. bal.i.xiij.q.

Inexpensis cõdemnari ... Clar. in pract. q.e 7 ... idem

¶ An dies t'mini ɔputeṫ i termio τc.

a Non dies[a] termini cōputeṫ in termino.ioh.de are. distinguit aut iudex dicit do tibi terminū triū dierū τ nō cōputaṫ qꝛ intelligiṫ de p̄ximis sequentibus.l.qui kalēdis ff.de verbo.obli.At dicit do tibi terminū hinc ad tres dies τ tūc debet cōputari.l.iij.§.denicꝫ.ff.de minori. Qꝛ tūc sit cōputatio de momēto ad momētū l.j.§.dies.ff.quando appellāduꝫ sit.ita b dicit bar.in.l.j.[b] ff.si quis cautionibus. Sed quicquid sit de iure de stilo dicte curie parlamenti τ cōi obseruātia τ similiter aliarū curiarū p̄ntis patrie dalphi.dies termini non cōsueuit cōputari in termino.tn̄ aliqui in litteris cōpulsorijs τ alijs diē opositis cōtinētibus ponūt ex abūdāti clausulaꝫ vcꝫ die executionis minime cōputata.

a ¶ An dies hoc est regulare in iure ꝙ dies termini nō con putantur in termino qꝛ in dubio sē per compntaṫ de momēto ad momētum nisi i casib⁹ exp̄ssis i iure in ɔ̄riū. Et vide sup h̓ io hā.an. in .c. sup eo.ꝺ͛ appel. Et p̄ do cardi.in cle. sicut.eo.tit. in.j.q.

b ¶ In.l.j. vbi etiā vide plene p̄ alexā.ymo.plenissime in.l.j.col.ij.post princ.in v̄si. in text.ibi p̄terea τ vult in effectu ꝙ dies dati termini nō cōputeṫ in termino siue dicaṫ statuēdo terminū ab ista die vl' infra dies certos aut sine aliqua p̄positione simpliciter dilatione statuta vbi em̄ poneret ad uerbiū hinc sen ad hinc secus scd̄m eum qꝛ talis dictio denotat extremitatem tp̄is Allegat .l. placet cum glos.in verbo.adhinc. C.de sacro

¶ Questio. cclxxj.

¶ De gratia redemptiua.

Si debitor promisit decē cū vsuris vsqꝫ in tali festo volēs soluere ante festū vt nō teneatur ad vsuras futuri tēporis sit audiēdus credo ꝙ nō per.l. q̇ rome in principio.ff.de verbo.oblig. c τ tenet glo.in.l.qui pecuniā[c] ff.si certum petaṫ. Quod facit ad questioneꝫ sepe occurrentē. Vendidi ceterū cēsuꝫ super domo mea soluendū anno quolibet in festo oiꝫ sanctorū cū gratia redemptiua ꝙ possiꝫ redimere infra decem annos q̄ncūqꝫ dictū censum. Contingit ꝙ volo redimere dictū cēsum p̄ duos vel tres mēses ante terminū oiꝫ sanctorū an tenear soluere censum illius proximi termini. Et credo ꝙ sic de iure per iura p̄alle. Sed de cōsuetudine presentis patrie seruatur oppositū qꝛ redimēdo per duos vel tres m̄ses ante terminuꝫ solutionis liberatur debitor solutione census illius proximi termini lita semper vidi obseruari a.xxxx. annis citra quibus inchoaui practicare in hac patria dalphina. ¶ De vēditiōe cum reacheto τ de multis alijs quesistionibus hāc materiā concernētibus.vide que scripsi in notabi.meis in.§.q̄re mutuasti mihi τc.scripsi etiaꝫ de venditione facta cum reacheto.j. questione.ccccc xvj.

¶ Questio cclxxij.

¶ Si dominium directum approbetur ex sola recognitione.

Utrū dominium vel quasi probeṫ ex recognitiōe s vl' an virtute eiusdem transferaṫ. Et videtur dicendū ꝙ non.nā certuꝫ est quod sunt certi modi per quos rerū dominia nobis q̄runṫ inter quos recognitio nō reperiṫ enumerata:mō sic: Aut tempore recognitionis quā aliquis facit dominiū rei.q̄ cognosciṫ spectabat τ p̄tinebat ad illū in tui⁹ fauorē recognoscitur.aut ad neutrū ipsorū patet argumēto a sufficient partiū enumeratione quod est validū i iure.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alieni iuris. Si id illum in cuius fauorē fit recognitio tunc spectabat nullū dominium sibi ex tali recognitione fuit quesitū qꝛ qꝺ̄ suū erat amplius suū fieri nō potuit.l.cū res.C.de cōtrahē.emp.τ vēdi.τ.l.si.ff.eo. Si ad neutrū tunc recognosciṫ dn̄iuꝫ qꝺ̄ nō habet nō p̄ot i alium trāsferre qꝛ nemo plus iuris τc.l. nemo.ff.de reg.in.l.traditio.ff.de acq̇. re.do. Si aūt dominiū tēpore recognitionis esset talis recognoscētis τ ad eū res cognita spectaret τ pertineret τ iure dominij. Et tali recognitione sola nō potuit dominiū i aliū trāsferri sicut ex nuda traditione nō trāsfertur.l.nū. ꝙ̄ntda in p̄n.ff.de acq̇. re.domi. Tum quia in iure nō reperiṫ cautū ꝙ ex recognitione transferaṫ dominiū necꝫ recognitio inter mods p̄ quos trāsfertur dominiū enumeraṫ igiṫ. Et premissa vera maxime vbi nulla traditio reperiṫ facta de re recognita necꝫ in recognitiōe ipsa sunt v̄ba quorū v̄tute dn̄ium vl' possessio absꝫ reali traditiōe potest trāsferri ꝺ͛ q̇b⁹ i.l.q̇squis.C.ꝺ͛ do.τ in.l.q̄dā muli'r.ff.de reiuē.faciūt ad premissa.l.traditiōi⁹.C.ꝺ͛ pac.isti.de re.diuisio.§.p̄traditio.nec ex eo ꝙ q̇s recognoscit vl' cōfiteṫ rē p̄pria tenere ꝺ͛ emphiteosi.τ directo dn̄io alteri⁹ abdicat a se;necꝫ abdicare p̄ot. dn̄imm.l.si.q̇s vi.§.differētia.ff.ꝺ͛ acq̇.pos.vbi diciṫ ꝙ differentia est inter dn̄iuꝫ τ posses. Nā si q̇s domin⁹ esse nō vult alicui⁹ rei nihilomin⁹ dn̄iuꝫ apꝺ̄ se remanet ex q̇b⁹ videṫ inferri ꝙ tales hmōi recognitiones nō p̄bāt dn̄iuꝫ vl' q̄si respectu illorū in quorū fauorē fiūt. Nā si recognoscendo q̇s velit rem suā propriā effici dn̄i illius in cuius fauorem recognoscit.τ velit abdicare a se dominiū ipse quoad hec nihil agit qꝛ semper manet dominus nō obstāte tali recognitiōe vt ꝺ͛.§.differētia iūcta.l.nūꝙ̄ in princi

san. eccle. et insti.de iur. uatu.io pri. cū gl.in ver. hinc.

c ¶ Ex recognitione. an dominiū directū per vnicaꝫ recognitionē p̄betur. vide istum consilium .cxlvj. ici.ɔ̄si.p̄ reuerēdo nu.j. versi.ad pri muꝫ q̄situꝫ.

d ¶ .l.q̄ pecuniā.et ibi do. odof. in versi.sed qꝺ̄ dicemus .qꝛ bene explicat mētē glose pre.pecuniam.τ assignat rationem huius decisionis.

pio.ff.de acqui.re do. Preterea aut dicitur quod in tali recognitione est verus titulus et vera traditio. aut verus titulus et ficta traditio. aut fictus titulus et vera traditio. aut nullus titulus et nulla traditio. hoc probatur a sufficienti partium enumeratione quod valet in iure vt dictum est. Non primo verus titulus quia recognitio non est verus titulus per se maxime quo ad dominij translationem vt dicto.§.differentia et etiam quia inter titulos veros non enumeratur vt dictum est neque etiam inest traditio vera hoc realis et actualis traditio de qua in dicto.§.per traditionem cum §.seq. et secundum l.traditionibus.s.alleg. Neque etiam subest secundum membrum dicte distinctionis quia recognitio non est verus titulus vt dictum est. Et quia verba quorum virtute dominium ficticie transfert vt est per retentionem vsufructus in tali recognitione non fuerunt inserta et si pretendatur fictus titulus quamvis inualidus vt dicto.§.differentia iuncta.l.nunquam.alle.non tamen est vera traditio sine qua dominium non potest transferri vt.l.traditionibus.et.§.per traditionem allegato nisi in certis casibus ibidem notatis inter quos iste non enumeratur. Si enim vero titulo precedente non transfertur dominium absque vera et reali traditione regulariter nisi in certis casibus in dicta.l.traditionibus no. Multominus deberet transferri absque traditione reali vbi subesse dicitur dumtaxat fictus titulus ar. auten.multomagis.C.de sacrosan. Si enim vtrumque in aliqua recognitione subesse pretenditur videlicet fictus titulus et ficta traditio. Et nunc intro quartum membrum distinctionis tunc etiam isto casu nihil dominij transfertur in illum in cuius fauorem fit recognitio aliter diceremus duas fictiones circa idem et respectu eiusdem persone concurrere et operari simul et semel quod non est dicendum l.j.C.de dotis promissione et.l.cum post. §.generi.ff.de iure do. Et maxime quando persona in cuius fauorem fit recognitio est priuata nec reperitur priuilegiata iuxta l.fi.C.de sacrosan.eccle. Si autem persona esset de enumeratis in dicta.l.fin. forte aliud videretur dicendum dum tamen recognoscens assereret rem quam cognoscit esse suam propriam et ita in recognitione scriberetur super quo videatur bartho.in.l.si rem aliquam.ff.de acqui.posses. Quinto casu non potest dici dominium translatum nec probatio dominij inferri.vt.l. nunquam in prin.et.l.traditionibus.s.alle. Et hanc partem quod ex recognitione non probatur dominium tenet pe.iaco. in libellis suis circa fi.primi libelli ibi decimo ponit etc. hoc idem tenere videtur ioan.fab.insti.de actio.§.eque in.q.que incipit tertio queritur in fin. Inno.in.c. dilectus extra de cappe.mo. Et facit bene quod no.bar.in dicta.l.si rem aliquam. Sed premissis non obstanti. ego guido pape credo contrarium videlicet quod etiam in priuato ex recognitione facta a domino rei seu proprietatis recognite probatur dominium directum recognitum per.l.censualis quedam professio.C.de a dona.et ita ibi tenet expresse bal.[a] qui dicit de hoc ibi esse casum. Licet enim ex tali recognitione non transferatur b dominium[b] per rationes supra pro parte contraria tactas tamen ex ea in c ducitur probatio domini[c] sicut videmus d in confessione extraiudiciali[d] que licet non inducat obligationem inducit tamen probationem debiti vt legitur et notatur per glo.et docto.in.l.publia meuia.§.fina.ff.depositi.et per glo.in l.j.ff.de interro.acti.nec obstat.l.scimus C.de agri.et cen.li.xj.quia in illo qui se recognoscit ascripticium. Et ideo ibi maior ratio pro quo vide que plene dixi infra questione.cccxiiij. Et ita pluries dum practicabam consului et obtinui. et ita seruant stilus et consuetudo curiarum parlamenti officialatus gracionopo.graysiuodani et bannaretorum presentis patrie dalphina.prout vidi fieri et iudicari in contradictorio iudicio. et credo quod de tempore meo reperientur vltra centum sententie in dictis curijs in quibus ex sola recognitione fuit commissum adiudicatum et declaratum etiam contra tertium possessorem et ista videtur mihi magis equa opinio probato quod recognoscens esset dominus rei recognite tempore recognitionis. Si enim in recognitione reperiretur traditio rei cognite vel quod ibi essent verba quorum virtute dominium vel possessio absque traditione potest transferri de quibus in.l.quisquis.C.de donatio.et in.l.quedam.ff.de rei vendicatione. vel constitutio.precarij ex qua transfertur possessio et per consequens dominium vt dixi.s.questione.cxiij.et.q.cclxvij.vel si fieret talis recognitio personis priuilegiatis de quibus in.l.finali.C.de sacrosanctis ecclesijs tunc in istis casibus questio nostra non esset dubia quia sine dubio probaretur dominium ex tali recognitione sed in themate huius presentis questionis non interuenit traditio vera vel ficta nec

a Bal.in versi.hic est casus. adde do.bar.in.l. rura.C.de omni agro deser.li.xj.

b Non transferatur dominium. hoc verum nisi secuta fit prestatio pensionis seu census quia tunc transit dominium per ea que scribit do.bar. in.l.cum scimus.C.de agri.et cen. lib.xj.

c Inducitur probatio domini.isto putarem verum quando sunt due recognitiones vel vnica valata cum stipulatione vel approbata solutione cautionis vt colligitur ex scriptis et notabilis per.d.bartho.in predicta.l.cum scimus.

d In confessione extraiudiciali. nam confessio extraiudicialis prodest quantum ad probationem quia dominium directum plumetur esse fuisse cui facta fuit recognitio donec probetur contrarium ita formaliter sentire videtur. do. Bar.in.l.cum falsa.in princi. quid si confiteor.C.de iuris et fact.igno.

a De cognatione vide specu. ij. pte ti. d ces acti. §. j. ver. sed nunquid ratione consanguinitatis et ibi in addi. d. io. an.

b Videtur fraudulenta bn facit qd dicit specul. vbi. s. d ces. si acti. in §. iiij. psumitur simulata et do. bal. in. l. q stipendia. C. de pcu.

c De materia cessionis plenius vide as spe. in preal. tit. de cessi. acti.

d Inno. in c. quead. vide lz in princi. in sua gl. in ver. pditio. vbi dicit in iuramento fore subintelligendas sex pditiones vt salvo iure alterius et autoritate supioris si deo placuerit item si res in eadem statu pmanserit item si res in eodem statu pmanserit item si servetur mihi pmissum item q no pcipiatur contra ius.

est persona cui fit recognitio privilegiata. Sed tamen adhuc dico hoc casu dominicius pbatur ex tali simplici recognitione p. d. l. censualis quidam professio immo et forte attentis stilo et consuetudine de quibus dixi s. posset dici ex tali recognitione esse translatum dominium: quia consuetudine hoc pot operari etiam sine traditione vt dicit Inno. in c. ij. extra de consuetudine. Et ita observandum est in iudicando quia aliter sequeretur inconveniens maximum nam maior pars patrimonij baronum banaretorum et aliorum nobilium pntis patrie consistunt in censibus et redditibus quos si pbare non possent per recognitiones simplices. sequeretur eorum totalis exheredatio. Sed vtrum ex sola recognitione quis efficiatur homo alterius tex. q non in. l. cum scimus. C. de agri. et cen. li. xj. Et vide que dixi. s. questione. cccxv.

Questio. cclxxiij.

De cessione actionis in privilegiatum facta.

Vtrum cessio debiti facta p a vnum de cognatione [a] alicui studenti valeat. Credo q sic. et est ratio quia quando due rationes simul concurrunt quarum vna prodest et alia nocet attendimus illam que prodest. l. si quis. ff. de acquir. pos. l. merito. ff. pro socio. Sed sic est in proposito igitur et c. Item quia cognitio omnem suspitionem cessare facit. l. iij. C. de divortijs. Idem si esset facta ab extraneo dum tamen iuraret eam non facere in fraudem. l. fin. C. ad. l. iuliam repe. et vide cy. in. l. qui stipendia. C. de pcura. Sed hec curia parlamenti hoc non permittit prout vidi quia cum studentes regulariter sint privilegiati talis cessio videtur fraudulenta [b] et facta in potentiorem ratione privilegij et sic nulla. l. j. cum materia. C. ne li ce. pote. Et vide de hac materia cessionis [c] que dixi in tractatu meo de presumptionibus in. §. in contractatu cessionis et c. et barto. in. l. facta. §. si heres. ff. ad trebel.

Questio. cclxxiiij.

An dote non soluta possit peti donatio propter nuptias.

In contractu matrimonij vir vxori in dotis augmento ppter nuptias et contemplatione matrimonij donavit centum florenos de quibus pos sit ad eius voluntatem facere solvitur matrimonium morte viri vel mulieris reperitur q dos non fuit soluta vel q pars dotis tantummodo fuit soluta. Nunquid mulier habere debet augmentum dotis dic q non nisi dos fuerit soluta. Et si pars fuerit soluta de augmento habebit pro rata dotis solute casus est in aut. de non eligendo secundo nuben. §. pe. qui incipit illo quoque colla. j. Et trasumptiue in aut. sed que nihil. C. de pactis conventis sup dote vel donatione ppter nuptias. Et si opponatur de iuramento qd in contractibus prestari consuevit rndetur q in tali iuramento inest tacita conditio si dos fuerit soluta sicut probat dictus. §. illud. et pro hoc. l. fi. C. de non nume. pecu. et. l. fi. ff. qui satisdare cogantur ideo dicit Inno. [d] in. c. queadmodum [d] extra de iureiurando. q in quolibet iuramento insunt sex conditiones. et est quintum si promissum servetur. Et quia isto casu promissum non est servatum quia dos non fuit soluta. ideo iuramentum non obstat idem videtur dicere bart. in dicta. l. fi. C. de non nu. pecu. Nec ad tale ius qd ptes ignorant porrigitur iuramentum neque etiam renunciatio si generaliter fiat dicta. l. fi. C. de non nume. pe. iuncta. l. mater. ff. de inoffi. testa. Attento q in renunciatione ad hoc q valeat debent partes renunciatione ad hoc q valeat debent partes certiorari in aut. quomodo oporteat epi. et cete. cle. ad ordines pduci §. si igitur glo. super verbo interroget. colla. ij. facit l. item apud labeonem. §. hoc edictum. ff. de iniurijs Que enim generaliter fiant nisi specialiter notentur videntur quasi neglecta. vt ibi habetur non obstat c. qui ad agendum de procu. li. vj. quia ibi speciale iudiciorum. Et premissa de iure procedunt nisi maritus renunciet dicte aut. sed que nihil faciendo pactum quod donatio solvatur dote soluta vel non soluta quod pactum servaretur. l. prima. §. proculdubio. C. de rei vxo. ac. et. l. fi. §. pe. ibi pacta pcta servari oportet. C. de dona. ante nup. Et ita in iudicando servatur in hac curia parlamen. Sed quid si pendente termino maritus moritur et sic non recuperavit dotem an vxor lucrabitur donationem propter nuptias vide que dixi. s. q. ccccxxix. Sed quid si statuto caveatur q mortua vxore vir lucretur dotem vel certam partem dotis date an locum habeat in dote non soluta vide bar. in. l. iubemus. C. de sacrosan. eccle. et salycetum in. l. si constante. C. de dona. ante nup. cy. in. l. quod in vxorem. C. de nego. gest. quem ibi sequitur bart. qui dicunt q si pater filie non solvat marito dotem terminis promissis q maritus non tenetur eam alimentare: quia deceptis a non decipientibus iura subveniunt. De doario et dotalicio. quid significent tetigi. s. q. cclxviij. in fin. in. l. ij. ibi nullus ad id et c. C. de bonis que liberis. pbatur q sicut dos a patre profecta ad patrem revertitur sic etiam donatio propter nuptias a patre profecta ad patrem revertitur et hoc etiam pbatur in. l. fi. circa princi. C. communia vtriusque iudicij. qua dote seu donatione propter nuptias reversa quis inde sequatur effectus: dic vt in dicta. l. fi: que est singularis nec est alibi vt ibi dicit barto. quod no. et tene menti quia pauci advers

q. d. in. 3
4°. 39.

.... j. 4. 430

tunt tamē sepe contingit in facto. ¶ De materia augmēti dotis vide que scripsi.j.q.ccclxiij. ¶ Quid si in contractu matrimonij nō fiat donatio propter nuptias sed pro et nomine superuite prout communiter fieri consueuit in hac patria dalphinali an debeatur ipsa superuita dote non soluta. vide que plene dixi.j.q.ccccclxv.etc

¶ Questio.cclxxv.

¶ An ciues huius ciuitatis gracionopo. possint se submittere curie parlamenti dalphinalis.

Truz cuius presentis ciuitatis graciónopolis possint se submittere dicte venerabili curie parlamenti Et an submissi possint in eadam curia conueniri et conuenti condēnari. pro cuius q̄sti determinatione p̄mitto q de anno dn̄i. M.cccxliij. et die tertia mēsis iunij fuerūt pacta et trāsactiōes inite iter. R. i xp̄o p̄rē. d. Joh. tūc ep̄m graciano. nomine suo et ecclesie sue ex vna parte et illustrem dominum humbertū dalphi. viēnēsem etc in quibus pactionibus subiūgit clausula sequēs Et excepto q ciues etiam et incole et habitatores in eadem ciuitate et territorio nullatenus possint per curias predictas dalphi. nec aliquem earumdē seu quoscunque iudices seu familiares aliquarum ipsarum curiarum ex quauis causa criminali vel ciuili contractu vel quasi. delicto vel quasi vbicunque cōmissis contractis aut initis citari vel conueniri puniri, vel condēnari capi aut incarcerari nec aliquam iurisditionem seu quecunque actū iurisditionis vel executionis possint ibidem curie dalphina. seu earum officiarij in dictos ciues et incolas et habitatores dicte ciuitatis et eius territorij aliqualiter exercere nec in quascunque personas ibidem delinquentes vel cōtrahentes super delictis criminibus aut contractibus ibidem cōmissis vel initis possint actū aliquē iurisditionis exercere officiales iudices vel familiares dalphinales predicti. sed per curiam iurisditionem communē etc. Que pactiones inter dictas partes fuerunt iuramento et alijs debitis et necessarijs promissionibus roborate. Quibus sic premissis tria principaliter apparent et colliguntur scilicet q dicit ciues graciano. nō possunt quouismodo in dicta curia parlamenti dalphi. citari nec conueniri vt patet ibi dū dicitur citari vel conueniri. Et ratio quia citatio est actus iurisditionis. l. cum clericus et. l. omnes. §. si vero apparitor. C. de epis. et cler. li. ff. de in ius vo. faciunt no. per bar. in. l. extra territorium. ff. de iurisditione omnium iudi. aucten. offeratur. C. de litiscontestatio. in. §. si insti. de pe. te. liti. Ideo ille actus iurisdit ionis per dctam curiam parlamēti fieri prohibetur ibi. Nec aliquam iurisditionem seu quecūque actū iurisditionis vel executionis possint ibidem etc. Secundo ex dicta clusula pactionū colligitur q dicti ciues gratiano coram dicta curia parlamēti citati vel conuenti de facto non possunt confessi vel conuicti cōdemnari vt sonanat dicta vel clausule ibi, puniri vel cōdemnari. Ratio quia condemnare aliquem est actus iurisditionis et iurisditionē importat. l. j. et. l. fin. ff. de iurisditione omniū iudi. et. l. j. C. eodē. hoc et appet ex diffinitiōe iurisditionis que sic diffinitur p Accursiū in. d. l. j. Juriditio est potestas de publico introducta cum necessitate ius, dicēdi et equitatis statuende facit. l. d. qua re. ff. de iudicijs. qui actus iurisditionis inter dictos ciues et in dicta ciuitate et eius teritorio expresso prohibetur ibi puniri vel condēnari. puniri habendo respectū ad causas criminales. et cōdemnari habendo respectū ad causas ciuiles sm qd in simili habetur in. l. causas. et lites. C. de transactionibus. et. l. j. ff. de testibus. Ex quibus infertur iurisditio huius curie parlamēti per dectos ciues ratione contractus vel quasi in eadem ciuitate et territorio eiusdem initi per litiscontestationē sic tacite prorogari nō potest saltem cū effectu. Ratio quia cū ipsi citati cōfessi et cōuicti nō possint nec debeant ibi cōdemnari vt patet ex premissis. Sequitur q nec iurisditionem per litēcontestatā possunt prorogare cū nulla cōdemnatio inde possit neque debeat sequi que condemnatio loc habet lite contestata et nō ante l. is qui obtulit. ff. de rei vendicatione. et facit qd nota. in. l. si a te. §. si quis fundum. ff. de exceptio. rei iudi. cū ante litiscōtestationē quis non dicatur agere vel agere velle. hoc amplius. ff. rem ratam haberi. immo nec litem aliquam possunt dicti ciues coram parlamento cōtestari per quā deueniatur ad cōdēnationē quia cū prohibetur cōdēnatio vt patet ex iam dictis. omne illud per qd deuenitur et deueniri potest ad cōdemnationem censetur esse p̄hibitum[a] l. oratio. ff. de sponsa. l. cū lex. ff. de. fide iusso. etc. cum quis. de re. iuris. Et maxime vbi eadē causa p̄hibitiōis i actu per quē et in actu ad quē deuenitur durat et reperitur sicut hic durat et reperitur cum eadem causa prohibitionis que est in cōtestatione litis eadē reperitur post litiscontestationem et in condēnatione. ideo prohibita condēnatione litiscontesta. censetur prohibita. Et sic merito prorogatio iurisditionis q̄ per eandē sit mediantibus quibus ad ipsam deuenitur per iura supra alle. faciūt no. p dy. in dicto. c. cum quis. hoc etiam magis corroboratur ex fine dictarum pactionū dum in eis dicitur ibi nullo tēpore cōtrauenire directe vel p obliquū etc. Ex quibus verbis iūctis alijs in pri

a ¶ Censetur esse prohibitum. ad de que legūtur et notantur in. c. nam cōcupiscentiam. de constitu. et in. c. cū quid. de regu. iur. in vi.

a ¶ .l.si vnus §.ptor.ait. voluit allegare .l. iurisgentium .§. ptor ait pacta.
b ¶ Sub sunt epo.vide.d.panormi.in.c.solite in princ. z in psi.no. vij.z in ver. no.ibi duas ex de maio. z obedien.
c ¶ Opinio doctoris releuat ab expēsis. adde d.bart.in.l. in bonorum ff.de bonis posses.dom. bal.i auctē. genera .iij. col.in versi. ex predictis apparet.C. d epis.z cle. d.alex.in.l. iuris.C.qui admi.ad bono.pos.pñt z.d.card.in clericū sit nimis absurdū.iiij.colū. in ver.qrto qro.ibi adduut aliqui xi.puilegiū d magistris z no.in.c.vt debitus honor extra de appel. Et istō itellige verū nisi tal' opinio sit reprobata cōmuniter ab alijs do. cto.do car. in cle.ij.in princi.de

am clausula insertis videtur prohibitus actus quicūq iurisditionis qui in ipsos ciues posset exerceri per dictam curiā parlamenti directe hoc est p progationē expressā z vel obliquā hoc est p prorogationē tacitam que fit.per litis contestationem al's dicta verba de nullo operarētur quod non est dicendum Ad que bene facit.c.j.de clericis coniugatis.li.vj.vbi clerici coniugati cū vnica virgine p delictis vel excessibus ab eisdem commissis trahi non possunt criminaliter aut ciuiliter ad iudicium seculare nec ab ipsis iudicibus cōdemnari ne per vnam viam concedatur iudicibus quod per aliam denegatur eisdem. Sic idem in proposito actus iurisditionis vna via hoc est prorogatione tacita per litiscontestationē facta non debet per ipsuz parlamentū in ciues huius ciuitatis exerceri cui alia via hoc est citatione couēctione aut cōdemnatione denegatur expresse.vt patet ex premissis.facit etiaz.l.scire oportet.§. si mater.z de tuto.z curato.da.ab his. Tertio colligitur ex dictis pactionibus φ parlamentum dalphi.videt reddi iudex incompetens quo ad ciues huius ciuitatis etiam prorogatione in ipsum tacite per litiscontestationez facta. Et est ratio quia verba prohibitoria dicte clausule relata ad dictum parlamentū proferentur negatiue ibi nullatenus possint per curias pdictas aut aliquā earum seu quoscunq iudices citari zc.propter quod omnis actus iurisditioni qualitercunq sequatur censetur eidem prohibitus .l.ij.in princi.z.§.j. ff.ne quid in loco publico iuncta.l.nō dubium.C.de deleg.z.l.j.C.ne fideiusso.do.dentur.z quod ibi no.per.glo. et bartho.cui etiaz derogare vel renūciare non possunt ciues z incole huius ciuitatis grationopo.sm qd in simili dicitur in vasallo qui iurisditionē alterius prorogare non potest sine voluntate domini sui vt no.per glo.in.l.j.ff. de iudicijs.et per inno.in.c.iter quattuor.de maio.z obe. Item etiam pro eo quia dicta verba prohibitoria proferūtur negatiue sm quod in simili dicitur in.l.vel statuto prohibente aliqd fieri negatiue cui non potest renunciari vt no.per.glo.in.d.l.j.in fine.C.fideius.do.dentur. Et si iuriditio iudicuz dalph.nō potest per ciues huius ciuitatis prorogari sicut nec aliqua iurisditio phibita prorogari.l.ij.§.s3 si iudex ibi nisi specialiter.ff.de iudicijs et

faciunt no.per inno.in.c.de causis.de offi.delegati. Que iura hic locum sibi vendicant cū dicte pactiones legis effectū quo ad ipsas partes habere censentur.l.j.§.si non conuenerit.ff.depositi.l.si vnus.§. a pretor aitª.ff.de pactis z id per pactum fieri pōt quod per legem.l.non impossibile.z ibi no.ff.de pactis.in rubrica.C.de decre.decurionū.lib.x. ¶ S3 an dicta exceptio fori declinatoria poterit per ciuē vel incolā gracionopo.opponi post litiscontestationem videtur φ non.qz exceptiones dclinatorie post litiscōtestationem opponi non possunt.l.si.C.de exceptio.z peremptorias cū.ibi.z o C.sen'.resci.nō pos. Sed hoc est verum nisi sint pacto vel couēctione coarctate seu alterate quia tunc post litiscontestationem possunt opponi.ar.in.l.qui in futuruz.ff.de pactis.z.l.commissorie.C.de pactis inter empto.z vēdito.prout in casu nostro vigore dictorum pactorū iuxta premissa. ¶ Et audiui temporibus meis ego guido φ in quadam causa tūc vertente in dicto parlamēto qd consilium dalphinale tunc appellabatur inter artadum armucti ciuem gracionopo.z claudium garcini curia parlamenti causam ibi ichoatā inter dictas partes etiam litecontestata fuit causa ipsa remissa iudici cōmuni huius ciuitatis per dominos iacobum gelu.iohan generum guillermum gelinon z syfredū tholom.tunc consiliarios in dicto consilio dalph.et recepit sententiam petrus chanterelli quondam tunc secretarius dalph.in dicto cōsilio quod nunc appellatur parlamentum dalphi. et hoc etiam scripsi.j.questio n.cccclxij.

¶ Questio. cclxxvj.

¶ Citatus coram diuersis iudicibus eadem die coram quo debeat comparere.

An citatus in dicta curia parlamēti dalph.z in foro episcopali et ibi cōparet an ī curia parlamēti vbi nō comparet debeat cōtumax reputari.videtur φ non qz principes tēporales sub sunt epi b scopo b quo ad censurā eccclīasticam.vt no.inno.in.c.j.extra de offi.ordina.z sic maior episcopus videtur.attamen dicit inno.in.c.cū parti ibi nos credimus zc.de appella.φ citatus a rege debet ei honorem in comparendo.exhibere magis φ episcopo. Sed papa oēs honorari debet quia pape est obediendum. Et citatio pape excusat nō comparentes alibi nisi pcurauerit se citari vt ibidem dicit inno.z vide quod not. de offi.pfec.pto.l.j.§.his.cunabulis.z.l.ij.i fi.de custo.reo. De hoc etiā tetigi.j.q.cccclxiiij.qz tunc nō recordabar hic scripsi.zc. q 443

¶ Questio cclxxvij.

¶ Opinio doctorum releuat ab expensis.

Opinio doctoris releuat ab expensis c sm henricum bohic.in.c.sacro.§.veruz.extra de sentētia excōmunicationis.et franciscuz de zabarellis in clementina .ij.de magistris dicit

bar.in.l.qui solidu.§.etia.ff.de leg.ij.& ita vidi pluries observari in hac curia parlamenti cum opinio doctoris sit etiam probabilis, vt no.in.l.j.C.de legib9 tamen in iudicando respectu negocij principal' vbi sunt varie opiniones doctorum communior opinio est tenenda insequenda l. scire oportet.§.illud.cu.§.sequenti.ff. de execu.tu.in cle.j.in fi.extra de summa trinita.& fide catholi. Idem tz pe.iaco.in ti.de compediosa substitutione circa finem. Idem iohan. fa.in prohemio in a sti.in.c.fi.[a] ibi hoc hortori idem cy.in l.j.C.de actio.& oblig.dicit tamen Jac. butrigar9 quod gl.est insequenda in iudicando quando glo.est approbata per aliquos alios famosos doc.vt dicit ipse in.l.ij. C.qui p sua iurisditione. Sz in iudicando hec curia plamenti non servat dictum ia.butri.qz nunquam iudicat contra gl.licet habeat docto.ca approbantes sed sequitur ipsa curia magis communem & magis equam opinionem prout equum videtur fiendum. Sed quid si sup vno processu sint diverse opiniones & iudex eligat vnam licet malam quam in sua sententia exprimat an sententia erit nulla.dic quod non sm bart.in l.qui rome.§.duo fratres in.vj.oppo. ff.de verbo.oblig.

Questio.cclxxviij.

An homo possit se obligare ad pugni amputationem.

An homo possit se obligare ad pugni amputationem vt ecce quidam delat9 promisit & iuravit confiteri veritatem & casu quo contrarium reperietur voluit quod pugnus sibi amputetur vel manus abscindatur reperietur quod non fuit confessus veritatem nunquid debz sibi pugn9 amputari. Credo quod non [b] pro eo quod ipse talem obligationem facere non potuit cum ipse non sit dominus membrorum suorum.l.liber homo.la.j.ff.ad.l.acqi.iuncta.l.ij.et.l.iij.C.si res aliena pig.data sit.et facit.l.si quis.§.fi.ff.de pe.l.omne delictum.§.pe.ff.de re militari.et audiui quod al's casus evenit in personam fran.pe tilionis civis quondam gracionopoli.qui talem fecerat submissionem.

Questio.cclxxix.

An snia lata contra hoies alicui9 vniversitatis noceat eorum successorib9 &c.

[c] Sententia lata reperitur centum anni sunt elapsi contra habitatores alicui9 castri vel loci p dno talis castri vel loci. Nunc dns modernus vult se iuvare tali sententia contra habitatores modernos qui dicunt quod non sunt heredes predecessorum habitantium nec eorum bonis successerunt io talis sententia eis obesse non debet tanquam res inter alios iudicata.l.ij.iij.& fin.C.quibus res iudicata non nocet. Contrarium credo [d] quod licet predecessores decesserint successores representant defunctos & faciunt eundem populum.sic quod populus modernus censetur idem populus text9 notabilis in.l.proponebatur circa medium.ff.de iudi. Quod facit pro questione [e] quam habuerunt dni decanus & capl'm beate marie graciono. contra homines herbesij ad causam decimarum qui dicebant sententiam contra homines herbesij latam anno. M.cccc.vj. eisdem obesse non debere.cum non sint heredes nominatorum in sententia: quia immo nocet cum moderni faciant eundem ppl'm & defunctos representant.& fuit conclusum & sententiatum in hac curia parlamenti de anno proxime lapso currente dni.M.cccclviij. An sententia lata contra vnum ex mercatoribus sup solutione pedagij noceat alijs vide.j. q.cccclix.

Questio.cclxxx.

De spurio si pater naturalis possit sibi aliquid relinquere.

Titius coniugatus ex muliere soluta vnum habuit filium masculum cui in testamento quoddam castrum legavit moritur testator sine liberis naturalibus & legitimis fratre suo herede vniversali instituto vtrum talis filius dici debeat spurius [f].credo quod sic vt ponit bar.in.l. fi.ff.de his qb9 vt indig. Sed an poterit & debeat habere dictum castrum sibi legatum videtur quod non [g] & de hoc e casus in.c.tanta est.extra qui filij sunt legitimi. iuncto dicto hosti.ibidem qui super verbo aliam in dicto.c.adiecto.dicit & exponit aliam etiam esse solutam pro qua expositione facit gl.in.§ sunt psone instit. de nuptijs in.vj.casu ibidem inserto duz dicit quod habens vxorem cum alia contrahere non pot obstante primo matrimonio. Et ita sequitur quod filius ex muliere quouis soluta susceptus est de numero illorum qui succedere non possunt. p hoc facit bene in auk.qb9 modis na.effi.sui §.penul.col.vij.& quod no.per saly.in

elec.vide et ad predicta.l. iij.§.si rem. ff.de leg.iij. & ibi doc.et l.pperandu. §.finaute & ibi do.bald. ff.de iudi.et d.bart.i.l.si qs inficiat9 ff.de posi.et vide ad materia.s.q.c. j.i.§.preterea in ver.si fue runt tm &.do. ale.in addi. ad d.bar.in pal.l.i bono rum.

[a] Jo.fa. in phe.ibi i fin.voluit al legare.d.io. fa.i pludio suoz come tarioru i.ij. col.in.§.ite e atteded9 in ver.h hor toz quod no fis opinionu in uentor.

[b] Credo quod non facit qz talis obligatio videt esse contra bonos mores et sic non vz.c.fi. extra de pac. etia si foret iurata vt in regula no e obligatoriu de regu.iu. in.vj.Quod em fit contra bo nos mores pz qz tal'dr homicida sui et dei co ditioi inimicus vt .l.v. d.si quis ab sciderit.

[c] Snia. Tu vide d h qsito.istum psi.clxxj.ici. circa materia nu.iiij.h sicut? z lz alij codelati.

[d] Cotrarium credo p hac opi.fortiter facit tex. i.l.sicut municipij.in.§. in decurionibus.ff.qdcu iusqz vbi no. et ibi.d.bal. q hac qstione formatt i terminis in ver.in text. ibi.sunt ergo iuncto versi. idem dicen.

[e] Pro q stione hanc qstione formaliter tangit & decidit vbi supra.

[f] Dici debeat spuri9 de hoc videtur tex.in.l. vulgo concepti.ff.de sta. homi.

[g] quod non vide sup h distinc. qua ponit.d.are ti.insti.de legi.cogn.succes.§.vulgo quesitos.q est brevis et bona distic.

a ¶ In bonis patris immo nec i bonis mris vt tz d.odo. in prealleg. auk.lz patri §.qr segnori super ista auten.z hoc verū vt ibi dicit qr ē talis coit? qui accusari pōt z glo. in. §. nouissime in sti.ad sena. tuscō.orfi.

b ¶ Deterior et rē emphiteota deteriorās rez emphiteoticā cadit a iure suo auk q̄ rē ,z ibi.do. bal.C.de sacrosanc.ecc. in.ij.no. Et hoc ē verū secūdū eūdez bal.ibidem tribus concurrentibus scz q̄ deterioratio sit notabilis q̄titatis Itē q̄ sit perpetua Itē q̄ saltē deterioratio pcesserit leui culpa deteriorātis.

c ¶ Ne fructꝰ exportet vide de hoc istū ꝯsi.lxx. inci.ex pcessu dñi archiepi.nu.j.§fi. ad primū ibi z q̄ gerbe.

l.j.C.de cōcubinis.Et ita vidi iudicari in hac curia plamēti de anno dñi. M. cccxxxix.i cā bastardi valē.cui aymarꝰ comes quodā valētinēsis eius pater naturalis legauerat in suo testamēto castrū nouū dalmacē. Qualiter liberi succedāt parētibus in materia huius q̄stionis.dic sic qr quidā sint legitimi tm̄ vt adoptiui vel arogati,alij legitimi et naturales vt nati ex vero matrimonio ficticio hi succedunt scz legitimi tm̄ z legitimi z naturales parētibꝰ suis in oibꝰ bonis.C.de legitimis here.p totū z.C.de adop.l.cū in adoptiuis.Alij sunt naturales z non legitimi vt nati ex concubinis z hi succedunt in duabus vncijs ab intestato vt.C.d natura.liberis auk.licet patri.z h̄ qñ pater nō hz alios liberos nec parētē seu cōiugē legitimā.Alij sunt spurij vt ex adulterio vel incestuoso coitu z vulgo cōcepti.ff.de sta.ho.l.vulgo.z hi in nullo succedūt vt dicta auk.licet patri.nec a aliquid debēt habere i bōis patris a vt.C.de incestis nuptijs.l.ex complexu.Succedūt tm̄ matri si n̄ sit illustris quia mater succedit eis. C.ad orfi.l.si q̄ illustris.vide extra qui filij sint legitimi.c.tāta.An imperator possit legitimare natū ex dānato coitu. Dic q̄ sic si dicat nō abstāte auk.ex cōplexu.C.d icestis nuptijs ita dicit salyce.d.auk.ex cōplexu.vide canonistas in.c.per venerabilē.extra q̄ filij sint legitimi.sed barto.in.l.fi.in fi.C.si contra ius vtili. publicā.tz q̄ sufficit.q̄ princeps dicat nō obstāte aliq̄ lege q̄ in ꝯriuz loquak et istud sufficit qr ē spāliter loq̄ ista sunt §ba bar.vbi.s.z p tāto stilꝰ cācellarie curie romane solet dicere nō obstātibꝰ quibuscūq̄ cōstitutionibus apostolicis p q̄s effectꝰ presentiū litterarꝝ possit impediri.De hac materia vide per io.an.in nouella in.c.j.de excessibꝰ plātorꝝ z petrū iaco.in rub.de statu.curia. vbi dicit q̄ sufficit certa sciētia cū non obstātia gn̄ali videlz nō obstante aliq̄ lege.de bastardo tetigi.j.q.ccccclxxx.

¶ Questio.cclxxxj.

¶ In executione iudicati nō seruatur ordo q̄ prio capiātur mobilia q̄ immobilia:sed pōt capere creditor ad sui electionē et nō reqsito dbitore de iudicādo de stilo curie parlamēti.

Ita statuto dalphina.dudum M.ccccliij.z die.ij.mēsis iunij facto per magnificum virum dñm gaufredum lemēgre dictū bossiquault tūc gubernatorē p̄sentis patrie dalphina.z per alia statuta ante ea per oliz gubernatores dalphinales facta ita executionē rei iudicate in actiōe psonali debebāt debitores p̄mo requiri de bonis z pignoribꝰ suis idicādis z inde expectari p diē naturalē z lapsa die naturali si nō indicabant debitores.eoꝝ creditores lapsa die naturali poterāt capere d bōis dbitoris p̄mo de nobilibꝰ si reperiebātur deide de imobilibꝰ iuribꝰ cēsibus z actionibus ad electionē creditoꝝ.Sz pro acceleratione predicte executiōis ad cui tandē q̄ maiores expēsas fuit stilus in dicta curia plamēti dalph. introductꝰ z obseruatꝰ ab āno dñi.M.ccccl.citra q̄ absq̄ dicta reqsitiōe de pignore creditor pōt facere pignorari debitorē de nis suis mobilibꝰ vel imobilibꝰ cēsibꝰ iuribꝰ z actiōibꝰ ad ipsius electionem absq̄ dicta requisitiōe z nō obseruato iuris ordie de quo in.l.a diuo pio. ff.d re iudi.Et h̄ ad ppetuā rei memoriam duxi h̄ scribēdū die.xiij.mēsis septembris.Et d mate.executiōis sīnie vid q̄ dixi.s.q.ccxv.z.j.q.cccxxix.z.q.cccccclxviij.

¶ Questio.cclxxxij.

¶ An emphiteota z vasallus teneant dño de dāno per eos ilato iure emphiteotecaria vel feudali zc.

Si emphiteota vel vasal b lus deterioret rez b feudalē vel emphiteotecaria teneā dño d tali dāno seu deterioratione p l.in fraudē.§.conductor. ff.de iure fisci.z.l.forma.§.si vicē.ff.de cen.z.l.diuortio.§.si fiedū.ff.solu.mat. z ibi p bar.iuncta.l.q̄q̄.§.j.ff.de aqua plu.arc.Et ita tenere videtur spec. in ti.d locato.§.nūc locato.§.xj.qrit i fi. Sed qd si dñs petat cōmissuz an ēphiteota vel vasallus possit petere meliorāmēta vide q̄ dixi.j.q.ccccxxxv.ij.

¶ Questio.cclxxxiij.

¶ An decimator possit phibere ne fructꝰ tollant a fūdo donec rcepta dcima.

Exactor decimarū pōt facere ꝓhiberi dño fūdi ne fructꝰ ex b portet nisi eo vl' eiꝰ nuncio p̄sente p quo facit.l.ij. ibi sub effectu curialiū zc.C.qñ z quibꝰ q̄rta pars li.x.iūcta.l.nō solū.ff.de rei vē.Nā postq̄ hz ptē i fructibꝰ rōne dcime ergo z in fundo qr fructꝰ sunt pars fūdi.l.fructꝰ.ff.d rei vē.i re cōi potior ē ꝯditio phibētis.l.sabinꝰ.ff.cōi diui.

a ¶ Tz speq̄ plene tractat hāc questionē et arguit prima pte negatiuā z tādem cōcludit pro parte affirmatiua vt h et adde do. ioā.an.i ad. di.eiusdem spe.ibidem in §si.de rei vē.nō soluz vbi dicit ala. et gratia sic cōsului z io. de do.z alb. pa.sic iudicasse.Quinetiam dicit spec.vbi supra q̄ deceportari tebent ad domū eius cui debentur al leg.no.xvj. q.j.reuertimini prope pn.plus dicit ibidē q̄ dcimarꝰ pōt igredi fundum vt recipiat dcimas etiaz inuito dño.alle.C. d pac.l.fin. de iudeis.l.j. nemo.

b ¶ Impatori de ptāte z iure imperatoris vide i.c.nouit deinde i addi.d.barba. circa pn.ca.

c ¶ An ꝯsuetudo.an z qñ solutio decimarꝝ tollatur cōsuetudine vel p̄scriptiōe vide post oēs

dn̄s feli.i.c. cām in p̄n.ō prescrip.

Et ꝙ ipse decimator vl' nuncius ei⁹ debeat interesse ꝓbat.ff.de pcu.l.paul⁹. et i.l.si suscepta.§.ff.de inoff.test.ꝛ in l.nam ita diuus.ff.de adop.ꝛ i.l.si ꝑ lusorio.ff.de ap.ꝛ i.l.si parētes.ff.ō euic. et de re iud.l.ō vno quoq.ꝛ.C.ō auk.a tu ꝛ.l.fi.ita ēt tȝ spe.ª i ti.ō decimis ver.vlt.querik ꝛc.vbi dicit ꝙ sic hodie faciūt iudices qn̄ agik ō fructib⁹ alicuius fundi.Et ēt hoc anno currēte dn̄i.M.cccclix.obſuauit hec curia ꝑlamē‸t'in cā ōcimaꝝ dn̄oꝝ de caplō btē marie gronop.q: dn̄i p̄dioꝝ volebāt gerbas bladoꝝ a fundis extraherē ꝛ portare in domib⁹ eoꝝ insciis dictis dn̄is de caplō.ita ꝙ ipi dn̄i ō caplō fraudabātur de m'lto in eoꝝ decimis ob q̄ꝺ fuit appūctuatū ꝙ in gerbis ꝛ in p̄diis añ ꝙ̄ gerbe extrahank decime soluank eisdem ꝛc.Quero circa hoc q̄liter aīe nr̄e absoluenk si nō soluam⁹ decimas.Rn̄deo ꝙ male ƀm g.in cle.j.de vsuris.Aduertēdū tn̄.ƀȝ thomā ō aq̄no vt refert archi.in.xvij.q.vij.c.maiores.ꝙ aīe eorū q̄ nō soluerūt decimas nō sunt i via dāṅatiōis si nō petank a curato vel ab illo cui debenk.Sicut videm⁹ in sl'i dicit io.an.in.c.ꝑ venerabilē.q̄ filij sunt legi.ꝙ saluank aīe regū ꝛ p̄ncipū q̄ nō obediūt impatori: q: impator ab eis nō petit subiectionē tutius tamen esset soluere vel cum eis cōponere pro decimis ƀm glo.in.ō.c.j.De materia decimarum ꝛc.scripsi.s̄.q.cclxvij.

d Inno. dicit.in glo. sua in.ꝟ.cō suetudinem ꝛ in.c.signi‸ficauit.i gl. sua ꝓsoluñ‸tur ō parrochia alij prochie. Adde gl.i.q̄cunq cognouerit xvj.q.vij et ibi.ꝺ.archi. in.ꝟ.ꝛ dicas ꝛ do.gof.in sum.ti.ō decī.in.§.item nūq̄d longa ꝯsuetudo ꝛ ꝺ.panoꝛ.in c.in aliq̄bus sup gl.fi.circa princi.ibi alij.

e Talis cōsuetudo magnum enim dubiū est in iure vtrū valeat ꝯsuetudo seu p̄scriptio dimi‸nuens quotā decimaꝝ indubitatū ꝙ̄.existit ꝙ ꝯsuetudo alterās modū dādi eas valet ƀȝ.ꝺ.car. ꝯsilio .cxlvj. notū sit vniuersis ita referēte.ꝺ.fel. extra de prescrip.i.c.cuȝ ex offici.in v.col.in.§.limita prio.

f Talis prorogatio quot mōis fit progatō ꝺ.bar.ꝛ pau ꝺ ō ca.i.l.ij.

Questio.cclxxxiiij.

De prescriptione decimarum.

c An consuetudo ᶜ possit inducere ꝙ decime non soluank vel ꝙ minus plene soluantur inno.dicit ᵈ ꝙ non in.c.in aliquib⁹.extra ō decimis: ꝛ alle. c.q̄cunq.xvj.q.vij.ita etiā tȝ ꝛ no.glo. expresse in.ꝺ.c.in aliquib⁹ sup verbo ꝯsuetudo ē ꝙ dek.xiij.ps vel minor tales ꝯsuetudo ᵉ nō sufficit nisi a papa esset approbata: q: nō valet ꝯsuetudo q̄ absq mortali pctō ƀuari nō pōt quātūcūq lōga vt in.c.qm̄ oē.de prescrip. Nā tales bonā fidē habere nō possent q: de iure diuino talis ōcima debek ergo nec cōsuetudo locū habere pōt vt dicit.ꝺ.glo.istō idē tȝ.io.an.i.c.ij.extra de deci.li.vj.ꝛ ibi recitat opi.theologorū ꝛ eas rephēdit ꝛ in cle.ij.de iudiciis in cle.ꝛ ibi ēt no.ꝑ eū idē ibidē.ꝺ.c.ij. tȝ guil.ō mōte lauduno q̄ expresse pōit nūq ius ōcimale a laicis posse p̄scribi ꝛ ibi ponit modū ꝑ quē recusantes sūt monēdi.Et ista ē cōis opi.cano.tn̄.ꝺ.ho.in sum.i ti.ō deci.post multa q̄ ibi dicit circa hāc materiā dicit ꝙ lȝ ōcime a laycis nō possit p̄scribi quota tn̄ bn̄ p̄scribi pt.et ita ḡnalis ꝯsuetudo i hac p̄ria dalph.in locis circūuicinis se hȝ ꝛ ita ēt ƀȝ talē ꝯsuetudinē vidi iudicari i curia officialat⁹ graciono.ꝛ ēt determinari in hac curia ꝑlamenti in multis ꝛ diuersis causis q̄ in materia possessorij ibidēvēti labank.De materia decimarū vide que dixi.s̄.q.cclxxxviij.

Questio.cclxxxv.

An iurisditio castellanoꝝ dalphin. possit de cōsensu ptiū prorogari ō maiori summa.lx.solidorum.

Tatuto p̄ntis curie dalph. cauek ꝙ castellani habeant cognitiōem vsq ad.lx.solidos ꝯtingit ꝙ ptes litigādo corā castellano progāt tacite vel expsse ei⁹ iurisditiōem de maiori summa ᶠ an possit talis prorogatio ᶠ fieri ꝛ sn̄ia inde secuta valeat.Salice.dicit ꝙ sic ꝑ multas rōnes in.l.certa rōne.C.qn̄ ꝑuo.nō est necesꝛ facit tex.in.l.de q̄ re.§.§.j.ff.de iudi.ꝛ ita vidi in iudicando ƀuari i curia ꝑlamēti: lȝ iudices iferiores qn̄q iudicēt ōriū ad instigatiōem firmarioꝝ curiaꝝ: vt eoꝝ emolumenta āplienk.An pcurator sine sp̄ali mādato possit iurisditiōeȝ progare.ino.i.c.de causis.extra de of.dele.ꝛ paul de ca. in sua repetitiōe.l.j.ff.de iud.circa finē dicūt ꝙ nō.An castellani possint mulctare.dic ꝙ nō.casus est expssus in.l.ij. §.fi.ff.de iud.lȝ ōriū ƀuēt castellani cabeoli mōtis alq̄rij scti boneti ꝛ plures alij castellani presentis patrie dalphi. vt scripsi infra.q.ccccxxxvj.

Questio.cclxxxvj

An delegatus āte p̄ntationē sue cōmissionis habeat iurisditionem.

Udex ōlegat⁹ añ p̄ntatiōnē sue cōmissiōis nulla hȝ iurisditiōeȝ ᵍ ƀȝ vnā opi.quā ponit ino.in.c.ex conq̄stiōe in gl.magna.ꝟ.sin aūt non p̄ntasset.ex ō re.spo.quā opi.sequik host.ꝛ a.ij.doc.ibidē ꝛ iō iquit bal.i.l.eū.q.iiij.q.ff.ō iuris.om.iu.ꝙ iudex delegat⁹ dȝ eē cā vt faciat inseri in ꝑ actis p̄ntationē ʰ sui rescripti añq ad aliquos act⁹ pcedat ꝛ ita obseruabā tpe q̄ residebā in magno ꝯcilio p̄fati dn̄i nr̄i dalp.dn̄ ipse residebat in hac patria dalp.in cōmissionib⁹ q̄ ab eo ꝛ ei⁹ cācellaria mihi dirigebank.ꝛ ō qua

§.fi.ff.de iudi.per quos aūt act⁹: vel mons dicik fieri.ꝺ.bar.ꝛ alij.in.l.si ꝯuenerit.ff.ō iuris.om.iu.ꝛ i qb⁹ casib⁹ possit ꝓrogari iurisditio ꝛ in q̄ buscasibus non docto. in.l.ij.C.qui ꝑ sua iuris. iud.ꝛ i.c.ꝑ.ꝛ gl.ō of.de leg.ꝛ de hac materia vid spe.i.ti.ō cōpe.iud.addi §.j.ꝟ.quid si duo seq.ꝛ ti de exceptio ꝛ replica.§ iiij.ver.itē.nota.

g Jurisditiōeȝ.istud tȝ spe.in tit.de cōpe.iudi. adde:§.viso. ꝟ.nā eo ipo.

h Pn̄tatiōe.quinēt fieri.pcuret citatiōeȝ ne ꝑ aduersariū forte secūdas litteris impetrātē ꝛ ꝑus citari faciētē valeat ꝑuenire non ēm q̄ ad h sufficit sola rescripti p̄ntatio nisi impetrati subsequak citatio scōȝ spe. vbi.s̄.ver.si vero plures. ibi.ꝛ fine. more.

pñtatione spe.facit vnũ tit. expssum ꝛ
specialem vcꝫ de rescripti pñtatione.
a ℂ Sꝫ an [a] delegatio supueniẽs re/
trotrahat vt ↄfirmet pcessũ vl' sniam
illius q̇ pcessit vt iudex delegat⁹. Dic
ꝙ nõ vt no.gl.ordi.ꝛ singularis in.l.i/
star.C.de iure fisci.li.x.ff.de iudi.l.lꝫ et
no.cy.post pe.ꝺ bella partica in.l.j.C.
qui p sua iurisditiõe in iij.q.ꝛ innoc.in
c.prudẽtiã i gl.magna extra de of.de/
le.imo lꝫ delegacio p̃cederet ꝛ nõ esset
exhibita ꝛ pñtata vt.s.dixit ei⁹ pñtatio
subseq̃ues nõ retraheret nec ↄfirma/
ret pcessũ vel sniam p̃cedẽtẽ ipso iure
nullos vt no.bal.in.d.l.eũ q̇ in.iiij.q.
qꝺ notabile ꝛ est rõ q: delegat⁹ añ pñ
tationẽ sue cõmissionis nullã hꝫ iuris/
ditiõeꝫ: vt.s.dixi. ℂ Delegat⁹ incã sibi
cõmissa maior est ordinario in.c.signi/
ficasti.ꝛ.c.sane.ꝛ.c.pastoral'.in pñ ꝛ.§.
q: vo de of.dele. Sed q̃les sint effect⁹
vide ibidẽ enũerant. ℂ Sꝫ an p cita/
tiõeꝫ ppetuet iurisditio ꝺle.dic ꝙ sicvt
tetigi.j.q.cccclxxviij. Itẽ citat⁹ p de/
legatũ nõ tenet cõparere nisi in cita/
tiõe sit iserta ei⁹ cõmissio: vt dicit bar.
in.l.si quis ex aliena.ff.de iuris.om.iu.
Idẽ dicit hosti.in.c.pterea ex de dila.

ℂ Questio.ccl[x]xvij.

ℂ An bancam publicam cambij quis
possit tenere propria autoritate.

Trũ qlibꝫ possit p sua vo/
lũtate esse cãpsor ꝛ cãbium
tenere glo.videt dicere ꝙ
sic[b] in.l.qdam.§.nũmu/
larios.ff.de edẽ.ita dicit
gl.posita.in.d.§.nũmularios. Merca
tor dr q̇ negociationẽ exercet q̃stuariã
ex qua aliq̇d q̃rit.l.mercatores.C.ꝺ cõ
mer.ꝛ mercatorib⁹ ita diffinit bart.in
l.legatis seruis in pñ.ff.de leg.iij. Ne
gotiator est nomẽ gñale ꝛ cõprehẽdit
oĩa p̃missa.l.legatis seruis.in pñ.s.al
leg. Et q: offm̃ cãpsoris ↄsistit in mer
cãdo emẽdo ꝛ vẽdẽdo.ipe põt dici mer
cator.ꝛ argẽtari⁹ [c] sumit p cãpsore
sicut ponit exẽplũ gl.i.§.si.decurrrit in
d.§.nũmularios. Et idẽ dicendũ videt
d[e] i nũmulario [d] q: sumit etiã p cãpso
re.ita dicit gl.j.in.l.p̃tor.i pñ.ff.ꝺ edẽ.
do.presupponẽdo ibidẽ ꝙ dict⁹.§.nũ
mularios loquat de cãpsorib⁹ ꝛ tales
nũmularij oliꝫ tpe.ff.eligebant publi/
ca autoritate i.d.l.argẽtarius in pñ.ꝛ
fortassis vsq ad certũ nũerũ sicut dr
in medicis in.l.parabola.C.de epis.et
cle.lꝫ hodie qlibet est cãpsor p sua vo/
lũtate.vt dicit gl.in.d.§.nũmularios ꝛ
maxime in hac patria dalphin.in qua
oẽs mercatores et alij p libito volũta
tis tenent bãcas cãbij tam de iure per
s.alleg.q̃ de inueterata ↄsuetudie qꝺ
secus est in regno frãcie vbi nullus au
det bancã cãbij tenere nisi autoritate
regia ꝛ ↄtriũ faciẽtes acrit puniũtur.

ℂ Questio.cclxxxviij.

ℂ An spoliat⁹ decimis possit petere
se reintegrari in sua possessione ꝛc.

Trum laycus spoliatus de
cimis possit petere se i in/
teg.restitui Ioh.glosator
decreti dicit ꝙ nõ.xiij.q.j:
c.j.vbi sic dicit laycus nec
e repetere põt q: ea possidere ñ põt [e]
extra ꝺ rescrip.c.cãꝫ. Ad hoc em̃ vt qs
repetere possit aliqd requirit ꝙ fuerit
in possessione iuris vel facti extra de re
sti.spo.c.ex pte vnde nõ sufficit pba
re spoliationẽ nisi pbet ꝙ possiderit.c.
cõsultatiõib⁹.extra de of.dele.ꝛ.c.oliꝫ
extra de resti.spo. Et hãc opi.videt te
nere Ioh.an.in.c.ad decimas de resti.
spo.li.vj. Idẽ tenet hen.bohyc.in.c.q̃
uis extra de deci.idẽ archi.in suo rosa
rio in.d.c.j.xiij.q.j. Sed bar.dixi.ibi/
dem tenet cõtrariũ ꝙ immo laycus po
test petere restitutionẽ aduersus spo/
liationẽ decimarũ: q: dicit ipse videm⁹
ꝙ quis põt petere restitutionẽ ei⁹ qꝺ
de iure possidere nõ põt vt i restitutio
ne ↄsanguinee in.c.litteris.extra de re
sti.spo. Item seruus petit restitutionẽ
rerũ dñi absentis quas de iure nõ põt
possidere.l.j.C.si per vim vel alio mo
do. Itẽ vxor põt repetere res dõatas
sibi a viro si spoliata est quarum domi
niũ habere nõ põt.ff.de vi ꝛ vi arma.l.
j.§.deijcitur. Itẽ habẽs plura bñficia
repetit alterũ si fuerit spoliatus et ta
men de iure illud non potest possideri
cũ alijs.c.referẽte extra ꝺ preben. Cũ
layci hodie possideãt decimas ex tole
rantia prelatoꝝ ꝛ ex infeudatione aut
alias ex donatione eis dudum seu eoꝝ
predecessorib⁹ facta in lateraneñ.cõsi/
lio de quo infra dicam qui pptere a v
niunt reintegrãdi cũ latro restituatur
c.cum in litteris extra de resti.spo. Ita
dicit dictus dñs bart.dixi.scꝺm cuius
opi.pluries vidi iudicari in hac curia
plamẽti in plurib⁹ ꝛ diuersis causis in
materia possessorij decimarum in ea/
dem curia ventilatis si autem talis lay
cus nõ haberet titu. [f] vt predixi tũc
ipse laycus spoliatus nõ reintegraret
p.d.c.ad decimas.de resti.spo.li.vj.cũ

a ℂ Sꝫ an. itẽ an supue niẽtia iuris/ditiõis i dle gãte validet delegationẽ ante ab eo factã vide.d. feli.j.c.cũ ex officij col.x/vj. post me. versi. octa/ua cõclusio.
b ℂ ꝙ sicidẽ tꝫ.d. odof.i l.q̃dã sunt p sone i pñ. in §.or seigno ri.ff.ꝺ edẽ.ꝛ ppterea ho die non stat eoꝝ rõnib⁹. nisi ↄseipos vt voluit.d. odof. vbi.s.
c ℂ Argẽta ri⁹ sumit p cãpsore vide d.bal.i rub. C.ꝺ fi.instr. §.viij. col.§. reuertor.ad primum.
d ℂ Nũmu lario.argen tari⁹ ꝛ num mulari⁹ vi/ dent differ/ re sicut gen⁹ ꝛ spẽs.nã ar gẽtari⁹ ẽ de argento tm̃ dãdo et reci piẽdo ꝛ hꝰ in ducit ipꝫ no mẽ argẽ. ivt p gl.i.l.p̃tor ff.de.eden.
e ℂ Possi/ dere ñ p̃t.ꝛ hꝰ itellige p cedere i ↄses sione decia/ rũ fctã post lateraneñ. ↄsiliũ.sec⁹ si añ. vt legit ꝛ no.i.c.cãꝫ de pscrip.
f ℂ Nõ ha beret ti.cau sã añ i late raneñ.consi lium.q: ho/ die decime laicis i feu. cõcedi.a p sonis eccl'ia sticis vel se cularib⁹ nõ pñt.vt p̃di. c.causam.

a ¶ Sunt duo fratres Circa hanc diuisionē: et multiplices al's diuisiones īter fratres fiēdas videp. d. pe. de vbal. i tractatu suo de duob⁹ fratribus in. iij. prin. in sub q̄stione. ix. ꝛ sequen.

b ¶ Eligat vide ar. i. §. j ꝟ. itaq͂ p se insti. ꝺ satisda. tuto.

c ¶ Qꝺ nō ē q: dictio circa impoꝛtat parū pl⁹ vel parū minus p gl. in ꝟ. min⁹ in. l. publia me͂ula. ff. ꝺpo.

¶ Adde ꝙ do abb. in c. fi. ꝺ desp̄ō. impu. dicit ꝙ si testis dicat talis est circa. xij. an nos vel tal' possedit circa. xij. ānos ꝙ talis testis nō pbat certum ꝛ determinatū tp̄s vide eundē abb. ibi.

d ¶ De debitis. Quin etiā ꝺ alijs bonis testari pōt donatoꝛ oīm bonoꝛū p̄ntiuz et futuroꝛū nisi traditio in donatiōe accessisset.

ius cōe faciat cōtra eū vt ibi. An autē decime possint aliquo iure a laycis possideri. vi. io. an. in. c. cū apostolicas extra de his q̄ fiunt a p̄latoꝛ sine consensu capi. ꝛ ita refert de lateranēsi ꝯsilio quod fuit. M. clxxix. factū ab alexādro papa. ¶ Et de materia decimaꝝ vide q̄ dixi. s. q. cclxxxiiij. ꝛ. q. cclxvj.

¶ Questio.cclxxxix.

¶ De diuisione fienda inter duos fratres de eoꝛum bonis paternis.

Sa Unt duo fratres[a] bona paterna cōiter habentes ꝛ tenentes qui volunt deuenire ad diuisionē bonoꝛum qualit' debeat fieri talis diuisio. Posset dici ꝙ forte deberet fieri talis diuisio iuxta. l. iij. circa princi. C. cōia delegatis. Sed credo alium modū foꝛe tenēdum videlz ꝙ ātiq͂oꝛ fratrum faciat diuisionē ꝛ iunioꝛ eligat[b] p tex. in. c. i. extra de parrochijs i. ātiqs. ꝛ ibi. ita tenet hostiē. ꝛ io. an. Idem tz bal. in. l. suus quoq͂. ff. de here. inst. ꝛ ita etiam seruat īueterata cōsuetudo huius patrie put vidi fieri tēpoꝛib⁹ meis ꝛ semper audiui a maioꝛib⁹ meis ita fuisse hacten⁹ obſuatū ꝛc. ¶ Sz penes quē remanebūt instrumēta cōia custodienda. Dic ꝙ penes antiquioꝛē p. l. fi. ꝺ fi. instru. ꝛ tz ꝺ. martinꝰ de laude doc. nouis. in tractatu suo de p̄mogenitura.

¶ Questio.ccxc

¶ De dictiōe vel circa in petitiōe vel positionibus actoꝛis apposita.

Libello oblato et lite contestata actoꝛ in suis articulis vel positionibus non deducit quātitatē exp̄ssam ꝛ petitā in libello sed subiūgit verbū circa dicēdo ponit ꝙ ꝺz cētuz fuerit vl' circa nō pbat nisi de q̄dragintaq͂nq͂. Utrū excusek a pluri petitiōe ppter verbum circa in positione subiunctuz credo ꝙ nō[c] q: sicut petitio ꝺz esse clara. l. si in rem. ff. de rei vē. i auk. de testa. imp fectis in p̄n. col. viij. sicr detractio. l. heredes palā. §. j. ff. ꝺ test. ideo dicit bar. ꝙ pars posset detrahi renunciādo illi pti exp̄sse sicut pōt toti liti renūciari. l. postq͂ liti. C de pac. p hoc inducit ipē bar. l. j. C. de plus peti. ibi siq͂ dē ante incboatā litem eū penituerit vl' veritatē cōfessus fuerit ꝛc. que tñ renūciatio exp̄ssa ꝛ clara nō sit per ꝟbū circa qꝺ est de se incertum. vt. l. qui duo p̄dia. ff. de serui. rusti. p̄di. et. c. cupientes circa fi. extra de elec. li. vj. ita dicit bar.

in. l. edita. C. de edē. in. q. q̄ incipit hoc p̄misso ppe fi. Et ita vidi pluries in hac curia parlamēti determinari.

¶ Questio.ccxci.

¶ De donatiōe oīm bonoꝝ p̄ntiuz ꝛ futuroꝛum ꝛ an sub tali donatiōe comprehendank nomina seu debita.

Appellatiōe bonoꝝ mobiliū p̄ntiū et futuroꝛuz nō comp̄hendunt nomina[d] hoc est debita ita dicit bar. i. l. j. C. si aduersus trās. et in. l. q̄ntus. ff. de au. ꝛ argē. leg. et in. l. cēturio. i. iij. q. p̄nci. circa. fi. ff. de vul. et pupil. idē speculatoꝛ in ti. de fruc. ꝛ interesse. in. §. j. ꝟ. sed pone. ꝛ pe. iaco. in ti. de actione ex testō. Et dixi. j. q. ccccxcix. hinc est ꝙ dixi donationem oīm bonoꝝ mobilium et īmobilium p̄ntium et futuroꝛū valere. q: sic donādo postea poterit donās de debitis[d] suis testari sic nō hēbit heres nomē heredis in vanū ꝛ p hoc submouetur ꝺrīū ꝙ posset fieri de. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. de ꝟb. obli. cuz ibi no. p bar. ¶ Sz an appellatiōe rerū mearū cōtineank iura ꝛ actiōes dixi. q. cccccl xxxiiij. ¶ Sz postq͂ sumus h' in materia dispōnis bonoꝝ futuroꝛuz q̄ro an bona p̄ntia ꝛ futura possint obligari ꝛ si i obligatione gn̄ali veniāt bona futura. tex. ꝙ sic in. l. fi. C. q̄ res pig. oblig. pos. exceptis tñ his q̄ verisimilit' nō esset obligatur⁹ sp̄alit. ita dicit gl. in. d. l. j. C. q̄ res pig. obli. pos. qꝺ secus est in dona. v el vēd. in q̄bus nō veniūt bona futura. vt. l. si ita. ff. de au. ꝛ arg. lega. ꝛ ibi plen⁹ p odof. ꝛ doc. ¶ Sed nūquid bona futura pñt vēdi. dico ꝙ sic p tex. in. l. si in emptiōe. §. j. ff. de cōtrahen. emp. ꝛ ven. ¶ An in legato bonoꝝ mobiliū ꝛ immobiliū veniāt noīa vide que plene dixi. j. q. ccccxix. ¶ Et vide de hac materia. j. q. cccccl xxxiiij.

¶ Questio.ccxcij.

¶ An destituto exceptiōe ꝺbeat eidē subueniri officio iudicis si equum iudici videatur. Et materiā stili curiarum ꝛc.

Si alicui non competat exceptio si tamen inde resultet equitas ꝙ sibi p̄uideak ꝺz ab ipo imploꝛari officium iudicis[e] quo sibi p̄uideak. l. plane. ff. de petitiōe here

scd̄m bal. in auk. ꝟz cū testatoꝛ. j. col. ver. Quero nunq͂d ille. C. ad. l. falc.

e ¶ Noīa tu vide de hoc qꝺ scripsi. post istū in decisio. cccccl xxxiiij. in ver. an appellatione bonoꝛum.

f ¶ Officiū iudicantis. Nō p̄supponit obligatione ꝛ dak in subsidiuz cum deficit actio. l. qui p collusiōes ff. de actio. empti. ꝛ vē di. l. quero i p̄nc. ff. loca. vbi doc. ꝛ q. dek deficiente actiōe oꝛdinaria est etiā tex. i. l. q̄dam. ff. de eden. et ibi doc. Notandū tñ est ꝙ officiū iudicis est remediū oꝛdinariū. vt est gl. in. l. si is a quo in p̄nc. ff. vt in pos. legaꝝ ꝛ cōpetit p oī actu bona fide facto vbi deficit actio. vt l. cū filij. ff. si cer. pe. et vbicūq͂ eq̄tas suggerit qꝺ faciēduz vt ē gl. i. l. si suus. ff. de vsufr. et i locū exceptio

nis deficien tis tex. sin gularis i.l. fi.ff.de peti. heredi.

ditatis τ facit bene qd ponit bartho. in.l.illicitas in pnci.ff. de officio presi dis.vbi dicit q destituto exceptiõe nõ nume.pecu.p lapsum biẽnij subuenit ex officio iud. Et istud facit ad qõnem p curijs in quib9 nõ admittuntur nisi certe exceptiões put in curia parui si gilli mõti spessulani et i curijs cabeoli et scti marcellini in qb9 nõ admittunt tur nisi tres exceptiones videlz falsi: solutiõis.τ nouatiõis tñ si resultet eq tas p officiũ iudicis imploratũ dz con uento subueniri τ ita vt audiui semel fuit obtẽtũ in dicta curia parui sigilli facit p hoc.l.j.ff.de pe. here.τ.l.plane eo.ti.et vide bar.in.l.j.§.j.ff. qd vi aut clam.vide tñ q circa hoc plenius dixi i tractatu quẽ feci sup statuto dalphi. sub rub.de lr̃is cõpulsorijs τ pcissis in q.viij. ¶ Sz an sñia lata expsse ɔ stilũ curie sit nulla.dic q sic.sicut si cõtra le gẽ eẽt lata cũ vicẽ legis obtineat iuxta no.p Cy.i l.ij.C.qñ puo.nõ est neces. in.iij.q. Idẽ tz ray.de sabanaco in sua repetitione.l.more maiorũ.ff.de iuris. om.iu. ¶ Si stilus curie ɔdicat cõsue tudini ville vel ecõtra stãdũ est potius stilo curie q cõsuetudini cũ se habeant adinuicẽ tanq gñale τ spãle vt no.per cy.τ ray.de saba.vbi.s. ¶ Sz stil9 curie qñto tpe inducat vide de sabana in.d. sua repetitiõe. De materia stili sancti marcellini etiam tetigi.s.q.clxxxj.

¶ Questio.ccxciij.

¶ De actione iniuriarũ ɔtra executo rẽ si excedat fines mãdati intentãda.

a ¶ In.c. qd qs.adde in eo.c.do. io.an.i mer curialibus.

b ¶ Actiõe iniuriarũ.fa cit ad hoc qd notatur in deci.tho lo. questio. ccxcv ij. e j. questio. cccxxiij.

c ¶ Ex ac tiõe iniuria rũ facit qd scribitur p glo.in.l.qd em nul9.§. plane.ff.de acqren. re. domi.

Quod executor sñie facit vr̃ a iudice factũ fuisse vt dicit expsse cy.i.l.ab exe cutore i.v.q.C.quoz ap pellatiões nõ recipiant allegat.l.τ lz.C.de cõsti.pecu.Et ideo si excedat fines mãdati nullũ est quod fit ab eo.c cũ dilecta.i fine.extra de re scriptis.ita tz gl.fi.i.c.qd ad consulta tionẽ extra de sen.τ re iu.ɔ quẽ execu torẽ ppterea põt agi de dolo.in.l.non vr̃.§.q iussum.a ɔ̃ria sensu.ff. de regu. iur.τ.c.qd qs.[a] a ɔ̃rio sensu τ ibi p dy.ex eo.li.vj. Ex actiõe[b] iniuriarũ qz lz iuris executio nõ hẽat iniurias.l. iniuriarũ.§.j.ff.d inïur.tñ si excedat fi nes mãdati nõ ẽ iuris executio sz iniu rie illatio.l.si iniurie.et ibi est tex. ex pressus.ff.de iniur. Et al's põt ex iudi cis officio puniri i auk.de manda.pnc. §.here.col.iij. ¶ De actione iniuriaz vide que dixi.j.q.cccxxiij.

¶ Questio.ccxciiij.

¶ Utrum sñia nulla possit per aliam sñiam confirmari et cõualidari.

Uero vtrũ sñia que nulla[c] est possit confirmari[c] super hoc dicit Inno. in c.j.de confirma.vti.vel in uti.vb' mouet qõnez vtrũ sententia a quo non fuit appellatũ vel que in rem transijt iudicatam possit peti cõfirmari τc. et videtur ibi dicere q vbi sententia est nulla forte quia a nõ competenti iudice lata vel etiaz di co si esset venalis vel cõtra ius scriptũ lata iuxta.l.ij.τ.l. venales. C. quando puo.nõ est neces.vel qz lite. nõ cõtest. fuit lata q tunc sententia cõfirmatio nis nõ faceret valere τ sequit in versi. item plus dicimus q ille qui petit sen tentiam cõfirmari debet pbare sentẽ tiam tenere vtputa q iudex q illã ptu lit erat cõpetens τ q ordinẽ iuris ser uauit.nõ aũt habet pbare q sit iusta vt dicit ibidez inno.τ ita vidi determina ri in camera consilij inter dños meos de parlamento insequendo opinionẽ innocẽtij. ¶ Sed quid si iudex appel lationum cõfirmet sententiam nullam et nõ appelletur a sentẽtia iudicis ap pellationum an in executione senten tie iudicis appellationum poterit op poni de nullitate prime sententie[d] Dic q sic vt plene dixi i tractatu meo de appellationib9.in.§.cvij. quero τc.

c ¶ Possit confirmari vide.d.bar. in.l. in psi. circa fiñ et in ver. quero iterũ.C. qñ puo.nõ est necesse.

d ¶ De nul litate prime sñie in hoc iuris articu lo distingui tur per do. bar. in pãl. l.j.i. iij. col. in ver. sz an antea.

f ¶ Sed qd erit si filius vcs in . iij. col.in.§.sed qd erit in v. ille ergo fi lius.

¶ Questio.ccxcv.

¶ An filius vel filia qui quittauit cuz iuramẽto bona paterna enumeretur inter liberos adeo q faciat partem in legitima lz nõ amittatur ad partẽ τc.

An filiusfamilias qui quitta uit bona paterna cum iura mento numeretur inter li beros adeo q ptem faciat in legitima lz ad ptẽ nõ admittat pe. ia.in ti.de condi.ex lege oĩmodo ex te stamento cumulata i.q.que incipit sed e qd erit si filius[e] τc.dicit q sic.sed q f portio remãebit heredi patris[f]. Sz contratrium mihi vedetur tali ratiõe qz ipe filius tale pactũ cuz iuramento faciendo se totaliter alienum.reddit a successione paterna.qz pater suus nõ tenet eũ heredẽ instituere vel exhere dare sm pe.ia.vbi.s.quẽ i hoc casu seq tur do.io.d aramone i repetitõe sua.l. pactũ.C.de colla.quã repetitiõez ego guido penes me hẽo. hãc opi. et seqt do.iohan.guillionis famosus doctor mõtispessulani in quodã suo ɔsilio in cipiente in duobus exactis ex qstione

g ¶ Rema nebit here di patris.et est ratio qz pater videt prouidisse hrẽdi suo fu turo vt dicit do.pe. iaco. in pre.§.sed quid erit in ver. dicam9 ergo in fi.et allega.l. si pactum .ff. ne proba.

superius ꝛc.ꝛ mouetur tali rōne nā ipa dicitfilia vl' fili⁹ q̇ quittauit cū iuramēto cogit iuramētū suare oīno.c.q̄uis de iureiu.li.vj.ibi oīno suari dbebit er go dꝫ intelligi ꝙ siue pater nihil relinquat nec i ali quo eū herede instituat ꝙ nō impugnabit nec ānul labit testm̄.q: q̇ oē dicit nihil excludit vt iurib⁹vul gatis ꝛ gn̄aliter ē intelligendū.l.j.§.gn̄aliter.ff.d le. pstādis⁊ sic sub illo iuramēto cēset cōprehēsus oīs mod⁹ p quē possit volūtatē pr̄is ipugnare ꝛ sic ꝙ nō possit dicere nullū.lꝫ sibi nihil relinquat.De hoc ēt tetigi.j.q.cccccxcviij.in fi.immo nec talis fili⁹ pr̄i suo ab intestato pōt succedere iuxta dictā.l.pactuꝫ iūcto.c.q̄uis d pac.li.vj.et hoc idē tenēt dicti doc.i locis.s̄.alle.sic ꝙ ꝑpterea verū ē dicere talē filiū ha beri p mortuo q̄tū ad succedēdū mō fili⁹ q̇ habet p mortuo nō cōputat i nūero liberoꝝ p̄sertiꝫ dū ꝛ qn̄ agit d augmēto vel diminutiōe legitie alioꝝ fra trū supstitū q: pinde hr̄ ac si i rerū natura nō esset ita ꝙ nō facit ptē nec admittit ad ptē ad sil'itudinē filij exheredati.l.j.§.si pater.ff.de ꝯiugēdis.cū emā cipatis liberis.Pro hoc etiā bn̄ facitvna regl'a quā ponit bar.in.l.hmōi.§ si ticio ꝛ meuio.ff.de leg.j.vt sic dꝫ ꝙ ille q̇ nō admittit ad ptē nec admitti spera tur aliquo iure actiōis retētiōis vel alteri⁹ eq̄tatꝫ p se vel p aliū nō facit ptē.l.j.§.in pmo.ꝛ.§.p scdo.C. de cadu.tol.l.si duob⁹.§.si ticio.ff.d leg.j.ꝛ q: fili⁹ q̇ successiōi pr̄ne cū iuramēto renūciauit ad eā admit ti nō pt ex testō vel ab itestato iure actiōis vel retē tiōis p se vel p aliū obstāte iuramēto p eū pstito qd oīno ē seruādū vt.d.c.q̄uis.sic nihil excludēdo duꝫ vniuersal'r loquit dicēdo oīno seq̄t ꝑpterea ꝙ ipse ptē facere nō pt obstāte regl'a iā dicta.lꝫ opi.ia. est magis cōis inter doc.in iure scribētesvt plene teti gi in tractatu meo q̇ intitulat tractat⁹ in materia d tractionū fiēdaꝝ p herede grauatū in resti.fideicō missi ꝛ q̄ veniāt:substituto restituēda vel nō in.x.q.ꝛ ita in hac curia plamēti vidi iudicari pro opi.pe.ia. ꝛ sequaciū ꝛ fuit iudicatū iterato:vt dixi.j.q.ccccc. xcix.¶ Sꝫ q̇d de filio emācipatovtrū cōputet i nūe ro liberorū pe.Ja.vbi supra dicit ꝙ non^a idē d.de portato vel exheredato iusta de cā.De filio q̇ quit tauit bona paterna cū iuramēto plene tetigi.s.q.cc xxiij.et in quattuor questionibus ibi sequentibus.

¶Questio.ccxcvi.

¶Solutio legatoꝝ ꝛ debitorū ad quē ptineat an. ad heredem vel fidei commissarium.

Non⁹ fidei cōmissarij spectat solutio le b gatoꝝ ^b isolidū.l.ij.iūcta gl.C.ad tre. ꝛ i.l.j.§.fi.et ibi no.p gl.ff.eo ti.ꝛibi glo. magr̄alis quā sequūt cōiter doc.debita ꝛ funeris ipensa spectāt ad heredē pq̄rta ptevcꝫ p quarta trebel.p trib⁹ alijs partib⁹ q̄ sunt.ix.vncie ad fideicōmissariū vt ibidē no.lꝫ d funerꝫ ipēsa nihil dicat lꝫ tn̄ eodē passu ābulāt sicut es alienū.l.papi nia.al's.l.ꝫ veterani.§.q̄rto de inof.testa.prestatio alimētoꝝ āni luct⁹mulierū spectat ad heredē q: mu lier āno illo opari dꝫ ad opus heredisbar.in.l.sicut ff.de ope.libe.ꝛ ibi no.Tn̄ ēt p eo q: illo āno durāte heres lucrat fruct⁹ bonorū mobiliuꝫ ꝛ mouētiū quos nō tenet reddere.l.i. §.exactio.C.de rei vxo.ac.ꝛ ideo q̇ sen tit comodū et onussentire dꝫ i.c.q̇ sen tit de re.iu.li.vj.ita dicit.gl.posita sup ꝟbo facto ꝛ gl.sentit i.l.diuortio.ff.so. ma.Qd idē dicēdū vr de vestib⁹ lugu brib⁹ mulierū eadē rōne lꝫ.ang.in.l.de creto.C.ex qb⁹ causis infa.irrogat di cit ꝛ tꝫ ꝙ dictevestes lugubres nō dbē tur vxori ab heredib⁹ viri nisi cōsuetu do loci h̄ habeat vl' nisi ēt testator ita disponeret.¶ Sꝫ q̇d de melioramētꝫ in reb⁹ hereditarijs factis ac expēsis i de sustētis dic ꝙ ad onus heredis spe ctat p q̄rta pte ꝛ ad fideicōmissariū p trib⁹ ptibus.l.vbi pure in fine iuncta opi.bar.ibidē posita.ff.ad treb.Atta mē sup fructib⁹ pceptis p heredēvtrū cōputari debeāt solutiōne taliū oneꝝ c vide bar.in.l.scribit ^c.ff.ad trebel. ¶Ista hic duxi subiūgēdaꝫ p mei mēo ria in futuruꝫ:q: quotidie occurrūt in hac curia plamēti sup detractiōib⁹fien dis de hereditatib⁹ fideicōmissarijs q̄ restitui ordinant detractis dtrahēdis de q̄bus detractiōib⁹ēt tetigi.j.q.cccc. xcvj.¶ Sꝫ an delegato de portiōe he reditatisvel de aliqua refacto aut etiā de legitima filij quā q̄s rogat⁹ est resti tuere detrahi possit quarta trebellani ca.dic ꝙ nō in.l.mulier.§.fi.ff.ad treb.

¶Questio.ccxcvij.

¶An liber feudorum faciat ius apud omnes ꝛ si cōsuetudo localis deroget constitutionibus feudorum.

Constitutiōes feudales clau se in libri feudorum faciunt d ius comune ^d apud oēs vt dicit Ja.de bello visu d his q̇ feudum dare pn̄t.c.j. circa fi.idē Mar.sulymagni.cy.ꝛ ia.de butri.in auct.ingressi.C.de sacrosan. ec.in antepe.q.idē.Inno.in.c.ex trans missa.ꝛ in.c.verū extra de foro cōpe.ꝛ plene in.c.ceterū.de iud.facit bn̄.c.j.d feu.cog.ꝛ ita etiā in hac pr̄ia dal.sicut ius scriptū seruant exceptis in aliqui bus in q̄b⁹ cōsuetudo ꝯria in hac pr̄ia reperit vcꝫ in eo ꝙ mulieres in feudo succedūtꝛ i certis alijs inq̄b⁹ iura feu doꝝ sunt hodie de cōsuetudine huius patrie ad instar patrimonioꝝ redacta vt etiā refert Jo.fa.insti.de rerū diui sione in pn̄.ꝛ in auct.ingressi C.de sa crosan.ec.q: feuda d ꝯsuetudie pn̄tis patrie pn̄t sine ꝯsensu dn̄i legari in do tem dari ꝛ alienari ꝛ q̄ ꝯsuetudo i tali

a ¶Ubi.s. voluit alle do.pe.ia.in iiij.col.in.§ rē notandū in prin.ꝛ.i.v idē in emāci pato.

b ¶Solu tio leg.vi.de hoc scꝫd mō solutiōis de bitoꝝ ꝛ lega torū fie de p heredē roga tū ꝛ fidei cō missariūistū met cōl'.suo vitij.nu.iij.ꝟ si.iniq̇.ibi so lutio vero le gatoꝝ.vol.j.

c ¶Scribit forte voluit allegare.l. marcell⁹.in §.idē pōpo. scribit lꝫ ca ue q: aliud ibi dicit do. bar.subtil'r tn̄ intelligē do possꝫ tra hi i argumē tuꝫ ꝙ sic ad qd dꝫ p eun dē.d.bart h. ibidē in.ꝟ. q̄ro quid si testator.

d ¶Faciūt ius cōe.h̄ tꝫ pulchre do. bal.in plu dio li.feud. in.ij.col.in ꝟ.in ꝯriū ꝙ iste liber sit autentic⁹ et d.ia.d alua rotis i plo go.d.libri. feu.j.ij.col. in.ꝟ.ex non nullis ꝛ i p fatōe eiusdē que incipit hūanū i.iij.

co.in.ꝟ.quero tertio.lꝫ d.pe.ia.de aureliaco aliter locutus est errorem quorundaꝫ secutꝰ quasi rigide carpit vbi.s.d.bal. vt i trac.suo libellorū in titu..d.ↄd. ex moribus habet et copiosius.i ti. de causis ex qbꝰ vasallꝰ ꝙtū ē de iure scripto d beꝫ amittere feu.i.iij. col.ꝟ.itē q: in predictis locis

a ❡ Licet alteri noceat vide.l.sicut §.aristo.et ibi.d.bar.ff. si ser.vēdi. τ no.i.l.p.ff. de iniurijs.

b ❡ Et premissa ꝟ habec referas non ad p̄ria.sed adea q̄.s.dicunt in p̄n.

c ❡ In p̄ria q.adde eundē.do.bar. ibidem i.ꝟ. ij.quero.

d ❡ Credo ꝙ sic.cōtrariū determinat.j.q.ccccc. τ ibi vide ad intelligētiā eorū q̄ hic dicunt τ olo.s.q.x. xxix.τ.q.clxxxiij.

e ❡ Pōt occupare potestatē hrdi-

bus est attẽdenda τ seruãda:vt tenet exp̄sse pe.ia.inti.d cōdi.ex.l.impialē. §.calidis ibi dum dr itē fallit ꝙ hodie τc.τ in.ꝟ.q̄ icipit itē fallit q: d cōsuetudine idē tꝫ.bal.in ti.q̄liter olim feudū alie.poterat.§.porro.ibi dum dicit qn̄ alienatio erat facta d bona ↄsuetudie

❡ De materia feudali vide q̄ dixi.j.q. ccciij.τ.cccciij.τ.s.q.lix.τ.q.clxxx.

Questio.ccxcviij.

❡ De furno ↄstruēdo i fundo ꝓprio.

Trum quilibꝫ possit facere furnum i domo propria ad coquēdū panem suum nō obstãte ꝙ baro vel nobilis ibi ꝑ prius habeat furnū dicit io.fa.insti.de.ac.in.§.eque in q̄stione q̄ icipit:sꝫ qs erit modus ꝓbãdi τc.sic formal'r τ ideo credo ꝙ si i vna villa fuisset furnus nō pōt qs prohiberi quominus vadat alibi vel quominus q̄libꝫ possit ibi edificare furnū nisi al's sibi ꝓhibitū fuisset q: ↄ illa q̄ sunt licita d se et debēt de iure cōi.nō ↄuentōe nō currit p̄scriptio nisi a tꝑe quo qs est ꝓhibitꝰ iure ↄrio.vti τc.Et ꝑ hoc nihil alllegat.Jo.fa.Tn̄ hoc bn̄ ꝓbat lex quotiēs.ff.d seruitutibꝰ τ no. ꝑ.gl.cy.τ bar.in.l.j.τ.ij.C.d serui.τ aq̄. ꝑ hoc etiã facit q: q̄libet in re sua ꝓpa facere pōt id qd sibi ꝓdest lꝫ alteri no[a]ceat[a] dū tn̄ aio nocēdi n̄ faciat.l.j.§. deniq.ff.de aqua plu.arc.nec.i dubio animꝰ nocendi p̄sumit.l.merito.ff.pro socio.qd tꝫ gl.τ bn̄ ₰m bar.in.l.filiū.§. si.ff.de dã.infe.τ dicit pe ia.i suo libellario libellus suꝑ furno in.ver.q̄ incipit itē ꝙ p̄dictū ius habendi furnū τc. qd ius habendi furnū i loco p̄uato bn̄ pōt p̄scribi lꝫ secus in loco publico vel cōi.l.si.ff.de vsuca.qd facit ꝑ illis q̄ in domibus suis furnū fecerūt τ longissimo tꝑe tenuerūt τ panes suos decoq̄ fecerūt ꝙ ipsi tale ius p̄scripsisse censent τ p̄scribere potuerūt.lꝫ de prescriptiōe iuris fiscalis agat.vt vr̄ tex.i rōne in.l.si manifeste.C.de ser.τ aqua.lꝫ illa.l.mãlius faciat qn̄ mos hoc ē ↄsuetudo antiq̄ p̄tendit qd est multū attēdendū in mō articulãdi vel libellandi put etiã dicit bar.in.l.j.C.de ser.τ aq̄[b] τ p̄missa vera[b] nisi ius suꝑ hoc tali baroni fuisset q̄sitū autoritate p̄ncipis l.quo minꝰ.ff.de fluminibꝰ.l.qd principis.in p̄n.ff.de aqua plu.arc.τ plene ponit bar.in.d.l.quo minus in prima [c] q.[c] quã mouet de molēdino vl' etiã p̄scriptiōe vt q: volēti facere furnū d nouo inhibuit ne faceret τ post ꝓhibitionē ius tale p̄scribit.l.quotiēs.ff.de ser.τ aqua τ sic est in villa mea scti albani in qua habeo furnuꝫ τ nullus audet facere aliū furnū ex antiq̄ssima prescriptiōe.sed oēs habitãtes in ip̄o mãdamēto tenēt ibi decoqui eoꝝ panes soluendo mihi certū annum tributuꝫ.

❡ Questio.ccxcix.

❡ An testator excludēdo filias videatur voluisse hereditatē suã ad masculos deuenire τ an talis dispositio inducat fideicōmissuꝫ respectu masculoruꝫ.

Estator plures hꝫ filos et plures filias filiabꝰ heredibus ꝑticulariter institutis filios heredes istituit vniuersales τ ipsos adinuicem substituit in casu quo sine liberis masculis decederent prohibendo et ordinando ꝙ nulle filie succedant i bonis suis:sed ꝙ liberi masculi ipsas habeãt maritare ad ordinationem amicoꝝ.Utrū ꝑ hec verba inducat fideicōmissum in fauorē d liberorum masculoruꝫ.credo ꝙ sic[d] q: ꝑ hec verba voluisse vr̄ hereditatem suã atq bona ad liberos masculos filiorū suoꝝ ꝑuenire femellis exclusis ꝑ hoc vider̄ tex.in.l.epl'am.§.fi.iuncta.l. vbi.§.j.ff.ad tre.Nã eoipso ꝙ ip̄e grauauit tales liberos masculos de maritãdo femellas ipse eis suã hereditateꝫ censet reliq̄sse.l.deniq.§.interdū.ff.de pec.leg.τ.l.si stipulatio facta fuerit.ff. de op.libe.facit bn̄ qd ponit bart.in.l. centurio in questio.q̄ incipit vlterius quero τc.ff.de vulg.τ pup.τ de hac materia tetigi.s.q.clxxxiiij.τ.j.q.ccccl xix.τ.q.cccccc.τ ibi reperies decisionē questionis presentis τc.

❡ Questio.ccc.

❡ De trãsmissiōe hrditatꝭ nō adite.

Iliofamilias vel nepoti in potestate constituto hereditate delata.τ in etate pupillari moriēti hereditate per patrē vel auum non adita ꝓximiores ab intestato succedūt:nec pater ipsam [e] hereditatē pōt occupare[e] iure peculij.vt in aut de here.ab intestato i p̄n. qd magis declarat in aut.in successione.C.de suis τ legi.here.dum dr in successione pa.fa.siue filiusfa.τc.q̄cq̄d dicat.in.l.si infanti.C.de iure delib.q̄ hodie est correcta ꝑ dictã aut sicut tenent gl.bar.τ bal.in.d.l.si infanti.naꝫ hereditas talis q̄si prio iure censet q̄sita filiofa.i etate ifantili moriēti τ ip̄o iure

tatem et e iure cōpell per mediaꝫ personaꝫ infantis adire.hrditas em̄ nō adita ꝑ ifantē trãsmittit ad patreꝫ.acsi ip̄i infanti iã q̄sita fuisset.not.do. bal.i.l.si infanti.C.de iure delibe. in.j.colū.iij. not.verūtn̄ addit tã ꝙ heres ifantis τ cuꝫ eo eq̄liter succedūt alij ꝓximiores velut mater τ frater.d.bal dus vbi.s.i ij.col.in.ꝟ. sic.sequitur alia ↄclusio Sꝫ alit sentit.d.alexã. ibi in addi. ad.d.bal.in v.oppo.suꝑ ꝟbo dr̄ia.

a Fama operatur de ptate et virtute fame vide post oes p diuersas qstiones d. feli.in.c.veniēs.el.i.an iii.col.versi.p ma cōclusio cum se questibus d testi. Item fama pbat semiplene.l.iii.§.eisdē.cum ibi nota.ff.de testi.l.ad monendi.ff.de iureiu.et in.c.veniēs.de test.et no.do.bar.in.l.de minore.§.tormēta.ff.de questio. Et hvex qn apparet q ipsa fama traxerit origine ex aliq bus pbabili bus seu veri simil. cāis als sec9.l.de curionē.C.de pe.et iō dicit do.bar.i pdi.l.de minore.§.tormēta.q non sufficit pb. famam simplr.et idem no.d.bal.in l.pcetatis.C.de pba.fz d.alex.ii.pte cōsi.xc.i.iiii.colū.in v.nō obstat Ista tn pce dūt ibi agit de magno pudicio. vbi vo agitur d modico preiudicio tunc

sicut dicit tex.i.l.si mre.C.d suis et legi.he.seqt q in ipis talib9 bonis tali infanti qsitis pximiores succedūt et debent admitti vt dicit aut.de here.ab inte.et in aut.in successione.§.alle.nec pmissis obstat qd dicit barth.in.d.l.si matre.vbi dicit q vba ipo iure debēt intelligi secuta aditiōe reali vel vbali et facta sup hoc declaratiōe animi ad filiitudinē cōpēsare volētis iuxta no.in.l.si cōstat.C.de cōpēsa.qd ēt posuit in.l.vētre.ff.de acq.here. Qr illud intelligitur in extraneo vel filio aut nepote etatē infantilē iā egresso herede instituto nō aūt in filio vel nepote i etate infantili moriēte cui9 pater vel auus in cui9 erat ptāte hereditatem adire neglexit qr i tali casu nō est necessaria ai declaratio p talē infantē faciēda cū etiā talē aim adhuc faciēdi non hēat qr qcqd videt vel audit ignorat.l.i.C.d fal.moneta.iō aditio ipa iuris misterio suplet.l.si infanti alle.adeo q talē hereditatē quasi patrio iure qsitā ad pximiores trāsmittit vt.d.aut. Per quā occupatio iure speculii de qua in.d.l.si infanti mentio habet est hodie correcta nec est mirū si aliqua statuat in fauorē alicuius infantis q als respectu maiorū aliter decisa repiunt sicut videmus in casu.l.q duos.§.cum in bello.et §.si.l.cum pubere.et.l.si mulier.ff.de re.dubiis.nec obstat.l.ii.§.si qs ex liberis ff.ad tercul.qr ibi est alius casus si bn inspiciat sicut dicit cy.expsse i.l.apud hostes.C.de suis et legi.here.qd ēt pōt satis pcipi ex positione casus dicti.§.quē ponit ibi bar.cum apostilla.dy.vel pōt dici q ibidē nepote moriete nō supera t aliqs i cui9 ptāte foret cui negligētia hereditatis nō adite possit ipu tari sicut fuit in casu.l.si infanti.iō nimirū si ibi nō habeat hereditas quasi patrio iure qsita et sic cessat trāsmissio ita dixi in decisione pcessus diffiniti in manib9 iohānis albi inter vxorem arnulphi rolādi agentē et iaco.maronis et consortum suorū de ebruduno et c.

Questio.ccci.

Fama quos effectus operatur.

a Fama opat[a] multos effect9 et iter ceteros opat effect9 seqntes quos studēdo collegi et hic p mei memoria in futurū oscripsi.qr sūt effect9 singulares et dispersi hincinde in corpe iuris. Prim9 est qr ipedit mrīm cōtrahēdum in.c.ii.de cōsangui.et affi.et ibi p docto. Scds effect9 est qr releuat quē a pbatiōe iuxta no.pgl.et bar.i.l.i.C.q et aduersus quos. Terti9 effect9 qr fama cū iuramēto officiarii facit fidē tex.est in aut.hodie et ibi ēt tz bar.C.de diuortiis. Quartus est qr fama excusat quē a dolo.l.si miles.§.mulier.et ibi etiam tenet bar.ff.de adulte.et.l.i.plagii.C.ad l.iul.de plagi. Quintus est q transfert onus pbatiōis in aduersariū in casibus in quibus communis opinio seu fama quem constituit in possessione alicuius qualitatis libertatis aut seruitutis.l.mater.C.ne de statu.defunctorū et.l.ii.C.si seruus vel libert9 ad decurio.puenit.lib.x. Sextus est qr in aliis in quibus sufficit famā esse licet in veritate non ita sit operat pbationem plenam.l.barbarius.ff.de offi.ptoris et.l.i.C.de testa.et.l.ii.C.de sen.et interlo.omni.iudic.ita dicit barth.in l.de minore.§.tormenta in questione que incipit vltimo pncipaliter quero et c.ff.de questionibus. Septimus est qr releuat quem a tormentis vel operatur q questione iuxta ea que ponit tex.in.d.§.tormenta. Octauus effect9 est quia presumi facit instrumētum ab aliquo notario bone fame existēti con b fectū esse validū[b] vbi als non valeret.l.nō omnes.§.a barbaris.ff.de re militari.tenet barth.in.l.ii.circa fi.ff.quemadmodum testa.ape.vbi dat cōsilium aduocatis practicātibus q forment articulos et de legalitate et bona fama notarii et facit bene qd ponit spe.iu tit.de instru.edi.i.§.restat.ver.quid si dum testes publicātur et c. De alio effectu fame tetigi.i.qstio.ccccxlvi et c. De fama et voce publica qui sunt in patria et similiter de rumore publico si excusant a dolo dixi.i.qsti.ccccxlvi.et.q.ccccxl.

Questio.cccii.

An princeps lesus debeat in integrum restitui.

Utrum fiscus lesus possit c in integ.rest.pe.et cy.[c] tenent q nō in.l.res publica.C.quibus ex causis maio.in integ.restitu.in.q.i.per rationes ibidem per eos deductas. Tamen quicquid sit de iure de stilo et communi obseruantia seruatur contrariū quia restituitur et fuit ita iudicatū p dño nostro karolo francoꝝ rege.inter dalphi.vieneñ.qui tunc minor et le

fama facit plenā pba. vt in.c.sup eo.de cōsangui.et affini.ta.et in.c.veniēs.de test.als aūt sola fama sine aliis admiculis nō pbat do.inno.et ab.in.c.quā cām d pba.

b Esto validū.tu vide istū cōsi.lxxv.īci.adherēdo opinioni nu.iii. v.venio ad tertium.

c Pe.et cy.i.i.col.q.i.vbi format qōnem tā de fisco q d pncipe scz rege francoꝝ.et aduerte q spe loqt in pncipe maiore q pbat argu.rubri.vbi āt pnceps eēt mior natu d iure venit restituēd9 si lesus repiat. Nā tūc i eo duo singlaria cōcurrūt puta qr pnceps et mior vn si ñ sit restituend9 qr pnceps saltē qr mior dz restitui.de pncipe āt maiore rō fuit dubitādi.quia respublica et res pncipis idem videbant scz respubli.restituit.§.et

ita bar. i[illegible] ... [illegible] fol. 6[illegible] [illegible] n. 70.

[illegible] n. 62

pnceps vide bat restitue dus rōne lesionis lz maior. lz ɔ̃rium deciditur qr pit⁹ q ñ ṽifi cat i miore.

¶ Nota hāc qōnem vtilem.

a ¶ Grauame apponi. Adde q hñtur in. c. raynuti⁹. extra de testa. & in c. raynald⁹: eo. ti.

b ¶ Trāsfertur dñiuz licet ex in feudatiōe reali trāsferat dominiū vtile & vasall⁹ efficiat dñs vtilis. tñ bona feudalia alienare non pt nisi in certis casib⁹ vt per spe. ti. d. feu. §. ij. ver. xix. Et vide casus in qbus vasallus pt rem feudalē alienare. p do. pe. iaco. ti. de condi. ex lege ipia lem. §. lz fa lit. & vide d. bal. i li. feu. de alie. feu. c. j.

c ¶ §. si qs ibi vid bald. de hac. q. et de multis aliis pulchris qōnibus & singularibus.

sus fuit in inte. restitutus finaliter ad uersus remissionē quā fecerat dño ludouico de pictauia dño sancti valerij de comitatib⁹ valeñ. et dieñ. Et quos comitat⁹ expost habuit. & adhuc tz & possidet vt notoriū est ipe dñs nr dalphin⁹. ¶ Sz an fiscus remaneat illesus si nō ɔficiat inuentariū infra tps iuris videque scripsi. j. q. cccxxxiij. & qō de. cccclxxj. in ver. an fiscus &c.

¶ Questio. ccciij.

¶ De fidecōmisso vniuersali et que in eo veniant.

Que sunt illa que veniunt in fideicōmisso vniuersali vide bar. i. l. marcellus. §. quidā. ff. ad trebel. Sz q̄ro vtrū illud qō heres institut⁹ acqrit rōne supplemēti legitie qui fili⁹ vel filia heres pticulariter institutus egit ad supplemētū infra tps iuris veniat in fideicōmisso vniuersali et licet circa istud qō nō reperi tactuz videret pma facie dicēdū q sic ad siñitudinē illi⁹ iuris qō acqrit iure actiōis qō venit in fideicōmisso vniuersali. l. si totam iūcta glo. ff. de acq. here. & l. papinianus. ff. ad treb. qō tenet bar. in d. §. quidā. attamē saluo saniori iudicio credo q nō veniat ex eo maxime q in tali iure qō est pars legitime de iure nature debite nō potuit p fideicommissuz substitui nec aliud grauamen a apponi[a] imo si tale vel aliud simile onus diceret vel reperiret adiectū ipz p nō adiecto hret. l. qm in priorbus. C. de inof. testa. iūcta. l. q̄ de tota. ff. de rei ven. Quis fuerit in plus talis heres institut⁹ q ascēdere possit legitima sibi iure nature debita. vt. d. l. qm in priori bus iūcta. l. sancim⁹. §. cū añt eo. tit. sicut tenet dñs raymūd⁹ de sabanaco in repe. sua. d. l. qm in priorib⁹ i pe. q. lz añ repetitiōem dicte. l. p eū facta asserat ɔtrariū tenuisse vt ibidē recitat. Non obstat siñitudo allegata in ɔ̃riū. qr nō pōt dici siñitudo sed diuersitas. Qr in casu dictarū legū nō repit ɔuisio que est & repit in casu dicte. l. qm in priori bus. Ideo nimirū si aliud ius statuat cū separatoꝝ sepata esse debeat rō. l. duob⁹. ff. de testa. tute. l. tā is. ff. de do. cā mortis. ¶ Sz iuxta pmissa q̄ro de alia. q. Tres fratres fuerūt heredes instituti & ad inuicē grauati de restituendo decessit vn⁹ & ita portio sua ad alios duos deuenit iure fideicōmissi. demuz decessit alius vtrū id qō habuit a pmo veniat i fideicōmisso sic q tertio debeat restitui. vide bar. in. l. pater. §. quindecim. ff. de lega. iij. & in. l. marcellus. §. quidā. & in. l. sceuola. ff. ad trebel. Alterius iuxta hoc q̄ro an bona dānata veniāt i fideicōmisso vbi qs ea restituere nō fuit expsse rogat⁹ sed simplr facta est substitutio alicui q̄ heres fuit institutus. dic q nō. l. coheredi. §. cū filie. ff. d vulg. et pupilla. de hoc ēt vr bon⁹ tex. si bñ inducat in. l. lutius §. maritus. ff. ad treb. iuncta glo. posita sup verbo senthsse dum dicit. Et qr hoc expresse dixisset allegat ibidem certa iura pbatur etiā in. l. a filia. in pn. ff. eo. pbatur etiā in. l. vnum ex familia. §. si. cū. l. seq. ff. de leg. ij. et vide in. d. l. cum virū. ¶ Ulterius circa premissa quero vtrū ea que pcipiūtur iure substitutionis pupillaris veniāt in fideicōmisso vniuersali pone in terminis. Testator habens duos liberos vnum impuberem et aliū puberem quos heredes instituit & dicto pupillo alium pupillariter substituit et talem substitutum rogauit restituere hereditatē titio in casu quo decederet sine liberis pupillꝰ decessit in etate pupillari. et sic locum habuit substitutio. Demum moritur alius filius sine liberis nūquid id quod habuit iure pupillaris substitutiōis teneatur restituere titio. Dicendum est q sic arg. l. qui fundū. §. quis filijs. ff. ad. l. fal. et ita tenet bar. in. l. ita tamen. §. qui suspectum. ff. ad trebellianuz. ¶ Sed quid de prelegatis vtrum veniant in fideicōmisso vniuersali dic vt in. l. marcellus. §. penul. ff. ad trebelli. et in. l. cum virum. C. de fideicommissis. ¶ Sed iuxta pmissa quero q̄ actio intentetur. per fideicommissarium vt hereditas ei restituat dicit q actio ex testamēto vt no. glo. in. l. et si nō scriptura. C. ad trebel. idē tenet bar. in. l. si legatari⁹. ff. eodem. titu. ista studēdo i diuersis passibus iuris collegi & hec duci inserenda pro mei memoria qr sunt singularia. Et semp occurrunt ista in iudicando in hac curia parlamenti sup restitutionibus fideicommissorum & q̄ in eadem curia videbo determinari supra premissis questionib⁹ hic determinatiōes subiungam. ¶ De verbis ex quibus inducitur tacitū fideicommissuz vide que dixi. j. q. cccclxix.

¶ Questio. ccciiij.

¶ An dominium transferatur ex infeudatione &c.

Ea ex infeudatione trāsfert dñium[a] vtile rerū q̄ infeudant si traditio interueniat in. c. j. §. si qs ver. si dñs de cōtrouersia inuesti. al's incipit si de inuesti. cōtrouer. fuerit. & in. c. ibi tanq̄ dñs possit vēdicare. de inuesti. de re aliena. fa. in feudis col. x. iūcta. l. nō soluū. §. meñ. ff. de re. ven. & quint⁹ muti⁹ la. ij. §. argento. ff. de auro & argē. leg. istud etiā tenet gl. expresse sup verbo de bonis in. c. j. p quos fiat inuestitura & etiā in. c. j. de ɔtrouersi. inter. vasallū et aliū de bñfi. feudi. licet eñ ex inuestitura verbali nō querat dñium p eo q nō ɔtinet traditionē vel quasi sicut no. Inno. in. c. ex parte. extra de ɔsti. & dy. i. c. j. de reg. iur. li. vj. Tamē ex reali inuestitura vt pote quia ei que datur

in feudū possessio traditur vel appzehēditur. domi nium vtile queritur vt iuribus.s. allega. ita etiam no.p bal.in dicto.c.i.si de inuestitura controuersia fuerit. Hinc est q dicitur p feudū reputatur esse in bonis vasalli adeo q ipsi tenentur soluere dotes et collectas ceteraq onera ad vsufructuarius pertinē tia tanq ille qui percipit fructus.l.qui pendentes r.quid sit.ff.devsufru.l.neq.ff.de impensis.i.re.do. factis. ¶ De materia feudorum vide q dixi s. que stione.cccvij.j.q.sequenti.r.s.q.lix.

¶ Questio.cccv.

¶ De venditione rei feudalis in qua asseritur res al lodialis.

Si vasallus feudum alienet credens esse de franco allodio vt puta quia patri vel auo paterno successit et ita iuret vl iurare paratus est electioni emptoris committitur vtrum dominovelit cedere feudum an vasallo restituere quo restituto vasallo idem vasal luspro beneficio retinebit nō nocēte vēditione eo q ignorans alienasset.c.ij. de controuersia inter do minum et emptorem vbivero vasallus sciens rē esse feudalem r eam de franco allodio vendat ipsas res committitur.vt.c.j.§.j.de prohibi.feudi alie.p fede ri.et.c.j.§.j.de prohibi. feudi alieni. per lotharium Et emptor sciens rem esse feudalem precio suo pri uatur vt in dictis iuribus habetur et auget domin? reiuenditione directa vt tenent glo.et bal. in.d. c.j. quia cum semper sibi retinet.vt in.c.j.§.si vero de in uestitura.de re.alie.facta. Idem ibi tenet. And. de ysarnia attamen prout ipse dicitvidetur melius do mino q agat conditione ex moribus et vsu feudorū a vel ex consuetudine ex .l. imperialem asic dicen do cum titius teneret in feudum a me talē remr eā scienter vendidit ex ea causa tu possideas eas ob qd feudum.illud est mihi apertum ago vt mihi restitu as. Et hec conditio aduocat possessionem tantum vt.in.l.i.C.de dona.que sub modo non rem nec rei dominium q nemo condicit rem suam preter quas a fure.l.si.ff.vsufructus.quemadmodum caueat .ita dicit ibidē. ¶ Quid si homo alicuiusdomini cus ab neget et alteri prestet homagiumvtrum priuetur do minus suo domini.specu dicit q non in ti.de iurisdi tione omnium iudicum.§.i.versiculo illud. ¶ Item de illo qui in instrumētovenditionis asserit res esse de dominio alterius vide que dixi.s.q.xxiiij.

¶ Questio.cccvi.

¶ An appelatione suorus heredum comprehendā tur tantummodo sui et quid invltimisvoluntatib? et quid in contractibus rc.

Generale verbum si aliqua dispositio ne adiectus iunctus speciei seu alicui verbo speciali restringitur ad species a suo generali significato vt probat in.l.fin.§.fin.ff.de triticovino roleo le gato.l.seruis vrbanis in principio. et l.cum quereretur.§.i.ff.d e lega.iij.ita dicit bartho. super rubrica de nouo .C.cōponendo circa principi um[b] Quod facit ad questionē qn quis aliquem istituit r sibi suos here des substituit qui heredes aut tantū sui aut extranei quicunq videātur sub stituti cum appellatione heredum tas sui q necessarij ac etiam extranei qui cunq contineantur.l.sciendus .r.l.he redis appellationer.l.ex illa parte.ff. verbo signifi. Et per iamdicta videnr sui tantum modo substituti pter ver bū suos ibidem subiunctum per quod verbum heredes quod est generale re stringitur super quo vide q ponit bal. in.c.j.de natura successiōis feudis col la.x.vbi mouet istam questionem.facit bene quod ponit specu.in titu.d testa mentis.§.in primis. versic.si.vbi dicit quod nomen heredis positum in vlti mavoluntate in substitutione nō signi ficat alios q descedentes quod secus in contractibus.l.fina.C.de here.insti tu.l.sub diuersis.§.j.ff.d cōdi.r demō. hoc etiam facit ad multa alia que sepe contingunt. De hac materia vide que plene dixi.j.q.ccccliij.r.q.ccxxx.

a ¶ Lege imperialem Adde.d.pe. ia.ti.de cō di.ex.lege i perialem.et ibi.r in duo bus ti.sequē ti.oīno eum videas de hac materia

b ¶ Bart. circa princi pij.in versi. venio ad se cundam.

alias 437. & facit etiam bene qd ponit specu lator.

¶ Questio.ccvij.

¶ De iuramento fidelitatis qd pre stari debet ab hominibus cōmoranti bus in territorio alicuius bāncreti.

Si aliquis qui non est ho mo meus moretur in terri torio meo ac iurisditione ipse nō tenetur prestare mi hi homagiumvel fidelitatem attamen ratione habitationis ipse est mihi sub ditus r ideo ipse debet mihi prestare sacramentum quod non erit mihi no ciuus sed fidelisvt no hostien.extra de symonia.r i.c.diligenti in lectura sua p quo videtur tex.in feudis qualiter va c sallus iurare debeat in.c.j.§. finali[c] Et ideo anno domini.M.ccccl x.d mē se nouembris dum fui insancto albano feci coram me assignari omnes homi nes meos ipsis locis caput hospicij fa cientes.r dum coram me fuerunt ipsi mihi prestiterunt iuramentum q erūt mihi fideles.rc.vt constat instrumen to recepto per claudium veteris nota rium dicti loci.

c ¶ .§.fina. vbi ad hoc vide tex.ap tū r ibi do. bal.in versi. tertiū est iu ramentum.

¶ Questio.cccviij.

¶ De duabus institutionibusvniuer salibus incodem testamēto factis si se cunda institutio valeat

Titius eius vxorē heredes istituti qdiu vixerit r post eius decessum semproniū her edem vniuersalē .vtrū

m

a ¶ Credo ɔtrariū.hāc opinio. tenet exprsse do. bal.in.l. extraneum ij.col.versi. vlteri⁹ .qro C.de here.institue̅.

b ¶ Spec. i ti.de ho.et fide.Voluit allegare specu.in tit.de feu.in.§.qm̄ super homagijs et fidelitatibus.

c ¶ Specu. in.ti.de fi.et ho. Allegare voluit p.§.qm̄ super homagijs et fidelitatib⁹.

d ¶ .c.graui.voluit allegare.ca. grandi.de supple.negli.prelato.li bro.vj.

institutio de sempronio facta valuerit qui reperitur superuixisse dicte vxori videtur ꝙ nō vt.l.miles ita in princi. ff.de testamen.mili.Ibi miles ita herede̅ scribere post quoad viuet titius res esto post mortez eius septitius etc. vbi dicunt dy.et ray.aliud in pagano. qđ est notandū.et nihilplus dicūt idez voluit dicere bar.in.l. hereditas .ff.de heredi.insti.vbi facta oppositiōe de dicta.l.miles.ita dicitr soluit aliud ī milite vt ibi aliud in pagano ita ergo et ꝙ vbi duplex institutio reperit̃ testame̅to pagani quarū prima est ad tempus incertuz facta vt pote q̄diu vixerit.l.j. circa prin.ff.de codi.et demon.Et secūda est subiūcta initiuz habere debens a tēpore incerto hoc est post tēpus primo loco instituti quādiu vixerit ꝙ secūda institutio nō videtur valere licet prima institutio bene valeat.l.q̄ filio i princi.et.l.in tēpus.ff.de here.instituē. a Sed credo cōtrariū^a.ꝙ immo secūda institutio valet quia verbū instituo debet sumi pro substituo sicut sumit̃ in.l.gallus.in glo.posita super verbo exprimat.ff.de liberis et postu.et istud videt̃ tenere bal.in.l.id quod pauperibus.xiiij.q.C.de episc.et cleri.q̄ allega. l.querebatur.ff.de testa.mili.vbi mouet questionē de vxore instituta et vsufructu. ¶ Vide.j.q.cccccxxxiiij.de substitutione cōpediosa facta filio pube뢰ri. ¶ Sed quid in filio qui substituitur heredi extraneo et nihil sibi relinquit̃ iure institutionis.an testamentum valeat.vide que plene dixi.j.q.ccccxxv.

Questio.cccix.

¶ De homine ligio.

Vltra octo genera hominū q̄ posuit glo.in rubrica C.de agri.et censi.li.xj.reperio alia duo hominuz genera Qr alij sunt homines ligij et alij nō ligij hoīes. Ligij dicunt̃ respectu īperatoris vl' regis frācie vl' respectu dn̄i nostri dalphini.qr sibi homagiū faciunt nullius alteri⁹ ^c fidelitate salua.de prohibi.feu.alie per fe.§.in feu.coll'.x.c.veniēs.extra de iureiurā. Et dicuntur ligij quasi ligati domino vel quasi legalitatē continentes sic alludendo ethimologie vocabuli quod est argumentum validuz in iure.insti.de testa.in princi.et insti.de tutelis.§.j.§.tutores.iuncto.§.est et aliud.inst.de dona.ita dicit specu.in titu. b de ho.et fide.^b circa prīci.ver.et not. in versi.dicitur autem homo ligius etc.de quo homine ligio habetur tex.expressus in clemen.pastoralis.§.rursus.ibi homoq̄ ligi⁹ vasallus etc.de sentē. et re iudi.et ibi plene per guillermum de monte laudunо qui bene declarat quis est homo ligius. ¶ Sed quid dicatur feudum ligium et feudū nō ligiū vide plene per balduz in prohemio feudorū.ibi. sexta diuisio feudorum etc.

Questio.cccx.

¶ An homo ligius possit facere homagium ligium duobus pro diuersis rebus.

Homagi ligium ^c de quo.s.proxime tetigi nō pōt fieri duob⁹ diuersis dominis etiam pro diuersis feudis s̄m specu.in titulo .de fi.et ho.ver.x.queritur.et bal.in prohemio feudorum.vj. distin.in fine.dicit ꝙ homo ligius non potest esse duoruz qui alle.specu.vbi.s.et.c.recolētes.extra de statu mona.Tamen pe.iaco.in materia feudorum circa finem.x.distinctionis dicit se vidisse vasallos facere homagium ligium diuersis dominis pro diuersis castris et ita seruat cōsuetudo in hac patria dalphi.et alijs patrijs circūuicinis q̄dq̄d sit de iure.

Questio.cccxi

¶ An homo ligius possit esse homo duorū dn̄orū.

Homines non ligij dicuntur qui faciunt homagiuz alicui baroni bannereto vel militi ita alteri q̄ imperatori vel regi aut domino nostro dalphino s̄m specu.in titu.s.in precedenti.q.allegato inver.et nota.Et talis potest de iure esse homo duorum diuersorū dominoruz pro diuersis feudis casus videt̃ expressus que specu.alleg.in.c.gra d ui^d ibi vel cuicunq̄ alie persone etc.in versiculo. queritur etc.ita etiam seruata consuetudo in hac patria dalphi.

Questio.cccxij.

¶ Homines tallieabiles tolerant̃ in hac patria dalphi.et locis circūuicinis.

Hominum non ligiorum alij dicuntur franci alij talliabiles et ita videmus in hac patria dalphi.et locis circumuicinis vbi ita se habet cōsuetudo taliū hominum talliabiliuz que debet propterea attendi.ff.communi.predi.l.vēditor.§.si cōstat et.l.de quibus.ff.de legi.ꝙ si etiam dicit specu. in ti.in prece.q.mentionato.ver.xix. queritur circa fi.et ver.xxvj.queritur in fine.De materia hominū talliabilium et manus mortue vide que dixi plene j.questione ccc'xj. ¶ Iuxta hanc materiam quero si filius nat⁹ ex homie eo me et muliere q̄ sit femina alterius domini cuius erit homo talis.dicit martinus de fano ꝙ meus erit adiudicandus.l.ne diutius.C.de agri.et censitis lib.xj.quia iura plus fauorisant mihi qui sum dominus patris ꝙ illi.qui est domin⁹ matris ita refert specu.in tit.de homagio

a et fide a.§.j.ver.quanto queritur ibi in hac questione etc. ¶ Et de hac materia vide plene per dominum martinum de fano.in suo tractatu de hominitijs hac etiam materiam vide per spe.in ti.de feudis. ¶ Si per mortem hominis decedentis ab intestato bona spectant do.bal. quod sic in.l.j.C.de heredita.decuria nisi consuetudo aliter se haberet vt ibi dicit idem bal.

¶ Questio.cccxiij.

¶ De hominibus francis.

b Ranci b homines dicuntur dupliciter vno modo qui liberi sunt a prestatione alicuius homagij sic quod tali conditioni nunquam fuerunt astricti insti.de ingenuis in prin. vel si fuerint astricti quod pacto seu remissione aut principis rescripto vel prescriptione fuerunt a tali conditione liberati. De primo est tex.instit.de libertinis in.§.primo.et.§.multis. De secundo est textus.in.l.j.et.ij.C.de iure aureorum annullorum.et de na.resti. De tertio est textus in.l.ij.C.de prescri.longi temporis que pro libertate. Alio modo dicuntur franci qui recognoscit se homines alicuius nulla causa adiecta et homagium simplex faciunt alicui bannereto vel militi vel alteri nobili sine se astringendo ad aliquod seruitium. Et de istis hominibus videtur loquitur martinus de fano.in tractatu suo de hominicijs et homagijs in.ij.q.principali quam etiam spe.in ti.supra in precedentibus questionibus allegat in versiculo.iiij. queritur etc.

¶ Questio.cccxiiij.

¶ De hominibus talliabilibus et quo iure fuerunt introducti.

Alliabiles dicuntur qui ita se recognouerunt quibus preterea imponi pot tallia quia ad ea se strinxerunt et ideo sic dicuntur a tallia alludendo ethimologie vocabuli vt nomen consonet rei.l. defensores.ij.C.de defensoribus ciui. insti de tutelis.§.j.et.§.tutorum cum si. Et ipsorum hominum modus seu vsus potius moribus et ex vsu antiquo quam alio iure naturali vel gentium fuit introductus et adinuentus ita dicit guilliermus de monte lauduno in cle.pasto.§.rursus.de sententia et re iudi.vbi post eum subiungit do.fran.de zabarellis car di.flo.quod talis vsus seu modus fulcitur iure positiuo propter pactiones et stipulationes que interueniunt quibus mediantibus quis pot obligare personam suam et conditionem deteriorem facere.l.cum scimus.C.de agri.et censi.lib.xj.l.j.§.j.l.iurisgentium.§.pretor.ff.de pactis.c.j.et.ij.extra eo.ti.ita etiam tenet spe.in titu.de homa. c et fide c in versi.qui incipit primo etc.et versi.ij.queritur et allegat tex.quem dicit expressum in.c.gradi.supra.allega.ibi fidelitate homagio iuramento.seu pacto etc. istud idem tenet io.fa.insti.de iure personarum.§.penul. in prima questione pro hoc facit bene quia si quis operas suas possit locare imperpetuum.l.si hij lo.ij.iuncta glo.locati et quod locari possint in perpetuum tenet ioh.fa.insti.de iure personarum.§.penul.in pe.q.item etiam pacto vel stipulatione pot se quis hominem alterius constituere vel ligium aut talliabilem vel francum.ar.l.fi.C.de consti.pecu. Attento etiam quod ex hoc libertas sua non minuitur imo tenet dominus eum contra alios in persona et rebus defendere.xxij. q.vlti.c.de forma in fi.sicut dicit specu. in ti.supra.alleg.in versi.qui incipit primo etc. Et tales homines talliabiles proprie possunt equiparari hominibus ascriptis glebe seu oneri talliarum soluendarum sicut ascripticij se astringunt.l.cum scimus.C.de agri.et censi.li.xj. ¶ De hac materia tamen vide plenius.j.q.sequenti. Et ibi ponitur limitatio et declaratio ad predicta.

¶ Questio.cccxv.

¶ Si homo confiteatur se esse hominem talliabilem an talis simplex confessio preiudicet.et quid operetur iuramentum.

Ed iuxta premissa quero titius recognouit se et liberos suos natos et nascendos esse hominem et homines talliabiles cuiusdam nobilis et suorum et promisit et iurauit: sed nunquam tamen tale homagium alias prestiterat modo insurgit questio vtrum virtute talis recognitionis dictus sempronius filius possit conueniri et conuentus condemnari ad recognoscendum se esse hominem talliabilem heredi dicti nobilis. Pro cuius quesiti euidentiori declaratione premitto que.supra.dixi.q.precedenti. Quibus presuppositis si constaret legitime de tali recognitione dictus titius potuit astrigere se et liberos suos ad talem conditionem vt dixi in questione precedenti iuncta.l.pe.C.de liberis et eo.libe.sed quia nullum tale homagium fuit per dictum titium patrem prestitum ipsum peti non potest virtute dicte recognitionis a dicto sempronio filio: d quia ex tali seu alia d recognitione si non sequatur actus vel vsus de quo appareat vt pote prestatio homagij vel solutio talie non potest pretendi ius fuisse quesitum ita voluit dicere iohannes fab.insti.de ac.§.eque versi.tertio queritur etc.facit bene lex nec si volens iuncta.l.interrogatus. C.de libe.cau. Et est ratio quia tales recognitiones non preiudicant quasi contrarie nature existentes.sed quo ad scripticiam condi-

a ¶ Spec. ti.de ho.et fi deuoluit allegare.vt.supra. dixi. duabus q.pce.

b ¶ Franci. i.liberi et ab. omni seruitute absoluti. d. bal.i.c.j.circa fi.in vers. alia questio de cap i. qui. curi.vendi.in pri.feu.

c ¶ Spec. in titu.de homa.et fide. voluit allegare tit.de feu. §. quoniam sup homagijs et fidelitatibus

d ¶ Seu alia. vide omnino.d .bar. in.l.cum scimus C.de agri.et censi.lib.xj.

tionem bene preiudicat si tamen talia subsequantur de quibus in.l.cū scim⁹ circa prin.C.de agri.⁊ cen.li.xj.ita dicit glo.in dicta.l.nec si volēs p quam glo. apparet qđ si quis cōfiteatur se homi nem talliabilē qui p primo erat frācus aut liber ꝙ ex tali confessione sola ipse non potest pretendi homo talliabilis nisi prestatio homagij aut p̄statio seu impositio ⁊ solutio tallie fuerint sub secute ita voluit dicere tex.expresse in dicta.l.cū scimus vbi tex.cū scimus no stra iura nolle preiudicium generale cuiꝙ circa conditionem subaudi prout dicit dy.statim vt de libero fiat ascripti cius. Sequitur in tex.neqꝫ ex confessio ni bus subaudi prout dicit andreas de ysarnia solis verbalibus. Sequitur ne qꝫ scriptura nisi etiam ex alijs argumē tis aliquod accesserit incrementuꝫ san cimus solam confessionem vel aliā quā cunqꝫ scripturam ad hoc dicit odo. id est ad inducendum maculam ascripti cie conditionis. Sequit̄ minime suffi cere nec ascripticiā conditionē cuiꝙ in ferre sꝫ debere huiusmodi scripture ali quod aduenire adiutoriū.videlicet ex prestatione sensus ascripti vel ex alijs legitimis medijs talis scriptura iuue tur melius est em̄ in hmōi difficultati bus dicit odof.id est casibus seruituti similib⁹ ⁊ odiosis in ver.si sequit̄ i tex. ex pluribꝰ capitulis cōditiones osten di ⁊ nō solis confessionibus neqꝫ scri pturis hoīes forte liberos ad deterio rem trahi fortunā ⁊c.probat ergo cla re.d.l.ꝙ ex sola cōfessione homagij tal liabilis,seu ascripticie ꝯditionis facta nō p̄t pretendi homagiū talliabile de beri nisi talis cōfessio alijs argumētis incremētū habuerit vtpote per homa gij prestationē aut per solutionē glebe seu tallie que cuꝫ non fuerint secute re cognitionē predictā ex ea libertas di cti titij ad deteriorem trahi nō potuit fortunā qđ est multū notabile. nec ob stat qđ.s̄.dixi in precedēti q̄stiōe ꝙ pa ctiōibus et stipulationib⁹ p̄ōt q̄s astri gere suā p̄sonam ⁊ ipsi⁹ ꝯditionē dete riorem facere q꞉ illud limitationem re cipit per dictā.l.cum scim⁹ videlꝫ si ali quis subsequatur act⁹ illi promissioni correspōdēs ⁊ ipsum coadiuuans alit̄ nō sicut ponit tex.ad litterā in dicta.l. cū scim⁹ quod tenet gl.in.d.l.nec si vo lens. ¶ Sed quid si in tali confessione seu recognitione facta per dictum ti tium patrem iuramētū interuenit an sempronius eius filius ⁊ heres liget̄ a tali iuramēto credere ꝙ non [a] quia licet successor debeat seruare iuramētū defuncti vt in auten.de iu reiurando a moriente prestito.attamen si non fuat nō est ꝓpterea periurus.vt.l.generaliter. in princi. C.de iureiu.⁊ no.per bartho.in.l.codicillis.§.quis quis.ff.de lega.iij.⁊ ponit bal.in.l.non dubiū.C.de legibus ⁊ est casus in.c.veritatis extra de iureiurā. ¶ Sed quid de titio patre recognoscente qui iura uit vt quotidie videm⁹ an ipse teneat̄ ad obseruan tiam talis iuramenti. Dico ꝙ sic cū possit seruari si ne interitu salutis eterne.iuxta.c.cum contingat.et c.licet.extra de iureiu.⁊.c.q̄uis de pac.lib.sexto. Et facit aut.sacramenta.C.si aduersus venditorē. Sꝫ crederem ꝙ super tali iuramento esset dispensandū per episcopum cum istud iuramentuꝫ sit nature cō trarium et contra hominis libertatē. Sicut in simi li dixi de illo q̄ renūciauit cessioni bonoꝝ in iuramē to de quo vide que plene dixi.s̄.q.ccxj. ¶ De dispē satione tñ iuramenti vide que plene dixi.s̄.q.cxl.

¶ Questio.cccxvi.

¶ An homo talliabilis a tali conditione possit libe rari prescriptione ⁊c.

Ed iuxta precedentem questio nem [b] pone ꝙ dictus sempro ni⁹ fili⁹ dicti recognoscētis igno rauit dictū titium eius patrē co gnouisse se esse hominem tallia bilem sicut probabiliter potuit ignorare postꝙ eam non fecit.l. si.in si.ff.pro socio.⁊.l.qui in alte rius.ff.de regu.iu. Et quod fuerit in quasi possessio ne libertatis spacio.xl.annoruꝫ absqꝫ eo ꝙ dictū ser uitium vel aliud homagium ab eodem petitum fue rit ⁊ pro libero homine ⁊ franco ⁊ non talliabili se gesserit an dici debeat francus ⁊ liber a dicta condi tione homagij ⁊ ipsum tale fuisse effectū per lapsus q̄draginta annorum non obstāte tali recognitiōe li cet habuerit titulū.credo ꝙ sic.quia in tali liberta te prescribenda nullus requiritnr titul⁹. Et de hoc est textus expressus in.l.ij.C.de prescriptio.longi tē poris que pro libertate datur iuncta glo.super ver bo bona fide immo dato casu ꝙ probaretur dictum sempronium filium malam fidem habuisse quod ta men in dubio non est presumendum ipse p̄scriptio ne.xxx.aut saltē.xl.annorum [c] inꝙtum ipse simi lis dici posset aut parificari homini ascripticio cēt tutus tex.est expressus in.l.oēs ibi dum dicitur in q̄ cunqꝫ persona ⁊c. Et sit liber ⁊ ex presentis saluber rime minutione securus ⁊c.iuncta glo.super verbo liber.C.de prescriptione.xxx.vel.xl.annorum ⁊ facit generalitas.l.sicut eo.titu.hoc etiam tenet azo.in summa in ti.de prescrip.longi temporis que pro li bertate competit. Si igitur seruus existens in qua si possessione libertatis spacio.xl.annorū sine titulo vel ascripticius spacio.xl.annoꝝ a conditione serui li vel ascripticia liberatur.sic ⁊ talis possessio con tinuata sibi prestat firmam libertatis defensionē vt l.ij.⁊.l.si omnes.s̄.alle. Multomagis debet presta

a ¶ Crederem ꝙ non caue q꞉ et si in heredem nō descēdat obligatio iu ramēti tñ đ scēdit obligatio princi palis vt pul chre dicit do min⁹ pe. de anchara. in ca. cum. E. laic⁹ i.iij.no ta.de fo.cō peten. li.vj.

b ¶ Istam p̄cedentē q̄ stio.vid istū ꝯs.suo.ccxiij inci. sequun tur rōnes. nu.vj.⁊ sicu. alia ēt ratio ne.

c ¶ Salteꝫ xl.annorum istud tēpus vr̄ necessa riū p ea que legunt̄ ⁊ no tant̄ in.l.cū satis ⁊ ibi.d. bar.circa p̄n ci.C.đ agri. ⁊ cē. li.xj. et h̄ sentit glo. ab hmōi i.l. oēs nocēdi C.đ p̄scrip. xxx. vel.xl. annorum.

re sempronio filio q̃ſi poſſeſſio ſua iaʒ dicta tã longiſſima ar. auc. multo magis.C.de epiſ.ꝛ cle. Cõcludẽdo ergo dici ꝙ dict⁹ ſempꝛoni⁹ fili⁹ dici meretur frãc⁹. Et a tali conditione talliabili liber nec ꝟtute dicte recognitiõis põt cõueniri neqꝫ ꝯdẽnari. ¶ Sʒ an iuramẽtũ ſi interuenerit ipediat talem pſcriptiouem. vide que dixi plene. s̃. q. cccix. in fine. ¶ De hac materia vide i ſimili que dixi.j.queſtione.ccclxxxvij.

Queſtio.cccxvij.

¶ An iuratus curie habeat officiũ de publico ſicu t notarins.

Trũ iurat⁹ curie grayſiuodãi vl' officialat⁹ pſentis ciuitatis gracionop. vel alicuius alterius curie qui non eſt notarius publicus poſſit ſtipulari p aliquo abſente. Et videt ꝙ nõ pro eo ꝙ nõ ẽ publica pſona vt pote notarius iſti.de inutili ſtipulatiõe. ſ. ſi qs ꝛ.l.ſtipulatio iſta.ſ.alteri.ff.de verbo. obli.nã licet ſpeciale exiſtat i notario vt p alio poſſit ſtipulari vt no.in.d.ſ. ſi qs ꝛ i auc de litigioſis.ſ.ad excludẽdas.colla.vij. Qd tenẽt docto .cõiter oẽs plene ponit bart.in.l.ff. rẽ pupi. ſalllfore. Attñ h̃ nõ reperit i iurato curie q̃ nõ eſt notari⁹. Plus dicit ſpe.i.ti a de iuſtru.edi.ſ.reſtat ver^a. ſed quis põt facere tabelliones. Qd licet ex cõſuetudie aliqs poſſit effici tabellio nõ tñ habet poteſtatẽ ꝛ offm̃ publicũ qd tabellionibus legib⁹ ꝛ iure ſcripto datur. Et ita poteſtatẽ ſtipulãdi quaʒ habet notari⁹.vt.s̃.dixi. Sed forte hodie eqtate canonica q̃ qs etiã nõ publica pſõa põt alteri ſtipulari iuxta.c.quotib ens cordis.q.vij. Crederẽ^b talẽ iuratũ curie poſſe ſtipulari ac ſi eſſet notarius et ita etiã tolerat cõſuetndo ꝛ ſtilus curiarũ preſentis patrie put vidi tempoꝛibus meis obſeruari.

¶ Queſtio.cccxviij.

¶ An notarius poſſit conficere iſtrumẽtuʒ pcurationis in ſua cã ppꝛia ꝛc.

Ñ notari⁹ poſſit iſtrumẽtũ pcurationis cõficere p ſe in cã propꝛia. Et videt^c ꝙ nõ^c p ea q̃ ponit bar. in.l.pupillus.ſ.item. ipe tuto.ff.de autoꝛitate tutoꝛum et plenius in.l.ij.ff.de ſtipulatio. ſeruo. vbi inter alia dicit ꝙ pmiſſio facta a notario q̃ pcuratoꝛẽ facit ꝛ pcuratoꝛiũ cõficit nõ valet qꝛ inter pmitt ẽtẽ ſtipulatẽ dʒ eſſe differẽtia. Sʒ qcquid ſit de.iure.de ſtilo ꝛ cõi obſeruãtia curiarũ preſentis patrie tollerantur talia pcuratoꝛia.put vidi in pluribus ꝛ diuerſis cauſis Notari⁹ tñ de iure põt cõficere inſtrumẽtũ in quo ſe obliget alteri ſm bar.in.l.ſi puberes.ff.de falſis.

¶ Queſtio.cccxix.

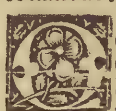
¶ Si pſciptio poſſit tolli per ſtatutũ vel per pactum.

Ñ ſtatutũ poſſit tollere preſcriptionẽ lõgi tẽpoꝛis.xxx vel.xl.annoꝝ.bal.dicit ꝙ ſic d in.c.j.^d de capi.coꝛa.in.ſ. pterea in feu.colla.x.immo ꝛ oẽs pſcriptionẽ idiſtincte ſm anth.d butrio.vt dicit.j.q.ccccix.ꝛ ita iudicat i curijs dalphi.ſancti marcellini ꝛ cabeoli vigoꝛe ſtili ipſarũ curiarũ in quib⁹ nõ admittitur exceptio preſcriptiõis aduerſus inſtrumẽtũ obligatoꝛiũ ad vires ꝛ ſubmiſſionẽ ipſarũ curiarũ cõfectũ niſi tãtũmodo exceptiones ſolutionis noua tiõis ꝛ pacti de nõ petẽdo. Sed aduerte qꝛ h^o caſu opoꝛtet ꝙ inſtrumẽtũ ſit ſigillatũ ſigillo dicte curie ſancti marcellini vt dixi plene.s̃.q clxxxj. ¶ Sed an ex pacto iterꝯhẽtes adiecto poſſit renũciari tali pſcriptiõi vl' teſtatoꝛ i ſuo teſtamẽto poſſit impedire ne currat ꝛ videt ꝙ ſic p.l.ꝙ ſi nolit.ſ.ſi q̃d ita.ff. de edili.edic.ſʒ bart.dicit ꝙ cũ ſit mere odioſa nõ poſſit eidem renunciari vt no.ipſe in.l.j.ff.de vuſucap. ꝛ de lega.j. l.nemo põt. ¶ De hac ẽt materia teti gi.s̃.q.clxxxj. ¶ De materia ſtili.d.curie ſcti marcellini.vide q̃ dixi.s̃.q.xv.

¶ Queſtio cccxx.

¶ An geſta per falſum procuratoꝛem poſſint ratificari poſt renũciationeʒ ꝛ cõcluſionẽ in cã ꝛ an poſt ſententiam.

Uia geſta per falſum procuratoꝛẽ poſſunt ratificari vt.l.ſʒ.C.de pcu.ꝛ.l.^e licet.ff.de iudicijs. Nũqd poſt renunciationẽ ꝛ cõcluſionem in cã poterit fieri talis ratificatio.dic ꝙ ſic.qꝛ poſtq̃ tale negociũ nõ peccat niſi in defectu conſenſus talis cõſenſus põt inteuenire qñcunqꝫ ante ſententiam.l. quod enim.ſ. ratum ff.rem ratam haberi. Et hoc tenere videt gl.in.l.ſi mater.ſ.hoc iure.ff.de exceptio.rei iudi.ꝛ bar.ibidẽ.ꝛ idẽ bart. iu.l.ſi tutoꝛ.C.in quibus cauſis in integrũ reſti.non eſt neceſſe. Et ita ſeruat m ih

a ¶ .ſ. Reſtat in.vij. col.

b ¶ Crederem p opi. auc.videtur facere id qd legit i.c.ad audiẽtiã in ſ.nos igitur extra de preſcriptione.

c ¶ Et videtur ꝙ non. et iſtud eſt verum quãdo notari⁹ ſcriberet ppꝛiam procurationem paſſiue quia nõ põt ſibi aſcribere autoꝛitatẽ vel officiũ vt tʒ do.bal.in.l. iudices. in fine.C.de fi. inſtrumen. vbi vero actiue.i. quando notari⁹ alium cõſtitueret pcuratoꝛeʒ põt ſcribere propꝛiam procurationem ꝛ quo admãdatuʒ valet ꝛ facit fideʒ tam pro ipſo procuratoꝛe q̃ pro pte aduerſa h̃ inducẽte cõtra cõſtituenteʒ ſʒ p ipõ nõ niſi probaret ante illi inſtrumẽto ſidẽ ipoſitaʒ. quo añt ad ſtipulatione cõtentaʒ in procuratione p quã procuratoꝛ releuat ab onere ſatiſdãdi nõ ſufficit hmõi inſtrumẽtum procuratoꝛius qꝛ iter ſtipulãtẽ et pmittẽtem debet eſſe diuerſitas. et ita ſentit doꝛ bar.in.l.ſeruus cõmunis.in verbo quero.qdaʒ notari⁹.ff.d ſtipu.ſeruo.

d ¶ .l. licet in glo.fina. in fine.

d ¶ In.c.j. Adde dom. bal.in addi. ſpe.in. vltima col.i.ꝟ. ponunt tudertini. vbi vult ꝙ pnceps poteſt ſtatuere ne pſcriptiovn q̃ curiat ex quo nõ ẽ de iure diuino ſed hũano. alle.l.vt inter diuinũ. C.de ſacro. ſan.eccle.

Et an in cã p[ro]pria poſſit facere inſtru... 288 ... 128

a ¶ Nihilo minus. Et ita ibi not. do.bald. in j.nota.
b ¶ Citationis de materia citationis vide p d.feli .in.c. primo de in di sparsis p totum .c.de multis modis citādi.
c ¶ Cōmissione. Et iō delegat⁹ qñ citat d3 mittere copiā rescripti.nō tñ bullā al's nō valet citatio. ordinarius vero qñ citat nō debet facere fidem de sua iurisdictione. sufficit eñ ipm eē in possessione iurisdictionis. Si tñ citat sibi subditū vel in loco subdito fm do.bald. in marga.i.ṽbo dlegatio ibi delegat⁹ qñ citat.
d ¶ Clausula3 clausula eñ codicillaris in teste invalido facit venientes ab itestato videri grauatos de restituēdo heredi scripto.l.ex. ea.§.j. p glo.fi. de testa.do. bar. in.l. posthumus .§.fin.

de stilo in hac curia parlamēti dalphi. ¶ S3 vtrū post sniam gesta p falsu3 p curatorem possint ratificari. Videt casus q sic in.d.l.licet.C.de pcu.glo. sup verbo solēt ibi nisi ratū habeat ⁊c. Et p hoc est tex.in.l.iij.§.falsus p.ff. rem ratā haberi ⁊ tenet glo.l.ij.C.si ex falsis instrumētis snia lata fuerit. In cōtrariū videt per.l.j.C.si in cōmuni eadēq causa in integr.resti.postu.fuerit. Et p.l.si fund⁹.§.j.ff.de pigno.⁊.l. si mater.C.de reiuend. Sed pro cōcordia dic q2 aut quis vult ratificari snia3 in sui fauorē ⁊ nō pōt.vt l.si. pupil.§. sed si ego.ff.de nego. gestis l.si seruus ff.de preca.⁊.c.cū quis.extra de snia ex cōica.li.vj. Aut vult habere ratū in sui p̄iudiciū ⁊ tunc hoc facere potest ita intelligūtur iura pro ista parte.s.allega. ita dicūt glo.ex.⁊.barth.in.d.l.j.C.si in cōmuni eadēq causa in integrū restitutio.postu. Sed vidi in hac curia parlamēti tolerari indistincte ratificationes sentētiarū siue p ratificāte fuisset lata snia siue cōtra eū. Et ita etiā cōiter ptranseunt iudices inferiores presentis patrie dalphi.ex quadā equitate. Et hanc partē sequitur angelus de aretio post raphaelē qui dicit q est cōmunis opinio in.l.si se non obtulit.ff. de re iu. Et scripsi de hoc in apparatu meo super statuto dalphi.si quis p litteras.in glo.super verbo.appella.in fine. ¶ Utru3 gesta per tutorē vel curatorē possint ratificari per pupillū.bar. q non in.l.si tutor.C.in quibus causis in integ.resti.non est necessaria. ¶ S3 an tutor possit ratificare gesta per falsu3 actorē credo q sic p ea q̄ dicit bar. in.d.l.si tutor. ¶ Utrū p appellationē sententia3 nulla validetur ex quada3 tacita ratificatione.vide.ī q.ccccxxxvj. in ver.vj.pone bal.in.l.falsus.C.de furtis dicit q gesta per pcuratorē reuocatū nō possint ratificari cū tamē distinctione ibi posita dicit.etiā ipse bal. in aucten.ei q̄ appellat.C.de tpib⁹ appellationū.q si iudex iterloquēdo pnunciat assertū pcuratorē meū nō habere sufficiens mandatū.q postea nō possum gesta per eum ratificare.

¶ Questio.cccxxi.

¶ De citatiōe sindici vniuersitatis vel yconomi ecclesie.⁊c.

IN causis tangētibus capitulū alicui⁹ ecclesie sufficit q citetur yconomus ecclesie tex. notabilis in.l. oēs.§.h nihilominus[a].C.de epis.⁊ cle. Idē in gardiano fratrū minorū. Idē in procuratore fratrū predicatorū idē in consulibus vniuersitatis.arg.dicte.l. Et ita etiam seruatur de stilo presentis curie palmenti ⁊ aliarū curiarum presentis patrie dalphi. ¶ De materia citationis[b] plene tetigi in notabilib⁹ folio.xij.⁊ folio.xxxij.ĥso ⁊ folijs.xxxvij. lxxxiij.cxlj.cxlv. ¶ De materia citationis etiam tetigi.s.q.cclv.

¶ Questio cccxxij.

¶ De locūtenente iudicis vł alterius officiarij si p locūtenente p̄sumat ⁊c.

NOn creditᵗ iudici de legato nisi d eius constet cōmissione[c] per.l.fina C.de legibus.⁊ facit tex. in.c.cum in iure peritus. extra de offic.dele. Et idem in officialibus cesaris.l.prohibitum .C. de iure fisci. Et idem in procuratore.vt.c.alia extra de procu.⁊.c.causam q extra de iudicijs.⁊ facit h ad questionem agitatus est ⁊ cōpletus pcessus corā locūtenēte iudicis graysiuodani nō constat in pcessū de eius locūtenentis nū quid valeat talis processus.dic q non. per iura.s.allegata. Secus tamen est de ipso iudice ordinario: quia licet in processu non constet de eius potestate nihilominus tamen valet processus q2 p eo p̄sumit ita t3 glo.in.d.c.cū iure perit⁹ i gl.fi. Et ibi dicit inno.q snia talis delegati vel asserti locumtenentis con debet executioni demandari nisi de eius commissione vel locumtenētia.cōstet et ita seruat in oībus curijs presentis patrie dalphina. Et de hac materia respectu iudicis delegati qualiter debeat exhibere eius commissionem anteq exerceat.vide que dixi.s.q. cclxxvj.

¶ Qustio.cccxxiii.

¶ De clausula codicillari qd operetᵗ.

Varia sunt rogare venientes ab intestato vel dicere si nō v3 iure testamēti valeat iure codicillo4 de hoc ē gl.no. in.l.si iure in fi.glo. vbi repetit ibi testator ab intestato.C. de testamētaria manumissiōe ⁊ in.l.ex testamēto.C.de fideicōmissis ⁊ ibi ēt glosa.nota quod notat propter illam d clausulam[d] si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum que cōsueuit apponi in testamētis nā si te

de intestō testa.⁊ iaugen.ex cā vlti.q.⁊ ibi.d. bald. vij.q. C.de libe. p te.do. alex. i.l.certi.C.d testa.iiij ⁊ i cōs.xlj.in p mo volu.et d.bal.in.d.l. ex .ea.§. les hijs in ver.i ea. glo .vbi vult istō eē verū.et si testamētū sit nullu3 ex cā p̄teritōis vł exheredationis.licet aliter sentiant ray.tol. vt ibi refert ipse domi. bald.

stamentum rūpatur venientes ab intestato censent rogati restituere hereditatē heredi scripto ita etiā tenet dy.cy.et bart.in auten.ex causa.C.de libe. preteritis vel exheredatis et ita in hac curia plamētivi di determinari in iudicādo maxime in processu reuisionis nobilis claudij alamādi super castro rupischi nardi. De hoc etiā tetigi qōne.iij.in fi.et q.cccccxij. etc. Si codicilli rumpant rupto testamēto vide plene per iohā. ferrarij in titu.forma libelli super legato rei singularis in gl.sup verbo non valet vel valebit et plene ibi tractat materiā dicte clausule codicillorū in gl.super verbo valere debeat codicillorum. Quod qs possit facere codicillū sine testō videt tex. in.§.nō tm̄ isti.de iure codicillo℞ et in.l.ad intestato ff.eo. Ad cōfirmationē codicillo℞ requirit aditio ex testamēto si factū sit sed qn̄ nullum factum est tunc codicilli requirūt tm̄ aditionē ab itestato ita ponit batho.in.l.si quis.§.testamento.ff.de iure codicillorum in qua.l.in prin.ponit q per codicillos ab intestato videntur rogatioēs succedētes nati et nascituri qz qn̄ quis decedit intestat⁹ videtur instituere illos qui sibi successuri sunt abintestato p quo.l.conficiunt.ff.de iure codicillorū.ex quib⁹ cōcluditur q si appareat de testamēto codicilli capiunt vires ex testamento. Si aūt non cōstat de testamento.vel dicētur testamentum nulliter factum inter venientes ab intestato videntur rogari restituere hereditatez per modum fideicommissi ſm formā codicilli et pro hoc faciunt no.per bar.in.l.sceuola.ff.ad trebel. Eo ipso q quis instituitur in codicillis dz hereditatem accipere veniētibus ab intestato ac si per fideicōmissum esset relicta.vt dicit hosti.in sum.de testa.§.quibus aūt verbis.ver.sed cui in codicillis etc. Et ē textus in.l.si quis cū circa prin.ff.de iure codicillorum et glo.et bar.in.l.ex testō.C.de fideicōmissis. Quid si testator dicit q iure cuiuslibet alterius vltime volūtatis valeat vide glo.in.l.eam quaz super verbo tradetur.C.de fideicōmissis et gl.in aut.ex causa pretetitionis gl.in.l.fi.C.de li.preteritis et.l.ex ea.§.f.ff.d testa.et per bar.in.l.j.ff.de iure codi. ¶ Utrū in codicillis possit reuocari substitutio facta in testō vid bart.ff.de testō mili.l.militis codicillis in principi. ¶ Quid si in testō sit adiecta clausula codicillaris nūqd valebit testm̄ iure codicillo℞ facto scdo testō dicit qd nō valebit iure codicillo℞ nisi in scdo testamento fiat mētio de primo testō als nō trahēdo disposita in primo testō ad scdam ar.ff.de iniusto rupto testa.l.poscimus.§.fi.et.ff.ad trebel.l.si quis pore baldus.hoc dicit i dicto.§.fi.post nico.materelli. ¶ Sed an illi qui agit vigore codicillo℞ cōpetat petitio hereditatis directa.dic q nō.qz in codicillis hereditas nō pōt dari directe licet per fideicōmissium et verbis precarijs hereditas darit auferri possit in codicillis:vt.l.hereditatem.C.de codicillis insti. eodem.§.penul.et.l.hereditas.ff.de his q̄bus vt indig. et.l.ij.§.fi.ff.de iure codi. Sed per tale fideicōmissuz vniuersale in codicillis relictis competit actio ex testamento [a] vt no.specu.in tit.de testa.§.j.,versi. ex codicillis ibi dum dicit nec mireris si ex codicillis actio ex testamento competat etc. hoc idem voluerunt glo.et doctores i.c.rainaldus.de testa.in glo.que incipit hic agebatur actione ex testamēto. ¶ Sz vbi agitur ex codicillis an cōpetat remedium.l.fi.C.de edic.diui adria.tol. lēdo.cy.ibi dicit q nō. Et vlterius dicit ibi cy.q fideicōmissario non compe tit remedium dicte.l.fi.

¶ Questio.cccxxiiij.

¶ Si actio iniuriarū mihi cōpetat cōtra illū qui actū minus iuridicū cōtra me exercuit.

Si quis titius faciat [b] capi [b] vel citari aut al's inqetari p curiā nec subest cā iusta precedente vl' post probata an ipse talis qui capi feci possit iniuria℞ cō [c] ueniri [c].l.iniuriarum.§.si quis p iniuriam. ff.de iniurijs et bene facit.l.in criminali ibi executionem poscūt militarem etc.C.de iuris.om.iu. Si em̄ ex occupatione rerum vel expositione venali publice facta competat mihi actio in iuriarum.l.item apud labeonē.§.si qs bona.et.§.seq.ff.de iniurijs multo fortius cōpetit ex captiōe persone cum in plus se habeat persona q̄ bona arg.l. sancimus.C.de sacrosanc.eccle.idē dn̄ practicabā ɔsului et expostvidi super h iudicari in hac curia parlamēti. ¶ De actione iniuriarum in alio casu vide.s. q.ccxcij.

¶ Questio.cccxxv.

¶ Si donatio possit insinuari etiam corā iudice incompetenti.

Potest fieri insinuatio deuotiōis coraz quocūq iudice ſm bar.nec requirit decretū.ſm eum put ipse ponit in.l.modestin⁹.ff.de dona. Sed sup hoc attende: [d] qz gl.ordi. [d] in aut.vt nō fiant pignoratiōes.§.fi.col.v.dicit q iudex donationē dz cōfirmare p verā suaz autoritatē ac decretū dz interponere q̄d dicēdū.credere q iudex deberet esse competēs vel respectu rerū que donantur vel respectu donantis. Et est rō qz insinuatio requirit pter duo:primo vt nō fia dōatio clā.sed publice ne donās fraudet.l.data.C.d dōa. Et iō i talib⁹ summis.ccccc.aureos excedētib⁹ rqrit

a ¶ Actio ex testō.puta vtilis cuz ad instar testamenti codicilli fint inuenti.ita dicit gl.in ver. directo i.§. codicillis in sti.d codicil.

b ¶ Si qs ticius faciat capi. Uid d hoc male in dci.tho.qst. vs.et aliquis qst.cccxcxvij

c ¶ Iniuriarū ɔueniri h tn̄ intellige verum qn̄ qs ad talē actū pcessit aio iniuriādi: d hoc ɔstat qz i dubio nō psumit aio ɔueniri dz actis in factū ex q̄ si maleficio scdm.d.bar. in.l.iniuriarū.§.Idem labeo.ff.de iniurijs.

d ¶ Gl.ordinari i posita i §.illud q̄ gestis monumēto℞ et ad glo.se.

maior solēnitas ar.l.fi.iuncta gl.ididē posita.C.si cer.peta.Secūdo φ fiat insinuatio apud iudicē qꝛ in his que corā eo fiunt metꝰ τ dolꝰ abesse presumuntur.propterea ibi iudex decretū iterponit.l.j.C.de predijs minoꝝ.l.si qs spōtaneis lo.j.C.de ōcurio.li.x.τ ꝓpterea dicit bal.in.l.pacta nouissima.C.de pactis.φ si testamentū vel donatio causa mortis coram iudice scȝ apud acta insinuentur valent lȝ duo testes dūtaxat existant τ hoc determinat per.l.oium C.de testa.qḋ est notabile: sed φ talis iudex debeat esse copetēs ꝓbatur in.l. scōm.C.de dona.τideo si fieret talis insinuatio ꝑ epm vel corā eo ipsa nō valeret.l.repetita.C.ō testa.τ facit quod ibi not.per bal.Sed si iudex super talibus insinuationibꝰ fiendis fuerit deputatus partē in aliū nō possunt consentire vt.l.scōm τ.l.repetita.s̄.alle.Et ita determinat per dictas.ll.do.bartolus in.l.illud.C.de sacrosanc.eccle.vbi aūt non esset alius talis iudex deputatus tūc in dubio iudex ordinariꝰ respectu donatis vel rerū donatarum esset cōpetens.l.ꝓsidiū.C.de predijs minorum facit bene.l.j.τ.ij.C.si non a cōpetenti iudi.Modo sic est φ si talis insinuatio posset fieri corā quocunqꝫ iudice τ ita corā alio φ̄ corā ordinario nulla esset prouisio legis ordinantis fieri insinuationē patet qꝛ ipse talis iudex ignorat cōditionem donātis τ non inquiret vel posset iuquirere vtrū donās fuerit deceptꝰ inductꝰ vel seductꝰ τ q̄d ex tali donatiōe consequitur aut consequi potest immo nec de inquirendo curat et ideo nimirum si iudex ordinariꝰ debeat esse ille coram quo fit talis insinuatio al's volens donationem excessiuam sibi fieri vel eam etiam volens facere legem de facili fraudaret eligēdo aliquem iudicem ignotum ignorantē τ incompetentem et istius opinionis videt̄ esse bal.in.dicta.l.illud τ pro tanto dicit ibidē guillermus de cuneo φ qꝛ insinuatio nihil aliud est nisi descriptio in actis facta decreto vł autoritate iudicis competentis τ hanc partem credo fore veram τ tutiorem quicquid dixerit bar.τ ita vidi determinari ī pluribus τ diuersis causis quas vidi temporibus meis in hac curia parlamenti dalphinalis diffiniri.¶Sȝ an insinuationi possit cū iuramēto renūciari.vid que dixi.j.q.cccl.Sed an isinuatio possit fieri post donationem dic φ sic.l.fi. §.penul.C.de dona.ante nup.Et sicut donatio propter nuptias respectu mulieris τ in eius fauorē nō indiget insinuatione sic nec pactū de donatione lucrāda factū etiā insinuatiōe non indiget glo.in.l.j.§.fin.in glo.finali in fine.C.de dona.ante nup.Item azo.τ cy.in dicto.§.fin.τ est alia glosa in auten.vt spon.largi.in principio collatiōe.ix.¶An in dona.causa mortis requiratur insinuatio.credo φ nō quia olim donatio cā mortis ad instar donationis inter viuos erat gn̄aliter insinuāda:vt.C.de donationibus.l.donatio.hodie tamen si quinqꝫ testibus extitit vallata nō requirit solēnitatem insinuationis.est hodie expressum.C.de donationibus cā mortis.l fi.τ no.gl.in.l.si quis pro redēptione.§.fi. C.de donationibus specu.in titulo de instru.edi.§. porro quia in.l.si quis pro redēptione in.§.finali.C. de dona.fit mentio solidis respectu insinuationis. ¶Quero q̄tum valent illi solidi. Dic φ solidꝰ ibi accipitur pro aureo quorum.lxxij.faciunt libraȝ ita dicit cy.in dicta.l.si quis pro redemptione τ in.l.illud.C.de sacrosanctis ecclesijs.Idem videtur tenere glo.in.§.fi.insti.de pena temere litigā. ¶Utrum in donatione ob causam requiratur insinuatio vide bar.in.l.aquiliꝰ reguľ.ff.de dona.De materia insinuatiōis.tetigi.j.q.xvj.

a ¶Inducere partem Uide sup hoc do.fely.i.c. sup q̄stionē ō offi.dele. Qm̄ etiā dȝ iudex prius concordare partes φ̄ ad iudicium veniant si pōt v.q.ij.si primates τ.xc. distin.studēduȝ.xxiij.q. vlti.si quis membroꝝ τ de symonia. c.querelam.

b ¶Per i carceratum vide.s̄.q.cc. liij.τ adde q̄ ibi dixi.i vbo non subsistit viribꝰ. c¶.ff.de testa.τ ꝑ eundē in.l.qui ī acrcere.ff. quod metꝰ cau.

¶Questio.cccxxvj.

¶De compositionibus que fieri ꝓhibentur ꝑ barones τ bānaretos huius patrie dalphinalis.

De iure iudex potest īducere partem [a] ad compositionē vt notat specu.in ti.de officio omniū iudicū in.§.deseruit in ꝟ.τ generaliter.ibi partes ad cōpositionē τ valet cōpositio facta per in carceratū [b] iuste detētū vt tȝ bar.in.l.qui a latronibꝰ.ff.de testa. [c] Tamen de stilo τ consuetudine p̄ntis curie parlamēti dalphi.ipsa curia non tolerat cōpositiones quas faciunt bannareti aut eoꝝ officiarij contra questiones in eorum curijs sed grauati conquerentes in hac curia ꝑlamēti dalphi.audiuntur τ vocatis talibus bannaretis τ eorum officiarijs reuocātur tales compositiones summarie absqꝫ processus inuolutiōe.Et inde remittuntur tales componētes coram iudicibus talium bannaretoꝝ pro iusticia de casu pro quo dicuntur composuisse debite ministranda q̄nqꝫ t̄n ex iusta causa mouente curiam ipsa curia aduocat ad se causas pro quibus compositiones dicuntur facte prout τ ita factuȝ fuit die.iij. mēsis nouēbris.M.cccclix.quia die fuit aduocata cā inquisitiōis corā iudice bressiaci incoata sup pretēsa occultatiōe limitū bresini τ de roybonis:qꝛ officiarij bressiaci inq̄statos cōponi fecerunt ad certas magnas pecuniarū summas que cōpositiōes dicta die etiā fuerūt reuocate τ recepit acta inter dictas partes facta iohānes albi secretarius dalphi.

¶Questio.cccxxvij.

¶An fratres minores τ predicatores possint heredes institui.

An fratres minores possint heredes īstitui ꝛ si instituant̄ an valeat testamē tum videt̄ ꝙ nō a p.c.j.de reli.domibus li.vj.ꝛ ita ibidem aliqui tenēt q2 ipsi nō pn̄t habere ꝓprium in cōmuni nec in particulari vt no.bar.in.l.j.ff.de testamentis credo tn̄ cōtrarium ar.l.si quis ad declinandā circa prin.in ver.si quidā captiuos ꝛc.C.de epis.ꝛ cle.nam si captiui q̄ sunt serui.vt.§.serui lo.ij.insti.de iure ꝑsonarum.pn̄t heredes institui.vt in.d.l.si q̄s ad declinandā.pari rōne ꝛ tales mēdicātes ꝛ hanc patrē.ꝫ bar.in.l.ciuitatib9.ff.de leg.j.lꝫ em̄ ipsi sint incapaces ꝓprietatū vt pote domorum ꝛ possessionū:vt.d.c.j.ꝛ cle.exiui.de paradiso nō tn̄ ꝓhibent̄ heredes institui.adeo ꝙ tales res hereditarie p episcopū vēdē b tur ꝛ preciū eisdē tradit̄ b vt.d.l.si q̄s ad declinādam.ꝛ.l.fideicōmis.§.si seruo.ff.de leg.iij.Et ita ibi tenet bar.Et ꝙ possint heredes institui videt̄ casus exp̄ssus in.l.j.C.de sac.san.eccle.ↄsiderato ꝙ eorum religio ē approbata:vt.d.c.j.ꝛ cle.j.de rl'a.ꝛ trās.ad religi.ꝛ id qḋ eis relinquit̄ in dubio censet̄ relictū ecclie sue:vt.l.ciuib9.ff.ḋ.re.dubi.ꝛ.c.requisisti in ꝑn.extra de test.ꝓ quo vide bar.in.l.seruos.ff.de ali.legatis.ꝛ ita seruat̄ in iudicādo hac curia parlamēti ꝛ tolerant̄ institutiōes de ipsis fratrib9 minorib9 facte:sed de stilo ꝛ cōi obseruantia prefigit̄ eis annus infra quē si habeant bona hereditaria vendere ꝛ in manibus capicib9 ponere..ita semꝑ vidi obseruari. ¶Sed an conuentus predicatorum pn̄t heredes institui.credo ꝙ sic.q2 lꝫ.predicatores nō possint ī particulari aliqd habere tn̄ i cōi pn̄t habere.vt dicit bar.in tractatu suo minoricarū in.§.de hereditatibus q̄ ab intestato.tn̄ q̄ bona dicunt̄ ad man9 mortuas deuenire q̄ vt plurimū mouent̄ de directo dn̄io alteri9 dicta curia ꝑlamēti ↄsueuit statuere terminū arbitrio ipsius curie infra quā ipsi habeāt bona hereditaria vēdere ꝛ extra manus suas ponere.ne dn̄i directi fraudent̄ eorum laudimijs ꝛ vēditiōib9. ¶Et de materia p̄dicatorum ꝛ aliorū:vide.c.j.de reli.domib9 li.vj.ꝛ spe.in ti.de statu monachorum.in ver.iij.quero vide etiā oīno Jo.an.q̄ loquit̄ de predicatoribus ꝛ minorib9 in.c.nimis praua extra de p̄uilegijs et ibi tex. ¶De hac materia vide q̄ scripsi i notabilibus meis i.§.ꝺm cōem doctrinā doc.ꝛc.folio.lxiij.verso.

¶Questio.cccxxviij

¶Judex inferior potest punire officiales iudicis superioris delinquentes in suo territorio.

Eruiēs curie dalphi.de buxo deliquit in territorio meo sancti albani baronis in iudex meus sancti albani possit eum punire.Uidetur ꝙ sic.dūmodo hoc notum faciat iudici maiori dalphi.buxi per tex.in.l.in officiales.C.de officio rectoris prouincie et ibi bar c tho. c facit.l.contra.C.de exce.ꝛ exac.lib.xij.ꝛ super hoc vide que plene no.pe.iaco.in ti.de arbore succes.regni francie.§.est ꝛ aliud.versicu.sed quid erit vbi idē tenet. ¶Sed nunqd episcop9 suum archiepiscopū excōmunicare possit si in sua diocesi delinquat.Dic ꝙ nō q2 iferior est vt dicit Jnno.in.c.statuimus.extra de maio.ꝛ obe.sꝫ extraneū archi.sic:q2 in suo territorio est maior.ꝛ hec hic duxi inferenda.q2 die herina tertia huius mēsis nouēbris.M.cccclix.audiui casum euenisse de facto in ꝑsonam mistralis dalp.de viuo q̄ in territorio varcie citauit quendā hominē ꝛ q̄ mistralis fuit inquestatus in curia varcie per iudicē loci:q2 absq3 requirendo officiarios dicti loci varcie exercuit officiū magistrat9 i territorio alieno ꝛc.

¶Questio.cccxxix.

¶De venditione pignoris in execune seutentie.

De iure creditor debet facere citari debitorem visurū venditionem pignoris aliter non valet executio hoc probat̄ in.l.creditor.C.de distract.pig.ibi notum debitori facere ꝛc.Quod ita seruatur ī ciuitate auiniōis ꝛ in sabaudia prout vidi ꝛ in multis alijs curijs ꝑut audiui:sed in hac patria dalphin.de stilo.ꝛ cōsuetudine ac ex tacita mente statutorum huius patrie seruat̄ cōtrarium.quia in tali executione venditionis pignorū non vocat̄ debitor donec factis incantibus sed facta venditione pignorum in incantibus debitor citatur dictur9 cur pignora incantata emptori expediri non debeant debet tamen aduertere creditor ꝙ non capiat bona plus valentia q̄ ascendat debitū vt dicit glo.in.l.q̄diu.C.de distrac.pig.Sed propter hoc si contrariū facit pignoratio non est nulla sed venit reuocanda vt dicit bar.in.l.a diuo pio.§.in d venditione d.ff.de re iudi.Quod ita etiam disponunt statuta dalphi.que ꝓhibent bona capi in duplo pl9 valētia.que statuta in hoc seruantur in hac curia parlamēti ꝛ ceteris curijs dalphi. ¶Et super hac materia vide.Jnno.i c.ex ratione extra de appella.vbi dicit ꝙ executor in citationibus ꝛ alijs non tenetur seruasse ordinē iudiciorum quido minus Jnno.Jbidem subiungit ꝙ executori null9 ordo prefigit̄:nec viciat̄ qḋ fit ab executore rōne ordinis non seruati ꝛ iḋ ꝺm eūdē ibidē non habet citare partes attamē quo ad citationem contrariū videt̄ per.c.licet episcopus.extra de preben.lib.vj.in fi.Sed de stilo omniū curiarū dalphi.nō vocat̄ pars rea in executione sententie nisi pars

a ¶Mḋ nō ista ē ꝑitas iure tn̄ legati eis aliqd de hereditate relinq̄ pt dūmō nō tā tū ꝙ p̄sumi possit i fraudem:extra ḋ ꝟ.sig.cle.exiui ḋ ꝑadiso.§.proinde ꝛ ibi.d.car.in.ij.q.

b ¶Per epm vendētur ꝛ eisdem precium tradet̄.Jstud videt̄ fieri ḋ de eqtate sꝫ hoc nō pōt bn̄ ꝓbari iure vt dicit d.car.i p̄.§.proinde.v.col.ibi:ꝓ hoc ḋ equitate.

c ¶Jbi barto.q̄ ita no.formaliter ꝛ h̄ sentit.do.azo.in sum.c.ti.de offi.re.ꝓuin.ix.sūt āt multa ibi dlinquentes pūiat ēt si extranei sint ꝛc.

d ¶Bart.i.§.i venditione.in ꝟ.qro hic dr.

victrix tardauerit facere exequi suā sen tentiā p duos vel tres annos quo casu consueuit de stilo per ea citari dictura cur talis snia executiōi demādari non debeat r sup h' pcedit summarie absq inuolutione pcessus. ¶ De materia executiōis vide q̄ dixi.s.q.xcviij.r.q.cc xv.r.q.cclxxxj. ¶ Sed an excōicatus possit petere executionē snie ino. dicit q nō.in.c.venerabilē extra d exce.r idē tz ibidē hosti. r refert archi. qui idem videt tenere in.c.sicut sine iudicio.ij.q.j. ¶ An iudex requisitus possit cognoscere de viribus snie: vide que dixi.j.q. ccccclxxiiij.rc.

¶ Questio.cccxxx.

¶ De administratiōe tutor r q̄. facere dz añq se igerat administratiōi pupilli.

Quinq sunt necessaria añq tutor accedere debeat ad administrationem primo q recipiat res cum decreto [a].l.iiij.ff.de autoritate tutorum r est tex.expressus in.l. naturali.in fi.ff.de confirmādo tu. Et istud decretū nihil aliud est q̄ prestare tutori quasi possessionem administrationis sicut dicunt cano. q aliquis sit institutus in beneficio non tamen accepit administrationē nisi ponat in quasi possessione administratiōis extra de insti.c.ij.in pn.p Inno.de cōfessione p bende.c.pposuit in pma gl.et istud decretum nō cōsueuit omitti.q2 semp in decretatione tutellarū iudices interponunt eo decreta r hoc non omittunt ppter emolumēta sigilli. Scdo requiritur q tutor faciat inuentarium d bonis pupilli: vt pbat in.l.fi.C.arbitriū tutele r istud scdm extremū nō obseruatur quia de stilo curiarum toleratur gesta taliū tuto in iudicijs r extra. p r cōtra pupillos posito q nō cōstet de pfectione inuentarij. Tertio requirit q iuret in auct.que obligari res minorum phibentur.§.fi.col.v. Et istud seruatur.q2 in oibus decretatiōibus tutelarū iudices faciunt iurare tutores. Quarto requirit q satisdet.vt no.gl. in.l.legitimos.C.de legi.tu. Sed ptrarium huius etiā de stilo curiarū pñtis patrie dalphi.seruat r toleratur q tutores admittunt ad administrationez etiā sine satisdatiōe. Quinto q expresse pmittat defensionē [b] pro pupillo suscipere per tex.in.l.fi.§.sancimus. C.de admi.tu.r istud seruat.q2 notarij qui recipiūt instrumēta tutela hoc nō omittunt ponere in eo instrumentis. Aduertendū tñ q2 licet de iure premissa requirant tñ in his q̄ ad cōmodū pupilli simpliciter spectarēt valēt gesta per tuto.etiā pmissis qnq nō interuenietib9.vt.ff.de admi.tu.l.tutor qui repertoriū r.C.de tu.vel cu.qui satis nō dederūt.l.fi.ita dicit bar.in.l.pto.ff.de no.ope.nū. Cy.vero circa dictū.§.sancimus in.l.fi.C.de admi. tut. dicit q dicta qnq requirunt verumtñ dicit ipse circa vltimum q tutor debet cū satisda. pmittere pupillū indefensum nō relinquere: sed de stilo curiarū pñtis patrie dalphi.tolerant gesta p tutorem etiā si non satisdederit: vt supra dixi tñ ipsi semp promittūt pupillum indefensum nō relinquere. Unū etiā aliud addo q̄ de iure tutor qui datur ex inquisitiōe debet pnunciari idoneus antea q̄ sibi decernat tutela.l.tutores in fi.r ibi hoc tenet bar.ff.de cōfirmādo tuto. Sed istud vltimū etiam de stilo curiarū huius patrie nō seruatur.q2 iudex cōstituto sibi ex inqsitiōe q sit idone9 cōsueuit eū decernere tutorē absq eo q pnūcietur idone9 rc.

¶ Questio.cccxxxi.

¶ An testamentum possit pbari per instrumentum.

An testamentū possit probari [c] per instrumētuz gl.disputat hāc questionē in.l.fi.C. d fideicōmissis r ibi vid bar.r pleni9 in.l.heredis in princi.ff. de testa.qui tenet opi. Joh. [d] q sic quam dixit de cōsuetudine seruari et que consuetudo seruatur in tota hac patria dalphi.r vbiq rc.

¶ Questio.cccxxxij.

¶ An adiri possit hereditas ppetuo.

Eres institutus ppetuo [e] pōt hrditatem adire vt vult gl.in.l.cū antiqorib9 in glo. sup vbo bñficio in pnc. C.de iure deliberādi siue sit suus siue extrane9 qd sic ēt tz r pleni9 i.l.q̄diu.l j.r i.l. q̄diu.lo.iij.ff.d acq.he.r ibi bar.r pleni9 ipe bar.i.l.si qs suus.ff. de iu.deli. qd ve ē nisi tps eēt a iudice ad instātiā substituti vl' alio quo interest pfixū adeūdi qm tūc lapso tpe nō pt postea adiri: vt.d.l.q̄diu.lo.iij.r facit etiā qd no.bar.in.d.l.cū antiqorib9 nec obstat dicta lex cū vbi ius deliberādi ē annuale qm hoc ē ve respectu iuris trāsmittēdi.sed nō respectu succedendi qn possit sp adhuc is cui delata ē heredi-

a ¶ Cū de creto.q añt iudex interponit in huiusmōi actu legitimo suā autoritatez r decretum. r de forma istrumēti. vide spe.in ti. de tut. in.§. j.r.ij.sz.q.in vsic. instrm añt r in v.i datiua auc.

b ¶ Defensionē: an āt tutor curator et sil'es possint dimittere administrationē r non de feu.cū op9 ē vide in spe. d actore.v. sz q̄rit.r dicit ibi q est i arbitrio iudicis an velit res remouere an cogere vt administrent.

c ¶ Possit pbari: vide o.alex. cōsi. a scdo volu. vbi dicit q testōis volūtas dz pbari. p.vij. testes.r illa pbata.testi

solemnitas pt pbari p duos testes

d ¶ Opi.io vide spe.in ti.de pba.§. videdū i.v. an testm q remittit ad d.l.fi.C.de fideicō.r sic cōco:.cū pñti auctore.

e ¶ Perpetuo hoc ad xxx. annos. Additio em post.xxx.annos fieri nō pōt.l.licz.et ibi doc.r.o. bal.in.v.iij. q̄ro.C.d iure delib.do. bar.in.l.recusari.ff.de acq.her. Et ista est cās doc.opi.fm do.alexā.de ymo.in pd. l.lz.fu.v.an autē.et ibi cōfutat op. po.do.saly. tenentis cōtrarium.

Vide in fra q 539

tas si viuat ad ire ita vidi deteriari.&c.

Questio.cccxxxiij.

¶ An fiscus vel ecclesia si heredes insti tuant teneantur cōficere inuentarium vt nō teneātur vltra vires hereditas.

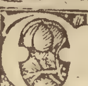

Fiscus heres institutus non [a] patitur penas statutas cōtra nō cōficiētes inuentarijs de qbus in.l.sancimus.C. de iure delibe.p.l.j.§.an bona.&.l.non pñt.ff.de iure fisci.& ita vidi iudicari vt etiam dixi.j.q.cccccclxxj.in §.an fiscus &c. ¶ Sed q de ecclesijs vel ecclesiasti cis psonis aut pijs locis vt sunt hospi talia si heredes instituātur patientur penas de quibus in dicta.l.sancimus. Et videtur q sic p auk.de here.& falci. in.§.fi.& ita tenet iaco.de bel visu in fi ne sue littere idem do.ray.de sabana co i repetitiōe sua.§.si vero postq i.d. l.sancim⁹.sed pōt restitui p cle.j. de in integ.resti.facit.c.qr.cōtingit.§.illi.et de religiosis domi.in cle.bar.sup hoc vltimo dubitauit vt refert ipse i auk.sz cum testator.C.ad.l.falcidiā.&c.

a ¶ Nō patitur. Quia fiscus nō tenet cōficere inuētarium quum nō teneatur vltra vires hereditatis.scōz do.bar.in.l.j.§.an bona ff.de acqui. heredi.

¶ Questio.cccxxxiiij.

¶ De respōsione ad positiōes.

Debet de iure responderi po sitione p verbū credi vel nō credit iuxta quod quero in positione deducit aliquod instrumentū reus respondit & dicit re spōdeo et dico put in instrumēto sup hoc confecto cōtinetur an sit sufficien ter responsum credo q sic. qr perinde habetur ac si expresse expssisset id qd in instrumēto ptinetur p tex.in.l.fi.C.de fal.cā adiecta legato cū ipsa sint paria b expsse exprimere vel p relationez[b] ad aliud p quo.l.edita gl. prout.C.de eden.& q ibi no.bar.facit bene lex ait pretor.§.fi.ff.de re iudi. Et hoc etiam simili scripsi.j.q.cccclix.Et ita du; pra cticabā obtinui & vidi etiā in hac curia parlamēti tales responsiones tolera ri etiam in cōtradictorio iudicio.

b ¶ Per relationem. an paria fuit aliquid fieri expsse vel p relationē certā do.fe. de re iudi.c. inter ceteras in.j.conclu. Et adde dictā autoris. qd id in fili dicit. d.panor. volu.consi.iiij. i.col. ver.qr prelattionē in fi.

Questio.cccxxxv.

¶ De duobus substitutis quoz vn⁹ decedit āteq heres an eius portio re maneat heredi heredis vel deueniat ad consubstitutum.

Vero duo dati sit substi tuti vn⁹ decessit priusq he res. deide ipe heres dece dit altero substitutoz su pstite. Utrum talis sup stes possit petere tā portionē suam q portionē alteri substituto defuncto re c lictā.tex.videt q sic in.l.vna in.§.in pmo itaq ibi vel cōiunctus fuerat & in §.is itaq.C. de ca.tol.nec cedit lucro heredū heredis instituti nec est differē tia feuda vtruz tales substituti sint re et vbis an verbis tātū cōiūcti vt.d.§. in pmo &.§.is itaq de cadu.tollen.Et que sit ratio.dicit ibi per bartho.

¶ Questio.cccxxxvi.

¶ An appellatio debeat dici deserta si nō introducatur in termino a iudice statuto &c.

In iudex a quo possit prefi gere terminum appellanti ad introducēdum suam ap pellationem corā iudice ad quem dic q sic.adeo q si tempore prefixo nō introducatur erit appella tio deserta.quia tale tps est i arbitrio d iudicis a quo vt tenet gl.in.l.pses[d] C.de appel.& tex.facit in.c. cum sit ro mana extra de appel. Et ita seruant stilus & statuta presentis curie plamē ti & aliarum curiarum psentis patrie dalphi. Sed pone q appellans ante tempus sibi prefixum introducit suaz appellationem. verbi gratia iudex a quo dixit appellanti introducas ap pellationem tuā decima instātis men sis maij si talis appellans dicta die nō introducat eius appellationez sed an te dictam diē an dicta appellatio cen seri debeat deserta. Uidetur q si per cle.quis rigor de appellationib⁹. Sz credo q nō p tex.in.l.cum antiquiori bus.§.in his aūt ibi & pmature. C.de temp.appel.ita tz glo.in auk.ei qui si p vbo vni⁹ mēsis &c. C.e.nec obstat di cta cle.quis.qr ibi tps est cōcessum in fauorē iudicis a quo hic in fauorē par tis quare secus p quo.l. qd fauore.C. de legi.&.l.pe.C. de pac.tū vt tollatur ista difficultas iudices dalphi.psue ue runt dicere & interim quandocunq.

¶ De materia ista et apostolorū con cessione etiam tetigi.s.q.xxv.in fi.

c ¶ Qd sic. hoc nō videtur pcedere qn victio tacita scienter vbis testatore posita esset per tex. singu.i.l.lucius §.qhabebat ff.ad trebel. et nihil ad rē.lz loquat de istitutione qr ius accrescendi hz locū in substitutiōe. d.bal.et io.de ymo. in.l.lz si plures.§. ad substitutos.ff.d vulga.et pupil.

d ¶ L. preses de hoc vide.d.alex. post bar. in d.l. preses.

¶ Questio.cccxxxvij.

¶ De litigiosis in actione reali.

Pro declaratione et summario.l. cense mus.C.d litigiosis scias q ille q acce pit emptiōis vl do natōis ti.vl ex quo libet & alio ptu rem litigiosam si quidem sciens nō tātum tenetur rem reddere vēditori sed etiam punit pcio

deserta appellatio ... de appel n. 205.

c . in 4 . H° . 10 . 3 . 6 . sera a pplicados a . . .

q̄d applicat fisco. nec cedit lucro alie-natis sʒ de suo ip̄e alienās tm̄ tenet fi sco dare. si aūt ille qui accepit sit igno rās fit restitutio rei vēditori ⁊ p̄ciuʒ ei dē restituit p venditorē aut ab codeʒ liberatur si nō soluerit ⁊ āplius hēbit emptor a vēditore tertiā ptē p̄ch ⁊ idē ē i donatōe rei vl' ꝯctu exceptis tñ exci piēdis i. d. l. cēsem⁹. sed qui sunt casus a excipiendi[a] in q̄b⁹ nō ꝯtrahit vitiū litigiosi. Dic ꝙ datū p dote vel ppter nuptias vel qñ fit in causa transactio-nis vel in diuisione bonorū in legatis et alijs relictis in testamento ita dicit tex. in. d. l. iubemus. in fine. Et premis sa oia probantur in dicta. l. censemus.

¶ Sed an vēditor puniatur in pl⁹ q2 rem litigiosam vēdit emptori ignoran ti. dicunt q̄daʒ ꝙ nō q2 nō punitur nisi tm̄ in illa tertia parte precij quā dʒ da re emptori ignorāti ⁊ sic tūc fiscus ni-hil habebit q2. l. cautū nō reperit ⁊ pe ne sunt moliēde. l. interpretatione. ff. de penis. Sʒ dñs azo tuba veritatis in ti. de litigio. in sūma dicit ꝙ ip̄e ven ditor tūc dabit fisco alias duas partes precij ⁊ in hoc sequit hosti. eū in sum-ma sua in ti. de alie. iudi. mu. cau. sed placentius dicit i summa in ti. de liti. ꝙ tūc venditor dabit de suo ꝓprio ipsi fisco integrū p̄ciū vltra tertiā ptē p̄ch quā etiam dabit emptori bonefi. quē decepit tñ media opinio placet pe. ia. b in ti. de re litigiosa circa fi.[b] Iteʒ ꝙ in predictis dictū est de precio rei liti-giose vbi fuit vēditio idē dʒ dici de ei⁹ estimatione qñ ex alio ti. facta est alie natio exceptis q̄busdā alienatōib⁹ de q̄b⁹ i. d. l. censemus ita dicit pe. ia. vbi s. itē ē alia pena seu vitiū litigiosi ꝯct⁹ q̄ si q̄s emat rē litigiosaʒ ⁊ cadat a pos sessione ⁊ velit illā petere ipse repelle tur exceptiōe rei litigiose vt dicit pe. ia. vbi. s. itē pena rei litigiose alienate nō est ꝙ d̄beat fisco applicari sʒ dʒ red di alienāti vt. s. dictū est ita dicit pe. ia. ibi. s. i fi. tit. Sʒ an supplicatio faciat rem litigiosam hen. bohyc. in. c. cām ex tra de test. tʒ ꝙ sic. sʒ an ꝑcitatione di cat res litigiosa dicā. j. in fi. in ꝟsi: sed qualiter ⁊c. Sed an ꝑempta instantia duret viciū litigiosi dic ꝙ sic sed cōtra ctus valet ⁊ tʒ vt. l. j C. de lōgi tpis pre scrip. ⁊ ita tʒ bar. i. l. j. in fi. ff. eo. ti. pōt tñ cōsiliū dari de re litigio. vēdita sine vicio ⁊ pena litigiosi videlʒ ꝙ res ip̄a vendatur sub hac forma qñcunq; res esse desierit litigiosa. vendo eā tibi ex-tunc ꝓut exnūc ita ponit tex. in simili in. l. q̄d sepe. §. si quis amico. ff. de cōtrahen. emp. et vendi. iuncta. l. in fuga. ff. ad le. fa. de pla. et ita tenet ibi bar. et recitat dominum andream de pisis aliū modum posuisse quem etiam ibidem ponit.

¶ Utrum res litigiosa possit hypothecari. barth. ꝙ non in. l. prima. ff. de litigiosis. Et ibi plene de hac materia per bartho. vbi inter cetera dicit quod hodie alienatio rei litigiose est ipso iure nulla.

c ¶ De materia rei litigiose vide[c] plene per pe. ia. vbi. s. p barth. in. d. l. q̄d sepe. §. si quis amico. Et q̄ res dicat litigiosa vide i. l. ꝙꝙ. §. iulian⁹. ff. de aqua plu. arcen. ⁊ in. §. j. de litigiosis p bar. ¶ Sʒ an per hypothecariā actiōem in iudicio intētatā dicat res litigiosa vide que dixi. j. q. cccclxxxij. ¶ De materia rei litigiose tetigi in notabilibus meis in. §. vendi-tio folio. xviij. ¶ An in actiōe reali in iudicio dedu-cta locum habeat vitium litigiosi: si pendēte lite ce datur vel remittat alteri vide que dixi. j. q. cccclxxix

d ¶ Sed qualiter contrahatur vitiū litigiosi[d] dic ꝙ de iure canonico cōtrahitur per solam citationē in cle. j. vt lit. penden. de iure aūt ciuili et auctenti-corum contrahitur in actione reali in qua de domi nio vel quasi vtili vel directo agitur per solam libel. oblationem vt in aut. litigiosa. C. de litigiosis licet olim per litis cōtestatiōem tantū. vt. l. ij. C. eo. imo et hodie requirit litis cōtestatio vt tenet ioh. an. in c. j. vt lite pen. li. vj. in glo. litigantibus. in ꝑsonali autem cōtrahitur per lit. contesta. cum in ea nil fit immutatum ꝫm cy. ⁊ ia. de butri. ¶ Quando dicat lis pendere io. ferrarij ponit quinq; modos videlʒ per libelli oblationem. Secundo per appellationē Tertio per relationem seu consultationem factam principi per iudicem. Quarto per iudicis recusatio nem. Quinto per in integ. resti. postulationem ista ponit ioh. ferrarij doctor nouissimus in forma re-sponsionis rei super verbo exceptionem litis pen-dentie ⁊c.

¶ Questio. cccxxxviij.

¶ Si procurator admittatur in causis criminali-bus saltem ad allegandum causas absentie vel de-clinatoriam fori ⁊c.

Liquis accusatur de crimine vel contra eum denūciat ipse rñdit ⁊ cauit ⁊ petit se admitti ad me dia cause per ꝓcuratorem an de e beat admitti credo ꝙ sic[c] ar-gu. l. ij. C. d̄ accusa. Et ita ēt ꝟuat stilus ⁊ ꝯsuetudo curiarū p̄ntis patrie dalphi. Nisi eēt crimē ca pitale iuxta. l. reos eodē titulo. ¶ Sʒ iuxta p̄missa quero quidā accusatus de crimie capitali cōstituit ꝓcuratorē ad exceptiōes d̄clinatorias opponēdas vel q̄d fortius est ad dilationem petendam vel ad testes producendos vel ad testes partis aduerse iu rare videndi. Erit ne hoc permissum dominus giu do de suza. dicit ꝙ sibi videt ꝙ nō q2 talia allegare vr̄ aliqua defensio proponi. l. ij. ff. de excep ti. vnde

a ¶ Casus excipiendi vide et ad-de spe. in ti-tu. de cessi. actio. §. j. ꝟ. si aūt sit ces sio.

b ¶ Circa fineʒ voluit allegare cir ca medium in ꝟ. sed an venditor

c ¶ Uide. adō. d. azo. in sūma. C. d̄ litigio.

d ¶ Uitiū litigiosi vid̄ do. bar. col. v. ꝟ. q̄ro dr̄b ⁊. d. cy. i aut. litigiosa in ꝟ. breuit di-cēdū ē. q̄ ibi tʒ ꝙ qñ q̄rit d̄ actiōe rea li p quā mo uet q̄stio de dñio rei tūc efficit res li tigiosa p so lā ꝯuētionē siue libello i ceteris vero vitiū litigio si ꝯhitur de mū lit. ꝯte.

e ¶ Credo ꝙ sic. vid̄. d. bal. qui pnl-chre respon dēdo distin guit i. l. ꝟun quoq;. §. pu blice i. ij. co-lū. in ꝟ. sed iuxta hoc q̄ ro. ibi ego sic dico. ff. d̄ procura.

d. vlti . 5 . 11 . . . . . d. vlti . 5 . 5

putat ipse dñs Guido de sudariis q ad exceptionē declinatoriā opponēdā bene possit cōstitui pcurator vt veniat pcura. et dicat iste accusat⁹ nō est de foro isto qr in isto territorio nō fuit istō delictū ppetratū. Sicut allegās causas absentie audit. Sic et iste. qr extra territoriū tc. ff. de iurisd. om. iud. l. fi. Quia opponēs exceptionē declinatoriā non se defendit cū nō suscipiat iudiciū. Et dēfendere sit iudiciū suscipere immo declinat iudiciū. Sed quo ad testes pducendos dicit ipse dñs guido d sudariis videt sibi q nō debeat admitti procurator: qr lex dicit q accusatus de crimine capitali dz cām exvinculis dicere. ff. de custodia reor. l. ij. Sed certe ad testes ptis aduerse iurare videndū dicit ipse posse admitti pcuratorē. Sed nūquid a procuratore qui allegat causas absentie exiget iuramētum calūnie ne calumniose alleget. Dic q sic ꝑm veraz opi. C. de iuramēto calū. l. ij. Sed nunquid admittit ad pbandas cās quas allegat esse veras. dic q sic. qr oia videtur esse cōcessa. tc. ff. de iurisd. om. iud. l. ij. et d pcu. l. ad legatū et l. ad rē. ¶ Sz quid si per statutū ciuitatis p pena corporali debeat pena pecuniaria imponi nunqd interueniat pcurator. Videt a q sic a qr sublata est cā phibitiōis. Sed tu dic q nō. qr origo debet inspici. ar. ff. de dona. l. qui id qd cū multis si. Ista sunt vba dñi guidonis de sudariis in. d. l. reos. C. de accu. ¶ An pcurator gñalis ad oēs causas possit cōparere i cā crimiali siue speciali mādab mento. Dic q nō b iuxta ea q legūtur et no. in. l. cū clericis et aut. clericus C. de epis. et cle. qr in illis requirit speciale mandatum et quibuspena dño applicat. vt tenet specu. in titu. de procura. §. j. ver. sed nunquid.

a ¶ Qd sic et istd tene. qr dz psiderari effectus iudicij nō titul⁹ criminis. itē qr nō genus crimis. sed snia spectāda ē bal. post. d. cy. in p. §. publice in. v. col. vꝰ. et circa istud pmū et horuz dictū intelligēdū cū illa dist. scz an p aliquo delicto corpali i ponit pena pecuniaria pure et simpliciter et tūc admittit pcurator aut sub pditiōe et tūc scn⁹. d. io. pe. de ferra. in practica sua in for

Questio.cccxxxix

¶ Si confessus de crimine debeat statim per iudicem condemnari vel als ante ea repeti. Et de confessioue facta in tormentis

Quidā inculpatus de crimine vltro id est absq formidine tormentorum cōfessus fuit se deliquisse nunquid statim sit cōdemnandus aliqui doc. antiqui et moderni dixerunt eum non esse statim cōdemnandū. Sed q debeat iudex post certos dies vel tempus iterum coram se facere duci reum et interrogare eum iterum de maleficio. qui dixerunt dicti docto. q confessio facta in criminali statim non preiudicat nec facit plenaz probationem: vt in. l. ij. C. de custo. et exhi. reo. ꝑm dictos doctores quaz sic intelligunt qui non distinguūt an sit facta confessio formidine tormentorum vel sine. Intelligunt etiaz ita l. j. §. diuus. et §. si quis vltro. ff. de questionibus. Et ita dixerūt esse locū perseuerationi dicentes q in hoc est differentia inter confessionem in causa ciuili et in causa criminali ar. insti. de publi. iudi. in prin. Dominus tamen dy. est in contraria opi. quam dicit esse cōmunem opi. Nam cum quis cōfitetur se crimen commisisse q statim. c. in carcerandus est et absq alia perseueratōe et confessione condemnandus. vt. ff. de custo. et exhi. reo. l. fi. i. respō. et C. de penis. l. cum reis et ita intelligitur. l. si cōfessus. ff. d custo. et exhi. reo. nec obstat dicit ipse do. dy. dictus. §. diuus. et §. si quis vltro quia intelliguntur in confessionibus hominis in tormētis. Itē non obstat dicit ipe do. dy. d. l. ij. C. de custo. et exhi. reo. quia intelligitur similiter in confessione facta in tormentis: vt patet in fi. vbi dicit q iudicibus tc. Et hec est vera lectura et cōmunis c opi. c ꝑm dy. Si autem confiteatur quis in tormentis vel formidine tormētorum tunc confessioni nō stat nec per cōfessionē pbatur. vt. d. §. diuus. et C. quor appel. non recipiunt. l. ij. Et est ratio qr questio res fragilis est. vt l. j. ff. de questio. et tūc locū habet dicta l. ij. C. de custo. et exhi. reo. vt iudex faciat corā se venire criminosum et querat ab eo vtrum velit pseuerare in sua confes. an velit retractare vel cōtrariū dicere et si pseuerauerit tenet confessio als nō. vt. d. §. si quis vltro. ita dicit et tenet do. dy. Et hoc verū in cōfessiōe facta in tormētis sine indiciis ꝑm bar. in. l. questiōis. ff. d questionib⁹. ¶ Sz iuxta hoc quero apd quē locū debeat reus adduci ad perseuerādum in confessione in tormētis respōdeo q apud acta vel apud alium locum publicum et nō in conspectu torture. vt probat in dicta. l. ij. C. de custo. et exhi. re. ibi sz publico testimonio tc. ꝑm dy. in dicto §. diuus. ¶ Sed quid si cōfiteat quis tormentis sibi paratis nunquid valebit confessio. Dic q nō nisi perseuerauerit. qr pinde habeat acsi in tormentis fecisset. l. j. §. sed et si suspitio. et §. ff. ex incendio. ff. de incendio ruina nau·

ma inqsitionis i gl. i. vꝰ. sed qd si per statutū.

b ¶ Dic q nō. et est rō. qr vbi d criminie speciali disputatur mādatū speciale reqrit d. bal. i alle. §. publice. i ij. col. i p. vꝰ. sz iuxta hoc qro ibi. itez excipe d testes tc.

c ¶ Et cōis opi. pro hac opi. q distinguit aut qs pfitet spōte aut metu tormentorū adde et vide oino do. io. pe. de fer. in practica sua in forma inquisitiōis i gl. j. in. viij. col. in. vꝰ. circa primum.

fragio.et ita no.in.d.§.diuus.i gl.ſm Jaco. ¶ Sed quid si quis confitea-tur hominem se occidisse et non con-stet quis homo sit occisus an ex tali cō fessione sit damnādus. Angelus hanc questionē mouet in.l. certū in princ.ff. de cōfessis et ibi dicit ꝙ nō nec obstat a dicit ipse ange.glo.[a] in.l.inde nera-cius.§.fi.ad.l.aquil.quia loquitur ibi glo.dicit ange.quando confessio erat de certo homine de quo contrarium cōfessionis poterat faciliter ꝓbari ꝛc.

¶ Questio.cccxl.

¶ An iussus iudicis excuset a pena.

Non debet quis obe[b]dire iudici i his q̄ a iure fieri ꝓhibē tur al's punit̄ tex. est ad litterā i aut. sed nouo iure in fi. C.de custodia reoꝝ Et facit pro causa quam de hoc anno currente. dñi. M. cccclix. habeo in curia parlamenti con tra tres hoīes de sancta euphenia qui de precepto castellani sctē euphenie vt dicūt plantauerūt quādam pillonē in fra territoꝛium meū sancti albani pro limite cōtra quos homies ago ad dā num interesse ꝛ iniuriam quod facere possum nec excusantur iussu dicti ca-stellani:q: immo nec excusati fuissent iussu iudicis[c] ꝑ tex.i.d.aut.. ꝫ nouo iure in fi.ibi obedietes vero ꝛc. Castel lani enim in hac patria sunt sicut du-umuiri.et nō habent iurisditionem ni si vsq; ad.lx. solidos ſm statuta pre-sentis patrie dalphi.ideo tāto minus sunt excusati dicti homines sancte eu-phenie obtemperantes iussui dicti ca steliani licet veritas fuerit ꝙ dicti ho-mines ita fieri instigauerint per di-ctū castellanū ꝓpter pasqueragia eoꝝ amplianda super dicto mandamento meo sancti albani. ¶ Iuxta hoc que-ro iudex arrestauit debitum meum in manibus debitoꝛis mei ad requisitio nem cuiusdam cui tenebar quod arre-stum seisina appellatur an durante il-la seisina potero agere contra debito rem meū bart.ꝙ non in.l.mulier.ff.de leg.commissoꝛia. Et ibi vide plene de arresto ꝛ precepto per iudicem facto.

¶ Questio.cccxlj.

¶ De bonis damnatoꝛum de crimie lese maiestatis.

Supra questione.lxxvj.tetigi cui appli cari debeant bona damnatoꝛum d he resi.sed quia bona cōmittentis crimē lese maiestatis etiam confiscantur i.l. quisquis. C.ad. l.iuliam maiestatis. Quero si talia cōmittēs bona hꝫ sub d diuersis dominis[d] vtruꝫ ꝛ cui confiscabunt̄ talia bona respondetur ꝙ principi in quem tale crimē ē cōmissum siue ab eodem bona teneant̄ immediate ꝛ hoc nullū est dubium.l.donationes.ff.de dona.et d.l.quisquis.ꝛ.l.fina.ff.ad.l.iuliam maiestatis siue immediate:vt quia ab alio immediate domino puta comite vel barone illi principi subdito tenentur in feudum vel al's vt de prohibita feudi aliena. per fede.c.imperialem.§.illud.col.x.vt per hoc habeat sue iniurie vltionem.ar.in.c.j.§.deniq;.que sit prima causa beneficij amittendi pro hoc tamē ipsi domino immediato non preiudicatur qui alieni criminis infortuniosus suū ꝑdere nō dꝫ.l.res vxoꝛis. C. de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ in.l.si quis presbyter.C.de episc.ꝛ cleri.ꝛ.C.de bonis damnatoꝛum.l.j.ꝛ.l.si filius. Nam ꝛ si liberti bonis publicatis.iura patronatus non intelliguntur esse publcata .ff.de bonis libertoꝛum.l.si in libertatem.ꝛ.ff.de bonis damna. in.l.fina.§.j.ita dicit henri.bohic in .c. vrgentis extra de heret. Et premissa vera in bonis non feudalibus sicut probant iura allegata. Et hec iura seruari iubentur in auten.vt nulli iudicum.§.fin.colū.ix. nec prodest contra hoc aliquod priuilegium ad importunam instantiam ciuitatis vel alterius impetratum.C.de bonis va.l.j.ꝛ.l.iij.ꝛ de petitio bo.sublati .l.j.lib.x. Nec licet alicui confiscare sine licentia principas speciali ꝛ ex certa scientia data.C.de iure fisci.l.prohibitum.et.l.vna.C.ne sine iussu principis certis iudicibus liceat confiscare. vbi vero essent feudalia illa domino immediato feudi committuntur. Sed si maioꝛi domino satisfieri non fecerit feudo ꝑuabit̄ secundū quod legitur.in.c.j.§. penul.de prohibi.feud.alie.per fede.col.x. Alij dicunt ꝙ in isto crimine etiaꝫ feudalia confiscātur nec obstat dictum.c.j.§.penul.quia intelligitur.de offensa contra alium dominum ꝙ contra principem cōmissa ꝛ hāc partē tꝫ spe.in ti.de feudis.§.q̄m sup homagijs ver.xl.querit̄ ita dicit ꝛ ponit hen.bohyc in.c.j.in q̄busdā.extra d priuilegijs. ¶ Sed iuxta h̄ quero an crimen lese maiestatis cōmittat̄ in aliū dn̄m ꝙ impatoꝛē vide q̄ dixi.j.q.cccxliij. ¶ Sed an publicatione bonoꝝ intelligant̄ esse publicata noīa debitoꝝ. Videt̄ ꝙ sic ꝑ.l.si ꝯstante.§.si bona.ff.so. ma.ꝫ h̄ verū q̄n illud v̄bū ꝓfert̄ simpl'r si aūt ꝓferet̄ nomīe bonoꝝ cū adiectōe mobiliū tm̄ vl' adiectōe i mobiliū vel simul ꝛ semel mobiliū ꝛ immobiliū non e ꝯtinent̄ noīa debitoꝝ[e] q: d tertia species separata.l.q̄ tabernas.§.fi.ff.de pecu.bar.post gl.in.l.mouētiū.ff.de verb.sig. Ista refert.d.Ja.de puteo i.§. si bona.d'quo vide q̄ dixi.s.q.ccxcj.ꝛ.j.q.cccccclxxxiiij. ¶ Sed an bonis publicatis fisco censeatur ius patronatus publicatū saly.ꝙ non in.l.j.C.de bonis libertoꝛuꝫ.ꝛ de materia auctentice bona damnato

a ¶ Gl.vid ls inversi.cō fessoriā. Ad de.d.guy.d suza.ꝛ.d.ange.ꝛd.albertū d gaudino i eoꝝ tractatib9 questionū ꝛ toꝛmētoꝝ in q̄bus de hac materia ad satietatem inuenies.

b ¶ Obedire iudici qn̄ iussus iudicis oꝛdiarij vel delegati excuset.vide bar.ꝛ pau.d ca.i.l. furti. §. q̄ iussu.ff. de his q̄ no. infa. ꝛ ibi alex.p9 bart. in.c.qd qs d reg. iu.i.vi. ꝛ ibi.d. ioh. an.i mercu.

c ¶ Iussu iudicis. de iussu iudicis et an excusetur a pena. vide istū cōsi.xxxj. inci. i iesu xp̄i ad si nu.ix. ꝟ si. ꝛ alibi ꝓbat̄

d ¶ Diuersis dn̄is.vid dino.h.āge. in tractatu maleficioꝝū i gl.ꝛ e9 bona publicamus i.j.col. i ver. quero bōa expsse.

e ¶ Noia d bitoꝝ. vide istū .j. deci. cccccclxxxiiij. ꝛ qd ibi posui i ad.i ꝟ. an appellatiōe bonoꝝ

rum.C.de bonis damna.vide plene per bal. in feu. in titu.de pace tenenda et eius violatoribus. Sed cui applicētur bona illius qui seipsum interficit vide cy.et doc.in.l.ij.C.qui test.fa.pos. ¶ An dicta auth. bona damnatorum sit hodie correcta vel in quibus habet locum.vide que dixi.j.q. ccccxxxvij. versi.sed quod dixi ꝛc.

¶ Questio.cccxlij.

¶ An testes examinati pro parte priuata fidem faciant pro parte fiscali ꝛc.

Utrum testes in causa inquisitionali per partem priuatam producti prosint parti fiscali que ipsos nō produxit videtur ꝙ nō per tex.in.l.si quādo.C.de testa.circa fi.ibi que eos introduxit ꝛc. Et facit.c.ij.extra de testi.sicut enim res inter alios acta aliis nō prodest neq̄ nocet etiam in simili negocio.l.ij.ꝛ l.fin.C.qui res iudica.nō nocet sic nec productio p partem priuatam facta nō prodest neq̄ nocet parti fiscali.vt.d.c.ij.cum no.per inno.in.c.cōstitutus. extra de test.vbi dicit ꝙ testes pducti respectu vnius persone non valent respectu alterius et facit bene quod no.per bar.in.l.j.§.fi.ff.de questionibus.et in l.denunciasse.§.fi.de adulterijs. Sed quicquid de iure hec curia parlamenti dalphi.seruat contrarium prout vidi in multis ꝛ diuersis causis inquisitionalibus obseruari nam de stilo dicte curie fit cōdemnatio cōtra delatum ex informationibus sumptis tantūmodo p partem priuatā. ¶ Sed an testes p ducti a falso procuratore parte alia presente valeāt Uidetur ꝙ sic per tex.in.d.l.si qn̄ ibi alterutra parte p̄sente ꝛc.in cōtrarium videt̄ p.l.licet. C.de pcurato. et facit lex cum minor.§.falsus procurator.ff. rem ratam haberi. Et hāc questionem relinquo p vtraq̄ parte dubiam quia non recordor vidisse in hac curia parlamenti determinationem fieri de iure et de stilo. ¶ Sed an ex probatiōe habita in causa ciuili possit pnunciari in criminali causa dic ꝙ nō per gl.in.l.si quis ad se fundum super verbo destinatus.ff.ad.l.iul.de vi publi.et ibi bar.et idem bar.in l.ij.§.j.ff.vi.bonorum raptorum.

¶ Questio.cccxliij.

¶ An cedens bonis possit postea conueniri si perueniat ad pinguiorem fortunam ꝛc.

Cedens bonis[b] nō liberat̄ quin soluat si perueniat ad pinguiorem fortunam.l. qui bonis.C.qui bonis cedere pn̄t quod verum intelligo nisi vituperosa fieret cessio vt quia remotis familiarib⁹ de culo percussit supra lapidem iuxta consuetudinem curiarum ciuitatis lugduni et aliorum diuersorum locorum qm̄ tunc liberat̄ etiam si perueniat ad pinguiorem fortunam vt est glo.in.c. sicut dignum in §.j.super verbo si hunc[c] ꝛc.extra de homicidio in antiquis. ¶ Et de hac materia cessionis bonorum vide que dixi plene.s.q.ccxj.

¶ Questio.cccxliiij.

¶ An machinans mortem alteri⁹ domini ꝙ imperatoris incidat in crimen lese maiestatis ꝛc.

Done aliq̄s machinatur necē alteri⁹ domini ꝙ impatoris[d] an habeat locū titulus ad.l. iuliā maiestatis et videt̄ ꝙ non quia dictus titul⁹ loquit̄ de pncipe hoc ē de impatore ergo nō est extēdēdus.l.cū quidā.ff.de liberis et post hu.ꝛ.c.odia de reg. iu.li.vj.ī cōtrariū videtur per.l.iij.§.reus etiā.C. de epi.aud. Circa hoc puto distinguē dū quia aut loquimur de maioribus baronibus vt de rege francie de domino nostro dalphino de duce burgūdie ꝛ similibus tūc locū habet pena. dicta.l. aut nos loquimur de inferioribus baronibus existentibus sub talibus maioribus et tūc non habet locum pena dicte legis aut nos loquimur d̄ talib⁹ baronibus qui supiorē non recognoscunt saltim de facto et tunc habet locum pena dicte.l. sic intelligitur.l.iij. C.de epi.audi. Nam lʒ.l.locum nō habeat attamē mens.l.locū habet ꝛ hoc sufficit sicut dicim⁹ in.l. hec actio que est penul.ff.si quad.paupe.fecisse dicatur.ꝛ ita tenet pau. de castro in.l.j.ff. ad.l.iul.maiesta.et ita etiā videtur tenere archi.in.c.felicis.de penis lib.vj. et facit bene.ij. q.j.si quis.iij.q. v.c.iij. Sed quicquid sit de iure obseruat̄ in hac patria dalphi.ꝙ conspirantes in tales principes vel mortem ipsorum machinantes siue recognoscant superiorem siue nō puniūt̄ pena dicte.l.et ita de tpe meo fuit obseruatū in patria sabaudie in personam dn̄i. ioh. lagireti legum doc.qui pter conspirationem per eum factam in personam domini amedei ducis sabaudie fuit decapitatus et bona sua confiscata de anno domini.M.ccccv.licet ipse dominus sabaudie recognoscat superiorem vide licet imperatorem. ¶ An machinans mortem alterius ex dominis parlamēti dalphi.incidat in crimen lese maiestatis saly. ꙑ nō[c] in.l.quisq̄s ibi tertio quero ad le.iul.maiesta. sed tales puniuntur tanq̄ delinquentes in magistratum vt ibidem dicit salycetus.

¶ Questio.cccxlv.

¶ Si suppletur secundo a sententia curie parlamenti dalphi.

a ¶ Dubiā pmo opi.videt̄ probabilior. Nā procurator sal si factū pōt tacite vel expsse ratificari p do.v.ten tem illo vt p d.bar.ꝛ do. in.l.si tutor C.qui. cau. rest.in integ. nō est necesse.ꝛ in.l. licet ff.de iudic.

b ¶ Cedēs bonis. tu vide de notatis hic plene p istum cōsi. cxxiiij. inci. circa materiam nu.vij. ꝟsi.ad septimum.

c ¶ Glo.in §.j. sup versi hūc voluit allegare .§. iiij.q incipit hi quoq̄ et gl.in ꝟ.si habent ibi nisi p eo iā sustinuisset penas corporales.

d ¶ Quā imperatoris. vide do. car.ī cle.ij. de re iudi. et do. bar.et doc.ī l. cuiusq̄.ff. ad.l. iuliam maie.et do. alex. in.l.j. eo.ti.et spe. de feu. §. ij.

e ¶ Q̄d nō Secus tn̄ i hijs q̄ militant circa latus pncipis siue in militia armata siue merui.

[handwritten margin notes:] ...tagomez ... 10. Clar. ... § lesemaiestatis ... ...

N Sententia prefecti pretorio non licet scdo supplicare[a] per tex.i.l. si quis adversus.C.de precibus impera.offeren.et no.Inno.in.c.ex litteris extra de'in integ.resti. Et ita domin⁹ noster dalphi.[b] insequendo hanc iuris dispositionem p'suas patētes litteras concessas romanis;. M.cccclij. phibuit supplicari bina vice a sententijs ex ordinationib⁹ curie parlamēti et nisi semel.vidi tñ in hac curia parlamēti q̄ vicē p̄fecti pretorio obtinet admitti secundam supplicatiōem ab alia parte emissam de anno dñi.M.cccclj. in causa dominoꝝ bachagij ꝛ meolani super facto castri ornaceui. Sed vbi secūda supplicatio ab eadē parte emitteret nō admitteret per dictam.l.si q̄s adversus put vidi fieri ī hac curia parlamēti. Jō credo ꝙ dictū rescriptum dalphinale dꝫ intelligi ꝙ nō supplicet nisi semel videlꝫ ab eadē parte. ¶ Et de materia huius supplicatiōis vide q̄ dixi in alio tñ casu.s̄.q. clxxxix. ꝛ spec. in titu.de supplicatione. Et an hec curia parlamēti obtineat vicem prefecti pretorio vide q̄ dixi.s̄.q.cxcvij.

¶ Questio.cccxlvi.

¶ Si barones ꝛ bānereti d̄beāt reqri in exequēdis litteris p̄lamēti ꝛ aliarū curiarum p̄lamenti dalphinalis.

Die duodecima mensis nouēbris. M.cccclix. magnificū dalphinale p̄lamenti quo erāt dñi iohānes coppertij locunte. Johā.bauilli,presidēs matheus thomassini guilliermus guillionis. Jo.de sctō germa. aduocat⁹ fiscalis legū doctor. Jo.d̄ marolio Jo.de orgniaco auditores cōputoꝝ. Pe.bauilli legū doctor p̄curator gn̄alis dalphi.ꝛ ego guido pape habita deliberatiōe sup mō dirigēdi litteras a curijs dalphi.ad curias ꝛ contra subditos baronū ꝛ bānaretoꝝ ꝛ eccl'iarū iurisditionē obtinētiuꝫ fuit ordinatū ꝛ statutū ꝙ a modo in antea littere iudiciales citatorie q̄ emittunt a curia p̄lamēti exequēdo ī territorijs dictoꝝ bonoꝝ ꝛ bannaretoꝝ fiant sine requisitione[c] ꝛ exequātur sine difficultate p officiarios taliū baronū ꝛ bannaretoꝝ iuxta etiā ordinatiōes dudū factas p dñꝫ hūbertū dalp.de q̄bus tetigi.ī.q.ccccliiij. Alie vero littere citatorie ab inferiorib⁹ iudicib⁹ dalp.emittē de exequēde in terris taliū baronum

vi.q.j. si q̄s et ibi do archi. Et vide loca ad que ip̄e remittit

a ¶ Secūdo supplicare. Semel tātuꝫ a snīa supplicat̄ sꝫ appellatur bis post sententiā.specu. de sup.§.ij. ver. ꝛ p hoc patet ꝛ.§.ij. versi.item'a snīa et in.§.iij.versi.iteꝫ semel. tantum.

b ¶ Dñs noster dalphin⁹. tu vide de hoc p istum con si. cxxxix. inci. littere dalphiales nu. iij.versic.tertio q̄ cū.ij. v̄sic. sequē.

c ¶ Sine requisitione. Et pro hoc facit q̄ inferior nō pōt imponere legem supiori de iureiu.c. venientes ꝛ do. bald. in auct. sed novo iure.C. de ser. fugi. Nec em̄ potest inferior limitare iurisditionem supioris .d. bald.vbi supra ergo frustra fieret requisitio vbi requisitus nil pōt agere ī iurisditiōeꝫ seu p'tātē re

ꝛ bānaretorū fiāt cū illa clausula requisitis reqrēdis ꝛc. Et executores ip̄aꝝ eas exhibere ꝛ p̄ntare debeāt officiarijs dictoꝝ locorū ip̄os reqrēdo iuxta mētē ꝛ tenorē libertatū dalphinaliū ī xxiij.c. ¶ Sꝫ qd si iudex graysuodani ɔdēnauerit aliquē subditū bānaretiq̄ deliq̄rit in territorio graysuodani vel al's sibi submissuꝫ.an ip̄e iudex graysuodani ī lr̄is suis executorijs debeat reqrere officiarios talis bānareti. fuit die.xxij.mēsis nouēbris p dictos dños meos determinatū ꝛ cōclusuꝫ ꝙ nō ꝛ q̄ p̄missa tūc fuerūt ī' deliberatiōe ɔsilij posita ad q̄rimoniam mgr̄i Johānis poytier p̄curatoris fiscalis ꝛ exactoris expletoꝝ dicte curie graysuodani contra iudicē ꝛ officiarios curie thesij ꝛ petere p dño de dunoys tūc dño ꝛ possessore dictoꝝ locoꝝ q̄ officiarij nō p̄mittebāt exeq̄ snīaꝫ iudicis graysuodani ɔ quēdā eoꝝ subditū latā sup q̄dā iq̄sta q̄ ip̄i officiarij nō reqrebātur in litteris executorijs iudicijs graysuodani ideo tūc fuit cōclusum ꝙ nō requirebatur requisitio in iuris subditum p iudicato curie graysuodani.

Questio.cccxlvij.

¶ De testibus examinatis super articulis impertinentibus.

Tam d̄ stilo hui⁹ curie p̄lamēti ꝙ vigore statutorum dalphinaliū sup articulis q̄ tradunt in causis nō disputat̄ p partes sup admissione vel nō admissione ipsorū. Sꝫ oīa admittūtur saluo iure imptinētiuꝫ ꝛ nō admittēdorum. mō iuxta h̄ q̄ro an depositiōes testiū sup talib⁹ articl'is iptinētib⁹ examinatoꝝ valeāt do.ino.ī.c.p tuas ex̄ d̄ test. dicit ꝙ nō. Tñ de cōi obs̄uātia ī iudicādo tolerant̄ tales p̄batiōes si curie d equū videat̄ ꝛ faciāt ad d̄cisiōeꝫ cāe[d]. Et ita fiēdū'eē vr̄ sentire bar.ī.l.si duo e §.idē iulian⁹[e].ff.d̄ iureiu. vbi facit mētiōem bar.de illa clausula saluo iure imptinētiū ꝛ ñ admittēdoꝝ. ¶ Sꝫ iusta hec q̄ro sepe ɔtingit ꝙ ī cā appellationis aduocati tradūt articulos super quibus testes fuerant iam examinati in prima instātia tñ curia p̄lamēti ex inaduertentia admittit tales articulos ad p̄bandum per testes ɔ cle.si. de testibus ꝛ eoꝝ q̄ scripsi.s̄.q.xiiij. An tales testes p̄bēt dico ꝙ nō cuꝫ p̄sumātur subornati.ī.c.fraternitatis extra de testib⁹.lꝫ eoꝝ depositiōes faciāt ad decisionem cause. Et hoc etiā operatur

quirētis seu eius vicēgerentis.

d ¶ Ad d̄cisionē cause tūc em̄ videntur tales articuli nō oīno imptinētes cū videantur suffragari p̄posito ꝛ tūc sic p̄tinētes ꝛ admittēdi ꝛ super hoc vidē do.io.an.ī addi.adspe.in ti.de testi.§.nūc vidēdū in addi.q̄ incipit qñ ī articulo.

e ¶ Bar.§ idē iulia. et hoc vez cū d̄terminatione illa quaꝫ ibi ponit in v̄si.q̄ro iuxta litteram

clausula que additur saluo iure impertinentium et non admittendorum.

Questio.cccxlviij.

Si agatur primo cotra principale, an possit postea rediri ad fideiussorem.

Nobilis petrus de bella comba pro octo centum florenis dotalibus eius vxoris copulit principalem debitorem in patria sabaudie. contra quem obtinuit sniam et inde capi fecit de pignore certa bona que inde fuerunt incatata et ide petro creditori librata pro dicto debito invltimo incantu tanq plus offerenti. Quibus sic peractis ipse petrus relicta prosecutione dicti processus fecit citari nobilem franciscum de orliaco fideiussorem dicte dotis in hac curia parlameti vigore submissiois ad ipsam curiam a quo petijt dictam summam dotalem pro qua pignorari fecerat dictum principale dico fideiussore replicante et opponente de dictis incantibus et libratione quos etiam in causa produxit. Et sup hoc fuit grossus exordit processus in manibus mgri cathalani chaterelli in cuius diffinitione fuit dubitatu pro quo deberet sentetia ferri an pro dicto petro creditore vel pro dicto fideiussore et videbatur quod esset ferenda sententia pro dicto petro creditore ex eo quia posito quod liceat creditori eligere quemvoluerit aut principalem aut fideiussore propter renunciatione iuri de prius conueniendo principalem q fideiussorem. Et elegerit dictus petrus debitorem principalem potuit nihilominus redire ad fideiussorem tex. sunt in.l.non recte et in.l. iure nostro. et in.l.reos ibi vel satis no facienti eo contra quem egeras quod potest ad alia reuerti &c.C. de fideiusso. Unde licet ipse petrus elegerit principalem debitorem licuit sibi redire ad fideiussore propterea quod fortius est vbi creditor capit pignus no ideo impeditur prosequi contra fideiussorem licet teneatur cedere ius pignoris tex. sunt in.l.ij. et in.l. omissis pignoribus.C.eo.titu. et not.barho.in.l.inter reos.ff.de fideiusso. In contrarium videtur quia creditor cui p subastatione librantur bona debitoris pro debito habetur loco emptoris. et vocatur emptor.l.ij. et.iij.C.si in causa iudi. pigno.captu sit et.l.si eo tepore.C.de distra.pig. et emit pro eodem precio ad qd ascendit debitum postq ergo emit et habet ius ad rem consequendam sicut emptor et qui ia soluit precium siue habetur pro soluto vnde sicut emptor qui soluit precium venditori non auditur volendo precium recuperare sic nec hic in casu isto volendo a fideiussore petere cum exceptiones que competunt reo principali competunt et fideiussori iura sunt vulgata. Preterea creditor qui in causa iudicati pignus accepit non potest ab eo discedere et in aliud pignus transfire.l.a diuo pio.ff.de re iudi. Unde postq petrus creditor accepi pignus et nedum accepit sed fuit sibi libratu quomodo ergo pot ad aliud transire et ad fideiussorem recurrere non video. Nec obstat si dictus petrus creditor non habuit possessionem realem dictorum bonorum incantatorum et sibi libratorum quia stat per eum quia realem possessionem obtinuisset si prosecutus fuisset qd no fecit igitur &c. Et ita pro ista parte fuit iudicatum. M.cccclix. decebris in manibus dicti magistri. cathalani.

Questio.cccxlix.

An mulier nobilis vidua relicta viri plebei debeat contribuere in subsidijs dalphinalibus durante viduitate ex eo quod eius maritus erat plebeius et contribuat &c.

In hac curia plameti dalphi. fuit lis mota inter cosules ciuitatis dien. ex vna parte et nobilem maria de cizerino filiam nobilis iohannis de cizerino quondam cuius graciano. viduam relicta honorabilis viri stephani nigri ciuis quondam dicte cituitatis dien. super eo quod dicti consules petebat quod ipsa nobilis maria contribueret in subsidijs dalphi. cum plebeis dicte ciuitatis dien. sicut faciebat dictus nigri quonodam eius maritus dica nobilis maria de cizerino dicete et replicante se ee nobilem et de nobili genere procreata quod et probauit in processu dicte cause. Modo dubitatum fuit si ipsa debeat in dictis subsidijs cotribuere. Et videtur quod non. cum ipsa maria sit nobilis et de nobili genere procreata. na in cofessione trium statuum presentis patrie in concessione dictorum subsidiorum exceptantur nobiles nobiliter viuentes &c. In contrariu videtur quod mulier retinet dignitatem quam habet a patre donec nubat plebeio. in.l.femi. b ne.§.j.ibi parentes vero.ff.de senatoribus. Et ita etiam summat dictum tex.albe.de rosate. Ergo a ptrario sensu si nubat plebeio no retinet paterna dignitatem. Et licet maritus moriatur mulier stante in tali statu retinet tale coditionem viri per.l.filius.§. vidua. ff.ad municipales. Na vidua abstines a secundis nuptijs videtur in preteriti viri coniugio perdurare et in prioribus cosistere nuptijs in auctentica de nup.§. soluto. et no.archidiaconus.in c.si quis de sepul.lib.vj. et alibi dicitur quod mulier sequitur viru siue in vita siue in morte .xiij.q.c.ij.vnaqq mulier et debet sepeliri cum suo vltimo viro. ibi de eius sepultura verteretur dubiu c in.d.c.si quis de sepul.lib.vj. et ideo

a Nobilis petrus. Tu q in practi. curiarum versaris nota hac questione. quia multa volumina iuris pscrutaberis anq hac materia obsolutam inuenias.

b l.femine. oio ibi do.bar. et in l.si.versi.sed quid si e effecta vidua C. de verbo. signifi.

c c.si qs voluit allegare .c.is q in fin. et ibi dicti archi. quod vidua priuilegiu et domiciliu viri retinet et de hoc legitur et no.p doc. in .l.si.§. vidua .ff. ad municip. sit ergo illo priuilegiu qsicu quod viri. scilz nobilis seu ingnobilis illo sortit et retinz. vt.d. l.femine. et p doct.bar. in pdi.l.si.

a ¶ Nō fir mat. Vide quo ad hoc oino do. panor. extra ď iureiurā. in c. cū contingat i. iiij. colū. in versic. circa pmū. b ¶ Tenet renūciatio. Cōtra videtur sentire do. bal. in. l. illud. iiij. co. versi. qnto q̄ro iuncto versi. sequē. C. de sacro. san. ec. ₇ apte do. pau. ď cast. ſ. parte cōsi. no. xci. in versi. nec habꝫ obstat re. vbi tene expsse ꝙ insinuatiōi ēt cū iuramento renūciari non pōt.

mense decēbris die sniarū. M. cccclix. in diffinitiōe pcessus dicte cause in manibus ioh. de vourey secretarij dalph. fuit ɔdemnata dicta nobilis maria ad contribuendum in dictis subsidijs p eius bonis a dicto ei⁹ viro sibi euētis ¶ Sed aduertendum q̄ quādocunq̨ ipsa nobilis maria in futurum nubat cum viro nobili ipsa gaudebit nobilitene sua ₇ nō tenebit cōtribuere in dictis subsidijs cū plebeijs. ita dicit bar. in repetitione. l. j. C. de dignitatibus. lib. xij. ₇ in. l. incolas. C. de incolis. lib. x. ¶ Sed quid de vidua ignobili relicta viri nobilis vel alterius qui nō contribuebat in dictis subsidijs an debeat cōtribuere cum plebeijs in dictis subsidijs. videt ꝙ non p premissa a cōtraria sensu. Et vide que circa hoc dixi. ſ. questione cclxxx. ₇c.

Questio. cccl.

¶ An insinuationi renunciari possit cum iuramento.

Trum renunciatio facta iuridicenti donationem ccccc. aureorum excedentem nō valere ₇ iuramēto firmatā valeat adeo ꝙ donatio talem summam excedentez sit valida. Dicendum videtur ꝙ sic. nā licet maiores nostri presertim cy. in. l. si quis pro redēptiōe in. q. si. C. de dona. et bartho. in. l. modestin⁹. in āpe. q. ff. eodē titu. ₇ in. l. nemo potest. ff. de le. j. dicere videātur ꝙ non possit renūciare iuri qď introduxit insinuationem hoc tū intelligendum est cessante iuramento. Sed vbi interuenit iuramentū valeat ₇ tenet renunciatio in. c. cū contingat extra ď iureiurando. ₇ in. c. licꝫ eodē titu. lib. vj. Et hꝰ tenet bar. si ei⁹ verba bene intelligantur in. l. si quis p eo. ff. de fideiusso. dū ibi dixit ꝙ vbi cōtractus nōvalet ratione publiceutilitatis secūdario tunc si lex ɸhibet cōtractū nullo precepto directo ad personā talem contractuz faciētem ɔtractus ipe q̄uis nullus existat bene firmat iuramento sicut videm⁹ in. l. iulia. de fundo dotali que alienatiōes fundi dotalis prohibet propter publicam vtilitatem: Secundario licet talis ɸhibitio principaliter ₇ primo in fauorem mulierum conseruet ne suis priuentur dotibus. l. prima. ff. soluto matrimonio ibidē in pacto facto de non succedendo patri qď pactuz lex ɸhibite. l. pactū. C. de collationibus que tamen alienatio ₇ pactum si iuramento firmetur valent ₇ tenent. vt. c. cum contingat. et c. licet. ſ. allega. ₇. c. q̄uis. de pact. libro. vj. vbi vero lex prohibet cōtractū precepto directo ad personā a tunc talis cōtractus iuramēto non firmatur. a Et est ratio quia qui facit cōtra preceptuz legis facte ab habente autoritatem peccat moraliter. Ōm scriptum est qui non obedierit principi morte moriatur. c. ij. extra de maiorita. ₇ obedien. in antiquis ideo si fideiussor pro dote soluenda detur contra titulum ne fideiussores dotium dentur talis fideiussio iuramēto nō firmatur. ₇ est ratio qui ibi fit prohibitio precepto directo ad personam videlicet ne mulier det ₇ ne vir accipiat. Ideo si contrarium fieret factum esset contra preceptū legis. ₇ ita iuramētū esset interpositū super peccati mortalis obseruatione. ₇ sic per consequens nullum q̄ iuramento firmari non debet sic seruari in salutis eterne vergeret dispendium ita dicit Bartholus in dicta. l. si q̄s pro eo. in versicu. iij. ₇c. Sꝫ sic est licet text⁹ dicat donationem excedentem. ccccc. aureos non valere in eo ꝙ excedit dictos. ccccc. aureos. vt. l. sanximus. ibi dum dicitur. Si quid autem vltra legitimam diffinitionem donatum fuerit hoc quod superfluum est tantummodo nō valere ₇ cetera. C. ď donatio. Nā tamen propterea reperitur aliquod preceptum prohibitum quod dirigitur ad personam donantis q̄ lex non prohibet ꝙ nō possit donare vltra. ccccc. Sꝫ si donet lex ipsa illud quod excedit vult non valere sicut ex tenore dicte. l. sanximus. clare potest videri. Ideo si renuncietur et cum iuramento tali iuri vab let ₇ tenet renunciatio b sicut dicimus in alienatione fundi dotalis ₇ in pacto facto de non succedēdo patri super quibus facta renunciatio non valet tamen bene firmatur iuramēto ₇ firmata valet ₇ tenet. vt iuribus allegatis. Prouisio enim a iure facta ꝙ donatio vltra. ccccc. aureos non valeat sine insinuatione principaliter concernit fauorem donantium et secundario vtilitatem publicam ne donantes domesticis fraudibus presertim necessariorum ₇ coniunctarum personarum suis priuētur bonis ipsa prodigaliter donando. Et ideo renunciatione facta cum iuramento iuri insinuationem requirenti tenet renunciatio ₇ firmatur donatio scđm Bartholum ₇ dicta per eum in dicto versiculo tertio dixi ₇ cetera. Licet hec opinio bartholi in hꝰ ꝙ voluit facere differentiam quando preceptum legis dirigitur in personam contrahentem reprobetur per doctores nouissimos videlicet p dominos raphaelem cumanum. Anthonium de butrio et iohannem de imola dicentes non esse fiendam differentiā p hibeatur contract⁹ vel persona. vt dixi supra questione centesima nonagesima. Tamen pro illa parte ꝙ renunciatio insinuationis confirmetur iuramento videtur glosa expressa in auctētica sacramēta super verbo contractibus. C. si aduersus venditionem dum ibi dicitur contractibus etiam si ipso iure non valeāt in eis enim maxime iuramentū

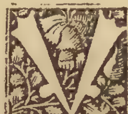
a ¶ Nō firmatur. Vide quo ad hoc oino do. panor. extra d̄ iureiurā. in c. cū contingat i. iiij. colū. in versic. circa pmū.

b ¶ Tenet renūciatio. Cōtra videtur sentire do. bal. in. l. illud. iiij. co. versi. qnto q̄ro iuncto versi. seq̄ue. C. de sacro. san. ec. et apte do. pau. d̄ cast. j. parte cōsi. no. xci. in versi. nec hab; obstat re. vbi tene expsse q̄ insinuatiōi ēt cū iuramento renūciari nō pōt.

mense decēbris die sniarū. M.cccclix. in diffinitiōe pcessus dicte cause in manibus ioh. de vourey secretarij dalph. fuit ꝯdemnata dicta nobilis maria ad contribuendum in dictis subsidijs p eius bonis a dicto ei⁹ viro sibi euētis ¶ Sed aduertendum q; quādocunq; ipsa nobilis maria in futurum nubat cum viro nobili ipsa gaudebit nobilitene sua et nō tenebit cōtribuere in dictis subsidijs cū plebeijs. ita dicit bar. in repetitione. l. j. C. de dignitatibus. lib. xij. et in. l. incolas. C. de incolis. lib. x. ¶ Sed quid de vidua ignobili relicta viri nobilis vel alterius qui nō contribuebat in dictis subsidijs an debeat cōtribuere cum plebeijs in dictis subsidijs. videt q̄ non p premissa a cōtraria sensu. Et vide que circa hoc dixi. s. questione cclxxx. etc.

Questio.cccl.

¶ An insinuationi renunciari possit cum iuramento.

Utrum renunciatio facta iuridicenti donationem ccccc. aureorum excedentem nō valere et iuramēto firmatā valeat adeo q̄ donatio talem summam excedentē sit valida. Dicendum videtur q̄ sic. nā licet maiores nostri presertim cy. in. l. si quis pro redēptiōe in. q. si. C. de dona. et bartho. in. l. modestin⁹. in aūpe. q. ff. eodē titu. et in. l. nemo potest. ff. de le. j. dicere videātur q̄ non possit renūciare iuri q̄d introduxit insinuationem hoc tn̄ intelligendum est cessante iuramento. Sed vbi interuenit iuramentū valeat et tenet renunciatio in. c. cū contingat extra d̄ iureiurando. et in. c. lic; eodē titu. lib. vj. Et h̄ tenet bar. si ei⁹ verba bene intelligantur in. l. si quis p eo. ff. de fideiusso. dū ibi dixit q̄ vbi cōtractus nō valet ratione publice vtilitatis secūdario tunc si lex phibet cōtractū nullo precepto directo ad personā talem contractu; facientem ꝯtractus ipē q̄uis nullus existat bene firmat iuramento sicut videm⁹ in. l. iulia. de fundo dotali que alienatiōes fundi dotalis prohibet propter publicam vtilitatem: Secundario licet talis phibitio principaliter et primo in fauorem mulierum conseruet ne suis priuentur dotibus. l. prima. ff. soluto matrimonio ibidē in pacto facto de non succedendo patri q̄d pactu; lex phibite. l. pactū. C. de collationibus que tamen alienatio et pactum si iuramento firmetur valent et tenent. vt. c. cum contingat. et c. licet. s̄ allega. et. c. q̄uis. de pact. libro. vj. vbi vero lex prohibet cōtractū precepto directo ad personā a tunc talis cōtractus iuramēto non firmatur. a Et est ratio quia qui facit cōtra preceptu; legis facte ab habente autoritatem peccat moraliter. Nā scriptum est qui non obedierit principi morte moriatur. c. ij. extra de maiorita. et obedien. in antiquis ideo si fideiussor pro dote soluenda detur contra titulum ne fideiussores dotium dentur talis fideiussio iuramēto nō firmatur. et est ratio qui ibi fit prohibitio precepto directo ad personam videlicet ne mulier det et ne vir accipiat. Ideo si contrarium fieret factum esset contra preceptū legis. et ita iuramētū esset interpositū super peccati mortalis obseruatione. et sic per consequens nullum q; iuramento firmari non debet sic seruari in salutis eterne vergeret dispendium ita dicit Bartholus in dicta. l. si q̄s pro eo. in versicu. iij. etc. S; sic est licet text⁹ dicat donationem excedentem. ccccc. aureos non valere in eo q̄ excedit dictos. ccccc. aureos. vt. l. sancimus. ibi dum dicitur. Si quid autem vltra legitimam diffinitionem donatum fuerit hoc quod superfluum est tantummodo nō valere et cetera. C. d̄ donatio. Nā tamen propterea reperitur aliquod preceptum prohibitum quod dirigitur ad personam donantis q; lex non prohibet q̄ nō possit donare vltra. ccccc. S; si donet lex ipsa illud quod excedit vult non valere sicut ex tenore dicte. l. sancimus. clare potest videri. Ideo si renuncietur et cum iuramento tali iuri va b let et tenet renunciatio b sicut dicimus in alienatione fundi dotalis et in pacto facto de non succedēdo patri super quibus facta renunciatio non valet tamen bene firmatur iuramēto et firmata valet et tenet. vt iuribus allegatis. Prouisio enim a iure facta q̄ donatio vltra. ccccc. aureos non valeat sine insinuatione principaliter concernit fauorem donantium et secundario vtilitatem publicam ne donantes domesticis fraudibus presertim necessariorum et coniunctarum personarum suis priuētur bonis ipsa prodigaliter donando. Et ideo renunciatione facta cum iuramento iuri insinuationem requirenti tenet renunciatio et firmatur donatio scdm Bartholum et dicta per eum in dicto versiculo tertio dixi et cetera. Licet hec opinio bartholi in h̄ q̄ voluit facere differentiam quando preceptum legis dirigitur in personam contrahentem reprobetur per doctores nouissimos videlicet p dominos raphaelem cumanum. Anthonium de butrio et iohannem de imola dicentes non esse fiendam differentiā p hibeatur contract⁹ vel persona. vt dixi supra questione centesima nonagesima. Tamen pro illa parte q̄ renunciatio insinuationis confirmetur iuramento videtur glosa expressa in auctētica sacramēta super verbo contractibus. C. si aduersus venditionem dum ibi dicitur contractibus etiam si ipso iure non valeāt in eis enim maxime iuramentū

firmat.l.quoniam.ff.de lega.j.l.j.ff. ad municipales.et.l.j.C.de thesauris li.x. etc.Et hanc partē q valeat renūciatio insinuationis cū iuramēto tenent expresse ioānes de ymola in.c.cū contingat de iureiur.et ioha.an.in addi.spe.d instru.edic.prope finē sup.§.nuncvero aliqua in versi.Itē nota.q donatiōes vltra summā.cccccc.aureo. excedentē a etc.in ver.si.dicti.§.[a] De hac materia etiā vide que scripsi in notabilibus meis in.§.donatio sine insinuatiōe etc. folio.xlix.verso.et folio.xviij. Tū etiā quia donatio sine insinuatione nō est penitus inimica iuri qd patet q tenet infra summam.cccccc.aureo.dicta.l.sancim.C.de dona.pstito tali iuramento nō vi.non dolo neq metu super tali renūciatiōe facta iuramētū ipsum ē suadū sicut pbāt dicta iura istā partē etiā tz dns hūbert de bouceo in sua repetitione dicte autentice sacramēta i materia cause finalis in versi..v.infert q si fiat renunciatio etc.Et pro hac parte q valeat talis renūciatio cū iuramēto recordor fuisse iudicatum in hac curia plamēti de anno dni.M.cccc.xxiij. in cā tunc ibi diffinita ad causam castri illini inter dnm hūbertū de grolea tunc balliuū matisconē.et senescal.lugdun. ex vna parte et dnam helynorgiā dnam turnonis ex altera in cui cause diffinitione ego guido pape tūc fui adiūct dnis meis d plamēto cū tūc de nūero cōsiliario nō existerē sed practicarē. Postea et de āno dni.M.cccc.lxj.et de mēse iunij in cā reuisiōis castri rupiscbernardi fuit hec questio posita in mediū et determinatum posse renunciari insinuationi cum iuramento. ¶Sed an insinuatio possit fieri corā quocūq iudice etiā incōpetenti [b] vide que dixi s.q.cccxxv. ¶Sed an in donatiōe causa mortis requiratur isinuatio vide q dixi.s.q.cccxxv.in fine etc.

[a] ¶Infra si. fina.dicti.§. vbi ipse dns ioha.an.nō videt resolutiue loqui sed allegando p et ptra videt stare in terminis
[b] ¶Incōpetēti.vide qd not.dns bal.in pal.l. illud in.ij. col.in versi. illud est notādū.C.d sacrosanc.ecc.
[c] ¶Ratio nē. Hec est potissima rō specu.de instru.edi.§.fina.versi.qd in pre..vbi dicit q lz pater habens vsufructū i aduenticijs filij non teneat reddere rōnes ad ministrationis tn quia posset alienare bona filij tenetur facere inuētariū vt sciri possit si aliqd alienauerit.Et rō eius cōcor. cū auctore nro. Et sm hoc ego ioha.de gradibus vtriusq iuris professor iudicaui in curia appellationū venerabilium et egregiorum dominorū decani et capituli eccle lugdunē. i quadam cā scti genesij vbi pr q habebat vsum fructum bonorū aduēticio filij sui nolebat facere inuentariū et erat tūc mendus de alienatione bono.et id iudicaui debere fieri inuentarium ab ipso pre sm opi.spe. vbi.s.
[d] ¶Et istā partē. Pro qua pte bn facere videt qd dicit do.pano.ij.vol.u.psili.iiij. pen.in ficie. formatur et textum.

¶Questio.cccli.

¶An heres rogat possit cogi facere inuētariū de bonis restitutioni subiacentibus ad requisitionem substituti.

Trum heres rogatus restituere hereditatē sine liberis decesserit vl post eius obitum possit substituto postulante cogi bona ponere in iuētario et videret dicendum q non propter rationem positam in.l.secunda dum i ea dicitur quid enim tam durum etc.C.qn et quibus quarta pars lib.x.Considerati s maxime si que inconuenientia respectu heredis vel hereditatis q inde sequi possent ex tali inuentarisatione sicut dicit textus in.l.fin.ibi dum in ea dicitur Interdum etiam necesse est fieri ne secreta patrimonij etc.C.de ali.pupil.prestandis.attamen ista rōne non obstāte credo hereditarias res ad postulationem substituti debere pro sui iuris conseruatione describi pro hac vi detur tex.in.l.j.§.seruus in verbo curatore autem etc.ff.de ven.in possessionē mittendo et hec descriptio nihil aliud est q quedam quasi inuentarisatio ita dicit tex.in.l.si quis intra iuncta gl.posita super verbo descriptio.C.de bōis damnatorū.Et potest duplex assignari ratio quia mediante tali descriptiōe aufertur via malignādi heredi qui als cessante descriptione posset de facili res hereditarias dissipare aut furari i preiudicium substituti ita dixit tex.ad litteram in dicta.l.si quis intra dum i ea dicitur nequid rei priuate commodis per gratiam atq colludium furto subducatur et pro tanto talis descriptio videtur permissa vt malicijs hominum obuietur.l.in fundo.ff.de reivēdica.Alia est ratio quia cum talis descriptio prosit substituto nec est heredi nociua ideo ad postulationem substituti debet fieri.l.prima.§.Itē aiunt ff.de aqua pluui. arcenda.et.l. creditorem.ff.de euictionibus. Preterea heres rogatus restituere sub certa die vl conditione adueniente die vel cōditione [c] ne tenetur rationem de rebus hereditarijs reddere.l.cū tale.§.titius.ff.d condic.et demonstra.et.l.mulier.§.sed enim.ff.ad trebel.Quam tamen reddere non posset rationem commode nisi sciretur que sūt res hereditarie quod tamen cōmode non posset sciri nisi mediante descriptione ergo descriptio ipsa ad postulationē substituti.est fiēda [d] et istam partem tenet petrus iacobi in titulo.d fideicommissa.hereditatis petitione:versiculo.Item interim pēdente conditione etc.et pro hac parte vidi determinari in dicta curia parlamenti in extraneo herede et pro hoc facit etiam ratio quia licet de iure sequestratio sit prohibita.vt.l.prima.C.de prohibita sequestra.nisi in certis casibus ibidem per glo.no.Attū p ōt fieri creditore postulāte descriptio rerū q sequestrari petūtur ita dicit et tz bart.

in dicta.l.j.§.seruus.ff.de vẽtre in posſ. mittẽdo vbi etiã dicit ꝙ descriptio bñ potest fieri τ est permissa vt sciatur q̃ τ quot sunt res sicut habet̃ in.l.si quis.§.alle.Idẽ etiã posuit in.l.mãdatis ff. de reqrẽdis reis τ fiet ista descriptio ꝑ notariũ in pñtia heredis τ substituti vocatis duob⁹ vel trib⁹ ex cognatis vł amicis eorũdẽ q̃ talẽ descriptionẽ tene būt secretã.Et ita cessare potuerũt rõnes i ɔ̃riũ facte q̃ descriptio sic facta licet nõ faciat fidẽ respectu creditorum legatarioꝝ tñ faciat fidẽ respectu heredis τ substituti.Ad quẽ finẽ ꝑpter ea τ ne res hereditarie substrahantur aut dissipent̃ fuit talis descriptio iure ĩtroducta iuxta dictã.l.si q̃s.§.alle.Et istã ꝑtẽ vꝫ ꝙ non faciat fidẽ respectu creditoꝝ τ legatoꝝ.sed solum respectu heredũ τ substituti tꝫ bar.in.l.q̃ repertoriũ in q̃stiõe q̃ro q̃liter inuẽtariũ debeat fieri τc.ff.de administratione tutoꝝ τ fiet talis descriptio sumptib⁹ substituti cũ ad ipsius fiat vtilitatẽ ar.l.si.§.in cõputatione.C.de iure delibe.l.j.§.itẽ tutor.ff.de tute.τ rõnibus distrahẽdis τ.l.tutorib⁹.§.fi.ff.de administra. tuto.¶ Sed an fideicõmissari⁹ possit sibi cautionẽ petere prestari ab herede rogato suo vel extraneo ante conditionis euẽtũ vide.l.cũ archimedorã.C. vt in poss.lega.τc.

¶ Questio.ccclij.

¶ Si inuentariũ possit a testatore vel iudice remitti.

Confectio inuẽtarij [a] i tutore põt remitti [b] ꝑ testatorẽ.l.fi.C.de arbi.tu.tꝫ gl. in.l.tutores.C.de admi.tu. Et non al's nisi aliud iudici [c] videret̃.l.in cõfirmãdo.ff.de confirmãdo tutore τ.l.vtilitatẽ eo.ti.item τ si consuetudo esset de nullo inuentario cõficiẽdo nõ cõficeret̃.l.an in totũ C.que sit lõga cõsuetudo τ.l.de quib⁹.§.inueterata.ff.de legib⁹ itẽ si expediat pupillo nõ habere tutorẽ põt remitti a iudice cõfectio inuẽtarij.Idẽ si expediat pupillo q̃titatẽ sui patrimõij nõ manifestari põt ẽt isto casu a iudice remitti inuentarisatio.l.secunda.§.tractari ꝟ si.ergo si mater τc.C.ad tertullianũ.τ.l.fi.C.de alimẽtis pupillo pstãdis ita dicit bar.in.l.tutor qui reperto riũ in questione quero quare dicatur iustissima cã.ff.de admini.tuto.¶ De materia inuentarij iuxta dispositionẽ l.fin.C.de iure delibe.vide que dixi.j. questione.ccccclxxj.

a ¶ Cõfectio inuẽtarij.vide de hac materia in deci.tho.q̃st.xlvj.

b ¶ Põt remitti.Ad de do.bart. et doct.in.l.tutor.q̃ repertoriũ.ff.de admi.tuto. et i.l.nemo põt.ff.de le.j.et.d.cy.et bal.in.l.fin. C.arbi.tute Et do.alex. scdo vol.ɔs. lxxxij.i vlti. col.§.τ non põt itellige re illud verũ ꝙ tutor non tenet̃ ɔficere iuẽtariũ.q̃n testator ɔfectionem inuentarij remiserit nisi iudici aliter videat̃ vt ꝙ pupillo expediat fieri iuẽtariũ q2 tunc fieri dꝫ nõ obstante remissiõe inuẽtarij per ipm testatorem facta d.bart.in.l.in cõfirmãdo.ff.de confir. tuto.

c ¶ Aliud iudici ꝑt iudex ex cã cõfectionẽ iuẽtarij remitte tutori.sꝫ q̃n expedit pupillo non detegi eius facultates.scdm.d.bar. in.ꝑd.l.tutor.τ.d.abb.

¶ Questio.cccliij.

¶ An filij ex filia dicunt̃ ex alio corpe nati vt faciant deficere fideicõmissum.

Testator tres habens masculos τ tres femellas q̃s heredes instituit particulares τ masculos vniuersales et alterũ alteri sine liberis ex proprio corpore et legitimo matrimonio procreatis decedenti substituit τ si oẽs sine liberis ex proprio corpore procreatis decederent filias suas τ eorum liberos masculos substituit moriũtur duo masculi sine liberis terti⁹ inde moritur relicta nepte q̃dã ex filia sua predefuncta inter quam neptem τ filias iã dictas ẽ q̃stio in q̃s seu quẽ locũ habeat substitutio.nepte dicẽte in ipsi⁹ ꝑsonã locũ habere ꝑ.l.j.C. de cõdic.insertis τ.l.iubemus.§.pen.τ fin.C.ad trebel.dictis sororibus ɔtrariũ dicentib⁹ τ asserentibus in ꝑsonas suas locũ habere pro eo ꝙ cõditio sub q̃ fuerũt substitute euenit q2 fratres sui nullos liberos ex ꝑprio corpore ꝑcreato reliquerũt.q̃m neptis ex ꝑprio corpore nõ ꝑcessit τ ɔditio in forma specifica dꝫ impleri.l.q̃ heredi τ.l.meu⁹.ff.d cond.τ demon.isurgit questio q̃ dictarum partium bñ dicat do.bald.i dicta [d] l.j.[d] C.de cõdi.inser.videt̃ mouere [e] re istã q̃õnẽ [e] τ ibi tenet ꝙ neptis di [f] cit ex proprio [f] corpore nata q2 dicit ipse in nepote ẽ sanguinis cõtinuatio q̃n immediate dꝛ q̃cq̃d per rerum naturam cõtinuatiue ẽ vnũ τ idẽ.l.cũ acutissimi.C.de fideicõmissis τ facit bñ pro hac parte vltra eñ.l.fi.de pollici.Tñ q̃cquid dixerit i hoc do.bal.ego guido super hoc dixi τ cõsului dñ practicabã cõtrariũ pluris⁹ rõnib⁹ subscriptis quia certũ est ꝙ pater testator ad eius hereditatẽ admitti voluit prio filios suos masculos quos vr̃ predilexisse.l.publi⁹.§.j.de cond.τ demon.τ.l.iul.ff.ad trebel.τ ibi etiã nota.per bar.Et post dictos masculos inuitauit ad eius hereditatem liberos ipsoꝝ nulla differẽtia vtrũ essent masculi vel femelle dum tñ essent de suo ꝑprio corpore ꝑcreati de legitimo matrimonio existente τ si nulli essent tales liberi ipse inuitauit suas filias τ post ipsas liberos masculos earundẽ τ ista fuit volũtas testatoris expressa q̃ multũ dꝫ attẽdi.l.in conditionibus.ff.de condi.τ demõ.τ.l.fideicõmissa.§ item si q̃s.ff.de leg.ij.Alteri⁹ est ꝑmittẽdũ ꝙ testator adijciendo in

i.c.ex ꝑte.ff. extra d ap. d ¶ Do.bal.in dicta l.j.i.j.col.in versi.quero q̃d si.

e ¶ Istam q̃stionẽ.Aduerte.quia ipse do.bal. non mouet hmõi q̃õnes sub his terminis cũ dicat ex suo corpe nõ ãt ex ꝑprio.

f ¶ Ex ꝑprio corpore voluit dicere ex suo corpore allegãdo ibi do.mi. bald.τ vide do.bart.i.l. libertorum viij.col.ꝟ.q̃ro q̃d.ff.de ꝟ.sig.Et facit ad materiã lꝫ i alijs terminis loquat̃ et idẽ d.bald.ɔsil. lxx.q̃nta ꝑte.Adde eũdẽ bal.in.c. j.§.fi.de succes.feu.

Alexandro de i... gen... lib.1 c.15.n.1.

Alexandro lib.1 ... 78 ... 25 ... q. 66 ...

substitutiōe verbū ꝓprio videt exclusisse liberos filiaꝝ vtpote nepotes ꝛ pnepotes si q̄ forēt tempore obitus earum q̄uis tales appellatione liberorum cōtineant.l.cognoscere.§.liberoꝝ.ꝛ.l.liberorū.ff.de verborū signifi.sicut dicimus in simili de verbo masculos in substitutione adiecto.cuius virtute femelle excluduntur que al's non excluderent.l.cum ita legatum.ff.de condi.ꝛ demonstra.in.c.raynaldus iuncta glo.super verbo masculis.extra de testamentis.ꝛ tenet bartho.in.l.cum auus.ff.de conditio.ꝛ demonstratio.ꝛ tetigi.s.questione.clxxxiij. Non ergo sine causa adiecit testator in substitutione hoc verbum proprio corpore volens intelligere de liberis immediatis suoꝝ liberorum.aliter hoc verbū proprio de nihilo operaretur quod tamen non est dicendum.l.si quando.§.j.ff.de legatis primo.l.si stipulatus.ff.de vsuris.inde dicitur ꝙ in dubio recurerre debemus ad cōmunem verbi intellectum ꝛ illum seruare.c.ex litteris.lo.j.ibi ad cōmunem verbi intelligentiam ꝛc.extra de sponsa.in antiquis.Et est ratio q2 vti debemus verbo ad id qđ fuit institutū vt legitur ꝛ nota.xxij.q.ij.c.is autem.primo rñso.nec ab eodem debet recedi.l.non aliter in pnci.ff.de lega.iij.ꝛ.l.j.§.institorū.ver.in re igit dubia melius est verba edicti seruare ꝛc.ff.de exercitoria.nisi tamē de mente disponentis aliter ꝛ aliud non appareret.vt in dicta.l.non aliter,habetur. Et cum significatū huius verbi proprio se habeat immediate respectu corporis filioꝝ q̄ heredes fuerunt instituti.vt de hoc videtur tex.satis expressus in.c.nulli verbi proprio iuramento.ꝛc.ꝛ.c.vt circa.§.fina.de elec.li.vj.isti.de patria potestate.§.pmo.ꝛ facit quod no.p.gl.in.l.j.§.qui mandatū.ff.de officio eius cui est mādata iurisditio.ꝙ sumēdo in suo proprio significatio nulla igitur absurditas vel iniquitas immo equitas vt statim dicā ip̄ꝫ propterea sic accipere debemus.ꝛ eodē vti vt restringat ad liberos qui ex talibus filijs fuerunt immediate procreati ꝛ ista fuit ꝛ est vera mēs ip̄ius testatoris per quā voluit liberos immediatos filioꝝ hoc est ex ip̄soꝝ corpore proprio procreatos prius admitti q̄ filias suas ꝛ in defectu taliū liberorum admitti filias nepotibus ꝛ neptib9 exclusis.Istud etiā videmus ꝙ ratione psone substitute materi a successione filij sui pupilli excluditur virtute substitutionis pupillaris tacite q̄ al's nō excluderet.nā fratre vel sorore pupilli substitutis mater excluditur q̄ tñ nō excluderetur si alius esset substitut9.Ita dicit glo.fi.in.l.fin.in.l.precibus.C.de impuberū ꝛ alijs substitu.Idē tenēt doc.p̄sertim bar.in.l.ij.in.q.que incipit quero ex quib9 ꝛc.ff.de vulga.pupillari.ppter ea monasteriū habet locoꝝ filij.c.in presentia extra de proba.tamen si testator apponat in testamēto liberis ex se natis nō habet locum auten.nisi rogati C.ad trebel.ita dicūt ibi cy.ꝛ bar.istud videtur velle dicere.l.j.C.de cōdi.insertis.dñ ibi dicit nisi euidens voluntas testatoris in cōtrariū appareat ꝛc. Que tñ euidēs volūtas in casu isto apparet ppter verbū ꝓprio adiectū quod in suo proprio ꝛ cōmūni significato debet teneri nec ab eodē debet recedi iuxta.l.nō aliter.ꝛ q2 etiā filie ip̄ius testatoris fuerūt date substitute quas ad suā hereditatem p9 admitti voluit quā neptē alterius dictoꝝ suorum filiorū que a suo proprio corpore non processit sicut processerunt filie ꝛ ita etiā in dubio debet cōiecturari sicut dictū fuit supra de matre et filio dato substituto pupillo fratri suo naꝫ ex charitate ꝛ necessitate vel etiā ex naturali affectiōe mēs testatoris cōiectura.l.si seruus plurī.§.fina.ibi charitas vel necessitudo ꝛc.ff.de lega.pmo l.aurelius.§.titius ibi p̄sumptionē propter naturalē effectū ꝛc.ff.de libera.legata faciūt bene.cum accutissimi.C.de fideicōmissis.ꝛ.l.cū auus.ff.de conditio.ꝛ demonstra.ꝛ talis coniectura probationē euidētē operat sicut habet in l.licet.ꝛ ibi etiā no.p bar.ff.de le.j.non obstat .l.luci9.la.ij.ff.de heredib9 insti.q2 in casu illo testator voluit prius ad ei9 hereditatē liberos fratris sui q̄ extraneū substitutum qđ apparet ex his verbis aut filiū filiā vel natū natāve nō hēbit ꝛc.volēs ꝙ si haberet ꝙ ip̄i tales liberi substituto extraneo p̄ferent qđ sic nō fuit in casu isto vbi testator filias suas admitti voluit deficiētib9 liberis ex ꝓprio corpore filioꝝ heredū pcreatis.vt dictū est.s.ibi in q̄bus filiab9 cadebāt charitas ꝛ naturalis affectio cū essent ip̄i testatori in eodē gradu in q̄ filij heredes erant ꝛ iō parit debeāt institui cū fratrib9 ꝫm ordinē charitatis cū natura in ip̄is pcreādis in nullo cēset peccasse.l.maximū viciū.C.đ libe.preteritis vel exheredatis.non obstat etiā dictū.bal.q2 sine.l.loquit.ꝛ lꝫ esset cōtinuatio sanguinis nō tñ ppterea sequit nepotē ex filio fuisse a ꝓprio corpore sui aui procreatum.cum aliud sit corpus aui.ꝛ aliud sit corp9 eius filij ꝛ cōditio in proprio significato đbet adimpleri.l.meuius.ꝛ.l.q̄ heredi.s.alle.ꝛ q2 a diuersitate corporū sequitur diuersitas animoꝝ[a] sequit dicere dictū bal.in nullo obstare ꝛ p ista parte bñ facit qđ pulchre ponit archi.in.c.nulli.sup vbo ꝓprio iuramēto.extra đ elec.lib.vj.Cōcludēdo ḡ credo sorores bñ dicere substitutiōeꝫ ꝛ eaꝝ psonas locū habere. De hac materia et tetigi s.cxxxiij.ꝛ.s.cccccxij. De liberis ex ꝓprio corpore pcreatis tāgit dñs ludouic9 pontanus dictus de roma.i.l.ex facto.§.si.ff.ad trebel. De hoc et tetigi in notabilib9 meis in.§.si verbis ex

a Diuersitas animorum. Vide p hoc.c.q2 diuersitatē in pnc.et in glo.in verss.corporuꝫ et ibi concordā.extra de pcessi.pbē

a ¶ Utrum alius. b no. quod priuilegium presumitur concessum motu proprio.c.si motu. de preb. et digni.et per bar.in.l.j.C. de peti.bono.subla.li. x.quod est verum si secundum formam legis est concessum alias presumitur concessum ad postulationem partis secundum bar.vbi s.et per ludo.po.i l.iij.ff.quod quisque iuris.

b ¶ Priuilegium concedere. Pot concedere priuilegium quicunque pot legem facere in quibus pot.vt papa in spiritualibus et etiam in tpalibus i terris subiectis roman eccle sie vel etiam cum ad eum deuoluitur iurisditio in temporalibus faciunt notata do.innocen.in.c. quanto de co sue.et.c. ad audientiam de prescrip. Item pot concedere iperator priuilegium i temporalibus non in spiritualibus quia de his ei no licet disponere.xcvj. distin. bone quide item

¶ Utrum proprio corpore etc.

¶ Questio.cccliiij.

¶ De priuilegiorum concessione facta ab alio quam a principe.

Utrum alius[a] quam imperator papa rex francie vel dominus noster dalphinus possit priuilegium concedere[b] credo quod sic.l.forma.ff.de offi.prefe pto. affrice.l.no ambigitur.ff.de legibus maxime[c] respectu suorum subditorum quod quilibet[c] baro potest in sua terra facere.sicut facere pot legatus in prouincia sibi commissa.c.si.de.offi.leg. Et etiam quicunque iudex ordinarius inter suos subditos vt no.in.l.j.ff.quod quisque iu.et.l.diuus.§. sed caput etc.ff.de custo.et exhi.reis.idem etiam videmus in ciuitate iurisditionem omnimodam habente.l.antiocensium.ff.de priui.creditorum et.l.lucius § fina.ff.ad municipa.que hoc potest facere iter suos ciues vt ibi dicitur. Isto etiam videmus in episcopo qui inter suos subditos potest priuilegium concedere et constitutionem facere in.c.si.extra de his que fiunt a maiori parte capituli. et.c.ij.de maio.et obedi. facit bene.c.vt animarum de constitutionibus lib.vj. ita tenet ioh.fa. insti.de iure naturali ge. et ciui.§.sed quod principi. Idem ridetur tenere bar.in.l.omnes populi in prima q.sue repetitionis.ff.de insti.et iure et istud seruatur in iudicando in hac curia parlamenti sic etiam ego guido in villa mea sancti albani i baronia in qua habeo omnimodam iurisditionem altam et bassam quia ibi aliqua edicta et constitutiones decreui. Quero olim dalphini concesserunt libertates aliquibus villis seu in eisdem habitantibus non soluendi pedagia per dalphi.an ille libertates extendantur ad terras et villas postea acquisitas.vide que dixi.j.q.ccclxxxix.etc.

¶ Questio.ccclv.

¶ An nouus prelatus possideat res ecclesie sine noua aprehensione.

Utrum prelatus nouus censeatur res vel iura sui beneficij possidere vel quasi sine noua apprehensione. Et dicendum est quod sic secundum bar. in.l.j.§.fi.et.l.cum heredes in pn.ff.de acqui.pos.quod alle.inno.in.c.in officijs extra de testa. Et est ratio quia ipsa ecclesia possidet quae ecclia no moritur nec mutatur.xij.q.ij.liberti pro hoc bene facit.l. iubemus.i.fi.C.de sacrosan.eccle.facit.l. raptores.verss.finaliter diaconissa ibi et plenam possessionem earundem.C.de episco.et cle.vnde dicit spe.in titu.de petitio.et possessorio.§.j.ver.sed pone etc. Uacante ecclia petrus occupauit possessionem cuiusdam rei ecclesie electus in platum ecclesie repetit possessionem illius rei occupate petens occupantem puniri tanquam inuasorem petrus dicit quod intrauit vacuam cum a nemine possidebatur.iuxta.l.nunquam §.vacuum tempus.ff.de vsuca.et.l.cum quereba.C.vnde vi vtrum benedicat. dico quod non.quia no dicitur vacua talis possessio quia ecclesia dicitur possidere et ius habere.d.l.raptores.§.finaliter.et ecclesia nunquam moritur vt.c.liberti allega. Et sicut ciuitas possidet per suos ministros.vt.l.j.§.fina.cum.l.sequen.ff.de acquiren. possess.ita ecclesia per suos canonicos possidet.quia vacante ecclia apud eos remanet iurisditio in.c.cum olim. extra de maiorita.et obedien.et.c.is qui ideo no est necesse quod factus episcopus intret quamlibet possessionem siue rem sui episcopatus.sed sufficit quod itret possessionem sui episcopatus.argumen.l. possideri.§.j.ff.de acquirenda possessione. Et ita semper vidi obseruari in iudicando in hac curia palamenti etiam circa quecunque alia bnficia. Et de hac materia qualiter continuetur possessio in beneficialibus.vide inquodam consilio domini petri pape incipiente ego dico hunc libellum etc.quod consilium posui.j.q.cccccxxlx.et ibi vide etc. ¶ Si continuetur possessio de patre ad filium. vide que dixi in statuto si quis per litteras in glo.fina.circa finem.

pot episcopus in sua dyocesi priuilegium concedere extra de religio. domi. consti.tutus.et.de ce si.cum venerabilis et.c.cum oli.ij.de priuilegijs. et.xvj.q.ij.vi sis dum tn faciat de volutate capituli extra de excess.pla.c.sicut vnire.et de iure patro.c.pastoralis. mlto fortius patriarcha extra de cler. non resi.cum ad hec

c ¶ Quilibet baro.si no tedit pui legium in piudicium supioris. Nam inferior no pot limitare iuriditionem superioris.do. bal.i auk.sed nouo iure. C.de ser.fugiti.

¶ Questio.ccclvi

¶ De ciuili possessione et eius effectibus.

Quos et quot effectus operetur et heat ciuilis possessio.dico quod octo iter alios. Primus est quia per eam fit domini trasslatio si vedens aut donans dns existat.l.quisquis iuncta glo.C.de dona.et.l.si quis argentum.§. sed et si quis eo.titu. Et hoc verum si donans vel vides possideret. Quia si no possideret no posset per constitutum i alium trasferre possessionem et ciuilem quia nemo dat quod non habet vt plenius dixi in apparatu meo quem feci sup statuto si quis per lras in glo.super verbo possessio in ver.vltra etc. Secundo quia per eam causatur prescriptio.cum sine ea prescribi no possit in

a ¶ Ut di. bart.in.l.ab emptione.i ver.vltimo aduertas vbi vult do. bar. q licet ex vi constituti sequat tm ficta traditio possessio tamen q̃ exinde acq̃ritur est vera et ppria hoc est notã dñ pro qõne quã ibidẽ inducit ipẽ.d. bar.contra op.do.guil. de cuneo.

b ¶ Centũ annoꝝ.d p batione centũ ãnoꝝ rei antique.notat iste ꝯsil. j.inci.i.act. negatoria. ꝟ fi.ꝛ si quis piã nu.v.ad fi.ꝛ ꝯsi.lxxx viij.volu.j.

c ¶ In finali colũ.in ꝟ. hoc õ interesse singulari.ibi et propter hoc ꝛc.

d ¶ De sentẽ.que sine certa q̃titate pferũtur Voluit allega.de sentẽ. q̃.p eo quod interest proferuntur.

c.sine possessione.de regu.iur.li.vj.ꝛ.l. serui et filij.§.finali.ff.de furtis.ꝛ.l.prima.§.p seruũ in fuga.ff.de acquirenda possessione.et.l.de accessionibus.ff.de diuersis ꝛ tẽporalibus prescripti. Nec sola naturalis sufficit.l.acquiritur.§.fi. ff.de acq̃ren.rerum domi.ita dicit dy. i dicto.c.sine possessiõe.ideo dicit bar. in.l.j.in princi.ff.de acquiren. posses.q possessio ciuilis est ius insistendi rei non prohibite possideri apta producere ciuiles effect⁹ ex tali possessiõe ciuili trãsfertur vera possessio vt dicit.bar.i. l.ab ẽptiõe [a].ff.de pactis ꝛ alle.l.certe.ff.de pcario. Tertius quia ipsa causante licitũ est dño ingredi possessionẽ etiã p violẽtiã si eã reperiat p aliũ occupatã.l.clã possidere.§.q̃ad nũdinas ff.de acq̃ren.pos. Quart⁹ est qꝛ possidẽti ciuiliter datur interdictũ vñ vi.l.j.§. deijcitur.ff.de vi ꝛ vi.ar. Quintus ẽ qꝛ operat fructuũ acq̃sitionẽ nã ciuiliter possidẽs facit fruct⁹ suos.l.iij.§.econtrario iuncta glo.super verbo nõ multum.ff.de acqui.posses.ꝛbar.in.l si fur. in princi.ff.de vsufruc.vbi dicit esse casum idẽ tenẽt pe.ꝛ cy.in.l.certũ.i.ij.q. C.de rei ven. Sextus est quia per eam quis excusatur a vicio clãdestini ita tꝫ bar.expresse in.l.creditores in versi.q̃ incipit distingue.C.de pig.ꝛ alleg.tex. iũcta gl.i.l.cũ creditor.C.de furtis. Septimus est:qꝛ habens ciuilẽ põt naturalem possessionẽ apprehẽdere etiam resistente et cõtradicẽte illo qui possessionẽ habet naturalẽ vt dicta.l.creditores ꝛ ibi etiã ita tꝫ expresse bar.in ꝟ si.qui incipit ꝛ predicta vera ꝛc. Octauus ẽ qꝛ per eã impeditur missio q̃ fieri petit ex beneficio edicti diui adriani ꝛ similiter possidens se esse allegat dominum ꝛ de dominio excipiat quod incontinẽti paratũ se offert probare istã conclusionẽ ponit glo.in.l.ij.ibi dñ i fine prime glo.dicitur vt etsi dicat prescripsisse hoc ei pmittit alle.l.finalẽ in fi.C.de edic.diui adria.tollen.ꝛ ita dominiũ sibi acq̃siuisse qõ p prescriptionẽ mediante ciuili possessione acquiritur.l.serui ꝛ filij.§.fi.ꝛ.l.j.§.seruuꝫ qui in fuga.s.alle.iuncta.l.finali.C.de lon. tempo.prescriptiõe. Istam conclusionem etiam ponit bartholus.indicta.l. finali.C.de edic.diui adria.tollendo in questione que incipit procedo vlterius et quero quid si vltimus contradictor ꝛc.ibi dum dicit siue em̃ dicamus istud esse iudicium adipiscende possessiõis quod verius videtur sicut interdictuꝫ quorum bonorum potest obijci exceptio dominij vel alterius iuris si tamẽ quis probaturus sit incõtinenti vt no. in.l.finali.C.quorum bonorum ꝛ in.l. fi.s.alle.siue dicamus hoc esse interdictuꝫ quasi recuperãde possessiõis pro certo possunt opponi exceptiões que impediunt restitutionem si aliq̃s ẽ paratus incontinẽti pbare vt habuistis no.in.l.cum querebatur.C.vnde vi.verba ista sunt bartholi ad litteram in loco preallega. Et notetis ista quia alibi non reperi tractatum nec istos effect⁹ legi per aliquem fuisse collectos sicut ego guido hic collegi ꝛ vidi secundum istos octo effectus pluries ꝛ in diuersis causis iudicari ꝛ determinari i hac curia parlamẽti. ¶ Iuxta premissa q̃ro aliquis possidet autoritate iudicis ꝛ dicit se fuisse missuꝫ in possessionẽ autoritate litteraꝝ iudicialiũ quod ita pbat esse per testes vtrum sufficiant dico q non ẽm bartho.in dicta.l.fina.C. de edic.diui adriani tollendo in fine q̃stionis ꝛc.

¶ Questio.cclvij.

¶ De probatione possessionis centũ annorum.

Quomodo potest fieri pbatio centũ annoruꝫ [b] dicit dominus baldus q directe non potest fieri sed bene presumptiue qꝛ in factis antiquis multũ operatur fama vt notat Innocentius in.c.veniens de verborum significatione maxime in his que reputantur notoria vt ipse innocẽtius ponit in.c.causam de iuramento calũ.facit.l.si mater C.ne de statu.defunctorum item ratione difficilis probationis sufficit probatio presumptiua vt nota.in.l.qui ex liberis in principi.ff.de vulgari et facit c quod nota.p cy.in.l.j.in fine colũ.[c] C.de senten.que sine certa q̃titate pro d feruntur [d] potest etiaꝫ probari per instrumẽta facta successiue super possessione vel redditibus.l.pomponius. ff.quibus modis vsufructus amittatur nam qui redditus percipit in dubio presumitur possidere.l.litibus.C. de agri.ꝛ cen.lib.xj. Et ideo dicit do e minus bald.[e] q in instrumẽtis non expedit probare q notarius fuerit notarius vel in quasi possessione quia ex ipso facto ita antiquo oritur presumptio vt ponit Inno.in dicto.c.veniẽs

e ¶ Dicit do.bal.in.l. barbarius philipp⁹ in viij.col.i ꝟ si. q̃liter auteꝫ pbet.ff.d offi.pto.ꝛ adõ do.bar.i p. l.barbarius iij.col.i ver. q̃ro q̃ ẽ rõ. ibi et sumit argumentũ ꝛ vide oĩno dñm fely.in ca.si scripturã.i.vj.col.i ꝟ.itẽ req̃rit extra de fide instr. Sꝫ q̃ hic dicit ꝑ formalit tãgit ipse do. bald.in auc. quas actiones in vl.colũ.in versic. ego dico.C. d sacrosanc. eccle.

a ¶ Tenet ipse bar. i. l. j. in ver. ite; ap. rō testis Quo adhoc vide. d. bal. in pal. l. j. in iiij. col. in ℣. ex h arguit.

b ¶ Ibi. s. in. ij. col. i ℣ si. aduertatis.

c ¶ Videt ꝙ sic Et facit qz ex arbitrio ei⁹ venit ꝗmulctā inducit. ff. d ℣ bo. signi. l. si q̄ pena et l. aliud est fraus. §. j. id em̄ pōtꝑ pretor i actib⁹ q̄ ab ipō p cedūt in ipō initio quum producit qd possunt contrahētes q̄n ꝑueniūt aut ꝑtrahunt vt ar. ff. de manumis. l. seruus hac lege. et de ver bo. oblig. l. in cōuētionabilibus. z hec vide plenius tacta ꝑ do. oldra. cō si. xv. in ℣ si. potest et aliter responderi.

d ¶ Etiā si ne cāe cognitiōe. tu vide d notatis in hac q̄st. istū ꝑsi. clxxj. ici. circa materiā ꝑcessus nu. v. ℣ si. ad quintuz q̄situm.

dicit etiā do. bal. ꝙ est necesse ꝙ testis reddat causaz ex qua presumat sensus corporalis ꝑsumptione iuris licet non reddat rōnem directe per sensum cor a poris ita tenet bar. in. l. a ff. si certū petatur in sua repetitione sed sufficit sensus remotus ab actu si ex eo presumatur actus vt de eo qui vidit fugientem cū gladio euaginato sanguinolento vel vidit scolarē de domo meretricis d nocte exeūtē. l. nec natales. C. d pba. ꝑmissa ponit bal. in auten. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. Et vide archi. in. c. si plures. xvij. q. vij. ibi vide omnino cy. z doc. in. l. testiū. C. de testibus z ita respectu probationis de antiquo vidi in hac curia plamenti obseruari in iudicando. ¶ De probatione rei antique vide q̄ dixi. s. q. cxcij. zc.

¶ Questio.ccclviij.

¶ An aliud pro alio qd non est in obligatione peti possit vel solui zc.

Nobilis anthoni⁹ de monte acuto petijt in hac curia parlamēti vigore submissionis a domino sancti laurentij de ponte centum florenos pro vestib⁹ nuptialibus promissis soluere ꝑ dictū dominum sancti laurentij dicto de mōte acuto pro sorore quam nuptui tradidit dicto de mōte acuto ad quos cētum florenos tamen non erat obligatus dictus dominus sancti laurētij sed ad vestes nuptiales tradendum. quesitum fuit si eius petitio bene processerit z videbat ꝙ sic. quia sicut q̄n aliud pro alio pōt solui iuxta ea que ponit bar. in. l. ij. §. j. ff. si certum petatur z. l. paulus respondit. ff. de solutionibus ita pari ratione aliud pro alio potest peti cum nihil referat quid de equipollentibus fiat. Contrarium tamen credo quia illud pōt et debet peti quod ē in obligatione z hoc probat diffinitio actionis q̄ nihil aliud est ꝙ ius prosequendi in iudicio: quod sibi debetur insti. de actionib⁹ in principio. Sed sic est ꝙ vestes dicto de mōte acuto debētur in quibus dictus dn̄s sancti laurētij se obligauit instit. de obligationib⁹ in princ. Igitur ipsas vestes petere debebat dictus de monte acuto z non pecuniā pro valore vestium quia petēdo pecuniā petijt aliud ꝙ sibi deberetur ideo male processit talis petitio. ita dicere videt bar. in. l. si quis stipulat⁹ fue b rit decem in melle. ff. de solu. ibi b dn̄ dicit. Et ideo si promitto tibi dare centū libras in florenis. floreni nō sunt tm̄ in solutione immo etiaz in obligatione idē dicere voluit in dicta. l. paul⁹ vbi dicit ꝙ si mutuaui tibi centū libras in florenis non possunt peti nisi libre sicut si res aliqua data esset in dotē estimata quia res ipsa z nō estimatio debet peti. l. cū dotem z ibi glo. C. de iure dotium. z. l. fi. ff. soluto matrimonio. ita ponit bar. in antepe. q. que incipit sed quero zc. z ita fuit iudicatū in dicta causa die sententiaꝝ natalis dn̄i. M. cccclix. in manib⁹ iohānis rossatij secretarij dicte curie parlamenti cuius cause processum retuli ego guido pape. ¶ Tetigi de hac materia. j. q. cccccxcij. in fi. z. q. cccccxcij.

¶ Questio.ccclix.

¶ De preceptis penalib⁹ que faciūt iudices an ligent q̄n fiunt sine cause cognitiōe z an post annum predictis penis possit quis inquietari.

De preceptis seu mādatis iudicum vel aliorū iurisditionem habentium vide tex. in. l. j. ff. si quis ius dicenti nō obtēperauerit. z in. l. creditor. §. iussus. ff. de appellationib⁹. quod notabiliter notatur per glo. in. c. ad aures. extra d tēpo. ordinādoꝝ. Et inde insurgit talis questio. Judex precepit aliqb⁹ suis subditis ꝙ reficiant menia ville. vel faciant tale q̄d z sub pena. xxv. libraꝝ sed ipsi obtēperare recusant. an poterint inquietari vel vtrū pena contra eos po c terit declarari videt ꝙ sic c per dictā. l. j. ff. si quis ius dicenti nō obtemperauerit. Et est rō quia in dubio debet pareri iudici propter eius autoritatem. l. seruo inuito. §. cum pretor. ff. ad trebel. z. l. si pretor in prin. z. §. marcellus. ff. de iudi. z q̄ nō paret ꝑsumitur esse in dolo. non potest dolo carere. ff. de reg. iu. vbi etiam no. quomodo is qui non paret iudici puniri pōt z debet. ita etiam dicit Dy. in. c. quod quis mādato eo. ti. li. vj. ratione cui⁹ doli presumpti ix e talis nō obtēperās inquietari potest. l. j. C. ad. l. cor. de sicca. z. l. si non conuicij. C. de iniurijs. ac etiā mulctari vt dicta. l. j. si quis ius dicenti nō obtemperauerit. facit etiā qd dicit spe. in ti. de iuris. om. iudi. §. si. in fi. vbi dicit ꝙ si mādatum vel inhibitio iudicis cōtēnitur ad eius spectat officium hoc punire vt. l. j. ff. si quis ius dicēti. s. alꝫ. z. c. j. de matri. contracto cōtra iterdictum eccle. cum suis cōcordantijs. qz ꝑ d ceptū qd fit a iudice etiā sine cāe cognitione d de hisque ad eius pertinent officium valet sicut. dicit inno. in. c. cum venissent extra de in integrū restitu. super gl. posita super verbo inhibitionē ibi dn̄ dicit item preceptum de his zc. z allegat. vij. q. j. c. quia et nota. de tēpo. ordi. c. ad aures. Et premissa seruant in iudicijs in hac patria dalph. ¶ Sed est aduertēdum ꝙ si talis nō obtēperās nō inquietet vel non mulctetur infra annū ipse poterit lapso ano inquietari vel mulctari. l. j. §. fi. ff. si quis ius dicēti nō obtēperauerit zc. ¶ De precepto iudicis etiam tetigi s. questione. cccxl.

❡Questio.ccclx.

❡An ecclesia siue capella aliqua possit fundari siue edificari in aliqua parochia.

Trum ecclesia possit fundari infra aliquam parochiam credo ꝙ nō [a] saltem in preiudicium ecclesie parochialis iuxta.c.j.cum ibi no.de reli.domibus.τ facit bñ in auten .vt nullus fabricet orato .domum sine cōsensu episcopi circa principium col.v.Ideo rector parochialis ecclesie cuius interest propter oblationem sepulturas τ alias obuentiones eidem pertinentes iuxta not.in.c.dilect⁹ extra de capel monacho.τ.c.pastoralis.extra ꝺ his que fiunt a prelato sine consensu capituli.τ per hostien.in.c.ad audientiā.de eccle.edi. xvj.q.j.c. ecclesias.potest se τ debet opponere pro iuribus sue ecclesie cōseruādis.l.iij.§.j.τ.§.pe.ff.de noui.ope.nū.τ poterit nouū opus nūciare.l.j.§.nūciatio.ff.ꝺ no.ope.nū.Que nūciatio noui ope.locū hꝫ ēt ꝑ re publi.l.iij.in fi.eo.ti.vel agere interdicto ꝙ vi vel clam si tñ clādestine fuerit factū.τ pro hoc est tex.notabilis in.l.ꝓhibere.§.fin.cū.l.seq.ff.ꝙ vi aut clam . nec est curandū hoc casu vtruꝫ ius seu tituluꝫ habuerit talia edificandi vel ne in.l.j.§.τ parui.ff.eo.ti.Et ꝑ hoc facit dictum bar.positum in.l.ij.§.si quis.ff.ne quid in loco publico:ideo quia ego guido pape fundaui capellam beate marie de funtanilio infra parochiā sancti vincentij de plastris mandamenti curuillionis in fundo meo ibi iuxta domum meam ordinaui rectorem ipsius capelle curatum dicte parochie sancti vincentij de plastris ne iuribus suis parochialibus in aliquo derogarem τ ita seruatur in hac patria dalphina.vbiq;.

❡Questio.ccclxj.

❡De manu mortua.

E manu mortua do.host.in sum.in ti.de natis ex libero ventre in ver.si.mouet questionē in hec verba.Quid autē de consuetudine que est in castris τ locis aliquib⁹ ꝙ si rusticus decedat sine libero vel alio descendēte dominus totum occupat iure peculij dico ipsam seruandam si prescripta sit quia iudei ꝓpter loci cōsuetudinem habēt sub dñio suo xp̄ianos vt no.in ti.de iudeis sub rubri.de seruis iudeorum τ saracenoꝝ.qꝛ cū hoc ꝓhibetur in clericis specialiter de laycis videtur cōcessum ar.de successione ab intesta.c.ij.potest enim dñs allegare ꝙ ab initio hoc pacto fuerit sic natus ad quod ꝓbandum inducat cōsuetudinem que optima est legum τ dubiorum interpres vt.c.cū dilectus.§.j.extra de cōsue.τ in.l.cū de in rem verso.ff.de vsuris.τ dicit tex.expresse.in.l.si de interpretatione.ff.de legib⁹.τ vide qꝺ no.ꝑ eundē host.in ti.de cēsi.§.si qs census.τ ad hoc i leuitico.xxv.c.vbi dicit terra quoq; non vendet in perpetuū.qꝛ mea est τ vos aduene vel coloni mei estis ita dicit ibidē post quē host.dicit frater.Jo.in sum.cōfessoꝝ ti.ꝺ succes.abintest in.q.cxxj.quid si sit ꝺ cōsuetudine terre ꝙ mortuo homine siue filio dñs totum accipiat τ dicit ibi talem consuetudinē esse seruandā insequēdo opi.host.s̄.positam quaꝫ ibidem effectualiter ponit.τ hec ꝯsuetudo seruat etiā in hac patria dalphi.ab antiquissimis tꝑibus τ manuꝫ mortuā accipiūt barones bannareti τ alij nobiles huius patrie homines talis cōditionis habentes. Et similiter illustris dñs noster dalphi.accipere solebat:sed in libertatibus generalibus presentis patrie dñs humbertus dalphi.qui dictas libertates cōcessit τ ꝑsentem patriā in domū francie transtulit voluit τ ordinauit ꝙ ipse τ sui successores in dalph.dictā manū mortuā nō accipiant nisi ab illis qui eandem manū mortuā acciperēt ab hoib⁹ suis ita sonat libertas dalphi.τ ita seruat. Caueat ergo dñs āthoni.de poypia miles dñs Thosiaci q̇ nullos liberos habet nec habere sperat.qꝛ ipso mortuo dñs noster dalphi.poterit supra eū capere manum mortuā.qꝛ ipse do.anth.eam pluries accepit ab hoibus suis dicti loci thosiaci ꝑut vidi tꝑibus meis ❡De hac materia man⁹ mortue:vide [b] cy.[b] in aut. sed ep̄alis dignitas. C. de epi.τ cle.τ ibi tāgit licet bene modicum.ponit etiā in.l.volūtarie.C.de excusa.tu.in.q.fi.τ modicū dicit.❡Sed quid si talis homo decedat substituto filio presbytero an locū habeat man⁹ mortua:vide Jo.fa.insti.quibus modis ius patrie potestatis soluitur in §.j.❡De hominibus talliabilibus vide que dixi.s̄.q.ccxij.vsq; ad.q.ccxvi. et ibi vide mlta singularia que dixi de istis hoibus τc.Et de manu mortua. vide in.j.c.libertatum dalphinalium.

❡Questio.ccclxij

❡De imploratione officij iudicis et quando competat.

[c] Trum officiū iudicis [c] possit intētari ꝑ aliqua re quam qs pretendit ad se ꝑtinere vt sibi restituatur.credo ꝙ sic τ hanc q̄stionem vidi de facto in hac curia parlamenti de tempore quo in ipsa curia practicabam super facto castri salauerij quod domin⁹ guillermus de gebēnis miles pro quo aduocatus tunc existebam asserebat fuisse sibi legatū pro cuius expeditione sibi fienda officium iudicis intentauit cuius petitio ab aliquibus reputata fuit inepta . Sed ego guido dixi sustinui oppositū ꝑ.l.

a ❡Credo ꝙ nō h̄ itellige nisi subsit cāūt ꝑ.d. panor. in.c. ad audiētiā in.ij.i gl.ij. i fi.extra de eccl.edi.τ q̄ sunt cā e xp̄ q̄s noua ecclīa pōt cōstrui in p̄iudiciū ecclīe anti q̄ parochalis vide d.go.i sum. in ꝑ.ti ꝺ eccle.edi .i .§. est aūt sciendū i.ij. tres āt sunt cāe:

b ❡Uide cy. scꝫ post. d.ia. ꝺ ra.in ij. τ ꝑ istam rōneꝫ facit ad materiā qꝺ ibi dici d. sali.post dñꝫ pe.i ij.τ tex h manus aūt mortua id ē successio q̄ sic vulgo appellat vt ex pa. colligit

c ❡Officiū iudicis vt q̄ hic dicūtur pleni⁹ intelligas vid.d. rof. i trac.ꝺ offi. iudi.qꝺ lo.act.ꝑpo. i rubricel.de offi.iud. qꝺ da. in quiq; casi.τ spe.in ꝑte i ti.ꝺ of. om. iu.§.j. ij.itē implorat loco p̄ncipal actionis.τ i ti.de cāpos.i.§.ꝑuata in ver. sꝫ τ si me.τ i ꝑdict. locis

tradit theorica et practica eorum que hic tangunt.

de vsu.ff.de varijs et extraordin.cogni. vbi pro equo meo mihi restituendo pōt iudicis officiū implorari qd ē satis singulare facit bene.c.dilecti filij extra de iudicijs in antiqs ibi dñs dicit puideatis attētius ne ita subtilit sicut a multis fieri solet cuiusmodi actio intentet inquiratis.sed solū simpliciter et pure factū ipsum et rei veritatē sm formā canonū et sctōrum patrū insti. inuestigare curetis etc. Pro hoc etiā adduci potest Nā sicut directū beneficiū ex edicto diui adriani cōpetit et pōt intentari pro vniuersali hereditate ita vtile bñficium tale pōt p re singulari legata intētari sicut dicim9 in.l.pe.ff.si quadrup.paupe.fecisse dica. De animali bipede qd pauperiem fecit pro quo dāno vtilis datur lz ille titulus pncipaliter factus fuerit p animali quadrupede qd damnum intulit. Et hoc satis videt sentire spe.in ti.de offi.iudi.§.j.ver. item cū vasallus etc. Et sequit vnus talis effect9 in iure q implorās tale officiū nō habet necessario pbare rem quā petit sibi restitui ad se pertinere iure dñij vel quasi.sed sufficit q pbet se talē rem ab occupationē de eadē factam possedisse a ita dicit bart.in.d.l.de vsu.[a] et allegat gl.in.l.in ciuilē.C.d furtis.et.l.manifestissimi.§.sed cū in secundā.eo.tit. Nec premissis obstat.l. in cause circa pn.ff.de minoribus dñs dicit q existente remedio ordinario ad extraordinariū nō est recurrendū qz hoc verum est in casu dicte.l.in alijs tñ secus est ita dicit et soluit spe.in ti.de offi. iud.§.j.v. sed opponit. Et ita fuit in dicta cā iudicatū et missus in possessionē dicti castri dict9 guiller. de gebēnis sz postea superueniente guerra principis auraye quam fecit in hac patria in societate multorum burgundorum et sabaudiēsiū dictū castrū fuit reductum ad manus dalphi. Et qz supra tetigi de offi.iudicis. Sciēdū est q officiū iudicis potest et debet implorari vbicunq deficit actio.si tñ equitas inde resultet d qua in.l.illicitas.in prin.ff.de offi.presidis. ita tenet ibi bar.et videt bon9 tex. in.l. si me et titium.ff.si cer. peta.ideo practicat q in fine libellorū poni cōsueuit illa clausula et al's debitā iusticiā ministrari etc.pro qua clausula.facit bene dictum.c.dilecti filij etc. vs. q. 263

a Bar.in d.l.de vsu.in ver.sequit.in tex. ibi tertius casus.

Questio.ccclxiij.

De eqlitate dotis et dotis augmenti lucrandorum quid de iure et quid de consuetudine.

Licet in pactis de dote et dotis augmento lucrandis equalitas debeat seruari in aut.de equalitate dotis.§.j.col.vij.et in aut. equalitas.C.de pactis conuentis sup dote attamen inequalitas dotis et dotis augmenti quandoq toleratur vt habetur per glo.ordi.in.l.ex morte super verbo hoc tñ obseruandū etc. C.de pact.cōuentis sup dote. Primo vero si vsus et cōsuetudo patrie habeat opposit ū ita voluit dicere glo.in dicta aut. equalitas facit.l.ij.C.q sit longa consuetudo.l.de qbus.ff.eo.ti.[b] Sicut est in patria dalph.qz videmus quotidie q ex pacto maritus de dote lucrat pro sup vita centū vel ducētū florenos et vxor duplū. Et sic pretextu csuetudinis nō seruat equalitas in istis. Scdo si iuuenis recipiat in vxorem mulierem senem vel nobilis ignobilē nā etiā isto casu inequalitas pactorum tolerat et pactū inequale adiectū censet esse quedā remuneratio respectu iuuentutis aut respectu nobilitatis. Et talis remuneratio valet de iure etiā inter coniuges facta.l.qd añt.§.si vir.ff.de dona.inter virū et vxo.ita voluit dicere bar.q dictū §.allegat ad istud ppositū in.l.si diuortio.§.q.et in.l.si ita stipulatus fuero.§.j.ff.de verb.obli.et quā maxime vbi tale pactū iuramento reperit vallatū qz tunc tenet iuramentū qd est seruandū in aut.sacramēta.C.si aduersus ven.et in.c.licet et.c.si vero de iureiu.et qd no. per bart.in.l.si qs pro eo.ff.de.fide. De materia augmēti dotis in alijs tñ terminis vide q scripsi.s.q.ccl.xxiiij sup vita debeat dote nō soluta vide q plene scripsi.in.q.cccccl xvj.etc.

b .ff.e.ti. voluit allegare.ff.d legi.et se.csul. c Qd sic. istud etiā tz d alex.cōsi.cxx.iiij.co.in ver.qz.rū deo.iij.volu.et.d.iohā.an.in.c. sollicitudinem in vj.col.in tex. audiendus insicto eo qd scribit super glo.si.extra de appel. et eo.tit.in vi.in.c.fina.in glo.qd si.l

Questio.ccclxiiij.

Si appellans cōpareat coram iudice a quo cū ptestatione q sua appellatio sibi salua remaneat an qualiter et quando valeat protestatio etc.

Si qs coram iudice a quo appellauit cōpareat et ptestet q appel.sua sibi remaneat salua vtrū ptestatio faciat remanere appellatiōem saluā. Credo q sic[c].vt tz expsse ino.in.c.qstiōi extra de appel.ibi dñs dicit fateor tñ etc. Hoc idē ponit et tz in.c.qua frōte in.e.ti. ibi dñs qrit. Sz qd si appellās elit absolui etc.nec obstat.l. ad solutionem

a ¶ De materia ptestatiōis. vid' oi no. d. bar. in l. nō solū. §. morte. in. iij col. iiij. hisp missis. ff. de no. ope. nū. et do. panormitanū i p. c. sollicitudinē. i vlt. no. et plenius p eundē. d. panormit. tangitur i. c. cū .M. i. iij. col. iij. in gl. i. V. fine piudicio extra de ostitu. et ibi plenissime discutit materia ptestationis p. d. fe. in. xv. col. V. restat postremo. et p do. io. an. in regula i gna li i. iij. col. in V. quinquagesimo. d reg. iur. in. vj. in mercu.

b ¶ In. c. lz cāz. quo ad hmōi materiā et effectū clausule citra pbationis et c. vide d. feli. in pre. c. lz. cām. in vj. carta igl. i V. astrinxit vbi ponit duas cōclusiōes et illaz notatiōes et

C. de re iud. et qd no. p spe. in ti. de ap. §. si. ver. item qp appellās et c. ¶ Quia locum habent dicta et alia iura cōsimilia vbi qs cōparet nulla facta protestatione, q̄ reservat ius in tali actu; aut alio l. si debitor. §. ff. qui. mo. pig. vl' hypo. sol. et facit sperare animū ab actu q̄ agitur. l. qui i aliena. §. si. ff. de acqui. here di. et. l. ac si quis. §. plerique. ff. de reli. et sum. fune. et. l. iurisgentiū. §. quod fere. ff. de pactis. Et p hoc bene facit quod martinus subli. dicit in. q. quā disputauit qua icipit tēpore litis ptestāde et c. pro quibus accedāt ea q̄ ponit bar. in l. j. C. de litiscōtestatione et in. l. si quis in prin. ff. de lega. iij. Et pmissa intelligo vera quādo iudex ptestationi non otradicit sed tacet et ita etiā tacite admitti. aut qp pars aduersa de cōtrario nō ptestat qm̄ aliud forte esset dicēdū p pmo facit. l. finaū. §. si quocūque modo. ff. de nego. gest. p secundo facit. l. j. §. elegāter. ff. de libe. agno. ita ponunt dicti doctores in. d. q. disputata. et in. l. j. s. allegata. Sed quia plerunque contingit qp iudex admittit protestationem factam talis admissio operatur ad pbationem protestatiōis. l. quod in diē §. j. ff. de compensatiōibus. et. l. finaūtē §. simili quoque modo. ff. d neg. gest. Et facit bene quod ponit Inno. in. c. presentium lo. j. in glo. super verbo comtellere ibi dū dicitur nisi iudex in hoc aduersario cōsentiat et c. extra de testi. licet ipa dicta iura non alleget. Et facit quod no. in. d. q. disputata p martinum subli. Sed quid si iudex qui aliquo actu iudiciali ptestet. qp si de iure vel al's nō valeat aut admitti vel fieri nō debeat qp habeatur p nō facto certe tunc per talem ptestationez nō preiudicatur alicui nec nouū ius queritur ita ponit bart. in. l. ille a quo. §. j. ff. ad treb. et facit in. c. cū contigat. et ibi no. de off. deleg. et ponit bal. in. l. fi. in. iiij. q. C. de edic. diui adri. tol. et in auk. si dicatur. C. de testi. in aut. de testi. §. si vero. et ibi iaco. de bello visu. facit etiā qp ponit bal. in. l. a se toto. ff. de here. inst. et ibi allegat mlta iura facit bñ. l. iij. C. de priuileg. fisci. ibi salua igitur et c. Et ponit pet. iaco. in titu. de duello in fi. secus tamen est vbi ipse iudex reseruat vel admittit appellationez simpliciter: qr tunc eam censetur approbare vt. s. dixi. ¶ Et de materia ptestatio a nis[a] in alijs tamen terminis vide q̄ dixi fm dominum petrum pape supra questione. clxxij. et c.

¶ Questio. ccclxv.

¶ De clausula citra onus superflue pbationis.

Si quis ponit vel p ponit aliquid in iudicio ad qd pbandum se astringit et si non pbat perdit cām. l. j. §. item queritur. ff. d aqua quotidiana et esti. et in l. ptor. ij. §. docereque. ff. vi bono. rapto rū et in. l. denunciasse. §. quid tñ. ff. de adulterijs. Ex hoc sumitur practica que ponitur in libellis positionibus et articulis dū dicitur citra onus superflue pbationis et c. vt dicit bartho. in dicto. §. item queritur. tamem si plura ponātur in libello quorum vnum per se sufficeret tunc sufficit vnum probare ita dicit glo. in capi. significauit. extra de appellationibus vide super hoc bartho. in. l. diui. ff. de re iudi. et in. l. j. §. itē querit. ff. de aqua quoti. et estiua. et Inno. et Hen. boyhic in. c. licet cau b sam[b] de probationibus et c.

¶ Questio. ccclxvi.

¶ An lite pendente inter fiscuz et priuatum debeat priuatus manuteneri in sua possessione lite pendente et c.

Possidens lite pendente debet teneri in possessione sua l. j. §. finaūt pprietari9. C. cōia d manu. et. l. si seruus. ff. qd cūeo. et. l. si. i pn. ff. de vsucap. et faciūt no. p gl. in. l. si. C. d ordi. cogni. et. l. si institute. ff. de inoff. test. Et hec sunt de iure et stilo omniū curiarū vera inter puatos. ¶ Sed qd in fisco. an possit lite pendēte inter fiscuz et puatum rem cōtentiosaz ad manu9 suas ponere et puare ptem priuatā sua possessione lite pendēte videtur qp sic. arg. in. l. senatus. §. senatus. et. l. titius. ff. de iure fisci. et facit. l. paulus calimachus i. §. si. ff. de leg. tertio circa hoc crederē sic dicendū qp vbi fiscus hz legitimū cō c tradictorē[c] nō dz rē quā petit auferre a possessore nec ad manū suā ponere lite pēdēte vt dicit gl. i. l. resque i gl. j. d ff. d iure fisci. vbi aūt nō eē[d] legiti

fallētias et adde qd elegāter tradit idē. d. fe. in. c. inter dilectos i. vj. co. in. gl. in. ver. addēdi vel minuendi extra de fi. instru.

c ¶ Legitimi cōtradictorē. Quis aūt dicat legitim9 otradictor traditur per do. bar. et alex. ac doc. in. l. fi. §. finaūtē C. de edi. diui. adri. tol. Quis vero dicat non legitimus seu iniustus. vide notata i l. nō iuste. ff. de collu. detegen.

d ¶ Nō eē Ubi nō est cōtradictor iudex dz esse facilis. l. fi. et ibi. d. bal. in. v. nota. et alexā. C. de edi. di. adri. toll. Si tñ apparet dz iudex examinare iura ptium al's pcessus est irritus. scdm do. bald. vbi s. in. vij. no.

mus ꝯtradictor tūc posset ad manus fisci reduci ꝑ tex. cum glo. C. de iure fisci in. l. defensiōis in pn̄ci. super verbo pendente ꝛc. Et dicit dy. in dicta. l. defensionis. ꝙ illa lex habet locū vbi nō constat de iure fisci. Sed ꝓmum membrum intelligo verum nisi esset timor dilapidationis fiende per possessorem quia tūc res deberet inuentarisari vel ad manus tertias poni ar. ff. d̄ appel. l. imperatores in fine. Et ita seruatur in hac curia parlamenti ꝛc.

Questio. ccclxvij.

¶ De clausula generali posita post renūciatiōes speciales q̄d operetur.

In aliquo contractu reperitur renunciatio aliquorum spiritualium in quibus spiritualis renunciatio requiritur ꝛ inde subijcitur clausula generalis talis vel consimilis tenoris ꝛ omni tali iuri canonico et ciuili per quod contra premissa vel aliqua de predictis dicere facere vel venire possit ꝛc. Utrum in tali clausula generali comprehendantur alie renūciationes que specialiter fieri debent vtputa renunciatio diuidendarū actionū vel ordis a aut alia similis credo ꝙ sic[a] arg. c. quia ad agendum extra de procura. lib. vj. ꝛ no. per. gl. in. l. sed ꝛ si quis. §. questitum. ff. si quis cautionibus. ita dicit expresse dy. in. c. contractus de regul. iuris lib. vj. circa finem. ibi dum dicit item siquidem casus specialiter exprimatur ꝛc. Et pro hoc bene facit quod ponit bartho. qui illud idem videtur tenere in dicto. §. questitum in questione que incipit sed an hoc habet locum in contractibus ꝛc. circa finem et al. c. sedes apostolica extra de rescrip. in antiquis. ꝛ ita pluries practicaui dū eram in aduocatiōe et cōsequenter vidi in hac curia parlamēti determinari ꝛc. ¶ Quid de generali clausula in qua quis iurat omnia per eū acta habere rata ꝛ grata quid importent illa verba dic ꝙ nō ꝯtraueniatur neqꝫ de b iure neqꝫ de facto b glo. singularis in. l. id ꝙ pauperibus. C. de epis. ꝛ cle. alia aūt verba iuramenti quibus quis iurat nō contrauenire aliqua ratione vel causa importāt vt omne remediū tollatur. ꝯm bar. in auc. sacramēta. C. si aduersus ven. Et pe. vt refert cy. i. l. c ij. C. de rescindē. ven. ꝛ posuit ista do. ambrosius de vignate in. c. illo vos de pig. circa finem. ¶ De clausula generali ex quacunqꝫ causa vide. s. questione. cccxix.

¶ Questio. ccclxviij.

¶ An sententia que in rem transiuit iudicatam possit retractari si equum videatur iudici.

Sententia lata contra ius litigatoris que in rem trāsiuit iudicatam si equitas d suadet vel erronea d probetur retractari debet e in. c. cum inter circa fi. extra de re iudi. in antiquis quod sic tenere videtur specul. in titu. de sententia. §. fina. ver. si sit lata contra ius litigatorum ꝛc. facit. l. plane circa medium. ff. de peti. here. ꝛ quod no. bartho. in. l. j. §. hoc interdum. ff. quod vi aut clam. ꝛ vide que dicit bartho. in. l. illicitas. ff. de offi. presidis. et ita seruat hec curia parlamenti prout vidi in pluribus et diuersis fieri et ab seruari.

¶ Questio. ccclxix.

¶ Curia parlamenti dalphi. non reddit processus nullos defectus litiscontestationis.

Que sunt cause summarie habetur i. l. ij. §. sciendum in gl. ff. ad exhiben. et in cle. dispendiosa. de iudi. et habetur in clemen. sepe. de verbo. signi. ꝛ ibi de sa ba. in ver. porro. xxiij. ꝛ. xxiiij. questionibus ꝛ licet in illis causis summarijs non requiratur litiscontestatio. Tamen in causis ordinarijs in quib9 proceditur summarie requiritur litis contestatio ad hoc vt valeat processus ita tenet bartho. in. l. dies cautioni. §. penul. in. vij. q. ff. de damno infecto et ita etiam vt audiui determinant domini de rota. Sed de stilo ꝛ communi obseruantia presentis curie parlamēti qualescūqꝫ sint cause siue sint summarie siue ordinarie ipa curia non attendit ad talem defectum litis cōtestationis qꝛ procedere consueuit ad diffinitionem causarum etiam lite non contestata prout etiam videntur disponere statuta dalphina. que disponunt ꝙ in q̄buscūqꝫ causis etiā maioribus iudex possit ꝓcedere si sibi videatur summarie simpl'r ꝛ de plano sine iudiciorū strepitu ꝛ figura ꝑ que v̄ba ēt tollit' litiscōtestatio vt volūt docto. i clemē. sepe. de verbo. sig. ꝛ bar. in extrauagāti ad

---

a ¶ Credo ꝙ sic. Uide. d. bal. in. l. si diuisa. C. loca. ꝛ cōduc. et eundem do. bal. in l. ij. i. v. col. in ver. quinto quero. C. de rescind. vē. ꝛ in. l. j. in. ij. col. i ver. q̄d dicemus ꝛ i iij. col. in v̄. sexto queritur et ibi. d. sali. i. v. col. i. v̄. his opi. sic recitatis et in. vj. colū. in versic. quero q̄d si C. ꝯmodati

b ¶ Neqꝫ de iure neqꝫ de fcō Adde do. bar. in. l. metū. §. voleti. i. ij. col. in. v̄. itē verbū ratū refert. ff. quod me. cau.

c ¶ Ex. l. ij. in. ij. colū. in ver. sexto q̄ritur.

d ¶ Uel erronea. Uid. d. bal. in addi. ad spe. in ti. de sententia excō. iiij. col. in versi. sententia lata.

e ¶ Retractari d3. vid. de hoc l q̄sti. istum consi. clxx. inci. circa ꝓcessū ventilatum nu. iij. v̄si. ad tertium.

Ord. in 3 tit 63. in prin° 6 ou n aō fosse altide contestada

a ¶ Perne gatione. An et qualiter et per que verba fiat litiscontestatio vide istum consi. clvij. inci. ludouicus richar. nu.j. versi. credo indubitanter et per totum.
b ¶ Per confessionem hoc est verum quando confessio emanat post libellum porrectum secus si ante ita dixit do. gofr. in sum. extra de lit. contest. in versi. sed quid si petam vbi etiam subdit dicens lit. contest. fieri per narrationem actoris et responsionem rei contradictoriam allegat. C. de iu. l. rem non nouam. §. proni.
c ¶ Jo. an. in. c. oli. vide ipsum ibi i.ij. col. in ver. litis contesta.
d ¶ Si quis autor noster hic succincta peritia sit in hac materia quamobrem vide latius per bar. in. l. j. ff. de iudi. sup glo. j.
e ¶ Prorogatione iurisdi. fit prorogatio iurisdictionis per quecunque actum consensus expressum. d.

reprimendum vide plene Francis. de zabarellis in. d. cle. sepe in. xxiij. et. xxiiij. questionibus. ¶ Sed quid operetur verbum summarie quod in rescriptis opponitur. vide bar. in dicta extrauaganti ad reprimendum et spe. in ti. de inquisitione. §. nunc tractemus ver. quid igitur si in litteris etc. litis a contest. non potest fieri nisi per negationem[a] b vel confessionem[b] vt dicit Joh. an. in. c. c olim[c] de litis contest. Et non posset fieri per verba non credit quia verbum credit non assertiuum nec precisum vt dicit ang. in. l. fin. C. arbi. tutele. De hac materia qualiter fiat litis contest. vide in. c. lvij. consiliorum meorum. Et de hac materia qualiter procedatur in hac curia parlamenti vide que dixi. s. q. lviij. Sed vtrum testibus non publicatis sententia sit ipso iure nulla gl. in l. platum. C. de sen. et iterlo. om. iu. videtur velle quod sic bal. tamen tenet contrarium in feudis. in ti. si de inuestitura inter dominum et vasallum lis oriatur. Et in hoc seruatur opi. bal. in dicta curia parlamenti in qua summarie proceditur: vt. s. dixi licet plurimum publicentur quandoque tamen sumptis informationibus absque publicatione proceditur ad diffinitionem et tenet sententia ita pluries vidi etc.

¶ Questio.ccclxx.

¶ Si prorogatio iurisditionis videatur facta se submittendo cognitioni iudicis.

Quo. Jquis[d] se submiserit cognitioni et ordinationi presentis curie parla. dalphina. An videatur se submisisse vt in arbitrum credo quod non si pena in tali submissione non fuerit adiecta ita videtur velle glo. in. l. j. in fin. prime gl. ff. de iud. et in. l. episcopale. C. de epi. au. Sed operatur talis submissio p e rogationem iurisd.[e] expressam ar. d. l. j. de iud. cum per verbum submissio et per verbum subrogo fiat iurisditionis expressa progatio. ar. in. c. inter dilectos extra de dona. iuncta. l. ij. §. conuenire. ff. de iud. An autem possit compromitti in dominos parlamenti vide que dixi. s. q. lxix. Sed quid de illo qui se submittit generaliter et mere iudicis: vide que dixi. j. q. ccccxcv.

¶ Questio.ccclxxi.

¶ De ethimologia vocabuli subsidij.

Quia in hac patria dalph. dominus noster dalphi. non potest propria autoritate imponere tallias in uitis hominibus patrie secundum libertates generales presentis patrie concessas per dominum humbertum dalphi. Attamen quia in hac patria gentes trium statuum concedunt quandoque domino nostro dalphin. dona gratiosa. xxx. vel xl. milium florenorum que dona subsidia vulgariter nuncupantur ideo sciendum est quod subsidium dicitur de subuenio subuenis et ista est deriuatio sua seu ethi f mologia[f] que est probabilis argume g tatio[g] in iure insti. de tutelis. §. j. et §. tutores. et de testa. in prin. et ita habetur tex. in simili in. l. si ager. §. fina. ff. de verbo. signi. vbi tributum dicitur a tribuendo quia domino vel militibus tribuitur et donando. l. inter domum. ff. de verbo. signifi. sic etiam subsidium a subueniendo. et tale subsidium quandoque voluntarium quandoque necessarium sue necessitatis licet alidi vocari videatur auxilium in. c. conquerente circa fi. ibi moderatum auxilium extra de offi. ordi. voluntarium subsidium dicitur esse illud quod gratiose est concessum et censetur esse quedam donatio. quia a libertalitate procedit. quia donare videtur quod nullo iure cogente conceditur. l. donari. ff. de donat. et. l. donati. ff. de regu. iur. inde dicitur quod concessio idem censetur quod donatio. l. fina. circa princi. iuncta glo. ff. de donat. l. in concedendo. ff. de aqua plu. arcen. et. l. princeps. ff. de verbo. significatione. et de huiusmodi concessione gratiosa videtur tex. in. c. si gratiose. de rescrip. lib. vj. Necessarium vero subsidium dicitur esse illud quod imponitur alicui homini vel populo et ita coacte quodammodo subditur. l. more imperio vel eius qui iubendi habet potestatem et tale appellatur indictum vel superindictum id est impositum seu superimpositum de quo habetur in. l. j. C. de superindictis. libro. x. et. l. indictiones C. de annona et tributis eodem libr. x. Istam differentiam seu distinctionem subsidij voluntarij hoc est gratis concessi et subsidij necessarij. hoc est indicti seu impositi facere videtur iuriscon sultus vulpianus in. l. manus proprie ff. de verborum significatione. De materia istorum subsidiorum et quis in eis tentur contribuere videas plene que dixi. j. questio. ccclvj. vsque ad questionem cccc. inclusiue etc.

¶ Questio.ccclxxij.

¶ De solutione vintemi pro fortificatione castrorum vel villarum etc.

bar. i. l. si conuenerit. ff. de iurisdi. om. iud. An autem et quando locum habet prorogatio iurisditionis in criminalibus vide. d. bal. et doct. in l. si quis ex consensu. C. de epis. audien. et in l. j. C. vbi de crimi. agi. opor. et in. l. j. C. de iurisd. om. iud. hoc tamen no. quod prorogatio in cancriali facta non ligat manus proprio iudici qui procedat contra olim querentem secundum d. bal. in post. l. j. in versi. itel lige tamen. C. de iurisdi. om. iud. et d. car. in. c. pe. de offi. delega.
f ¶ Ethimologia. est enim ethimologia origo vocabuli cum vi nominis vel verbi per interpretationem colligimus vt inquit d. Jsidorus j. li. ethimologiarum.
g ¶ Argumentatio qualiter formetur arg. ab ethimologia seu allusione vocabuli tradetur in. l. ij. §. appellata. ff. si certum petatur.

a ¶ De vintenio. Scripsit de vintenio.s. questione.vij.et melius ꝯsi. suo.j.inci.in actiōe negatoria ꝛ ꝓto. in ꝟsi. quo ad ꝑmū nu. j.volu.j.

b ¶ Qꝺ sic. istud ēt tꝫ d. azo.i sum.i ti de mune. pri. i.ij. col. in.ꝟ.mūera subire cogūtur ibi excipit nisi sit tale munus

c ¶ Percy. vbi.s.ipe.d. cy.in p.l.j.i vlt.ꝟ.arguit p ꝛ ꝯ ꝛ vꝫ vergere in ptē affirmatiuꝫ vcꝫ ꝙ extrahere possint.

c ¶ ꝙ nō autem si p statutū sit ꝓhibitū extrahi bladū possit extra hens deportare p suo vsu vide io. de porta.i.l. cetera.§.sed q̄s ad opus vbi ēt bart. ꝛ alios.ff.ꝺ leg.j. Et ibi d. alex. in.j. col.j in fi.ꝟ. Item no.

Qua Evintenio[a] quod soluitur in pluribus locis castris et territorijs presentis patrie dalphin. de blado aut vino pro, villis edificandis ac muris seu menijs construendis Dubitatum fuit vtrum si quis in aliquo territorio.talis ville vel castri predia possideat non tamen habitet vtrum tale vintenium ibi prestare teneatur. ꝛ b dixi ꝙ sic[b] vt videtur tex.in.l.ij.C.ꝺ mu.patrimoniorum.lib.x.vbi text. dixit munera que patrimonijs publice vtilitatis gratia inducuntur ab oībus subeūda sunt ꝛc. Sed sic est ꝙ tale vintenium possessoribus imponitur gratia publice vtilitatis ꝛ pro menijs construēdis ac ipsorum reparatione que publicam vtilitatē respiciunt.l.ad portas.l.edificia.ꝛ.l.omnes.lo.ij.C.ꝺ operibus publicis igitur sequitur ꝙ ipm ꝑstari debet a possessoribus prediorum in territorio talis ville vel castri situatorum licet possessores ibi non habitent.l.rescipto.§.sciendū.ver.naꝫ qui dam sunt ꝛc.ff.de mu.ꝛ hono.ideo notantur in.d.l.ij.ꝺ mu.patri.dicitur ab oībus. Quia q̄ omne dicit nihil excludit.l.a ꝓcuratore.C.mādati.l.iulia.in prin.ff.de leg.iij.istud dicere voluit gl. super verbo ab omnibus.in.l.fin.C.de mu.patrimoniorum.li.x. Item dicere voluit gl.in rub.eo.ti.in fi.ibi duꝫ dicitur. Et hoc etiā alienigenis ꝛc. Istud idem cōprobari potest maxime si ita se habeat cōsuetudo. qꝛ tunc ratiōe cōsuetudinis esset fienda ꝑstatio .l.libertus.§.sola.ff.ad municipales.l.de quibus.ff.de legibus.l.an totum.C.de edi fi.priua.qꝛ si hoc facere pōt priuilegiū principis prout potest vt est tex.notabilis in.l.munerum.§. preterea .ff. de mu.ꝛ hono.idem et consuetudo in.c. sup quibusdā.§.preterea extra de ver bo.sing.l.nō solent.ꝛ.l.fi.C. noua voc. imponi nō posse.ꝛ.l.j.in fi.cū.l. sequē ti.ff.de aqua plu.arcen. Et premissa vera tam in nobilibꝰ ꝙ ignobilibꝰ. ideo tex.dicit ab oībus ꝛc.pro hoc bene facit.l.munerū.§.patrimonium.in fi.ibi dum dicitur nec veteranus aut miles alius ve q̄ priuilegio aliquo subnixus est licet pontifex excusatur ꝛc.ff.ꝺ mu. et hono. ¶ Sed iuxta premissa quero si illi qui nō habitant in mandamēto sed solum ibi habent res possessiones soluant integruꝫ vintenum dic ꝙ non nisi mediū vt dixi.s.questio.vij. ¶ Sꝫ quero vnde dicatur vintenuꝫ dic ꝙ dicitur de vinco vincis.qꝛ per vintenuꝫ inimici vincuntur.l.pupillus.§.opidum.ff.de verb.sign.vel dicitur a.xx qꝛ.xx.pars fructuuꝫ pro vinteno hoc est muris construendis seu reparandis datur. Et vintenū menia et muri sunt idem ꝛ pro vno et eodē habentur cōsiderato ꝙ ꝑm communem modum loquēdi ꝛ vsum loquendi muri alicuius loci vintenum appellantur qui cōmunis vsus loquendi in talibus debet attendi.l.j.et ibi bar.ꝛ.l.labeo.ff.de superlectili.ꝛc.

¶ Questio.ccclxxiij.

¶ De bladis nō extrahēdis a patria dalphin. ꝛc.

Utrū vetitū de bladis nō extrahendis ab hac patria dalp. fieri possit de iure.cy.ꝙ sic in.l.j.in fi.C.que sit lōga ꝯsuetudo. Sꝫ an tale vetitū extēdatur ad lugdunenses sabaudienses ꝛ ꝓuinciales habētes terras ī hac patria in quibus blada seminata fuerunt adeo ꝙ ipsi extra dalphi.extrahere nō possint c dic vt no.per cy.vbi.s.[c] Sed vtrū tale vetitū extēdatur ad farinā vel panes factos de blado seu farina bladi qꝺ excreuit in hac patria dalphi. Quoad d farinā dicit dy.ꝙ nō [d] ꝑm propriam significatiōnē bar.tenet oppositū per.l.si cui lana.ff.de leg.iij. qꝛ sicut lana siue filata siue nō ꝯtinetur appellatione lane vt ibidē dicitur sic etiā farina donec sit in panes cōuersa cōtinetur appellatiōe bladi seu frumēti ita dicit ꝛ expōit ipse bar.in.l.quesitū.§.illꝺ.ff.de leg.iij. Quo vero ad panes factos videtur tale edictum non extendi vt patet p iam dicta. Quicq̄d sit licet ꝟbis edicti nō sit recedendū.l.nō aliter in prin.ff.de leg. iij.ꝛ.l.si serui.ff.de noxa. Attamen eadē ratio ꝓhibitionis q̄ est in blado ne annona carior efficiatur ꝛ ne subditi fame pereant est in farina et pane q̄ extrahi possent a patria ideo idem ius est statuendū.l.illud ff.ad.l.aql.ꝛ.l.fi.ff.ad.l.fal. Et qꝛ vbi mens legis idē vel plus hꝫ ꝙ verba attēdi debet ad mentē sicut ad verba.vt.l.gradatim.§.sed si.l.ff.de mu.ꝛ hono.ꝛ.l. aut facta in fi.ff.ad treb.ꝛ ita pluries in iudicando vidi in hac curia ꝑlamenti determinari ꝛ appictuari puniendo portantes panes extra patriā durāte vetito. ¶ De hac materia vetiti de bladis non extrahendis extra patriā etiā tetigi.s.q.cccclxxij.

¶ Questio.ccclxxiiij.

¶ An beneficium possit conferri per ordinarium sine consensu patroni layci.

Permutatio facta per ordinarius de beneficio spectante ad presentationem pātroni layci ipso contempto et non vocato non est ipso iure nulla.sed venit annullanda per sententiam si talis laycus patronus eius cōtemptum prosequatur infra tempus infra qꝺ ꝑsentare poterat ꝛ debebat ꝛ ita decisum fuit p do

a ¶ Questione voluit dicere decisiõe seu cõclusione cũ stilus voluminis rote nõ per viã questionũ. sʒ p modũ decisionũ.seu cõclusionũ aut determĩationũ progreditur. b ¶ ccccij.al's.ccccvij.in nouis.

c ¶ Que incipit itẽ ꝙ pmutatio fcã al's icipit p mutatio fcã p ordinariũ d ¶ Ex causa pmutationis istud intellige verũ qñ permutatio fit ppt ecclesie necessitatẽ vel vtilitatẽ secus si nõ p pter necessitatem vl' vtilitatem ecclesiarũ sed propter fauorem psonarʒ vel al's voluntarie fieret pmutatio qꝛ tũc permutatio facta ↄtempto patrono seu ijs quorũ interest eẽt nulla ipso iure vt tʒ do.egidius debellamere tractatu pmutationũ bñficiorʒ eccl'iasticorʒ pte.j.q.ij.et in fi.iij.q.

e ¶ Validet collatio nẽ voluntariã.istõ videtur ẽt sentire.do.egidius de bella

a minos de rota questione[a] ccccij.[b] q̃ b incipit itẽ ꝙ permutatio facta[c] ꝛc. c alij habent in ordine q̃stione tertia et septima per rationes ibidem plene deductas. Et ita etiam fuit conclusuʒ super ꝓcessu cause vertẽtis in hac curia parlamenti inter dominum procuratorẽ fiscalem dalphinalẽ ex vna pte et dominuʒ anthonium pellisonis in manibus anthonij de mollena secretarij dalphi.ad causaʒ curie sancti georgij sperenchie quam curã vacantẽ per resignationẽ causa permutatiõis tũc facte. Dominꝰ archiepiscopus viennẽsis seu eius vicarius de anno dñi.M.cccclix.et die penul.mẽsis septembris cõtulit dicto domino anthonio pellisonis contempto et non vocato domino nostro dalphino patrono dicte cure. Et quia dictus dominus procurator fiscalis nomĩe dalphinali infra tẽpus iuris videlicet quattuor mẽsium prosecutus fuit contemptum prefati domini nostri dalphini patroni ideo in diffinitiua dicti ꝓcessus leuata fuit manus dalphinalis ab vtilitatem domini Jacobi bouis queʒ dominus gubernator dalphi.nomine dalphi. presentauerat dicto domino archiepiscopo. Et quod.s̃.dixi scilicet collationẽ factam non esse ipso iure nullaʒ si fiat in contemptum patroni layci est verum in collatione necessaria que fit ex d causa permutationis[d] iuxta clemẽ. vnam de rerum permutatione. aliud autem est in collatiõe voluntaria que fit per mortem vel resignationem simplicem tunc enim collatio esset ipso iure nulla si fieret sine consensu patroni layci per cap.decernimus.xvj. questione septima.ꝛ glo.in.c.cum dilectus extra de iure patronatus in glo. super verbo presentare ita etiam ibi fuit decisum insequendo etiam decisionem rote vbi.s̃. ¶ An autem consensus patroni postea superueniẽs validet col e lationem voluntariam[e] domini de rota vbi.s̃. dicũt ꝙ sic per rationẽ ibidem declaratam. ¶ An autem ordinarius possit beneficium conferre incon f sulto patrono ecclesiastico[f] dic ꝙ non ꝛ si fiat venit irritanda.in.c. illud extra de iure patrona. Et dicit panormitanus in dicto.c.illud circa princi. Item nota episcopum non posse beneficium patronatum alicui conferre sine presentatiõe patroni etiam ecclesiastici. Et ꝙ institutio facta sine p̃sentatione talis patroni est de rigore iuris irritãda. Et notãter dicit ipse bñ hec verba. Nã ideo dicitur de rigore. qꝛ de equitate nõ esset irritãda cuʒ ius patroni dependeat de gratia vt nota. de iure patroni.c.quoniam hic tamen rigor prefertur equitati patrono instãte vt in.c.decernimus.xvj.q.septima. Et per illum tex.potest dici ꝙ institutio fit ipso iure irrita quod etiam sentit Johan.and.in.c.ij. de officio vicarij lib.vj. Et tunc expone verbum irritanda id est irrita nunciãda vel est irritanda quo ad factum sicut de facto processit ista sunt verba panormitani in dicto.c.illud. Et ita fuit declaratuʒ in camera consilij die.xv. septembris. Mcccclx.sup facto cure prioratus mõte faugiasij quod secus est in legato de latere potest incõsulto patrono ecclesiastico beneficium conferre sed alij legati qui non sunt de latere ita facere nõ possunt vt hec habentur per gl. in cap.dilectus de officio legati in antiquis gl.fi. ¶ Sed quid de patrono layco an papa vel legatus possit conferre inconsulto patrono layco dic g quod non[g] in capitu. dilectus extra de officio legati ꝛ in ca.cum dilectꝰ extra de iure patronatus. Et ibi glo. sup verbo presentare. Et quia est speciale in legato de latere ꝙ possit beneficium conferre inconsulto patrono clerico vt dicit glosa in dicto capitulo dilectus super verbo p̃sentare ibi sed hoc videtur speciale. Ergo in contrarium est ius commune videlicet vt episcopus inconsulto patrono ecclesiastico nõ possit beneficium conferre.l.prima.ff.ad municipales. cum similibus et si faciat eius collatio irritabitur p dictum capitu. illud cum ibi notatis per panormitanuʒ. ¶ An vicarius generalis episcopi possit beneficia conferre sine speciali mandato. dic ꝙ non nisi sit sibi specialiter concessum in capitulo fin.de officio vicarij libro sexto. ¶ Sʒ an vicariꝰ episcopi possit alium

mere vbi supra in pn.iuncto ver.lap.primo dicit. f ¶ Patrono ecclesiastico. Quo ad hoc videtur nõ esse facienda differentia inter patronum ecclesiasticum ꝛ laycũ patronũ.qꝛ vtrobiqꝫ est idẽtitas rõnis ꝛ lʒ papa qñ ꝙ puntationes clericis ꝛ nunꝙ consueuerit auferre laycis iuxta lectat no.de iu.patro. cuʒ dilectus. ꝛ de p̃ben.c.ij.lib.vj.tñ epsnõ plus põt auferre p̃rono clerico ꝙ layco vt dicit do.egidius de bellamere vbi.s̃.in.iij.q.in ver. ad quintuʒ g ¶ Dic ꝙ nõ papa cũ patronis laycis preiudicare nõ intẽdit.vt eos a fundatiõibus ecclesiarum non retrahat vbi s̃.in p̃.ṽ.ad q̃ntum in fi. ita inquit ipse do.egi. d bellamere. ¶ Vide tractatuʒ.d.fi. de iu. pa. q̃ est amplissimꝰ in materia iurispatronatus in quo oĩa ad hanc materiam ptinentia ad satietatem inuenies.

vicariū substituere. dic q nō. vt i. c. clericos d officio vicarij in antiqs: nisi ex cā necessaria vt ibi dicit io. de lig. vt qr vicarius est infirmus vel vicari⁹ de licētia epi se absentat p modico tēpore tunc ad modicū tēpus potest aliū substituere vt ibi dicit Johā. de lig. ¶ Sz quid de electione facta sine psensu patroni layci. dic q nō valet nec debet cōfirmari vt videtur glo. in. c. de hoc sup a verbo regem autem et principes [a] extra de symo. ꝛ ibi loquitur glo. de rege vel pncipe patrono. ¶ Sed an clericus patronus [b] psentādo indignū priuet ipso iure dic q sic ꝛ est ratio qr psentatio clerici patroni vim electionis habet vt no. per io. an. in. c. cū autē in fi. extra de iurepa. Sz sic ē in electione q eligētes indignū priuent ipso iure. c. cū in cūctis in fi. de elec. quare ꝛc. maxime etiā qr appellatiōe electionis continetur presentatio. c. querelam de elec. no. per. io. and. in rub. de elec. lib. vj. priuatur tamen pro illa vice in. c. inter dilectos de excessibus prelatorum ¶ De materia iurispatronat⁹ etiam scripsi. j. q. cccccvij. Et vid etiā in singularib⁹ meis in fo. ccxxix. v̄so. Et etiam de hac materia iurispatronat⁹ in. lxxj. consiliorum meorum vide etiā de sancto geminiano. in. c. cuz in illis in. ſ. cū autem de preben. lib. vj. item dicit dominus ia. de puteo in. l. si constante. ff. so. matri. q iuspatronat⁹ est inestimabile et nullius precij reputatur. l. naturalis in fi. ff. de prescrip. ver. l. plane lo. ij. in. ſ. fi. ff. de leg. j. ¶ Si permutatio possit fieri de beneficio per episcopuz sine consensu patroni vide in singularibus meis. fo. ccxlix. verso.

a ¶ Glo. super. v̄. regē aūt ꝛ principes al's super ver. ꝛ pncipes. Jstd qd hic dr a parte sentit gl. sz intellige h verū si patron⁹ laycus ptēdat aliquā cām legitimaz 9dicendi al's fec⁹ nisi hoc haberet de iure spāli et a solo papa ibi dicit do. panor sup glo. in versi. regem.

b ¶ Sed an clericus patron⁹. tu vide de hoc istum consi. lxxj. inci. pro decisiōe pn̄tis pcessus nu. j. versi. pmo q non valuit.

¶ Questio. ccclxxv.

¶ An actio de dote consequenda competat vxori cui non fuit dos promissa solui sed viro ꝛc.

Pater pro filia quam nuptui tradebat constitui in dotem viro. ccccc. florenos quos. ccccc. florenos soluere promisit viro contingit q mortuo viro filia agit contra heredem ad sibi soluendum dictam dotem cum pater eam nō soluisset marito opponit heres patris cōstituentis q dicta dos fuit promissa solui marito et non ipsi filie ꝛ q propterea sibi filie non competit actio iuxta. l. si p te pater. C. de dotis promis. circa hoc fuit inter nos dubitatum si dictus heres patris constituentis bene dicat ego dixi q male dicit dictus heres constituētis et q dicta filia bene petit quia dicta. l. si pro te pater pcedit vbi maritus viueret sed ipso defuncto subest equitas q ipsa filia sua dotem petere possit [b] de qua equitate videtur tex. in l. j. ſ. videamus ibi equissimum nobis visum ꝛc. et in. ſ. accedit ibi tunc presumatur ꝛ mulierem ipsam stipulationē fecisse ꝛc. C. de rei vxo. actiōe iuncto. c. dilecti filij dum in eo dicitur puideat attentius ne ita subtiliter sicut ꝛ multis fieri solet cuiusmodi actio intentetur inquiratis sed simpliciter et pure factum ipm ꝛ rei veritatem sm formā canonum ꝛ sanctorum patrum instituta inuestigare curetis ꝛc. de iudicijs in antiquis ꝛ pro hac parte videtur vna glo. in. l. si socer. ſ. lucius ibi vel melius etiam non legata dote ꝛc. ff. solu. ma. Et maxime iudicis officio nobili implorato cui congruit vt dos mulieri cōseruetur nec ea destituatur. l. prima ff. soluto matrimonio pro hac parte etiam videtur facere text. in. l. in rebus in pnci. C. de iure dotium et ita inter dominos meos de parlamēto fuit cōclusum. M. cccclx. de mense aprilis super processu domine anthonie vxoris domini humberti achardi in legibus licen. que petebat iohanni leticie dotem claudio florensac eius primo viro postea constitutam ꝛ eidem viro solui promissam. ¶ Tamen tempore quo practicabam consului pluries ex abundanti ad omnez cautelam quod vxor procuraret sibi cedi actiones per heredes viri iuxta. l. si sit. ſ. primo ver. et si debitor ꝛ. l. legatum lo. j. ff. de leg. j. vt cessaret ille obiectus qui fieri poterat. de dicta. l. si pro te pater et q dicta. l. si pro te pater intelligitur etiam soluto matrimonio ita q actio de dote non competat vxori cui dos non est solui promissa: sed marito nisi actiones per heredes viri cedantur vxori tex. est in. l. si socer. ſ. lutius. ff. soluto matrimonio. ¶ Sed quero si pater secundo maritet filiam et sibi dotem cōstituat non facta mentione de prima dote filie an petere poterit ambas dotes dic q nō poterit petere nisi dotem scd̄e cōstitutam in secundo contractu matrimonij per tex. in. l. dotez. ff. de iure dotiuz. ꝛ tenet Cy. in aut. sed q̄uis C. de rei vxo. ac. Jstam questionem vidi in terminis de anno domini. M. cccclx. in manibus iohānis rossati secre-

c ¶ Petere possit. qr dos est pro piū primo niū filie. l. d nicq. ſ. sed vtrū. ff. d mino. Jtez qr mulier habz actiōes expstipulatu ad exigendum dotē so. ma. vel etiaz co pstāte si maritus vergat ad inopiam q etiam hz in rebus dotalib⁹ inestima tis exigedis rei ven. saltem vtilē do. Azo. in summa. C. d iure do. i. ſ. sit aūt ex actio dotis.

tarij dalphi.in dicta causa vxoris domi
ni humberti archi.in legibus licentia.
sed non fuit hec questio terminata qr
ante diffinitionem processus ipsi ami
cabiliter concordauerūt quia ego ostē
di dictam.l.dotē dicto dño humberto
cuius timore ipse fuit contentus cum
parte concordare rc.

a ¶ Qd sic Uide.l.curiales oim.C.de decurio.li.x.r.l.maximarū.C.de excusa.mune.eodē lib.
b ¶ l.iudices adde p priuz tex.in materia.ff.de decurio.l.honores.§.ħs qui nō sit.
c ¶ Dicit bar.in versi.ex hijs r idem sentit d.doctoribus.
d ¶ Per tex.dicte legis scz ibi r honore exuti inter pessimos quos q r plebelos habeat

Questio.ccclxxvi.

¶ Contribuere non debent domini d
parlamento subsidijs dalphi.

In generali reuisione fo
corū pñsentis patrie dal
phinalis ichoata fieri in
hac ciuitate grationo
po. per dños meos de
parlamēto d anno domini.M.cccclx.
ego guido pape cogitaui r scripsi in iu
re circa.xxviij.casus infra proxime de
scriptos qui in ipsa reuisione occurre
re poterant in iure determinādos cir
ca illos quia cōtributione subsidiorū
daphinalium se eximere intendebant
et qui casus durante dicta reuisione
per diuersa interualla fuerunt decisi r
determinati in camera consilij prout
infra in fine cuiuslibet casus seu q̄stio
nis describaz. Et p̄mo an dñi mei con
siliarij in dicta curia parlamēti qui in
administratione iusticie r regiminis
huius puincie instituti sunt debeant
esse immunes contribuendo in dictis
a subsidijs dalphi.r certū est q sic.a
primo de iure scripto quia talia impo
nuntur psonis plebeis pro modo sua
rum facultatum.l.j.C.de muneribus
patrimoniorum libro.x.r.l.j.C.de an
nonis eodē lib.sm etiam obseruantiā
presentis patrie dalphi. Sed ipsi do
mini de parlamento eoipso q ibi in of
ficijs assumūtur desinunt esse plebei si
b antea essent per tex.in.l.iudices.b
C.de dignitatibus li.xij.et debent dici
c nobiles.vt ibi dicit bar.c per tex.di
d cte legis d igitur rc. Secundo si de
iure nō forent exempti.sunt tamen ex
indulto principis videlicet domini no
stri francorū regis nunc dalphini vien
nēsis eis concesso de āno domini.M.
cccclxxxiiij.in quo mandant teneri frā
ci r immunes a cōtributione dictorū
subsidiorū vt latius in litteris paten
tibus in camera cōputorum dalphina
lium registratis continetur. Tertio iu
re consuetudinario tanti tēporis spa
cio introducto q de contrario memo
ria hominis non existit ipsi domini cō
siliarij dicte curie parlamenti a talib9
sunt r esse consueuerunt exēpti r sunt
in illa quasi possessione non contribu
endi nec in hoc aliqua cōtrouersa eis
dem per consules presentis ciuitatis
infert. Sed hec duxi premittenda pro
decisione questionis prime sequentis
¶ De ethimologia vocabuli subsidij
vide.s.questione.ccclxxj.

¶ Questio.ccclxxvii.

¶ Contribuere nō tenet in subsidijs
dalphinalibus etiā depositus ab offi
cio consiliarij dicte curie parlamenti.

Quid ergo si quis ex do
minis meis dicte curie par
lamenti voluntate princi
pis priuetur ab officio an
debeat gaudere eisdem
priuilegijs immunitate et prerogati
uis de quibus.s.tetigi quibus vtebat
e ante priuationem. Dico sic e p tex
tum in.l.vna.C.de comitibus qui pro
uincias regunt.lib.xij. Nam habēti pri
f uilegium imunitatis durat f eidem
q̄diu viuit licet postea exuatur tali di
gnitate per tex.ad litteram in propria
materia in.l.eam legez.C.de excusatio
ne munerum lib.x. hinc est quod dicit
spe.in titu.de legato.§.fin.ver.item no
ta.prope fi.q qui semel fuit legat9 de
betur ei reuerentia in memoriam pri
stine dignitatis. Ex his fuit conclusuz
q dominus franciscus porterij oliz p̄
sidens presentis curie parlamenti nō
debet compelli ad contribuendum cū
plebeis in dictis subsidijs dalphina
libus per consules presentis ciuitatis
gracionopo.rc.

e ¶ Quod sic Et beneficium p dignitatē quesitum durat etiam deficiēte dignitate.C.d dignitati.lib.xij.maior dignitas.
f ¶ Durat. Hoc verum dūmodo nō priuet tali dignitate p pter furta r scelera vt in l.iudices.C.de dignita.lib.xij.r.ff.d senato.l.senatorē r.ff.de decurio.l.fi.iūcta gl.in.§.decurio

¶ Questio.ccclxxviii.

¶ Contribuere in subsidijs dalphi.cō
pelluntur iudices dalphi.inferiores.

Sed quid de iudicibus curia
rum dalphinalium commu
nis gracionopoli. graysuo
dani viennensij et terre tur
ris viennensij.et valentinesij criste et
montillij an debeāt in dictis subsidijs
contribuere.credo q non quia eoipso
q talia officia eis conferuntur desinūt
esse plebei per tex.i dicta.l.iudices.C.
de dignitatibus.lib.xij. Et dicuntur
viuere nobiliter cum versantur circa le
ges ius dicendo legis ministeria quia
idem est versari circa leges vel circa ar
ma cum equiparantur.C.de iustiniano
g codi.confirmando in princi.g
Sed contrarium seruatur quia com

g ¶ In pñci.r ibi vide quod dicit do.odofre.

pelluntur contribuere in eisdem subsidijs dalphinalibus.

Questio.ccclxxix.

Contribuere in subsidijs daphinalibus non compelluntur vidue relicte consiliariorum curie parlamenti.

Uo quero ad viduas relictas consiliariorum parlamenti et auditorum camere computorum dalphina. et aliorum nobilium q̄ in dictis subsidijs dalphinalibus contribuere non debent nec consueuerunt credo ꝙ tales relicte durante eorum viduitate nō debent cogi cōtribuere in dictis subsidijs cum plebeis. quia tales vidue retinēt dignitatem maritorum iuxta .l. cum te .C. de nuptijs. facit .l. femine.[b] .ff. de senatoribus facit bene .l. mulieres .C. de dignitatibus. li. xij. l. fina .C. de incolis. li. x. Et ex his propterea dicerem ꝙ relicta magistri iohan. de marolio quōdā auditoris computorum dalphina. nō debet compelli ad contribuendum cū plebeis in dictis subsidijs dalphinalibus. Et idem de similibus dum tamē viuant in viduitate caste et honeste als secus per tex. in .l. que adulterium in fine. C. de adulterijs. et ita fuit cōclusum per dominos de parlamento in camera consilij de anno domini. M. cccclxj. de mense aprilis in reuisione focorum generali presentis patrie dalphi. etc.

b .l. femine. Hec lex melior in proposito. que vult ꝙ femine nupte coruscent radijs maritorum et vidue radijs relictorū. Econtra degenerant nupte que vilioribus nupserūt secundum dnm bal. ibi Uel cōgruētius et clarius ad materiā subiectā vxoris coruscāt radijs maritorū et eorum dignitate et priuilegio gaudent ēt post mortē ipsorum donec nubent alij īferioris gradus quo casu dignitatē amitterent secundum do. bar. in preal .l. femine.

c Relicta plebeij.

Questio.ccclxxx

Contribuere tenetur in subsidijs dalphinalibus. vidua relicta plebeij licet ipsa sit nobilis.

Sed quid de muliere nobili vidua relicta plebei[c] sicut est felizia reynarde que dicitur de nobili genere procreata que fuit nupta cum plebeio. videlicet cū iohan. pic. ciue quondam gracianopo. An debeat ipsa contribuere in dictis subsidijs dalphi. Et videtur ꝙ nō quia quando fiunt cessiones trium statuum in hac patria dalphi. pro dictis subsidijs indicendis excipiuntur nobiles nobiliter viuentes qualis est dicta felizia. In contrarium videtur quia mulier retinet dignitatem quam habet a patre donec nubat plebeio .l. femine. §. j. ibi parentes vero etc. ff. de senatoribus et ita etiam summat dictum textum albe. de rosate ergo a contrario sensu qd est fortissimum in iure si nubat plebeio non retinet talem dignitatem paternā sed eam amittit per tex. in .l. j. in fine. C. de dignitatib. libro. xij. ita dicit gl. in .l. cum te. C. de nuptijs. et licet talis maritus plebeius moriatur mulier stās in tali viduitate retinet talem cōditionem videlicet plebei .l. filij. §. vidua. ff. ad municipales nā vidua abstinens a secundis nuptijs videtur in preteriti viri coniugio perdurare et in prioribus consistere nuptijs ita dicit archidia. in c. si quis de sepulturis. libro. vj. qui allegat. §. soluto in auten. de nuptijs. facit bene .l. mulieres. de incolis. lib. x. et alibi dicitur ꝙ mulier sequitur virum siue in vita siue in morte. xij. questione. ij. c. vnaqueque mulier. et ita in simili casu fuit iudicatum in hac curia parlamēti de mense decēbris. M. cccclix. pro consulibus ciuitatis diensis contra nobilē maliā de cezirino que ēt fuit nupta plebeio vt scripsi. s. questione ccclxix. Sed aduertendum est quia quandocunque ipsa felizia nubet in futurum cum viro nobili ipsa gaudebit nobilitate sua et non tenebitur contribuere. ita dicit Bartholus in dicta .l. j. de dignitatibus in sua repetitione. et facit dicta .l. mulieres. C. de incolis libro decimo. Et ita respectu dicte felizie fuit decisum in generali reuisione focorum. M. cccclxj. de mense aprilis per dominos parlamenti in camera consilij.

Sed quid de plebeia relicta nobilis vel alterius priuilegiati, et exempti: an ipsa sit exempta a contributione dictorum subsidiorum durante viduitate. vide que dixi. s. questione proxime precedēti que est questio trecentesima septuagesima nona.

Ista q̄stio et sequētes decidūtur per dicta in propria apostilla q̄stionis precedentis.

Questio.ccclxxxj.

Cōtribuere non tenentur in subsidijs dalphinalibus clerici clericaliter viuentes etiam pro rebus registratis.

E clericis autem clericaliter viuentibus[d] sicut sunt presbiteri et alij ecclesiastici dixi als. s. questione septuagesima nona. ꝙ ipsi debent con

d Clericaliter viuentibus. Et nō cōiugatis per c. vnicum de clericis coniugatis lib. sexto. qd solū in duobus reseruat eis priuilegium videlicet canonis si quis suadēte. xvij q. iiij. et ne pro delictis ciuiliter aut criminaliter trahātur coram iudice seculari.

ord. m. 2. H.ᵒ 59 § 15 [illegible]

concordat s. q.ᵉ 349.

tribuere in dictis subsidijs iu locis in quibus consueuerunt esse registra pro a rebus registratis a quas ipsi acquirunt quoquo ti. Insequēdo opinionē Bartho. in. l. rescripto. §. finali. ff. de mune. et hono. Sz postea hic aliter pōderando hanc materiā credo cōtrariū ꝙ immo ipsi non debent contribuere. Primo per textuz qui hoc dicit ad lit b teram in. c. clericis b de immunitate eccle. libro sexto. vbi papa autoritate apostolica prohibet collectas siue tallias sub adiutorij mutui subuentiōis subsidij vel doni nomine seu quouis alio titu. vel quesito colore clericis et ecclesiasticis personis et eorū bonis imponi per principes vel potestates et ꝙ contrarium facientes et fautores eorū sententiam excommunicationis incurrunt etc. Quod etiam comprobatur iure ciuili in. l. ij. et in auten. item nulla cōmunitas. C. de episcopis et clericis. et ꝙ non obstante registro ecclesiastici in tallijs siue collectis laycorum contribuere non debeant etiam pro rebus registratis tenet expresse baldus i. l. placet. C. de sacrosanctis ecclesijs qui ibi i hoc reprobat Bartholum. et credo ꝙ bene quia talia statuta et consuetudines contra libertates ecclesie casse et irrite esse debēt. in autentica cassa. C. codez titulo. facit. l. priuilegia in. §. primo eodem titulo. et istud etiam est de mente trium statuum presentis patrie dum in donis que faciunt excipiunt a contributione eorundem clericos clericaliter viuentes et ita sm hāc opinionem fuit decisum et determinatum p dominos meos parlamenti die vigesima octaua mensis Januarij anno domini. M. cccclx. dum in dicta reuisione generali fiebat visio focorū patrie briāsonij in qua patria esse consueuerunt registra et super hoc vide plenius per baldum in lectura quam fecit super. l. de pace constātie. que incipit imperialis clementie. super verbo nos romanorum ibi quid de collectis etc. Quid dicatur registrū et an scripture registri faciant fidem vide inno. in. c. j. de pcur.

¶ Questio. cccclxxxij.

¶ Contribuere non tenetur in subsidijs dalphinalibus persona ecclesiastica succedens patri plebeio in bonis paternis etc.

Upra dixi de bōis que acquirunt clerici a plebeis. sed q̄ro filius ecclesiasticus succedit patri agnatis vel cognatis plebeis ex testamento vel ab intec stato. An debeant contribuere c in dictis subsidijs pro bonis eis sic obuētis. Dico ꝙ non. quia ex mutatione p sone mutatur cōditio rei vt dicit bartholus in. l. paulus respondit per procuratorem. ff. de acquiren. heredi. in fine sui commenti et cum dominium talium rerum sit translatum in personā ecclesiasticaz ex tali successione non debent tales persone in talibus subsidijs collectari pro dictis eorum bonis iuxta etiam expositionem dicti. c. clericis et auk. item nulla communitas. et sup hoc vide. l. fiscus in principio. ff. de iure fisci. et speculatorem in titulo de clericis coniugatis. circa medium ibi ad euidentiam etc. et ita fuit decisum i dicta reuisione generali focorum et prohis faciunt que dixi. s. questione. cclxj. An priuilegiatus succedens non priuilegiato gaudere debeat suo priuilegio vel si debeat. an vt iure priuati. vid plene bartholum in. l. cum filiusfamilias. in. §. in hac stipulatione. ff. de verborū d obligatione et in. l. fiscus d. ff. de iure fisci et henricum bohic. in. c. dilectus de preben. ¶ An presbyter liberetur a patria potestate. Bartholus ꝙ sic. in l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris.

¶ Questio. cccclxxxiij.

¶ Contribuere non tenentur in subsidijs dalphinalibꝰ clerici prime tōsure nō coniugati in scolis vel studijs existentes.

a ¶ Pro rebus registratis id est in extimo seu catasto descriptis. et aduerte ꝙ dñs barthol' quē allegat autor in palleg. l. rescripto. §. fi. loquit in alio casu: videlicet quo per statutū predia sunt facta tributaria sub censu collectarū. et pro talibus predijs ecclesia potest collectari. Et i hmōi specie loqt domi nꝰ bart. quē seqtur dñs salycet' in. l. itez nulla in j. col. in. j. q. C. de episco. et cle. Motiua tñ elegāntia dñi bal. i l. fi. i. iij. col. i ver. alij. sup hoc pūcto: C. fine cen. et reli. fun. cōpa. nō pos. Argētis in cōtrariā sniaz vide oino et adde qd dicit spe. in ti. de cleri. con iug. in vers. ad huiꝰ aūt articuli euidē tiā et do. ar. i. c. j. i ver. sz certe d imu. eccle. lib. vj. Sed do. pe. d ancha. ibi videt iclinare ad dominū bar. dum post recitatā opinionē do. archi. q̄rit an sit dare remediuz ꝙ clerici ꝯferant in istis collectis p possessionibus suis vt in iam dicto c. j. i. iij. col. in versi. q̄ro post ioh. an. in vers. sed iuxta hoc q̄ro. et dñs panormi. j. vol. ꝯsilio. iij. i versicu. proba tur quarto. ibi enim. et dominus paulus de castro secunda parte consilio. cccc xx. in vltima col. in vers. dicendum est ibi sed nec etiam pro bonis pprijs etc. et d. barto. consilio. clxxx. quod incipit si aliqua possessio estimata et allibrata seu appreciata in. li. communis. et vide qd dicit do. bal. in addi. ad spe. in titu. d clericis. cōiuga. circa pncipium.

b ¶ Clericis. hodie ē reuocatum et pro infecto habetur cuz omnibꝰ suis declarationibꝰ exinde secutis: vt in cle. j. et ibi. d. card. d imu. eccle.

c ¶ An debeāt contribuere. Ista qd ē expedita p i supioribꝰ inducta

d ¶ l. fiscus la. j. vbi dicit. d. bar. ꝙ puilegiatus succedēs nō puilegiato. p tpe futuro gaudet puilegio suo secus pro tēpore preterito qr vtit iure eius cui successit. et qn̄o istd sit intelligēdū et in quo casu et qn̄ dici cetur vide theoricā domini cy. per vers ba et elegātia distictio nū mēbra in hmōi materia differentis in auten. q̄s actiōes i ij. colū. vers si. v. q̄ro. C. de sacrosan. eccle.

a ¶ Clericis p̄me tōsure. Ipi em̄ gaudēt p̄uilegio clericali et i reb⁹ suis vt no.c.ex p̄te i.§.qdā ēt ō cle. cōiuga. b ¶ Studijs. studētes collectā soluere nō cōpellunt i terris p̄prijs vt i.l.j.ꝛ.ij.ꝛ ibi.ꝺ.bar.C.q̄ eta.ꝛ pfes.se excu.li.x. c ¶ Cōiugati ōberēt contribuere. q: tales clerici n̄ gaudēt i p̄sona nec i reb⁹ p̄uilegio alioꝝ clericoꝝ vt legit̄ ꝛ no.i p̄al.c.ex p̄te ꝛ ibi bn̄s panoꝛ.

Ed quid ō clericis p̄me tōsure a non ꝯiugatis existentibus in scolis vel studijs b An ōbeāt ꝯtribuere in dictis subsidijs. Credo ꝙ nō per l.ij.C.de episcopis ꝛ clericis. ꝛ ita al's fuit decisuꝫ i hac curia vt scripsi.s̄. questione.lxxxiij. Si aūt essent coniugati c deberēt cōtribuere c per.c.j.de clericis cōiugatis li.vj. per tex.ibi i ceteris ꝛc. iuncta gl. Et per hoc dico ꝙ fili⁹ iohānis pauloti quōdā qui est cōiugat⁹ debet cōtribuere i dictis subsidijs dalphinalibus licet sit in scolis ꝛ clericus prime tonsure.

¶ Questio.cclxxxiiij.

¶ Cōnribuere n̄ debēt i subsidijs dalphi. nobiles etiā p reb⁹ registratis.

Ed quid de nobilib⁹ d nobiliter viuentib⁹ qui acquisierūt ꝛ quotidie acquirunt a plebeis res registratas an debeāt cōtribuere cū plebeis p talibus rebus credo ꝙ non q: in cōcessione triū statuū presentis patrie que fit pro subsidijs indicendis excipiūtur nobiles nobiliter viuentes prout etiā de iure excipi debēt per.l.iij.§.j.de mune.et hono. Et licet tales res registrate sint ꝯtributarie ꝙdiu sunt i manib⁹ plebeioꝝ tn̄ quando trāseunt in personā nobilis sequuntur eius conditionē quia ex mutatiōe persone mutatur cōditio rei vt dixi.s̄. q.cclxxxij. ꝛ tenet Bartholus. in dicta.l.paulus respondit per p̄curatorem in fi.ff.de acqui. heredi. Et ita s̄m hic p me scripta fuit decisum p dn̄os p̄lamēti die.xxviij.mēsis Januarij anno dn̄i.M.cccclx. durante dicta reuisione generali focoꝝ in reuisione focoꝝ patrie briāsonij in qua patria sunt ꝛ esse cōsueuerūt registra. Et hec vera credo nisi in illis nobilib⁹ qui reperiuntur specialiter obligati contribuere in talibus pro rebus registratis quia tenerent̄ pro illis rebus cōtribuere pretextu obligationis iuxta.l.j.ꝛ.ij. C.de ac.ꝛ obliga.cū multis simi.ꝛ hoc dico propter aliquos nobiles de ebreduno qui vt fert̄ ad hoc se obligauerūt

i.j.notabili. d ¶ Nobilibus.ipsi tn̄ nobiles non possunt collectas nec āgarias aut pangarias subditis suis. iponere. nisi ex ꝯsuetudie vl' conuētione do. bald.in.l.is qb⁹.C.de fideicō.here. ꝛ vide ꝙ ip̄e d.bart.dixit in.l.cū multa vltio.§.C. de bōis que liberis. e ¶ l.iij.§.j. Adde ꝛ me. li⁹.ff.de vaca.mune.l. muneribus Et.l.fi.§.vltimo.ff.de mune.ꝛ hono.ꝛ.l.honorē eo.tit. Et hec iura faciūt p op pi.q: nobilis vel militat vel militauit.vel ap t⁹ nat⁹ ē militare preter ea nobilis gerit honorē saltem dignitatis.et nobilitatis oīs enim nobilitas ē dignitas vt le. ꝛ notat p.d. bar.in.l.j.ō di.li.xij.sed

nō oīs armata militia ē dignitas. ē tn̄ principiū nobilitatꝫ. put ꝛ studiū legalis sciē. vt no.in.l.i.in p̄n. C.de iusti.codi.cōfir. Militia aūt ciguli aurati de q̄ p glo.in.pe.ff.ex qui.cau.ma.i ite.resti.ē dignitas. ꝛ sil'r militia eqtū romanoꝝ. Sec⁹ ē vt dixi ō simplici militia cēsendū vt i rubro.ꝛ nigro.C.de eque.di.lib. xij. Si igit̄ simplex miles q̄ tn̄ ē p̄ncipiū nobilitatē vt audiui. ¶ Quero iuxta h̄ si fiat collecta p solido ꝛ libra vtrū pro re quam quis tenetur restituere teneatur soluere collectā. dic ꝙ nō.l.nemo.ff.de in integ.resti.ꝛ ibi per bar. Et est rō q: non e videt̄ talem reꝫ habere.l.iij.§. c hoc edicto.ff.de nego.gest.l.lucius.§.idem respondit.ff.ad municipales.

¶ Questio.cclxxxv.

¶ Contribuere nō debēt in subsidijs dalphi.plebeij habētes castra iurisditionem ꝛ homines.

Uid aūt de habitantib⁹ in presenti ciuitate gracionopo.et alijs ciuitatibus ꝛ villis presentis patrie dalph. habitātib⁹ ꝛ tenentib⁹ castra insolidū vel in parte cum territorio ꝛ oīmoda iurisditiōe ꝛ homiēs iurisditionabiles cōtribuētes in dictis subsidijs an debeant esse exempti a dicta contributione dictoꝝ subsidioꝝ dalphinaliū. ꝛ credo ꝙ sic etiā si tales ortū nō habuerit a nobili progenie dūmodo de talib⁹ castris que habēt ꝛ tenēt fuerint inuestiti ꝛ de ipsis homagiū fecerint dn̄o nostro dalphino ꝛ viuāt nobiliter. Quia feudū de sui natura nobilitat possessorem f vt dicit an.de ysarnia in li. feudoꝝ in ti.de capitaneo qui curiā vendidit circa princi.ibi. Item p̄pter dignitatē ꝛc. Et alibi dicit ipse de ysarnia in ti.per quos fiat inuestitura. ꝙ infeudatio confert nobilitatē ꝛc. facit etiaꝫ qd̄ ipse no.in.c.primo quis dicat̄ dux. Et idem diceres de homagijs prestitis in g personā domini gubernatoris g dalphinatus qui representat personā p̄ricipis cum eadeꝫ potestate maxime in hoc casu de homagijs recipiēdis et ex his dicerē ꝙ Petrus roládi ciuis gracionop. cōdn̄s argēsoni licet sit plebeius et similes tenētes castra in hac patria non teneantur in dictis subsidijs ꝯtribuere. Et ita fuit cōclusum ꝛ ōterminatū per dominos parlamenti ꝛ camere cōputoꝝ dalphina. in camera cōsilij de anno currente domini.M.cccclxj. de mense aprilis dum fiebat reuisio generalis focoruꝫ in hac patria grays-

immunis a cōtributiōe subsidioꝝ dalphi.cum plebeis. Q̄ tomagis immunis esse ꝺꝫ nobilis. q̄ vl' iáꝙ militauit. ꝛ sic ē veteran⁹ vl' de p̄nti militat.et ita actu ē miles vl' saltē ap t⁹ nat⁹ ē militare. pat⁹ ꝙ ad iussuꝫ p̄ncipis militiam assumere. q̄ merito militis loco haben d⁹ ē. Sic ita ꝙ pꝫ hanc op.pro bar per locum a maioritate rōnis ō quo in.l.j.C.de rei vx.actio. Oō aūt nobilitas tribuat imunitatē ēt quo ad excusationem tutele probatur p tex.sing.in l.non tm̄.et ibi not.d.b. ff.ō ex.tuto. f ¶ Nobilitat possessorē. Uiō do. bal.in ysi.feu.tit.q̄s dica. dux.i.§.cetera vero. g ¶ In p̄sonā dn̄i guberna. Et bn̄ fa

uodani et tunc fuit per sententiam determinatum quod dictus petrus rolandi non contribuat in dictis subsidijs quia tenet dictum castrum argensoni. recepit sententiam iohannes botuti secretarius dalphina.

Questio.ccclxxxvi.

¶ Contribuere debent in subsidijs dalphinalibus plebei non habentes castra sed tantummodo aliqua particularia feuda.

Ego vero ad alios plebeios non habentes castra sed habentes tantummodo et tenentes feuda particularia puta census et redditus[a] de feudo daphinali dicerem quod ipsi contribuant in dictis subsidijs quia si pro.xx.vel.xxx.sestarijs frumenti censualibus vel pro vna domo vel aliquibus particularibus possessionibus de feudo nobili dalphini mouentibus tales essent exempti sequeretur inconueniens quia multi plebei tales modicas res feudales sibi acquirerent vt ab ipsorum contributione essent exempti.ideo eisdem non debent suffragari[b] in.l.semper.§.diuus quoque. ff.de iure fisci.quia grauarentur alij plebei qui de tanto plus onerantur quod non est tolerandum.nec etiam fiat fraus legi iuxta ea que le.et not.in.l.non dubium.C.de legi.cum etiam talia feuda particularia que non habent dignitatem non nobilitant possessorem quod secus esset in habentibus dignitatem.ita dicit bal.[c] post doc.in feudis in titulo quis dicatur dux vel marchio.in.§.ceteri.Et ex his apparet quod dreuonus sonnerij ciuis gracionopoli.et similes sue conditionis licet habeant feuda nobilia[d] contribuere debet in dictis.subsidijs attento maxime quod de presenti cessant armate in quibus plebei seruiebant ratione aliquorum censuum quos a domino nostro dalphino tenebant.Tum etiam quia ipse dreuonus non est nobilis vt est notorium licet dicatur viuere nobiliter quia vt quis eximatur a talibus subsidijs ambo copulatiue requiruntur quod sit nobilis et viuat nobiliter nec alterum ipsorum sufficeret.quia ad verificationem coniunctiue non sufficit alteram partem esse veram.vt.l.qui here di plures.ff.de condi.insti.et hoc tenet bar.in.l.j.C.de digni.li.xij.Preterea et quia si dicatur quod dictus dreuonus seruierit in armis seu seruire fecerit ob hoc ideo fuerit affranchiatus a contributione etc.patet in litteris per eum productis istud non obstat.quia tales nouitates sunt sublate per regem seu eius commissum potestatem habentem vt patet ex productis per consules huius ciuitatis et ita fuit conclusum in camera per dominos parlamenti et camere computorum dalphina. de anno domini. M.cccclj.in generali reuisione focorum presentis patrie dalphi.

[a] ¶ Census et redditus. ista proprie non dicitur feu. sed emphiteoticus vt isti.de loca.§.adeo aut. licet a feudo profluant vt colligitur ex his que ibi do.io.fa. in ver.sed quid de vasallo.

[b] ¶ Non debent suffragari. Pro hoc bonus tex.in l.cura. in.§. fi.ff.de mune. et hono.

[c] ¶ Ita dicit bal. Caue quia loquitur in alio casu puta quo vasalli accipiunt feudum a valuasoribus quod quidem feudum si non est nouiter acquisitum sed antiquitus nobilitat vt ibi dicit do. bald.et post eum domi. alua. quod non reperitur in casu presentis questionis.

[d] ¶ Feuda nobilia. Id est census et redditus qui mouentur de feudis nobilibus alioquin implicaret contradictionem. Si enim essent feuda nobilia vtique nobilitarent.quod tamen negatur vide in materia do.aluaro.in preludijs librorum feuda.in.v. col.versi.ij.diuisio.

¶ Questio.ccclxxxvii.

¶ Contribuere non tenetur in subsidijs dalphinalibus nobilis nobiliter viuens licet bina vel trina vice soluerit.

Sed quid si nobilis nobiliter viuens soluerit subsidia tribus vel quattuor annis pro diuersis subsidijs an iudicet sibi vt teneatur in futurum in talibus subsidijs contribuere et videtur quod sic cum etiam vnus actus etc.C.de episco.audi.l.nemo.et facit.C. de his qui spon.mu.l.j.libro.x.et.ff.de pact.l.si.vnus.§.sed quod in specie dotis.circa hoc puto dicendum quod cum iste actus reiterationem recipiat non sibi preiudicat tali nobili nisi pro vicibus quibus soluit non autem pro futuro tempore iuxta aucten.presbyteros.la.ij.in fine.C.de episco.et cleri.et.de excus. tuto.l.voluntarie.In actibus vero qui reiterationem non recipiunt preiudicasset sibi dictus nobilis.vt.l.ij.cum ibi no.C.de iure dominij impetrando.et ita not.est per glosa.in.c.accessissent. extra de consti.vnde in casu isto cum casus sit reiterabilis de sui natura dicerem requiri. xxx.annos.[e] ad hoc,vt esset sibi generatum preiudicium perpetuo. ante autem quandocunque posset se opponere.et de hoc est tex.in.c. accedentibus extra de priuilegijs.Et de hoc vide glo. in.l.falso.C.de diuersis rescrip. ¶ De hac materia,vide que scripsi.s.questione.cccxvj. ¶ De modo articulandi super nobilitate ad probandum quem nobilem,vide plene per bartho. in.l.si,vt proponis in sua repetitione circa finem C.de dignitatibus.lib.xij.et alibi dicit bartho.in.l.prouidendum.C.de postu. quod nobilitas probatur per famam.

[e] ¶ xxx.annos.vide do.bar.in.l. j.in.ij.no.C. de auro.corona.cui adde quod dicit do. panor. extra de consu.c.fi.in.ix. col.ver. sed quero ibi credo tamen etc.ex quorum quidem scriptis videtur sufficere tempus.x annorum.

t. pertinet. cabedo. 2. p. d. 73. n. 15. et 112. s. solution de 196.

¶ Questio.ccclxxxviij

¶Contribuere non dent in subsi diis dalphinalibus doctores aduocantes in curia parlamenti dalphinalis.

Quo vero ad doctores legum qui aduocant in causis i curia parlamẽti dicerem ꝙ nõ teneãtur contribuere in dictis subsidiis ꝫ debeãt censeri nobiles nobiliter viuentes. Primo quia glosa in.l.societatis.dicit argumẽtum ꝓ bñ litteratis ꝙ ita itavt nobiles recipiantur ⁊c.ff.pro socio.quia non refert an habeatur nobilitas naturaliter.vl' ex accidenti. vt ibi dicit bartho.facit l.proximos.ibi litterataꝗ militia.C. de proximis sacrorum scriniorum libr. xij.ad idem glo.in.l.prouidendum.C. de postulando dicit ꝙ scientia nobilitat. Secundo quia aduocati non minus militant quam illi qui gladiis et clipeis nituntur in.l.aduocati.C.de aduoca.diuersorum iudiciorum. ideo nullum personale munus neꝗ collecta in eos debet imponi neꝗ cum ceteris perequari[a] vt in.l.sancim⁹. ibi nulla ingeratur perequatio ⁊c.C. eodem titulo. Tertio quia ex quo doctores aduocati dicuntur militare per dictam legem aduocati.debent ergo a talibus esse exempti p.l.tertiã.§.pmo .ff.ad municipales.vbi militãtes[b] a talibus eximuntur licet forte ibi textus loquatur de militante in armis. quia idem est dicendum de aduocatis cum nõ minus militent ꝙ̃ qui gladiis ⁊c.vt dicit dicta.l.aduocati. Ad istud ꝓpositum alibi dicit Bartholus ꝙ aduocati et milites non conueniantur nisi inquãtum facere possunt sed equiparãtur vt i.l.milite.§.de re iudicata. Quarto quia militia nobilitat vt dicit Bartholus in.l.secũda.§.filiis.ff.ð decurionibus.sed aduocati doctores nõ minus militant ⁊c.iuxta dictam.l.aduocati ergo milites censeri debent et si milites censeantur debent a dictis muneribus eximi. iuxta.l.tertiam.§. primo.ff.de muneribus et honoribus. Quinto pro hoc facit quod habetur expresse in.l.medicos.C.de professoribus.et medicis libro decimo.ibi ꝛ doctores legum vna cuꝫ vxoribus et filiis necnon rebus quas in ciuitatibus possident ab omni functione et ab omnibus muneribus ciuilibus vel publicis immunes esse precipimus. Et ista est veritas de iure licet Bartholus in dicta.l.medicos.et in.l.prima.C.de mulieribus et in quo loco.voluerit dicere ꝙ dicta.l.medicos voluerit loqui in doctoribus actu legẽtibus.quia credo ꝙ ipse in hoc maledixerit quattuor motiuis sequentibus. Primo quia textus in dicta.l.medicos loquitur indistincte.non distinguendo de doctoribus actu legentibus vel aliis aduocatis.iõ indistincte est intelligenda illa.l.medicos vt iuribus vulgatis. Secundo quia si imperator aliter voluisset statuisset.⁊ tam de docto. actu legentibus ꝙ̃ de aliis bene expressisset sicut alibi dicitur si imperator aliud voluisset bene dixisset in.l.vna.§.si vero.C. de caducis tollendis. Et idem.de papa si aliter voluisset bene expressisset in ca.ad audientiam. extra de decimis. Tertio quia Bartho.pro limitatione quam facit de dicta.l.medicos de actu legentibus non adducit.l.neꝗ rationem.ideo huius limitationi non videtur standum.quia non sufficit dicere sic est nisi lege aut ratione probetur. iuxta autenticum de triente ⁊ semisse in.§.consideremus. Quarto quia doctoribus etiam actu non legentibus. sed solum aduocantibus de iure conceditur talis immunitas in talibus non contribuendi vt dicta.l.sancimus.ibi nulla ingeratur perequatio et cetera. C.de aduocatis diuersorum iudiciorũ. Et dicuntur doctores legum viuere nobiliter.quia ꝫm vulgi opinionem[c] versantes circa arma dicuntur viuere nobiliter ob quod eximuntur a talib⁹ muneribus dicta.l.tertia.§.primo.ff. de muneribus et honoribus.idem ergo dicamus de doctoribus versantib⁹ circa leges cũ leges armis equiparent̃ C.de iustiniano codice confirmando. et in principio.et dicit ibi glosa.ꝙ ista duo brachia arma et leges fecerunt vrbem constantinopolitanam pre omnibus aliis dominari. Preterea sacerdotes a talibus subsidiis eximuntur per capitulum clericis.de immunitate ecclesia.libro sexto.etiam decõ suetudine.quia sacra ministrant. ¶Sed doctores legum similiter sacra ministrare dicũtur.iuxta ea que legũtur et i.l. notantur in.l.leges.C.de legibus et in.l.prima.ff.de iusticia et iure.igitur. et cetera. Preterea doctores legum sunt in dignitate vt in clementina secũda ð magistris.⁊ tenet bartholus in.l.

a ¶.l.sancimus. puta la.i.⁊ adde oĩno qð in summa illi⁹ ti.de aduo.diuers. indiciorũ dicit dñs azo in.§.habẽtañt priuilegium in ver.item prouĩciales ⁊ sequẽ.

b ¶Militãtes. adde ꝙ etiam veterani ab hu iusmodi muneribꝫ excusant̃ vt.ff.ð vaca.mune.l.a muneribus. Qð facit in argumentum ꝙ aduocat⁹ q cessauit ex aliquo legitima causa postulare gaudere ðꝫ puilegio aduocatoꝝ.q̃ immunitas nõ cũ dignitate.sed cuꝫ persona extinguitur.l. etiã legum et ibi glo.in versi.ꝙ̃diu. C.de excusa mune.lib.x.

c ¶Scðm vulgi opinionem ⁊ quã recte arguitur domin⁹ Bar.super rubrica.ff.veteris.in tercolũ.in versi ꝫ regularit̃.

a ¶ Tenet Bar.in.l.j.in.iij.col.in versi.quero circa hec vbi dicit ꝙ doctoratus est dignitas ꝛ allegat c.qñto.extra de magistris.

b ¶ A plebeis.ꝛ merito: qꝛ aduocati sunt nobiles vt.C.de postu.l.prouidendum in princi.

c ¶ Nõ a talib9 esse exẽpti. hñ facit glo.j.in.l.vniuersos.C.de decurio.li.x.

d ¶ Jo.fa.insti.de iure natu.gen..ꝛ ciuili.in.§.responsa in ħ. ites quomõ istud tñ ibi nõ dicit aperte. Sed pro hoc facit. qꝛ ad creãdum doctorẽ sex requirũtur. §.ꝙ pmotores iurati õponant eũz sufficientẽ.ꝛ ꝙ examinetur.ꝙꝙ examinatio approbetur ħ ponitur i.l. nemini.C.õ aduo.diuer. iudi.item ꝙ birretũ in signũ splẽdoris capiti imponatur et ꝙ cathedra inuestitura possessionis tradatur. õniꝙ ꝛ sexto ꝙ liber veluti materia ꝯferat. Traditio aũt anuli osculum ꝛ bñdictio nõ sunt de substantia quia vt inquit.d. bald. mulieres osculãt desponsant et benedicũtur et tamẽ non doctorãtur sic no. ipse bald. in prohe.dcre. ita referente domino rposo. porco.insti.qui mo.ius pa.po.sol.in.§.filius familias ĩ ij.additione super si.gl.in versi.militauerit. Et vide etiã.d.bar.in.l.magistros.C.de professo.ꝛmedi.lib.x. Ad premissa aũt facit qd legitur ꝛ notatur in.l.nemo.C.de aduo.diuer.iudiciũ. ꝛ ibi glo.fin.q no.ꝙ doctor dz gradatim ꝛ nõ saltuatim.id est per saltus pmoueri al's non gaudet priuilegijs doctoralibus.

e ¶ l.ij.C.eo.ti.adde.d.azo.in summa.C.de excu.mune.li.x.in.§.in summa illud in versi. personis.et qd legitur ꝛ notatur i.l. emãcipatus ff.de sena.

f ¶ Nati ãte dignitatẽ quo ad hũc iuris articulũ vide.l.si senator.ꝛ ꝙ ibi scribit.d.bar.C.de digni.lib.duodecimo.

g ¶ In auten. multomagis.C.de epi.ꝛ cler.et vult argumẽtari.p argumentũ sumptũ a minori.de quo in c.si dñs ex de cle.ꝛ mo.C.de nego.gest.l.j.ff.de sena.l.qui in dignus.

a prima[a].C.de nouo codice componẽdo. et sic si sint in dignitate nõ sunt ergo plebei vt debeant in dictis subsidijs contribuere sed debent diuerso iure censeri a plebeis[b] cum separatorum separata esse debeat ratio: vt iuribus vulgatis nec obstant dominis doctoribus contra eos opposita per cõsules huius ciuitatis graciono. allegãtes ꝙ dicti domini doctores lucrãtur pecunias de eorum aduocationib9 qꝛ ipsi domini docto. hoc facere possunt iure eis permittente vt in.l.j.§.in honorarijs ꝛ.§.si cui.ff.de varijs et extra ordinarijs cog. Ideo si iure permittẽte hoc faciant non debent dici eorum immunitates et priuilegia perdidisse argu.in.l.gracus.C.de adulterijs.ꝛ hoc dico respectu doctorum presentis ciuitatis qui aduocant in curia parlamenti, qui nõ exercẽt aliquod officiũ procurationis quia tunc secus esset cum officium procurationis vile reputetur vt in.l.quia si procurationem.C.de decurionibus libro.x. Iuxta etiam decisionem alias factam de qua.s.scripsi questione octuagesimanona. Et ideo dicerem ꝙ doctores in auinione degentes et alibi qui exercent officium procurationis cũ aduocatione hincinde per curias discurrendo non a talibus esse exempti[c] dicuntur. ꝛ ita ꝙ dicti domini doctores aduocantes in dicta curia parlamenti non debeant contribuere in dictis subsidijs fuit cõclusum et determinatum diffinitiue per dominos parlamenti et camere computorum dalphina. die vltima mensis aprilis anno domini. M.cccclxj. dum fiebat reuisio generalis focorum presentis patrie dalphi. ꝛ recepit sententiam iohannis botuti secretarius dalphin. ¶ Sed an recipiens gradum doctoratus per bullam vel rescriptum principis debeat gaudere insignijs doct. dic ꝙ non per.l.si ita quis.§.si.ff.de lega.ij. ꝛ ponit iohan.fa.insti.de iure naturali gentiũ ꝛ ciuili[d]. Et de quibusdam alijs questionibus materiã doct. cõcernentibus tetigi.s.q.lxxxviij.

¶ Questio.ccclxxxix.

¶ Contribuere non debent in subsidijs dalphi. doctorum filij.

Sed quid de filijs doctorum sicut est Johannes porterij ciuis gracionopo. quid dicemus. crederem idem. ꝙ excusetur a tali cõtributione subsidiorum dalphi. quia text. in.l.medicos.C.de professoribus ꝛ medicis clare loquitur ibi vna cum vxoribus et filijs ꝛc. a quibus verbis legis non est recedendum.l.j.§.si is qui matrem in versi. in re igitur dubia ꝛc.ff.de exercitoria preterea dominus ludouicus porterij legum doctor pater dicti Johã. porterij fuit aduocatus in dicta curia parlamẽti. Et licet deposuerit officium aduocatiõis dum fuit assumptus in presidentem camere computorum dalphin. nihilominus retinuit dignitatem qua ante prefulgebat pretextu aduocationis.l.j.C.de aduoca.diuer.iudicum. ꝛ quibus dignitate ꝛ priuilegijs prefulgere debet dictus iohan. porterij eius filius cum etiam talia transeant ad liberos.l.ij.C.eo.titulo.[e] et ibi dicit franci. accursij. in summario dicte legis ꝙ filij nati ante dignitatem[f] et post sortiuntur equale priuilegium cum parentibus preterea pro hoc bene facit.l.diuus.ff.de questiõibus. vbi filij gaudẽt priuilegio ꝛ prerogatiuis parentibus concessis que.l.diuus etiam locum habet in consiliarijs nostri temporis. vt ibi dicit Saly. facit.l.milites.C.eodem titulo preterea dictus dominus ludouicus tẽporib9 eius vite et mortis. qꝛ presidẽs camere computorum dalphi. erat imunis a dicta contributione subsidiorum dalphinalium. et si ipse reliquisset eius vxorem ipsa ante infidulitate gauisa fuisset eadem prerogatiua per ea que dixi supra questione ccclxxix. multomagis gaudere debet ei9 filius vt in autent. multomagis[g]

vulgata preterea pro hoc videtur bene facere.l.fi.C.de filijs officialiū.li.xij.vbi habetur φ filij sequūtur paternā conditionē. Preterea dict⁹ iohā.porterij viuit nobiliter se armando in guerris dum per principē cum alijs huius patrie mādat̄ ꝛ al's more nobiliū huius patrie preterea etiā ipse iohā.porterij tenet a dn̄o nostro dalphin.multa feuda nobilia de quib⁹ ipse fecit homagiū dn̄o nostro dalphino in personam dn̄i eius cancellarij vt cōstat ex ꝑductis ꝑ eum in processu nec ad hec obstat que s̄.dixi.q.ccclxxxvj. De habentibus alia particularia feudaφ nihilominus debēt cōtribuere.q2 multa alia concurrunt in ꝑsonā dicti iohā.porterij.s̄.declarata que oīa simul iūcta coadiuuāt vt excusetur a tali cōtributione.q2 que nō prosunt singula multa iuuāt.l.sancimus.C.de testamentis.ꝛ.l.necnon.§.si quis sepius.ff.ex q̄bus cau.ma.ꝛ habetur in.c.cum dilectus.extra de successi. ab intestato maxime quādo plura tendūt ad eundē effectū vt plene per bar. in.l.j.§.ff.de q̄stionib⁹ vbi plene distinguit circa hoc bocardicū ꝛ ita φ dict⁹ iohan.porterij ex causis p̄tactis nō debeat cōtribuere in dictis subsidijs dalphi.fuit diffinitiue ꝓnūciatū ꝛ declaratum die vltima mēsis aprilis .M.cccclxj.per dn̄os de ꝑlamēto ꝛ recepit sententiā Jo.botuti secretarius dalphi.

a ¶ Qualiter probet̄ nobilitas[a] bar. in.l.prouidendum.C.de postulando dicit φ per famam.

¶ Questio.cccxc.

¶ Contribuere debēt in subsidijs dalphi.licentiati in legibus.

Sed quid de licentiatis in legibus Bal. mouet hanc questionem ꝛ arguit pro ꝛ contra finaliter determinat idemφ in doctoribns.in.l.societas §.fina.ff.pro socio licet aliqui habeant dictam qnestionem in eorum libris et alij non. Et istud posset dici verum in licentiatis in hac curia parlamenti aduocantibus iuxta.l.sancimus ibi nulla ingeratur perequatio ꝛc.C.de aduoc. diuersorum iudiciorum.ꝛ ꝯm bald .licentiatus in rebus fauorabilibus pro doctore habet̄ in.l.j.ff.de solu.matr.in b fine[b] licet cōtrarium videatur ar.l. cetera.§.fi.ff.de leg.j.ꝛ ibi per aliquos doctores tāgitur. Sed cōtrarium fuit decisum in curia ꝑlamēti.M.cccclxj.et die vltima mensis aprilis dum fiebat reuisio generalis focorum pn̄tis patrie dalphi.cōsiderato φ licētiati nō habēt illā dignitatē quam habent doc.de qua in cle.ij.de magistris ꝛ per barth. in.l.j.C.de nouo codice cōponēdo.item etiaȝ q2 lex medicos.C.de ꝓfesso.ꝛ medicis.que loquitur de doctoribus non facit mētionē de licētiatis de quib⁹ tn̄ loqui potuisset si voluisset pro quo facit quod in simili d2 si imperator voluisset bn̄ dixisset in.l.vna.§. si vero.C.de cadu.tol.sicut etiā dicimus de papa si voluisset bn̄ expressisset.in.c.ad audientiā.extra de decimis.et iō nō vr̄ dicta.l.medicos fore vltra casuȝ suum extendenda.ar.l.si vero.ff.so.mat.cum si.

¶ Questio.cccxcj.

¶ Contribuere debēt in subsidijs dalphi.nobiles exercentes mercantias ꝛc.

Quid aūt de nobilib⁹ q̄ exercent mercimonia ꝛ mercātias[c] dico φ debēt cōtribuere in dictis subsidijs. quia sicut clerici qui se immiscent secularibus negocijs non gaudent priuilegijs clericis concessis.vt in.c.fina.extra de vita ꝛ hone.cleri. ita nec tales nobiles gaudere debēt priuilegio seu immunitate qua gaudent nobiles nobiliter viuentes de qua.l.iij.§.j.ff.de mu.ꝛ ho.nam sicut clericis nō conuenit immo quodam modo videtur prohibitū ne secularibns negocijs se immisceant vt in dicto.c. fi.ꝛ in cle.j.eo.titu.ita non conuenit immo quodaȝ modo prohibitū est nobilib⁹ ne talibus negociationibus nec de eis se intromittāt.l.nobiliores.C.ð cōmercijs et mercatoribus iuncta.l.milites.C.locati. Si em̄ nō obstāte caractare qui in clericis imprimitur vt ponit glo.sup verbo tōsurā in.c.fi.de temporibus ordinandoꝝ li.vj.ipsi ꝓpter negociatiōes seculares priuētur priuilegio clericali dum eas exercēt ita et nobiles cum in vno non sit maior ratio φ in alio ergo idē ius statuēdū.l.fi.ff.ad.l.fal.ꝛ.l.fi.C. d ð constituta pecu.cū si.ꝛ ista est veritas[d]. Si em̄ tales nobiles vellēt a mercātijs desistere gauderēt sicut per ante priuilegijs nobilium arg.dicti.c.fi.de vita ꝛ hone.cleri. ¶ Et hec faciunt pro casu claudij cocti draperij ꝛ mercatoris gracionop.cuius claudij pater erat appothecarius prout vidi qui licet ꝑtendat nobilem prout tamen non est.tenebitur contribuere in dictis subsidijs dalphi.per supradicta. Et idem de alijs eiusdem conditionis. Et ita fuit conclusum inter dominos meos de ꝑlamento in camera consilij.M.cccclxj.ꝛ die vltima mēsis aprilis dū fiebat reuisio generalis focoꝝ dalph. Sȝ postea ad requestā cōmissarioꝝ deputatoꝝ ꝑ reuisiōe predicta ac etiā ꝯsulū pn̄tis ciuitatis fuit dictū φ ipse claudi⁹ cocti nō cōtribuat in dictis subsidijs donec aliter fuerit ordiatū attēto etiā φ ipse tūc exhibuit litteras patentes a domino nostro dalphi.eidē dudum concessas.tamen per aliqua que ipse produxerit in causa non docuit se nobilem.

¶ Questio.cccxcij.

¶ Contribuere nō debent in subsidijs dalph.nobiles laborantes in eorum ꝓprijs possessionibus ꝛc.

a ¶ Probetur nobilitas vide do. bar.in.l.j.in penul. colū. in versic. ex istis. et ibi tradit̄ modus articulādi in ꝓbāda nobilitate.

b ¶ In fine voluit allegare.d. bal. in pe.col.in versi.qð si filius non est doctor.sȝ licētiat⁹. Et est rō ꝯm eū dē.d.bal.ibi q2 est i potētia actu pro piquo videt̄ in actu.

c ¶ Mercimōia ꝛ mercātias.vide istū ꝯsi.ccxvij.inci.omissa facti narratōe.nu.ij. ꝯsi.ad scōm ꝛ tertium.

d ¶ Et ista est veritas. facit gl.j.in.l.vniuersos ibi alias deponit honorem.C.ð decurio.lib.x.

a ¶ Nobilibus. hoc tñ explorati iuris est q nobilis eē non pōt qui exercet artes mechanicas. o. bal. in. l. nobiliores. C. de cō. et mer. Aut qui vile exercet officiū. No. gl. in. c. q̄ ꝯ ecclie pacem. xxiij. q. j. et l. ne qs. C. d digni. li. xij.

b ¶ Proprijs pessessiōib⁹. hic attēde ꝯ quorūdā opi. et p̄cipue sacerdotū dicēt nō eē honestū vt sacerdos exerceat opus rusticū vl' mechanicū pprio corpe tales ñ aduertūt ad vitā et cōuersationez beati pauli apl'i q̄ laborabat ppis manib⁹ funes cōponē do vt inquit lucas in actib⁹ apl'orū. c. xx. vbi dicit ipsemet apl's q̄ mihi et his op⁹ fuer manus iste ministrauerūt et alibi dicit lucas sedēs scilz paulus operabatur erat ei artif zeno factorie: q̄ est ars cōponēdi funes. itē hoc

a Ed qd de nobilib⁹ a laboratibus in eoꝝ pprijs possessionibus et qui eas colunt pprijs manibus an perdant priuilegia nobilitatis vt debeant contribuere in dictis subsidijs dalphi. cum plebeis. ¶ Credo q nō sicut in simili videmus de clerico qui licet exerceat opera rustica b lia in suis proprijs possessionibus b nō ppterea perdit p̄uilegium clericale vt dicit spec. in ti. de clericis cōiugatis in. §. j. in ver. verūtamen nō phibeo et c. et ita fuit etiā al's cōclusum in hac curia vt scripsi. s. in. q. xlj. ¶ An bastardi nobilium debeant cōtribuere in subsidijs dalphi. vide. j. q. cccclxxx.

¶ Questio. cccxciij.

¶ Cōtribuere debēt in subsidijs dalphinalibus secretarij supernumerarij curie parlamenti.

Ed quid dicemus de secretarijs super numerarijs curie parlamenti nouiter a sex annis citra per dñm nostrum dalphi. affranchiatis a cōtributione subsidioꝝ dalph. an debeant cōtribuere nō obstante eorum affrāchiamento et videtur q sic causis et rationibus subscriptis. Primo quia s̄m ordinationes regias publicatas in cessione triū statuū viēne. M. cccclvij. dicte exceptiōes et alie nouitates fuerit sublate et reuocate et cōclusum ibidē q nouiter affrāchiati contribuāt vt cōstat ex predictis p sindicos p̄ntis ciuitatis receptis per Jo. botuti secretariū dalphi. Scd'o q: talis exemptio fieri non c potuit per principē c in preiudiciuz alioꝝ ciuium. vt tenet hen. bohyc post host. in. c. ꝓuenit extra de immu. eccle. quos sequit Jo. an. in. c. nō minus co. ti. et spe. in ti. de censi. §. j. ver. qd si vniuersitas et c. q: priuilegia exemptiua debent intelligi sine preiudicio alioꝝ. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco publico. Licet aliq̄ voluerint dicere cōtrariū ar. l. ab oib⁹. ff. de leg. j. q: videre meo. d. l. male ad hoc inducit nam ibi loquit tex. in dispositione testatoris q̄ pōt inter heredes suos put vult disponere vnū coherede exonerādo et alium onerādo iuxta. l. ab eo cū sua materia C. de fideicōmis. qd nō sic pōt princeps q̄ nō pōt ius tertij absorbere iuxta. l. bene a zenōe. C. de quadri. prescriptiōe Et si dicat q nō cedit in preiudiciū dicoꝝ ciuiuz q: dicti affranchiati tollent de numero focorum solubilium. Ad h' potest responderi q vbi esset cōsuetū p singulo foco certum quid dare. puta quinq florenos pro foco prout al's in hac patria dalphi. vidi fieri tunc resecando focum secretarioꝝ priuilegium ipsoꝝ nō redundaret in preiudicium alioꝝ ciuiū sed q: modernis tēporib⁹ nō cōsueuerunt dona siue subsidia illo modo concedi: sed in vniuerso dantur. xxx. vel. xl. milia florenorum dictum priuilegiū secretarioꝝ redundat in preiudicium aliorum ciuiuz et totius patrie q: illa vniuersalis summa inter omnes perequatur et sic q̄to sunt plures foci tāto minus ascendit portio cuiuslibet et si nō valuit dicta exemptio dictorum secretarioꝝ q: in preiudiciū alioꝝ ciuiū per predicta et late ponit ang. de are. i l. si se nō obtulit. §. actor in. iij. col. ff. de re iudi. vbi plenissime tractat hāc materiā. Tertio q: priuilegium non valet nec est seruādū quādo per ambitiōes petentiū cōcedit ita dicit henri. bohyc vbi supra ibi secus per ambitionez et c. Quod sic factū fuit in dicta exemptione secretarioꝝ vt est notoriū et fatetur ipsi nouē. c. scuta dedisse igit et c. Quarto per importunitatem ipsoꝝ secretarioꝝ fuerunt dicte exemptiones concesse vt est notoriū que importunitas equiparat metui: vt no. Inno. in. c. petitio. extra de iureiu. idem bald. in suo repertorio sup. Inno. ideo talis impetratio non debet sortiri effectuz satis em̄ apparet de importunitate dictoꝝ secretarioꝝ qui causantibus pecunijs dictas exemptiōes obtinuerūt. Quinto q: dicte littere exempttonis nō fuerunt interinate vocatis consulibus et alijs quoꝝ intererat et sic contra ius et stilum p̄ntis curie parlamenti. Igitur et c. Et ita fuit conclusum et determinatum per dños de parlamēto in p̄ntia dñi locuntenentis: et dominoꝝ computorum camere dalph. de mense aprilis anno domini. M. cccclxj. Recepit acta Joh. botuti secretarius dalphi.

¶ Questio. cccxciiij.

¶ Contribuere nō debēt in subsidijs dalphinalibus medici.

D E medicis d doctoribus etiaz non est dubiū q nō debēt i dictis subsidijs dalphi. contribuere sicut nec doc. legum per dictam. l. medicos. C. de professoribus

clarū ē videre i. c. j. de lebra. missa. vbi dicit text⁹ exeat ad op⁹ rusticū scz sacerdos post q̄ diuinū officium cōpleuerit. ymo. qd pl⁹ ē. sacerdos pōt emere corium et facere sotulares. xxij. q. iiij. c. canonū in glo.

c ¶ Per p̄ncipē. No. tñ q princeps pōt ex sola voluntate ꝯ ius positiuus dispensare vt not. do. inno. in. c. cū ad monasteriū de statu monacho. et. d. in. c. cū ex litteris de in integ. resti. Et est sciēdū q qñ p̄nceps actū gerit ex certa scientia p inde est acsi diceret se velle facere de plenitudine ptātis. si illa op⁹ est in actu quē gerit in glo. c. ad hec. de rescrip. et not. p do. abba. in. c. cuz iter in princ. de exceptio.

d ¶ De medicis ad hoc em̄ vt medici gaudere possint immuni. multa exigūtur

primo q sint doc.l.reddatur.C.de profes.et medi. lib.x.secundo q sint de archiatris.l.principibus medicoꝝ vel q sint recepti in ciuitate a decurionibus siue consiliarijs prout olim intra statutum numeꝝ medicoꝝ eos delegi .oportere a retro principib⁹ decretū extat.vt.C.eo.ti.l.cū te medicum et do.a50.in sum. illius ti.in.§.item illō notādū est tertio q ipsis spālr imunitas cōcedatur vt.l. nec itra numerū tit.alle.ō pfsse.et ibi glo.et.d. bar.medici nō enī traditur esse scia artis mechanice vt p magistrum hugonez in didascalicō. ij.lib.vbi tractat ō discretiōe artiū.c. de diuisione mechanice .in.vij. sciētias medici aūt nō sunt maioris auctoritatis seu valoris q̄ obstetrices. vt.l.si duobus respon.§.ibi medicos āt et obstetrices. C.cōis deleg.et i.c. non sanci.in gl.in.℣. nec medico.xiiij q.v.et spe.i titu.de salarijs in.§.postremo i pncipi.

a ¶Cōtrariū tn̄ credo et hoc veri⁹. q: pnceps pōt' iudeis auferr̄ bona

et medcis.et ita etiaz semp vidi seruari in hac curia parlamēti gracionopo.et ita fuit dudum tpibus meis iudicatū in parlamēto parisius pro magistro stephano gicle doc.in medicina et tunc ciue lugduni sed aduerte q: si medic⁹ doctor exerceat mercātias publice sicut facit magister paulus ō violardis qui tenet apothecā apothecarie tenet cōtribuere i dictis subsidijs iuxta ea que s̄.dixi.q.cccxcj.Sed magister Bartholome⁹ doc.in medicina qui practicat et nō exercet mercātias dz esse immunis a cōtributione dictoꝝ ita fuit determinatū in camera consilij.M.cccclxj. die vltima aprilis.sed dum et qn̄ ipse magister paul⁹ voluerit relinquere dictas mercantias remanebit immunis a dicta cōtributiōe subsidioꝝ. Sed q: hic loquor ō medicis. Quero medic⁹ pmisit quē curare a podagra et fecit curaz sed curatus ex interuallo reincidit in illam infirmitatē vtrū ipse sit liberat⁹ a tali pmissione dic vt not.per glo.et bar.in.l.maritus.ff.locati.Standū est relationi medicoꝝ circa eoꝝ relationē corā iudice alr̄ non valet: pbat in.l.semel.C.de re militari lib.xij.Et aduertendum.q vbi possunt haberi plures medici nō debet stari iudicio vnius vt dicit bar in.l.si in ripa.§.fi.ff.de siccarijs et ang.de are.i tractat.suo ō maleficijs super verbo.vna alia percussione.¶Qualiter medicus debet petere suum salarium et de for.libelli vide cy.in aut.dos data.C.de dona.ante nuptias et c.

¶Questio.cccxcv.

¶Contribuere debent in subsidijs dalphinalibus iudei.

Et iudeis in hac patria dalphin. quid dicemus an debeāt contribuere in subsidijs dalphīna.videtur q nō cuz talia imponātur personis pro rebus,in l.ij.C.de annonis et tributis.libro.x. sed ipsi iudei vt est notarium nulla bona immobilia habēt in hac patria dalphina.nec alibi habere consueuerunt a igitur et c. Cōtrarium tamē credo[a] primo.quia ex priuilegio per dn̄m nostrum dalphi.eis a decem annis citra pcesso ipsi possunt sibi acquirere res immobiles et vt fertur aliqui ex ipsis iam aliqua acquisierūt. Secūdo quia et si nulla bona immobilia haberent ipsi tamē notorie habent bona mobilia puta mercātias aurum et argentuz quos publice tradūt ad vsuras et quo ad bona mobilia etiam inter christianos debet in talibus respectus haberi sicut ad immobilia et pro modo bonorum immobilium debent collectari et perequari vt ponit Barthol.in.l. j.C.de mulieribus.et in quo loco in sua repetitione et alibi dicit Bartho.q si cut non cadit presumptio fuge in possessore bonorum immobilium sic nec etiam in possessore bonorum mobiliū maxime que de facili occultari vl' amoueri nō possunt:vt in.l.sciendum.circa pn.ff.qui satisdare cogantur.

na.cū nō habeant ea nisi vt peculium.do.oldra.consi.lxxxvij.in versi.et ob istam rationem.

b ¶q nō.hoc verū si tributū soluerel de illis in loco vbi res site sunt p.l.puate.C.de excusa.mune.li.x.Sz si alibi de ipsis reb⁹ nō soluerel tributū.et collecta imponit ab eo q̄ hz iurisditiōez vtrobiqz debz solui. qs hz ibi.Si vero imponitur collecta ab eo qui nō hz iurisditiōez vtrobiqz.et tūc p reb⁹ sitis extra territoriū ill⁹ non dz solui ar.l.fi.ff.de iurisdi.om. iud.et ō bo.aucto.iudi. possi.l.cum bonis.§.fi.

c ¶In loco domicilij vid bar.i forma.§.j.ibi.ff.de cēsi.itē collecta per villas et castra solui dz i ciuitate cui subsunt gl. i aut.q.mo.nat.ef.sui.§.si igit ex qlibet ver.psoluat.facit.l.q̄ expvico.ff.ad muni.et.l.in sule.ff.ō iudi.Collecta forme si pōt iponi i loco in quo possidet iscōs spe cu.de censi.§.nunc dicē dum.℣si.pone reginus. vbi etiam dicit quē non teneri ad onera personalia.et istud etiam tenet do.bartol.i j.C.de auro coro.lib.x.

¶Questio.cccxcvi.

¶Contribuere in subsidijs dalphinalibus quis non debet cogi nisi in loco domicilij et c.

Uid de habentib⁹ in hac patria dalphina. qui habent eorum bona immobilia in diuersis territorijs et mandamētis .Cre b do q nō[b] debent contribuere in dictis subsidijs in diuersis locis:sed so c lum in loco domicilij[c] ita dicit et tenet bar.in.l.j.C.de mulieri. et in quo loco.in sua repetitione in questione que incipit sed cui possit imponi hec collecta et c.¶Debebit tamē i perequatione fienda haberi respectus ad bona q̄ alibi possident: ƀm doctores vt refert dominus Jacobus rebuffi in.l.j.C.de mune.patrimoniorum lib.x.et ita seruatur in hac patria . ¶Sed quid de re dotali.Dic q maritus soluet collectā pro re dotali i loco sui domicilij cū percipiat fructus rei dotalis ita tenet gl.et Bar.in dicta.l.j.C.de mulie.et in q loco.¶Sed q. de reb⁹ parafrenalib⁹

an mulier contribuet pro ipsis bonis in loco vbi sunt vel vbi maritus fouet domicilium. Dic q vbi maritus cuz vxore fouet domicilium et nō vbi sunt bona quia vxor sequitur domicilium viri ita fuit consultum in camera consilij per dominos meos. M.cccclx. et die xxiiij. mensis maij in manibus cabodi in causa vxoris ponsoni bouerij et consultuz alessiani pro quo facit dicta l. in princi. de mu. ꝛ in quo loco. cum talia subsidia non sint mere patrimonialia quia imponuntur principaliter per sonis licet pro modo facultatum. facit etiam pro decisione huius questionis l.fi. §. item rescripserunt mulierem. §. ad municipales.

a ¶ De cōsuetudine q in hoc inspicienda est. l. semp. §. legem. et ibi gl. in ver. leges. ff. de iure immu. et in. l. j. in glo. i. §. septuagenario. C. q mor. se excusa. libr. x.

b ¶ Forensesvid i apostilla in. q. s. pxie pcedēti posita in §. in loco domicilij et ad de hic.

b ¶ §. honorē al's est lex.

c ¶ Tenet ɔrium. Aduerte. q. z. d. bart. in pre di. l. honorē. sentit oppositum. gl. tn̄ al'r tenet ibidē. dicēs q consules nō tenentur soluere collectā ꝛ sic seruatur opi. glo.

d ¶ q sic. officiū. pcu. ē igit ignobile. et iō non pōt eē ō porib9 ppli. o. bar. i. l. vniuersis. ꝛ i. l. si qs. ij. C. ō decurio. lib. x. pcuratio

¶ Questio. cccxcvij.

¶ Contribuere debent in subsidijs dalphinalibus incole patriarum circunuicinarum pro bonis que citra in dalphinatu habent.

Sed quid de forensibus incolis patriarum regni francie sabandie et prouincie que nobis conuicinantur qui habent in hac patria dalphina. hereditates ꝛ bona immobilia. an debeant ipsi talliari et perequari in dictis subsidijs dalphinalibus pro modo bonorum que habent in hac patria dalphina. circa hoc semper vidi obseruari de cōsuetudine[a] q quia in dictis patrijs circūuicinis compelluntur homines dalphina. contribuere cum eisdem pro rebus quas ipsi in dictis patrijs circumuicinis habent et possident similiter etiam consueuerunt ipsi forenses compelli ad contribuendum in hac patria dalphina. pro rebus quas citra habent licet citra non foueant domicilium vt videmus in illis de turnone in regno qui contribuunt cuz hominibus tincti in dalphinatu et econtra et illi de sancto simphoriano auzonis in ciuitate lugduni ꝛ econtra ꝛ illi de tarascone et de sistarico in puincia prouincie contribunt cum hominibus dalphina. pro bonis que citra habent et econtra et que cōsuetudo attendi debet circa hec maxime in collectis inductis pro facto pricipis vt in casu nostro pro quo facit. l. j. C. de auro coronario libro. x. et hanc partem tenet dominus Jacobus de bello visu in quadā questione per eum disputata que incipit. Tertio queritur an ciuitas tudertina in ytalia cōstituta in perusio possit collectas imponere p possessionibus q̄s habet in territorio tudertino ꝛc.

Questio. cccxcviij.

¶ Non cōtribuunt in subsidijs dalphinalibus cōsules ciuitatum.

An autem cōsules huius ciuitatis gracianopo. et aliarum vniuersitatū presentis patrie dalphin. debeant in dictis tallijs seu subsidijs dalphina. contribuere cum ceteris plebejs si cōsules plebeij existant glosa in. l. si quis. §. honorez[b] ff. de muneribus. ꝛ honoribus dicit q sic bartho. tamen ibidem tenet cōtrarium[c] que opinio bartho. communiter obseruatur propter q̄ plurimos labores quos dietim pro vniuersitatibus substinent ipsi consules.

¶ Questio. cccxcix.

¶ Cōtribuere debēt in subsidijs dalphinalibus procuratores etiam de nobili genere procreati.

An autez pcuratores practicantes in dicta curia parlamenti dalphinatus qui sunt de nobili genere procreati. prout duo de presenti in dicta curia existunt videlicet Bertrandus de ziserino et valentinus baccalarij debeant contribuere in dictis tallijs seu subsidijs dalphina. fuit al's determinatū q sic[d] in presentia domini cācellarij dalphi. vt scripsi. s. q. lxxxix.

¶ Questio. cccc.

¶ Si contribuere debeāt in subsidijs dalphinalibus ceci.

An cecus debeat contribuere in dictis subsidijs dalphinalibus. videtur q nō per textum in. c. licet. extra de censi. sed aliter seruatur[e] in hac patria dalphina. quia si cecus sit diues talliatur et contribuit in dictis subsidijs dalphinalib9. si sit pauper nō[f] talliatur et ponitur seu enumeratur in rotulis inter miserabiles personas ita semper vidi seruari i hac curia parlamenti.

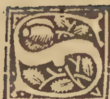
¶ Questio. cccci.

¶ Cōtribuere in subsidijs dalphinalibus excusantur habētes. xij. liberos

āt est res in famissima ꝛ suilis obsecundatio. Not. in. l. si q̄s pcurationē. C. de decurio. lib. x. idcirco lz de nobili gñe sit ort9 pcurator pōt et dz veluti q̄libz plebei9 talliari

e ¶ Aliꝰ seruaꝰ pro h' facit qd statuitur iu surdo et muto q a munerib9 ñ excusantur vt. l. honores. §. j. ff. ō dcurio. hoc ē verū q onera primonialia personalibus muneribus ortus vtro q oculo excusaꝰ vt i. l. j. et ibi bald. C. qui mor. se excu. li. x. non aūt a patrimonialibus

f ¶ Paup nō vt i. l. cuz facltates et l. fi. in fi. C. ō his qui numero libe. vl' paup. excusa. meruerunt lib. x. ꝛ ff. de vaca. mune. l. sextūdecimuz §. corpis debilitas ibi patrimonio sufficiētis.

Ed quid de homie habente duodeci liberos an excusef a ptribuēdo idictis sub sidijs dalphin. videf q̄ nō p tex. in. l. neq3. C. de mu. patrimoniorū. li. x. vbi inquit tex. neq3 tēpore neq3 etate neq3 numero liberorū a muneribus que patrimoniorum sunt excusatione quis habere potest. Sed hoc verum nisi haberet duodecim liberos q2 tunc a talibus excusaretur [a] vt. C. de decurionib9. l. si quis decurio. et. ff. de iure immuni. l. semper. §. demōstratur. et ibi per docto. Et hoc facit p hugone marchi. ciue gracionopo. qui de presenti habet duodecim liberos tc. Sed consuetudo temporibus modernis seruat cōtrarium q2 perequanf in subsidijs dalphinalibus habitantes in hac patria dalphinali non habito respectu ad numerum liberorum.

Questio.cccclij.

Cōtribuere in subsidijs dalphinalibus an excusentur monetarij.

Ed quid d̄ monetarijs. An p̄uilegia concessa monetarijs et operarijs monetarū trāseant ad eorum liberos Credo q̄ non per. l. j. et. l. semper. §. immunitati et. l. in honoribus. §. vacatio b num. ff. de vaca. et excu. munerum. [b] Ex quo sequif q̄ si quis monetarius moriatur relicto vno vel pluribus liberis q̄ ipsi nō gaudeant priuilegio quo eorum pater gaudebat vt monetari9 Attamen aduertendum quia licet tales liberi non gaudeant de iure priuilegij monetariorum per. s̄. allega. tamen de consuetudine diutius obseruata in hac patria et alibi tam in regnoq̄ in imperio vbi monete cuduntur liberi ipsorum ipso iure absq3 noua creatione per principem fienda dicuntur monetarij. et gaudent priuilegijs monetariorum si actu et habitu exerceant officium. Si autem tales liberi monetariorum essent pupilli durante tali etate non gauderent talibus priuilegijs. quia non possunt exercere actu tale officium quod tamen in hoc requiritur iuxta. l. semp. §. negociatores [c] ibi actu tc. s̄. allega. Nec3 eisdem liberis pupillis suffragatur si per eorum prepositos collegio monetariorum aggregentur cum actu nō operentur nec possent operari vt dicto. §. negociatores immo talis aggregatio de eisdem pupillis facta potius censetur facta causa euitandi muneraet tallias quib9 subijciuntur populares et plebei q̄ alia de causa ideo eisdem non debet suffragari. vt dicta. l. semper. §. diuus quoq3. et tenet glo. i. d. §. negociatores Sz quid dicemus de subsidijs dalphi. que sub noīe doni concedūtur in cessione triū statuū p̄sentis patrie dalphinalis an tales monetarij actu et habitu debeāt esse exempti ad cōtribuēdū in eisdē vigore p̄uilegiorū monetarijs cōcessorum. Crederem q̄ sic. quia licet in eorum p̄uilegijs nō fiat mētio de donis gratiosis sed solu3 generaliter de tallijs et alijs tributis tamē ipsi sunt et fuerunt in longissima possessione vsu et consuetudine non cōtribuendi in dictis donis gratiosis in regno imperio et dalphinatu vt est notorium ideo pretextu talis consuetudinis debent esse tales monetarij actu et habitu a dictis subsidijs exēpti. quia sicut priuilegium principis est potens a talibus quem eximendi. sic et consuetudo. nam quod potest priuilegium potest et consuetudo in capitulo super quibusdam. in. §. preterea extra de verborum signifi. et in. l. non solent. et. l. si. C. noua vectiga. imponi non posse. et l. j. in fine cum. l. sequenti. ff. de aqua plu. arcenda. Preterea etiam. quia sicut consuetudo est potens ad inducēdum quem facere teneri contribuere in collecta principis vt. l. vna. C. de auro coronario libro. x. sic etiam consuetudo contraria non contribuendi debet esse potens ad inducendam liberationem a contribuendo in talibus subsidijs. arg. i. l. arrianus. ff. de actioni. et obligationi. cu3 multis similibus Et ex tali consuetudine possunt ipsa priuilegia monetarijs concessa interpretari q̄ princeps qui ipsa concessit voluerit etiam ab omnibus talibus subsidijs gratiose per modu3 doni cōcessis ipsos fore exemptos cu3 sit legitima dubioru3 interpres iuxta. l. si de interpretatione. ff. de legibus. facit capicu. cum dilectus. et capitu. p̄mu3 extra de cōsuetudine. Ulterius circa promissa quero aliqui mercatores draperij notarij et incole de romanis crimnaci montillu burgundie quiriaci et certorum aliorum locorum presentis patrie dalphinatus se fecerunt congregari collegio monetariorum.

a A talibus excusaref. istud videf sentire glo. in. §. demōstratur.
b Allegato. posita in §. sexdeci3 et hoc sequif ibi. d. bar. et in hanc opinionē p̄gere vr̄ do. iohā. an. in regu. decet cōcessu3 in. j. col. i mercurialibus lib. vj. du3 ibi post distictione3 quam facit glo. j. in. l. j. C. de his q numero libe. subdit s3 vide q̄d ibi no. remittēdo ad no in p̄. §. demonstraf. verūtū. d. 350 dicit q̄ nemo a p̄rimonialibus numero liberorū vacat nisi forte. xvj. pueros filios q̄s. habuerit quorum educationi eu3 vacare oporteat et maxime si pauper fuerit vt i summa. C. de his qui nume. libe. libro. x. circa pn. in versi. item a muneribus. b ff. de vaca. et excu. mune. voluit allegare ti. de iu. immuni.
c §. negotiatores ad de. §. l3. et in corpore.

d. m. 2. H° 62

nō tamē cōtinue actu exercent officiū lȝ qn̄qȝ sic et quādoqȝ nō etiā tpe quo monete cudunt̄. sed interdum circa eoꝝ mercantias ꝛ alias suas artes an tales debeāt excusari a ꝯtributione dictoꝝ subsidioꝝ credo ꝙ nō. qꝛ presumi debent se eo casu fecisse aggregari collegio monetarioꝝ causa euitandi talia munera ad que alij plebeij tenent̄. ideo nō d̄bet eis talis aggregatio suffragari per dictū. §. diuus quo ꝙ. ꝛ in fraudē dictoꝝ subsidioꝝ censetur fuisse facta talis aggregatio que fraus ꝑpterea nō debet eisdē patrocinari. l. j. in p̄n. ff. de dolo. ꝛ ad hoc bene facit distinctio quā ponit cy i l. j. C. de epis. ꝛ cleri. ¶ Ex quibus oibus infero tres cōclusiones. Prima cōclusio ꝙ monetarij actu ꝛ habitu qui cōtinuāt opera monetarioꝝ dum monete cudunt̄ in patria gaudere debent priuilegijs monetariorum ꝛ esse debent exempti a cōtributione in dictis subsidijs. Secūda conclusio ꝙ mercatores ꝛ alij nō operātes cōtinue in dictis monetis dum ipse cudunt̄ nō debent gaudere dicta immunitate. Tertia cōclusio ꝙ pupilli ꝛ adulti liberi monetariorum ꝛ operariorū qui non possunt operari d̄fectu etatis nō debēt gaudere dicta immunitate nō cōtribuendi in dictis subsidijs neqȝ alijs priuilegijs monetarijs concessis etiam si collegio monetariorum forent aggregati.

¶ Questio. cccciij.

¶ Contribuere debēt in subsidijs dalph. magistri particulares monetarum dalphinalium.

Quid aūt de magistris particularibus a dictarū monetarū[a] recordor ꝙ circa. xx anni sunt elapsi vidi litem motaȝ in dicta curia parlamenti inter consules de romanis agentes contra anthonium ꝛ petruȝ forestij al's coppo. tūc magistros particulares dicte monete d̄ romanis a q̄b⁹ magistris particularibus dicti cōsules petebāt ꝙ cōtribuerēt i dictis subsidijs cū plebeis dicti loci. Dictis magistris particuraribus dicētibus se fore exemptos vigore dictoꝝ priuilegioꝝ monetarijs cocessoꝝ attamen dicta curia parlamēti ordinauit dictos magistros particulares debere cōtribuere in dictis subsidijs et aduertēdum ꝙ in dictis subsidijs contribuunt etiam illi qui nō ꝯsenserunt consenssioni talis doni seu tallie. vt vide. j. q. ccccxxiiij.

¶ Questio. ccccuij.

¶ De notario qui grossat instrumētū de ꝓthocollis alienis nō constito de cōmissione iudicis.

Licet de iure instrumentū grossatū per notariū de prothocollis alienis nō probet nisi constet de cōmissione[b] iudicis sibi facta de talib⁹ prothocollis grossandis iuxta. c. cum p.[c] tabellio. extra de fide instru. etiam si talis notarius asserat se habere talem cōmissionem iuxta. c. quoniā contra falsaȝ extra de probat. ꝛ facit auct. si qs in aliquo documento. C. de edē. tū de stilo dicte curie parlamenti valet et facit fidem tale instrumentum nisi in discursu processus pars opponat de defectu talis cōmissionis nec sufficit ꝙ pars illud opponat in iuris allegationib⁹ extra ꝓcessum ad partē traditis et ita vidi iudicari. M. cccclx. de mense februarij in ꝓcessu diffinito inter gaudisardi appellantes de quadratio. Ad idem etiā ꝓbat instrumentū grossatū ex cōmissiōe etiā si nō constet de cōmissiōe notarij q̄ grossauit si tale instr̄m de āntiquo tpe sit grossatū ꝑ ea q̄ ponit inno. in. c. alberi. extra de testi. qd̄ videt̄ ꝓbari in. c. cū cām. extra de proba. ꝛ in. c. ad audientiam extra de p̄scrip. qꝛ vbi sunt ꝓbationes difficiles ꝓpter. longinquitateȝ tpis sufficit p̄sumpta ꝓbatio iuxta ea q̄ ponit bal. i aut. quas actiōes. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ ita etiā s̄uat stilus p̄ntis patrie dalp. in iudicādo. ¶ Sȝ q̄nto tpe dicāt̄ instrumēta de antiquo tpe grossata host. dicit ꝙ post biēniū in. c. i p̄ntia extra de renūcia. ꝛ ponit bal. in. c. j. de milite vasallo q̄ fuit ꝯtumax quē sequit̄ io. an. i c. clerici extra de vita ꝛ honesta. cle. sup verbo breuiori ꝛ ceteros alios casus i quib⁹ requirit̄ ꝙ interueniat oppositio partis etiā de his q̄ sunt iuris vide q̄ dixi. s̄. q. ccxxj. ¶ Et de materia cōmissionis circa grossationē instroꝝ receptoruȝ per notarios mortuos vide plene q̄ dixi. s̄. q. ij. ¶ De materia prothocolloꝝ. vide q̄ dixi. s̄. xix.

¶ Questio. ccccv.

¶ An iudex possit cōdēnare partem in fructibus interesse et expensis si a parte non petantur.

Sempronius contra ticiuȝ obtulit libellū in rei vendicatione petēdo dictū semproniū ꝯdēnari ad restituēdū fundū tacito de fructib⁹ fundi perceptis lite pendēte an iudex possit[d] ex suo officio reū cōdēnare in fructib⁹ saltē ꝑceptis a tpe litis mote. inno. in. c. grauis extra de resti. spo. dicit ꝙ nō. quē ibi sequit̄ host. in lectura ꝑ quib⁹ facit vltra ꝑ eos allegata. l. ex diuerso in prin. ff. de rei vē. Sȝ. d. anthon. de buť. doc. nouissim⁹ tȝ oppositū ꝙ immo iudex pōt cōdēnare in fructibus ex officio suo ēt si actor non petierit ꝛ allegat. l. ediles. §. itē sciēdū. ff. de edi. edic. Idē etiā dicerē i vsuris. l. vsurarijs. ff. d̄ vsuris. ꝛ s̄m hāc opi. dñi an. de buť.[e] tanq̄ magis equam ꝛ rōni cōsonā fuit determinatū ꝑ dños meos parlamēti in camera cōsilij die vlt. mēsis marcij anno dñi. M. cccclx. in causa tūc diffinita inter guill. villareti sup

a ¶ Moretaꝝ. de materia monetarū ac monetarioꝝ. vide C. de murile. li. xj. in. l. j. et in. l. edicim⁹. ꝛ ꝑ totū ti. d̄ vete. nūmis. potesta. eo. li.

b ¶ De cōmissiōe. qn̄ āt heres est notari⁹ tūc cēset̄ sibi fcā ꝯmissio a lege vt ipe sb̄scribat vtrouit. d. bart. i. l. si quis. § coget̄ ip̄e. vl. scias. ff. de edē. Sȝ do. pau. d̄ ca. in p. §. cogent̄ notādo sentit ꝯtrariū quē ibi sequit̄ d. alex. i. ij. col. in. ṽ. itē no. scōm bar.

c ¶ c. cū p. tab. vbi vide d. fel. tractātē istā materiā ꝑ q̄ndeci qōnes valō vtiles ꝛ pulchras.

d ¶ Iudex possit. Qm̄ ēt dȝ vt colligit̄ i spe. in ti. de dispu. ꝛ alleg. §. satis clare ṽ. lȝ nunq̄d de fructibus ꝛ se. iūcto. ṽs. Sȝ nūq̄d iudex. Et istō intellige de fructib⁹ lite contest. perceptis.

e ¶ d. an. d̄ buť. vide de.

Caldas. 1. p. c. 17. n. 10.

hoc.d .abb. i.d.c.grauis in pe.col.ii. Sed circa h ð resti.spo.i a ¶ Sed qd vid p.d .ab. vbi.s.in pri ma postilla.
b ¶ Fuerit petiti.est āt notādum ꝙ fruct⁹ āte li tē ɔtest.pce pti.si nō fue rint petiti qñcūq post sniam peti pñt. l. ex di uerso in gl. errore.ff. de rei vē. Sȝ se cus est vt ibi habet ð fru ctibus post lit .cōtesta. perceptis.
c ¶ Cōdē nare . si iu dex omittit ɔdēnare in fructib⁹ pe tit ꝫ tenetur ð suo refun dere ꝛ fȝ. d. io.an.in ad di.spe.ti. de dispu. ꝛ alle gat.i.§. satꝫ clare fru ct⁹ āñt post litē cōste. p cepti pñtpe ti qñcunq post sniam iuxta not.p gl.errore in l.ꝛ ex diuer so.ff.de rei vendi.
d ¶ Nouaȝ opi. q̄ vult ꝙ annue pre statiōi ꝛ an nue obliga tioni curri culis .xxx.ā no.fit pscri ptū ꝛ sic fm

plicatē ꝛ michaelem olerij de vapinco supplicatū in manibus Johā. cabodi secretarij dalph.cū ēt i dicto libello pe teret ōbita iusticia ministrari. ¶ Sed a quid a si tales fructus fuerint peti b ti b ꝛ iudex omittat cōdemnare c an c poterit postea peti. Dic ꝙ nō vt di cit do.anth.de buť.vbi supra idē de in teresse. Et de hac materia fructuū ꝛ de alijs qstionib⁹ vide Jo.fer.in ti.forma libelli qua agit actiōe reali in gl.super verbo simul cū fructib⁹ ꝛc. ¶ Aduertē dum tñ ꝙ iudex pōt sup expensis ꝛ in teresse proferre sniam incertā cōdēnā do in fructibus et expensis taxatione sibi reseruata.vt dicit idē de buť.vbi su pra.ita etiam dicunt legiste in.l.j.C.de sententijs q̄ p eo qđ ītereſt profe.ꝛ ita seruat stilus dicte curie plamēti. ¶ Sȝ qđ de expensis bar.in.l.pperādum.§. finautē.C.de iudi.dicit ꝙ nō debētper iudicem adiudicari nisi petant ꝛ idem bar.in.l.iij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dā. infec. Sed de stilo ꝛ cōmuni obseruan tia dicte curie parlamēti adiudicant si equū videat curie siue petant siue non qui stilus probatur autoritate gl.in.l. fi.C.quādo puo.nō est necesse quaȝ gl. approbat Johā.de ymola vt scripsi.s. q.ccxxj.maxime quādo pars petit sibi debitā iusticiā ministrari.

¶ Questio.ccccvi.

¶ De prescriptione annue pstatiōis per debitorē cōtra creditorem.

Pone ꝙ debes mihi.x. ānua soluisti per tres annos et in quarto anno definis solue re nunquid currit tunc pre scriptio p illis prestatiōibus quas de beo facere in futurū insequētibus an nis. Circa hanc questionesȝ est magna cōtentio inter bulgarū ꝛ martinum in l.cū notissimi in.§.fi.C.de pscrip.xxx. vł.xl.annoꝝ vbi mar.dicit ꝙ nō immo in quolibet anno icipit sua prescriptio sed bulg. dicit contrarium ꝛ repro bat opinionē mar.per.l.eos in pnc.C. de vsu. Joh.vero ꝛ azo distingūt quos sequit gl.inter annuū debitum ex vlti ma voluntate ꝛ annuū debitū ex con tractu interviuos.ꝛ sic sedeant mar.et bulg.vt habet in gl.dicte.l.cuȝ notissi mi.in.§.fi. Sed docto.moderni nō ap probāt dictā distinctionesȝ.immo indi stincte dicūt ꝛ sequunt opi.mar.et ap probant eius opi.primo ex decreto.§. fi.vbi parificat annuuȝ debitū tam ex vltima volūtate ꝙ ex cōtractibus pre

terea nō pōt negari ꝙ in cōtractibus pro sequētibus annis nō fit obligatio saltē in die vt.ff.de ope.libertorū.l.qui bona.ꝛ.l.stichū.§.stipulatio.ff.ð verb. ob.ꝛ.C.qñ dies legati cedat.l.j.ꝛ in di cta.l.cū notissimi.§.illō.ꝛ.C.de annali exceptōe.l.j.i fi.ergo ꝛc. ¶ Nec obstat dicta.l.eos.q: ibi loquimur in accesso rijs.nec obstat huic rñsioni ꝙ gl.oppo nit de.l.centū vbi durat accessoriū sine principali q: refert vtrum eneruat ius actoris p prescriptionē q̄ tunc tolleret omne ius in accessorijs eo ꝙ prescri ptione cōpleta videt cōpleuisse totum vt nō teneat ad aliquas prestationes aut eneruat ius actoris per solutionē q: si in totū satisfacit in totū tollitur si pro parte remaneat concludit ergo ꝙ annue prescriptioni nō currit prescri ptio indistincte nisi a pncipio cuiuslị bet anni. Et hoc verū nisi cessaret p cē tum annos tunc em̄ satis pōt concedi ꝙ omne ius sublatū fit:vt.ff.ð vsufru. leg.l.si vsufructus.ꝛ.ff. de vsufru.l.an fructus. Et hanc cōclusionesȝ mar.secuti sunt Jac.de are.ray.pe.cy.ꝛ bal. in di cta.l.cū notissimi.§.fi.ꝛ cy.iterato hāc suā opinionē recitat in.l.plures apo chis.C.de fide instru. Et hanc opinio nē etiā videt sequi bar. in.l.de pupillo §.si pluribus.ff.de noui oper. nuncia. Et pro hac opinione semp vidi iudica ri in omnibus curijs presentis patrie de tempore quo practicabam ꝛ plures sententias pro hac parte obtinui ꝛ su per hac questione fuit inter nos in ca mera ɔsilij de hoc āno dñi. M.ccccl x. de mense marcij disputatū et allegate rationes hinc inde circa diffinitionem processus fratrum minoꝝ gratianop. agentium contra claudium costanl et petrum marelli.sed ex alijs fundamen tis fuit dictus processus diffinitus cō tra dictos fratres minores.ideo tunc non fuit decisa hec questio. sed credo opinionē martini et sequaciū esse ve riorē per tex.in dicta.l.cū notissimi in §.fi.dum parificat hoc casu cōtractum vltime volūtati. Salice.vero qui post ea superuenit tenet ꝙ prestatione an nui debiti ex vltima voluntate nō pre scribit.quo vero ad aliā prestationem annuam debitā ex contractu ipse fecit d quandā nouam opinionesȝ d distin guendo pro concordia mar. ꝛ bal.que sua distictio ibi videatur. sed adhereo ego guido pape opinioni mar.Jac.de are.ray.pe.cy.bart.ꝛ bal.ꝛ sequacium quoꝝ opinio est magis cōis ideo in

eū non pōt actor peter reū cōdēna ri ad pstatō nē annuā p futuro tpe: sȝ ad pstatō nē cuiuslibȝ anni medij ifra dictos. xxx ā nos et hec qstio ad annuā stipu latōes. Quo ꝙo ad ānua legata ꝛȝ ip se.d.salic.d. mart.p ōis verū dixisse vt i.§.fi.hic alle.i.iij.co lū.in ꝙ.sȝ ad uerte p deo Profecto istiusmodi opi. d. salic. in cōsidera tione subti lis specula tionis lau dabilis est. In rōne āt ꝙitatis ꝛ eq tatis ꝛ mo dernoꝝ opi ni. seqcium d.mar. pba bilior videt. Q: sicut ipe do. salic.cō cedit annuā prestationē recte peti p secundo ter tio quarto anno et de inceps vsq ad.xxx. an nos ita ꝛ p primo.ij.iij. iiij. et cete ris annis post.xxx.an noꝝ spaciū emēsis eam peti posse vř. Nam ra dix cālis vir tute cui⁹ p

titur hmoi annua psta tio eque sub sistit vtrobi cū illa in quolibet an no ppaget in annos cē tū extēden da ꝛ facit dicit do. cy. in.l.si certis ānis in.iij. colū.in.x.q. ibi sed cum soluo vno āno idebitū ꝛc.C. d pac.

sequēda in iudicādo iuxta.l. scire opor tet.§.illud cū.§.seq.ff. de excu. tu.at tento etiam quod est magis amica textui in.d.l.cum notissimi.§.fina.vt.s.proxi me dixi. ¶ De materia interruptiōis prescriptionis vide que plene dixi.j.q. ccccxvj. ¶ An in prescriptione liberta tis contra seruitutem vel liberationis contra obligationem requiratur bo na fides de iure ciuili et quid de iure canonico vide que plene scripsi.j.q. ccccxvj.circa finem.

¶ Questio.ccccvij.

¶ De prescriptione annue prestatio nis quanto tempore acquiratur.

Quia supra proxime scripsi deactiōe que cōpetit p an nua prestatiōe: an et quādo prescribatur. Quero circa hanc materiam de alia qstiōe. qdā sol uit mihi.xl.annis cen̄.seu aliā annuam prestationē an acqrat mihi actio cur su dictorū.xl.annorum vel si requiratur tm̄ tps quod de contrario memoria hoīs nō existat. In hoc variauert doctores iuris canonici ꝛ ciuilis quia Inno.i.c.de qrta extra d pscri.dicit quod sufficiūt.xl. an.ꝛ allegat tex.i.c.quia.x.q.iij. ꝛ in.c.3 morē.c.distinct.ꝛ.ff.de aq plu.arcen.l. j.§.j.host.pariter idē sentit i.c. perue nit extra de cen.vbi dicit quod seruitia an nua acquiruntur spacio.xl. annorum quod dicit verū de his que ius cōmu ne nō vetat: quia in his que ius cōmune vetat requiritur tantū tempus quod de cōtrario memoria hominis nō existat Idem dicit ipse host.in summa de cen. §.quis census.vbi dicit quod si quis agit petitorio ꝛ pponat cām ad quam pro bandam inducit patiētiam longi tem poris obtinebit si tēpus pbet.alleg. ff.de vsu.l.cū de in rem verso. Sed sm iura nostra dicit ipse host.requirit p batio longissimi tpis vz.xl.āno. Idē tenet ipse hosti.in summa in ti.de con suetudine in.§.obtētis.vbi dicit quod sm leges ad inducendū prescriptionē lon gi tpis ꝛ consuetudinē sufficiunt.x.an ni inter presentes ꝛ.xx. inter absentes q tn̄ sm canones requirunt.xl.anni[a] allegat.c.olim.extra de cen. vbi nō p fuit tempus.xxxvj.annorum soluenti ad certā monetā ꝛ requiruntur.xl. anni. Idem tenet ipse host.in summa de p scrip.§.quare.ver.puto vbi dicit quod ne gatoria potest semper intētari nisi sit spacium tanti temporis cuius initij memoria hominis nō existat in cōtra

[a] ¶ Scdm canones re quiruntur.xl hoc in reb eccl'ie sed in rebus priua tor.xxx.an. c. sanctorū et ibi glo.in

rium licet sm leges sufficiat lōgum tem pus.x.ānorum ita dicit ipse.host.io h. and.etiam idē dicit i.c.j. de prescrip. li.vj.videlicet quod de iure canonico req runtur.xl.anni.licet de iure ciuili suffi ciant.x.anni.henri.bohyc.in.c.perue nit extra de censibus.dicit quod quicquid dicant alij iste seruitutes habētes cām discōtinuam vt sunt isti census prescri buntur spacio.xl. annorum dūmodo nō sint tales seruitutes quas ius cō mune possideri vetet ꝛ ita etiā tenue rūt bernar.ꝛ.Johan. hyspanus vt ibi refert ipe hen. bohyc. do.vero cardina lis floren.videlꝫ fran.de zaba. in dicto c.peruenit.tenet post hosti.quod requirū tur.xl.āni.ita tenet in.iij.ꝛ.v.suis que stionibus. Idem etiā tenere videt an dre but.i dicto.c.peruenit. do.vero pa nor.doc.nouissimus in.c.de quarta.et c.si diligenti extra de prescripti. videt velle quod sufficiant.x.anni. dum allegat dictam.l.cum de in remverso.specu.ve ro in ti. de restit.spolia.§.nūc dicam ver.sed si quis.ꝛ inversi.pone rusticus dicit quod in rustico quando per eius do minū ānua pēsio petitur requirit.xxx. annos.ratio quia presumitur violētia fa cta per dominum subdito idem tenet inno.quod psumatur violentia facta per dominum subdito.in c. bone lo.ij.ex tra de postulatione prelatorum.idem sequitur ioban.fab.in.§.eque.insti.de actio.vbi dicit quod si potens vsus est su pra nō potentem quod presumitur violen tia maxime quando gagiabat vel arre stabat subditos put facere consueue runt barones ꝛ bannareti psentis pa trie dalphi. quia alibi dicit Inno.quod inter dominum ꝛ subditos metus presumit tur in.c.si diligēti extra de prescriptio nib.i alijs. do quod i rustico sentit ibi spe cu.quod sufficiunt.x.anni. dum ibi postea subiungit quod sufficit longum tempus. allegando dictam.l.cum de in remver so. hoc idem sentire videtur ipe specu. in titulo de iure emphi.in.§.nō solum versiculo.lxiij. vbi dicit quod si emphiteo ta non vult censum. soluere nisi domi nus sibi prius ostendat titulum certe agendo negatoria emphiteota absol uetur nisi dominus de iure suo doceat vel ostendat sibi pensionem fuisse so lutam longo tempore. quod longum tempus dicitur.x. annorum. glosa ve ro in capitulo seruitium. decimaocta ua questione secunda videtur sentire quod sufficiant.xl.anni dum dicit longissi mum tempus requiri.ꝛ pro hoc videt

ver.si.fince re i si. extra de prescrip. ꝛ.xvj.q. iij. possessiōes et i gl.j.ꝛ.d. panor. in.c. de quarta i iij.col.i ver. sed quātum ad pncipa lem articulū extra de pre scrip.

6 R. m 2 pe regl. possor 94 n. 2.

a ¶ Quo ad canonistas. ad pertingēdum verticem huiusce questiōis vide oīno do. panor. in. c. ꝑuenit. in. ij. col. in ver. ⁊ ex hoc dicto extra de censi. et breuit hoc duxi notādū ꝙ magnū est discrimen vtrum aliquid intenditur ex causa prescriptiōis vtrum ve ex alia quauis causa habili ad transferendum ius pretensum probanda per tēpus. Nā in primo casu nitit͛ qs ex tp̄e et tūc tempus longum aut lōgissimū ſm naturā actionis requiritur et stilū fori ⁊ qualitatē ꝑsonarū in quo et inter quas contēditur. In scđo vero casu innituntur cause quas qs ꝓbat per p̄sumptiones ex cursu diuturni tēpis resultantes et tūc regulariter suffi cit tēpus. x. annoꝝ nisi ageretur de mutatione status ꝑsone vel nisi ageretur contra rusticuꝫ vel nisi ius cōmune resisteret vel nisi induceretur huiusmodi presumptio cōtra patientē vbi ageret͛ de magno preiudicio. Quia tūc nō sufficeret allegare titulum sed oporteret ꝓbare nec sufficeret cursus lōgi tp̄is: sꝫ necessaria foret prescriptio legitima ac quoqꝫ exigunt͛ anni. xxx. singula inq̄ singulis ꝑtinenter referēdo. ad hoꝝ siquidē pleniorē intelligentiā vide do. inno. in. c. de quarta in gl. sua in ver. quadragenaria extra de p̄scrip. ⁊ adde ibi do. io. an. in. iiij. col. in ꝟ. et de materia gl. et do. pan. in. vi. col. i. §. expediēdo ⁊ ampliādo in ꝟ. venio ad p̄miū. ⁊ do. feli. in xiij. col. i. §. vtꝝ in p̄scribēda libertate ꝑ totū vsqꝫ ad calcē. ⁊ do. rof. in. iiij. ꝑte in trac. de actiōe ciuili i rubri. de act. ex stip. ex tēpo. p̄sump. in p̄n. ⁊ in ver. ego ago ⁊ in. iij. ⁊. vj. oppo. ⁊ spe. in ti. de cau. pos. ⁊ proprie. in. §. j. in. iij. col. in ver. hec forma obtinet. et de resti. spo. in. §. ij. in. ver. sꝫ ⁊ si aliqs vsqꝫ in fi. ti. et de cēsi. in p̄n. ⁊ i ver. ⁊ i petitorio ⁊ do. odof. in. l. si certis annis in. iij. col. in ver. ⁊ ideo vos dicetis ⁊ i. ꝟ. ex predictis ergo appet C. de pac. et ibi do. cy. in iij. colū. in. j. restat vt videam⁹ in. ꝟ. si quero et in ver. nono iuxta p̄missa. Et ibidē do. Bar. in ij. col. in. iiij. oppositiōe. et in. l. cū de i rē ꝟ. i ꝟ. q̄ro rustic⁹ dedit ⁊ i ꝟsi. itē si volo. ff. de vsur. ⁊ ibi vide oīno glo. in ver. lōgo. et eundeꝫ do. bartho. in. l. litib⁹ in ꝟsi. ex hac littera. C. de agri. et censi. libr. xj. ⁊ do. bald. in predict. l. si certis annis in tertia ⁊ quarta opposi tione: et in versiculo venio ad questionem ⁊ in versiculo iuxta hoc queritur. ⁊ vide omnino ipsum dominum bald. egregie et compendiose hāc materiam perstringentem in preallega. l. cum de in rem verso in versicu. sed pro huius declaratione. et dominum saly. in. d. l. si certis annis. in iij. colum. in versicu. concludamus predicta sic. C. de pactis. et dominum Johan. fab. insti. de actionib⁹ in. §. eque. in. vj. colum. in versi. quid ergo dices in seruitijs ⁊ prestationibus.

tex ad litteraꝫ in dicto. c. olim de censibus. Joh. fa. vero in dicto. §. eque insti. de ac. dicit ꝙ licet quo ad legistas sufficiāt. x. anni. per. d. l. cum de in rem verso. et ibi glo. et docto. tn̄ q̄ ad canonistas[a] qui videntur habere aliam doctrinam in prescriptione seruitutuꝫ requiruntur vniformiter. xl. anni. allegant. c. cū eccle. sutrina. de causa pos. ⁊ proprietatis. nisi prescriptioni resisteret expresse ius commune qnia tūc dicit ip̄e requireretur tantū tempus ꝙ de initio memoria hominis non existeret iuxta. c. j. de prescrip. libr. vj. dominicus de sancto geminiano doc. nouissimus in dicto. c. j. de prescrip. libro. vj. dicit ꝙ communis opinio canonistarum est ꝙ requirātur. xl. anni. Et ita ſm hāc communem opinionem iudicauit hec curia parlamēti in causa domini de aquis ⁊ somōtij ex vna parte et homines dicti loci somontij in manibus anthonij de molena secretarij dalphina. ¶ Sꝫ q̄to tempore prescribatur seruitus realis vide q̄ plene dixi. j. q. cccclxxiij. ¶ De materia iterruptiōis vide que plene dixi. j. q. ccccxvj. Et ibi multas alias questiones in materia prescrip. pe. ia. in ti. super pensione seu reditus libellus in versicu. item credo et dicit vnum singulare videlꝫ ꝙ in acquirendo quasi possessionem annue prestationis sufficiunt duo anni. ¶ De materia negatorie vide. s. questione. xxviij.

¶ Questio. ccccix.

¶ In prescriptione annue prestationis non sufficit probare cursum temporis sed debet causa specifica allegari licet non probetur ⁊c.

Sed iuxta pretactam materiam quero an sufficiat allegare tēpus. xl. annorum vel requiratur ꝙ allegetur causa cum cōcursu temporis et si cām sufficiat allegare in genere vel si debeat in spē allegari vt agens possessorio ad solutionem talis annue prestationis obtinere debeat. Et circa hoc puto ꝙ sit necesse allegare causam verā ⁊ sufficienteꝫ in specie licet non probet. et ꝑponat actor in iudicio talia vel similia verba peto talem censum quem mihi debes ex tali contractu ipsum contractum specificando ad quem contractū ꝓbandum induco possessionem. xl. annorum ſm canonistas vel decem annorum ſm legistas vt in precedenti. q. dixi et istud sufficeret. si aūt solū diceret actor peto censum qꝛ mihi eum soluisti. xl. annis hoc certe non sufficeret vt dicunt glo. ⁊ archi. in. c. seruitiū. xviij. q. ij. Idem glo. in. c. peruenit extra de cē. quam ibi sequuntur hosti. et hen. bohyc. ⁊ dominus cardinalis florentinus in eodem. c. peruenit in. iij. et. iiij. questionibus vbi dicit ꝙ ille qui vult ꝓbare sibi censum debitum sufficit ꝙ alleget cām in libello q̄uis eam nō ꝓbet[b] dūmodo ꝓbet censum annuū sibi fuisse solutū. xl. ānis. ⁊ ibi allegat multos alios doc. ita tenuisse. Idē tꝫ domi. anto. de butrio in. d. c. peruenit. Idem etiam tenet dominus cardinalis florentinus panor. in. c. de quarta

b ¶ Eam nō probet. Videtur tamē probari oportere solutū fuisse ex causa allegata ne vsus longi temporis operetur duo specialia contra. l. j. C. de dotis ꝓmis. do. sali. in. l. si certis annis. in. iiij. col. i ꝟ. que

et in.c.si.diligēti.extra de prescrip. Idē tenet iohā. an.in.c.de prescrip.lib.vj.vbi querit an petens solutum spacio.xl.annorū ꝓbata solutiōe quadraginta annorū obtineat ⁊ dicit ꝙ cōis opinio legistarū quā cōmunē opinionē sequntur moderni canoniste in dicto.c.peruenit.in.glo.ij.est.ꝙ si allegat ⁊ ꝓbat tēpus tantū sine aliq̄ cause allegatiōe nō sufficit ad obtinēdū si autē allegat causam sufficiat ita etiā ibi dicit de sancto geminiano.⁊ domi.cardinalis florentinus dicit alibi in.d.c.ꝑuenit.ꝙ licet sufficiat in seruitutibus realibus allegare causam propinquā puta dñiū nō sic est in personalibus in quibus debet allegari causa remota in specie puta cōtractus ex quo insurgit obligatio allegat glo.q̄ h̄ tenet in.l.ij.§.circa.ff.de doli exceptiōe.⁊ istaest cōmunis sñia canonistarū. Legiste pariter idē tenent ꝙ requiratur allegatio cause cū probatione possessorij licet cā allegata nō ꝓbetur.ita dicūt gl.⁊ doct. in.l.cū de in rem verso.ff.de vsuris glo.etiā dy.bar. in.l.litibus.C.de agricolis ⁊ censitis.li.xj.⁊ cy.pe. in.l.si certis annis.C.de pact.dicunt ꝙ licet in realibus actionibus causam propinquā siue immediatam sufficiat allegari nō tñ sic in personalibus[a] sufficit causam immediatam sc; obligationem allegare. Sed oportet dicere causa; remotā sc; cōtractū.vt.ff.de executione rei iudi.l.an eandē.§.actione.⁊ideo dicunt nō sufficere in libello dicere ꝙ reus obligatus est ad soluendū dictū censum ⁊ ꝙ lōgo tēpore soluit.s; oportet ꝙ dicat dico te obligatū ex tali cōtractu ad talem annuū censum.et ita hoc sentit glo.in.l.ij.§.circa.ff.de doli exceptione.ibidē tenet bal.in dicta.l.si certis annis dicens aut nulla causa allegatur sed est minus sufficiens ⁊ nō valet aut allegatur sufficiens ⁊ idonea ⁊ talis satis probatur ⁊ presumitur per longā prescriptionē quia talis presumitur causa qualis per effectum demonstratur.⁊ ibi prosequitur ipse Bald.hanc materiā per vi.cartas idem tenet angelus in sua repetitione dicte.l.si certis annis vbi dicit ꝙ cōmunis opinio legistaru; ⁊ canonistarū est ꝙ allegetur causa vera cum discursu ⁊ prestatione lōgi tp̄is s̄m legistas ⁊ s̄m canonistas lōgissimi.scilicet.xl.annorū quod sufficit et presumitur causa quod tamē nō sufficeret si nulla causa allegaretur. Idē sequit̄ bar.in dicta.l.cū de in re; verso.vbi dicit ꝙ cautus aduocatus debet asserere in libello illā prestationē sibi deberi ex stipulatione ⁊ tunc sufficit probare illam annuam prestationem qua probata operabit̄ probatio stipulationis. Idē etiā ibidē tenēt bal.et ange. Idem tenet iohā.fabri in.§.eque instituta de acti.vbi dicit ꝙ non sufficeret tempus per se nisi esset tantū tēpus cuius initij memoria non existeret in cōtrarium nisi allegaretur causa idonea. Conclusio ergo est ista ꝙ debet exprimi cā idonea licet nō probet̄ cū prestatione temporis al's deb; sequi absolutoria sentētia. Et ita fuit decisum per dominos meos parlamenti in diffinitione cause de qua in precedēti questiōe sit mētio.

Questio.ccccxi.

Si statutum vel testator aut cōtrahentes possint disponere ꝙ nō habeat locum prescrip.

[b] Uero quid [b] operentur illa verba prescriptione nō obstante ⁊c.in aliquo actu adiecta an impediant cursum prescriptionis. Bal.in.c.de capi.coradi.§.preterea in feu.col.x.dicit ꝙ nō per regulas generales q̄ h̄ntur in.l.sicut.⁊.l.oēs.C.de p̄scriptio.xxx.vl'.xl. annoꝝ.sed qd si illa verba ꝓferātur a statuto verbigratia dicit statutū ꝙ instrumentū publicū demandet̄ executioni nō obstante aliqua prescriptiōe. dic ꝙ tale statutū nō pōt intelligi ꝙ remoueat prescriptionē lōgi temporis q̄ nō habet locum in actionibus personalibus nisi vno casu.vt.C.de vsufru.l.corruptionē.ergo vt aliquid operetur d; intelligi ꝙ remoueat prescriptionē lōgissimi tēporis. scilicet.xxx. vel.xl.annorum.iuxta quod vide ꝙ nota.C.ne rei dominice vel templorum.l.vniuersas.⁊ de decurionibus l.quis decurio c libro.x.[c] Sed domin⁹ Ant ho.de butrio indistincte tenet ꝙ statutum ciuitatis valet ꝙ nulla prescriptio currat quia populus pōt cōtra legem statuere.in.l.omes populi.ff.de iusticia ⁊ iure licet videatur contra publicā vtilitatem vt in.l.j.ff.de vsucap.tñ q; h; naturalem equitatē ne quis locupletur cu; aliena iactura tale statutū sustinetur. l.nā hoc natura.ff.de cōditione indebiti.⁊ facit quod voluit iohā.an.in.c.possessor de re.iu.iuris in mercurialibus. Ita dicit butri.refert do.iohā.de grassis in.c.cum nobis.extra de prescript. ꝓut reperio in recollectis meis sub ipso dñi legebat thaurini scriptis ⁊ reportatis. Et ita seruat stilus curie sancti marcellini in qua curia cōtra obligatū ad dictam curiam submissam cōceduntur precise nō obstante prescriptione. Sed respectu submissionis ad dictam curia; aduerte q; nō sufficeret simplex submissio nisi instrumentū debiti etiā sigillo dicte curie sancti marcellini vna cum submissione esset sigillatū vt plene dixi.s̄.q.clxxxj. Sz quid si verba predicta proferantur a cōtrahētibus. vel a testatore qui iussit solui nulla prescriptione obstante videtur ꝙ in infinitum extendatur iuxta.l.quod si nolit.§.si qd ita.ff.de edil.edicto.s; Bar. dicit ꝙ huic exceptiōi cū sit mere odiosa non potest renūciari ita no. ipse in

ro.dixi.C.d̄ pac.⁊ ibi d.bal.i.iij.col. in ꝟsi.extra opponit̄. et d.bar.ī.l.cū de in rē ꝟso in ꝟsi.breuiter aduerte et ī ver.nūc ad propositū.ff.de vsuris.

[a] In personalib⁹ ad de do.cy.in ꝑalle.l.si certis ānis in.iiij.col.in.ꝟ.iuxta h̄ q̄ro. Ubi ip̄e assignat rōnem quare ī obligatiōib⁹ ꝑsonalib⁹ nō sufficit cām propinqua; siue īmediatā allegari s; in realibus obligationibus bñ sufficit.

[b] Quero quid de hoc vide per ange.in auctē.vt de cetero nō fiāt commu.ver.no.colū.v.

[c] Libro x.hucusq; inclusiue apn.sunt ꝟba formalia d.bal.in preterea h̄ allegā.posta ī.§.ꝟsic.q̄ro ergo.

a ¶ ff.de le.j. hucusque apud ci.huius ver si.sed quod reci tant pariter verba forma lia d. bal.in prin.§.pterea posita in versi.ista. Et pro decisione huius questionis optime facit quod dicit do bald. in.l.j.in ulti. col.in versi. Quero si p mitto.ff.so lu.ma. Et quod per pactum non possit fieri quod non curat prescriptio nisi.xl.annorum tamen do.ange.de ubal. in auth.ut de cetero commuta.colla.v.in versi.ibi nullo tempore. Sed ut ibi vult.hoc tamen fieri posset per statutum dummodo prescriptio excedat centum annos.

b ¶ Dicit bar. Aduerte quod d.bar. in.l.divus.hic alle. legitur quando quis opponit tales exceptiones quod dicit sententiam seu processum non esse sententiam seu processum. Et ideo in hoc casu est distinguendum aut allegatur sententia seu processus esse nullus ex defe-

l.j.ff.de usuca.et in.l.nemo potest.ff.de a le.j.[a] et de hoc etiam tetigi.s.q.ccccix. ¶ Sed quid si illa verba ponantur in rescripto principis vel aliquo privilegio dic no.C.de sacrosan. eccle.in auth.quas actiones.ista sunt verba bal.in loco palle. attamen in hac materia ultra bal.vide.l.ij.et l.repeti.ff.q.mo.usufru.amit. ubi per hec verba toties quoties etc.vel similia impediri potest prescriptio. Ita dicunt do.per illa.et facit bene quod no.bal. in.ij.C.ut in possessione legatorum. ¶ De materia an statutum possit inducere quod male fidei possessor prescribat tetigi aliqua.s.q.cccix.circa finem.etc.

¶ Questio.ccccx.

¶ An filiusfamilias conuentus super compulsoriis in curia parlamenti possit opponere de nullitate ex eo quod non fuerit conuentus de autoritate patris.

De iure filiusfamilias in agendo aut defendendo non potest esse in iudicio sine autoritate patris et si existat iudicium est nullum ut plene dixi.s.q. liiij. Sed pone quod filiusfamilias conueniatur per compulsorias in iudicio in curia parlamenti vel sancti marcellini in quibus certe exceptiones admittuntur aliis reiectis ex contractu cum eo facto ex quo obligatur in.l.tam ex contractibus. ff. de iudiciis. An talis filiusfamilias poterit dicere processum nullum defectu autoritatis patris dic quod non. secundum quod iudicatur in dicta curia parlamenti cum secundum statuta dalphinalia certe exceptiones contra compulsorias admittuntur de quarum numero non est ita exceptio nullitatis. considerato etiam quod hec curia parlamenti non attendit ad hanc patriam potestatem ut scripsi s.q.liiij. Ita fuit determinatum die.iij. mensis aprilis. M.ccccl.x.in causa tunc diffinita inter io.vesperie de romanis appellantem et dominam abbatissam vernaysonis appellatam in manibus anth. de molena licet contrarium de iure videatur per ea que dicit bar.[b] in.l.divus.ff. de testamento militari. ¶ De materia statuta dalphi.in quibus aliquae exceptiones admittuntur.an alie videantur reiecte. vide que dixi.s.q.ccix.et in apparatu quem feci super dicto statuto dal.de litteris compulsoriis et precisis concedendis. Et an filiusfa.possit appellare pro patre sine mandato ad appel.introducere vide.s.q.ccij.

¶ Questio.ccccxj.

¶ An ius prelationis possit alteri cedi seu remitti etc.

Dominus directus potest rem emphi-teocariam quando alienatur iure prelationis sibi retinere.sed hoc verum si velit eam retinere nomine suo. Nam si vellet nomine sui alicuius amici eam retinere non posset.ut.l.fi.§.sed nec hac occasione in fi.C.de iure emphi.in auth.ut de cetero.non fiant commutationes.circa medium.et hoc ibi no.per iaco.et doc.in §.de cetero.col.v.facit.ff.de iure dotium l.si mulier.§.ex asse et de leg.prestandis. l.iij.§.j.et de administrati.tuto.l.si pluribus.et per cy.in.l.ad officium in fi.C.com.divi.et facit.l.iiij.§.cum igitur.ff.de in diem [c] adiectione.ita tamen dy.et bar[c].in.d.§.cum igitur in prima questione et petrus helie in suo tractatu de iure emphitheotico et ita vidi semper iudicari in hac curia parlamenti dalphi. ¶ De aliis vero multis questionibus in hac materia iuris emphitheotecarii vide que plene dixi.s.questionibus.xlvj.xlvij.xlviij.et.q.ccj.cvij.cxxij. clxxj.clxxij.clxxiij.et.j.questione seque. ¶ Sed an ex remissione que fit inter socios coheredes debeatur laudimium dic quod non secundum bar.in.l.fi.ff.de condi.furtiua potest fieri cautela quod dominus directus poterit rem capere iure prelationis si emphitheota vendat si dominus voluerit laudare.nam hoc casu si laudet ut tenebit venditio si non laudet venditio que est conditionalis deficiet. Istud consilium tradit et ponit bart.in.l.quod sepe.§.si quis amico.ff.de contrahen.empt. et ven. ¶ Si sint duo domini directi quorum unus vult retinere iure prelationis alter vero non sed vult inuestire emptorem.dic quod quilibet utetur iure suo.alleg.l.j.§.si alter ex heredibus.ff.quorum lega.licet contrarium videatur per.l.quod si vno.§.fi.ff.de in diem adiectione.vide super hoc que dixi.j.q.ccccxviij. ¶ De materia iuris prelationis tetigi in aliis terminis.j.q.lxxv.

¶ Questio.ccccxij.

De prescriptione iuris agendi ad commissum.

Pone quod postquam res cecidit in commissum dominus stetit per quinquennium quod non egit contra emphi.sed sic eum dimisit possidere numquid post quinquennium poterit agere videtur quod non per quo videtur casus in.l.ij.C.de vec.et commissis iuncta.l.cotem.§.dominus.ff.de publ.et vec. ad quod facit.l.j.C.de contrib.iudi.et.l.fi.C. si maior rem sine decreto ven.credo tamen contrarium quia conditio ex.l.ij.C.de emph.est personalis.ut in.§.appellamus.insti.de ac.et d ita durat usque ad.xxx.an[d].quando proponitur in modum agendi. Sed si in modum excipiendi est perpetua isti.de ppe.et tep.ac.in pn. Et ista ul.pars seruatur in iudiciis prout saepe vidi obseruari tam in curiis temporalibus quam

ctu iurisdictionis et tunc de hac nullitate poterit opponi per ea que dicit do.io.an.in cle.j.extra de seque.pos.et fruc. Aut allegatur nullus ex defectu solennitatis vel forme iuris communis et tunc secus. Aut allegatur defectus forme seu solennitatis substantialis ipsiusmet sententie siue processus.et tunc auditur opponens. Sed ubi allegaretur nullitas que non tangit formam seu solennitatem sustantialem ipsius rei put efficacia sua huius questionis non admittitur exceptio talis nullitatis ita colli. ex scrip.d.bar. in.l.j.§.put refert in ver. ego in ista materia.ff.quod vi aut clam.

c ¶ Et bar. Caue quia nil pro barto.nec bal.in.§.ques noster hic alleg.sed bene facit iar. auth. de cetero com ec.re.non fit si.col.v.tamen in rubro quod in nigro.ibi ut perpetuo apud.

4 1/2 fi. 12 18 [illegible]

d ¶ Triginta annos. Quinetiā si ēphiteota p mille annos possideret & non interuerteret possessiones nū ꝙ prescriberet licet pensionem non soluat & fingat i aīo suo ꝙ rē illaꝫ vt ppriā possideat secūdū spe.in tit.de loca.i.§.nūc aliqua ꝓfic. seu .q.xliiij. circa me.&fi.

a ¶ l.si qs. Iste est bonꝰ tex.ꝗ optime & clarissime diffinit hunc iurꝫ argumen. Et adō que ibi ibi dicūt.d.bald.& Saly.vtruꝫ aūt alie pene extra penam commissi pertineāt publicanis seu pedagiarijs vide do.bald. in.l.creditor i.j.not.ff.de acti.empti.

b ¶ Nō sortit forū. Adde do.pe.de ancha.post dn̄ꝫ ioā.an. in.c.cū.c.laicꝰ.i.iij.not. de foro cōpe. lib.vj.vbi dicit ꝙ lꝫ iuramētum ex parte recipientis sit reale l.trāsmissibile ad heredes tū ex p

spūalibꝰ p̄ntis p̄fie &c. ¶ De prescri.iu.agētis ad supplemētū legitie vid̄ q̄ dixi ēt.q.lxxxij.&d p̄scr.iu.adeūdi hr̄ditatē vide q̄ dixi.q.xcvj.ꝯsilioꝝ meoꝝ.

¶ Questio.ccccxiij.

¶ De fractione pedagij et cui applicetur emenda domino vel firmario.

Ubi aliqs cōdēnatur ex eoꝙ fregit pedagiū id ē ꝙ transiuit absqꝫ soluēdo vel areysonādo pedagiū emolumētū ꝯdēnatiōis dꝫ firmario pedagij applicari per tex.in.l.si qs a.C.de vectig. & cōmissis. Sed stilus dicte curie parlamēti se hꝫ i cōtrariuꝫ qꝛ talia adiudicātur fisco vel alteri bannareto tradentibus ad firmā eoꝝ pedagia nisi alit inter partes fuisset actū ita vidi in pluribus & diuersis causis tpibꝰ meis determinari. ¶ De hac tn̄ materia vcꝫ an ille qui emit pedagiuꝫ videat misse penas trāsgressorū dic vt in.l.creditor in prin.& ibi cy.in suis additionibus.C.d iure emphiteotico. ¶ De materia vectigalis vide in.c.quibusdā.§.preterea extra de ver.sig.& ibi pbat ꝙ ius exigēdi vectigal pōt p̄scribi. ¶ Aduertēdū em̄ in hac materia pedagioꝝ ꝙ colligentes pedagia debēt tenere itinera tuta vn̄ si fiat aliq̄ roberia i territorio dn̄i exigētis pedagiū tenet ipse dn̄s restituere vel malefactoreꝫ exhibere s̄m archi.qui hoc not.xxiij.q.vj.si qs peregrinos.quē sequit bal.in ti.de pace iuramēto firmata cōseruāda in.c.ꝯuenticulas quoqꝫ. ¶ Cōfiscationes an pertineāt ad ꝓprietariū vl' ad vsufructuariū vide bar.in.l.diuortio.§.interdum ff.sol.ma.in.ij.q.& per eūdē bar.in.l.imperator in fi.ff.d iure fisci. ¶ Confiscatio facta ad q̄ bona porrigat vide bar. in.l.pupillo in.§.q.ff.de tut.& cura.da. ab his & in.l.j.C.de summa tri.& fi.catholi.& bar.in.§.si iudex de clerico violatore pacis i feudis. An fiat cōfiscatio ipō iure q̄ ad dn̄s.vid bar.in.d.l.imperator i fi.ff.d iure fisci. ¶ De materia pedagij etiā tetigi.j.q.ccccxlix.

¶ Questio.ccccxiiij.

¶ An heres iurantis sortiatur forum ecclesiasticū rōne iuramenti per defunctum prestiti in contractu.

Iuramētū est q̄d ꝑsonale vt pbat tex.in.l.gn̄aliter.C.d iureiu.circa p̄n.ibi multū discrepat iuramētū hereditariū a ꝑsonali &c. Circa qd̄ tn̄ distingue qꝛ aut nos querimꝰ d iuramēto ex parte eius cui iuratur.& tunc est reale p quo in auc.de iureiu.a moriēte p̄stito in p̄n ci.colla.v.vn̄ dicit Inno.in.c.veritatis extra de iureiu.ꝙ iuramētū transit ad heredē recipientis nō ad heredē iurantis. Et est effectꝰ ꝙ heres non sortitur b forū h.spūale ex iuramēto defuncti nec censura ecclesiastica pōt cōpelli vt no.in.c.vlt.de foro cōpe.li.vj.ita dicit Inno.in dicto.c.veritatis.idem etiam tꝫ an.de butrio in.c.cū sit de foro cōpe. in.v.col.ibi inq̄tum dixi & scripsi.s.q. c lxxvij.in fi.lꝫ abbas dixerit ɔ̃riū c in c.parochianos extra de sepulturis.tn̄ veritas est qd̄ iuramētū q̄tū ad spūalitatem q̄ sibi inest.nō trāsit ad successorem iurātis: sed q̄tum ad robur contractus bn̄ trāsit ꝯtractꝰ iuratꝰ qꝛ vires & robur assumpsit de p̄terito a principio & ex ꝑsona hr̄dis robur ɔ̃ctꝰ non d mutat d. Itē trāsit q̄tū ad pbationem no.in dicta auc.de iureiur.a moriēte p̄sti.in p̄n.q̄ sic dꝫ itelligi s̄m bal. i suo reꝑtorio sup inno.d q̄ i ti.de iure iu.vbi hoc ponit. Et ita vidi plures determinari inter dominos meos parlamenti q̄ in decisionibꝰ causarū seruant opinionē Inno.d qua in.d.c.veritatis Et quia venerabilis dn̄s Io.ardissoni decretoꝝ doctor & officialis gracionopo.conabatur quēdā laicum ciuem huius ciuitatis gracionop.heredeꝫ cuiusdā iurātis corā se.trahere in iudicio vigore iuramēti a defuncto prestiti allegādo p se opinionē abbatis d q̄.s.tetigi dn̄i mei de ꝑlamēto de hoc anno.currēte dn̄i.M.cccclx.& d mēse aprilis corā se in camera ꝯsilij euocari fecerūt dictū dn̄ꝫ officialē cui p̄missa remōstrarūt & q̄ dn̄s officialis tūc eisdem dn̄is meis dixit ꝙ a talibꝰ d cetero d̄sisteret De hac materia vide q̄ dixit bal.i sua repetitiōe.l.rē maioris.C.d resci.ven.

¶ Questio.ccccxv.

¶ De iuestitura rei feudalis vel ēphiteotecarie & si rusticꝰ d̄beat iuestiri & si laudimia debeant p re feudali.

Ego emi rē feudalem et volo prestare fidelitatem domino cū recognitione homagij an dominꝰ possit recusare me recipere pe.iac.in ti.de actio.in rem p re e feudali in versi.& ē notādū e &c.dicit ꝙ dn̄s nō tenet:nec cogit vasallo vēdēti cōsentire:qꝛ dicit ip̄e lege cautū non reperit licet in emphiteota sit secus vt C.d iu.emphiteotico.l.fi.sed iac.d bellouisu.quem sequit bal.in ti.per quos

te p̄stātis ē ꝑsonale.et ad heredem nō transit.

c ¶ Cōtrariū. Si bene inspiciatur abbas nō p̄cise decise dicit ɔ̃riū sꝫ dicit ꝙ licet n̄ possit cōueniri corā ecclesiastico iudi.heres iurātis pōt tn̄ iplorari officiuꝫ iudicis eccl'iastici heres satisfaciat aīe d̄fū.

d ¶ Non mutat. hꝰ videtur.sentire do.pe.de ancha.in.c.cū.c.laycꝰ in iij.no.de foro cōpe.lib.vj.vbi i auc. qd̄ obtinet. C.de proba. vbi heres cogit stare iuramēto d̄fūcti &c.

e ¶ Et ē notādū in huiusmodi articulo ip̄e d.pe.ita subdit qd̄ aliter obseruatur quia ex quodā errore in q̄busdā locꝫ dn̄s cogitur ꝯsentire vasallo alicuāti.v l' retin̄t p eo p̄cio.i p̄ciū interueniat vl' al's recipe ēpto rē i possessionē feudi idoneū tn̄ p feudo obtinendo & seruiē.

fiat iuestitura.§.fi.[a] ibi q̄rit̄ qd si vasallus.ꝛc.videt̄ alit̄ velle dicētes ꝙ illa recusatio nō nocet vasallo:qꝛ dn̄s tenetur sibi ad itereſſe vt i feudis ō noua. forma fidelitat[is].§.fi.vl' pōt ꝑcise cogi tradere rē si penes se habeat ꝛ iuestiturā facere vt i feudis.si ō feu.ꝯtrouersia c.facta.vl' qꝛ dn̄s ꝑuabit̄ possessiōe feudi sicut vasall⁹ ꝑuat̄ iure suo si recuset fidelitatē ꝑstare vt in feudis de forma fidelitatis.§.dn̄s.ꝛ q̄liter feu.priuetur c.ex facto.vel ꝑuabit̄ ꝓprietate vt dixi s̄.q.clxvj. Sed q̄cq̄d sit de iure dicta curia parlamenti aliter seruat de stilo qꝛ si dn̄s recuset aut plus debito differat inuestire ꝛ retinere ēptorē rei feudalis vel emphitheoteca.ipsa curia cōsueuit dn̄m summari facere ꝑ litteras patentes ꝙ iuestiat ꝛ retineat ēptorē rei feudalis vel emphi.qᵒ si facere recuset cōsueuit ip̄a curia iure superioritatis tales emptores retinere ꝛ inuestire ꝛ mādare eos cōseruari in possessiōe taliuꝫ rerū nisi fieret alienatio ō nobili in rusticū:qꝛ tūc dn̄s nō teneretur inuestire rusticū vt dicit pe.iaco.in ti.de actio.i rem pro re feudali in versi.attamē dn̄s nō tenet̄ ꝛc.tn̄ respectu dn̄i nostri dalphini cōsueuerunt inuestiri et retineri etiā rustici seu plebeij de rebus feudalibus in camera cōputoꝝ dalphinalium soluendo duplicia laudimia dn̄o nr̄o dalphin.ꝛ hoc qn̄ equū ꝛ honestū videtur dn̄is parlamēti ꝛ camere cōputoꝝ dalphina.si tn̄ nō videat̄ eis honestū cōsueuerūt recusare iuestiturā facere.

¶ An ꝑ inuestiturā trāsferat̄ possessio Dic ꝙ nō sed videat̄ data licētia intrādi possessionē ꝓpria autoritate vt dicit Inno.in.c.ij.extra de cōsuetudine ita semꝑ vidi fieri obseruari vt ibi tales emptores sunt capaces,nisi dn̄s vellet retinere iure ꝓlatiōis ꝑ eodē ꝑcio qᵒ pōt etiā respectu rei feudalis de cōsuetudine generali pn̄tis p̄rie. ¶ De materia rei feudalis vide q̄ dixi.s̄.q.cccv. ¶ Sꝫ an dn̄s direct⁹ ꝑ inuestitura rei feudalis debeat exigere laudimia pe.iaco.in ti.de actio.i rē q̄ ꝑ re feudali cōpetit ibi.Sed hodie aliter seruatur ꝛc. dicit ꝙ non.qꝛ dicit ipse aliquo textu n̄ nō reperit̄ licet Io.colūbi in sua glo. in.c.iperialē.§.illud faciat mētionē de laudimijs qn̄ feudū alienat̄. Sꝫ de consuetudine gn̄ali pn̄tis patrie dalphin. sabaudie ꝛ certaꝝ aliarū patriarū circūuicinarū dn̄s ꝑcipere et habere consueuit laudimia ab ēptore ēt ret feudalis ꝑ inuestitura ad instar rei emphiteotecarie aliter tn̄ seruatur in regno francie vbi ꝑ re feudali nō recipiūt̄ laudimia. ¶ Sꝫ iuxta hoc q̄ro aliq̄s dn̄s inuestit de re feudali aliquem nobilem vel plebeiū.an ꝑ talē inuestiturā videatur facta ifeudatio talis rei videt̄ ꝙ sic sicut in simili videm⁹ ꝙ iuestitura i beneficialibus operat̄ institutionē ꝛ collationē beneficij ſm gl.in.c.autoritate de insti.in antiquis.ꝛ henric⁹ bohic.in c.ex trāsmissa.de electiōe. Et tetigi in q̄one.lxxxiij.consiliorum meoruꝫ.

¶ Questio.ccccxvi.

¶ De ꝑscriptione ꝯ fiscū ꝛ de iterruptione prescriptionis.

[T]am q̄rit̄ si ꝛ q̄lit̄ ꝑscribat̄ ꝯ fiscū dic aut loq̄mur de iure supioritatis ꝛ similib⁹ et talia non ꝑscribunt̄ aliquo tp̄e vt.C.de ꝑscriptiōe.xxx. vel.xl.annoꝝ.l.cōperit aut q̄rit̄ ō reb⁹ seu iurib⁹ que princeps possidet vt priuatus videlicet fundū vel domum aut [b] ānuū cēsum ꝛ hoc casu sunt gl.ꝯrie[b] qꝛ vna gl.dicit ꝙ talia ꝑscribunt̄ centū annis in aut̄.de nō alienādis aut ꝑmutādis re.eccle.§.si min⁹ colla.ij.sꝫ hen.bohic.i.c.diligēti.extra de prescriptionib⁹ in fi.dicit dictā glo.nō esse veram qꝛ immo credit ipse hē.bohic ꝙ talia ꝑscribunt̄.xl.annis vt in dicta.l.comperit. Et ꝑ hac vltiā parte fuit conclusuꝫ in camera cōsilij ꝑ dn̄os meos ō anno dn̄i.M.cccclx.de mēse iunij dū tractaretur de laudimijs debitis in thesauraria dalphi.ꝑ aliquos de voyrone q̄ ip̄a laudimia celauerāt.xl.ānis ꝓxime lapsis ꝛ vltra.sed qꝛ pēdētibus dictis.xl.ānis fuit facta ꝓclamatio in villa voyronis instāte ꝓcuratore fiscali generali dalphina.ꝙ oēs debētes dicta laudimia soluāt in thesauraria dalphin. An ꝑ talē ꝓclamationē fuerit interrupta dicta ꝑscriptio.xl.annoꝝ. Credo ꝙ nō primo:qꝛ vox ꝑconis paucis inotescit vt iurib⁹ vulgatis. Secūdo quia videmus ꝙ ad faciendū quē male fidei possessorē debet denūciari ante ꝯtractū ꝛ nō sufficit ꝙ post ꝯtractū fiat durāte ꝑscriptione,ita dicit dn̄s ioha.de grassis in

a ¶ In.§.fi. Et vide oīno quod ibi dicit.d.aluaro. in.iij.col.in versi.sed tu circa.

b ¶ Glo.ꝯrie.aduerte ꝙ in reb⁹ patrimonialibus ꝑncipis locū hꝫ ꝑscriptio xl.annoꝝ vt no.per glo. in.l.j.C.ne rei do.ꝛ hoc in casibus i quibus currunt prescriptiōes triēnij.x.xx.xxx āno.ꝯ aliū. Nā in alijs in quib⁹ minora tēpora specialit̄ statuuntur illa seruātur in fisco.que in alijs.vt i tēpore ad appellāduꝫ in redibitoria ꝛ in alijs minorib⁹ ꝑscriptionib⁹ ar.ff.de diuer.ꝛ tēpo.ꝑscr.l.i omnibus itē nisi repiatur aliud tp̄s spāliter in casib⁹ specialib⁹ in fisco statutuꝫ qᵒ qn̄q3 reperit̄.vt.C.de.fun.rei ꝑua.eū q. Et ō fun.patri.l.fi.ō decu.l.eū q̄ de sen.in fi.l.latis n̄ retractā.l.j.ꝛ in.ꝑdi.l.j.C.ne rei do.vel tēplo.et ista verificatur.in cā q̄stis.in acq̄rendis autem cōsideratur an quis possidet cuꝫ ti.et prescribit mobilē triēnio.rem immobilem.x.annis.ff.de vsuca.l.q̄uis.ꝛ dico.x.ꝛ non.xx.quia fiscus debet semꝑ pn̄s reputari l.j.cum ibi no.C.de quadri.prescrip. An fine titulo. ꝛ tunc aut fiscus admittitur cōtra ius cōe ꝛ eo casu si possessor vult cōputare tempus a tēpore quo bona fuerūt dn̄ūciata prescribit q̄drienio. Si a tēpore quo fiscus incipit ius habere.xx.annis.vt ff.de iu.fisci.l.j.§.prescriptio. Aut ō iure cōtractuū videtur ꝙ requiritur prescriptio.xl.annoꝝ.vt.l.oēs.C.ō prescrip.xxx.vl'.xl.annoꝝ in reb⁹ aūt cōcernentibus statū iperij vel supioritatē.vel tributorū non currit ꝑscri.temporis cuiuscunq3.C.de prescrip.xxx.anno.l.cōperit extra ō prescr.cū ex officij ꝛ.c.cum non liceat. Et similiter in re seruatis ecclesie in signuꝫ vniuersalis dn̄ij.vt no.glo.in.c.j.ō cle.egrotā.li.vj. Sꝫ cōtra alias res publicas pricipis non videtur

c.si diligēti.extra de prescrip.ibi.l.si fundus.et alle.l. pe.cum ibi nota.p gl.ff.p empto.ita scripsi sub eo in meis recollectis.multo ergo minus operabitur dicta proclamatio interruptionē.Tertio q2 dicta p̄scriptio.xl.anno.et silr p̄scrip.xxx.ann.cū sint mere odiose nō interrūpunt nisi per citationē.vt.l. oēs et.l.sicut.et cū notissimi.C.de p̄scrip.xxx.vl'.xl.anno. Et ita fuit appūctuatū et ordinatū per dn̄os meos parlamēti i.d.cā laudimioꝝ voyronis nō fuisse iter ruptā dictā p̄scriptionē.xl.an.ɔtra fiscū p dictā pre conisationē.¶ Verū q2 supra aliq̄ dixi de interruptione p̄scriptiōis p pleniori declaratiōe.Dic ꝙ q̄dā est p̄scriptio totaliter odiosa q2 est introducta p̄ncipaliter in odiū illi9 ɔtra quē p̄scribit pp ei9 negligētiā vt in p̄scriptione.xxx.vel.xl.annoꝝ.vt.l.fi. in fi.C.de annali exceptiōe.et ista p̄scriptio interrūpit p simplicē citationē.vt.l.oēs sicut et.l.cū notissimi.C.de p̄scriptiōe.xxx.vel.xl.anno.Qd intelligo d citatione illa cū cā facta ita ꝙ saltē in p̄ma dicta citatiōis ip̄e reus fuerit instructus et certificat9 de cā ppter quā citat al's simplex citatio nō operaret in terruptionē per.ea q̄ dixi.j.q.ccccl.xxxviij.Et est rō q2 illa p̄scriptio causat ex negligētia nō petētis qua negligētia cessante cessat ipsuȝ causatū h̄ est ip̄a prescriptio.Quedā est prescriptio q̄ pcedit ī bonis mobilib9 cū iusto titulo et bona fide vt ē vsucapio.et ista est mere fauorabilis nec ɔtinet aliq̄d odij cū in fauore prescribētis sit introducta et ista nō impedit per litiscōtesta.et multo min9 p citationē.et iō est necessaria sn̄ia diffinitiua.vt.l.si post acceptū.ff.de rei ven. et.l.ij.§.fi.de vsucap.p emptore.cuius rō est. q2 per litiscōtest.vel citationē nō cessat cā prescribēdi h̄ est fauor.Alia est p̄scriptio partim odiosa etiā partim fauorabilis vt illa q̄ pcedit cū isto titulo et bona fide in rebus immobilibus p decē annos inter p̄ntes et xx.inter absentes.vt.l.fi.C.de p̄scriptio.longi temporis.Et in hoc eligit quedā media via vt nō interrumpat p citationē simplicē.sȝ p litiscōtest.vt.l.more.C. de reivendi.Quedā est prescriptio q̄ currit sui natura nō considerato odio vl' fauore:vel actio redibitoria vel q̄ato minoris.et ista interrumpit per litiscōtesta.vel per oblationē precū ip̄i principi vt.l. j.et.ij.qn̄ libell9 pri.da.litiscōtest.faciat.¶ Et de hac materia interruptionis vide per bar.in.l.cum quis §.si quis p reo.ff.de solutionibus.Et de hac materia interruptionis aliquas q̄stiones tetigi.j.in.hac eadem q̄stione.De qua ergo interruptione loquit tex.in.l.fi.ff.de eo.p quē factū est.certe nō de p̄scriptione.xxx.vel.xl.anno.q2 tpe istaꝝ legū iste p̄scriptiones fuerāt incognite vt notat p gl.ordinariam in.l.q̄ occidit.§.j.ff.ad.l.aquiliā.et.l.iulian9 al's incipit nō solū.ff.ex quib9 cau.maiores et in autē.vt ecclesia roma.gau.priui.c.centum annoꝝ in prin.col la.ij.dicendū ē ergo ꝙ dicta.l.fi.de eo p quē factū ē inquātū dicit ꝙ res fuit tpe amissa loquit de p̄scriptiōe.x.vl'.xx.anno.vel de vsucap.pprie sumpta q̄ nō interrumpit p litiscōtesta.vt ptȝ ex p̄missis.i eo vero qd̄ dicit.d.l.fi.ff.de eo p quē factū est actionē ex tempore fuisse amissam.loquitur de prescriptione illarum actionum q̄ sui natura curruntvt predictū est.¶ Sed dubitatur vtrū p interruptionē prescriptionis ip̄sa actio sit ppetuata.super quo dic ꝙ p talē interruptionē talis prescriptio facta per citationē simplicē actio non ppetuat in.xl.an.sȝ simpliciter interrūpit ip̄a p̄scriptio.et erit necesse vt ex die citatiōis inchoet nona p̄scriptio talis et tāti tpis qualis erat p̄ma.Sed si per litiscōtesta.esset facta interruptio prescriptionis tūc actio perpetuat vsq3 ad xl.annos.et ita ex tēpore litiscōtesta.vl' eo tēpore quo partes tacuerūt erit necesse ꝙ currat noua prescriptio.xl. anno.vt.l.fi.C.de prescriptiōe .xxx.vl'.xl. anno.et vide q̄ no.per glo.et bar.in.d.l. cū notissimi.in p̄nc. ¶ An p sn̄iam arbitri iterrūpat p̄scriptio.dic ꝙ sic p.l. penul.C.de arbi.¶ Sed an sint aliqui [a] casus in quibus cesset p̄scriptio.[a] dic ꝙ sic.xij.casus et vltra quos ponit glo.in.c.cū.nō liceat.extra de prescrip. ¶ Sed an pacto vel statuto possit tolli prescriptio. vide q̄ plene scripsi.s.q. [b] ccccix.¶ De materia p̄scriptionū[b] in alijs tamē terminis vide q̄ plene dixj.s.ccccvj.et.ccccvij.et.ccccviij. Et d prescriptionib9 si qualiter et qn̄ currāt cōtra pupillū vel adultū.vide q̄ dixi plene.s.q.xxxj.¶ An in prescriptiōe libertatis cōtra seruitutem vel liberationis cōtra obligationē requirat bōa fides. aliqui doctores dicunt ꝙ nō per.l.seq̄tur.§.si viā.ff.de vsucap.et dicūt in hoc nō esse correctū ius ciuile per ius canonicū.et ita videt tenere inno.in.c.nō.extra de prescrip.et.bar.in.d.§.si viā. Sȝ dn̄s meus dn̄s ioha.de crassis in dicto.c.si diligenti de prescrip.in recollectis meis tenet ꝙ immo requirit bona fides de iure canonico allega. dictū.c. fina.extra de prescrip.vide tū q̄ circa h̄ plene dixi.s.q.cxcix.¶ Sȝ an ī hac materia p̄scriptionū mala fides autoris noceat sucessori do.io.de grassis in dicto.c.si diligēti.in glo. bona fides ibi l.si q̄s emptionis colligit ex illa glo.ꝙ in prescriptione lōgi tēporis reqrit bona fides actoris al's nocet successori. secus in prescriptione longissimi tem[c]poris [c]ratio dicit ip̄se quia de iure ciuili in prescriptione longi temporis requiritur bona fides.l.fina.C.de prescriptione longi tēporis.in p̄scriptiōe autē lōgissimi tēporis nō.ex quo sequitur ꝙ cū de iure canonico indistincte ad prescriptionem bona fides requiritur per textum in dicto.c.si diligenti.

ꝙ teneat p̄scriptio.hodie nisi cētū anno. sicut nec ɔ eccle. roma. vt.l. fi.C. d sacro sā.eccle.Qr quo p̄uilegio gaudet eccle.roma. in p̄script. gaudet imperiū vt sentire videtur glo.nec multū in auten. de non alienan. aut p̄mu .§. finim9 igit.col. la.ij.

[a] ¶ Cesset prescriptio vide domi. gof.in summa in tit.de p̄scriptio.in §.itē exigit.

[b] ¶ Materia prescriptionū.d hac materia prescriptionuȝ vide in tractatu domini bald. de vbaldis de perusio.Et p do.pe.de ferra. in sua practica de forma rn̄sionis rei cōuenti.in glo. p̄scriptiōis.

[c] ¶ Secus in p̄scriptione lōgissimi tēporis Istud sentire videtur gl.xvj.q.iij. in.c. placuit. in §.ꝙ si ab eo.in versicu. continuare in fi.

mala fides actoris semper nocebit successori quod est verũ ꝰm do.an. de butri.in successoribus vniuersalibus q: tenentur ad exonerandũ conscientiã defuncti.vt in.c.fina.extra de sepulturis in particularibus autẽ secus.ita intelligitur dy.in.c.possessor de reg.iur.ita dicit.d.dñs ioh.de grassis vbi.s. ¶ An corrigatur hodie.l. sicut.z.l. oẽs.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annorũ p.c.male fidei possessor.de regu.iu.lib.vj.z.c.fin. extra de pscrip.vide q̃ plene dixi.s.q. cxcix. Et ibi an iuramẽtũ impediat pscriptionẽ. ¶ An iudex debeat admittere pscriptionẽ.si pars non opponat de eadẽ.vide q̃ plene.s.dixi.q.cccxj. Et q:.s.supra visuz est q̃liter pscriptio xxx.vel.xl.anno.q̃ ẽ mere odiosa interrũpit per simplicẽ citationẽ vt.d.l.cuz notissimi q: illa solũ currit ex mera negligẽtia nõ petẽtis.sed quid de pscriptiõe q̃ inducitur a statuto curie vel ciuitatis puta statuto psẽtis patrie parlamẽti z aliarũ curiarũ psentis patrie cauet ꝙ dbitor possit redimere pignora infra quattuor menses a die liberationis qñ debitũ est de maiori summa z quod lapso tẽpore nõ audiat dbitor infra dictum tempus non redemit sed citari fecit creditorẽ infra tẽpus redimẽdi recepturũ debitu z an interrũpat prescriptio dictorũ quattuor mensium datorũ ad redimendũ pignora.doctores nõ mouẽt hanc questionem quod viderim. Tamen crederẽ prima facie ꝙ interrũpat talis prescriptio quattuor mensiuz per simplicem citationẽ eadẽ ratione qua interrũpit pscriptio.xxx. vel.xl.annorũ q̃ causatur ex negligentia q̃ similiter interrũpit sola citatiõe per dictã.l.cũ.notissimi z pmissa possunt colligi ex dictis ia.de aretio z ia. de butri.in.d.l.sicut.z.d.l.fi.de eo per quẽ factũ est. ¶ Ulterius circa materiaz interruptiõis pscriptiõis q̃ro nũquid interruptio facta in debitore pncipali porrigirur ad fideiussorẽ glosa. ꝙ nõ in.l.cum quis.§.quis.pro reo.ff. de solu.z idem ibidem bar.vide.cy.in l.fin.C de duob⁹ reis stipulãdi. ¶ Et de materia interruptiõis vide per bar. in.d.§.si.quis pro reo. ¶ Quero vlterius circa hãc materiã prescriptionum an pscriptio vel vsucapio aliquo casu dormiat[a] certe de prescriptione dormiente non habemus in iure expressuz in prescriptione triginta annorum in l.sicut.de pscriptiõe triginta vel quadraginta annorũ.s.allega.Tñ de iure canonico videtur ꝙtalis prescriptio dormiat tẽpore hostilitatis z exercitus armorũ si tantus esset exercitus ꝙ iura in ciuitate nõ redderentur vt in.c.ex transmissa extra de prescriptione.verũtamẽ Inno. ibi dicit ꝙ istud est etiaz verũ de iure ciuili nihil tamẽ allegat.ꝙ istud tamen possit esse veruz videtur probari.C.de fundis limi.l.fina. libro.xj. habemus etiam casum expressum hodie in illa cõstitutiõe extrauaganti federi.imperatoris de pace constan.et aduerte ꝙ licet in alijs casib⁹ quis impediatur agere prescriptio tñ currit contra eũ sed restituitur[b] vt in titulo ex quibus causis maiores per totũ maxime in.l.sed si.p pretorez.§.si forte tamen isto casu id ẽ in ista prescriptione triginta annorum ipso iure non currit sed dormit quod est notabile. idẽ forte dicendum esset eadem equitate de tempore mortalitatis quãdo est tanta mortalitas ꝙ ius nõ reddatur ꝙ illo tempore prescriptio dormiat. argumẽto dicti.c.ex transmissa illa enim hostilitas dei est fortior q̃ hostilitas hominum. Idem etiaz reperio ꝙ prescriptio dormiat cont ra ecclesiam vacantẽ vt extra.c.j.z.iij.quia licet ecclesia habeat yconomum tamẽ vacare dicitur vt ibi nota. Et ideo posset forte dici ꝙ vacante imperio non currat prescriptio cõtra eum licet in administratione succedat ecclesia quia tempus vacationis debet subduci de medio. Item non currit prescriptio tempore scismatis vt in.c.fina.in fine.extra de prescriptio.quod est arg. tempore scismatico imperij contra ipsum non currit prescriptio.z ita not.in.l.naturaliter.ff.de diuer. z tempora.pscrip.per bartho. ¶ Sz quero quo tempore prescribatur officio iudicis. habes glo. in dicta.l.sicut.sup verbo persecutione q̃ vult ꝙ non prescribatur nisi.xxx.annis. Sed est alia glo.ↄtraria q̃ dicit ꝙ prescribitur triẽnio in.l.sequitur.§.fructus. ff.de vsucap.z ibi vide bar. z cy.i.l.ancille.C.de furtis. ¶ An exceptio prescriptiõis .xxx.annorũ impediat litiscontestationem Bar.dicit ꝙ sic per tex.in dicta.l.sicut circa finem.ibi nulle mouendi zc. Et ita bar.in.l.fin.ff.pro suo. Tertius possessor prescribit hypotecaria actione aduersus creditorẽ pscriptionẽ lõgi tẽporis in.l.j.§.si aduersus creditorez quod intelligo verum creditorem priuato. q: secus crederẽ in ecclesia vel minore ius hypotece pretẽdente p auten.quas actiones. C.d sacrosan.eccle.iuncta.l. fina.C.in quibus causis in integrum restitu.non est necessaria.z.l.sicut.C.de prescriptione.xxx.vel.xl.annorum. De materia prescriptionum in actionibus crimina.vide glosam et doctores in.l.querela.C. de falsis. ¶ Que sunt necessaria ad prescribendũ seruitutẽ.vide bart.in.l.j.§.deniq̃.ff.de aqua plu.arcen. Utrũ res ecclesie q̃ subsunt pape gaudeãt pscrip.cẽtũ annorũ.vide q̃ dixi.s.q.cxxxvj. Utrũ z q̃liter possit pscriptio q̃ri circa ius exigẽdi vectigal.vide bar. in.l.si publican⁹.§.fi.ff.de publica. ¶ An excõicat⁹ pscribat durãte excõicatiõe hosti.in.c.cũ non liceat de prescriptiõibus tenet ꝙ nõ.q: ipse est quasi mortuus in aut.de priuile.dotis circa mediũ colla. vij. contrariũ tñ notauit ipsemet hosti.extra de offi.de

a ¶ Dormiat. Casus i quib⁹ impeditur pscriptio enumerantur per d.gofre. in summa ĩ titulo de prescrip.ĩ.§.sũt z q̃dam.

b ¶ Sz restituit. quo ad hoc vide do.gofr. ibi supra ĩ pre. §.sunt z quedam in ver. ĩpedit prescriptionem quo ad effectum.

a ¶ Parte facit. Adde l.forma.ff.de censi.et.l.iij. §.est autem personalis.ff. ad exhiben. et.l.si hua.§. si plures.ff. ad.l.aql.et.l. titius heres ff.de actio. emp.et ven. et auten. de mã.pn.§.coges autẽ in pn.col.iij.

b ¶ Infringit. Circa hunc articulũ videt dicendũ. Aut qs infringit saluangardiã datã a principe seu eius magno cõsilio siue eiusdẽ i hac pria aliaue qlibet locũtenẽte.et tũc icidit in crimẽ lese maiestatis et sic pena legis iure maiestatis venit puniendus. vt colligitur ex scriptis do. pau.de ca. in ati.ij.p.ꝯsi. ꝯsi .ccccxxij. i.vj.col.i fi. Sriuz iucto Wfic.Itẽ dicti? Aut ifrigit saluãgardiã datã ab alio .a pnci. seu eius magno cõsilio seu ei? locũte. Et aut offẽdit psonã aut bõa primo casu aut i occidit

legati in.c.prudẽtiã.§.sexta quẽ ibi vide. ¶ Si fiscus bona annotata nõ petat infra viginti annos an lapsu ipsorũ viginti annoz sit exclusus.vide glo. in.l.pe.C.de reqrendis reis. An titul? inualid? pbeat causam prescribẽdi.vid q dixi.s.q.clix.circa mediũ ibi plus dicit host. ¶ An tẽp? triũ ãnoz de quo in.l.ij.C.de iure emphiteotico. currat ꝯ pupillũ et qd de adulto vide que plene dixi.j.q.ccccxxxv.

¶ Questio.ccccxvij.

¶ An emphiteota teneat recognoscere totiẽs quotiẽs per dñm fuerit req̃sit? et qd ꝯ creditore an poterit cogi cõcedere qttãtiã debitori de soluto etc.

Dominus directus petit a suo ẽphiteota q sibi recognoscat annuũ cẽsũ sup tali re ẽphiteoteca. ẽphiteota vero dicit q est paratus anno quolibet soluere censum sz dicit se non teneri recognoscere. Queritur quid iuris et videt primo q dñs direct? bene petat.qr qs ds facere qd alteri pdest et sibi nõ nocet.l.si creditor ff.de euictionibus. Itẽ p hac parte facit a in simili.l.plures apochis. C.de fide instru. In cõtrariũ videt q nõ teneat emphiteota recognoscere sz q sufficiat sibi censum ãnuũ soluere:qr solutione eius quod debetur tollitur oĩs obligatio .et nulle reliquie obligationis remanent insti.quib? modis tollitur obligatio in princi. Itez ds sibi imputare dñs si sibi sup hoc nõ capit duz res fuit in emphitheosim tradita vel al's sibi recognita in eo q nõ fecit emphiteotã obligare ad recognoscenduz totiẽs quotiẽs fuisset requisit?.p quo facit.l.modestin?.ff.de solutiõibus et.l. ij.ff.de heredi.vel ac.ven. Ueritas tñ ẽ ista q ista emphiteota ds recognoscere etiã si ad h' recognoscendũ spãliter nõ se obligauerit p quo facit.§.ẽptoribus in auk.de nõ alie.rebus eccle.et est gl.in auten.si quas ruinas.C.de sacro sanc.eccle.super verbo def.ibi ds fieri renouatio et faciũt ẽt rõnes.s.in prin. pñtis qõnis deducte et allegate. Et ita seruat iudicãdo i dicta curia parlamẽti put sepissime vidi. Ad idẽ seruat etiaz ipsa curia plamẽti in debitore q soluit et petit instr̃m quittãtie de soluto sibi p creditorẽ fieri et p hoc facit.l.ij.in.§. fi.C.de qdriẽni.pscriptiõe.ar.a ꝯtrario sensu qd est fortissimuz in iure.l.j.§.ei? rei.ff.de offi.eius cui est mãdata iurisditio. ¶ De recognitione fiẽda p tertiũ possessorẽ vide q dixi.s.q.xlij.

¶ Questio.ccccxviij.

¶ De fractiõe saluegardie et qliter puniatur infringens eam et de materia securitatis et saluo cõductu etc.

Upra in qstiõe.lvj. dixi q saluagardia dalphinalis nõ tollit iurisditionẽ. Sz nõ qro in quã penã incidit ille qui b infringit b tales saluãgardiã dalp. videt q incidat in crimen lese maiestatis per tex.in.l.j.in prin.ibi vel aduersus securitatem eius cõmittit etc.ff.ad l.iul.maiestatis cuius pena est capitalis vt in.l.iij.in prin.ff.eo.ti.et cõfiscatio bonorum.l.quisqs.C.eo. ¶uis tex. videat q flammis cõburatur in.l.j.C. de nili aggeri.nõ rũ. Et alibi videt tex. q debeat vltio supplicio puniri ar.i.l. denũciam?.C.de his q ad eccle. confugiũt. Alij dicũt q ad duplũ dãni arg.l. xpiani.C.de paganis. Sz dic q punitur extraordinarie cũ certa pena nõ sit statuta iuxta.l.j.ff.de effrac.et expila.et facit.l.hodie.ff.de penis Nõ obstat dicta l.j.in pnci.ff.ad.l.iul.maiestatis.qr loqtur in eo q securitatẽ publicã violauit ar.in feu.de cle.vio.pa.in.§.si qs. Nõ obstat etiã dicta.l.C.de nili aggeri. nõ rũpẽ.qr loqtur in alio casu. Et ita de iure p pmissa a c etiam de stilo dicte curie parlamenti dalph.seruat q infringentes saluãgardiã dalphinalem extraordinarie arbitrio curie sm qlitatez personaz et atrocitatẽ delicti puniuntur. ¶ An saluagardia possit ꝯcedi i territorio alieno. Dic q nõ ẽt tpe guerre.l. cũ sepe de eroga.mili.ãnone.li.xij.et ponit guiller.de cuneo.i.l.illicitas.§.ne potẽtiores.ff.de offi.psi. ¶ De materia securitatis qñ petit ab illo q dubitat offendi vide in.l.q bona.§.qm.ff.de dã. infec.p bar.et per cy.et doc.in.l. denunciamus.C.de his q ad eccle.ꝯfugi. Et a quo sit dãda et qto tẽpore durat vid auk.de mãdatis pncipũ.in.§.sed neqz coll'.iij. ¶ Si det securitas p eũdo an censeat esse data p redeundo.dic q sic c vt põit bar.i.l.nullã c.C.de nauicula. li.xi.et i.l.j.ff.ad.l.iul.maie. ¶ Sed qd de saluo ꝯductu.si sit dat? hosti.dñi nri dalphini vel alteri? pncipis vtrum debeat sibi huari dic q sic.xxiij.q.j.c.noli

et tũc plectit pena mort; aut vulnerat et tũc mutilat aut al's iiuriat et tũc pecũiariavt in lib.feu.de pa.tenẽ.§.si qs homines et.§.si quis aliũ et.§.seq. Scdo autẽ casu cũ certa i h' casu de vr pena determiata iudicis arbitrio pũitur vt.l.j.ff.de ef frac.et expila.et.l.hodie ff.de pe. Et vid i ma. d. guil.de cuno. i tr.de secu.circa finẽ et do. bart.i.l.j.ff. ad.l.iul. maie. et in.l.iij. §.trãsfugas ff.de sicca.

c ¶ l.nullaz adde bart.et doct.i auk. habita in.j. col.i.V. qro istud piuilegiũ.C.ne filij? p pa.et p abba .i.c.qr diuersitatez de ꝯces. pbẽ.

a ¶ In fine voluit allegare in ver. itē siue agatur.
b ¶ Cōsuetudinē Rescriptum ꝯ ius cōmune vel vtilē consuetudinem nō valet. qꝛ ꝓsumit surrepticiū nisi in eo de ipsis fiat mentio cum cl'a. nō obstante scđm.d. bal. ī. l.oēs .iiij. q.C.si ꝯ ius vel vti.pub.
c ¶ In.di. autē.ꝑ hꝯ tñ nō min⁹ valꝫ rescriptū cū tñmō immineat seu generet ꝑti ꝑ iudiciū moratoriū per not.ī.l.quoties.C.ōpci impa offe. Sꝫ iō nō vꝫ qꝛ vt ꝑtāgit ꝯ ꝯsuetudinē ꝛ stilū curie q̄ ī hꝯ forte fundat ꝙ qñ r̄scriptū īpetrat . dꝫ ꝑs citari q̄ exīde posset ledi gl. in.l. ita diuus. ff. de adop. et do.odof. et bart.ī.l.adoptio.eo.tit. Et hec ꝓcedūt nisi ꝑnceps ī rescripto vteret plenitudine potestatis. do.alex. pri ma pte ꝯſi. ij.in.vij.col,

ꝛ tꝫ gl.in.c.offerebat.xxxiij.q.vij.quod est notādū. ¶ Sꝫ qđ ō diffidamēto vide q̄ dixi.s̄.q.cxcj. ¶ Si q̄s dubitet offendi pōt adire iudicē ꝛ petere securitatē sibi ꝑstari doc.alle.tex.in.l.denunciam⁹.C.de his q̄ ad eccle.cōfu. Et ibi materia securitat' ꝑ cy.ꝛ doc. ¶ Que ro qñ q̄s ꝯ securitatem videat facere. Rñdeo aliquid mali mihi faciēdo vel inferendo de quo dic vt no.in.l.si q̄s maior.C.de transac.ꝛ ꝑ cy.ꝛ doct.in dicta l.denūciam⁹.C.de his q̄ ad eccle.cōfu. Alij dicūt ꝙ ille dicat frāgere securitatē q̄ per se vel ꝑ aliū dāñū dat.arg.ff.de ꝟbo.obli.l.stipulatio ista.§.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij. et.ff.locati.l.j. ¶ De materia securitatis ꝛ diffidamēti ꝛ multis q̄stionibus vide plene per io.an.in nouella de homicidio in.c.j.li.vj.

¶ Questio.ccccxix.

¶ An delatus ex cōfessione facta corā iudice remittente possit puniri per iudicē cui remittitur vel an debeat nou⁹ processus fieri.

Ex ꝯfessiōe facta ꝑ delatū corā iudice remittēte nō pōt delat⁹ cōdēnari ꝑ iudicem cui fit remissio sꝫ d̄bet fieri nou⁹ ꝓcessus cū talis ꝯfessio corā nō suo iudice facta sit nulla ita tꝫ bar.in.l.diu⁹.ff.ō custodia reoꝝ.ꝟin l.magistratib⁹.ff.de iurisdi.om.iud.dicit ēt bal.ibidē ꝙ ꝓcessui corā iq̄sitore formato iudex cui remittit heretic⁹ nō hꝫ necesse stare sed pōt talis iudex cui remittitur delatus facere nouū ꝓcessū ꝛ ꝺm qđ ei videbit delatū punire vt in auten.de sctis epi.§.siꝟo crimen colla. ix. Et ita seruat tā in ꝑñti curia ꝑlamēti ꝙ in ceteris cur ijs dalphi.ꝑñtis patrie lꝫ salicetus videat tenere ꝯtrariꝫ in.l.ea qdē.C.de accu.in q̄ōne .decimo querit ꝛc.ꝯfessio tñ facta corā iudice remittēte operat duos effect⁹ vt plene dixi.s̄.q.cclj.in fi.ꝛ idē dicit ipse saly.ꝙ in causis ciuilib⁹ iudex requisit⁹ nō dꝫ cognoscere de virib⁹ sñie iudicis requirentis allegat ipse.l.ꝑperandū.§.finaūt reus.C.de iudicijs.cū ibi no.ꝑ petrū ꝛ cy.l.a diuo pio.in.§.j.ff.de re iudica.ꝛ ibi ꝑ doct.sup hoc tñ vide que plenius scripsi.j.q.ccccclxxiiij.tñ hoc casu curia ipsa cōsueuit citari facere partes visurā ꝓuideri sup expeditione petita vt curia ꝓuideat circa modū exequendi. ¶ Utrum ꝛ qñ impediri possit executio rei iudicate.vide spe.in ti.de exceptiōe rei iudicate in.§.postremo.ꝛ ibi ponit.xvij.casus in quibus impeditur executio sententie. Circa hāc materiā attende ad hanc regulam ꝙ omnis exceptio que nō repugnat sententie pōt opponi post sñiam que in rem transiuit iudicatam l.j.C.de iuris ꝛ facti igno.ꝛ.l.si fullo.ff.de cōditione sine causa.ꝛ.l.elegāter.§.si quis post.ff.de ꝯdi.indebi. notat ange.de areti.insti.de actio.§.sed si quis ī fi. ꝛ ibi dicit ipse ang.de aretio ꝙ exceptione ne q̄s cōueniatur nisi inꝙtū facere pōt.opponi potest etiaꝫ post sententiam que transiuit in rem iudicataꝫ.l.ex diuerso.§.fi.cū.l.seq.ꝛ ibi bartholus .ff.solu.ma. et idem barth.in.l.nesennius.ff.de re iudicata. ¶ De materia impedienti executionem vide pe.iaco.in titulo.de actiōe in factū ex re iudicata ī fi.ᵃ ¶ De materia executionis sententie late in alieno territorio vide que dixi.s̄.q.xxiij.ꝛc.

¶ Questio.ccccxx.

¶ An rescriptio principis possit executio sententie curie parlamenti dalphi.suspendi vsq ad diffinitionem cause reuisionis.

In hac curia parlamenti seruatur de stilo dispositio auten.que supplicatio.C.de precibus imperatori offerendis.ita ꝙ sententie in ipsa curia parlamenti ꝓlate ad instar prefecti pretorio mamdantur executioni non obstante supplicatione super reuisione sententie oblata si vincens caueat iuxta dispositionem dicte auten.que supplicatio. ¶ Sed pone ꝙ vict⁹ obtinuit rescriptum a ꝑncipe ꝙ sententia non mandetur executioni donec ꝺ meritis cause reuisionis fuerit cognituꝫ. An valeat tale rescriptum dic ꝙ non,quia contra consuetudinemᵇ ꝛ stilum ipsius curie parlamenti et pro hoc facit tex.ꝺm docto.in.l.probatorias.C.de diuersis officijs lib.xij.et facit aut.vt diuine iussiones.§.fin. col.v. Item quia contra iuris dispositionē in dicta aut.ᶜ que supplicatio.ideo non valet dictum rescriptum.l.rescripta.C.de precibus impe.offerē. Et ita seruat stil⁹ ꝑsentis curie ꝑlamēti qꝛ a.xxx.ānis citra et vltra vidi rescripta emitti a rege karolo tūc dalphino ꝛ ꝯsequēter a dño nostro dalphino ī quibus mādabant suspendi executiones aliquarū sententiaꝝ dicti parlamenti vsq ad finem cause reuisionis. Sed ipsa curia parlamenti nūꝙ voluit obseruare talia rescripta cōtra ius ꝛ stilū huius curie elicita sed talibus rescriptis non obstantibus semper fuerunt tales sententie mandate executiōi. ¶ De materia dicte aut.que supplicatio vide que plene dixi. s̄.q.l.ꝛ.ccccix. ¶ Que impediant executionem curie ꝑlamenti ꝛ q̄ non vide q̄ scripsi.s̄.q.l.ꝛ.q.xcvij.

¶ Questio.ccccxxi

¶ De citato coram duobus iudicibus diuersis temporibus pro eodem debito.

Creditor q̄dā de diocesi gracionop.citari fecit et in ius vocari debitorem suum coram dño officiali gracionop.coram quo dño officiali fecit talis creditor eius petitionē deinde ipe creditor dictū suū debi

co tuet ad ord. in. 3. H. 1 v

torem citari fecit p eadē cā corā dn̄o iudice maiore
graysuodani q̄ dbitor ꝯparet corā dicto iudice gray
suodani ⁊ petit se remitti corā dicto dn̄o officiali di
cens ꝙ p eodē debito fuit primo ꝯuent⁹ corā dicto
dn̄o officiali ⁊ sic ibi ceptū est iudiciū ideo ibi finem
sumere dꝫ. l. acceptū. ff. iudicijs. cū si. creditor vero re
plicat ꝙ corā dicto dn̄o officiali lis nō fuit cōtestata
⁊ sic nō dꝫ dici iudiciū ceptuꝫ vt in auť. de litigiosis
⁊ faciūt ea q̄ legunť no. i. l. si ꝯuenerit. ff. de iu. om.
iud. Credo tn̄ dictā cām ⁊ partes corā dicto dn̄o of
ficiali fore remittēdas lꝫ corā eo nō fuerit lis ꝯtesta
ta ⁊ cāꝫ corā eo fore terminandā p quo adduco tex.
a in. l. tam colatores in. §. qm̄ vero[a] ibi cōuentōem
que oblata ⁊c. ⁊ ibi negotiū ex priore agnitōe prio
reqꝫ cōuentione ⁊c. C. de re militari. li. xij. Et ex illo
textu dicūt aliqui ꝙ iurisditio delegati ꝑpetuať per
solā citationē itaqꝫ mortuo delegāte nō finiť delega
tio lꝫ contrariū videať notari p gl in. l. ⁊ qꝛ. ff. de iu
risdi. om. iud. ¶ Sꝫ iuxta p̄missa queroquidā credi
tor citari fecit suū debitorē corā. d. officiali vł corā
iudice graysuodani ⁊ obtulit suā petitionē. Sꝫ post
ea penitēs impetrat litteras cōpulsorias a b ipsa cu
ria ꝑlamēti vigore submissionis sup eodē debito de
bitor citatus corā ꝑlamēto excipit ꝯ creditorē ⁊ di
cit ꝙ creditor p eodē debito eū cōuenit alibi coram
officiali vel iudice graysuodani petēdo se remitti co
rā quo fuit primo ꝯuent⁹. Queriť an sit audiēdus
⁊ videť ꝙ sic p dictū. §. qm̄ vero. Contrariū credo. qꝛ
ista nō est de exceptiōib⁹ q̄ s̄m statuta dalph. impe
diūt cursuꝫ p̄cisaꝝ q̄ sunt excōicatiōis falsi trāsactio
nis rei iudicate solutiōis p̄scriptiōis ⁊ pacti de non
petēdo dūtaxat de qb⁹ in statutis dalph. sub rubri.
de lr̄is ꝯpulsorijs ⁊ p̄cisis ꝓcedendis ita vidi deter
minari in curia ꝑlamēti ipse tn̄ debitor pōt in alio
iudicio in quo prio fuerat ꝯuentus facere adiudica
ri sibi ⁊ taxari expēsas suas ꝯ creditorē. ¶ Si statu
tū aut stilus curie nō admittat nisi certas exceptio
nes an oēs alie exceptōes cēseāť ꝓhibite opponi. vi
de bar. q̄ singulariter ponit in. l. j. §. j. ⁊. l. pretor ait.
§. hoc iterdictū. ff. qd vi aut clā. De officio iudicis ē
clarū ꝙ p tale statutū nō censeť ꝓhibitū implorari.
l. plane. ff. de peti. here. De hac materia imploratōis
officij iudicis vide q̄ dixi. s. q. ccclxij. ¶ Sed qd de il
lo q̄ ꝯueniť eadē die corā diuersis iudicib⁹ corā quo
debeat comparere vide que dixi. j. q. cccclxiij.

¶ Questio. ccccxxij.

¶ De aggrediētibus alienas domos cum armis.

Contigit de facto ꝙ de hoc anno currēte
dn̄i. Mcccclx. ⁊ die. xj. mēsis iunij aliqui
i magno nūero gētiū cū armis circa ho
rā medie noctis aggressi fuerūt vi arma
ta quoddā castrū ⁊ ibi ceperūt vi ⁊ potētia anthō
niū bolomerij ⁊ eū ligatū preysoneriū quo voluerūt
transduxerunt. sed postea eoꝝ manus euasit: qꝛ im
pediti eū extra p̄ntem patriā trāsducere nō potue
runt. Modo queriť i quas penas inciderūt et qua
liter veniāt puniēdi dicti delati. Credo ꝙ dicti dela
ti tria delicta cōmiserūt ⁊ in eisdē inciderūt: qꝛ primo
b cōmiserunt in iuriā[b] dicto bolome
rij intrādo domū sue habitatiōis ipso
inuito p tex. in. l. q̄ domū. ff. de iniurijs
in qua sua domo debebat eē tutus. l. j.
ibi: maneat vnusquisqꝫ domi sue tut⁹
atqꝫ securus ⁊c. C. de p̄toribus ⁊c. li. xij.
⁊ facit. l. nemo de domo. ff. de re. iur. cū
si. Scdo inciderūt ipsi delati in crimē
legis iulie de vi publica. qꝛ ipi aggres
si fuerūt dictā domū habitatiōis dicti
bolomerij ⁊ in ipā violenter cū armis
intrauerūt hoc ꝓbat tex. in. §. iteꝫ lex
iulia. insti. de publicis iudic. ⁊ in. l. j. in
p̄n. ff. ad. l. iuliā de vi pu. Alio etiam ca
pite. qꝛ dicti delati in quodā nemore
sibi obligari fecerunt dictū bolomerij
in certa magna scutoꝝ summa ex quo
etiaꝫ ipsi inciderūt in penā dicte legis
iulie de vi pu. l. iiij. in p̄n. ff. ad. l. iuliam
de vi publica. Cuius criminis pena est
deportatio vt dicit tex. in dicto. §. item
lex iulia. loco cui⁹ deportationis succe
dit bānimētū maxime qn̄ fit a tota pa
tria iuxta. l. amissione. §. j. ff. de capi. di
mi. ⁊ habeť p barth. in. l. matematicis.
C. de epi. aud. ⁊ oīm bonoꝝ publicatio
vt dicit gl. in. l. ij. C. ad. l. iuliā de vi pub.
sed hodie non publicantur: sed deferū
tur ascendentibus et descendentibus
nisi i crimine lese maiestatis. vt in auť.
bona dānatoꝝ. C. de bonis dānatorū.
¶ De materia legis iulie de vi publi
ca vide plene p pe. Ja. in ti. de actiōe le
gis aquilie. Tertio cōmiserūt dicti dla
ti crimē capitale triplici respectu. Pri
mo in eo ꝙ dictū bolomerij ceperūt et
penes se captiuatū certo tp̄e detinue
rūt ⁊ p hoc alle. doc. tex. in. l. fi. C. de ap
paritorib⁹ comitis oriētis. li. xij. Alio
⁊ scdo respectu ipsi inciderūt in crimē
carceris priuati qꝛ ipm̄ bolomerij con
tra eius libertatē detinuerūt qd est cri
men capitale. l. vna. C. de priua. carce. lꝫ
eīn priuato sit licitū quē capere ⁊ iudi
ci tradere iuxta. l. capite quinto. ff. de
adult. hoc tn̄ non fecerunt ipsi delati.
alio etiā ⁊ tertio respectu quia dictum
castrū inuaserunt et portas ipsi⁹ castri
effregerunt ⁊ in eodem castro vi arma
ta intrauerūt ⁊ in eodē circa tria milia
florenoꝝ vt asseriť rapuerūt ex hoc ēt
penā capitalē incurrerūt p tex. in. l. pe
nul. ff. ad. l. iul. de vi publica. Sed dicti
delati licet citati in p̄dicta curia parla
menti non cōparuerūt ob qd die lune.
xiiij. mensis iulij anni p̄dicti in mani
bus Jo. albi secretarij dalphi. fuerunt
mulcte declarate cōtra quēlibet ipoꝝ
ad centū marchas argenti fisci erario

versi. et non
dubiuꝫ. ⁊. d.
bal. in p̄dī.
l. Maꝫ ita ti
uus in. j. q.

a ¶ In. §. qm̄ vero sꝫiste tex. loquiť i milite. et sic vr̄ spāle in milite ꝙ deposita ꝯuentio non possit apd aliū iudicē cōueniri ergo in ꝯrium ē ius cōe. l. ius singulare. ff. de legi. ⁊ senatusconsul. p opi. tn̄ autoris facit auten. q̄ semel. C. quō et qn̄ iudex.

b ¶ Iniuriam. Quinēt iniuriā cōmiserunt inde bite icarcerādo ⁊ eo nomine p̄t experiri actōe iniuriaꝝ per quā ꝯsequetur ēt dānū ⁊ iniuriā. d. ale. j. p̄te ꝯs. xvij. i. iij. col. in ver. nam etiam bald.

dalph. applicādas et ordinatū iterato eos citari, sub pena ānotatiōis bonorum et bānimēti. ¶ De forma qualiter pcedi debeat cōtra accusatum absentem vide.j.q.ccccxxix.

¶ Questio.ccccxxiij.

¶ De officio magistratus et qua pena puniatur tale officium assumens.

Venit casus i hac patria dalph. q nūq̄ euenisse dr in regno nec in dalphi. q nobilis rodulphus de comerhis corā se assignari mādauit p vocatū dote seruientē gn̄alē dalph. et sub pena oēs dn̄os dicte curie plamēti corā se cōparituros in villa allauardi ad diē.xij. mēsis iunij. M.cccclx. Et qr dicti dn̄i de plamento dicta die corā ipso nō cōparuerūt eos reputauit ptumaces et certa alia expleta ea dē die ꝯ ipsos dn̄os plamēti fecit de q̄bus expletis cōstat instrō tunc corā eo manibus duorum notariorum recepto et dicta expleta die vbi supra iuxta assignata fieri fecit nobili rodul. assistentibus q pluribus nobilibus et plebeis in nūero lx. vel circa cū fustibus et armis ip̄m nobilē rodul. associātibus ad instātiā et req̄sitionē ipsius nobilis rodulph. Modo a q̄rit si ipse nobilis rodul. deliq̄rit [a] credo q ipse incidit in crimē lese maiestatis cū ipse ad illa pcesserit eius priuata autoritate qr priuatus i se assumēs officiū magistratus incidit in crimē lese maiestatis p tex. in l. iij. §. fi. ff. ad. l. iuliā maiestatis cuius pena est vltimum suppliciū et cōfiscatio oīm bonorum iuxta l. quisquis. C. ad. l. iuliā maiestatis. nec obstat si ipse nobilis rodul. fuisset balliuus montiū dalph. quia villa allauardi i q̄ ipse dicta expleta fecit nō ē i suo balliuatu sz i balliuatu dn̄i guil. de curfilliōe militis balliui p̄rie basse p̄ntis p̄rie dalph. et sic ipse nobilis rodul. nō excusat de dicta pena qr habēs iurisditionē et eā exercēs vltra terminos eiusdē etiā capite punit per. l. fi. C. de apparitoribus comitis oriētis lib. xij. Et ita ibi no. dn̄s Ja. rebuffi per dictū textū. Preterea dicta curia parlamēti quevicem prefecti pretorio obtinet est superior curia huius patrie dalph. et sub eadem curia parlamenti subsunt balliui huius patrie. Et hz ipsa curia oīmodam cohertionē in dictos balliuos tā q inferiores iudices. vt est in hac patria notoriū. et per consequens ipi balliui tanq̄ inferiores iudices debēt honorē impēdere dicte curie parlamenti et dn̄is eiusdē parlamēti tanq̄ eorum superioribus iuxta. l. potioris in p̄nc. C. de officio rectoris prouincie. immo qd plus ē dicti balliui in eorum balliuiatibus nullā cohertionē habent in dn̄os dicti plamēti sicut videmus q eps q̄ est inferior nō pōt eius archiepm supiorem suū excōicare etiā si deliquerit in sua diocesi. vt dicit Inno. in. c. statuimus. extra de maioritate et obediētia. ¶ Sz an in aliquo deliquerint dicti hoīes di b ctū rodulphū associātes [b] cū armis ī ipo maleficio tenēdo dictā dietā i villa allauardi cū ipi staret ibi cū armis a latere et circūcirca ipsū rodul. scientes vt fatent dictū rodul. ibi dictā dietam tenturū vigore assignatiōis predicte et arguēdo ad ambas partes videt primo q sic cū ipsi presumātur eidē rodulpho in premisso delicto per eū perpetrato auxiliū prebuisse stando ibi cū armis cū ipso vt dicit Inno. in. c. cōtumacia. de cle. percussore. stando em̄ ibidē cū armis presumit habuisse malum animū vt dicit bal. in feudis in ti. de pace tenenda et eius violatoribus. in §. si quis rusticus. et alibi dicit bart. q associādo delinquentē in maleficio. dicitur eidem auxiliū dedisse in. l. in furti. §. ope. ff. de furtis. et cū ipsi ibi astātes cū armis malo animo p̄sumant auxiliū dicto rodulpho prestitisse ip̄m etiā associando in dicto delicto videt q ipsi tanq̄ fautores opem et auxiliū prestātes deliquerunt vt dicta. l. in furti. §. ope. et. l. is qui opem. ff. de furtis. et in. §. iterdū instituta eodē. et q debeāt puniri eadē pena qua dictus principalis autor facit in. l. iij. in princi. ibi qui ve opem. ff. ad. l. iuliā ma. et. l. penulti. ff. eo. ti. Idem videtur tenere ange. de are. in suo tractatu de maleficijs i gl. super verbo dicto maleficio semp assistit &c. In contrariū q nō debeant puniri eadem pena qua dictus corautor videtur. qr licet ibi interfuerūt in dicta dieta non tamē animo et intentiōe delinquēdi saltem q ex pcessu appareat sed solū requisiti per dictū rodulphū vt cū eo ibi associarēt expositurus vt eis dicebat dn̄is de parlamento aliqua ex parte dn̄i nostri dalphi. vt attestant fere omnes inquisiti et interrogati q̄ d fecissent si ipsi domini de parlamento iteruenissent. Et dicit se nō fuisse intētionis contra ipsos aliq̄d facere put nec per dictum rodulphum facere fuerāt req̄siti. Et si dicat q ipsi sequaces fuerūt p̄ntes in expleto p dictū rodul

a ¶ Deliq̄rit videt em̄ mltipharīā deliquisse. s. le. iulia. d vi publica. et. l. iulia de ambi. nam etiā qui cū iusto titu. regnat termios sue iurisditiōis imperij a ut potestatis debite in suos subditos excedēs i p̄dicta crimina incidisse censet vt videt voluisse do. bart. in tractatu de tyrānia. in ix. q. Quanto ergo magis hec verificant in eo qui talia admittit in nō subditos an aūt incide rit in crimē lese maiestatis. videt q nō ex quo p̄dicta faciēdo nō intendebat occupare dn̄iū vel iurisditionem aut imperium mixtum vel merum dn̄i nostri regis dalphi. Ad hoc faciunt egregia dicta do. son. zini ꝯsi. xxj. in. iiij. col. N. nec obstant argumēta.

b ¶ Associātes. vide q̄ notant. C. de his. q̄ latro. in. l. j. et in. l. j. C. de rapto. vgi. et bald. in. l. rapto. ad fi. de epi. et cle. et p alex. in l. is q̄ opem ff. de fur.

phum tunc facto dñ ipse rodulphus dños de parlamento nõ cõparẽtes pnunciauit ꝯtumaces ad hoc põt dici ꝙ ipsi nesciebãt ꝙ ipse rodulphus illud expletũ facere vellet qꝛ eis nõ declarauerat sed solum eis dederat ad intelligendũ ꝙ ipsos ibi cõgregare volebat qꝛ in ipsoꝝ pñtia volebat eisdẽ dñis de pꝛlamẽto aliq̃ dicere ex parte dñi nostri dalph. Ideo nõ videtur puniendi ex illo solo actu associationis eadẽ pena qua dictus rodulphus eoꝝ autoꝛ qꝛ animus in delictis inspicit. l.j.C.de sicca.ꝛ in.c.imperatoꝛ.l.distin.ꝛ facit ꝙ alibi dicit alberi. de rosa.ꝙ qñ mãdatarius rem quã agit mãdato alterius nõ putat esse delictũ ꝙ tũc excusat a pena licet mandans puniat.l.si quis id quod.ff.de iuris.om.iudi. et tetigit barth.in.l.nõ solum.§.si mãdato.ff. de iniurijs. Sed dicti associantes vt animos suos declarant in pcessu nõ putabãt delinquere eñdem rodulphum associando in referendo aliqua dñis de parlamẽto ex parte dñi nostri dalphini Igitur ꝛc. Et q̃ declaratio eoꝝ animi etiã iustificatur eoꝝ iuramentis de quo iuramento purgationis habetur per glo.in dicta.l.j.C.de sicca.ꝛ in.l.pñsenti.§.sic vbi.C.de his qui ad eccle.consu.ꝛ sic remanet hec questio pꝛo vtraqꝫ parte dubia. Credo tamẽ hanc vltimã partẽ esse veriorem cũ in delictis potius attendatur animus ꝙ̃ actus delinquẽtiuꝫ vt in dicta.l.j.C. de sicca.et in.l. cũ qui.ꝛ.l.is qui cũ telo eo.ti. Sed qd respõdemus ad argumẽta supꝛa pꝛo parte affirmatiua facta puto sic respondẽduꝫ. Quia aut actus qui geritur est de genere maloꝝ puta verberare vel occidere hoĩeꝫ et similia ꝛ tunc stans cũ armis cum malefactoꝛe in ipso maleficio eadem pena punitur quia constat ꝙ habuit animum delinquendi ita loquuntur contraria aut actus qui geritur nõ est de genere maloꝛum qꝛ actus poterat eẽ de se licitus puta aliqua audiẽdo ex parte dñi nostri dalphini.tunc mandatarius nõ punitur iuxta not.per albe.et bar.in locis pꝛeallega. Ita loquitur casus noster immo qd plus ẽ in his que sunt de genere maloꝛũ circa etiam crimẽ lese maiestatis nihil cum autoꝛe agẽte sed simplici fauoꝛe cũ eo stãtes nõ puniunt eadeꝫ pena qua autoꝛ sed arbitraria p modo culpe ita dicit tex. in. c.fi.§. illud aũt de penis lib.vj.iuncta glo. sup verbo simplici fauoꝛe vbi dicit ꝙ simplex fauoꝛ intelligit illi⁹ qui ad maleficium faciendũ nihil adijcit. Crederem tñ dictos associantes dictũ rodulphũ tam ex dicto simplici fauoꝛe iuxta dictum.§.illud autem ꝙ̃ ratione poꝛtus armoꝛum offendibilium in coadiuuatione gentium incidisse in penam legis iulie de vi publica.l.j.in pꝛincipio.ff.ad legem iuliam de vi publica.cum ibi notatis per glosam super vbo domini et ibi hãc sequit bartho.facit.l.vnica.C.vt armoꝛuꝫ vsus inscio pꝛincipe interdictus sit li.xj.ꝛ in auk.de armis col.vj. Cui⁹ criminis ꝺ vi pena publica ẽ depoꝛtatio ꝛ omnium bonoꝛũ publicatio in.§.iteꝫ lex iulia de vi publica insti.de publi.iudi. ꝛ habetur in.l. ij.ff.ad.l.iul.de vi publi.ꝛ ponit ple.pe. iac.in tit.de actione legis acquil.licet quo ad publicationeꝫ hodie sit coꝛrectum per auk.bona dãnatoꝛuꝫ.C.de bo. dãna.et ibi iaco.ꝛe but. Et sic hodie remanet pena depoꝛtationis loco cuius hodie de cõsuetudine succedit bãnimentum vt dicit bar.in.l.matematicis.C.de epi.audi. Sed dicerem loco bannimenti attenta materia ipsos foꝛe condẽnandos arbitrarie in aliquibus pecuniarum summis ꝺm qualitatem personarum ratione poꝛtus armoꝛum in coadiuuatione gentium sine autoꝛitate pꝛincipis facta et ita factum fuit pervocatum vales commissarium ad hoc specisliter deputatum. licet aliqui alij ibi opinantes dixerint aliquos ipsoꝝ coꝛpoꝛaliter puniẽdos.

Questio.ccccxxiiij.

In collectis indicendis si requirat consensus omnium vel an sufficiat maioꝛ pars ꝛc.

In tallijs siue collectis indicendis requirit consensus omnium nec sufficit [a] consensus maioris partis vniuersitatis vt dicit bart.in.l.ij.§. ex his igitur.ff. de verbo.obli.et in.l.ꝙ maioꝛ pars.ff. ad municipales ꝛ habetur per dy.[b] in.c.ꝙ omnes extra de reg. iur.ꝛ ideo in donis que fiunt domino gubernatoꝛi pꝛesentis patrie vel balliuis quãdo visitant patriam requiritur cõsensus omnium nec pñt cõueniri ad contribuendum in eisdem nisi illi qui consentiunt vt ibideꝫ per barth.ꝛ hec iuris dispositio seruat in donis q̃ fiunt pꝛedictis officiarijs vel similibus sed aliter seruat de cõsuetudine generali pꝛesentis patrie dalphi. in subsidijs dalphi.que cõcedunt in congregationibus triũ statuũ pñsentis patrie dño nostro dalphino qꝛ cõpellunt ad contribuendum in eisdẽ etiã illi qui non consenserũt vbi maioꝛ seu sanioꝛ pars vocatoꝛũ cõsensit. Et hãc opinionẽ etiã de iure tꝫ do.pe.pape vt ꝺm eũ scripsi ĩ.q.cccccxxxj.in tertio dubio in.q.ibi. Sꝫ iuxta pmissa quero ꝛc. De materia hmõi subsidioꝛum et qui in eisdẽ subsidijs cõtribuere debent ꝛ qui non vide que plene scripsi.s.q.ccclxxvj.et questionibus sequẽtibus vsqꝫ ad questionem.cccc.inclusiue ꝛc.

[a] Nec sufficit.videtur tñ ꝙ sufficeret ꝯsensus ꝯsulũ:qꝛ qd p eos factũ est p oẽs factũ vr.d.pe.iaco.in tractatu libelloꝛũ.ti. ꝺ cõsulibus.i ꝓ: et qꝛ vidẽ⁹ allegat .l. municipib⁹.ff.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ.l. municipes.ff.ad municipa.

[b] Dy.in c.bar.ꝛ dy.ĩ locis allegatis de collectis spãliter nihil dicũt. sed ponunt generalẽ distinctionem qñ res ẽ cõmunis vt singuloꝛuꝫ aut cõis vt vniuersoꝛuꝫ ꝛc.

Questio.ccccxxv.

An testamentũ valeat in quo filius non reperitur institutus sed per fideicommissuꝫ substitutus.

a ¶ In.l.sacim⁹. voluit allega.l. scimus. et ibi adde.d.bal. in primo nota. assignantē rōnē hui⁹ dicti.et do. pau. de ca.i fi. illius .§. quū aūt. ac dñs saly. in eo.§. in ver. Quero supposito the. b ¶ ꝙ non. Cōtrariū ē verū vt.j.dicit. Nā rōdicti scōe ptis illi⁹.l. filio. pterito consistit in approbatione pteriti ꝗ et exheredati per identitatez rōnis.l. ā titio.ff.de ver.obli. Sicut em̄ pōt approbarī pterit⁹ ita exheredat⁹ et sic vtrobiꝗ ē eadē rō.et p ꝯseqñs id ius.l.illō.ff. ad le.aquili. vñ ex quo pterit⁹ vl' exheredatus cui⁹ fauore testm̄ iualidū vult valere. dz vtiꝗ valere do. bal. in pdi. l.filio.pterito i .iiij.col. i.v̄.iij. qro. ibinā rōisti⁹ et pro hac opiniōe. bñ facit qd dicit idez. do. bal.vbi.s.in v̄.qro si pr.

SI quis fili⁹ in testamento paterno per fideicōmissuz substituat. et nihil sibi relinquat iure institutionis vtrū censeat pterit⁹ ita ꝙ testm̄ nullū existat quo ad heredis institutiōem.et dic ꝙ sic.casus est in.l.ex facto.§.luti⁹.⁊ in.l.is qui.ff.de vulg.et pupil.⁊.l.ita tñ.§.q rogat⁹.ff.ad treb. Et lz videat tex.expssus in ꝯtrariū.in a l.sancim⁹.§.cū aūt.C.de inof.test. vbi etiā gl.sup v̄bo celebrari dicere voluit ꝙ substitutus habet pro quasi instituto qd sufficere videtur in filio licz heres nō fuerit institut⁹ dicit ibi bar. ꝙ glo.illa nō est vera cum nō sufficiat relinquere filio p fideicōmissuz sed iure institutiōis sicut ponit tex.expsse in aut.vt cum de appellatione cog. in.§. aliud in pnci. ibi vel fideicommis. ⁊c. col.viij.p quē.§.dictus.§.cum aūt censetur in pte correctus ⁊ ista est veritas et ita in iudicādo fuat. ¶ De hac materia vide que scripsi.j.q.ccccl vj.i alijs tamen terminis.

¶ Questio.ccccxxvi

¶ An filius pteritus a patre possit dicere testm̄ nullū vsꝗ ad.xxx. annos et an lex filio pterito locum habeat etiā in filio preterito ⁊c.

AN lex filio pterito.ff. de iniusto et irrito testō locū habeat in filio preterito a matre vel linea ma b terna.et videt ꝙ nō b q: loqtur.i filio pterito a patre i cuius erat potestate sicut ibi dicit tex.ad literā sed filius nō est in ptāte matris. insti.de pa.pote.in pn.igit ⁊c.cuius pteritio habet pro exheredatione in.§. mater.insti.de exhere.libe. ⁊ dicta.l.loquit in preteritione put stat in terminis pteritiōis vt ex tenore eiusdē pōt videri dico ꝙ licet dicta.l. sm verba locū nō habeāt i filio pterito a matre tñ sm mētē locū habet. Nam sicut pteritio ac exheredatio quo ad rūpēdū testamentū respectu heredis institutionis parificant.vt aut. ex cā.C. de libe. prete.vel exhere.⁊ i corpe vñ sumit ita etiā in recōualescētia testamenti equitās que respectu pteritiōis reperitur prout est preteritio de qua i dicta.l.filio pterito repiri debet respectu exheredationis vel pteritionis que pro exheredatione habet sic ꝙ paritas q̄ est in ruptura testamenti existat i eius recōualescentia ⁊ fiat sm mentē talis extensio ar.in.l.nō potest.ff.de leg.iuncta.l.j.C.d edi. puatis.⁊.l.j.C.que sit longa cōsuetudo. ⁊ ita etiam tenet expresse do.pe.de muris i dicta.l.filio pterito in.xiij.q.que incipit decimotertio quero ⁊c. Et ita vidi in dicta curia parlamenti determinari. ¶ Sz an filius in casu dicte.l.filio preterito.possit dicere testm̄ nullum post annū. Bar.in dicta.l.filio preterito tenet ꝙ nō sed bal.⁊ ang.dicunt ꝙ immo vsꝗ ad.xxx.ānos. Idē tenet io.de imo. ⁊ raphael cumanus in.l.si filius qui i potestate.ff.de lib.et posthu. quos sequitur do.petrus de besucio.in.d.l.filio preterito ⁊ ista est opinio communis que seruatur in iudicādo vt dixi.j.q.ccccxxvij. ¶ Si filius hoc casu non dixerit testamentum nullum sed decessit an testamentum confirmetur sunt varie opiniones in dicta.l.filio preterito ⁊ per cynum et doctores i.l. ij.C.de posthumis heredibus insti. sed io. ferra.in ti.forma libelli quo petitur hereditas ex testamento distinguit et ibi dicit ꝙ in hoc casu testamentum confirmatur in glo.super verbo ac realiter ⁊ actualiter introducatur. ¶ An pater teneat facere mentionē in suo testamēto de filio in ordine constituto vide.C.de epi.et cle.in.l.deo nobis in.§. hoc etiam ¶ Sed an pater teneatur aliquid relinquere i suo testamento filie que quittauit cuz iuramento bona paterna vide que dixi.s.q.ccxcv. ¶ An collatio dotis habeat locum in successione materna: dic ꝙ sic si mater constituit dotem in aut.de equitate dotis §.illud coll'.vij.⁊.l.vt liberis.C.de colla. Sed quid de filio exheredato vide que dicit ipse do.pe.de muris in dicta.l.filio preterito. ¶ Sed an supplementum legitime habeat locum in matre sicut in patre dic ꝙ sic per tex.in.l.omnimodo.C. de inoffi. testa. iuncta glo.super verbo personis ibi. dum dicit vel parentibus nec potest i legitima aliquod onus imponi ita sentit glo.in.l.quoniam in prioribus super v̄bo stationib⁹ ⁊ de hoc tetigi.j.q.cccclxxviij. ¶ Iuxta premissa quero vtrū testamentum quo mater est preterita nulla causa inserta ⁊ filius est heres institutus sit nullus. Dic ꝙ testamentuz ex tali causa non rumpitur.quia habebat filios quos instituit quorū filiorū pma causa est in successione. vt. C.de suis ⁊ legi.aucte.in successione et nō tenetur quis instituere ascendentes ꝙdiu stant descendentes.ff. de iniu.rup.te.l.si quis exheredato in pn.⁊ de inof. te.l.pater filiū ⁊ insti.de suc.li.§.sed nostra.ista sunt verba bar.in quodam suo cōsi. ¶ An pater teneat relinquere aliquid suo naturali in suo testamento doc.ꝙ nō vt scripsi.j.q.ccccccxxxij. ¶ An au⁹ teneatur instituere filium ex filia vt valeat testamentum dic ꝙ sic vt dicit ioh.ferra.in ti.forma libelli in quo petitur hereditas ex testamento in glo. sup verbo ac realiter ⁊ actualiter introducatis ibi sed quid si filius ⁊c.et vide ibi etiam si mater ⁊c

¶ Questio.ccccxxvij.

¶ Si filius iuret attendere.testm̄ ⁊ disposita in testamento paterno an videatur renunciasse detractioni legitime et quarte trebellianice.

a ¶ Iuret attēdere. Hāt vr̄ φ is n̄ facit ꝯ iuramētū in hac spē q̄ petit legitimā et trebellianicā. ex quo illā petēdo n̄ venit ꝯ pmissa q2 p petitiōes eaꝝ n̄ ꝯuenitur testamēto nec dispositis i eodē. Quid ei est ꝯ tenores testi seu dispositōes eiusdem ius legitie & trebellianice nisi inexpresse aut tacite fuissent i ipso testō prohibite legitima & trebellianica: tunc nimirū eas petendo infringeretur iuramētū & iō i petitiōe eoꝝ non foret audiēd⁹. illō tñ vr̄ φ si i testō fuisset aliqd relictū filio iure istutiōis tūc videret petēdo pl⁹ relicto venire ꝯ tenorē testi & iō pariformit nō audiēd⁹. q2 tūc tacite vr̄ actū vt tali relicto esset ꝯtent⁹. secꝯ in alio casu ꝯ quo hic p autorē cū ō legitia & trebellianica nō fuisset co

SI quis filius iuret attendere a testm̄ & disposita in testō paterno videat ꝯtractiōi legitime & quarte trebellianice renūciare sic φ eā detrahere nō possit credo φ nō p eo qd̄ iuramentū nō porrigit ad ea de qb⁹ qs nō cogitauit. l. fi. C. de nō nume. pe. & l. §. ff. q fatis. cogā. hoc voluit dicere gl. super ꝟbo mēte &c. in. c. ad nr̄am extra de iureiur. ita etiā voluit dicere & tenere dy. i quodā suo ꝯsi. vt refert bar. in. l. ij. C. ō resc. vē. Aliter si diceret iuramētum extēdi ad nō cogitata ipm esset vinculū iniqtatis qd̄ tñ nō ē dicēdū. c. quāto circa mediū extra de iureiu. nec in eodē esset iusticia qd̄ ē vnū ō comitib⁹ iuramenti xxij. q. ij. c. aīaduertēdū. q2 iuramētū veritatē iusticiā & iudiciū cōtinere ꝺ3. xxij. q. iiij. c. innocēs ver. & posuit gl. nr̄a in auē. qd̄ eis. C. ō nup. p hoc bn̄ facit qd̄ ponit Cy. in. l. fi. in. q. iij. C. ad. l. fal. vbi dicit φ si heres sciēs facultates testatoris pmittat soluere legata talis pmissio intelligit facta detracta tñ falcidia iuramētū eñi ius cōe non tollit. l. si ex falsis. C. de trāsact. & l. fi. C. de nō nūe. pec. & facit qd̄ not. p bal. in. l. ij. C. de rescin. ven. Preterea iuramētū ciuilē et equā iterptatiōnē recipit ne qs imoderate ledat. l. si libert⁹. ff. de op. libertoꝝ c. veniēs & c. quāto extra de iureiu. ita ponit bar. in. l. societatē. §. arbitroꝝ. ff. p socio. & iō in casu isto ipm iuramētū ad pdicta ex qb⁹ magna sēqret lesio & iniq nō ꝺ3 tale iuramētū extēdi. & ita vidi determinari p dn̄os meos parlamēti dalph. in camera consilij &c.

¶ Questio.ccccxxviij.

¶ An ꝯmissū i aliena curia declaratū aut discussio bonoꝝ alteri⁹ curie impediat cursum litterarum curie cabeoli.

QUidā anth. gaufredi de aureica creditor exposuit clamorem in curia cabeoli de quadā magna florenoꝝ sūma & q̄ lr̄e cabeoli petebant exeq ꝯ dn̄m cotani de castillone possessor castri de cucurrone in puincia hypotecatū & submissum dicte curie cabeoli cū cōminatiōe marche q̄ ꝯminatione causāte venit ad pn̄tē ciuitatē grōnop. do. io. guirimaudi vtriusq̄ iuris doc. tā p pte regis sicilie q̄ p ꝯtepuata. & exposuit corā dn̄is meis plamēti casum suum declarādo et rōes pp quas ipse dicebat dictas lr̄as cabeoli nō eē exequēdas i dicto castro & tūc die. xviij. mēsis iulij. M. ccccl x. p dictos dn̄os meos facte fuerūt due cōclusiōes circa stilū dicte curie cabeoli p decisione dicte cāe Pria ꝯclusio φ q2 in curia camere rōnā aquensis fuerat inchoata discussio bonoꝝ debitoris pncipalis inter creditores & ius in eisdē habere ptendētes añq̄ fuisset clamor exposit⁹ in dicta curia cabeoli φ illa discussio impedire ꝺ3 executiōē dictoꝝ lr̄aꝝ cabeoli nō obstāte dicto stilo ipsi⁹ curie mētionē facie⁹ te de discussiōe in aliena curia facta et b merito. q2 iudiciū vniuersale[b] trahit ad septiculare. l. solem⁹. ff. de iudicijs. & l. iiij. ff. de peti. here. Scōa conclusio φ vbi do. directus cōmissuz rei obligare fecerit ꝺclarari p iudicē ꝯpetētē vocatis euocādis in forma debita φ ipse dn̄s direct⁹ se opponēs poterit ipedi re cursuz clamoris expositi i ipa curia cabeoli: posito φ post expositū clamorē pcessus cōmissi fuerit ichoat⁹ put factū fuit in cōmisso dicti castri attēto φ p tale cōmissuz resoluunt oēs hypothece & obligatiōes iuxta. l. lex vectigali fundo. ff. si pig. Et de hoc tetigi. j. q. ccccclxxv. & iō tūc fuit ordinatū dictas lr̄as cabeoli n̄ fore exeqndas i. d. castro

¶ Questio.ccccxxix.

¶ De processu fiendo cōtra absentē de crimine accusatum.

PRocedi ꝺ3 ꝯ absentē de graui crimine accusatū q2 pmo citari ꝺ3 voce tube trina voce p interualla. xxx. dierū vt 3 gl. i. l. inter. ff. de publ. iudicijs. Sed de stilo & cōi obseruātia pn̄tis curie plamenti illō tps. xxx. dierū est arbitriū ɓm q̄litatē psonaꝝ & criminis atrocitatē q2 qñq̄ ponit in lr̄is citatorijs interuallū octo dierū qñq̄ decē dierū qñq̄ iiij. dierū. Et sub magnis penis fisco dalph. applicādis put obꝟuari semp vidi & fuit obꝟuatū in cāis mentionatis. s. q. ccccxxij. & q. ccccxxiij. & qñq̄ citant vltra citatiōes vocis tube i domo habitationū suaꝝ vel suoꝝ paretū qn̄ sunt filijfami. ex abundāti. & qñq̄ etiā de stilo dicte curie nō fiūt nisi due citatiōes voce tube cū clausula ꝯminatoria & pcisa φ aliter ad declaratiōēz penaꝝ vel alteri⁹ act⁹ pcedet put fuit factū i dictj causis & si mō pmisso citat⁹ nō cōpareat mulcte ꝯ talē ꝯtumacē aliꝫ pene eis imposite ꝺclarari ꝯ cos ꝯsueuerūt facta mitigatiōe arbitrio curie et hoc facto iterato citat re⁹ absens mō c pmisso sub pena ānotatōis[c] bonoꝝ

gitatuz. nec dictū & propterea iuramētū ad eas nō extēdit p nota. in. c. cleric⁹ extra de iureiur.

b ¶ Iudiciū vniuersale. in materia pulchras q̄stiones tāctas per. d. bar. i. l. ij. q̄s libertatē in vlt. col. in ꝟ. q̄roqd fiet i ꝟ. iuxta hoc q̄ro. ff. ō pe. her. & d. bal. C. loca. in. l. emptorē in ij. col. i. ꝟ. s3 pone.

c ¶ Annotatiōis. mod⁹ aūt annotatōis ꝯtumaciū reoꝝ tradit p. d. gandi. in tractatu maleficiorū in rubri. q̄d fit agendū reo absēte et contu. Subdit tñ ibidē φ q2 bōa dāpnatoꝝ seu proscriptoꝝ cōꝟuant filijs & ascēdentib⁹. & descendētib⁹. vsq̄ ad tertium gradū vt in auē. vt nulli iudicum. §. j. co. viij. hodie alit obꝟuat. Dicit et φ de gn̄ali ꝯsuetudie toti⁹ ytalie nō ꝟuatur ꝯ contumaces qd̄ ꝺ3 de

annotatiõe bonoꝝ et ꝙ accusat⁹ ex pecteẜ ꝑ annum. immo quuȝ fuerit citat⁹ solẽniter poniẜ in bãno cõis ꝛ ptãtis post ea super illa accusatiõe ꝛ bãno ꝯdem pnaẜ. q꞉ iudex põt iurisditionem suaȝ penali iudicio ꝺfendere vt. ff. si ꝗs ius di. ñ obtẽpe. l. j.

a ¶ In. l. si cõstante⁹. in ij. col. in ꝟsi. not. ad questionem vbi ad oppositũ facit. vbi dicit ꝙ dare et ꝑmutare sunt paria alle. l. fin. in fine. C. ad. l. falci.

a ¶ Sentẽtia ferri forma snie. hec cõdemno talẽ ꝓcura꞉ nomine tich tali nũꝗ ꝓcu-

suoꝝ ꝗ reus si nõ ꝯparet bõa sua ãnotanẜ: ꝛ facta ãnotatiõe mãdanẜ regiꝛ custodiri sub manu dalphi. ꝑ castellanũ loci vbi sunt bona situata. vel ꝑ aliũ idoneũ ad hoc deputandũ: ꝛ sub inuẽtario iuxta. l. si. ff. ꝺ reqrẽdis reis. ꝗ bona recuperat re⁹ si infra annuȝ veniẽs se purget. vt ꝓbaẜ i. l. j. C. ꝺ reqrẽ. reis ꝛ in. d. l. si. ff eo. Post annũ vͦ nõ audireẜ nisi cũ ꝑncipis indulgẽtia vt ꝑ sali. in. l. eũ ꝗ. C. ad. l. cor. de sicca. quo ãno lapso iterato citeẜ re⁹ voce ꝑconis dictur⁹ cur sua bõa nõ debeãt ꝯfiscari et si nõ cõpareat ꝯfiscanẜ lȝ forte ꝺ iure i hoc actu nõ sufficeret citatio voce tube sȝ deberet ꝑ lr̃am reqsitoriã citari i loco vbi degit talis re⁹ iuxta formã glo. posite i. l. j. de custo. reoꝝ. qñ sciret vbi degit vbi ãt nesciret sufficeret citatio ꝑ edictũ vt dicit saly. in. l. j. C. de reqr. reis. ¶ Et ꝑmissa remedia sunt adiuẽta ꝯ absentẽ accusatũ de grauib⁹ criminibus nõ aũt in nõ grauib⁹ criminib⁹. Et ideo. q꞉ in nõ grauib⁹ crimib⁹ non repiunẜ remedia adinuẽta ꝓcedẽdi ꝯ absentẽ i illis nõ grauib⁹ põt ad sniaȝ ꝯ absentes ꝓcedi ita dicit bar. in. l. absentẽ. ff. ꝺ penis. ibi scdo ꝗro ꝺ꞉ hic ꝛc. etiã lite nõ ꝯtest. vt dicit pe. iaco. in ti. de resti. in integ. vt possit agi recisoria in si. ꝛ ꝗliter absens possit ꝯdẽnari vide bar. in. l. pe. §. ad crimẽ. ff. de accus. ¶ Et an absens lite nõ ꝯtest. in criminib⁹ ꝯdẽneẜ: vide doc. in. §. si ꝗs tutor insti. ꝺ suspectis tutorib⁹. ¶ Et ꝗliter et qñ i crimib⁹ ꝓcedaẜ ad diffinitiuaȝ cõtra absentẽ vide plene ang. ꝺ are. in tractatu suo de maleficijs in glo. suꝑ ꝟbo ꝗ iudex vidẽs ꝙ inqsitis nõ appet ꝛc. ꝛ spe. in ti. de accu. in. § ꝗliter. ꝟ. sed nũꝗd sufficit. ¶ Sȝ ꝗliter i foro spũali ꝯ absentẽ de crimie accusatũ ꝓcedeẜ. Dic ꝙ cõtumax aũ litis cõtestatiõeȝ excõmũicaẜ. iiij. q. v. c. quisqs. ꝛ. ij. q. ij. pñtia. Et si ꝑseuerauerit ꝑ ãnũ põt suspẽdi vel ꝑ petuo ꝑuari officio vel bñficio vt extra de eta. ꝛ ꝗlitate. c. cũ bone. ꝛ ꝺ testi. cogẽ. c. cũ cã ꝛ de appel. pasto. ꝛ ꝺ coha. cle. sicut ꝛ de clericis nõ residẽ. c. ex tue. xj. q. iij. rursus. ꝛ. c. ꝗcunqȝ. ita dicit egidi⁹ in suis libellis sub rub. ꝺ contumacia accusati in crimiali ꝗliter procedaẜ ꝯ eũ. ¶ Remedia aũt ꝓcedẽdi i causis ciuilib⁹ ꝯ absentẽ nõ cõparẽtẽ sunt ꝑdita remedia ꝑmi ꝛ scdi decreti vt ibi dicit bar. in. d. l. absentẽ ꝛ pleni⁹ ꝑ eũ de materia primi ꝛ scdi decreti habeẜ in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dãno insec. ꝛ in. l. apud iulianũ. ff. ex ꝗb⁹ causis in pos. eatur. ¶ Et quõ in casib⁹ in ꝗbus nõ potest fieri missio cõtra absentẽ ferẜ snia diffinitiua: vide. ff. de dãno infe. i. l. finita. §. iulian⁹. Sȝ ꝗ sunt grauia delicta ꝺ꞉ in gl. j. in prin. dicte. l. ꝑme. C. de requi. reis. ꝛ ibi pleni⁹ ꝑ saly. Sȝ extra hãc materiã incidẽter quero ꝗ dicanẜ grauia vel maiora negocia. dic ꝙ grauiora sunt illa in quib⁹ agiẜ de fama. vj. q. j. c. ex merito ꝛ. c. deteriores vel si de bñficio agaẜ in. c. querela. extra de ꝓcuratoribus. vel de spiritualibus vel libertate vel de crimine extra de transac. c. penul. vel ꝓpter scandalũ qꝺ cõtingere posset ita ponit spec. in ti. de rescripti pñtatione. §. ratione aũt cause ꝛc. ver. ¶ Itẽ querit si dicãtur grauiora vel maiora an dilationes a iure ordinate possint augeri vel minui vide bar. in. l. ij. ff. de re iud. ꝛ ibi ponit deceȝ causas ex ꝗbus põt dilatio abbreuiari vel augeri ꝛ tãgitur ꝑ eũdẽ in auẜ. qui semel. C. quamodo ꝛ qñ iudex ꝛ ibi Ey. ꝛ in. l. j. C. de dilationib⁹. ꝛ per dy. in. c. indultum de reg. iur. lib. vj. ꝛ spe. in titu. de dilatiõibus in. §. j. ¶ Et de materia dilationũ ꝛ si fuerit dilatio nimis artata an possit appellari vide bar. in. d. l. ij. ff. de re iud. ꝛ. s. q. ccccxxxvj. in ver. lxxvj. quero ꝛc. ꝛ ibi nihil dicit. ¶ Item de materia peremptorij in causis ciuilibus vide ple. in. l. ꝯsentaneũ. C. quomõ ꝛ qñ iud. ¶ Quero iuxta hãc materiã aliqs ꝑmisit aliquẽ criminosuȝ corã iudice representare certa die qꝺ nõ facit qualiter tenaẜ ꝛ possit ꝯueniri ꝛ puniri. vide glo. xxiij. que. v. c. cũ hõ gl. suꝑ ꝟbo arietes. In ciuilibus dȝ esse in citatiõe interualũ ad menus decẽ dieꝝ. l. ad ꝑemptoriũ. ff. de iud. Sȝ hodie istꝺ tꝑs ẽ arbitrariũ de stilo curiarũ pñtis patrie. In prima citatiõe nõ dȝ poni ꝑemptorie. l. cõsentaneũ. C. qũo ꝛ qñ iudex. ꝛ istud cõiter obseruaẜ de stilo curiarum.

Questio. ccccxxx.

Si marit⁹ moriaẜ pẽdẽte termino dato ad soluẽdũ dotẽ an vxor lucreẜ augmẽtũ dotis date nõ soluta

Upra. q. cclxxiiij. tetigi ꝗliter augmentũ dotis siue donatio ꝓpter nuptias facta vxori cõtẽplatiõe mr̃imonij nõ debeẜ nisi dote soluta. Sȝ pone ꝙ marit⁹ dat vxori aut alteri ꝑ ea dotẽ cõstituẽti terminũ ad sibi dotẽ soluendũ. moriẜ marit⁹ pẽdente termino ꝑ eũ dato ad sibi dotẽ soluendũ ꝛ sic nõ fuit sibi dos soluta an mulier debeat totã donationẽ ꝓpter nupẜ. vl' dotis augmẽtuȝ lucrari. Aliqui doc. mouẽtes istã questionẽ dicũt ꝙ sic ac si totã dotẽ soluisset. ex quo fuit habita fides de dote. argumẽto le. in simili insti. de rerũ diui. §. vẽdite. ꝛ. ff. de ꝯtrahẽ. ẽp. ꝛ vendi. l. qꝺ vẽdidi cum ibi nota. Nec obstat tex. in. §. illud. in auẜ. de nõ eli. scdo nubẽtes col. j. q꞉ ibi nunꝙ fuit habita fides de dote al's ibi esset casus i ꝯtrariũ. ꝛ ꝑ hoc videẜ ibi glo. suꝑ verbo ꝑcipiat' cũ dicit rñdeo ibi fuit parata dare ꝛc. ꝛ hãc opi. vr̃ sequi saly. in. l. si constã- a teᵃ. C. de dona. aũ nupt. in. q. de statuto ꝛc. Et ex his dico ꝙ hodie ex forma instrumentoꝝ mr̃imoniorũ ꝗ fiunt nostris tꝑib⁹ in ꝗbus semꝑ mariti habẽt fidem de dote ex ꝑmissione ꝛ obligatione parentũ fillarũ ꝙ vxor lucraẜ augmẽtum dotis etiã dote nõ soluta siue maritus dederit terminos ad soluẽdũ

dotē siue nō ar. iuriū p̄dictoꝝ non obstāte. d. §. illud. q̄ loq̄tur vbi nō fuit habita fides ꝺ dote. vt. s. dixi ſʒ doc. Et sic ptʒ ꝙ hodie nō est necesse ponere in instrō ꝯtus m̄rimonij illā clausulā dote soluta vel nō soluta q̄ in talibus instrīs solet in hac patria dalphi. p ali quos apponi: quia absq; illa clausula vxor dʒ idistincte lucrari dotis augmē tūr donatiōeꝫ ꝓpter nup. attētoq; hodie marit⁹ ex p̄missiōe ꝛ obligatiōe parētū vel amicoꝝ hʒ fidē ꝺ dote p p̄missa. Et de hac materia vide q̄ plene scripsi. j. q. cccclxv. ¶ Quidā circa hoc dicūt i casu i quo marit⁹ dat terminū ad soluēdū doteq; interesse medij tp̄is dʒ ꝯsiderari ꝛ deduci. nā eq̄litas ē hic cō siderāda: vt habet i dicta auk. in. ℣. eq̄litas ꝛc. Et iō q; si marit⁹ hūisset dotē ab initio lucratus eēt. xx. vel ex fructibus. xx. hūisset. Certe ista. xx. ꝺduci deberēt ꝺ donatōe q̄si nō videat illa. xx. soluisse p dote arg. ff. so. ma. l. si ꝯstāte §. quotiēs ꝛ. ff. q̄ in fraudē credi. l. oēs §. fi. ꝛ. ff. ad legē falci. l. circa t. l. q̄ q̄dra ginta. §. fi. Sʒ credo ꝙ istud interesse medij tp̄is nō possit deduci. Nā pēdēte dilatione apposita p ptes nihil interim peti pōt tota em dies vr̄ collata in fauorē debitoris. ff. si q̄s cau. l. si em §. hō fisci. ꝛ. ff. de ver. ob. l. eum q̄ kalendis. §. fi. Si ergo nō pōt peti ergo nulla mora est et sic multum interesse. l. lecta. si cer. pe. circa mediū. ¶ An marit⁹ faciat fruct⁹ suos rerū parafrenalium a vide bar. q̄ distinguit in. l. pe. a ff. ad le. fal. Et plenius vide que scripsi. j. q. cccclxviij.

¶ Questio.ccccxxxi.

¶ De sn̄ia ꝓferēda in ꝓsonā dn̄i litis

Debet de iure sn̄ia ferri in ꝓsonam ꝓcuratoris siue ab initio litem exercuerit siue lite ꝯtestata trāsitū fecerit ad euꝫ. aliter sn̄ia est nulla ſm. b. ꝛ io. quos seq̄t gl. i. l. j. C. de sentētijs ꝛ interlo. om. iudi. lʒ mar. fuerit in ꝯria opinione vt recitat glo. i. d. l. j. Sʒ ad euitādū oēs opiniōes vterq; ꝛ ꝓcurator ꝛ dn̄s cāe debēt ꝯdēnari vt tʒ gl. i. c. q̄relā. extra de elec. Et ita ēt ſuat ꝯsuetudo aliquoꝝ iudicioꝝ vt recitat gl. i. d. l. j. Sʒ bart. dicit ꝙ dn̄s sit p̄ns tp̄e sn̄ie volēs cām ꝓsequi ꝙ in dubio ꝓsumit eo casu pōt sn̄ia ferri in ei⁹ ꝓsonā. Ita dicit ip̄e in l. si ꝓcurator. ff. de ver. ob. Sʒ de stilo p̄n̄tis curie ꝑlamēti in q̄ ꝓcedit summarie sola facti veritate inspecta vt dixi. s. q. lviij. Nō curat nec fit vis i cui⁹ personaꝫ ꝓferatur sentētia. an in ꝓsonā ꝓcuratoris an i ꝓsonā dn̄i insequēdo opinionē canonistarū b ſm quā opinionē non curatur in cuius ꝓsonā proferatur. vt dicit gl. in. c. suscitata in gl. j. extra de in integ. rest. ꝛ in. c. querelam extra de elec. quia quandoq; in personam vtriusq; quando in persouam ꝓcuratoris et quādoq; in ꝓsonam dn̄i lʒ nunq̄ in iudicio interfuerit. Et nihilominus valet sn̄ia dūmodo ꝯstet in processu de mādato ꝓcuratoris. Sʒ q̄d si dn̄s moriat lite pendente an procuratoriū sit reuocatū vide que dixi. s. q. ccxix. ¶ An dn̄s cōparendo in iudicio cum afferto suo procuratore videatur eum procuratorē constituisse vide que dixi. q. xl. ¶ Sed quid si ante sententiam moriatur procurator dominus litis vide que dixi. s. q. lxxxvj.

Questio.ccccxxxij.

¶ De actione hypothecaria.

Supra. q. cviij. tetigi de hypotecaria q̄n debitor aut eius heres possidet res hypotecatā. Sed hic quero c quid si tertius possidet qualiter ꝓcedi ꝺbeat in actione hypothecaria. dic ꝙ primo debet discuti debitor principalis ꝛ eius fideiussor et eoruꝫ bona anteq; perueniat ad pignorū possessores ꝛ ip̄is discussis peruenitur ad possessores rerum obligataꝝ iuxta auk. hoc si debitor. C. de pig. ¶ Sʒ qualiter fiet talis discussio. dic ꝙ debitoribus et eoꝝ fideiussoribus condēnatis per sn̄iam vel per obtentioneꝫ precisarum fiet executio sn̄ie vel precisarum in bonis per eos possessis si que habeant vt in dicta auten. hoc si debitor. ꝛ si nulla bona habeāt siue possideāt poterit creditor i hypothecaria actiōe regressū habere contra tertios possessores bonorum hypothecatorum iuxta dictā auk. hoc si debitor. Sed anteq; offeratur libellus in hypothecaria contra tertium possessorem iudex mandabit per suas patentes litteras castellano aut notario loci in quo degebat debitor ꝙ se summarie informet cum vicinis ꝛ alijs testibus fidedignis si ipse debitor habeat aliqua bona mobilia vel immobilia et sibi informatiōes trāsmittat. quibus informatiōibus per iudicem visis si ex eisdem sibi constet nulla bona habere declarabit hypothecariam actionem competere creditori contra tertios possessores et istaꝫ formā tradit Jacob. de butri. in dicta autē. hoc si debitor et Ange. in auten. de fideiussoribus. colla. j. et ibi plene per eum de hac actione hypothecaria. Et hec forma seruatur in hac curia parlamenti et in ceteris curijs p̄sentis patrie dalphina. Et de hac materia discussionis in hypothecaria vidē specu. in titu. de primo et secundo decreto. §. j. versi. porro. ꝛ per Bart. in. l. si quis instituatur. §. penulti. ff. de here. insti. ¶ Sʒ an in dicta declaratione hypothecarie actionis debeāt vocari tertij possessores saltē generaliter voce ꝓconis bar. videt velle ꝙ sic. in. l. decē. ff. de ꝟb. obli. sed de stilo hui⁹ curie ꝑlamēti hoc nō seruat. ¶ Sʒ

curato. nomine meuij dn̄i sui vt colligitur et no. p domi. bar. in. l. licʒ in pupilla. in. §. si plures. ff. de ꝓcurato.

a ¶ l. pe. vbi vid ēt pau. de ca. optie distiguētes.

b ¶ Opinionē canonistaꝝ. ꝺ iure canonico pōt idisticte i ꝓsonā dn̄i cōcipi. sn̄ia aut ꝓcuratoris vl' vtriusq;. nisi in cā m̄rimoniali. electiōis aut alia spirituali. et in cā criali. et i cā i q̄ a p̄ncipio dn̄s cōparuit. Q; i hijs in ꝓsonā dn̄i concipi dʒ gl. i. c. q̄relā. i ℣ bo ꝓconomi. de elec. ꝛ ibi videas oio. d. bal. iv. colū. in. ℣. capio. gl. q̄ incipit concipiēda vbi ꝺclarat q̄n formaꝝ ꝺboꝝ cōcipi pōt in ꝓsonam alteru triꝰ et q̄n i' ꝓsonā ꝓcuratoris ꝯcipit necessario.

c ¶ Quero vid p. d. āg. ꝺ are. i. §. itē ſuiana. et p io. ꝺ platea ibidē isti. de actiōibus.

dicat ad ad. in 3. l. 66.

pone quod sunt plures possessores utrum creditor poterit eligere quem voluerit vel agere contra quemlibet pro rata. dic quod pot eligere quem voluerit pro toto suo debito ita tenet gl. et bar. in l. moschis. ff. de iure fisci. Et ita servatur in curia parlamenti dalp. et similiter in omnibus aliis curiis patrie tam spiritualibus quam temporalibus prout vidi dominos practicabant. et hoc est verum nisi esset annua pensio imposita super pluribus rebus quia tunc debet agi contra quemlibet possessorem pro rata in c. constitutus extra de reli. domi. ¶ Sed quid si debitor sit notorie non soluendo an poterit intentari hypothecaria contra tertios possessores non facta discussione. Ang. dicit quod non in dicta auth. de fideiussoribus. §. j. et ia. de but. in dicta auth. hoc si debitor. ¶ Pone creditor probat per testes quod vidit debitorem possidere rem hypothecatam tanquam suam an sufficiat talis probatio ad obtinendum in hypothecaria. dic quod non etiam si deponerent de .xxx. an. secundum ioh. fab. insti. de actionibus. §. item seruiana. sed contrarium seruatur de stilo curiarum presentis patrie dalphi. quia probato quod debitor possidebat rem hypothecatam ut suam tanquam dominus tempore obligationis iudices consueuerunt decernere hypothecariam creditori competere contra tertios possessores et ita etiam vult gl. in l. rem alienam super verbo pignoraticia. et ibi plene doc. ff. de pig. ac. et ita etiam secundum hunc stilum vidi iudicari in hac curia parlamenti et in ceteris curiis dalph. et si. in curia officialatus presentis ciuitatis gracionopo. Quod intelligitur prius facta discussione bonorum principalis ut s. in prin. presentis questionis scripsi quod predictus stilus corroboratur dicto gl. in l. quidam in suo in prin. super verbo admoueri. ff. de condi. insti. ubi dicit quod si quis utatur re ut dominus quod presumitur dominus licet Inno. dicere voluerit contrarium in c. illo de fi. oim gl. de presumptionibus. vide quod super hoc latius scripsi in tractatu meo de presumptionibus. Sed aduertendum quod quando dominium venit in iudicio incidenter ut in casu isto sufficit dominium presumptiue. ut plene dixi. s. q. xxviij. et Inno. ubi s. loquitur ubi dominium veniret in iudicium principaliter. l. f. ff. de rei ven. habet locum etiam in hypothecaria: ut dicit. Jo. ferrarii in ti. forma libelli super hypotecaria cum gl. ex memoratis causis. ¶ An hypotecaria in iudicio intentata faciat rem litigiosam. dic quod non. Sed postquam est acta hypotecaria si debitor revendit potest illa actio hypotecaria prosequi contra emptorem absque discussione bonorum principalis. Ita dicit Jac. de but. in dicta auth. hoc si debitor et dicit probari per tex. in corpore de litigio. §. ad hoc autem. quia per illam hypotecariam intentatam res non dicitur litigiosa. ut ibi dicit Jaco. de butri. ¶ Sed an sit necesse quod iudex pronunciet discussionem bonorum fuisse factam antequam agatur hypotecaria contra tertium possessorem. Ja. de bu. tenet quod sic. in dicta auth. hoc si debitor. Idem dicit Jac. de are. vide ang. ubi s. Idem tenet bar. quod procedere debet interlocutoria iudicis in l. stipulatio. §. hec de verbo. ob. ¶ Pone fuit intentata hypotecaria contra tertium possessorem non facta discussione bonorum principalis et super hoc lata est sententia an valeat talis sententia Jac. de bu. ubi s. tenet quod sic. et vide quod super hoc dixi. s. q. ccxxj. et q. xciiij. contrarium tamen tenet ange. in dicta auth. de fideiussoribus. §. finali. colum. j. ¶ Si bona debitoris sint discussa instante uno ex creditoribus an alii debeant petere discuti. Ja. de bu. ubi s. dicit quod sic ex abundanti. ¶ An hec exceptio discussionis sit peremptoria. Ja. de butri. ubi s. dicit quod sic ita quod potest opponi in quacunque parte iudicii. Et vide que circa hoc dixi. s. q. xciiij. ¶ Do ang. in auth. de exhibendis et introducendis reis ponit unam pulchram limitationem ad auth. ei qui iurat. C. de bo. au. iud. possi. quod dicta in auth. ei qui iurat habet locum indistincte, nisi bona debitoris sint creditori hypotecata. quia tunc in omnibus bonis fit missio etiam ultra mensuram debiti declarati. ¶ Quero obligaui creditoribus unum pignus specialiter pro .x. florenis et unum aliud pro .xx. florenis. et unus est sufficiens pro toto debito numquid possum nihilominus utrumque retinere: vide cy. in. l. si mulier in. fin. C. de pactis conuentis. ¶ Si discussio principalis debitoris possit fieri pendente iudicio contra tertium possessorem doc. in dicta auth. hoc si debitor. dicunt quod sic. Et ita pluries practicaui et vidi iudicari in hac curia parlamenti. Idem etiam tenet ang. in dicta auth. de fideiusso. §. fi. colla. j. ¶ Item dicta auth. hoc si debitor. non habet locum cum curia discussionem fiendam ubi debitor in instrumento hypothece se constituit bona hypothecaria possidere precario nomine creditoris sed potest creditor ingredi possessionem propria autoritate cum per constitutum ciuiliter possideat secundum bar. in l. creditores. C. de pignori. in sua repetitione. quod est notandum. idem etiam tenet ia. de but. ut ibi bar. refert. ¶ Si constitutio precarii excuset discussionem fiendam de debito. principali vide plene io. ferra. in ti. forma libel. in actione hypothecaria in gl. super verbo exceptiones executionis et vide etiam singularia domini bar. de cepola fo. xx. verbo sed quid idem tenet quod io. ferra. tamen dicit quod bar. tenet contrarium in. l. iij. C. de pig. in sua repetitione. ¶ Item potest agi hypotecaria contra debitorem debitoris ubi nomina sunt obligata etiam non discussio principali. tenet spec. in ti. de procuratore. §. sequitur. verbo. quid si mihi obligasti. ¶ Si creditor faciat pactum cum debitore quod ipse creditor faciat fructus suos rei hypothecate an valeat tale pactum gl. [b] confessio in l. j. C. de distrac. pig. idem host. in. c. salubriter. de usu. vide tex. in l. inter coheredes. §. usufruc. ff. fa. her. et faciunt no. per bar. in. l. si constante in quarto membro prin. ff. solu. ma. Et de hoc scripsi in tractatu quem ego guido pape compilaui qui intitulatur tractatus de contractibus qui sapiunt usuram et qui usurarii dicuntur presentes vel non ibi alius et quintus casus etc. ¶ Sed quia creditor de iure debet fructus rei hypothecate computare in sortem io. ferra. tradit cautelam ut non computentur fructus in sortem in ti. for

a ¶ Si constitutio precarii. tu vide de hoc per istum consi. x. incip. domini de parlamento. verbo si. supra in dicta facti narratione.

b ¶ Quod sic. Istud intellige procedere de iure antiquo. C. alias non valet tale pactum nisi in casibus exceptis de iure canonico no. C. de usu. auth. ad hec et extra eo. ti. c. conquestus et c. salubriter ita dicit formaliter do. bald. in l. dudum in versi. caue tibi. C. de distra. pi gno.

ma libelli in actione hypotecaria in gl. super verbo relaxandū fore circa prin. ¶ Utrū res litigiosa possit hypotecari vide q̄ dixi .s. q. ccccxxxvij. Licet tertius possessor p̄scribat hypotecariā actionē cū bona fide et iusto titulo .x. annis .l.j. C. si aduersus creditorē hoc verū in priuato sec⁹ aūt crederē in ecclesia vl' minore p auth. q̄s actiones. C. de sacrosan. eccle. iuncta .l. fi. C. in quibus causis in iteg. resti. nō est necessaria. ¶ Si aliqua pēsio imponat̄ ex ꝯuētiōe partiu3 in aliquo ꝯtractu vl' legetur super aliquo fundo. an ipse fundus censeat̄ hypotecat⁹ vide bart. et doc. in .l. gaius. ff. de annis lega. et in .l. fin. ff. de acti. empti. q̄n pensio iponeret̄ ad certū tp̄s non censet̄ obligata res sup qua iponit̄. vt in .d. l. fi. C. de actio. empti. et de leg. j. l. quidā testamēto. et dicta .l. gayus Sed si imponat̄ imperpetuū tūc res est hypotecata et quilibet possessor tenet̄. vt. ff. de vsufru. l. hactenus. et no. hostiē. in summa in ti. de locato. §. q̄ actio versi. antepe. et penultimo. et vide specu. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. lxxxvj. Idē t3 pe. iaco. in tit. de actione in rem pro re emphiteotecaria data que cecidit in cōmissum. in .xvij. col. ver. et idē forte in anniuersarijs et talis p̄statio annua dicit̄ seruitus psonalis innominata vt ponit cy. C. de vsufructu. sup rubrica et plenius scripsi .s. questione .xlij. in fine.

¶ Questio.ccccxxxiij.

¶ De notario recipiente instrumenta contractuū fraudulentorum vel a iure reprobatorum.

Duo notarij de alauardo receperūt instrumētū de quodā actu a iure reprobato facto in villa alauardi de q̄ actu scripsi .s. q. ccccxxxij. q̄ro si dicti duo notarij deliquerint et q̄ pena veniāt puniēdi. Credo ꝙ ipi deliquerūt et ꝙ pena exilij ppetui veniāt puniendi per tex. in .l. iubem⁹. la. ij. in §. yconom⁹. ibi: his tabellionib⁹ q̄ huiusmodi ꝯctuū vetitorꝝ ausi fuerint instrumēta cōscribere irreuocabilis exilij aīaduersione plectent̄. C. de sacrosan. eccle. Reperio tn̄ alias penas grauiores vc3 priuatiōis officij notariat⁹ infamie et amputationis pugni. in §. callidis. de phi. fen. alienatione. in feudis. Sed credo ꝙ in casu nr̄o de q̄ hic agit̄ nō habeāt locū pene dicti §. callidis. q2 ibi loquit̄ tex. de ꝯtractu fraudulēto sciēter p notarium recepto. Ideo acrius ibi punit̄ ppter fraudē dolose ꝯmissam. hic aūt in casu de quo agit̄ licet actus fuerit de iure reprobat⁹ in eo tn̄ nō interuenerūt fraus neq3 dolus. l3 quedam simplicitas ideo [a] mitius punitur [a] pena tantūmodo exilij. vt .d. §. yconomus. nec excusantur dicti duo notarij si dicerēt se nō credidisse dictū actū corā dicto rodulpho p eos receptū fuisse de iure reprobatū q2 h' scire debebāt iuxta ea q̄ legunt̄ et notan. in .l. generali. C. de tabularijs lib. x. et nihilominus dici posset ipsos officio notariatus fore priuandos cū in ipso officio deliquerint iuxta notata. per glo. in auth. de nō alienā. aut permutādis re. eccle. colla. ij. in §. sup hoc sup verbo reuisionē. Sup hoc casu die .ix. augusti. M. lx. In ꝯsilio fuit ꝯclusu3 dictos notarios grauiter deliquisse et ipos fore deportādos iuxta .d. l. iubem⁹. aut saltē officio notariatus eos fore priuādos p .d. gl. S3 mite agēdo dicti dn̄i in p̄ntia dicti nobilis Jo. pales ꝯmissarij regij ꝯcluserūt ꝙ pecuniariter punirentur attēta qualitate psonaꝝ suaꝝ et ita fuerūt ꝯdēnati per dictum pales in audientia de mēse decēbris. M. ccccl x. ¶ Sed qua pena debeat puniri ille qui dictat falsum īstrumentum. dic ꝙ pena falsi sicut datari⁹ qui cōficit instrumentū vt tenet bal. in .d. l. iubemus circa fi. in questione que incipit. ¶ Ultimo quero si notarius cōfiteatur in tortura vel al's se falsum instrumentū fabricasse an noceat parti. Dic ꝙ nō s̄m bart. in .l. si q̄s in graui. §. si q̄s moriētis. ff. ad sylleianum.

Questio.ccccxxxiiij.

¶ An notarij seu secretarij parlamenti debeant exigere decimam de condēnationibus.

Anno dn̄i. M. ccccl x. et die vj. mensis augusti in camera cōsilij in qua erant oēs dn̄i mei de parlamento et camere cōputorꝝ dalphi. ac thesaurarius generalis dalphi. fuit appūctuatū ꝙ secretarij curie parlamenti qui nunc sunt et pro tempori⁹ fuerint de cōdonationibus aut penaꝝ declarationibus fisci erario in dicta curia parlamenti adiudicatis aut adiudicādis in futurum non exigant deci [b] mā [b] a partib⁹ priuatis licet in alijs curijs presentis patrie exigi consueue [c] runt [c]. Et corroboratur hmōi appūctuamētū p curiā parlamēti factu3 auctori. dn̄i archi. in .c. vt officiū. de heretici libro .vj. in glo. sup verbo publicā. vbi dicit ꝙ tales persone contra quas inquirit̄ nō debēt satisfacere tabelliōi de labore allegat in auth. vt nulli iudicū. §. his insup colla. ix. Et ideo quia petrus d̄ bolliaco secretarius in dicta curia petebat decimā penaꝝ declaratarū in processu in manibus suis formato cōtra nobilē rodulphū de cōmerijs dn̄i bassi de câpi rotūdi et eius complices ad causam cuiusdā dicte p ipos tēte in villa alauardi de q̄ dicta lati⁹ .s. q. ccccxxxij. tetigi. fuit tūc dicta die .vj. huius mēsis augusti appūctuatū per dictos dn̄os in ꝯsilio ꝙ ipe pe. de bolia-

a ¶ Ideo mitius punitur ad hoc faciunt que notantur et leguntur in c. inter corporalia. §. sane. ibi: q2 nō ex malignitate. etc. extra de translatio. epis.

b ¶ Decimā de decia tangit̄. C. de episc. et cleri. auth. gn̄al'r autē. iudex et in .l. j. et ij. C. de spor. et sumpti.

c ¶ Cōsueuerunt. vide in ar. q̄d dicit. d. odof. in p̄di. autē. generaliter in. ij. col. v. vn̄ no. arg.

co non exigat dictam decimam a partibus priua‑tis cōdemnatis sed fuerunt sibi taxati super dictis expletis ducentum flo. Et aduerte ꝙ dico super expletis quia hoc fuit licitum facere sup dictis expletis vt ponit bar.in.l.diuus.ff.de bonis dāna.in fin. ¶ Caueant ergo secretarij ꝑdicti ne de cetero exigāt dictā decimā.q2 inciderēt in crimē concussionis.l.j. ꝛ ibi glo.ff.de cōcussionibus.etiā si a spōte soluentibus reciperent ita glo.in.l.j.C.de salgamo hosti. non prestan.li.xij.ꝛ deberet talis contrafaciens ab officio secretarij repelli ꝛ ꝑuari.l.si quis.C.de officio ꝑfecti ꝑtorio.vltra penā cōcussiōis de qua.s̄.ꝓxime ꝛ ideo in quibusdā curijs presentis patrie maxime in curijs dalphi.ebreduni notarij nō recipiūt decimas a partibus priuatis sed sup emolumētis dñi.attamen frāciscus de zabarellis in cle.j.ver.notarijs de hereticis.videtur tenere ꝙ si talis secretarius non habeat stipendia ratione sui officij ꝙ ipse potest exigere salarium ab inquisito. Et ita etiā faciunt dicti secretarij parlamenti.q2 salaria exigunt ab inquisitis ꝓ eorū vocationibus ꝛ scripturis ipsos inquisitos cōcernētibꝰ. Sȝ an curia parlamenti potuit statuere ꝙ dicte decime nō recipiant. Dic ꝙ sic ex potestate eis ꝑ dñm hūbertū dalphinuȝ attributa vt scripsi.ī.questiōe.cccclīiij.

¶ Questio.ccccxxv.

¶ Si commissum emphiteotecarie locum habeat contra pupillum.

Utrum cōtra pupillum locū habeat.l.ij.C.de iure emphi.adeo ꝙ res cadat in commissum per lapsum triennij si nō soluerit canonē. Et licet glo.in dicta.l.ij.in.q.fi.ꝛ cy.ibideȝ in.xij.q.dy. in.c.qui in ius.extra de reg.iur.specu.in titu. locato versi.xviij.ꝛ bar.in.l.cū filius.§.in hac.ff.de verbo.obli. Dicant ꝙ contra minorē currit trienniū licet postea restituat̄ attamē ipsi nō distinguūt expresse vtrū talis minor sit pupillus vel adultus. Credo tamē ꝙ cōtra pupillū dictū trienniū nō currat[a] motus per rationē positā in.l.fi.ibi melius etenim est intacta iura seruare ꝛc.C.in quibus causis in integrū resti.nō est necessaria.cōsiderato ꝙ talis lapsus temporis est adeo odiosus respectu emphiteote sicut ꝛ lapsus biennij respectu debitoris in pecunia nō numerata qui nō currit cōtra pupillū.vt.d.l. fina.sic ꝙ in vtroqꝫ casu eadē videt̄ ratio.ergo idē ius statuendū.l.fin.C.ad.l.fal.l.illud.ff.ad.l.aquiliā Et per hoc videtur tex.in.d.§.in hac.ibi non videtur autē per pupillū stetisse ex huiusmodi stipulatione si pupillus heres erit ꝛc.presupponēdo ꝙ pupillo non debet imputari qd adulto imputatur et istā patrē videt̄ tenere glo.or.ꝛ multū notabilis in l.si tutoris.C.de admi.tuto. Istud ideȝ cōprobatur in materia feudali vbi adulto negligentia anni et diei impu.in.c.j.§.preterea ibi de phi.feu. alic. per fre.in feudis.colla.x.que tamen non imputātur pupillo in.c.si quis decesserit minorē nō cogi fidē facere.eadeȝ colla. Et maxime vbi talis pupillus in ius patris sui vel alterꝰ succedit qui propterea iustam causam ignorātie habet an talis cēsus debeatur vel res sit emphitcotecaria.ꝛ ita nō potest sibi opponi ratio posita in.d.l.ij.de iure emphiteotico.q2 talis etas ipsum habet excusare.l.j.in.fin.C.de de fal.mo. Nō obstat.l.properādū in fi.C.de iudicijs. ꝛ.§.pupillus.in auten.de heredi.ꝛ fal. colla.j.vbi pupillus ꝛ adultus equiparātur quo ad casus ibi positos.q2 i eis est speciale sicut dicit ꝛ soluit bar.in.d. l.fi.C.in q̄bus causis in integ.rest.non est necessaria. Concluditur ergo ꝙ cōtra pupillū nō currat dictū tēpus triēnij ꝛ sic nō est necessaria restitutio in integ. Cōtra vero adultū currit dictū tēpus.sȝ restituit̄ ita debēt itelligi.gl. cy.dy.specu.ꝛ bar.i locis.s̄.allega. Et ita vidi determinari in dicta curia parlamenti. ¶ De hac materia ꝑscrip.ꝯ pupillū vel adultū etiā tetigi.s̄.q.xxxj. de alijs prescriptionibus tam cōtra fiscū ꝙ alios priuatos vide multas questiones.s̄.q.ccccxvj. ¶ Si emphiteota soluerit censum in parteꝛ in parte nō. an ꝑ parte cōmittatur.vide que plene d.xi.s̄.q.c.lxxiij. ¶ Et d̄ illo qui soluit faso gestori an liberet̄.vide.q.clxxij. ¶ Quero si pupillus non seruiat dño an ꝑuet̄ feudo. dic ꝙ non.c.si minori. ꝛ.c.si de feudo defuncti ꝯtrouersia fuerit.al's est rubrica minorē nō teneri fidelitatē facere .ꝛita ibi tenet gl.ꝛ bal.

[a] ¶ Nō currat.ꝙ autē nulla pōt ꝑscriptio aduersꝰ pupillū currat vide expeditū ꝑ tex.i.l. sicut in. ver. sed pupillari etate.C.de ꝑscrip.xxx. vl.xl.ānoꝝ.

¶ Questio.ccccxxvi.

¶ De appellatione.

Cum materia appellationum sit quotidiana et ipsius vsus freques existat vt inquit iurisconsultus in.l.j.in ꝑncipio.ff.de appella.et tam in practitando ꝙ in iudicando in dicta superiori curia parlamenti ꝛ alijs curijs inferioribꝰ huius patrie.ideo.ego guido duxi ipsam materiam hic tractare ꝑ questiones ꝛ in fine cuiuslibet ponam que videro de iure aut stilo curiarū obseruari. Et pro itroitu presentis materie ꝓmitto septem cōclusiones. ¶ Prima cōclusio ꝙ virtute appellationis interposite qs cōstituitur in ꝓtectiōe iudicis ad quē appellatur ꝛ a iurisditione iudicis a quo appellatur est exēptꝰ.extra d̄ appel.in.c.ad audientiā. Et hoc verū quātuȝ ad articulū appellatiōis in alijs autē nō est exēptus.in.c.j.pro

Prima cōclusio.

Scđa conclusio. posuit eodē titulo. ¶ Scđa cōclusio ꝙ iudex appellationū nō potest se intromittere nisi de his de quibus ad eum est per appellationē iurisditio deuoluta in.c.pastoralis extra de offi.ordi. et c.j.de appellationib⁹ lib.vj.

Tertia conclusio. ¶ Tertia cōclusio ꝙ licet iudex appellationum habeat iurisditionē in territorio iudicis ordinarij ipsa tamē est ligata quia non habet effectum nisi appellatione interposita ꝛ coram ipso iudice debite introducta vt in dicto.c.pastoralis.notatur per bartho.ꝛ hosti. Nā si iurisditio sua vnicuiqꝫ non seruaref ordo secularis ꝛ ecclesiasticus confunderetur. xj.q.j.c.peruenit.

Quarta cōclusio. ¶ Quarta cōclusio ꝙ iurisditio iudicis appellationum ꝑ appellationē ad euꝫ deuoluta expirat sententia per euꝫ lata.c.vt debitus honor.extra de appella. et faciunt que leguntur ꝛ notantur per hosti.in.c.j.extra de offi.ordina.

Quinta cōclusio. ¶ Quinta cōclusio ꝙ vbi appellaf ab aliquo nō debet appellās a sui presentia recedere anteqꝫ ipse a quo appellatur deferat appellationē vel renuat deferre vt in.c.ex ꝑte extra de appel.la.ij.ꝛ tenet inno.in.c.super eo.ti.quod veruꝫ dico nisi iudex statueret sibi terminū ad audiendum suam responsionem quod potest. Sed ꝺm statuta dalphi.non tenetur appellans redire in petendo apostolos.sed dꝫ prosequi eius appellationem coraꝫ iudice appellationum ꝛ valet ac si apostolos obtinuisset vt dixi.s̄. qōne.xxv.

Sexta conclusio. ¶ Sexta cōclusio ꝙ iudex appellationū succedit in locū iudicis cause principalis.l.tutor in prin.ff.d̄ vsuris.ꝛ in.c.raynucius.in fi.de testamētis ita tenet spec.in tit.de expensis.§.nunc videndū versic.ꝛ no.ꝙ expense.

Septia cōclusio. ¶ Septima cōclusio ꝙ a superiore non recognoscente superiorē potest appellari ad papā vt tenet hosti.in.c.cum iohānes extra de fide instrumēto.quem sequitur abbas panor.in.c.ex litteris extra de probationibus. Et istis sic p̄suppositis venio ad questiōes.

Prima qō. ¶ Et primo quero quis debeat probare in causa appellationis [a] an appellās vel appellatus et quia super hoc varij varia dixerunt. Sic distigue post bar.ꝛ doc.quia quādoqꝫ queritur quis debeat ꝓbare se iuste appellasse hoc est appellationeꝫ rite interpositam esse videlicet congruo tempore ꝛ similia.tunc ille qui appellat probare debet.l.eos in principio.ꝛ §.penultimo.C.de appellatio.et.l.litigantibus et.l.quoniam eodem titulo. Quandoqꝫ queritur quis probare debet de iniusticia cause ꝛ tunc aut altera pars tantum prosequitur appellationem altera absente contumace ꝛ tūc ille debet probare qui prosequitur vt in.l.ampliorem.C.de appellationibus ꝛ in auten.;de his qui ingrediuntur ad appellandum.§.quia illud. Quandoqꝫ vtraqꝫ pars prosequitur et tūc aduerte quia quedā est probatio que fit per modum abnegatiuum.verbi gratia dico sententiam latam me non citato nō precedente cause cognitione ꝛ hoc volo probare per inspectionem actorum tunc ei qui appellat icumbit probatio ꝛ debet acta producere que iudex habet inspicere vt.l.ne casus.C.de appellationibus ꝛ.l.is apud queꝫ.C.de edē. Si vero queris de probatione que fit directo per testes vel instrumenta tūc ille debet probare in causa appellationis qui hꝫ probare in causa principali vt.l.hi qui.ꝛ ibi hoc tenet gl o.post ioan. C. de appellationibus. Nam appellatiōe interposita omnia remanēt in eodem statu.l.tertia.C.de appellationibus. Et ex hoc apparet ꝙ originarius actor qui habet probare in prima instantia debet producere acta in causa appellationis siue sit appellans siue appellatus. Et ita seruatur in curia parlamenti quando appellatur a diffinitiua secus si ab interlocutoria appelletur quia tunc de stilo appellans semper tenetur acta prime instantie ꝓducere tam in hac curia parlamēti ꝙ in ceteris curijs presentis patrie dalphi Et de hoc etiaꝫ tetigi.s̄.qōne.xx. In quibusdam tamē curijs extra hāc patriam videlicet in curia officialatus arelateñ.semp appellat⁹ siue sit actor originarius siue non ꝛ siue sit appellatum a diffinitiua siue ab interlocutoria semper acta tenetur producere prout vidi quia in dicta curia arelatensi. al's litigaui i cā ꝑpria.

in ti.de appella.in.vj. col.in ꝑfi. qritur qs debeat ꝓbare.

Scđa qō. ¶ Scđo quero an appellatione interposita oīa debēt remanere in eodē statu quo erāt tpe sententie.l.iij.C.de ap. An sit illud verum indistincte in omni appellatione. Dic ꝙ nō.in appellatione ab interlocutoria. Nā appellatione ab interlocutoria iterposita iudex pōt ꝓcedere quousqꝫ sibi ꝑ iudicē ad quē fuerit inhibitū ꝛ ea que fecerit valebūt ꝛ tenebunt vt est casus in.c.nō solū extra de ap.li.vj.qō secꝰ ē i appellatiōe a diffinitiua qꝛ si a diffinitiua fuerit appellatū iudex nō dꝫ ꝓcedere ad executionē ēt ah

[a] ¶ In causa appellationis. vide quo ad hūc iuris articulum do.bal. pulchre distinguenteꝫ in addit. ad spe.ij.parte

inhibitionē et si faciat omnia reuocant vt in dicto.c.non solū.imo quod plus est iudex tenet.l.iulia.de vi publica.vt est casus in.l.lege iulia.ff.ad.l.iuliam. d vi publica. ¶ Tertio a diffinitiua potest viua voce appellari et valet appellatio. Sed si appelletur post per interuallum iudice nondum sedente pro tribunali debet in scriptis appellari al's appellatio est inualida:vt.l.litigatoribus cum sua glo.C.de appel. In appellatione autē ab interlocutoria siue statim tempore sententie siue ex interuallo appelletur debet in scriptis appellari vt est casus ꝑ̄m glo.in.c.j.de appella.lib.vj. ¶ Quarto super materia.l.eos.C.de appel.quero et ista questio est aurea. Iudex a quo tulit sententiā contra titium et in sententia expressit causam ratione cuius eā tulit que causa est iniqua seu iniusta. veruntamen aliter ꝑ̄m processum debeat ferri contra dictū titiū. titius appellauit iudex appellationum reperit causam in sententia expressam esse iniquam et indebitā tamen aliter ꝑ̄m processum contra dictū titium debuisset ferri an ipse iudex appellationum dictam sententiā debeat confirmare dic ꝙ sic et causam bonam et iustam in sua sententia exprimere et de hoc est casus aureus in.l.si.ff.quod cum eo.et ibi glo.et ita vidi iudicari et fieri in hac curia parlamenti et istud tene menti quia alibi non reperies. ¶ Quinto q̄ro aliquis appellauit et non petijt apostolos an valeat appellatio. dic ꝙ non.sed est nulla iuxta cle.quis rigor. de appel. Sed qd simpliciter dico appello et iudex det apostolos. nunquid cōfirmatur et valet appellatio. quidā dicūt ꝙ si iudex icōtinēti det qd valet al's secus Ita dicunt aliq doctores. Sed pone ꝙ est aliquis rusticus qui nescit petere apostolos sed dicit dūtaxat appello an valeat eius appellatio. Crederem ꝙ sic quoniam non oēs sciunt petere apostolos ar.in.l.quotiens.C.familie herciscūde. et no.in.c.per tuas extra d appel.et ita vidi in hac curia determinari propter simplicitatem aliquorū rusticorum. ¶ Sexto pone ꝙ sentētia iudicis a quo est nulla an per appellationē interpositā videat cōfirmata sic distingue.quia aut sentētia ē nulla defectu consensus:quia fallus procurator egit. et tunc confirmatur iuxta ea que dicit gl. in.l.ij.C.si ex falsis istrumētis.aut sententia ex alio defectu est nulla.et tunc nō cōfirmatur per appellationē in.l.si expressim.§.fin.ff.de appellationibus. ita dicit bar.in dicta.l.ij.C.si ex falsis istrumētis.et in.l.j.C.quādo prouo.non ē necesse. ¶ Septimo an a cōminatio ne per iudicē illata possit appellari et videt ꝙ non:quia vani timoris nulla est estimatio.l.si quis ab alio.ff.de re iudi. Tu dic ꝙ quando iudex cōminat de his que ad suam iurisditionem pertinent ꝙ tunc potest appellari.ff.quod metus causa.l.ij.et.l.fi.§.j. Et iste est verus casus.c.cū cessante.extra de eo. Si vero eēt aliqs nō potens qui cōminaretur qui al's non habet iurisditionem non posset appellari ita dicit inno.in dicto.c.cū cessante quem ibi sequit Iohā.an. et vide glo.in.l.si quis ꝓuocauerit.C.d appel. ¶ Octauo pōe ꝙ iudex appellationū ꝓnunciet appellationem desertam. Utrum ista sit sententia interlocutoria vel diffinitiua.doc.in iure scribentes in hac questione varia dixerūt et reperiuntur diuerse opiniones.ideo vide plene que dixi.s̄.questione.xj.quia ibi recitaui opiniones.et dixi quid sup articulo seruatur in dicta curia parlamenti de stilo ipsius curie. ¶ Nono q̄ro an sententia iudicis appellationū sit nulla lata post desertionē bal.ꝙ sic in feudis in titulo quo tempore miles inuestituram petere debeat in.§.fin.in fine quem sequitur host.in.c.ex ratione de appella.et ista est veritas dicit oldra.per.l.ij.in fine.C.de tempori.appella.et est ratio ꝑ̄m eos quia post desertionē desinit iudex appellationum habere iurisditionē licet Inno.teneat cōtrariū i dicto.c.ex ratione. ¶ Decimo quero an sententia lata sup nullitate processus sit interlocutoria sentētia vel diffinitiua quod prodest scire quia si sit interlocutoria debet i scriptis appellari al's appellatio est deserta in.c.cordi.de appella.libro sexto. Et vide q̄ plene dixi.s̄.questione ducentesima vigesima prima. ¶ Undecimo quero qd de interlocutoria que habet vim diffinitiue an debeat in scriptis appellari. Iohan.mona.tenet ꝙ sic.in capitulo cupientes.§.si vero per viginti dies de elec.lib.sexto.in glo.magna.et tetigi in dicta questione.ccxx.et laycus.s̄.q̄stione.duodecima. ¶ Duodecimo q̄ro quid si appellans non faciat citari partem suam infra terminum statutorum dalphi.coram iudice ad quem an innouata medio tempore debeant reuocari vide que seruat hec curia parlamenti.s̄.questione centesima decima

Tredecima questio.

ma tertia. ¶ Tredecimo quero si constet euidenter appellationē iniustam. An attentata debeant reuocari. Anno An. et bal. dicunt ꝙ nō in.c. pastoralis extra de officio dele. notatur etiam. ff. nil noua. appel. pen. in glo. itē ꝙ si patēter appareat. quos ibi sequitur barth. Idē si cōstaret ex actis de desertione appellationis per decisionem rote iuxta regulam dolo petis. ⁊c. ⁊ per. l. si is a quo. ff. vt in possessio. lega. hodie constat hodie agatur in. c. cū olim de re iudicata. ꝺ restitutio. spoliato. c. litteras. faciūt no. per io. mo. in. ꝺ. c. cupientes in. § penultimo.

Decia quarta questio.

¶ Xiiij. quero quid si quis propter inopiam non posset eius appellationem introducere an sit deserta. Anno. ꝙ nō in. c. ex ratione. extra ꝺ appellatio. Idē dici posset in illo qui propter paupertatē obmisit appellare. l. si procuratorem. §. si ignorantes. ff. mandati. Et dicunt super hoc doctores. ꝙ talis paupertas eos excusat in appellando in scriptis quia ibi est expensa, ab alia vero que fit viua voce non excusat paupertas. quia ibi non est expensa. Quis sit effectus inopie. vide inno. in. c. penulti. et glo. extra de offi. delega. Et ibi dicit ꝙ inopia excusat ab excommunicatione idem dicit ibi Inno. de inope. qui iurauit soluere certo termino. ⁊ non pōt soluere ꝙ non dicitur periurus. ita ibi dicit innocen. Nam inopia quandam excusationem prestat vt nota. ff. de procura. l. titius. Ita etiam ponit bal. in feudis que fuit prima causa beneficij amittendi in. c. porro.

Decima quinta questio.

¶ Xv. quero an iudex a quo terminum per eum datū appellāti ad introducendum eius appellationem coram iudice ad quē possit prorogare etiam infra tempus termini per eam dati. inno. dicit ꝙ nō in. c. personas ꝺ appella.

Decia sexta questio.

¶ Xvi. an iudex cause principalis a quo possit eius sententiā exequi si appellatio sit deserta posito ꝙ super desertione nō fuerit pnunciatum. innocen. ꝙ sic in dicto. c. ex ratione.

Decima septia q̄stio.

¶ xvij. quero an filius possit appellare pro patre sine mādato: ⁊ appellationem eius īntroducere. vide que dixi ⁊ quid seruat in curia parlamēti. ꝺ. q. ccciij.

Decia octaua questio.

¶ Xviij quero an domin⁹ p homine suo possit appellare. specu. ꝙ sic in titu. de appella. in. §. j. in fin. ⁊ te. tigi. j. q. ccccxiiij.

Decima nona questio.

¶ Xix. an episcopus possit appellare pro ciuitate sua vel p suis subditis sine mādato. Dic ꝙ sic. in c. dilecto circa princ. extra de appella. ⁊ scripsi in dicta. q. ccccxiiij.

Uigesima questio.

¶ Xx. quero si quis dicat non potuisse eius appellationem in termino sibi per iudicem a quo prefixo introducere alleget impedimenta que vult per eius iuramentum probare an sit ad hoc admittendus. vide que dixi. ꝺ. questione. ccv. ⁊ ibi reperies, quid super hoc seruatur. in dicta curia parlamēti.

Uigesima pma q̄stio.

¶ Xxi. an hodie in dicta curia parlamenti currant tempora fatalium. vide que dixi supra questione. cxxxv.

Uigesima secūda questio.

¶ Xxij. quero an cōpromissum inter partes factum impediat cursum decem dierum qui dantur ad appellandum. vide quid iudicatū fuit in dicta curia parlamenti. ꝺ. questione. cxv. ⁊ ibi plene dixi.

Uigesima tertia questio.

¶ xxiij. quero an hodie in curijs presentis patrie dalphina. appelletur ab interlocutoria. ⁊ qui sunt casus in quibus de iure ciuili potest ab īterlocutoria appellari. vide que plene dixi supra questiōe septuagesima quinta.

Uigesima quarta questio.

¶ xxiiij. quero pone ꝙ plura grauamina inferuntur in appellatione nunquid debent omnia pbari. dic ꝙ si tendunt ad eundē effectum ꝙ sufficit vnum probare si vero tendant ad diuersos effectus tūc debent oīa probari in. c. ex parte lo. j. et ibi glo. notabilis ⁊ henricus bohic extra de rescriptis. ⁊. c. significauit. extra de appellationibus. ⁊ ita dicit glo. sup verbo ipsorum in. c. exhibita. extra de iudicijs

Uigesima quinta questio.

¶ xxv. quero an a futuro grauamine possit appellari. videtur text⁹ ꝙ sic in. l. ⁊ in multis. C. de appellationibus. ⁊ est casus in auten. de colla. §. si quis prouocauerit collatione nona. vide plenius circa hec que dixi in tractatu meo ꝺ appellationibus. in. q. vicesima sexta.

Uigesima sexta q̄stio

¶ xxvj. q̄ro an triginta dies infra quos iudex a quo ꝺbet apostolos concedere de quibus in. l. iudicibus. C. de appellationibus. incipiant currere a die sententie vel a die appella. Interposite, bosti. post gēzeli. dicit ꝙ tēpore appellationis interposite. ⁊ hoc probat quinꝗ rationibus. quas vide in. c. cordi. de appellationibus lib. vj. glo. vero. in. c. ab eo sup verbo trigita dies de appellatiōi. li. vj. et glo. tertia in clemen. quis extra de appellationibus. ⁊ glo. ij. in. l. j. ff. de libellis dimissorijs. tenuerūt indistincte ꝙ a tempore sententie late currunt dicti triginta dies ⁊ hanc partem tenet Joannes and. in dicto. c. ab eo tam in glo. ꝙ in nouella pro qua parte videtur casus in dicta. l. iudicibus. C. de appel

a. ¶ Die sētentie. Ad de. ro. deci. cccclxxxiiij. q̄ icipit nota ꝙ. xxx. dies ad dādū apostolos in an.

lationibus. dum dicit ex die sententie diffinita &c. & ista est communis opinio. Tamen in assignatione ad dandum responsionem iudicis super concessione apostolorum est aduertendum: quia quandoque iudex assignat diem ad dandum eos simpliciter dicendo assigno tibi decem dies ad dandum apostolos & tunc illi decem dies computantur a tempore appellationis interiecte. quandoque iudex assignat non simpliciter. sed specifice dicendo assigno decimum diem iuris. & tunc illi decem dies computantur a die sententie late & hoc importat verbum iuris assignatione dici positum per dictam .l. iudicibus. C. de appellationibus. & glo. s. allegata. Et est effectus. quia si appellatio fuerit interiecta die tertia post sententiam et dies decima iuris fuerit assignata quod nisi pars appellans venerit die. x. a die sententie late computanda eius appellatio erit deserta. Et ita vidi seruari per aliquos iudices ad decipiendum iuris ignaros vt eorum appellationes sint deserte ignorantes tempus iuris vt eorum sententie rate maneant. Sed male faciunt & contra conscientiam nisi declarent diem iuris tamen secundum statuta dalphina. & stilus dicte curie parlamenti tempus datum ad petendum apostolos currit a die sententie. ¶ xxvij. quero an dicti triginta dies de quibus supra tetigi currant de momento ad momentum[a] dic quod sic vt est glo. ordinaria in. c. non solum glo. super verbo dicendum & glo. sciuit de appellationibus. libro. vj. & glo. etiam in. l. j. §. dies. ff. quando appellandum sit. Et est effectus quia hora qua sententia fuit lata die. x. iuris assignata eadem hora petere debet apostolos alias appellatio sua esset deserta iuxta clemen. quamuis rigor. alias vbi non esset decima dies iuris assignata sed simpliciter decima dies, tunc tota dies cedit & sic non esset deserta. Et ista sunt notanda. quia quotidie in facto occurrunt. ¶ xxviij. quero videmus quod appellans potest renunciare sue appellationi. l. si quis libellos. C. de appellationibus. An talis renuncians sue appellationi veniat condemnandus in expensis. Dic quod sic vt tenet. Inno. i. c. ex parte. extra de rescriptis. Et ita seruatur in curijs presentis patrie dalphinatus. ¶ xxix. quero si iudex ad quem pronunciet bene interlocutum a iudice a quo non ne desinit esse iudex. ita quod cognitio negocij principalis redeat ad iudicem a quo. dic quod sic per. c. vt debitus honor. extra de appel. tamen hec curia parlamenti de stilo ipsius curie si equum sibi videatur retinet ad se quandoque cognitionem negocij principalis quod facere non debent alij iudices inferiores per dictum. c. vt debitus. Et si contrarium faciant potest appellari a tali grauamine. ¶ xxx. quero si aliquid operatur illa clausula in appellationibus apponi solita protestando quod dictam meam appellationem possim prosequi per viam nullitatis iniquitatis vel facti iniuriosi & alias secundum quod mihi melius videtur. dic quod sic vt videtur tex. cum glosa. in. l. si quis prouocatione super verbo iniuria. C. de appellatio. ¶ xxxj. quero si quis incarceratus appellat. an debeat remitti iudici ad quem. guillermus de monte laudu no dicit quod erat magna questio in studio tholosano cum episcopo narbonensi. & quia erat in facto ipse noluit precipitare sententiam. dominus. pe. de ancha. dicit quod custodiatur per iudicem a quo si est appellatum ab interlocutoria. quia gesta per eum tenent. c. non solum de appellatio. libro. vj. Si autem a diffinitiua tunc. quia tota iurisditio est deuoluta ad iudicem ad quem isto casu potest petere quod sibi remittatur sicut remittitur processus. C. de eden. l. is apud quem. & c. j. de appellatio. lib. vj. Nam incarceratio est de processu ad quod ipse dominus petrus nihil allegat. Sed probatur in cle. j. post principium de hereticis. pro hoc. quia iudex ad quem exequitur sententiam si non confirmetur prima de quo dicit vt notant docto. in. c. pastoral. s. §. preterea. extra de officio delega. Et quia vt patet ibi & not. ibi iudex ad quem non indistincte habet exequi sententiam videtur quod propter dubium euentum incarceratus non remittatur ad iudicem ad quem sicut et is qui captus est per iudicem secularem non remittitur ad ecclesiasticum si alleget se clericum sed interim donec de clericatu docuerit per seculares custoditur si ante captionem habeatur pro layco. de sententia excommunicationis. si iudex laycus in fine libro sexto. & hoc quando a diffinitiua est appellatum. Si autem ab interlocutoria tunc donec articulus appellationis discutiatur: retinebitur per iudicem a quo Sed post discussionem si pronunciatum fuerit bene appellatum. Quia iudex ad quem subrogatur loco iudicis a quo per di-

Vigesima septima questio.

a ¶ De momento ad momentum. Ad despe. ij. parte in ti de appel. in. §. restat videre. in versi. sed nunquid ibi tu dicas.

Vigesima octaua questio.

Vigesima nona questio.

Trigesima questio.

Trigesima prima questio.

ctum.c.vt debitus honor põt iudex ad
quẽ petere sibi remitti vel captiuũ ad
suũ mandatũ faciat seruari in carcere
primi iudicis. Ita dixit ⁊ notauit dñs
frãcisc⁹ de zabarel.in.c.frequẽs in pri.
in.vj.q.de excessi.prela.in cle. Et hanc
questionẽ tractat bal.in.l.ij.C.de epi.
audi.⁊ an quis impediatur incarcera-
ri si appellet ⁊ qñ sit appellãdũ ab in-
carceratione ⁊ si debeat relaxari si ap-
pellet vide que dixi.s.q.cccxv.⁊.q.cc-
q̃stio.xxxij. xxvj.⁊.q.cccxvij. ¶ xxxij.quero quod
officiũ hodie de cõsuetudine est subro
gatum loco questoris de quo fit men
tio in.l.precipim⁹ in prin.ibi virũ etiã
illustrẽ questorẽ nostri palatij ⁊c.C. de
appella.dic.ꝙ cancellarius frãcie vel in
hac patria dalph.cãcellari⁹ dñi nostri
dalphini sic exponit glo.questorem id
est cancellarium in.l.si.C.de diuersis re
scriptis. Et qui cãcellarius domini no
stri dalphini potest cognoscere de ap-
pellatione interiecta a dño guberna-
tore huius patrie vt conseruatore vel
executore alicuius indulti imperialis.
Sed de stilo dicte curie parlamẽti ser
uatur contrarium quia a sententia di
cti domini gubernatoris non appella
tur sed supplicatur ⁊ supplicatio non
deuoluitur ad dictum cancellariuz sed
ad ipsum parlamentum qui cognoscit
per modum reuisionis de grauamine
q̃stio.xxxiij. ¶ xxxiij. licet a sñia iudicis delegati
appelletur ad delegãtẽ vt in dicta.l.p̃
cipimus.§.si hec appellatio.C. de ap-
pel. Tamẽ a sñia vicarij non appella-
tur ad eum cuius est vicari⁹ sed ad eũ
ad quem appellatur si ipse iudex ordi
narius sententiasset et hoc modo po-
test intelligi ille difficilis.§.ff.qui ⁊ a q̃
appelletur.l.j.§.ab eo ⁊ est casus in di
q̃stio.xxxiiij cta.l.precipimus.ver.sed si a proconsu
libus ibi vel vicarius ⁊c. ¶ xxxiiij.que
ro si episcopus committat causam an
appellabitur ad ipsum episcopum de
legantem vel ad archiepiscopum eius
metropolitanum. Joan.mo.in.ca.ro-
mana de appella.li.vj.tenet ꝙ non de
bet appellari ad metropolitanuz: sed
ad ipsum epm̃ delegãtẽ ⁊ ibi vide Jo.
q̃stio.xxxv. an. ¶ xxxv.quero qs mandabit sentẽ
tiã executiõi an iudex a quo vel iudex
ad quem.videtur ꝙ iudex ad quem p̃
tex.in dicta.l.precipimus.in.§.ꝙ si ibi
exequentibus iudicata ⁊c. Ex. tangit
in.l.eos.C.de appella.⁊ guiller.de cu-
neo in.l.tale pactũ.§.qui prouocauit. ff.
de pac.⁊ bal. in dicta.l.precipimus. vi
de specu.in titu.de executione senten

tie.§.nunc dicendum.versic. sed pone
De stilo tamen dicte curie parlamen-
ti cõsueuit remitti iudici a quo execu-
tio sententie quando pronunciatur be
ne iudicatum.nisi ex aliqua iusta cau-
sa que moueat curiam ipsa curia duxit
retinendam talem executionem sentẽ
tie. ¶ xxxvj.quero ad que potest in ar q̃stio.xxxvj.
gumentum adduci.l.pe. ibi sed duca-
tus ⁊c.C.de appellationibus.dic ꝙ ad
duo satis singularia.primo: quia si rex
francie iudicet in aliqua causa non vt
rex sed vt comes ꝙ nihilominus pote
rit appellari ad eius supiorẽ nõ inspe-
cta regia maiestate. Secũdo ꝙ si epi-
scopus vel clericus habẽs feudum vel
iurisditionẽ a principe nõ dz ab eo ap
pellari ad papam: sed ad principem a
quo habet feudum.ita dicit ibi bartho
lus per dictum textum licet textus vi-
deatur contrarium in.c.roma de ap- q̃stio.xxxvij
pellationibus libro sexto. ¶ xxxvij.q̃-
ro an tempore fatalium de quibus in
autẽ.ei qui appellat.C.de tempore ap
pella.⁊ in.c.cũ sit romana extra de ap-
pellationibus currãt contra minores
dic.vt nota.plene per glo.in fine.C. si
aduersus sententiaz.⁊ in.l.si preses.C.
quomodo ⁊ quando iudex.⁊plene per
bartholũ in dicta.l.finali. De materia
prescriptionum si quando et qualiter
currant contra minores vide que ple-
nius dixi.s.q.xxxi.⁊.q.ccccxxxv. ¶ xxx qõ.xxxviij.
viij.quero an tempora fataliũ de q̃bus
in dicta auctẽ.ei qui appellat possint
cõsensu partiũ prorogari siue differri ita
ꝙ medio tempore non currant fatalia
dic ꝙ sic per.c.q̃diu de appella.in cle.
Et ita seruat hec curia parlamẽti licet
oldradus dicat contrarium in.l.finali.
C.de tempo.appella.d intellectu dicte
auť.ei qui vide ibi cy.⁊ specu.in titulo
de arbitrijs.§.differt versiculo.item vt
infra triennij ⁊c. ¶ xxxix.quero an iu- q̃stio.xxxix.
dex a quo possit prefigere parti appel questio.xl.
lanti certum terminum ad introducen questio.xli.
dum eius appellationem coraz iudice a ¶ Ad pa
ad quem dic ꝙ sic ita ꝙ si tali termino pã. Adde.d.
prefixo eam non introducat. appella- io.pe.de fer
tio erit dserta vt scripsi plene.s.qõne. ra.in forma
ccccxxxvi. Nec põt iudex terminũ p̃ euz appellatio-
prefixum etiã infra ipsuz terminũ pro nis i gl.sed
gare.ßm inno.in.c.personas in fine ex- ad quẽ vbi
tra de appella. ¶ xl.quero q̃d si ps in dicit. istud
troducat eius appellationẽ ãte termi ita emanas-
nũ sibi p̃fixũ an possit vide que plene se ex quadã
dixi.i dicta.q.ccccxxxvi.i fine. ¶ xli.quẽ auaritia cle
ro de iure omisso medio potest appel- ricorũ insa-
a lari ad papã q̃. sed si appellãs petat tiabili.

ix vs xli. f q̃ omisso medio
p[?] appellari ad papã ita Mar
H[?] de appell n 368 et 369

se remitti iudici immediato debet remitti et si appellatus non petat se remitti coram iudice immediato an valeat processus corã papa formatus archi. post inno. et host. et quod sic in. c. si delegato et offi. dele. lib. vj. in fine et tetigi. s. q. xxj. circa mediũ. ¶ xlij. quero an in curia parlamenti dalphi. sufficiat verbo introducere appellationẽ si a notario non possit statim haberi instrumentum appellationis vide. s. q. xxx. ¶ xliij. quero quo modo procedẽdi in cã appellationis que interponitur a reintegratiõe possessionis vigore statuti dalph. Si quis per litteras. vide que dixi. s. q. xxxvij. et latius dixi in apparatu per me compilato super statuto, si quis in gl. sup verbo appellatione cessante. ¶ xliiij. quero dictũ statutum dalphi. si quis per litteras prohibet appellationes an videatur prohibere causam nullitatis. Uide que dixi. s. q. xxxviij. ¶ xlv. quero an a sententijs curie parlamẽti appelletur dic quod non quia habetur ipsa curia loco prefecti pretorio ideo non appellatur sed solum supplicatur. l. j. §. fina. ff. de offi. prefecti pretorio et in. l. j. C. de sentẽ. prefectorum pretorio et l. quis et auc. supplicatio. C. de preci. imperat. offerendis. sup quo vide que dixi plene. s. q. l. ¶ xlvj. quero an sententia diffinitiua vel interlocutoria super aliquo crimine prolata possit mandari executioni infra illos decem dies qui dantur ad appellandum vide que plene dixi. s. q. lxxiij. ¶ xlvij. quero si simpliciter appelletur vtrum iudex appellationis cognoscat de nullitate [a] sententie si opponatur ab appellante oldra. dicit quod sic per. l. si. ff. de iure patrona. et l. quedam mulier. ff. fami. hercisciunde. quia non nullitas sententie: sed appellatio remittit cognitionem ad iudicem appellationis nam si iudex ordinarius tulit sententiam et est nulla si non appelletur ipse idem cognoscit. Secus ẽ in delegato vt no. C. quomodo et quando iudex. si vt proponis ista sunt verba oldra. de laude. et vide super hoc inno. in. c. dilecto, extra de appel. ¶ xlviij. quero vtrũ victus victori in causa appellationis debeat in expẽn. condemnari [b]. Inno. et ioannes. an. dicunt quod vbi causa appellationis agitur ex primis actis indistincte victus victori debet in expensis cõdemnari. Et est ratio quia victus errauit in iure nam videns omnia acta debet cognoscere vtrum causam iustam habeat vel ne ita ponit inno. in. c. finem versi. qui incipit in causa autẽ appellatiõis et ibi ponit multũ plene et clare extra de dolo. et contumacia et ponit ioan. an. capitulo iuris ignorantia extra de regu. iuris li. vj. in mercuriali. Ita etiam dicit Bartholus in l. properandum. §. finali sit reuo. C. de iudi. Idem tenet et ponit in. l. heres. ff. de administratione tutorum. Ubi vero sententia ex nouis probationibus cassaretur tũc cessaret causa iam dicta. et ita non esset in expensis condemnandus. Ita dicit bartholus in dicta. l. heres. Sed pone quod nouis probationibus factis non obstantibus appellatus causam prosequitur sententiam pro se latam volens sustinere nunquid isto casu debeat in expensis condemnari. Uidetur dicendum quod sic quia in culpa esse videtur ac temeritate. l. si quis inficiatus. ff. de positi. ratione cuius temeritatis fieri debet condemnatio expensarum. l. eum quem temere in principio. ff. de iudi. Ita voluit dicere bartholus in dicto. §. fina. et Et ita seruat hec curia parlamenti in iudicando. et de hac materia vide que dixi. s. questione cẽtesima tricesima septima. ¶ xlix. quero an a statuto siue edicto facto per iudicẽ ne portẽtur gladij vel arma possit appellari. andreas de pisis tenet quod non quem sequitur bartholus in. l. fina. in fine. ff. de appella. recipi. et in auc. de armis. §. fina. col. vj. sed debet supplicari. ¶ l. quero an possit appellari a citatione quãdo citatur non citandus. Dic quod sic secundum canonistas in. c. preterea extra de dila. et tangit baldus in. l. ij. C. de episcopo. audien. ¶ lj. quero si sufficiat dicere appello ad iudicem competentem neminem exprimendo. dic quod sic secundum bartho. in. l. j. in fin. ff. de appella. l. quero me. §. seya. ff. de verbo. obli. ¶ lij. quero iudex appellationum cognoscit an appellatio sit recipienda. An interim pendente dicta cognitione debeat inhiberi. Innocen. quod non in. c. dilectus extra de prescrip. facit. c. romana extra de appel. li. vj. ¶ liij. quero nonne iudex appellationũ debeat seq statuta primi iudicis dic quod sic quia loco eius succedit. l. pe. ff. iudi. sol. et tetigi de hoc. s. q. ccxxxvij. ¶ liiij. quero de quo operetur appellatio extra iudiciũ facta dic quod operatur quia per eã excõicatio iniusta nõ ligat sec⁹ si nõ eẽt appellatũ secundum host. in. c. cũ interuniuersas extra de elec. et bal. ibidẽ in repertorio sup inno. et vt appellatio ex iudiciũ facta etiam sine expressiõe cause aut rõne ita dicit inno. i. c. cõsuluit. extra

Margin notes:

qstio. xlij.
qstio. xliij.
qstio. xliiij.
qstio. xlv.
ord. in . 3. tit.º 84
qstio. xlvj.
qstio. xlvij.
a ¶ De nullitate. Uide do. io. pe. de ferra. in forma li. appella. in glo. in verbo fuisse et eẽ nullam in versi. sed qd dices.
qstio. xlviij.
b ¶ Cõdẽnari. an et quando victus victori i causa appellationis venit in expẽ. cõdẽnandus vid om nino capellã q. ccxxxiij. in addi.
qstio. xlix.
Questio. l.
Questio. lj.
Questio. lij.
questio. liij.
qstio. liiij.

de appel. dʒ tñ intimari parti ⁊ iudici
saltem infra mēsem al's appellatio est
deserta in cle. cām de elec. ⁊ p̄ tales ap
pellationē extraiudiciales etiā eximit
a iurisditōe iudicis a quo sicut ī appel
latione iudicialiter facta ſm Inno. in
Questio.lv. c. dilectus. de appella. extraiudiciali. vi
de infra in ver. lxiiij. quero ⁊c. ¶ lv. q̄
ro an possit appellari ab omissiōe con
dēnationis expensarū. Dic ꝙ sic ⁊ ita
se habet mens. l. fina. C. quādo prouo.
nō est necesse. ⁊ ita tenet specu. in titu.
de appel. §. in quibus ver. quid si dict⁹
in causa ⁊c. vbi dicit ꝙ obseruat curia ⁊
tetigit ipse spec. in titu. de expensis. §.
postremo. ver. vtrū autē. Idem tenet
questio.lvj. Joan. an. in. c. significauerūt extra de
exceptionibus. ¶ lvj. quero an appel
latio possit interponi coram notario.
Dic ꝙ sic ⁊ valet. c. si. extra de appel. ⁊
tenet spec. in ti. de appel. §. nunc dica
mus ver. ⁊ scias ibi vel statim fiat corā
notario ⁊c. hoc idem ponit cy. in. l. ij. C.
de his qui propter metū iudicis nō ap
pella. ibi vel coram tabelliōe ⁊c. ⁊ bar.
in. l. de pupillo. l. si quis ipsi pretori cir
ca princi. ff. de noui ope. nuncia. ⁊. l. cū
quidam. ff. de appella. in absentia tamē
questio.lvij. iudicis vel si dubitetur adiri vt dicunt
specu. ⁊ docto. vbi supra. ¶ lvij. quero
an appellatio impediat executionem
q̄stio.lviij. sn̄ie: vide Inno. in. c. statuim⁹. extra de
elec. ⁊ que dixi. ī. in ver. lxxxvij. ¶ lviij.
quero an iudex qui nō detulit appella
tioni possit exequi suam sententiā: vi
de Inno. in. c. pastoralis extra de offi.
questio.lix. dele. ⁊ bal. in repertorio suo super In
no. ¶ lix. quero an iudex appellationū
debeat statī inhibere. Dic ꝙ nō donec
sibi constet ꝙ sit iudex vigore appella
tionis ita dicit inno. in. d. c. pastoralis
de offi. deleg. ⁊ ita seruat hec curia par
questio.lx. lamenti. ¶ lx. quero an iudex appella
tionum sit iudex nullitatis. dic ꝙ sic vt
in. l. absentem. C. de accu. ſm bart. que
late prosequitur in. l. si expressim. ff. de
app. hinc est ꝙ dicit inno. in. d. c. pasto
ralis ꝙ iudex nullitatū potest cōdēna
re ⁊ absoluere. l. verū. §. ex facto in fine
questio.lxj. ff. d̄ mino. ¶ lxj. quero an appellās co
ram iudice a quo intelligatur deferre
eius ap. Inno. dicit ꝙ nō in. d. c. pasto
q̄stio.lxij. ralis p̄ quo facit. c. si a iudice de ap. li.
vj. ¶ De hac materia vide. s̄. q. clxxij. ī
fine. ¶ lxij. q̄ro an dn̄s ꝯtumax pos
sit appellare per se vel eius p̄curatorē
vide Inno. ⁊ bal. in. c. j. vt lite non cō
q̄stio.lxiij. testata. ⁊ que dixi. ī. ver. xcv. ¶ lxiij. q̄
ro vtrum tertia persona possit appel

lare. ⁊ de his que pōt facere tertia per
sona interueniēs in causa vide plene
Inno. in. c. cum super extra de senten.
⁊ re iudi. ¶ lxiiij. quero an de iure ciui q̄stio.lxiiij.
li possit appellari ab interlocutoria q̄
iudex admittit libellum ineptum. dic
ꝙ sic est ratio quia reus cogitur proce
dere super facto quod nō potest repa
rari. vt. l. in bello. §. facte. ff. de capti.
ita tenet bald. in. l. ij. C. de episco. audi.
in. q. que incipit. quinto queritur licet
videatur ꝙ non quia processus nullus
ff. de interrog. ac. l. si filius. §. superua
cua appellatio. ff. de appellationibus
l. si constat facit ꝙ nota. innocentius
in. c. dilecto d̄. appella. Ita arguit bal.
in. d. q̄ōe. idem si libellus sit obscurus
quia potest appellari. c. significanti
bus. de libel. oblatione. De hac mate
a ria etiā tetigi. s̄. q. lxxv. ¶ lxv. q̄ro a questio.lxv.
possidens rem aliquam dubitans in
possessione sua turbari appellat extra
iudiciū quero cuius sit effectus talis
appellatio. Dic ꝙ si ex verisimilib⁹ ap
pellat appellatio sua operatur ꝙ resti
tuitur in statum quo erat tempore ap
pellationis emisse etiam si possessor
non fuerit spoliatus. Nec talis appel
lans ad restitutionē obtinendam co
gitur docere de ꝓprietate nec de spo
liatione: sed solum ꝙ tempore spolia
tionis possidebat probato tamen de
verisimili causa appellationis. quo ca
su restituetur ad rem ⁊ ad fructus me
dio tempore perceptos vt elicitur per
docto. ex dicto. c. bone extra de appel.
sed non est alibi ſm bald. ibidem in re
pertorio. ¶ lxvj. quero si sentētia con q̄stio.lxvj.
tineat plura capitula an possit appel
lari ab vno capitulo. Dic ꝙ sic ſm In
no. in. c. dilect⁹. extra de appellationi
bus ⁊ vide bar. in. l. appellāti. ff. de ap
pel. ¶ lxvij. quero si simul ⁊ semel p̄fe q̄stio.lxvij.
runtur interlocutoria ⁊ diffinitiua sen
tentia an requirantur due appellatio
nes. dic ꝙ sic in. c. fi. §. fi. de appel. li. vj.
et. l. cum in vna in prin. ff. de appel. ex
ponendo ibi duplex sententia. id est di
uersa videlicet vna diffinitiua alia in
terlocutoria cū sint diuerse. c. cordi. de
appel. lib. vj. patet quia ibi diuersi mo
di appellandi ab eisdem sentētijs sta
tuuntur facit bene. l. etiam la. j. §. j. ff.
de minorib⁹. ¶ lxviij. quero si iudex a q̄stio.lxviij.
quo assignauerit ad ordinādum super
admisiōe articulorum traditorum et
ad diffiniendū super tota causa ⁊ cau
sa diffiniatur nulla facta ordinatione
respectu articulorum an possit appel

a ¶ Sexagesimo quinto quero. tu vide de hoc quesito istū latissiē cōsi. cxxxviij. incipi. dn̄s iacobus marchi. per totū vbi oīno.

lari dic q sic in.c.ex parte. M.d app. Ita tenet spe.in titu. de appel.§.qualiter.versi.item q faciat ibi vel saltim ea neglecta.

qstio.lxix. ¶ lxix.quero si apello a sententia et appellatus negat eam fuisse latam an ipse perdat comodum dicte snie. dic q sic et ds sibi inhiberi ne vlterius ipsa vtatur.l.nō alienum.ff.de interro. ac.tenet innoc.in.c.perpetuus extra de fide instru. Ad idem qui negat feudum perdit feudum etc.tenet inno.in.c.ceterum.d iud. in fine facit in auk.de triente et semisse in.§.penul.

qstio.lxx. ¶ lxx.qro an tēpus decez dierum prefixum ad appellandum currat etiaz nullitate pposita.dic q sic vt nota.per bar.in.l.si expressim.ff.de appel.qd etiā videtur tenere iaco.de butrio.in.l.j.C.quando prou o.nō est necesse.

qstio.lxxj. ¶ lxxj.quero an iudex qui defert appellationi ob reuerentiā sedis apostolice totam iurisditionem a se abdicet.dic q sic in.c.vt debitus honor cuz ibi nota.d appel.

qstio.lxxij. ¶ lxxij.quero an appellans a simplici interlocutoria possit de nullitate agere coram iudice ad quem Dic q non.vt in dicto.c.vt debitus honor.Et ponit inno.in.c.dilecto filio ibi si autē ante sententiam etc.eo.tit.

qstio.lxxiij. ¶ lxxiij.quero an iudex appellationum possit pronunciare de his que coram eo agi non possunt.dic q non sm Inno.in.c.licet extra de foro competenti.

qstio.lxxiiij. ¶ lxxiiij.quero si domin⁹ noster dalphi.vel dux burgundie vel similes ferant aliquam sententiam ad quem vel ad quos debeat a tali sententia appellari dic q ad magistrum officiorum et questorem sacri palacij hoc est ad cōnestabilem francie vel ad cancellarium francie.l.si quando.C. de appellatio.

qstio.lxxv. ¶ lxxv.quero an appellari possit a iudice nō suo communiter electo. dic q sic idem a iudice cuius iurisditio est prorogata.l.ex ɔsensu et ibi hoc tenet bar. post dy.ff.de appel. Idem spe.in ti.de compe.iud.adi.§.j.ver.sed an sentētia et appellabit ad suum superiorem talis iudicis:vt tenet spe.in.d.§. ver.sed ad quem.et facit bene qd nota. p glo. ij.q.v.c.a iudicib⁹.

qstio.lxxvi. ¶ lxxvi.quero si iudex ad quē vt ad bonum virum recurrit pnunciet bene vel male arbitratuz an a sentētia sua possit appellari. Dic q non sm bar.in.l.i.in fine.ff. de lega.ij. et ponit inno.i.c.psenti post mediū extra de rescriptis.quod nota. q qualibet die ɔtingit.Ɔtrariū tenēt do.anth.de buk.et Imo.i.c.qntauallis extra de iureiu.et facit p ipoz opinione.l.et in maioribus.C.de appellatiōib⁹.

qstio.lxxvij. ¶ lxxvij.quero in qb⁹ casibus potest ab interlocutoria de iure ciuili appellari vide aliquos casus quos ego enumeraui.s.q.lxxv.vltra casus ibi enumeratos vide vnū casuz.s.v.si.lxiij.et certos alios casus vide ēt infra. ¶ Sz vltra qro vtrū possit appellari si denegetur dilatio que petitur et si denegetur audientia an possit appellari videtur q non possit appellari. Sed q debeat ad superiorem p viam simplicis querele recurri: vt notatur per speculatorem de appellationibus.§.in quibus. versiculo trigesimosecundo. Quidā tamen dicunt q pcessus est ipo iure nullus si iudex nullam det dilationem cum debeat dare quasi ex omissione ordinis: vt notatur vigesimasecunda questione quarta capi.vxor felicis.per archidia. et ita dicit Bald.in.l.ij.de episcopa.audiē. in versic.xi.queritur. Sed an a nimis magna dilatione possit appellari de iure ciuili.et dicit Bartho.q sic si per eam impeditur ne lis finiatur vtpote quia excedit tempus instantie qz hoc grauamen est irreparabile nisi per appellationem secus si non excedit tempus instantie sm Bartho.et Bal.aut dicit q in primo casu dilatio est nulla. ff.de arbit.l.si cum dies.§.si intra non obstat.l. pendente.de tempo.in integrum restitutione Pe.quia ibi tempus erat appositum cause quod ex causa prorogatur secus in tempore instantie.vt nota.in.l.properandum in principio. C.de iudic. et adde quod nota. extra de offic. delega.ca.de causis. ita dicit Bald.in dicta.l.secunda.C.de episcopa.audien.versi.xij.queritur.

qo.lxxviij. ¶ lxxviij. Quero si qui vel quis possint adherere appellationi per alium interposite. Dic q sic videlicet illi quoz īterest et non alij.c.cum inter extra de ele.ij.q.vj.solent dum tn̄ hoc faciant infra.x.dies in.c.cōsultationi extra de appel. lib.vj.et vide archi.in.c.vt circa glo.sup verbo adherentes de ele. li.vi.et.c.statuimus.eo.ti.in gl.in ver.formā.tales enim adherentes intelliguntur esse appellantes.ita innuitur in.c.olim extra de accusa. De ratificatiōe appel. si debeat fieri infra.x.dies qui dantur ad appellādum.vide.j.versi.lxxiiij.quero etc.

qstio.lxxix. ¶ lxxix.quero si pcurator meus non appellauit an possiz appellare post.x. dies a tpe scientie.dic q si est pauper vel colluserit cū aduersario q possum appellare.l.j.in fi.iuncta glo.ff.qn̄ ap-

Vantig fol.46. n.7

pellandū sit ⁊ facit qđ ibi no. per bar.
q̄stio.lxxx. ¶lxxx. quero an sup d'cimis possit appellari vide gof. in sum. in ti. de appel. §. ite in cā ⁊c.
q̄stio.lxxxi. ¶lxxxj. q̄ro qualit' attētata debeāt reuocari ⁊ in libello peti. vide bar. in. l. cirographis. §. adeo. ff. d' admi. tut. vbi declarat. c. nō solū de appel. li. vj. ⁊ plene tetigi in notabilibus meis in. §. in cā mea ⁊c. vide etiā q̄ dixi s̄. q. cccxiij. ⁊. j. in ver. si lis cōtestat' ⁊c.
q̄stio.lxxxij. ¶lxxxij. quero q̄s sit effectus cū quis p̄mo appellat viua voce saluo iure appelladi in scriptis vide. l. cū pcurator §. j. ff. de ope. noui nūcia. ⁊ ibi tractat bar. si q̄s appellat viua voce ⁊ postea ī scriptis quā appellationem debeat psequi.
q̄stio.lxxxiij. ¶lxxxiij. quero si q̄s citet' ī loco non tuto an possit appellari ⁊ sit iusta causa appellandi vide goffre. in. c. interposita extra de appel.
Questio.lxxxiiij. ¶lxxxiiij. q̄ro aliquis pnunciat se non esse iudicē competentem an possit illam interlocutoriam reuocare. domi. ioan. de grassis preceptor meus dicit ꝙ non in. c. significantibus. extra de offi. dele. per tex. d. c. Et si faciat nulliter faciet. ex quo infero ꝙ non erit necesse appellare sed agere super nullitate talis reuocationis.
q̄stio.lxxxv. ¶lxxxv. quero nūquid iudex appellationum succedat loco iudicis cause principalis. dic ꝙ sic. l. tutor. in pnci. ff. de vsuris. c. raynuncius. ver. si. extra de testa. ⁊ tȝ specu. in ti. de expē. in. §. nunc videndum. versi. et no. ꝙ expense. ⁊c.
q̄stio.lxxxvi ¶lxxxvj. q̄ro an pnceps possit appellationē desertā admittere vide q̄ dixi. s̄. q. clxxxv.
Questio.lxxxvij. ¶lxxxvij. quero an ab executore possit appellari. Dic s̄m doc. ꝙ si appellet' ab executiōe sn̄ie late pte vocata ⁊ audita ⁊ tunc non auditur appellans nisi quatinus excederet fines mādati iuxta. l. ab executore. C. quoꝝ appellatiōes nō recipiunt'. aut appellatur ab executione alicuius mandati iudicis concessi parte nō vocata ⁊ tunc audit' appellans ab executione ita dicit hen. bo hic. i. c. de cetero extra de re iudi. ⁊ ponit latius aut. de bu. ⁊ pa. in. c. fi. extra de p̄sump. Et vid' q̄ dixi d' executore sn̄ie. j. q. ccccclxxxiiij.
Questio.lxxxviij. ¶lxxxviij. quero si appelletur a sententia ⁊ appellatio postea sit deserta lapsu fatalium vel al's an iudex ad quē possit de nullitate sententie cognoscere. dn̄i de rota in titu. de appel. decisione. el. determinant ꝙ non Idem tenet expresse fran. de zabarellis in cle. si appellationem in fine de ap. cuius verba formalis posui in notabilibus meis in §. fran. de zaba. folio. vij. verso. ⁊ p hac parte aliqui doc. legiste qui tenēt hāc partem allegant glo. in. l. si fundum sub conditione. in. §. si pater. super verbo sola ibi. l. item. §. fina. ⁊c. ff. de lega. j. ex qua glo. notatur ꝙ quando viciatur expressum etiam censetur viciatum tacitum ⁊ ita vidi determinari in camera consilij in relatione quā feci. M. ccccix. de mense decembris in processu tunc diffinito inter claudium chaberti ⁊ georgium firmandi in manibus ioā. albi. ⁊ vide que circa hoc dixi. j. versi. xcij.
Questio.lxxxix. ¶lxxxix. quero an in causa mometanee possessionis possit appellari bartho. in. l. ante sententiam. ff. de appel. reci. refert ꝙ canoniste dicunt ꝙ sic. Sed in hoc equiparatur interlocutorie quia debet causa in appellatione inseri p quo allegatur in no. in. c. pastoralis. extra de officio delegati. De hac materia etiam plene tetigi in apparatu quem feci super statuto si quis per litteras in gl. sup verbo appellatione cessante.
Questio.xc. ¶xc. quero an appellatio possit interponi coram notario vide que scripsi. s̄. q. lvi. in fine
q̄stio.xci. ¶xcj. quero si fiat compromissū sine p̄finitione termini an currant tempora fatalium vide q̄ dixi. s̄. q. ccxl.
q̄stio.xcij. ¶xcij. quero ego appellaui a iudice graysiuodani ad iudicem appellationum postea appellatio mea est deserta lapsu fatalium vel al's ita ipse iudex appellationum pronunciat appella. desertam nec potest ipse iudex de nullitate cognoscere. vt. s̄. dixi in versiculo octuagesimo octauo. An potero redire ad iudicē graysiuodani a quo ⁊ coram eo de nullitate sue sentētie agere. Doct. non tangunt expresse de hac questione dic tamen ꝙ ipe iudex graysiuodani a quo potest de nullitate talis sententie cognoscere cum ad eum spectet cognitio vsq3 ad triginta annos vt plene per bartholum ⁊ doctores in. l. si expressim. ff. de appellationibus Ita etiā sentit franciscus de zabarellis in clemētina si appellationem de appel. in fine.
q̄stio.xciij. ¶xciij. quero an ī causa appellationis admittatur reconuentio spe. tenet ꝙ nō ī ti. de reconuentione in. §. nunc dicamus ver. sed nunquid coram iudice appellationum tn̄ bn̄ admittitur compēsatio vt tenet spe. in titu. de appel. in. §. de officio eius ad quē appellatur. versicu. sed nunquid in causa appellationis.
q̄stio.xciiij. ¶xciiij. quero si quis appellet nomine meo an debeā

ipsam appellationē ratificare infra.x. dies dic φ sic al's appellatio ē deserta vt scripsi.s.q.xiij. Et silr etiā si qs velit adherere appellatiōi alteri9 debet adherere.i.x.dies vt dixi.s.i hac q̄stio ne in ver.lxxvij.quero ₇c. ¶ xcv q̄ro si
q̄stio.xcv. pcurator fuerit ver9 ɔtumax an dn̄s re pellat̄ ab appellādo. dic φ nō nisi dn̄s fuerit sciēs ₇ negligēs ita t3 inno.i.c. j.vt lite nō ɔtest. Et ibi etiā facit men tionē inno.de dn̄o cōtumace si possit appellare vide bar.i.l.j.§.si pcurator
q̄stio.xcvj. ff.si qs ius dicēti nō obtēpera. ¶ Xcv. q̄ro an arripiens iter post appellatio nē interpositā cēseat̄ esse interim in p tectiōe iudicis ad quē. Dic φ sic p.c.di lecti lo.j.extra de appellatiōibus.₇ po nit inno.₇ io.an.i.c. vt dilectus extra eo.ti.₇ bar.l.de pupillo.§.s3 qr ipi em ptori.ff.de noui ope.nū. i scda lectura qd facit ad qōnē qn̄ aliqs p castellanū vel aliū magistratū in arresto ɔstituit̄ et ipe ɔstitut9 nō tenet arrestū sed ap pellat ₇ recurrit ad supiorē cā psequē di suā appellationē φ p arresto nō tē to nō d3 molestari nec aliq̄d ɔtra eum
q̄stio. xcvij. interim fieri ₇ ita ibidē tenet bar.₇ ita seruat hec curia p̄lameti. ¶ xcvij.q̄ro si iudex nō admittit appellationē sed eā respuit an possit statuere terminu3 appellāti ad introducēdū suā appella tionē corā iudice ad quē. Dic φ nō ḃm spe.in ti.de remissionib9.in.§. videdū
q̄stio.xcviij. versi.si priusq̄. ¶ xcviij.quero quid de minore adulto q̄ nō appellauit ₇ se pe tit restitui aduersus lapsum tp̄is vide
q̄stio. xcix. q̄ scripsi.s.q.xxxj.in fi.₇.q.cxlj. ¶ xcix. q̄ro an qs portādo instr̄m appellatio nis ₇ ipā3 appellatiōe3 corā iudice ad quē itroducēdo p̄sumat̄ habuisse mā
Questio.c. datū introducēdi dictā appellatione3 vide q̄ dixi.s.q.xiij.in fi. ¶ Cētesimo q̄ro q̄ sunt iuste cause ex qb9 qs possit dici excusat9 a psecutione sue appella tiōis vt restituatur ad tp̄a impedimē tox. Dic p̄io φ si ptes se ɔponāt i cō promisso p aut.si tn̄.C.d tēpo.appel. Scdo si nūci9 appellātis fuerit in via a impedit9[a] in.c.significante. de pig. Tertio si pcurator appellātis colluse rit cū aduersario ₇ ipetrauit iudices su spectos in.c.significāte d appel. Quar to qn̄ cōstat de ipotētia.vt.i.c.ex rōne de appella.₇ tetigi plene d hoc i nota bilib9 meis i.§.s3 qr.folio.clx.x. Quin to si p cauillatiōes aduersarij cā ē vl tra biēniū ptelata ar.i.l.ɔtra memo res.C.de inof.testa.₇ i.l.fi.§.illd.C. de tēpo.appel. Sexto.qn̄ nūci9 i curia nō pōt cito expediri in.c.ex litteris extra de rest.i integ.₇ prudēter faciet appel lans si ptestet̄ d impedimētis ɔcorā iu dice vel executore petēdo ne pcedat ₇ appellet si ɔriū faciat ita dicit inno.in d.c.ex ratiōe d appel. ¶ De materia appellationū vltra p̄missa vid q̄ scripsi in notabilib9 meis fo.v.vj.vij.xvj.xlvj. x.liij.lvij.x.lviij.lix.lx.lxxvj.lxxvij.cx xij.cxlv.cxvj.cl.x.clij.clvij.cū q̄nq3 fo. ibi sequētib9. ¶ Si appellet̄ ab ep̄o i tp̄alib9 ad quē debeat appellari dic φ ad archiep̄m ḃm spe.in ti.de appella. in.§.nunc tractem9 x.illd autē. ¶ Si lis ɔtestat̄ sup attētat) an postea pos sint attētata reuocari archi.i.c.nō so lū de appel.li.vj.dicit φ nō donec i dif finitiua ₇ ita obtinuit in iudicādo spe. vt ibi refert archi.s3 io. an. in nouella in.d.c.nō solū dicit ɔriū. videl3 φ lite etiā cōtestata.sup attentatis debēt ni hilomin9 reuocari an̄ diffinitiuā sniam ita etiā tenet bal.₇ saly.i.l.iij.C.de ap pella.₇ ita est magis equa opinio quā tāquā magis equā sequit̄ ang.de are. in.l.vna.ff.nil nouari ap.pendē.₇ ide3 rapha.vt ibi dicit de are.

a ¶ Impedit9. Si appellans fuerit casu fortuito ipeditus quominus suā appellatione3 infra tp̄s debitu3 pseq̄tur an ei sb ueniat̄ p re stitutiōe3 vl ipso iure.et an requirat̄ saltē senten tia declara toria impe dimenti vid capellā.q.c. ccxxj. i add.

¶ Questio.ccccxxxvij.

¶ De delatione armorum.

Inter ceteras libertates p̄sentis patrie dalphi.i.xiiij. c.dictarū libertatū est vna libertas qua cauet̄ effectua liter φ nobiles.huius patrie vnus cō tra aliū possunt īpune sibi guerrā indi cere ₇ facere eorū ppria autoritate do nec eisdē ex parte iusticie fuerit inhibi tū quā libertatē do.noster.dalph.d an no dn̄i.M.ccccli.₇ die.x.mēsis decem bris per suas patentes litteras in ca mera cōputox dalph.registratas reuo cauit inhibēdo oibus ne ad diffidamē tū vel guerrā prumpāt in forma hosti litatis ₇ cōgregatiōis gentiū armorū sub pena ɔfiscatiōis corpis ₇ bonox q̄ littere dn̄i nostri tūc statim post fuert voce p̄conia in hac ciuitate gracionop. publicate. Postea ɔtigit de fctō φ an no dn̄i.Mccccl x.₇ de mēse maij nobi lis rodulph9 d comertijs dn̄s bastide cāpirotōdi mādamēti mōtis bonodi diffidauit nobilē iacobū boni paris cā bellū ɔ eū idicēdi ₇ ifra tres vl' q̄ttuor dies p9 diffidamentū coadunauit gen tes i nūero circa.lx.i armis tā nobiles φ plebeios: quas gētes cu3 armis ad duxit infra presentē ciuitatem gracio nop.vbi tunc erat ipse iacobus boni

paris. Et se ostēdit ipse rodulphus in scānomagni
cōsilij cū dictis suis gētibus in armis q: aliq porta
bant brigandinas aliqui vugios aliqui ꝑtisanas et
aliqui balistas alij diuersa gñā armorū. Sed vltra
ad viā facti nō ꝓcesserunt. sed recesserunt absq3 eo
ꝙ malū intulerit dicto Jac. aut alteri cuiq. Uerum
q: pendet de pñti ꝓcessu ad diffiniendū corā nobi
li. Joh. de pales cōmissario ad hoc per regē specia-
liter deputato inter ꝓcuratorē fiscalē dalph. instātē
pro iure ⁊ interesse dalphi. ex vna parte ⁊ associātes
in premissis dictū rodulphū cū armis ex parte alia
fuit mihi guidoni necesse ire videre qd iuris in pre-
dicto casu si ipse rodulphus ⁊ eū vt premittit asso-
ciātes in armis deliquerint. Et si ⁊ qualiter veniāt
puniendi. ⁊ videt primo ꝙ ipse rodul. deliquerit et
inciderit in crimē legis iulie maiestatis diffidēdo
⁊ indicēdo bellū: gētibus armorū coadunatis iuxta
l. iij. circa mediū. ff. ad. l. iul. maie. cuius pena est con
fiscationis corpis ⁊ bonorū. l. qsquis. C. ad. l. iuliam
ma. cū si. Itē etiā cauet i litteris dñi nostri dalphi.
in quib9 interdicunt qbuscunq3 ꝑmissa sub pena cō
a fiscatiōis corpis ⁊ bonorū. ⁊ idē dicēdū[a] videtur
de dictis suis sequacib9 cū ad hoc ibi stādo ⁊ veniē-
do cū ipso rodul. cū armis vident eidem auxiliū pre
buisse iuxta no. per bar. i. l. furti. §. ope. ff. de fur. ⁊ ꝑ
Inno. in. c. cōtumacia extra de cle. ꝑcussore ⁊ ꝑ iac.
but. ⁊ saly. in. l. vna. C. de rap. virg. ⁊ per ang. de are.
in suo tractatu de maleficijs in gl. sup verbo dicto
maleficio semp astitit ⁊ faciunt ea que plene dixi. s.
q. ccccxxiij. q: ipsi dictū rodulphū sic cū armis asso
ciantes vident etiā habuisse animū delinquendi: vt
dicit bal. in feudis in ti de pace tenēda ⁊ eius viola.
in. §. si quis rusticus. ⁊ sic vident dicti associātes ēt
incidisse in dictum crimen in quo incidit ipse rodul-
phus eorum autor per dictā. l. ix in prin. vbi qui ve-
autē ⁊. l. penul. eo. ti. Etiā vigore dicti edicti dalph.
in quo imponit cōtrafaciētibus pena cōfiscationis
corporis ⁊ bonorū. Sed cōtrariū crederem vez ꝙ ipi
rodulphus ⁊ dicti eius cōplices nō inciderint in di-
ctas penas cum ex illa diffidatione ⁊ gētium in ar-
mis coadunatione nullum damnū nullaq3 iniuria
personalis secute fuerint cuiq3 sed destiterunt ipsi
rodulphus ⁊ eius predicti complices ⁊ accesserunt
ad eorū domos pro quo adduco tex. in. l. qui falsam
ff. de falsis vbi ille qui inchoauit fabricare falsā mo
netam ⁊ sic processit ad actum extrinsecum ꝙ nihi
lominus absoluitur si desistat ⁊ illam non percipiat
nec obstat. l. is qui cū telo. C. de sicca. Quia loquit
in illo qui voluit delinquere ⁊ nō potuit. Hic autē
loquimur in illo qui potuit delictū perficere: sed no
b luit sed destitit. hanc solutionē tradit bar.[b] in. l.
c diuus. ff. de sicca. post glo. Crederē tamē[c] ꝙ ipsi
inciderunt in crimen le. iulie. de vi publica. per. l. j.
in princi. ff. ad legem. iuliam de vi publica. iuncta
glo. super verbo dñi vbi dicitur ꝙ solum portare ar
d ma reputatur vis[d] maxime quando fit coaduna
tio gentiū in armis vt ibi dicit bar. prout in casu no
stro factū fuit. Cuius portus armorū est vnicuiq3 in
terdictus sine cōsensu principis. l. vnica vt vsus ar
morū inscio ꝑncipe iterdict9 sit li. x. ⁊ in
aut. de armis col. vj. Cuius quidē cri
minis le. iul. de vi publica pena est de
portatio ⁊ omniū bonorū publicatio vt
dicit glo. in. l. ij. C. ad. l. iul. de vi publi.
ca. Sed qđ dixi de publicatiōe bono-
rum habet locū de iure antiquo et no
uo: sed iure nouissimo crederem corre
ctū per aut. bona dānatorū. C. de bo. dā
na. Que habet locū etiā i illis q a lege
deportant: vt dicit Ja. de but. in. q. si.
que post recitationē diuersarū opinio
num dicit hanc esse veritatē. Ideo di-
cerem isto casu bona dictorum delato
rum nō esse publicanda: sed eos tantū
modo fore deportandos loco cui9 de
portationis hodie succedit bannimē-
tum vt refert bar. in. l. mathematicis.
C. de opis. audien. Et ita etiā fuit dter
minatū in decisione dicti ꝓcessus pre-
sente nobili Johāne de pales cōmissa
rio ad hec per regē specialiter deputa
to tamē q: de stilo dicte curie parlamē
ti pena coporalis pōt ⁊ consueuit con-
uerti in pecuniariā quando equum et
expediens videt ipsi curie: ideo tūc ibi
fuit conclusū ꝙ aliqui condemnentur
in pecunia danda ⁊ soluenda dño no-
stro dalph. aliqui i carceribus ad tem
pus. Itē de duobus notarijs qui
receperunt in dicta villa allauardi ex-
pleta ibi tunc per dictum rodulphū fa
cta si reliquerunt ⁊ quomodo debeāt
puniri vide q dixi. s. q. ccccxxiij. Itē
an iudex possit penā legis in aliam cō
mutare vide bart. ⁊ doc. in. l. hodie. ff.
de penis. De materia diffidamēti ⁊
guerre: vide. s. q. cxcj. Et vide ēt de
materia guerre que supra dixi. q. cxiij.
An de precepto iudicis ꝙ non portent
arma possit appellari vide que dixi. s.
q. ccccxxxvj. ibi quadragesimo nono q
ro ⁊c. Utrum ⁊ qñ iudex ⁊ quis iudex
possit suā sniam interpretari vel etiā
emendare supplere vel corrigere vide
gl. ⁊ bar. in. l. a b executore in pnci. ⁊ ibi
tex. ff. de ap. tetigi etiā gl. in. l. actorū. ff.
de re iud. ⁊ bar. in. l. ij. C. de sen. ex peri
recitandis. An relaxans a carce-
re delatum vel cōpeditatum incidat in
crimē legis iulie maiestatis dic ꝙ sic et
debet pena capitali puniri tex. in. l. cu-
ius. §. item q cōfessum. ff. ad. l. iul. maie
statis. De illo q expēdit falsā mo-
netā qualiter puniat vide bart. in. l. le-
ge cornelia i prin. ff. de falsis. et qua pe
na puniat falsificās aliā monetam ꝙ
principis sui vide bart. ff. de falsis. in. l.
quicunq3. Quid dicatur bellum. lic.

a Et idē dicēdū. Ad de q legunt et no. in. c. si cut dignū. §. j. extra de homicid.

b Bar. ⁊ d. cy. l. si qs nō dicā rape C. de epi. et cle. in sua di stin. quā fa cit qñ cona tus punit ⁊ ꝑ do. fely. in suo tracta. quē scribit de conatu.

c Credere tñ ꝑ hac opi. facit ꝙ armorū terror sufficit. ff. de v. et vi armata.

d Reputatur vis ca ue q: ꝯgregatio hoim in armis nō ē vis. sꝫ ē qd ꝑparatoriū ad violētiā ideo qui ha buit hoies ꝯgregatos i armis punitur. l. vl. de vi. pu. sꝫ. d. bar. in. l. j. §. vlteri9 quero. ff. ad le. iul. de vi pu.

tum ꝛ illicitū ꝛ ex qua causa possit induci. vide inno. in. c. qđ sup. extra de voto ꝛ voti redēptiōe. Et tetigi. s. q. cxcj sup tex. cuiusdā extrauagantis facte p imꝑatores solius ꝑncipis est indicere bellū. xxiiij. q. ij. c. j. ꝛ. ij. ita tꝫ spec. i ti. de offi. dele. §. ꝯstituit. ver. sed nūquid pōt bellū ꝛc. ¶ De materia dicte aut. bona dānatoꝝ tetigi. s. q. cccxlj. ¶ An cognitio portus armoꝝ infra iurisdictiōes alicuiꝰ prelati vl' baronis spectet ad regē vel dn̄z nr̄m dalp. dic ꝙ nō: q: portatio armoꝝ hꝫ in se penā capitalē l. qm̄ multa facinora. C. ad. l. iul. de vi. ꝛ sic ē de mero impio vt. ff. de iurisd. om. in. l. impiū. ideo cognoscere pōt baro vel p̄latus q̄ hꝫ merū impiū ita no. pe. ia. in ti. de ꝯdi. extra. l. añ rub. de statu curie ver. itē p̄sides. ita vuat in hac patria dalp. in curijs bānaretoꝝ. Sꝫ pone ꝙ vna villa insurgit ꝯ aliaꝫ vel dn̄s castri ꝯtra vnū aliū dn̄m cū armis vel in villa fit seditio q: minores insurgūt ꝯtra maiores cuꝫ armis cui spectabit cognitio an ad dn̄m loci puta baronē vel p̄latū. Dic ꝙ nō: ſꝫ ad superiorē puta i regno frācie regi de cōsuetudine ꝛ vetustate q̄ vicē legis obtinet sic cuꝫ lege expresse nō inueniat vt not. petrus Jac. in ti. de succes. regni francie. §. fin. in fine. ¶ De portu armoꝝ plene tāgit pe. Ja. in ti. de lege aquilia.

¶ Questio. ccccxxxviij.

¶ An emphiteote debeāt resarciri impense facte in re emphiteoticaria cuius rei petitur commissum.

Emphiteota vinee vl' terre ꝯstruxit vnā domū ifra vineā vel terrā q̄ vinea cadit in ꝯmissum ꝑpter cessationē solutionis canonis vel aľs. Utrum dn̄s directꝰ teneat resarcire emphiteote impensam factā in domo ibi cōstructa. Et videt ꝙ sic p tex. notabilem ad hoc in feudis in ti. ꝯsuetudines regni incipiūt in. c. vnico. in. §. si vasallus. In cōtrariū videt ꝙ nō. q: ēphiteota tenebatur rem meliorare. l. ij. C. de iure emphiteotico. ꝛ qđ solo edificatur solo cedit institu. de rerum diuisione. §. si quis in alieno. Et hanc partē videtur a tenere bar. in. l. imperator. ff. de in diem adiectione tamē nō respōdet ad dictū. §. si vasallus. Sed quicqđ sit iudicat tam in hac curia plamēti ꝙ, in ceteris curijs p̄tis patrie pro hac parte ꝙ dn̄s qui petit cōmissum rei nō teneatur etiā talem expensam resarcire emphiteote. Nec obstat dictus. §. si vasallus. q: hꝫ verū vbi feudū aperit aliter q̄ ex delicto puta defectu agnatoꝝ. vt dixi plene. s. q. clxix. vbi āt aliter facto ꝛ culpa emphiteote vel vasalli res con mitteret. tunc nō teneret dn̄s resarcire vt ibi dixi in fin. dicte. q. ꝛ ita loquit casus noster. ¶ Sed qđ de vsufructuario qui fecit expēsas in re an finito vsufructu eius heres repetere poterit bar. dicit ꝙ sic in. d. l. impator. ¶ Sed qđ de vassallo vide. s. in. q. clxix. Circa hoc q̄ro bona emphiteote ex delicto fisco applicant an directū dn̄ium dicat ꝯfiscatuꝫ Dic ꝙ nō. sed solū vtile alleg. Jaco. de are. tex. pro hoc in. l. fi. §. si in libertinū ff. de bonis damnatorum.

¶ Questio. ccccxxxix.

¶ De alimentis vxori vel viro ac certis alijs personis prestandis

An vir teneat vxorē alimē b tare[b] nulla dote ꝯstituta dic ꝙ sic l. si cū dotem §. finañt i seuissimo. iūcta gl. posita sup v̄bo quantitatē. ff. sol. ma. facit. l. ꝙ si nulla. ff. de re c li. ꝛ sumpti. fu. ꝛ vide plenius [c] spe. in ti. qui filij sunt legi. ꝛ ita vidi iudicari in ꝯtradictorio iudicio. sed qđ si dos fuerit viro a patre vel a muliere ꝯstituta ꝛ nō fuit soluta sicut fuit ꝑmissa cy. in. l. qđ in vxorēꝫ. C. de nego. ge. dicit ꝙ tunc maritus non teneat vxorē alimen d tare.[d] q: deceptis ꝛ nō decipiētibus iura subueniūt. p quo facit in aut. de nō eligēdo scđo nubētes. §. illō quoq; in fi. ti. col ij. ꝛ h' insequit bar. in. d. l. qđ in vxorē i fi. ¶ Sꝫ pone ꝙ filia hꝫ p̄feꝫ ꝛ dos nō est ꝯstituta ꝛ maritꝰ nō ē soluēdo. credo ꝙ illo tūc maritꝰ nō teneat alimēta p̄stare ar. d. l. ꝙ si nulla. ſꝫ tenetur p̄r eā alimētare p̄serti si ē soluēdo vt. d. l. ꝙ si nulla de ista materia ꝛ alimētoꝝ p̄statiōe i diuersis ꝑsonis vid spe. in ti. q̄ filij sunt legi. ꝛ ibi plenissime et bar. in. d. §. finañt. in seuissimo. ꝛ cy. in loco. p̄al. ¶ Sꝫ an vxor diues teneat alimētare virū. Dic ꝙ sic i aut. p̄terea C. vnde vir ꝛ vxor. ita tꝫ bar. in. d. §. finañt in seuissimo. ꝛ spe. in tit. q̄ filij sunt leg. §. j. per qđ si mulier locuples ꝛc. ¶ Si maritꝰ nō cognoscat mulierē. j. biēniū iuste mittit repudiuꝫ. l. in causis. C. de repudijs Sꝫ an durā te litigio, maritꝰ teneat alimētare vxorē. dic ꝙ sic. vt est casus in sui ratione. in. l. extraneo. ff. de ven. in pos. mittendo. ¶ Sed vtrū qđ h' casu vxor lucrabitur donatione ꝑpter

b ¶ An vir teneat vxorē alimētare ¶ Tu vid de h' istū ꝯsi. cxxvij. ici. de hoc ano dn̄i. per totū. ꝛ i dci. tholo. q̄sti. lxxvij.

c ¶ Uide plentꝰ. vide Inno. in. c. p tuas de dona. iter vi. et vxo. bald. in marga. ver. maritꝰ v̄. j.

d ¶ Alimentare hoc intellige si dotē ꝯstitutaꝫ mulier non pōt soluere q: paup. adhuc est alenda. q: nō tenet nisi in q̄tū facere pōt ꝛ idem si pater eiꝰ p ea dotē ꝑmisit q: fil'r nō tenet nisi in q̄tū fa. pōt hꝫ rapha. cu. in l. si cū dotē. ff. sol. ma. et alexā. in. l. si donaturꝰ. §. j. ff. de cōdi. ob cau. nec pariter dote soluta vir p̄stat alimēta vxori seorsum habitāti sua temeritate. dn̄m barth. tosl. ꝯsi. cclxxxvj.

Alia q̄stio.

a ¶ Aduocare p hac opi facit q: plenā iurisditio in so

a ¶ Tenere bar. caue q: nihil ibi per do. bar. sed vide spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua ver. ij. et v̄si. clx.

nuptias. dic q non. vt. d. l. in causis in fi. ¶ Si vir verberet atrociter vxorem suã licitũ est vxori fugere et debet alimẽtari extra domũ viri: sumptibus ipsius viri sm dy. et cy. i. l. qd in vxorẽ. C. d neg. gest. Secus si vxor recederet sua culpa vt no. extra de diuortijs. c. significasti. ita ponit bal. in. l. quis. C. de legatis. ¶ Itẽ frater tenet alere sororẽ inopẽ. l. q filiũ. ff. vbi pupil. educa. debeat. Et etiã eã dotare si sit soror ex parte patris. secus si ex alio patre licet ex eadẽ matre. l. cũ plures. §. cũ tutor. et ibi glo. ff. de administra. tuto. ¶ De alimẽtis q petũt pater vel mater a liberis vel ecõtra vide specu. in titu. de offi. om. iudi. circa pnci. ver. itẽ si pater vel mater et plenius p io. ferra. in tit. forma libelli super legato rei singularis in gl. j. in. xxvi. col. vbi ponit multas notabiles questiones de hac materia. Et ibi dicit q in causa alimẽtorũ nõ admittitur compensatio.

¶ Questio. ccccxl

¶ An curia parlamẽti causaz i alio iudicio inchoatam et ventilatam possit ad se aduocare.

Utrum pnceps causaz in alio iudicio pendentẽ idecisaz possit ad se aduocare[a] pprio motu dic q sic. in. l. non aliter. C. de pala. sacra. largi. lib. xij. et facit in ar. l. fi. C. de diuersis rescrip. et vide glo. ordinariã in. c. vt nostrum. extra de appel. tex. sunt in. c. licet. extra de offi. delegati. et. c. ecclesia. extra vt lite pendente. Et ita vidi obseruari qdiu dñs dalphinus fecit in hac patria dalphi. residẽtiã in cãcellaria ipsius domini nostri in qua qñqz cause pendẽtes in hac curia parlamẽti aduocabant corã ipso domino nostro qñqz corã suo magno cõsilio. Et qñqz p rescripta sua cause pendentes in alijs curijs inferioribus pñtis patrie aduocabãtur corã dicta curia parlamẽti. Et similiter seruat dicta curia vicẽ pfecti ptorio obtinẽs Or qñqz ipa curia parlamẽti si equũ sibi videat aduocat causas pendentes indecise in alijs curijs inferioribus. ¶ De aduocatiõe cause vel negocij quãdo fieri possit p superiorẽ vide hen. bohic i. d. c. vt nostrum. et spe. in ti. de cẽsi. §. nũc videam. p totũ et de iud. dele. §. restat. ver. item reuocato et c. ¶ Si causa ab alia curia inferiori aduocetur ad curiã parlamẽti ex aliqua iusta cã vt plurimũ facit ipsa curia quis pducet acta. dic q ille qui pduxerit causaz ad uocari siue sit actor originarius siue nõ ita seruat dicta curia parlamenti de consuetudine ipsius curie.

¶ Questio. ccccxlj.

¶ De libris rationum mercatorũ in quibus sunt scripture priuate an et quãdo debeat eis credi.

Pro declaratiõe[b] legis instrumẽta. C. d pba. qr ibi fit mẽtio de adminiculis que ro que pñt esse illa adminicula. dic q ista Prio si mercator fuerit legalis hõ. et talis reputat iuxta no. p bar. in. l. admonẽdi. ff. d iureiu. et. l. nuda. ff. de dona. Scdo si ipse mercator scripturã manu sua scripserit. l. gñaliter. C. d nõ nu. pe. Tertio si ipse mercator veritatẽ scribere ɔsueuerit. l. vel vniuersorũ. ff. d pi. ac. et. l. q semisses. ff. d. vsu. Quarto si cãm i. scriptura subiũxerit iuxta no. p bar. i. d. l. infra. et. l. cũ de indebito. §. fi. ff. de pba. Quinto si ipe mercator aliqd cõtra se i eodẽ libro scripserit. l. publia in fi. ff. depositi. et. l. quedã. §. nummularios. ff. de edẽ. Sexto si ex verisimilib9 circũstãtijs psumi possit eẽ verũ q p eũ scriptũ reperit vtpote respectũ habito ad tps debiti ɔcti ac solutiõis facte et ad psonas ɔhẽtes et ad locũ cõtract9 qb9 cõcurrẽtib9 ex scriptura priuata ac libro rõnũ infertur pbatio p d. l. infra et. l. rationes. eo. tit. Et ideo dñ practicabã deducebã i facto p articulos vt adhiberet fides talib9 librũs mercatorũ. Primo q talis mercator ẽ bon9 et pbus et p tali publice reputat Itẽ q ipe mercator manu sua ppria scripsit i dicto suo lib. rõnũ debitũ de quo agebat. Itẽ q ipe cõsueuit scribere veritatẽ. itẽ q i tali scriptura subiũgit cã debiti. itẽ q in eo. lt. scripsit manu sua debita ɔ se. Et istis pbatis seq snia p debito scripto i tali lib. rõnũ de quo vide p io. ferra. i ti. forma opponẽdi ɔ instra i gl. sup vbo non cogitur.

¶ Questio. ccccxlij

¶ An legatari9 vel donatari9 hẽat pbare dñiũ rei legate vel donate vel si sufficiat pbare testatorẽ vel donatorẽ possedisse tpe testi vel donatiõis. Et an appellatiõe rerũ suarũ cõprehẽdantur iura et actiones.

Testator qdã i suo testõ ordiauit oĩa bõa sua ad me ptinere. Utrũ ego tenear et debeã pbare q sunt et fuerũt bõa sua id est q fuerũt i dñio suo. Credo q nõ q sufficit pbare q bona possidebat tpe sue mortj qr eorũ q tpe illo vel mortis possidebat psumit dñs l. j. C. de priui. fisci. et ibi gl. Et facit bñ gl. i. l. fi. C. d edic. diui. adri. tol. sup vbo fuerit. Illi aũt q allegãt bõa eẽ alteri9 q testatoris incũbit on9 pbãdi. q eniz vult aliquẽ bonis vel aliquo iure puari ei incũbit on9 pbãdi. l. ab ea pte. ff. de pba. Et ad pmissa faciũt. l. si ita. ff. de au. et argẽ. lega. et. l. eũ actũ cũ glo. ff. de c neg. ge. Ita expsse ponit bal.[c] i. l. fi. §. fi. C. de appel. Pro q opiniõe bñ facit qd põit gl. sup vbo occupate sunt. i. l. ij. C. ne vxor p marito et qd põit bar. i. d. l. j. et i. l. a diuo pio. §. si sup reb9. ff. de re iud. ¶ Sz qd si qs legauit vel donauit oẽs res suas. an iura et actiones q hẽbat talis testator vel donãs ɔ tertiũ veniãt et cõprehẽdantur. gl. i. l. omnius. et ibi plene bart. ff. de statu. homi.

lo. pncipe cõsistit. inst. de iure. na. gẽ. et ciui. §. sed quod pnci pi maximus eni iudex est pnceps qui sup oẽs iudices existit ix. q. iij. cuncta. ff. ad. l. ro. de. iac. l. depcatio. pterea cũ pnceps possit ex toto reuocare aliques iudicez put et qlibet põt suũ vicariuz ad libitũ reuocare. vt no. do. bal. in. l. solẽt. §. sicut. ff. de offi. pcõsu: forti9 poterit ad se cãs i alio iudicio pẽdentẽ aduocare. seu reuocar iuxta notata. i. c. vt nostruz. ibi ad nostrũ iudiciũ reuocamus extra d appel.

b ¶ Pro declaratiõe de materia hui9 qõnis vid. oio do. bal. i rubri. de fi. instru. et do. bar. in l. qdã. §. nũmularios. ff. de edẽ. et do. alex. eo. ti. in. l. argẽtarius.

c ¶ Ponit bald. Caue. qr nõ se firmat ipse. Bal.

videnť velle ꝙ sic.guil. de cuneo ibi tꝫ 2riū q2.gl.pcedit qn̄ donauit res simpliciter in hac aūt q̄stione pposita dicit res suas. Et suas ⁊ meas denotāt dn̄ium.l.suos in principio.ff. de lega. tertio.⁊.l.nō soluꝫ.§.meū.ff.de reivēd. Quod nō potest i actiōib⁹ verificari q̄ sue non dicuntur.l. nomen. in princ.ff. de lega.iiј.hoc tenet guil.de cuneo. et no.in.l.si legatari⁹.§.si bona.ff.ad tre. et in.l.res.ff.de verbo.signi.⁊ de bono rū possessiōe.l.j.⁊ dic vt ibi no.in glo. Jta dicit bar.in.d.l.oē ius.⁊ vide plenius per eundē bar.in.l.quintus.§.argento.ff.de auro ⁊ argento legato.

Questio.ccccxliij.

Citatus corā diuersis iudicib⁹ coraꝫ quo comparere tenetur.

Uidā reperiť citatus ad instātiā suorum creditoꝝ eadē die in hac curia parlamenti ⁊ corā dn̄o officiali huius ciuitatis gracianopol. An cōparēdo corā dicto dn̄o officiali possit reputari contumax in dicta curia parlamenti vt explетum contra eum factum valeat.et videtur ꝙ nō.quia principes subsunt a episcopo.[a] quo ad censuraꝫ ecclesiasticam vt no. Jnno.in. c.extra de offi. ordi.⁊ sic videtur maior episcop⁹ attēt Jnno.i.c.cū parati extra d appel.Jbi nos credimus ⁊c.dicit ꝙ citatus a rege debet ei honorem in comparendo b exhibere[b] magis ꝙ̄ archiepiscopo. Ex quo ppterea[c] ꝯcludo ꝙ expleta facta in casu presupposito in curia parlamenti in cōtumaciā partis non comparentis valet ⁊ tenet.quia tūc debuit comparere in parlamento citius ꝙ̄ coram officiali gracionop. Et ita vidi cō concludi in camera consilij. Secus si corā papa fuisset talis citatio facta q2 papa ante oēs honorari debet.⁊ semper est eidem obediendum. Et citatio corā eo facta excusat a cōparendo alibi nisi pcurauerit se ibi citari vt ibi dicit Jnno.⁊ vide qd̄ not.d offi.ff.p̄fecti pretorio.l.j.§. his cunabulis. et.l.ij.in fi.d custo.reoruꝫ. De hac materia etiā tetigi.s.q.cclxxvj. Sꝫ q̄d de illo qui citari facit debitorē suuꝫ corā diuersis iudicibus p eodē debito vide q̄ dixi.s. q.ccccxj.vide plenius de hac questiōe in.l.ij.in.§.j.ff.si q̄s cau. et in.l. contra pupillum.in.§.solus qui ad manus.ff. de re iudi.

a Subsunt epō. vide qd̄ nota. in.c.oēs pn cipes ⁊ in.c. solite. extra de maio. et obe.

b Exhibere. vide bal. in marga. ꝟ. citatio. ver.xlj.

c puteo. publico reaptando siue reficiēdo. vide spe.in ti. de cēsi.in.§. nūc dicēduꝫ in.v. colū.in ver.itē pōe.

d Dic ꝙ sic adō bar. in consi. incipien. Que dam cōuicinia bartholome. cepola. de serui. vrba. pdio. c.xlvij.

Questio.ccccxliiij.

De puteo reficiendo p vicinos ⁊ via publica.

Trum possint vicini collectā indicere pro puteo publico reac ptādo siue reficiendo[c] dic ꝙ sic.[d] ar.i.l.j.§. vicinales.ff.ne quid in lo. publico ad idē.ff. de collegijs illicitis.l.j.§.j. et.ff.de re iudi.l.iiij.§. actor.et.ff.qd̄ cuiusq uniuersitatis.l.j.⁊.ff.d via pu.l.ediles. Et possunt talē collectā indicere eoꝝ ppria autoritate p tex.i.d.§. vicinales i fi.q2 ꝯcernit tantūmodo illos q̄ morant in vicinitate vel i loco vbi sit puteus. Secus aūt i collecta publica vtputa in collecta q̄ indicit transeuntibus supra pontem. nam illa non potest indici ab vniuersitate nisi autoritas p̄ncipis interueniat.vt C.de superindicto.l.j.lib.x. Sed an ad hoc sufficiat autoritas dominorum de parlamento qui non obtinent vicem principis sed solum prefecti p̄torio Dic ꝙ sic de cōsuetudine ⁊ stilo ipsius curie plamēti. De materia contributiōis in reparatiōe mėniorum vide que dixi.s.q.vij.⁊.q.lxxviij. Et de contributione in reparatione viarum ⁊ itinerum vide tex.in dicta.l.j.§.vicinales.ff.ne quid in loco publico.⁊ pe.Ja.in ti.sup iurisditione libellus in materia vbi tractatur de bassa iurisditiōe ibi nunc queritur ad quē pertineat iurisditio in via publica ⁊c. Sed quis debeat pro puteo reficiendo vel pro careria reparāda aut cōductor domus vel domin⁹ Dic ꝙ dominus domus per tex.in.l.hi qui.C.de agri.et censi.lib.xj. Si tamē cōductor aliquid soluerit poterit imputare domino ⁊ deducere de mercede.l.ediles.ff.d via publica. Si via publica destruat quomodo subuenietur rei publice. dic ꝙ iudex p̄cipiet fieri viam p fundū vicini vt dicit pe.ia.vbi.s. De via publica ad quem in ea pertineant iurisditio tetigi. j.questione.cccclxxvij.

Questio.ccccxlv.

De citatione facta in personaꝫ vxoris ⁊ i domo habitationis viri an sufficiat.

N valeat citatio in personaꝫ vxoris vt contra maritum tanꝙ̄ contra cōtumacem possit procedi in iudicio. Aliqui dicunt ꝙ sic.⁊ allegant in ar.tex.in.l.qui aliter.§.sed ⁊ si seuerus recte.ff.qd̄ vi aut clam. Sed ia.de are.dicit cōtrarium. Primo q2 ex hoc posset sequi incōueniens si forte vxor haberet odio virū vel econtra ⁊ sic nō notificaret vn⁹ alteri. Jtem q2 scientia patris non nocet filio.ff.q̄s ordo in bonorum possessione seruetur.l.iiij. Sed quid si fiat in personam vxoris in domo habitationis viri. Credo ꝙ posset dicit ista citatio valida p tex.in dicta.l.aut qui aliter.in.§.j.in fi. ibi autē dn̄i denunciandum ⁊c. Et facit pro hoc.ff. de lib.agnoscendis in.l.j.§.j.⁊ de dāno infecto.l.iiij.§. p̄tor.maxime si vxori vel alteri de familia viri in domo sua cōmoranti tradatur copia litterarū compulsoriaꝫ vel citationis.vt dicit gl.no.i.l.licet.C.de repudijs

sed ipse Jaco. de are. credit hoc verū si lis erat ɔtestata al's nō. ꝛ sic intelligit ipse iaco. glo. C. de autori. titu. in. l. fi. ꝛ. ff. de appel. l. ex cōsensu. §. fi. ꝛ. l. j. §. fi. q̄ snīe sine appellatiōe rescin. Et etiam dispōnūt statuta dalphina. q̄ voluīt q̄ citatio fiat in persona citādi. Sz in hac curia parlamēti stilo deseruat q̄ q̄n citatio facta in domo habitationis ꝛ in persona vxoris verisimiliter deuenisse p̄sumit ad noticiam mariti q̄ talis citatio reputet valida ꝛ pceditur ɔ eū in eius cōtumaciā vbi maxime nō agit de magno p̄iudicio mariti ita semp vidi fieri ꝛ obseruari ¶ An citatus corā iudice delegato teneat cōparere si in citatione nō mittat copia rescripti sui. Innoc. ꝛ hosti. dicūt q̄ nō i. c. ppterea. extra de dila. ¶ De citatione vide. s. q. ccccixiij. De hac materia citationis etiā tetigi in tractatu de p̄sumptionib⁹ per me guidonē pape cōpilato in versicu. presumit clericus in ecclesia ꝛc. ¶ Utrū citatus a nō suo iudice debeat cōparere. vide barth. in. l. extra territoriū. ff. de iurisditione om. iu. ꝛ dy. in. c. q̄ fiūt a iudice. de regu. iuris lib. vj. ¶ Ubi citari debeat vagabundus vide Innocen. in. c. si aduersarius. extra de eo q̄ mittitur in possessionē. ¶ Nō debet quis p̄sonaliter citari a delegato. nec ab ordinario nisi in casib⁹ descriptis in. c. j. de iudicijs. li. vj. Nisi citaret corā papa vel imperatore aut corā aliquo alio principe. Qō facit ad q̄stionē sepe occurrētē de his q̄ citant corā dn̄o gubernа. dalphi. p̄sonal'r vltra casus ibi descriptos. Utrū fieri possit. Sed quicq̄d sit de iure tū de stilo huius curie parlamenti in quibuscūq̄ casibus citatus personalit corā dicto gubernatore si nō veniat reputat cōtumax. ꝛ fit expletū ɔtra eū indifferēter. Sed an mulier grauida teneat p̄sonaliter citata cōparere. Dic q̄ nō p. l. nō exigimus. §. si vero ppter. ff. si q̄s cautionibus. ꝛ ibi barth. De materia citationis etiā tetigi. s. q. cclv. An sufficiat citare syndicū vniuersitatis. vide. s. q. cccxxj. An sufficiat citare pcuratorē. vide que plene scripsi in notabilib⁹ meis. in. §. citatio ꝛ pcessus incipere possunt ꝛc.

¶ Questio.ccccxlvj.

¶ Uox publica ꝛ rumor q̄ sunt in patria excusant a dolo ꝛ calumnia.

Vox publica ꝛ rumor q̄ sunt in patria[a] sunt iusta causa credendi id de quo est vox publica licet verum nō sit. Ita dicit bar. in. l. pprietas. C. de pbationib⁹. ꝛ pbatur in. l. vlti. ff. de here. insti. ꝛ ita ibi notat barto. ꝛ in. l. ij. in p̄nci. ff. si quis ordo in bonorū possessione seruet. Idē probat tex. in. l. eum qui. §. qd̄ dicitur ff. de. acquiren. hereditate. ꝛ ibi dicit Bartho. qd̄ fama excusat a dolo. facit lex miles. §. mulier. ff. de adulterijs. ꝛ ibi etiā p bar. ꝛ. l. j. ff. de arbitris. iuncta glo. ꝛ alibi dicit bartho. in. l. proprietas. C. d̄ pbationibus. q̄ fama inducit iustam causaz credēdi et sic inducit titulū putatiuū q̄ sufficit ad prescriptionem ita ibi dicit bar. Et sic facit q̄ q̄ accusauit aliquē de maleficio de quo erat fama nō p̄ot puniri tanq̄ faciens falsam accusationē quod fuit obtentū milesies vt ibi dicit bar. ꝛ salicetus dicit in. l. ea q̄dē. C. de accusatio. q̄ opinio cois facit eū q̄ s̄m illā agit p̄sumi bone fidei. vt. C. ne de statu defunctoꝝ. l. si mater itē excusat a dolo. vt. C. ad le. fauiā. de pla. l. plagij. ꝛ ibi glo. ꝛ. ff. de abigeis. li. j. §. fi. cū ibi no. Ideo opinādo dixi nobilē xp̄ianū de mota vicecastellanuz voyronis nō fore inquiestanduz etiā in statu parte p̄uata. q2 fecit p matronas visitari quādā filiā puellā q̄ voce et fama referentibus dicebatur partū fecisse ꝛ eū occultasse. Lata. eū culpa in delictis nō eq̄paratur dolo. gl. i. l. in actionib⁹. ff. de. in litē iurādo ¶ Que sit differētia inter ɔmunē opinionē ꝛ famā publicā. vide specu. in titu. de notorio crimine. §. sequit de manifesto in fine. ¶ Per cōfessionē dicitur fieri crimen notoriū. c. nr̄a extra de cohabi. clericoꝝ ꝛ ibi no. in glo. ꝛ ponit bar. in. l. si ɔfessus. ff. de custo. reoꝝ. Uid̄ d̄ fama q̄ scripsi. s. q. cccj. ¶ Que sit differentia iter rumorē ꝛ famā. vide inno. in. c. iij. de p̄scriptione. Et de effectu rumoris in. l. pātumenius. ff. de here. insti. ꝛ p bart. tetigi etiā. s. q. cccl. in fine.

¶ Uox publica seu fama cui⁹ effect⁹ sit. vide oio do. sali. in. l. pprietatis. i ver. q̄ro que sunt C. de pbati.

¶ Questio.ccccxlvij.

¶ An executio debeat fieri in bonis dotalibus pro debitis vxoris.

Pone vxor cōuenitur ꝛ condēnatur in actione p̄sonali an fiet executio in bonis dotalibus viuente viro. dic q̄ b non[b] s̄m glo. in q̄nq̄ legibus i glo. magna in fine. ff. de bonis dānatoꝝ. quod intellige. nisi debito contracto ante ɔtractū matrimonij quo casu q̄n mulier postea ɔstituit oia bona sua i dotē p̄ot fieri executio i dote cū bona dicātur deducto ere alieno. vt. ff. de verbo. sig. l. subsignatū. §. bona. ꝛ. ff. de iure dotiū. ꝛ. l. mulier bona. Pro debito vero cōtracto per vxorē post cōtractū matrimonij ꝛ dotis cōstitutionē nō fiet executio in bonis dotalibus. Ita intelligitur dicta glo. ꝛ pro hoc facit. l. cū post in. §. patrona. ff. de iu. dotiū. ꝛ. ff. de his q̄ in fraudē credi. l. si. §. si a socero. ver. aut certe ꝛc. Et ita vidi i hac curia determiari ¶ Sz quo remedio subuenitur hoc casu creditori vxoris dic q̄ vxor tenebitur cauere de soluēdo soluma. vt dicto. §. aut certe ꝛc. Ul' fiet executio in bonis parafernalibus si q̄ habeat. Sed si non possit cauere credo q̄ sufficiet iuratoria cautio iuxta auk. generaliter. C. de epis. ꝛ cleri.

b ¶ q̄ non istud pbat q2 dos est viri. vt in glo. in. l. in reb⁹. in ver. iure naturali. ibi ymo sūt viri. C. d̄ iure doti. Sz sisicē q̄ vir nō ɔuenit p vxore vt i rubro ꝛ nigro ne vxor pro ma. pz g̃ q̄ p debito vxoris in rebus dotalib⁹ nō dz fieri executio.

a ¶ Allegat iura h allegata nō pbant opi.d. ia.de are.et q de iure incarceratus retineri possit p expen. factis facit l.si necessarias in pnci. ff.d pigno. act.

b ¶ Est ordo. dū qrit an pma tonsura sit ordo.dic si loqmur de ordine inqtū est sacramētū r impmit caracterem isto mō non est ordo nec sacramētū. nec imprimit caracterē scd̄z tho: in.iiij. sn̄ia. di.xxiiij.r iō iura nō possuerūt pmā tōsurā iter ordines.xxj.distic.seriatim.lxxvij. distinctione illud r.xciij. distin. a subdiacono.si vo loqmur de ordie nō vt est sacramentū.s; vt largo mō p deputatiōe ad diuinum officium seu cultū.sic est ordo. r ista no.extra de etate r qlitate.cū contingat.

¶ Questio.ccccxlviij.

¶ Si cōmētariensis possit p expēsis retinere incarceratum.

Si incarceratus p sentētiā iudicis liberet an cōmentariēsis possit eū retinere p expēsis r salario custodie. Jaco.d are tio dicit q nō.sed debet eum relaxare r postea c̄ eū agere si vult allegat ip se.l.oēs.C.d penis.r.l.ob es.C.d actio. et obli.r in autē.vt nullus iudi.§.qre ro homini ad qd facit dicit ipse qd no. in.l.diuus.in fi.ff.de bonis dāna. Sed de consuetudine q iuri derogat cōmentarienses huius ciuitatis grono.solēt eos retinere donec soluerit aut cū eis cōcordauerint taliter q d expēsis r custodia carcerū sint cōtēti. Sed iuxta h quero quod iuramētū debet prestare cōmētariensis in introitu talis officij vide in cle.j.§.porro.d hereti. ¶ Si cōmētariensis cognoscat carnaliter mulierē incarceratā capite punitur vt dicit io.fab.insti.de publi.iudi.§.itē lex. ¶ De materia incarceratiōis vide q dixi.s.q.lxxiij.

¶ Questio.ccccxlix.

¶ De clerico fctō a nō suo episcopo.

Laicus effectus est clericus a nō suo epō sine licentia vel ɔsensu sui epi nūquid valeat tōsure collatio. Et videt pmo q nō iuxta.c. eos.iuncta glo.su p verbo statuunt et c.cū nullus.de tēpo.ordi.lib.vj. facit bn̄.lxxj.dis.c.j.r h videt tenere.io.an: in.c.fina.extra de tēpo.ordi.li.vi.r tetigit in.c.j.glo.sup verbo clericatus.eo. ti. In ɔriū videt q caracter videt impressus habita illa cōsideratiōe q clericatus est ordo.b c.cū cōtingat.extra de eta.r qlita. Ita dicit glo.in fi.super verbo tonsurā extra de tēpo.ordi. Si igit caracter sit impssus ipe nō pōt deleri sicut dicimus de actionib directis q in ossib nr̄is adeo sunt i corporate q a nobis separari nō possunt.l. iij.ff.p so. Ita etiā no.bar.q talē similitudinē facit de caractere r actionibus directis.vt.l.nemo pōt.ff.d leg.j. Nec obstāt iura.s.p parte ɔria allegata.q loquūt in clerico q facit se ordinari a nō suo epō sine cōsensu vl' licētia sui plati q iura non pn̄t adaptari ad casum istū in quo loqmur de layco r nō de clerico r ita videtur casus diuersi nō ad uersi r pōt esse diuersitatis ratio.q ille q est clericiā est effectus de iurisditione epi.ille autē q est laycus nō ē de iurisditiōe epi.sed est de iurisditiōe tpali tn̄.modo sicut clericus nō potest iurisditionem castu epi progare sine licentia sui epi. vt.l. significasti extra de foro ɔpe.in.q.vj.c.nō liceat.r notauit glo.in.l.j.ff.de iudi.sic nec debet etiā ordines a non suo plato recipere sine licentia sui epi.vt in.c. eos.r c.nullus.r.lxxij.dist.c.j.al' cū potior ratio nō videatur in vno casu q in alio. Ideo idē ius statuendum est.l.fi.C.de pstitu.p.r.l.fi.C. ad.l.falci. Ille autē q est laic nō est de iurisditiōe epi s; de tēporali. Ideo sicut ipe pōt iurisditionez alteri iudicis tēporalis progare sine cōsensu r sn̄ia sui iudicis.l.j.ff.de iudi. et.l.si cōuenerit.ff.de iuris.om.iudi. Ita videtur q pmā tonsurā pōt a nō suo epo sine licētia sui dyocesani recipere postq phibit nō reperiat s; eīn eps phibitus reperiat ordines ɔferre clerico aliene diocesis vt iuribus.s.allega. Nō tn̄ reperit phibitum h in layco si cōferant ten; q talis collatio ar. pmissorū. Pro h facit vna talis ratio.q si laycus a non suo plato tōsurari nō d; ar.iuriū allegatoꝝ.attn̄ si tōsuret valet r tenet talis collatio iuxta illud.qd fieri nō debet factū tn̄ tenet.l.ij.§.biduū.ff.qn̄.appellādū sit.l.relegatoꝝ.§.ad tps.ff.de interdictis r relegatis. Et maxie q aliquis canon nō annullat talē tōsurā saltim q videro dicēdo sic. Nullus eps laycū diocesis aliene d; ordinare sine licētia sui epi r si fecerit q ordinatio nō tenet rc. Sicut in simili ponit dy. In.c.q cōtra ius extra de reg.iuris. Et licet in.d.c.j.lxxj.dicat.in.fi.q talis ordinatio de clerico facta rata nō habeat rc.h debet itelligi in suis terminis.r ita in clerico ordinato a nō suo epō r nō in layco de quo hic loquimur cū a verbis legis seu canonis nō sit recedēdū.l.nō aliter.in prin.ff.de lega.iij.vl' pōt dici q.d.c.j.locū habet qn̄ executio talis ordinis iterdicta est a pprio epō iuxta.c.q trāslationē extra de tēp.ordi.in antiqs.al's aūt vbi nō sequit aliqua iterdictio talis ordinis.s; eā tolerat proprius eps.r ita eā habet ratā salti tacite vl' al's expresse rata manet talis ordinatio de clerico facta ita videt sentire glo. in.d.c.i.lxxi.dy.r ioh.an.in.c. eos.glo.sup vbo statuūt alle. Iuxta pmissa qro an clericatus possit pbari p testes. Jac.de bu.t; q nō in.l.si qua p calūniā.C.de epis.r cle.vide tn̄ sup h q scripsi plane.j.q.ccclxxiiij. ¶ Utrū caracter infert p tōsurā clericalē.vide.s.in pceden.q.r de caractere impresso in aia tāgit bar.in.l.nemo pōt.ff.de lega.j.

¶ Questio.ccccl.

¶ An mulcte declarate ɔtra clericum anteq se allegaret clericum possint exigi per fiscum.

Supra.q.ccccxxiij.r rōne.ccccxxxvj. fuit visum de delictis ppetratis in hac patria p nobilē rodulphum de cōmerijs r ci seqces.r ɔtingit q q aliq ex dictis suis seqcibus citati corā parlamēto respōsuri intitulādis cōtra eos ad causa; pmissoꝝ nō ɔparuerūt

mulcte fuerunt cõtra eos declarate ad diuersas pecuniarũ summas fisco dalphin. adiudicatas. Post quarum mulctarũ declarationẽ fuerũt ipsi dclati capti et incarcerati: sed fuit cõclusum eos fore remittẽdos officiali gracionop. tanqȝ clericos cũ de eorũ titulis docuerint. Sed tunc fuit dubitatum si ipsi remittẽdi deberẽt soluere ante ea mulctas cõtra eos vt premittitur declaratas et dixerũt aliqui ex dñis ꝙ sic qr ipsi debebant comparere et eorũ priuilegia allegare ar. l. ex quacunqȝ causa. ff. si quis in ius vocatus nõ ierit. et facit. l. si quis ex aliena. ff. de iudicijs. Sed ego dixi cõtrariũ: qr in clericũ iudex secularis nullã habet iurisditionem neqȝ cohertionẽ et processus corã iudice seculari cõtra clericũ formatus ẽ ipso iure nullus. in. c. si diligẽti. extra de foro competenti. nec obstat dicta. l. ex q̃cunqȝ causa. qr loquitur tali contumace qui si cõparuisset potuisset consentire in iudicem qd secus in clerico cuius cõtumacia et comparitio equiparantur. Nec põt operari plus cõtumacia ꝙ cõsensus. vt in. c. at si clerici. extra de iudi. et in dicto. c. si diligenti. et faciunt no. p dy. in. c. ea que fiunt a iudice de reg. iur. lib. vj. Et hac opinionẽ expresse tenet bal. in dicta. l. ex quacunqȝ causa in questione que incipit. Item quero de ista q̃stione clericus. &c. et specu. in titu. de citatione. §. versi. sed pone ꝙ iudex secularis. Ideo die. xiij. mẽsis augusti. M. cccclx. in camera consilij presente nobili. Jo. de pales cõmissario regio fuit determinatum et cõclusum per dños meos de parlamento et ordinatum ꝙ dicti clerici nõ soluant dictas mulctas contra eos vt premittitur declaratas et fuerũt relaxati absqȝ solutione ipsarum mulctarũ. De hac materia vide per ang. de aretio. in. l. cõtumacia. §. cõtumaces. ff. de re iudi. ¶ Ultra premissa querit bal. in dicta. l. ex quacunqȝ causa si iudex laycus banniat clericum quem ignorabat clericum an impune possit occidi. Dicit bal. ibidem ꝙ occidens excusatur qr ignorabat eum clericum et ita dicit bald. ita fuisse determinatum in quadaȝ disputatione per quas leges videlicet p. l. penu. ff. ne adulterijs. et per. l. j. in fine. ff. de abigeis. Sed illi qui scirẽt de clericatu non excusarẽtur. Et istud adduco pro determinatione questionis. cccxxij. vbi dixi cõplices dicti rodulphi excusandos ex eo ꝙ credebat ꝙ in congregatione ibi enarrata dictus rodulphus de comertijs vellet aliquid eis dicere ex parte domini nostri dalphini prout ipse rodulphus eis dabat ad intelligendum licet non fecerit. ¶ Item querit bal. in dicta. l. ex quacunqȝ causa si citatus a delegato teneatur comparere et dicit ꝙ nõ nisi iudex delegatus transmittat in citatione copiã delegationis sue quod secus in ordinario iudice al le. tex. in. c. preterea. extra de le. Et in hac materia [a] curre ibi ad bal.[a] qui eam late tractat late per diuersas questiones per duas colũnas.

¶ Questio. ccccli.

¶ An valeat sententia in qua non nominatur iudex sed solum curia per hec verba curia ordinat &c.

Quid cõtineatur ap[b]pellatiõe curie[b] dñs raymũdus de sabanaco in sua repetitiõe. l. more maiorum. ff. de iurisdi. om. iud. dicit ꝙ verbum curie est verbũ indifferens ad quecũqȝ ius reddẽtem in curia ar. l. ij. in prin. ff. de ori. iur. Qd facit ad q̃stionẽ in ordinatione facta i pcessu alicuius cause dr visis actis curia sic ordinat &c. Utrũ valeat talis ordinatio et qd cõprehẽdatur appellatione huius verbi curia. Ego credo valere talẽ ordinationem et tale verbum curia postqȝ est indifferẽs sumi ac referri dȝ ₚm materiã. Et ita tali ordinatione sumetur curia p iudice vel magistratu in tali curia p̃sidente. l. si vno anno. ff. locati et. l. si olei. C. eo. ti. sic vt res potius valeat ꝙ peat. l. quotiẽs. ff. de re. dubijs. Et quibꝰ ppter ea infero ꝙ sententie et ordinationes q̃ fiunt in hac curia parlamenti dalph. in q̃bus dr curia ordinat vel cõdẽnat &c. ꝙ valent tales sñie. Et ita seruatur de stilo p̃ntis curie. Silr etiã vt audiui seruatur in curia plamẽti regij parisius et tholose.

¶ Questio. cccclij.

¶ De creatiõe cõsulum.

De modo eligẽdi cõsules i hac ciuitate gracionop. vel alia vniuersitate vide tex. in auẽ. de defensoribus ciuitatum in. §. si q̃ vero coll. iij. vbi habetur quõ consules [c] hoc est defensores ciuitatũ[c] debent eligi per circulũ id est circuitũ sic ꝙ quilibet suo loco tale onus subeat et ita ẽt de consuetudine seruatur. Sed quid d cõfratrijs huius ciuitatis vel alterius loci an priores ipsarum confratriaruȝ debeãt silr eligi et ille modus obseruari. dic ꝙ sic per dictũ. §. si qua vo. et ita de cõsuetudine seruatur. Et circa hac materiã aduertendum: qr in creatione actoris tutoris curatoris vel syndici dȝ attẽdi ɔsuetudo vt no. gl. in. l. ita tamẽ circa pn. ff. ad trebel. qd est singulare. qr i multis locis nõ semp seruat dispositio iuris in ipsis cõstituẽdis. ¶ An cõsules debeãt iurare dño vel suis officiarijs. Et d iuramẽto qd ipsi debẽt d iure p̃stare consules vide q̃ scripsi post dñm pe. pape patruũ meũ. j. q. cccccc xxxj. ¶ An in creatiõe ɔsulũ reqrat decretũ iudicis gl. ꝙñ i. l. actor. ff. rẽ ratã

a ¶ Ad bal. in. iij. col. in ver. item quero de ista q̃stione.

b ¶ Appellatione curie. Ponit eñ curia p officio decurionatus. l. exceptiões. C. de numerarijs. li. xij. Et hoc facit in materia p̃ntis questiõis. Qd aũt p curiaȝ intelligã. iudex. pȝ. quia ibi censetur curia vbi est iudex ar. eiꝰ qd dicit do. Inno. in. c. exposuit extra de dila.

c ¶ Hoc est defensores ciuitatuȝ. hi greco vocabulo syndicivocitãtur qui gerunt negocia vniuersitatis. c. primo et ibi gl. in rub. et in glo. extra de sindico et ibi vide do. gof. i sũma qui tractat qd sit syndicus vñ dicatur qd sit officiũ eiꝰ et in quo inter se differunt p curator et syndicus yconomꝰ actor et vicedominus.

a ¶ Camera. Tria sūt scrinia seu camere sacre scz ep̄la rū q̄ pricipi vl' ab eo mittebant item libellorū cōuētionalium recognitionum item dispositionum vt ē registrū gl. sup rub. C. de pri. sacro scrinio.

b ¶ Camerā ap̄licā. q̄ etiam sic appellat mortuo papa extra de elect. vbi piculum §. si qō ab. libro. vj.

c ¶ Sed q̄liter agit q̄ autē possit vtraq̄ via experiri tz. do. pe. ia. in practica sua libellorū in titulo de eodē actis si agat ōtra emptō. i vl. col. in ver. item si feudum.

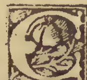
d ¶ Rei vēdicatione. Sic ēt formatur libellus in hmōi casu ōcludētē in rei vēdi. do. pe. ia. in ti. de act. in rem. pro re emphiteo. q̄ cecidit in commissum t in ti. seqn.

e ¶ Falsum. Quid sit falsum quot modis dicatur t cōmit.

haberi. Tñ alibi dicit gl. q̄ requirit. C. de decretis decurionū li. x. sup rub. Sz illa gl. loquit in syndicis creatis decurionibus vide io. an. in tit. de syndico. ¶ Si sint plures ōsules an vnꝰ ipsoꝝ poterit insolidū negociū vniuersitatis gerere gl. q̄ sic. in. l. j. C. si vnus ex pluribus tutoribꝰ. Idē spe. in ti. de pcuratoribꝰ. §. rōne ꝟ. qd si pluresūt ōsules.

¶ Questio. ccccliij.

¶ De camera cōputoꝝ dalphinaliū.

Camera [a] fiscalis dr esse domus in qua scripture patrimoniales t alia iura fiscalia reponunt. Nā fiscꝰ dr saccus seu bursa t augēte impio. q2 saccꝰ non sufficiebat p p̄missis reponēdis subrogata fuit vna domus. Ita dicit glo. or di. i. l. in puincijs. C. d nume. rutularijs t cartularijs. libro. xij. Que domus ex post fuit appellata camera fiscalis seu imperialis in. c. §. si quis ausu. ibi pena c. librarū auri camere nostre inferenda tc. Que camera in regno frācie t i hac patria dalphi. camera cōputoꝝ appellat t de hoc vide q̄ ponit do. ia. rebuf. in. l. j. C. de iure fisci. li. x. Et in curia romana camera apostolica nuncupatur. b ¶ Et quā camerā apostolicā [b] visitaui. ego guido pape de anno dñi. M. ccccxlij. De mēse septēb. dū tūc rome ad papā nycolaū quartū in ambasiata missus fuissez p illustrissimū dñz nostrū ludouicum dalphinum viēnēsem. ¶ Verū q2 tūc ibi me existēte rome p̄fatꝰ dñs nr̄ papa hēbat octo cubicularios actu sibi seruiētes. Quero quā dignitatē habeāt tales cubicularij pape vel imperatoris vide in. l. j. §. t cubicularios. C. de preposi. sacri cubiculi. lib. xij. vbi de cubicularijs mētio habetur.

¶ Questio. cccclliij.

¶ De cōmisso rei feudalis t d forma libelli super cōmisso feudi.

Supra. q. clxij. t. q. clxiij. t. q. clxiiij. t. q. ccccxxxviij. tetigi d materia cōmissi rei feudalis sed vltra ibi dicta dico iter cetera reqri q̄ttuor ad h' vt possit agi ad cōmissuz. Primo pbatio feudi ex parte agentis. Scdo in curia seu negligētia vel alia ingratitudie ex pte illius qui vasallus dicitur in. c. j. circa prin. que fuit prima cā bñficij admittēdi. Et de phibita feudi alienatione p fredericū. §. preterea si quis in feudis colla. x. Tertio q̄ ipse q̄ vasallus dicit maior. xiiij. ānis existat vt dicto. §. preterea si quis. Quarto q̄ ipse talis sciat aut saltim scire debeat rē eē feudalē i. c. j. in gl. sup ꝟbo. vltra annū in prin. quo tpe miles inuestiturā petere debeat. ¶ Sed q̄liter agit [c] dñs ad cōmissum gl. t bal. dicūt q̄ aget dñs rei vēdicatiōe directa ita dicūt in. c. ij. de ōtrouersia inter do. t emptorē. Idē ibi tz andreas de ysarnia attū put dicit melꝰ videt dño q̄ agat cōditiōe ex moribꝰ ex vsu feudoꝝ videlz cōditiōe ex. l. iperialē cū suis cōcordātijs sic dicēdo Cū titius teneret in feudū a me talē rē t eā scienter vēdidit ex ea cā tu possideas eā. ob qō feudū illud ē mihi aptū ago vt mihi restituas. t hec cōditio aduocat possessiōem tm: vt. l. j. C. de dona. q̄ sub mō. Nō rē nec rei dñium q2 nemo cōdicit rē suā preter quā a fure. l. fi. ff. d vsufr. queadmodū caueat tñ quoquo modo istoꝝ duoꝝ modoꝝ formet libellus in hac materia cōmissi rei feudalis admittit libellꝰ put vidi i curijs huius patrie obseruari. ¶ Idē ēt vidi obseruari i cōmissore i emphiteotecarie in quo rōne cōmissi potest dari libellꝰ cōcludēs in rei vendicatione [d]. Et hoc modo formaui credo mille libellos de tpe quo practicaui. Posset ēt intētari ōditio ex l. scda t ex. l. fi. C. de iure ēphiteotico. si emphiteota versaret circa rē ēphiteotecariā aliter q̄ in dictis legibꝰ statuit. Et tunc tm̄mō aduocaret possessio. vt dixi. s. in re feudali. ¶ Iuxta hāc materiam quero que sunt psone q̄bus est phibitū rē emphiteotecariā alienari. Dic q̄ illi q̄ nō sunt soluēdo aut q2 emptor est ita magnꝰ dñs q̄ nō esset ausus emphiteota canonē petere vt dicit old. i. d. l. fi. C. d iure ēphi.

¶ Questio. ccccclv.

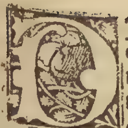
¶ De falsificātibus litteras principū vel iudicum.

e Committitur falsum [e] i lr̄is dñi nostri pape t punit committēs sicut habetur in. c. ad falsarioꝝ. extra de crimine falsi. Sunt etiā littere regis frācie t committēs falsum in eisdem punit sicut habet i c. ad audiētiā eo. ti. Sūt etiā lr̄e p̄latoꝝ vicarioꝝ t officialiū suoꝝ t cōmittēs falsum i eisdē punit sicut habet in. c. olim. extra de rescriptis. t hoc qū tales lr̄e sunt de pura iusticia importātes ordinationē vel decretū. Ubi vero tales littere essent de simplici iusticia vt sunt littere citatorie t inhibitorie q̄ a iudicibus appellationū cōceduntur vel alie ōsimiles si falsitas cōmitatur in eisdē: q2 tales de facili possunt iterato obtineri nō est p̄sumēdū q̄ impetrās fraudē i eisdē cōmiserit t maxime si eas nō fecerit exequi vel nō fuerit vsus ideo nō dz molestari iste est casus notabilis in. c. accedēs extra de crimie falsi t vide que ibi nota. per glo. t gaufredū. t ita vidi obseruari in eo qui nō fuit vsus talibus litteris p quo facit etiā. l. qui falsam. ff. de falsis. ¶ Sed qualiter puniatur frāgens litteras dñi nostri dalphini vel dñi gubernatoris dalphi. vide que scripsi. s. questione. cxxiij. t. j. q. cccclxxix. in fine.

¶ Questio. ccccclvj.

¶ De filio instituto quādocūq̄ decesserit heres in primo gradu institutus an valeat testamentum.

Dixi.s.q.ccccxxv.ꝙ testametũ patris est nullũ in quo filius nõ reperit̃ institutus licet reperiatur heredi substitutus. Sed pone in alijs terminis pater qdã franceſiam eius vxorem heredem vniuersalem instituit ꝛ quandocunq; decederet filium suum aut nepotem heredem instituit ꝛ dicte eius vxori substituit an valeat tale testamentum et videtur ꝙ non quia filius in primo gradu reperit̃ preteritus. quia institutus vel exheredatus non reperitur in.§.eadem insti.de heredi.que ab intestato ꝛ ita testamentum nullum insti.de exheredatiõe libe.in princi. In contrarium videtur ꝙ immo valeat ꝛ incipiat testamentũ vires accipere a secũdo gradu.l.iij.§.fi.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ.l.si miles.in pn̄ci.ff.de iniusto rupto testamento. Et videtur de premissis casus expssus in.l.ex facto.§.lucius.ff.ꝺ vulga.ꝛ pupilla.ꝛ ibi tex.nota. ¶ Quid dicendũ.ego credo testametũ fore validũ etiã respectu pmi gradus ꝛ dictum filium haberi debere pro quasi instituto in sua legitima que ad quattuor ascẽdit vncias. Et dicta franceſia vxor erit ꝛ reputari debet istituta in octo vncijs ꝛ de hoc videtur casus notabilis.ꝛ satis singularis in.l.scimus.§.cũ autẽ.C.de inoffic. testamento.quẽ sic intelligit bar.in.l.si pater.[a] C.de condi.insti.vbi istud ponit ꝛ dat intellectũ ad dictũ.§.cũ.aũt. Nõ obstat ꝙ filio relinq̃ dbet id qđ relinqtur iure institutiõis nec sufficit relinq̃re iure fidei ꝯmissi[b] i aut.vt cũ de appel.cog.§.aliđ quo ꝙ capitulũ colla.viij.ꝛ tetigi.s.q.ccccxxv.qđ nõ fuit in casu p̄senti qꝛ respondet̃ ꝙ immo fuit patet. qꝛ ip̄e post mortẽ vxoris nedũ fuit substitutus immo institutus vt apparet dũ dꝛ heredẽ instituit ꝛ dicte eius vxori substituit.ꝛc. In qua institutiõe cũ mora fuerit adiecta tractũ habẽs post mortẽ vxoris illa mora habet̃ p nõ adiecta quo ad eiꝰ legitimã.l. qm̄ in ꝑoribus.C.de inoffi.testa. Et habet̃ filius p q̄si instituto pure in sua legitima ꝛ dicta vxor remanet ꝛ habetur p herede vniuersali instituta in residuo videlicz in octo vncijs cũ onere fideicõmissi iniuncti vt dicit dictus.§.cũ aũt.aliter verba predicta heredẽ instituit essent adiecta superflue nec de aliquo operarent̃ qđ tñ nõ est dicẽdũ.l.si qm̄ in princi. ff.de le.j.ꝛ.l.si stipulatus.ff.de vsuris.ꝛ res ita debz accipi vt potius valeat q̄ pereat.l.quotiens.ff.ꝺ regu.iur Et ita mihi guidoni pape videtur dicendũ. Et p hac parte vidi iudicari in hac curia parla.licz aliq̃ ex dñis meis ꝯtrariã opinionẽ tenuerũt.

¶ Questio.cccclvij.

¶ An ascendentes dicãtur legitimi heredes vt excludant substitutum.

Pater filium suum sibi heredem instituit ꝛ casu quo moreretur sine herede legitimo filias suas ꝛ quosdã extraneos sibi substituit defuncta matre ꝛ ipsius hereditate adita moritur filiꝰ heres sine liberis superstite tñ patre suo vl' auo pater no aut materno. vtrum excludant substitutos. Videtur ꝙ sic quia ip̄e pater vel auus heres legitimꝰ dici meretur. C.de suis ꝛ legitimis heredi.per totuz iuncta glo.posita super rubrica ibidez vbi ascendentes sicut descẽdẽtes dicũtur legitimi heredes sicut ibi probant multe leges. Credo tñ ꝯtrariũ qꝛ verbũ herede in casu isto sumitur pro filio vl' alio ex pprio corpore descendente.l.ex facto.§.fina.ff.ad trebel. Et talis appellatur legitimus postq̄ ex corpore p prio descendit.l.ij.ꝛ.iij.C.de suis ꝛ legitimis heredi.ꝛ etiam voluit glo.super rubrica.aliter sequeretur ꝙ alij descendẽtes vel collaterales vsq; ad septimũ gradum qui legitimi dicuntur.C.de legitimis heredi.per totũ ꝛ instituta de legitima agnatorũ successione substitutos excluderẽt. Quod tñ nõ est dicẽdũ nec ita fuisse de mẽte testãtis. Que in his debet precipue attendi.l.ij.§.itẽ si quis.ff.de legatis tertio.ꝛ.l.penult. ff.de lega.j.ꝛ.l.cũ virũ.C.de fideicõmissis. Et pro hoc bene facit quod ponit bald.in.c.j.de naturali successione feudi.vbi dicit ꝙ vbũ heres nõ cõprehendit patrẽ.facit etiã bene qđ ponit speculator in titulo de testamẽtis.§.iprimis.ver.fin.vbi dicit ꝙ nomẽ heredis positum in vltima voluntate in substitutiõe nõ significat alios q̄ descendentes licet in contractibus ꝛ in legibꝰ significet directo succedentes in vniuersum regulariter.l.fin.C.de heredibus instituendis.l.sub diuersis.§.j.ff.de cõdi.ꝛ demon.l.qdã.§.his aũt.ff.de edẽ. Nõ obstat ad premissa qđ ponit bar. in.l.gallꝰ.§.nũc de lege velleya.ff.de libe.ꝛ posthu. Qꝛ suũ dictũ credo itelligi debere in cõtractibus ꝛ nõ in substitutiõe ꝛ hoc satis sonare videtur titulus questionis per ipsum bar. ibi mote dñ eã mouet in illo qui aliq̃d cõcessit ticio ꝛ suis heredibus. Et ita i ꝯtu in quo verbũ heredes directo succedẽtes in vniuersum significat sicut dicit bal in loco.s.alleg.vel etiã põt dici dictũ bar.locũ habere vbi al's nõ ꝯstaret de volũtate ꝯtria testatoris q̃ cõiectura t̃ vt qm̄ ticiũ istituit ꝛ si sine liberis decesserit eiꝰ heredes substituit qꝛ cũ mẽtionẽ fecerit ꝺ liberis ip̄e substituẽdo eiꝰ heredes de descẽdẽtibꝰ videt̃ sensisse vt talia sint subiecta q̄lia demonstrãt p̄dicta.l.si.defensor in pn̄.ff.de in terro.ac. Ita dicit bal.in dicto.c.j.[c] de natu.succe.feudi.coll'.x. Et ita vidi determinari in iudicãdo in camera cõ

Margin notes:

[a] ¶ In.l.si pr̄.i.j. col.in versi.vlteriꝰ oppo. ibi iã sic ꝛ ibidẽ in p̄di.l.si pr̄. vide oĩo d. bald.i.ij.co. in vꝰsi. Quinto oppo.ibi et hoc versi vbi limitat hmõi dictũ.

[b] ¶ Iure fideicommissi tu vide de hꝰ istũ plane cõ si.xcvj. inci. casu noibus nu.ij.vꝰsi.ad scõm dubiũ.

[c] ¶ Bal.in dicto.c.j.videlicet in.ij. col.circa medium inver. itẽ not.ꝙ vna ꝑsona.

(handwritten marginal note) s. q 306. facit bene.

(handwritten note) cõducit ad. ord. m.4 ff. 91. et in q. an ascendentes n' dicantur hedes legitimi

filij huius parlamēti. ¶ Sed iuxta pmissa quero de alia questione que dependet ex preallegatis. Auus quidam paternus vel maternus heredes nasci turos ex legitio matrimonio filie sue substituit filijs suis per ipsuȝ heredib⁹ institutis filia relinquit vnū filiuȝ masculum queȝ heredem instituit vniuersalem et vnam filiam quam preterijt vel legatariam facit adueniente substitutione. Utrum filius vniuersaliter institutus admittatur ad substitutionē insolidum. vel an filia soror sua cum eo deȝ. ꝛ omissis multis que dici possent. Credo ꝙ fili⁹ heres vniuersaliter institutus admittatur insolidū pro eo ꝙ ſm verba substitutionis duo requiruntur videlicet ꝙ si filius ꝛ ꝙ sit heres ita tenet glo.ordi.in dicta.l.ex facto.§. finali in fine.et idem bartho. ibidem. Idem etiam tenere videtur ipse bartho.in.l.si is qui ducenta.§.vtrum.ff. de re.dubijs in questione que incipit secunda limitatio ꝛ ibi videtur mouere istam questionem ꝛ quia dicta filia licet sit filia non tamen est heres ideo ad substitutionē non admittitur. Idē est si talis filia nolit esse heres vel nō possit vt pote quia repudiauit hereditatem vel testamentum in quo ipsa fuit pterita approbauit ꝛ ad istud bene facit quod ponit bartho. in.l.cum filio.ff.de lega.primo. Et de hac materia vide que dixi.s.questiōe.cccvi. Sed q̄d si dicta filia soror fuisset heres particulariter instituta. An debuisset admitti cum dicto filio masculo vniuersaliter herede instituto vide.j.in sequenti questione.

¶ Questio.cccclviij.

¶ An appellatione heredis cōprehendatur etiam heres particularis vt faciat deficere fideicommissum.

In dispositione paterna idem est dicere heres sicut filius. filius dum tamen ipse filius heres instituat ita habetur in.l.ex facto §.finali.iuncta glosa.ff.ad trebellia.ff. sicut etiam ibi tenet bald.expresse. modo pone ꝙ testator moritur vna vel duabus filiabus heredibus particulariter institutis et vno extraneo herede vniuersali instituto nunquid filie facient deficere conditionem in terminis dicti.§.fin. Credo ꝙ sic. ꝛ ratio q2 appellatione heredis omnes successores significatur.l.heredis appellatione.de verborum significatio. Si ergo omnes successores significantur. ergo heredes particulares [a] significari ꝛ comprehendi dici merentur cum successores appellentur etiam hi qui in vnam rem tantum succedunt.l.prima §. in locum successisse accepimus siue per vniuersitatem siue in rē sit successum.ff.quorum legatorum.ꝛ.l.fina.ff.de exceptione rei iudicate q2 qui esse dicit sicut in dicta.l.heredis dicitur cū ibi subiungatur verbum omnis nihil excludit.l.a procuratore.C.mandati.l.iulianus in princip.ff.de lega.iij. Si igitur heredes particulares appellatione heredis simpliciter prolati comprehendantur tales filie licet particulariter institute conditionem faciant deficere. hoc tenet expresse spe.in titu.de testa.in.§.imprimis versi.pone ludo. instituit ꝛc. vbi [b] ponit questionem sequētem Ludoui. instituit. ꝛc.filios suos. Et rogauit.c.vt si decederet sine liberis portionem suam restitueret.b.fratri suo si viueret ꝛ si non viueret eius heredibus.b.post decessit duobus filijs masculis relictis quos heredes instituit vniuersales ac vna filia relicta que heres particularis fuit instituta in dotem qmibus iussit eam esse contentam deinde moritur.c.sine liberis et ita locus est fideicommisso filia que fuit heres particularis petit etiam partem portionis.c.ratione fideicommissi filij fratris sui se opponūt ꝛ dicunt ꝙ ipsa non est heres eorum patris sed legataria. Queritur vtrum bene dicant finaliter formatis diuersis rationibus pro ꝛ contra determinat ipse specu. ꝙ filia est admittēda fauore vltime voluntatis q2 quando pater facit mētionem de heredibus videtur sensisse de liberis. Et pro ista parte format duas q̄stiones ibidem. Et ita fuit iudicatum in hac curia parlamenti super processu domine de spina et nobilis loyse sororis sue nūc vxoris nobilis claudij de area habito contra procuratorem fiscalem ad causam testamēti dn̄i guillermi de agonto dn̄i quodā saornouis ꝛ testamēti dn̄i raymundi eius filij ac heredis qui dn̄m nostrum dalphi.ac dn̄m ep̄m diensem heredes instituit vniuersales dictis suis filiabus heredibus particulariter institutis. Pro quibus filiabus fuit pnunciatum ꝛ sn̄iatū in dicto parl. ¶ De materia si institutus in re certa habeatur loco heredis vide plene cy.in.l.fina.C. de edicto. diui adria. tollen. ꝛ in.l.quotiens.C.familie hercis.

¶ Questio.cccclix.

¶ An heres paticularis debeat nominatim declarari sicut heres vniuersalis.

Heres vniuersalis debet a testatore palā [c] nominari ꝛ institui nominatim [c] .l. iubemus.C.de test.ꝛ.l.heredes palā in princi.ff.de testa.ꝛ.l.filiusfa. miles.ff.de libe.ꝛ posthu. Modo ponamus talis sit institutio pticularis. Illis q̄bus parētes mei relinquerēt ꝛ q̄bus de iure teneor relinquere eisdē relinquo iure institutiōis tātas sūmas q̄s eisdē relinq̄rēt ꝛc. repit per testm̄ maternū centū florenos fuisse relictos ti

a ¶ Heredes ꝑticulares. Tamen ꝓprijssime loquēdo is dicit heres q̄ ē heres re ꝛ nomie nō qui est hr̄s ex re certa. Ita voluit add. in.l.cū speciali.in vlti.colū.circa pricipi .C.d testa.licȝ largiori mō loquendo appellatiōe heredis veniat etiā heres i re certa institut⁹ ꝛ hꝰ impropie.nō tn̄ ꝓprie.vt id bal.in.l.libet ti.C.de ope.liber.

b ¶ Questionē. Istā q̄stionē i ꝓprijs terminis format do.iohā.de ymola.in.l. ex facto.in vj.col.i ver. Itē attēde ibi. vbi tractat.

c ¶ Nominatim. Si istud est spirituale i institutiōe vniuersali . vt no. i.l.iubemus .C.d testa.ergo ius cōe est i 3rium.vt.l.ius singlare .ff. de legi.et senatuscon.

tie aule materne nunqd talis institutio p neptem facta dicet. valida vel an auia materna dicet pterita p neptē sic testantē: et credo qp nō dicet preteritar valebit testamētū lz auia materna nominatim nō fuerit instituta necp nūcupata: qr paria sunt aliquid exprimere p se vl' p relationē ad aliud de q tñ constet et appareat. l. fi. in fin. C. de falsa cā adiecta legato. et. l. ij. et. iij. C. de sententijs q̄ sine certa q̄ti. p se. et. l. si ita scripsero. ff. de cō. et demō. et. l. asse toto. ff. de here. insti. et facit. l. si sit. §. j. ff. de le. j. Et est rō qr istitutio pticulatis equiparat legato. l. quotiēs. C. ō here. insti. Ideo sicut legatū pōt fieri ac relinqui nutu. l. nutu in pn. ff. de le. iij. l. cū pponebat. ff. de le. ij. Ita etiā institutio pticularis. Nō obstāt. l. iubemus et. l. heredes palā. s. allegate: qr loquūtur in institutiōe vniuersali q̄ est caput et fundamētū insti. de le. §. ante heredis. hic vero loquimur i institutiōe particulari que similis est legato sine quo vel qua bene pōt fieri testm̄. et qp ēt ab intestato pōt relinqui sicut ista pbant in auc. ex cā. C. de libe. pteritis. vel exheredatis iūcto. §. preterea insti. de fideicōmissis et istam solutionē voluit dare gl. in. d. l. iubemus. licet loquat in legato. Et sm hanc partez vidi determinari in dicta curia parlamenti.

a ¶ Creditoribus hereditarijs. vid do. odof. in l. ij. in versic. Item nota. C. de pac. et do. paul. de cast. in. l. hereditatez. j. col. ff. de donatione.

¶ Questio.ccccl𝔵.

¶ An donatarius hereditatis possit cōueniri actiōe psonali a creditoribus hereditarijs. *Et cu distinctione*

Hereditas est nomē iuris l. nihil. et. l. hereditatz appellatio. ff. de verborum sig. Et cōtinet i se ōbita et credita. Ita tenet gl. in l. hereditatē. ff. ō dona. et l. ij. C. de pactz iuxta qd q̄ro hereditas aliq legata ē a testatore vel dōata sicut legari vel donari pōt iuxta dictā. l. hereditatē. ff. de donationibus. et. l. cū filius §. lucio. ff. de leg. ij. an legatarius possit cōueniri actiōe psonali a creditoribus a hereditarijs [a]. Et licet videat qp nō per. l. fi. C. de here. ac iuncta. l. j. §. si heres. ff. ad trebel. attamē dicendū est qp sic postqp actiōes ipso iure trāseūt ō legatariū vel donatariū. Ista est opinio azo. posita i dicto. §. lucio p cuius opinione quā credo verā ē tex. in dicta. l. ij. C. de pactis: qr si actiōes creditoribus nō cōpeterēt ipi ibidē eas mouere nō potuissent cuz nemo sine actiōe experiat. l. si pupil. §. videamus. ff. ō neg. gest. et. l. quotiēs. §. itē si tēporali. ff. ō admi. tu. b et hs verū itelligo si vult spōte subire [b] iudiciū ita qp nō opponat se non posse conueniri vt in dicta. l. ij. C. de pactis hr expresse aliter inuitus nō pōt cogi. l. ij. in fin. C. de he. vel ac. vendita. Istud idem voluit dicere iaco. de butri. dum summādo dicit actiones effectualiter trāsire cōtra emptorē hereditatis. Et isto mō iura predicta limitant et intelliguntur qd est notabile. Nō obstāt. l. fi. C. ō here. ac. et. §. si heres. s. alle. qr ipsa iura loquunt in legato fundi al's alterius rei pticularis hs apparet ex tenore dicti. §. si. heres vbi de fundo fit mētio p quē. §. gl. voluit ponere casuz in. d. l. fi. qd tñ secus ē in legato hereditatz qd est nomē iuris et iportat dānū et lucruz cōmodū et icōmodū ōbita et credita vt iuribus. s. alle. iūcta. l. ij. §. sicuti. ff. ō here. vel act. vēdita et vid i materia ista q̄ notabil'r pōit bar. i. d. §. lucio. et. l. cū pr §. mēse. ff. de le. ij. et i. d. l. hrditatē. Una alia limitatio ad dictā. l. ij. ō heredi. vel ac. vē. et ad. d. l. ij. hereditatē ponit ibidē gl. et bar. quare ibi vide. et hec notantur qr sunt satis singularia et non reperies ita alibi collectū vide de hac materia p ioh. ferrarij in ti. forma libelli pro legato rei singularis. ¶ Sz anō donatariū oim bonoz possint agere creditores actiōibus psonalibus vide q̄ dixi. s. q. cv. ¶ An appellatiōe hereditatis legata et fideicōmissa ptineant. dic qp nō vt in. l. s titius. ff. de leg. ij.

l. post venditionē in vlt. q. C. de pac. et ibi d. odo. in ver. Sed denuo queritur.

alia questio

alia questio

b ¶ Spōte subire. Et tūc nō poterit vlterius cum effectu cōueniri heres propter tacitū pactū factuz inter ipsum et creditores. Et hs limita esse verū nisi emptor seu donatarius hereditatz eēt nō soluēdo. et creditores illius fuissent iscij vt tenet do. alexan. post do. Ricar. et saly. in

¶ Questio.ccccl𝔵j.

¶ An verbū hereditatis restringat p verbū bona copulatiue iunctum.

Trū vbū hrditas restrigat p vbū bona sibi copulata et copulatū vel declaret dic qp nō: sz p vno et eodē subiecto hereditario ponūt. l. cog. §. sz si miles. vbi. et qpuis. ff. ad trebel. qd facit ad q̄stio c nē testator legauit hrditatē et bōa [c] q̄ et quā hz in tali loco vtrū hēri ōbeat respectus ad vbū hrditatē pptерea que hntur i. l. si qs hui. §. fi. ff. ō le. j. vl' ad vbū bōa ppter. l. subsignatū. §. bōa. ff. ō vb. sig. et dic qp p vno et eodez subiecto capi ōbēt. Et hr respectus ad vbū hrditatē, vt pbat dictus. vbi. et qpuis et vide qd ponit bar. i. l. cū filiū. §. lucio. ff. ō leg. ij. de quo. §. lucio et eius materia tetigi. s. i pcedēti qōne qr illa qd ab ista et ecōuerso depēdet. Sz vtrū qs possit heres instituii re sua ppria. Dic qp nō. l. ppas. C. de lega. Et hoc propter rōnem positaz in. §. sed et si rem insti. eodem facit. l.

c ¶ Hereditatē et bona Inter donationē hrditatis. et dōationē bonorū magis est differētia. altera em̄ vniuersitatē. altera āt. s. bonoz gñalitatē sonat do. pau. de ca. i l. hereditatē i versi. in gl. q̄ incipit ff. de done.

Et an vsu fructuarius omnium bonorum pōt cōueniri pro debitis et legatis v. [...] 41.

cū quis decedēs in principio.ff.de leg. iij. Hoc etiam probat per diffinitionez hereditatis.l.nihil.ff.de verborū signi ficatione.⁊.l.hereditas.ff.de reg.iuris dum verbū habuit ibidē subiunctum. qđ dñiū hꝫ ⁊ iportat.l.habere.ff.đ ꝟb. signi.⁊.l.stipulatio ista.§.habere.ff.de ꝟb.obli.hoc idē ꝓbat͛ in aut͛.ingressi de sac.san.ec.ibi vtpote nec dñi rerū te stant͛. Et ita pluries vidi determinari.

¶ Questio.ccccl xij.

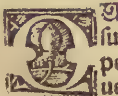
¶ An iurisditio prorogata finiatur ꝑ sententiam iudicis cuius iurisditio est prorogata.

Trū iurisditio ordinaria ꝓrogata desinat esse lata a sñia [a] adeo ꝙ si sñia sit nulla qđ de eadeꝫ postea cognoscere nō possit cre do ꝙ nō desinat esse: ⁊ ē rō: q꞉ iurisdi tio q̄ ꝓroga͛ nō altera͛ nec muta͛ sed solū recipit āpliationē q̄ ampliatio nō alterat suā naturā imo remanet talis iurisditio ꝓrogata eiusdē nature cuius erat per prius sicut in simili dicimus in donatione ante nuptias que hodie ampliata est ⁊ dicit͛ propter nuptias nec ꝓpter talem ampliationē dicitur alterata.l.fi.C.de dona.ante nuptias. ⁊.l.iter socerū.§.cū inter.ff.de pac.do ta. Ita tꝫ paulus de castro [b] in sua repetitiōe.l.j.ff.de iudi. Si ergo nō de finat sequit͛ ꝙ ipse iudex ordinariꝰ cu ius iurisditio est prorogata pōt de nul litate sñie iterato cognoscere ⁊ pronū ciare. Et ita vidi determinari in came ra cōsilij inter dños parlamēti. An ꝓ curator possit prorogare iurisditionez sine speciali mādato dic ꝙ non ſm in no.in.c.de causis extra de officio dele. ⁊ paulū de castro indicta sua repetitio ne. ¶ De materia ꝓrogatiōis iurisdi tionis. An ꝓrogās possit penitere an te litem contesta.⁊ an iudex cuius iuris ditio est ꝓrogata possit sñiam māda re executiōi vide que dixi.s.q.lxxvij.

¶ Questio.ccccl xiij.

¶ De iuramēto illicito an q̇s teneat͛ illud obseruare.

Uidā donauit mihi domuꝫ suā ⁊ iurauit donationem ꝑ petuo habere ratā ⁊ nō ꝯtra uenire. Scđo donauit tibi eandē domū ⁊ iurauit parimodo vtrū dictus donās poterit conueniri ratio ne iuramēti scđo loco prestiti credo ꝙ c non ex eo ꝙ non est licitū [c]. de hoc vi detur tex.in.c.intellecto extra de iure iuran.et ibi docto. Idem tenet spec.in ti.de contrahen.emp.⁊ ven.§.iij.ver.⁊ no.ꝯsiliū gñale ⁊ vide ipm ibidē: ita vi di pluries inter nos in camera consilij in diuersis causis in curia ꝑlamēti diffi nitis determinari. ¶ An q̇s possit ve nire ꝯ iuramētū illicitū autoritate pro pria nō obtēta supꝑioris autoritate vid̄ inno.i.c.venerabilē in gl.sup ꝟbo veni d re extra de elec.⁊ hēri.bohyc [d] i.c.si ꝟo extra de iureiu. Materiā iuramēti vide pleniꝰ per bar.⁊ rapha.cumanum in.l.si q̇s ꝑ eo in prin.ff.đ fideiussoribꝰ ⁊ ꝑ hēri.de bouēco i aut͛.sacrā puberū C.si aduer.vēdi.in sua notabili repeti tione. Et tetigi de iuramēto.s.cxc.

¶ Questio.ccccl xiiij.

¶ An appellari possit ꝓ suo subdito vel vniuersitas pro iniuria illata vni đ vniuersitate agere possit.

Trum ꝓ iniuria facta vni đ collegio vl̕ vniuersitate pos sit agere ipā vniuersitas vl̕ collegiū. ⁊ videt͛ ꝙ nō ꝑ.l. intātū.§.vniuersitas.ff.de in ius vo.et l.sꝫ ⁊ si hac.§.q̇ manumittit͛.⁊ quod cu iusq꜔ vniuersitatis.l.sicut. Itē q꞉ certe ꝑsone sunt q̄ pñt agere pro iniuria al teri facta vt in.l.j.ff.de iniurijs insti.e. in prin.⁊ ita nō est de illis. Nec mater agit pro iniuria filij q꞉ mater nō hꝫ eū in ꝑtāte nec dñs aget ꝓ iniuria subdi e ti extra đ ꝑuile.i.c.autoritate [c] li.vj. In ꝯtrū videt͛. Nā q̇ tāgit mēbrū to tū corpus tāgit.ff.de furtis.l.vulgaris ⁊ de pe.di.pria ⁊ ibi nota͛. Tamē dñs oldr.de laude in suis q̄ōnibus q̄stione lxiij.tꝫ ꝙ immo vniuersitas pōt agere cū hēatur loco dñi.l.de iure.ff.ad muni cipales ⁊.C.de decurio.l.generali.li.x. Et pōt petere ꝙ fiat emenda subdito suo.xxiij.q.ij.c.dñs ⁊ nota͛ de sen.ex cōicationis.c.si iudex.li.vj. Itē si est ta lis actus in quo contumelia respiciat vniuersitatē ipā etiā pōt agere nomie suo vt.d.l.j.facit qđ no.hostiē.de sentē. excōi.c.vt fame ⁊ in summa eo.ti.§.sed qualiter fiet hec absolutio facit extra đ foro cōpetē.c.ij.⁊.c.si diligenti in fin.et de sen.excōicatiōis.c.cū desideres ⁊.c. contingit ⁊ qđ ibi nota.inno. ita dicit do.oldra.vbi.s. Pro cuius opinione vltra allegata per eum facit bene q꞉ do minus si fiat iniuria vasallo suo potest agere actione iniuriarum si in sui fiat contumeliā ⁊ contemptū insti.eodē in ꝑn.⁊ in ꝯstitutiōe gregoriana.đ elec.c. sciāt.vbi đ hꝰ dicit ēt speculator qui sic tenet in titu.de iniurijs.§.j.versi.quid

a ¶ Desi nat esse lata sñia. Tu vid̄ đ hoc plene ꝑ istū ꝯsilio clxxiiij.inci. circa ꝓcessū vētilatū. nu me.ij.ꝟ sicu. ad scđm fidi ctū ꝯsilium.

b ¶ Paulꝰ de ca.q̇ dicit ꝙ iurisditio ꝓrogata est eiusdē natu re cū prima quā ordina riꝰ hꝫ inter suos subdi tos.ff.de iu di.l.j.in ꝑn cip.in.j.col. ꝟ.in tex. ibi cuiusuis et ibi itē q̇d si potestas.

c ¶ Non ē licitū. Et iō nō est seruā duꝫ q꞉ iura mētū nō dꝫ eē vinculum iniq̇tatis.xx ij.q.iiij.c.in ter cetera et ca.seq̄n. Et adde ꝙ iura mētū ꝯ vo tū est teme rariū.⁊ iō ñ ꝓuādū vt.c. rursus.⁊ ibi plene ꝑ doc. q̇ cle.vel vo uen.

d ¶ Henri. bohyc q̇ po nit amplam ⁊ vtilē disti. in hac mate ria q̄ non ē pretereūda ab aliquo iu risconsulto. ⁊ nota ꝙ.d. hen.bo. iu risperitꝰ lau datur valde a dño felino in.c.cū q̇deꝫ de iureiurā.

e ¶ In ca. autoritate. ⁊ ibi glo.in ver.ꝑtinent Et hoc verū quādo iniu ria tāgit dñ taxat subdi tum secꝰ si q̄ quo mō tan geret dicta iniuria dñm vt no.d. pe. de ancha. in pre.c.autori tate in.iiij. nota. Dicit͛ eñ q̇cq̄ fa ctū i iniuriā dñi quotiēs cūq꜔ grauat͛ subditꝰ do. io.an.in vlt. gl prealleg. ibi iniuriam domini.

si fiat vasallo ꝛc. Et ita fuit determinatū iter dños de plamēto put vidi facit etiā q̄ eṗs sine spāli mā dato appellare pōt ꝓ vniuersitate sua vel subditis in.c.dilecto.ꝑpe pn.extra de appella.ꝛ dic vt ibi qḋ idē putat idē spe.de dño alicui⁹ loci.ar.dicte decreta lis ꝛ.c.ꝯsuluit.eo.ti.ꝛ.ij.q.vj.c.nō solēt. Et est rō q̄ a factū subditi tāgit dñm a iscꝫ suo noīe etiā appel lare pōt ita dicit spe.in tit.de ap.§.j.ver.penul. Et facit ad p̄missa qḋ pōit cy.i.l.si nō cōuicij i. iiij.q.C. de iniur. Et tetigi de hac.s̄.q.ccccxxxvj.in versi.xx.

149. 203 ¶ Questio.ccccl xv.

¶ An actione iniuriarū possit agi contra illū qui dicit tu mentiris saluo honore tuo.

Ex iniuria re aut verbis illata si cui iferri pōt iuxta.l.j.ff.de iniur.statim queritur actio iiuriaꝝ.l.si vnus.§.sꝫ ꝛ si pactū et ibi bon⁹ tex.ff.ḋ pac.ꝛꝫ gl.i.§.fi.insti.de iniu.q̄ iniuria nō ꝯsentiēte iiuriato per aliquē actū iniuria nō pōt submoueri vt ꝛꝫ glo. i.d. §.ꝛ videt tex.in.l.si tibi.§.q̄dā.ff.de pac.ꝛ dicit bar. ꝙ v̄bū iniuriosum p̄cedēs declarat volūtatē iniu riātis de esse i reseruatiōe subsecuta. Qḋ est ꝯ illos b q̄ dicūt alicui mētiris saluo honore b tuo creden tes ꝑ talē reseruationē ab iiuria excusari qḋ nō est verū ita dicit bar.i.l.si quis extrane⁹ in prin.ff.ḋ ac qui.here. Ita etiā ibidē dicūt dy.ꝛ ray.ꝙ bene pro bat dicta.l.si quis extrane⁹ in prin.si bene inspiciat Ita vidi determinari in dicta curia parlamenti.

¶ Questio.ccccl xvj.

¶ An trebellianica possit detrahi pro re particula ri restitutioni subiacente.

Pater filiā pupillā heredē ꝑticulariter in stituit i mille florenis eidē matrē suam pupillariter substituit quā per fideicom missum rogauit post ei⁹ decessum resti tuere dictos mille florenos nūq̄d matre mortua in cui⁹ ꝑsonā sibi locū vēdicauit substitutio heres ipsi⁹ c poterit q̄rtā trebellianicā c detrahere.dic ꝙ non nam si portōe hereditatis qḋ est nomē iuris legata put legari pōt.vt dixi.s̄.q.ccccl x.in pn.nō sit locus detractioni quarte.vt.l.mulier.§.fi.ff.ad trebel.iun cta.l.quotiēs.C.de here.insti. Multomin⁹ dꝫ eē lo cus detractioni qn̄ legitima est relicta in qua nō ve niunt actiones hereditarie.cū deductis ere alieno d et funerum impensa debeatur.l.papinian⁹ d.§. quarta.ff.de inoffi.testamen. hoc etiam probatur. Nam omnibus bonis relictis locus est detractiōi l.nam qḋ.§.fi.cum.l.sequen.ff.ad trebel. Quod ta men secus est si pars bonorum legetur.l.si seruum. §.fi.ff.de leg.ij. Nec pro quantitate vel re legata po test quis cogi hereditatē adire.l.cogi.§.generaliter ff.ad trebell'.ꝛ ita vidi iudicari in dicta curia parla mēti. Et de hac materia si institut⁹ in re certa pos sit detrahere quartā trebellia.tangit bal.in autē. sed cum testator.C.ad.l.falci.

¶ Questio.ccccl xvij.

¶ De substitutione facta incerte persone an va leat ꝛ quomodo.

Testator in suo testamento substituit heredi suo ꝑpriū filiū naturalē ꝛ legitimum masculum dicti sui heredis quē voluit ei⁹ cognomē ꝛ arma porta re. Cōtigit in facto ꝙ dict⁹ heres decessit supstitib⁹ duob⁹ filijs naturalib⁹ ꝛ legitimis. Modo q̄rit q̄s istorū dicet ꝑprius q̄ ad successionē debeat admit ti vel an vitiet dicta substitutio ꝑpter incertitudinē. Et v̄r ꝙ vitiet ꝑpter in c certitudinē c iuxta.§.in certis ibi fi deicōmissa insti.de le.l.duo sunt ticij. ff.de testa. tutela.l.tp̄s.§.j.ff.de here. insti. Credere tn̄ hāc substitutiōe valere cū incert⁹ de certis videat substitu tus iuxta.l.vnū ex fratrib⁹.ff.de cōdi. insti.l.quotiēs.§.si si q̄s ita.ff.ḋ here. isti.l.ij.§.si ita.ff.de bon.pos.s̄m tabu. Et ita v̄r tenere bar.in.l.q̄ daꝫ ita.ff.ḋ re.dubijs. Nec obstāt dict⁹.§.i certis. ꝛ.l.in tp̄s.§.fi.ff.de test.q̄ loquunt qn̄ relictū est in certo de incertis. Modo ergo si valuit dicta substitutio v̄r ꝙ am bo liberi debeāt admitti ad dicta bōa postꝙ duo repiunt filij ita ꝙ singl'aritas i pluralitatē resoluat ꝯsiderato ꝙ de eoꝝ fauore agit sicut in fili h̄r in.l. si q̄s ita.§.si q̄s filio.ff.de testa.tutela. ꝛ.l.q̄ filiab⁹.§.j.ff.de leg.j. Attamē ꝯsi derata volūtate testatoris q̄ voluit di ctū ꝑpriū filium arma sua ꝛ cognomē portare debere sicut in testō ꝯtinet est verisimile ip̄m testatorē intellexisse de vnico tm̄ ꝛ ita de p̄mogenito hoc recte ꝑbat in rōne.l.eū q̄ kalendis.§.si aūt. ff.de v̄bo.obli.l.boues.§.hoc s̄mone. ff.de v̄b.sig.l.hec cōditio la.j.ff.de.ꝯd. et demōstra.vbi v̄ba in ꝯtu vel testō simpl'r vel idefinite ꝓlata respectu ali cuius rei vel act⁹ in duob⁹ intelligunt de primo.ꝛ ita vidi determiari in diffi nitione cuiusdā ꝓcessus diffiniti in di cta curia plamēti ¶ De filio ꝛ p̄mo nato ꝛ ei⁹ prerogatiuis: vide plene ꝑ dñm mar.de laude doc.nouissimum in suo tracta.de priogenitura. De p̄mo nato etiā scripsi.s̄.q.ccccv.ꝛ.q.ccccvj. De mādato qḋ dirigit incerte ꝑsone. vide plene ꝑ glo. ꝛ bar. in.l.si pupilli. §.j.ff.de negocijs gestis.

¶ Questio.ccccl xviij.

¶ De fructibus rerum parafernaliū an maritus faciat fructus suos.

De fructibus rerum parafer naliū an maritus faciat fru f ctus suos f dicūt cy.odo. ioā.fab.ꝛ bal.in.l.fin.C.de

a ¶ Factū subditi tangit dñs adḋ. d.arch.in.c. ad ap̄lice in sua gl.hic v̄r ḋ sen.ꝛ re iu di.li.vj. Qḋ q̄dē sane in tellige put tāgit i ꝑria ꝑositiua p̄ cedēti.i.§.i c.autorita.

b ¶ Saluo honore. vid spe.in ti.de aduoc.§.iā nūc vidēdū est v̄sic. hoc tn̄ caueat.

c ¶ Trebel lianicā. he res ex re cer ta. grauat⁹ illā restitue re n̄ d̄trahit trebelliani. caꝫ sꝫ heres vniuersalis tm̄ s̄m.d.pa nor.i.c.ray nuti⁹ ḋ test. in vl.col.v̄si. vnū tn̄ nota bis.tibi sub dit ꝙ heres vniuersalis nō solū itel ligit is q̄ he res i solidū sꝫ et q̄ i cer ta quotta he reditatis.

d ¶ l.papi nia.al's icipi ꝯ veterani.

e ¶ Incer titudinē.an icertitudo ꝑ sonaꝝ vitiet vide doc.i.l. id qḋ paupi b⁹.C.ḋ epi. et cle. ꝛ doc. i.c.cū tibi ex tra de testa.

f ¶ Fru ctus suos

vide oino. d. alex. v. volu mi. cōsi. cxliiij. i. ij. colū. v. circa scd'z dubium.

de pact. cōuētis φ fructus naturales put sunt poma τ similia q̄ sine misterio τ labore annuo hoīs veniunt sunt vxoris nec marit⁹ eos lucrat: τ sic intelligūt glo. ibidē in. d. l. fi. positā fructus aūt industriales sunt cōes vxori τ marito ad silitudinē vsurarū pecuniarū parafernaliū q̄ oēs sūt mariti τ vxoris q: mariti industria ac expēsa acqrunt vt. d. l. fi. dñs alberic⁹ d rosate in. c. l. fi. refert φ do. tho. piperati doc. bononiēsis hāc. q. disputauit τ finalit tenuit φ nulla est fiēda differentia inter fructus naturales τ industriales q: circa industriales maior labor versat circa tū naturales ēt labor versat p̄sertim in pseruādo τ colligēdo. l. a tpe vel dño. §. fin. ff. de peti. here. Vñ indistincte loquendo quo ad fuct⁹ naturales τ industriales ipse distinguit. Aut tales fructus stant τ sunt restituēdi ar. l. si stipulata §. j. ff. de dona. inter virū τ vxor. p quo q: d. l. fi. d pac. cōuentis loquēdo d vsure. parafernaliū φ sunt cōes vxo. τ mariti vr negare de fructib⁹. Nā fructus τ vsura in multis differūt. l. si nauis. ff. d rei ven. l. si possessor. ff. de peti. here. et in. l. in fideicōmissis. ff. de vsu. τ not. ia l. j. C. de cōd. indebiti τ istud probat expresse. l. penul. circa princi. ff. ad. l. falci. ibi dum dicit apud maritū resedisse cōstiterit τc. Aut sunt tales fructus consumpti τ tunc si maritus percipit contra voluntatē vxoris ipsi sunt restituēdi seu ipsorū estimatio. l. de his. C. de donatio. inter virū τ vxo. τ. l. aduersus C. de crimie expilate hereditatis. Aut percipit q: vxor ei donare voluit τ tūc tenet quatinus factus est locupletior ar. dicte. l. de his dñs aūt oldra. de laude tenet φ q: marit⁹ ē bone fidei possessor ex quo volūtate vxoris ea nō cōtradicente τ possidet φ de cōsumptis nō tenet siue loquamur de naturalib⁹ siue de īdustrialib⁹ ar. l. certū. C. de rei vendi. τ p hoc allegat. l. deducta. §. qui post tps. ff. ad treb. isti. de re. diui. §. si qs a nō dño. Jac. de but. in. d. l. fi. C. de pac. conuen. expresse τ indistincte stat cū gl. vz φ fruct⁹ rex parafernaliū sūt vxoris. q̄ glo. h' dicit in. l. vbi. C. de iure do. ibi sic ergo fruct⁹ τc. do. Jo bar. mouet istā. q. in. l. pe. ff. ad. l. fal. τ reducendo istas opi. ad cōcordiā distinguit aut fructus taliū rerū per maritū percepti extāt τ dñt mulieri restitui. l. si stipula t⁹ sū. ff. d do. int vi. τ vxo. Aut sunt cōsumpti: τ tūc aut pcepit c volūtatē vxoris τ idē q: debēt restitui saltē estimā

do. inter vi. τ vxo. Aut maritus pcepit de volūtate vxoris τ tunc si sunt industriales maritus partē in eis lucrat sicut blada. vina τ similia. d. l. fi. l. fal. q: qū dicit marit⁹ φ tenebat de fructib⁹ reddere rationē verū est. Rationē aūt sic reddit. q: dicet fruct⁹ nō extare sed esse cōsumptos τ sic eū nō teneri ad restitutionē p iam dicta. Aut sunt naturales tūc tenet marit⁹ eos restituere inqtū est locupletior. l. si stipulata. §. j. ff. de do. inter vi. τ vxo. si aūt marit⁹ nō est factus locupletior q: fructus p eū pcepti sunt pauci tūc nō tenet restituere. l. oino. ff. de impēsis i re. do. factis. τ. l. si id qd. §. j. τ vtrū. ff. de do. inter vi. τ vxo. et hec opi. fuit mar. silimani. τ fm hāc di. bar. τ mar. sili. tanq̄ veriorē vidi iudicari et p ista opi. faciente differentiā inter naturales τ industriales videt mihi φ sit tex. quē nō alleg. doc. p̄dicti in. l. fruct⁹. ff. de vsu. vbi casus expressus φ marit⁹ pcipiēdo fructus ex re vxoris sibi donata vū donatio non valuit facit suos nō autē naturales sicut nec ceteri bone fidei possessores τ tū ibi pcipiebat d volūtate exp̄ssa vxoris τ tū naturales nō facit suos τ ita ē ibi casus. Sz iuxta hec q̄ro an cēsus τ reddit⁹ sint fructus naturales vel īdustriales: vide p cy. i. l. certū. C. de rei vē. τ i. d. l. fi. C. de pac. cōuētis τ bar. in. l. ex diuerso. ff. eo. ti. ¶ Quero vlteri⁹ an fruct⁹ q̄ in hereditate repiūtur vel inueniunt si adueniēte substitutiōe cōpēdiosa debeant τ peti possint. Dic φ sic. l. cēturio i fi. et ibi est casus. ff. de vulg τ pu. ponit bar. in. l. precib⁹. eo. ti. q̄ro qd ppie sint fruct⁹ vide melius q̄ alibi i l. si a dño in. §. fi. q̄ icipit fruct⁹. ff. de pet. her. cū. l. se. τ. l. j. C. de fructi. τ litis expēsis τ spe. in ti. de expensis in pn. iuxta hoc q̄ro mulier nubit viro nullā dotē sibi cōstituēdo exp̄sse an bona ipsi⁹ vxoris cēseantur parafernalia dic φ nō sz dotalia in dotez tacite cōstituta si interueniat traditio al's nō. Sic intelligitur qd no. i. l. mulier bona. ff. de iure do. τ ex hoc sequit aliud φ n oīa debitor q: nō tradunt: sz cedunt non presumunt in dotē dari. l. fi. C. de pac. cōuē. τ. l. fi. C. de re pu. Jta tz bal. in. c. j. An mari. suc. vxori in bñficio in feudis. τ circa hāc materiā ad maiorē euidētiā sciēdū est φ mulier pōt habere bona triplicis cōditionis. Quedam eni sunt bona dotalia. Quedā vero bona parafernalia. Quedā autem sunt bona propria mulierum suo regimini tantum reseruata. Bona parafernalia sunt illa que ipsa vxor tempore quo induci in domū mariti secum defert τ in quibus administrationē cōcedit marito tacite [a] vel expresse: vt habetur in. l. hac lege τ in. l. fi. C. de pact. cōuētis τ in. l. si ego. §. dotis. ff. de iure do. Et dicūtur parafernalia a para quod est iuxta τ fara quod est dos quasi bona data iuxta dotem vt no. Azo. in sum. C. de iure dotium. in prin. Bona autē que non sunt parafernalia nec dotalia appellantur illa que mulier habet omnino separata a viro et in suo regimine ac dñio reseruata vt puta sibi data vel ex successione delata vel al's de quibus loquitur. l. maritus cum ibi notatis. C. de procuratoribus. Et constat de hoc per veras probatiōes alioquin in dubio presumuntur peruenisse ex bonis sui viri τ p cōsequēs

a ¶ Tacite vcz p cōsignatione instrumēto animi l. fi. cū glo. i v. vsuras. et ibi do. bald. C. de pac. cōuen. τ. l. maritus. C. de procura.

desinunt esse vxoris et erunt sui viri et ei⁹ heredis vt habetur in.l.quintus muti⁹.ff.de donationibus inter virum et vxorē et in.l.etiā.C.eodem titulo hu ius aūt p̄sumptiōis ratio est ne p̄sumatur quesiisse turpi de causa q̄ turpitudo potius est fugienda q̄ presumenda. ¶ Sed quid si mulier pbat q̄ ista bo na habuit a suo amasio vl' ex turpi questu rei an ces sabit dicta p̄sumptio: vt remaneat in eius dominio Jo.ferrarij doc.nouissim⁹ in titulo de forma libelli quo vxor agit ad dotem in gl. sup verbo tanq̄ bo na parafernalia ꝛc. putat q̄ sit datum mulieri ex causa turpi sit ipsius mulieris.l.denique.§. ꝫ q̄d me retrici.ff.de condic.ob turpē cām.ꝛ.l.ij.ꝛ l. mercalē C.de condic.ob turpē cām cōfirmat hunc tex.in di cta.l.quitus sumpto ar.a ratione cessante vlterius vbi dicit Jo.ferrarij q̄ fructus rerū parafernalium cedūt lucro viri si vxor tacite vel exp̄sse cōcesserit vi ro administrationem al's secus vt habetur.l.fi.C.d̄ pactis conuentis. Et latius ibi prosequitur hanc materiam Jo.ferrarij.

¶ Questio.cccclxix.

¶ De tacito fideicommisso ex quibus verbis inducitur.

Ex verbis sequentibus per testatorem prolatis inducitur tacitum fideicōmis sum. Primo ex his prohibeo ne alie nes extra familiaꝫ. Aut iubeo in mea familia perpetuo manere. Uel peto q̄ fundus de familia mea non exeat.l.pe to.§.fratre.ꝛ.l.vnum ex familia.§.sed si fundus ver si.q̄ si talis.ff.de lega.ij. Item fit etiam in hec ver ba peto a te ne velis recipere in coheredem titium in fundo iuliano.l.lutius.§.fi.ff. de leg.iij. Item ex his verbis facias peruenire ad filiuꝫ tuū inducitur tacitum fideicommissum.l.epistolam.§.fi.ff.ad tre bel. Item etiam ex his verbis mando tibi nō testa a ri[a] de his que tibi relinquo.l.qui filium.in princ. ff.ad trebel. Item etiam inducitur tacitum fideicō missum in personas masculorum excludendo filias prout ple.dixi.s̄.questione.clxxxiiij.ꝛ.q.ccxcix.et vi de bartho.in.l.cū auus.ff.de condi.ꝛ demon. In fi deicōmisso vniuersali vide que plene dixi.s̄.questio ne.ccciij. Item etiam per illa verba tacitus ꝛ contē tus ita q̄ nihil amplius petere possit inducitur ta b citum fideicommissum[b] vt dixi ple.s̄. questione. xciij.circa fi. ¶ Sed que veniant in fideicommisso vniuersali vide que ple.dixi.s̄.q̄one.ccciij.

¶ Questio.cccclxx.

¶ De messe debita domino nostro dalphino p iu go boum si pro iugo mularum messis debeatur.

Iugum dicitur instrumentum seu arti ficium cum quo iungūtur boues.l.im munitates gl.super verbo iugatio.C. de agrico.ꝛ censi.lib.xj.ꝛ de iugo boū habetur tex.in auꝫ. de manda princi. §.coges colli.iij.et in glo.fit mentio de iugo mula ruꝫ. Sed insurgit questio quot boues seu quot mu le faciant iugum. Et respondetur q̄ duo boues seu due mule text. est ex pressus in.l.ediles la.ij.§. si forte iugū c mularum[c] ꝛc.ff.de edil. edic. quod apparet dum ibi dicitur. Sꝫ ex vtrisq̄ erit computanduꝫ ꝛc. Et ita etiam al terius mule que non est viciosa. Sic ergo due mule faciunt iugum patet qꝛ vendito iugo mularum vna fuit vicio sa et alia non vt ibi dicit et sic non erāt nisi due mule. Hoc etiam magis decla rat tex.ibi dum dicit cuꝫ vno enim pre cio vterq̄ venierint ꝛc. ¶ Sꝫ iuxta p̄ missa quero homines agricole qui p iugo boum debent dn̄o nostro dalph. messem. An ipsi etiam debeāt messem p iugo mulaꝝ aut aliorum aīaliuꝫ cre do q̄ nō per.l.boues in prin. de ver.si gni.ꝛ ita dixi in camera consilij duꝫ su per his altercarer p magistros came re cōputorum dalphina. Sed fuit de terminatū contrariū ea ratione. quia messis debetur p pasquerarijs ꝛ mu le pasquerant sicut boues igitur ꝛc.qꝛ vbi est eadem ratio idē ius statuendū est.l.illud.ff.ad.l.aquil.cum simi. De iugis quibus ligātur boues vide tex. cuꝫ gl.i dicto.§.coges.

¶ Questio.cccclxxj.

¶ An copia istrumēti extracta a pro cessu fidem faciat: ꝛ si instrumētū pdu ctum debeat parti pducenti restitui.

Instrumentū est in p̄ cessu pductū iudiciali ter et insertum quod istrumētū expost fuit departitū nunquid ex tali pcessu poterit ex trahi tale instrumētuꝫ d ꝛ extractū faciat fidē[d] dic q̄ sic vt tꝫ bart.in.l. cirographis in princi.ff. de admini.tuto. ꝛ sic debet intelligi.l.fi nali.C.de fide instrumentorum. vt ibi dicit bar. Et istud obseruatur in curia parlamenti prout pluries vidi. Regu lariter tamen copia instrumenti aliun de sumpta fidem nō facit per capi.pri mum.extra de fide instrumentorum. si enim scripturā nō videmus ad exem plaria nihil facere possumus vt ibi for maliter habetur facit pro hoc. quia si nota instrumēti non facit fidem vt no tat cy.in.l.cōtractus.C.de fide instru. multominus debet facere copia: facit in auꝫ.si quis in aliquo documēto.C. de edē. ¶ Ulteri⁹ circa hoc q̄ro d̄ alia questiōe que quotidie occurrit in hac curia parlamēti pars pduxit iudicia

a ¶ Nō te stari adde do. bald. in marga.Ib. fideicōmis sum in .ix. versi.

b ¶ Tacitū fideicōmis sum d̄r taci tum fideicō missum qñ testes et no tarius rogā tur tenere secretuꝫ qd̄ actū est do. bar.no.in.l. iij.fraudem in prin.ff.de his q̄ vt in dig.

c ¶.§.si for te iugū mu larū. voluit allegare.§. veniāt tā or natū.iumen tū videri in ver. si plura iumenta ibi si forte iugū mularum.

d ¶ Faciat fidē vid qd̄ dicit.d.azo. in summa. C. de eden. in vlt. col.i ꝟsi.acta aūt ibi his tñ.

Alia q̄stio.

liter in causa sua aliqd instrumentum vtrū debeat ipi patri pducēti restitui Dic φ si est speciale ad illā causam nō debet restitui. si vero sit generale vel contineat alia φ de his de quibus in ipsa causa agit ita φ alibi indigeat oʒ sibi restitui: p quo faciūt nota. per spe cu. in ti. de instru. edi. in. §. nūc dicam? versi. illud aūt. ⁊ ver. ⁊ scias. et in titu. de procuratori. §. ratione aūt forme. ℣ si. si. Et ideo de stilo huius curie parlamenti quecūq; instrumēta patri petē ti sibi ordinantur restitui visis pdictis et registratis in processu nisi pars vel let de falso ciuiliter aut criminaliter redarguere.

Questio.cccclxxij.

De coruatis ⁊ quadruplici differē tia coruatarū ⁊ vnde dicant coruate

Uia. s. q. ccxvij. tetigi de coruatis pro latiori declarationehui? materie. Quero quid dicatur coruata. Dic φ nihil aliud videtur nisi vna opera coadiuuans ideo coruata deriuari dicitur de coadiuuo et est proprie coadiuuatio diurna. i. vna operatio diurna. l. j. ff. de ope. liber. vbi dicitur φ opera est vnum diurnum officium. Et intellige artificialiter hoc est respectu diei artificialis. l. ij. ff. de an. lega. iuncta. l. ij. §. fi. cum ibi notatis p glosaʒ. ff. de ℣bo. signifi. Quia obligatus ad operam seu coruatam eam prestare debet de die ⁊ nō de nocte.[a] vt iuribus. s. allegatis nisi tamen obligatus reperiretur ad prestandum de nocte. quoniam tunc hoc facere teneret l. duorū. ff. de ope. liber. iuncta. l. si pri? in prin. ff. de aqua plu. arcen. ita dicere videtur bartholus satis expresse. in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. inde. in. j. q. Et istarum coruatarū alie sunt[b] officiales que sine doctrina alterius sciuntur vt arare fodere secare blada falcare fena recolligere. ⁊ sic de similibus. Et iste sunt mere personales quia a persona dūtaxat prestantur Alie sunt artificiales que cum doctrina alterius sciuntur vt est scribere pingere: edificia construere. ⁊ sic de similibus ⁊ iste sunt etiam mere personales hoc probatur in. l. legatis huis. §. si ex officio. ff. de lega. iij. Alie sunt opere seu coruate que ab animalibus et pro animalibus fiunt vt est ducere blada per asinos vel boues chareare molas molendinorum vel materias edificioꝝ castri aut fortalicij. ⁊ tales videntur mere reales qꝛ a rebus hoc est animalibus pstantur Alie sunt que ab hominibus ⁊ suis animalibus prestātur insimul vt φ homo habens animalia ipse cum animalibus suis teneatur dominū adiuuare. Et tales dici pnt mixte sicut dicimus in simili in materia munerum. l. munerū in prin. ⁊. §. nupta. ff. de mu. ⁊ ho. ista colligi ex his que no. per azo. in ti. de operis liberto. ⁊ p cy. in. l. liberti. C. eo. ti. ⁊ glo. in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de cōdi. indebi. ⁊ que ibi no. per bar. ⁊ no. qꝛ satis singulare ⁊ occurrunt ista sepissime prout vidi in iudicando in hac curia parlamenti p coruatis q̄ de cōsuetudine locorum in hac patria pstant dño nostro dalphino bānaretisq; ⁊ alijs nobilibus p eoꝝ homines ⁊ subditos. De hac materia etiam ple. tetigi. s. q. ccxvij. Sʒ iuxta hec quero quidaʒ qui tenebat mihi ad coruatas decessit supstitibus tribus liberis q̄ diuisim morātur. An quilibet ipsorum teneatur mihi tātas coruatas prestare sicut eoruʒ pater Martinus de fano in suo tractatu de homicidijs. q. v. mouet istam questionem ⁊ distinguit ideo vide eum ibi plene.

a Nō de nocte. Istō ītelligere verū nisi in casu necessitatis. d. bal. in rub. de ope. liber. et ibi dicit φ opa melior est ō mane q̄ vesperi.

b Alie sūt vid. d. bal. i in. l. si non sorte in. §. libert?. ff. de cōdi. i debi. ⁊ ibi. d. bar. ⁊ post eū. d. alex. Et idē do. bal. in. l. liberti. C. de ope. liber.

c Lata culpa. adde l. cedere diē in fi. ff. ō verbo. sig.

Questio.cccclxxiij.

De negligētia ⁊ lata culpa. Et si maiori negligēti deneget in integ. restitutio ex clausula generali.

Egligētia alia magna. l. magna ff. de verbo. sig. Alia dissoluta. l. si fideiussor in pn. ff. mādati. alia manifesta. l. ij. C. arbi. tute. Alia lata ⁊ est tex. de negligētia lata i l. impuberibus. §. si fraus. ff. de suspectis tu. Et de negligētia ē tex. in. l. si quos. C. de offi. prefe. ptorio. ⁊ illi. ⁊ in. c. j. §. pterea. si qs de pbi. feu. alie. per fede. de se. col. x. ⁊. §. preterea. insti. qui mo. re cōtra. obli. Uñ magna negligētia nō est facere φ oēs hoīes vel maior pars hominū cōiter fecisset in tali casu. Et sic est lata culpa[c] l. late culpe. in prin. ff. de ver. signi. ⁊ no. in dicto. §. preterea. Que lata culpa seu negligētia magna dolo eqparat. vt. l. magna s. alle. Et iō si qs reperiatur in tali magna negligētia eius culpa seu dol? sibi nō oʒ patrocinari nec in ei? lucrū cedere. l. j. i pn. ff. ō dolo. ⁊. c. ij. in fi. extra ō do. ⁊ cōtu. Manifesta in eo. dr φ causat ex rei euidētia casus est in. c. cū oli. in. fi. extra de ℣bo. si. ibi aut euidētia rei ⁊c. vñ dicit bar. i. l. heredes palā. i pn. ff. de testa. φ manifestū dr qd plurib? innotescit. ideo qñ aliqua res pluribus innotescit vt qꝛ fit in audiētia dicte curie plamēti vel in aliquo alio loco publico inde sequitur manifestū ⁊ quasi notorio primus l. si pupillus. §. proscribere. ff. de institu. Et aduerte ad ista. quia sunt singularia et alibi non reperies. Alibi etiaʒ dr cōmuniter φ negligētia omnia ledit in aut. de questore. §. finali. colla. sexta. Negligenti enim maiori nō datur in integrum restitutio. l. non enim. ⁊ ibi est textus expressus in lege. sciendum. et lege. ab hostibus. §. finali. ff. ex quibus causis ma.

a ¶ φ sic.τ facit q̄z scriptura nō est de substantia eius.put nec reglārit alicui/ ʒct? fallit in casi b? not. in.l. pactū q̄ð bona fide. C.ð pac.ita in simili no. do. saly.in.l.instrumentis C.de fide instrumen.

b ¶ Si solēnib? vid ibi pau. de cas. circa fi. φ si q̄s gessit se p doctore.τ opponit̄ ei φ nō ē doc. τ sic icidisse i crimē falsi pōt se ðfendere si p docteniū fuit tētus et reputat? p doct.

c ¶ Verbū licentia.istō ꝟbuʒ licētia importat arbitriū boni viri. No.d. bar.in.l.j.in ꝟ.q. princi. C.ð sacrosā. eccle. lʒ alit̄ videat̄ sentire.d.ino.i.c. cū ad monasteriū. circa fin.in gl.sup ꝟbo licētiaʒ extra ð sta. monacho.

Molina lib. 2. c. 5. n. 2.

Et est rō q̄z ad hoc vt maior i integrū restituat̄ requirit̄ φ sit lesus sine culpa sua atq̄ facto.l. itē[hij in p̄n.τ.§.j.τ.l. ei q̄ data opa cū.l.le.ff.ex q̄bus causis maio. ¶ Qð facit ad q̄stionē vtrū maiori negligēti ɔficere inuētarium infra tp̄s a iure statutū de quo i.l. statuim? §.finaūt dubi?.τ.§.se.C. de iure delib. dari possit in integ.resti.ex clausula generali si qua iusta cā τc.Et credo φ nō maxie si in negligētia magna aut lata vel manifesta repiat̄ sicut pbāt iura.s̄. in p̄n.alleg. Et pōt assignari vna alia talis rō q̄z si minori negligēti vel omittēti facere inuētariū īfra tp̄s iuris subuenitat̄ iure spāli in aut. de here.τ fal. §.pupillus iūcta gl.col.j. ergo iure cōi denegat̄ maiori.q̄z ipālitas in vno casu psupponit ɔtriuʒ de iure cōi in casu ɔsimili.l.j.in fi.ff.ad muni. ita vidi determinari in camera ɔsilij dicti plamēti. ¶ De materia restitutiōis i itegrū aduersus obmissionē cōfectiōis inuētarij i minore vide q̄ dixi plene.s̄.q.cli. cū aliquib? sequētibus questionibus.

¶ Questio.cccclxxiiij.

¶ Si lr̄a clericat? sit pdita an possit p testes pbari vt gaudeat eodē p̄uilegio

DE materia p̄uilegij clericalis q̄ debeant gaudere p̄uilegio clericali τ q̄s iudex debeat cognoscere de habitu clericali an iudex eccl̄iastic? vl̄ sclāris plene tetigi.s̄.q.cxxxviij. Sʒ iuxta hāc materiā q̄ro lr̄a tōsure talis clerici est deꝑdita an ip̄e cleric? possit petere φ sumant̄ informationes p testes. dic φ a sic[a] ad similitudinē veteranoꝝ τ petere ip̄m gaudere debere tali p̄uilegio clericali in his q̄ sunt a iure ɔcessa.l.si b solēnib?[b].τ ibi notabilis tex.C. de fide instru.et ē rō q̄z ex amissiōe lr̄e pfessiōis nō fit stat? mutatio.l. statum. C.eo.ti.nec veritati preiudicat̄ .vt.d.l. si solēnibus.τ vide que ponit bar.in.l. sicuti eo.ti. iūcto.c.cum olim essemus apud perusium.extra de priuile.

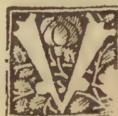
¶ Questio.cccclxxv.

¶ De ꝟbis libera ptās libitū licitū licētia a testatore plata quō intelligant̄.

IN iure τ in testamētis plerūq̄ reperit̄ sumptū ꝟbuʒ c licētia[c]. Et idō si testator det licētiā hr̄di vl̄ legatario aliq̄d faciēdi hoc iportat arbitriū boni viri ptʒ:q̄z ꝟbū licētia ðscēdit a ꝟbo lʒ q̄m tm̄ est dicere ɔlicitū arbitriū boni viri importat.l.fideicōmis.§.φφ. ff. de le.iij.τ.l.si sit in prin.ff.de le.j. Reperitur q̄nq̄ etiā libera potestas τ h̄ importat d liberā voluntatē[d].l.j. in p̄n. ff.de testa.mili.iūcta.l.pcurator cui libera.ff.de pcu.Reperit̄ ēt iudiciū tuū Et hoc etiā importat liberā potestatē l.thais ancilla.§.luti?.la .ij.ff.de fideicōmis.libertatib?. Reperiunt̄ ēt q̄nq̄ hec verba q̄bus voles τc.τ hec etiā importāt liberā volūtatē.l.cū q̄dā in pri. ff de le.ij.Scðo repiunt̄ ēt q̄nq̄ hec ꝟba ad volūtatē tuā τc Et hec ēt important merā ac liberā volūtatē quā instituti τ substituti tenent̄ inseq̄ etiā si iniqua existat ista ponit bar.in.l.cū q̄daʒ Reperiunt̄ etiā q̄nq̄ hec ꝟba ad arbitriū bōi viri ita no.p bar.i.d.l.cū q̄dā. Repiunt̄ ēt hec verba si iustū estimauerit vel si cōprobauerit.τ ista etiā importāt arbitriū boni viri.vt.d.l.si sit i p̄n. ff.de leg.j. Repiunt̄ etiā hec ꝟba ad beneplacitū.τ ista importāt liberā volūtatē in.c.si gratiose.extra de rescrip.li. vj.Repiunt̄ q̄nq̄ hec ꝟba ad libitū suum τc.Et ista importāt liberā volūtatem ptʒ q̄z ꝟbū libitū descēdit a ꝟbo libet libebat τc.qð ꝟbuʒ de se importat liberā volūtatē ð hoc est tex.expressus nec alibi reperi in.l.fideicōmissa libertas.circa p̄n.ver.φ si ita.ibi dū ðr. Sʒ ita demū si totā in volūtate fecit heredis si ei libuerit τc.ff.de fideicōmis. libertatib?.τ faciūt no.p bart. in.l.alio. ff.de ali.τ cib.leg. ¶ Et ista faciunt ad q̄stionē q̄n testator ordinat φ heres suus faciat ad libitū suuʒ de bonis suis mobilib? vel pecunijs seu ad beneplacitū vl̄ ad sui arbitriū.τ sic de similib?. Qualiter talia intelligant̄ vidi in camera consilij.altercari de intellectu τ interpretatiōe dictoꝝ verboꝝ τ finaliter post multa fuit dictū dicta verba debere sic intelligi put.s̄.declarantur.

¶ Questio.cccclxxvj.

¶ An legitima filij debeat detrahi de regno vel cominatu.

VTrū legitia locū habeat τ possit ðtrahi in regno duecatu aut comita[e].vl̄ alia f tali dignitate[f] dic φ nō sʒ pe.in.in ti.ð succes. regni frā.circa p̄n.in.q.q̄ icipit. Sʒ q̄d dū decessit ille karolus τc.ver.nec q̄rta ē debita τc.alleg.no.i.c.lʒ ex ð voto τ voti redēptiōe.τ ibi gl.ord.ino.host.τ.io. and.hoc ibi tenēt.q̄z tales dignitates vt ibi dicūt doc.sunt indiuisibiles τ nō recipiūt diuisionē vt dicit pe.ia.in tit.

d ¶ Liberā volūtatem. Istiusmodi volūtatis libertas restringit̄ cuʒ bona fide d. bart.i.l.alio herede i.iiij col.i ꝟ.q̄ro an exhibit[ibi. sʒ si ponens.ff.de alimen.et ciba leg.

e ¶ In regno ducatu aut comitatu. Tu vide ð hoc istum cōsi.cxxxi.i/ci.circa pces. reuisio. nu. iij.ꝟ.ad tertiū q̄situ ibi ɔtria snia.

f ¶ Tali dignitate. φ q̄ t legatima nō detrahit̄ ð regno suo opponēdo do.bald.in aut.hoc ampli? in versi. oppo.no.et vl̄.C.fideicōmis.τ ibi assignat rōnem dicēs φ ē in indiuisibile. q̄z corōa nō pōt diuidi τ rex significatur per corpus spiritū ipi? corone cui? figura. destrueret̄ si diuideret̄ in ptes iste dignitas non diuidit̄ nemini uat autoritas dignitatis.alle.c.de feu. marchi. colū.x.

a ¶ Tollere legitimā. vide. d. old. cō sil. xciij. vbi tz q liberi nō possunt i totū puari eorū legitimis et p statutū b. ¶ Dic q nō itē tz. d. bar. in auk. ingressi i vl. col. in ver. q ro qd si ingressus. C. d sa. san. eccle. c ¶ Loco filij. vide do. bar. i auk. si q mulier in ij. col. i. ver. q ro. ergo pri mo z i. v. co. i. §. sum' expediti. C. de sac. san. eccl. d ¶ Q d sic z istō videt sentire do. bart. i. l. here. §. ticius i ver si. facit ad q. ff. ad trebel. et in. l. si ita quis. §. j. ff. de lega. ij. e ¶ In legitima. Et q i legitia imputet facit. qz oia legata fctā filio et alia quocūq ex titulo nō onero so cōputant in legitia. l. et. §. pe. ff. d bo. libert. p d. bart. in. l. i qrtaz. ff. ad l. falc. z in. l. filiū quē. C. fami. herci. Et no. in. l. qm nouella C. de inoffi. testamen.

qbus causis do. dz perdere ppietatē in. v. dist. ideo primogenitus dz in tali dignitate in totū succedere nisi ɔsuetudo esset in cōtrariū. vt dicit bal. in. c. imperialē. in. §. preterea ducatus de prohibita feudi. alie. p Fede. z idē no. gio. in. c. si heredes extra de testi. z in simili facit. c. in maioribus de pbendis. idem etiā tenet do. xpofor' d e castilliōe qui degebat adhuc in hyspanis tpe. quo ego studebā vltra mōtes in quodā suo con silio z vna potissima ratio est ne fiat de membratio talis dignitatis. qz si aliter fieret posset infra paucos annos ad nihilū deduci. Et p hac parte audiui dudum fuisse iudicatū in processu tunc vētilato inter dnm nostrū regē karolum quartū ex vna parte. Et dnm amedeū ducē sabaudie ex altera ad cāz comitatuū valen. z dieū. quos comitat' de psenti hz z tenet dns noster dalphi. dico tamē q debet filio talis regis vel ducis aut comitis solui per heredē vniuersalē legitima saltez in pecunia in qua potest legitima solui de ɔsuetudine curiarum. vt dixi. j. q. cccclxxxvij. ¶ Et quia legitima quoquomodo non pōt priuari filius nec onus sibi imponi. Sed an consuetudo vel statutum possit diminuere vel tollere legitimā a vid ray. de sabanaco. in. l. qm in prioribus. C. d inoffi. test. in sua repetitione. ¶ Sed qz facio hic mētionem de rege francie quero de duce borbonij quomodo debeat succedere i regno frācie. vide bal. in. c. j. de feudo marchie ducatus comitatus. et ibi etiam in dicto. c. habetur q ducatus comitatus z marchionat' sunt dignitates.

¶ Questio. cccclxxvij.

¶ Laudimia si debeāt solui proprietario vel vsufructuario et quis ipsorum debet laudare.

Trum proprietarius vel vsufructuar' debeat laudare vel inuestire de re feudali vel emphiteotecaria docto. allegāt tex. in. l. fallsus. §. fi. in fi. ff. de furtis q proprietarius. z facit. l. si quis mihi bona in princi. ff. de acquiren. heredit. idem tenet pe. helye in tractatu suo de iure emphiteotecario in questione quā mouet de patre z filio quis ipsoz habeat laudare. Sed ad quem pertinebunt laudes z vēde. Dic q ad vsufructuariū pro quo videtur tex. in. l. vsufructu legato in primo respōso ibi z omnes obuentiones zc. ff. de vsufructu. ¶ Sed ad quez pertineat cōmissuz si durante vsufructu res cōmittatur dic q ad proprietariū quia per cōmissum fit consolidatio vtilis dominij cuz directo vl' vsufructuarius nō est directus dns igitur zc. Item cōmissum venit per modum separatuz vt in. l. item si fundi. §. sed si insula. ff. de vsufructu quare zc. Sed huic multum obstat dicta. l. vsufructu legato in. §. j. Solutio ibi loquitur quando per sniam hic loquimur qn ipso iure z in istis est differētia magna vt no. inno. extra de resti. spo. c. accepta in fi. z de concessi. preben. c. cū nostris z sic ibi videtur habere ex sua puisione vt. l. ij. ff. ad. l. fal. sz secus cū ipo iure fiat cōmissum. Et pro hoc in. c. felicis. §. si qua de penis lib. vj. vbi committitur ecclesie z nō rectori qūis rectores ecclesiarum vsufructuarij. Preterea ex natura ɔtract' emphiteotici venit commissum z sic domino queritur non fructuario cum quo non fuit contractum et sic non obstat in feudis. hic finit lex federici. §. si vasallus quia ibi loquitur de his que vsufructuarius acquirit sua industria z prouisione hic secus quando ipso iure queritur zc. ¶ Sed si vsufructuarius efficiatur monachus an finiat vsufuctus. dic q nō b vt tenet specu. in titu. de statu monachorum versic. xlvij. z inno. in. c. in presentia extra de pbat'. Istam questionem disputauit bal. in. c. qui clericus in fi. si de feudo defuncti contro. fuerit colū. x. tenet istam partem. Et de hoc vide. j. cccccxcv. z ibi plene tetigi. c ¶ An monasterium habeatur loco filij c vt faciat deficere fideicōmissum. Ludouicus de pontanis dictus d roma in. l. ex factos. ff. ad trebel. dicit q sic d allegando auten. de sanctissimis episcopis. §. sed et auk. nisi rogati. C. eo.

¶ Questio. cccclxxviij.

¶ An fructus per ascendentes percepti imputētur eis in legitima z si possint agere ad supplementum legitime.

Trum fructus p ascendentes pcepti imputent in legitima c. z videt dicendū q sic p tex. in. l. papinianus. §. si cōditioni. ff. de in offi. testa. nam in. d. §. dicit generaliter q fruct' in falcidia iputant ibi fruct' em soluere in falcidiā zc. a qua gnalitate excipiūtur dūtaxat liberi primi gradus. vt ibi per bar. et cy. in additione. C. de inoffi. test. in. l. sancimus in ij. q. vide que habentur z not. in. l. in fideicommissoria. ff. ad trebel. Sicut enim descendētibus debetur legitima in bonis ascenden tium sic etiam ascendētibus in bonis descendentiuz z possunt ascendentes agere ad supplementium eorum legitime sicut descendentes vt est tex. in. l. omnimodo iuncta glo. super verbo personis. ibi dum dicitur vel dic parentibus zc. C. de inoffi. testamē. Nec in legitima ascēdentibus debita potest aliquod grauamē opponi Ita sentit gl. in. l. qm in prioribus. co. ti. super ver bo sanctionibus. Et ita sm has cōclusiones iudicatur in dicta curia parlamēti. De cō putatiōe fructuū in

hac materia etiã .s. tetigi .q. ccxcvj. ¶ De materia legitime filij vide alias questiones de quibus tetigi .s. questione .xcij.

¶ Questio.cccclxxix.

¶ Si actio psonalis sit in iudicio deducta an in ea locum habeat vitium litigiosi si lite pendente alteri cedatur vel remittatur.

Upra .q. ccclxxvij. scripsi de materia rei litigiose in realib9. Sz quero si agatur actione psonali an res vel summa que petit effi ciatur litigiosa. Dic q non per l. qq. §. j. ff. d aqua plu. arcẽ. ipa tamẽ actio efficitur litigiosa per litiscõte in .l. ij. C. de litigiosis. Ita dicit ibi bar. Tamen do. inno. tz simpliciter q per actionem personalem, res non efficitur litigiosa in .c. cum. M. ferrariensis extra de constitu. in gl. super verbo reuocatis circa fi. in versi. & generaliter et etiam circa princi. ipsius gl. ibi qz motio litis personalis. Idem tenet. spe. in. ti. de appel. §. nouissime ver. sextus. & plenius in ver. item qz contractus litigiosi cũ ver. se. Idẽ tenet inno. in. c. dilecti i fi. extra de exceptio. vide hen. bohic in dicto. c. martinus in. iij. di. De materia rei litigiose vide io. ferrarij i tit. libellus in actione reali. fo. xvj. ¶ Modo pone egi actione personali contra te p centum florenis litecõtestata dono vel trado in solutum aut lego titio dictos centum flo. qui titius agit postea p istis datis vel legatis aut insolutũ traditis contra te vtrũ poterit opponi sibi d vitio litigiosi. videt q vt sic dicta .l. ij. Credo q isti titio cõpetat actio vtilis sine cessione .l. ex legato .C. de lega. & .l. insolutũ .C. quando fiscus vel priuatus. & .l. illã .C. de dona. no. gl. in .l. ij. de hered. vel ac. ven. que actio vtilis est datiua. & non natiua. vt dicit gl. in dicta .l. ex legato. & .l. j. & .l. ex maleficijs. §. heres. ff. de actio et oblig. ct .l. fina. C. quãdo fis. vel priua. qua actione nunq egi contra te. qz mihi non cõpetebat. Sed solũ directa que ossibus meis affixa ab eis nõ potest separari .l. iij. ff. p socio. Et ideo nõ potest dici litigiosa. quia iudicio nunq fuit deducta nec erat in rerum natura qñ egi. Sed a lege datur actio mediante tali donatiõe. Et ideo cuz nondũ esset nõ potest dici effecta litigiosa Et ita prima facie videtur mihi considerato etiam q titulus de litigiosis est penalis .l. fi. C. de litigiosis. ideo in suis terminis tenendus & restringẽdus in. c. odia extra de reg. iur. Et de hac materia rei litigiose vide plene. per pe. iaco. i titu. de re litigiosa. ¶ Sed quid si actum sit pro illa summa que nõdũ peti poterat quia dies non venerat licet bene cesserat iuxta legem cedere[a] .ff. de verbo. signi. Utruz illa actio efficiat respectu talis summe litigiosa. videtur q non. qz verba cũ effectu sunt accipienda .l. j. ff. quisq iuris. Et qz titulus de litigiosis loquitur quando actio intentata competebat & poterat intẽtari & in iudicio effectualiter deduci .l. ij. & .l. fi. C. eo. titu. que hoc bene pbant. & cum sit penalis restringendus & in suis terminis tenendus dicto. c. odia. ¶ An per simplicem citationem dicatur res litigiosa etiam si actor instrueret reum in citatione sup qua re vult eum in iudicio trahere dic vt ple. dixi .j. q. cccclxxxviij. petrus iac. in titu. de re litigiosa in ver. in summa &c. tenet q in actione reali res efficitur litigiosa per libelli oblationẽ quod secus est in actiõe psonali in qua anteq dicatur litigiosa requiritur litiscontestatio. vt ibi per eũ & dixi .s. in pn. presentis questionis. Et ibi etiam vide. ¶ An per simplicem citationez dicat lis pendere. & an per citationem ppetuetur iurisditio vide que dixi .s. questione .cclxxxvj.

¶ Questio.cccclxxx.

¶ An oductor possit a domo oducta repelli finito loerio propria autoritate dñi locãtis. Et an successor teneat stare locationis predecessoris sui.

Ocaui tibi domum meam ad duos annos nunquid finitis dictis duob9 annis possum tibi domuz meam claudere. Bal. dicit q sic in. c. de cõtrouersia inter dñm & vasallum. Et faciũt no. per inno. in. c. j. extra de immuni. eccle. facit. c. potuit extra de locato. & ita de antiqua cõsuetudine seruatur i hac ciuitate gracionopolita. Licet videatur contrarium per ea que leguntur & no. in. c. licet episcopus. de prebendis libro sexto & per bald. in. ij. C. si propter publicam pensitationez. ¶ Sed quid si pendente loerio dominus vendat domum. An emptor habeat stare [b] locatiõi. dic q non.[b] vt in .l. emptorem quidez .C. locati. ¶ Sed pone q colonus sibi puidit: quia pro manutẽtione rei sibi locate fecit sibi obligari omnia bona domini locantis vel spe[c]cialiter illam rem locatam [c] si hoc casu emptor habebit stare locationi. dic q sic ꝑm. Bartholũ in dicta .l. emptorem & sic habet cõductor ius retentionis donec finito termino locatiõis vel donec sit sibi satisfactum de interesse suo. vt dicit Joãnes ferrarij in titulo forma libelli quo agitur ad facti prestationez super verbo soluere neglexerit et ibi dicit idem tenere bartholum in .l. prima. §. q ait. ff. de superficiebus [d] ¶ Circa hoc[d] si successor teneatur stare locationi sui predecessoris pro dicendorum euidentia premitto duas

[a] ¶ Juxta l. cedere .i. rñ. ibi. vbi in diem cessit dies nondũ &c.

[b] ¶ Dic qd nõ Sec9 est in fisco q in hoc priuilegiat vt suus emptor teneat stare colono ne fiscus teneat postea ad iteresse colo. vt oppo. dicit .d. saly. in .l. emptorem in .v. oppo. C. loca.

[c] ¶ Specialiter illã rẽ locatã. tu vide de h istũ consi. cxxix. incipi. pcessit fuit ichoatus nu. iij. vsi .ad tertiuz. ibi imo etiaz posset dici.

[d] ¶ Circa hoc. Adde bal. in .l. emptorẽ .C. loca. & cõduc. et ibi p do. saly.

a ¶Quod sic. vide do. bal.in.l. emptorez.C.loca. & códuc. ppe finem.
b ¶Litteris an & qñ repbāt no. p do. bal.et doc. in.l.nō epi. C.ꝺ pa.
c ¶Sigillate litteris si sigillatis publico sigillo.cōmunis crediturals nō nisi sint approbate per aduersariū do. bar. in.l.procuratores absentē.ff.de pcura.vide spe. ꝺ probatio. §.iij.versi.x. et sequen.
d ¶Vtrūq reqrit.Creditur tñ litteris epi solo sigillosuo sigillatis sine tabellione & testib⁹. in his que spectant ad suum offm. nō pcedat vt iudex ro. deci. xxiij.in nouis fuit dubitatum.

regulas pma ꝙ successor vniuersalis qualis est heres vniuersalis tenet stare locationi sui predecessoris.l.viā veritati.C.loca.l.heredis &.l.ex qua persona.ff.de reg.iur. Secūda regula est ꝙ successor particularis non tenet stare locationi facte per suū predecessorē l.emptorem.C.locati.Et ratio differētie inter has duas regulas.Nam successor vniuersalis representat personā defuncti & ad eu3 trāseunt omnes obligationes actiue & passiue pro parte p qua est heres.l.cum a matre. C.de rei ven.&gl.in.l.ij.ff. de preto.sti.& est tex. in auk.de iureiurando a mo. presti.in prin.Sed singularem successorem nō sequitur obligatio psonalis.Unde licet autor meus esset obligatus psonaliter ad standum locationi hec obligatio personalis non sequitur emptorē. l.j.§.si heres percepto fundo.ff.ad trebel.& hec fuerunt de mente bart.in.l.si certius.§.si.ff.de aqua plu.arcē.¶S3 hec secunda regula fallit in. vj. vel in vij.casibus.Primo in locatione facta ad non modicum tempus quia per ipsam sit translatum dominiū vtile in colonum vt in re emphiteotecaria tūc successor tenebitur stare. Secūdo fallit hec regula si colon⁹ habeat ius hypothece i re locata.vnde si locator hypothecauerit omnia bona colono pro manu tenēda locatione singularis successor cogetur stare locationi. q2 ipse colonus poterit vti iure retentionis iure hypothece. Tertio fallit ꝑm doc. quādo plenum ius non trāsiuisset ad singularem successorem.l.in venditione.§.j.ff.de bo.autoritate iudicis pos. ꝑm vnum intellectū ibi positū.Quarto fallit in fisco ne ipse teneatur ad interesse.l.fi.in fi.ff.de iure fisci.et est speciale in fisco.Quinto fallit si conuentū esset inter singularem successorem et autorem vt ipse singularis successor teneretur stare colono in dicta.l.emptori.C.locati.et l.si merces.§.j.ff. locati. Sexto si ipe colon⁹ fecisset aliqs impensas in re loca.q2 ipse colon⁹ posset retinere donec sibi satisfactu3 esset de impēsis.Sed an mulier. habeat stare locationi viri soluto matrimonio vid plene per do.iaco.de puteo in.l.si filio §.si vir.ff.soluto mat.¶S3 iuxta premissa quero q2.ꝭ. in secunda fallentia dixi ꝙ conductor potest rem retinere iure hypothece an soluēdo iteresse poterit sibi auferri non obstante hypotheca dominus iacobus de puteo. vbi. supra.dixit ꝙ disputando posset teneri ꝙ sic.a q2 illa hypotheca est accessoria ad actionem personalem qua locator tenetur ad patientiam & si non patitur tenetur ad interesse.Sed dicit ipse domin⁹ iaco. de puteo ꝙ cōis opinio est in cōtrarium vt supra dictum est in secunda fallentia. ¶S3 quid de illo qui emit cum pacto de retro vendēdo an debeat stare sue locationi vide do.iaco.de puteo.vbi.ꝭ.Et quid in pacto legis cōmissorie vel adiectionis in diem vide ibi plene per dictum iacobum de puteo.¶Item quid de fisco cui bona sunt publicata si debeat stare locationi.dic vt ple.per dictum dominum Jaco. de puteo.¶An successor singularis teneatur stare colono ad vsum pprium.vide vbi.ꝭ. ¶An prelatus teneatur stare locationi facte per predecessorem vide inno.& io.and.in.c.si.extra vt prelati vices suas. ¶An prelatus teneatur soluere debita sui predecessoris vide iaco.de puteo vbi.ꝭ.

¶Questio.ccccclxxxi.

¶An creditur litteris non sigillatis et de materia sigilli.

Litteris b iudicialibus si non sint c sigillate c sigillo consueto nō creditur in.c. significauit extra de appellationibus.Item si non sint signate signo secretarij vel notarij ordinarij.l. in fraudem.§.quotiens.lo primo.ff. de iure fisci.hoc tenet et ponit specul .in titulo. de instru .edi. §. instrumentum publicum.versi.item quod non est sigillatum &c.et ver.item ꝙ non est signatum &c. et vide bartho. in.l.si procuratorem .ff.de procura. ita ꝙ d vtrunq requiritur d in talibus litteris videlicet sigillum & subscriptio notarij curie nec alteru3 istorum sufficit.Et ita seruatur in hac curia parlamenti dalphi.& in ceteris curijs tam spiritualibus ꝙ tēporalibus presentis patrie dalphina. ¶Sed an alicui principi in suis litteris patentibus aliquid asserenti credi debeat. Vide que dixi plene in tractatu per me guidonem pape compilato qui intitulatur tractatus rescriptorum & clausularum derogatoriarum & non obstantiarum in talibus rescriptis principum apponi solitarum.in ver.sed iuxta premissa quero an credi debeat. ¶S3 an litteris iudicialibus credatur vide.c. post cessionem. & ibi etiam glo.extra de probatio& vide glo.& fran.de3abarellis in cle.j.de pba. ¶De materia sigilli quem effectum habeat vide bald.in.l.seu . extrauaganti quam ipse & glo.summauit que incipit imperialis clementia circa princi.super verbo sigillo. ¶De sigillo quod non est deputatnm ad sigillandum vide bartho.in.l.que dotis.ff.solu. matri. ¶Sigillum quo littere non apparent non meretur dici sigillu3 in.c.inter.extra de fi.instru.& tenet de 3abarellis in cle.ij.super.v.notabili vt lite pendente nihil innouetur.¶De hac materia sigilli etiam tetigi plene ꝭ.q.clxxv.& p io.an.in.c.cū a nobis extra de testib⁹.

¶Questio.ccccclxxxij.

¶ De legitimatione liberorum facta per papam vel imperatorem. Et an tales legitimati excludant substitutum.

Utrũ legitimatus p principem possit petere hereditatez cũ alijs fratribus naturalibus ⁊ legitimis hosti. in summa in ti. qui filij sint legitimi ꝟsi. quid si imperator tꝫ ꝙ nõ. vide sup hoc Jo. and. in addi. spec. qui hanc materiã plene tractat in ti. de successi. ab in testa. circa fi. in a versi. spurius impetrauit[a] a principe ꝙ esset legitimus patri ⁊ ꝙ vt legitimus agnatis ⁊ cognatis possit succedere. vide etiam in feudis. si de feudo contro. fuerit ⁊ ibi per Jaco. de bello visu ⁊ Bal. ⁊ plenius per Hen. bohic in. c. p venerabilẽ. extra qui filij sunt legitimi ⁊ do. Ludo. de roma. in. l. ex facto ibi item quid si superexistãt filij legitimati. ff. ad trebel. ¶ Utrum legitimati a papa censeant legitimati ad h temporalia[b] vide in dicto. c. per venerabilem. ⁊ ibi Inno. Hosti. ⁊ glo. Tetigi Bar. in. l. cunctos pplos. C. de sum. tri. et fide catho. ¶ Quid sit legitimatio et si retrotrahatur vide Bar.[c] in. l. qui in prouincia. §. j. de ritu nuptiarum. ⁊ ibi dicit Bar. ꝙ legitimatio est natalibus restitutio. ¶ Utrũ legitimatio locũ habeat in filijs natis ex clandestino matrimonio. Jo. fabri ꝙ non institu. de nuptijs. in. §. fina. ¶ Sed iuxta premissa quero de questiõe quã habui dũ practicabã in facto ꝓ cõitatu gruerie in patria sabaudie. Nam dñs Rodulphus comes gruerie heres institutus a patre suo rogatus restituere hereditatem dñe brissiaci sorori sue germane in casu quo decederet sine heredibus a suo corpore legitime ꝓcreatis. Contingit ꝙ ipe dñs Rodul. decessit duobus liberis ex se ipo soluto ⁊ titia soluta ꝓgenitis quos per imperatorẽ legitimari fecit ⁊ quos heredes instituit vtrũ talis soror a successione paterna p tales legitimatos excludi debeat. Et licet videret dicendũ ꝙ sic ex eo ꝙ legitimatio retrotrahit. vt. s. dixi ⁊ plene ponit Bar. in. l. gallus. §. ⁊ qd ⁊ tñ. ff. de libe. ⁊ posthu. attamẽ credo ꝙ nõ. Primo ex verbis institutione adiectis dũ dicitur sine heredibus hoc est sine liberis. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebelli. a suo corpore legitime ꝓcreatis ⁊c. Que verba operãtur et important ꝙ tales liberi sint legitimi tpe conceptiõis ⁊ natiuitatis eorũdez. l. nup. circa fi. C. de naturalibus liberis. ⁊ arg. l. quid ergo. in prin. ff. de his qui. not. infa. hoc tenere videt Bal. in. c. naturales. si de feu. defuncti. cõtrouersia fuerit. Sꝫ sic est ꝙ tales legitimati nõ fuerũt hmõi tpe cõceptiõis eorũdez neqꝫ natiuitatis igit cõditio adiecta q̃ in sui forma specifica dꝫ impleri. l. q̃bus diebus. in prin. ⁊. l. meui ff. de cõdi. ⁊ demõ. nõ euenit. ⁊ ita ꝯsequẽs dicta soror a successione paterna nõ dꝫ excludi. l. j. §. finaũt sub cõditiõe. C. de cadu. tollen. Et lꝫ tales donati fuerint legitimati nõ tñ est verũ dicere ipsos legitime fuisse ꝓcreatos cũ ꝓcreatio legitima ꝓcedat ex iustis nuptijs. l. ij. ⁊. l. filiũ. ff. de his q̃ sunt sui vl alieni iur. insti. d nuptijs in pri. §. lꝫ si aduersus. ⁊ tꝫ bar. i. l. i cõcubinatu. ff. de cõcu. Et q̃b talib nuptijs tales nõ ꝓcesserit ⁊ sic cõditio nõ euenit. Nõ tñ secus dici posset vbi hoc verbũ legitime ꝓcreatos nõ fuisset adiectum. Preterea tex. videt tex. expressus in. l. fi. ff. de iure deli. vbi appellatione filij naturalis ⁊ legitimus filius ⁊ nõ legitimus tñ cõtinetur adeo ꝙ naturalis tñ nõ admittitur vt ibi habet ꝯm labeonis sententiam. Nisi aliud de volũtate testatoris appareat vt ibi nota. Item q̃s sane mẽtis arbitrabit ꝙ pater filiã naturalẽ ⁊ legitimã voluerit excludi a successione sua p tales legitimatos q̃ fortassis a filio nõ fuerunt ꝓcreati credo ꝙ nullus visa cõsiderata decisione iuriscõsulti papiniani posita in. l. cũ acutissimi. C. de fideicõmissis. ⁊ in. l. cũ auus. ff. de cond. ⁊ demõ. Ista tamen q̃stio non fuit terminata p sniaz. q mortẽ dicte domine brissiaci dominus brissiaci eius fili ꝯcordauit cũ dicto comite gruerie ꝓ certa pecũie sũma p. d. comitẽ dicto filio dñe brissiaci data. Et hãc. q. hic subiũxi. q ei materia. est singularis ⁊ pegrina. ⁊ q̃ videbo in hac curia terminari hic subiungam. ¶ De hac materia legitimationis etiam tetigi. j. q. cccclxx. in fine.

¶ Questio. cccclxxxiij.

¶ An legatarius possit intentare possessoriũ pro re legata.

Legatario cõpetũt tres actiones ad legatũ cõsequẽdũ vꝫ actio ex testamẽto rei vẽdicatio ⁊ hypothecaria. Sꝫ pone ꝙ legatari omissis illis actionibus petit se mitti i possessionẽ[d] rei legate. an bene agat credo ꝙ nõ p tex. expsum ad quẽ multi aduocati nõ aduertunt e in. l. j. ibi missionẽ[e] in possessionẽ penitus aboleri ⁊c. C. cõmunia de le. Sꝫ hec curia plamẽti q̃ ad veritatẽ facti solet tãtũ f modo attẽdere.[f] in hoc nõ facit magnã vim ꝫ cõcedit lras missiõis in possessionẽ rei legate. In alijs tñ curijs iferiorib aliter forte iudicaret per dictam. l. primam.

¶ Questio. cccclxxxiiij.

¶ De ademptiõe legati fctã in codicillo ad quẽ ptineat res adempta an heredi heredis vel fideicommissario.

Testator in testamẽto suo heredẽ instituit ⁊ sibi titiũ substituit in casu quo heres sine li/

a ¶ In ꝟsi. spurius ipetrauit istuz ꝟsi. p autorẽ hic all. reperies i addi. q̃ icipit vbi hoc dixerit Hos. ⁊ adde ibidẽ post specu. d. Bal. in ꝟsi. legitimati non sunt legitimati ⁊ i. ꝟ. lꝫ an legitimatio i q̃b q̃daz locis do. Jo. an. ⁊ Bald. vident iclinare in ptem affirmatiuam.

b ¶ Ad tẽporalia. vide istũ cõsi. suo. xiiij. incipi. ex facti narratione mihi tradita. nu. j. ꝟsi. ad primũ dubiũ. ⁊ per totuz vol. j.

c ¶ Uide bar. voluit allegare. d. bal. i prin. in. ij. nota.

d ¶ In possessionẽ legata legatiã. põt petere se mitti i possessionẽ rex hereditariarũ q̃s heres possidet vel dolo dsijt possidere pariter ⁊ i possessionẽ rerũ ꝑpriarꝫ hꝫdis post sex menses a tẽpore petitionis numerandas herede ipo non cauẽte vt legit et notat. ij. l. certa ẽ forma. C. vt i possessio. le ga...

e ¶ Ibi missionem. voluit dicere ibi in rem quidẽ missionẽ penitus aboleri Ille enim text. si rite põderet nõ quidẽ dicit missionum in possessionẽ nõ cõpetere legatario. lꝫ dicit ꝙ olim nõ erat locus rei vẽdica. in specie p̃sentis questionis nisi primo fctã esset missio in possessionẽ ⁊ p hec innuit etiã ius missionis i possessione cõpetere. lꝫ non sit necessaria ad hoc vt cõpetat rei vẽdicatio.

f ¶ Attẽdere. Et pfecto curia plamẽti summa mouet equitate vt circuit euitet ⁊ parcatur expensis litium.

a ¶ A fideicōmisso. qđ hʒ se vti genus seu q̄dā vniuersale. Et in hoc facit in arg᷑ l. fin. §. mulieri. ħ alle. cuius casꝰ differt tā q̄ genus a specie a casu. l. plane. ħ alle. secundū do. Bar. ibidē in. j. oppo. pđ. §. muliere.

b ¶ Liberis masculis. Tu vid᷑ de tota ista materia et deuolūtate cōiecturata istū consi. lxxxvij. ici. addēdo ad allegatiōes nume. j. ꝟ. ex alio capite. p discursum.

c ¶ Repetitu. Adde q verba directa vniꝰ substitutionis trahuntur ad aliā directā. l. verbis post gl. ibi circa fi. in. ꝟ. si q̄ro vtrū ꝟba. ff. de vulg. ⁊ pupil. p. l. fi. C. đ here. insti.

d ¶ Reputat᷑ dñs ad de qđ legit᷑ ⁊ no. insti. đ here. q̄li. et diffe. in. §. finautē in ꝟ. si. sed sui. et ibi. d. io. fab. in glo. sʒ ex artificio. Ubi dicit q filius non est realiter dominus bonorū

beris decederet deinde ī codicillo legauit vnū fundū gayo adita hereditate morit᷑ gayꝰ legatariꝰ viuēte herede deide morit᷑ heres sine liberis. Et ita locū habuit ⁊ hʒ substitutio. heres heredis p̄tēdit legatū factū gayo sibi ptinere ex eo q testator ipsum ademit a fideicōmisso ipī legādo in codicillo lʒ adēptio nō fuerit sortita effectū p. l. plane. in prin. ff. de le. j. Substitutꝰ dicit oppositū asserēdo ad se ptinere post q adeptio nō fuit sortita affectū. ⁊ de hoc videt᷑ casus in. l. fi. §. mulieri. ff. de auro ⁊ argē. leg. Et credo q bene dicat substitutus nō obstat. d. l. plane. in prin. q᷑ ibi legatū in testamēto relictū fuit adēptū etiā specialiter in testamēto vel codicillo. ideo nimirū si apud heredē remanserit in casu a vero isto a fideicōmissoᵃ in testamento facto fuit in codicillo legatū adēptū qua adēptione nō valēte legato vt pote legato in causam caduci veniēte remaneret in fideicōmiss. vt. d. l. fi. Ita dicit ibi Bar. et pro hoc videt᷑ etiā casus in. l. j. §. pro scdo. ꝟ. fi. Sed oēs psonas ⁊c. C. de cadu. tollen. Et ita fuit iudicatū in dicta curia parlamenti.

Questio.ccccLxxxv.

¶ Utrum verbū masculis adiectū in institutione heredis vel in primo gradu substitutionum censeatur repetitū in sequentibus gradibus.

Si in aliqua dispositione fiat mētio đ liberis masculisᵇ vt pote in institutione vel in prima substitutione ibidē subiuncta ipī verbū masculis in oībus substitutionibus sequētibus censetur esse repetitūᶜ. l. iij. §. filius. ff. de lib. ⁊ posthu. l. legator. §. qui plures. ff. de le. iij. l. nihil. ff. de cōiungendis cū emāci. liberis. ⁊ facit bene. l. j. cū ibi. nota. per Bart. ff. de libe. preteritis. vel exheredatis ob dignitatem familie ⁊ agnationis sue conseruāde que cōseruat᷑ per mascu. ar. l. j. §. j. ff. de ventre inspi. facit qđ no. Cy. ⁊ Salic. in. l. j. C. de adulterijs. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de libe. preteritis. vel exhere. Et facit pro hoc qđ alibi dicit᷑ q p̄cedētia verba limitant seq̄ntia verba obscura adeo q ipa videtur in seq̄nti clausula obscura repetita. l. si ita īstitutus. §. grisogonus. cū ibi no. p Bar. ff. de verbo. obli. facit. l. talis scriptura. §. fi. ff. de leg. j. Nisi aliter de mēte testatoris appareret ex verbis testatoris cōiecturata que volūtas coniecturata obseruāda esset. l. cū pponebat᷑. ff. de le. ij. cū simi. Et ita vidi in diffinitione cuiusdā cause determinari. ⁊ facit ad hoc quod dixi. j. q. ccccclxv. ¶ Nota et illud singulare dictū vez. q q̄n in diffinitione aliqua fit mētio de herede masculo appellatio heredis nō

progredit᷑ ad extraneos in. c. si clericus. §. ij. de feu. alie. in feu. colla. x. facit qđ not. in l. in conuentionibus. ff. de ꝟbo. signi. ⁊ in l. gallus. §. etiā ⁊ ibi per Barto. ff. de libe. ⁊ posthu. ¶ No. et ⁊ tertio aliud dictū singulare vez q dispositio limitata in masculis dicit᷑ phibita in femellis q᷑ qđ vni applicat᷑ in ceteris denegatur. l. qđ in rerū. §. si qs post in fi. ff. de leg. j. p hoc. l. fideicōmissa. §. cū esset. ff. de leg. iij. ⁊ faciūt q̄ dixi. s. q. lxxxiiij. ⁊. q. ccxcix. Sʒ q̄d si in primo gdu substitutiōis phibeat᷑ trebellianica an cēseat᷑ talis phibitio repetit in seq̄ntibꝰ gradibꝰ vide q̄ scripsi. j. q. cccccxci.

Questio.ccccLxxxvj.

¶ An filius habeat ius in legitima patre viuente.

Utrū filius patre viuēte habeat ius in legitima. Et est huius quesiti magnus effectus q᷑ si habeat ius patre viuente pater de bonis suis nō posset disponere donādo aut vēdendo p libito volūtatis. l. si fundū ⁊. l. res tuas. C. de re. alie. nō alie. vbi vero filius nullū ius haberet tūc ipe pater posset de ipsis bonis disponere put vellet tā q dñs moderator ⁊ arbiter. l. in re mādata. C. māda ti. l. dudum. C. đ rēdēda emptiōe. ⁊ vēditio. Et sup hoc dubio aliqui maiores nostri opinati sunt q filius habet ius in legitima patre viuete. argu. l. in ius. ff. de libe. ⁊ posthu. in qua opinione fuit Cy. ⁊ ita etiā videt᷑ tenere glo. in aut. de heredi. et falcidia. §. si quis aūt nō in plures. colla. prima. Ueritas tn̄ est q patre viuēte filiꝰ proprie nō hʒ ius in legitima nec sibi debetur sicut nec patronꝰ in bonis liberti viuentis. l. ij. ff. si qs a parēte fuerit manu. Et p hoc videt᷑ glo. in. l. tertia ibi sʒ respōdeo ⁊c. C. de iuris ⁊ facti igno. Et videtur tex. expressus in. l. j. §. si ipuberi. ⁊ ibi etiā hʒ Bar. ff. de colla. bonor. ¶ Nō obstat. d. l. in suis q᷑ imaginatione ⁊ per quādā representationē filius patre viuēte reputatur dñsᵈ nō tn̄ per hoc sequitur q sit dñs. ⁊ q habeat ius in legitimaᵉ cum legitima non debeatur nisi post mortem in auten. de triente et semisse circa princi. ibi mediam eis relinqui totius substantie partē ⁊c. col. iij. facit bene. l. cū rō.ᶠ ff. de bo. dāna. Ita etiam tenet Barto. in. l. j. in fi. ff. de libe. agno. et hec vltima opi. seruatur in iudicando in dicta curia parlamēti dalphina.

¶ De materia legitime debite filio. vide que dixi. s. q. xciij.

Questio.ccccLxxxvij.

¶ An filio fieri debeat suppletio legitime in pecunia vel de bonis et substantia patris.

paternorū viuente pa rēte al's sequeret q eēnt duo domini eiusdem rei qđ esset absonum. Nō aūt filiꝰ viuo patre existiat dñs bonorū p̄nor. itel ligit᷑ vez. q̄ ad dñium īterpretatiuū ⁊ intellectuale. Nā ex quo lex īterptat᷑ filiū esse eandē psonam cū pr̄e nr̄o itellectualiter declaratur illū esse dñm ⁊ patrē. Secus quo ad dominiū vez ⁊ effectuale q᷑ dñiū est q̄dā plenitudo q̄ non capit plures ī solidū. l. vt certo. §. si duobꝰ vehiculū. ff. de cōmodati. l. here ditate. §. pr̄. ff. đ cas. pe. l. iij. §. ex cōtractu đ acq̄rē. pos. ita inq̄t pene formali. d. pposo. por. in. ti. pal. v. col. in add. p q̄ tiu.

e ¶ Ius legitima vide d. an. đ are. in prealleg. §. sui. autē ī gl. estimatur ibi ff. p her. l. j. ī fi.

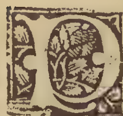
f ¶ l. cum ratio. Scilicet in prin.

ita Molina lib. 3. de his[illegible] 1º genijs. c. 5. n. 56.

xy. 2. f. 34. 22. xxv. 1. q. 14. 12.

a ¶ Substãtia patris. Ita videtur sentire do. pe.ia. in tit. de pdi. ex le. oimodo p legitima por/tiõe debita filio. in. §. cũ autẽ dictus actor in ver. preterea dicta sententia. Circa Subtñ modũ de ductõis supplementi ex substãtia faciendi vertit dz arbitriũ boni viri. et hec est mẽs l. si rite ad/uertat. §. re/pletionẽ hic p aucto. al/leg. Et for/maliter dicit do. ol. cõ/sil. cxiij. et h sequit do. pau. de cast. in pdi. §. re/pletionẽ. in vers. secũdo nota.

b ¶ Pende re. lis dr pẽ/dere prio p oblationẽ libelli. l. j. C. ꝛ lit. pen. Se/cundo p appellationez in ti. nil no/uari ap. pẽ. Tertio p relationez vel consultatio nem factaz superiori p iudicez. l. ex eo. C. de appel. Quar/to p iudicis recusationẽ c. scdo requiris. ꝛ. c. cum speciali. de appel. ꝛ i. l. apertissimi.

Pater in testamento heredez suam particularẽ istituit fi/liam suã in centũ flore. vltra dotem p ipsum patrẽ eidez filie in ↄtractu sui matrimonij constituta. Modo filia non contenta agit ad supplemẽtũ legitime. An debeat sibi fieri p heredẽ supplementuz legitime in pecunia vel de substãtia ꝛ bonis paternis. vidi istam questionẽ plene disputatã in quodã consilio recolẽde memorie domini rodulphi de seysigniaco vtriusq; iuris famosi doctoris qui tẽporib⁹ meis decessit ab humanis in villa chamberiaci q in dicto suo ↄsilio voluit sustinere q de iure debet fieri supplemẽtum legitime de bonis [a] ꝛ substãtia patris per multa iura per eum ibi allegata ꝛ specialiter p. l. sancim⁹. §. repletionẽ. C. de inoffi. testa. Posset tamen dici ꝛ pbabiliter q fiendu esset supplementũ in pecunia vt ipsum supplemẽtum qḋ est accessoriũ sequatur dictu particulare legatum centũ flore. quod est prin/cipale ꝛ fm ipsum reguletur iuxta. l. cum pricipali. ff. de reg. iu. ꝛ. c. accessoriũ. extra eo. ti. lib. vj. Et pro hoc videt tex. in. l. si nõ mortis in principio. ff. de inoffi. testamen. ibi dum dicit aut si minus habuerit quod deest boniviri arbitrari repleat ꝛc. Et ita fm hanc partẽ q fiat repletio legitime in pecunia ꝛ non de substãtia seu bonis pa/ternis seruatur. Et vidi seruari tẽporibus meis de stilo ꝛ consuetudine presentis cu/rie parlamenti et aliarum curiarum pre/sentis patrie dalphina. bald. tñ post guil/lermum ꝛ iaco. de butri. dicit q testator re/linquit filio mille flore. p legitima q si fi/lius velit illos mille flore. in pprietatibus ꝛ non in pecunia põt habere: quã opinio/nem reprobat salyce. Tñ do. meus do. ioh. de grassis in. d. §. repletionẽ nõ sequit opinionem salyce. sed cõmunẽ opinionẽ bald. ꝛ sequaciũ. ¶ Sup hac materia vide. l. nõ amplius. §. fi. ff. de lega. j. Aliqui doctores de hac materia tangũt in. l. qui vas. §. fi. ff. de furtis qui inducunt ad hanc materiam dictuz. §. fi. ¶ Quo vero ad regna ducatus comitatus ꝛ similes, que habẽt dignitatẽ vt habet in feudis in titulo de feudo marchie ducatu ꝛ comitatu in. §. j. non est du/bium q legitima filij non debet de ipsis regno vel ducatu detrahi; sed in pecunia tñmodo debet eis fieri repletio ꝛ legiti/ma solui vt dixi pl e. s. q. cccclxxvj. ¶ Quo/modo dux borbonij potest succedere in re/gno francie. vide bal. in. c. j. de feudo mar/chie: ducatus ꝛ comitatus. Sed aduerten dum circa hoc q; de anno dñi. M. cccclxv. ꝛ de mense februarij dux modernus bor/bonij insurrexit more hostili cũ certis suis fautoribus contra dominũ nostrũ ludoui cum regem francorũ ꝛ contra eum cõmi/sit diuersimode feloniã ex quibus dici potest dictũ ducẽ borbonij esse in futurũ pri/uatum dicta successiõe regni frãcie si vnq in eius personã haberet locũ. Sed postea lapsis octo mẽsib⁹ facta fuit pax inter eos in qua pace deus eos ↄseruare dignetur.

¶ Questio. cccc. lxxxviij.

¶ An citatio simplex faciat litẽ pendere.

Lis nõ dicitur pẽdere [b] p citationẽ factã nisi per eam reus instruat super quibus ad iudicium trahit seu vocatur casus est in cle. cum lite vt li. pẽ. nihil innoue. iuncta glo. fi. posita super verbo ad partẽ vbi dicit francis. de zabarellis. sex requiri ad hoc q pretendi possit lis pẽdere. Primo q citatio emanauerit. Scdo q a cõpetẽti iudice. Tertio q ad citatum puenerit vel p eum steterit vt dicta cle. cum lite. Quarto q plene p eam potuerit instrui ad quid citatus est vt in dicta cle. habet in fine. fm gencel. Quin/to q citatio sit apta vt ibidẽ habet in glo. [c] Sexto q nũci⁹ sufficiẽter intimauerit [c] eã vt in glo. fi. in fi. ¶ De hac materia qñ dicat lis pẽdere scripsi. s. q. cccxxvij. Et li cet citatio sola videat sufficiẽs ad perpe/tuandum iurisditionẽ. vt dixi. s. q. cclxxvj. Non tñ sufficit ad inducendũ litis pen/dentiam. Ita dicit glo. in dicta cle. sup verbo plene. Nisi in citatiõe interueniat illa sex de quibus. s. dixi Et ita in hac mate/ria vidi determinari in camera consilij. ¶ Simplex citatio habet etiã aliũ effectũ q; interrũpit pscriptionẽ odiosam. xx. vel xl. annoꝝ. vt plene dixi. s. q. ccccxvj. ¶ Qñ res dicat integra. vide. j. q. cccxcj.

¶ Questio. ccccl xxxix.

¶ De libertate cõcessa per principẽ ali/licui ville de non soluẽdo pedagiũ p terrã eiusdẽ principis an tale priuilegiũ exten/datur ad terras postea quesitas.

Princeps ↄcessit libertatẽ seu immunitatẽ hoibus alicuius ville terre sue siue patrie q nullatenus pedagiũ soluere teneantur in tota terra sua. Qui princeps expost acquirit vnam vel duas villas infra terminos terre sue situatas in quibus pedagiũ ab antiquo solui consueuit. Nunc querit vtrũ ipsi homies virtute talis libertatis sint ꝛ esse debeant exempti a pstatiõe pedagij in talib⁹ villis [d] acquisitis [d]. Et videtur dicendũ q nõ obstante pro noie terra sua in tali priuile/gio abiecto quod ad futurã non porrigit terrã. l. si ita. ff. de auro ꝛ ar. leg. l. vxor. §. testamẽto. ꝛ. l. his verbis. ff. de leg. iij. Itẽ p hac parte est glo. que videt decidere istaz questionẽ in. c. cũ capella. ducis burgun/die extra de priuile. ꝛ excessib⁹ priuilegia/torum. Tñ contrariũ videt tali rõne. nam

C. de iudi. Quinto per restitutionẽ in integ. C. de in integ. resti. postu. nil not. fie. Sexto p li/belli porre/ctionẽ. l. j. et ij. qñ libel. pn. da. Se/ptimo p im petrationez iudicis. de app. sugge/stum. de te/sti. cãm. ij. d. car. in cle. ij. vt lite pen. in. iij. oppo si. Octauo per cõmissio nem cãe ibi quarto op/po. Et h ve ra. quo ad i/pediẽdã im petrationez quo ad reuocatio/nem attẽta toris reqrit citatio. vt ibidẽ tradit p do. car. et adde in di/cta p euz in v. oppo.

c ¶ Intimauerit. an autem credat nũcio in h dicit do. fe/ly. in. c. j. de iu di. q credit nuncio se ci tasse debite tñ nõ credit ei de cõmis/sione iudi/cis nisi eam ostẽdat vel probet.

d ¶ Acquisitis. vide do. cy. in. l. pla/cet. C. de sa crosanct. ec/cle. ꝛ do. bar. in. l. dãni. §. is q edes. ff. de dã. infec.

Valas. l. ... consult. ... 11.

princeps sic concedēdo ⁊ indiffinite loquē do potuit ꝓuidere respectu terre per eum acquirēde. Ideo dicta verba terra sua ad futurā terrā porrigunt̃.l.si seruus.ff.de ser ui.vrba.p̄dio. Considerato etiā ꝙ appellatione terre ville cōprehenduut̃.c.cum in partib⁹.extra de v̄bo.signi.in antiqs. Et q̄ꝛ beneficiū principis latissime dꝫ interp̄tari.l.bn̄ficiū.ff.de ꝯstitutionib⁹ principū cum sua materia. Preterea tales ville sic acq̄site ⁊ infra limites terre sue situate statim facta acquisitiōe censent̃ esse de terra sua perinde acsi ab initio forēt. Patet q̄ꝛ ipsi terre accedūt.l.si ex toto.in.ij.rn̄so. et in.l.qd̄ in rerū.§.j.ff.de leg.j. Ea eñ q̄ ad augmentum terre sue acquirunt̃ debēt ad idē censeri ⁊ dici sicut de terra ipsa.l.prediis.§.qui domū.⁊.l.vxorē.§.legauerat.ff. de leg.iij. Et facit ꝓ hoc qd̄ dixi.s̄.q.cclxv. Itē facit ad hoc etiā q̄ꝛ libertas respectū habitantiū in aliquo loco ꝯcessa: porrigitur etiā ad illos qui postea veniunt habitatur.l.forma.§.q̄ꝙ.ff.de cēsibus. Et ita in hac patria dalphi.seruat̃ de cōsuetudine ꝙ tales libertates ⁊ immunitas extenduntur etiā ad terras ⁊ villas postea acq̄sitas ꝑ principē ꝓut etiā dixi in.d.q.cclxv. ¶ Et sup̄ his vide q̄ dixit specu.in titu.de instru.edic.in.§.non aut.ver. siuautē dubium ⁊c. ¶ Utrum autē talis concessio sit realis vel personalis.vide bar.in.l.pater. ff.de serui.prele.⁊ in.l.q̄ꝛ tale.ff.solu.mat. ¶ Quis possit tales libertates concedere dixi.s̄.questione.cccliij.

Questio.ccccxc.

¶ De mensuris qualiter debeāt teneri in publico ⁊ signari cū armis dn̄orū locorū.

Mensure debēt fieri eree vel lapidee ⁊ poni in ciuitatib⁹ vel villis in locis publicis vt vniusquisq̄ꝫ tributarius sub oculis eorū omniū modis constitutis sciat quid debeat susceptorib⁹ dare.l.modiis.C.de suscepto.⁊ archa.lib.x. Et videtex.notabilē de mēsuris ⁊ ponderib⁹ loquentē. Et qūo debēt esse iuste in auc.de colla.§.eos.colla.ix. Et qūomodo debent custodiri in ecclesia in.§.si autē collatores seu eadē coll'. Et debent signari signo seu armis dn̄i,l.ij.C.de frumēto alexā.li.x. Et talia facere ⁊ mēsuras ꝯcedere vel signari facere ⁊ minus legales[a] frāgere sunt mixti imp̄ij vt ponit pe.iaco.in ti.d̄ mixto imperio in fi. Et ita seruat̃ in diuersis locis hui⁹ patrie dalphi.⁊ obseruari faciūt dn̄i locorū:⁊ ita etiā facio obseruari in villa mea sancti albani in baroniis vbi mensure sunt assignate armis meis.

Questio.ccccxcj.

¶ Quando res dicatur integra vt non expiret mandatū morte mandantis.

Prelatus quidaꝫ certas fecit ordinationes, quarum executionē[b] cōmisit alteri ex officiariis suis. Utrū mortuo tali prelato cōmissarius ꝑ eum deputatus possit ad executionē sibi commissam ꝓcedere dici pōt ꝙ sic.vt in.c.si super gratia de offi.deleg.lib.vj.⁊.l.fundi.ff. de acqui.pos.⁊ ita ibidē tenet barto. Nec obstāt iura dicētia ꝙ mortuo mādatore re integra soluit̃ mādatum.l.ij.§.sed ⁊ si qs. ff.de donationib⁹.⁊ ibidē vide ꝑ glo.⁊ bar. ⁊.l.eius.§.quas vero.ff.si certū petat̃.⁊ ꝑ to.fab.insti.mādati.§.ite adhuc. Quia ibi mandatū ⁊ id respectu cuius fiebat mandatum erat integrū in casu v̄o isto id respectu cuius fuerat facta cōmissio nō erat integrū: ꝑꝫ q̄ꝛ ante eius decessum ordinationes fuerāt facte. Nec restabat nisi ipas executioni demādari. Et ideo est verū dicere rem non fuisse integrā[c] hoc probat clare dictū capitulū si super gratia. ¶ Uide de hac materia que dixi.s̄.q.cxxj.⁊.j.q. ccccxvij. Sed qn̄ dicat̃ lis pēdere.vide.c. si me vt li.pē.li.vj.⁊ vide sup̄ hoc.q.ccccxc.

Questio.ccccxcij.

¶ An appellatiōe monete cōtineat̃ moneta aurea ⁊ que dicant̃ libre auri: ⁊ q̄ libre argenti.⁊ quot aurei faciāt librā auri.

Utrū appellatione monete cōtineatur moneta aurea videt̃ ꝙ sic: ac etiā argētea l.ij.glo.posita sup̄ v̄bo nūmos.⁊ glo.posita sup̄ verbo pecunie.C.de falsa moneta. Nā appellatione pecunie tā aurum q̄ꝫ argentū continetur.l.pecunie.la.ij.⁊.l.pecunie la.ij. ff.de verbo.sig. Hoc etiā probat̃ ex ḡnalitate rubrice.C.de falsa mone.sub qua ponunt̃ leges loquētes tā de moneta auri q̄ꝫ etiam argēti ꝓut ex tenore.l.j.⁊.ij.eo.titu. videri potest. ¶ Qd̄ facit ad questionē pater quidā constituit in dotē filie sue mille flore.auri monete currētis in dalphi.qualiter debeāt intelligi hec verba. Dicendū videt̃ ꝙ mille floreni in moneta aurea currenti in dalphi.cēsentur cōstituti qui ī moneta aurea tūc currētis debēt solui ad aurirationē aliter verbum auri subiunctum de nihilo operaret̃ quod tamē non est dicendum.l.si quando in prin.ff.de leg.j. Et ideo considerato ꝙ nulli floreni auri cudūtur in hac patria dalphina.nec cudi consueuerunt solui debēt dicti floreni auri in scutis auri currentibus in dalphi. Consuetudo eñ regionis in talibus debet attēdi. l.semper.ff.de reg.iu.ij.respōso.⁊.l.nummis.ff.de leg.iij.l.imperatores.ff.de contrahen.empt.⁊ vendi.hoc ponit bar.in.l. paulus.in.iij.q.in fi.ff.de solutio.hāc questionem sepissime vidi in facto dū practi

a ¶ Minus legales. Adde ꝙ falsantes mēsuras pena furti tenent̃.l.penul.ff.d̄ fal. Et nota ꝙ mēsura debet eē equalis.⁊ in dubio stat̃ mē sure vicinorum locorꝫ vt not.i.c.ex parte.extra de censi.

b ¶ Executionē. Not. ꝙ si iudex dedit licentiam executori siue nūcio vt capiat debitorē ticij. poterit eū capere ēt finito officio. Et h̄ limit.ꝯm do. ange.si causa cognita illud ꝯcessuꝫ fuerit executori: q̄ꝛ tunc sicut virtus licētia est ꝑpetua ⁊ ita mandatum executoris. Sec⁹ si fuisset ꝯcessa sine cause cognitione: q̄ꝛ tunc ex quo sit absq̄ꝫ cāe cognitiōe est lata interlocutoria ⁊ sic exorbitant̃. merito illaꝫ expirat finito officio.vt refert do.io. de imo.in.l. fundi.vēdi. in versi.et ꝑ h̄.ff.de acquiren.possess.

c ¶ Integrā. In iudiciis autē res desunt esse integra qn̄ ꝓcurator actoris sit dominus litis ꝑ litis ꝯtest.⁊ procurator rei ꝑ satisdationē.bal.in negociis āt dicit̃ res integra ante ꝙ̄ negociuꝫ sit positum ī aliquo cū sumptu als secus si negociū sit positum in aliquo ordine cuꝫ sumptu ꝑ bald in.l. madatuꝫ in ij.q.C.mandati.

tabā. ꝛ postea in hac curia parlamenti vidi determinari ꝛ ordinari dictos flo. debere solui in moneta ad rōnem auri vel in scutis auri ad rōnem auri cōputatis duobus scutis auri cursum habentibus ꝑ tribus flo. auri. ꝛ contra ꝑ ratōes predictas. ¶ Sed iuxta pmissa quero quot aurei faciāt librā auri pro cuius declaratione sciēdum est ꝙ de libra auri sunt textus in. l. quintus mutius. la. ij. ff. de auro ꝛ argē. le. ꝛ in. l. vna. C. de monopolis. ꝛ in. l. duo. C. de suscepto. ꝛ archa. li. x. ꝛ in auten. de armis colla. vj. Et. lxxij. [a] solidi faciūt librā auri. vt in. l. quotiēs. ꝛ ibi glo. expresse dicit. C. suscepto. ꝛ archa. eo. li. ꝛ ibi solid' accipit pro aureo vt no. in. l. quotiēs. ꝛ in l. quicūq. C. de ser. fugi. ꝛ faciūt nota. per glo. insti. de pena te. litigātiū. in. §. fi. Jō cccc. solidi de quib' in. l. si qs ꝑ redēptione in fi. C. de dona. Ibi accipit solidus ꝑ aureo quoꝝ. lxij. faciūt libra auri. Jta dicit Cy. in. d. l. si qs ꝑ redēptiōe. ¶ Sꝫ qd de libra argenti habet de libra argenti in l. si clericus. C. de epi. audi. Et ꝑ singulis libris argēti q̄nq solidi interūtur vt in. l. j. C. de argēti ꝑcio qd thesauris infert li. x. ¶ Circa tū solutione istaꝝ libraꝝ ꝛ solidoꝝ dꝫ cōsuetudo regionis attendi. l. circa. C. locati. ꝛ facit gl. in. l. si qs argētū. C. de don. De his etiā scripsi in apparatu statuti finās ꝑ litteras in gl. super vbo marchis argēti. ꝛ nō pōt peti aurū ꝑ libris vel solidis argēti nec ecōtra sicut dicit Bar. in l. paulus. r̄ndit. ff. de solutiōibus qꝛ dꝫ tm̄ agi. ad id quod est in obligatione aliter petitio esset inepta ꝛ reus absoluēdus q̄n petit aliud ꝙ sit in obligatione vt dixi plene etiam. s. q. cclviij.

a ¶ Et lxxij. Aduerte ꝙ solidi id est aurei q̄ hodie sunt in vsu. nūmus valent ꝙ oli cū ꝺ modernis ad cōstituēda librā auri requiruntur. xcvj. aurei ꝫ do. pānoꝝ. in. c. conquerente. extra de offi. ordi. in iij. colum. in versi. in glo. in vbo duos solidos.

¶ Questio. ccccxciij.

¶ Si pecunia mutet. ꝛ fiat debilior an fieri debeat solutio de fortiori vł debiliori.

I fiat monete mutatio ꝛ agatur de solutione fienda an qs cogi possit ad recipiendū monetā q̄ mutata est in bonitate ꝛ debilior facta dic ꝙ non ꝛ est rō qꝛ dꝫ attēdi id quod verisimiliter actū est inter ꝯhentes ꝛ ꝼm id dꝫ iudicari aliter sequeret ꝙ res vēdita q̄ fuit iusto ꝑcio vēdita daret ꝑ mun' isto ꝑcio iō audiri nō dꝫ talis emptor in detrimentum venditoris pro. l. paulus r̄ndit. ff. de solutionib'. ꝛ qd habet in. c. olim. causaꝝ ex de cēsi. in his eīm ꝛ ceteris ꝯtibus attēdi ꝛ sequi dꝫ qd actū est. l. semp. ff. de reg. iu. vbi dicit gl. sic formaliter. Itē actū intelligē ēt tacite rōne rei q̄ vendit q̄ ꝼm opinionē oim valet. x. libras imperialiū iō nō est audiēdus q̄ de veronēsibus suppine dicit se sensisse cū nō est verisimile ꝛc. ꝑ hoc bñ facit. l. imperatores iuncta glo. ff. de ꝯhē. emp. ꝛ ven. Jta dicit bar. in. d. l. paulus. circa princi. sbi dū dicit. Itē qꝛ dixi verisimilitudinē ꝑ hoc etiā bñ facit qꝛ solutū nō videt qd deterius nō solutū. l. j. §. si res. ff. deposi. ꝛ. l. iij. §. j. ff. cō mo. no. glo. in. l. elegāter. §. q̄ res probos. ff. de pig. ac. Et qꝛ graue est fidem fallere. l. j. in prin. ff. de cōsti. pec. Princepsq obligationes tam contractas presertim naturales nō voluit imutare lꝫ pecuniā mutauerit vt no. saly. in. l. si ex legati cā in. q. q̄ incipit iuxta predicta moueo dubia ꝛc. ff. de vb. obli. in sua repetitiōe sequit ꝑptera talē emptore audiri nō debere. Hoc etiā ꝓbat vna tali grossa ꝛ palpabili naturali rōne. Ponamus ꝙ a tpe vēditiōis circa facta est moneta de corio sicut captiuitatis regis Johānis de qua moneta lꝫ curribilis sit centū flo. nō valent duos florenos de moneta currēte tpe contractus durū esset ꝛ ꝯtra rationē ꝙ venditor cogeretur recipere solutionē in tali moneta nō eīm est verisimile ꝯhentes de tali moneta cogitasse quā futurā esse ignorabāt rō eīm naturalis etiā debet attendi cū pro lege habeat. l. cū ratio naturalis i prin. ff. de bo. dāna. Et pro hoc bene facit ꝙ ponit dy. in. c. inspicimus de reg. iur. li. vj. vbi ponit coniecturas. Contra tū predicta videt glo. decreti in. c. quis ignorat xxij. q. iiij. super verbo nostro. vbi dicit argumentum ꝙ si primo currebat fortior moneta ꝛ modo currit vilior de mandato principis liberior soluendo viliorē. ff. ꝺ cōtrahē. emp. ꝛ ven. l. imperatores. Sed ibi subiungit illa glo. decreti. verba sequentia arg. ꝯ extra de cēsibus ca. olim. in fi. ff. si certū petat. l. cū q̄d. Et sic non videt contrariari illa glo. immo videt ꝙ non possit fieri solutio de debiliori dū ibi subiūgit argumentū ꝯ ꝛc. qꝛ q̄n aliquis doctor recitat plures opiniones videtur residere in illa quā vltimo recitat. Nec esset vera opinio illius glo. si tenere voluisset ꝙ de debiliori moneta eēt fienda solutio qꝛ ipsa loqueretur ꝯ veritatē per rōnes supra in prin. deductas vel posset intelligi. d. glo. decreti in his q̄ reiteratione recipiūt vt in prestatione cēsus vel annue pensionis in quibus tm̄ danum nō versatur sicut in his q̄ tm̄ semel prestātur ꝛ soluunt nec reiterationes recipiunt vt est in dote cōstituta vel in precio alicuius rei vendite. argu. extra de decimis in. c. beneficiū vbi decima qꝛ reiterationem recipit dꝫ solui in moneta vsuali seu curribili tpe solutionis immo dicit ibi glo. super verbo simpliciter ꝙ si dictum fuisset expresse ꝙ de moneta aliqua deberet solui vt pote de florenis vel scutis auri ꝙ de illa deberet solutio fieri ar. c. dilecta. extra de prescrip. in antiquis facit. l. j. §. si conuenerit. ff. depositi. Et maxime si iuramētum interuenerit qd omnino debet seruari. aut. sacramēta. C. si aduersus venditio. l. si quis maior. C. de transac. c. lꝫ. de iureiur. in antiquis. Uel potest dici ꝙ glo. decreti loquitur in contractu lucratiuo vt pote donationis vel legali quia tunc de moneta vsuali licet vilior existat potest solui argu. l. si quis argentum in princ. iuncta glo. super verbo estimatione ꝛc. C. de donationibus et est ratio propter. l. ad rores. ff. de edic. et vt benignius agamus cum donatore. l. nezenius. ff. de re iud. ita dicit dominus oldra. ꝛ videtur ita dicere azo. in summa in titu. de dona. Concludo ergo ꝙ debet fieri solutio in moneta currente tempore contractus siue esse illo tempore fortior siue debilior. et ita seruatur in iudicando nisi aliter tempore contractus esset actum inter partes. Non tamen nego neq intelligo quin debeat fieri solutio de moneta vsuali tempore so-

lutionis ad valorem alterius monete cur rentis tempore contractus iuxta dictum. c.ol.in.cū ibi nota.⁊ per nota.per glo.in dicto.§.qui reprobos hoc etiam sentire vi detur bartho.de saliceto in.d.l.si ex legati ca. Sic etiam isto tempore quo currit de bilis moneta ad rationem.xxv.grossorū p scuto auri soluant exactores dalphinales et alij nobiles huius patrie dalphina. q sibi solui faciūt eorū cēn. de ista parua mo neta ad rationem tamen bone monete.

a ¶ De hac materia [a] vide plene bar tho.in.l.rutilia polla.ff.de contrahē.emp. ⁊ vendi.⁊ in.d.l.paulus rñdit.⁊ franciscus b de zabarellis in clemē.ij.[b] de decimis ⁊ glo.⁊ inno.in.d.c.olim.extra de censib⁹ ⁊ hen.bohic in.c.q̄to.de iureiu. Et spec. in ti.de obligationibus ⁊ solut.§.ij. circa finem.⁊ genze.⁊ paulum de leasaris in.d. cle.ij.de decimis.⁊ cy.in.l.in minorum.C. in quibus cau.in integrū resti.non est ne cessaria.⁊ iohā.fab.instituta quibus mo dis tollitur obli.in prin.⁊ dy.in.c.inspici mus de regu.iur.li.vj. ¶ De materia rea cheutorū.vide Bar.in.l.quotiēs.in diem ff.de verb.obligatio. ¶ Quis primo fabri cauit monetā dic ꝙ thares pater abrahe sicut recitat albericus de rosate in suo re pertorio super verbo moneta. Et ibi reci tat vnde processerūt.xxx.denarij.quib⁹ xp̄s fuit venditus. ¶ Itē cui vel quibus cōpe tat ius monetā cudēdi.vide que dixi.j.q. ccccxcviij. ¶ Si debeantur mihi.xx. floreni auri an potero petere.xx.scuta auri.dic ꝙ nō quia scuta nō sunt in obligatione nec pōt peti aliud ꝙ̄ sit i obligatione etiā va lor rei que in obligatione cōsistit vt plene dixi.s̄.questione.cccclitj.

Questio.ccccxciiij.

¶ Utrum acta facta in iudicio contra mi norem sine curatoris autoritate sint ipso iure nulla. Et qd si iuramētū iteruenerit.

Sententia lata contra mino rem viginti quinq annis cu ratorem non habentē est nul la ipso iure.l.preses.C.quo modo et quando iudex et.l.acta.§.fina.ff. de re iudicata. Sed quid si causa agitata fuerit per procuratorem constitutum a mi nore curatorē non habente an valeat sen c tentia dic ꝙ non [c] .l.nō eo minus.C. de procu.et.l. licet eodem titu.hoc voluit di cere glo.in.l.neqꝫ.super verbo interueniē te.C.de procu.in.q.ibi nota. Nec obstat. l.cum et minores.C.si aduersus rem iudi. vbi causa agitata per procuratorem con stitutum a minore curatorem non haben te valet et tenet licet sibi beneficio restitu tionis in integrum subueniatur. Or ver bum legitime ibi subiunctum tollit con trarium vbi glos. dicit legitime scilicet a minore cuꝫ auctoritate curatoris.d.l.neqꝫ istud idem dicit glo.in dicta.l.neqꝫ super verbo interueniente. et si opponatur de l.curatorem.C.de in inte.resti. minorum vbi contractus celibratus a minore cura torem non habente valet ⁊ tꝫ ergo idem in iudicio vel sententia est dicendū cuꝫ in iudicijs quasi contrahatur.l.iij.§.idem scribis.ff.de peculio. Dicendum est fm omnes ꝙ non licet nulla.l.hoc dicat. Ita dicit accursius glosator i dicta.l.cum ⁊ mi nores quā glo.sequūtur omnes doctores super qua dicit Barto.ꝙ immo videtur tex.in.l.acta.§.fi.ff.de re iudi.pro hoc ⁊ vi detur tex.quē ipsi non allegāt in.d.l.si p̄ ses in fine et de hac materia vide bar. in dicta.l.cum.et minores et in.l..con tra pupillum.ff.de re iudi. ¶ Sed aduer te ad premissa quia premissa vera sunt d vbi minor.xxv.ānis [d] nō iurasset [e] acta e seu agenda per procuratorem nomine ipsius adulti in iudicio habere rata ⁊ cō tra non venire. Quia si minor adultus iu ret habere rata acta per procuratorē suū et non contrauenire prout communiter fieri consueuit tunc eo casu processus nō redditur nullus defectus autoritatis cu ratoris: quia iuramentum eum represen tat maiorem sicut in contractu vt dicit gl. super verbo contractibus in fi.quā glo.se quitur Bart.in aut.sacramenta.C.si ad uersus ven. Et ita seruat in iudicando di cta curia dalphinalis vt plene ēt dixi.s̄.q.xxv.

Questio.ccccxcv.

¶ De submittēte se misericordie iudicis.

Ille qui se submittit misericordie alicuius domini bānareti vel iudicis se submisisse i telligitur eius arbi tratui in.c. sane et.c. veniens.⁊ ibi p inno. de hac materia extra de renunciatione ita tenet io.fab.insti.de contrahē.emp.⁊ vē. in.§.preciū.vsi.qui incipit Item quid si mie ⁊c.⁊ dicit Rey.de sabanaco.in.l.post decisionē.C.de furtis.ꝙ vbi aliquis se sub mittit gr̃e ⁊ mie curie videt se submittere sub conditiōe si fiat sibi gr̃a.iō in effectu nō valet submissio.nisi fiat sibi gr̃a p.d.c. sa ne.⁊ no.p inno.in.d.c.venies.de submittē te se aliene iurisditiōi dixi.s̄.lxxvij. ¶ Itē de illo q se submittit ad carceres dixi.s̄.q. lxj. ¶ Itē de illo q se submittit cognitiōi iu dicis nō sui an p h videat iurisditio pro gata vid q dixi.s̄.q.cclxx. ¶ Itē an ciues grono.se possint submitere curie dalphinali dixi.s̄.q.cclxv. ¶ Si qs possit se submitte re ad carcerē vt possit icarcerari p debito.

a ¶ De hac materia ad de.d.bal.in csi.cxxvij. breui icipit sup eo qd querit an valor mo nete ⁊ in.l. cū qd in.ij. col.in.vsi.ex q̄ritur.ff.si certū pet.⁊ ibi.d.bart. in vlt.colū. in.vsi.⁊ hec faciunt.

b ¶ Frāciscus de zaba.i cle.ij. in.iij.col.in vsi.xiij.q̄ro ⁊ hūc oīno videas.

c ¶ ꝙ non. Et est ra tio q: si cu ratorē non hēat nō po test esse in iudicio sal tem conuē tus sed dꝫ sibi petere curatorem dari vt.C.q dar.tu.pos. l.vniuersis ⁊ isti.de cu ra.§.fi. Et sic non valꝫ snia ꝯ cum lata. Et h probat cla re in.l.acta §.fi.ff.de re iudic. Ista formaliter di cit saly.i.l. cū ⁊ mino res.in.scda oppo.C.si aduers⁹ rem iud.firmat do.pet.de ymo.in p̄d. l.acta.in.§. contra.

c ¶ Qd nō querit bal. in.l.non eo minus.C. de pcu.q.d si snia non est lata an valeāt acta cū minore i iudicio. et respōdet ꝙ acta i fauo rē minoris valeat. als nō vide eū ibi.

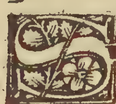
d ¶ Minor xxv.annis. Maior tn̄ xiiij.q: ipu bes iurare non pt.h q iurasse.ff.d iureiu.xxij. q.v.puuli.⁊ spe.d teste. §.j.vsi.Item excipitur ꝙ est ipubes.

e ¶ Nō iu rasset.de h scꝫ an iudi cium mino ris firmet iuramento vide istum cōsi.ciij.in cip.nobilis iohānes de mōte arse rio.nu.ij.vsi. ad scdꝫ ibi nō obstat ēt i.iiij.dcisio. xxv.

priuato vel fiscali vide plene io.ferra.in ti. forma executiōis sententie in.ix.col.ibi addo ⁊ quintum remedium ⁊c.

Questio.ccccxcvj.

De clausula detractis detrahendis.

Si fideicōmissarius post euētum conditiōis substitutiōis fideicōmissarie petat hereditatem sibi restitui absq; adiectione illius clausule detractis detrahendis. An heres heredis rogati qui ipsam hereditatē possidet habeat iustam causam recusandi ipsam hereditatem restituere ad hoc vt excusetur a mora propter fruct⁹ per eū perceptos post euētum conditiōis ipsius fideicōmissi. Et pro decisione huius dubij pmitto q̄ duo sunt iura que sibi videntur cōtrariari videlz.l.q solidū in prin.ff.de le.ij.vbi sic dr̄ q̄ solidū fideicōmissum frustra petebat herede falcidiam obijciēte si partē interim solui sibi desiderauit neq; acceperat in ea morā passus intelligitur. Per quā legē apparet q̄ iusta causa in parte non tollit morā in alia parte. Et ita summat eā bar. Aliud ius est videlz in.l.in fideicōmissi circa principiū.ibi tametsi non facile euenire possit ac nō precedēte mora pertineatur ad iudicem vtputa legis falcidie rōne interuenisse ⁊c.ff.de vsuris: p quā.l.apparet q̄ si qs ad iudiciū vocatus iustā habeant causam se defendēdi in toto vel in parte respectu eius qd̄ ab eo petitur ipse in mora esse nō videtur. hinc est q̄ inde dr̄ in.l. sciendū in fi. e.ti.q̄ vbi exceptio aliqua iusta ⁊ admissibilis p vocatū ad iudiciū allegatur mora facta non videtur. Per que iura propterea barto.dicit ⁊ notabiliter in.d. qui solidū: q̄ vbi aliqs conuētus opponit exceptionē a nemᵃ p parte nisi actor dicat exceptione opposita se esse paratū aliā partē recipere respectu cuius exceptio non opponitur reus nō videtur esse in mora. Sic intelligitur dicta.l.in fideicōmis. Ubi vero exceptione opposita p parte actor dicit reo: da mihi aliā partē que nō est in cōtrouersia ⁊ cui⁹ respectu nulla opponitur exceptio: tunc isto casu reus videtur esse in mora cōstitutus respectu talis partis. Sic intelligitur .d.l. qui solidū: ⁊ est ratio fm eum. Quia qn̄ petitur totū reus nō tenetur offerre partē: q2 non est verisimile q̄ actor vellet eā recipere.l.tutor.§.lucius.ff.de vsuris. Ideo actor exceptione partis opposita exprimere debet: ac ptestari q̄ est paratus partē recipere. Ita dicit ibidē bar. Et ideo cū dictus fideicōmissarius in petitiōe sua non subiunxerit illa verba detractis detrahendis ipse heres rogati ad iudiciū vocatus iustā habuit causam se opponēdi ac recipiēdi contra ⁊ aduersus talē petitionē factā p dictū fideicōmissariā respectu totius hereditatis. Et h ppter detractiōes tā quarte trebellianice q̄ et funerū ipēse debitorūq; ⁊ legatorū testatoris p eius heredē solutorū. Necnō reparationū ⁊ melioramentū in reb⁹ hereditarijs factarū q̄ detractiōes in vim exceptionū p parte dicti heredis ppositarū sunt de iure admissibiles elidentes in parte petitionē dicti fideicōmissarij ad cuius onus ppterea solutio legatorū insolidū: debitorū vero ⁊ funeris impense. Necnō expēsarū in reparationib⁹ ⁊ melioramētis rerū hereditariarū factarū pro tribus partib⁹ spectat ⁊ ptinet ⁊ hec probantur in.l.ij.iuncta glo.C.ad trebel.⁊.l.s.§.fi.iuncta glo.ff.eo.ti.⁊.l. vbi.§.fi.iunctis etiā notatis ibi p bar.⁊.l.mulier.§.sed ipe tibi.ff.eo.ti.⁊ tetigi.s.q. ccxcvj. Que sic soluta dict⁹ heres heredis rogati ac ipēsam potuit ⁊ debuit detrahere ⁊ fiat de hereditate petita retinere vsq; ad ↄcurrētē quātitatem donec sibi de pmissis facta solutione.l.si in area.ff.de ↄdi.inde.⁊.§.furta.insti.de obli.q̄ ex male.na. Ex quibus propterea sequitur dictū heredē respectu toti⁹ hereditatis ad iudiciū vocatū nō esse nec dici posse fuisse in mora neq; in toto neq; in parte fm bar.in loco pallegato quē etiā sequitur de saly.in.l.si ex legati causa in.q.q̄ incipit p euidēti tn̄ declaratione quero si creditor plus debito petat.an supvero debito ↄstituat debitorē in mora ⁊c.ff.de verbo.obli.in sua repetitiōe ⁊ determinat q̄ nō. Et ita vidi determinari in hac curia plamenti. An p re particulari restitutiōi subiacēte debeat detrahi trebellianica. vide que dixi.s.q.ccccl xvj.

a Opponit exceptionem. Nō tn̄ tenet opponere sed poterit simplr petitionem negare.l.is qui ducēta.§.vtrum.ff.de reb.dub. ⁊ hoc fm regulā q̄ dicit Cuius aliq̄ particularis est falsa: ei⁹ vniuersalis simpliciter est falsa.spe cu.ti.de posi tio.§.septimo videdū occurrit. vero M.considerādum est ibi vel si velit cautius.

Questio.ccccxcvij.

De mora si quis in ea constituatur ante interpellationem.

Iuxta pretactam questionem quero an euentus cōditionis fideicōmissi vniuersalis constituat heredē heredis rogati in mora ipso facto. Credo q̄ non ratio quia in obligatione q̄ est pura ab initio quis non constituitur in mora ᵇ nisi per interpellationē.l.mora.in principio.ff.de vsuris ibi mora enim fieri intelligitur non ex re sed ex persona.id est si interpellatus loco oportuno non soluerit ⁊c. Et in.l.si ex legati causa.ff.de verborum obligationi. Ita etiam fieri debet in obligatione conditionali postq̄ est purificata al's sequeretur q̄ in puncto quo qs obligatur per euentū conditiōis illo eodē puncto constitueretur in mora qd̄ tn̄ est absurdum.l.qd̄ dicimus.ff.de solut.⁊.l.promissor stichi.ff.de constitu.pecu. Ita dicit guiller.de cuneo.in.l.quod et.ff.si certum

b In mora.qd aūt si minor committit morā an restituatur aduersus cōmissionem more.vide p bal.in.l.i.minorē circa finem.ver. q̄ro hic.C.in quib.cau.in integrū resti.nō est necessa.

a ¶ Et cyn. in .ij. col. in vj.q. aliter tamen videtur sentire do mi. odof. ibi in .v. colu. in ver. Sz quere hic. ibi licet non habebam necesse rc. Sz q eventus conditionis constituat in mora tenet do. alexan. r dicit esse communem opinione. vt in l. quotiens. in .ij. colu. in versi. Item inducitur. ff. de verborum oblig.

b ¶ Tale ius. Adde domi. cy. in l. si quis nummos. C. de fal. mo. vbi dicit q monete fieri possit per civitates. Est autem sciendum q moneta dz cudi expe. publicis do. bart. in l. qui fal. faz. ff. de fal. r in l. j. C. de vete. numis. po. lib. xj. Et debet moneta tm valere formata, quantum in massa gl. in l. j. de contrahe. emp. r do. bart. in

a peta. r cy.[a] in l. si minorum. C. in quibus causis in integrum resti. non est necessaria. et bar. in l. quotiens in die. ff. de verbo. oblig. conclusio ergo q dictus heres non pot arsgui de mora. ¶ De materia more vide plene p bar. in l. si insulam. ff. de vbo. oblig. r saly. in l. si ex legati ca. ff. eo. ti. in sua repeti.

¶ Questio ccccxcviij.

¶ Cui vel quibus competat ius cudendi monetam.

Cui competat ius cudendi monetam dic q ad imperatorem solum duntaxat de iure. vt i. c. q sint regalia. ibi moneta rc. in feudis. colla. x. Attamen de iure speciali. vtpote privilegio vel consuetudine bene potest acqri. r competere tale ius.[b] De privilegio probat q ea q competunt principi bene possunt p eum comitti: r in privilegium alicui dari. l. fi. C. noua vecti. in sti. no posse facit qd not. glo. in. c. qd trasla tionem. extra de offi. deleg. de consuetudine probat in l. si quisq. ff. de diversis r tempo. prescrip. r. C. de fundis limitro. l. j. r de pascuis publicis. l. j. li. x. Et est bona ratio: qz q pot princeps pot facere consuetudo vt in. c. sup quibusdam. §. preterea. ex de verbo. signi. facit qd ponit cy. in l. j. C. de emen. liberorum vbi istud dicit. Ite tenet r ponit ben. bohic in. c. quanto. ex de iureiura. in .ij. distin: allegat extravagante Jo. xxij. q incipit prodiens rc. Hinc est q nos videmus q plures principes r platos q cudi faciunt moneta qd est ex privilegio vel consuetudine sicut duces borbonij: sabaudie: archiepiscop ebruduneñ. eps lausaneñ. eps sancti pauli tricastensis dyo. princeps aurayce: et plures alij. Istud etia vna alia rone comprobat: qz lz ius exigendi vectigal. sit de iure regalium. vt in. c. j. q sint regalia. Attn tale ius p consuetudine acquirit. l. fi. §. preterea all. Ite tenet bar. in l. si publicanus ff. de publi. r vecti. Ide tenet etia cyn. in l. j. C. noua vectig. insti. non pos. r ibi ponit plures bonas rones r bn vrgetes. ide etia tenet spe. in ti. de causa pos. r pprie in. §. qz vero. ver. qd de colligetib pedagia rc. Istud etia tenet doc. in l. j. sup glo. in qua fit metio de privato. C. de imponenda lucra. descrip. li. x. allegat l. eu qui. C. de fundis rei priua. iunctis his q notatur in l. si. decurio. C. decurio. li. x. Et ita servatur in hac curia parlamenti dalphi. r vbiq. ¶ Sz quis fuit primus qui fabricauit monetaz dic q thares pater abrahe sicut recitat albericus de rosa. in suo repertorio sup verbo moneta. Et ibi etia recitat vnde pcesserunt .xxx. argentei quibus iesus xps dns noster fuit venditus. ¶ Ite si fieri debeat solutio debiti de moneta currenti tempore contractus vel tempore solutionis plene. s. dixi. q. ccccxcij.

¶ Questio. ccccxcix.

¶ An legatis bonis mobilibus r immobilibus veniant nomina seu debita. Et qd de bonis datis. i. dote si noia copbedant.

Testator quidam suum mobile legauit vel p fideicomissum reliquit alicui bona sua mobilia r immobilia. Nulla facta metione de nominibus seu debitis nunquid ipsa noia veniant in legato vel fideicomisso: dic q no p in bar.[c] in l. centurio[c] in .ij. q. principali circa fi. Ibi dum dicit secus si dicat puenire volo omnia bona mea mobilia rc. ff. de vulga. r pupilla. r dixi. s. q. ccxcj. Et est ratio p in eum: qz noia non sunt mobilia nec immobilia sed sunt quoddam genus per se. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudic. l. qua tuberonis. §. fi. ff. de peculio. Idem tz spe. in ti. de fructibus r interesse. §. j. ver. ij. queritur. Ide tenet cy. in l. j. C. si aduersus transact. et ibi dicit se ita pluries dixisse. Ide r plenius pe. iaco. in titu. de actione ex testamento. Et premissa sunt vera quando testator dicit bona mobilia r immobilia: qz secus esset si simpliciter dixisset bona sua nulla mentione facta de mobilibus vel imobilibus: qz tunc iura noia r actiones venirent in tali fideicomisso. l. ex asse. §. si quis bona. r l. nam qd. §. fi. cu. l. se. ff. ad treb. ponit bar. in l. quintus. la. ij. §. argento. ff. de auro r argen. leg. Nome accipit pro actione personali. l. nome. §. j. iuncta gl. ff. de leg. iij. ¶ Iuxta pmissa quero an mulier nubedo videat bona sua in dote constituisse. dic q si sic interueniat traditio. ita dz intelligi. l. mulier bona. ff. de iure do. ex quo sequitur q noia debitorum: qz non traduntur: sed cedunt non psumuntur in dotem dari. l. fi. C. de pac. conuen. r l. fi. C. de repudijs. Ita tenet bal. in. c. j. an mari. succe. vxori in bonis. ¶ Et ex his etia infero q si mulier constituat expresse bona sua in dote viro q non censeat in dote pstituisse noia siue debita nisi expresse dicat vel nisi dicat q oia bona sua in dote pstituit tunc iura r actiones coprebederent p premissa.

¶ Questio. cccccc.

¶ An obiect pa testes q no fuerut pbata i pria istatia possint pbari i ca appellatois

Testor dedit obiectus in ca principali pa testes rei vel ed super quibus testes no fuerut examinati lz habuerit pars terios ad probandu. An in causa appellationis illi obiectus debeat ad pbanduz admitti. Et videt q no: qm obijcere pra testes est odiosum. ideo obijcere voles non admittit nisi an publicatione fuerit ptestat in. c. pntiu. ex de testi. nec ad tale actu

c ¶ l. centurio. vide alexan in l. mouentium. ff. de verbo. significati.

non datur nisi vnica dilatio. in c. licet dilectus. extra de testi. et cum pars habuerit dilationem in prima instantia ad hoc faciendum et non fecerit non debet ipse in causa appel. admitti. pro hoc videtur tex. expressius in c. licet causam extra de proba. vbi dato termino competenti parti ad obijciendum et obijcere non curauit vlterius ad obijciendum non debet admitti: vt ibi dicit tex. dum dicit super quo interloquendo dicimus etc. Tum etiam quia causa appel. est alia a principali. l. cum apud sempronium. ff. iudi. solui. et l. ita demum. C. de procu. ideo exclusa parte ab obijciendo contra testes expresse vel tacite per terminum super hoc assignati lapsum pars non debet in causa appel. admitti ad hoc faciendum. l. ita demum. alleg. cum in eadem instantia si adhuc duraret non admitteretur: vt d. c. licet causam. Nec obstat. l. precipimus C. de ap. et c. fi. de ap. li. vi. quia loquuntur in his que concernunt negocium principale: et non ista accessoria sicut obijcere contra testes pro hoc facit cle. fi. de ap. Sed quicquid sit de iure seruatur tamen contrarium in tamen in hac curia parlamenti quod in ceteris curijs presentis patrie de stilo et consuetudine ipsarum curiarum in quibus curijs obiectus contra testes admittuntur ad probandum in causis appellationum que non fuerant probati in prima instantia. Et ita vidi obseruari. xl. annis prime lapsis. ¶ Sed quero si obiectus probetur contra testes an iudex coram quo facte sunt probationes eos punire poterit dic quod non. casus est in c. cum dilectus in fi. extra de ordi. cog. Nec efficiuntur testes infames secundum quod ibi tex. et gl. ponunt. Licet Inno. dicat eorum opinionem ex hoc grauari. ¶ Sed nonne est licitum parti contra quam seu cuius testes traduntur obiectus dare alios articulos [a] saluatorios [d] approbando famam bonam [b] testium. dic quod sic qui cuicunque [b] est licitum testes saluare et iuuare: vt in c. presentium. extra de test. li. vi. et ibi per Arch. et iij. q. i. de iudicijs glo. super verbo confirmandos ibi dum dicit vel potest confirmare illorum testimonia que probati sunt criminosi etc. et ita seruatur de stilo presentis curie parlamenti. ¶ Sed, an testis contra quem datur obiectus et non probatur possit actione iniuriarum. vide in. l. j. §. j. ff. de ventre inspici. vide etiam que dixi in apparatu. Si quis per litteras in glo. super verbo communi estimatione circa finem. in questione sed pone quod pars opposuit. ¶ An infamis possit opponere contra testem contra eum productum quod ipse testis sit infamis Barto. quod non in. l. in arena. C. de inoffi. testa. et in. l. cum mulier in fi. ff. soluto matri. et ibi not. per eum.

a ¶ Saluatorios. Sicut et reprobatorios, sed hic sciendum quod testes probatorios, et testes reprobatorios probatoriorum reprobare licet sed reprobatorios reprobatoriorum non. vt in c. licet de testi.

b ¶ quod sic quia Et et ratione quia paritas est suadenda in iudicijs. l. in sacris. C. de proxi. sacro. scrinio. li. x.

Questio.ccccci

¶ An finito termino iudicature idem iudex possit officium administrare donec successor acceperit possessionem.

Vacante officio iudicature maioris curie graysuodani que non durat nisi biennio secundum libertates generales huius patrie dominus noster dalphini. vel dominus gubernator huius patrie prouidit de alio iudice ipse tamen iudex nouiter creatus nondum accepit possessionem officij dicte iudicature nonne valebunt gesta per antecessorem qui est in possessione ipsius officij donec alius adeptus fuerit possessionem dicti officij. dic quod sic quia [c] apud eum remanet administratio cum ti. vt in. l. j. §. administrationem. C. vt omnes. tam ciuiles quam militares. Et idem dicendum est de iudicatura curie communis huius ciuitatis gracionop. que non durat nisi anno et idem de alijs maioribus iudicaturis huius patrie. Et ita seruatur et vidi seruari temporibus meis.

c ¶ quod sic quia hoc intelligitur verum in iurisditione ordinaria secus est in alio officio vt in legatus posito cuius temporis presumptione non possunt conferre beneficia post tempus licet an successoris aduentum. quod no. secundum d. bal. in. l. meminisse poterit. ff. de offi. procon. in ij. col. in. v. extra quero

Questio.cccccij.

¶ De professione religiosorum qualiter et per quem fiat.

Si quis emittit votum ingradi religionem aliquam, et post modum per interuallum habitum suscipit ab ab eo qui potest habitum conferre et illum qui confert religioni aggregare ipse talis habitum suscipiens professionem facere censetur. Ita dicit et tenet Inno. in c. fraternitatis. in glo. sup verbo soleni. extra de frigi. et male. in antiqs. dum tamen in etate discretionis existat: vt in cle. fi. de reg. et transeun. ad religionem. Ita dicit Guiller. de monte lauduno in. d. cle. Et est iste vnus de quinque casibus quos ibi enumerat quibus quis professionem facere censetur. Alius est et secundus casus si quis vno contextu votum emittit et habitum solenniter recipit [d] animo deserendi seculum: vt in c. consulti extra de regula. in antiqs quos casus etiam recitat dominus franc. de zabarellis in. d. cle. fi. Nec obstat. c. porrectum. extra de regulari. in antiqs: et quod not. in. c. cum in magistrum extra de elect. vbi dicit quod ex sola susceptione habitus quis non efficitur religiosus nisi professio vera sequatur. quia in casu dicti. c. ingredi voles religionem habitum suscepit per manum monachi qui potestatem non habebat ipsum aggregandi religioni sicut ex tenore dicti. c. potest videri. Ita dicunt guil. de monte laud. de zabarellis. et inno. in locis. s. alleg. sic dictum. c. intelligentes pro hoc bene facit. c. consuluit quod allegat. ibi ita habitus sine professione susceptus ne matrimonium contrahat impedit etc. extra qui cle. vel vouentes matrimonium contrahe. pos. in antiquis. et licet in habitu conferendo requiratur consensus religiosorum ar. c. quos omnes tangit de reg. iu. li. vi. Tamen receptio talis ingredientis religionem facta per abbatem vel priorem sine consensu aliorum religio-

d ¶ Habitum solenniter recipit vide do. pe. de ancha. i. c. s. i. j. not. et v. no. et in. x. no. de reg. et transe. ad religi. li. vi.

torum valet fauore religionis. Et ista fuit questio Mart. de fauo. qui sic determinauit alle. c. cuz plātare. ⁊ c. in his. extra de priuile. xij. q. ij. c. religiosaz. ⁊ in ar. c. porrectum. s. alleg. ita dicit Spe. in ti. de statu mo. vbi istaz ponit q̄onem in ꝟ. xx. q̄ritur. ¶ Insurgit tñ talis questio vtruz prior cōuentus p̄dicatorꝝ possit conferre euchari/stiam vel extremā vnctionez suo religioso extra terminos sui conuētus. Et lꝫ videa/tur ꝙ non ꝑ cle. primā de priuile. ⁊ excessibus pla. attamen dicēdum videt̄ contra/rium cū dicta cle. loquatur dūtaxat in cle/ricis ⁊ laicis nō aūt in religiosis. Ideo ad tales non dꝫ extēdi: vt. c. statutum. extra de elec. lib. vj. ⁊ c. in penis. de reg. iu. ⁊ refert ibi Pet. de sabanaco in lectura sua dicte cle. prime quēdam cardinalez sic tenuisse super qua cle. dicit Frāc. de zabarellis ꝙ tales priores male faciūt si ministrāt di/cta sacramēta religiosis alteri᷒ monaste/rij. Secus tñ si religiosis sui monasterij cle. ij. §. sane. de statu mona. ita seruāt p̄dicatores huius ciuitatis Gracionopo. et similiter vidi alibi seruari. Nec obstat. l. fi. ff. de iurisdi. om. iudi. cū fi. q꞉ responde/tur ꝙ ministrare talia sacramēta se habꝫ respectu iurisditionis volūtarie: q꞉ in inuitum nō ministrātur. l. ij. iuncta glo. s. ff. de offi. procōsulis ⁊ le. Et illa que sunt vo/luntarie iurisditionis possunt vbiqꝫ ꝑser/tim in subditum exerceri: vt. d. l. ij. ⁊ not. in. l. s. C. de emāci. liberorꝝ. Hoc videmus in ordine militie. qui pōt in alieno territorio cōferri. ⁊ ponit Bar. in. l. s. C. de digni. lib. xij. Et in aureis anulis liberto prestādis. l. ij. C. de iure anulorꝝ aureorꝝ. ¶ Sed qui debēt primo ire vel sedere an p̄dicatores vl' minores dic ꝙ p̄dicatores: q꞉ antiquior est eorꝝ institutio: ita no. in. c. qua/rundam. de elec. lib. vj.

¶ Questio. ccccciij.

¶ An instrumentum in causa productum possit per producētem de falso redargui in aliqua sui parte.

Pone ego sumpsus aliquo instrumento in aliqua causa. Deinde aliquis id produ/cit ꝯtra me in q̄daz alia causa. Nūquid possum tale in/strumētum reprobare. Dic ꝙ aut volo id reprobare rōne auctoritatis eiusdem hoc est notarij qui recipit vel scripsit ip̄m et non possum ar. l. si quis testib᷒. C. de te/sti. aut volo id reprobare ꝑpter aliqđ ca/pitulū in eodez insertū separatū a primo qđ contra me facit. ⁊ tūc illud reprobare possum fm̄ Pe. de bella pertica. ar. l. pu/blia meuia. §. fi. ff. depositi. ⁊ l. si ex falsis C. de trāsac. Ita dicit Cy. in. d. l. si quis. in vlti. q. Idem dicit de v̄bo ad verbum Henri. bohic. in. c. presentium. in. ij. dist. extra de testi. ⁊ ad istud propositum dicit Barto. ꝙ vbi producto aliquo᷒ instrumēto si volo vnum capitulū eiusdem approbare ⁊ aliud capitulū ibidem insertū re/probare. Aut tale instrumētum continet plura capitula separata: ⁊ tūc possum approbare vnum ⁊ aliud reprobare. vt. d. l. publia. in fi. Aut cōtinet tm̄ vnum capi/tulum seu plura cōnexa: tūc aut respectu capituli qđ volo reprobare habeo cōtra me ꝑsumptionem iuris aut habeo ꝑ me presumptionez iuris aut ius non ꝑsumit nec pro nec cōtra me. Primo casu nō ad/mittitur reprobatio. l. si non cōuitij. C. de iniurijs. ⁊ l. s. C. ad. l. corne. de sicca. secūdo ⁊ tertio casibus admittitur reprobatio. l. aurelius. §. idem quesijt. ff. de li. leg. vbi Barto.[a] istā ponit. ⁊ ita fuit cōclusuz in hac curia parlamēti: vt dixi plenius. s. q. cxxi. Sed iuxta premissa quero quid si instrumētum est subscriptum manu illius qui vult ipsum impugnare. Utruz possit credo ꝙ sic: tamen oportet eum probare ꝙ in subscriptione fuit deceptus: vtpo/te: quia si ostenso instrumēto fuit sibi di/ctum ꝙ cōtinebat vnum ⁊ aliud cōtinebatur ⁊ ipse non legit. l. fi. C. plus valere qđ agitur. ⁊ l. ij. C. de re. ec. nō alienā hoc ponit Barto. in. l. ij. ff. quēadmodum testa/menta aperiātur. ¶ Et ex hoc ego certifico decisionem huius curie al's factam de qua in dicta. q. cxxi. in qua dubitabatur si ille qui producit instrumētum in iudi/cio in aliqua causa possit aliquem erro/rem ibi adiectum petere corrigi. et dico ꝙ sic per. nota. per Bartho. in dicta. l. ij. ff. quēadmodum testamenta aperiātur. Non obstāte eo ꝙ posuit Inno. in. c. cum olim. in fine. de cesi. quia debet intelligi quando instrumentum a domino sciente ꝯtenta in eodē fuit productum cui tūc er/ror vel ignorantia potest imputari. ¶ De hac materia vide Bartho. in. l. post le/gatum. in princip. ff. de his quibus: vt in/dignis. Inno. et Henri. bohic. in. c. iohannes. de fide instru. vbi ponit istā materiā.

[a] ¶ Ubi Bart. in ꝟ. q̄ro ꝑducto vno instru/mēto ad cu/ius not. ad/de honūte. optie faciē/tez i. c. cū venissent ⁊ ibi d. Panor. in ij. col. in ꝟ. itez no. ꙗ lꝫ ꝯfessio emanat cū certa q̄litate. et de insti. sa/ne istud li/bens addi/disse volui ꝑpt̄ opi. di/stinguetem an sit vna ōro vel di/uersa quaz refert d. bal. in. l. s. i. viij. col. in ꝟ. de/nuo. q̄ro q̄ tñ opi. sibi nō placet vt ibidez inq̄t in ꝟ. qđ mihi nō placꝫ C. de con/fessis.

¶ Questio. cccccüij.

¶ De errore adiecto in testamēto ꝑ quot testes ꝓbetur in testamēto inter liberos confecto ⁊ quot si inter extraneos.

Uit in hac curia parlamēti du/duz ꝓcessus vētilatus de ⁊ sup hereditate dn̄i Amedei de mi/rebello dn̄i quōdaz de mirebello sup quo ꝓcessu ac etiā sup testamēto do. Io. eius filij facte fuerūt alique decisiōes de qb᷒. s. q. cxxij. vsqꝫ ad. q. cxxv. in quo ꝓcessu fuit orta alia q̄stio vꝫ. Utruz error allegatus ex dicto testamēto dn̄i A/medei inter eos liberos conditi qui ali/

a ¶ Per duos testes hoc aūt e st sciendū q testatoris volūtas dʒ ꝓbari per vij. testes et illa proba/ta testamē/ti solēnitas pōt proba ri per duos testes ſʒ. d. alex.ij. vol. ꝯſi. lxxxvij. in pma co. in.v.q̄tum ad ſʒ. ⁊ ꝓpterea ꝓ re solutiōe hu ius q̄onis videt ꝯside rād⁹ an er/ror:i ſpiciat voluptatē an solēnita tē. vt sic vel duo. vl'.vij. reqratur.

quos ex eisdē liberis suis heredibus insti tutis onerauerat de debitis suis soluēdis quod fuit obmissum describi potuit ille a error ꝓbari per duos testes[a] cy. tenet q sic. vt in.l.errore.C.de testa. Idez inno. in.c.qm̄ ꝯ falsam.extra de proba. bar. tn̄ ꝯrium videtur tenere in.l.cū ꝓponebat. ff.de leg.ij. Credo tn̄ q hoc casu talis er/ror poterit probari per duos testes pro eo quia ista est quedam qualitas de debitis soluendis que qualitas potest per duos testes probari ſm bar.in.d.l.cum propo/nebatur in versi.ij.casu ⁊c.quod sic probo tali ratione testm̄ inter liberos confectuʒ prout fuit dictū testamētum dn̄i amedei posset probari duobus vel tribus testib⁹. l.hac consultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.multo ergo magis ⁊ fortius potest probari talis error in eodem adhibitus ꝓ duos vel tres testes ar.in auc. multoma/gis.C.de epis.⁊ cle. Et hoc recte colligitur ex solutione quā dat bar.in.d.l.cum pro/ponebatur ad dictū.c.qm̄.ꝯ falsam dum dicit q dictū.c.loquitur in actu in quo nō requiritur certus numerus testiuʒ et ideo fieri potest probatio per duos testes. Nō tamen secus est in testamento vbi certus numerus testium est determinatus per quem et non minorem debet fieri proba/tio. Et qꝛ in testis inter liberos ꝯfectis nō requiritur certus numerus testium a iure determinatus vt dicto.c. ex imperfecto iō sequitur q talis error in testō predicto ad hibitus potest per duos testes probari ſʒ solutionem predictā quā facit bar. ad.d. c.qm̄ ꝯ falsam. Et ideo supposito q opi. bar.vera esset ⁊ ꝓcederet in testō inter ex/traneos confecto ipsa tn̄ nō ꝓcederet in testō inter liberos confecto vt apparet tā per sua dicta q per alia.s̄.tacta.

¶ De hac materia etiam tetigi.s̄.q.cxxx. ⁊ in.q.s̄.proxime precedenti.

¶ Questio.ccccccv.

¶ De donatione facta primo nato ex tali matrimonio seu alteri masculo si malue/rit an primo nat⁹ vel oēs admitti debeāt.

Factum est pactū in ꝯctu ma/trimonij q pater p̄mogenito filio dabit tale castrū seu alte ri ex ipso mrimonio nascituro si maluerit ⁊c. Ex quo mrimo nio nati sunt duo liberi masculi. Deinde morit pater nulla alia facta declaratione sue volūtatis. Insurgit dubiū vtrū primo genitus insolidū admittet ad istud castrū vel vtrū oēs pariter admittent. Et lʒ dicē duʒ videret q oēs equalr admitti debeāt ar.l.cū quidā.in ꝑn.⁊.l.cū pater.§.pe.ff.d leg.ij.⁊ qd̄ habet in.l.vtrū.§.cū quidā.ff. de re.dub. Attn̄ credo p̄mogenitū admit/t insolidū: supponēdo tn̄ tale pactū fuisse stipulatiōe vallatū iuxta ea que dixi.s̄.q. cclxvij. Et est rō qꝛ donatio respectu pri/mogeniti fuit pura ⁊ respectu alioꝝ libe/rorum q̄ inde essent nascitur i fuit ꝯditio/nalis videlicet si aliū mallet. Que tn̄ con ditio nō euenit ex eo q pater nō declara/uit aliū malle habere qd̄ donauit p̄moge nito: igit remāsit insolidū dicta donatio penes primogenitū cui pure fuit facta: q̄ etiā pendēte ꝯditiōe in scd̄o genito adie/cta totum habuit. Et qꝛ deficit conditio nunq̄ venit nec cessit dies obligatiōis re spectu secūdogeniti.l.cedere diē.ff.de ver bo.sig. Ideo tota donatio ꝑuenit ad p̄mo b genitū.l.ij.[b] ⁊.l.q̄ libero.cū ibi not.ff.si pars heredi.petat.⁊ qd̄ no.ꝑ gl.⁊ bart.in l.si q̄s.ff.de heredi.insti.⁊.l.plane.§.q̄ con iunctim.ff.de leg.j. Cōstat enī q donatio respectu scd̄ogeniti facta censet facta sub hac cōditione si maluerit. Et ita donatio primogenito facta repitur adēpta sub cō ditione ⁊ ꝯcessa sub ꝯria ar.l.si legatū.ff. de adi.lega.facit.l.pecuniā.⁊ qd̄ ibi no.ꝑ gl.⁊ doct.ff.si cert.peta. Et cū talis cōdi tio nō euenerit: qꝛ nulla fuit volūtas de/clarata q̄ declaratio cessauit ꝑ mortem.l. iij.ff.locati.⁊.l.mādatū.C.mādati restat dicere talē donationeʒ nūq̄ sibi locū vēdi casse in ꝑsonā secūdi geniti ar.l.j.§.finau/tem.C.de cadu.tol.l.j.⁊ qd̄ ibi no.ff.de cō di.⁊ demōst. Ubi aūt hec v̄ba si maluerit nō fuissent adiecta: ſʒ simplr dictū fuisset primogenito seu alij ex dicto mrimonio nascituro tūc isto casu primo ⁊ secūdo ge/niti cōcurrerēt.l.cum quidā.ff.de v̄bo.sig. ⁊.d.l.vtrū quibus ꝑ hoc apparet esse re/spōsum. Et si dicatur q donatio facta pri mogenito fuit ꝯditionalis tacita videlʒ si nasceretur ipso tn̄ primogenito nato sta/tim fuit purificata.l.interdū.in ꝑnc.ff.de verb.obl.que tn̄ nō impedit ortū obliga/tionis: vt ibi no. Et respectu scd̄o geniti fuit duplex ꝯditio videlʒ vna tacita si na sceretur ⁊ alia exp̄ssa patet magis de ipso vellet q de primogenito. Que exp̄ssa cum nō euenerit ipsa habuit īpedire tā ortum obligatiōis vt.d.l.cedere diem q etiā to/tā ipsam donationē infringere: vt in.l.j.§. finautē.C.de cad.tol. Considerato q ta/lis conditio erat mere ⁊ libere volūtatis ipsi⁹ donatoris si mallet vel maluerit aliū nasciturū q p̄mogenitū habiturū.l.cetesi mis.§.fi.ff.de v̄bo.obli. de filio p̄monato etiā scripsi.s̄.q.cccclxvij.⁊.cccclxxvj.

¶ De donatiōe facta in ꝯctu mrimonij primonato. Et nascat primo filia ⁊ dein/de masculus q̄s ipsoꝝ admittetur.

In ꝯtractu matrimonij mari/tus donauit p̄monato ex ipso mrimonio vltra portionem suā ⁊ in auātagiuʒ vnā domū fortem cum decem libris annui reddi/

b ¶ l.ij.i gl. in verbo ad eos. ibi tu autez potes distinguere.

rius. Ex quo matrimonio primo nata fuit vna filia peroneta nuncupata scdo vnus filius ludouicus nūcupatus tertio ꝛ q̄rto graduatī plures filij ꝛ filie. Inter quos est q̄stio vtrū peroneta primo nata appellatione bonoꝝ ꝟboꝝ primo nato cōprehendatur. Et videt̄ ꝙ sic. l. illa verba. §. pueri. ꝛ. l. patroni. ꝛ. l. liberti. ff. de verboꝝ sig. Et est rō. q: sexus masculinus etiā sexum femininū semp ꝯtinet[a]. l. qui duos mulos vbi ista ponit rō. ff. de leg. iij. attamen credo oppositū in casu isto in quo donator cēset̄ intellexisse de filio masculo primo nato ꝛ nō de filia primo nata. Et pōt assignari rō. q: filiabus talia nō ꝯsueuerūt in auantagio ꝛ vltra portiones suas donari. arg. c. primi in prin. ꝛ. §. i. de succes. feudi. in feudis col. x. ideo dicit iuriscōsultus paulus ꝙ ꝓnūciatio sermonis in sexu masculino ad vtrūqꝫ sexū plerūqꝫ porrigit̄. l. ꝓnūciatio in prin. ff. de verb. sig. Et notāter dꝫ plerūqꝫ. q: si appareat de contrario tūc ꝓnūciatio sermonis in masculino sexu non porrigit̄ ad femininū. l. luti⁹. §. q̄situ. ff. de leg. iij. Et istud ꝓbari pōt ex cōsuetudine taliū nobiliū. qui tales masculis ꝛ nō femellis facere ꝯsueuerunt donationes aut etiā ex charitate. i. affectiōe quā hn̄t plus erga masculos q̄ femellas sicut hec habet̄ in. l. si seruus plurū. §. fi. ff. de leg. i. ꝛ. l. si fuerit. ff. de reb. dub. In his em̄ scrutari dꝫ volūtas donātis ꝛ in q̄ presumptiōe sunt hi q̄ tales faciūt donationes. Utrū de masculis vel femellis intelligere voluerūt ac etiā modus cōis loquendi ꝛ intelligēdi ipoꝝ. l. cassius. §. qd̄ tn̄ cassius. ff. de leg. iij. ꝛ. l. cū delanionis. §. asinā. ff. de fundo. instru. leg. ꝛ. l. labeo. ꝛ ibi bar. ff. de suppellec. leg. Ita dicit etiaꝫ Ja. de are. in. l. lucius. §. q̄si tū. s. alleg. Et ita sequit̄ ludo. dici debere primo natum cū nullus alius masculus eum p̄cesserit. l. proximus. ff. de verb. sig. q: primus est quē nemo p̄cedit vt ibi habet̄. Et primo nat⁹ dicitur respectu scdo ꝛ tertio nati. l. si fuerit. §. fi. ꝛ ibi tex. de rebus dub. ꝛ no. in aut. de here. ꝛ falcidia. §. inordinatū. iūcta gl. colū. i. lꝫ quādoqꝫ primo natus vel primo genitus etiā dicit̄ vbi nullus alius reperitur natus: vt in. c. ioseph. extra de verbo. signi. et ibi bonus text. Nō obstāt iura. s. in contrariū allegata: ꝛ qd̄ ponit bart. in. l. i. ff. de verbo. significatio. q: ipsa militant vbi de contraria voluntate non apparet sicut hic apparet premissis coniecturatis. Qualiter sciri potest ꝙ testator in testamento sic senserit. vide. l. si seruus. §. fi. ff. de leg. i. ꝛ. l. lucius. §. maritus. glo. super ver. sensisse. ff. ad trebel.

a ¶ Continet masculinum an ꝛ q̄r ꝯcipiat femininum do. bar. l. i. ff. de verb. sig. vbi distinguit et in. l. ita stipulat⁹. ff. de le. ij. ꝛ in. l. i. §. incertū. ff. de vē. in pos. mittē. in. l. si qs in tantā. C. vnde vi.

Questio.cccccvij.

¶ An ius patronatus ꝑtineat heredi ante restitutionem fideicōmissi.

b Dicit dominus[b] Inno. in c. c. i.[c] in fi. extra de iure patro. ꝙ ius patronat⁹ nō ad ꝓpinquos sanguinis: sed ad institutos heredes defert̄. Nam si ad emptorem ville cum alijs iuribus ville deferat̄: multofortius ad heredē: ita dicit ibidem Inno. Et hoc idem ponit recitatiue hen. bohyc. in. c. ex insinuatiōe eo. tit. Sed nūc insurgit tale dubiū heres qui habebat ex dispositiōe testatoris ius patronatus rogatus hereditatem restituere titio decessit ab intestato nunq̄d ius patronatus deferatur agnatis vel cognat̄ ab intestato succedētibus vel an pertineat titio fideicommissario. Et credo ꝙ talibus succedētib⁹ ab itestato: ꝛ multofortius heredi suo scripto saltē ante restitutionē ꝑ eos re vel verbo factā spectat ius patronatus ꝑ eo ꝙ oīa iura directa in eos sunt trāslata. insti. de fideicō. §. restituta. ꝛ. l. quotiēs. §. heredes. ff. de here. insti. ꝛ. l. hereditat̄. ꝛ. l. nihil. ff. de ꝟb. sig. Ita ꝙ possint tūc ꝑntationem facere tanq̄ veri patroni facta re vel ꝟbo restitutiōe hereditat̄ fideicōmissario ipsi fideicōmissario spectat ius presentādi tanq̄ ꝟo ꝑrono cū ꝑ restitutionē oīa iura trāsierit i talē fideicōmissariū. iuxta. l. restituta. in ꝑn. ff. ad treb. ita vidi determinari his heres rogatus nō detrahit trebellianicā: q: forte fuit ꝓhibita detrahi. ꝑut ꝓhiberi pōt heredi ex̄neo vt. s. dixi. q. li. tūc em̄ solus fideicōmissarius ꝑsentabit tāq̄ insolidū ꝑronus. vbi aūt heres detraheret trebellianicā tūc ambo essent ꝑroni ꝛ facere deberēt ꝑntationeꝫ videlꝫ fideicōmissari⁹ cui est facta restitutio ꝓ tribus ꝑtibus ꝛ heres rogat⁹ ꝓ q̄rta ꝑte: q: nō obstāte restōne remanet heres ꝓ q̄rta respectu trebellianice ꝑ euꝫ retēte ꝑ dictū §. restituta insti. de fideicō. hered. ꝛ tenet̄ etiā debita ꝓ q̄rta ꝑte soluere vt dixi. s. q. ccccxcvi. Sed iuxta hāc materiā pono quidā in suo testō dotauit vnā capellā ꝛ voluit ꝙ ꝑntatio ipsi⁹ ꝑtineret heredi suo ꝛ heredib⁹ heredis sui ꝛ instituit heredē vel lum filiū suū ꝛc. Postmodū mortuo testatore fili⁹ suus heres fecit testm̄ i quo instituit filiū suū: ꝛ si decederet sine liber̄ voluit bona sua ꝛ hereditatē suā ꝑuenire ad Gayū subsequēter post mortē dici scdi testatoris dict⁹ heres mortu⁹ est sine liberis itestat⁹ relicto ꝛ supstite dicto gayo fideicōmissario. Necnō ꝛ relicto quodā cognato ꝓpinquiore q̄ est heres ab itestato ꝛ restituit gayo fideicōmissario postea ꝯtigit vacare dictā capellā. Nūc ē ꝯtrouersia inter cognatū ꝛ substitutū: q: cognat⁹ se iuuat testamēto fundatoris q̄ voluit ꝙ hr̄des sui heredis ꝑsentaret per. l. fi. C. de hr̄di. insti.

b ¶ Dicit domin⁹. de his vide per do. felyn. in suo tractatu de iure patro. vbi multis dubijs decisis sue magnifico sensu. oīa cumulauit q̄ ad ius patronatus ꝑtinere videntur. Et fit ibi tractat⁹ ille car⁹ veluti pupilla oculi tui.

c ¶ In. c. i. voluit allegare do. Inno. in rubri. de iure patro. in versi. transfertur autem.

substitutus dicit cōtrarium ꝑ quo facit.l. que liberis.§.hec verba.ff. de vulg. facit etiam.ff.de vb.sig.l.incōuentionibus. preterea fortificādo sic.q2 ea que sunt cessibilia sunt ad heredes extraneos trāsmissibilia.l.ex pluribus.ff.de admi.tu.ꝛ ea q̄ sunt trāsmissibilia ad heredes extraneos sunt restitutibilia fideicōmissario:vt not.in.l. si patroni filius.in prin.ff.ad treb.ꝛ no.ꝑ Jo.an.in addi.spe.in ti. de locato.§.nunc aliqua.v.clvij.ꝛ ibi pulchre. Sed sic est φ ius patronatus est cessibile ꝛ vēdibile.vt not. ꝑ Innoc.extra de iure patronatus.c. ex lris.ꝛ ꝑ Jo.and.in nouella de iure patro.c.j.lib.vj.q̄ est ad heredes extraneos trāsmissibile:vt no.ꝑ gl.in.c.ij.de iure patro.in cle.glo.j.in fi.ꝛ.ff.de iure patro.l.si opera. Nec est curādū de heredibus sanguinis:q2 proximiores in sanguine heredes nō sunt admittēdi vbi est dispositio in contrariū vt no.ꝑ Inno.in rub.in fi.dē iure patro.ꝛ ibi pulchre. Nec obstat.d.l.fi. C.de here.insti.q2 sicut ꝑ obliquum succedit fideicōmissarius sic etiā ꝛ heredes hedis:vt no.ꝑ glo.in.l.iij.in prin.ff. de peti. here.vt habet plus fideicōmissarius: q2 habet dispositionē heredis quā non h3 heres heredis qui ꝑ legem admittitur ꝛ non habet ꝑ dispositionem testatoris:vt dicta.l.q̄ liberis in.§.hec verba. ꝛ in.l.incōuentionibus.ff.de vbo.sig.ꝛ si quid habeat siue retineat heres rogatus: hoc est contra volūtatē testatoris.l.ticia.ff.ad.l. falci.facit ad premissa.l.si filius.ff.φ cum eo q̄ in aliena potestate. Nec obstat.l.q2 §.restituta.ff.ad treb.q2 loquitur in rebus non trāsmissibilibus.

¶ Questio.ccccviij.

¶ De iure prelationis in quibus casibus non habet locum.

Pone aliquis emit vnum tenemētū pluriū rerū in quo sunt q̄plures ꝛ diuerse possessiões de directo dn̄o ꝛ emphiteosi diuersorū dn̄orū mouētes qd̄ quidā tenemētū emit vno ꝑcio alter dn̄orū directorū vult aliquā rem q̄ de sua emphiteosi tenetur retinere iure prelationis vtrū possit et a dicēdū videt φ nō [a]: q2 oīm rerū est vna vēditio.de facto de oībus rebus in simul facta.l.scire debemus.cū ibi not.per Bar.ff.de vb.obli. Ideo si talis dn̄s rem ipsam iure prelationis retineret emptor no teneret alias res in ipso tenemēto cōprehensas recipe.vt.l.si quis duos.ff.de contrahen.emp.ꝛ ven. Et est rō: q2 al's tale tenemētū nō fuisset empturus nisi oēs res in eodem cōprehēsas haberet ꝑut dicit ibidem gl.qui alleg.l.qd̄ si vno vn̄.cessus.ff.de in diem adiec.qd̄ esset ꝑiudiciabile alijs dn̄is directis ac etiā emphiteote meliorationes suas vēdēti.ꝛ istud facere nō l3 q̄n ius prelationis tūc locū h3 q̄n ꝑ eū in nullo ꝑiudicatur emphiteote:vt l.fi.C.de iure emphi.p3:q2 a dn̄o iure prelationis vtēte cōsequitur qd̄ sua interest sicut ꝯseqretur ab emptore vt in.d.l.fi.habetur qd̄ tñ nō est in casu ꝑnti:ꝛ ꝑ tāto videtur φ ius prelatiōis locū non habeāt facit hn̄:q2 talis res est pars ꝯctus.l.fundi partē.ff.de ꝯtrahen.emp.ꝛ vē. Pro hoc etiā facit qd̄ d3 de ꝑmutatiōe in qua cessat ius prelatiōis ꝛ in ꝯctu facto vt de vbi requirit ꝑsone industria:ꝑut no.doc.in.l. fi.C.de iure emphi.ꝛ in.c.potuit.de locato ꝛ ꝑ Spe.eo.ti.§.nūc aliqua.v.cvij.ꝛ v. seq.ꝛ pe.Ja.de ac.in rē q̄ ꝑ re emphi.cōpetit. ¶ An in donatiōe possit res capi iure prelationis [b] vide q̄ dixi.s̄.q.xlvij. ¶ Utrum ius prelationis possit alteri cedi vide q̄ dixi.s̄.q.ccccxj. ¶ An dn̄s possit capere iure prelationis rem ꝑmutatam:vide que scripsi.s̄.q.xciij.in fine.

a ¶ Videt φ non forte tñ tenetur dn̄s requirere ar.d̄.toto ad ptē.l.q̄ de.ff.de rei vēdi.l3 dn̄s retinere nō possit ppt̄ rationē hic assignatam ius eiū req̄sitōis cū sit bonū ꝛ vtile nō d3 ꝑtē ꝑni ar. c. l3 extra de reg.iul.

b ¶ Iure prelatōis.vid̄ de hoc post oēs scribentes do. Jas. d̄ may.in.l. vlt. C.de iure emphi.

¶ Questio.ccccix.

¶ De constitutione precarij.

Venditor dom᷒ ꝯstituit se eam possidere p̄cario noīe emptoris agit emptor cōtra vēditorem vt domū tradat ꝛ eū possessorē in possessionē faciat vtrū ꝑcedat libellus ꝛ videt φ nō: q2 vēditor ꝯstituēdo se possidere trāstulit pos. in emptorē.l.qd̄ meo.in ꝑn.ff.de acqui.pos...q̄da3.ff.de rei vēd.ꝛ ita facit qd̄ debuit:q2 possessionem tradidit.l.rem alienā.cū ibi no.in glo.ff. c de ꝯtrahē.emp.ꝛ.ven. In ꝯtriū [c] videt q2 iura loquētia de traditione quā facere tenet vēditor emptori loquūtur de traditione reali ꝛ actuali.ꝛ ita de possessione naturali.l.si traditio.C.de ac.emp.in.c.si facta.si de feudo defuncti cōtrouersia fuerit in feudis.col.x.in.§.ꝑ traditionē insti. de re.diui. Et no.de possessiōe ficta seu ciuili mō ita ē φ ꝑ ꝯstitutōē p̄carij nō tradit naturalis h̄ est realis ꝛ actualis possessio. Sed ficta seu ciuilis igit̄ sequit̄ libellū hn̄ ꝑcedere. Pro h̄ facit:q2 q̄n aliquis actus fieri d3 naturalr̄ nō sufficit φ fiat ciuiliter si tñ naturaliter fieri pōt.l.si ita quis testamēto.§.fi.ꝛ.l.cū pater.§.hereditatē.lo.j.ff.de le.ij.ꝛ.l.fideicōmissū. ff.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ.l.ꝛ ex ea pte.§.in insulā.ff.de vb.obl. Et q2 vēditor domū pōt tradere realiter ꝛ actualr̄.ideo sequit̄ φ nō sufficit si tradat̄ ciuilr̄ h̄ ē ficte. ¶ De hac materia p̄carij vide q̄ dixi plene.s̄.q. cxij.ꝛ.j.q.cccccxij.ꝛ.s̄.q.cclxviij.

c ¶ In contrariū facit φ possessio simplr̄ plata intelligatur de naturali possessione vt legitur ꝛ no. in l. stipulatio ista.§.hij q̄ ꝛ hoc q̄q.. ff.d̄ vb.obl. Et hinc est qd̄ d3 pedū positio vt.l. j.ff.de acqr.. posses.

¶ Questio.ccccx.

¶ An verbū remaneat inducat donationem inter viuos.

Fuit factū pactū iuramēto vallatū ꝑ Aynardum bastardum.

domini vignayci dño vignayci presenti ꝛ stipulāti ꝙ eo casu quo ipse bastardus decederet sine liberis legitimis voluit ꝛ concessit ꝙ castrū suum vatillicui sit ꝛ remaneat ex nūc in antea ac imperpetuū dicto dño vignayci suisq; heredibus ꝛ successoribus in dicto castro vignayci. Utrum ex hoc cēseatur donatio facta. Et videtur ꝙ sic. q: ꝟbuz remaneat totū importat sicut si dixisset donat vel legat. l. cū quis decedēs. §. nuptura. ff. de leg. iij. hoc etiā pbatur in. l. si cū [a] ante nuptias iūcta glo. C. de dona. añ nup. vbi pmissio facta p verbū remanere tm̄ opatur ac si fuisset p verbuz dare. Et est rō: q: in talibus, plus sensum ꝙ verba inspicimus. ꝛ plus quod est actum ꝙ qđ dictū. l. iij. §. cōditio. ff. de adimēdis vel transferēdis legatis. l. sed celsus. ff. de cōtrahen. emp. ꝛ vēdi. in cōuētionibus em̄ cōtrahētium volūtatem potius ꝙ verba spectari placuit. l. in cōuentionibus. ff. de ꝟbo. sig. Que volūtas si cōsideretur negari nō pōt quin tale pactū operetur ꝛ faciat cēseri donationez inter viuos factā esse cum testamētum esse nō possit cum. vij. testes nō existant neq; codicillus aut donatio causa mortis cū quinq; non existāt testes rogati qui requirūtur. l. hac cōsultissima. §. j. ꝛ. §. p nūcupationez. C. de testa. ꝛ. l. fi. C. de codicillis. aut vltima volūtas de qua in. l. j. C. de sacro sanc. eccle. mētio habetur, p eo ꝙ ipse tūc in mortis articulo nō erat ꝯstitutus sicut requiritur anteꝙ dicta. l. locū habeat igitur erit donatio cū aliuz titulū importare nō possit attēto ꝙ nullo cogēte tale pactum fuerit factū sicut dicimus in. l. donari. ff. de dona. Et attento ꝙ hodie nudo pacto fieri pōt donatio. l. si quis argētum. §. sed et si quis. ꝟ. vero. ꝛ hoc ꝑtermissuz fuerit. C. de dona. Et p hoc bene facit iuramētuz interpositū quo validatur dictū pactū vbi al's foret inualidū. ꝛ an effectū donatiōis facit, opari. l. cum pater. §. filius matrem. ff. de leg. ij. facit ad idē stipulatio interposita p quā validatur ip̄m pactū si al's foret inualidum. l. j. C. vt actiones ab herede ꝛ cōtra heredes incipi. ꝛ notauit. glo. in. l. hereditas. C. de pac. cōuen. sup dote. ibi sinautē a muliere bona eius post mortem suā aliquis stipuletur valet ꝛc. Nec obstat. l. lz. C. de pac. q: ibi agebatur de herede dāda que dari non pōt nisi in testamēto. l. j. §. fi. ff. de codicillis. insti. eo. §. codicillis. ideo nō potuit valere: vt donatio cā mortis i qua etiā hereditas dari nō potest sicut nec in codicillis. vt. d. §. codicillis. Jta etiā dicit Bar. in. d. l. lz hic vere agebatur de re singulari danda: vt quia de vno castro qđ bene extra testamētum potest dari: vt in toto ti. de do. ff. ꝛ. C. eodez modo pōt rn̄deri ad. l. hereditas. §. a leg. ita voluit dicere Bar. in. d. ll. licz hoc probāt clare dicte. ll. lz. ꝛ. l. hereditas.

a ¶ In. l. si c. i. Caue q: verbū remanere capit ibidez ꝓ pro ꝑe. s. p ꝟbo reddi debere fm̄ dñm ꝓ dof. ibi. ꝛ doct. Sz de hmōi ꝟbo remanere vide plene p do. bar. in. l. cēturio. ff. ð vulg. ꝛpup.

¶ Questio. ccccxj.

¶ Si substituantur liberi qui essent nati tempore mortis heredū an nati post mortem heredum videātur inuitati.

Pater in testamēto, suo substituit liberis suis ligeros masculos quos eius filia haberet tpe mortis dictoꝝ liberorum suoꝝ heredū institutoꝝ cōtingit ꝙ dicta filia testatoris nullos habuit liberos tpe mortis dictoꝝ heredū testatoris. sed post eoꝝ mortē habuit an videātur illi postea nati substituti. videtur b ꝙ non [b]. l. si ꝓximior. ff. vnde cog. ꝛ. l. ticius. ff. de suis ꝛ legi. here. Sed si ipse testator simpliciter locutus fuisset de liberis tūc isto casu hmōi decisio nō ꝓcederet q: tales liberi qñcūq; nati forēt ipsi ex volūtate testatoris essentiuitati ad successionem postꝙ de ipsis fecit mētionem vt ꝓbat. l. lutius. la. ij. ff. de hered. insti. iūcta. l. cū acutissimi. C. de fideicōmis. ita fuit determinatū in camera cōsilij.

b ¶ Videt ꝙ nō. Cū illa tnc̄ distictiōe an scz sint ꝯcepti i vita testatoris vel non fm not. i. §. cuz aūt in sti. ð here q̄ ab intesta. defe. Et ibi vide. d. Jo. de pla. qui istō reducit in simili ad pulchrā qōnez. de eo q̄ fuit ꝯdēnatus: vt ipse ac filij ꝛ nepotes sint ꝑpetuo exules dicū ꝙ post ꝯdēnationez cōceꝑti nō affiāūtur pena exilij Et ad de oino do. bal. in ꝑdi. §. cuz aūt in ꝟs. vn̄ pone in termis.

¶ Questio. ccccxij.

¶ Si fiant in vno ꝯtractu due donatiōes successiue vna post aliam diuersis ꝑsonis cuz ꝯstitutione ꝑcarij an si ipsa cōstitutio precarij opata fuerit in ꝑsonam primi donatarij possit postea opari in ꝑsonam secundi donatarij. dic ꝙ non.

Ticius bona sua donauit Gayo eius fratri in casu in quo ipse decederet sine liberis vsufructu retēto ꝛ constituit se ꝑcario noīe ipsius Gaij possidere ipsa bona ꝛ casu quo dictꝰ gayus sine liberis decederet ipse talia bona donauit sempronio se etiā ꝯstituēdo ea ꝑcario noīe possidere ꝛ vsufructu retēto put. §. obijt dicꝰ ticius donator sine liberis: ꝛ ita locū habuit donatio, in ꝑsonā dicti gaij qui bona possedit morit inde dicꝰ gayus ꝛ sine liberis relicto certo herede. ꝛ ita casus sub quo dōatio sempronio fuit facta euenit ꝯ quē heredē gaij egit sempronꝰ rei vēdicatiōe asserēdo bōa sic vt ꝑmittit donata sibi ꝑtinere iure dñij vel q̄si vtruz bn̄ agat ꝛ credo ꝙ nō. nā oriēte dicto ticio donatore sine liberis fuit vez dicere domū ꝛ possessionē ciuilē dictoꝝ bonoꝝ in dictū gayū primū donatariū fuisse trāslatas a die dicte dona. facte q̄ die duo extrema ꝯcurrebāt de se habilia extremū a quo naturalr ꝛ extremū ad quem potētialiter cū tpe talis cōtractus poterat de iure fieri statim dicta trāslatio si nulla donatio fuisset apposita. l. q̄scq;. C. de dona. ꝛ. l. qđ meo. ff. de acqui. pos. fuit igitur verꝰ dñs ꝛ possessor ciuilis dictus gayus primus donatarius cu

c ¶ l. si ꝓximior voluit allega. l. j. §. si quis ꝓximior. ff. vn̄ de cogna.

v. l. 7. 612. b iux tag quem et ... c. 10. n. 24 et 25.

tus respectu retētio vsufructus ꝛ pcarij cō stitutio fuerūt facte ꝛ operate vt pbant dicta iura. Sed moriente dicto gayo pri mo donatario sine liberis ꝛ ita casus eue nit sub quo donatio fuit ipsi sempronio fa cta. Restat videre vtrū dicte clausule ali quem effectum potuerint respectu ipsius sempronij secundi donatarij operari ꝛ qꝛ dominiū ꝛ possessio ciuilis virtute talium clausularum fuerūt semel in dictū gayū primū donatarium translate ipse clausu le nō potuerunt ab eo auferri sine eius vo luntate. l. si quis vi. §. differētia. ff. de acq. pos. l. quotiens. C. de prec. impe. offe. Tū etiā qꝛ adueniente cōditione sub qua do natio ipsi sempronio secundo donatario fuit facta nō pōt fieri retroactio respectu ciuilis possessionis ꝛ dñij ad tempus quo donatio fuit facta qꝛ illo tēpore quo titi donator desijt esse dñs ꝛ possessor ciuilis propter trāslationē in ipm gayum primū donatariū vt premittitur factā ꝛ ideo ꝙ non fuit penes dictum ticiū donatorē nō potuit transferri vere neqꝫ ficte in dictū sempronium ſm donatariū. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. ꝛ l. traditio. in prin. ff. de acqui. re. do. ꝛ ita tꝫ ange. de aretio. in l. ꝗuis. §. si conductor. in prin. ff. de acqui. possessiōe. ꝛ dixi latius in apparatu meo statuti si quis per litteras in glo. sup verbo possessio. Nam licet tempore donatio nis gayo primo donatario facte ac tēpo re existentie cōditiōis dñium ꝛ ciuilis pos sessio esset penes donatorem attamen ad ueniente conditione sub qua donatio fuit sempronio facta nullū dominium nullaqꝫ possessio ciuilis neqꝫ naturalis erant nec fuerunt reperte penes ipsum donatorem cum iam essent in dictum gayum transla[a]ta vt dictum est. Et quia[a] erat etiam tunc defunctus ꝛ sic nihil poterat possidere. vt in dicto. § deinceps. in aut. de nupt. colū. iiij. Aliter sequeretur dominiū ꝛ pos sessionem ciuilem respectu vnius ꝛ eiusdē rei penes duos vno ꝛ eodē tempore posse reperiri: quod tamen est absurdū dicere. l. iij. §. econtrario. ff. de acquiren. possessio. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. ff. de com mo. Ex quibus preterea sequitur dictum sempronium male ꝛ sine actione egisse: qđ tamen facere non potuit. l. si pupilli. §. vi deamus. ff. de neg. gest. l. quotiens. §. item si temporali. ff. de admi. tuto. ꝙ patet etiā qꝛ non probauit bona donata ad se perti nere iure dominij vel quasi. Nec obstat. l. quotiens. C. de donationi. que sub mo. qꝛ licet ibi secundo donatorio cōpetat vtilis actio psonalis contra heredes primi do natarij nulla stipulatiōe subiūcta ex qua dam benigna interpretatiōe qua pōt con tra talem heredē agere ad tradendū ꝛ ex pediendū sibi res donatas: ꝛ sic est vn[a] de casibus in quibus alteri p alterū queritur actio vt ibi dicit bar. ꝛ ponit glo. in. §. si qs alteri insti. de inuti. stipu. Nō ꝓpterea t nō fit ibidē dñij trāslatio in scđm donatariū lꝫ res donata tradat prio donatario. nec hoc ibi dr: ꝛ ita ibi nō ob. in aliquo. ¶ De hac materia constitutiōis precarij dixi. s. q. xij. ꝛ q. cclix. ꝛ. ccccclx. *alias cclxviij*

a ¶ Et qꝛ ista est validissima rō: mors enim oīa soluit vt i. §. deiceps in aut. de nu. colla. iiij.

b. Vide gl. Et oīno. d. Panor. in. c. raynucius i ii. colū. i vi. in glo. in verbo legiti mā. extra de test. dixi oī no. qꝛ dispu to de hmōi duarū quar tarū detra ctione reddi tur ābigua de iure ciui li ꝓpter di screpātiā q̄ est inter pe trum cynū ꝛ alios eorū sequaces ex vna. et do. bart. bal. et alios docto. ex altera. quo tunc re currit ad ca rostas ſꝫ re gulam que vult ꝙ quā do aliqd est dubium de iure ciuili si r epitur ca sus clari de iure cano. prout est in hmōi casu. stamus iuri canonico et in foro ciui li: vt legit ꝛ notat in. c. f ꝛ. ij. extra đ no. ope. nū cia. ꝛ. d. bar to. in. l. priui legia. C. de sac. san. eccl.

c ¶ Prete ritiōis. An aūt clausu la codicilla ris habeat locū in testō nullo ex cā preteritiōis vide Paul. đ ca. in cōsi. lviij.

¶ Questio.cccccxiij.

¶ De detractiōe duarū quartarū videlicet legitime ꝛ trebellianice ꝛ clā codicillari.

De detractiōe duarū quartarum videlicet legitime ꝛ trebellianice ꝛ qñ fieri pos[b]sit. vide glo.[b] ꝛ melius bar. in. l. ꝗꝗ. C. ad. l. falci. Que tñ detractio duarum quartarū nō pōt fieri si testamentū nullū [c] existat ratiōe preteritionis[c] paterne vel materne in quo subiūcta est clausula. Si non valet iure testamēti vult ꝙ valeat iure codicillorū. Et solū fit detractio vnius quarte: hoc est legitime ex eo qđ pretextu dicte clausule primores ab intestato cen setur esse rogati pure restituere heredita tem heredi scripto. l. ex eo. C. de fidei. ꝛ. l. si iure. C. de testa. manu. et. l. ex ea scriptu ra. ff. de testa. et ibi sunt notabiles glo. qđ ponit Barto. in autētica ex causa in fine qōnis. C. de liberis pteritis vel exhe redatis. Et ideo qꝛ rogatio cēsetur facta pure tñ detrahitur vna qrta p filium ro gatum restituere: hoc est legitima. Istam ꝯclusionē ponit. Bar. in. d. l. ꝗꝗ. Et ſm hāc conclusionem vidi determinari inter dños meos de parlamēto in diffinitione cuiusdā ꝓcessus. ¶ De detractione dictarum duarū quartarū vide q scripsi. s. q. lij. ¶ Iuxta materiam clausule codicillaris. Quero qñ habeat locum dic ꝙ locū ha bet vbi testamētum nō valet ꝓpter defe ctū solēnitatis omisse. l. codicillis. §. fi. ff. de leg. ij. ꝛ in. l. ex his vbis. ff. de testamē tis. Et vbi apponitur in testō talis clau sula si nō valet iure testamēti ꝙ valeat iu re codicillorū vel alteri vltime volūtatis tūc talis clausula opatur vim fideicōmissi Et inter liberos opatur illa clausula effe ctū volūtatis minus solēnis ꝛ minus pfe cte inter liberos: vt in. l. fi. C. familie her ciscunde. ꝛ in. l. hac cōsultissima. §. ex im perfecto. C. de testamētis: ꝛ ita ponit bar to. in. l. j. circa finem. ff. de iure codi. Et p istam clausulam videtur grauati etiam veniētes ab intestato. l. ex testamēto. C. de fideic. quādo veniētes ab intestato succe dunt. Si aūt aliqui succederēt ex testamē to: vtputa: quia precesserat testamentum quod non erat ruptum tunc illi here des succedentes ex testamento videntur

rogati ſm Bar.in.d.l.expoſt.princi. Nā in tali caſu dicit Bar.vim teſtamēti eſſe conuerſam in vim fideicōmiſſi ⁊ codicillorum per dictā clauſulā que verba bñ ſunt notāda ſm eum. Et vbi codicillus hȝ dependentiā ex teſtamento qd̄ fuit nullum tūc clauſula operaṫ ꝙ venientes ab inteſtato videntur rogati ſm Bartho. vbi.s. Specu. autē in ti.de inſtru.edi.§.cōpēdioſe.in verſi.item vide ⁊c.dicit ꝙ vbi teſtamentum deficit propter ſolēnitatis defectū q: deficit numerus teſtiū vel alia ſolēnitas ⁊ tunc valet iure codicillorū Cy.ṽo in auṫ.ex cauſa de lib.preteritis vel exheredatis ſequendo opi.Dy.videtur dicere ꝙ dicta clauſula habeat viȝ fideicōmiſſi vt venientes ab inteſtato reſtituant hereditatem ſubſtituto.

¶ De hac materia clauſule codicillorum. vide.q.cccxxij.

¶ Queſtio.ccccxiiij.

¶ An barones ⁊ bānareti poſſint prohibere piſcaturam in terris ſuis.

Vtrum barones et bannareti huius patrie dalphinalis qui habent in ſuperiorē dominum noſtrum dalphi. poſſint prohibere in terris ſuis ne quis piſcari habeat in riuis in ſuis terris labentibus dicit Jo.fab.ꝙ non ſicut nec preſides hoc facere pñt.l.iij.§.plane.ff.qd̄ vi aut claȝ. a niſi conſuetudo[a] pinguius eis ius tribuat ⁊ ita ponit Jo.fab.in.§.flumina[b] inſti.de rerū diuiſio.⁊ ita ſeruatur in hac patria dalphi.

a ¶ Niſi cōſuetudo. tu dic de hoc vt per iſtū conſi.clxxſ.incip.circa materiā ꝓceſſus .nu.ij.ṽſi.ad ſecundū.⁊ ſequen.

b ¶ Jo.fa.in.§.flumina.circa fi.in ṽſi.quid ergo ꝺ baronib' ibi ego credo ꝙ barones ⁊c.

¶ Queſtio.ccccxv.

¶ Si dolus futurus poſſit per teſtatorem tacite remitti.

Teſtator facit legatuȝ eius vxori hoc mediāte ꝙ ipſa teneatur reuelare eius heredibus aurum argētum veyſſellam iocalia ⁊ alia bona mobilia ipſius teſtatoris penes ipſam exiſtentia. Deinde in codicillo ipſe eam reuelauit a tali reuelatione ⁊ ſibi legauit quicquid ipſa cepit ⁊ alienauit de talibus bonis mobilibus. Nūc petūt heredes ꝙ ipſa reuelet iuxta ordinata in teſtamēto ipſa reſpōdet ⁊ dicit ſe nō teneri ꝑpter ordinata in codicillo. Oritur queſtio que dictarum partium c bene dicat ⁊ videtur ꝙ vxor[c] ꝑ ea que habenṫ .i.§.diſponat in auṫ. de nup.coll.iiij.⁊.in.l.j.C.de ſacroſanctis eccleſijs.et in auṫ. quod obtinet.C.de ꝓbationibus. Incontrarium videtur nam ſi remiſſio in codicillo facta valeret ipſa vxor inuitaretur ad delinquēdum cui tamen eſt obuiādum.l.conuenire.C.de pac.do. Et dolus malus futurus ſibi videretur remiſſus qd̄ e tamen fieri non pōt[e].l.quidaȝ decedēs in princi.ff.de admi.tutorum.⁊.l.ſi vnus.§.illud.ff.de pactis.iſ hoc probatur alia ratione in cautione de vtendo in qua vſufructus eſt relictus arbitrio boni viri quam teſtator remittere nō poteſt ne vſufructuarius inuitetur ad delinquendum.l.j.C.de vſufruct.l.ſcire.C.vt in poſ. leg.ita dicit glo.in dicta.l.ſcire. Tum etiam quia talis cautio fauorem heredis concernit. Ideo non poteſt remitti vt in dicta.l.j.habetur cautio vero que reſpectu legati in diem vel ſub cōditione relicti pſtari debet fauorem teſtatoris concernit. Ideo ipſa poteſt ab eodem remitti vt dicta.l.ſcire. Et cum reuelatio per vxorem fieri ordinata fauorem heredis legatariorum ⁊ creditorum reſpiciat vt eſt notorium.dicendum videtur ꝙ ipſa a teſtatore non potuit in codicillo remitti. Non obſtat auṫ.ſed cū teſtator.C.ad.l.fal.vbi detractio falcidie que fauorē heredis cōcernit prohiberi pōt: q: dico ꝙ talis detractio etiā vtilitatē teſtatoris concernit. Nā introducta fuit falcidia vt teſtator heredē habeat. Nam ſi nō detraheretur teſtator decederet inteſtatus: q: nullus vellet eſſe eius heres: ita dicit ⁊ ſoluit bar.in.d.l.j.C.de vſufruc.nō obſtāt iura in contrariū allegata: q: ipſa loquunṫ qñ voluntas teſtatoris eſt cōformis iuri.nam illa tunc eſt ſeruanda. Vbi ṽo eſſet cōtra legem vel bonos mores aut per eā quis inuitaretur ad delinquendū ipſa non eſſet ſeruanda vt dicta.l.j.⁊.l.conditiōes.⁊.l.filius.ff.de cōdi.inſti.⁊ pro hoc bene facit.l.nemo pōt.ff.de leg.j.ita ſoluit ⁊ dicit bar. in dicta.l.j. Iudex etiā ex ſuo officio nobili poteſt talē vxorem cogere ꝙ reuelet iuxta ordinata in teſtamēto ne ipſa lucrum iniquum reportet in fraudē ⁊ preiudiciū heredum legatariorū ⁊ creditorū iuxta.l.illicitas in principio.ff.de offi.preſidis.iunctis ibi no.

c ¶ Quod vxor. Et hꝯ forte veruȝ quo ad ea q̄ ceperat ⁊ alienauerat de hmōi bonis mobilibus ante co

d ¶ Illuȝ per ea q̄ ſcribit do.bar.in.l.quidā decedēs in prin. in vlti. op. ff. de admi tuto.

e ¶ Fieri nō pōt. De hoc ſciliȝ an dol' futurus poſſit remitti: vide iſtū cōſilium.xlſ.incipien.antonius pugnātis.ad fines verſi.⁊ ratio premiſſorū.

¶ Queſtio.ccccxvj.

¶ De reachepto ⁊ gratia redemptiua.

An per confeſſionē reacheti ſeu gratie redēptiue quā fecit emptor venditori ſtatiȝ poſt ꝓctum venditionis ad partē vicietur venditio vel ex hoc fiat contractus illicitus[f] dic ꝙ non: q: talis contractus vtroꝙ iure ciuili ⁊ canonico eſt permiſſus vt in.l.ij.C.de pactis inter emptorem ⁊ venditorē ⁊ in.c.ad noſtrā.extra de contrahen.emp.⁊ venditio.⁊ eſt gloſa aurea que vult ⁊ tenet ꝙ tales cōtractus ſunt validi de iure in.c.conqueſtus. extra de vſu/

f ¶ Illicitus. Vide ſup hꝯ alex. cōſil.xlvi. in iiij.volu. An ſeȝ talis cōtract' de retrouēdendo cenſeat' vſurarius: ⁊ an tale pactuȝ poſſit preſcribi.

presertim inno.hosti.et ben.bohic et tenere videtur bal.in feudis in ti.de feudo data in vicem le.comis. Et hoc verum dummodo fiat rationabiliter et seruetur substantia contractus videlicet quod ibi fit consensus liber vtriusque partis videlicet ementis et vendentis et quod ibi sit preciu et merces hoc est res qui emitur et quod ematur pro iusto precio rationabili taxato insti.de emptione et venditio. Hoc casu interuenire debeat iustum precium dicit glo.in.d.c. conquestus quod fieri potest taxando rei valorem que venditur secundum consuetudinem regionis loci et temporis. l. venditores.C. locati. le.si fundus.ff.de euic.et nota. per glo.barto.et bald.in.l.ij.C.de rescin.ven. Et secundum ea que secundum iudicium bone rationis videtur expedire vtrique ementi et vendenti et etiam reipublice ita quod ibi fiat adequatio dati et accepti secundum proportionem quam habet ad vsum hominum in quem veniunt seu nata sunt venire vt iuribus.s.alle. Si enim propter dictam gratiam redemptiuam seu reachatum minus venderetur quod res valeret iuxta commune precium quo res vendi consueuit tunc isto casus contractus esset illicitus.[a] Ita tenet glo.in dicto.c.conquestus de vsuris. ¶ De hac materia plene dixi in tractatu quem compilaui super contractibus qui sapiunt vsuram et qui vsurarij dici possunt vel non in.§.quid si vendidi tibi.etc. Et predicta seruantur in iudicando tam in curia parlamenti quam in ceteris curijs presentis patrie dalphi. prout semper vidi a.xxx.annis citra. ¶ Sed quid emptor dat dictam gratiam redemptiuam ita quod venditor possit reemere in decem annis. Nunquid poterit venditor redimere statim quando voluerit. dic quod non sed debet expectare vltimum annum dictorum decem annorum et in qualibet parte ipsius vltimi anni. poterit venditor reachatare.l.si ita fuerit la.ij.ff.de maioribus.testamento et hoc operatur dicta dictio reemere iuncta ablatiuo casui.l.i.§.quibus.ff.de successorio edic. Ita sentit bartho.in.l.si cui in principio. ff.de legatis.j. Idem in.l.gallus.§.ille casus.ff.de liber.et posthu. Sed ille contractus ex quo non potest venditor quandocunque durantibus dictis decem annis redimere censetur vsurarius[a] vt plene dixi in tractatu meo de contractibus illicitis in.§.pone.circa hoc.xviij.columna. ¶ De[b] hac materia reachati vide[b].l.quoties. et.l.vbi.et.l.itemque.ff.de in diem adiec.et henri.bohic in.c.ad nostram de emptione et venditione.

[a] ¶ Censetur vsurarius. Vide ea que leguntur et notantur in pre.c.ad nostram et ibi per dominum pa.extra de emp.et ven.

[b] ¶ Reachati. vide An aut si emptor alienat prediu emptu cum pacto de reuendendo alicui tertio.vtrum competat primo venditori actio contra istum tertium vt ei reuendat.vide.d. alexa.in consil.j.in.j.volumine vbi concludit post multa argumenta quod primus venditor non potest experiri contra tertium.i. secundum emptorem.

¶ Questio.cccccxviij.

¶ An religiosi et fratres mendicantes possint adhiberi testes in testamentis et codicillis.

Utrum religiosi vel mendicantes possint esse testes in testamento vel codicillo et si adhibeantur an valeat testamentu vel codicillus. Johan.fab.in institu.de test.§.testes videtur tenere quod non valeat quia similis est mortuo.l.deo nobis.C.de epis.et cleri. in auth.de mona.§. Contrariu credo quod religiosus monachus aut mendicans testis in testamento non reperitur prohibitus. Ideo ipsi capaces esse censentur.l.j.ff.de testi. Ita tenet glo.ordi.in auten.si dicatur.C.de testi.plenius in auten.de monachis.in.§.co[c]gitandum[c] in glos. super verbo testes. colla.j. Et quando dicitur quod videntur tales si[d] miles mortuo[d] hoc est veru quo ad matrimonium vt ibidem dicit glo.et idem voluit tenere specu.in titu.de teste.§.j.ver. Item excipitur ibi attamen dico etc. pro ista parte benefacit.l.quoniam in fi.C.de hereticis.vbi hereticus potest haberi testis in testamento et si habeatur non propter hoc viciatur testamentu et hoc suadet vtilitas necessarij vsus ideo ibi sic dicitur testimonia eorum que in vltimis elogijs vel in contractibus consistunt propter vtilitatem necessarij vsus eis sine vlla distinctione permittimus etc.si enim propter hereticu in testem adhibitu testamentu inde viciatur vt ibi multominus debet viciari si religiosus etiam mendicans pro teste adhibeatur. At si enim quod testamenta vel alie vltime dispositiones in quibus religiosi etiam mendicantes pro testibus adhibentur debeant propter hoc irritari immo quod tales pro testibus adhibeantur in vltimis voluntatibus se habet cois obseruantia. Non obstat dictum Jo.fab.quia sine lege loquitur.licet enim tales religiosi pro testibus adhibiti testimonium in iudicio ferre non possint sine sui superioris licentia.vt in.c.ij.de postu. non propterea sequitur quod dispositio ipsa viciatur. Sicut dicimus in excommunicato qui a testamento ferendo repellitur vt in ca.veniens.extra de testi.attamen testamentum vel contractus in quo adhibetur pro teste non viciatur ita tenet specu.in titu.de teste.§.instrumentum publicum versi.quid si testis inscriptus in testamento etc. Item tenet Inno.in.c.pia.glo. super verbo duraturis extra de exceptionibus hoc etiam probatur in religioso.dato executore in testamento nam datio valet licet exercere non possit sine sui superioris licentia vt in.c.fi.de testa.li.vj. Sic etiam idem erit in teste. Et ita secundum hanc determinationem vidi iudicari in hac curia plamenti dalphi. ¶ Sed quid de conuersis an possint esse testes in testamentis.vide que dixi.s.q.cccccxiij.

[c] ¶ §.cogitandum.j. per h tic.§.h.d. bartho.quod monachus potest esse testis vt in auten.si qua mulier i.iij.col.in versi.et eodem modo C.de sacrosan.eccle.

[d] ¶ Similes mortuo hoc nequaquam verificatur in actibus naturalibus. Nam monachus quo ad actus naturales non censetur mortuus.vt dicit do.pan.in.c.clerici.in.ij.col.in versi.venio.ad vlti. extra.de vi.et hone.cleri.

Clar. et testam. q. 55. vs ulterius

An depositio facta per clericū in foro tē tēporali sine licentia superioris valeat. vi de.s.q.lxv. An fratres mendicātes possint esse testes in contractibus dic ꝙ sic vt ple ne pro ⁊ contra scripsi in apparatu quem feci super statuto dalphi.incipiente si qs per litteras in glo. super verbis communi estimatiane fidedignos.

Questio.cccccxviij.

De resort ur⁊ qui sub nomine resortus continueatur

Esortus ſm cōmunez vsum loquendi in hac patria dal/phinali ac etiā regni frācie. nihil aliud est ꝙ ius prima a rū appellationū [a] q cōis b vius debet attendi [b] .l. cū delamonis. §.asinā.ff.de fun.instru.⁊ instru.lega.l. la beo ⁊ ibi plene per bar.ff.de supellecti.le/gata.ff.l. si seruus.plurium.§.fi.ff.de lega.i. de quo verbo nihil reperitur in iure. ⁊ ta/le ius non est de essentialibus feudi. ptz quia feudum potest bene concedi sine re/sortu sicut ciuitas sine territorio de primo est tex.i.c.j.§.fi.in quibus causis feu.amit. ſm obertū in feu.col.x.de scdo est tex.in.l. ij.in prin.ff.de verbo.sig.⁊.l. pupillus.§ vrbs ⁊.l.bona ciuitatis.cum.l.sequēti.eo. titu. Licet enim fidelitas sit de essentia feudi adeo ꝙ in cōcessione feudi simplici/ter facta fidelitas intelligitur ꝗuis de ea dem nulla mentio facta fuerit vt in.c.i.§. fina.in feudis per quos fiat inuesti. quod tenet expresse bald.in.c.i.de capi. coradi. Non tamen sic est in resortu. Nec mirum qui feudum potest esse sine resortu vt pre/dixi et resortus sine feudo quod probari pōt in multis castris in hac patria dal/phi.situatis que licet sint de feudo dal/phi.in ipsis tn nō habetur resortus.vt in castro viriaci. Sed ꝙ resortus haberi pos sit sine feudo hoc apparet in castris dal/phi.respectu quorum appellationes [c] ad dñm nostrum dalphi. deuoluuntur. ⁊ tn̄ talia castra non sunt nec dici pñt feudalia cum ab ipso ⁊ nō ab alio possidentur nec in eis aliquis habet dominium vtile si/cut habent vasalli in castris feudalibus vt in.c.j.de inuesti.de re.alie.facta.⁊.c.j.in fine in quibus causis feu .amittatur ſm Obertū. Secundo habemus contractum vasilliticum seu feudalem vt plene per pe trum bene in tractatu suo de iure emphi teotico vbi enumerat.xx.que sunt de natu ra contractus feudalis nulla mentione fa cta de resortu presupponendo ꝙ feudum bene potest esse ⁊ constitui sine resortu. Non obstat clem.pastoralis.§. denique de sen.⁊ re.ibi nisi ex natura feudorum debi tam superioritatem ⁊c. Quid aliud est re/sortus ⁊ aliud ē debita superioritas. Pa/tet quia dominus non habet iurisditionē in vasallo nisi suum foueat domicilium in suo territorio ꝗuis bene habeat debi/tam superioritatem vt ibi dicitur contra tamē premissa bene facit qd ponit inno. in.c.ceterum extra de iudi.⁊ pet. iaco.in titu.de de.condic.sup moribus in.q.q incipit comes dediti militi in feu.⁊c. vbi vi/dentur dicere ꝙ appellationes deuoluun tur a vasallo ad dñm feudi. Et de hoc te/tigi ⁊ plene scripsi.s.q.cccccli.

a Primarum appellationuz ꝓ intelligētia corū q hic dicunt vid do.pe.iaco. in.ti. super iurisdi. ex mori in.∛s. fortalitio tamen.

b Debet attendi. qz vsus quotidianus in causis ap/probandus est spe.ti.d aduo.§.nūc de exordijs in ∛si. ad/uocat⁹ igit ⁊ no.isti.de satisda. in prin.

c Appel/lationes. Quis nā di/catur iudex in cā appel la. qn ap/pellat a do mino feudi vide.d.sali. in.c.ceterū hic alle. in vij. col. in ∛bo.qs dica tur iudex.

Questio.cccccxix.

Si renunciatū fuerit recursui ad arbi/trium boni viri cū iuramento an nihilomi nus possit recurri si grauis lesio pretenda tur ⁊ qn dicatur grauis lesio.

Icet renunciatū fuerit arbi/trio boni viri ⁊ recursui eius [d] dem cū pena ⁊ iuramēto [d] e nihilominus pōt recurri [e] absqꝫ metu pene ⁊ periurij si tamē grauis lesio pretendatur qm sicut ꝓ/missio de stando ordinationi arbitrorum simpliciter facta habet in se tacitam con/ditionē si eque fuerit arbitratum [f] .l.si li bertus.ff.de ope.libertoꝝ.⁊ in.c.veniens. ⁊ in.c.quintauallis.extra de iureiu. Ita ēt hꝫ dicta renunciatio tacitā cōditionē nisi renunciās grauiter seu immoderate ledatur ar.ff.locati.l.quero.§.inter locatorē.⁊ l.quidā.cū filiū.ff.de verb.obli. Ita etiam tenet bar.in.l.si societatē.§.arbitroꝝ.ff.ꝓ socio in sua repetitione versi.quero.vtruz possit renunciare ⁊c. Nec iuramentū fir/mat tales pomissionem ⁊ renunciationez quin pretendens se lesum grauiter possit in tentare cursum ad arbitrium boni viri perinde acsi nullum fuisset iuramentum interpositum pro eo ꝙ tale iuramentum hꝫ ⁊ recepit in se illas tacitas cōditiones presumpte voluntatis qs habent dicte ꝓ missio.⁊ renūciatio.ar.l.fi.C.de nō nume. pecu.in.l.fi.ff.qui satisda.cog.⁊.c.quinta/uallis extra de iureiu. Ita etiā no.ꝑ bart. in.d.§.arbitro.∛si.quid si extra iuramen/tum super cōpromisso ⁊c. Nec corroboratur talis renūtiatio si in cōpromissa dicūt fue rit siue eq siue iniq ⁊c. Et ꝙ de iure vni⁹ ꝑ tis possit alteri dari ⁊c. ꝓ eo ꝙ talis clau sula prebet apertā occasionem delinquē/di ⁊ inducūt ad delinquendum per con/sequens nihil operantur argu.l.si vnus. §.illud.ff.de pac.et.l.conuenire.ff.de pa/ctis dota. Et ita non firmatus iuramen/to: quia pactum seu premissio prebens occasionem delinquendi et inducens ad delinquendum non confirmatur iuramen to.vt not.glosa ordinaria et singularis in capitulo quemadmodum.§.finali extra

d Et iu/ramento hoc vide ꝑ alex.in ∛si. cxxxi.in.iij. colū.circa mediū i.ij. volumine.

e Pōt re curri. Sꝫ si arbiter hꝫ ptātē auferēdi multū ⁊ parū nō pōt peti reductio ad arbitriū bo ni viri dñs bal.i marg. in ∛bo arbi ter.ij.in pri mo versi.

f Arbitra tum. Et id arbitrium enorme nō tꝫ.d .bal.in marga. in ∛bo arbiter id est i ∛bo arbiter di citur bon⁹

de iureiurando et facit cap.non est obligatorium de regu.iur.lib.vj. Idem dicit bar.in dicto.§.arbitrorũ in questione que incipit quero vtrum possit renũciari. Ita etiã tenet expresse guil.de cu.⁊ bald.post eum in.d.l.si vnus.§.illud in fi.q. Dicẽtes etiã ꝙ ita practicant aduocati in ciuitate paduana videlz ꝙ non impedit̃ recursus ad arbitriũ boni viri per quascunq; renũciationes vel clausulas si grauis lesio pretendatur. Et ita etiã in hac curia parlamenti vidi determinari: licet ange.de are. teneat contrariũ in.l.j.§.j.ff.a quibus appellare non licet.vbi dicit ꝙ illa clausula ꝙ arbitratores possint dare de iure vnius partis alteri ipedit recursum ad arbitriũ boni viri. Et ibi etiã plene tractat si possit renunciari recursui ad arbitriũ boni viri. Sed que dicat̃ grauis lesio dicit barto. qñ quis est lesus in sexta parte debiti. ita dicit iñ dicto.§.arbitroꝝ in questione que incipit quero vtrum possit renunciari ⁊c. ¶ De hac materia arbitroꝝ vide plene p io.ferrarij in titu. forma libelli quo agitur ad penaz ex compromisso in gl. super verbis tanq̃ in eorũ arbitros ⁊ in spec.in ti. de arbitro ⁊ arbitratu rei. ¶ De materia arbitrorũ ⁊ amicabiliũ compositorũ etiã tetigi in.c.consilio.consiliorũ meorum.

¶ Questio.cccccxx.

¶ De herede qui rogatur de restituendo fideicõmissario quicquid supererit de hereditate tempore mortis heredis.

Testator vxorem suã vel aliũ sibi heredẽ vniuersalẽ ⁊ instituit rogauit ꝙ restituat titio q̃cq̃d superit de hereditate sua post ipsius heredis mortẽ nũquid a poterit heres alienare[a] pro libito sue voluntatis de bonis hereditarijs non obstante.l.fi.§.penul.iuncta aut̃.res que.C. quorum legatorũ. Dic ꝙ sic: dum tamẽ re b seruet quartã[b] partem totius hereditatis fideicõmissario: ita disponit tex.in autenti.de restitutiõibus.§.nobis ergo.coll. viij.vnde sumitur auc.contra eũ rogatus. C.ad trebel.per que iura.l.titius.ff.eodẽ titu.limitatur ⁊ restringit̃. Non obstãt iura in contrariũ allegata: quia illa loquuntur qñ quis rogatus est restituere hereditatẽ non adiectis his verbis quod superit de hereditate ⁊c. Ita soluit glo.in dicta.l. titius.et ibi etiam barto. Et multo magis posset si data esset licentia heredi ꝙ posset facere ad libitum suum de hereditate: ⁊ quod superesset rogatus esset restituere pro eo ꝙ hec verba ad libitum suum liberam voluntatẽ important.l.fideicõmissarijs liberta.. Et de hoc verbo ad libitum suum tetigi.s̃.q.cccclxxv. ¶ Qualiter autem debeat formari libellus per fideicommissariuz vt dicta quarta sibi seruetur. vide Specu.in titu.de pignore alijs cau.circa finem.

¶ Questio.cccccxxj.

¶ De substitutione compendiosa facta per verbum commune.

Substitutio compen c diosa ᶜfctã p verbũ commune cõtinet vulgarem ante aditã hereditatem ⁊ pupillarem expressam saltim generalib⁹ verbis infra pupillarẽ etatez. Et post pubertatẽ fideicommissariam vt sunt hodie casus expressi ꝙ contineat pupillarem directam ⁊ expressam ⁊ per consequens vulgarem in capitulo si pater.de testamentis.libro sexto.vbi est textus formatus vbi enĩ fuit facta compendiosa per verbum cõmune moriatur ⁊ continet pupillarem directam et expressam. Sed ꝙ post pubertatem contineat fideicommissariam est casus formatus in capitu.raynucius.extra eodem titulo in antiquis vbi verbum succedat quod est commune etiã post pubertatez trahitur ad fideicommissum.quia natura verbi hoc habet cum sit commune vt infra pupillarem etatem valeat iure directo et postea trahatur ad fideicommissuz: ⁊ ista est veritas hodie per dicta iura decisa: ita vidi determinari licet aliqui dixerint contrarium.

¶ Questio cccccxxij.

¶ De substitutione facta per patrem filie in certa pecunia quantitate institute.

Testator habens duas filias quamlibet in.ccccc.florenis instituit heredez particularem filio suo herede vniuersali instituto ⁊ casu quo dictas filias vel alteram ipsarum decedere contigerit in quacunq; etate filiuz eis substituit. Moritur altera filiarum in etate pupillari matre sua ⁊ fratre herede vniuersali istituto atq; substituto. Necnon alia filia superstitibus relictis. Modo queritur que dicatur esse ista substitutio. Et videt̃ ꝙ fidei

a ¶ Alienare. Tu vide de hoc questio istuz cõsiliuz.cexxij. inci. iohannes molar[.] nu.vj. versi. ad sextũ ibi: q: illa verba.

b. ¶ Reseruet quartã. Cui⁹ diminutio vt hic dicitur non permittitur hoc verũ nisi i certis casibus. s. pro dote danda vel restituẽda pro sponsalicia largitate: pro captiuoruz redemptione: pro sustentatione persone heredis sueq; familie.vt in predicta auc. ꝺ restitutionibus i.§.fi.ꝺo ⁊ ipsam q̃rtam in.ver. si ꝺo contigerit.

c ¶ Substitutio cõpendiosa de natura formali et effectu substitutionis.vide bonam glo. in versi.ad exemplum. in. §. qua ratiõe. insti.de pupil.substi.et ibidem do. to.fab.egregie differentem in.vj.colũ.in ver.in eadem glo. ibi cũ alleg. l.iam hoc iure.⁊ melius in.viij.colũ. in ver.in eadem glo.ibi cuz alleg.C. eo.l. precibus.

cõmissoria ex eo ꝙ institutio facta fuit in/certa re seu quãtitate ⁊ substitutio facta fuit per verba cõpendiosa ⁊ cõia dũtaxat: ideo debet operari per fideicõmissum nõ pupillariter nec directo.l.cogi.§.⁊ generaliter.ff.ad trebellia.quod sequitur barto. in centurio circa finem illius le.ff. de vul/gari ⁊ pupillari. Et sequitur ꝙ dictus heres virtute substitutionis pdicte nihil potest petere. Et est ratio q: dicta quãtitas in qua fuit filia heres instituta successit loco legitime sue in qua sibi non potuit p a fideicõmissum substitui[a].l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.testa.⁊ quod nota.in.l. si pater.C.de insti.⁊ substi.immo est verũ dicere talem filiaz ab intestato decessisse. Cui equaliter propterea successerũt frater ⁊ soror ⁊ mater supstites in auk.de heredibus ab intestato.§.j.colla.ix. In contrarium videt q: attento ꝙ frater fuit tali filie substitutus ex mente testatoris coniecturata ipsa substitutio censetur pupillaris directa[b] vt tenet glo.fin.in.l.lucius. ff.de vulgari. Idẽ barto.in.l. precibus.C. eodẽ titu. ⁊ in.l.centurio. in.iij.questione princi.ff.eodẽ.⁊ ita ab eius successione excluduntur mater ⁊ soror.vt in.c.si pater.in fine de testa.libro sexto. Nec obstat ꝙ ex adverso dicitur videlicet ꝙ non valet pupillaris substitutio nisi is cui substituitur heres instituatur in aliqua quota portionis hereditatis: q: textus videtur expssus in contrariũ in.§.nõ solũ.insti.de pupillari ⁊ in.l.sed ⁊ si plures.§.ad substitutos.ff. eodem ⁊ in.l.si fundum cum.l.seq.ff.de lega.j. Et ista vltima pars est vera pro qua fuit iudicatũ pro eo ꝙ filius fuit dat' substitutus. Secus tamen forte si extraneus ita posset intelligi dictum domini barto. per qđ se fundat in dicta.l.cẽturio. ¶ De hac materia vide.j.q.cccccxiij.

¶ Questio.cccccxxiij.

¶ An dos reuertatur ad extraneũ qui dotem constituit stãtibus liberis ex ipso matrimonio.

I extraneus qui dotẽ cõstituit stipuletur eam sibi restitui soluto matrimo. ipsa [c] dos reuertitur[c] ad ipm extraneũ constituentẽ etiã liberis stantibus ex ipõ matrimonio vt.l.fi.§.j.versi.nisi ⁊c.C.de iure dotium facit.l.ob res.§.i.ff.eo.ti.per quã l.fi.limitatur.§.accedit.C.de re.vxoria.ac. Et ita vidi circa hoc dubium determina[d]ri in hac curia parlamẽti in iudicãdo fm pluriũ opinionẽ q: aliqui ex dñis opinando dixerũt contrariũ. Similiter etiam [e] si pater patiat filiam stipulari[e] dotem sibi vel liberis suis restitui soluto matri. tunc dos non reuertitur ad patrẽ nõ obstante quacunq; consuetudine: sed remanet filie aut suis liberis fm formã stipulationis iuxta ea que ponit notabiliter barto.in.l.que dotis.⁊ in.l.gayus.ff.solu.ma. ⁊ faciunt nota.in.l.vxori.§.testamento.ff. de lega.iij.

¶ Questio.cccccxxiiij.

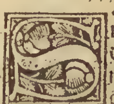
¶ An dominiũ doarij transeat in vxorem sine traditione.

I dotaliciũ seu doarium constituatur sponse future in casu quo vir pcederet vtrũ valeat. dic ꝙ scilicet sub conditiõe sit suspensum: q: trãslatio dominij ⁊ possessionis fieri possunt sub conditione.ac in euentũ conditiõis.l.dotis fructus.§.fi.ff.de iure dotiũ.⁊.l.absenti.§.j.ff. de acq.pos. Et ita in iudicãdo seruat. Et ex sola assignatiõe vel promissione casu cõ[f]ditionis aduenient si translatio dñij[f] rei donate in vxorẽ etiã sine traditiõe vt tenet glo.in auk.donationẽ circa fi.C.de iure dotiũ que ab oĩbus doct.approbat sup qua glo.dicit cy.ipsam ad questionẽ reducendo ꝙ si res donata non fuerit tradita mulieri nunqd habet rei vendicationẽ. dicit glo.ꝙ sic:⁊ est speciale q: sine traditione transfert dominiũ qđ est notabile.ita dicit ibi non.⁊ p hoc facit bene qđ habet in auk.siue a me C.ad velleya.facit.l.quintus mutius.§.argento.ff.de auro ⁊ argento leg. Id cũ meũ esse videtur qđ a me vẽdicari potest: q: vẽdicatio nulli datur preterꝙ dño.l.non solũ.§.meũ.⁊.l.in rem.ff. de rei vendi.⁊.l.j.C.de alie.mutãdi iudi. causã facta cũ simi. ¶ Et de materia doarij vide.j.q.sequen.et q̃ dixi.s.q.ccxlviij.

¶ Questio.cccccxxv.

¶ An vxor censeatur pprietaria vel vsufructuaria in bonis sibi pro doario a viro cõstitutis.

Ed iuxta ptactã materiã. Pone ꝙ maritus assignat vxori doariũ vel aliquẽ rem ad alimenta aut pro statu suo tenẽdo sibi donat vel legat. Nunquid istis casibus censebit vxor proprietaria vel vsufructuaria: dic ꝙ pprietaria vt [g] est text.notabilis i.l.ticiã[g] la.j.§.fi.ff.de lega.ij.⁊ in.l.donatiões.§.species.ff.de donationibus.⁊.l.fi.ff.de vsufructu earũ reque vsu consu.⁊ in.l.libertis.⁊ ibi tractat [h] hanc materiã bar.[h] ff.de alimentis ⁊ cibarijs leg.⁊ facit glo.posita in.l.si mulier. C.de iure dot. Et per hoc dico ꝙ mulier tenetur p talibus rebus soluere collectas que p ipsis rebus imponentur census et alia onera ex ipsis bonis debita.cũ etiam in mulierem talium rerum transeat dominium vt dixi in precedenti questione. Et

a ¶ Per fideicõmissũ substitui.de hoc p istum cõsi.qđ inci. ex duabus. nu.ij.versic. ad scdz.⁊ in q. cccccxiij. vbi scripsi.
b ¶ Censet pupillaris directa. Vide do.io.fa. locis.s. prime allega.
c ¶ Reuertitur.hoc vez videt facta cessiõe a muliere ipsi extraneo q̃ dotem ipsi' cõstituerat ad quã cessionẽ põt cõpelli. Et est casus in quo actio vtilis cedẽti efficit vtilis penes cessionez donatarium vt not. do.salyce.in l.cuz quidã. in princi.in iiij.nota.C. de iure dot.
d ¶ Determinari. idẽ tenet gl.C. i.l.dos a patre post me. glo.ibi. Itẽ probat aperta ratiõe.C. solu.ma.
e ¶ Si pater patiat filiam stipulari. Vide ꝺ hoc per istũ consi.xij.incipi.ex facti narratione. nu.vij.versi. scđo põt respõderi.volumi.j.
f ¶ Trãslatio dñij. Et in hac spec. potest agere mulier vtili actione rei vendicationis fm do. saly.post gl. in pdic.autenti.donationẽ i.ij.q.
g ¶ L.ticia. Vid ibi.oĩno do.io.de imo.in.§.ticia.in versi. in glo.fi.
h ¶ Bar.in preall e.l.libris.in.j.colũ.in versic. opi.fortiter hic.

ita de consuetudine etiam seruatur in hac patria in locis in quibus collecte et subsidia dalphinalia soluuntur.

Questio.cccccxxvj.

¶ Si filius condemnetur an sententia poterit mandari executioni in bonis filij patre se opponente. et an possit solui patri debitum filij.

Executio sententie contra filiumfamilias late fieri non potest patre se opponente hoc tenet glo. singularis i. l. si filie la. ij. ff. soluto matrimonio que glosa ab aliquibus approbatur Sed dicta glo. in hac curia palamenti non seruatur qr fit executio in bonis filij[a] etiam patre se opponente nisi pater in talibus bonis filij haberet vsufructum sicut in bonis materuis iuxta. l. j. C. de bonis mater. quo casu oppositio patris impediret executionem talis sententie. ¶ An autem processus factus contra filium in quo non interuenit auctoritas patris dicatur nullus de stillo huius curie parlamenti. vide s. q. liiij. ¶ Sed vtrum id quod debetur filiofamilias possit solui patri vel alteri qui sine mandato potest agere dic q non vt tenet glo. in. l. vero procuratori. ff. de solutionibus. et ibi bart. et videtur tex. in. l. qui hominem. §. si gener. eodem titu. et si soluatur non liberatur debitor facit. l. ij. ff. vt le. vel fideicommisso seruandorum cause. Et est ro quia receptio solutionis est species alienationis insti. quibus alie. non li. §. nunc admonendi. et ad istud propositum alleg. bar. in d. l. vero procuratori. ff. de solu. vbi istam mouet et determinat questionem. Et hic habes q qui potest agere non potest solutionem recipere nisi habere ad hoc speciale mandatum ita seruatur in iudicijs.

Questio.cccccxxvij.

¶ De dictione et si inducat repetitionem in sequentibus.

Coniunctio et.[b] iungit et inducit repetitionem precedentium in insequentibus quod est notabile pro statutis quando in vno statuto ponitur pena et postea sequitur aliquod statutum sic. Et statuimus etiam etc. nulla pena adiecta. q pena in primo statuto posita in sequenti censetur repetita. l. libertus. ff. de condi. et demon. l. seye. §. gayo. ff. de fundo instructo et instrumento legato. et dic vt ibi per bar. vbi dicit q copula et inducit repetitionem qualitatis precedentis. et est tex. in. l. fi. §. fina. ff. de vino tri. et oleo lega. Ita vidi determinari inter nos in camera consilij in quadam causa in qua altercabatur de intellectu cuiusdam capituli libertatum moyrentij De dicta copula et tetigi etiam. s. q. cccclxxxj. circa prin. ¶ An dictio et. semper requirat concursum duorum. dic q non vt vide. ff. de dam. infecto. in. l. si finita. §. eleganter. c Et exponitur pro id est[c] insti. de tutelis. §. penul. et. l. si in venditione. ff. de euic. et ibi glo. et quandoque exponitur pro vel. vt in auten. vt fratrum filij circa medium glo. super verbo. et colla. tx. et. l. sepe compositum est. ff. de verborum signi. ponit bart. in. l. si quis ducenta. §. vtrum ff. de re. dubijs. ¶ De hac dictione et etiam tetigi. s. q. clxxxj. etiam tetigi de hac dictione et in notabilibus meis in. §. dictio et posita etc. et in quattuor. §. sequentibus.

Questio.cccccxxviij.

¶ An error qui allegatur in actis curie possit probari per duos testes

Sunt aliqua qui non possunt probari nisi per scripturam vt acta iudiciaria. l. a consulibus. C. de appellationibus et c. quoniam contra falsam de probationibus et certi alij casus de quibus in. l. pactum. C. de pactis. merito habetur in glo. Si tamen erratum fuerit in scribendo poterit ne probari talis error per duos testes dic q sic arg. notatorum in. l. errore. C. de testamen. et ita tenet Johan. de ra. pe. et Innocen. vt refert. Cynus in. d. l. errore et hec opi. Cy. et sibi adherentium seruatur in iudicando in hac curia parlamenti. licet Barth. d tenuerit contrarium[d] in. l. cum proponebatur. ff. de leg. ij. vide super hoc. §. fi. in insti. de fideicommis. ¶ De correctione erroris et eius probatione. vide que dixi. s. q. ccccciij.

Questio.cccccxxix.

¶ An filio preterito possit substitui pupillariter.

Utrum pater filio suo preterito possit substituere pupillariter. qr de exheredato filio non est dubium. Nam casus est in. §. non solum in insti. de pupillari substi. et l. j. §. finali. ff. eo. titu. Et credo breuiter q sic. ex eo q non videtur potior ratio in exheredato q in preterito dum tamen testator sibi heredem faciat. l. j. §. fina. ff. de vulga. et pupilla. ergo idem ius statuendum. l. fina. C. de consti. pecu. et. l. fina. C. ad. l. fal. Et si dicatur q immo est diuersa ratio in hoc q preterito reddit testamentum nullum non autem exheredatio insti. de exheredatione liberorum in princ. et. l. inter cetera. cum. l. sequen. ff. de libe. et posthu. Respondetur q licet preteritio reddat te

¶ Alia questio.

¶ Alia questio.

a ¶ In bonis filij qui etiam in peculio profecticio vt legitur et not. p do. pau. de cast. in. l. si filio. ij. ff. so. ma. vbi querit an executio sine late contra filiumfami. possit exequi contra patrem in legitima et determinat post guiller. de cu. q non vt in. ij. col. in ij notabili.

b ¶ Coniunctio et. Et posita inter duo quorum vnum de necessitate inest alteri facit ea resolut

vt vnus sit adiectiuus alterius vt placit? et consens?. i. placitua consensus bar. in. ff. de pactis.

c ¶ Id est adde insti. de liber. in §. primo.

d. ¶ Contrarium. adde do. bald. et pau. de cast. in pdi. errore. C. de testa. et idem ibi videtur sentire. dns alexan. in vlt. questione. q sic. Istud intellige ve? quoniam pterit? approbat testm̄ et non als. d. bal. in auten. ex ca in. X. si nunc vento ad illa xba. C. d libe. pteritis.

stamentū nullū quo ad institutionē here/dis nō tñ reddit nullū q̄ ad substitutionē pupillarē vel fideicōmissariā. vt in auț. ex cā. C. de liberis preteritis vel exhereda tis. ⁊ in .§. siue igit. in auț. vt cū de appel latiōe cognoscit coll. viij. Idē etiā tenent doct. p̄sertī3 dy. ⁊ bar. in. d. auț. ex causa. Et quā maxime vbi filius preteritus seu eius tutor nō iportabat testm̄ in quo est p̄teritus. Et ita remaneat institutio vali da de eq̄tate p̄toria iuxta. l. filio p̄terito. ff. de iniusto ⁊ irrito testa. Et p̄ hoc bene facit. l. q̄ fundū. §. q̄ fili⁹. ff. ad. l. fal. vbi pr̄ filio instituto substituit exheredatū ⁊ ex/heredato quēdā tertiū ⁊ valet substitutio vt ibi. ⁊ p̄ hoc bñ facit qđ ponit bar. in. l. ij. circa princi. in. q. q̄ incipit item q̄d si est talis preteritus ⁊c. ⁊ in. q. que incipit q̄d si filius p̄teritus approbet testamētū3 ⁊c. ff. de vulga. ⁊ pupilla. substi.

Questio.cccccxxx.

De denunciatione fienda creditori in materia. l. tertie. C. de nouatio.

Qualiter fieri debeat denūcia tio debitori in hac materia. l. iij. C. de noua. dic q̄ in tali de nūciatiōe d3 exhiberi ⁊ decla/rari debitori delegatio iuxta. [a] c. causa3 q̄ ex. de elec. in cle. facit qđ po nit in. l. nō solū. §. morte in. q. q̄ incipit se/cūdo principaliter est videndū ⁊c. Ibi q̄nq3 fit ex cā iusta ⁊c. ff. de noui ope. nun. facit bñ. l. nomē. C. que res pig. obli. pos. ibi nū certiorate ⁊c. Ita dicit bar. in. d. §. mor te. ⁊ vide eundē bar. in. l. facta. §. si heres. la. ij. ff. ad treb. vbi ponit mlta not. in ma teria. d. l. iij. C. de noua. ⁊ vide sali. in sua repe. ⁊ i. l. si ex legati cā. in. q. q̄ incipit ex p̄dictis ⁊c. ff. de v̄bo. obli. vbi idē t3 quod bart. vbi supra. Sz pone qđ cedēs agit p̄ debitorē. Utrū debitor possit oppone/re istā exceptionē vi3 q̄ ipse cessionem de biti alteri fecit. ⁊ sic cessionari⁹ h3 vtilem actionē. q̄ prefert directe bar. post Iaco. d arena. ⁊ oldra. dicit q̄ sic i. l. facta. §. si he/res. ff. ad treb. Istā vbi mouet ⁊ determi/nat q̄stionē. De materia cessiōis actio/nis vide plene p̄ pe. iaco. in ti. de actione in rē q̄ cōpetit ex cessiōe p̄ totū. Et d hac materia cessiōis actiōis etiam tetigi. s. q. [b] cccccxvij. An cedēs possit eē testis[b] p̄ cessionario sup actiōe cessa opiniones sunt varie. vide plene pet. iacob. vbi. s. de actiōe in rē q̄ pro cessione competit.

[a] Causamq3 voluit allegare. c. causa3 electionis circa prin/ci. ibi porre cto val3 scri ptura autē tica vl̄ p̄l e/cto ⁊c. ⁊ h̄ do. car. i. ii. po po.

[b] Esse testis. An ce/dēs possit eē testis p̄ cessionario p̄. d. feli. i. c. insup i p̄n. vij. v̄si. iiij. q̄rit d testi.

Questio .cccccxxxj.

Utrū substitutio in personā vni⁹ facta censeatur in personam alterius sibi con/iuncti repetita.

Iles quidā hērícus nūcupatus in suo nūcupatiuo testamento quendā henricū nepotē suū he redē instituit vniuersalē. ⁊ casu quo decederet sine liberis ma sculis quēda3 stephanū ⁊ liberos suos ma sculos heredes sibi fecit ⁊ istituit ⁊ casu q̄ ipse steph an⁹ decederet sine liberis masculis quēdā henricum de varenes ⁊ liberos suos masculos heredes sibi fecit ⁊ istituit quo testō cōdito decessit sine liberis. p̄mo loco institut⁹ viuēte adhuc testatore deces sit. Decessitq3 etiā dict⁹ stephan⁹ dicto te statore viuēte relicto vnico filio masculo q̄ fuit heres ipsius testatoris. q2 in eius p̄sonā locū habuit institutio sic. q̄ a secūdo gradu incepit testm̄ q̄ filius tāde3 decessit in etate pupillari adhuc cōstitut⁹. relicto sibi sup̄stite iohāne filio ⁊ herede dicti hē rici de varenes p̄defuncti. ⁊ tertio gradu instituti seu substituti. Insurgit nūc q̄stio vtrū dict⁹ iohānes ad hereditate3 ipsius testatoris admitti debeat. Pro cui⁹ q̄stio/nis declaratiōe est presciēdu3 q̄ dict⁹ se/cūdus gradus respectu ipsius stephani cecidit in cām caduci pt3. q2 viuo testato/re decessit. l. j. §. ⁊ cū triplici v̄si. vel viuo te statore ⁊c. C. de cadu. tol. respectu vero sui liberi masculi suū fuit sortitus effectū pt3 q2 hereditatē testatoris adijt. l. j. §. p̄ scđo. ⁊. §. his itaq3. C. de caducis tol. Scđo est [c] presciendū[c] q̄ testator voluit ipsu3 ste/phanū ⁊ liberos suos masculos insimul ad hereditatē suā admitti. pt3 q2 eos cō/iunxit p̄ copulā ⁊ ibi ⁊ liberos masculos ⁊c. l. j. §. pro scđo. ⁊. §. his itaq3. s. alleg. l. si mlieri. ff. de vsufructu. accrescēdo. l. fi. C. d impu. ⁊ alijs substi. Et q̄ maxime attēto q̄ isto casu nl'la cadebat affectio siue cha ritas ordinata respectu ipsius testatoris ex eo q̄ dict⁹ stephanus nō erat filius eius dē. s3 extrane⁹. l. j. §. extraneū. C. de rei vxo. ac. Ideo ipe ac liberi eiusdem nō fuerūt nec censent fuisse heredes instituti ordine [d] successiuo[d] sed simul ita tenet glo. in. l. gall⁹. §. q̄dā recte. ff. de libe. ⁊ posthu. ibi dū dicit. Sz ibi testator erat extrane⁹ ⁊c. hoc idē tenēt ibidē Iaco. de are. ⁊ barth. si ad distictionē ibidē p̄ eū positā bñ attē dat ibi dū dicit heres ergo ex p̄dictis ⁊c. Tertio est presciēdū q̄ fili⁹ mascul⁹ dicti stephani fuit admissus ad hereditatem ex dispositione expressa eiusdem quia re ⁊ verbis fuerunt liberi masculi dict ste/phani cum eo cōiūcti vt apparet ex iam dictis. l. re cōiūcti. ff. de leg. iij. ⁊ isti. eod. §. si eadē res. Quib⁹ sic p̄suppositi apparet mihi hāc q̄stionē motā fuisse p̄ bar. in. l. s3 ⁊ si sit in prin. ff. de lega. iij. vbi sic forma liter inquit dicit testator filium meum he redem instituo. et si decesserit sine liberis bona mea veniant ad talem contigit q̄

[c] Scđo est presciendū. Tu vid de hoc istu3 cōsi. cxxij. in cip. ioānes molar sinu. j. v̄si. ad p̄rimū q̄situ3.

[d] Ordie successiuo. de materia vide oino do. ioā. de ymo. i. l. gallus. in. §. q̄/dē recte in j. col. in v̄si. in glo. sup verbo non exprimat. ⁊ do. bal. i. ij. col. in v̄si. ij. queritur.

heres relictis filijs decessit: sed filij decesserunt sine filijs. An valeat fideicommissum hic videtur casus in versicu. sic autem ⁊c. ꝙ non nam cum testator dixit si filius meus decesserit sine filijs per hoc mihi videtur relinquere filijs sui filij. l. lucius la. ij. cum ibi not. ff. de heredi. insti. ⁊ ita etiã iudicat in hac curia parlamẽti vt plene dixi. s. q. xxix. Et sic isti filij si habẽt hereditatez habent eã ex fortuna ⁊ nõ ex iudicio ipsius testatoris. ⁊ sic videtur ꝙ nõ potuerũt grauari. vt dicta. l. sed si sic: ergo vbi tales filij habẽt ex dispositiõe ipsius testatoris sicut habuit filius masculus dicti stephani valet fideicõmissum. ⁊ ad ipsum admitteret ille talis ad quem testator voluit bona sua deuenire. ita ibi sentire vult barto. idẽ in. l. centurio. in. q. que incipit quero vlterius q̄d si testator dixit ⁊c. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi etiã istam mouet questionẽ dicens eam fuisse ray. Et q: filius masculus dicti stephani hereditatẽ adiuit ex dispositione testatoris expressa vt dictum est. Dicendũ videtur fideicõmissum dicto de varenis et liberis suis masculis relictũ in casu iam dicto valere: licet filium masculum reliquerit qui postea sine liberis decessit: ⁊ hoc per iam dicta. Considerato etiam ꝙ conditio in ipsius stephani apposita censet ex dispositiõe iuris in personã filij sui masculi quẽ habuit repetita causantibus maxime tribus rationibus subscriptis. Prima q: eodẽ gradu fuerunt instituti re ⁊ verbis coniuncti. l. re coniuncti. ⁊. §. si eadem res. s. allegata. Et pro tanto conditio in personam patris apposita censetur in personaz filij coheredis ac coniuncti repetita propter idẽtitatem gradus ⁊ personarũ. De primo est textus in. l. que cõditio. secũdo responso. ff. de condi. ⁊ demon. iunc. l. j. §. pro secundo al lega. Qui. §. licet loquatur de portione legata que cadit in causam caduci: tamẽ idem est in portione hereditaria que in eãdem causam cadit. vt dicto. §. his itaq3. De secũdo est textus in. l. fi. de impube. ⁊ alijs substitu. iuncta. l. cum seruus. ij. responso. ff. de condi. insti. ⁊ licet gl. restringere voluerit dictam. l. que conditio in. ij. responso: dum dicit super verbo certas personas ⁊c. sc3 omnes eiusdem gradus ⁊c. Illa tamen glo. non videtur procedere ex eo ꝙ tunc. l. ipsa nullum haberet dubium causante huiusmodi dictione om̄is: q: qui omne dicit nihil excludit. l. iulianus in prin. ff. de lega. iij. ⁊. l. a procuratore. C. mandati. Sed quid lex fit ⁊ fieri debet de casu dubio. l. ancille in fine. C. de furtis. Ideo dicta. l. que conditio in. ij. responso. intelligi debet quãdo conditio fuit apposita certorũ in primo gradu institutorũ ⁊ nõ oim que cõditio in personas aliquoruz apposita in psonas aliorum sibi coniunctorum presertim re ⁊ verbis censet repetita sic. vt dicatur dictã. l. de casu dubitabili fuisse factam sicut fieri debet p dictam. l. ancille. Secũda ratio est: q: conditio si sine liberis ⁊c. fuit in ipso testamento apposita post nominationẽ factã de dicto stephano et liberis suis prout ex casu supposito videri potest. Et p tãto sequitur ꝙ ipsa in personã dicti stephani adiecta censetur in personã sui filij sibi re ⁊ verbis cõiũcti fuisse repetita. l. mulier. ⁊ titio. ff. de condtio. ⁊ demon. ꝙ sic. Ibidẽ videt dicere dñs dy. soluendo contrariũ ibidem factum de. l. fi. §. seio. ff. de legatis. ij. Tertia ratio ex eo ꝙ dictus testator ibi prouidẽdo ac prouidere volẽdo in casu quo dictus stephanus sine liberis decederet etiam sibi prouidisse censetur in casu omisso: videlicet in casu quo liberi sui masculi etiam decederent sine liberis. sicut casus euenit ar. l. mulier. in principio. ff. ad treb. ⁊. l. si mater. C. de insti. ⁊ susti. sub conditiõe factis. Et hoc fundat duplex ratio. Prima q̄ est voluntatis conitecturatiua. Nam testator nunq̄ voluit ad hereditatẽ suã admitti aliquam mulierem: sed solum heredes per eũ institutos ⁊ eorum liberos masculos etiam virtute alicuius trebellianice quam propterea detrahi prohibuit iuxta aut. sed cum testator. C. ad. l. falci. Et tamẽ si conditio iam dicta in personam filij masculi dicti stephani non censeretur repetita mater vel auia talis filij vel alij sui proximiores ad hereditatem testatoris admitterentur per medium ipsius filij ab intestato et sine liberis defuncti. vt. §. consequens in aut. de heredita. ab intest. coll. ix. ⁊ in auc. defuncto quod esset contra voluntatem ipsius testatoris nedum coniecturatã ex premissis: sed etiam expressam. Ut ergo non fiat contra voluntatem testatoris que ex premissis satis colligitur ⁊ apparet. l. si seruus plurium. §. fina. ibi item eorum que precedunt ⁊ que sequuntur ⁊c. ff. de lega. j. iuncta. l. iij. C. de liberis preteri. vel exhereda. Dicamus conditionem in personam stephani adiectam fuisse in personam sui filij masculi ex mente testatoris coniecturata repetitam. Nam coniecturatione in consimili facta pronunciatum fuit in auditorio diui marci vt refert sceuola in dicta. l. mulier. Alia est ratio et secunda recollecta ex dictis barto. positis in. l. fin. C. de posthu. heredi. insti. vel exhereda: dum sic dicit institutio facta de posthumo in vnum casum porrigitur ad aliũ in quo testator verisimiliter prouidisset si de eo cogitasset vt dicta. l. fina. habetur: et q: si testator cogitasset ꝙ filij masculi dicti stephani decessissent sine liberis ipse etiã sibi prouidisset ⁊ dictum de varenis ⁊ liberos suos substituisset sicut substituit. Ideo substitutio ipsa de dicto henri. de varenis ⁊ liberis suis in casu iam dicto facta etiam porrigitur ad casum quo liberi masculi stephani sine liberis masculis decederẽt prout casus euenit in quẽ verisimile est ꝙ ipse testator sibi prouidisset si ipsum casum euenturum cogitasset. Nec obstat. l. cõmodissime. ff. de libe. ⁊ posthu. quia si testator ad vnum casuz dũtaxat se astringere voluit. Et ideo prouisio respectu casus expressi facta non porrigitur ad omissum. ita dicit glo. in dicta. l. fina. Idem ibi barto. ⁊ cõmuniter omnes doctores sic tenent. Nec obstat si dicatur ꝙ dictio sub qua dictus de varenis ⁊ sui liberi erant substituti defecit postq̄ stephanus liberuz masculum habuit iuxta. l. j. C. de insti. ⁊ substi. sub conditione factis ⁊. l. non est sine liberis. ff. de verborum significa. Quia respondetur ꝙ non defecit: immo dicta conditio in ipsius stephani personam apposita respectu cuius pars in qua fuerat coheres datus cecidit in causam caduci censetur fuisse tam ex dispositione iuris q̄ ex presumpta mente testatoris. In personam liberi masculi dicti stephani repetita prout supra dictum et probatum: considerato etiam ꝙ portio ipsa cum suo onere. ⁊ cum sub conditione iam dicta in ipsius personam apposita acreuit dicto suo filio sicut ponitur in lege prima. §. pro secundo. ⁊. §. his itaq3 alleg. concludendo ergo ad premissa dicendum videtur ipsis Iohannem varenis ad hereditatem iam dictam virtute fideicõmissorie substitutionis vt dictum est tertio gradu facte admitti debere. Et ita decisum fuit in camera consilij ex tacita ⁊ cõiecturata mente dicti testatoris.

¶ Questio.ccccxxxij.

¶ Si concurrant eodẽ tempore substitutiones vulgares: pupillares ꝛ fideicomissarie an illi in cuius personã locũ habent possit eligere qua vti maluerit.

I quis substituatur vulgariter pupillariter ꝛ per fideicõmissum est in ipsi[a] electiõe quã substitutionẽ veliti eligere si casus dictarũ substitutionum vno semel ꝛ eodẽ tẽpore eueniat.l.si quis seruo.ff.de ma.testamẽto.que.l.hoc bene probat: ꝛ ita ibi tenet barto. Idẽ tenet ipse bar.in.l.recusare.§.titius.ff.ad trebel. Et ita in camera consilij vidi determinari fieri posse de intellectu dictorũ verborum dicam.j.sequẽti questione.

a ¶ Electione. Istud tenet expresse do.alex.in.l.recusare.in §.titi⁹.ff.ad treb.q̃ text.in huiusmodi materia est melior ꝺ corpore iur[is] ſm do.ang. Ita vbi supra referente do.alex.

¶ Questio.ccccxxxiij.

¶ An pupillaris expressa excludat matrẽ etiam in legitima ꝛ quomodo intelligũtur illa verba vulgariter: pupillariter ꝛ per fideicommissum.

Estator habẽs duas filias vnaz impuberẽ ꝛ aliã puberem quas heredes vniuersales instituit: ꝛ si alterã ipsaꝝ decedere contingeret in pupillari etate vel al's q̃ñcunqꝫ sine liberis superstitẽ substituit vulgariter.pupillariter ꝛ per fideicõmissuz. Impubes decessit in etate pupillari matre sua vel sorore sua ex parte patris dũtaxat hereditate adita superstitib⁹ relictis. Utrũ mater vel soror ad successionẽ filie defuncte admittat. Et licet videret ꝙ mater iuxta.l.nam hoc al's incipit iam hoc iure.§.sed si alter.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ.l.titius.ff.de here.insti. attamen credo ꝙ non[b] ꝑ eo ꝙ testator tres species substitutionũ expressit in verbis iã dictis videlicet pupillarẽ dum dicit in pupillari etate ꝛc. Et sequitur pupillariter. ꝛ vulgarẽ dum dicit vulgariter. ꝛ fideicõmissoriam dum dicit vel al's q̃ñcunqꝫ ꝛc. ꝛ sequitur ꝛ per fideicõmissum ꝛc. hoc apparet in.l.si quis seruo.ff.de manu.testa. hoc ibidẽ posuit bart. ꝛ in.l.recusare.§.titius.ff.ad trebel. Nam in casu quo hereditas per alteram suarum filiarũ non adiretur sibi prouidere voluit per vulgarẽ.l.j.ff.de vulga.ꝛ insti.eo.ti.in principio. ꝛ in casu quo hereditas adiretur ꝛ expiraret vulgaris vt in.l.post aditam.C.de impube.ꝛ alijs substi. ꝛ impubes in etate pupillari decederet sibi prouidere voluit per pupillarem. Et in casu quo altera dictarũ filiarum moreretur post pubertatẽ hereditate iam adita sibi prouidere voluit per fideicommissariam substitutionẽ.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad trebel. Et ita est voluntas expressa testatoris que in substitutionibus dominatur ꝛ debet attendi.l.cũ filio.ꝛ.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vulga.ꝛ.l.in conditionibus.ff.de condi.ꝛ demonstra. Hoc etiam probatur q[uia] verba in aliqua dispositione apposita intelligũtur ꝛ intelligi debent ſm personã ad quã referuntur.l.quibus.§.dominus seruo.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.plenum.§.equitij.ff.de vsu.ꝛ habi.ꝛ.l.ex militari in princi.ff.de testa.mili. Et q[uia] hec verba in pupillari etate. Et pupillariter. in substitutione iã dicta apposita non possunt referri ad puberem filiam ideo relatiua sunt ad impuberem vt iuribus.s.alleg. sic ꝙ de aliquo operentur prout debẽt operari.l.si quando in principio.ff.de leg.j.ꝛ.l.j.in fine ad muni. Et sequitur ꝙ talis substitutio reperitur pupillaris expressa.l.ij.circa principium.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ institu.eo.in princi.que matrẽ excludit vt in.c.si pater.in si.de test.lib.vj. Etiã a sua legitima vt ibidem habet quod tenet bar.in.l.iij.et.l.ij.ff.eodẽ in quinta questione principali materie pupillaris. Ad premissa bene facit q[uia] quando in aliqua dispositione plura verba aut plures clausule apponũtur singula singulis prout adaptari possunt referuntur ac debent referri vt in.§.fi.iuncta glo.insti.de contrahen.empt.ꝛ vendi. Non obstant iura.s.in contrariũ allega. q[uia] loquuntur in breuiloqua substitutione in qua non potest apparere de voluntate testatoris expresse[c] sicut hic vbi voluntas est clara: ideo locus non est questioni.l.ille aut ille.§.j.ꝛ.l.non aliter in princi.ff.de lega.iij.

b ¶ Credo ꝙ nõ. Uide q̃d legit et no.p glo.et doc.in.l.precibus.C.de ipub.ꝛ alijs substi.

c ¶ Expresse. Uide do mi.odofr.in pre.l.ꝑcib⁹.in.iij.col.in ver.sed queritur que est ratio.

¶ Questio.ccccxxxiiij.

¶ Si filio puberi fiat substitutio compendiosa.

Aganus testator filio suo puberi sic substituit. Et si filiũ meũ ꝯtingat decedere sine liberis talẽ instituo vel volo ꝙ sit heres ꝛc. adita heredi. fili⁹ morit sine liberis vtrũ substituti admitti debeãt ad substitutione.pe.ia.mouet istã q.in ti.de cõpẽdiosa substit.in ꝟ.q̃ incipit si aũt pagan⁹ ꝛc. Et ibi determinat ꝙ nõ valet iure directo neqꝫ iure fideicõmissi. io.fab.etiã istã.q.mouet insti.de pupil.substi.in materia substitutiõis cõpẽdiose ibi dũ dicit si aũt fiat puberi ꝑ ꝟba oĩno directa ꝛc. Et determiat ꝙ nulla est substi.vt ibi.ꝛ.l.ꝟbis ciuilib⁹.ff.eo.ti.ꝛ.§.fi.insti.de pupil.sub.nec trahit ad fideicõmissuz[d] etiã si talis substi.fieret ꝑ ꝟba directa in codicillis rationẽ suã ibi subiungit hñ euidentẽ respõdendo ad.l.sceuola.ff.ad treb. dñs barto.etiam istud voluit dicere: lꝫ non ita expsse in.l.centurio post.iij.q.ꝑnci palẽ in.q.q̃ incipit quero vtrũ substitutio

d ¶ Nec trahitur ad fideicõmissuz Uide dño do.bal.in.l.ꝟbis ciuilibus in.ij.colũ.ver.iuxta hoc quero.ff.de vulg.ꝛ pupil.sub stitu.

compendiosa facta per verbum commune contineat vulgare in etc. dum insti. q. dicit. sed si dixerit testator filio meo substituo talem etc. nullo adiecto quod requirat certum tempus etc. ciuius dicta recipiendo: quia substitutio compendiosa in casu isto puberi facta in ea venit et comprehenditur vulgaris. l. gallus. §. j. secundum vnam positionem casus. ff. de vulg. et videtur tex. expressus in. l. fi. C. de here. insti. Sequitur quod adita hereditate talis substitutio vulgaris fuit expirata. l. post aditam. C. de impu. et alijs substi. Nec premissis obstat dictum Bar. positum in dicta. q. ibi dum dicit. Idem si non est apposita dictio quandocumque sed alia adiectio que de sui natura tractum temporis significat: vt pote si decesserit sine liberis etc. quia tunc continet fideicommissoriam. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. iunctis no. in. l. precibus. C. de impu. et alijs substi. Et est ratio: quia verba Bar. loquuntur in casu questionis per eum mote de substitutione compendiosa facta per verbum commune. Ita habet titulus. q. qui debet attendi. l. fi. ff. here. insti. iuncta. l. in ciuile. ff. de le. Hoc etiam probant clare iura predicta per eum allegata in quibus verbum commune subiungitur. In casu vero isto loquimur de substitutione compendiosa verba omnino directa et ciuilia facta quare secus ista solutio clare probatur per d. l. verbis iuncta glo. j. ibi dum dicit vel quandocumque decesserit etc. que verba tractum temporis importat. et tamen verba directa ibidem subiuncta non flectuntur hoc etiam probatur clare in. §. extraneo insti. de pupil. ibi intra aliquod tempus etc. que verba de se tractum temporis importat. Et tamen verba directa ibi in substitutione subiuncta non flectuntur quod tamen secus fuisset si in substitutione dicti. §. verbum substitutio quod est verbum commune subiunctum fuisset prout ibidem ponit gl. j. in sui prin. Istud clare probatur in. d. l. verbis ciuilibus. vbi de hac. q. videtur casus sic eam inducendo: et aliter quam Bar. eam summauerit. Testator quidam filium suum maiorem. xiiij. annis heredem instituit et sibi verbis ciuilibus: hoc est directis sicut ibi dicit glo. substituit vt quandocumque decederet ticius esset heres ita exemplificat gl. j. ibi vel quandocumque decesserit etc. mortuo testatore hereditate adita decessit filius. Queritur vtrum Ticius ad institutionem admittatur. Et respondetur quod non: quia verbis ciuilibus substitutionem post. xiiij. etatis annum. et ita filio iam puberi effecto frustra fieri conuenit nec admittitur ibi substitutus vt coheres ne fiat contra voluntatem defuncti testatoris qui casus positio est conformis textui et de se vera. Hoc id est probatur in d. §. extraneo. vbi substitutio compendiosa per verbum directum filio puberi cum distributione temporis vt si infra aliquod tempus etc. Non valet iure directo nec trahitur ad fideicommissum pro eo quod non fuit ibi expressum: vt ibi in fi. tex. subiungitur: vel quia verbum substituo quod est verbum commune non fuit subiunctum prout ibidem dicit gl. Ex quibus propterea apparet dicta dictorum dominorum Pe. Jac. et Jo. fab. fore vera et iuridica. Nec obstat si opponatur quod postquam heres erat pubes quod substitutio debet valere iure fideicommissi tanquam si foret facta extraneo ar. l. filius. §. vt quis. de leg. j. et. l. ex facto. in prin. ff. ad treb. et faciunt notata per gl. in. d. l. verbis ciuilibus. Nam ar. non militat. nam cum substitutio directa pupillaris impuberi facta finiri debeat pubertate adueniente. l. in pupillari. ff. de vulg. et. §. masculo insti. eo. tit. ab ea non debet initium assumere. Alia sub verbis directis comprehensa. l. vsufruc. cum moriar. ff. de vsufructu legato. et. l. ticio cum morietur de vsufructu. et. l. seye egresse. ff. de tuto. et curato. datis ab his vbi si puberi detur tutor nulla est datio quia datio per prius facta: tunc finiretur. Ideo nullatenus valere potest per fideicommissum talis substitutio puberi facta. l. si fundum per fideicommissum. §. fina. ff. de lega. j. Ita not. per Barto. in dicta. l. verbis circa finem.

Questio. cccccxxxv.

An inqueste incboate et non diffinite durante arrendamento remaneant domino.

Baro quidam arrendauit castrum suum cum iurisditione alijsque iuribus et pertinentijs eiusdem Ticio per annum quo pendente quidam maleficium commisit in territorio dicti castri pro quo delicto debuit puniri in centum libris lite contestata et processu pendente finitus est annus dicti arrendamenti ante tamen sententiam latam quo anno finito ipse baro dictum castrum arrendauit modo predicto Gayo per alium annum quo anno vltimi arrendamenti pendente fertur sententia et adiudicantur domino dicti loci dicte centum libre. Nunc queritur cui debent esse dicte centum libre. An primo arrendatori vel secundo elegit quedam dominus Eynardus nouelli legum doctorem hanc questionem disputasse. Et qui determinauit quod debent esse dicte centum libre secundo arrendatori[a] per. l. qui explicandi. C. de accu. ibi cinus finis in iudicis potestate ac motu situs etc. et per. l. furti. §. si autem. ff. de his qui no. infa. et. C. ad treb. l. si cum posteriori iudicio. et istud seruatur in firmis curiarum dalphi. graysuodani Viennensij et terretoris Viennensij et Valen. apud sanctum Marcellinum: quia finitis firmis dictarum curiarum inqueste nondum diffinite remanent commodo successorum in dictis firmis. Et etiam ita facio obseruari quando arrendo villam sancti albani: quia inqueste incboate tempore arrendamenti per me facti remanent mihi nisi diffiniatur infra tempus arrendamenti.

a Secundo arrendatori. facit in ar. l. quod ait in prin. ibi sufficit patri si ei tempore habeat in potestate quo occidit etc. ff. de adul. Et adde quod si ius declarat quod talis res sit cedenda. l. sed et si quis. §. inter dum. ff. de vsufru. et in epla ouidij. Exitus acta probant careat successibus opto. Quisquis ab euentu facta notanda putat.

notabile

Questio. cccccxxxvj.

De consuetudine circa tertiamentum emolumentorum dalphi. que in incantibus liberantur qualiter et quomodo procedi debeat.

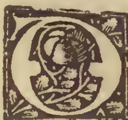

De consuetudine in curia parlamenti diutius obseruata facto libramento in vltimo incantu[b] respectu emolumentorum dalphi. quilibet venire volens infra tres menses a die libramenti auditur tertiando. Sed que summa debet tertiari. An primo oblata vel vltima summa pro qua fuit libramentum factum dic quod de consuetudine quod prima summa: sed ille talis qui tertiabit soluet domino integram summam

b Incantu. Quid autem sit incantus et qualiter fiat. vide de Spe. in ti. de emp. et ven. §. iiij. versi. hoc quoque et do. Bar. in. l. licitatio. ff. de publi. et in. l. si tpa. C. de fide instru. et iur. ba. fisca. li. x. et do cto. in auth. hoc ius porrectum. C. de sacro sanct. eccle.

ꝓ qua vltimo fuit libramentum factum
vna cum eo qđ ascēdet tertiamētuꝫ respe
ctu summe primo oblate ⁊ fiet sibi libra-
mentum. sed si ille cui primo factuꝫ fuerat
libramētum velit offerre duos solidos tu-
roñ. pro qualibet libra respectu totalis
summe audietur infra tamen dictos tres
menses ⁊ dictis tribus mensibus durāti-
bus ipsi duo cōtendētes videlicet ille qui
tertiauit ⁊ ille cui factū fuerat primū li-
bramētum ⁊ non alij audiētur encbartire
volētes vnus supra alium de duobus soli
dis pro qualibet libra ⁊ lapsis dictis tri-
bus mensibus alter ipsoꝝ ⁊ nō alij audiē-
tur duplicare volēdo totam summā cum
encbarimētis infra alios tres mēses ⁊ nō
vltra. Et ista collegi de anno dñi. M.
cccclx. ⁊ die.xj. mensis septembris dum in
camera cōsilij inter dños parlamēti ⁊ ca
mere cōputoꝝ dalphi. de premissis alter-
caretur ad causam pedagij sancti simpho
riani auzonis in quo pedagio tūc fuit di-
cta cōsuetudo obseruata. Sed quid si res
alicuius minoris vel alicuius reipublice:
vt pote vniuersitatis vēditur ad incātum
publicum ⁊ plus offerēti libratur deinde
tractu aliquoꝝ dierum aliquis vult plus
offerre an audiri debeat ⁊ res ipsa sibi si-
bi librari dic ꝙ sic: vt videtur text. in. l. ⁊ si
sine dolo. §. j ff. de minoribus. iūcta. l. rem
publicā. C. de iure reipu. li. x. Et recordor
ita vidisse semel obseruari in facto curie
cōis buius ciuitatis Gracionop. ¶ Idem
crederem in rebus ecclesie ꝑ eam q̄ not. in
d. l. rem publicā. ¶ De ordine tenendo in
venditione rei fiscalis. vide gl. in. l. j. C. de
fide instr. ⁊ iure fiscali. li. x. ¶ Utruꝫ emēs
rem que ꝓ fiscali debito vēditur succedat
loco fisci. vide Bar. in. l. cū ratio. §. fi. ff. de
bonis dāna. ⁊ in. l. si tertius. §. si quis pri-
mus in. iij. q. ff. de aqua plu. arcen. Nulla
specialitas dꝫ esse plus in fisco ꝙ̄ in pri-
uato nisi quātum in iure cautum repitur
vt dicit Cy. in. l. j. C. de peti. hered. ¶ An
arrēdatores iurium dalphi. vtātur iure fi
sci. in exigēdis iuribus arrēdamēti. vide q̄
dixi. s. q. ccviij. ¶ An arrendare sit vēdere
vel locare. vide Bar. in. l. cotem. ff. de ve-
cti. ⁊ cōmis. ⁊ in. l. sabinus. ff. de cōtrahen.
empt. ⁊ vendi.

¶ Questio.cccccxxvij.

¶ De verbis pleno iure ⁊c. in restitutio-
ne fideicōmissi adiectis. An ꝑ talia v̄ba
censeatur prohibita trebellianica.

Dixi supra. q. lj. ꝙ testator
potest ꝓhibere detractio-
nem tebellianice in extra-
neo herede. Sed iuxta hoc
quero an ipsa trebelliani-
ca videatur prohibita[a]
per illa verba pleno iure[b] ⁊c. in restitu
tione fideicommissi apposita. et videtur
ꝙ nō ratio: q: dicta verba nō ampliāt re-
stitutionem: sed eoꝝ que restituūtur ple-
nam ⁊ integram dñij trāsactionem[c]. C.
de episco. ⁊ cle. l. raptores. §. bona autem.
⁊ in. c. cuꝫ inter nos. extra de re iudi. ⁊ in. c.
conquestus. extra de foro cōpe. ⁊ talis pro
hibitio nō debet fieri ꝑ coniecturas: sed ꝑ
expressum in auten. de heredi. ⁊ fal. §. si ve
ro exp̄ssum qđ est palam ⁊ nō verbis ob-
scuris ⁊ gn̄alibus pro hoc videtur facere.
ff. de verbo. obli. l. quicquid astringēde. et
hāc parteꝫ tenet Oldra. in suis q̄onibus
in. q. cccxliij. in v̄. qui incipit ad quartam
q̄onem ⁊c. ⁊ facit ratio pro hac parte pro
pter verbum exp̄ssum tam in. §. si vero ex-
pressim ꝙ̄ in aut. sed cū testator. C. ad. l.
fal. subiūctum que v̄ba habēt ⁊ importāt
ac si dictum esset noiatim in aut. ex testa.
in fi. C. de col. ⁊ ꝗ. nōnunꝙ̄. ⁊. l. si ita exp̄s-
sim ff. de cōdi. ⁊ demon. que ꝓhibitio no-
minatim seu exp̄ssim nō censetur facta ꝑ
illa v̄ba pleno iure: imo testatores ⁊ nota
rij qui h̄ v̄ba pleno iure in testamētis ha
bent inserere ignorāt illius verbi significa
tum: ideo vltra ipsoꝝ mētem ⁊ intellectuꝫ
non possunt opari sicut dicimus de v̄bo. li
beri qđ in idiota testatore nō cadit. l. quid
si nepotes. ff. de testa. tutela. Et pro hoc
bene facit tex. in. d. §. si vero exp̄ssim dum
ibi d̄r exp̄ssim designauerit ⁊c. Naꝫ aliud
est aliquid expressim designare ⁊ aliud est
aliquid verbis generalibus exprimere.
Inde dicitur ꝙ ea que generaliter fiunt
nisi specialiter notētur videntur neglecta. l.
item apud labeonem. hoc edictum. ff. de
iniurijs. Preterea hoc corroboratur in si-
mili. in. c. si motu proprio. in fine. extra de
preben. lib. vj. vbi non dicitur fieri motu
proprio nisi hoc v̄bo aut scripto fuerit. ex
pressum. frustra enim hec expressim ⁊ de-
signauerit expressim ⁊c. in dicta auten. sed
cum testator. ⁊ in dicto. §. si vero forēt ad-
iecta si verba generalia sufficerent qua-
rum significata testatores. ⁊ notarij testa
menta recipientes plerūq̄ ignorant qđ
non est dicendum ar. l. si quando. ff. de le-
ga. j. Sed contrarium videtur ꝙ immo ꝑ
illa v̄ba pleno iure trebellianica censea-
tur prohibita per. l. decem iuncta glo. ff.
de fideicommissa. libertatibus. Et hanc
partem videtur tenere Bar. in. l. centurio
in. iij. q. principali. et in. l. marcellus. in. §.
quod autem. ff. de vulga. et pupilla. Et
hanc opinionem tenet Bald. in. l. preci-
bus. C. de impu. ⁊ alijs substi. dum ibi di
cit ꝓcedo vlterius quid si testator adiecit
hec verba pleno iure ⁊c. et subiungit ipse
Bald. per verba hec nihil aliud intelli-
go nisi falcidiam ⁊ trebellianicā esse ꝓhi
bitam a testatore in restitutione fideicom
missaria ⁊c. ⁊ tenet expresse idem Bal. in

a ¶ Trebellianica. videatur prohibita vide h̄ ꝑ istuꝫ cōsi. cxxj. incipit. iohannes molarꝫ. nu. v. v̄. ad quitum q̄situꝫ. ⁊ cōsi. cxxiij incip. antonius pacho di. nu. iij. v̄. sed quid de trebellianica.

b ¶ Pleno iure. Uide hmōi orōnē ꝗ̄ de fo. cō-pe. c. cōquestus. ⁊ de ꝑ-uile. c. cum ⁊ plātare. §. i ecclijs. et ꝑ do. Abba. i c. querelam. de elect.

c ¶ Domini trāsactiones. qđ aūt operetur h̄ v̄ba pleno iure i substitutiōib⁹ dicit bal. i auten. h̄ vsus. C. d̄ sa. san. eccl. ꝙ talia v̄ba faciūt eā intelligi directā i bn̄ficialib⁹ vel intelligit. s. quo ad tpa lia ⁊ spūalia cardi. i cle. j. in. vij.

dicta auten. sed cu3 testator idem tenent Albericus de rosato. et doc. in. l. si quis ad declinādu3. C. de episc. et cler. et ista est cōis opinio et de ħbis pleno iure habetur in. l. femine. §. fi. C. de secūdis nup. et ibi dr q importāt ꝓprietatem cum vsufructu. et vide. c. querelam. ħsi. cum ecclesia. et ibi text. dum dicit pleno iure ꝛc. extra de elec. et. c. cu3 et plātare glo. sup verbo pleno iure extra de priuil. De pleno dn̄io vide tex. in. l. iiij. ff. de ali. et ciba. legatis. Et p hac pte consueuit hec curia parlamēti iudicare. ¶ Sed an ꝓhibitio trebellianice facta in primo gradu substitutionis cēseatur repetita in sequētibus gradibus. vide q ple. dixi. j. q. cccccxlv. De materia ꝓhibitionis trebellianice. vide q dixi. s. q. ij.

Questio.cccccxxviij.

¶ Utrum mulier possit esse testis in codicillis vel testamento inter liberos. Et si in testamento inter liberos debeant esse testes rogati.

Factum est testm̄ imperfectum in quo liberi sunt heredes instituti in presentia quinq vel sex testium in quibus sunt due feminea ne[a] qui testes non fuerūt rogati. vtru3 valeat. credo q sic. in. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testamentis. Nam cum non valeat quasi testamentum: sed vt quasi voluntas vltima: vt dicta. l. §. si quis autem ibi nō quasi testamētum: sed quasi vltimam volūtatem intestati valere sentimus ꝛc. In omniq vltima voluntate testamento excepto sufficiant quinq testes vel rogati vel fortuiti etiam si femib ne existant[b]. l. fina. §. fi. iuncta gl. C. de codicil. ideo sequitur tale testamētum imperfectum licet in eo duo femine fuerunt pro testibus adhibite de iure valere: hoc idē videtur tenere barto. expresse in. d. §. ex imperfecto in fi. cum talē subimparit rationē. Nam cū solēnitas iuris ciuilis sublata existat que testes rogatos et masculos esse requirebat sit reiecta. vt dicto. §. ex imperfecto. remanet tamē solēnitas iurisgētium ꝑm quod in ore duorū vel trium stat omne verbū. c. cum esses. extra de testamētis. non distinguēdo marem a femella. ita dicit. ibi formaliter bar. sic presupponēdo q femina in tali testamēto inter liberos confecto potest in testem adhiberi nec dictus. §. ex imperfecto correctus est per auteni. q sine. eo. titu. Inquantū loquit de testamento nuncupatiuo. Ita tenet ibi gl. in dicta auť. et docto. presertim barto. Idē azo. in summa. ¶ De hac materia etia3 te tigi. j. q. cccccxliij. ¶ Sed quid si notarius c non recitauit testamentu3[c] coram testibus propter superuenientē mortem testatoris an valeat testamentū inter liberos. Barto. dicit q sic per verbum forte. in. l. fideicommissa. §. primo. ff. de lega. iij. Super hoc dicerem q semper valeret testamentum inter liberos vbi esset perfecta et completa voluntas testatoris coram testibus licet non fuisset per notarium recitata per ea que dixit bart. in. l. si is qui. ff. de testamentis: quod secus esset in testamento inter extraneos facto per glo. in dicta. l. fideicommissa. §. j. sup verbo quotiens.

Questio.cccccxxix.

¶ An mulier que ꝯuolauit ad secunda vota repelli debeat a tutela liberorum non obstante dispositiōe testatoris et an eiꝰ liberi apd eā educari debeāt.

Mater data fuit tutrix in testamento suis liberis qdiu vixerit et fuerit in humanis ipsa mater conuolat ad secundas nuptias. Utru3 remanere debeat tutrix. Credo q non[d] quia postq ad secundas nuptias conuolauit mox repelli deb3 a tutela vt in auten. vt sine ꝓhibitione matres et debi. et credi. iure. minorum gerant. §. quia ve. col. vij. ibi mox vt secundas nuptias contraxerit eam repente expelli a tutela ꝛc. in autenti. sacramentum. C. quādo mulier. tutele officio fungi potest. Et est ratio quia lex plus de ea nō confidit, immo presumit q vite liberorum insidiabitur. l. ea que tutores. §. fina. C. de administra. tutorum. Et ita seruatur in iudicijs. ¶ De hac materia vide per specu. in titu. de tuto. in. §. nunc dicendum in versicu. quid si nundum contraxerit matrimonium. sed sponsalia ꝛc. cum §. sequēti. Et idem vetat ne eam post liberi sui penes eam postq ad secundas conuolauit nue ptias. et ita vitricū[e] eis indixit educantur vt in. l. j. iuncta. l. ij. C. vbi pupillus educa. debeat. Nec iudex hoc casu habet sequi voluntatem testatoris qui eam decernit tutricem qdiu vixerit. Ꝓ(r)eo q lex tali casu de matre diffidit. l. in cōfirmādo et in. l. vtilitatē. ff. de ꝯfir. tu. vtilitatē em̄ liberorū ꝑtor sequit et nō scripturam testamēti vel codicillorum. si em̄ testator cogitasset q ipsa ad scdas nuptias ꝯuolasset ipe sic de ea qdiu viueret nō ꝓuidisset. Quia igit in eodē statu nō remāsit sibi tutela remanere nō d3 ar. l. cū qs. in pn̄. ff. de solu. Et qd no. p dy. et bar. in. l. si cū corneliꝰ. in fi. eo. ti. et p cy. in. l. falsus. C. de furtis. De ꝓcuratore q mutauit statū seu ꝯditionē et facit qd no. p bar. i. l. nemo pōt. ff. de le. j. ¶ De ꝓfectiōe inuētarij a testatore remissi cuiꝰ volūtatē seq non d3 iudex si videat dānū iminere pupillo. Et ita vidi in iudicādo obſuari. ¶ Quid si mater nō petito tutore pupillo. q: pauper erat pupillus

a ¶ Due femine. potest aūt testis esse femina in testō inter liberos legitimos et naturales ꝯdito vt de h e gl. no. i auť. qd sine subscriptiōe. C. de testa. Et dico legitios: q: secus inter. bastardos ꝑm do. bal. in. l. qui testamento. §. de testa. l3 cōtrariū teneat spe. vt refert ibi. s. do. bal.

b ¶ Femie existant. Adde q femina in codicillis pōt esse testis. vt tenet do. barto. in predic. l. qui testamēto. §. eu3 qui. in versi. quero an mulier. ff. de testamentis.

c ¶ Non recitauit testamentu3. Tu vide de hoc per istū con sil. cccxxiiij.

d ¶ Nō. Adde q mater scdo nubēs nō pōt esse tutrix fi. imo cadit a tutela tā suscepta et deb3 reddere rōnē tutele et reliqua. et d3 petere aliū tutorē dari filio suo aliꝰ priuare suc cessionis cōmodo vt. C. ad tert. l. cōmunē. et col la. iij. in autē. de nup. §. si aūt tutelā. d. bar. in. l. nōnūq. de adop. gl. in. l. ij. in fi. C. de secū. nup. et dn̄s bal. in. l. exēplo. iij. q. nota. C. si aduer. solu.

e ¶ Uitricū. Add q vitricꝰ pōt esse tutor testamētariꝰ. s3 non datiuus. Non em̄ datur postq ē vitricꝰ datus tn̄ anq eēt. victricus ñ remouet a muliere lex fi. C. de cōtra. iu. tute. ita egregie dicit do. ange. coll. iiij. in. auť. de nup. in. §. eiusdem.

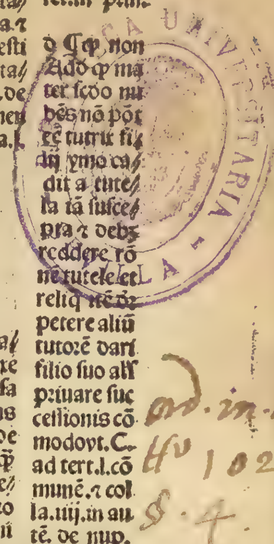
ita Clar. Sfitam mēta ff. g. §. [illegible] tertio

ad. in. 4 tt. 102 §. 4.

ad. Vlt. 5. § 3.

ó antes [illegible]

dados tutores

vtrum mater repellatur a successione pupilli defuncti. vide doc. in. l. eũ a matrib⁹ C. qui pe. tu. ¶ Pupillus nõ debz educari penes tutorez si sit sibi substitutus ppter spez substitutõis pbatur in. l. fi. C. vbi pupillus educari ⁊ ibi gl. Probat etiã in. l. j. ver. deniqz. ff. eo. ti. vbi substitutus repellitur ab educatiõe vt suspectus ad idẽ facit gl. in. l. qui vẽtri. ff. de ven. inspi. q̃ idẽ tenet. q̃ spes substitutõis future inducit votum captãde mortis. Itẽ lz vitricus possit esse tutor nõn tñ põt esse educator vt tenet gl. i. d. l. j. C. vbi pupil. edu. de sup ẏbo vitricũ. Itẽ lz qui prior est in successiõe debeat esse tutor vt in auk. de heredt. ab intesta. ⁊ auk. sicut. C. de legi. tu. Non tñ põt esse educator. Idẽ tz. d. Ray. in. l. amãtissimos. in prin. ff. de excu. tu. vbi inquit q̃ lz pupillariter substitutus possit esse tutor testamẽtarius non tñ põt esse educator: lz si mater supsit alij ⁊ debebit penes matrez fm oim sententiaz vt pbatur in. l. pe. ff. de patria pote. in. d. l. j. C. vbi pup. edu. de. ⁊ tenet gl. in. l. j. sup verbo tpe. ff. eo. titulo. ⁊ in. l. fi. sup verbo cõstituatur.

Questio. ccccxl.

¶ Si testes cõtradicãt instrumẽto cui potius sit ad credẽduz an testib⁹ vel notario

Estes examinati vel in testamento aut aliquo contractu adhibiti dicunt aliter deposuisse vel actũ seu ordinatum fuisse q̃ scriptũ sit p tabellionem seu notariũ qui ipsos examinauit vel testiũ seu ẟctum recepit ⁊ notauit. notarius ẏo contrariũ dicit ⁊ asserit ⁊ exhibet a notam suã. Querit quib⁹ credẽduz est[a] vel testibus vel notario qõ est dñicalis et soluitur p notario si sit bone fame ppter officiũ. si aũt tabellio seu notarius sit psona suspecta ⁊ q̃ cõsueuit falsa scribere: tũc potius credendũ est testibus vt dicit spe. in ti. de instru. edi. in. §. restat versi. quid si dum attestatiões publicant. Et ita vidi determinari in hac curia parlamẽti. Et p tanto consiliũ est q̃ aduocatus p articulos deducat in facto bonã famã notarij: vt no. bar. in. l. tabularũ. ff. queãd. test. aperi. ¶ De hac materia vide ple. p Inno. et plenius per panor. in. c. cũ iohãnes heremita. extra de fide instru. ⁊ barto. in. l. ij. ff. queãd. testa. ape. vbi videt dicere contrarium. Uide etiã io. and. in addi. ad spe. in loco preallegato. Et tetigi in tracta. meo de presumptionib⁹ in ver. si vnũ fuerit dictum ⁊c. ¶ Quot testes preiudicẽt instrumento vide spe. in ti. de instrumẽto. edi. in §. restat videre. versi. sed quero quot testes ⁊c. ⁊ bal. in. l. presbyteri. C. de epis. ⁊ cleri. Et plenius per abbatẽ panor. in. d. c. cum io. heremita extra de fi. instru. ¶ Si tamẽ allegetur error: potest per testes pbari. vt dixi. s. q. ccccciiij. ¶ Item de teste qui aliter deposuit in prima sua depositiõe q̃ in secunda. vide. j. q. cccccxlvj.

a ¶ Credẽduz est. vide dño. d. bal. hũc iuris articulum plenissime tractantẽ in. l. i exercẽdis. C. de fi. instru.

b ¶ Solue debita. Cõtrariũ no. d. io. d̃ imo. in l. vsufruc. ff. ad. l. fal. et ibi expresse do. alexan. d̃ imo. ⁊ pau. de castr. qui not. casum ⁊ format in p priis terminis possunt questionis ⁊c ¶ Tenent vide bal. in l. nõ solũ. §. sin autem legata. C. de bo. que libe: vbi videtur tenere contrariũ lz barto. teneat cõtrarium vt sequitur.

Questio. ccccxlj.

¶ An vsufructuarius omnium bonorũ teneatur soluere debita. Et q̃d de legatis.

Uidam testator vsufructum omniũ bonorũ suorum vxori sue relinquit nunq̃d ipsa petere poterit ab heredib⁹ viri dotẽ suã eius viro solutã dic q̃ non tandiu q̃diu. vbi ipsa vti voluerit suo legato vsufructus. Et est ratio q: cum talis dos debeat computari inter ipsa a seipsa exigere ppterea haberet ex eo q̃ ad ipsam spectat ⁊ pertinet soluere debita. l. vxori mee. ff. de vsufru. leg. iuncta. l. lucius la. ij. in prin. ff. de leg. ij. ex quibus iuribus apparet q̃ illa que est vsufructuaria omnium bonorũ tenetur soluere debita.[b] Nam postq̃ in tali legato venit comprehenditur kalendarium vt. d. l. vxori et appellatiõe kalendarij cõtinent debita ⁊ credita vt. d. l. lucius. Est verum dicere onus soluẽdi debita ad talẽ vxorẽ ptinere p h̃ et bene facit. l. nã qd. §. fi. cũ. l. sequẽti in pri. ff. ad trebel. Ita etiã tenet bart. in. l. fi. in penul. q. ff. de vsufru. lega. Legata vero in testamento relicta heredes instituti soluere tenẽtur[c] et non vsufructuaria et est ratio quia ipsa in vsufruct. legato concurrit cum alijs legatarijs particularibus. l. sempronio. in princi. iunctis ibi not. per. bar. ff. de vsufru. legato. Et hoc tenet bar. expresse in. d. l. fi. in fi. questi. et facit quod per eum not. in. l. si quis seruum. §. fi. ff. de lega. ij. Uestes vero lugubres ipsa sibi debet facere et se alimentare postq̃ vsumfructum habet omnium bonorum cum talia sint onera hereditaria iuxta not. per. gl in. l. j. §. exactio. C. de rei vxori. acti. ¶ Utrũ in legato vsufructus omnium bonorum veniant emolumẽta ptocollorũ dic q̃ non ita ponit bar. in. l. diuor. §. si vir. ff. so. ma. fruct⁹ dicũtur d̃ducta ipẽsa. l. fruct⁹. ff. so. matri. Et ẽt d̃ductis tributis ⁊ pẽsionib⁹ ff. de ipensis in rebus dota. factis. l. necq tribu. et ibi bonus text. et in. l. hactenus. ff. de vsufructu. ¶ Sed quid de redditu an intelligatur deducta impensa vide glo. et Cy. in. l. si quis argentum. §. j. glo. super verbo tradere. C. de do.

Questio. ccccxlij.

¶ Si dies assignata parti vsure testes iurare reperiatur feriata an intelligatur de die sequenti nõ feriata vel an sit opus noua assignatione.

Si pars citetur certa die visura testes iurare et illa dies assignata repiatur dies feriata nō sufficiet ꝙ testes in crastinum die nō feriata iurēt si pars cōtra a quā testes producūtur non cōpareat: qꝛ hoc casu requiritur noua citatio sine qua nō valet receptio: vt in.c.ij.extra de testi. ⁊ facit.l.si qn̄.C.de testi. ⁊ ista fuit ꝯclusio rote.clxix. facit bn̄ qđ ponit Bar.in.l.aut qui aliter in prin.⁊.l.si vi a tem.ff.qđ vi aut clā. Sed de stilo[a] huius curie parlamēti tolerat ꝙ si die assignata repiatur feriatū ꝙ testes possint in crastinū iurare etiā in absen.partis maxime qn̄ in assignatiōe facta parti visure testes iurare. Subiūgit ꝙ illa die certa cōpareat ⁊ alijs diebus sequētib' nō feriat[is] durāte cōmissione. ¶ De materia testiū examinatoꝝ die feriata etiā tetigi.q.cxxv.

a ¶ De stilo.facit pro stilo ꝙ si citat' ad diē puta.x.qui cadit in diē festū vel solēnē vel feriatū ⁊ sic illa die cōparere non teneatur ⁊ sequēti cū die in qua nulla occurrit excusatio cōparere debꝫ fm̄ do.Jo.an.post do.Innoc.in.c.fin.extra de ferijs in gl.sua in vbo conquiescere.

¶ Questio.cccccxliij.

¶ De diuersis speciebus testamentorum siue vltimaꝝ voluntatum ⁊ de materia.c.cum esses de testa.

Vltimaꝝ volūtatum octo sunt species. Naꝫ vna est q̄ testamētū in scriptis appellatur. Alia q̄ testm̄ nūcupatiuū dr̄ de quibus in.l.hac cōsultissima.in pn̄.⁊ in.§.ꝑ nūcupationē.C.de testa.⁊ in.l.heredes palā.§.j.ff.eo. Alia est q̄ dr̄ codicillus de qua.ff.⁊.C.de iure codi.⁊ in.l.fi.C.eo. Alia est q̄ fit a patre inter liberos de qua in.d.l.consultissima in.§.ex impfecto iūcta aut.ibidē posita. Alia est q̄ fit a milite de qua in.l.milites.C.de testa.mili.⁊ in.l.diuus.ff.eo.ti.⁊ istas qnq3 species ponit gl.ord.in aut.de here.⁊ fal.§.fi.col.j. Alia est q̄ fit a rustico in rure vel loco cāpestri cōmorāte de qua in.l.fi.C.de testa. Alia que dr̄ donatio cā mortis de qua in.l.fi.C.de dona.cā mortis. Alia est que fit ꝑ epistolā de qua in.l.miles.§.sororem.⁊.l.cū pater.§.donatiōis.ff.de leg.ij. Et lꝫ in testō in scriptis cōdito aut nūcupato septē testes rogati liberi ⁊ puberes requirātur: vt.d.l.hac ꝯsultissima.⁊.l.heredes palā alleg.⁊ in.l.fi.§.in omni.C.de condi. Hoc tn̄ fallit in testō militari in cōflictu seu expeditione cōdito vbi sufficiūt duo testes etiā non rogati: vt.d.l.milites. Si aūt non esset in cōflictu ipsi deberent rogari: vt.d.l.diuus.ibi ꝯuocatis duobus testibus ⁊c. Fallit etiā in testamēto a patre inter liberos cōdito in quo sufficiunt duo vel tres etiā nō rogati vt.d.§.ex impfecto: sed an mulier possit esse testis in testamento inter liberos facto. vide.s.q.ccccxxvij. Fallit etiā in testamēto rustici in quo sufficiūt qnq3 etiā non rogati: vt.d.l.fi.ibi legum subtilitatem remissa ⁊c.C.de testa.licet aliqui intelligant dicta verba intelligi de solēnitate septem testium. Sed tn̄ qꝛ simplr̄ ⁊ indefinite fuerūt prolata ipsa gn̄aliter intelligi debet de omni legū subtilitate tā respcetu nūeri testium ꝙ etiam rogatiōs fiende cum indefinita equipoleat vniuersali: iuxta no.ꝑ Bart.in.l.ita scriptū.ff.de leg.ij. Fallit[b] etiā in testamēto ab aliquo egrotāte in pn̄tia sui curati ⁊ duoꝝ vel testiū cōditio in quo non requirūtur testes rogati: vt in.c.cum esses extra de testa.ibi dum dr̄.⁊ testamēta que parochiani coram pr̄sbytero suo ⁊ tribus vel alijs duobus ꝑsonis idoneis in extrema volūtate fecerint firma decernimus ꝑmanere ⁊c. Ex quibus apparet ꝙ ad hoc vt dictum.c.cuꝫ esses locū habeat duo necessario requirūtur. Prio ꝙ dispoñēs sit egrotās: hoc est in extrema volūtate ꝯstitut'. Scđo ꝙ in pn̄tia ꝓprij curati fiat tale testm̄ hoc idē ꝓbatur in testō militari iam dicto: vbi etiā necessario requiruntur duo. Primo militia.scđo ꝙ miles sit in cōflictu belli.l.l.milites alle. Et lic3 glo.in.d.c.cū esses dicat ipm habere locū in terris ecclesie[c] tn̄ credo ipm hr̄e locū in alijs terris in infirmitate graui ex qua immediate sequitur mors ⁊ pn̄tia curati cōcurrat. Aliter ipso testāte recōualescēte crederem suum testm̄ non valere saltim vltra ānū. Sicut dicim' in.l.ex testamēto.C.de testa.mili.⁊ in.l.testamēta.et in.l.qđ dr̄.ff.eo.⁊ insti.eo.in.§.sed hactenus.ibi post missionē intra annum tm̄ valebit ⁊c.immo fortassis cōualescētia subsecuta statim irritū esse censetur tale testm̄ prout diximus in.l.j.C.de sacrosanc.eccle. qui locū hꝫ in illo qui in mortis articulo est constitutus ⁊ inde immediate decedit: ideo ibi dr̄ decedēs ⁊c.qui si recōualescat ⁊ ita euadat testamētum suum tūc factū statim irritatur.l.fi.ff.de test.mili.pro hoc bene facit.l.non oīs in princ.ff.si certū peta.vbi donatio causa mortis facta reuocatur secuta recōualescētia. Jta dicit ⁊ tenet Saly.in repetitione sua.l.j.in qōne que incipit tertio quero quid si ab illo periculo euasit ⁊c.C.de sacro.sanc.eccle. Et ista est vna notabilis limitatio. Aduertēdum est etiam ꝙ dictum.c.cum esses.habet locum in relictis ad pias causas: vt.c.relatū.lo.j.extra de testa.ꝙ sic intelligit Specu.in ti.de instru.edic.in.§.cōpendiose.v. Item ꝑ ius canonicum. Sed pone ꝙ partem relinquit ad pias causas ⁊ partem non. Nūquid valebit testamētum dic ꝙ sic prout respicit causas pias.ar.in.dicta l.hac cōsultissima.§.ex imperfecto.sed fm̄ dominum Mar.de laude in suo tractatu de conscientia dictum.c.cum esses in foro consciētie in quacūq3 dispositione siue ad pias causas siue al's debet saluari non

b ¶ Fallit vide do.Osdos.in sum.de testa.i.§.testamētoꝝ due sunt species in.v.lꝫ si testator.

c ¶ In terris ecclesie.vide.d.Alexan.j.volu.consil.xlj.in ij.col.in.§.qnta: qꝛ in dicto test.et ij.volu.cōsi.xlvij.in.j.colū.in.§.in pn̄s.in.v.et casu quo.

a ¶ Diuersitat3 loci & tpis nō nocet vide do. bal. in addi. Spec. in ti. de teste. i §. sufficit testē & i §. testes variātes & i §. si aūt nō est & eūdem d. bal. i. l. testiū in. iij. colū. i. §. venio ad tertiū in §. circa pri/mas & in §. circa scdas. & i §. sz ego & in. vj. col. i §. seqtur se/cūda ps in §. si. qrit hic Cy. & diale rā. i. iij. volu. cōsi. iij. i. iij. col. in. §. qūta testis. et do. Cy. i p. l. testiū i. iij. col. in §. si. sp pone. & do. Jo. fa. insti. de interdic. in. §. retinē/de. in. ix. col. in §. de illo qri nō opz.

b ¶ Nec viciat hoc vi/det pcede/re qn agit de pbando facto i gñe: vt inqt do. bal. vbi. s. i addi. Spe. i pre. §. si aūt i fi. sane ad hui9 noticiā pleniorē capessandam recurre ad theoricā. d. Saly. i alle. l. testiū i. vj. colū. in ver. . viij. q.

solum in terris ecclesie: immo etiaz in terris imperij: ita dicit ipse in suo tractatu ibi quero an in foro cōscientie in terris &c. & per ea que ipse ibi dicit ipse videtur innuere q in foro contentioso dictum. c. non sit seruandum in terris imperij: sed ego Guido vidi contrarium seruari in testamento facto in rure vel alibi tempore pestis vbi non reperitur copia testium quibus casibus talia testamenta coram curato & duobus testibus vidi in iudicijs tolerari & iudicari fm dispositionez dicti. c. cum esses. tam in alijs dispositionibus q in pijs relictis.

Questio. cccccxliiij.

¶ De probatione electionis sepulture.

Uidaz elegit eius sepulturam in ecclesia fratrum predicatorum Gracionop. Et fuerunt sup hoc pducti quattuor testes deponentes ita dici audiuisse ab eodem vnus in domo Petri botini vna vice et alia vice ante domum mei Guidonis pape alius testis dixit audiuisse ab eo dici in domo domini sui alius dicit audiuisse dici in domo Johan. bauili presideñ. dalphi. alius testis dicit se ab eodem dici audiuisse per spacium duorum mensium ante eius decessum in hac ciuitate Gracionopo. vtrum ex depositionibus talium testium probata sit electio sue sepulture circa hoc dicit Specu. q quando respectu actus de quo agitur locus & tempus non sunt de substantia diuersitatis loci et temporis non nocet[a] nec viciatur[b] inde dicit q in iurisditione probanda si vnus testis dicat ad probandum iurisditionem q vidit suspendi Pet. rodi die lune: alius testis dicit q vidit eruere oculum Martino die martis: alius testis dicit q vidit pugnuz amputari sero die mercurij. & sic de similibus q licet ipsi discordes existant in loco et tempore quo nihilominus probata est iurisditio. & est ratio: quia tempus et locus non sunt de substantia iurisditionis pariter dicendum in probatione electionis sepulture cum de substantia electionis sepulture tempus et locus non existant. Nec premissis obstant. c. nihilominus. iij. q. ix. et. c. de parentela. xxxv. q. vj. quia loquuntur in actu in quo tempus & locus sunt de substantia actus. ita dicit Specu. in titu. de teste. §. iam de interrogatorijs ver. item de tempore ibi. in alijs autem in quibus tempus vel locus non est de substantia &c. et in titu. de inquisitione. §. j. versic. sed quid si vnus testis &c.

Si igitur in probanda iurisditione diuersitas loci et temporis non noceat multominus debet nocere in probatione sepulture: quia fauorabilis existit[c]. l. ij. C. de sacro sanct. eccle. Specu. etiam vbi. s. ponit exemplum in pbatione decime: & ita non obstante tali singularitate vidi pluries in hac curia parlamenti determinari in camera consilij in casibus predictis & similibus.

Questio. cccccxlv.

¶ An prohibitio trebellianice facta in primo gradu substitutionis censeatur repetita in sequentibus gradibus.

Upra questione. cc/ccxxxvij. tetigi de pbibitiōe quarte, trebellianice an saltim in herede extraneo fieri possit et ibi dixi q sic & latius dixi. s. q. lj. Sed iuxta hoc quero an talis prohibitio trebellianice facta per testatorem in primo gradu substitutionis porrigatur ad omnes substitutiones in ceteris gradibus substitutionum subiūctas. Credo q sic ratio quia prohibitio indiffinito[d] respectu primi gradus institutoz facta porrigitur ad omnes successores. l. lucius. in princi. a contrario sensu. et. l. si plures. ff. de lega. iij. Ita dicit Barto. in dicta. l. lucius. in. §. j. Et cum in casu isto detratio trebellianice fuerit in primo gradu indiffinite facta cēsetur facta respectu omnium substitutorum: quia clausula in principio vel circa prin. institutionis adiecta porrigitur ad omnia capitula subsequentia. l. iij. §. filius. & ibi hoc etiam ponit Barto. ff. de liberis & posthumis. et l. j. C. eodem titu. et maxime quando nulla subest ratio quare ita ad sequentiam non debeat referri: vt in dicta. l. j. habetur. Nec aliqua subest diuersitas vel repugnatia si ad subsequentia capitula referatur. l. coheredi. §. qui patrem. ff. de vulga. Ita dicit Barto. in. l. talis scriptura. §. fina. ff. de lega. j. & cum nulla in casu isto subest contrarietas vel repugnātia si prohibitio facta ad gradus substitutionum subiunctos porrigatur immo resultat vniformitas voluntatis testatoris qui hereditatem suam integram voluit remanere et ipsam absq diminutione ad substitutos deuenire voluit: ideo sequitur dictā pbibitionem ad eosdem porrigi. Et tetigi de hac materia si adiecta. s. q. cccccxcij. Et de hac materia si adiecta in primo gradu censeantur repetita in sequētibus plene dixi. s. q. cccclxxxv.

c ¶ Quia fauorabilis existit. Rōbui9 decisionis esse pōt q: lz vn9 dicat se audiuisse in vno loco alter in alio tñ sepultura fuit plene pbata nā isto casu loc9 ñ plurificat sepulturā sepius formatā & recēsitā ac cōtinuatā ar. e9 qd dr de heresi p do. Sal. vbi. s. in. vij. co. ibi sec9 si ambo deponūt de eadē specie heresis &c.

d ¶ Indiffinite. adde si testator phibuit nō qdē liberis sz filijs ne. alienarēt extēditur ipa pbibitio ad filiostñ. Nō aūt ad nepotes mortuis filijs vt dicit. d. Cy. i. l. volūtas. i vlt. q. C. de fideicōmis.

Questio.ccccxlvj.

Si testes aliter deponant in secunda depositione q̄ in prima cui depositioni sit standum.

Testis in vno iudicio inter aliquos habito deposuit medio iuramento vnum ꝛ postea in alio iudicio deposuit aliud etiã medio suo iuramẽto cui dicto est stãdum. Dicendum est q̄ primo[a] iuxta ea que ponit Barto. in.l.si postulauerit.§.penultimo.ff.de adulterijs. et quod ponit glo. in auc.de testibus.§.illud tamen.colũ.vij. Nam, quoniam publicatis testibus est verisimile q̄ testis loqui potuerit cuz parte producente vel alio parti producenti amico vel affectionato ipse presumitur subornatus aliter deponendo in secunda depositione q̄ deposuerit in prima. Ideo tanq̄ varianti non est credendum. Ita dicit glo.ordina.in.c.super his glo.j.extra de penis. Nec est secunde depositioni credendum: quia ipse in ea est periurus deponendo contra illud quod primo suo medio iuramento dixerat: et ita infamis.l. lucius. ff. de his qui not. infamia.et.l.si quis maior.C.de transact.et in.c.sicut nobis.et.c.testimonium.extra de testi. et in c.litteras.versicu.preter iuratoriam.extra de presumpt.et.c.preterea. extra de testi. cogen. pro hoc q̄ periurus a testimonio repellatur tenet Specu.in titulo de test. §.j. versicu. item excipitur q̄ est infamis ibi vnde periuri non admittuntur.et versicu.item q̄ est periurus. Et q̄ depositioni secunde non sint standum nec etiam prime[b] hoc tenere videtur Specu.in titu.de teste.in.§.j.versi.quid testis secundo inductus ꝛc. Attamen credo opinionem bar.ꝛ glo.fore veram: videlicet q̄ prime stetur[c] q̄ñ scd̄a est facta post publicationem ꝛ didiscita testificata: quia tũc secunda presumitur fuisse facta a suborna[d]to. Et ita seruatur in hac curia parlamenti. Et alibi etiam seruatur vt refert barto.in dicta.l.si postulauerit in.§.penultimo. Circa hoc vide que ponit Innocen.in.c.preterea.extra de testi.cogendis. Et de teste qui contradicit instrumento. vide.s̄.q.ccccxl. Et si testis dicat aliter deposuisse q̄ commissarius scripserit. vide in singularibus meis.fo.cclxxix.

a Nõ primo. Istud videt̃ sentire do.Bal. exp̄sse in.l. verba in.j. col.in ṽsi. ꝛ not.q̄ si testis.C.de adul.et facit in aucte. atqui et id qd̄ no.glo.fi.in fi. C. de testi. ꝛ.d.bal. in.l.qui falsa.in gl.nõ solum.ff. de testi.

b Nec ẽt prime vide do.Bal. in l.gesta.in.ij col.in ṽ. sed q̄d si variãt C.d̄ re iudi. et adde do. bart.i.l. eos qui.in.ij.colũ.in versi.ꝛ ideo pro declaratiõe.ff. de falsis.

c Prime stetur. Aduerte tñ q̄ per istud p̄z dictũ debilitatur p̄muz adeo qd̄ ad dictuz talis nõ pōt deferri iuramẽtuz parti: q̄ non est omni exceptione maior vt p

Questio.ccccxlvij.

An clementina finalis de procura.habeat locum in ciuiliter mortuo.

Nam cle.fi.de procura.locum habeat etiam in mortuo ciuiliter puta in renunciante seu deposito aut translato.genzellinus ibi tenet q̄ sic propter idẽtitatem rationis quem sequitur fran de zabarellis.ꝛ ita fuit determinatũ per dominos de rota[e] auinione vt ibi refert ipse de zabarellis nil vltra allegãtes nisi genzellinum. Sed contrariuz videtur rationibus subscriptis: primo q̄ dicta clemen.loquitur in beneficiato mortuo ꝛ non in beneficiato translato vel promoto aut renunciãte inter quos est magna differentia: quia mors omnia soluit vt in auk.de nuptijs.§. deinceps.coll'.iiij. Nec ab ea potest se q̄s preseruare.l.iij.cuz tribus legibus sequẽ. ff.de bona.causa mor. qd̄ tamen secus est in translatione vel promotione aut renũciatione a qua quis bene potest se preseruare et ius aliquod si fiat sibi reseruare cum videatur potius voluntaria q̄ necessaria sicut dicit glo.posita super verbo humanis in.c.susceptum extra de rescrip.li. vj.et ideo notanter ibi in dicta clementina dicitur per mortem constituentis ꝛc.q̄ verba in dubio debent intelligi de morte naturali text.est expressus in.l.ex ea parte.§. insulam.ff.de verborum obligatione et in.l.cum pater.§.hereditatem.ff.de lega.ij. Ita tenet Iohan.and.ꝛ Archi.in.c. si presente.extra de supplen.negligen.prelato.libro.vj. Nec a verbis dicte clementine est recedendum.l.non aliter in princi. ff.de lega.iij. et in.l.quisquis.§.hec ṽba. ff.de vulga.et pupilla.attento maxime q̄ dicta clementi.exorbitare videtur a iuris communis dispositione de.qua in.l.si defunctus.ff.de procurato.et in.l.nulla. C. eo. Tum etiam quia dispositio facta respectu mortis naturalis locum non habet si mors ciuilis subsequatur.l.ex ea parte. §.insulam.s̄.alleg.et in.l.res.in fine. C.de donatione inter virum et vxorem.et.l. sed et si mors circa principium.ff.eodem titulo. Non obstant dicta domini Genzellini et aliorum doctorum in contrarium opinantium quia nulla lege fulciuntur et erubescimus sine lege loqui in auten.de triente et semisse.§.consideramus collumna tertia. Nec creditur verum esse q̄ renuncians vel depositus aut translatus sit mortuus ciuiliter. Quod patet: quia triplex est mors ciuilis. vna est quando alicui tollitur libertas vel ciuitas vt est minutus maiori capitis diminutione insti. de capi.di.§.primo et ista habet effectum mortis naturalis vt.l.res in fine. C.de donatio . inter virum et vxorem. Alia est q̄ñ tollitur ciuitas ꝛ remanet libertas. vt. est minutus media capitis diminutione instituta eodem titulo.§.minor et ista

d.fe.in.c. p̄terea in.iij. col.in glo.fi. in fi.extra d̄ testi. cogendis.

d Ā suborn ato.hoc videtur velle glo. fi. in p̄. c.preterea.

e De rota.dicit rota q̄ cle.fi. de procura. abbat\| trãslati alid̄ monasteriũ: et sic locum habet nõ soluz in morte naturalis3 ẽt in ciuili ex idẽtitate rationis. Tñ etiã.q̄ fatz est ibidẽ expressum in tex.vt deci. cclxxvj.fuit dubitatum vtrũ cl e. in nouis.

Erubescimus sine lege loqui.

in actibus mere ciuilibus & pretorijs ha/bet effectum naturalis.l.j.§.& si filium.ff. de bo.pos. contra tab.&.l.si deportati. in prin.ff.de leg.iij.Alia ē mors ciuilis quā do retinetur ciuitas & libertas. Sed ta/men velle & nolle tollitur & actus ciuiles interdicūtur vt est videre in excōicato qui deportato equiparatur vt not.in.d.§.mi/nor.&.l.eius.§.j.ff.de testa.& ingresso mo/nasteriū.xij.q.j.c.nō dicatis.&.l.deo no/bis.C.de epi.& cleri.& ista eūdem effectū habere videretur sicut secūda species. ita dicit Bar.in.l. cum filio.ff.de lega.j. Et quia iste tres species vel altera ipsarum non concurrūt in renunciāte vel deposito aut translato seu promoto vt est clarum videre: ideo sequitur q talis nō est nec dici potest mortuus ciuiliter. Et si dicatur put ipsi Genzellinus de zabarellis & sequaces di/cere videntur q est identitas rōnis contra rium apparet per iamdicta. Preterea suc cessor in beneficio tenetur soluere debita sui predecessoris pro necessitate ecclesie contracta: vt in.c.j.extra de solu.qd tamen facere nō teneretur: nisi esset heres.l.j.&.ij. C.de here.ac.&.l.ij.C.ad.l.iul.de vi publ. a facit bene.c.quia iohānes.xij.q.ij.[a] Et pro tanto instantia censetur fuisse in suc/cessorem in beneficio trāslata. Nam cum pater heres filij interpretatiue dicatur fi lio mortuo post litem cōtestatam transit instātia cause in ipm patrem.l. tam ex cō/tractibus in prin. ibi sed mortuo filio.ff. de iudi.hoc idem videmus in fisco succe/dente mulieri in dote cōfiscata q in eum fit translatio instantie: licet heres vere non existat: sed interpretatiue.l.si constan te.§.fi.ff. solu.ma.fm Ja. de rauenna vbi ipse hec verba expirabit iudiciū &c. ex/ponit valet quātum ad mulierem: sed non quātum ad fiscum in quem trāsit instan/tia cause ita recitat cy.in.l.j.C.si penden/te appella.mors interuenerit: lz dicat pe. de bella perti.aliter intelligere dictū.§.fi. cui tm.§.bar.dat aliū intellectū vz q spe/ciale est in fisco p habet suos iudices spe/ciales corā quibus cause ipsum tangētes debēt tractari. Ita dicit in.l.si cum hoīe. ff.de fideiussori. Ex quo intellectu bar.ap paret instantiā cause in successorē in bnfi cio transiuisse fit inducēdo: q2 si sit specia le in fine q in eum non fiat translatio: er/go in alijs remanet ius cōmune quod vult translationē instantie fieri in successorem ar.l.j.C.de thesau.lib.x. ¶ Et de hac ma/teria qualiter & quando transeat instātia Collium.vide plene barto.in.j.ff.ad treb. ¶ Conclusiue ergo per has ratiōes crede rem dictam cle.fi.de procura.locū non ha bere in renunciāte seu deposito aut trāsla to cum ibi in textu non aperiatur: q2 si pa pa idē voluisset disponere in ciuiliter mor tuo sicut disposuit de naturaliter mortuo bene expressisset sicut in simili videmus in.c.ad audientiā. extra de decimis: ideo non debemus dispositionē ipsius.c.fina. vltra casum suum extēdere iuxta.l.si vero. §.de viro.ff.soluto matri. Nec potest extē di ille tex. ad renunciantē depositum vel translatum per idētitatem rationis: q2 nō est eadem ratio in istis casibus que est in dispositione dicte cle.immo diuersa ratio per rationes supra delaratas: & si non est vera opinio gēzellini & sequaciū. Et pro hac decisione faciūt ea q dixi.s.q.cxxxviij. vbi dixi etiā fuisse iudicatum in hac curia parlamēti q iudex ecclesiasticus non de/beat cognoscere de habitu clericali q2 tex. in.c.si iudex laycus non loquitur de habi/tu sed solum de titulo: q2 si voluisset idem de cognitiōe habitus bene expressisset pa pa. ¶ Sed quero posito q dicta opinio genzellini et de zabarellis esset vera. An dispositio dicte cle.locum habere deberet in reo sicut in actore. Credo q non nisi in actore q2 tex.ibi loquitur. in procuratore constituto ab agente prout ex tex.ibi po test apparere & colligi. Et ratio diuersi/tatis potest assignari q2 si loqueret in reo ad iudicium vocato cuius est fugere.l.in/ter stipulātē.j.§.ff.de verb.obli. Jam via malignandi et dolum cōmittēdi daretur et reis esset aperta pro causis beneficia sua concernētibus qui ad iudicium voca rentur qm ipsi ad iudicium vocati sciētes malam causam habere post longā ipsius agitatione procurarent se ad aliud bene/ficium transferri vt sic iudicium delude/rent & agentē sua intentione per tale me/dium quo ad se frustrarent quod tm lex fieri prohibet.ar.l.in fundo.ff.de rei ven. &.l.fi.C.de ac.pos. Et ideo lex voluit per expressum vnūquēq3 qui rem p qua conue nitur desinit litē cōtestata possidere posse ad hoc conueniri & condēnari ac si possi/deret.l.qui dolo.ff.de re iudi.& in.c. pro possessore extra eo.ti. Que tamē ratio ces/sat in ipso agente pro quo in dubio est p/sumendū q ex iusta causa reū a iudicium vocauit.l.inter stipulantē.§.j.ff.de verb. obli.&.l.si quis intentiōe ambigua.ff. de iudi.quem propterea nō est verisimile se procurare velle trāsferre ad aliud benefi/cium cā dīludendi iudiciū qd incohoauit & ad qd reū vocari fecit. Ideo nimirū si per mortem actoris mandatū censeat re/uocatum seu expiratū vt dicta cle.si cū in eo cesset fraus & malicia per iamdicta. ¶ De materia dicte clemen.si etiam teti gi.s.q.cxix. Et ibi vide si dicta clemen.lo/cum habeat in rebus prophanis. De ma teria dicte cle. vide specu.in ti.de procura tore in.§.ratione.quoq3 in versi.sed nūqd procurator de re integra vel non integra

a ¶ q. secū da. Voluit allegare. q. quinta.

intelligi etiam.s.q.ccccxc.

Questio.ccccxlviij.

a Mulier quedam Qui veniat appellatione suorum p domi. feli. post omnes in.c.in vlti. colu. vi. sed est magnum dubium de te sti. et an appellatione suorum veniat amici. vide per eundem in c.cum dilectus in fide de ac cusa.

b Claudiam eius filiam et suos de hoc scz si verbum suos possit adaptari mulieribus in quibus suitas non consistit. quod vidi istum co si.cxxxij.in ci. antonius pachodi. nu.j. vi. et p dicendorum.

De verbo suos an possit adaptari mulieribus in quibus suitas non consistit.

Mulier quedam[a] filium suum masculum sibi heredem vniuersalem instituit et eidem filio suo masculo heredi substituit claudam eius filiam et suos[b] Contingit quod dictus filius heres decessit sine liberis venit francesia filia dicte glaude et dicit se substitutam heres vero dicti heredis instituti dicit contrarium ex eo quod dicta francesia non est sua[c] quia mulieres liberos non habent in potestate. Fuit quesitum in camera consilij quis ipsorum bene dicat. Pro cuius questi declaratione est premittenda decisio iurisconsulti pauli posita in.l. quotiens idem sermo.ff.de reg. iuris. et facit vn l.ambigua.ff.de legi. Et ad istud propositum dicit iacobus de butri.in.l. cum antiquitas.C.de vsufru. quod licet a significato vocabuli non sit recedendum regulariter. Hoc tamen fallit quando verbum sumi non potest proprie l.sceuola in prin.ff.ad trebel. vel quando apparet de voluntate testatoris coniecturata aliud quam sonet significatum verbi.l.non aliter in prin.ff.de leg.iij. Aut etiam quando vsus communis loquendi regionis aliud habet.l.cum delanionis.§.asinam.ff. de fundo instructo et instru.le. Nam istis casibus vel altero ipsorum recedi debet a proprio significato verbi et significatum improprium recepit. Tum secundum materiam subiectam.l.si seruus plurium.§.fina.ff.de leg. j.et.l.si vno anno circa prin.ff.loca. Hoc igitur sic presupposito verbum sui duo habet significata quo ad propositum vnum proprium et aliud improprium. Proprium respectu liberorum in potestate constitutorum qui proprie sui appellantur.vt in.§.sui in sti.de heredum qua.et diffe.et.l. in suis.ff. de liberis.et postbu.et.l.in suis.ff.de suis et legi.heredi. Improprium respectu liberarum mulierum. que ipsos non habent in potestate insti.de adoptionibus.§.femine et in.§.ceteri.vsi.qua de causa etc.insti. de heredi.quali.et differen. Et ideo cum in casu substitutionis predicte verbum suos ibi adiectum non potest accipi proprie vt in.d.§.sui et.§.ceteri.ipsum propterea accipi debet improprie secundum materiam subiectam prout ad eam pot adaptari. et ita pro liberis talis filie licet sui respectu eiusdem dici non possint proprie vt apparet per tamen dicta hoc probatur clare in.l.mater filio suo.l.pater.§.socrus.ff.de condi.et demo. Et sequitur quod mo. fente. d.herede instituto.substitutio sibi facta le cum habet in liberis dicte glaude ad quos verbum suos recte potest adaptari.l. quotiens.et.l.in ambiguum.et.l.mater filios.s.alle. Quod etiam sic est coniecturandum ex voluntate ipsius testatricis que voluit liberos filie sue quos sciebat numquam esse posse in potestate eiusdem ad substitutionem suam admitti qua voluntate coniecturata verbum sui accipi debet improprie.l.si seruus plurium.§.fina.ff.de lega.j.et alijs iuribus.s.allega. Tum etiam propter vsum communem loquendi secundum quem liberi mulierum respectu ipsarum appellantur sui dum communiter dicitur talis domina filium suum heredem instituit vel tali filio suo vsufructum relinquit qui communis vsus loquendi etiam in talibus debet attendi l.cum delanionis.§.asinam.s.alle. Ita tenet glo.in dicta.l. non aliter in princi.et Bart.in.l. omnes.ff.de insti.et iure iur.in q. que incipit quid si in statuto contineatur aliquod verbum Jacobus de butri. vbi.s.et sequitur quod bona in quibus dictus heres fuit institutus debent liberis ipsius glaude videlicet dicte francesie eius filie restitui et expediri vigore dicte substitutionis. detractis tamen detrahendis. Et ita secundum hanc conclusionem consueuit in hac curia parlamenti iudicari. Considerata etiam vna tali ratione quia verbum suos in casu potest et debet exponi id est iustos ita ponit glo.in.l.non enim.ff.rerum amo. et liberi ex tali filia de legitimis nuptijs nati dicuntur inst.l.hi.et.l.filium.ff.de his qui sunt sui vel alieni iuris. Prius tamen verbum sua aliter in aliena materia accipiatur iuxta.l.seruos.§.fina.ff. de lega.ij. et.l.quintus mutius.ff.de auro et argento legato.et ibi plene per bar.et vide.s. questione.ccccxlij.de verbo sua.

c Non est sua. Immo est sua nam in litteris in duplici differ etiam heredes. Alij enim sunt extranei. Alij autem sui et intelliguntur sui licet ex se descendentes do.bart.i.l. vna.C.de ppille.doc.in l.oppo.

Questio.ccccxlix.

An sententia lata contra vnum ex mercatoribus super solutione pedagij noceat alijs qui partem non fecerunt. Et de populari actione.

Sententia in causa alicuius pedagij lata inter certos mercatores et muliones. Et exactorem seu dominum pedagij lata p exactore seu domino An preiudicet alijs mercatoribus qui partem in causa non fecerunt. Et licet videatur quod non vt.l.ij.

C. quibus res iudicata non nocet. et. l. j. C. res inter alios acta. Attamen contrarium dicendum videtur. Nam vbi constat de institutione pedagij autoritate imperatoris vel regis seu lateranẽsis consilij facta vel ex vetustissima consuetudine de cuius contrario memoria hominis non existit acquisita vt in. c. super quibusdam. §. preterea extra de verborum significatione que vetustissima consuetudo seu possessio vim habet tituli et tantum operatur quantum auctoritas imperatoris vt l. j. in fine cum. l. sequenti. ff. de aqua pluuia arcenda. et in. l. hoc iure. §. ductus aq. ff. de aqua quotidiana et estiuali. Et nullus a prestatiõe eius excusatur, etiã si miles existat. Et hoc habetur pro regula. l. vniuersi circa finem. et. l. ex prestatione. C. de vectiga. et commissis. et. l. fina. C. de quibus mu. vel presta. memini liceat se excusare libro. x. Constat talem sententiam ius facere et pro veritate haberi. l. ingenuũ. ff. de statu homi. res iudi. ff. de re iu. Etiã quo ad omnes[a] per locum in quo pedagium debetur pertranseuntes. Cum fuerit lata respectu popularis actionis. Dũ tamen non appareat fuisse collusum. l. eũ qui. §. in popularibus. ff. de iureiurando. Considerato ꝙ iusiurandum ⁊ res iudicata paria iudicantur. l. post rem iudicatã. ff. de re iudicata. Nam popularis actio dicitur esse ille per quem proprium ius populi tuetur. l. j. ff. de popu. actionibus. Inde dicimus ꝙ omnes actiones in factũ que hodie competunt loco interdictorum pro iuribus siue rebus publicis populares dicuntur. l. j. §. hoc interdictum. ff. ne quid in loco publico. ita not. glo. super rubrica. ff. de populari actione. Sed probibere ꝙ nõ exigatur vectigal est tueri ius publicum in hoc videlicet ꝙ quis libere ire possit ⁊ sibi liceat per viam publicam quod contrariatur ex actione pedagij seu vectigalis qua mediante quis impeditur ire libere per viam publicam cum ire libere est quod fit sine aliqua contradictione vt dicit gl. in. l. reprehẽdẽda. C. de institutio. ⁊ substitutionibus sub condi. factis. Non obstat. l. j. et. ij. s. in contrarium allega. Quia hoc fallit in popularib' actionibus vt dicto. §. in popularibus et certis alijs casibus in dicta. l. ij. C. quibus res iudicata non nocet notatis vt ibidem dicit glo. ¶ Uide de hac materia in simili. s. questione. cclxxix. De materia pedagij etiam tetigi. s. q. ccccxiij.

a ¶ Etiã quo ad oẽs Adde. l. sed ⁊ si ⁊ ibi gl. j. ff. d popula. actione.

b ¶. l. si titius vide ibi. do. bal. Jo de ymola. ⁊ oĩo do. pau. d cast. q̃ sũmat illu tex. dicẽs ꝙ substitutus vulgariter vni cẽsetur ẽt alteri substitut'. cui ille substituerat.

¶ Questio. ccccl.

¶ De interpretatione gradus substitutionum.

Testator duos habens filios ipsos heredes instituit ⁊ alterum alteri substituit ⁊ si ambos decedere contingat sine liberis masculis titium eius agnatum eisdem substituit et si dictum titium decedere contingat sine liberis masculis gayũ et sempronium fratres eidem titio substituit adita hereditate moritur titius sine liberis deinde moriũtur filij instituti nullis liberis relictis quorum vltimus moriens testamentum fecit in quo heredem extraneum instituit. Nunc gayus ⁊ sempronius pretendunt substitutionẽ de eisdem factam locum habere. Licet ordine quo fuit facta non euenerit. Utrum bene dicãt credo ꝙ sic vt videtur tex. expressus in. l. coheredi in princ. ibi. Nec intererit por substitut' post institutum an ante decedat ⁊c. ⁊ in. l. si titius[b]. ff. de vulga. et pupil. ⁊ in. l. celsus pater me'. ff. de leg. ij. ⁊. l. ꝙ diu. la. iij. §. is. qui tertio gradu. ff. de aqui. here. ⁊ ibi hoc etiã tenet bar. expresse insequẽdo opinionẽ pe. ia. in ti. de cõpẽdiosa substitutione que fit a pagano in. q. que incipit quid si testator dicat ita ⁊c. vbi dicit ꝙ ipsa questio fuit ꝑpe mõtẽpesulanum inter quosdam nobiles potẽtes super quadã hereditate ⁊ cõclusiue tenet ꝙ locus est substitutioni lz ipsa ordine facto nõ euenerit per. d. l. celsus. ⁊. l. coheredi. Et est bona ratio quia fideicommissis fratrib' tertio gradu relictis remãsit penes heredes insti. cum suo onere. l. j. §. pro. ij. C. de cad. tol. quẽ. §. ad istud propositũ alle. bar. in. d. l. ꝙ diu. §. j. in fi. Nec obstat in aliquo verbum eidem in substitutione adiectum quasi per hoc verbum videantur dicti fratres substituti dicto titio et non filijs heredibus institutis. Et est rõ. q2 per dicta verba dñe important substitutiões vz vulgaris i casum in quẽ nõ esset dict' titi' fideicõmissari' put nec fuit ⁊ fideicõmissaria in casum i quẽ esset fideicõmissari' lz decederet sine liberis sicut decessit q̃ due substitutiones subverbis ꝑdictis cõpẽdiosam inferẽtib' cõprehẽdunt ⁊ cõprehẽdi de iure pñt sicut ponit bar. in. l. cẽturio in. iij. q. principali ibi q̃ro vtrũ compẽdiosa substitutio ⁊c. ff. de vulg. ⁊ sic i casu isto dicti fratres veniũt p modũ vulgaris i locũ dicti titij scdo loco dati substituti. Et lz prim' grad' substitutionũ valuerit i ꝑsonã filij supueniẽtis iure fideicõmissi ⁊ ide defecerit scds grad' respectu titij. Nõ tñ dfecit i ꝑsonã fratrũ tertio gradu substitutoꝝ loco titij virtute seu iure vulgaris subrogatoꝝ. Et q2 etiã ipz fideicõmissũ dicto titio mortuo remã

sit penes precedentē fideicōmissariū cum suo onere.l.j.§.pro secūdo.ā.alleg. Ita voluit dicere barto.in dicta.l.qḋ diu.§.j. Ista etiam clare probant̄ in.l.coheredi.in princi.ꝛ.l.titius.ꝛ.l.paterfamilias.de vulga. alleg.ꝛ est bonus tex.in.l.fina.C.de heredi.insti.ibi dum dicitur sempronius plocij heres esto.tunc etenī existimanduꝫ est eum dixisse si non plocius heres sibi fuerit.tunc sempronius in locū patrēq; plocij ex substitutione vocari ꝛc. Et ita ſm hanc partē pluries vidi determinari inter nos in camera consilij ꝛ iudicari.

¶ Questio.cccclj.

¶ An homīes ciuitatis vapanien̄.sint homines ligij ꝛ iudiciabiles regis sicilie: et an possint vti saluagardia dalphinali cōtra prefatum regem.

De hoc anno currente domini.M.cccclx. de mense decembris contigit in facto q rex renatus causante guerra p eū nuper mota in regno sicilie p ipsius regni sui recuperatiōe requiri fecit homines ꝛ ciues ciuitatis vapanien̄. q de aliqua summa pecunie vellent eidē subuenire pro manutētione ꝛ substentatiōe dicte guerre qui ciues post multos tractat9 contradixerunt dicto regi de aliqua summa subuenire dicentes se ad hoc nō teneri vigore pactorum dudum initoꝝ inter regem sicilie ꝛ oddonem episcopū vapanien̄. in prestatione homagij per ipsum dominū episcopū dicto regi prestiti de dicta ciuitate vapanien̄.ꝛ castris episcopat9. Ideo ipse rex renatus eisdē ciuibus vapanien̄. imposuit certā pecunie summā exigendā super eisdē ciuibus vapanien̄. Et q2 dicti ciues soluere recusauerūt summā eisdē vt premittitur impositā officiarij dicti regis sicilie capi fecerunt ꝛ detineri mercantias quas ipsi ciues vapanien̄.habent in patria prouincie sub obediētia ipsius regis sicilie. Quorum pretextu ipsi ciues vapanien̄.recursuꝫ habuerūt ad hanc curiā parlamenti dalphina.vigore saluegardie in qua se esse dicūt ipsi ciues. Quero ergo quid iuris videlicet an ipsi ciues bene recurrerint ad hanc curiā parlamenti vigore dicte saluegardie. Pro cuius quesiti declaratione puto sex fore attendēda: ꝛ in iure examinanda. Primo an dictus domin9 oddo.episcopus potuerit dictū homagiū a dicto regi facere[a] sine cōsensu ciuium ꝛ habitantium in dicta ciuitate vapanien̄. Scdo an dict9 rex sicilie sit superior ꝛ maior dñs dicti dñi episcopi ꝛ dicte eius ciuitatis vapn̄. saltim in tēporalibus vigore dicti homagij ꝛ pactionū in eodē homagio initarū. Tertio an ciues dicte ciuitatis vapn̄. censeant̄ homines dicti regis sicilie. Quarto ꝛ an ipsi ciues vapn̄. cēseantur homines iuridiciabiles ipsius regis. Quinto si ipsi ciues vapn̄. possint dici esse in saluagardia dalphi. Sexto ꝛ si essent in dicta saluagardia. An ipsi ea vti possent contra dictuꝫ regem eorum superiorē dominum. Ad primū respōdeo vt scripsi plene.j.q.ccccclx. Ad secundū dubiū puto dicendum dictū regem sicilie habere superioritatem in dictū episcopū ꝛ ciuitatem vapan̄. ex natura dicti feudi ꝛ recognitionis facte per ipsum episcopū dicto regi. Ex eo maxime in ipso homagio fuit actū q in qualibet mutatiōe epīcopi ipse rex ꝛ sui successores possint ponere seu poni facere per eius officiariū vexillū suum armis suis depictum in dicta ciuitate supra domū episcopalē in loco patenti in signū dominij ꝛ superioritatis prout vsq; nunc inconcusse fuit per dictū regem ꝛ eius officiarios factū ꝛ obseruatū p quo facit tex. in cle.pastoralis.§.deniq;.de sententia ꝛ re iudicata ibi nisi ex natura feudorū debitā superioritatē habebat ꝛc. dixi etiā debet ꝛ cēseri debet rex maior dñs ipsorum episcopi ꝛ ciuitatis vapn̄. ex verbis dicte recognitionis feudi ꝛ pactorū in eadē adiectorum vt dicit ꝛ tenet bal.in.c. imperialē in.§.illud quoq; de prohibita feudi alie.p frede.in questione que incipit quero ergo cuius parabolā ꝛc. Et non mirandum de hoc genere maioris dominij: quia triplex habemus dominiū vcꝫ directū ꝛ vtile: et de istis duobus plene prosequit̄ barto.in l.si quis.§.differentia.ff.de actio.po. Habemus etiam ꝛ aliud dominiū videlꝫ verum ꝛ maius dominiū de quo maiori dominio habetur in dicto capitulo imperialem.circa principiū. Ibi maiores domini ꝛ cetera ꝛ in dicto.§.illud quoq;: ibi maiorem dominū offenderit ꝛ cetera. Conclusiue ergo potest dici dictū regem sicilie esse dominū maiorē ꝛ superiorem dicti feudi: videlꝫ dicte ciuitatis vapanien̄.ꝛ ciuium eiusdem. Nec obstat q ipsi ciues vapanien̄. non resortisant coram dicto rege sicilie nec in eius curia: sed in curia spirituali archiepiscopi aquen̄. coram quo episcopo seu eius officiali a curia temporali vapanien̄.ꝛ iudice eiusdem appellatur ꝛ nō ad dictum regem. Quia licet ad ipsum regem tanq; ad superiorem ꝛ maiorem dominuꝫ dicti feudi deberet appellari iuxta ea que ponit Innocen̄.in.c.extra de iudicijs ꝛ pet.iaco.in titu.de conditio.super moribus in questione que incipit comes

[a] ¶ Episcopus potuerit dictū homagiuꝫ do. regi facere. Ad materiā vide qḋ do. bal.ꝛ aluar. in.c. de cle. qui inuesti. faciunt.colla.x.

dedit in feudū ꝛc. ꝛ in titu. sup iurisditiōe libellus ibi itē ponit ꝙ minus ꝛc. Hoc verum nisi aliter in prestatione homagij fo ret actum prout fuit in casu nostro in quo reseruate fuerunt appellationes predicte dicto archiepiscopo. aqueñ. in dicta pstatione homagij dudū per epm vapanieñ. modo nūcupatum dicto tunc regi facta. Uel aliter ꝛ scdo potest responderi ꝙ tale ius resortisandi siue appellandi ad dominum feudi non est de essentialibus feudi: patet qꝛ feudū bene pōt cōcedi sine resorti per tex. in. c. j. §. fi. in quibus causis feudum amittat̃ ſm obertū in feudis. coll. x. Sicut ꝛ ciuitas sine territorio. vt in. l. ij. in prin. ff. de verbo. sig. ꝛ in. l. bona ciuitatis. cum. l. seq. ff. eo. titu. Licet eñ fidelitas sit de essentia feudi adeo ꝙ in cōcessione feudi simpliciter facta fidelitas intelligatur: q̄uis de eadem nulla mentio facta fuerit vt in. c. j. §. fi. per quos fiat inuestitura in feudis ꝙ tenet bal. in. c. j. de capi. corradi. Non tamē sic est in resorto qui non est de essentia feudi. vt. s̄. prime dixi ꝛ tetigi. s̄. q. ccccxxviij. ¶ Sed iuxta hec quero ad q̄ tenetur eps dicto regi sicilie causantibus dictis superioritate ꝛ maiori dn̄o quos habet ipse rex in dictos episcopū ꝛ ciuitatē. vap. Dic ꝙ ad sequentia primo: qꝛ ipse episcopus vasallus tenetur dictū regē sicilie superiorē in tēporalibus recognoscere ꝛ inuestiturā ab eo petere: vt in. c. imperialem. §. pterea. si quis de prohibi. feu. alie. per frede. ꝛ in. c. j. quo tēpore miles inuesti. pete. debet. Item qꝛ famosam actionē contra eum nō debet intentare. Nec ipm in ius sine venia vocare. Et debet ab accusatione contra eum fienda ꝛ officio aduocationis contra eum exercendo abstinere pro quibus facit. l. sed si hac lege. §. pretor. ff. de in ius. vocā. ꝛ in. l. ij. C. eodē titulo ꝛ in. l. non debet. ff. de dolo. ita dicit ꝛ tenet spec. in ti. de homagijs ꝛ fideli. in. §. j. in ver. xvij. queritur. Item debet ipse episcopus dicto regi sicilie dn̄o suo seruire et facere id pro quo feudū fuit traditū: vt in c. j. de feudo sine culpa admittendo. ꝛ in. c. j. §. sub alio que fuit prima causa beneficij admittendi. Idem qꝛ eidē regi facere debet ipse episcopus que in forma fidelitatis noua ꝛ veteri continēt̃ in. c. j. de forma fidelitatis ꝛ in. c. primo de noua fidelitatis forma et. xxij. questione. v. c. de forma. Item etiam debet ipse episcopus vasallus eidem regi sicilie dn̄o suo superiori subuenire in dicta sua guerra ſm quantitatem ꝛ qualitatē feudi ſm doctores vt plene dixi. s̄. q. lij. Et hoc de primo quesito. ¶ Et venio ad secundū quesitū. An dicti ciues vapanieñ. dicant̃ ꝛ cēseri debeāt homines dicti regis sicilie. Pro cuius quesiti decisiōe pmitto ꝙ dicti ciues vapanieñ.

sunt homines ligij ꝛ iudiciabiles ipsius episcopi vapanieñ. ꝛ ab initio fuerūt ante dictum homagiū dudū regi sicilie factū vt ē notoriū. Ex quo īfero ꝙ cū ipi sint homines dicti episcopi ꝙ per cōsequēs ipsi etiā sunt homines saltim mediati dicti regis sicilie cōsiderato ꝙ ipsi sunt homines dicti episcopi ex eadē re de qua ipse episcopus fecit regi. hoc probat̃ in dicto. c. imperialem. §. illud. de phibi. feu. alie. p fre. de. in feudis. colla. x. ꝛ facit arg. l. fi. ff. de vi ꝛ vi armata. Nec obstat. l. modestinus. iuncta glo. ff. de verborū signifi. vbi glo. notat ex illo textu ꝙ vasallus vasalli mei non est homo meus. Quia hoc verum vbi ex alia causa ille ē est homo vasalli mei: tunc non esset homo meus: vt ibi. vbi aūt ille est homo vasalli mei ex eadē re pro qua vasallus meus mihi prestitit homagiū: tunc ille homo vasalli mei censeret̃ esse homo meus. per dictū. §. ita loquitur casus noster: qꝛ ciues vapanieñ. sunt homines episcopi ex eadem re videlicet p ciuitate vapanieñ. de qua ipse episcopus homagiū fecit dicto regi sicilie. Et nō ē mirādū si dicti homines sint homines episcopi ꝛ regis: quia homo potest esse seruus pluriū. l. si seruus pluriū. ff. de lega. j. esse eñ homo alterius est quedam species seruitutis nō ꝙ sit seruus: qꝛ si dominiū non adiuuet non punitur nisi qꝛ pdit feudū. Seruus autē nō iuuās dominū capite punitur. ista sunt verba antho. de ysarnia. in feudis in ti. de noua fidelitatis forma circa fi. ibi per qđ patet ꝛ hoc de tertio dubio. ¶ Uenio ad quartū quesitū an dicti ciues vapanieñ. sint ꝛ censeri debeant iurisdiciabiles saltē mediate dicti regis sicilie. Ad quod puto dicendū ꝙ sic psupposito. vt. s̄. dixi in secūdo quesito ꝙ dicti homines ꝛ ciues vapanieñ. sint homines mediati dicti regis sicilie: qꝛ eo ipso ꝙ quis est homo meus cēseor esse iudex suus. l. quisquis. la. ij. C. de episco. ꝛ cleri. ꝛ tenet specu. in ppria materia in titu. de homa. ꝛ fide. in. §. j. ver. xvij. queritur. ꝛc. Et hoc p quarto quesito. ¶ Et venio ad quintū quesitū an dicti ciues vapanieñ. possint dici esse in saluagardia dalphi. ex eo ꝙ in quibusdam cōtractibus ꝛ pactionibus dudū habitis inter quandā dominā comitissam vienne ꝛ albonis relictā cuiusdam domini dalphi. ex vna parte ꝛ ciues vapanieñ. ex altera ipsa dn̄a comitissa pmisit dictos ciues amparare ꝛ defendere sicut hoīes suos pprios dicti comitatus ꝛc. Ex quibus verbis dicti ciues se esse in saluagardia dalphinū. qua causante dn̄s noster dalphinus tenet̃ eos amparare ꝛ defendere aduersus dictū regē sicilie q̄ eos grauat dictas eorū mercantias ꝛ bona arrestari faciendo in patria puincie. Modo queritur an dn̄s noster dalphinus in hoc

casu tene[n]tur eos amparare ⁊ defendere admodū salu egardie cum armis. Et videtur ꝙ non quia saluagardia de sui natura requirit potentiam armorum vbi aliter garderius defendi non potest que potentia armorum non videtur subintellecta ex natura dictorum contractus et pactorum dudum vt premittitur inter dictā dominam cōmitissam ⁊ ciues vapanien̄. initorū. vt late ponit bart. in. l. stipulatio ista in. prin. ff. de ver. obliga. maxime quia natura illius cōtractus huius repugnat vt dixi. s. q. cccccLxxxiij. Secundo quia saluagardia nō pōt cōcedi in alieno territorio vt notauit Guillermus de cuno in. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de officio presidis. ⁊ tetigi. s. q. ccccxviij. quod hoc casu fieret cum ciues vapanien̄. nō sint in territorio dalphi. igitur ⁊c. Tū quia nō reperitur ꝙ aliquis dn̄s dalphinus concessit saluāgardiā dictis ciuibus vapanien̄. nisi dicta dn̄a per modū quē. s. dixi q̄. dn̄a nō erat dalphi. sed relicta cuiusdam domini dalphi. Ex quibus ꝓpterea credo ꝙ ipsi ciues vapanien̄. non possunt censeri esse in saluagardia dalphi. ⁊ hoc de q̄nto quesito. ¶ Venio ad sextum quesitū. An etsi essent dicti ciues vapanien̄. in saluagardia dalphina. an possint ea vti contra dictū regem sicilie eorū dn̄m superiorē. Et credo ꝙ non presupposito ꝙ ipsi hoīes sint hoīes iuridiciabiles dicti regis sicilie. vt dixi. s. in secundo ⁊ tertio quesitis cum per se saluagardiam si qua esset exercitū iurisdictionis dicti regis quem habet in dictos ciues non deberet impediri per ea que dixi. s. q. lvi. Et si dicat ꝙ dicti ciues vapanien̄. al's. xl. vel. l. anni sunt elapsi obtinuerunt litteras a dn̄o tūc gubernatore dalphi. corā dn̄is parlamenti in camera consilij pro parte dictorū ciuium vapanien̄. productas in quib' dicti ciues vapanien̄. tanq̄ garderij dalphinales māndabātur tueri ⁊ defendi aduersus quoscūq̄ tunc tyrānos qui dictos ciues conabātur offendere. Sed iste littere non iuuant dictos ciues saltē in hoc casu quia non reperitur ꝙ al's tales littere concesse fuerint contra dictū regē quāq̄ contra aliū reperiantur. Quibus rationibus et medijs. s. tactis dū altercaretur de hac materia in camera cōsilij inter dominos de parlamēto ego guido dixi litteras vigore saluegardie dalphina. dictis ciuibus vapanien̄. cōtra dictum regem sicilie eorum dominum superiorem non fore a curia parlamenti concedendas. Sed fui solus in opinione mea. Quia alij ⁊ omini de parlamēto tunc dixerunt prouidendum fore dictis ciuibus vapanien̄. vigore saluegardie dalphina. contra etiā dictū regem. Sed nullas rationes adduxerunt nisi q̄ in dictis pactionibus ꝙ dicta dn̄a dalphina. ꝓmisit dictos ciues vapanien̄. apparare ⁊ defendere. Sed non responderunt motiuis meis. s. tactis. Tn̄ quicq̄d fuerit cōclusū non fuerūt per hāc curiā parlamēti littere concesse. nisi exhortatorie per quas mādabant ipse res ⁊ eius consiliū exhortari quatenus a dictis molestationibus desistere vellet retaxādo dicta eoꝝ bona. Tn̄ ipse rex ⁊ cōsiliū eius dicte exhortationi nō obtēperauerūt. sed semꝑ prosequūtur adhuc de pn̄ti contra dictos ciues ⁊ vnū ex ipsis ciuibus incarcerari fecerūt. Nescio qualis finis sequet tn̄ quicq̄d sequet in futurū ex hoc hic subiūgā pro memoria in futurū de alio casu cōcernente illos de vapico tetigi. i. q. cccccLx. ¶ Utrū princeps alicuius patrie possit a suo subdito pecunias mutuo vel al's de facto pro guerra sua facienda capere. Dic ꝙ nō sed prius debet de suo proprio expēdere ⁊ in defectu eiusdē pōt a subditis capere ⁊ postea eis restituere vt plene ponit cy. in. l. neminem. C. de sacrosan. eccle.

¶ Questio. cccccLij.

¶ De nouis de saysinis ⁊ casu nouitatis qui practicant in curijs regni frācie in materia possessorij de stilo dictaꝝ curiarū.

In materia possessorij interdictorū retinende recuperāde ⁊ adipiscende ius cōmune in hac patria dalphinali seruatur in iudicijs exceptio in iterdicto recuperāde ꝗ ⁊ dū intētat remediū statuti dalphinalis incipiētis. Si q̄s per litteras in quo pars nō vocat ⁊ appellās nō addit respectu reintegratiōis. Sed in patria lugdunēsi ⁊ regno frācie illa iterdicta diuersimode d stilo regni frācie practicātur. Nā in ipō regno frācie est quoddā statutū vulgariter appellatū arrestū q̄rele de nouis ⁊ saysinis tenoris sequētis querele super nouis dessaysinis nō venūt in plamēto sꝫ q̄libet balliuus in balliuia sua adeat locū debati ⁊ vocatis secū ꝓbis viris se iformet de saysina ⁊ dessaysinia sine strepitu ⁊ figura iudicij ⁊ si inuenerit ita eē statim loca dessaysiat ⁊ ad manū regiā ponat ⁊ inde corā se partib' euocatis ministret iusticie cōplementū ⁊c. Qd̄ statutū fuit conditū per beatū ludouicū regē frācie. Et ex illo statuto fuit ortus stilus casus nouitatis qui in regno francie practicatur de quibus facit mentionem cy. in. l. nuda in fine. C. de contrahenda ⁊ cōmittenda stipulatione. ⁊ Jo. fab. vt. i. plene dicam. Et qd̄ statutū practicatur ita. Nam pars possessione dessaysiata possessione ressaysitur lꝫ sub manu regia ponat. Et q̄n intentatur istud remediū pars nec vocatur ne auditur in aliquibus senesca/

lis et maxime in senescalia calcasone. Seu in loco bisterrijs pars vocatur sed non additur parisius vero pars vocatur. et auditur. Sed his sic peractis balliuus vel commissarius ab eo deputatus partes citet coram se super proprietate et tunc inde habeat ministrare iusticie complementum. Sed circa istud arrestum querele et dictum casum nouitatis aduerte quia habent locum ante annum. nam si aduersarius meus possideret per annum mihi post annum non competeret dictum arrestum et ita practicatur in regno. Sed an istud sit verum de iure vide que scripsi in apparatu meo super statuto si quis in questione que incipit vlterius quero. Et in hac materia dicti statuti ne nouis et saysinis et casus nouitatis est vnum singulare quod mortuus saysit[a] viuum videlicet heredem qui potest concludere in materia casus nouitatis quamuis non fuerit adeptus realem possessionem quod videtur contra ius commune in. l. cum heredes. ff. de acqui. pos. sed Johan. fab. insti. de interdictis in. §. adipiscende[b] in glo. super verbo possessorij in fine ipsius glos. dicit quod per illam glosam potest excusari dictus stilus in materia casus nouitatis. facit etiam quod dicit cynus in. l. ea. lege. circa princi. versi. et istud est in ar. ad questionem. C. de condic. ob causam. Facit etiam pro corroboratione dicti stili casus nouitatis quia per consuetudinem quis fingitur possessor et queritur ex consuetudine possessio vt not. inno. in. c. cum super extra de causa posses. et proprie. immo plus alibi dicit inno. quod consuetudo transfert dominium sine apprehensione possessionis. ita dicit ipse in c. ij. extra de consuetudine. Multa alia singularia in dicta materia casus nouitatis ponit idem Johan. fab. in. §. retinende institu. de interdictis et ibi tractat plene hanc materiam casus nouitatis[c] magis quam alius qui in iure scripserit et dicit ipse iohan. fab. in. dicto. §. quod hec materia est tota practica maxime in curia francie vbi quasi omnes cause sunt in casu nouitatis. Et ibi procedit ipse iohan. fab. per. vij. puncta. Circa primum punctum in fine dicit et per premissa apparet quod aliquis non potest agere hoc interdicto nisi possessionem realem habuerit quamuis predecessor vel autor suus habuissent. hoc tamen non seruat curia francie in succedentibus vniuersaliter ratione sanguinis quos reputat possessores sine apprehensione vt etiam dicit ipse Johannes fabri in. §. adipiscende[d] supra allega. verum est tamen de iure quod si predecessor vel autor fuisset turbatus et cessisset actionem quod successor posset agere hoc interdicto retinende iure cesso. circa tertium[e] punctum in fine. dicit ipse Johannes fabri quod pro quasi possessione iurium datur dictum interdictum vti possidetis. vt notatur. ff. vti possidetis. l. prima in principio. quod est verum secundum omnes doctores quando iura illa adherent rei immobili. Curia tamen francie dat pro omni iure et quasi omnes cause sunt de talibus. Circa quartum punctum per vnam columnam in ipso puncto dicit Johannes fabri[f]. Narra ergo in libello factum tuum sapienter. et super omnia caue quod non narres tale factum per quod videaris expulsus desijsse possedisse quia teipsum excluderes[g] aduocati tamen curie francie non multum hoc attendunt qui semper concludunt in turbatiua quecunque sit vis. vt ibi dicit Johannes fabri. Item queri potest dicit ipse Johannes fabri an cessatio soluendi redditus vel deueria annua causet turbatiuam vel expulsiuam scias dicit Johannes fabri quod stilus francie[h] habet quod cessatio causat turbatiuam et contradictio expulsiuam et illa dicunt per ea que notantur per Innocentium in. c. querelam supra allega. et ibidem dicit Hostien. post Innocentium. Circa quintum punctum per tres colla. dicit[i] ipse Johannes fabri in ipso puncto quod iura canonica et commentatores ipsorum non faciunt dubium de hoc quin retineantur animo possessio. in iuribus etenim dant actionem pro possessione pensionum seu redituum subtracta. vt dicto. c. querelam. de electioni. et vnde vi. et in. ca. pisanis. de restitutione spoliatorum. et de causa possessio. et proprie. c. cum ecclesia. Et multominus facit dubium curia secularis regni francie. Et tamen de veritate iuris videtur contrarium in his que habent causam discotinuam nisi possiderentur tanquam accessoria rei immobilis. l. si alieno. §. hoc iure ff. de vsuris. et secundum hoc videtur periculosum agere vti possidetis. pro prestationibus annuis et alijs iuribus que non habent causam continuam quia vix poterit probari presens possessio quia oportet probare pro tempore interdicti redditi actor sit in possessione sed reus ipsum impedit. Nec obstat de illis interdictis de itinere actuque et aqua quotidiana. vbi sufficit probare antecedens tempus licet tempore litis contestate non possideat: quia ibi est specificum in illis interdictis. et sic non debemus extendere ad interdictum vti possidetis vbi requiritur possessio de presenti. Nisi de equitate hoc faceremus scilicet extensionem ad alia iura. Circa eundem punctum dicit[k] Jo. fa. quod ergo pone quod ego iui extra patriam in mei absentia tu occupasti fundum quem tunc pleno iure possidebam

¶ Tenorar resti et statuti de nouis sine casu nouitatis et saysinis per dominum ludouicum francorum olim regem editi. de casu autem nouitatis et saysine tangit per commentatorem pragmatice sanctionis in decreto de causis i. §. necnon a grauamine in quacunque instantia in glo. in versi. necnon et i. versi ex predictis.

a ¶ Saysit de isto verbo saysit fit mentio in. c. clericis laicos i. §. nos igitur extra de immu. eccle. lib. vi.

b ¶ In. §. adipiscende voluit allegare. §. summa.

c ¶ Casus nouitatis. leg. fere vti possidetis vt exponit formaliter do. ioh. fa in predicto. § retinende i puncto. et ibi facit specificam mentionem de casu nouitatis et in xij. colum. in versi. quod ergo

d ¶ Adipiscende. voluit allegare. §. retinende.

e ¶ Circa tertium. Auctor preterit textum in quo tractatur contra quem datur interdictum vti possidetis forte ideo preterit quia non tangit ibi quod concernit singulariter stilum curie francie quo ad casus nouitatis que est materia presentis speculationis.

f ¶ Dicit ioha. fab. i v. col. in. §. super quarto in versi. quid si quis.

g ¶ Teipsum excluderes allega. ff. de vi et vi armata le. si metu rerum.

h ¶ Stilus francie. voluit dicere canonistarum.

i ¶ Dicit in. viij. col. in. §. circa quintum. in versi. iura canonica.

k ¶ Dicit in. ix. col. in versi. idem videtur ibi quod ergo etc.

reuersus ago contra te vti possidetis: ergo probo q ego possidebā tēpore mei reuersus & pono q animo retinui ciuilem. Tu probas q biennio citra tu possedisti palā & publice. quero quis erit potior: certe ego sum potior. Nam semp retinui ciuilez q tu intrasti clam a me & me absente: igitur videtur q obtineam de hoc in spe. in titu. de peti. & possessorio[a] versi. quid si pe-ro fundum. Curia francie tenet q ille est potior qui possidet de facto vltimo anno: & est ratio q casus nouitatis est annalis. vnde si intentans passus fuerit aduersarium possidere per annum eidē imputet: q intra annum non querelauit quod non potest procedere de iure in casu quo possessio anno perditur de quo tetigit idē io. fa. insti. de vsucapio. §. q autē. Et fm hoc de iure erit difficilis probatio in hoc interdicto. Et ideo si actor non incūbit possessioni corporali est expedientius venire ad locum cum testibus & si nō admittat vel repellatur vl suspicetur se posse repelli agat interdicto vnde vi in quo longe est facilior probatio si fiat sicut nūc dixi. Et maxime in quasi possessione iurium vbi non oportet probare spoliationē extra. de sen. et re iudi. in. c. suborta per inno. Circa tamen hoc dictū io. fa. post inno. puto aduertendum: q licet in iuribus non sit necesse probare spoliationē tamē est necesse probare denegationē & contradictionē per que in iuribus inducitur spoliatio. vt plene dixi in apparatu meo sup statuto si quis per litteras in glosa super vbo vel quasi. Et dicit io. fab. vbi. s. q aduocati frācie semper concludunt in vi turbatiua etiam pro iuribus: licet ibi sit difficilior pbatio: sed hoc faciūt quia res cōtentiosa ponitur ad manum curie de consuetudine ipsius curie francie.[b] Ultra dicit io. fab.[b] vbi. s. q. in materia casus nouitatis curia francie semper tuetur in possessione illum qui reperit possessor indistincte quantūcunq appareat de proprietate quod secus est de iure iuxta. c. ad decimas de restitu. spolia. libro sexto. ¶ Uerum q. s. dixi q res ponitur ad manus curie de consuetudine quero an postea fiet recredentia[c] potius ius habenti in possessorio dic q sic de stilo super quo vide archidia. in. c. non solum super verbo innouata de appellatio. in vi. & vide. l. penultimā de aqua quoti. & estiua. & nota. per barto. in. l. penulti. §. secūdo. ff. de itinere actuq priua. ¶ Itē in materia possessorij retinende est vnus modus practicandi scilicet casus manutenentie. Nam si quis dubitet se turbari in possessione sua impetrat manutenentiaz a rege vel senescallo: & tunc rex mandat q vocatis euocandis &c. in pos. in qua repertus fuerit manuteneatur &c. & in signum manutenentie arma regis assignātur &c. Et circa possessoria predicta est aduertendum quia in regno francie illa practicantur modis predictis: non solum in rebus propbanis verumetiaz in beneficialibus ex antiqua consuetudine regni: quam consuetudinem dominus noster papa martinus de tempore meo ad requestam regis francie karoli septimi approbauit & confirmauit stilum curie francie etiam respectu causarum beneficialiū vt patet. s. questione prima vbi inseri feci bullam ipsius domini nostri pape: quia alibi in hac patria dalphinali vt credo non habetur. Sed eaz cepi in archiuis curie balliuatus lugduni. ¶ Sed iuxta hec quero an dicta bulla confirmatoria dicte consuetudinis dicatur extendi ad hanc patriam dalphinalem. Credo q sic per verba dicte bulle suorum regni francie & dalphinā. Et ita etiam seruat hec curia parlamēti dalphinalis quia hec possessoria sunt temporalia & non spiritualia vt plene dixi. s. questione prima & questione. lxxv. & questione. cvij. et ibi etiam in dicta questione prima tetigi de materia casus nouitatis.

[a] ¶ Spe. in tit. de peti. & possessorio in secunda parte. in. §. j. in. ix. coll. circa princ. Et addō q egregie prosequitur in materia hu⁹ questionis. dñs io. and. in fi. pre. §. in addi. q ad intellectū autem eius.

[b] ¶ Ultra dicit io. fab. nunc transit auctor ad se primum de qua dicit p do. ioā. fa. in §. nunc que rēdū in. xij. col. in versi. quis ergo.

[c] ¶ Recredētia. de recredentia & e⁹ effectu vide in pragmatica. sanc. i. de creto de collationib⁹ in §. item ad do ctas duas partes. i. q pacifice. vl. ponitur sub ver. possidebunt. & i. decreto de causis in. & nec q a grauamine i quacunq instātia in gl. nota. regulam positā in. v. quiret in v. ex predictis non puto.

¶ Questio. cccccliij.

¶ Si qualitas in actione vel accusatione proposita non probetur an debeat sequi condēnatoria vel absolutoria sententia.

Si quis accusetur aliū percussisse cuz sanguinis effusione & non probetur sanguinis effusio. An sequi debeat sentētia absolutoria. Hanc questionē ponit cy. in. l. ij. de proba. Et ibi videtur tenere q non debeat sequi condēnatio sed absolutio per. l. denunciasse. §. quid tamen. ff. de adul. & l. pretor. §. dotem. ff. de vi bo. rapt. guiller. de cuneo hāc questionem ponit in l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui notan. infa. qui videtur dicere q possit sequi condēnatio arg. l. bouem. §. aliquando. ff. de edil. edict. do. barto. in dicto. §. qd tamen. sic dicit q aut illa qualitas que nō probatur facit cessare actionem seu accusationez propositam: tunc debet sequi absolutio. ita loquitur. l. pretor. §. dotem. ff. vi bo. rapto. nam si homines non sunt coadunati vel non sit factum in turba non habet locum illa actio: aut illa qualitas non facit cessare actionē propositam: & tunc quādoq alterat factum seu crimen: quia facit illud esse aliud factum: tunc nisi qualitas probetur non potest sequi condēnatio casus est in dicto. §. quid tamē. Nunq nō al-

terat factum.tūc ex eodē ꝓcessu pōt sequi condēnatio. Tn hic est aduertendum ꝓm barto.q: si effectus condēnationis est ad/uersus propter illā qualitatē debet detra ctio qualitatis fieri pēdēte iudicio al's nō posset sequi condēnatio vt dicto.§.quid ta men. Nec ob.l.bouem.§.aliqñ quem alle gat guiller.de cuneo q: ibi v̄ba petitiōis possunt aptari ad reddibitoriam sicut ad actionē quanto minoris:nam qđ nihil est minus est vt ibi patet.do.io.de grassis pre ceptor meus mouet hāc questionē in.d.l. ij.C.de probatiōibus.⁊ post multa refert a ibi ꝙ baldus[a] ⁊ ia.de are.dicunt ꝙ de cōsuetudine non attendit ad illā qualita tem ⁊ illa consuetudo etiā seruat in curijs presentis patrie dalphi.in quibus iudi/ces procedunt ad condēnationē respectu negocij principalis lȝ non probet quali/tas adiecta in denunciatiōe vel accusatio/ne.ita vidi semper seruari in assisijs et in alijs curijs dalphinalib⁹. ¶ De materia ista si qualitas adiecta in accusatiōe non probetur debeat sequi absolutoria plene tractat ange.de are.in tractatu suo de ma leficijs in glo.super verbo cōparent inqui siti ⁊ partim negat ⁊ partim confitet. vi/de io.ferrarij in ti.forma inquisitiōis sup maleficijs in glo.super verbo hoc est ⁊c.

Questio.cccccliiij.

¶ Dñs hūbertus dalphinalis viennen̄. instituit consiliū dalphinale quod hodie nuncupat parlamentū dalphi.⁊ de aucto ritate ⁊ prerogatiuis dicti parlamenti.

In camera cōputorum da phinaliū vidi litteras pa/tētes in q̄b⁹ apparet qua liter illustris princeps do/minus hūbertus dalphi/nus viennen̄.die prima mē sis augusti.anno. M.cccxl. Et sic anteꝙ̄ ipse transtulisset presentē patriā dalphi/natus in domū regis francie fecit ordina uit ⁊ instituit consiliū suū qđ tunc voluit de cetero nuncupari consiliū dalphinale ⁊ residere debere ꝑpetuo in presenti ciui/tate grationopo. Cui consilio cōcessit me rum ⁊ mixtū imperium ⁊ oīmodā iurisdi/tionem in toto dalphinatu in oībus fideli bus ⁊ subditis eiusdē. Voluitq̧ etiā ipse dñs quondā dalphinus ꝓ se ⁊ suis here/dibus ⁊ successoribus in dicto dalphina/tu ꝙ dictum consiliū sit maius super oēs iudices ⁊ officiarios dalphi.⁊ ꝙ ad ipsuȝ cōsiliū tanꝙ̄ ad maius ⁊ superi⁹ recursus habeatur. Et ꝙ eidem consilio vt maiori ab oībus ⁊ in omnibus obediatur. Et ꝙ recipiat dictum consiliuȝ supplicationes quascunq̧ ⁊ cōcedat litteras iusticie ⁊ pu niat officiales dalphi.⁊ contra quoscūq̧ inquirat ⁊ puniat. Cōmissariosq̧ officia/les eligat ⁊ transmutet castraq̧ ⁊ fortali/tia dalphina.custodiri:muniri:reparari ⁊ edificari faciat emancipatiōes: tutoresq̧ ⁊ curatores decernat decreta: interponat recognitiones ⁊ terreria recipiat ⁊ recipi faciat. Statuta:ordinationes ⁊ ꝓuisiōes pro bono iusticie ac statu patrie quotiens eidē videbitur cōponat. Et ꝙ possit etiā dictum consiliū omnibus officialib⁹ ⁊ sub ditis dalphinalibus mandare ⁊ precipe/re. Et inhibuit tunc prefatus domin⁹ hū/bertus dalphinus consiliarijs dicti sui cō silij:tunc presentibus ⁊ futuris ne patro/cinia prestent neq̧ officio aduocatiōis vtā tur in curijs temporalibus presentis pa/trie. Nisi tantūmodo in curijs spirituali bus ⁊ in questionibus ⁊ causis extra p̄sen tem patriam ventila. Voluit tamē ⁊ con/cessit prefatis suis consiliarijs ꝙ ipsi pos/sint arbitria ⁊ compromissa in se suscipe/b re[b].⁊ vt etiam dixi.s̄.q.lxix.multa alia etiam tunc statuit ⁊ ordinauit p̄fatus do minus hūbertus dalphina.que hic longe essent enarrare. Notandum tamen ꝙ ꝓm enarrata dicto tempore vigebat studiū in omni facultate in presenti ciuitate gratio nopo. quoniā ibi ordinauit ⁊ statuit prefa tus dominus humbertus dalphi.ꝙ inter ceteros consiliarios in dicto consilio sint quattuor docto. in dicta vniuersitate gra tionopo.actu legentes:videlicet duo in iu re ciuili ⁊ duo in iure canoni. Sed hodier nis temporibus postꝙ̄ illustrissimus prin ceps ⁊ dominus noster dominus ludoui/cus rex francorū karoli septimi primoge/nitus dalphi.viennen̄.fecit in hac patria dalphina.residentiā. Ipse de anno domi/ni. M.cccclvij.mutauit nomen dicti con/silij in parlamentū. Ita ꝙ hodie dictum consiliū nuncupatur parlamentū dalphi na. put etiā de hoc scripsi.s̄.q.xliij. ¶ Et vltra auctoritates ⁊ ꝓrogatiuas. vt supra dudum per dominū humbertum dalphi. eidem consilio concessas habet dictū con silium dalphina.aliam prerogatiuam ex antiqua consuetudine:q: ab eorum sentē/tijs tanꝙ̄ a sententijs perfectorum preto/rio nō appellat:sed supplicatur.vt dixi.s̄. q.l.⁊.q.cccxxxvi.in versi.xlv.quero ⁊c.⁊ in dicta questione.l.etiam scripsi de alia pre rogatiua dicte curie parlamenti videlicet quia sententie dominorū dicti parlamen ti mandantur executioni non obstātibus supplicationibus que ab eorum sentē/tijs emittuntur vt ibi plenius. ¶ An do/mini de parlamento possint sibi acquire/re in hac patria dalphina. vide que scri/psi supra questione.cxcv. Quid de iudici/bus inferioribus an possint contrahere:

a ¶ Bal.in ver.ex quib⁹ allegationi bus vbi re/fert do.ia.ꝺ are.ꝯclusis se ⁊ ꝺ facto cōsuluisse si ue ꝑ accusa tionē siue ꝑ inq̄sitionē ꝓcedatur.in questiōe ꝓ/posita abso lutionē seq̄ debere : sed subdit ipse do.bal.ꝙ cō muniter ser uatur ꝯtrꝫ est rō ꝓm eū q: de ꝯsuetu dine accusa tor non ꝓpo nit vnā legē sed oēm le/gem dñi di/cit ꝑ ipꝫ pu niri ꝓm for mā iuris et statutoꝝ. et talis libell⁹ ꝓcedit ꝺ cō suetudine.ꝑ qua alleg. gl.or.in.l.se natus.ff.de accu. Et id dicit ꝙ suffi cit alterū ꝓ bari.⁊ h̄ ve rum nisi q̄li tas vera re/moue. Etsa ctū simplex a naturali eē.ꝓ cui⁹.q̄/dem intelli/gētia habē/da ac clara decisiōe p̄n tis q̄ōnis.vi de oino.d.sa li.in.l.tuto/res.i v̄.expe ditis.⁊ in v̄. ampliando tñ materiā. C.ad.l.iul.ꝺ vi pub.⁊ ꝑ.

b ¶ In se su scipere.lȝ u dex ordi.i se arbitriū cō promissū su scipere non possit vt.l.ȝ ⁊ si.in seruū §.si qs iudex ff.ꝺ arb.po test tñ alter ex dñis cōsi liarijs susci pere.vt h̄ ꝺ: Quia cessāt rōnes ꝓhibi tiōis q̄s tā/git do.gof. in sūma.tit. de arb.in.§. Itē ꝓhibet cōpromitti in iudicē.in v̄.⁊ē triplex rō ex quo nō cōpromittit in ꝯsiliū.s.i aliquos de cōsilio. De iure aūt ca. pōt cōpro/mitti i iudi cē ordiariū ⁊ delegatū. c.cū tpe.⁊.c. inotuit. sed arbitrator pōt ordiari⁹ etiā ꝺ iure ci uili assumi. vt is iurgiū dirimat a/micabili cō positiōe.vt in auten.vt diffe.indi. i §.si v̄o cōti/gerit.coll'.ix. ⁊ ibi do.an/ge.ita tenet in p̄dict.§.si qs iudex do mi.odofr. q̄ illū.§.tāgit in.l.pedius ⁊ do.bar. et bal.qui p̄dl §.expedit.i ti.ȝ si ita.

a ¶ Nondum viripotētem: talis de ɔsuetudine regni impeditur vt dicūt ɔsuetudinarij Ja.re.fert. d.Jo.fab. insti. de publ.iudi.in.§.item lex.iul.in gl.hec dist.

b ¶ l.si quis puta la tierce.q̄ exorditur si q̄s aliquid ex metallo.

c ¶ Rapetur ꝛ sic est distiguēduȝ an talis puella spōte stuprtur.an p viȝ qꝛ prio casu punitur pena de q̄ in.§.q̄ nōdum viri potētes hic allegato. secūdo v̄o capitali venit plectēd' vt in.§.si aūt p vi isti.d̄pu. iudi. vbi āt v̄go viripotēs stuprare tur nō p viȝ mitiori pena q̄ p̄mo casu sancit. īponit: vt i p̄re.§.itē lex iul.ꝛ d̄ h est gl.ſ.ꝛ ibi.d. Panor. i.c. puenit de adul.stup.

d ¶ Absoluta pōt facit qd̄ legit et no.i.c.ppofuit d̄ ɔcel. ſi.p̄ben.

e ¶ Procuratorē meū. adde ɋ etiā īpediēs pcuratorē meū d̄r mihi īferre iīuriā vt dicit bald. in.l.offa. ff. de religio.ꝛ sump.fu.

f ¶ Actio iniuriaꝝ facit ad h̄ pposītū qd̄ habetur in dote. Tholo. questio.ccxj.

dic vt distinguit glo.in.l.si quis.C.si cert. peta.quā glo. tenet ꝛ ibi recitat de verbo ad verbum. Jac.butri.ꝛ facit bene qd̄ no. per Bar.in.l.ɔsidis.ff.si certum peta ꝛ.l. non lȝ.ff.de contrahen.empt.ꝛ ven. ¶ An dn̄i de plamēto debeāt esse exēpti a cōtributiōe subsidioꝝ dalphi.vide.s.q.ccclxvj.ꝛ de ptāte ꝛ autoritate curie plamēti. vide.s.q.cxcvij.ꝛ.q.cxcviij. ¶ De camera cōputoꝝ dalphi.vide q̄ dixi.s.q.ccccliij.

¶ Questio.ccccclv.

¶ De corrumpente puellam nondum viripotentem.

Vidi dubitari in camera cōsil. M.cccclxj. et die.xxviij. mēsis Januarij si attētans cognoscere carnaliter puellam etatis decem annoꝝ et a sibi nōdum viri potētem[a] dicatur incidisse in crimen raptus virginū vt capite puniatur: ꝛ tūc do. Jo. bauili vtriusq3 iuris doctoꝝ ɔsidēs dixit ɋ nō cum nō potuerit delictum pfici in talem puellā non viripotētem p quo allegauit.l.ſ.in.§.fi.in fine.ff.de varijs ꝛ extraordi.cognitionibus. Et put ipse do.Jo.de bauili ibi retulit. ita fuit iudicatum in Ebreduno de tpe quo ibi residebat. Aliqui tñ ex dn̄is parlamēti dixerūt fore puniēdum acsi pfectuȝ fuisset delictū: qꝛ in talibus attēdi dȝ etiā voluntas cum aliquo actu extrinseco: licȝ actus nō pficiatur.l.si quis nō dicam rapere.C.de epi.ꝛ cleri. Sed ego fui opi. dicti dn̄i ɔsidētis nō tamen p.d.l.quā allegauit: sed p tex.qui hoc clarius pbat in.l. b si quis[b].§.qui nōdum viripotētes.ff. de penis.ꝛ in.l.si stupruȝ.ff.de iniurijs ɋ tales nō debēt capite puniri. Sed humiliores in metallū dominātur honestiores vero in insulā relegātur vel in exiliuȝ mittuntur: vt in.d.§.qui nōdum viri potētes. ꝛ ita fuit cōclusum. ¶ Sed vltra pmissa dicerem qd̄ si talis puella nondū viripotēs c rapetur[c] ɋ tūc locuȝ haberet pena capitalis p.l.vnā.in prin.C.de rapti virginum. Ibi raptores virginū ꝛc.qꝛ tex.in.d. §.qui nondū viripot'tes nō videtur loqui in puella rapta: sed tantūmodo in puella corrupta absq3 raptu: ꝛ ita videretur casus diuersi. Sed de hoc vltio casu tūc non fuit tactū inter dn̄os parlamēti. ¶ Qualiter puniatur raptor mulierū.vide que plene dixi p vnam distinctioneȝ in notabilibus meis in.§.cū queritur ꝛc.

¶ Questio.ccccclvj.

¶ De pio relicto si ep̄s possit in aliam piam causam mutare.

g ¶ Iniuria supiori.facit iniuria facta pastori intelligitur fieri dn̄o.ꝛ est in ar.ɋ quis admittatur ad accusandū de iniuria facta famulo: vt p.d.bal.in.l.si q̄s homicidij in fi.C.de accu.ꝛ vez qn̄ iniuria occasiōe dn̄i ideȝ in eius ɔtumelia fctā fuit vt p.d.card. i cle.ſ. i.xiij. no.d̄ excessi. pla.alr̄ sec' possȝ i adiūctu ad accusāduȝ criaIr vt deteriat d.bar. i.l.ſ.i §.idē aitti fi. ff.de iniurijs ꝛ ēt ad agēdū de dolo: p interesse suo h̄ȝ.d.Jnno. in.c.dilec'.i gl.sua.i v̄bo ciuita.ti.ex̄ de ap. h aūt ē notādū ɋ si colono famulo domestico officiali. pcuratori. gestori negocioꝝ ꝛ cēteri talib' i ipa gestiōe. seu rei commissiōe: vel executione fuerit facta iniuria i ɔtumeliam dn̄i seu autoris. i. ei' a quo hȝ autoritatē siue ɔmissionē negocij officij seu rei exercēde aut exequēde fctā fuisse.iur̄ inferētiōe ppt represētatōeȝ psone dn̄i seu autoris: seu supioris p.tales i eo statu f.tā vt elegā. sentit d.cy.post.d. Ja.d̄ ra.i.l. si nō ɔuitij.

Testator quidaȝ relinquit certas pecunias vel aliū ad certum actū piū puta in vestimētis paupeꝝ. Ep̄s vult expēdere in alios actus pios vt potē in redēptione captiuoꝝ vel repatione pōtium. Utrū possit videtur ɋ sic.qꝛ ista est pia causa sicut alia. Tu dic cōtra: ɋ vbicūq3 est certa dispositio testatoris respectu cause vel psone vel loci non pōt p ep̄m alterari p.l.si quis ad declarāduȝ in.§.sin autem in psonaȝ certā.C.de epi.ꝛ cler. Et ita fuit iudicatum vt ibi refert Jaco.de butri.p.dictū.§.finauteȝ.lȝ quidā dixerint contrariū. Et vide circa hoc qd̄ ponitur in.l.legatū.ꝛ ibi tex.ꝛ Bar.ff.de admini. rerum ad ciuitateȝ ptinētium ꝛ in.l.liberto.§.largius.ff.de annuis lega. ꝛ ibi etiaȝ tex.cū glo.ꝛ melius ponit Bart in.d.l.legatum. Post hec scripta reperi Ange.de perusio.in.l.si testamētum.C.de testamētis.qui dicit ɋ papa non pōt p suas lr̄as in aliū vsum cōuertere de potestate ordinaria nisi iusta causa subesset: puta quia vsus deputatus nō pōt pfici vel nō commode.ff.de vsufru. lega.l.legatū. de admini. rerū ad ciuitatem ptinētium.l.ſ.ꝛ.l.fi.de d̄ potestate v̄o absoluta pōt[d] vt.C.de p̄ci.imperatori offe.l.quotiēs.ꝛ ibi no.p Jnno.de ɔstitutionibus.c.q̄.in ecclesiaꝝ: ita dicit ibi Ang.de materia pioꝝ relictoꝝ plene tractat Jo.an.in addi.spe.in ti.de instr.edic. Et scripsi etiā.s.q.cc.in fi.ꝛc.

¶ Questio.ccccclvij.

¶ Si iniuria inferatur seruitori vel officiario meo an mihi competat actio iniuriarum.

Aliquis verberat procuratorem meum[e] vel officiariuȝ meum dum est in gestione ꝛ dum est in executione officij. Nūquid mihi cōpetit actio f iniuriaꝝ[f] dic ɋ sic.qꝛ ipsi representant personam meam quādiu gerūt negocia mea ꝛ meo noie. vnde si quis verberet iudicem vel officialem alicuius supioris dn̄i est in executione officij videtur esse illata g iniuria supiori[g] cuius psonam gerit in eo statu. Secus si non esset in executione officij ar.ff.de offi. eius cui mandata est iurisditio.l.ꝛ si pretor. Et facit ratio quia iniuriam illatam militibus iuxta latus principium existētibus princeps reputat suam. C.ad.l.iul. maiesta.l.quisquis. sm Pet.et Jaco.de ra.in.l.additos.C.de epi sco.aud.ꝛ tenet Cy.in.l.si non conuicij.C.

de iniurijs. ¶ Et ex his sumpta est practi ca in regno Francie q verberātes seruiē/ tes regios qui exercent eorum officia ca/ pite puniūtur aut manus eis amputatur propter iniuriam illatam principi. in hac autem patria dalph. pecuniariter puniū tur autem. al's arbitrio iudicātis fm qua litatem personarum ꝛ delicti exigentiam. ¶ Qualiter autem de iure facientes rebel lionem. officiarijs vel seruienti seu curie puniūtur dic vt not. per Cy. in. d. l. si non conuitij. ꝛ ꝑ Bart. in. l. si quis. §. si quos. ff. de penis. ¶ Sed iuxta hoc quero an de beat stari relationi seruientis asserentis se iniuriatum fuisse in exercitio sui officij Pet. Iaco. in titu. de constituta pecunia li bellus dicit q non per. l. ea quidem. C. de accusa. Sed q solum est eidem creden/ dum super citatione ex quadam cōsuetu/ dine vt ibi dicit Pet. Iac. Sed in hac pa tria dalphi. creditur super citatione ser/ uienti dalphi. non de cōsuetudine sed vir/ tute iuramenti per eūdem seruiētem pre stiti presidi patrie videlicet dño guberna tori aut venerabili curie parlamenti de fa ciendo veridicas relationes citationum ꝛ aliorum expletorum virtute dicti sui offi/ cij. Si tamen ille qui dicetur citatus pba re vellet contrarium ad hoc admitteretur arg. C. de contrahenda ꝛ committēda sti/ pulatione. l. optimam. in. §. fina. Et forte per iuramentuz admitteretur. probatio in contrarium contra talem seruientem in/ specta conditione seruientis ꝛ illius qui dicitur citatus. Et considerata qualitate negocij: vt dicit Pet iaco. vbi supra. Et de hoc etiā tetigi in tractatu meo de pre/ sumptionibus in versic. an debeat presu/ mi ꝛc. Qualiter puniatur eripiens capti uatum in manibus seruientis dalphi. vi/ de infra questione. cccclxxx. ¶ De mate/ ria seruiētis dalph. ꝛ qualiter sibi creda/ tur. vide infra. q. cccccxxviij.

Questio. cccclviij.

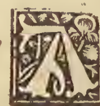
¶ De presbytero concubinario ꝛ de ma/ teria irregularitatis.

Fuit dubitatum inci denter in quadam causa beneficiali in materia possessorij vigore pragmatice sanctionis in dicta curia parlamēti ver tēte: an notorius cō/ cubinarius celebrās a sit ipso iure irregularis[a] ꝛ priuandus beneficio. Pro cuius quesiti responsione premittendum est q monachus vel pres/ byter tenens notorie seu publice concubi nam seu focariam est ipso iure suspensus ab officio et quo ad se ꝛ quo ad alios per text. in. c. nullus. ꝛ. c. preter hoc autem. xxx. distinctio. ꝛ. c. vestra. ꝛ. c. tua. ꝛ. c. fina. ex/ tra de coha. cleri. ꝛ mulierum. Et est su/ spensus ipso iure ab officio, per pre/ missa iura ꝛ a beneficio per sententiam fm Hostien. in summa de coha. clerico. ꝛ mulierum. §. quam penam. versic. si vero sit notorius. Idem tenet Henri. bohic. in c. si quis ꝑ. in. ij. sua distinctione. extra de coha. clerico. ꝛ mulie. ꝛ Franciscus de za/ barellis butri. ꝛ Panor. in. c. vestra. ꝛ. c. fi. extra eodem. titu. Secundo premittenduz est q suspensus ab officio ꝛ quo ad se et quo ad alios si celebret ꝛ se immisceat in b diuinis officijs efficitur irregularis[b] vt in. c. j. de re iudi. lib. vj. ꝛ in. c. cum medi cinalis. §. ij. de senten excōmu. lib. vj. ꝛ hoc idem tenet Inno. hostien. Ioh. and. Hen ri. bohic. Francisc. de zabarel. butri. ꝛ Pa no. ꝛ cōmuniter omnes docto. in. c. si cele/ bret ingenio extra de cleri. excōicato mi/ nistrante. Idem Inno. ꝛ Ioh. and. in. c. j. extra de cleri. peregrinis. vbi dicunt q su/ spensus ab officio propter crimen a iure vel iudice si celebret est irregularis. Idem tenet Hostien. in dicto. c. j. de senten. ꝛ re iudi. lib. vj. ꝛ in. d. c. cum medicinalis. de senten. excōmuni. Idem tenet Guiller. de monte lauduno fran. de zabarel. ꝛ Inno. in cle. j. de priuilegijs. Ex quibus patz cō clusio q notorius cōcubinarius celebrans incurrit ipso facto irregularitatez. Et ita fuit conclusum. Ex quo sequitur q venit beneficio suo priuandus super quo vide not. per doct. in. c. fi. extra de cleri. excōmu. mi. ¶ De materia irregularitatis plene tractat Arch. in. c. j. de re iudi. lib. vj.

Questio. cccclix.

¶ De monacho delinquente ad quem p/ tineat punitio.

Ad quem ptineat correctio ꝛ punitio monachi delinquen/ c tis[c] an ad abbatē vel ad diocesanum aliqui dixerūt q ad diocesanū p tex. in. c. de p/ sona. xj. q. j. ꝛ ibi gl. ꝛ in. c. j. xviij. q. ij. ꝛ ibi gl. facit tex. in. c. volētes de priuilegijs li. vj. vbi expsse delinquētes in loco nō exēpto puniūtur p diocesanū facit tex. in. c. mona steria. xviij. q. ij. vbi tex. ad lraz. Alij dicūt q ptinet ad abbatez qui mouētur pmo p tex. in. c. ad nraz extra de appel. ꝛ in. c. ea q extra de statu mona. in pn. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. ibi dicūt q visitatores capi. gnalis faciūt suos monachos delinquētes corrigi p eoꝛ abbates iuxta beati benedicti regulam ꝛ apostolica instituta facit text. in. c. re/ prehensibilis in fine. extra de appella. et in. c. cum ab ecclesiarum. ꝛ in. c. quanto. et ibi glo. ꝛ doct. extra de officio ordinarij fa cit text. in. c. moniales extra de pur. cano. vbi moniales de libidine monialium in.

in. ij. col. in iiij. C. de in iur. vbi for/ malr tāgit pntem. q.

a ¶ Irregu laris. h aūt notandū q irregulari/ tas nō extē/ dit nisi ad

casus i iure ppbēsos vt sentit. d. Io. no. i. c. tāta i gl. hic vr in ꝟ. h aūt iter ptatio ex ꝺ excessi. plat. Et post euz d. archi. i. c. is q in gl. b mānifeste ex ꝺ sen. excō. li. vj. ꝛ ibi. d. pe. de āchā. in. j. nota.

b ¶ Effici t irreglar ad de spe. de di spē. §. iiij. ꝟ. item. not. q suspēsus et notauit d suspēsus ab officijs: q a suspensus a bnficio cele brādo n effi cit irregula ris. spe. vbi s. Et aduer te q lz irre/ gular suspē dat ab offō. Non tn su/ spēdit a bn ficio vt not. d. Inno. i. c. nisi cū pri/ dē extra de renūcia.

c ¶ Ad quē ptineat pu/ nitio mona chi delinqn tis. vide do. Panor. ple ne tractātez ꝛ attingētē materiā hu iusce qōnis in. c. cū ptin gat i. vj. col. in ꝟ. ꝛ prio qro extra ꝺ. foro cōpe.

suo capitulo puniūt eas ꝛ facit tex.in.c.su
scepimus.extra de homicidio vbi abbates
cōsulētes papā quid essent facturi de mo
nachis eoꝝ qui homicidiū perpetrauerāt
cōmittūt eis vt ad eoꝝ arbitriū puniāt: ꝛ
si essent puniendi p diocesanos mādasset
id fieri p diocesanos ar.c.ad audiētiā.ex
de decimis.ꝛ sic abbates de grauiorib⁹ co
gnoscūt sicut sunt homicidia facit ad hoc
q: monachi delinquētes debēt corrigi per
abbatē qui dꝫ eos corrigere iuxta beati be
nedicti regulā ꝛ apostolica instituta vt in
c.ad ea .q.ex de sta.mona. Si ergo punit
abbas ꝑm regulaꝫ que regula mādat eos
puniri p grauiorib⁹ delictis ꝛ delicto car/
nis vt in regula beati benedicti in.xxv. et
xxviij.capi.Sed cū deficit regula.i.q: pe/
na nō habet in regula certa punit eos ab/
bas ꝑm canonica instituta p dictum.c.ea
que. Excipit tn̄ casus degradatiōis q: si
ageretur cōtra monachū de delicto degra
datiōne requirente.tunc nō ad abbatē sed
ad diocesanū ptinet siue sit actualis siue
verbalis degradatio q: inferior episcopo
non pōt de illo cognoscere de quo in.c.de
gradatio de penis lib.vj. Cōclusio ꝟo in
ista materia quā sequit post gl.primo in/
no.hosti.io.and.hen.bohic.an.de butri.in
d.c.quāto.de offi.ordi.ꝛ io.de lignano.in
tractatu suo quē ipse fecit de hac materia
scꝫ ad quē ptineat correctio monachi de/
linquētis etiaꝫ in loco non exēpto semoto
quocūq3 priuilegio ꝛ cōsuetudine ꝛ exce/
ptione q: cū appareat de illis exceptioni
bus cōsuetudine vel priuilegio illa essent
seruāda iuxta ipsorū formā ꝛ tenorē.Qꝫ
ad abbatē pertinet cognitio criminis sui
monachi cum agit ɔtra eū in inquirendo
vel denunciādo. Et ita intelliguntur iura
pro scd̄a opiniōne allegata vbi ꝟo ageret
de crimine contra monachū directe eum
accusando et in forma cōtentiosa accusan
do eum directe tūc pertinet ad episcopū
et diocesanum.ꝛ ita intelliguntur iura su
pra primo loco allegata ratio quia vt di/
cunt Inno.Hostien.Henri.bohyc ꝛ An/
to.de butrio.in dicto.c.q̄to.in causis cri/
minalibus que via accusationis tractan/
tur tales spectant ad episcopum vel ar/
chiepiscopū ꝛ nō ad abbatē quia ipse nō
potest tales causas tractare.xviij.q.iij.c.
monasteria. Et premissa locum habent
etiam si monachus cōmittat delictum ex
claustrum vel in alia diocesi in qua nō est
sitū suū monasteriū q: monach⁹ vbicūq3
sit semꝑ est sub iurisditione abbatis.c.sta
tuimus.xix.q.iij.ꝛ hoc optime pbat tex.
in.c.cū illoꝝ de sentē.excō.vbi.si duo mo/
nachi diuersoꝝ monasterioꝝ se adinuicē
percusserint ptinebit ad vtrūq3 abbateꝫ
absolutio ꝛ ita abbati pertinet cognitio
sui monachi delinquentis extra suū clau/
strū.Si tn̄ delictū monachi esset notoriū
qꝺ vix esse pōt ꝑm an.de bu.in.d.c.q̄to
extra de officio ordinarij sublato quocūq3
circuitu statim pōt eps̄ talē monachū pu
nire.Ita dicūt hosti.Io.and.ꝛ dn̄s ant.de
but.in.d.§.q̄to allegāt.c.romana.§.nota/
a ria extra de censi.[a] dicens tamē est ꝑm
eos q fiat monitio sꝫ in delictis occultis
anteq̄ monachum delinquentem eps̄ pu
b niat necessaria ē monitio[b] ꝛ q moneat
abbatem vt talem monachum in sua dio
cesi puniat alioquin supplendo eius ne/
gligentiam puniet.Ita dicunt dicti do/
ctores in.d.c.q̄to.ꝛc.

Questio.cccccl.

An dominus possit feudū in alium trās
ferre sine consensu vasalli.

Dominus odo. episcopus
vapanien̄.dn̄s nō solum in
spūalibus sed etiā in tpali
bus ciuitatis Uapa.ꝛ ca/
stroꝝ eidē ciuitati ad cām
dicti sui epātus adiacētiuꝫ.dudū circa du
cēti āni lapsi sunt recognouit dictā ciuita
teꝫ vapa.ꝛ castra p̄dicta eidē adiacētia te
nere de feudo regis tūc sicilie ꝛ successoꝝ
in dicto regno ꝛ comitatu forcalquerij.Et
ipm regeꝫ fecit dn̄m supioreꝫ ꝛ maiorem
dicte ciuitatis ꝛ mēbroꝝ eiusdē vt latius
ɔtinetur in quodā instrumēto in camera
cōputoꝝ dalphinaliū registrato.Modo
orta est qꝺ de p̄nti inter dictū regem ꝛ ci/
ues dicte ciuitatis Uapa.p quadā tallia
quā ipse rex eisdē ciuibus iponere nitit cō
tra ipsoꝝ ciuiū volūtateꝫ vt.s.q.cccccl.te
tigi.Modo q̄ritur si dictus eps̄ dictū ho
magiū facere potuerit dicto regi sine vo/
lūtate dictoꝝ ciuiū vapa.ꝛ alioꝝ in dicti
castris epātus habitātiuꝫ.Et istud erat
primum dubiū de quo tāgere debuisset in
d.alia.q.s.cccccl.vbi plene de hac mate/
ria scripsi.Sed istud obliuione ibi omisi
tractare. Pro decisione tn̄ hui⁹ dubij ar/
guēdo ad ptes videt primo q nō potue/
c rit[c] dictus Odo.eps̄ vapanien̄.dictuꝫ
homagiū recogscere dicto regi sine volūta
d te[d] ꝛ ɔsensu dictoꝝ ciuiū ꝛ habitātiuꝫ i
dictis ciuitate ꝛ castris p tex.in feudis de
phibi.feu.ali.p Fede.in.§.preterea duca
tus in fi.ꝛ hāc pteꝫ tenet Bal.in.c.gn̄ali.
si de feudo defuncti ɔtro.fuerit.Et dispu
tauit magis late in phemio feudoꝝ in ꝟ.
sed expedita diffinitione feudoꝝ ꝛc.hanc
opinionem etiā sequitur.Hosti.in.c.dile
cti filij extra de maio.ꝛ obedi.ꝛ ibi Inno.
Ideo cōstātinus impator q̄n donauit ro
mā beato Siluestro pape fecit cum ɔsen/
su populi romani vt refert Bal.vbi.s.In
ɔtrariuꝫ videt p ea que dicit glo.in.d.§.
preterea ducat⁹.vbi dicit q lꝫ dn̄s feudi
non possit in alium trāsferre hoc veruꝫ in

a De cē/sibus.l.lib.vj.

b Moni/tio. Immo in notorijs cū abbates nō corrigūt stati in cor/rectio ad epm perti/net vt dixit do.abbas vbi.s.

c Qꝺ non potuerit fa cit qꝺ dicit d.bal.in.c.l. in ꝟ.morib⁹ i.fi.si de feu. fue.ɔtro.in ter do.ꝛ ag. in ꝟ.feu.

d Sine vo/lūtate. vide de hac.q.p d.Feli.in.c. auditis. in xiiij.col.i ꝟ. inquātū di/cit Inno.de pscrip.

a ¶Bal. in c.j. Caue qr vel. ibi. de h per do. bal. sed tex. ⁊ ipz do. bal. in. §. ex eadē. in v̄. s.nō potest de lege contra colla.x.⁊ ibi do. aluarotus q̄ huius dicti assignat rōnem duplicē primo qr vasallus est magis tut⁹ sub magno domino q̄ sub paruo. Sz qr daret inferiori mutaretur ei⁹ conditio cū teneret iurare fidelitatem minus nobili. Et istud intellige verū quando feudum alienaretur sine curia. secus autem si totuz feudum alienaretur cuz omni iurisditione curie quo quidez casu potest trāsferri: et in rusticum et inferiorem dominum. vt legitur ⁊ no. per dominum bald. et aluaro. vbi. s̄.

b ¶Obtinet principatum. Ad de do. bal. in predicto §. ex eadem in versi. nō.

minorē sed bene potest in maiorē vt not. a ipse bal. in. in. §ᵒ. in fi. qui feudum dare possunt. Sed dictus rex est maior ep̄o igitur ⁊c. Preterea de cōsuetudine gñali presentis patrie dalphi. ⁊ patriarū circūuicinarū principes infeudāt ⁊ in alios trāsferunt etiā in minores eorum villas ⁊ castra sine consensu habitantiū in eisdē villis et castris. Ad idem faciūt barones prout vidimus in predecessoribus dn̄i chandiaci qui infeudauerunt dudū parrochiā tbossiaci p̄decessorib⁹ dn̄i ludouici de poypia. Et similiter castrū de myons que consuetudo in materia feudali obtinet principatum b vt no. ple. ta. in ti. super iurisditione libellus ibi. Item ponit q̄ meuius ⁊c. Preterea hic circa materiā illorum de vapinco est aduertendū qr ipse rex pretendit ⁊ paratū se offert iustificare q̄ dicti ciues vapanien. consueuerūt recurrere in eorū causis ad ipsum regem ⁊ ad eius curiā habere recursum tanq̄ ad superiorē, ex quo potest concludi q̄ ipsi homines ⁊ ciues vapanien. ratificauerunt saltim tacite dictā superioritatē per dictum dominū oddonē episcopū eidem regi dudum recognitam: immo plus vidi ego guido q̄ de anno dn̄i M.cccclv. de mēse iulij dum ego essem in dicta ciuitate vapanien. nūcius vbi missus vocatus bonosel p dn̄m nostrum ludouicum dalphi. viennensem dicti ciues vapanien. numero centūquinquaginta associabant bāneriam dicti regis sicilie quam deferri faciebāt p ciuitatem vapanien. ad impediendū ea q̄ ibi facere intendebam⁹ mādato dicti dn̄i nostri dalphi. asserētes ipsi hoīes vapanien. se esse hoīes ⁊ subditos dicti regis ⁊ nō prefati dn̄i nr̄i dalph. ita q̄ p hec ipse rex sicilie est in possessiōe superioritatis ⁊ maioris dn̄ij dicti ciuitatis vapa: Ex q̄bus p̄pterea restat vera cōclusio q̄ dicti ciues vapanien. non possunt vti saluagardia dalphinali contra ipsum regem causis declaratis. s̄. questione. ccccclj. ⁊ ibi plene vide que dixi. ¶Aduertendum est circa hoc ad vnum de quo constat in camera computorum dalphinalium quia papa seu commissarius ab eo deputatus dictam homagij prestationem dicto regi factam ratificauit ⁊ approbauit. Et plures alij episcopi post dictuz oddo. dictum homagium dicto regi prestiterunt. Et in signum superioritatis et maioris dominij in qualibet mutatione episcopi officiarij dicti regis consueuerūt bāneriam dicti regis in summitate turris vapanien. apponere ⁊ erigere vbi stare cōsueuit per multos dies in signū dominij et superioritatis iuris formam dicti homagij absq̄ eo q̄ ciues in aliquo contradixerint tanti temporis spacio q̄ de c̄trio memoria hominis nō existit publice ⁊ notorie. Iuxta hāc materiaz quero q̄d sit ⁊ q̄d dicatur allodiū. Dic q̄ est illud q̄d est alicuius propriū ⁊ a nemine recognoscit nisi a deo vt in. c.j. §. ad hoc qui c. ⁊. §. se. de pace iuramento fir. in feudis facit. c. secundo ⁊ tertio. si de feudo cōtrouer. fuerit. Et de allodio tāgit per glo. ff. de reli. sumptibus fune. l. at si q̄s. §. sed interduz. Ita ponit bal. in d. §. ad hoc. ⁊c.

¶Questio .ccccclxj.

¶De pauperibus non habentibus vnde litigare cōsueuit puidere curia plamēti.

Si quis c̄ me litigat de sua hereditate quam possideo vl' de oībus bonis ⁊ nō habeat vn̄ litigare iudex sibi debet cōtra me prouidere vt sibi prestem sumptus litis ⁊ alimonie per tex. in. l. fi. in. §. q̄ si ei qui. ibi ita ⁊ ex eisdem si aliq̄ facultas esse nō poterit tantum litis sumptus ⁊ alimonie boīs ⁊c. C. de ordine nog. Et ita pluries vidi in dicta curia plamēti fieri ⁊ obseruari. ¶Idez etiā vidi obseruari in paupere seu miserabili qui nō habet vn̄ litigare q̄ sibi p dictā curiā parlamēti puidetur de aduocato ⁊ pcuratore qui faciet gratis ⁊ pro deo fieri al's hoc facere deberent domini de parlamēto vel quilibet alius iudex inferior de suo p̄prio vt in auč. de mādatis principū. §. fit tibi. col. iij. Et nisi aduocatus facto sibi p̄cepto p curiam p̄stet patrocinium d3 repelli ab aduocatione dicta curia nisi se excuset causa rōnabili. iij. q. vij. c. tria. Pro quo videtur casus in. l. nec quisq̄. §. aduocatos ff. de offi. procōsulis ⁊ legati. vbi iudex vltro d3 puidere de aduocato pupillis viduis ⁊ miserabilibus psonis nō pōt intelligi sumptibus debilis seu miserabilis psone: qr nihil vel par. h3 g d3 intelligi gratis vel sumptibus dn̄i iudicis in cui' curia litigatur ad hoc ne iusticia depereat arg. dicti. §. si tibi. faciūt p hoc. p Io. an. in. c. si hi qui extra de testi. Et alibi dicit tex. q̄ d. d3 fieri de publico d. in. l. lege cornelia. ff. ad silleyanū. Et ex his pōt dici sumpta fuisse practica q̄ obseruatur in hac curia plameti dalphi. qr in causis miserabiliū personarū q̄ causa pietatis a curijs inferioribus aduocātur mādātur firmarijs taliū curiarū q̄ trāsmittāt acta absq̄ cousu de quo vt plurimuz cōquerūtur firmarij dictarum curiarū inferiorū. Sed male qr nulla ex hoc eis fit iniusticia p supra allegata. ⁊ vide sup h. c. ex pte extra de accusa. ⁊ Spec. in ti. de inquisitione. §. vlti. no. in prin. ⁊ glo. in. l. si instituta. §. de inoffi. ff. de inoffi. testa.

¶Questio. ccccclxij.

¶An officialis possit laicum pro iniuria illata clerico punire.

ibi. Sed P consuetudinem.

c ¶§. ad h qui. Aduerte quia quidam habēt super hoc. §. vnam rubricam inscriptaz de alodijs sed male quia ille. §. est legis ⁊ ti. d pace in fir. Ita ibi dicit do. aluaro. Et caue qm̄ tex. ibi nō dicit declarādo q̄d sit allodiū h. d. bal. in pnci. p. §. ad h dicit formaliter: vt hic d. ⁊ idē dicit. d. Aluar. in. c. ij. hic alle. i x. ibi allodiū.

d ¶Debet fieri de publico. isto ei rōnabili' videtur ne labor sine mercede fiat aduocato eripiat g erario fisci: vt det aduocato nequis mercede cōdigna defraudet. ⁊ h vex existiares nisi aduocat' salariū de publico pcipiat g ea q̄ habēt colla. vj. in auč. d. iudicibus. §. ne autem. ⁊ ibi glo. j.

Trum officialis Gracionop. possit punire laicum pro iniuria facta clerico: videtur ꝙ non. ar. in. l. iiij. C. de officio prefecti pretorio: ⁊ quia actor debet sequi forum rei in contrarium videtur ꝙ immo possit eum punire[a] ꝑ glo. C. de episco. ⁊ cleri. in autenti. item nulla cōmunitas in glo. super verbo ab ecclesia ⁊ facit pro hac parte. C. de offi. prefecti orientis. l. de honorario. ⁊ est glo. ff. de edi. edic. l. iustissime. quia magis dignum trahit ad se minus dignum extra de consecra. ecclesie. c. ꝙ in dubijs. ⁊. c. j. eo. titu. ⁊ de iure patro. c. j. lib. vj. ⁊ ibi glo. ⁊ text. in. c. si tis cui. de canonicatu. de preben. lib. vj. facit etiam pro hac parte. l. si cōmunem fundum. ff. quemadmodum seruitus amittatur. vbi ex persona priuilegiata habetur priuilegium. Quid dicendum. Dic ꝙ si officialis preueniat preueniat iudicem temporalem potest laicum pro tali iniuria punire per dictam auten. ⁊ facit. C. de episco. ⁊ cleri. in auten. causa que fit cum monacho. ⁊. l. ij. C. de offi. prefecti vrbis. ⁊ ita determinari in curia parlamēti in presentia dn̄i officialis qui increpabatur ꝑ dn̄os de plamēto: ex eo ꝙ volebat cognoscere de quadam inquesta contra magistrum Paulum medicum laicum de iniuria illata vt dicebatur ꝑ dictum magistrū Paulum contra magistrum Claudium medicum ⁊ clericum. Sed fuit dictum et conclusum de ipso casu non posse cognoscere attento ꝙ ipse fuerat preuētus per curiam cōmunem Gracionop. immo nec etiam ipse officialis poterat cognoscere sm̄ pactiones dudum initas inter dominum tunc dalphinum ⁊ dn̄m episcopum Gracionopo. Et plene scrip. s. q. cclxv. Conclusio ergo est ista ꝙ si officialis preueniat iudicem temporalem potest de tali causa cognoscere. Si vero iudex temporalis preuenerit ipse de ea cognoscet ꝑ ea etiam que dicit Guiller. de monte laudu no in cle. j. de censibus ibi facit ad. q. ⁊c. ita seruatur. ¶ Et de hac materia preuētionis[b] plene scripsi. s. q. ccij. ¶ Circa hoc tamen est aduertēdum ꝙ si talis laicus impetret veniam a rege vel a domino nostro Dalphi. pro tali delicto cōmisso in personam clerici ꝙ curia parlamēti cognoscet de interinatione talis gratie. Et in terminis huius questionis de hoc anno currēte domini. M. ccclx. primo vētilatur processus in manibus Joh. ioffredi secretarij dalphi. contra quosdam delatos de presenti incarceratos carceribus porte troine qui atrociter verberauerunt ⁊ vulnerauerunt curatum de pasquerijs mandamenti clause. ¶ An iudex ecclesiastic⁹ possit cognoscere de causa feudali cōtra clericum vide que dixi. s. q. cxxix. Item ad quem pertineat cognitio periurij[c] an ad iudicem ecclesiasticū an secularem vt de que scripsi. s. q. clxxviij. Quis debeat facere inuentarium de bonis presbyteri defuncti an iudex laicus vel ecclesiasticus vide q̄ plene dixi. s. q. cclxi. ¶ Iudex secularis in tribus casibus habet potestatem in clerico et in bonis suis spiritualibus quos ponit glo. in. c. tua. la. j. de decimis. ¶ Utrum fideiussor per clericum datus coram iudice seculari possit cōueniri dic ꝙ sic sm̄ Specu. de cōpeten. iudici. aditione. §. j. ꝟsicu. sed pone clericus. ¶ Si clericus sortiatur forum in actione reali. vide s. q. lxxvij.

[a] ¶ Immo possit eū punire. Adde q̄d dicit d. Inno. i. c. cū sit gn̄ale in gl. sua in ꝟ. sacrilegij ex de foro cōpeten.

[b] ¶ De materia pūētionis. Uide istū cōsi. xxx. incip. ꝙ nobilis ⁊ potēs: nu. j. p rōne pūētionis.

[c] ¶ Cognitio piurij. vide de hoc q̄sito p istū cōsil. xxix. incip. ille icarcerat⁹ nu. iij ꝟ. itē etiā dictus. vbi alleg. ⁊ se remittit ad not. cōsi. lxxix. in primo dubio.

¶ Questio.cccclxiiij.

¶ An monachus possit esse officialis seu iudex.

N monachus possit esse officialis seu iudex. et videtur ꝙ non: quia pro mortuo habetur. per. l. deo nobis. in. §. hoc etiam congruum. C. de episco. ⁊ cleri. iuncta. l. iudicium soluitur. ff. de iudi. In contrarium videtur. xvj. q. j. c. qui vere. Quid dicendum. dic quia aut loquimur in simplici monacho ⁊ claustrali: aut in monacho habente administrationem. Primo casu dic ꝙ non potest esse officialis sine superioris sui abbatis vel episcopi cui immediate subest licentia: vt tenet gl. ordi. in. c. de presentium. xv. q. j. ⁊. c. monachi. eadem questione ⁊ causa ⁊ not. per Johā. and. in cle. ij. extra de prescrip. ⁊ ibi tetigit glo. Secundo casu credo ꝙ possint esse iudices ⁊ officiales et ratio: quia cum eis concedatur administratio: ⁊ sic per consequens conuersatio ⁊ frequentatio cum hominibus laicis ⁊ alijs ⁊ in causis secularibus multomagis iudicare in causis spiritualibus et laicis presidere. nam cum eis permittatur id quod minus[d] multofortius id q̄d maius. Item ratio dicti capituli qui vere cessat. Et per consequens dictum. c. cessare debet: vt. l. adigere. C. de episco. ⁊ cleri. et ita vidi seruari in curijs officialatus Uienne ⁊ Lugduni de vno monacho priore qui fuit officialis Uiēne: ⁊ postea Lugduni. ¶ Sed pone ꝙ ab omnibus creditur ipsum posse esse officialem: vt quia credunt talem monachum claustralem habere licentiam ab abbate vel episcopo vel al's credunt ipsum esse officialem. An sententie ab eo prolate valebunt credo ꝙ sic propter publicam vtilitatem cōmunem errorem gentium de quo videtur casus in. l. barbarius[e]. ff. de offi. pretoris facit. l. si arbiter. C. de sententia ⁊ interlo. om. iudi. ⁊ ꝙ not. in. l. seruus ea lege. ff. de testa. ⁊ not.

[d] ¶ Permittatur id q̄d min⁹ ⁊c. cōuerte istō p regulā cuilz in. vj.

[e] ¶ In. l. barbari⁹. ⁊ vide q̄d ibi dicunt do. bar. ⁊ bal.

per Dy.in.c.§.in.vij.q.extra de re iudi.lib. vj.& ita vidi tales sētētias tolerari. ¶ Sed an talis monachus claustralis possit esse aduocatus procurator arbiter vel defensor. Dic ꝙ non nisi de superio- a ris licentia[a] vt not. in dicto.c.presentium. ¶ Sed nunquid tali monacho poterunt cause delegari dic vt not.per glo. in.c.cum olim. extra de priuileg. in antiquis.& per Spec.in tit.de offi.delegati.§. excipitur.ꝟ.nunquid monacho &c. ¶ An religiosi possint esse testes in testamentis vide que plene scripsi.s̄.questio.cccccxvij. ¶ Quid de cōuersis an possint esse testes in testamēto. Credo ꝙ sic cum nō sint religiosi: sed possunt cōtrahere matrimoniū & hr̄e proprium: vt dicit Bar.in auk.ingressi ibi expeditus de cōtrarijs,C.de sacro san.eccl. ¶ De monacho etiā tetigi.s̄. q.ccccclix.

¶ Questio.ccccclxiiij.

¶ Si iudex possit acta scribere vt ei credatur.

Utrum iudex vt notarius possit scribere acta que fiunt coram se vt ipse sit iu- b dex & notarius[b] tex.cum glo. in.l.iubemus. in.§.sane si. C.de sacro san. eccl. videtur velle ꝙ sic. Contrariuz tenet Inno.in.c.cum a nobis.extra de testi.qđ probatur in.c.quoniam contra falsam.extra de probatio.glo. dicit ꝙ quedam fiunt a iudice non in forma iudiciali: vt puta facit aliquas litteras testimoniales: tunc ipsemet potest scribere: vt.l. diuus.ff.de offi. presidis. Si vero sunt alia acta que fiunt in forma iudicij non possunt scribi ab ipso iudice.l.ne in arbitris.ff.de ar. et dicto.c.quoniam contra falsam. Non obstat dicta.l.iubemus.in.§.sane si quia in his que sunt de iurisditione voluntaria ipsemet iudex potest scribere: vt dicta.l.iubemus.secus autem his que sunt contentiose iurisditionis. Et ita seruatur in curijs presentis patrie dalphi. Et predicta intelligo vera nisi in causis breuioribus: quia possunt agitari sine scriptis: vt in auten.nisi breuiores.C.de senten. ex peri. recitandis cum enim ipsi iudici credatur vt ibi per Barto.debet ergo & eius scri- c pture[c] credi. Et ita vidi seruari in talibus minimis causis. Et vide circa premissa q̄ plene dicit Bar.in.d.l.iubemus & plenius & clarius in.l.si seruus cōmunis ff.de stipu.seruorum.& no.quia alibi non reperies hanc materiam tractari p Barto.nisi in dictis duabus.ll.iubemus.& si seruus cōmunis. Sed iuxta hoc quero que dicuntur breuiores: vel quando dicetur agi de paruo vel de magno.dic ꝙ remitti d tur arbitrio iudicis[d] vt no.in dicta auten.nisi breuiores.& p Bar.in.l.j.ibi.Sed quero que dicatur quātitas parua vel magna.C.qui dari tutores possunt.

¶ Questio.ccccclxv.

¶ An superuita debeatur dote non soluta.

In contractu matrimonij Joh. saunerij filij dreuoni saunerij ciuis presentis ciuitatis Gracionopo.& Francesie filie desiderij villaris al's rabata de romanis nūc vxor Johānis tofredi secretarij dalphina. dictus desiderius pater filie post dotis constitutionem de summa octies centū florenoꝝ auri donauit dicto Joh.saunerij viro futuro pro superuita centum florenos auri. Et viceuersa dicti Dreuonus & iohānes saunerij pater & filius donauerūt dicte frācesie spōse future lz absenti notario p ea stipulāti pro superuita casu quo ipse iohānes vir futurus decederet ante dictā Frācesiam videlz ducentos florenos auri. Contingit ꝙ dictus iohānes saunerij post ꝯtractuz dicti matrimonij decessit superstite dicta frācesia eius vxore. Modo de facto cōtingit ꝙ de hoc anno currēte dn̄i. M.cccclxj.de mēse martij dicte ptes se submiserūt summarie cognitioni & ordinationi curie venerabilis plamēti sup dictis.cc.florenis p superuita dicte frācesie p dictū saunerij patrez & filiū vt premittit donatis. Nꝫ dictus dreuonus saunerij pater mariti dicebat se ad ea nō teneri cū dictus desiderius villaris pater dicte frācesie nō soluerit de dicta do- e te[c] dicto dreuono saunerij p̄ri mariti nisi cētuz florenos. Querit q̇d iuris. Pro cuius q̄siti deteriatiōe p̄mitto ꝙ dicta donatio p superuita dicte frācesie p dictū saunerij facta cēseri dꝫ donatio ppt nuptias rō qꝛ in ꝯctu m̄rimonij & ꝯtēplatiōe ipsius m̄rimonij facta fuit dicta donatio q̄ꝙ sub noīe superuite qꝛ illa ꝟba p superuita &c. grosso modo inter ꝯtrahētes plata nō habēt opari aliud ꝙ donationē ppter nuptias de q̄bus nuptijs fiēdis: tūc iter ipsas ptes agebat.arg.ff.familie hercis. l.si filia. in pn̄.& faciūt ad hec no. p Cy.& bal.in.l. si cū ante. C.de dona.ante nup.nā sensus potius ꝙ verba cōtrahētium attēdi dꝫ vt in dicta.l.si cum ante. Et pro hoc facit ꝙ dicit Bar.in.l.cū aliquis.C.de iure deli- be.vbi dicit ꝙ si in donatione facta filio fiat mētio de p̄re & patria potestate videtur donatio facta ꝯtēplatiōe p̄ris ita di-

a ¶ Nisi de supioris licētia & adde scz id monasterij expo- scēte vtilitate: vt dicit do. Gof. in sum. de postulan. in.§. repelluntur ab aduocatiōe. in ꝟsi. mōachi aūt & alle.c.ij.e. ti.& c.fi.magno pe. & c. sup Spe.ne cleri.vel monach.& c.alia.& c.placuit.xvj.q.j. & c.j.xvj.q̄stio.ij.

b ¶ Iudex & notari⁹ pōt q̄s esse i eađ cā vbi exercet iurisditio volūtaria vbi vero contētiosa & tūc i leuib⁹ cāis vt.s̄.in alijs nō leuibus sec⁹ vt p do.bal.i.l.iubem⁹. i.§.sane.in ꝟ.q̄ro ergo.C.đ sacro san.eccl.

c ¶ Ex⁹ scripture. dn̄s Pau.de ca.in.d.auk. in fi.breuiores post opi.suam p quā videt tenere cū bar.recitat ēt opi. Ang.qui dicit: sibi nūꝙ placuisse opi.bar.in h. Nꝫ h esset apire viam mult⁹ fraudib⁹. vide i

dicta auk.nisi breuiores p ip̄z Pau. de cast.

d ¶ Arbitrio iudicis adde.d.bar. col.iij.i auk. de manda. prin.in.§.sit tibi q̄s in vlti.not.

e ¶ De dicta dote. de h scz an debeat supuita dote non soluta vl' pacti illi⁹ tn̄ vide istū cōsi. xix. incip.ex ex casu mihi tradito. in pn̄.& p totū it.

est ibi bar. et plenius ipse barto. in l. si filio la. ij. ff. de dona. cause mortis et in l. fi. C. de vsufru. Sic ergo quia hic fuit facta mētio de nuptiis cēseri debet fuisse facta ꝓpter nuptias. Nec alteratur dicta donatio ex eo quod fuit collata in tēpus mortis si maritus moreretur ante dictam eius vxorē: quia dictus saunerij pater et filius promiserūt et iurauerunt gesta in dicto cōtractu matrimonij attendere et nunquam contra facere vel venire pro quo. l. vbi ita donatur. ff. de do. cau. mortis. Et his sic ꝑsuppositis veniendo ad negociū principale si dictus drenonus pater teneatur soluere dicte francesie dictos. cc. florenos pro superuita in dicto contractu matrimonij datos. Dubium facit quia de dicta dote. ccc. florenorum non fuerunt soluti nisi centū flore. auri. et arguendo ad partes videtur quod dicta donatio pro superuita non debeat nisi pro rata dotis solute per tex. in auth. de non eligēdo secūdo nubentes in §. pe. qui incipit illud. quoque. coll. j. et transumptiue in auth. sed mulier. que nihil. C. de pact. cōuentis. Et alibi dicit cy. quod si dos non soluatur marito quod ipse non tenetur alere eius vxorē in l. quod in vxorē. C. de nego. gest. quia deceptis et non decipiētibus iura subueniunt. pro quo etiā allegat ibi cy. dictū §. illud quoque de non eligendo secūdo nubētes. In contrarium quod immo debeatur dicta donatio ꝓ superuita facta facit quod ponit dn̄s barto. de saliceto in l. si constāte. C. de dona. ante nuptias vbi querit de questiōe statuto cauetur vt vxore premoriēte in matrimonio sine liberis dimidiā dotis maritus restituere tantū teneatur et aliam medietatem sibi lucretur. An dictum statutū intelligatur in dote non soluta vel solui promissa. Et ibi determinat quod etiā locum habet in dote non soluta. Sed tantūmodo ꝓmissa solui Quia ex sola promissione mulier dicitur dotem habere alleg. l. cum post. §. j. versi. is. ff. de admini. tuto. et. C. de rei vxo. ac. in §. accedit quia dare et promittere sunt paria. l. finali. in fine. C. ad. l. falcidiam. Et hec est tutior pars dicit ipse salicetus. Preterea alia ratione quod debeatur dicta donatio dicte francesie quia licet dicta dos non fuerit soluta attamen fuit habita fides de ipsa dote per dictum saunerij patrem et filium propter promissiones hypothecas et fideiussiōes per dictum desiderium patrem francesie eisdem saunerij patri et filio datas et prestitas, ideo haberi debet ac si tota dos soluta fuisset. arg. legum in simili. instituta de rerum diuisione in §. vendite. et in l. et vendidi. ff. de contrahenda emptione et venditione cum pendente dilatione non dicatur in mora. l. eum qui kalendis ff. de verborum obligatione. et videtur hoc idem tenere salicetus in dicta l. si constante dum dixit quod ex promissione mulier dicitur dotem habere respectu tamē huius effectus vt lucretur dictam donationem Nec obstat dictus §. illud quoque. in auten. de non eligendo secundo nubentes. Quia ibi nunquam fuit habita fides de dote. et hoc videtur ibi velle glosa. super verbo percipiat dum dicit respondeo ibi fuit parata dare etc. Et de hoc etiam tetigi. s. questione. ccccxix. Preterea dicta auten. sed mulier que nihil. C. de pactis conuentis hodie de consuetudine non seruatur vt ibi dicit Jo. fa. in suo breuiario. Et non mirum si in casu d. auten. cōsuetudo deroget. quia et similiter l. ex morte. C. eo. titu. vbi dicitur quod pacta de dote lucranda de donatione propter nuptias debent esse equalia respectu quote hodie de consuetudine non seruatur vt ibi dicit glo. quod sequitur barto. Ad idem etiam in l. dos a patre ꝑfecta. C. solu. matri. operatur cōsuetudo ꝓ opinione mar. contra opinionem bul. que magis iure fulcitur. Idem etiam auth. gn̄aliter. C. de epi. et cle. quod loquitur de satisfactione actoris nō seruatur de ꝯsuetudine vt dicit gl. insti. de satisdatione in §. sed hodie. Quibus ꝯsue a tudinibus stari debet etiā si aliter nō ꝓbaretur ꝓpter auctoritatem tātorum doctorum qui de dictis cōsuetudinibus attestā b tur. ita not. Bar. in l. de quibus. ff. de legibus. Et sic remanet hec qstio principalis pro vtraque parte dubia. ¶ Sed ego Guido cum correctione dn̄orum meorum de parlamēto credo partē affirmatiuā veriorem et magis equā videlicet quod dicta frācesia fuerit lucrata totam dictam donationem pro superuita vt ꝓmittitur sibi facta licet tota dos non fuerit soluta. Causis et rationibus subscriptis quas elicio ex s. allegatis. Primo quia maritus habuit fidem de dote: vt s. dixi. secūdo quia in instrumēto dicti contractus matrimonij Johannis saunerij dicitur quod dicta filia possit disponere et ordinare de dicta superuita in vita et in morte. Quod facere non posset nisi ipse filie dicta superuita solueretur et sic ex pacto expresso inter dictos contrahentes videtur derogatum dicte auth. sed mulier. Tertio auctoritate Saliceti qui licet in aliis terminis videtur hanc questionem mouere in dicta l. fi. cōstāte. C. de dona. ante nup. tenet sufficere dotem ꝓmissam licet data seu soluta non fuerit vt lucretur maritus medietatem dotis iuxta formam dicti statuti. Quarto quia termini solutionū dicte dotis de qua hic agitur fuerunt adiecti per patrem filie de consensu mariti et filia absente. Et sic non potuerunt de iure nocere filie in retardatione lucri dicte donationis de superuita

a ¶ Consuetudinibus stari debet hoc forte intelligendū est locūque sibi vendicat in regiōibus vnde sūt tales doctores cōsuetudinem attestātes cum illa sit facti et in facto cōsistat. c. j. de cōstitu. li. vj. et vnaquoque prouincia in suo sensu abundat vt alibi inquit apostolus.

b ¶ Attestatur Istud enim videtur procedere quando talis cōsuetudo applaudit iurecōsultus. Nam licet glo. aut etiam plures doc. affirment aliquid firmari de cōsuetudine in eorum lectura tamē debet probari illa cōsuetudo si est contra ius cōe vt p. d. bal. in l. si is qui §. si antiphona. in ℣. in gl. not. ibi. ff. de pigno. et idem d. bal. in l. cōsentaneū. v. col. i. v. opp. in fi. C. quo et qn̄ iudex. Ita et tz d. alex. in l. post dotē. in xij. col. in vsi. et iuxta hoc quo ff. solu. matri. Et istud videtur hr̄e rōnem quia sequeretur quod admitteretur testes nō iurati item quod admitteretur testes ꝑ scripturā et sic cōcurrerent duo ꝓbāt. et i eod. subiecto ꝑ. l. j. C. de iure doc. et ff. co. ti. l. cū post diuortiu. in §. in domū. et ibi gl. in ℣. gener.

iuxta regulā quod per me nō stat mihi imputari non debet. Quinto q: vt dicit ioā. fab. vbi. s. hodie. De consuetudine nō habet locū dicta aut. sed que nihil. C. de pactis conuentis. ⁊ ista fuit ⁊ est opinio mea quā credo iuri ⁊ equitati consonā. ¶ Aliqui tamen ⁊ domini mei parlamenti aliter in hac materia speculantes voluerunt aliter dicere distinguendo sic aut termini solutionū dotis sunt elapsi aut nō elapsi Primo casu dixerunt non esse locū donationi propter nuptias nisi fuerit soluta dos ꝑ textū. in aut. do ꝫ data in fi. ibi aut si per dilationes: dos vero non detur et donatio prorsus denegetur[a]. C. de dona. ante nuptias. q: hoc casu debet imputari vxori si terminus apposita dos soluta non fuerit vt ibi. Scđo casu si termini solutionum nō fuerint effluxi q debeat donatio propter nuptias: ratio q: in dotis solutione fuerunt adiecti termini solutionū per patrem filie volente viro ⁊ in absentia filie ideo cum per eam nō steterit quominus dos soluta fuerit: immo potius per virum qui acceptauit dotem sub illis terminis solutionū non debet vxor imputari iuxta dictam regulam quod per me non stat ⁊c. ¶ Sed credo indistincte verū q siue termini solutionis dotis sint lapsi siue non tempore mortis viri q superuita siue donatio propter nuptias vxori debeatur cū respectu huius effectus dos videatur vxori soluta quādo maritus habuit fidem de dote ⁊ per alias rationes plene per me. s. tactas: hoc etiam probatur auctoritate domini io. fab. qui in dicta aut. sed mulier. que nihil dicit q dicta aut. etiam non habet locum de iure vbi dos fuit pmissa solui per alium q̄ per vxorem. ¶ De hac materia vide. s. q. cclxxiiij.

Questio.cccclxvj.

¶ De miserabilibus personis.

Quia ꝫ statuta dalphinalia cause miserabilium personarum debent in dicta curia parlameti tractari. Quero que dicentur miserabiles personę[b] bar. in. l. vno. C. quando impera. inter pu. ⁊ viduā. post pe. iaco. ⁊ cy. dicit q arbitrio iudicis est relinquendū. ar. ff. de effrac. l. j. §. expilatores. ⁊ ponit inno. in. c. significantibus extra de offi. dele. Et ita seruat dicta curia parlamenti. ¶ Sed q: in dictis statutis daphinalibus fit mentio de causis viduarum. Quero que dicatur vidua dic q intelligitur vidua que nunq̄ habuit virum vel que virum amiserit vt dicit bar. in. d. l. vna.

Questio.cccclxvij.

¶ An compensatio possit opponi contra cessionarium.

An cōpensatio possit opponi contra cessionarium Dic q sic. q: cōpensatio loco solutionis habet. l. si constat. C. de compensatio. ⁊ ita etiam expresse tenere pe. iaco. in titu. de rei vendi. que competit ex cessione ibi si queratur ⁊c. Idem tenet bartho. in. l. procurator ad exhibendum. §. fi. ff. rem ratam haberi. Idem etiā dicit ⁊ tenet Iohan. fab. in. §. bonefidei. insti. de actio. Idem tenet specu. in titu. d procura. §. fina. sed nunquid ⁊ cy. in. l. eius C. de compensa. ⁊ dy. in. c. si quis in ius alterius de reg. iur. lib. vj. Licet ipse dy. videatur velle contrarium in. d. §. in bonefidei in questione sed quero nunquid prelato petenti pecuniā ⁊c. Et pro opinione Pet. Iac. Bar. Io. fa. Spec. ⁊ sequacium fuit determinatū de anno dn̄i. M. cccclxj de mense Martij in visione pcessus Io. dury. ⁊ Io. maych. agētium ⁊ magistri cathalani chāterelli secretarij dalphi. rei in camera cōsilij. ¶ Quia supra feci mētionem de cessione. Quero de alia qōne circa materiā cessionis actionis. Pone q facta cessione cedēs agit contra debitorem. Utrum debitor possit opponere istā exceptionem[c] videlz q ipse cessionē debiti fecit: ⁊ sic cessionarius hr̄e vtilem que pfertur directe. vide Bar. in. l. facta. circa principi. ff. ad trebelli. vbi mouet ⁊ determinat istā qōnem. ¶ De materia cessionis actionis vel psonalis. vide ple. ꝑ Pe. ia. in tit. de actio. in rem q̄ cōpetit ex cessione. An cessionarius teneatur facere instrumētū cessionis ante litem cōtestatam. vide Spec. in ti. de instrumētoꝝ edic. §. nūc dicamus. v. sed quis. ⁊ archi. in. c. j. de pcuratoribus. lib. vj. Pe. Iac. vbi. s. in v. si. item post litis cōtesta. ⁊c. videtur velle q post litem cōtestatā debeat fidē facere. Itē Petrus Iaco. vbi. s. in v. item est notādum ⁊c. tenet q i materia legis. iij. C. de nouationibus. est necesse certiorare debitorem de cessione lz al's sit certioratus. Circa hāc materiam cessionis est aduertēdum q in cessione iuriū titu. vēditiōis requiritur q interueniat pciū ⁊ q nūeretur: ⁊ tradat. vt no. in. l. ꝑ diuersas. C. mādati. Nec sufficit cōfessio de pcio recepto: vt not. ibi gl. ⁊ doct. facit. l. ab anastasio. eo. ti. no. etiā ꝑ doct. in. l. ij. C. ne liceat poten. vbi eni requiritur vera pcij enumeratio ⁊ traditio nō sufficit ɔfessio in. l. fi. in v. bo date. ⁊ ibi glo. C. qui potio. in pig. ha. Sed circa hoc aduertēdum: q: etiam hoc casu sufficit q cedēs fidem habeat de pcio. Et sicut tradēdo verum precium valeat cessio eodem modo si cedēs fidem habeat de precio. ita

a ¶ Denegetur. ꝑ isto verbū videtur non improbabilis ista opinio. si modo maritus in terminos dotis soluēde prefixos dotem ipsam sibi exolui popo scerit. Et tūc mulieri debet imputari. ꝑ quo facit qd dicit do. bald. in pre. aut. dos data. in ij. colū. in v. sed statiz q̄ro ibi nisi possit imputari mulieri ⁊c. C. de dona. ante nuptias.

b ¶ Miserabiles persone dicunt pupilli vidue orphani. no. ex de fo. cōpe. c. ex tenore et de donat. inter virū ⁊ vxo. c. nuper. et in spe. de reo v. si. item q conuētus ⁊ de instr. editio. §. nūc vero aliq̄ v. si. et scias. ij. ⁊ hoc verū si hij sunt inopes Secus si diuites vt ꝑ spe cu. in dicto v. si. scias et do. alexā. j. ꝑte ɔsi. cxxj. in vltima col. in v. si. secundo respōdeo. denique miserabiles persone dicūtur senes decrepiti. diuturno. morbo fatigati oēs quibus natura mouetur ad miserandum ppter fortune iniuriā. etiā si diuites sūt vt no. ꝑ Azo. i summa qn̄ impa. inter pupil. in fi. Et not. q dormiēs annūerat miserabili seu misero etiā si sit rex frācoꝝ. d. bal. i l. ea q̄dem. C. de testa. mili.

c ¶ Opponere istā exceptionem. Dic q nō i casu scꝫ quo cessio facta est ex cā ex qua nō itelligit creditori satisfactū a debitore: ⁊ de hac qōne plenius videas ꝑ. d. bal. i. l. j. i. v. col. in v. q̄nto q̄rit. C. d actio. ⁊ obliga.

in. 3
5. 93

dicunt in.d.l.si per diuersas. Bal. Ang.& Saly. De materia dicte.l.tertie.C.de noua.vide que dixi.s.q.cccccxxx. An compensatio possit opponi in causa appella.specu. ꝫ ꝙ sic in titu.de appe.§.de officio eiꝰ ad quē appellaᵗ in vsi.sed nūquid in causa appellatio.

Questio.cccclxviij.

An nomen debitoris possit in causa iudicati de pignore capi.& q̄n & q̄d de iure & quid de stilo dicte curie parlamenti.

De iure ad hoc ꝙ nomē debitoris possit de pignore capi in causaꝫ iudicati & debitor debitoris actione personali conueniri requiruntur[a] primo ꝙ debitor principalis nō habeat alia bona in quibus executio possit fieri ita ꝙ non sit soluendo.l.ij.&.l.penul.C.q̄n fiscus vel priuatus. Item ꝙ debitor debitoris nō opponat controuersiā in debito sed cōfiteaᵗ debitum in.l.iij.C.eodem titu. Sed quicquid sit de iure de stilo dicte curie parlamenti capiuntur de bonis debitoris mobilia vel immobilia redditus iura & actiones debitorum indifferēter ad electionē creditor. Et licꝫ statuta dicte curie disponant ꝙ primo capiantur bona mobilia si reperiantur attamen hodie de stilo ipsius curie parlamēti introducto ab anno dñi. M.cccc.l.citra capiuntur bona indifferenter ad electionē creditorum vt dixi.s.q.cclxxxj. Si nomen debitoris possit iure hypotece capi non discusso principali debitore.vide q̄ scripsi.s.q.ccccxxxiij.

Questio.cccclxix.

An pacto possit īpediri trāslatio dñij.

Et pactuꝫ pōt prohiberi rei alienatio.l.ea lege.C.de cōdi.ob causam. Et hoc verum si alienās reseruet sibi aliquod ius reale in ipa re.vt.l.si creditor.§.fina.ff.de distra.pig.& ideo dico ꝫm bar.ꝙ vbi aliquis venderet aliquam rē hoc pacto ꝙ remaneret obligata[b] & facerem pactum ꝙ non possit alienare ꝙ impeditur alienatio per dictum.§.fin. & iste est vnus modus per quem impediᵗ alienatio. Est etiam & alius modus per quē impeditur alienatio quē & ponit dy. in.l.qui absenti.§.j.ff.de acquiren.posse. Alium & tertium modum ponit odo.vt refert Cy.in.l.fin.C.de rebus alie.nō alie. videlicet ꝙ in pacto hec ponatur promittis non alienare & si contingat te ad aliquem actum alienationis deuenire tunc res ipsa reuertatur ad me & illum casum constituis te nomine meo possidere tunc in isto casu te incipiente alienare dominiū ad me reuertiᵗ. Ita dicit cy.post odo. vbi.s.& Bart.idem dicit in.l.filiusfamilias.§.diui.ff.de lega.j. Sed dicit ꝙ nō est necesse exprimere[c] si ad aliquem actū alienationis &c.quia dicit ipse Bart. ꝙ sufficit si dicat si alienabis nam tunc te incipiente alienare dominium in me retransit.casus est notabilis ꝫm eundē bar. in.l.cum fidei heredis cum.l.sequen.ff.de fideicommissa.libertatibus. Sed si diceretur si alienaueris secus esset quia confertur in tempus alienationis perfecte. vt.l.sticus seruus.ff.de ma.testa. Ita dicit Bart.in.d.§.diui. Idem si dicas si alienes res reuertatur ad me.quia hoc casu nō impeditur alienatio.quia videtur purificari conditio demum alienatione perfecta & dominio iam in alium translato. ideo non posset ad me redire ita dicit Jo. de butri.in.d.l.ea le.s.alleg. Sed vidi dubitari[d] inter nos in camera consilij si in venditione aut reuēditione alicuius rei apponatur pactum ꝙ si emptor alteri vendat venditor possit habere rem pro eo precio quo alteri vendetur. An non obstante tali pacto transeat dominium[e] in emptorem.ego dixi ꝙ hoc casu non trāsit dominiū in emptorem sed ꝙ principalis venditor debet gaudere tali pacto et rem habere pro eo precio per ea que dixit bar.in.d.§.diui. que.s.recitauiᵗ. Secus si in tali pacto diceretur si alteri vendiderit &c.quia hoc casu conferretur in tempus venditionis perfecte et non impediretur dominij translatio per dictam.l.sticus.ff. de ma.testamento ꝫm bar. Nisi principalis videlicet primus venditor retineret sibi aliqđ ius reale[f] videlicet ꝙ res sibi remaneret hypothecata. tunc impediretur dominij translatio in emptorem per dictam.l.si creditor.§.fina.ꝫm bar.in.d.§. diui.& in dicta.l.ea lege.& in.l.si ita quis promiserit.§.ea lege.ff.de verbo.obli. Et ita fuit determinatum inter nos die.xxvij. mensis martij.anno domini. M.cccclxj. in diffinitione processus nobilis aymarij alamandi domini et close et quorundam hominum qui olim faciebant certas coruatas nobili claudio de bozerello domino domus fortis bellimontis qui homines reuendiderant dictas coruatas dicto nobili claudio.cum pacto ꝙ si ipse alteri vēderet ꝙ dicti hominnes haberent pro dicto precio. Recepit acta dicte cause petrꝰ bolliaco secretariꝰ dalphi. Et pro dictis hominibus ꝙ ipsi habeant ius retinendi dictas coruatas saltim iure hypotece facit quod dicit Bart.in.l.emptorem.C. locati. Si conueni titio rem meam sibi

a Requiruntur quattuor. Si cōdēnatio debitoris principaliter excussio bonorum eiusdē cōfessio debitoris exigi dꝫ vl' eā qđ ꝑ cōfessione habetur & misso in q̄ possessione nois debitor.J.d. bal.in.l.si.i cā in.ij.oppo.& iij. q. C. q̄n fiscꝰ vel pua. debito siue debito.

b Remaneret obligata. vide. d.bal. in.l. ea lege.i.ij. col. in vsi. v.pbaᵗ.C. de cōdi. ob cām da.

c Necesse exprimere. verūtamen alia vba necessario reqrūtur.qbꝰ expressis non refert an dicaᵗ si cōtingat te ad aliquē actum &c.aut si dicaᵗ si alienabis & ꝑ hoc pondera tex. in.l. q̄dā in testamēto in princi.ibi si ideo eos nohuit venundari vt si ve nient &c.ff. de fideicōmis. liber. nē lꝫ i ꝯct ꝯ ꝑ phibitio nē ipediaᵗ alienatio quātuꝫ ad hoc ꝙ si ꝯ fiat ꝯmittatur obligatio ad iteresse vl' penā tñ nō impediᵗ alienatio q̄ ad dñij trāslationē ꝫ secꝰ foret i ꝓhibitiōe emanāte i testō vel a lege. ita no. glo. in.l.ea lege C.d̄ cōd.ob cāꝫ & ibi.d. odofr.

d Sꝫ vidi dubitari vid̄ d̄ hoc q̄sito ꝑ istuꝫ ꝯsi. cxviij.i cip.ex facti narratione nu.j.vsi.ad primum.

e Transeat dñium vide.d.bal. in pre.l.ea lege vsi.reuoco i dubium & i. vsi. ad euidētiā & vsi.se. C. de cōdi. ob cām da.

f Retineret sibi aliqđ ius reale. Tu vide de hac materia plene istū consi. xlix.ici.principa.le dubiū. nu.iij. vsi.alia et ratione.

vendere si ad venditionem procedere velim et denunciauit titio qui differt emere An possim alteri vendere. Dic q sic quia equiparatur differre et detractare. tex. in l. preses. sed in hoc facere detractet. etc. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. ¶ Si venditio fiat cum reacheto et pendente reacheto res alteri vendatur. quomodo subueniretur primo venditori. vide que plene scripsi in. xlix. consilio consiliorum meorum. ¶ Sed an iuramentu impediat actum alienandi. Inno. dicit q non in. c. dilecto. de prebendis. et notat Henri. de bouenco in sua repetitione anté. sacramenta in causa materiali. ¶ De illo qui iurat no alienare et postea alienat si valeat alienatio. Spe. dicit q non in tit. de emptio. et ven. in. §. premissis versu et nota generale consilium de hoc etiam habetur in. l. acta nouissima. C. de pactis vbi do. tradunt de verbis derogatorijs adiectis in contractibus. De verbis autem derogatorijs in testamentis adiectis plene per Bart. in. l. si quis in princ. testi. ff. de lega. j.

¶ Questio.ccccclxx.

¶ Si fideiussor qui non renunciauit iuri de prius conueniendo principalem q fideiussore possit conueniri si debitor latitet.

Dominus de stampis fuit condenatus in dicta curia parlamenti in. l. marchis argenti et cum ipse dns de stampis fuisset in arresto constitutus in presenti ciuitate gracianopo. donec soluisset predi. l. marchas argenti. ipse dominus de stampis se obligauit de nouo et pmisit dictas quinquaginta marchas argenti soluere certis terminis concordatis et cauit ipse dominus de stampis per dominu de diemo et valentinu baquellarij ciuem gracianopo. qui se obligauerunt fideiussorio nomine dicti domini de stampis soluere more debitorum fiscalium per incarcerationem suarum personarum non tamen reperitur in instrumento dicte cautionis q ipsi fideiussores renunciauerint iuri de prius conueniendo principalem debitorem q fideiussorem contingit in facto q dictus dominus d stampis se occultat in domo sua vel alibi. i. tn iudicaturam graysiodani ne compellatur ad soluendum dictas. l. marchas argenti ita q non potuit reperiri pro eum citando per executores vt retulerint seruientes et executores super hoc per dictam curiaz parlamete deputati. Ideo dicta curia apunctuauit q dicti fideiussores copellatur more debitoruz fiscalium prout se submiserunt ad soluendu dictum debitum. Et cu ipsi fideiussores vocati fuissent cora dicta curia parlamenti ipsi opposuerut exceptionem ordinis dicetes q primo dz conueniri dictus dus de stapis debitor principalis q fideiussores. Attento q ipsi no renuciauerut iurisdiceti pncipale debitore prius fore conueniendu q fideiussore. Fuit propterea dubitatu inter dnos meos de parlamento si dicti fideiussores bn dicerent. Qr videbat q sic cu non renunciassent dicto iurisdicenti principalez prius conueniendum q fideiussores. Atteto maxime q dictus dns de stapis no est absens a psentia patria dalphinali et est soluendo iuxta aut. pnte. C. de fideiussoribus. Atteto q etia q ipe dns d stapis hz domicilium infra iudicatura graysnodani et ibi hz notorie q plura bona quo casu dicere voluit sali. in. d. aut. pnte. q no pot fideiussor coueniri qui no renunciauit dicto iure etc. Sed prius ipse principalis est discutiendus vt ibi tenet ipse salicetus. Sz glo. aliter dicit in aut. de fideiussorib in §. sup verbo presentes ibi sexto modo etc. colla. j. et tenet q pricipalis debitor dicit esse presens si sit in eodez territorio et possit citari scz faciliter dicit ibi angelus et cum ipse dominus de stampis se occultet ita q non pot citari fuit declaratum propterea per dictam curiam parlamenti dictos fideiussores fore conueniendos insequendo opinionem gl. vbi. s. ac angeli et sequacium. Pro quo etiaz adduco ronem quia cu ipse dns de stapis se occultet dolose nec permittat se reperiri ne contra eu fiat executio predicta dz haberi pro absente. l. fulcinius. ff. quib ex causis in pos. eatur et sic dicta auc. presente ibi absente vero etc. facit contra dictos fideiussores q possit prius conueniri q ipse principalis debitor licet non renunciauerint dicto iuri etc. Fuit tamen per dictam curiam parlamenti datus termin dictis fideiussoribus ad representadum dictu debitorez principalem coram eadem curia die. xv. instantis mensis aprilis anno dni. M. cccclxi. cum comminatione q als ipsi fideiussores incarcerabuntur donec soluerint dictum debitum. Et fuit mota ipsa curia parlamenti dictum terminum ipsis fideiussoribus concedere insequendo dispositionem iuris qua dicta auc. presente ibi ipso tamen desiderante iudex diffiniet tempus. etc. Ita fuit processum per dictaz curiam parlamenti contra dictos fideiussores. Et acta ipsius cause recepit petrus de bolliaco secretari dalphi. ¶ Sed iuxta materiam dicte auc. presente. C. de fideiusso. que quotidiana existit. Quero quando quis dicatur presens et quot modis quis dicatur presens respectu absentis. Glo. in dicta auc. de fideiussoribus. §. vt glo. s. verbo psentes ponit sex modos quos ibi vide sz vltra gl. addo alios duos.

od. 7 n. 4 ll°
S 9 - ...
elle auritt
dado 2 ...
et ... esposta
o fiador

modos. Primū vbi colonus in fundo filiū relinquit. vt. C. de agricolis ꝛ censi. l. cum scimus in fi. ꝛ. ff. de fundo instructo. l. predia. Secundū modum si fuerint serui sub eodē tecto ꝛ dn̄m non defendāt puniunt qꝛ habent pro presentib⁹. ff. ad silleianū. l. prima. §. questionē. ¶ Item quero qn̄ quis promittit vt fideiussor aliquem certa die exhibere in iudicio ꝛ nō exhibet qualiter contra ipm̄ procederetur ꝛ qualiter puniri debeat. vide spe. in ti. de accusa. §. sequitur. ver. sed si dedit fideiussorem ꝛc. Et sic a per hoc dicit glo.[a] posita super verbo b arietes[b]. xxxiij. q. v. c. cum hō sit. Sed certe istud nullo iure inuenitur ꝙ fideiussor possit occidi si nō exhibeat illū pro quo fideiussit: licet fideiusserit ꝓ reo criminis. Sed si fideiussor reū criminis non exhibeat pecunialiter punitur vel si dolo cum nō exhibet punitur arbitrio iudicis. ff. de exhiben. reis. l. si quis reū. ꝛ. C. ad turpillianū. l. ij. qđ nota. qꝛ alibi sic nō reperies. ¶ Item si sint plures fideiussores quilibet insolidū qualiter formabit libellus cōtra ambos vel alterū ipsorū. vide barto. in. l. si pluribus. ff. de legatis. ij. Et ibi ponit ꝙ debet poni in cōclusione libelli ꝙ vno soluente alter liberet aliter si nō ponat libellus reijcitur. Et propterea ita semp practicaui tēpore quo practicabā. ¶ Utrū naturali obligationi tm̄ vel vbi nō subest naturalis obligatio: sed officiū iudicis ei po c test accedere fideiussor[c]. Dic ꝙ sic[d] d sm̄ bar. plene in. l. marcellus. ff. de fideiusso. ¶ Sed quid si fideiussor se obligauerit vt principalis debitū suum propriū faciendo an nihilominus habeat exceptionem ordinis vt cōueniat prius principalis ꝙ ipse fideiussor dic ꝙ sic. vt in dicta auk. de fideiussoribus. in. §. j. ꝛ ibi glo. notabilis. Sed qlis sit dicta exceptio ordinis vt prius ꝯueniat pricipalis ꝙ fideiussor dic ꝙ est dilatoria ꝛ debet opponi an̄ litē contestatā ꝓ quo vide bar. in. l. iij. ff. de exceptio. ꝛ cyn. in. l. exceptionē. C. de ꝓba. in vij. q. ꝛ tāgit glo. in dicta. l. iij. ¶ Quāto tēpore duret fideiussio siue loquamur in fideiussore contractus vel iudicio sisti aut iudicato soluēdo. vide plene per cy. in. l. si fideiussor. §. de fideiusso. ¶ De materia dicte auk. presente. C. de fide. vide que plene scrip. s. q. xciij. ¶ Sed an exceptio diuidēdarum actionum que cōpetit duobus vel pluribus reis possit opponi post litē contestatam. dic ꝙ sic per tex. cum glo. in. l. fideiussor. C. de fideiusso. Idem tenet spec. in ti. de renunciatiōe ꝛ conclusione. §. j. versi. in primis ꝛ sequen. Idem tenent dyn̄. et barto. in. l. si dubitetur. ff. de fideiussorib⁹. Idem tenent bal. salyce. ꝛ io. fab. in dicta l. fideiussor reprobata opiniōe petri ꝛ cy. immo quod plus est illa exceptio pōt op

a ¶ Dicit gl. Formaliter qđ ħ subiungit. s. sed certe istō ꝛc. Et adđ do. io. fa. insti. đ fideiusso. in §. in oibus i glos. siue ex maleficio: vbi dicit ꝙ si fideiussor ꝓmiserit certam summā illaꝫ soluet. Sin autē arbitrariā vel puniet i corpore si fuerit i dolo vel extraordinarie: non pena qua puniret ille ꝓ quo fideiussit. Et ħ vbi agebat criminaliter ex delicto fieret condēnatio ad iteresse partis. et allegat. ff. đ custo. reo. l. si quis reus. C. eo. l. si qs barsathorā. ad. turpil. l. ij. hoc autē fallit. ff. eo. l. si a reo. §. fina.

b ¶ Uerbo arietes. Uoluit dicere super verbo suppliciū.

c ¶ Accedere fideiussor vide do. io. fab. insti. de

poni post sententiā vt dicit barto. ff. de re iudi. l. paulus la. ij. de quo vide plene per salyce. C. si plures vna sententia condēnati fuerunt.

¶ Questio. cccclxxi.

¶ An inuentariū sit nullū si non inchoet infra triginta dies: ꝫ infra. lx. dies cōpleatur ꝛ quid in ecclesia.

Aliqui doctores in iure scribentes voluerunt dicere et tenuerunt expresse ꝙ nō valet inuentariū nisi inchoet e infra. xxx. dies[e] ꝫ perficiatur infra. lx. alios dies. Sed cy. ꝛ barto. tenent ecōuerso ꝙ immo sufficit ꝙ sit perfectū infra alios xxx. dies. f licet inchoetur post. xxx. dies[f]. Ita dicunt ipsi in. l. scimus. in. §. si vero postꝙ. C. de iure delib. ꝛ ita pro hac vltima opinio g ne cy. ꝛ barto. tanꝙ magis equa[g] iudicatur in hac curia parlamenti. ¶ De for b ma dicti inuentarij[h] conficiendi quo modo fieri debeat ponit plene barto. in dicta. l. scimus. in. §. cum igitur. Sed quid si heres omiserit infra tempus debitū a iure statutum conficere inuentariū. An possit ipse heres a principe per rescriptū releuari. Uide que plene dixi in tractatu rescriptorum et clausularum derogatariarum ꝛc. per me guidonē pape compilato. in versi. heres omisit facere inuentariū ꝛc. Sed vtrū illud tēpus currat minori: dic ꝙ sic sm̄ barto. licet postea restituatur vt in auk. de heredi. ꝛ falcidia. §. pupillus. ꝛ tenet glo. ff. de minoribus. l. auxilium §. j. et restituitur probata tamen lesione sm̄ ꝙ plene dixi. s. q. cxlj. ꝛ questione. cxlij. ¶ De prescriptione contra minorē. vide que dixi. s. questione. ccccxxv. ¶ An fiscus heres institutus patiatur penas dicte. l. scimus si non conficiat inuentariū sm̄ formā dicte. l. scimus. C. de iure deliberandi dic ꝙ non. ꝛ est ratio: qꝛ non tenetur vltra vires hereditarias per tex. in. l. j. §. an bona. ꝛ. l. non possunt. ff. de iure fisci. ita dicit bart. in dicto. §. an bona. Et ita iudicatur in dicta curia parlamenti: licet videatur text. contra in. §. penul. in auk. de heredi. ꝛ falci. ꝫ ibi text. non loquatur specifice de fisco. Hoc etiam scripsi. s. q. ccccxxiij. de quibus per me ibi scriptis non recordabar dū hic scripsi: qꝛ non posuissem superflue in duobus locis. Sed an ecclesia vel hospitale si heres instituatur patiatur penas statutas contra non facientes inuentarium. de quibus in dicta. l. scimus. ꝛ videtur ꝙ sic per auk. de heredi. ꝛ falci. in. §. fi. ꝛ hoc ibi tenet ia. de bellouisu in fi. sue lecture quē sequit do. ray. de sabbanaco in sua repetitione. §. si ꝟo postꝙ in dicta. l. scim⁹. Sed

fideiusso. in §. at nec in glo. si vt pro seruo. in fi.

d ¶ Dic ꝙ sic. pōt tm̄ fideiussor si accedat ignorāter ꝓ eo ꝙ est tm̄ naturaliter vel ciuiliter obligatus excipere. secus si scienter vel eleganter dicit do. io. fa. vbi. s. in. ij. col. in versi. vn̄ videtur. ꝛ in versi. videtur ergo.

e ¶ Infra. xxx. dies. A die adite hereditatis numerandos. do. bal. in. l. fin. §. cū igit. in ꝟ. tertio no. C. de iur. delibe.

f ¶ Post. xxx. dies. vide d. alex in al le. l. si. in. §. si ꝟo. in ꝟ. Et istā crederē tm̄ illā partem esse mēdosam vitio nunꝙ scriptoris.

g ¶ Magis equa. hanc opi. barto. ꝛ cy. tꝫ etiam pau. de ca. i d. l. scimus. i §. cū igit. et dicit eā oēs doct. tenere tanꝙ magis equā.

h ¶ De forma vide oino do. guil. du. in spe. đ instru. edi. §. fi. in ver. i huius. autē inuentarij.

potest ipsa ecclesia restitui per cle. de in integrum restitu. facit. c. q2 contingit. §. illi etiam de reli. domibus in cle. hanc questionem mouet bar. in. l. autem. §. sed cum testator. C. ad. l. falcidiam. sed nō determinat eam: q2 dicit se dubitare. ¶ An ecclesia restituatur contra prescriptionē: ꝛ infra qd tēpus. Et quid si ecclesia succedat priuato vide plene distinctionem barto. in auc. quas actiões. C. de sacrosanc. eccl. ¶ Sed a quo tēpore incipiat currere dictum tempus conficiendi inuentarium. Dic ꝙ non a tempore hereditatis: sed a tempore adite hereditatis [a]. vt dicit glosa quam sequuntur barto. ꝛ docto. in dicta. l. scim9. §. finaūt dubius super verbo delatā. ¶ Dicta. l. scimus loquitur in herede conficiēte inuentariū. Sed quid in fideicōmissario vtrum ipse possit cōficere inuentariuz ex persona sua: vel vtrum inuentariū per herede confectū sibi prosit vel in ipm trāseat vide plene bar. in. l. in ratione. §. ꝙ vulgo. ff. ad. l. fal. ꝛ per specu. in ti. de instrumentorum edic. §. dicto ver. quid si heres. ꝛ tāgit idem. barto. in. l. j. §. j. ff. de iure delibe. ¶ Utrū hec exceptio ego sum infra tēpus conficiendi inuentariū [b] impediat litiscontestationē dic ꝙ sic: vt probatur in dicta. l. scimus. §. donec tamen. dum ibi dicitur ad iudiciū vocare ꝛc. Et dum dicit. s. immediate inquietare ꝛc. ¶ Sed nūquid heredes licet non possint cōueniri an ipsi possint alios infra illud tēpus conuenire: ꝛ videtur ꝙ non per. l. iij. quod quisqꝫ iuris in contrariū est veritas: q2 ille titulus habet locū qn alicui cōceditur priuilegiū ad eius postulationē. Sed beneficiū dicte. l. scimus non est huiusmodi: igitur ꝛc. licz contra hoc faciat. C. de iudeis. l. die sabbato. sed die ꝙ ibi fuit introductū in fauorē dei non in fauorē iudeorū. hic autē fuit introductum in fauorē heredis sm bar. in dicta. l. scimus. ponuntur solēnitates adhibende in confectiōe inuentarij. Sed vna alia solēnitas additur in auc. sed cum testator. C. ad. l. fal. videlz ꝙ adhibeantur alij tres testes bone opiniōis ꝛ locupletes loco creditorum ꝛ legatariorū absentiū. et de hoc vide per bar. in dicta. l. scimus in. §. finaūt dubius. ¶ Sed an non conficiēs inuentarium teneatur in foro consciētie vltra vires hereditarias dic ꝙ non sm bar. ff. de acquirenda hereditate sup rubrica. ꝛ bal. in dicta. l. scimus. ꝛ martinū de laude in suo tractatu de penitentia. ¶ De materia inuentarij. vide que scripsi. s. q. cccl. et q. cclij.

a ¶ Adite hereditatis Adde qs inducitur. s. i apost. l. in x. si. j. xxx. dies.

b ¶ Utrum hec exceptio ꝛc. vide i decisio. dalphina. q. cclvij.

c ¶ Alias secus. Idez tenet ioha. de imo. in. §. do minus. hic alleg.

d ¶ In. l. penul. vbi idē cum bart. tz pau. de ca. videlicet dicit.

Questio. cccccxxij.

¶ De mercātijs probibitis extrahi extra presentē patriā an alie non prohibite capte cum phibitis censeantur confiscate.

Si fuerit interdictū extrahere blada extra psenté patriā dalphinalē: ꝛ aliqs extrahat cū aiali sibi cōmodato dñs animalis amittit ipm aial cōmodatuz extrahere cū suo aiali commodato: c alis secus. [c] Istud pbatur in. l. cotē. §. dominus. ff. de vecti. ꝛ cōmissis. ꝛ idē in conducente aial. Ita vidi determinari in camera cōsilij cū de facto contigisset. ¶ Sed quid de billionis q prohibentur extra patriam extrahi: ꝛ cum talibus billionis phibitis reperiatur alie. pecunie auri vel monete non phibite portari an non phibite cū prohibitis debeāt esse cōfiscate vidi determinari ꝙ sic per ea que ponit bar. in. l. penul [d]. C. de nautico fenore. ꝛ idem dicerem in mercātijs phibitis extrahi extra presentē patriā q2 si nō prohibite mercantie cū prohibitis portari reperiantur non prohibite etiā censentur confiscate per premissa. Et ita etiam in istis terminis tenet barto. in dicta. l. pen. C. de nautico fenore. Sed hoc verum si sciēter ꝛ dolose hoc fiat aliter nō iuxta dictum. §. dñs. Idē dicendum esset si mercator transeat p locuz per quem debet pedagiū cum mercātijs pro quibus debetur pedagiū ꝙ etiaz censentur cōfiscate alie quas portat p quibus nō debebatur pedagiū per pmissa. ¶ Iuxta hoc quero an ille qui nō transit per iter psuetum causa fraudādi pedagiū debeat dici e fregisse pedagiū [e] videtur ꝙ sic per ea q ponit bar. in. l. penul. C. de nautico fenore. ¶ De materia vetiti de bladis non extrahēdis extra patriam plene tetigi. s. q. ccclxxiij. ¶ Quid si res vetita portari nondum deuenerit ad locum prohibitū an debeat dici pfiscata. vide bar. ꝛ doc. in dicta l. pe. C. de nautico fenore. ¶ An dictus titulus de nautico fenore sit hodie correct9: dic ꝙ nō vt no. in aut. ad hec in fi. magne glo. C. de nautico fenore.

do. salyce. in dicta. l. vide eundē paul. de cast. in. l. cū pponas in x. Itē allegat. C. de nauti. feno. do. aūt cyn. aliter videtur sentire in x. ij. quero. et in x si. seq. ꝛ do. bar. in. l. cotē. §. dñs. i j. q. ff. de publi. ꝛ vec. pōdera. tñ dictum pau. de cast. q loquitur in casu quo qs abutitur licētia sibi data de quibusdā rebus portandis. Nā illā perdit propter abusuz. xj. q. in priuilegium. Et breuiter sciēdum ꝙ licitum ppter illicitū non cōfiscatur nisi qn pena eēt capitalis. ꝛ tūc venit in pseqntiā talis pene. vt not. do. io. de imo. in pdi. §. dñs. in x. no. argu.

e ¶ Fregisse pedagiuz Si depbenditur in via priusqꝫ perueniat ad locum quē nō licet extre. nō est locus cōfiscatiōi. q2 redire poterat ꝛ penitere sm do. cynuz in pdi. l. cum ppo nas. l. iij. q.

Questio cccccxxiij.

¶ De prescriptiōe seruitutis pecoris pascendi.

Supra. q. cccevij. plene scripsi quo tpe acquiratur seruit9 personalis. Sed hic qro quo tpe prescribatur ius seruitutis realis pecoris pascēdi pro cuius questii determinatiōe premitto ꝙ iure canonico seruitus pascēdi pecora siue quecunqꝫ alia aialia per aliquos dies cuiuslibet hebdomade vel mēsis ꝛ p alios dies: talis seruitus ꝛ similes dicuntur hre causam discontinuā. Ita dicūt innocē. hosti. ꝛ doc. in. c. cum ecclesiā. in fi. extra de causa posses. ꝛ pprie. ꝛ in. c. ad aures. et in. c. de quarta. extra de prescriptionibus. Si vero quādocunqꝫ voluerunt immittere possint

ita clar in pr acher ... e q2 ...

ad pascendũ tũc dicit᷑ habere causaz continuam. Ita dicũt ibi dicti doc. canoniste ¶ Sed iure ciuili. quia in eius vsu requiritur factum hominis. q꞉ oportet ducere animalia in pascuis/ ꝛ reducere dicta seruitus ꝛ similes dicunt᷑ habere indistincte a causam discontinuã[a]/ Ideo tales seruitutes non prescribuntur[b] .x. vel .xx. annis. l. seruitutes. ff. de seruitutibus/ Sz requirit᷑ tantum tempus ꝑ de eius initio memoria hominis non existat. vt. ff. de aq̃ quoti. ꝛ estiua. l. hoc iure. §. ductus aque cum sim/. ꝛ sic est necessaria probatio centum annoꝝ. Que probatio qualiter fieri possit dixi plene. s. q. cclvij/ Si tamen homines pascentes eorũ aĩalia prestitissent domino fundi aliquod tributum pro quolibet animali per quam prestationem potest corroborari tacitus consensus domini fundi tunc sufficerent decem anni/ ꝛ sic potest intelligi. l. venditor. §. si constat. ff. communia prediorum/ ita dicit petrus Iaco. in tit. de seruitute pecoris pascendi in fine/ ꝛ ita fuit determinatum in camera consilij die. xxviij. mensis martij. anno domini. M. cccclxi. in diffinitione processus domini baliuie hostedun/ ꝛ hominum mate famassij qui in nemore de geruant dicti domini baliuie dicebãt se habere ius depascendi eorum animalia absq꞉ solutione alicuius tributi/ ꝛ quia non probauerunt se in vsu ꝛ consuetudine fuisse tanti temporis spacio ꝑ de contrario nõ staret memoria hominis succubuerũt/ lz probauerint se fuisse in dicta possessiõe. x. xx. ꝛ. xxx. annis/ Si tamen fuisset semel iudicatum pro dictis hominibus infra. x. annos tunc cũ concursu. x. annoꝝ fuisset eis quesitum ius pascendi vt dicit pe. iaco. in dicto titu. de seruitute pecoris pascendi circa fi. ibi qd̃ ꝛ presumit᷑ ꝛc. Et de hac materia plene vide per pe. iaco. vbi. s. dicit idẽ pe. ia. in dicto titu. de seruitute pecoris pascẽdi circa principiũ/ Ibi nũc querit᷑ q̃n vniuersitas ꝛc. ꝑ ꝑ bestias vsle põt acquiri ius nemoris de quo vide ꝑ cy. in. l. cũ lõgi. C. de prescriptione longi temporis ¶ Sz an homines vniuersitatis possint esse testes in causa pasqueriagiorum vel hocheragiorum/ dic ꝑ non. quia ipsi reportant cõmodum. Ita tenet Cy. ꝛ docto. in. l. parẽtes. C. de testi. ꝛ in. l. idonei. ff. eod. Et ibi mouetur q̃stio de canonico an possit esse testis in causa capituli. et tetigi de causa concernente vniuersitatem. s. questione. cxciij. in fine. ¶ De seruitutibus habentibus causam continuam vel discontinuaz vide plene per pe. iaco. in titu. de actio. in rem confessoriam per totum. ¶ Et de seruitutibus realibus ꝛ personalibus ꝛ quac liter iurisditio prescribatur[c] vide plene per pe. iaco. in titu. super iurisditiõe libellus per totum. Et ibi enumerantur casus qui sunt de mero imperio. Et ibi etiã consequẽter vide casus qui sunt de mixto imperio. Item ibi consequenter vide casus qui sunt de bassa iurisditione. ¶ An perceptio decimarum habeat causam cõtinuam dixi. s. questione. cclxvj. in fine.

Questio. cccclxxiiij.

¶ An iudex requisitus sententiam exequi possit cognoscere de nullitate sententie et alijs opponendis per partẽ contra quez exequitur sententia.

An iudex alterius territorij requisitus exequi sententiã poterit cognoscere de his que opponet condẽnatus coram eo. Et videtur ꝑ nõ debeat aliud facere quam d exequi[d] sententiam iudicis eum req̃rentis pe. l. si pretor in principio. ff. de iudicijs. nec debet cognoscere de viribus sententie iudicis requirentis. vt dicit salycetus in. l. ea quidem. C. de accusationibus ꝛ tetigi supra questione. ccccxix. ꝛ Innocẽtius in. c. de cetero. extra de sententia ꝛ re iudicata. Sed petrus iacobi in titulo de actione in factum ex re iudicata in versiculo sed quid erit preses vel alter iudex ꝛc. tenet ꝑ poterit ipse iudex requisitus cognoscere de his que opponet coram eo cõdemnatus ꝛ allegat pro hac parte dictã. l. si pretor. in. §. primo cui ipse respondere non potest quin de nullitate talis iudex requisitus cognoscat. Cynus de hac materia tractat in. l. ab executore. C. quorum appellatio non recipiuntur. ꝛ sic de similibus cum sit eadem ratio. Et ad pñcipiũ dicte legis respondet ipse Petrus iacobi ꝑ ipse iudex quicunq꞉ sit qui sententiam aliquam exequitur. non potest cognoscere an iudex qui eam tulit iuste vel iniuste eã tulerit habendo respectum ad ius litigatoris vel habendo respectum ad proposita. et probata coram eodem iudice requirente secundum etiam Salycetum vbi supra. sed de nullitate sententie et de alijs exceptionibus a iure permissis que op/

a ¶ Indistincte causaz discõtinuã. vide oĩno do. io. pe. de ferra. in practi. in for. in actio. confes. ꝑ serui. in glo. seruitus aqueductus. in. viij. col. in. §. ꝛ q꞉ superius dictum est vbi dicit ꝑ seruitutes hñt causaz cõtinuã vel q̃si in quaꝝ vsu nullũ factum hominis requirit᷑ veluti in seruitute luminũ stillicidij altiꝰ nõ tollẽdi. ꝛ ꝓspectus ille vero discõtinuã vel interpellataz in q̃rũ vsu hominis factuz exigit᷑. puta in seruitute. vie itineris. actus ꝛ aque haustꝰ. ꝛ inquit de his plene tradi ꝑ glo. ꝛ docto. in. l. seruitutes. ff. de ẜuituti. genera. ꝛ. l. foramẽ. de seruitu. rustico. ꝓdi.

b ¶ Nõ ꝓscribuntur. Qualiter ꝛ quãto tpe seruitutes ꝓscribãtur. ꝛ quot req̃rant᷑ ad earuz prescriptionẽ causandã. vide do. de ferra. vbi. s. i fine ix. colũ. i. v. q̃bꝰ sic premissis.

c ¶ Qualiter iurisditio prescribat᷑. addo. d. de ferra. in pre. for. in acti. cõfessi. ꝑ serui. in glo. plenaz ꝛ oĩmodaz in. vij. col. i. §. mõ remoto i dubiũ.

d ¶ Aliud facere q̃ exequi. Executor nũq̃ dz aliq̃s ꝓbatiões re cipere sup principali vt sup illis iudicet nec etiã vt decernat sententiã mandandã executioni vel nõ. sz ad sui instructionẽ posset recipere aliquas ꝓbationes. vt si inueniret aliq̃d qd̃ eam moueret supsederet ꝛ remitteret ad superiorẽ negociũ. sed tñ nunq̃ iudicare debet ꝛ ista est veritas ẜm dominum Innocen. in. c. de cetero in gl. sua sup verbo negocio in. v. his q̃ hic dicunt᷑ de sñia ꝛ re iudi. ꝛ h sonare videt᷑ marcellus i. l. si ꝑtor. ff. de iudi. vt etiã ex ibidẽ scriptis ꝑ. d. bal. clare colligit᷑ dum notat regulam et ex regula ampliationem ꝛ desuper cumulat fallẽtias. ꝛ istd̃ sentit dñs odof. in. l. si vt ꝓponis in fine. C. de execu. rei iudi. ꝛ ibi exꝓsse. d. cy. in vsi. sed q̇d si corã isto. ꝛ. d. saly. ibidem in vsi. cum glo. q̃ritur ad huius materie pleniorem cognitionem videas omnino do. bar. in. l. a diuo pio. i pñ. in ij. col. i vsi. venio ad solutionez. ff. de sen. ꝛ re iudi. ꝛ. d. saly. in. l. ꝛ si nõ cognitio i. v. q̃ro mõ ꝛ in. v. q̃ro igit᷑. ꝛ i vsi. vlteriꝰ ãpliando. C. si ꝯtra ius vl vtili. pub.

vta Capla de serv. rustic. praed. c. 9 n. 24

vt de s. 4 Capla vbi s. n. 28

Valasc. 2. [illegible] cons. 162 n. 19. gerard. singul. 24 vi. ver [illegible] concluso

ponῖ possunt contra sententiam de quib⁹ infra statim dicam: bene poterit eas cognoscere parte vocata ⁊ inde iudicare an sententia sit exequenda vel non. Ita vidi seruari in hac curia parlamenti. Sꝫ ſm bar. nō debet semper in talibus exceptionib⁹ iudicare iudex reqsitus si videat eas obstare. sed debet remittere iudici requirenti vt dicit Bartholus in.l.a diuo pio. in principio.ff.de re iudicata. ibi veritas est et cetera. Idem etiam. ⁊ plenius tractat ⁊ tenet Johannes ferrarij in titu. de forma executionis sententie diffinitiue. in septima colum. in glosa prima. Ibi quinto queritur pone ꝙ res ista supra qua ⁊ cetera ibi quid autem dices et cetera. nisi iudex requisitus sententiam exequi esset superior quo casu ipse superior pōt de omnibus cognoscere ⁊ sententiam reuocare vt dicit Johannes fabri. C.ad.l.corne.de falsis.l.satis. ¶ Sed an a sententia iudicis requisiti possit appellari pe.iaco.vbi.s.dicit ꝙ sic. ⁊ similiter a quocunqꝫ alio executore sententie si modum in exequendo excedat ⁊ dicitur executor sententie excedere modum sex modis quos plene tractat ⁊ declarat pe.iaco.in loco.s.allegato in vsi. sed ab executione que in facto consistit ⁊c. ⁊ si appelletur iudex appellationum non debebit cognoscere nisi tantūmodo de casu seu articulo propter quem fuerit appellatum nec appellans poterit aliam causam addere licet secus cum appellatur a diffinitiua vt.ff.de appella.l.iij.§.fi. dicit pe.iaco.vbi.s. sed que sunt exceptiones que possunt opponi in executione sententie glo. ponit octo exceptiones in l.f.C.de iuris ⁊ facti igno. ⁊ specu. ponit. xvij.casus propter quos impedit executio sententie in ti.de executione rei iudi. in.§.postremo. Et hoc si in primo iudicio fuerint omisse. Sed si tunc in primo iudicio fuerint proposite et tractate de cetero non poterunt opponi post sententiam.ff. de petitione heredi.l.quod in diem.§.f.⁊. C.si ex falsis instrumentis.l.f. ⁊ de fide instrumento.l.fi. Itē poterit opponere condemnatus omnes exceptiones dilatorias ⁊ peremptorias que iuste possunt sibi cōpetere post sententiam vt pacti de non petendo vsqꝫ ad certum tempus vel in perpetuum vel si post sententiam facta fuerit nouatio auditur reus ⁊ impeditur executio.vt.C.de executione rei iudi.l.ij.cum simili. Ita dicit pe.iaco.in loco preallegato ibi. Item siue agatur actione iudicati ⁊c. Item etiā omnis exceptio que non repugnat sententie potest oponi post sententiam que in rem trāsiuit iudicatam.l.f. C.de iuris ⁊ facti ignoran. ⁊.l.si fullo.ff.de conditione sine causa. ⁊.l. eleganter. §.si quis post.ff.de condi.indebi. ⁊ not. ange. de are.in.§.sed si quis in fine. insti. de actio. ⁊ ibi dicit idem de aretio ꝙ exceptione quis conueniatur nisi inquantum facere potest opponi. potest etiam post sententiam que in rem transiuit iudicatam.l.ex diuerso.§.f.cum.l.sequenti. et ibi bartho. ff.soluto matr. et idem bartho.in.l.nesēnius.ff.de re iudi. ¶ Sed an possit appellari si iudex pronunciet sententiam exequendam [a] pe.iaco.vbi.s.in ver.item si iudex inter partes pronunciet ⁊c. tenet ꝙ sic. contrarium tamen tenet spec. in titu. de executione senten.in.§.breuiter ver.sed ſm eum queritur. ¶ An exceptio excommunicationis impediat executionem sententie dic ꝙ sic. Idem de in integrū restitutione [b] postulata que etiam impedit executionem vt dixi.s.questione.ccxv.in.fi. Et de istis duobus etiam poterit cognoscere iudex requisitus per ea que dicta sunt. ¶ De materia executionis sententie late in alieno territorio etiā dixi.s.q.xxiij. ¶ De executione sententie etiā dixi.s.q. cccxxix. ¶ Dixi.s.ſm pe.iaco.in.§.⁊ si appelletur ⁊c. ꝙ si appelletur a pronunciatione iudicis exequentis sententiam non debet iudex appellationū cognoscere nisi de articulo propter quem fuerit appellatum licet secus si cum appelletur a diffinitiua. Ex hoc dico qd ibi videtur dicere pe.iaco. ꝙ ordinatio super executione sententie est interlocutoria. Idem etiam sentit Bart. in.l.ff.de appella. recipiendis. ¶ Sed an a tali pronunciatione que sup executione fuerit lata lata possit appellari specu. videtur dicere ꝙ non in titu.de executione sententie in.§.breuiter vsi. sed ſm eum ⁊c. sed petrus iaco. vbi.s. videt sentire contrarium ⁊c.

a ¶ Sententiaȝ exequēdam. vide istuȝ consi. xlvij. incip. circa diffinitionē. nu. f. vsi. circa primū. ⁊ sequen. ⁊ aliquid consi. lxix.

b ¶ Idē de in integruȝ restitutiōe. Adde dn̄m bal. in pal. l.si pretor ī vsi. ⁊ ex hoc nota.

¶ Questio.cccclxxv.

¶ Si res emphiteotecaria perueniat ad manus domini directi alio titu. ꝙ commissi an euanescant seruitutes ⁊ obligationes super ipsa re per dominum vtilem antea imposite.

Hec est bona qd quaȝ bene nota ⁊ repone in occiput tuum: qꝛ raro eā inuenies

Emphiteota potest seruitutē constituere in re emphiteotecaria et valet cōstitutio.ff.de seruitutibus [c] l.iij. Item potest rem emphiteotecariam obligare ⁊ valet pignoris obligatio.vt.ff.de pigno.l.lex vectigali fundo ⁊ dixi.s.questione.ccccxviij.in fine. Attamen si res postea peruenerit ad dominum directum prima obligatio euanescit vt in dicta.l.lex vectigali. Et similiter euanescit seruitus ar.dicte.l.lex vectigali.cū sit ea ratio nisi dn̄s in ea ɔstituēda ɔsenserit.ff.de aqua plu.arcē.l.f. Nec nocet etiā eidē domino directo aliqua prescriptio in s̄uitute vel

c ¶ L.iij. in glo.f. ibi dē in ēphiteota ⁊ iunge qd ibi dicit do.bal.sup ipa glo.f. ⁊ vide ibidem dn̄o.d.pau. de ca. q̄ dicit ꝙ feudatari⁹ pt i re feudali cōstituere seruitutē. sicut superficiari⁹. ⁊ ēphiteota.

pignorum obligatione.vt.C.de prescrip. xxx.annoz.l.cum notissimi.§.illud. Sed di co hoc verum si redeat ad dominũ vt ad dominũ seu iure dominij vt q2 res cecidit in cõmissum vel q2 cum alteri venderetur ipse dñs directus eam emit eodẽ precio: vt dñs iure prelatiõis. Secus tamẽ si res peruenisset ad ipsum dominũ directum. Alio modo forte videlicet q2 emit eam ab emphiteota vel in solutũ ex donatione le gato vel alio tit.eam ab emphiteota ha buerit vt priuatus ⁊ non iure prelationis vel iure cõmissi: q2 tũc remaneret seruitus vel pignoris obligatio firma.vt.ff.de acq ren.re.domi.l.traditio.§.j.⁊ de contrahẽ. empt.l.alienatio.⁊.C.de distrac.pigno.l. si debitor.ita etiam tenet pe.iaco.in titu. de ac.in rẽ pro re emphiteoticaria ibi item predicta vera sunt ⁊c. Et ita vidi determi nari in camera consilij. ¶ Aduertendum tamen q si emphiteota imposuerit super ipsa re tẽpore suo aliquam pensionẽ dñs directus tenebitur eam soluere nisi in ca sibus specialibus de quibus tetigi plene j.in proxima sequenti.q. ¶ De materia iu ris platiõis etiã tetigi i alijs terminis.s. q.cccc.xj. ¶ De materia laudimioz ⁊ iuris prelationis etiam tetigi.s.qstione.cccc.xij.

¶ Questio cccclxxvj.

¶ De annua pẽsione p ãniuersarijs defũ ctorũ si tertius possessor possit conueniri.

Actio personalis non sequitur fundum seu fundi possessorem. l.j.§.si heres.ff.ad trebel.cum simi.hinc est q dicim9 q si an nua pensio super aliquo fun do inter aliquos priuatos imponat ⁊ con stituatur q postea tertius possessor talis fundi nõ poterit tali actiõe personali pro a dicta pensione conueniri a. ar.ff.de cõ trahen.empt.in.l.fi.§.j.⁊ no.ff.de annuis lega.l.liberto.in princi.⁊ de ac.emp.l.invẽ ditione. Nisi in aliquibus fauorabilibus vt in alimentis.vt.ff.de alimentis ⁊ ciba. le.l.lucius. Et idem in annuis anniuersa rijs que relinquunt ecclesie p defunctis. est eñ modus in rebus ⁊c.vt.ff.de verbo. obliga.l.si ita quis promiserit.§.ea lege. ⁊ facit pro hoc tex.respectu anniuersarioz in.c.quanto in fi.extra de vsuris. vbi ter tius possessor tenetur ad decimas ⁊ obli gatiões ad quas fundus erat affectus. fa cit etiam ad hoc q dicit Hostien.in sum ma in titu.de loca.§.que actiones.ver.sed si dixerit.⁊ Specu.co.titu.de locato.in.§. nunc aliqua.ver.lxxvj.vbi dicit q si quis imponat pensionẽ pro alimẽtis super ali qua re q ipsa res dicitur affecta pro tali pensione perpetuo ad quẽcunq2 transeat possessorem alleg.l.hactenus.ff.de vsufru tu.sic in simili dicendũ videtur in annua pensione pro anniuersario defunctorũ da ta presbyteris talis ecclesie quibus cense tur donata aut legata vt orent pro defun ctis: ⁊ per consequens vt viuant ⁊ viuen do anno quolibet orent pro fidelibus de functis. Et ita respectu anniuersariorum recordor vidisse iudicari in hac curia par lamenti tempore quo practicabã in qua dam causa in qua partem tunc faciebam. Et facit ratio pro anniuersarijs.nam vi demus q p tributo principis tertius pos sessor potest actione personali conueniri. l.imperatores.ff.de vecti.⁊ cõmissis. Idem dicamus in ecclesia cui debetur anniuer sarium pro defunctis. arg.in.l.fina.C.de sacrosanct.eccle.⁊ in auť.de nõ alie.re.ec cle.§.sum9.coll.ij. Et hanc opinionẽ de ali mẽtis ⁊ anniuersarijs annuis defunctoz tenet pe.iaco.in titu.de ac.in rem que pro re emphi.competit licet per verbum for te respectu anniuersariorum. Tamẽ vt.s. dixi fuit iudicatũ p anniuersarijs defun ctorũ ꝯ tertiũ possessorẽ. Et nõ mirandũ quia mutata in fauorem anime seu legato rum p anima ⁊ ad pias causas relictorũ a iure statuuntur que tñ respectu aliorum legatorum non reperiuntur statuta prout colligitur ex auc.sed cum testator.C.ad.le. fal.⁊.l.j.C.de fideicommissis. ¶ Collige ergo ex predictis q actio personalis sequi tur fundi possessorem primo pro annua pensione super aliquo fundo pro alimen tis imposita.scdo pro annua pensione an niuersariorum defunctorum. Item pro de cimis.quarto pro oblationibus.quinto p tributo principis. ¶ Est etiam alius ca sus in quo agitur actione personali cõtra tertium possessorẽ videlicet quãdo annua pensio imponitur super fundo quo casu agi potest confessoria contra tertium pos sessorem vt plene.s.q.x.lij.in fine. ¶ An possit agi actione personali contra dona tarium omnium bonorum vide q̃ scripsi. s.q.cv. ¶ Sed an cã q̃ exordit sup annua prestatione p anniuersarijs defunctorum ptineat ad forũ ecclesiasticũ videt q sic si cut videm9 de causis mortalegioz q̃ ad fo rũ ecclesiasticũ ptinẽt vt dicit io.an.⁊ ho stien.i.c.suscepto extra de foro ꝯpetẽti om ne id qđ relinquit p aĩa censet esse relictũ ad pias cãs.l.si.qs titio ⁊ ibi glo.⁊ bart.ff. ꝺ legatis scdo.l.luci9.§.j.ff.ad trebel.⁊ ibi etiã gl.⁊ bar.⁊.no.p salicetũ i.l.pma.C.de sacrosan.ecclesijs in sua repetitiõe. ¶ De legato ad pias causas si debeat testamẽ to nullo seu reuocato vide q̃ scripsi.s.que stione.cc.in fi. ¶ Quia legatũ in causam alimẽtorũ relictũ debet etiã ex testõ mi nus solẽni qđ cõfirmat ex pstatiõe tr iẽna l.j.p.l.j.C.de fideicõ.q̃ro an idẽ sit in quo cũq2 legato pio.dic.q sic fm angelũ de perusio in.l.si certis annis.C.de pact.in

tuj

a ¶ Pro di cta pensiõe cõueniri.vi de in simili do.bal.in.l. si plures.in iij.col.in ꝟ. item si de beas mihi. ⁊ in ver.item seruitus est. ⁊ in ꝟsic.tñ fuit.C.ꝺ cõ di.inser.

¶ Addõ tñ q ĩ senesca lia lugđ. po test quicũq2 possessor ꝯ ueniri p pẽ sione situa ta sup pos sessiõe qua in pñtiarum tenet: immo plus etiam pro arrera gijs incur sis. Et hõ ex cõsuetud ne senescalie lugdunen.

a ¶ Iurisditio in via publica. Adde quod dicit do. bal. in. l. si plures. in. iiij col. vsi. vidi dubitari. C. de cdi. inser.
b ¶ Qui circūcirca flumē habēt eorum terras et iurisditiones. Adde do. bal. in pre. l. si plures in. iij. col. in ver. item alleg. C. de condi. inser. Ubi dicit quod oia flumina nauigabilia pertinēt ad statū imperij: et sunt regalia alleg. c. j. q̄ sint regalia. col. x. et hoc dicit esse verū in vniuersali: sed in particulari sunt earū ciuitatū: per quarū territorium transit flumen. Nam vnū et idē est territoriū qd eminet sup aquas et qd immergitur aquis. et hec satis probantur argumēto littorū maris. Nā littora q̄ sunt sub imperio alicuius populi et venetorum vl ianuensiū sunt illius populi.

sua repetitiōe. et bar. in. l. j. C. de sacrosan. eccle. ¶ Si possit peti annua prestatio pro annis futuris. tex. quod sic in. l. j. C. de fideicōmissis. ¶ Sed an preciū possit peti pro annis preteritis quibus non fuit legatū annum prestitum. dic quod non per. l. nulli. C. de ero. mili. anno. Ita tenet bar. in tractatu suo alimentorū. Sed debet peti id specie in qua debetur iuxta. l. j. C. de fideicōmissis. s. allega.

Questio.ccccclxxvij.

¶ An flumen rhodani pertineat insolidū regi francie vel principi et dñis circūuicinis communiter.

Ad quem pertinet iurisdi. in a via publica[a] pe. iaco. in titu. super iurisditione libellus circa finē vbi tractatur de bassa iurisdi. ibi nūc queritur ad quem pertineat etc. mouet istā questionē et concludit quod pertinet ad illos q̄ habēt circūquaque iu b risditionē[b] per sex rationes ibi pro eū satis late declaratas quas hic longum esset enarrare. Et ex hac determinatiōe dicerē quod delinquētes in vel supra flumē rhodani deberēt puniri pro officiarios regios: per officiarios pape: et pro officiarios dalphinales: ac etiā pro officiarios ducis sabaudie cōiter q̄ circūcirca flumē rhodani habent eorum terras et iurisditiōes: cū etiā illud flu c men et filia flumina sint de regalijs[c] vt in feudis que sunt regalie in. c. vno et ad dictos principes cuilibet in suo territorio d pertineant regalie[d]. Tn quicquid sit de iure rex francie dñs noster et sui officiarij dicunt quod insolidū ei ptinet rhodanus et pro sequēs in eo iurisditio ipsi regi fran k cie[k]. et qñ officiarij dñi ducis sabaudie in ipso rhodano aliqd exercitij iurisditiōis facere attentāt: officiarij regis lugd. ipsos inquietāt: et condēnant prout vidi tēporibus meis pluries fieri in curia balliui lugd. ¶ De questione que est ad causam rhodani inter illos de tarascone et illos de bellicadro facit mentionē pe. iaco. in titu. de seruitute pecoris pascendi. circa fi. in quadam additione etc.

c ¶ Sunt de regalijs. regalie siue regalia. i. res et iura precipua regis vl imperij seu fisci romanorū vel cuiuscunque regis q̄ in regno suo est monarcha. et hec ptinēt ad regē ita quod n̄ ad aliū nisi ex regia cessione vel largitate: vt dicit. d. bal. super rubri. que sint regalia col. x. iūcto eo qd not. in prin. nigri eiusdē titu.

d ¶ Pertineant regalie hoc dicit auctor ispecta regia cōcessione aut alis cōsuetudine: maxie ad barones referendo q̄ supiores habent. Nam et hi nō possunt phibere quo minus piscetur in fluminibus nisi consuetudo pinguius ius eis tribuat.

et ita seruat curia francie vt dicit do. io. fab. in. §. flumina in versi. quid ergo. institu. de re. diui.
e ¶ Et rixas. Qñ timetur de rixa. pōt iudex cogere partes ad cōcordiā et transactionē faciendā vt. l. equissimū. als est. §. et incipit prin. in. l. si vsufructus. ff. de vsufruc. et nō aliter fm do. ange. in autēti. vt litigan. iurent. §. qz vero. in fi. e. colla. ix. debet tamen iudex semp niti vt partes ad concordiā reducat vt dicit bal. in margari. iudex. in versi. iudex debet.
f ¶ Manū suam. i. facere sequestrū vt not. do. bald. in predi. l. equissimū. in princi. potest etiā iudex alium modum seruare scz pcipere partibus sub bāno ne vadāt ad locū contentiosū saluo iure vtriusque partis fm do. odofr. in predicta. l. equissimū. in ver. verū et habēt modū tāgit tacite do. bal. vbi. s. in vsi cu. pōt etiā.

Questio.ccccclxxviij.

¶ Si duo contendāt quis ipsorum possideat et dubitetur de via facti et qualiter tunc iudex prouidere debeat.

Agatur negatoria vel cōfessoria inter duos et cōstet iudici illum qui pro seruitute agit cōfessori a vel seruitutem defendat in negatoria esse in quasi possessione seruitutis: tūc iudex debet phibere aduersario ne eum impediat vti predicta seruitute vel quasi lite pendente super confessoria vel negatoria. Si autē ille non sit in quasi possessione seruitutis: tunc iudex probibebit eum vti pendente causa. ar. ff. de vsufruct. l. cuiuscunque. §. primo et de itinere actuque priuato. l. j. §. hoc interdictum. ¶ Si autem non constet iudici quis eorū quasi possideat et cōtētio sit inter eos: qs eorum quasi possideat et timeat verisimiliter quod partes deueniant ad arma et ri e xas[e] tunc illis tribus concurrentibus poterit et debebit iudex rem super qua est f controuersia ponere ad manū suam[f] donec cognitum fuerit quis illorum sit potior. argu. ff. de vsufructi. l. si cuius. §. sed si inter duos. Ita dicit Pet. iacobi in titulo de negatoria ibi item notandū etc. Et ita seruare consueuit dicta curia parlamenti: et similiter alie curie inferiores.

Questio.ccccclxxix.

¶ An eripiens captiuatum a manibus seruientis curie delinquat: et qualiter puniatur.

g Ontigit in facto[g] quod nobilis Humbertus de viriaco quendam vocatum bigordam eripuit a manibus duorum seruientum dalphinalium quem ceperant vigore litterarum dalphinalium pro incarcerando pro quodam debito quinquaginta scutorum auri: in quo ipse Bigordan

k ¶ Ipsi regi francie et recte. Nā nō eīn pōt pretendere talle ius regale sibi cōpetere nisi vel ex cōsuetudie vel regia largitate attento quod flumen discurrit in ambitu suo et imperij transitque per districtum sui regni. vnius cōe sibi assistit: et iō cōtrariū contendens de suo ti. docere tenetur ar. eorum q̄ leguntur. et not. in c. dudū. extra de deci.
g ¶ Cōtigit in facto. Tu vide de hoc pro istū pnsi. cccxi. ici. iuxta materiā pcessus. iij. vsi. tertio dicti de latt. vbi. ple.

tenebatur cuidam mercatori Lugduni et eum euadere fecit a manibus dictoꝝ seruientium ita ꝙ ipse bigordam debitor recessit quoꝝ pretextu fuit dictus de viriaco intitulatus instante procuratore fiscali ⁊ puato in curia parlamẽti manibus ioban botuti secretarij dalphinalis. Nunc ergo queritur in quam penam ipse de viriaco delatus inciderit ⁊ videtur ꝙ ipse incidit in crimen lese maiestatis[a] per l.cuiusq̃.§.fi.ff.ad legem iuliã maiestatis de quo tamen dic: vt ibi per Barto. in quadã sua distinctione. Tamen in diffinitione dicti processus facta in vigilia ramispalmaꝝ.M.cccclxi.curia parlamenti mitius agẽdo condẽnauit dictum de viriaco delatum in.xxx.libris ⁊ dandis ⁊ soluẽdis fisci erario dalphinali ⁊ in damno interesse ⁊ expensis dicte partis priuate. Et ita ex hoc patet ꝙ ipsa curia quando sibi equum videtur penam corporalem mutat in pecuniariam sic etiam fuit factum in quodam alio casu: vt dixi supra questio.cccc.xxxiij.circa finem. Et ita semper vidi fieri, et obseruari in ipsa curia parlamẽti.xx.annis proxime lapsis citra.quibus ipsam curiam parlamenti frequentaui vt aduocatus ibi practicans ⁊ deinde vt consiliarius. ¶ Circa hanc materiaz dic latius qualiter teneatur eximẽs aliquem in manu familie seu seruien.curie vt per Bal.in.l.additos[b].C.de episco.audien.dicit ꝙ tenetur ac si pro eo in omnem casuz fideiussisset.l.iij.C.de exac.trib.lib.x.Si autem seruies iam posuisset eum in carcerem: tunc eximẽs de carceribus, tenetur.l.iulia.maiesta.l.iiij.ff.ad.l.iuliam maiestatis quod intellige verum quando iam erat condemnatus aut condẽnandus:quia aut confessus vel conuictus de crimine: vt dicta.l.iiij.al's autem si nondum damnatum vel confessum eximat:tunc eximẽs punitur iuxta.§.arripiatur[c].in auten.vt omnes obediant iudicibus prouinciarum.col.v.nisi in casu legis fi.C.de malefi.⁊ mate.vbi punitur ad mortem ista sunt verba Bar.in dicta.l.iiij.facit qd̃ nota. Idez Bar.in.l.d lege iulia.de vi public. ¶ Aduertẽduz[d] tamen ꝙ siue malefactor sit in carcerem damnatus siue ducatur ad supplicium ⁊ coniuncti sui iuste appellẽt pro eodem iuxta.l.non tantum.ff.de appella. ⁊ iudex non obstante appellatione iusta vult vlterius procedere in exequendo ꝙ isto casu potest iudici de facto resisti ⁊ talis executio impediri:quia p appellationem ablata est iurisditio iudici a quo s'm Innocẽ.in.c.si quando de officio delega.quod est notandum. Et hoc non est mirum:quia quando executio non est reuocabilis seu retractabilis tunc faciliter potest imperi facit.l.si quis prouocatione ⁊ quod ibi notatur de appellatio. Hinc est ꝙ licet contra tres sententias cõformes non possit de nullitate opponi:vt in cle.j.de re iudi. Illud tamen est verum nisi executio esset irretractabilis vel personalis. Ita dicit Paulus de leazarijs ⁊ Petrus de ancha. Nam vt etiam dicit Innocen.in c.pastoralis.de offi.delega.nunq̃ executor pene corporalis debet illam exequi quando videt causam iniustam: sed debet referre superiori pro quo est casus in.l.j.in fine. ⁊ quod ibi nota.ff.de questionibus. Ita dicit Angelus de aretio in tractatu suo de maleficijs in glo.super verbo ꝙ fama.in.xiiij.columna. ibi secundo quero quando ⁊c. Et ibi etiam querit si possit fieri violentia in capientem criminosum ibi et primo. Quia supra dixi de illo qui remouet captiuatum a manu seruientis: ¶ Quero modo de illo qui remouet litteras curie parlamenti vel alterius curie inferioris a manu seruientis in quam penam incidat Bald.in.l.si quis[e] quod.ff.de iurisditione omnium iudicum: dicit ꝙ in penam falsi. ¶ Qualiter puniatur frangens[f] litteras iudiciales. vide que dixi.s.questione.cc.xxxiij. ¶ Item qualiter puniatur falsificantes litterras princi/

a ¶ In crimen lese maiestatis.ad hoc enim vt eximens quem a manibus curie incidat in crimen lese maiestatis requiritur ꝙ talis exẽptus seu exceptus fuerit de crimine accusatus ⁊ ꝯdẽnatus aut ꝯfessus:immo forte videtur requiri ꝙ ipse eximens iuerit ad carceres ⁊ illinc in illis reum detentum ⁊ de crimine ꝯdẽnatuz seu cõfessum emiserit vt videtur sonare tex.in.l.iiij.in §.itez qui ibi in vincula contra.ff.ad.l.iul.maiesta: et ibi do.Azo.in sum.in.§.cõmittit autẽ al's in §.itẽ hac lege tenetur iũcto eo qd̃ dicit do.bal.in.l.additos in §.scd̃o q̃ritur.C.de episco.audi. Sed veri⁹ videtur ꝙ ⁊ is l.iul.maie. teneat qui reum iã condemnatum aut ꝯfessuz a manib⁹ curie siue s'uiẽtis aufert. Nam §ubz vincl'a quo vtit textus ⁊ verbũ custodia quo vtitur dñs Azo.in loc prealleg. verificant taz in manibus seruẽtum q̃ mãsiõe carceruz:vt.l.j.iuncta.l.in eos.ff.de custo.reo:preterea nõ mitius est reuz condemnatum vel confessuz a manibus seruientum siue curie eripere q̃ vinculis carceris soluere cum vtrobiq̃ maiestas.principis in misterio iusticie pariformiter ledatur ⁊ hoc voluit notare do.Bart.in.l.cuiusq̃ in.iij.notabili.ff.ad.l.iul.maie. Uerum si quis hoc faceret anteq̃ captus fuisset confessus vel condẽnatus de crimine tũc non esset locus edicto.l.iul.maie.sed tenetur pro reo ac si eo noĩe in oẽm casum fideiussisset ⁊ hoc videtur dicere do.Bald.licet sufficienter loquatur vbi supra in pre.versi.secũdo queritur.

b ¶ l.additos. Adde ꝙ domini cardinales non seruãt hanc.l.in prin.habẽtes ex consuetudine priuilegium ꝙ si obuiẽt alicui reo ducto ad supplicium possint mittẽdo suum pileum illum a morte liberare.vt dicit do.Saly.in.l.addictos.in fi.C.de episc.audi.

c ¶ Punitur iuxta.§.arripiant. hoc est pena.l.iulie de vi priuata: vt dicit do.bart.in predi.§.arripiat.⁊ adde do.Bar.in l.j.§.is videtur i.iij.col: in versi.quero vtrum.ff.si quis ius dicen.nõ obtẽ.⁊ nihilominus quatinus potest ꝯcernere interesse partis habebit locuz quod dixit.d.bal.in vsi.secũdo queritur ad hoc bene facit quod dicit idez.d.bal.in iam al.§.is videtur in.ij.col. in vsi.in eadem gl.⁊.d.bar.in.l.sed eximẽdi in §.item si qs in vsic.vlti.q̃ro.ff.ne qs eum qui in iusvo.est vi ext.

d ¶ Aduertẽduz.Quo ad questiones in.§.tactas: adde Bald.in pre.l.additos.in versic.⁊ adde.⁊ in versic.dicit etiam Inno.

e ¶ Bal.in.l.si quis id qd̃ videlz in vsi.in eadez gl.ibi falsi ⁊ tali pena falsi est venit.is puniẽdus vltra penã l.aureorum vt in pre.l.si quis in glo.in versic.quingentoꝝ al's quinquaginta.

f ¶ Frangẽs.vide do.bal.in pre.vsi.in eadem glo.vbi

dem sentit esse iu dicium in amouente et corrumpente literas iudiciales.

a ¶ Arma agnationis. Adde do. Bar. in l. filius ff. de his que sunt sue vel alie. iur.

b ¶ Consuetudine. pot enim consuetudo hoc efficere scz quod bastardi habeant nobilitatem genitoris. Nam cois vsus loquendi pot inducere vt appellatione domus siue familie ptineatur bastardi vt p do. bar. in l. suggestioni. in v. et io cois modus C. de v. sig. Ite statutu pot facere quod bastardi succedant ab intestato vt videt velle d. bart. in l. heredib. §. j. in v. tn. gl. facit. ff. ad trebellianu.

c ¶ Succedere pareti bus. vide in l. humanitati et in aut. licz patru. C. de natu. lib. et ibi. d. azo. in summa i. §. succedut autem.

d ¶ Monachus ipe. d. Inno. i p. c. j. in v. moachus. dicit quod sic. videlz quod bastardus possit effici monachus. Quinetiaz bastardus legitimat p igressu monasterij: vt alibi dicit do. bar. Et adde quod bastardus dr naturalis tm: vt dicit gl. j. in l. quoties ff. de re. iur.

e ¶ Distinctionem aduerte qr autor no inte

pum vel iudicium. vide que dixi supra q. cccclv. ¶ Iuxta premissa quero quid si clericus ducatur p officiarios tpales an poterit eis inpugne auferri. vide que dixi. s. q. lxxiij. in fine. ¶ Qualiter puniatur offendes officiarium dalphi. in exercedo eius officium. vide. s. q. cccclvij.

¶ Questio.cccclxxx.

¶ An bastardus retineat nobilitatem generis de iure et quis de cosuetudine.

An bastardus retineat nobilitatem sui generis. dic quod non de iure. l. humilem. C. de incestis nup. et tenet p expressum Bar. in l. si vt pponis. C. de dignita. lib. xij. in sue repetitione circa fi. et idem tenet Barto. in l. tutelas. ff. de capitis diminutione. Ideo no possunt esse consiliarij principum vt tenet Bal. in l. cum legitime de statu hoim. Nec possunt a tales portare armare agnationis[a] vt tenet Bal. in l. generaliter. in fi. C. de insti. et substi. sub codic. factis. et p Bart. in l. fi. de v. signi. ¶ Sed quicquid sit de iu b re de cosuetudine[b] tamen generali presentis patrie dalphinalis et patriaruz circumuicinarum barstardi retinent nobilitatem generis: et portant nomen et arma sui generis cum tamen aliqua differetia armorum: et pro nobilibus habetur reputatur et non cotribuunt in subsidijs dalphi. si tamen viuat nobiliter: sed gaudet omnibus prerogatiuis nobilium ac si essent legitimi nisi in succededo paretibus agnatis et cognatis quo casu respectu successionis ex testameto vel ab intestato seruatur iura coia. Et si barstardi possint succede c re paretibus[c] suis. vide in l. si qua illustris. ff. ad tertulianum et quibus modis naturales effici sui. §. fi. col. xij. ¶ De spurio et si possit sibi relinqui per patrem naturalez vide q scripsi. s. q. cclxxx. ¶ De modo articulandi ad pbationem nobilitatis vide plene p Bar. in d. l. si vt pponis. C. de dignitatibus circa fi. ¶ Utrum legitimati a papa censeatur ad tepoaralia legitimati. vide in c. p venerabilem extra qui filij sint legitimi. et ibi Inno. hosti. et glo. tingit Barto. in l. cuctos populos. C. de summa trinitate et fide catho. ¶ Utruz legitimatio locum in habeat in filijs natis ex cladestino matrimonio Io. fab. dicit quod non in. §. fi. insti. de nup. ¶ Quid operetur legitimatio. vide bar. in l. qui in puincia. ff. de ritu nuptiarum. ¶ De materia legitimationis liberorum vide q scripsi. s. q. cccclxxij. ¶ Utrum bastardus possit effici monachus[d]. vide Inno. i. c. j. ex de filijs psby.

dit approbare hmoi distinctionem quo ad decisionem pntis qonis. sed opi. s. primo ordine recitata. Nam lz phibitu sit ludere ad aleas taxillos: non tn est ppetuo prohibitu. Nec qdez talis ludus principalr phibetur pter se: sed pter mala que exinde sequutur: vt dicut do. Azo. et Panor. in locis. j. in proxima apostilla allegatis: ergo no rite argueretur a ludo pacto ad symoniam: cu ille ppetuo et principalr pter se fit phibita

¶ Questio.cccclxxxj.

¶ An soluta p symoniam vel pdita in ludo taxillorum possint repeti.

Iohanes polleti de crimiaco et Iohanes de latra de burgondia fecerut inter se qdam pacta symoniaca ad causaz pceptorie sancti Anto. burgodij et vigore dictorum pactorum d. de lata realiter soluit et tradidit dicto polleto. c. scuta auri sub spe. habedi filio suo dictam pceptoriaz. Uerum qr obstatibus certis impedimetis dictus de latra no potuit obtinere dictam preceptoriaz ipse coueniri fecit dictu polieti in hac curia parlameti et inter cetera petijt a dicto polleti sibi restitui dicta centu scuta auri. Et fuit iste casus positus in deliberatione in camera cosilij et opinado dixerut aliqui ex dnis quod ipse polleti no tenetur ad restitutionem dictorum centu scutorum auri cum in pari causa turpitudinis potior sit conditio possidentis. iuxta regula iuris in pari causa de regulis iuris. et l. si duo. ff. de dolo. Sed dns Fraciscus de cizerino vtr vtriusqz iurisdoctor osiliari dalphinalis dixit quod immo dict de latra pot repetere dicta centu scuta ad instar vsure solute q repetit iuxta c. debitores extra de iureiurado. Aliqui alij vero dixerut sic distinguedo: qr aut dictus de latra puocauit dictum polleti ad dicta pacta symoniaca ineuda et tuc no tenet dictus polleti dicta centu scuta auri restituere dicto de latra. Aut dict polleti puocauit dictu de latra ad dicta pacta ineuda tm co casu dicta centuz cuta auri restituere tenetur dicto de la e tra. Et hac distinctionez[e] ponit Inno. in simili materia in c. qr plerique extra de immunitate ecclesiarum. vbi ipse tractat. An quis teneatur restituere id qd lucrat f in ludo taxillorum[f] iuxta materiam auten. alearum vsus. C. de reli. et sumpti. funerum. et notatorum p gl. in l. fi. § fi. ff. de alea. et determinat ibi Innoc. quod si ille qui traxit aliu ad ludeduz lucretur tenetur ad restitutionem. Si autem ille qui perdidit

tanqz de se mala et in se ipsa pnicto sa adeo vt oia crimina ad copationem symoniace heresis quasi p nihilo reputant vt. j. e. vel patz ita dicit. d. go f. i summa de symonia in princi.

f ¶ In ludo taxillorum. An et qn qs teneat restituere qd lucrat in ludo alearu siue taxillorum. vide do. Pa. ple. tractate in c. clerici. ij. in addi. i iij. col. i glo. in v. ad aleas. ex de vi. et hone. cle. et adde. d. azo. i summa. C. de reli. et sumpti. fune. in v. col. i. §. accedamus ad sequentem parte et do. Saly. eo. ti. in l. alearum vsus in v. si. quero an huic. l.

trāxerit alium ad ludendum non repetit vt ibi plenius per eum. Sed qualiter respondebitur ad dictum. c. debitores per quod dictus. do. franci. de cizerino voluit dicere ꝙ solutum per symoniam potest indistincte repeti sicut vsura soluta indistincte repetitur per dictum. c. debitores. Sed ad hoc dicebant aliqui ꝙ aliud est in symonia et aliud in vsura. Et ratio diuersitatis est quia in symonia versat̄ peccatum non solum respectu recipiētis sed etiam respectu soluentis vt in. ca. de hoc extra de symonia. Quod secus est in vsura vbi licet ex parte recipientis vsuram versetur peccatum non tamen respectu promittētis quod patet quia iurans soluere vsuram debet iuramentum seruare: vt dicto. c. debitores qd̄ nō faceret si iuramentum respectu ipsius iurantis esset inductiuum peccati. vt. c. cum contingat. extra de iureiu. Et ideo non mirum si soluens vsuram non repetat cum in eo non versetur peccatum quod secus est in soluente symoniam in quo versatur peccatum sicut in recipiente in quo propterea paritas delicti siue peccati facit cessare repetitionem indebiti soluti iuxta debitam regulaꝫ iuris in pari causa turpitudinis ꝛc. Et sic non obstat dictum. c. debitores. cū casus sint diuersi. et non aduersi per predicta. Et pro hac solutione faciunt etiam ea que dixi. s̄. q. lxxx. in fine. vbi etiā tetigi de hac materia symonie ꝛ de materia et intellectu dicti. c. debitores. de qua materia vide plenius per Henricum de bouēco in aut. sacramenta puberum. C. si aduer. ven. ꝛ per Bart. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. et per canonistas in dicto. c. cum contingat. extra de iureiu. Fuit ergo tunc conclusum per dominos parlamenti ꝙ dictus de latra dicta centum scuta per symoniam soluta repetere non poterat. p. s̄. proxime alle. ¶ Sed cū solutum p symoniam non possit repeti cui applicabitur. Dic ꝙ illi ecclesie cui facta est iniuria vt dicit glo. in. d. c. de hoc. de symonia in gl. si. super v̄bo restituāt. Et ideo dictus de latra dicta centū scuta soluere ꝛ restituere tenebitur dicte p̄ceptorie sancti Antonij burgondij cui facta fuit dicta iniuria per dictam glo. in dicto. c. de hoc extra de symonia.

¶ Questio. cccclxxxj.

¶ An instrumētuꝫ in quo dies nō est apposita: sed p errorem notarij obmissa fidem faciat de casibus in quibus de substantia cōtractus requiritur scriptura.

Reperitur instrumentum publicum manu notarij confectum in quo dies nō est apposita queritur an valeat et a videtur ꝙ non[a]: qꝛ dies est de solēnitate instrumēti vñ si deest videtur ꝙ nō valeat in aut. vt prepono. impatoris in. j. col. vi. ꝛ in aut. quibus modis nā efficiūtur legitimi. §. ad hec. col. vij. ꝛ. C. de appodicis publicis. l. j. lib. x. C. de diuersis rescriptis. l. iij. ꝛ. C. cōtraben. ꝛ cōmit. stip. l. optimā. In cōtrarium videtur ꝙ valeat vt in prima ↄstitutione codicis. v̄. ibi tamen. ꝛ. C. de iud. codi. confir. vbi ei. Et si quid deficiat de solēnitate non tamen viciatur negocium. ff. de ven. inspi. l. j. in fine. ꝛ. C. de testa. milita. l. milites. ꝛ. ff. de in integ. resti. l. diuus. Dic ergo aut est tale negocium ꝙ debet fieri in scriptis oīno aut non primo casu si dies desit dico instrumētū ꝛ reꝫ non valere. C. de fide instru. l. cōtractus. Secundo casu quādo non exigit solēnitatem scripture sed fuit facta vt id quod fiebat facilius probaretur: ꝛ tunc videtur dicendum ꝙ valeat. ff. de fi. instrumen. l. pe. ꝛ. C. de pigno. l. contrahitur. qꝛ si tabellio facit instrumentū ꝛ deficit aliquid de solēnitate errore lapsus: ꝛ postea per diem vel annum tabellio recordetur de illa die b ponere potest[b] qꝛ veritas scripture debet probari per suum auctorē. C. de falsis. l. si quis decurio. ꝛ faciunt que dicit bart. in. l. si librarius. ff. de verbo. sig. vbi istam ponit materiā. Et de hac materia etiam tetigi. s̄. q. cxxxj. ¶ Sed que sunt illa negocia que oīno fieri debent in scriptis[c]. Dic ꝙ sequentia. Primo eñi exigitur scriptura in emancipatione liberoruꝫ. vt. C. de fide instrumentorū. l. in emancipatiōe. ꝛ de emancipa. libe. l. fi. Item cum res stabilis datur aduocato pro patrocino. C. de suffragio. l. vnq. Item in contractu cum ecclesia celebrato. C. de sacrosanctis ecclesijs aut. hoc ius porrectū. Itē de testamento solēni in scriptis habito et codicillis. C. de testamentis. l. hac cōsultissima. Iteꝫ in sentētijs diffinitiuis ꝛ īterlocutorijs q̄ in scriptis ferēde sunt. C. de sen. ex periculo reci. l. j. ꝛ. ij. Itē in ↄtu emphiteotecario. C. de iure emphit. l. j. ꝛ. iij. c. j. de censi. lib. vj. ꝛ ibi p gl. Itē cum aliqs dicit se fore clericū debet docere p l̄ras sui epi testimoniales alioq̄n p clerico non habet̄. l. si qua p calūniam. C. de epi. ꝛ de. Itē cū aliquis dicit se h̄re mandatū sup aliquibus negocijs a papa vel imperatore l̄ras ostēdere debet: al's non adhibet̄ sibi fides. C. de mandatis princi. l. j. extra de offi. ꝛ potesta. iudi. delega. c. imperitos. item in insinuatione donationis que excedit summam quingentorum aureorum. ꝛ in singulis casibus in quibus exigitur pretoris auctoritas vt in emancipationibus ꝛ arrogationibus et cautionibus tutorum inuentarijs et in alienatone minorum extra de probationibus cap. quoniam con-

a ¶ Qd̄ nō. vide Spec. de instr. edi. in. §. instr̄m ergo publicum in x̄fic. item qd̄ nō est. ꝛ in x̄si. quid ergo.

b ¶ Ponere pōt. de h̄ vide quid dicit do. bald. in addit. ad specu. de instru. edic. in iiij. col. iij. §. notarius nō pōt. ꝛ in. v. col. in ver. rogitus notarij.

c ¶ In scriptis. Adde spe. in tit. p̄. de instru. edi. in. §. restat videre. in x̄si. prim⁹ est vsq3 ad ver. xxix. i requisitione transcripti. ꝛ ibi do. bal. in addi. eiusdem in. v. colū. in ver. cōmune perusij.

Od. in 4 tt 19.

tra falsaz.C.arbi.tutelle.l.fi.et.C.quod admi.tu.l.habere.et insti.de adop.§.ij.et.iij.et.C.de dona.l.si quis argentu.et.l.sancimus. Item in prestationibus faciedis ne currat tps alicui ad interrupendaz pscriptione. C.de annali prescriptione.l.vt prefectus Item in quodam casu qui legitur.C.si mi/nor se ma.dixerit.l.si quis alterius/ Item si actuz fuerit vt cotractus no valeat nisi in scriptis fiat in.l.contractus.C.de fi.instr. Et in istis casibus in quibus requiritur scriptura si fiat instrumetu in quo dies apponi omittatur non valet instrumentu nec res sine actus qui geritur iuxta distinctione.s.positam. ¶ De instrumento seu antiqua carta vide spe.in titulo de locato.in.§.nunc aliqua.ver.lvij.et tetigi.s.que.ccccviij.in fi. ¶ De materia protbocolorum vide que dixi.s.q.xix. ¶ Quid.de scripturis que reperiuntur in lapide monumentorum dic quod licet plenam fide non faciat tn faciunt rem notoriam ita dicit bal.in.l.monumentorum.C.de religio.et sumpti.funerum. ¶ Utru sufficiat quod clausula instrumenti producatur.dic quod non immo debet totuz instrumentum produci sm barto.in rub.in.l.et.ij.q.ff.de noui ope.nun.et cy.in.l.fi.C.de precibus imperatori offi.

a ¶ Armis defendere probatur facere quod dicit do.panor.in.c.clerici.§.i.ij col.in.versi.in tertio membro de vita et honesta.cle.

b ¶ Gl.opinio hui9 gl.est vera sm bal. qui ea postposita opi.d.guil.de cuneo approbat in.l.omne ius hic alleg.

c ¶ Meuz voluit forte dicere dominu na verbu meum significat dnium.d.bart.in.l.certu.§.si et si.ff.de confes.

d ¶ An appellatoe bonorum.Tu vide de b.q.sito istu consil.iij.ici.factu tale e in rennu.l.versi.ad quod puto vbi alleg.cosil.ccxiij.et consil.ccxv.

e ¶ Contineant actiones ide in b casu vr sentire.d.bald.vbi.s.in versi.

Questio.cccclxxxiij

¶ Si protectio et defensio intelligantur cum armis.

Quesitum fuit et dubitatu in camera consilij quid importent illa verba recipio te in protectionem et defensionem mea.canoniste de hoc se expediunt et dicunt quod si quis reciperetur sub defensione ecclesie non debet ecclesia eum defendere cu armis.Sed videtur ei magis reuerentia haberi quod alteri vt probatur ex textu.c.recipimus.extra de priuile.cu glo.ibi posita. Sed posset probari oppositu per verbuz protegere quod videte impostare etia cu armis defendere[a] vt tenet gl.in.l.desertorem.§.fi.ff.de re mili.item pot probari in.l.fi.C.de pfesso.et medi.quicquid ipsi canoniste dicat.Sed si loqris in materia contrahentium de quorum natura est iudicialis defensio:vt l.fi C.de acti.emp.si aut natura contractus no repugnet dico quod etia tenetur defendere cum armis vt habetur p Bart.in prima constitutione.ff circa prin.Et de hac materia tetigi.s.q.cccclj.in versi.venio ad quintum quesitum.

Questio.cccclxxxiiij.

¶ Si appellatione rerum mearum contineantur iura et actiones.

Fuit dubitatu inter nos in camera cosilij:quia quida dixerat dono tibi res meas. Si sub istis verbis contineatur iura et actiones quas habebat contra. Ticium b glo.[b] in.l.omne ius.ff.de sta.ho.videtur velle quod sit Guiller9 de cuneo ibi tenet contrariuz:quia dicit ipse gl. pcedit qn donaretur res. In qstione pposita dr dono res c meas:sed verbu meas denotat meum[c] vt.l.suos.in prin.ff.de leg.iij.et.l.no soluz §.meum.de rei ven.quod non pot in actionibus verificari:quia mee no dicutur:vt.l.rei.in pn.ff.de leg.iij.et hoc tenet ipse Guil.et no.in.l.si legati.§.si bona.ff.ad treb.et in l.rei.ff.de verbo.sig.et de bo.pos.l.s.et dic vt d ibi no.in gl. ¶ An appellatioe bonorum[d] e ptineat noia iura et actioes[e].vide bar.in.l.qntus.§.argeto.ff.de auro et arge.leg.et in.l.s.C.si aduersus trasac.et q dixi.s.q.cccxlj.et.cccxlj. ¶ Sed qd de legato bonorum f mobiliu et immobiliu an veniat noia[f].vide q scripsi.s.q.cccccxix. An vsufructuarius oim bonorum teneatur soluere debita,vt que dixi.s.q.cccclxxxv. alias 541.

f ¶ An veniat noia vide gl.et doc.i.l.mouetiu.ff.de verb.sig.et.d.bal.i.l.s.C.si aduer.trasactio.

g ¶ In pnc.voluit alle.d.bar.in palle.l.cu furti circa fine videlz in versi.qro qd si in iuramento ibi et p hoc dico.

Questio.cccclxxxv.

¶ De probatione valoris alicuius rei.

Testes fuerunt examinati sup articulo ptinente quod res valet centu:si post publicationem testiu pars aduersa tradat alium articulum quod res valet.c.et.l.vtru testes super hoc articulo debeat examinari;dic quod sic;et est ratio.quia talis articulus non est contrarius imo omnino diuersus;quia pot esse vnu et aliud et hac opi.tenet bart.in.l.g cum furti.in pn[g].ff.de iniuste iurado:et ita fuit determinatu per dnos meos de parlameto in causa castri rupiscbinardi in qua causa in materia reuisionis partes fueruut admisse ad pbandu maiore valore dicit castri et aliorum bonorum petitoru p nobilem claudiu alamadi contra nobile Joha.alamandi. ¶ Que consideratio sit habeda in probatioe valoris alicuius rei et de probatione valoris vide p ang.de aret.instit.de b act.in.§.si quis ages in.iij.col.[h] in materia legis scde.C.de rescin.ven.attenditur valor rei tpe contractus vt dicit de are.in dicto §.si quis ages.et ibi ponit multa singularia in materia dicte.l.ij.et format ibi libellum.et vide q scripsi.s.q.clvij. ¶ De articulis impertinetibus et examinatioe testiu super eisde.vide q dixi.s.q.cccxlvij. ¶ Licet in iudicio no sit probatu de valore rei i iudex tn ex officio suo dz estimare[i].l.si quod ex papbila.in fi.ibi estimauerit.ff.de leg.ij.facit.l.semp.ff.quod vi aut clam.§.officio.et no.per doc.in.l.vnica.C.de sentetijs que pro eo quod interest pferuntur.in illa questione qualiter interesse probetur.

h ¶ Ages.iiij.col.videlicet in ver.iiij.etia et aug ge quod p eundem do.ange.ibide dicitur i.ij.colu.in ver.vl.no.vbi etiaz tradit modum forma di articulos de estimatione precij rerum.

i ¶ Debet estiare istud quod hic pontur:puta lz i iudicio et c.ponit formaliter do.barto.in.l.si quod ex papbila hic alleg.in vl.no.et adde do.ang.de aret.pre.ver.vlt,not.ibi et p hoc tu allega.et c.

Questio.cccclxxxvj.

¶ Si testes non publicentur an processus reddatur nullus.

Queritur utrum sententia lata testibus nō publicatis sit ipso iure nulla. In curia romana seruatur quod fertur sententia testibus nō publicatis vt fertur vsq3 ad tertiā sentētiaz ꝛ hoc negaretur preiudicium in testibus producendis in causa appellationis: ꝛ sic testes producūtur oculis clausis. Idem etiā seruat stilus curie parlamenti parisius ꝛ in iudice sedet tm̄ sciētia veritatis. Et iste error nascitur ex illo errore quod testibus publicatis non possunt produci sup eisdem articulis testes in causa appellationis. Nam licet ius ciuile presumat causam subornationis in causa prima: non tamen in causa appellationis: quia testes non ita audent dicere falsitatem corā superiori iudice sicut coram minore maxime coram principe: vt dixi etiam in tractatu meo de psumptionibus versic. ratio quare ꝛc. Et in multis locis ꝛ iudicijs seruatur ius ciuile: videlicet opinio legistarum que est vera de iure ciuili: vt. C. de temporibus appellatio. l. per hanc. ꝛ de appella. l. eos. Qui superior etiam posset punire de falso testes receptos in prima causa eo quia in eum transfertur iurisditio totius cause ꝛ dicitur successor vt. ff. iudicatum solui. l. cum apud sempronium. Conclusio est ergo quod publicatio testium omissa non reddit iudicium nullum[a] licet glo. sentiat contrarium in. l. prolatam. C. de sententijs et interlo. om. iudi. Nam ꝛ sine vllis testibus sententia lata est aliqua ꝛ maxime absolutoria. ff. fami. herciscun. l. cum putarem. ff. de procu. l. eo tempore. in princi. ff. de condi. indebi. l. si non sortem. §. heredi. in glo. ij. vbi verbum autem potest ꝛc. Ita dicit Bald. in. c. j. si de inuestitura inter do. ꝛ vasallum lis oriatur: ꝛ ita etiam de stilo vidi seruari in curia parlamenti dalphi. quod omissio publicationis testiuz non reddit processum nullum cum etiam ipsa curia palamenti procedatur talibus subtilitatibus iuris reiectis. licet glo. ꝛ Barto. in. l. solam. C. de testi. ꝛ idem Barto. in. l. cum mota. ff. iud. solut tenēant quod testes non publicati non probent: sed de stilo dicte curie parlamenti Dalphi. si a casu omittatur pulicatio fieri in iudicio probāt depositiones talium testiū ꝛ habētur pro publicatis. Ita vidi seruari. Tamen respectu materie dicte. l. per hāc. C. de tēporibus appellationū. seruatur in curia parlameti dalph. dispositio cle. fi.[b] de test. vt dixi plenius. s. q. xiij. Nisi ex aliqua iusta causa equū videretur curie cōtrarium fiēdu3 vt dixi plenius in dicto tractatu de presumptionibus. §. ratio quare ꝛc.

a Nō reddit iudiciuz nullū istō tz d. bar. i. l. prolatio sic alle. ta. j. q. ꝛ assignat rōnem quia examinatio ꝛ publicatio n̄ sunt de ordīe substātiali ipsius iudicij ꝛ ultō vr̄ innuere tex. i. c. cū i. ꝛ a ibi minime publicatū ex de sen. ꝛ re iudi. ꝛ h̄ vr̄ ibi sentire. d. Inno. i gl. sua. i §. publicatū ꝛ hoc ē verū nisi apte fuerit petitū s3 gl. in §. iudicijs i. c. fi. §. cessānte. de hereticis. li. vj. qd̄ ēt seqtur. d. alexa. addi. d. bar. in p̄. l. platā aduerte tū quod tu qcūq3 es iudex cauere debes ne reū pues debito iurꝫ ordine, sine magna cā: qm̄ fieri nō pōt sine offēsiōe dei vt dicit. d. Archi. i pdi. c. fi. i gl. sua in §. graue piculū. ꝛ h̄ vr̄ voluisse do. Inno. i loco pre. i p̄n. sue d. gl. ibi si n̄ publicauit, delīqt. ꝛ do. Jo. an. post d. archi. i p̄. c. fina. circa p̄n. in §. potentiam.

b Dispositio cle. fi. Tu vide de hac cle. ꝛ inter qs psonas hēat locū vide istū qōn. xxv. ici. appellatio. nume. j. §. ꝛ ideo.

Questio. cccclxxxvij.

Ad concludendum an causa an vna pars possit cogere aliam.

Quesitum fuit[c] etiam si vna pars possit cogere aliā ad concludendum in causa. Et videtur quod sic[d]: quia cōclusio est pars iudicij qd̄ redditur in inuitum vt. ff. de vbo. obli. l. inter stipulantem. §. j. ff. de pecu. l. summa cum ratione. §. fina. cum igitur iudicium reddatur in inuitum ergo quelibet eius pars. ff. de rei vendi. l. que de tota. item conclusio in eam ponitur inter alia que sunt ordinis iudiciarij et extra de procurato. c. quoniam contra falsam. et de procurato. c. auditis. ꝛ in auten. de testi. §. quia non multi. Spec. col. vij. certum est quod ad ordinem iudicij quis cogitur inuitus. C. quomodo et quando iudex. l. consentaneum. Preterea hoc probatur expresse vt cum de appellatio. cog. in princi. vbi fugam volentis concludere maliciam appellat: vnde sumpta est aut. iubemus de iudi. restat ergo vt plene instructa causa dum nil restat amplius allegandum sit de necessitate ordinis iudiciarij qui maxime redditur in inuitum in causa concludendi vt aliquis terminus imponatur disceptationi vt not. Inno. extra de causa pos. c. pastoralis. ꝛ ita tenet Bald. in c. j. si de inuestitura inter do. ꝛ Vasal. lis oriatur. Et ita seruat hec curia parlamenti Dalphi. Item quando etiā vbi altera pars differt concludere ipsa curia habito pronunciato[e] ꝛ conclusio in causa assignat ad diffiniendum: ꝛ de hac materia dic vt plene not. p Joh. and. in cle. sepe de verbo signi. ꝛ doct. in. d. c. pastoralis qui ponit differentiam inter renunciare ꝛ concludere.

c Quesitū fuit, vide de materia huius deci. an doc. Tholo. q. xiiij. ꝛ qd̄ ibi notat.

d Qd̄ sic. idē tz. d. ale. in p̄. l. platā in addi. ibi ad. d. bar. q̄ pōst sup §. si remoueres vide tm̄ spe. de renun. ꝛ cōclu. i p̄n. ꝛ in §. ꝛ not.

e Pro renūciato. ꝛ facit quia si non fuerit renūciatū bn̄ tz sñia vt dicit d. Joh. and. post. pi. i addi. Spec. in p̄. ti. de renūcia. ꝛ cōclu. i p̄n. in addi. q̄ incipit. §. fina.

Questio. cccclxxxviij.

De clausula ex nunc prout ex tunc.

Clericus cōfessus est in iudicio debitum. ideo officialis mandat quod soluat infra. x. dies adiecit quod si nō solueris ex nunc te excōmunico. Utruz valeat talis excommunicatio ꝛ videtur quod non: quia illa verba ex nunc significant tempus continuum: vt in. c. cupientes. §. ceterum. de elect. lib. vj. ꝛ not. in. c. cum in cunctis. extra de elect. in nouella. ꝛ patet ff. de verbo. obliga. l. huiusmodi stipula. Item patet grammaticaliter: quia est aduerbium presentis temporis de tute. ꝛ rationibus distrahen. l. j. §. nunc tractemus. Sed impossibile est quod pena preueniat de

a ¶ Bal.in.c.j.videlʒ in.vj.col.in versi.sed pone clericus vbi ponũtur ista ad lrãm.

b ¶ Nõ sic caue.q: voluit forte dicere ꝙ nõ ſm qð dicit do. Cy in auk. nouo iure hic al.in ꝟ.item no. ibi qð nõ est faciendum ꝛc. ꝛ de hoc vide oĩno do. Aluaro.in vsibus feu.de pace tenen. in.c.j.in.§.si quis quinqꝫ solidos in ꝟsi.oppo.ab extra verũtamen est ꝙ autor in hoc sectatur. d.bal.ꝙ sic dixisse legitur in ti.. de p.i.iura.fir. ꝛ i p̃di.auk. sʒ nouo iure in ꝟ.iij.no. ipse tñ dñs bal. nõ format q̃õnem simplr de furto sʒ q̃lificatiue vcʒ de furto enormi.ꝛ credo ꝙ h̃ fuit omissũʒ in curia impressoris nõ quidʒ auctoris dicit eñi. d. bal.in locis p̃alleg.ꝙ p vno furto multũ enormi põt fur nõ famosus fur. suspẽdi q: sepe vnũ magnũ equalet trib⁹ paruis:sʒ ꝯ ꝛ verius ꝙ fur ñ famosus pro vno furto quãtũcũqꝫ enormi nõ dʒ suspẽdi:q: põderat ꝯsuetudo furãdi ñ furtũ:vt dicit.d.alex. ĩ d.auk. sʒ nouo iure ĩ addi.d.bal.super ꝟ.enormi.ꝛ ibi do. Saly.ĩ ꝟ.q̃ro secũdo.

c ¶ Furca. suspẽdũtur. Adde ꝙ ĩ.l. q̃nqꝫ dr laqueo suspẽdatur:vt in.d. §.si q̃nqꝫ solidos alibi de homicidio liberi hominis.l.si seruus dicitur furcis figatur vt in.l.capitalium.in.§.famosos ff.de penis.alibi dicit lex furca suspẽdatur:vt.l.sacrilegij.ff.ad.l.iul.penul.ꝛ.ff. de penis.l.si q̃s aliqui.§.j.alibi dicit lex furca tollũtur.d.l.si quis aliquid.§.j.alibi dicit furca dãnatur:vt.ff.de re.mili.in.l.iij.§.is qui ꝛ ex predictis potuerũt colligi.casus in quibus de iure quis furca suspẽdendus est:vt dicit do. Alua.in pre.§.si quis quinqꝫ solidos.in.j.col.paulopost prin.ibi laqueo.

licitum vel ꝙ excommunicatio preueniat contumaciam cum sit ordo prepostrerus de sen.excõmuni.c.sacro. Contrarium est verum:quia hec verba ex nunc excõmunico te significant presentem verbi actum: sed futurum effectum:vt.ff.si certum petatur.l.lecta. ꝛ ex hoc patet qualiter debeant intelligi verba que sepe ponuntur in scripturis : videlicet ex nunc prout ex tunc ꝛ econtra:quia dictio nunc significat actum verbi prolati et tunc significat effectum verbi consummati.l.v. §.j.ff. de conditio.ꝛ demonstra.ꝛ sic non est aliqua perplexitas in istis sermonibus. ꝛ ita dicit Bal. in.c.j.[a] de mili. Uasal.qui cõtumax est in feudis. Et de hac clausula ex nunc prout extũc. vide etiaʒ in.c.ex parte extra de clericis nõ residẽtibus p b.

Questio. ccccclxxxix.

¶ De furcis ꝛ de delictis in quibus quis furcis debet suspendi.

Ueritur vtrum fur non famosus circunscripta lege federici pro vno furto possit de iure communi suspendi. dic ꝙ sic[b] vt notatur per Cy. C. de seruis fugitiuis auten. sed nouo iure ꝛ faciũt not.in.l.penul. C. de cõditione ob causam pro hoc ibi dum dicit glo. furtum etiam capitale est priuatum delictũ. dicit Dy. ꝙ ꝓpter publicã vtilitateʒ etiaʒ in priuatis delictis possunt extranei accusare.ff. de publica.l.licitatio.§.illicite dicit Accursius ꝙ iura fiscalia põt intentare quilibet idoneus in subsidiũ.ff. de bonoꝝ possessiõe.l.iij.§.a municipibus iteʒ c famosi latrones furca suspẽdũtur iteʒ pirate ꝛ similes:vt.d.auk.sed de nouo iure versus locuʒ in quo furati sunt.ff.de penis.l.capitalium.§.famosos item sacrilegi.ff.ad.l.iuliam peculatus.l.vi.§.j. Iteʒ transfugiẽtes ad hostes. Item reuelãtes consilia principis. Item autor seditionis vel tumultus : vt.ff.de re milita.l.iij. §.is qui.ꝛ.ff.de penis.l.si quis alquid.§.j.ꝛ.ij. Item seruus regis qui mortem intulit alicui debet suspendi supra fossam mortui:vt in Lombarda de culpa seruo.l.j.et regis. Item principes populi adorantes falsos deos. suspenduntur in patibulis contra solem. Et ita potest dici ꝙ reges ꝛ principes hostium si deprehendãtur ꝙ debent suspẽdi in patibulis:sed vltra eãdem diem non debẽt mori numeri.c.xvj. ꝛ deutero.c.x. ꝛ iosue.c.viij. Et hoc apparet ꝙ scismatici qui adorãt falsaʒ ecclesiã qui in bello capiũtur debẽt furca suspẽdi d Ita ponit Bal. in.c.j.[d] de pace iuramento firmãda. Incurrũt etiam scismatici alias penas:quia rebelles dicũtur ꝛ rebellis est idem ꝙ infidelis. omnis enim deuiatio a fidelitate est, infidelitas : vt.x. col.de sta.cõtra liber.eccle.fac.circa princ. Et ideo illi qui cum essent subditi expsse e rebellãt principi dicũtur rebelles[e] ꝛ infideles:vt.l.proditores.ff.de re milita.ꝛ.l. amissione.§.qui deficiunt.ff. de capitis dimi. Qui enim manãtur contra principem incidunt in crimen ꝓditionis:vt.l.omnes §.exploratores.ff.de re mili.ꝛ dic.a.l.proditores.ꝛ.l.si quis aliquid.§.j.ff. de penis f Rebellare[f] enim contra principem est quid mortale nec potest remitti nisi ex mera gratia iuxta not. in auten. item nulla cõmunitas.C.de episco.ꝛ cleri.ꝛ solet no. in.c.medicinalis. de senten. excõmunica. lib.vj. Rebellare enim est idem quod resistere ꝙ probatur in.l.ij.C. de desertoribus.li.xij.ꝛ hoc resistere potest fieri faciẽdo aliquid contra vel non faciendo ꝛ non obediendo ꝛ vtrumqꝫ continet significatio vocabuli resistere:vt extra de.offi. delegati. c. sane. Dicitur etiam rebellare quis retinendo locum contra principis obedientiã:vt dicta.l.amissione.§.qui deficiunt. Et est attendendum ꝙ quocũqꝫ modo aliquis machinatur contra honorem principis rebellando rebellis est. Et de hoie rebellare in diuina scriptura habetur in multis locis: vt.iij. regum.xvj.c. ꝛ quarti regum. xvij. xviij. et.xix.c.posito etiã ꝙ quis opera hostilia non faceret diceretur rebellis et hoc proprie congruit his qui cum essent de subditis desierunt esse : vt dicto.§.qui deficiunt et vt supra dictum est : quis dicitur rebellis resistendo vel non obediendo licet guerram non faciat. Nec subditus qui rebellat contra principem potest pretendere aliquam iustam causaʒ resistendi. Nam pro principe presumitur ꝛ pro gestis eiusdeʒ vt no.

d ¶ Bal.in c.j.voluit allegare in.c. vno. in.§.iniuria. in.ij. col.ĩ ꝟ.feu. furtũ ĩ.j.q. ibidẽ posita.

e ¶ Rebelles.q̃s .dicatur.rebellis.ꝛ ex quibus causis quot ve modis.vide.d. bar.ĩ apparatu suo cola.xj.q̇ sunt rebelles ĩ.l. q̃m nup in prin. in glo. in ꝟsi.rebellis.

f ¶ Rebellare. de hoc vbi supra.l p ximel in p̃.l. q̃m nup..in glo. in ꝟbo tenore. ꝛ in glo.in ꝟ.rebellãdo.

in.l.quotiēs.C.de preci.impera.offe. Quod enim papa facit vel confirmat nemo infirmet vt distin.xj.c.fina. Nā papali approbationi standū est.xix.distin.c.si roma norum. Et est ipsius autoritas maior ꝙ sanctorum.xx.distin.c.de libellis.⁊.c.j.ipse enī solus tenet locum principis apostolorum.xij.q.ij.c.vidētes.⁊ habet omnes dignitates ⁊ omnez potestatē quā habent omnes patriarche vt dicit beatus bernardus ⁊ eius constitutiones sunt seruande prout constitutiones beati petri.xj.dist. c.palam habet namqꝫ plenitudinem potestatis vt.lxxxij.distin.c.proposuisti ⁊ potest parcere cui vult.vj.q.iij.c.deniqꝫ.⁊ auferre ius vnius ⁊ alteri cōferre.vj.q.iij.c. ecclesie. Quinimo ipse papa deponit imperatorem extra de re iudi.c.ad apostolice. Merito ergo qui contra papā machinatur rebellando vel non obediendo dici potest rebellis ⁊ incidit in crimen lese maiestatis quo crimine irretitus no solū prohibetur noua acquirere.sed vetera acquisita debet amittere.⁊ maxime iurisditionalia ⁊ honores cum sit infamis ⁊ inhabilis.l.quisquis.C. ad.l. iuli. maiestatis. ⁊ deseruimus.C.de sacrosanc.eccle. Et facit quod dicitur de heretico in auț.credentes.C. de hereticis ⁊.c. ꝙ super. de voto. Pena namqꝫ talium rebellium irrogatur a ipso iure[a] perdunt namqꝫ omnia que sunt iuris ciuilis ⁊ positiui vt dicta.l.amissione et possunt a quocunqꝫ impune occidi in.l.iij.§.fin.ff.ad legem corneliam de siccarijs ⁊ dicta.l.proditores.ff.de re militari. Et si capiantur in bello debent furca suspendi vt dicit bald.vbi.s. possunt etiam capi ⁊ detineri vt serui vt.l.transfuga.ff.de acquiren.re.do. potest etiam talibus per iudicem pena imponi vt capite puniantur dicta.l.siquis.§.trāsfuga.ff.de penis videmus etiā ꝙ trāsgressores apostolice sedis sunt infames. extra de maio. ⁊ obed.c.illud.⁊ de elec.c.dudū.⁊ in.iij.q. iiij.c.si qs a suo. Nam tales vidētur quattuor euāgelia contēnere vt.xx.dist.c.de libellis.in fi. ¶ An cōfessio vnius latronis valeat ꝯ aliū dic ꝙ sic quo ad ꝑsumptiones ꝫm Inno.in.c.j.ex. de ꝯfessis. ¶ Qui sunt furca suspendēdi ⁊ de pena furibus imponēda. vide multa p Bal.in feudis in tit.de pace iur.fir.⁊ cōseruāda.

a ¶ Ipso iure vt in ꝑ.l. quā

b ¶ Credo ꝙ nō. Tu vide de h p istuz cōsi.ccij.incip. ex furti narratione. nu.ij.vsi.ad secūduz qsitum.

c ¶ Nulla facit ꝙ non prestat impedimentū qd de iure non sortit effectuz vt in re

¶ Questio.ccccxc.

¶ Si ex contractu alienationis nulliter facto possit dominus directus agere ad commissum.

Ouidaz vēdidit ⁊ tradidit rem emphiteotecariam sine cōsensu dñi directi que vēditio aliquo casu repitur de iure nulla an dñs directus poterit agere ad cōmis-b sum cōtra emptorem rei credo ꝙ non[b] obstāte nullitate talis venditionis ꝑ quo adduco in simili qd posuit.⁊ tenet Bart. in.l.fi.§.finautez sub cōditione.C.cōia de legatis: vbi dicit ꝙ si statuto ciuitatis caueatur ꝙ si quis alienauerit rem ⁊ nō soluerit gabellam perdat eam ⁊ alienatio c fuerit nulla[c] ꝙ non habet locum pe- d na[d] statuti. Sed hoc vez dico si pars a quo petitur cōmissum hoc opponat p ea que dixi.s.q.ccxxj.

¶ Questio.ccccxcj.

¶ De verbo heres qualiter intelligatur in vltimis voluntatibus ⁊ qualiter in contractibus.

Verbum heres positum in testamēto in substitutiōe aliqua sumitur pro filio vel alio ex ꝓprio corpore descendēte.l.ex fa e cto[e] §.fin.ff. ad treb.⁊ talis appellat legitime ꝯpostqꝫ ex corpore descendit.l.j.ij.⁊.iij.C.de suis ⁊ legiti.heredi.⁊ ita etiā voluit glo.posita super rubrica. aliter sequeretur ꝙ alij ascendētes vel collaterales vsqꝫ ad septem gradus qui legitimi dicuntur.C.de legi.heredi.per totū.⁊ instit. de legi.agna.successione substitutos exclu derent quod tamen non est dicendum nec ita fuisse de mēte testatoris que in his debet precipue attendi.l.xj.§.item si quis.ff. de lega.iij.l.penul.ff.de leg.j.⁊.l.cum virū C.de fideicō. Et pro hoc bene facit quod ponit specu.in ti.de testamē.§.in primis. versi.fi.vbi dicit ꝙ nomen heredis positū in vltima voluntate in substitutione non significat alios ꝙ descendētes licet in con f tractibus[f] ⁊ legibus significet de directo succedentes in vniuersum regulariter l.fi.C.de heredi.insti.⁊.l.sub diuersis.§.j. ff.de condi.⁊ demon.⁊.l.quedam.§.his autem.ff.de edē. facit etiam quod ponit bal. in.c.j.de natura successio.feudi vbi dicit ꝙ verbum heres non comprehendit patrē. Et ita vidi determinari in dicta curia parlamenti.⁊ vide que scripsi.s.questiōe.lix. et questiōe.ccccl vij. ¶ De hoc verbo he- g res[g] scripsi in notabilibus meis in.§. appellatione heredum ⁊c.fo.lv.

¶ Questio.ccccxcij.

¶ Si ꝓhibitio trebellianice respectu gradus primi facta porrigatur ad oēs substitutiones subiunctas.

Vtrum ꝓhibitio trebellia- b nice[b] facta per patrem filio respectu primi gradus porrigatur ad oēs substitu

gu. libro.vj. d ¶ Nō habet locum pena. Tu vide de h ⁊ an ex ꝯtu nullo debeatur pena. istum ꝯsi.xxxj. ici. in iesu xp̄i noīe amen. nu.j.ad fin. ꝟ.imo vltra dici posset.

e ¶.§.fina. adde ibi.d. bar.qui assignat rōnez ⁊ do.bal.in l.j. in.j.not. C.de condi. in ser.

f ¶ In contractibꝰ.hoc videtur procedere nisi hic inde nascat̄ obligatio qz tūc etiā intelligitur de filio herede. vt sentit do. bar.in pred. §.fin.⁊ apte exprimit.d. bal. in.d.l.j. in versi. considera:

g ¶ De hoc verbo heres Tu vide de materia hic tacta istū cōsi.lxxvij.incip.addēdo ad allegationes.nu.j.ꝟ. ⁊ videt̄ ibi. ⁊ lꝫ illa clausula ⁊ p totum consi.

b ¶ Prohibitio trebellianice: Tu vide de hoc quesito istū ꝯsi.ꝯsi.xcvj. incipi.casus sub noībus. nu.v.ver.ad quintū. ibi quartā. ꝟ.

a ¶ Videt q sic. facit q: qd i insti tutiõe dr in substõne re petitu eẽ vi det vt insti. de vulga. et pupil. sub sti.in.§. et si ex disparib. Item facit qd adiecte portiões in insti. cẽsent repetite i fi deicõmisso vniuersali. l.quotiens. ff.ad trebel lia.

a tiones subiunctas videtur q sic.a quia prohibitio indiffinite respectu primi gra dus institutorum facta porrigitur ad om nes successores.l. lutius. in prin. a contra rio sensu. et l.si plures.ff.de lega.iij.Ita di cit bart.in.d.l.lucius. Et cum in casu isto detractio trebellianice fuerit in gradu in diffinite facta et in preiudicium filiorum cui magis hereditas debetur q substitu tis extraneis insti.de heredum quali.et dif fe.§.sui ipsa etiam .et multomagis cense tur facta respectu omnium substitutorum quia clausula in prin.vel circa principium institutionis adiecta porrigitur ad om nia capitula subsequentia.l.iij.§.filius.et ibi etiam hoc ponit bartho.ff.de libe.et post hu.l.j.C.eodem ti.et maxime quando nul la subest ratio quare ita ad sequentia non debeat referri vt in.d.l.j. habetur nec ali qua subest diuersitas vel repugnantia si ad subsequentia capitula referatur. l.co heredi.§.qui patrem.ff.de vulgari.Ita di cit bartho.in.l.talis scriptura.§.fi.ff.d.le. j. ¶ Et de hac materia etiam scripsi. s.q. ccccclv. ¶ Et de materia trebellianice te tigi etiam. s.questione.li. ¶ Sed quid de verbo masculis subiuncto in primo gra du substitutionis an censeatur repetitum in sequentibus gradibus vide que scripsi. s.q.cccclxv.

Questio ccccxciij.

¶ Si testis deposuerit varie cui deposi tioni erit standum an prime vel secunde.

Estis in vno iudicio inter aliquos habito deposuit medio iura mento vnum et post in alio iudicio depo suit aliud etiam suo medio iuramẽto cui dicto est stãdum dicẽ dum videtur q primo b iuxta ea que po nit Barto.in.l.si postulauerit.§.pe.ff.de adult. qd ponit glo.in auth.de testi.§.illud tamen.colla.vij. nam cũ publicatis testi bus est verisimile q testis loqui potuerit cum parte pducẽte vel cũ alio parti pro ducẽti amico seu affectionato ipse psumi tur subornatus aliter deponendo in scda sua depositione q deposuerit in prima.et ideo tanq varianti nõ est credẽdum. Ita dicit glo.ordi. in.c. sup his glo.j.extra de penis. Nec est scde depositioni ccedẽdum q: ipse in ea est piurus deponẽdo cõtra il lud qd primo suo medio iuramẽto depo suerat.et ita est infamis.l.lucius.ff.de his qui notantur infa.l.si quis maior.C. de trãsactio. pro hoc q piurus a testimonio repellatur.tenet Spec.in ti.de teste.§.j.v.si. item excipitur q est infamis ibi vm periuri nõ admittuntur &c. et v.qd si testis. scdo indu

b ¶ Qd pri mo. Idem tenet etiam do.odofre. de perusio in.consi. in cipiente in xpi nomine in presenti puncto. Minor tñ fides adhi betur testi. vt tz do.io. and.in.c.p terea i glo in ver.in cõ tinẽti extra de testi.co gen. An au tẽ testis v

ctus &c. Attamen credo opinionem Bar. et glo.fore verã videlz q prime stetur et ita seruatur vt dicit Bar.in.d.l.postulauerit §.pe.tñ de hoc vide q ponit Inno.in.c. preterea.extra de testi.cogẽdis. et Spe.in ti.de teste §.j.v.item q testis obscure &c. de hoc etiã tetigi.s.q.ccccclvj. ¶ Utrum testes possint recipi in causa inqsitiona li ante litem cõtest. Dic q sic fm Innoc. in.c.veritatis. extra de dolo et cõtu. ¶ Si testes ptradicãt instrumẽto cui potius sit standũ an testibus vel notario.vide q di xi.s.q.ccccxl. et vide Abbatem Panor.do cto.nouissimũ et doc.in.c.cũ Io.heremita extra de fide instru.

Questio.ccccxciiij.

¶ De alienatione rei ecclesiastice si et quando fieri potest.

Es ecclesie possunt aliena ri c obla.necessitatẽ in auth. hoc ius porrectũ.C.de sacro sanc.ec. Itẽ ob pietatẽ.itẽ ob redemptionẽ captiuorum et ali moniam pauperũ.l.sancimus.C.de sacro sanc.eccle.xij.q.ij.c.aurũ. Itẽ et ob cõmo ditatem vt si res sit sterilis.d.c.aurũ. Itẽ et ob vtilitatẽ vtputa si meliora pspiciat: et tunc alienat episcopus cum consensu to tius capituli vel maioris partis eiusdem xij.q.ij.c.sine exceptione et de his que fiũt a prela.sine cõsensu sui capi.c.sup aliquo in fine. De terrulis xo et vincolis exiguis abbas vel episcopus põt alienare sine cõ sensu suorũ fratrũ si necessitas exposcat. vt.xij.q.ij.c.terrulas. Et maxime si consue tudo hoc suadeat.vt.c.ceterũ. extra de do na. Ubi autem necessitas nõ suaderet seu exposceret tunc tales terrule non possent alienari sine consensu suorum fratrum seu capituli.vt.d.c. terrulas. arg.a contrario sensu qd est fortissimũ in iure.l.j.§.j.ff. de offi.eius cui est manda.iurisdictio. Et ab bas rem ecclesie sue alienat cum consensu sui capituli et sui episcopi.xij.q.c. abbati bus. et.xvij.q.iiij.c.in venditionibus.vbi aũt fit alienatio in casibus non permissis vel sine iuris solẽnitate non valet alienatio ipso iure.c.nulli.et.c. si quis presbyterorũ. extra de rebus ec.non alie. Et si fiat in ca sibus permissis vel cum iure solẽnitate va let alienatio. Sed debet preciũ cõuerti in vtilitatẽ ec. et illud probari vt dicit Inno. in.c.j.ex de deposi. Et si ecclesia leditur põt re stitui si lesio manifeste appeat in.c.j.ex de in integrũ resti.in datiõe in emphiteosim si fiat obseruetur forma data i auth. ppetua. C.de sacrosan.ec. et in corpe vñ sumitur que auth.sumitur ex.§.licentia.in auth.de alie. et emphi.colla.ix. et vide que dixi circa hoc.s. q.cc.et.xlix. et vide plene per barto.in dicta auth.perpetua. ¶ Sed q: s.pxime fit mẽ

c ¶ Aliena ri. vide do. azo.in sum ma.C. de sa crosan.ec.in ij.colũ. in.§. in remitten do.et do.go fre.in sũma de rebus ec cle. alienã. vel nõ in.§. phibentur.

ex. ad finis valeat erro rẽ suũ corri gere ẽ arbi trariũ ex cir cũstantijs an sit admittẽ dus vel nõ vt dicit do. io.an .post hostiẽ. vbi. s.in glo. fi. et an testis possit stati mutare di ctũ suũ ale xan .in cõsi. lxx .in .iiij. colũna i p morolu.

tio de restitutione in integ. si ecclesia reperiatur lesa. Quero an ecclesia restituatur aduersus prescriptionē. Guiller. videtur velle qꝫ sic. alij cōtra qꝫ cōtra pscriptionē de quib⁹ in auc. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. ecclesia nō restituet p. c. auditis. e. de presumptionibus. alij qꝫ restituat sed restitutio dꝫ peti. i. quadriennium ⁊ hoc tenebat paulus de leazarijs in cle. i. de in integ. rest. Ita dicit bar. in d. auc. qs actiones. ¶ Querit glo. in d. auc. qs actiones. qd si ecclesia succedat priuato an vtatur illa prescriptione vide ibi plene glo. ⁊ bart. ⁊ ibi sufficit remissio. Ecclesia pōt cum principe pmutare in auc. sed ⁊ pmutare. C. de sacrosan. eccle.

¶ Questio. ccccxcv.

¶ Si vsufructuarius ingrediatur monasterium vtrū finiatur vsufructus.

Si vsufructuarius ingrediat monasterium vtrū finiat vsufructus [a] glo. dicit qꝫ non in auc. i d est. C. de bo. que libe. ⁊ hoc est verū quando tali monasterio licet habere proprium insti. de acqui. per arro. §. i. hoc tenet expresse Innocen. in c. in presentia extra de proba. et specu. in titu. de statu monacho. vsi. xlvij. Ubi vero tali monasterio nō licet habere proprium tunc isto casu dicit etiam spe. qꝫ non finitur in titu. de statu. monacho. vsi. iij. qritur allegat ibi sua iura. Et pōt esse ratio quia tale legatum potius concerni t alimenta qꝫ aliud ⁊ ideo tale monasterium dici pōt capax rōne alimētoꝝ ita notauit Bar. i. l. suos. ff. de alie. facit. l. metallum. in prin. ff. de his que pro non scriptis ha. ⁊ facit etiam quod ibidem per eum notatur. Et ita vidi in hac curia parlamēti dalphina. determinari. ¶ De hoc etiam tetigi. s. q. cccclxvij. in fine.

¶ Questio. ccccxcvj.

¶ An lex filio preterito scꝫ de iniusto rupto ⁊ irrito testamento locum habeat in filio preterito a matre.

In reuisione pcessus nobilis claudij alamandi originaliter actoris ⁊ nobilis Iohan. alamandi rei super facto castri rupis chinardi diffiniti in dicta curia parlamenti de anno currēte dñi. M. ccccxl. ⁊ die. ij. mensis iulij fuerūt facte cōclusiones ⁊ decisiones infra proxime sequētes. b Primo qꝫ lex filio preterito [b]. ff. de iniusto ⁊ irrito testa. locum habet etiam in filio a matre preterito. prout etiā ita tꝫ. pe. de muris in dicta. l. filio preterito in sua repetitione in. q. que incipit decimo tertio ⁊ quarto ⁊c. et dixi. s. q. ccccxcvj. Et hoc dubium interuenit in dicto processu propter testamentum falcone vxoris iohānis al amādi aui dicti claudij que in suo testamēto preterijt filias suas ⁊ instituit tantūmodo filios suos masculos vꝫ Io. abbatis ⁊ michaelem.

¶ Questio. ccccxcvij.

¶ An filius preteritus possit dicere testamentū nullum vsqꝫ ad. xx. annos.

Item ⁊ secūdo fuit in dicto pcessu cōclusum ⁊ decisum qꝫ lꝫ bar. in d. l. filio preterito. ff. de iniusto ⁊ irrito testamēto ⁊ l. ij. C. de postbu. heredi. insti. tenuerit qꝫ in casu d. l. filio preterito filius preteritus nō possit dicere testamentum vllum post annum tamē fuit determinatum in d. processu qꝫ immo vsqꝫ ad. xx. c annos [c] insequendo cōmunem opinionem Bald. Ange. de perusio Io. de ymo. Raphael cumani. l. filius qui in potestate. ff. de libe. ⁊ posth. quos sequitur dominus pe. de besutio in dicta. l. filio preterito ⁊ Saly. in d. l. ij. C. de postb. here. insti. ⁊ de hoc etiam tetigi. s. q. ccccxcvj. ¶ Sed quo tpe prescribatur ius agendi ad supplementū legitime vide. s. q. lxxxij.

¶ Questio. ccccxcviij.

¶ An filia que quittauit bona paterna debeat in aliquo institui in testamēto patris vt testamentum eius valeat.

Item qꝫ non est necesse qꝫ pater instituat in suo testamēto filiam que quittauit bona paterna cum iuramento dote cōtenta sm Pet. iaco. in titu. de condi. ex lege omnimodo ex testamento cumulata in. q. que incipit. sed quid erit si filius ⁊c. quem sequit dñs iohā. de aremone. l. pactum qꝫ dotali. C. de colla. in sua repetitio. dicens idem de aremo. qꝫ licet tale testamentum sit nullū iure ciuili esto qꝫ renunciauerit bonis paternis cū iuramento per plures rōnes quas ibidē allegat tñ ex equitate canonica ⁊ pretoria est. qꝫtuꝫ ad hoc cōfirmatum vt filius nō possit tale testamentuꝫ nullū dicere exceptiōe iuramēti exclusus hāc opinionē etiā sequit dñs iohānes aguillionis quondā actu legēs tpe meo i mōtepessullano in quodā suo cōsilio incipiēte in dubijs extractis ex qōne super ⁊c. q mouet tali rōne: qꝫ dicit ipse filius vel filia qui cū iuramēto qttauit cogit iuramentū seruare omnino. c. qꝫuis de iure iurando [d] lib. vj. Ibi omnino seruari debebit: ergo dꝫ intelligi qꝫ siue pater nihil reliquerit nec in aliquo eam heredem instituerit qꝫ non impugnabit nec annullabit testamentum: quia qui omne dicit nihil excludit vt iuribus vulgatis ⁊ gnāli

a ¶ Finiatur vsufructus. Adde si pater ingrediat monasteriū an extinguat vsufructus eius in aduētitijs. d. Bal. post argumētationē ad ptes videtur iclinare in partē negatiuā i anti. excipitur. i ij. col. i vsi. querit glo. nunquid si pater. C. d bo. q libe.

b Lex filio pterito. vid dño. d. bar. materiā sꝫ lꝫ. l. p questionē tripartite collectā plenius attingētē ⁊ adde ea q tradunt in auc. ex causa. C. de li. pter. vl ex hered. per do. odo. cy. bar. bal. ⁊ saly.

c ¶ xx. annos imo videt qꝫ duret ppetuo qꝫ ius dicēdi nullū nō est actio ne officiū iudicis sꝫ ē potius qdam materia facultatis q ēt e iudiciū pt explicari vñ sufficit si ptertus corā testib⁹ dicat volo testm ē nullū ea eim q sunt iure facultatis ⁊ nō reducūt ad iudiciū de necessitatē nō vident posse pscri b[illegible] tñ p[illegible] opinio qꝫ tollatur. xx. annis magis placet do. bal. in p. l. filio pterito. ff. d inius to rup. ⁊ irrito testō i iiij. col. i. v. qro si pteritus. Adde qꝫ idē tenet pau. d ca. i l. suū. C. de iure delib. Et alex. i. l. j. C. qñ non paten. par.

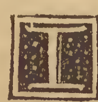
d ¶ De iureiurā. voluit allegare d. pac. et qꝫtū ad itellectū ill⁹. c. qꝫuis vide dño do. saly. in l. pactū qd dotali i. v. qro mō. ⁊ v. seque. C. de pac.

a ¶ Omnis mod⁹. facit cũ q̃d pbibetur oĩa phibent que se quuntur ex illo. vt i. c. nã cõcupiscentiã de csti. Itẽ cũ q̃d vna via phibet alicui ad id alia non dz admitti. vt in c. cũ q̃d de re. iur. li. vi. b ¶ Filij ex filia. ad materiã õ multis q̃õnib⁹ facientib⁹ vide do. bar. i l. qui supstitis. in ẜsic. q̃ro fm pdicta. ff. de acqui. bered. vbi sentire vr̃ q̃ renunciatio filie de successione paterna nõ nocet filijs nisi qñ succedũt in locũ matris vĩd tñ quo ad hoc q̃õ pulchre dicit dñs saly. in l. pactũ. q̃õ dotali. C. de pac. in vlt. questione. c ¶ Poterit succedere. Vide. d. saly. in pal. l. pactũ q̃õ dotali. C. õ pac. i. ij. col. in ver. q̃ro: mõ ⁊ i ver: aut pascit. d ¶ q̃ sic tu vio estino istũ consil. xcvi. inci. casus sub noi. bus falsis.

ter dictũ gñaliter est intelligendũ. l. j. §. et gñaliter. ff. de leg. pstan. ⁊ sic sub illo iuramento cẽsetur comprebensus omnis modus[a] per quẽ possit voluntatẽ patris impugnare ⁊ sic q̃ nõ possit dicere nullũ licet sibi nihil relinquatur. Et ita fuit cõclusum ⁊ determinatũ in diffinitione dicti pcessus hãc opinionẽ tz etiã dñs ray. de sabanaco in. d. l. pactũ in sua repetitione: et i. l. qñ i p rioub⁹. C. õ iosti. test. ¶ De hac materia etiã tetigi. s. q. ccxcv. ¶ Sz an filij ex filia[b] ipsa viuẽte poterint dicere tale testĩn nullũ. Dñs raymũdus de sabanaco in sua repetitione dicte. l. pactũ dicit q̃ non: q: nõ põt operari edictum successorium obstãte iuramẽto matris pro quo inducit. l. filio. ff. de iniusto ⁊ irrito testamẽto. ⁊. l. iij. §. si quis ex libe. cũ ibi nota. ff. de cõtra. tab. et q̃õ nota. in. §. eadem insti. de heredi. que ab intesta. deserunt. hãc opinionẽ etiã tenet. vbi. s. pe. iac. in. §. sed nunquid filius vide super hac questione b al. in. l. fi. C. de pactis. Sed quid si viuẽte patre filia que quittauit decedat an nepos ex tali filia poterit dicere testĩn nullũ in quo nihil est sibi relictũ vide bal. i. l. fi. C. de pactis. ⁊ bar. in. l. q̃ superstitis. ff. de acq. here.

Questio. ccccxcix.

¶ An filia q̃ quittauit bona paterna faciat partẽ lz nõ admittatur ad partem.

Item etiã in dicto processu fuit cõclusuz q̃ lz filia que quittauit mediãte dote cũ iuramẽto bona paterna nõ admittatur ad partẽ ipsa tñ filia facit partẽ que ps cedit lucro heredis patris cũ est facta quittatio fm ẽt pe. iac. in tit. de cõdi. ex. l. oĩmodo ex testamẽto cumulatu in. q. q̃ incipit sed q̃d erit si filius ⁊c. Et de hoc tetigi supra. q. ccxcv. ¶ Sz q̃d de filio emancipato an cõputetur in nũero liberoꝝ dicit ibidẽ pe iaco. q̃ nõ idẽ deportato vel exheredato iusta de causa ⁊ pbata vel de fratre minore existẽte. ¶ Sed si talis filia q̃ q̃ttauit bõa paterna instituatur vl' substituatur p patrẽ c nũquid poterit succedere[c] nõ obstante d quittantia cũ iuramẽto dic q̃ sic[d]. vt in. c. j. extra de renũciatione: ⁊ facit q̃ ibi no. per inno. ⁊ io. an. hoc tenet. bar. in. l. j. §. ⁊ post. ff. de noui. ope. nũcia. ⁊ do. ioan. de arennone. in. l. pactũ. C. de colla.

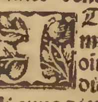
Questio. ccccc.

¶ De verbis si sine herede masculo ⁊c. et an censeantur filij masculi inuitati ad bona testatoris ex dispositione testamẽtaria.

Item circa testamentum domini aymarij alamãdi proaui: tieti nobilis claudij alamandi fuit decisum q̃ dictus claudi⁹ pronepos dicti domini aymarij non censetur inuitatus ex ipso testamento domini aymarij per illa verba si sine herede vel heredibus masculo vel masculis de suo pprio corpore procreatis ⁊c. licet inter dominos parlamenti opinando ego in medium adduxerim iura ⁊ rationes contrarium de quibus plene tetigi. s. q. clxxiij. quia maior pars dominorum qui in reuisione processus interfuerunt concluserunt q̃ per illud verbum masculis non potest conjecturari mens testatoris q̃ voluerit filios suos admitti ex testamẽto ad bona sua sed quod illa verba magis operantur conditionem q̃ dispositionem testamentariam[e] iuxta communem opinionem de qua in. l. lucius la. ij. ff. de heredi. insti. Et de qua communi opinione dicte. l. lucius etiam plene tetigi. s. q. xxxix. licet dicti domini tunc concluserũt q̃ per illa verba si sine herede vel heredibus ⁊c. intelligantur filij iuxta. l. ex facto. §. si. ff. ad trebel. ¶ De hac. q. vide q̃ dixi. s. q. cclxxxix. Et. s. q. cccccxcj.

Questio. cccccj.

¶ An fideicommissario competat reiuendicatio pro rebus alienatis ante restitutionem fideicommissi.

Item etiã fuit cõclusum in dicta causa q̃ fideicõmissarius vniuersalis p reb⁹ alienatis potest agere reiuendicatione cõtra tertiũ possessorẽ ẽt non facta sibi restõne fideicõmissi re vel verf bo[f] fm bar. in. l. fi. §. finaũt[g] sub cõditiog ne in fi. C. cõia de leg. ⁊ i. l. marcell⁹. §. res q̃ i fi. ff. ad trebel. Idẽ tz gl. i. l. penul. C. ad trebel. ⁊ q̃ ppterea cõpetebat reiuẽdicatio dicto nobili claudio p eũ i suo libello itẽtata ad cãm dicti castri rupis chinardi.

Questio. cccccij.

¶ An donator medietatis oĩm bonorum suorum possit vnã rẽ insolidum alienare inuito donatario.

Item in dicta cã fuit etiã determinatũ q̃ donator medietatis oĩm bonorum suorũ qualis fuit dictus nobilis ioannes alamandi auus dicti claudij potuit vnam rem in solidum alienare ⁊ dominium tot⁹ rei in alienum transferre. Et q̃ donator liberet tantũdem de alia medietate bonorum do b natorio expediendo per. l. si q̃s argẽtũ[b] C. de dona. facit. l. nõ ampli⁹. §. cũ bonoꝝ ⁊ ibi doc. ff. de leg. j. ⁊ istud est spãle in donatione fauore donantis q̃õ secus esset in cõtractu venditionis ⁊ similibus ⁊c.

Questio. cccccciij.

¶ An transferatur naturalis possessio si fiat contractus infra rem de qua agitur.

nu. v. versi. ad quintũ ibi tñ q̃ dicta sempronia.

e ¶ Quam dispositiõez testamentariaz. Adde dñs. bal. i. l. luci⁹ titius ij. i ver. querit. glo. ff. õ here. instit.

f ¶ Re vel verbo, vide do. saly. i. l. si duob⁹. §. finaũt. i. iij. op. C. cõia de legatis. g ¶. §. finaute vide plenius p pau. de ca. in. d. l. vl. §. Sz q̃ nr̃a vbi dilucid⁹ tractat hãc q̃õnem.

b ¶. l. si q̃s argentũ pura in pñ. et rõ est ne donatio fit cũ pjudicio donatoris fm do. y. in p̃. l. si q̃s argẽtum.

Ex dictis decisionib[us] sic vt premittit[ur] factis p[re]missis. Quero an valuerit sc[d]a donatio sc[d]o loco per dictum iohannem auum facta dicto iohani alamadi reo de dicto castro. Videtur q[uod] non cu[m] albertus pater dicti claudij actoris primo habuerit realem possessionem dicti castri anteq[uam] ipse iohannes reus sc[d]s donatarius: q[uia] donatio primo facta dicto alberto reperit[ur] fuisse facta infra ipsum castrum ipso alberto donatario presente iuxta. §. vendite. insti. de re. diui. [et] not. per barto. in. l. queda[m] mulier. ff. de rei ven. facit. l. clauibus. ff. de co[n]trahen. empt. [et] ven. [et] l. q[uo]d meo. §. p[er] venditorem. ff. de acqui. pos. iuncta. l. quotiens duobus. C. de rei vendi. Sed q[uia] dict[us] donator medietatis dictoru[m] suoru[m] bonoru[m] potuit vnam rem insolidu[m] postea alienare. vt dixi. s. in prece. q. fuit determinatu[m] donationem sc[d]o loco dicto iohani reo de dicto castro facta[m] valuisse. ¶ Sed posset contra hoc dici quomodo po[tes]t sortiri effectum secu[n]da donatio cum in primu[m] donatariu[m] fuisset translatu[m] dominiu[m]: q[uo]d non potuit donator auferre a primo donatario: q[uia] q[uo]d nostrum est sine facto nostro non po[tes]t a nobis tolli regula iuris. Sed ad hoc respo[n]detur. q[uod] vbi omnia bona fuissent donata vel vna res insolidu[m] tunc p[ro]cederet istud argumentu[m] per dicta[m]. l. quotiens duobus. Sed vbi donatur medietas bonoru[m] etiam si ex tali donatione transferat[ur] dominium talis donator nihilominus postvnam rem insolidum postea alienare vt probat[ur] in dicta a l. non amplius. §. cum bonoru[m] [a] ff. de legatis primo.

a ¶ §. cu[m] bonorum. Iunge illo. l. si quis argentum.

¶ Questio.cccccciiij.

¶ Si legata debeant[ur] hereditate no[n] adita.

Ed si dictu[m] castru[m] no[n] deberetur dicto iohani reo vigore dicte secu[n]de donatio[n]is an saltim sibi debeatur vigore legati de eo sibi reo in testame[n]to dicti iohanis aui dicti claudij facti credo q[uod] no[n] cum ipse claudius minor [et] lesus fuit restitutus in integru[m] aduersus aditione[m] [b] hereditatis dicti iohanis aui: q[uia] ex testamento ex non adita hereditate non debentur legata. l. eam qua[m]. C. de fideicommissis cum multis si. nisi essent legata ad c pias causas [c] facta vt voluit barto. in l. j. C. de sacrosanc. eccle. Nec appareat q[uod] iohannes reus eidem claudio vulgariter substitutus dicta[m] hereditate[m] adiuerit.

b ¶ Aduersus aditione[m]. adde do. alex. j. parte consil. xx. in j. [et] ij. colu[m]. pia causa

c ¶ Pias causas. Adde spe. in ti. de istrume[n]. edi. §. nunc aliqua. ver. sed pone. et do. salyce. in l. j. in. q. xiij.

¶ Questio.ccccccv.

¶ An iudex debeat arbitrari q[uod] in re mala fide alienata detrahatur trebellianica inuito fideicommissario.

Ed an debeat dictu[m] castrum rupis ebinardi imputari in quartam trebellianica[m] dicto reo pertinente[m] ex p[er]sona dicti iohanis aui ipsius claudij vigore testame[n]ti dicti nobilis hu[m]berti alamadi inuito dicto claudio fideico[m]missario credo q[uod] non causis subscriptis. Primo na[m] dictus ioha[n]nes auus dicti claudij mala me[n]te seu mala fide voluit dictu[m] castru[m] in dictum reum alienare. Q[uo]d patet triplici co[n]sideratione. Prima co[n]sideratio q[uia] sciebat ipse iohannes auus q[uod] primo fecerat donatione[m] alberto patri dicti claudij actoris in qua co[m]prehendebat[ur] dictu[m] castru[m]. Sc[d]a co[n]sideratio q[uia] ex insolitis presumitur fraus vt not. per doct. in. l. que sub conditio[n]e. ff. de condi. inde. [et] bal. in feudis in tit. de feudo dato inuice[m] legis co[m]missorie in. c. j. in. q. que incipit pone feneratori. Sed non est solitu[m] primo legare eande[m] rem eidem postea donare quod t[ame]n fecit dictus iohanes auus: igitur [et]c. Tertia co[n]sideratio q[uia] ipse ioha[n]nes auus dicti claudij [et] heres dicti nobilis humberti alamandi sciuisse presumit[ur] testamentum ipsius hu[m]berti cum non sit de extraneis iuxta notata per bar. in. l. qui rome. §. duos fratres. ff. de verbo. oblig. in quo quide[m] testame[n]to hu[m]berti dictus claudius acto[r] est substitutus. Sed doctores p[ro] consta[n]ti habe[n]t [et] tenent q[uod] vbi heres mala fide alienauerit alienata non co[m]putantur in quartam trebellianica[m] inuito fideicommissario etiam de equitate ita dicu[n]t bar. in. l. marcellus. §. habente[m]. C. fami. hercis. Nec debet iudex ex eq[ui]tate iudiciaria deseruienti iudicio diuisorio arbitrari q[uod] in re mala fide alienata co[m]putet[ur] heredi trebellianica vt expresse dicit bal. in. d. l. filiu[m] d que[m] habente[m] ibi q[uia] iudex [d] debet arbitrari q[uod] in re non maliciose alienata co[m]putetur legitima [et] trebellianica. vult ergo q[uod] si maliciose sit alienata q[uod] iudex non debet arbitrari q[uod] si fiat imputatio legitime [et] trebellianice [et]c.

[et] ibi applicatur fisco §. C. de sacro. sanc. eccle. [et] dicto. d. bal. in. l. qui filio. §. seruus ff. de hered. institu.

d ¶ Ibi q[uia] iudex [et]c. Ista ponit formaliter do. bal. vbi s. in. ix. col. in ver. vlterius queritur ibi [et] hoc verum si filius maliciose non alie[n]auit [et]c.

¶ Questio.ccccccvj.

¶ Sicut filius de equitate potest sibi eligere legitimam et trebellianicam in vna re inter viuos alienando. An sic possit facere testando [et]c.

Ex corroborantur proxime dicta: quia licet filius rogatus possit de equitate sibi eligere legitimam [et] trebellianica[m] in e vna re [e] inter viuos alienando bona fide et no[n] in fraudem fideicommissarij. Non tamen sic posset facere testando. ita dicit baldus in dicta. l. filium quem haf bentem. in. xxiij. colu[m]na. [f] ibi sed vlterius queritur nu[m]quid sicut filius de eq[ui]tate [et]c. [et] ratione[m] diuersitatis ibi ponit bal.

e ¶ In vna re. Vide do. salyce. in allega. l. filium quem in. iv. col. in versi. reprobatis igitur ibi q[uia] ex his infero [et]c.

f ¶ In. xxiij. col. Voluit allegare in x. col. in ver. sed vlteri[us].

subiungens ibidem bal. verba sequentia. Sequitur ergo q legatarius ipsius filij nõ habebit totã rem legatã: sed eam. tñ in mõdo partem que irreuocabiliter contingebat filiam pro sua legitima trebellianica posse alienare ꝛc. Allegat c. raynaldus. ex. de testa. Et sic ex hoc alio capite videlz dicto legato sic vt premittitur facto se iuuare non potest dictus iohannes reus respectu donationis trebellianice eidẽ iohanni cõpetentis in hereditate dicti humberti almandi ꝛc.

Questio. ccccccvij.

An trebellianica possit in vna re detrahi inuito fideicommissario.

Tertio q: vt si in dicto castro rupis chinardi alienato deberet quarta trebellianica imputari non deberet tamẽ imputari insolidũ in ipso castro cũ in vna re[a] non possit detrahi inuito fideicõmissario hanc opinionẽ tenet glo. in dicta. l. filium quem habentẽ idem nota. in. l. si peculiũ. ff. de pecu. lega. ꝛ in dicta. l. marcellus. §. resc. in fine glo. magne. ff. ad trebel. ꝛ hãc opinionẽ sequitur richardus malũbre. ꝛ pet. cy. ia. de ra. ꝛ communiter docto. Et ideo salyce. in dicta. l. filium quem habentẽ in. vij. colũ. subiungit dicens. Ego sequor hanc cõmunem opinionẽ. Et pro hac parte facit. l. ij. C. ad. l. falcidiã que licet loquatur in falcidia: non tñ est diuersa ratio quare magis detrahatur falcidia de singulis rebus q trebellianica vt dicit barto. in dicta. l. filium quem habentẽ in scda colũna ibi veniõ ad secundam glo. ꝛc. Et ibi dicit bal. licet ia. de butri. voluerit dicere contrarium cuius opinio a docto. in hoc reprobatur cõmuniter vt dicunt bald. ꝛ salyce. in dicta. l. filium quem habentem.

[a] In vna re: adde do. bal. vbi. s. i predi. versi. vlterius qritur ibi. nam lz vbi fideicõmissũ eẽt purũ vel iã purificatũ.

Questio. ccccccviij.

Iudex non debet arbitrari q legitima ꝛ trebellianica detrahantur in re magis preciosa sed in mediocri ꝛc.

Quarto: q: posito q dictus iohannes alamandi auus dictum castrum bona fide alienasset prout non videtur fecisse per ea que dixi. s. questione. ccccccv. Iudex tñ nõ debet arbitrari q eius trebellianica imputaret in dicto castro meliori ꝛ magis precioso membro totius dicte hereditatis. Sed in mediocri[b] vt dicit bal. in. l. filium quẽ habentem in questione[c]. Quero filius rogatus a patre ꝛc. ꝛ in dicta. l. ij. C. ad. l. falcidiam. pro quo adduco. l. si quis argentũ in principio. C. de donationibus. Ibidez etiam dicit Ludouicus de roma in dicta. l. marcellus. §. resc. ff. ad trebellianũ. Ex quibus videtur mihi debuisse adiudicari in dicto castro rupis chinardi dicto claudio medietas ipsius castri ꝛ vltra quarta pars vnius vncie sup alia medietate ipsius castri pro sex vncijs ꝛ quarto alterius vncie dicto claudio pertinẽtibus de octo vncijs que ad dictum iohannẽ eius auũ peruenerant. de bonis dicti domini eymarij eius proaui. tam virtute dicte donatiõis facte in contractu matrimonij q ex testamento humberti eius patrui magni. Et sic icatur q dictus claudius actor tenet in loco visile alia bona dicte hereditatis in quibus dictus iohannes reus deberet detrahere quartã trebellianicã ꝛ propterea in illis deberet fieri compensatio cum portionibus cõpetentibus ipsi claudio in dicto castro istud nõ credo fiendum. Primo q: aliud pro alio inuito creditore solui nõ potest. l. paulus respondet. ff. de solu. cum simi. Secundo q: ipse reus non petit talẽ compensationẽ fieri. Ideo super hoc non debet iudex eius officium impartiri vt tenet glo. in. l. si constat. C. de compẽsa. Tertio quia claudius actor se paratum offert in suo libello expedire de bonis visilie ea ad que tenebitur dicto reo. Sed his nõ obstantibus dicta curia parlamenti facit effectualiter dictam compensationem in diffinitiõe dicte cause: licet expresse in sententia non dicatur ꝛ declarauit q dictus iohannes alamandi reus nõ teneatur expedire dicto claudio alamandi actori dictum castrum ꝛ credo q male: quia dicto claudio pertinent in dicto castro sex vncie ꝛ quartum alterius vncie vt. s. dixi. Et dicatur q ipse iohannes auus donator potuit de vna re donata insolidũ alibi dispo nere vt. s. dixi questione. ccccccij. Adhuc tamen remanet grauatus ipse claudius ex dicta sententia cum saltim debuerit ipsa curia parlamenti eidem claudio adiudicare super ipso castro vnam vnciã ꝛ quartam alterius vncie eidem claudio debitas ex testamẽto dicti hũberti eius patrui magni nec debuit arbitrari dicta curia q ipse iohãnes reus iura sua perciperet insolidum super dicto castre attento q mala fide fuerat per dictũ iohannẽ auum dicti claudij alienatum vt dixi. s. questione ccccv. Cõsiderato q dictum castrum inter ipsos diuidi poterat ꝛ cuilibet sua portio adiudicari tam super dicto castro. q alibi in alijs bonis visilie existẽt. pro quo facit text. in dicta. l. non amplius. §. cũ bonorum. ff. de lega. j. circa finem ꝛc.

[b] Mediocri. Adde d. saly. in pre. l. filium quẽ hn. vj. col. ibi dixit tamen iaco. de ra.

[c] In questione sez in x. col. ibi itẽ dicit iaco.

Questio. ccccccix.

An legatarius possit accipere possessionẽ rei legate ppa sua autoritate.

Item etiam[d] in discursu visitationis ꝛ relatiõis dicti processus fuit conclusum q lega

[d] Itẽ etiã. Tu vide de materia de qua in hac questione p istum consi. cxv. inci. dominus iohannes. nu. iij. & sic. lz subest.

a ¶ Licen/tias. Adde do.bart.i.l. legitimos i pn.ff.de le/giti.tutel.7 i.l.nemo pt ff.de leg.j.7 i.l.iij.C.de pign.7 do. alex.in.l.ex trancu.i.v. col.i vsi .tn pau.de ca. C.de here. isti. Et no. ꝙ legatari⁹ occupās ꝑ pria aucto. legata i ca/sib⁹ in qb⁹ nō ptō.iure tenet illōre stituere per interdictū quoꝝ lega/toꝝ.nō ob/stante exce/ptione ꝙ in cōtinēti he/res restitu/tur⁹ sit qn.s. hrs ipe vult vt falcidia non al's do. bar.7 gl.in l.j.in pn .ff. quo lega.et gl.in.l. bo/na.C.eo.ti.

b ¶ Nō re/qrit isinua/tio. Et hoc est verꝫ ꝙtū/cūqꝫ sit do/natio vt no. d.cy.in.l.cū d mortis cā C.de dona. cā mor.

c ¶ Utrum alienatio. Hac qōnez bn̄.explicat pau.'de ca. in.l.fi.§.sed qꝫ nra.C.cu mu.de leg.

d ¶ Ipso iu re nulla. tu

tarius pōt ꝑpria autoritate accipere pos/sessionē rei sibi legate si testator ita voluit a 7 lniam^a legatario ꝯtulerit per.l.titia cū testō.§.j.7.ff.de lega.ij.7 ibi tꝫ bar.7 in l.creditoris.C.de pig.in sua repetitione. Et hoc verꝫ si testator res legatas tpe sue mortis possidebat. Sꝫ nō si per aliū pos/siderent.l.ꝙuis.§.ff.de acq.pos.7 faciunt que ponit in.l.qō meo ibi sed iuxta predi/cta qro 7c.ff.de acquiren.pos.

Questio.ccccccx.

¶ An donatio cā mortis debeat isinuari.

Item ēt i dicta cā fuit de/terminatū ꝙ in donatio/ne cā mortis licꝫ excedat summā quingentoꝝ aureoꝝ nō requirit insi/b nuatio^b q: lꝫ olim ad instar donatiōis inter vi/uōs erat gnaliter insinuāda vt in.l.dona/tio.C.de dona.hodie tn̄ si quinqꝫ testib⁹ fuerit vallata nō requirit insinuatio vt est hodie expressū in.l.fi.C.de dona.cā mor. et no.in.l.si qs ꝑ redēptione.C.de dona. 7 tꝫ spe.in ti.de instrumentoꝝ edic.§.por/ro. ¶ An in donatione mutua requirat isi/nuatio vide q̄ dixi in notabilib⁹ meis in. §.angelus fo.lxxxiij.7 fo.xlix.7 fo.cxlix.vso. 7 fo.lxv. ¶ De materia insinuationis vid que plene dixi.s.q.cccxxv.

Questio.ccccccxj.

¶ Utꝝ alienatio rei subiacētis restōni sit ipo iure nulla ēt pēdente cōditione.

Utrū alienatio^c rei subiacē/tis restitutiōi sit ipo iure nul/d la^d etiā pēdente cōditiōe gl.fi.in.l.fi.§.sinaūt sub ꝯdi/tione.C.cōia de leg.tꝫ ꝙ non vꝫ immo est nulla ēt medio tpe p aucten. resqꝫ per quā corrigit i hoc dict⁹.§.sinaūt vt ibi tꝫ gl. Sꝫ gl.in duob⁹ alijs locis tꝫ cō/trariū ꝙ immo valet medio tpe alienatio vt.l.cū pater.§.libertis .ff.de leg.ij. Et in corpore vnde sumit dicta auctē.resqꝫ circa principiū in gl.q̄ incipit ꝙ verbum alie/nationis 7c.quas duas glosas approbāt docto.videlicet cy.pe.7 bar.in.d.§. sinaūt 7 iterato cy.in.d.aucten.resqꝫ.Sed adue/niente cōditione restitutionis fiende fin/e git nulla^e talis alienatio 7 pro non fa/cta habetur vt possit vendicari per dictū §.sinaūt sub cōditione quem.§.si summat bar. Nisi in duobus casibus videlicet do/f tis 7 donationis propter nuptias^f in quibus valet alienatio irreuocabiliter vt in.dicta auc.resqꝫ que in auc.in hoc venit addendo ad.l.codicis vt ibi dicit cy.in ce/teris aūt casibus res subiacentes restitu/tioni nō possunt irreuocabiliter alienari g Etiam pro alimētis^g filij.rogati vt di/cit glo.in dicta auc.resqꝫ licet bar. Ibi vo/lue rit contrarium ꝙ filius heres rogatus b possit alienare irreuocabiliter^b ꝑ ali/mētis si nō hn̄t vn̄ al's possint viuere. Idē dicit ibi bar.pro redēptione filij capti a la/tronibus. Et sic reperiuntur quattuor ca/sus in quibus potest alienari irreuocabi/liter res subiacens restitutioni videlicet in causam dotis donationis ꝑpter nuptias alimentoꝝ 7 redemptionis filij. Sed ꝙ heres rogatus possit irreuocabiliter alie/nare ꝑ legitima 7 trebellianica suis nō re/peritur iure cautū 7 ita in diffinitione di/cte cause castri rupis chinardi fuit inter nos in relatione processus conclusum. Sꝫ quid si alienatio rei subiacentis restitutio/ni fiat ab ignorante an debeat retractari de hoc tetigi in notabilibus meis in.§.alie/natio rei 7c.7 ibi vide 7 in.d.auc.resqꝫ 7c. Sed quid si testator prohibuerit aliena/tionem an res subiacentes restitutioni in casib⁹ exceptatis in.d.aut.resqꝫ potuerūt alienari. Dic ꝙ non quia illa prohibitio testatoris comprehendit casus exceptatos vt do.bal.in feu.in titu. qualiter feudum poterat olim alienari in.§.donare autem.

Questio.ccccccxij.

¶ An nepos ex filia excludat substitutum et quid de nepote nato ex filia post mor/tem heredis.

Ro latiori declaratione ma/terie de q̄ tetigi.s.q.cxxiij. Quero testator in suo testō adiecit talia verba si fili⁹ vl filia mea sine liberis mascu/lis decesserit titiū substituo 7c. Cōtingit ꝙ fili⁹ vel filia decedit relictis liberis ma/sculis natis 7 ꝓcreatis ex filia sua nunqd i expirat fideicommissum credo ꝙ sic^i ꝑ l.iubemus.§.penul.C.ad trebel.l.cogno/scere.§.liberoꝝ 7.l.liberoꝝ. circa fi.ff. de verb.sig.7.l.j.C.de cōdi.inser.7.l.fi.ff. de pollicitationib⁹. Nec est curandum vtrū talis nepos vel neptis ex filia sit heres in/stitutus vel ne.l.filiusfamilias.§.cū quis ff.de leg.j. Nec etiā est curandū vtrū ma/sculus vel femella vt dictis iuribus all'. Nec etiā est curandū vtrū filia ex qua ne/pos vel neptis natus existat supuiuat vt bene probat dicta.l.iubemus in.§.pe.7.l. cum acutissimi.C.de fideicommissis.et.l. cum auus.ff.de condi.et demo.iuncta.l. in conditionibus.ff.eo.titu. Sed aduerte quia premissa sunt vera si ex coniectura ta/mente testatoris apparet ꝙ testator vo/luerit successionem suam preseruare filiis de agnatione sua quo casu filius ex filia non excluderet substitutionem vt dixi in dicta.q.cxxiij. De hac materia etiam te/tigi plene.s.q.ccclij. Sed iuxta hoc que/re an posthumus conceptus post mortez aui si de successione eius agatur vel ali/cuius collateralis admittat ad successio/

vide d hoc plene ꝯsiltū ꝯsi.cxl.inci. ꝯsiltū ꝑ nobili aymo/ne.nu.vj.v. ad sextum.

e ¶ Fingit nulla 7 ita eē sentit do. bal.i p.l.fi. i.§.tꝫ quia nostra.

f ¶ Dotis 7 donatiōis ꝑpter nu/ptias. tu vi/de de hoc istū ꝯsilio. cxiij. incip. pacta ligāt hoies.nu.j. vsi.nec.ob/stant ibi si/cut etiam.

g ¶ Alimē/tis adde d. salice.i.di. auct.resqꝫ i ij.col.in v. quero an ꝑ sumptibus C.cōia de le/ga.

h ¶ Irreuo/cabiliter h tn̄ intellige si hoc fiat ꝑ mō faculta/tū.7.hone/statis perso/narū:7 nō i fraudē illo/rū qb⁹ resti/tutio fieri dꝫ scdꝫ do. ang.i auc.d resti.7 ea q̄ parit in rs. mēse.i pnc. in glo.ibi q̄ incipit.

i ¶ Nō sic. adde d.bal. i.l.j.i.j.col. in v.ģrolan dicat.C.de ꝯdi.inser.

nez verbigratia titius decedit relicto vno nepote ex filio defuncto post cuius morte̅ sibi nascitur vnus nepos ex filia vtru̅ ipe admittet̄ ad hereditatem. Dic q̄ si co̅ce/ptus ⁊ natus fuerit post morte̅ aui videt̄ q̄ no̅ debeat admitti[a] vt in.l.j.§.si quis primior[b].ff.vnde cog.⁊.l. tutius.ff. de suis ⁊ leg.here. ¶ Iuxta q̄d quero quid si testator substituat filio suo heredi liberos masculos quos filia sua haberet tpe mor/tis dicti eius heredis. Utrum liberi ex fi/lia postea nati admittant̄ ad bona dicti testatoris videt̄ q̄ no̅ per dicta iura. Sz si simpliciter locutus fuisset testator de libe ris masculis tunc isto casu h̄mo̅i decisio no̅ p̄cederet q̄z tales liberi q̄n̄cunq̄ nati vel concepti forent ipsi ex voluntate testa toris essent inuitati ad successione̅ postq̄ de ipsis fecit mentione̅ sicut hoc clare pro bat.l. lucius la.ij.ff.de here.insti.iuncta.l. cu̅ acutissimi. C.de fideico̅missis.ipse em̄ tot ⁊ tantas substitutiones facie̅do cogi/tauit de liberis q̄ per.c. annos post eius decessum ee̅nt nascituri que vo lu̅tas d̄z at tendi.l. fideicommissa.§.itez si quis.ff. de lega.iij.⁊.l.cu̅ virum. C.de fideicommissis Non obstant ad hoc dicta iura videlicet. l.j.§.si quis primior.ff.vnde cognati.et.l. titius.ff.de suis ⁊ legi.heredi.q̄z loqu̅tur in hereditate que defert̄ ex.l.xij.tab.q̄ no̅ admittit nisi natos vel co̅ceptos tpe mor tis.ideo dicit tex.in.d.l.titius.q̄z lex.xij.ta bularum eu̅ vocat ad hereditate̅ qui mo riente eo de cu° bonis querit̄ in reru̅ na tura fuerit ⁊ contineat̄.l.seque̅s hic vero agit̄ d̄ hereditate qua̅ testator ad quoscu̅ q̄ reales liberos q̄n̄cunq̄ nascituros vo/luit deuenire q̄d potuit facere in auct. de nuptijs.§.disponat coll̄.iiij. Ita voluit di cere bar.in.d.l.lucius in p̄trariu̅ allegata. ¶ De hac materia etia̅ tetigi.s̄.questio/ne quingentesima decimaprima.

Questio.cccccxiij.

¶ An pater possit per fideicommissum in dote filie substituere.

Si pater possit filie substitue re per fideicommissu̅ in do/te[c] videtur q̄ non argume̅ to.l.a filia in p̄in.ff.ad tre/bel.⁊ in.l.mulier.§.cu̅ propo neretur.eo.ti.argumento contra.ff.de leg. ij.l.sequens questio sed illud percipitur ex morte tantummodo q̄tum ad acquisitio nem dominij. Item contra in.l.lucius. ti/tius.§.filius.ff.ad trebel. vbi loquitur de substitutione fideicommissaria. Dicendu̅ est ergo s̄m dy.quod aut substituitur vul/gariter[d] in dote[e] aut per fideicommis sum si vulgariter substitutio tenet cum sit in potestate filie adire vel non. Si au/tem per fideico̅missum tu̅c in eo q̄ est vltra debitum bonorum subsidium tenet vt.d. l.lucius titius.§.filiaz.in eo vero quod est infra non tenet cu̅ grauamen no̅ recipiat bonorum subsidium vt.C.de inoffi.testa/mento.l.quoniam in prioribus ⁊ ita iudi catur in hac curia parlamenti ⁊ super hoc vide cy. C.de iure dotiu̅ in.l. cum patrem in fi.facit.ff.ad.l.fal.l. pater filiam ⁊ ibi no.in gl.super verbo inueniretur ⁊ no.hec questio.C.de inoffi.test.in.l.q̄m̄ nouella loquuntur tamen ille due glose in institu/tione. ¶ De hac materia etiam vide.s̄.q. cccccxij.⁊ vide bar.i.l.lucius.§.marit°.ff. ad trebel. ¶ Sz an filia possit in dote he res istitui vide spe.in ti.de istru.edi.i.§.vt au̅t caute p̄missa ⁊c.i.v̄.sz sup for.p̄ce.⁊c.

Questio.cccccxiiij.

¶ Si iuramento executoris vel curati su/per complemento relictorum ad pias cau sas debet stari.

Si relinquatur aliquid di/stribuendu̅ pauperib° per executores ⁊ oriatur dubi tatio an totum distributu̅ sit. An sup hoc debeat sta/ri iuramento executoru̅ et eorum iuratorie relationi cy.⁊ bar. dicunt q̄ sic[f] per.l.si quis pro rede̅ptione in.§. peri.l.C.de dona. Et idez dico in simili si fiat legatum alicui ecclesie pro missis cele brandis q̄ debet stari iuramento curati vel gardiani fratrum minorum si eis fue/rit factu̅ tale legatu̅. Et ita vidi in hac cu ria sepissime determinari ⁊ fieri et dicit bar.in.d.l.si quis pro redemptione vnum singulare q̄ vbi agitur de modica expen/sa statur iuramento petentis ⁊ ita etiam vidi seruari in dicta curia q̄n̄.s.pete̅s tale iuramentum sibi deferri est honesta ⁊ no̅ suspecta persona. De p̄batione q̄ etia̅ fit per iurame̅tu̅ vid̄ q̄ dixi.s̄.q.ccv. Ex his em̄ que depende̅t ex a̅io stat̄ iurame̅to vt dixi.i tractatu de p̄sumptionib° p me gui/done̅ co̅pilato in v̄.in his ⁊c. De hoc etia̅ tetigi i apparatu meo statuti si q̄s p l̄ras in gl.sup v̄bo cla̅destine ibi s̄z q̄liter p̄ba bitur ille anim° ⁊c. An p̄testatio vel denu̅ ciatio alicui facta possit per iurame̅tu̅ p̄ bari vide bar.in.l.si q̄s vt.C.depositi. De p̄batione q̄ fit per iurame̅tu̅ videl̄z si ad missio instrume̅ti p̄bet̄ per iurame̅tu̅ illi° qui perdidit vide q̄ dixi i notabilib° meis in.§.p̄bat̄ admissio instrume̅ti ⁊c.

Questio.cccccxv.

¶ De teste religioso si sufficiat q̄ iuret ad pectus.

Religiosi qui p̄ducunt̄ in te/stes debe̅t iurare ad sc̄ta̅ dei euangelia[g] ⁊ no̅ sufficit iu ramentum ad pectus al's non

a ¶ No̅ debeat admitti.vid̄ oino si do.io.fa. i.§.cu̅ autez q̄rit̄ i v̄si.s̄z cur salte̅ in sti.de here. q̄ ab itesta. deferunt.

b ¶.§.si q̄s primior ad de q̄d d̄n̄s bar.dicit in §.iterdu̅ in l.j.ff.d̄ suis ⁊ legi.

c ¶ In dote vid̄ d̄n̄z cy. in.l.vnica. i §. videam° i vltia.q. C. de rei vxo. ac.⁊ d.bar. i.l.luci°.ti/ti°.§.mari/tus .ff. ad trebel.⁊. oi no d.saly.i l.q̄m̄ nouel la.in.ij.col. i.ij.q.ibi mi hi v̄r.C.de inoffi. test.

d ¶ Uulga riter. Uide do. saly. in p̄.l.q̄m̄ no/uella.in v̄. quero an in dote.

e ¶ In dote an possit fi lia i dote in stitui.vide istu̅ p̄s.lxij. icipit.circa p̄ctum nu. tiij.v̄.fi. nec obst.si dica tur ⁊ eu̅dez v̄si. xcviij.i p̄io dubio ⁊ an possit ei i dote sub stitui̅ cos̄tl. xcviij. inci. ex duabus de vtroq̄ in primo et sc̄do dubio.

f ¶ q̄ sic p̄/mo.v̄r q̄ no̅ q̄z i hac spe̅ v̄r ipse exe/cutor p̄ten/dere iteree̅ ⁊ sic no̅ fore sta̅du̅ ei° iu ramento. Na̅ ad hoc vt stet̄ iura me̅to.execu toris req̄ru̅ tur s̄z q̄ no̅ p̄tedat̄ in teresse ⁊ q̄ executor sit p̄sona hone sta do .bal. i.l. captato rias i.ij.col lu̅.in v̄. mo̅ circa hoc q̄ ritur.C. de nulli.testa.

g ¶ Ad sc̄ta̅ dei euange lia. Adde q̄ legunt̄ no. in.c.⁊ si x̄p̄s ⁊.ibi.d.ino. in gl.sua.in versi.p q̄d cunq̄ aliud in ver.in iu rame̅tis m̄ extra de iu/retur an.

a ¶ Publicum instrumētū. Adde glo. q ad h dn̄ facit isti. de adopt. §. si. in ℣. actis
b ¶ Acta appellatiōe actorū cōphēdunt oia q fiunt in forma iudicij vel q̄si p gl. et doct. in c. qm̄ 𝔠 falsaz ex de pbat. et sic appellatiōe actorum ptinet s̄nia vt not. do. bar. in l. actor in fi. ff. de re iud. Quietiā acta dicūtur non soluz q fiūt in 𝔠dictorio iudicio. sz et oia i quib' decretum iudicis interponit. s. emancipatio: cura. tutela et cetera talia dn̄s in no. in c. j. in gl. j. in ℣. alij tn̄ dicūt iun cto ℣si. item acta forēsia. ex de pbat.
c ¶ Duellū. vtrū' duellū sit licitū in aliquo' casu etiā iudiceō ferētē seu rō ne 𝔠suetudinis et vr̄ q n̄ ēt inter laycos qz in duello de' tentatur. ij. q. v. monomachiā. vt dicit do. gofre. in sum. ō cleri. pugnan. in duello. et ad de do. io. de ligniano in tracta. de duello. in §. circa tertiū mēbrum. et in. §. circa quartuz mēbrum. et

valet eorum testimonium vt in c. nuper. extra de testi. Sed consuetudo generalis presentis patrie dalphina. et stilus omniū curiarum seruat contrariū et valent eorum depositiones per iuramentū ad eoruz pectus prestitum. ¶ Sed quid erit in conuersis dic q debēt iurare ad sancta dei euangelia: quia ipsi conuersi non dicuntur religiosi et possunt contrahere matrimoniū et habere propriumvt dicit barto. in autēti. ingressi. ibi expeditus de contrarijs etc. C. de sacrosanc. eccle. ¶ An religiosi possint adhiberi in testes in testamentis vel codicillis plene dixi. s. q. cccccxvij. ¶ De testimonio ferendo per clericos et religiosos in curia temporali dixi. s. q. lxv.

¶ Questio.cccccxvj.

¶ An de actis curie possit fieri publicum instrumētū et de materia actoꝝ iudicialiū.

E actis que fuerunt in iudicio potest fieri publicum a instrumentū[a]. vt. l. emācipatione. C. de fi. instru. et l. gesta. C. de re iudic. Sed de stilo presentis curie parlamenti dalphi. non consueuerūt de actis ipsius curie fieri publica instrumēta adeo q quando partes in ipsa curia parlamenti petunt instrumentum de aliqua parte actorum domini ipsius parlamēti consueuerunt respondere: petentibus nō fiet eis instrumentū: sed l̄ra testificatoria. ¶ Sed iuxta hoc quero que dicantur acta. Dic q b proprie acta[b] dicunt scripture de his que in iudicio apud iudicem acta suntvel dicta sicut dicit glo. j. in l. acta in princi. ff. de re iudica. et parte aduersa presente: qd probat text. in c. quoniā contra falsam. ex de proba. Inde habemus acta: gesta et facta. Acta sunt ea que fiūt in iudicio: facta que fiunt ex iudicium: et gesta sunt q fiunt sine verbis vtpote scribere vel fodere. Ita dicunt tex. in l. ij. circa principiū. ibi acta: facta et gesta. etc. ff. de cura. bonis dādo iūcta. l. labeo. la. ij. §. gestum. ff. de verbo. sig. Et alibi dicit archi. in c. indēnitatibus. de elec. lib. vj. q duplicia sunt acta. Nā alia sunt acta litis: alia acta iudicij. nā testiūz attestationes confessiones et omnia ad factum respicientia potius dicuntur acta litis q iudicij. Alia vt cautiones: satisdationes et consimilia dicuntur tm̄ acta iudicij. Ita dicere voluerunt Innocen. et Hostien. in c. cum causa. lo. j. circa finem. extra de testi. ¶ De materia actorum. vide que dixi. s. q. ccxlj. cum tribus ibi sequentibus questionibus qualiter falsificans acta debeat puniri: vide bar. in l. j. ff. de his que

in testamento delentur et in l. in fraudem §. quotiens. ff. de iure fisci allegatur text. in c. cum olim magister. extra de offi. delegati. ¶ Et circa hec est aduertendum: qz acta iudicij non faciunt fidem si non habeant signum iudicis s̄m dy. in l. in fraudem. §. quotiēs. ff. de iure fisci sicut nec instrumenta signo notarij carentia. l. finali. §. nec calidis. C. de offi. accesso. et vide super hoc Innocen. in c. post cessionem. extra de proba. ¶ De materia actorū iudicialium etiam tetigi. s. q̄stione. cccccl xiij. ¶ De instrumento producto in actis cause an debeat parti producenti restitui. videque dixi supra questione. ccclxx. ¶ An error qui allegatur in actis curie possit p duos testes probari: vide que dixi supra questione. cccccxxviij. ¶ Si acta facta in vno iudicio fidem faciant in alio: vide plene que dixi. s. questione. cxxxvj.

¶ Questio.cccccxvij.

¶ De duello et de modo practicandi causam duelli tam in regno francie q in hac patria dalphi. de stilo et consuetudine dictarum patriarum etc.

Ixi plene. s. questione. ccxl. de diffidamētis que quādoq nobiles inter se faciunt. Sed quia etiam inter nobiles et magnates quandoq duel c lum[c] fieri contingit. Idō de ipsi' duelli materia hic duxi plene tractare. Et p' cuius materie euidentia duxi primo hic inserendum quoddam rescriptum per regem philippum super facto dicti duelli duduz concessum tenoris sequentis. ¶ Philippe par la grace de dieu roy de france a tous ceulx qui ces presentes lettres verrōt salut. Scauoir vous faisons que cōmenca enlarriere pour noz guerres et pour autres iustes causes pour le cōmun prouffit de nostre royaulme eussions deffendu a tous noz subgetz toutes manieres ō guerres et tous gaiges de batailles et plusieurs malfaisant se soient auancez de faire homicides et autres malefices: pource que quant ilz les ont faitz couuertemēt et a requoy ilz ne peuēt par tesmoigz estre prouuez. Pource q ce q no' en auons fait pour le cōmun prouffit ne donne aux mauuais cause de mal faire nous auōs porueu. que au cas ou il apperra euidemment homicide ou aultres malefices: grief larrecin: excepte de quoy peine de mort sen doyue ensuiuir auoir estre fait en trayson ou en

do. alua. co. lū. x. de pace tenē. in c. j. i prin. in. iiij. col. in ver. ex hac. ergo gl. sed vide do. bal. in d. c. j. in. v. col. in ℣ si. et not. istā glo. et eundē do. bal. ex h iure in. viij. q. ff. ō iusti. et iur. et do. pe. iac. de aure. in practica libel. in titu. ō duello seu pugna in. §. ij. et. iij. colū. et omnino in xiiij. colū. in §. nunc dico. Tenor rescripti emanat a rege super facto duelli. quid nā sit duellum. vid do. bal. col. x. in vsi. feu. in titu. ō pace tenē. in c. vno in pn̄. in. vj. col. in ℣. sed istō ibi poro duellum: vbi dicit q duellum est singularis pugna inter aliquos ad probationē veritatis. Aliter diffinitur duellum s̄m do. mi. iohannē de ligna. in tractatu de duello in §. vbi dicit q duellum est pugna corporalis deliberata hinc inde duoruz ad purgationem vel gloriam consequendam vel ad odij exaggerationem tendens.

Ui c.ponitur intellectus antelati regij mandati.
a ¶ Duello. casus in quibus de iure lombardo permittitur duellū enumerant per do.io.de ligna.in tractatu de duello in.§.circa quintū & do.bal.in allega.c.j.in.vj. col.in versi.nota.plene casus.

requoy si que celluy q̇ a mal fait ne peust
estre conuaincu par tesmoingz en aultre
maniere souffisammēt nous voulons que
on puisse en deffault daultre prouue sans
ce que par indices presumptiōs semblās
aulcūs soient de tel fait suspectiōneux ap
peller de gaiges de bataille: & souffrons
en tel cas. Et en ce cas tāt seulemēt nous
attrempons nostre deffence es lieux & es
terres esquelles gaige de bataille auoiēt
lieu & estre acoustumez auant ceste deffen
ce: & nest mye nostre intentiō que elle soit
rappellee ne attrempee en nul cas deuāt
la date de ces lettres desquelz absolutiōs
ou cōdēnatiōs ont este faictes enquestes
affin que lon les puisse iuger & absouldre
ou a condēner. Et nest mye nostre entente
que de ceste deffence soit rappellee ne at/
trempee en nul cas qui ne apparoisse eui
dēment que le fait fust aduenu. En tes/
moing de ce nous auons fait seeller ces
lettres de nostre seel dōne a Paris le me/
credy apres la trinite lan de grace Mille
trois cens & six. ¶ Ex tenore dicte littere
not. q̄ quattuor requirunt̄ ad hoc q̄ con/
tra aliquem vadiū pro duello[a] iudice
tur & in facto ꝓposito duellum sequatur.
Primo q̄ casus ꝓpositus contra aliquez
ad finē duelli requirat penā mortis. Se/
cundo q̄ ꝓditionaliter & in occulto factū
fuisse proponat̄ & taliter q̄ per testes vel
al's sufficiēter probari nō possit q̄ p duel
lum. Tertio q̄ ille qui super dicto facto
prouocat̄ de dicto casu proposito per indi
cia vel presumptiones verisimiles habea
tur supectus[b]. Quarto q̄ euidenter
apparet factū de quo talis prouocat̄ con
tigisse[c]. quod est iuri consonū iuxta.l.
§.j.illud.ff.ad silleyanū. Itē collige ex tex.
dicte littere q̄ lz ex latrocinio mortis pe/
na inferri possit: tamen propter ipsum la
trocinium non posset quis prouocari ad
duellū. Item nota q̄ vbi aliquis casus ex/
cepto latrocinio de quo mortis pena infer
ri possit contra aliquē proponit̄ ad finem
duelli sufficit q̄ prouocans dicat prouoca
tum dictum maleficiū per se vel per aliū:
licet non nominet certuz cōmisisse ad hoc
vt alijs supradictis concurrētibus ibi ca/
dat duellum. Ita dictū fuit per arrestū cu
rie contra karolum artus pro rogerio de
andusia. Item si casus predictus gn̄ali/
ter proponatur dicendo taliter. Talis in/
terfecit vel fecit interfici talem proditio/
naliter talis propositio esset insufficiens
& indigna responsione de stilo dicte curie
quia oportet declarare locum in quo ma/
leficium fuit perpetratū & tempus & per/
sonam interfecti. non autem oportet de/
clarare horam. Et ita fuit dictū inter par
tes predictas. Et etiam in causa duelli
pro armando de mōte acuto contra ayme
ricum de duro forti. Itē si contra hanc con
stitutionem duellum fiat nullū est iudiciū
vel saltim annullabitur[d] per hanc cu
riam. Et quicquid in contrarium gestum
erit super premissis reuocari debebit. Ita
dictum fuit in causa episcopi briotis qui
fuit compulsus restituere equos et arma
guillermo de bosco boyselli & iohāni igno
ti qui inter se duellum fecerunt ex senten/
tia senescali temporalis dicti episcopi cō
tra tenorē dicte constitutionis &c.

¶ Questio cccccxviij.

¶ De his que respiciunt actorem & aduo
catum suum in causa duelli.

Sciendum est q̄ ad/
uocatus qui intendit
proponere causaz va
dij pro duello debet
mature et cum re/
uerentia se super his
que dicturus est ex/
cusare penes curiam
& penes partem & su
per his proponēdis licentiam a curia pe
tere. Item debet precauere q̄ dum cōclu/
det nō dicat. Et si predicta negauerit cū
non possit ea probare per testes vel al's
sufficienter offert se ea probaturum de
corpore contra suum aduersarium vel per
suum aduocatum[e] in campo clauso
et ipsum reddere mortuum et deuictum
facta retenuta de equo et armis et alijs
decentibus nobili[f] homini et tali qua
lis est. Quia sic concludendo copulatiue
se obligaret ad vtrumque[g] & ad vincen

b ¶ Ut abeatur suspect⁹. add̄ do.bal. in pre.c.j.de pace tenen. col.x.in pnc. in.vj.col. in versi.sed nū quid ille.

c ¶ Contigisse. Adde glo. in iam alleg. c.j. in princ.in v̄si. perduellū.

d ¶ Annullabitur. Adde qd̄ dicit do.bal.i dicto.c.j.i.vij. col.in versi. & in sequē.c.

e ¶ Aduocatum.i.campionē & hoc termino vtū tur doc. & domi.bal. & alua.in preallegato.c.j.i §.si rusticus. Et aduerte q̄ d̄ iure pugna dz fieri ꝑsonaliter & non p campionem nisi in certis casibus.vt no. in pre.c.j.in §.si rusticus & ibi do.alua.circa pn. regulare ei est q̄ duellū fiat inter pn cipales. Sz illa regula fallit in certis casibus: primus si iuuenilis etas h̄ impediat Secūdus si decrepitus q: in ea labor & dolor. Tertius si infirmitas aliquem duellare prohibeat: et isti casus habentur in lombarda qualiter quis se defen.l.quacunque. & in lombarda de parici.in.l.vlti. Quartus est si seruus qui in possessione seruitutis est clamat in libertatē.vt in lombarda qualiter quis se defen.l.si quis seruus ꝓpter appetitum. Quintus est si ecclesiastica persona vel ecclesiasticus vel comes vel causas habens adinuicē vel cuz alijs: in lombarda.eo. titu.l.fi. sext⁹ vbi mulier accusatur d̄ adulterio.e. tit.l. si quis vxo. Septimus est si testes actoris sunt contra rij testibus rei: tunc testes actoris debent assumere vnum campionez & testes rei assumētaliū ex testibus met.vt in lō bar.eo.tit.l. si q̄s cū altero. Octau⁹ ē si seruus accuset̄ de furto vt in lombar.de furt. l.si seru⁹. hodie tn̄ de cōsuetudine ꝑmittit̄ habere cāpionez vt p do.io.d̄ ligna.in tractatu d̄ duello in.§.circa sextū. & quo ad hoc qd̄ dicitur de consuetudie idē do.pe.ia. in ti.de duello in.v.colū.in ver.itē recte d̄: per meyl alium.

f ¶ Nobili. add̄ q̄ ignobilis nō pōt nobilem ad pugnā interpellare. vt i p.§.si rustic⁹

g ¶ Ad vtrumque. De forma autem verborū quibus vti debet pugil in hac specie vide do.pe.ia.de aure.in practi.ij.in titu.de duello prope principiū.

a ¶ Periclitari. adu̇o. d. pe. iac. in. e. ti. in. iiij. co/lu̅. i ver. itez recte d᷑ faciá sibi cōfiteri. ⁊ in seque̅. vsq3 ad ver. ite̅ recte dicit et sup dicta pugna.

dum et ad interficiendum. Unde ex multis posset periclitari[a] vt dicam infra in agendis pro reo. Item debet aduocatus precauere vt faciat mētionem de aduocato suo: quia si non faceret oporteret ꝙ per seipsum deuellaret. Ita fuit dudu3 obiectum magistro Hugoni fabri fortis in causa duelli quam proposuit pro Arnaudo de mōte acuto cōtra Aymericum de duro forti. Ite3 caueat ꝙ faciat retentam de equo ⁊ armis. vt. s̄. dixi. quia al's pedes ⁊ cum armis vnius pugilis oporteret ip̄m deuellare. Et sunt quidam qui dicunt hoc de cōsuetudine gallicana. Sed talis consuetudo est nimis aspera: quia licet in talibus minime exprimeretur: tamen videtur se tacite obligare ad talia peragēda cum armis que ipsu3 decēt ꝯm ius statum. Sed tamen consilium est vt nihil omittat.

¶ Questio.cccccxix.

¶ De modo excusatiōis aduocati ⁊ ꝓpositione in gallico in causa duelli.

Messeigneurs Jay a proposer par deuāt vous contre monseigneur tel que ie voy la se la ptie est cheualier pour monseigneur tel lequel est. Icy aucunes choses esquelles il chiet villenie Et se dieu maist il men poyse car tant comme iay vescu ie ne veiz oncques oudit tel que bien ⁊ bonneur mais ce que Je entens a dire ⁊ a proposer contre luy Je le diray comme aduocat des causes pourtant cōme ma partie le ma fait entendant ⁊ veult que ie le die ⁊ propose ⁊ men aduoera sil luy plaist ⁊ promis le ma en presence de vous ⁊ le ma baille par escript. en substance ⁊ le tien en ma main car iamais par moy ne le feisse car ledit tel ne fist oncques mal a moy ne ie a luy que ie sache. Et aussi que vous messeigneurs scaues mieulx que moy chascun aduocat doit dire ce que a la querelle de son cliēt fait pour quoy messeigneurs Je vo᷒ supplie q̄ ne vo᷒ desplaise ⁊ q̄ vous me vueilles ottroyer que ie le die ⁊ propose de vostre licence. Et auec ce ie prie a monseigneur tel que il me pardonne car se dieu maist en tous aultres cas ie le seruiroye ⁊ obeiroye a son commandement mais en cestui conuient il que ie face mon deuoir. Et lors la court luy dira. Or proposez vostre querelle ⁊ vous prenez garde que vous ne diez chose en la quelle il chiee villenie qui ne face a vostre querelle car la court le vous deffent. Item aduocat doit dire messeigneurs ie ne diray chose de quoy ie ne soy aduoue ⁊ q̄ ne face a ma cause. Et ce fait il doit proposer son fait au mieulx q̄ il pourra au proufit de sa querelle par les plus belles parolles ⁊ les mieulx ordonnees quil pourra. Et ce fait il dira comme il ensuit ⁊c.

¶ Questio.cccccxx.

¶ Conclusio actoris in causa duelli.

On fait ainsi propose cōme vo᷒ messeigneurs aues oy ie conclus ainsi que si le dit tel confesse les choses que iay proposees estre vrayes ie requier que vous le condemnez auoir forfait corps ⁊ biens au roy nostre sire. Si sit in regno francie vel si sit in hac patria dalphinali. a monseigneur le dauphin pour les causes dessusdictes ou que vous le punissez a telle peyne que droit ou coustume ou la nature du cas propose desire. Et sil le nye Je dy que monseigneur tel ne le pourroit prouuer par tesmoings ne autremēt suffisamment mais il le prouuera par luy ou par son auoue en champ clos comme gentil homme. fait retenue de cheual darmes ⁊ de toutes autres choses necessaires ou cōuenables a gaige de batailles selon sa noblesse et luy en rent son gaige.

¶ Questio.cccccxxi.

¶ Conclusio pro reo in causa duelli. per aduocatum suum fienda ⁊c.

En tou cas que la court diroyt que on fait que laduerse partie a propose cherroit gaige de bataille il nye les choses proposees au cōtraire ⁊ dit que celuy qui les a fait proposer ment et quil se defendra comme bon loyal gentil homme quil est par luy ou par son aduoe faict retenue ⁊c. vt. s̄. in auctore dictu̅ est. Et en baille son gaige. Et lors le deffendant doit dire a la court auant ce quil rēde son gaige. Messeigneurs ie dis que de tout ce que tel a fait proposer contre moy a tel aduocat ⁊ il en a aduoe ⁊ trait sō gaige contre moy. Il ment comme maluaix quil est de le dire. Et tout ce quil a fait dire et proposer. Je luy nye tout. Et dy que au cas que vous diries que gaige de bataille y chee ie me deffendray comme gentil homme et loyal que ie suis et comme celuy qui na tort en la cause proposee contre moy. ¶ Aduertendum tamen anteq̄ reus[b] defendēs premissa dicat ipse seu eius aduocatus debet proponere omnes causas poterit ad ostendendum quod locus non sit duello. Et super hoc ante oīa petere pronūciari per curiam. Item etiā

b ¶ Reus qualiter autem ꝓuocatus pigno/

re ꝑ pugna porrecto et alijs dicendis de more dictis ⁊ propositis ꝑ prouocantem dicere ⁊ respondere debeat vide do. pe. fac. in. ꝑ. titulo de duello in. v. colū. in. §. martinus vero auditis.

a ¶ Nō vltra ꝓcedat add. d. ꝑ. iaco. vbi. s. ꝑ. ꝓxime in ver. item est cautela.

b ¶ Duelli duellum an sit licitū. vide alex. post bart. in. l. ex hoc iure. ff. de insti. ⁊ iure.

c Campū add. ꝙ campus iste est loc⁹ ampl⁹ ad duellandū electus in ciuitate vel extra q̄ loc⁹ circū circa clauditur cordis. ⁊ misso bāno ꝙ null⁹ audeat illū intrare ꝑterꝙ pugiles. vt dicit dominus io. de lignano in ꝑ. trac. duello in. §. circa septimū i versi. quito quero.

aduertēdū ꝙ anteꝙ̄ reus dicat velle causam suam per duellum defendere ipse dz prius negare ex aduerso proposita naz si prius dictam oblationez faceret ꝙ̄ dictā negationem. videretur confiteri proposita contra euz de consuetudine quod esset valde periculosum. Nam si ipse esset ita confessus non esset locus duello. Item caueat reus in concludendo vt non dicat vltra supra dicta. Et eum reddam mortuuz vel deuictum quia tunc vt actor se obligaret ad vnum de his ꝙ non faceret sed solum dicat vt supra dixi quia si dicat ⁊ ego defendā me ⁊c. vt supra. Et non vltra proa cedat[a] ad dicenduz dicta verba. Et eū reddam ⁊c. sufficeret sibi licet nihil faceret in campo ad lucrandum causam nisi aduersarius eum incitaret et idem esset si aduersarius se non presentasset qz in istis casibus lucraretur causam suam ⁊ non faceret in casu i quo dicta verba protulisset in primo casu licet in alio secus.

¶ Questio. ccccccxxij.

¶ De presentatione que fit in campo b duelli[b] quando fieri debeat.

De consuetudine debet se presentare actor anteꝙ̄ labatur meridies ⁊ reus añ nonam al's quicunqꝫ deficeret caderet a causa sua. Item fit presentatio coraz c connestabili francie ad campum[c] qui in hoc casu representat personā regis vel si fit in hac patria dalphi. coram gubernatore dalphinatus qui representat personaz domini nostri dalphini prout vidi fieri coram dn̄o de gaucourt. M. ccccxxxvi. pro tunc gubernatore huius patrie dalphinalis in facto pignoris dati per nobilem pellerini mandamenti cruniniaci ad effectum duelli contra quendam burgundum. Et fit dicta presentatio per verba sequentia. ¶ Monseigneur le cōnestable si fit in regno vel si fit in hac patria dalphi. dicetur monseigneur le gouuerneur veez cy tel homme lequel par deuāt vous comme celuy qui en tel cas represente la personne du roy nostre sire. vel si fit in hac patria Dalphina. dicetur cōme celuy qui en tel cas represente la personne de monseigneur le daulphin. Se presente a tout son cheual ⁊ ces armes ⁊ en habit de gentil homme ⁊ de homme qui doibt entrer en champ pour combatre cōtre tel hōme au non de dieu ⁊ de nostre dame sa mere ⁊ de sainct george le bō cheualier au lieu au iour et a leure a luy par le roy et sa court assigne. Et si fit in dalphinatu dicatur par mōseigneur le daulphin ⁊ par sa court assignez. Et sapareille de faire son deuoir par luy ou par son auoue des choses quil a fait ꝑposer contre ledit tel pour les quelles gaige de bataille a este iugie entre en parlement par la maniere que la dicte court a ordōne. Et vous requiert que vous luy faictez partie ⁊ baillie de chāp. ⁊ se offre par luy ou par son auoue de faire son deuoir a laide de dieu ⁊c. Et fait protestation ⁊ retenue tant pour luy comme pour son aduoue de muer ⁊ changer cheual ⁊ armes tant pour luy comme pour son cheual ⁊ pour son aduoue ⁊ son cheual de descēdre ⁊ remōter ⁊ de restraindre son cheual ⁊ alargir ⁊ de le laisser. cōbatre a pie ou a cheual ⁊ de soy ayder de toutes ces armes ⁊ de chacune dicelles. Et laisser celles ql auroit prinses ou doit prendre premierement ⁊ de prendre aultres. Et de reprendre celles qui auroit laissees premierement ou aultres. Et de toutes les choses dessusdictes ⁊ chacune dicelles faire par luy ou par son aduoue toutes ⁊ quātes foys qui luy plaira ⁊ dieu luy en donnera laisement de faire. Item fait protestation que se le dit tel portoit aultres armes ou champ que il ne pourroit ou deuroit porter par la coustume q̄ ycelles luy soient ostees ⁊ que en lieu dicelles nulle aultre il naye ne puisse auoir. Itē faict ꝑtestatiō q̄ se il plaisoit a dieu que il ne peust deconfire ou vaincre son aduersaire de iour laquelle chose il fera se dieu plaist que il puisse cōtinuer sa bataille du iour de lēdemain ou tel iour que la court donnera. Et encores fait protestatiō expresse de dire ⁊ de faire ⁊ dauoir tous les autres garnimens qui sont necessaires ou proufitables ou cōuenables a gētil homme en tel cas. Encor fait protestation expresse en general ⁊ en special ⁊ retenue que les choses dessusdites luy vaillent ⁊ prouffitent comme se il de chacune chose a luy ou a son aduoue necessaire ou proufitable ou conuenable en tel cas faisoit especial protestation ⁊ diuisement par le nom dessusdit de chacune. Et les receues ⁊ ces protestations ⁊ ces choses dessusdites luy otroyez. ¶ Itez reus faciet similes protestationes superioribus ¶ Item dicunt quidam esse de cōsuetudine ꝙ prouocatus anteꝙ̄ aduocatus suus ad aliquez finem aliqua proponat debet dicere que sequuntur. Saluis ⁊ retentis meis rationibus ⁊ defensionibus per me vel aduocatum meum ꝑponēdis contra proposita contra me ad finē ꝙ ibi nō cadat duellum. Dico ego talis ꝙ in casu in quo curia iudicaret super ꝑposito contra me cadere duellum. Dico ꝙ talis mentitꝰ de oibus q̄ contra me ꝑposuit ⁊ proponi fecit ⁊ ꝙ ego me defendā ⁊c. Nam vt ipsi dicunt. Si nō demētiatꝰ eum anteꝙ̄ aliqd proponat: habetꝰ ꝓ cōuicto: lz retenutam

a ¶ Pro puncto. vide quod dicit. do. io. de ligna in trac. duello in princ. §. circa septimum in versic. quartodecimo. et versic. xv. et versi. xvj.

fecisset de se defendendo. Sed istud non vidi obseruari. Et credo quod superius dicta sufficiant. ¶ Item dicunt in vtroque quod si post dicti vadij propositionem recedunt a curia parlamenti sine licentia curie quod recedens habetur pro conuicto[a]. Non credo verum maxime si partes per curiam essent arrestate post propositionem duelli vel si recederet a villa in qua esset facta propositio duelli ad locum remotum vel ad patriam suam ¶ Prouocans ad duellum debet portare omnes armaturas suas dum volet intrare campum quibus volet se iuuare in campo et tenere capellum lassatum et visertam baissatam et se gerere sicut cum certabit cum aduersario suo. Si autem faceret introitu campi vel lanceam vel scutum vel galeam vel arma alij deferre dum intrabit et ea non acceperit antequam intret campum vel visertam galea leuatam deferret armis sic per alium delatis vti non poterit. et etiam oportebit eum sic duellare vt intrabit campum de consuetudine predicta: et econtrario reus pot intrare campum viseria galee leuata et ita est consuetum et pot facere deferri per alium scilicet scutum et lanceam et pot se iuuare et de consuetudine. ¶ Et postquam ingressi sunt campum coram eis propositis dei euangelijs[b] prouocans accipiet prouocatum suum cum manu sinistra et dextra tenebit super scta. Et dicet verba que sequuntur. Homme que ie tien par la main par dieu par ses saictz ie te appelle a bonne cause. et que iay bonne querelle contre toy et que tu occis tel homme en traison dont ie te appelle et que tu le feiz faulcement et mauuaisement. et que ie nay brief ne pierre ne herbe sur moy par quoy ie te cuyde vaincre mais par laide de dieu et de mes armes pour cause de bon droit que iay. et le defendant fera ainsi comme dit est de le tenir par la main et dira. Par dieu et par ses sainctz iay bonne deffence contre toy et mas appelle faulcement et mauuaisement et as mauuaise querelle cotre moy: et que ie nay brief ne herbe ne pierre ne aultre chose pour laquelle ie te doiue vaincre se ce nest par laide de dieu et de mes armes: et pour cause du bon droit que iay. ¶ Et est sciendum quod si actor protestatus fuerit et desup premissis iuxta superius expressa: et si velit descendere vel mutare equum vel alia facere de premissis: si possit facere licite secundum dictam consuetudinem. Tamen aduersarius si velit poterit ipsum in descendendo occidere vel eum grauare prout valet et deus ministrabit non obstantibus protestationibus suis quibus non tenetur deferre nisi velit. Nec opus in contrarium protestari etc.

b Euangelijs. et sic prestat iuramentum sub forma infra scripta de quo quidem iuramento tangit do. aluaro. in versi. feu. de pace iura. fir. in c. j. in pn. in vlti. colum. in versi. quero sub sequenter et do. pe. ia. in allega. ti. de duello circa princi. ibi et promitto me per iuramentum etc.

Questio.cccccxxiij.

¶ Casus qui de facto dudum occurrit in materia duelli.

Dominus reginaldus de ponte in curia francie bernardum comitem conuenarum adiornari fecit ad ea que sibi ciuiliter vel criminaliter proponere vellet contra eum in presentia curie ad certam diem ad quam proponi fecit quod cum quedam controuersia fuisset inter dominum gaufridum et eius patrem et dominam margaritam eiusdem comitis vxorem super vicecomitatu toran e: demum mortuo dicto gaufrido et dicto reginaldo eius filio et herede solo et insolidum relicto dictus comes ad dictam eius vxorem in mortis tali periculo constitutam quod euadere non poterat dicte vxori sue que nunquam pregnans fuerat falsum partum supposuit vel supponi fecit ad hoc vt dictum reginaldum successione et bonis predicte margarite priuaret. Et quod natum ex ea dictum partum publicauit: et post tres dies mortua dicta margarita dictus falsus partus sicut per incantamentum venerat recessit. et quod hic est actus qui secrete per vnam personam fieri poterat et qui secrete fieri consueuerat et per testes probari non posset. Sed si dictus comes predicta vera confiteretur petebat dictum comitem condemnari fore fecisse corpus et bona et si negaret dictus reginaldus paratus erat ipsa probare per se aut aduocatum suum contra dictum comitem facta rexenta. Ulterius proponi fecit quod post mortem regis ludouici cogitans quod regina clementia remanserat ex eo pregnans et quod bonum est piscari in aqua turbida et quod dissensio inter fratres eius esset si dicta regina pareret filium super regimine regni et si filiam super regno volens diminuere iura regni et corone que semper sunt et quibus vasalli rege mortuo debent fidelitatem contra sacramentum et fidelitatem veniens proditionaliter et falso venit ad dictum reginaldum et sibi dixit vel dici fecit quod si se ligaret per iuramentum cum eo et quod si faceret et haberet a futuro principe priuilegia et ea que vellent et quod essent domini ipsius et quod finaliter cum pluribus de partibus illis premissa tentauit et quod dictus reginaldus vt bonus assentire noluit et hoc est crimen lese maiestatis[c] concludens vt prius dictus reginaldus aduocauit ipsum et proiecit vadium. Et postea aduocatus dicti reginaldi dixit quod premissa faciebant ad hoc vt aliqua que sibi peteret non audere refutare. Dictus vero comes ad finem quod ad dictam accusationem proponendam admitti non deberet et si admitteretur petitioni sue respondere non teneretur tanquam inepte et obscure et si teneretur quod in propositis non caderet duellum et si non caderet pars aduersa dictum actorem per viam accusationis insequi vellet ad finem absolutionis et hoc ciuiliter petendo ius per ordinem super proponendis sibi reddi. Sub protestationibus etc.

c ¶ Lese maiestatis maxime pro hoc crimine iure permittitur intrari duellum vt instit. de her. que ab in test. defe. in §. per contrarium in gl. in versi. per duellionis.

proponi fecit q a tpe regis ludouici vsq nūc elapsi erāt quattuor anni et vltra et q ex tunc fuerāt quattuor reges in frācia et q tanto tpe celasset premissa et ipse in sui ppositione confiteret se vasallū et hoiem ligiū regis et q talia dū prius ad eius deuenerāt noticiā reuelare dño suo cuius honorē et statū tāgebat et nō fecerat pfitebatur se pditorem domino nr̄o regi esse et fuisse et sic nō restabat nisi executio in corpore et bonis. et sic ad equalē accusationez vt erat vltimo ppositavel minorē vt erat prima admitti nō debebat iux ta. l. negan da. C. q accu. nō pos. Itē q ipse p pacificādo sup his q ppenere intēdebat cōtra ipsum comitē licētiā obtinuerat absq eo q dixisset regi et ipsum tāgebat etc. Petijt ius dici sup pmissis. Secūdo ppo fuit q dicus reginaldus petitionē suā in vtroq de dictis casib' fecerat alternatiue et nō designādo tps. vel locū vbi pmissa euenerant qđ facere tenebat iuxta. l. libellorum vulgatā. Quare nō tenebatur eis rn̄dere. Tū q in tātis criminib' nō est licitū vagari. Tū q premissa declaratione facta suas defensiones ppnere posset magis clare. Et q sic factū fuerat in vadijs ppositis pn dicta curia p rogerū de andusia cōtra karolū artus et amādū de mōte acuto cōtra eymericū duro forti et petijt ius sup premissis. Itē ad tertiū cōtra primaz accusationē lz dictū crimē fuisset cōmissū per dictū comitē q ipse nō fatebat ppofuit i casu dicte accusationis q crimē partus suppositi erat species criminis legis cornelie de falsis. C. ad. l. cor. de fal. l. j. et l. cū suppositi. et ff. ea. l. cōtra falsam. Ex quo crimine cā mortis nō imponit. ff. e. l. ij. §. fin. et C. e. l. vbi cum ibi no. Et sic ibi nō cadebat vadiū dueli iuxta dictas ordinationes. Itē q si part' esset falsus vel verus pbare poterat p testes. ff. de carbo. edic. l. ij. §. due. et de questionibus. l. cū extraneo. §. j. et sic fm dictas ordinatiōes ibi nō cadebat duellū. Itē q non pposuerat dictū comitē p indicia vel verisimiles presumptiones suspectū: et sic fm dictas ordinationes nō cadebat ibi duellū. Itē dicta margarita fuerat pregnās et p tali se gerebat et pregnās existēs fecerat testamentum in quo partū ex ea nascendū heredē instituerat et sibi substituerat dictū suū virum et pepereat sana existēs illa infirmitate excepta quā p illa habuerat vnā filiā viuā et veraz signa partus de nouo partu ex dicta dña habentē in pñtia q plurimarum personarū bonarū et fuerat baptisata p tunc epm carcassoñ. Et q post dictū puerperiuz dicta dña margarita per sex septimanas vixit. Et postq decesserat dicta filia supstite q post mortem dicte matris suevixit p sep tē septimanas. Ad scđz q dicebat casum predictū euenisse: immo contrariū scz nō euenisse nec ipm suspectum p his. Itē dato absq piudicio q ita accidisset nō cōmisisset crimē: q ligare se pro habēdis libertatib' nō erat res illicita: imo sic se ligauerant ad regē cāpani et normani: itē q nō erat crimē lese maiestatis[a] cū nec cōtra principē vel eius aciē vel rempublicā factū pponeret: q comes post mortē dicti regis bn̄ et fideliter se gesserat ad maiora q essent in regno q eidem cōmissa fuerāt hec offerens put in facto sunt se pbaturū negās cetera. Et dictus comes vltra pcedēs saluis ptestationib' p ipso ppositis et reddito iure sup vtroq per ordinē expedit' fuerat. Et aduocatus su' dixit q vbi curie videret q vltra pcedere haberet et q validū ibi caderet facta retenuta de equo et armis et aduocato suo dicit q dictus reginaldus mētiebat super premissis et se defenderet p se vel aduocatum suū vt bonis et legalis piecit vadium suū. Et duplicatū et triplicatū fuit ibidē hinc inde. Et dictū fuit p arrestū curie q non obstātibus ppositis dictus reginaldus admitteret ad accusandū et q petitio erat respōsalis. ¶ Itē q de primo casu ad quedā pposita per dictū comitē pbatio erat admittenda licet criminalis esset de se. Sz in scđo casu nō obstātibus ex aduerso propositis inspecta natura ipsius et q in dictis ordinationibus fiebat de eo expressa mentio et al's fuerat arrestū datum super hoc vadiū cadebat. Et eū ibi curia pronunciauit. Nota ergo de stilo in psonam cōdemnandam pro tali crimine ad dictā accusationem admitti. Sed forte iđ hoc fuit factū q forte dictus reginaldus reuelauerat regi philippo et ēt curie, tempore dicte licentie impetrate et hec dicit aduocatus dicti reginaldi et hoc fore constabat curie. Itē q solus conatus sufficit Item q nō oportet aliquem dicere suspectū Itē erratū fuit in premissis pro parte dicti comitis primo q aduocat' suus nō accusauit pro honore. Secundo ad finem absolutionis nō proposuit vt. s. licet tpe fecisset. Tertio q dictus comes vocauit eum dementiendo proditorem falsum et sic se quasi actorem dedit. De materia duelli vide gl. et bald. in feu. de pace tenēda[b] et eius violatoribus in. vj. columna. et ibi etiā habetur de bannito et quare qs[c] banniatur. ¶ De materia duelli vide ple. per dominum iaco. rebuffi. doc. nouissimum actu legentem dudum. Mcccclx. in monte pessulano in. l. vna. C. de gladiatoribus libro. x. ¶ De hac materia duelli vide etiam ple. per fratrem raymundum in summa sua de casibus in titu. de duello vide etiā per. iaco. in ti. de duello et sub rubrica vi bonorum raptorum.

a ¶ Lese maiestatis. vtz crimē aliqđ cēseat eē de capitibus. l. iul. maiesta. vtđ do. azo. i sum. C. ad l. iul. maies.

b ¶ Vj. col. videlz in §. sed istud. et adde ibi do. alua. a pnci pio vsq ad §. mercator. et vide dño do. rofre. beneuē. in tractatu de pugna. vbi per xij. q̄stiones materiam duelli plene explicat vt refert d. alua. vbi. s. in. iiij col. in §si. et hac glo. ccxxiiij.

c ¶ Duelli sunt eni qui autumāt ex quadā cōsideratiōe paris vl' ipařis nūeri litteraꝝ noi m ipoꝝ pugilū in vtroq seu eoꝝ alte ro existētis euētū duelli se posse vere pnosticare vt his §sib' l egit contineri si parib' vel disparibus cōstent elemētis noia pugnāt ps vicit aggredietis ipar i tas āt par tati si societ hoc tibi sit certū q defēsor supat sz hec q dez ptractare his ve fidē adhibere vtiq sup stitiosuz et truphas eē nō abigit quos et gladio vltore sanctiones iperiales psequūtur. vt. l. nemo. C. dō ma lefi. et mate ma. de hoc plenis'. per do. pe. ia. in pre. titu. de duello in. xiij. col. in §. circa duellū.

¶ Questio.ccccccxxiiij.

¶ An delegatus a principe possit causaz principalem subdelegare.

Clarum est q̄ princeps delegat causam criminalem vt p batur in.l.quo quotiēs.circa principiuz ibi mādauerit ꝛc. C.vbi senatores vel clarissimi sed est dubium si delegatus a principe possit causam criminalem subdelegare. Sed Bar.in.l.j.in fine.C.qui pro sua iu- a risditione tenet q̄ sic videlicet q̄ pōt a cām criminalez subdelegare:ꝛ ita ſm hāc partez vidi vti ꝛ seruari in hac curia parlamēti dalphinalis. ¶ Unum aliud nota circa hāc materiam q̄ lʒ ea que sunt meri imperij p locūtenētem non possiunt iure ciuili expediri.l.subgerēte. C.de officio eius qui vicem alterius iudicis gerit: tm̄ de iure canonico bene possunt:vt no.bar b to.[b] in auč. sed nouo iure. C. de seruis fugitiuis. ꝛ hoc casu seruat ius canonicum de stilo curiaruz presentis patrie dalphinalis ꝛc.

¶ Questio.ccccccxxv.

¶ Utrum expense quas quis domi sue fuisset facturus debeant deduci de taxa expensarum.

Si quis condēnatur p hanc curiā parlamenti aut per aliū iudicem inferiorez in expēsis cause an ĩ taxatiōe ipsaꝝ expēsaꝝ debeat de iure haberi cōsideratio ad c expensas quas quis domi sue[c] fecisset verbi gratia taxātur viagia ad rōnem.v. grossoꝝ p die incluso equo certe dʒ haberi cōsideratio q̄ ipse fecit expēsas expo- suisset in eius domo p se ꝛ equo suo pro qualibet die duos grossos ꝛ illi duo grossi debent deduci de qualibet die viagioꝝ ꝛ portuum lr̄aꝝ. Ita voluit Inno. in.c.finem:extra de dolo ꝛ cōtu. Sed ego nunq̄ vidi talem deductionem in taxatione expēsaꝝ fieri in hac curia parlamēti nec in alijs curijs p̄ñt[is] p̄rie dalph. ꝛ credo q̄ stilus curiarum in hoc derogaret iuri. ¶ De hac materia vide p Johan.fab. insti. de pena te.litigam ꝛc.

¶ Questio.ccccccxxvj.

¶ Utrum castellani possint mulctare et mulctas imponere ꝛ de prorogatione iurisditionis castellanoꝝ.

De iure castellani dalphinales nō possunt mulcta- d re[d] casus est expssus in l.ij.in.§.fina.ff.de iudi. Tamen de cōsuetudine gñali huius patrie dalphinalis castellani dalphinales mediati et im- e mediati cōsueuerūt mulctare[e] ꝛ inde iudices dalphinales ꝛ similiter iudices baronum ꝛ bānaretoꝝ cōsueuerūt dictas mulctas in eoꝝ assisijs ꝛ in sedibus suaꝝ iudicaturarum declarare ꝛ adiudicare. ¶ Sed quid de iudicibus delegatis si possint mulctare vide.s̄.q.lx. ¶ Sed q: ca- f stellani[f] habēt in hac patria dalphi. iurisditionem limitatā posse cognoscere g vsq̄ ad duos florenos[g]. An eoꝝ iurisditio possit de maiori summa vel de alia prorogari consensu partium. Saly. q̄ sic in.l.certa rōne.in.q.pe.C.quādo puo.nō est necesse. p Salyceto est tex.in.l.de quare.in.§.j.ff.de iudi. vide Ange.in.l.si idez cum codez.ff.de iurisdi.om.iu.ꝛ Albericū de rosato:vbi dicit circa finem q̄ si iudex iudicet cōtra suam iurisditionem nō valet sentētia.l.ij.ff. de iudi.nisi de cōsensu partium l.j.ff.de iudi.ꝛ hec fuit opinio Odofre.in.l.fi. ff. de iurisdi.om.iudi.ꝛ de hoc not. p Joh.and. in.c.ea que fiunt de re. iur.vide Spec.in ti.de sentētia.§.iuxta p positiones v̄.item est nulla rōne quātitatis. ¶ Circa hāc materiā auerte:q: si sententia non valeret vigore prorogationis tūc valere posset in vim pacti glo.est quā ibi sequitur Jaco. de but. in.l.ij.C.communia vtriusq̄ iudicij ꝛ glo.in.c.a nobis in glo.fi.extra de sent.excom. ¶ De materia prorogationis iurisditionis castellanoꝝ.vide etiā que dixi.s̄.q.cclxxxv.

¶ Questio.ccccccxxvij.

¶ An iuramētum faciat quem teneri precise ad factum.

In obligationibus facti in quibus q̄s non pōt de iure p̄cise cōpelli ad factum in.l.stipulationes.§.celsus.ff. de v̄bo. oblig. ꝛ in.l.si quis ab alio.ff.de re iudi. Tamen pp̄ter interpositionem iuramenti potest h quis precise cōpelli[h] ad obseruātiam facti p.c.ex rescripto extra de iureiurādo ꝛ not.glo.in.l.si pecuniam.ff.de condi.ob causam.ita etiam expsse tenet Henri. de boucco in sua repetitione auč. sacramēta. C.si aduersus ven.in materia effectus iuramēti ꝛ q̄ pretextu iuramēti quis possit cōpelli precise ad factum tenet glo.in terminis in.l.si pecuniam.ff.de cōdi.cau.data nō secuta ꝛ hoc tenet ibi Bal. Item iuramētum operatur vt quis nec iure nec de facto cōtrauenire possit aduersus contractum iuratum hoc tenet glo. ꝛ Bal.in.l. id quod pauperibus.C.de episco.ꝛ cleri. super v̄bo ratum ibi dum dicit ratum sez de iure firmum de facto. Et ita etiā fuit determinatum in camera cōsilij per dominos meos parlamēti die.iij. mensis septembris. M.cccclx.circa diffinitionem processus tūc diffiniti in manibus Johā. ioff.secretarij dalphi.inter Jo.faubarēti

a ¶ q̄ pōt. hac opi.firmat pluribus rōnib[us]. do.Ey.in l. vna.i.iij.q. C.q̄ p sua iurisdi.iudi. da.da. ne pos.

b ¶ Ut no. bart. voluit allegare. d. bal.in pnc.i v̄.de iure tm̄ ea.q̄ ad hoc allegat.c.in archiepiscopa.ex̄.de rapto.

c ¶ Domi sue. Nō aūt expēsaꝝ q̄s q̄s domi fecisset nisi in domo vixisset ex artificio vt notabilr̄ dicit.d. Panor. i.c. finē in gte penul.col. i v̄.quid aūt. ibi an autez ex̄ de do.et cōtuma.

d ¶ Nō p̄nt mulctare et est rō: q: cuz castellani ñ habeāt ptātez castigādi ēt mediocriter aut leuiter ñ valēt mulctā d̄ iure iudicare. Is ei magistratus pōt mulctare q̄ pōt castigare ꝛ p mō castigare mulctā iponere vt no.d. 330. in sum C. d̄ defen. ciui.i §.qd̄ aūt.

e ¶ Cōsueuerūt mulcta-

re[...] tm̄ q̄ [...] mulct[...] p ea que dicit.d. Pau.de ca. i.l.ij.§.is autē.circa p̄n. ff.de iudi.

f ¶ Sed q: castellani. adde d̄ hac materia p istū p̄si.cxxx incip. vr̄ q̄ dn̄i.nūe.v. nec p̄t inualidari.ibi.tuz q: iurisditio. ꝛ cōsil. cxvj. ici.circa pcessuz i p̄n.ꝛ p totū.

g ¶ Duos florenos.immo vsq̄ ad lx. solidos: vt i p̄rio capite statuto ruz dalphi. super ptāte castellanoꝝ edictoꝝ cautum extat.

h ¶ Precise cōpelli. istd̄ limita nisi ĩgrederet religionez tūc pt p̄missiones facti nō suare Spe. de statu.mona.§.ij.v̄sic. xxviij. ꝛ sequēti.

in. 2° tt° 47

ciuem Gracionopo. ⁊ Andream de salice: ⁊ Stephanum autrandi in dicta causa interuentum.

Questio.ccccccxxviij.

¶ De relatione seruiētis dalphi. ⁊ in quibus sibi credi debeat.

Non debet de iure credi nūcio seu seruiēti dalphi. super opprobriosa respōsione sibi vt assert facta per citatum. Nec etiam si talis seruiēs referret se fuisse pcussum vel verberatum p talem citandum: vt. C. de accu. l. ea quidem. Sed simpliciter et a credi debet super citatione[a] ⁊ hoc ex quadam consuetudine sicut et sacerdoti creditur si dicat se citasse suum parrochianum. Ad idem etiam creditur seruienti referenti se non reperisse bona mobilia in executione iudicati. Ita dicit Barto. in l. a diuo pio. in. §. in venditione. ff. de re iudi. Admittetur tamen ille qui dicetur citatus ad probandum contrarium argu. C. de contrahen. et committēda stipula. in. l. optimam in fine. ⁊ forte per iuramentum[b]. inspecta conditione nuncij seu seruientis ⁊ illius citati ⁊ cōsiderata qualitate negocij ſm Pet. ia. in titu. de constituta pecunia libellus ibi: nec etiam deberet credi executori ⁊c. Quicquid tamen sit de iure consuetudo Francie ⁊ presentis patrie dalphina. seruat, q creditur tali nuncio seu seruienti dalphina. vel sacerdoti si referat se fuisset percussum vel verberatum per citandum in ipsa executione. ¶ Sed qualiter puniatur talis seruiēs dalphina. si falsam relationem faciat. vide Specu. in titu. de executore. §. j. versic. sed qualiter ⁊c. ¶ In quam penam incidat ille qui remouet litteras iudiciales a manu seruientis dalphina. vide que scripsi. s. questio. ccccclxxix. circa finem. Et de illo qui eripit aliquem a manu seruientis. vide ibidem. ¶ Si nūcius seu seruiēs accedat ad aliquem citādum ⁊ eum nō reperiat an sufficiat sibi dimittere copiam litterar in domo habitationis alicui ex familia citādi. vide q plene dixi. s. q. cxcj. in gl. sup vbo domicilia. ¶ Utrū seruiēs ex officio suo possit aliquem citare. Dic q non sine mādato[c] iudicis. c. cum clericus. C. de episco. ⁊ cleri. vide Bar. in. l. fi. C. de requi. reis. Qualiter puniatur ille qui eripit ⁊ liberat captiuatum a manibus seruiētis. vide q scripsi. s. q. ccccclxxix. ¶ Qualiter offendens seruientem vel alterum officiarium dalphi. exercētem eius officium puniatur. vide. s. q. cccclvij.

a ¶ Citatione. Adde. d. bar. in extrauagā. ad reprimēdū in vbo. p nūciū. cir. fi. ibi. sz an eodē. ⁊. c. cū parati. de appel. spec. de cita. §. sequitur videre vbo. sz nūquid verū i denūciādo criminalia nō creditur nūcio ēt publico ⁊ iurato vt ibi dicit spec. ⁊ hoc intellige verū quo ad cōdēnanduz nō quoad quō ad inquirēdū q: ad relationē nūcij pōt inqsitio formari: vt not. do. bar. in. l. §. cura carnis i vbo. ⁊ no. ibi ad referēduz sibi ibi ⁊ hoc qntū ad maleficium puniēduz ⁊c. ff. de officio pfe. vrbis. Et vide oia quo ad prio loco in hac apostilla iducta ⁊ alia ad materiā facientia. d. Ang. areti. in tracta. maleficiorum in glo. sua in vbo. petro publico ⁊ iurato nūcio.

b ¶ Per iuramentū. Adde. d. Ange. vbi. s. in gl. pre. in vsi. si aūt dicat se citasse.

Questio. ccccccxxix.

¶ Si possessio continuetur cōtra successorem in beneficio vel in re pphana.

Supra. q. ccclv. tetigi de possessione que transfertur in platum, vel aliud beneficiū canonice obtinētem absq noua apprehēsione. Sed iuxta hoc quero. Ego platus vel obtinēs aliquod aliud bnficium fui in possessione seu quasi exigēdi ab vno tertio sup suo bnficio: vel a laico sup aliqua possessione certam annuam pēsionem. Ille tertius qui soluit pēsionem moritur eius successor mihi denegat soluere ⁊ sic me spoliat. An possim intentare cōtra illum successorem qui nunq soluit interdictum recuperande possessionis dubium facit: quia ille tertius nunq soluit dictam annuam pēsionem ⁊ sic non possum dici fuisse in possessione[d] exigēdi a dicto tertio lz a suo pdecessore exegerim. Quid dicēdum. Ego reperio inter consilia domini petri pape patrui mei quoddam cōsilium incipiēs ego dico hūc libellum ⁊c. in quo ipse dominus Petrus decidit hoc dubium ⁊ tenet q potest agi dicto interdicto contra successorem licet nunq soluerit. ⁊ fecit dictum cōsilium p sacrista ecclesie sancti Mauricij Uien. cōtra quendam priorem: cuius prioris pdecessor soluerat dicto dño sacriste duas libras cere de annua pstatione ⁊ hoc probat sic. Certum est dicit ipse dñs Petrus pape ex variatione psonarum ex parte rei nunq mutatur ius actoris quin remaneat semper idē vt. l. ij. §. ex his. ff. de vbo. obliga. facit c. cle. fin. De iure patro. ratio huius est[e] quia predecessor ⁊ successor etiam in officijs ⁊ dignitatibus vna psona reputantur cum dignitas ⁊ officium nunq moriantur vt habetur ⁊ not. extra de officio delega. in. c. quādo abbas glo. super vbo substitutis, ⁊ in. c. si graciose de rescriptis lib. vj. ⁊. xij. q. in. c. iij. libertus. Alia etiam ratio; quia non mutatur ius actoris: q: iura[f] metiuntur ex parte actoris non ex parte rei propter variationem ex psona rei: vt not. per Inno. in. c. prudentia super verbo constare de offi. deleg. ita q cōsideramus magis psonā actoris q rei: vt. ff. si pars heredi. peta. l. j. circa prin. ibi ius ex reo nō metitur ⁊c. ⁊ notabiliter habetur. insti. de acti. in. §. sed iste quidem. in glo. j. Ergo idem dicamus in pposito cum sacrista fuerit in possessione vel quasi exigēdi ⁊ leuādi a priore moderno vsq ad tēpus denegationis cum ius actoris nūq mutetur ex variatione psonarum ex parte rei: immo quod est fortius non videtur variatio ex parte rei cum vna ⁊ eadem persona iste prior ⁊ predecessor reputatur: vt. s. dixi.

c ¶ Nō sine mādato. adde. d. barto. vbi. s. in extrauaganti ad reprimēdaz i pre. glo. sup vbo p nuncium in vsi. nec pōt nūcius.

d ¶ In possessiōe. ad hoc qd hic dr. s. q pceptio pēsionis nō pbat possessionem. vide istū cōsi. cxliiij. nu. iij. vo. plus dico. ⁊ ici. dictū cōsil. circa processuz diffinitū.

e ¶ Rō huius est. facit q successor dz seq vestigia pdecessoris. cle. j. vbo. porro. ⁊ ibi d. card. q iureiu. i. j. not.

f ¶ Ex pte actoris huiusmodi iuris articulū inducit. do. odo i argu. ad quandā pulchraz q. l. j. in vbo. vlti. sup ista. ff. de iudi.

a ¶ Presumitur esse. Adde qd legitur. & not. in. l. siue possideris. C. de pbatio.
b ¶ In. l. ij. voluit allegare. l. iij. que incipit possideri.
c ¶ Amittenda. In x si. & si animo iuncto. §. si quis nūciet. & §. quid si seruus.
d ¶ Dictio tūc. De hac dictione tūc vide do. Bar. in. l. in substitutione. ff. de vulga. & pupillaribus, & in. l. in tutoribus. ff. de testa. tute. & in. l. in illa. ff. de v bo. oblig. et in. l. lecta. ij. oppo. ff. si certum pet., & etiam ibi vide do. alexan. & do. abbas in. c. pastoralis. extra d excep. & do. archi. lxiij. distinc. ego. et dñs Bal. in. l. ex illo. C. de appella, et in aut. contra rogatus C. ad trebel. & in pre alle. l. lecta. & Spec. de instr. edi. §. vidēdum. restat versicu. quid si.
e ¶ Extremitatē temporis. Iste articul⁹ tūc significat tēpus extremi termini. vt optime & aperte pbat in. l. si is legatum. §. fi. in fi. ff. de cōdi. & demon. & ibidē vide do. paul. de cast. qui videtur quandam limitationē. & adde docto. in locis proxima apostilla allega.
f ¶ Perditur possessio. Possessio autē iuriū seu dignitatū quomodo perdatur vel acquiratur. vide per bal. in. l. ij. C. de seruitu. vbi tractat de multiplici iure possessionis in rebus incorporalibus. Et nota q turbatus in possessione perdit possessionē si non agit. cum primū potest cōtra turbantem: q: solo animo videtur perdere possessionem: & non habet interdictū vti possidetis. de hoc vide Innocen. in. c. ij. in gl. in prima colū. magna d in integ. restit. & p flo. i. l. loci. §. sciēdū. ff. si seruitus vēdi.

Cum ergo vna & eadem psona reputetur verum est dicere q si sacrista fuit in possessione vel quasi exigēdi & leuandi a predecessorib⁹: ergo est i possessione vel quasi exigēdi & leuandi a moderno. priore vsqz ad tempus denegationis & spoliationis cum p ius fingatur idētitas psonarum: vt habetur & not. in. d. c. quoniam abbas non potest dici variatio. Item posito & non cōcesso q posset dici variatio, adhuc iure metimur ex psona actoris.: vt. s. dixi. ita q consideramus illud ius quod est in persona actoris non illud q est in persona rei: vt dicto. §. sed iste quidem & ibi nota. insti. de actio. Preterea q ex variatione psonarum ex parte rei nō mutetur ius actoris probatur: q: qui semel fuit in possessione semper presumitur esse[a] quia constat nos possidere donec aut nostra voluntate recesserimus: aut expulsi fuerimus vt not. per Hosti. extra de resti. spolia. c. cum ad sedem. & ff. de acqui. pos. l. iij. §. nam constat possidere. Sed p pcessum agitatum in curia officialis pbatur q dictus sacrista fuit in possessione vel quasi exigēdi & leuandi a pdecessoribus prioris moderni: ergo semper presumitur possidere etiam cum priore moderno vsqz ad tempus denegationis: quia tunc dictus sacrista expulsus fuit sua possessione: q: si bene inspiciamus. text. in. dicto. §. nam constat possidere. loquitur indistincte in persona possidentis non curando de persona contra quā possidet cum ergo dictus §. loquatur indistincte: indistincte est intelligendus cum nō reperiat per aliā legem vel decretalē distinctus: & vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus no. ff. de publi. l. de precio. extra de maioritate & obediētia. c. solite. §. j. & de cōiugio leprosorum. c. ij. extra patet cum dictus. §. nā constat: nō distinguat de psona cōtra quē possidetur qd ex variatiōe ex parte rei nō mutetur ius actoris:. et sic dictus sacrista presumitur esse semper in possessione vsqz ad tēpus denegatiōis facte per priorē modernū: & ideo bñ dicit in dicto. §. nam cōstat aut expulsi fuerimus vt ibi habetur. Preterea videtur casus extra de resti. spo. c. cum venissent. & ibi glo. ij. in fi. q: lz predecessor prioris moderni sit mortuus vel alās sublatus a prioratu nō pp̄ter hoc dictus sacrista pdidit possessionē vel quasi pensionis exigende & leuāde nec pōt dici negligentia ex parte sacriste: quia sui procuratores satis petierunt. Ratio predictorum est: quia possessio sine animo perdi non potest. vt nota. per Innocentiū in. c. querelā. glo. super verbo de nouo extra de electio. & in. l. ij.[b] in. §. in amittenda[c] ff. de acquiren. possessio. cum ergo per mortem vel translationem prioris predecessoris istius moderni prioris dictus sacrista habuerit animum semper possidendi: quia sine animo non potest perdi possessio vt. s. dixi sm Innocentium. patet q etiam dictus sacrista fuit in possessiōe vel quasi exigendi & leuandi a priore moderno vsqz ad tēpus denegationis: quia tunc quando denegauit prior modernus dict⁹ sacrista perdidit possessionem et animum possidendi vt notatur per Innocen. in dicto. c. querelam in dicta glo. vbi ponitur per innocen. dictio tunc[d] que dictio denotat extremitatē temporis[e]. d. l. si bis legatum. §. fina. ff. de condi. & demon. not. in. c. q sit de elec. lib. vj. & c. j. de vsuris lib. vj. ergo in illa extremitate temporis qua denegatur solutio pensionis perditur possessio[f] ergo patet q ante denegationem est ibi possessio cum in ipso tempore denegationis perditur possessio[g] quia si ibi ante non esset possessio non posset perdi quia quod non est nō potest perdi seu tolli. ff. de iniusto testamento. l. nam et si. & nota extra de despon. impube. capitulo ad dissoluendum et ita patet sm innocen. q tunc perditur possessio quando denegatur solutio pensionis hec ibi distinguit. Innocen. de persona contra quam possidetur vtrum mutetur seu varietur dicta persona sed simpliciter dicit tunc perditur possessio quando denegatur solutio pensionis ergo manifeste patet ex predictis. q bene dicit libellus dicti domini sacriste qui dicit licet dictus sacrista fuerit in possessione vel quasi exigendi et leuandi in super dicto prioratu a prioribus eiusdem maxime a dicto priore reo quia licet dict⁹ prior modernus nunq̄ soluerit. Non propter hoc sequitur quando dictus sacrista fuerit ante denegationem prioris moderni in possessione vel quasi exigendi et leuandi a dicto priore moderno per predictas rationes hoc concludentes manifeste. Preterea alia ratione hoc probatur q dictus sacrista in possessione exigendi et leuan-

g ¶ Perditur possessio. Quibus autem modis perdat & acquiratur possessio seu quasi iurium seu rerum incorporaliū ac dignitatū et prebēdarum ac huiusmodi recurre ad. d. inno. egregie & copiose differentem in. cap. i litteris extra de resti. spo. in glos. sua inuersi. prius. Nos autem dicitur ciuilem possessionē perdi si per modicū tēpus negliga ur recuperari pos. naturalis vacansque scit ab alio

di a dicto priore moderno vsq ad dene/gationez licet dictus prior modernus nū/ꝙ soluerit dictas duas libras cere. q: non sequitur sacrista est in possessiōe vel quasi exigendi duas libras cere. a dicto priore moderno ergo sacrista fecit actum natu/ralem ⁊ corporalem exactionis ⁊ leuatio/nis. Quia sepissime verba ſm cōmunem vsum loquē. ii non ad actum sed ad apti/tudinem referūtur vt habetur. extra de baptismo. in. c. maiores. iij col. vsi. similiter. ⁊ insti. ad. l. acquiliam. §. his autem vbis. ⁊ ibi no. Quia lz dictus sacrista nihil exegerit a priore moderno actualiter tñ aptitudine aptus natus fuit ad recipiēdum vt locis preallegatis habetur ⁊ nota. item ꝙ possit dicere sacrista ꝙ fuit in possessione vel quasi exigendi ⁊ leuādi a dicto priore vsq ad tempus denegationis lz nil soluerit dictus prior facit. q: non sequitur sacrista fuit in possessione exigēdi ⁊ leuandi a dicto priore: ergo fecit actum corporalem et naturalem exactionis ⁊ leuationis et duarum librarum cere. Quia licz nullum actum naturalez fecerit sacrista cū priore moderno tñ nihilominus dictus fuit in possessione vel quasi exigēdi et leuandi a dicto priore moderno vsq ad tēpus dene a gationis. Et est ratio: quia duplex[a] est possessio etiam in iuribus incorporalibus sicut in corporalibus vt no. p Bar. in. l. j. ff. de acqui. pos. Una est possessio naturalis ⁊ corporalis que cōsistit in actu corporeo ⁊ corporaliter exercetur ⁊ statim sicut perditur exercitium corporale: q: nihil fit corporaliter statim pditur ipsa possessio naturalis nec posset dicere quis esse in possessione naturali aliquid fiendi vt habetur ⁊ not. ff. de acqui. pos. l. j. in vbo naturaliter. Alia est possessio ciuilis que cō/sistit in aio et solus animus ibi opatur in retentione possessionis. licz nullus actus corporeus ibi exerceatur: tñ quantum ad b retinendā possessionē sufficit animus[b] Et ista possessio ciuilis est illa que ppꝛie parat interdictū. vnde vi seu recuperan/de possessionis non illa possessio natura/lis de qua predixi: q: proprie nō parat in/terdictum. recuperande possessionis ipsa possessio naturalis: sz possessio ciuilis sic. vt hec omnia habenť. ⁊ no. ff. de acquirē. pos. l. clā possidere. in. §. fi. glo. fi. ver. item iam non est questio ⁊c. ⁊ versi. seq. Sed sic est in casu pposito qm̄ dictus sacrista semper habuit animū possidēdi: ⁊ sic semp in aio possedit vsq ad denegationē factaz p priorē modernū: q: tunc qm̄ denegauit soluere dictum sacristā spoliauit: ⁊ ideo di/ctus sacrista agit interdicto recuperande pos. quod interdictū recuperande posses. proprie est interdictū pro ciuili pos. que in animo consistit quādo est amissa vt in ca

su libelli nostri. vt. s. proxi. dixi. Et ita patet ex predictis ꝙ non sequitur sacrista est in possessione exigendi: ergo naturaliter ⁊ corporaliter exigo sicut alibi diciť non se/quitur ego sum in possessione talis domꝰ: ergo ego sum corporaliter in domo: q: pōt esse ꝙ ego sum in vinea ⁊ domus est parisius: ⁊ tñ verum erit dicere ꝙ ego sum in possessione talis domus vt habeť in. d. l. clam possidere. §. fi. ⁊ tunc intelligereť de possessione ciuili: ⁊ ita debet intelligi di/ctus libellus sacriste cū actus corporeꝰ nō fiat. Et ita ex pdictis patet ꝙ dictio pos/sessio est ambigua: q: pōt referri ad pos/sessionez ciuilē ⁊ ad possessionē naturalē: ⁊ ideo q: ista dictio possessio que est am/bigua posita est in libello intelligiť ſm voluntatem actoris: q: in exordio iudiciorū fauetur plus actori ꝙ̄ reo. ff. de iudic. l. si quis intentione. no. extra de sponsalibus. c. ex litteris. glo. fi. extra de restit. spo. c. cū ad sedem. Ideo dictus sacrista dicta verba posita in libello intellexit de possessione ciuili nō naturali. Preterea ex precedētibꝰ ⁊ sequentibus debemus iudicare de me/dijs. ff. de leg. j. l. si seruus plurium. §. fi. extra de appel. c. ij. requiris. in prin. Sed dictus sacrista fecit simpliciter mentionem de dictione possessio. Postea in libello cō/cludit super interdicto recuperande pos/sessionis quod interdictum proprie ada/ptatur ad possessionem ciuilem vt. s. dixi per no. in. l. clā. possidere. §. fin. s. alle. ergo de illa ciuili debet intelligi casus est bonꝰ ff. de reg. iur. l. quotiens idem. seruo cū ibi no. Cum ergo ex precedētibus ⁊ sequen/tibus debemus iudicare de medijs ptz ꝙ dictio possessio libello posita intelligitur de ciuili possessione ex eo ꝙ postea facit mentionem in libello de interdicto recu/perande possessionis qd̄ proprie adaptatur in possessionē ciuilē ⁊ nō in possessio/nem naturalē. vt. s. dixi. Preterea ex con/clusione videť iudicari precedēs petitio vt no. expresse per cy. in. l. nec exemplū cir/ca fi. C. de falsis ergo manifeste ex oībus premissis concludiť ꝙ bene diciť in dicto libello maxime a dicto reo q: licet nunꝙ̄ soluerit prior modernus potest dici sacri/sta esse in possessione a dicto priore. ⁊ in/telligiť de ciuili vt clare. s. deduxi dicit dictus dn̄s pe. pape videť ꝙ iste prior be/ne dicebat. q: perceptio pensionis nō probat dn̄ium nec possessionē vt no. inno. cū bertol. in glo. s. verbo quodam. etiā prior dicebat ꝙ dictus sacrista nō pbauit cau/sam seu titulum q̄re petit dictas duas li/bras cere. Cui priori respondet ipe dn̄s pe. pape. ꝙ agēs possessorio recuperande possessionis duo tantūmodo dz pbare. s. se possedisse ⁊ spoliatū eē. vt habeť ⁊ no. extra de resti. spo. c. olim la. j. ⁊ no. xiij. q. j.

occupata vt legiť ⁊ not. in. l. si de eo fundo. in. §. si forte colonꝰ. ff. de ac/quir. pos. et ibi do. Pet. de cast. Alexā. de imo. ⁊ doct. Nec limita nisi q̄s neglige/ret recupa/re possessio/nem suā ab alio occupatam nō qui de eo ꝙ su/spicetur se posse repel/li: sed q: nō vult esse auctor rixe vel causa mali bar. in. l. j. §. interdictuz. ff. vti possi.

a ¶ Q: du/plex. Quotuplex sit possessio vide. d. bal. in auť. defun/cto. C. ad tertu. ⁊ in. c. j. de contro/uer. inter vasal. i v. feu. ⁊. d. Hosti. in. c. qm̄ vt lite non contest. q̄d aūt est possessio ciuilis: ⁊ q̄d naturalis, ⁊ quos effectꝰ pariat. vide per dominū barto. in. l. j. ⁊. ij. ff. de vi ⁊ vi. arma. ⁊ in. l. ij. C. de fune. patri/mo. lib. x.

b ¶ Suffi/cit animus. Adde indui per do. sozi. in. l. j. in principio l. viij. colū. in ver. iij. ⁊ vlti. ff. de acquirē. posses.

a ¶Est 3 tus cōe.vid qd scripsit iste ꝯsi.suo §.ici.i actio ne negato/ ria nu.x.vſ. scda ꝯside/ ratio ē vo.s. b¶Qd sic. Adde do. bal.i.l.j.in. iij.col.i vſi. qro an pp sterilitatez. C.d iure ē/ pbi.vbi di/ cit istd eē ve rū ēt i ꝯdu ctore ad lō/ gū tps imo ꝛ ēphiteote cēsuz remit ti si pp guer rā nil colivl nihil pcipi potuit dū/ mō eēt cen/ sus notabi lis quātita tis:secus si puevt ibi di cit d.bal. s3 vnū vr non omittendū ꝙ si vno āno nō extāt fru ct⁹ alio aūt anno extāt fruct⁹ abun dātes sup/ plēda ē pē/ sio pcedēti āni.nā cū a nua pstatio fiēda ē ex fd ditib⁹ certe rei si vno an no fruct⁹ nō extāt ex pe tēda ē vber tas āni seqn tis ꝛ fertili/ tas cū steri litate ꝯpen sāda.ff.d vi. tri.ꝛ oleo le ga. vt.le.ex eo.maxiecū pstatio ꝯsi/ stit in pecu nia.ff.qn di es le.ce.l.fre

in sum.ꝛ multa sunt iura qz de titu. nō cu rat qn possessio agit vt no.p inno.in.c.p/ uenit decen.ꝛ in.d.c.qrelā p gl.ꝛ inno. et spe.in ti.de resti.spo.§.nūc dicam⁹ in fi. ptz etiā qz predo q nullū ti.hz restituit cū agitur possessorio testes nō sunt iterrogā/ di super petitorio vt expresse no.C.q legi. personā stādi in iudicio in.l.fi.gl.fi.ꝛ pro hoc extra de testi.c.veniens.qz super eo su per quo est cōtrouersia sunt inducendi te/ stes ꝛ non super alio.sed hic erat conten/ tio super possessorio ergo ꝛc.vt no.in.l.ob carmē.§.fi.in glo.fina. ff.de testitu.Item possessor non cogitur dicere titulum sue possessionis.ij.q.v.quasi per totum.ꝛ.vſ. q.vltima.c.actor cum simili.Itē ex eo ꝙ dictus prior dicebat ꝙ prior modern⁹ in/ tentans negatoriaz nō debet pbare prio ratum liberum qz negatiua per rerum na turam ꝛc.Multū male dicebat qz inten/ tans negatoriam contra illum qui est in qua si possessione sicut dictus sacrista.vt probatur per prosum talis intentans ne/ gatoriam debet probare rem esse liberaz vt clare ponit spe.in ti.de pprietate.§.in cōfessoria ver.sed qualiter probabit de iu re suo vbi spe.expresse dicit ꝙ intentās ne gatoriā pbabit cōtra illū qui est in quasi possessione seruitutis alꝰ secus idē tenet io.fab.sicut specu.insti.de ac.§.eque.Nec obstat illud quod dicebat dictus prior ꝙ a ista possessio est cōtra ius cōmune[a] et ideo nō releuat possidentem ab onere p/ bandi cum omnia sunt libera de iure coi. l.altius C.de serui.ꝛ aqua et no.per inno. in.c.bo.la.ij.extra de postu.prelato.Et id dictus sacrista dz pbare fm dictū priorē qui multū male.dicit qz ista possessio nō est cōtra ius.qz si esset ꝯtra ius bene dice ret dictus prior per.c.j.extra de.prescrip. li.vj.S3 ista possessio est preter ius vt no. per inno.in.c.si diligēti.extra de prescrip. gl.super vbo titulus circa mediūꝛ per gl. in.c.j.de pscri.li.vj.Et ideo quia ista pos sessio est preter ius bene releuat possiden tem ab onere probādi vt no.per doc.in.d. c.j.de prescrip.lib.vj.ꝛ in.c.ecclesia de cā possessionis ꝛ pprietatis.Item nō obstat qd prior dicebat ꝙ testes qui deposuerūt in dicta causa pro dicto sacrista sunt de ec clesia sancti mauricij.qz cōtra eū est casus in.c.fi.extra de offi.arch.ꝛc.

¶Questio.cccccccxxx.

¶Si propter guerrā vel pestem fieri de/ beat diminutio pensionis.

Thesaurarius dalphinalis per se vel eius commissos fa cit anno quolibet vel de tri bus in tribus annis assensa ri et arrendari gabellas pe dagia vel alia iura dalphi/ nalia.Contingit ꝙ medio tempore superuenit guerra in hac patria vel marcha conceditur.an debeat fieri di minutio assensatori de parte pensionis b credo de iure ꝙ sic[b] per glosaz in.l.iij. C.locati.Idem tenet bar.in.l. interdum. c §.fi[c].ff.de ac.pos.vide plenius baldus in extrauaganti imperialis clementie su/ per verbo non admittātꝛ ibi vide an guer ra enumeretur inter casus fortuitos.Et ita vidi pluries seruari in iudicādo in di cta curia parlamenti non obstante quacū ꝙ oppositione thesaurarij.¶Sed an pro pter mortalitatem superuenientē debeat fieri predicta diminutio conductori text. est ꝙ sic in.c.propter sterilitatem extra de locato super hoc dicunt doc.vnum singu/ lare ꝙ conductori propter sterilitatez nō fit diminutio mercedis si non soluerit de/ cimam curato ita dicit do.de sancto geni d niano in.c.j.[d] de decimis lib.vj.ꝛ ponit mart.de laude in suo tractatu de cōscien/ tia in.v.col.ideo ibi dicit marti.ꝙ sint cau ti domini opponere exceptionem decime non solute ꝛ tunc non fiet diminutio mer cedis.Item etiam in alio casu non fiet di minutio mercedis quando videlicet cum vbertate precedentis vel sequentis anni valeat sterilitas compensari vt in.d.c.pro pter sterilitatem in fi.¶Sed circa hanc materiam quero si propter mortalitatem dominus thesaurarius dalphi.vl locator aliusve dominus debeat facere diminutio nem mercedis pro cuius decisione hic sub iungo verba domini raphael fulgiosij in l.habitatores.§.iterum ꝛ in.l.seq.que in/ cipit ꝙ si domus.ff.locati vbi dicit ꝙ ali quando nullus iustus timor migrādi sub fuit et tunc merces integra debetur ꝛ iste est casus in dicta.l.habitatores in fin.re/ sponso.Aliquando secūdo subfuit iustus timor verūtamen inquilinus non recessit et adhuc idem quia debetur integra mer ces vt.l.quod si domus conducende et ad huc idem siue aliam domum conduxerit siue non debebit tamen locator mercedez secunde locationis ipsi conductori si con/ duxerit vel qntum conducturus fuisset si ipse inquilinus non conduxerit quasi de hoc pepigisse videatur hoc ipso quod pe pigi taliam domum conducere.Et iste est casus in versi.idem iuris in dicta.l.si do/ mus.Sed aliquando iustus timor sub/ fuit et migrauit inquilinus sed non ha/ beat pactum et tunc in arbitrio locatoris est vt precium secunde conductionis pre/ stare quod ipse inquilinus sine dolo ma/ lo prestitisset vt in ver.ꝙ si locator vel si malit mercedem pro rata remittere vt.l. sed addes.§.sed cum in annum.ff. locati. et in glo.que ponitur super verbo non ste tisse.Sed aliquando et quarto et vltimo iustus subfuit timor et migrauit ꝛ spaciū

mio.i pn.ita dicit pau.d ca.i.ij. vo.ā ti ꝯs.ccccxxx iij.incipien in xpi noie ame.qz ex/ ceptiōes q oppo.i.iij. col.i vſ.s3 ħ subnectitur dubium. c ¶§.fi.Uo luit allega/ re.§.qd ex naufragio. ꝛ ibi vid ēt p alex.ꝛ ibi d.bar.q tn loqt in alio casu magꝭ dubitabili s3 i ēphiteo si in q istud nō procede ret i pūcto turꝭ fmdo. alex.post d. abba.ꝛ ra/ pha.cuma. i pd.§.qd ex naufragio. i.ij.col.i vſ. ex gl.iducit qz pensio:q soluit p em phiteotam soluit in si/ gnum reco gnitōis do minij nō p prie pfructi b⁹ vt colligi tur ex.l.j.C. d iure ēphi. Secꝰ āt i lo catōe vt i ca su pūtis qd nis q claꝫ ē ꝙ ꝯductori remittit pē sio si pt vti frui re ꝯdu cta.l.ex con ducto i pn. l.si merces §.vis maior C.locati. d ¶c.j.Ni hil ibi de hoc dicto inueni.

non habebat aliam domũ conducẽdi possẽ. Sed aliam domũ habuerit gratis tũc non remittitur merces ꝑ rapta vt in ver. ceterum. Ista sunt verba do.ra.fulgosij. Sed quidam alij do. in casu pestilẽtie aliter loquuntur ⁊ magis indistincte facientes illationem in.l.de etate.ff.ad trebel. per illam.l. et ibi notatorũ ꝙ ꝓpter aerez pestiferum licet scolari migrare de domo conducta ⁊ ꝙ non teneatur soluere pensionem et allegant in ar. dicta.l.habitatores §.fi.ff.locati et gl. in.l.dãnum in glo.fi.ibi sed ibi de diuina ⁊c.C.locati. ¶ Sꝫ an firmarij curiarũ dalphinaliũ habeant̃ loco conductoris vel emptoris vt eis fiat remissio mercedis vel non fiat vide plene per bar.in.l.cotem ferro.ff.de publi.⁊ vecti. Crederẽ ꝙ nõ deberet eis fieri remissio ꝓpter mortalitatẽ: q꞉ si in vno loco sit pestis pñt ꝑ totã iudicaturã alibi curiã tenere vt ipi firmarij curiarꝫ facere ꝯsueuerũt In hoc casu tñ posset haberi aliq̃ ꝯsideratio ꝙ dãnũ supportãt ꝑ pestẽ q꞉ ad eos nõ affluũt tot gẽtes sicut solebãt: iõ posset eis aliq̃ modica diminutio fieri. Sed vbi mortalitas eẽt i toto dalphi. Ita ꝙ alibi i dalphi. nõ posset curia teneri tũc crederẽ ꝙ deberet fieri remissio salarij pro illo tpe quo pestis durauit. Sed circa hunc casuz occurrentẽ ꝓpter pestem non recordor vidisse decisionẽ fieri.

¶ Questio.cccccccxxxj.

¶ An cõsuetudo excuset hoĩes aduersus eorꝫ dñm ꝙ nõ fiat inuẽtariũ bonorꝫ decedentiũ. Itẽ ꝙ nõ dent̃ tutele ⁊ cure. Itẽ ꝙ pñt facere collectas nescio dño. Itẽ ꝙ sindici nõ pstent iuramentũ i manib⁹ dñi ⁊c. Itẽ ꝙ sindici nõ reddãt ꝯputũ. Itez ꝙ nõ faciant gueytum ⁊c.

In quadã cã in dicta curia vertẽte fuerũt quinq3 dubia a processu extracta ⁊ infra scripta in diffinitiõe ipsi⁹ cause. Prĩo vbi bannaretus hñs merũ ⁊ mixtũ imperiuz ⁊ oĩmodã iurisditiõnẽ si hoĩes sui ꝯmorãtes i suo territorio se possint defendere pretextu cõsuetudinis ꝑ eos allegate ne fiat inuẽtariũ bonorꝫ decedẽtiuꝫ ꝑ officiarios dicti bãnareti. Et hoc ꝓpter creditores ⁊ pupillos remanẽtes. Scdo si ꝑtextu dicte asserte cõsuetudinis dicti hoĩes se possint tueri ne dent̃ tutele ⁊ cure ꝑ dictũ bãneretũ vel eius iudicẽ in forma iuris. Tertio si ꝑtextu dicte asserte ꝯsuetudinis possint facere dicti hoĩes tallias cões ⁊ ipositiones dño vl' castellano suo nõ vocatis ⁊ ponere sindicos q̃ nullũ iuramẽtũ faciãt dño Quarto si ꝑtextu dicte ꝯsuetudinis possint se tueri dicti hoĩes ne reddãt ꝯputuꝫ corã dño vl' suis officiarijs de his q̃ ipi exegerũt ab habitatorib⁹ loci ⁊ hoc ad voluntatẽ dñi quotiẽs totiẽs ⁊c. Quinto si pretextu cõsuetudinis se possint tueri dicti hoĩes ne faciãt gueytũ ⁊ si deficiãt ne puniant̃ ꝑ dñz ⁊ eius officiarios Et allegãt dicti hoĩes cõsuetudinẽ tenuisse ⁊ esse i possessione a tãto tpe ꝙ de cõtrario memoria hoĩm nõ existit lꝫ nũꝙ fuerit in iudicio cõtra eandẽ ꝯsuetudinẽ oppositũ. ¶ Ad istorꝫ eñi dubiorꝫ enucleationẽ seu elucidationẽ post recolẽde memorie dñm petrũ pape patruuz meũ ꝑut reperi in suis ꝯsilijs. Q꞉ nulla ꝯsuetudo allegat̃ ꝑ hoĩes cõtra dñm imo potius allegat̃ ꝯsuetudo ꝑ dño vt infra declarabo. Primũ ⁊ añ oĩa vidẽdũ est necessario an dict⁹ dñs habeat iura ⁊ sibi de iure scripto cõpetat ꝯtrariũ eorꝫ q̃ cõtinent̃ in dictis dubijs. vꝫ an eidẽ dño ⁊ suis officiarijs de iure scripto ꝯpetat facere inuentariũ bonorꝫ decedẽtiũ ⁊c. vt in prĩo dubio cõtinet̃. Et an eidẽ dño ⁊ suis officiarijs de iure scripto cõpetat dare tutelas ⁊ curas ⁊c. vt in scdo dubio. Et an eidẽ dño ⁊ suis officiarijs de iure scripto cõpetat vt debeat vocari qñ dicti sui hoĩes faciũt collectas seu tallias. Et an debeãt sindici iurare dño ⁊ suis officiarijs vt in tertio dubio ⁊ an eidẽ dño ⁊ suis officiarijs de iure scripto cõpetat compulsio ad reddẽdũ ꝯputũ corã ipo vel suis officiarijs de tallia exacta ab habitãtib⁹ vt in quarto dubio. Et an eidẽ dño vl' suis officiarijs de iure scripto cõpetat facere fieri ꝑ habitãtes gueytũ ⁊ eos punire i si deficiãt vt in quinto dubio. ¶ Quib⁹ ꝑmissis discussis ⁊ elucidatis clara erit rñsio ad dicta quinq3 dubia. Igit̃ accedẽdo ad primũ dubiũ dicendũ est ꝙ de iure ipi dño ⁊ suis officiarijs copetit facere inuẽtariũ bonorꝫ decedentiũ supstitib⁹ pupillis qñ iudicis offiñ est latissimũ vtroq3 iure testãte. vt.l.j.ff.de iuri.om.iu. ⁊ ex. de offi.i' in dic.c.ij. ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ do. Et ob hoc ad ipꝫ iudicẽ spectat ⁊ ꝑtinet seruare ꝯmoda subiectorꝫ vtroq3 iure testãte vt in feudis de ꝓhi.feu.alie.ꝑ fede.c.imperialem.in pñ. ⁊ in aut̃.iusiurãdũ q̃d pstat̃ ab his.§.deuotos coll'.ij. ⁊ ex. de offi.ordi.i.c.j. ⁊ ibi ꝑ doc. nec nõ obuiare fraudib⁹ ⁊ malicijs hoĩm vtroq3 iure testãte vt.ff.de rei vẽ.l.in fundo ⁊ de ele.c.c.auaricie.li.vj. ⁊ extra q̃ matri.accusare pñt.c.significãte. Et maxime in materia pupillari. ⁊ ꝑ hoc tex. no. in decret'.lxxxvij.di.j.c.desolatis. Nẽpe i bonis taliũ decedẽtiũ supstitib⁹ sibi pupillis se defendere nesciẽtib⁹ ⁊ q̃cquid videt̃ ignorantib⁹ vtroq3 iure testãte. vt.C.de fal.mo.l.j.§.fi. ⁊ no. i decretis.xxx.q.j.§.his itaq3. ⁊ extra qui ma.accu.pos.c.cũ in tua. ⁊ ibi ꝑ gl. multi deniq3 maliciosi vidẽtes bona indefensa ipa bona attẽtarẽt subtrahere ⁊ furtũ cõmittere ⁊ de facto furarent̃. Sicq3 cõmoda subiectorꝫ nõ bene seruarent̃. ⁊ ideo ad euidẽdas tales malicias ad ipm iudicez de iure spectat facere inuẽtariũ bonorũ taliũ decedẽtium. vt ca.desolatis.lxxxvij. di.§.alle. ⁊ ẽt expresse ⁊ clare ꝓbat tex.no. ⁊ singula.C. de bonis ꝓscriptorꝫ.l.si q̃s itra circa pñ.ibi ne q̃d rei ⁊c. Nec ob. ꝙ ibi loquit̃ in fisco q꞉ idẽ est in pupillo attenta rõne ipsius legis posita in.d.§.ne q̃d ⁊c. q̃ rõ est gñalis. Ratio eñi legis vt canonis poti⁹ dꝫ attendi ꝙ legis vl' canonis dictum vtroq3 iure testãte vt no.ꝑ arch.in.c. vbi periculũ in pñ.sup vbo.rõ de elec.li.vj. ⁊ .ff.de le.ij.l. cum pater.§.dulcissimis. ⁊.ff. de iure patro.l.adigere.§. q̃uis. ⁊ i decretis.lxj.di.§.ꝫ sciendũ. ⁊.j.q.vij.c.ꝙ ꝑ remedio. Sꝫ rõ dicte legis si q̃s itra.§.all'. vẽdicat sibi ita bene locũ in pupillo sicut in fisco quare ⁊c. Ea eñi q̃ cõueniũt penes eadẽ rõnem ⁊ cõuenire debent penes eandez iuris dispositionẽ vt vbicũq3 eadẽ rõ sibi vẽdicat locũ ⁊ ibi eadẽ iuris dispositio vtroq3 iure testãte. vt.ff.ad l.aqui.l.illud. ⁊ extra de cele. missarũ.c.cum marte.§.fi.

a ¶ Sicut in fisco. Adde ꝙ sicut ratiõe fisci dñs potest ptendere interesse ita ratione pupilli vt eius substantia integra conseruetur. Nam interest ipsius domini locupletos habere subiectos. vt in auth. vt iudi.sine quoquo suffra.§.cogitatio.col.ij.item pupillus gaudet priuilegijs ecclesie.c.in fine de resti.in integrũ. Sicut enĩ iudex põt se intromittere de his que concernũt vtilitatẽ ecclesie cum in hmõi consistat ius publicũ.ff.de iusti.et iure.l.j.§.publicum. Ita quoqꝫ ꝙ his q rẽ pupilli respiciũt cũ in ei⁹ reuersatur, et rei publice vtilitas qd etiã argumento tutele pbatur que est munus publicum.vt istit. de excu.tut. in prin.in ṽsi.nam ⁊ tutelam. preterea sicut iudex ex officio cogit pupillum pati administrare tutorẽ. vt per do.bar. in.l.j.in pri. in versi. sed quero.pone q: iterest pupilli vt administret vbi s.in ver. itẽ iterest. Cur non sic suas vices interponere possit iudex quo ad cõfectionem inuẽtarij.cũ intersit pupilli illud fieri pter illibatam suaruz facultatũ pseruationẽ.

b ¶ Mixti imperij. adde.q habentur.in.l.j.ff. de iuris.om. iu. Adde ꝙ do.cyn. in.l. cũ opz.C.de

⁊ ibi no.p glo.⁊ extra de baptismo.c.maiores.§.verũ.cũ ergo eadẽ ratio sit in pupillo sicut in fisco: ergo eadẽ iuris dispositio. Potissime cũ respublica eccl'ia fiscus ⁊ pupillus pari passu ambulãt eisdẽ fauoribus ⁊ priuilegijs gaudeãt vtroqꝫ iure testante.C.de iure reipu.l.rẽpublicã.li.xj. et extra de in integ.rest.c.j.cum si. Quinimo in preseruatiõe seu conseruatiõe bonoruz delatoruz pupillo ipse pupillus habet maius priuilegiũ ⁊ maiorẽ fauorẽ ꝙ habet fiscus in bonis sibi delatis vtrũqꝫ ius magis fauet pupillo ꝙ fisco qd clare appa ret q: durãte pupillari etate nõ currit prescriptio vtroqꝫ iure testãte.vt.C.de pscrip. xxx.an.l.sicut.⁊ per Inno.extra de in inte. resti.c.j.⁊.c.auditis p eundẽ ⁊ per glo.ordinariã: ⁊ sic pscriptio põt excedere vltra.xl. annos si ponamus pupillũ habere vnum annũ vel duos vel tres annos. Et tñ res ⁊ bona delata fisco multo minori tempore prescribit vtroqꝫ iure testãte vt institu.de vsuca.§.res fisci.⁊ ibi p glo.ordi.⁊ in summa Hosti. extra de vsuca.§.res fisci. ⁊ ibi per glo.ordi.⁊ in summa Hostiẽ.extra de vsucap.§.que ṽo.ver.itẽ põt dici in rebus fiscalibus. Preterea ⁊ fortius q: pscriptiones minores.xxx.annorũ non currũt pupillis: imo seruãtur ipso iure illesi vtroqꝫ iure testãte.C.in quibus causis resti.in inte. nõ est necessaria.l.fi.⁊ extra de resti.in integ.c.cũ ex litteris p Inno.in glo.sua peñ. ver.hoc tñ raro ⁊c.melius est enĩ minoruz intacta iura seruari ꝙ post vulnus remedium querere vtroqꝫ iure testãte in.d.l.fi. in fi.⁊.xvj.q.iij.§.de pscrip.⁊ not.extra de homicidio.c.suscepim⁹.⁊ tñ minores prescriptiões.xxx.an.currũt ꝯ fiscũ iuxta not. per glo.in.d.§.res fisci.insti.de vsucap.⁊ p Host.vbi.s. Cũ ergo vtrũqꝫ ius magis faueat pupillo ꝙ fisco pupillus maiorẽ fauorẽ habeat in pseruatiõe bonoꝝ sibi delatorũ ꝙ fiscus in bonis sibi delatis vt ex iurib⁹ pmissis appet.manifeste dicenduz est ꝙ.d.l.qs intra.C.de bonis pscriptorũ s.alleg.hz eque locũ in pupillo sicut in fisco a vt in bonis delatis pupillo iudex possit ⁊ valeat facere inuẽtariũ. Nec obstat si dicat ꝙ sunt alia iuris remedia: vcz dare tutores vel curatores: qñ hoc vcz facere p iudicẽ inuẽtariũ a iure nõ phibet. immo poti⁹ pmittit vt ex pdictis appet. Et potissime q: cũ debeat dari tutor vel curator idoneus interim anteꝙ reperiat talis sicut decet mlte fraudes ⁊ furta plura cõmitti possent in bonis ipsi⁹ pupilli. vt.s.dictũ est.interestqꝫ etiã pupilli ⁊ rei publice hr̃e multa gña defensionũ ⁊ conseruationũ suoꝝ bonoꝝ vtroqꝫ iure testante.ff.de no.ope.nuncia.l.nã rei.⁊ nota.de immunitate eccle.c.puenit glo.fina. ¶ Ad scdm dubiũ accedẽdo videlz an eidẽ dño ⁊ suis officiarijs de iure cõpetat dare tutelas ⁊ curas ⁊ certe dicẽdũ est ꝙ sic: qñ cũ ipse dñs ⁊ sui officiarij vt psupponit in facto habeãt merũ ⁊ mixtũ imperiũ ⁊ omnimodã iurisditionẽ ptz manifeste ꝙ ius dãdi tutores ⁊ curatores habẽt. Tutoris enĩ b ⁊ curatoris datio est mixti iperij b.ff.de tutel.l.inuito.§.tutoris.⁊ ibi nota.p glo.et ff.de tuto.⁊ curato.datis ab his.l.nec mãdante.⁊ extra de pcura.c.petitio.p inno. ibi expresse hoc dicendũ in glo.j.⁊ ex̃ de iudicijs.c.fi.lib.vj.p archi.ibi super ṽbo valeãt. ¶ Ad tertiũ dubium accedẽdo videlicet an eidẽ dño ⁊ suis officiarijs de iure cõpetat vt debeãt vocari qñ hoies faciũt tallias. Et an debeãt sindici iurare dño ⁊ suis officiarijs. Et certe dicendũ est cum hic sint duo pũcta. Ad pũcta videlz an debeãt vocari c dñs ⁊ sui officiarij qñ homines faciũt tallias ⁊ dico ꝙ si fiunt tallie ⁊ impositiões p necessitate ville p soluendis debitis cõitatis ⁊ ville vel p prosequendo litigia sua vel filia ꝙ tũc ipi homines possunt tallias facere sine licẽtia superioris seu dñi vl suoꝝ officiarioꝝ ⁊ ipis dño ⁊ officiarijs nõ vocatis.vt no.p bar. C.de muli.⁊ in quo loco.l.j. circa principium d lib.x.⁊ no.p inno.ex̃ de sentẽ. excõ.c.grauẽ.⁊ ibi p doc.⁊ p bar.ff.qd cuiuscꝫ vniuersitatis.l.j.§.pe.⁊ ibi glo.⁊ per dy.ff.de alimẽ.⁊ ciba.lega.l.iiij.⁊ p doct. in.l.j.C.de supinterdictis.lib.x.⁊ ibi p andreã de pisis ⁊ bertrandũ de deo ⁊ alios: ⁊ facit qd no.p Inno.extra de cõstitutio. c.cum accessissent.glo.super ṽbo sedis ⁊c. ver.de alijs tamẽ vniuersitatibus ⁊c.⁊ ibi per doc.⁊ facit etiã.l.j.C.de spectaculis.libro.x. e dum tñ ipsi homines se ꝯgregẽt e insimul ⁊ consentiant ac in vnum conueniant seu concordent. Advnum tamen est aduertendum ꝙ licet ipsi homines sine licentia: et non vocatis domino ⁊ suis officiarijs possint facere collectas ⁊ impositiones p necessitati h⁹ cõmunitatis ⁊ ville

bonis que libe.in.q.iiij.querit an pater qui est administrator bonorũ filioꝝ teneat facere inuentariũ. ⁊ vide residere in hoc ꝙ nõ teneatur ṡm opi.mathesi. dicẽtis ꝙ hec cõsuetudo nõ habet per hoc dictũ põt cõcludi ꝙ ṡm consuetudinẽ regionis est faciendũ inuentariũ aut non faciendũ. Idẽ videt tenere io.and.in addi.spec.de instru.edi.§.vl.ver.qd de patre vbi alle.pdi.opi.marti.

c ¶ Debeãt vocari. Et ratio forte dubitãdi fuit q: ius imponendi tallias seu collectas est ius publicũ auctoritate ⁊ vtilitate ⁊ est meri imperij vt per do.bal.in.l. etiã.in.viij. col.ver. Itẽ nõ puto.C. de excu.rei iudi. Itez videtur esse d regalib⁹.c.j. que sint regalie in ver. seu.

d ¶ Circa principium. Voluit allegare do.barto.in.iij.col. circa fi.in ṽ. quero h primo.

e ¶ Se congregẽt.caue q: istud fieri.j.vetat.et sic ibi deficere videt negatiua ⁊ de inde vbi ponitur copula ⁊ videtur debere esse aduersatiua. vñ forte dz sic h lr̃a poni scz duz tñ ipi hoies se nõ cõgregẽt insil: sed ꝯsentiãt ⁊c. et post ṽbũ ꝯgregẽt supple sine licẽtia dñi. Nota h dicta q hñ seruant in francia.

a ¶ Prohibent͛. Et bene nam congregatiões presumū
tur fieri ex mala causa: vt dicit abb. in. c. si de testi. cogē.
b ¶ Pro necessitate. Et est sciendū ꝙ tallia seu collecta
fit qñq[ue] ex voluntate. vt si populus velit facere honorē
alicui cardinali: vel epo aut dño tēporali vel nobili ve/
nienti ad partes. Qñq[ue] fit ꝑ vtilitate publica vt ꝑ sol
uendis stipendijs armigerorū cōducendorū ad seruitia
cōmunis vel ꝑ emēdo castrū ipsi ville seu ciuitati. qñq[ue]
imponit͛ ꝑ
necessitate
publica. vt
pro soluēdo
es alienū iā
contractū vl'
ipsi est ciui/
tati aut vil/
le imposita
tallia a su/
periore pu/
ta ꝙ soluāt
mille primo
casu ciues
seu icole ha
bent inter se
distribuere
huic siq[ui]dē
liberalitati
meta nō im
ponit͛. Nā
in rebus vo
luntarijs ne
mo necessa/
rius existit.
vt. C. de ne/
go. gest. l. tu
tor. Scđo āt
⁊ tertio casi
bus: tunc iu
sta est descri
ptio per es
et libzā ſm
do. bal. in. l.
etiā in. v. co
lū. in ver. nō
videndū. C.
de execu. rei
iudi. Sꝫ an
in his casi/
bus ciuitas
seu villa ipa
possit sibi/
ipsi collectā
iponere: vi/
detur distin
guenduꝫ an
illud qđ pro
collecta im/
ponitur con
seruet nego
cium ipsius
ciuitatis seu
ville, aut cō/
cernit negocium totius imperij: regni seu principatus
primo casu subdistinguit͛ aut imponitur ipsa tallia seu
collecta ex causa voluntaria: vtilitas aut necessitas. pri
mo mēbro subdistinctiōis pōt per modū cōcordij ⁊ con
sensu in vnum: nō autem ꝙ qui consentire voluit possit
cogi: q[uia] tunc fieret per modū imperij. Scđo pariformi/
ter videtur dicendū. Tertio vo pōt etiā per modū impe
rij propter necessitatē que legem non habet. Scđo aūt
casu non po
test imponi
sine expres/
sa licētia su
perioris. ita
colligitur ex
notatis in. l.
placet. C. de
excu. mune.
li. x. in cete/
ris scriptis
do. bal. in ꝑ.
l. etiaꝫ ⁊ do.
barto. in. l. j.
C. de supin/
dic. ⁊ in. l. j.
C. de mulie.
⁊ in quo lo.
⁊ in. l. j. §. ꝙ
si. nemo. ff.
quod cuius/
cunq[ue] vni/
uersi nomi/
ne ⁊ do. ale/
xan. đ imol.
in. l. si se non
obtulit. i. iij.
colū. in ver/
si. iuxta hoc
querit. ff. de
re iudi.

c ¶ Consu/
les. vide gl.
in. l. j. §. pen.
super verbo
procōsul. in
fine. ff. qđ cu
iuscunq[ue] vni
no. ⁊ ibi bar
to. not. ꝙ ꝑ
necessitati/
bus vniuer/
sitatis po/
test imponi
collecta per
legem om/
nes de ope.
pub.

Attamen ipsi homines non possunt se cō/
gregare insimul ꝑ faciēdis collectis ⁊ im/
positionibus sine licentia domini ⁊ suorū
officiariorꝫ. vt. l. ij. C. de decu. li. x. ⁊. l. si id.
C. de legationibus. eo. lib. xj. q. j. c. si quis
clericorū. ⁊ not. per specu. in titu. de sindi/
co. versi. fina. ⁊ versi. sed nunquid vniuersi
tas ⁊c. Et expresse not. bart. ff. rem ratam
haberi. l. actor circa finē ver. possumus ta
men sustinere ⁊ per barto. in. l. omnes po
puli. §. deinde quero qualiter statuta ⁊c.
⁊ no. per docto. de verbo. signifi. constitu/
tionem lib. vj. ⁊ ibi per archidia. ⁊ alios ⁊
in feudis in titu. de pace iuramēto firmā
da. §. conuenticulas. ⁊ not. expresse per io.
fab. institu. de rerum diui. §. vniuersitatis.
Et est ratio q[uia] sub specie boni videlꝫ di/
cendo ꝙ cōmunitas indiget ⁊ habet ne/
cessitatem semper si congregarēt: ⁊ sic da
retur occasio malignandi: ⁊ per tales con
gregationes possent machinari et plura
mala concipere: ideo regulariter congre/
a gationes prohibētur[a]: ⁊ de hoc etiam
scripsi. s. q. cvj. ⁊ ratiōe qđ minus possunt
singulari plus presumāt vniuersi vt ait se
neca: possent eñ conuēticulas ⁊ cōspira/
tiones facere cōtra dominū quod non de/
bet fieri nisi dñs esset talis qui ꝑpter sua
demerita veniret priuādus omni bono ⁊
honore vt in decretis. xvj. q. vij. sane. et no
tatur per io. ⁊ lauren. in. c. qui clericorū. xj.
q. j. alle. ⁊ per archi. ⁊ docto. in dicto. c. con
stitutionē de versi. signi. lib. vj. Ex quibus
premissis apparet ꝙ habita licētia a do/
mino vel suis officiarijs homines se pos/
sunt congregare insimul. Sed quis cōgre
gabit seu conuocabit ipsos. vide pulchre
Innocen. in. c. ij. de ope. noui nuncia. et in
c. j. de maio. ⁊ obedi. ⁊ per barto. ff. de albo
scribendo in. l. j. §. fi. Et ipsis congregatis
de licentia vt premittitur ipsis consentiē/
tibus ipsi homines congregati ⁊ consen/
tientes possunt facere talliam ⁊ collectā
non vocato domino vel suis officiarijs cū
b ipsam talliam faciant pro necessitate[b]
eorum loci vel ville ⁊ cōmunitatis vt dictū
est: ⁊ sic expeditum est primum punctum
huius dubij. Sed contra supra dictuꝫ est
ꝙ homines possunt ꝑ necessitatibus eorꝫ
cōmunitatis facere collectam ⁊ talliā non
vocato domino: licet de sui licentia se con
gregent oppono modo fortiter de no. per
barto. C. de sacrosanctis ecclesijs. l. placet
circa medium sue lecture in ver. circa ter
tium quis ipsa ⁊c. vbi dicit ꝙ vniuersita/
tes ⁊ communitates que nullam iurisdi/
tionem habent: sed sunt subdite et subie/
cte sub alio domino nō possunt facere col
lectas nec tallias vt ibi expresse dicit. Et
nimirum cum talia munera procedant ex
vi ⁊ virtute iurisditionis nulliq[ue] compe/
tat munera indicere nisi habeat iurisditio
nem vt ibi not. per barto. ⁊ per doct. extra
de immunitate ecclesiarū. c. nō minus de/
ceñ. c. innouamus. ⁊ in. l. j. c. de superindi/
cto. lib. x. ⁊ ibi docto. Sed dicti hoies nul/
lam habent iurisditioneꝫ: imo dñs habet
oimodam. Sic etiam est de iure cum po/
pulus transtulerit in dominū omnem iu/
risditionem quare videtur ꝙ ipsi homies
non possunt facere collectam: etiam pro
necessitatibus eorum cōmunitatis. Solu
tio ad remouendū dictum contrariū dictū
est. s. ꝙ homines se debent cōgregare insi
mul ⁊ consentire qñ hoc insimul consenti
re est necessariū cum talia munera proce/
dant vi ⁊ virtute iurisditionis quā homi/
nes non habēt. Et ideo vt possint impo/
nere talliam ⁊ cōpellere homines vniuer
sitatis ad soluenduꝫ necessariū est ꝙ ipsi
cōgregent insimul ⁊ adinuicē consentiāt:
⁊ tunc propter consensum ipsorū adhibi/
tum emanat quoddā pactum seu contra/
ctus inter ipsos factus: sicut si ex quolibet
alio contractu seu pacto multi se obliga/
rent ⁊ compellant͛ ex quo infero tale corre
larium ꝙ talis tallia seu collecta sic facta
vt premittitur non debet proprie dici: nec
est proprie collecta seu tallia cuꝫ ipsa pro
cedat ex vi ⁊ virtute pacti ⁊ conuentionis
seu contractus inter ipsos insimul congre
gatos initi. Sed propria collecta seu tal/
lia procedit ex vi ⁊ virtute iurisditiōis tm̄
que non in consentientē ⁊ inuitum exerce
tur vt dictum est quare ⁊c. Ex quib' possu
mus videre clare quare sit necessaria con
gregatio de qua. s. dictum est. Et ideo in
grossis villis in quibus est maxima mul/
titudo hominū quando nihil habet com/
mune cum totū sit iam expensum immi/
nent maxime necessitates pro debitis cō/
munitatis vel pro alijs necessitatibus cō
c munitatis. Consules[c] seu sindici loco
totius cōmunitatis deputati vt nota. per
glo. in. l. aliud. §. refertur. ff. de re iudi. vo/
lentes caute agere: licet hoc per se possent

propria virtute vocabuli consuetudo non a cadit proprie in vna singulari persona[a] et vna persona singularis non potest dici proprie habere consuetudinem: quia vbi singularitas existit ibi communio esse non potest que requiritur in consuetudine vt supra dictum est. maxima enim est differentia inter commune et singulare: vt not. per glo. et doc. in.l.j.C.de sent.que pro eo quod interest profe. et not. per Inno. et doct. extra de sen. ex com.c.sacro in glo. magna. licet quandoque improprie loquendo dicamus consuetudo patrisfamilias est attendenda quando illud debet exponi: idest assuetudo patrisfamilias etc. quasi sic paterfamilias assidue agebat et operabatur et illud videlicet assiduum actum debemus attendere etc. Sed desuetudo dicitur a monosyllaba de que diminuit et priuat vt not.xxxiiij.dist.c.fi. Et de hac monosyllaba de: habetur per Bar.ff.de coniungendis cum emancipato liberis.l.j.§.emancipatus et dicitur desuetudo quasi nulla assuetudo: et ita sunt contraria consuetudo et desuetudo: quoniam consuetudo respicit factum et communem vsum: vt in.c.consuetudo.j.distin. et ff.de legibus.l.quod.quibus.§.j.ibi in rebus ipsis etc. Et sic ponit seu affirmat aliquid esse in b rerum natura. Sed desuetudo[c] respicit contrarium videlicet non factum et non vsum: et sic nihil ponit immo negat aliquid in rerum natura esse: vt insti.de iniurijs.§.sed et quidem modo ad propositum cum dicti homines allegent consuetudinem contra dominum et suos officiarios et nullum factum nec vsum se allegent fecisse. et sic nihil affirmant in rerum natura esse quod est necesse per iura supra proxime allegata patet manifeste quod consuetudinem allegare non possunt immo potius suum contrarium videlicet desuetudinem et ex premissis patet clare. Nunc igitur arguitur et sic certum est quod domino et suis officiarijs de iure competunt omnia superius super dictis quinque dubijs declarata per quod apparet intentionem domini fore fundatam de iure communi ipseque dominus et sui officiarij habent illud ius quod est in esse productum et in rerum natura: vt patet per iura supra allegata super ipsis quinque dubijs. Quomodo ergo non factum seu non vsus ipsorum hominum c tollet[c] et priuabit dominum et suos officiarios iure suo sibi competenti et in rerum natura existen. certe hoc nullo modo est dicendum. Quoniam sic sequeretur maxima absurditas vt non ens priuet ens et illud quod non est in rerum natura videlicet non factum non vsus priuet illud quod est in rerum natura videlicet ius competens ipsi domino et suis officiarijs. Omnis enim priuatio requirit necessario duo extrema consistere in essentia videlicet extremum agens: scilicet priuans et extremum patiens scilicet priuatum facit.ff.de iniusto rup. et irri. testa.l. nam et si sub conditione. et extra de spon. impuberum.c.ad dissoluendum. et ibi not. et xxxj.q.ij.quod vo. et ibi glo. et de vulg.l.si quis eum quod.§.fi.quare etc. Preterea vtroque iure existit quod qui in iuribus incorporalibus vtitur iure corporali in parte seu in vno capitulo et id in ceteris seu in totum retinet.ff. quemadmodum seruitus amittatur.l.stilicidij.§.fi. et ff.de seruitu. rusti.predio.l.vna.est via in fine. et not. Inno.in.c. dilectus. de capellis monachorum. et ibi per doctores. Sed certum est vt presupponitur in facto quod dominus habet merum et mixtum imperium et omnimodam iurisditionem et vtitur, ac semper vsus fuit iurisditione in suo territorio. Et si reperiatur quod in aliquo capitulo iurisditionis dominus non fuisset vsus attamen: quia in alijs capitulis iurisditionis vsus fuit per se et eius officiarios certe per hoc retinet etiam iurisditionem in alijs capitulis in quibus non fuisset vsus vt clare probant iura predicta. et hec conclusio in propria materia iurisditionis not. per Inno. d expresse in dicto.c. dilectus[d] de capellis monachorum pro hoc.ff.de seruitu.rusti.prediorum.l.vna est via. et quod not. extra de prescriptio.c.auditis et de re iudicata.c.cum bertoldus. et x.questione.j.c.relata. Nec mirandum quoniam qui partem tangit totum tangit: et qui aurem hominis tangit et totum hominem tangit: vt.ff. de furtis.l.vulgaris.circa principium. Et de penitentijs, distin.j.§.vulgaris. et not. per Archid.in.c.accusatus.de hereticis.libro.vj. Ex quibus clare apparet quod homines non possunt allegare quod ipsi domino non competit iurisditio in capitulis illis de quibus vertitur debitum quare etc.

¶ Preterea certum est quod hic tractamus principaliter de iuribus incorporalibus negatiuis quod apparet: quia homines se pretendunt habere ius et consuetudinem quod dominus non debeat hoc facere videlicet ne possit facere inuentarium nec debeat vocari: nec debeat eidem domino iurari nec debeat sibi reddi computum nec debeant fieri monstra nec gueytum et similia de quibus pretendunt dicti homines se habere consuetudinem: et sic ista sunt iura negatiua et per consequentiam hic loquimur de iuribus affirmatiuis: quia dominus pretendit affirmatiue quod potest illa facere de iure. Sed sic est quod in acquisitione iurium negatiuorum ad hoc vt possint alicui competere iura negatiua et ab alio auelli seu tolli iura affirmatiua duo necessario debent concurrere: videlicet prohibitio seu contradictio ex parte illius

suetu. in. ver si. dicitur aut.

a ¶ Singulari persona. vide. d. Jo. fab. insti. de iure na. i.§. ex non scripto in.j.col. in ver. item quod singularis.

b ¶ Desuetudo. Adde an desuetudo tollat legem et ver. quod sic vt in gl. no. legem tolli in.§. igitur in prohe. insti. sed hoc procedit quando desuetudo habet factum et implicitum de quo dic vt plenius tradit per do. Jo. fa. insti. de iure na. gen. et ciui. in.§.ex non scripto in v.col. in ver. sed queritur.

c ¶ Tollet si quidem ad huius articuli emendationem faciunt iam dicta in prima apostilla.

d ¶ c. dilectus in glo. sua in verbo. possessorium vbi etiam subdit ipse do. Innocen. quod possessio generalis iurisditionis acquiritur si vnus actus iurisditionis exerceatur.

qui asserit sibi cōpetere tale ius negatiuum vt sunt dicti homines. ⁊ patiētia seu admissa prohibitio et obtemperamentum ex parte illius cōtra quem prohibet ⁊ contradicetur vt est dictus dominus habens ius affirmatiuū alioquin si aliquod predictorum deficiat nunq̄ potest dici q̄ competant alicui talia iura negatiua: nec q̄ ab eo tollātur iura affirmatiua: vt expsse tenent glo. ⁊ docto. vtriusq̄ iuris vt expsse nota. extra de verborum significatione. c. ablate. glo. que incipit hoc modo bene ⁊c. ⁊ Ey. C. de seruitu. ⁊ aqua. l. x. in. vj. questione. ⁊ est glo. ordinaria in dicta. l. pma. de seruitu. ⁊ aqua ⁊ ibi etiā per Johannē fab. ⁊ not. per bartolū. ff. de noui ope. nunciatione. l. si prius in. vij. oppo. ver. restat. et nota. in Specu. in titu. de proprie. §. in confessoria. versi. Sed pone habuisti forte aream ⁊c. ⁊ not. per glo. ordinariam. ff. de seruitu. vrbano. prediorum. l. qui luminibus. Sed dicti homines prout presupponitur in facto non allegant q̄ quando dominus vtebatur iurisditione sua in dictis iuribus suis superius in dictis quinq̄ dubijs declaratis q̄ ipsi homines vnq̄ phibuerint dominū vti vel cōtradixerint ipsi domino volenti vti. Nec etiam allegant dicti homines q̄ dominus obtemperauerit seu admiserit eorum prohibitionem seu cessauerit vti sua iurisditione, propter eorum contradictionē seu prohibitionem que sunt necessaria per iura predicta quare ⁊c. Et potissime q: hic loquimur in iure publico videlicet in iurisditione que magis difficulter auellitur seu remouetur ab illo qui ipsam habet q̄ alia iura priuata: q: iurisditio est tam magnū pōdus q̄ non potest auelli sine iuuamine alterius sic q̄ per se non potest quis a se iurisditionem quā habet adicare: vt. ff. de offi. presidis. l. legatus. ⁊ not. per inno. de elec. c. in causis glo. fi. ⁊ per eundem in. cap. cum ex offi. extra de prescrip. Quod tamen secus est in iuribus priuatis quia sine iuuamine alterius quis potest a se ius suum abdicare: vt. l. j. ff. pro derelicto et per totum titu. ⁊ extra de renun. c. veniens. ⁊ ibi per Innocen. in. j. glo. versic. ⁊ hoc ipso ⁊c. Si ergo in iuribus priuatis que facilius auelluntur requirantur illa que superius proxime dicta sunt videlicet prohibitio seu cōtradictio ab vna parte et patientia seu admissa prohibitio ab altera parte fortius requiruntur in iuribus publicis vt in iurisditi. que difficilius auellitur. Sed dicti homines prout presupponitur in facto non allegant aliqua de predictis sed duntaxat allegant puram ⁊ meram abstinentiam ⁊ nō vsum ex parte domini ⁊ suorum officiariorum et nihil seu nullum factum ex parte ipsorum allegāt quare ⁊c.

¶ Sed contra proxime dicta fortissime opponitur ⁊ videtur q̄ pro ipsis hominibus sufficiat allegare abstinentiam ⁊ nō vsum ex parte domini ⁊ per hoc ius negatiuum ipsis hoībus acquiratur. vt apparet ī prescriptione vbi si quis non petat per. xxx. vl' xl. annos vel non vtat' iure sibi debito perdidit et alteri acquiritur ius negatiuum Ita quod poterit dicere a modo et ex nūc in antea allegare non potest petere nō potest facere et similia [a]. Solutio aliud est in prescriptione vbi allegando ius negatiuum non potest petere. non pot est facere et similia. Implicantur et habet factum implicitum. quia allegans tale ius negatiuum in prescriptione implicat aliquod factum seu aliquid se fecisse puta detinuisse debitum creditorum ⁊ ipsum debitum quasi possedisse detentio enī ⁊ possessio sunt facti. vt. ff. ex qui. causis maio. l. deniq̄. ⁊ extra de cōces. preben. c. cum nostris. ⁊ ibi glo. ordi. Et qd̄ debitor possideat debitum seu ius alienum est gl. multum notabilis. ff. de peti. here. l. regulariter. Et ita cum ius negatiuum vt sit simplex sed habet factū implicitum ex parte allegātis prescriptionem. nō est mirum si prescriptio habeat locū. hec expresse no. p doc. ⁊ Ey. in. l. ij. C. q̄ sit lōga cōsue. in. q. ij. principali ⁊ p hoc qd̄ no. in Spe. in ti. de iurisdi. om. iud. vsi. illud etiam no. ⁊ v. sequētibus. Sed aliud est in oībus pdictis q: ipsi hoīes allegant ius negatiuum merum ⁊ simplex cōtra dn̄m non implicādo se aliquod factum fecisse. ¶ Ex quibus proxime dictis infertur tale correlarium videlicet q̄ si dicti hoīes aliquod factum expletassent contra dn̄m in premissis quinq̄ dubijs q̄ certe allegatio cōsuetudinis facta p ipsos hoīes valeret ⁊ eis prodesset dominoq̄ ⁊ suis officiarijs noceret: vt puta si quando dn̄s ⁊ sui officiarij voluerūt vti iurisditione tali volēdo facere inuentarium in bonis decedētium relictis pupillis vel facere fieri gueytum vel interesse in computo receptoris talliarum ⁊ similia. Et ipsi hoīes ptraxerunt dn̄o ⁊ officiarijs suis. Et ipse dn̄s ⁊ officiarij obtemperauerūt certe p hoc cōsuetudo [b] potest bene allegari. Idem est etiam si hoīes cōuenissent facere aliqd aliud circa premissa ⁊ sic allegarēt aliqd̄ factum p ipsos hoīes expletatum eneruās ius dn̄i: q: tūc noceret dn̄o. Et hoc est qd̄ dicunt omnes docto. vtriusq̄ iuris videlicet distinguendo sic: aut non vsus habet implicitū factum ⁊ tūc operatur ⁊ habet effectū ⁊ tollit ius aut nō habet implicitū factum: ⁊ tūc nihil opatur nullūq̄ habet effectū ⁊ sic nō tollit ius in hac cōclusione resident oēs doc. ¶ Et ex premissis pz solutio ad difficillimum contrarium de. l. de quibus. §. fi. in

a ¶ Et sibi adde que leguntur ⁊ nota. in. l. oēs C. de pscri. xxx. vl'. xl. annorum.

b ¶ Cōsuetudo. qnaz reqrātur ad psuetudinē inducēdam vide. d. Jo. fab. insti. de iure na. gē. ⁊ ciui. in. §. ex non scripto ī. ij. col. in vsi. circa tertium.

facere cum representent totam vniuersitatem vt.d.l.aliud.§.refertur videntes indigentian et considerantes vniuersitatem nullam habere iurisditionem et quod multum esset difficile congregare insimul omnes homines communitatis pro tanta multitudine vide.s.hoc glos.multum notabilem in ancten.de defensio.ciuitatum et in.§.interim super verbo colla.iij.et pro hoc quod no.innocen.in.c.fi.glos.j.de maio.et obedi.et ioan.and.in.c.cum ex iniuncto de noui ope.nuncia.Ipsi in quam consules seu sindici solent impetrare a superiore suo videlicet domino suo vt ipsi possint facere collectam seu talliam pro necessitate eorum communitatis quo obtento a dicto superiore habente iurisditionem poterunt dicti consules seu sindici vocatis saltim maioribus aut saltim sanioribus eorum communitatis vt expresse habetur.C.de spectaculis l.j.lib.x.poterunt in quam facere colectam et compellere homines licet non consenserint et ista proprie potest dici collecta vel tallia propria cum procedat vi et virtute iurisditionis a superiore vt.s.dictum est. ¶ Sed iuxta premissa quero quando collecta seu tallia fit per congregationem et consensum hominum vt.s.dictum est.An maior pars consentientium et presentium licet minorem partem non presentem nec consentientem compellere possit ad soluendum collectam seu talliam.et videtur quod non cum talis tallia seu collecta procedat vi pacti et contractus vt.s.dictum est.Sed minor pars contradicit nec consentit et sic non potest dici pactum vel contractus nec per hoc ligatur nec obligatur vt expresse no.gl.magna circa medium.C.que sit longa consue.et per inno.in.c.ex parte extra de consuetu.et ita scripsi de iure procedere.s.questione cccccxxiiij.in prin.respectu talliarum que faciunt homines communitatum pro suis communis negociationibus.Contrarium tamen tenet dominus petrus pape.Et ratio secundum eum est quia cum necessitas immineat in communitate ipsa dicatur esse vniuersitas habens priuilegia vniuersitatis et arcam communem et consules et similia.Et inter cetera priuilegia communitatis siue vniuersitatis existat videlicet quod illud quod maior facit ligat minorem partem vt in.l.quod maior pars.ff.ad municipales.patet manifeste quod licet minor pars non consentiat habetur pro consentiente eo quod maior pars consensit.Et de hoc etiam scripsi respectu tamen subsidiorum dalphi.s.q.cccccxxiiij.Alioquin si non immineret necessitas in communitate non esset vniuersitas idest.quia homines existentes non habent vniuersitatem tunc secus esset vt no.bar.ff.quod cuiuscumque vniuersitatis.l.sicut.§.j.et per innocen.in.c.cum ab ecclesiarum de offi.ordi.et pro hoc.ca.dilecta extra de excessibus prelato.Nec obstant no.in dicta.l.ij.C.que sit longa consuetudo et inno.in dicto.c.ex parte quia ibi loquitur quando non imminet necessitas et no.per doc.in dicta l.quod maior pars.Et sic concordatur dicte gl.dicte.l.ij.C.que sit longa consuetudo et in.l.aliud.§.refertur ibi in contractibus.

¶ Ad tertium punctum.an debeant per dictos homines eligi et poni sindici qui non iurent domino et ad hoc dicendum est quod sindici et alij quicumque officiales publici non debent poni nec constitui sine consensu domini et suorum officiariorum vt.l.ij.[a] C.de decurionibus li.x.et.l.exactores.C.de susceptoribus prepositis et archarijs eodem li.et extra de iuramento calumnie.in c.imperator et ibi gl.ordinaria et est gl.ordinaria.C.de decretis decurionum in rubri.et notatur spe.in titu.de sindico.versi.nunquid vniuersitas etc.et ver.fi.Ex quibus apparet quod de consensu et autoritate domini et suorum officiariorum dicti sindici debent eligi et constitui.Qui sindici debent iurare domino fideliter gerere et negociari admodum tutorum et curatorum et aliorum officiariorum in auten.de his qui obligationes.§.penul.et ibi no.colla.vj.in aut.iusiurandum quod prestatur ab his in rubro et nigro colla.secunda et.lxiij.disti in.c.tibi domino et extra de iuretur an.in.c.ego et in c.intellecto et de maio.et obedi.c.dilecti filij.Quinimo homines vniuersitatis debent presentare probos et sindicos electos domino et suis officiarijs cum dominus dicatur pater subiectorum vt videat an sint electi idonei vt est tex in.l.fi.in fine.C.de debitoribus ciuitatum libro.xj.et in autem.de armis.§.si que vero vnum aliquid collatio.vj.et ibi etiam nota.pro hoc de administra.rerum pu.l.finali.§.finali eodem libro.x.Ex quibus omnibus apparet quod homines debent petere licentiam et consensum domini et suorum officiariorum si se congregent insimul et prestare iuramentum domino et suis officiarijs sindici ab eisdem hominibus electi. ¶ Ad quartum dubium veniendo videlicet an domino et suis officiarijs de iure competat compulsio ad reddendum computum coram domino et suis officiarijs de tallia exacta ab habitantibus communitatis.Et certe dicendum est quod hoc dubium dependet a precedentibus.Quare dicendum est quod competit domino cogere probos et sindicos electos ad reddendum computum sibi domino vna cum alijs quoniam cum minus dicatur pater suorum subiectorum et se debeat habere erga subditos sicut pater erga filios.vt.C.de debito ciuitatum.l.fi.in fi.lib.xj.et ibi textus et est etiam textus in autem.de armis.§.primo vero vnum collatio.vj.et ibi nota.et tex.de censi.c.cum aposto/

Tertius punctus principalis.

[a] ¶.l.ij.ad de ibi dominus bar.in vlti.no.et i.l.procuratores.in eodem.ti.C.de decurio.li.decimo.

Quarta questio

a ¶ Et.l.ij.facit in ar.inquātū illa lex vult ꝙ cōputato fact a a tabularijs seu calculatoribus nō mādat execu/tioni aduersus eū contra quē est facta ipa cōputatio si velit se op/ponere nisi per iudice3 fuisset cōfirmata: et sic p3 quomō dñs vł eius iudex d3 erigere oculu3 ad exacta a suis subdi/tis audiēdo cōputatū et rationem exactorū. ⁊ ad de qd ibi legitur per domi.barto.

b ¶ Subie/ctos locupletes. Add qd not.do.ang. in auk.vt iudi.sine quo/quo suffra. collak. ij. in prin.i.s.not.

c ¶ L.nā salutē. videli/cet in prin.⁊ ibi do.bald.

d ¶ Si bene agerent. vo/luit dicere si res bñ gererēt.nā absonū foret quē piam a lege puniri si bñ ageret cū bene agentibꝰ lex pmia re/promittit vt l.s.circa pn/ci.ibi bonos non solū ⁊c. ff.de iusti.et iure. sed lex quādoqꝫ ali quos punit l3 res bñ ge rant:q2 non sequitur bñ agūt si in re bū.i.vtiliter gerenda bonū spernūt obediētie q̄ precipua vir.

lis ⁊ extra de restitu.spo.c.conquerente ⁊ not.per glo.in.c.cōtingit lo.s.in.j.glo.post medium extra de sentē.excō.⁊ in auk.vt hi qui obligationē in fine.colla.v.j.⁊ text.in autēti.iusiurandū qd prestatur ab his.§. deuotos.colla.iij.⁊ in auk.vt iudices sine quoquo suffragio.§.eos igitur ad ipm dominum ⁊ suos officiarios spectet cura an idoneo modo pecunie ⁊ bona ville ⁊ communitatis fuerit expensa et distributa ac tractata qd nullo modo posset scire dominus nisi audiret per se vel per suos officiarios computū premissam consequentiam facit expresse dicta.l.fi.in fi.C.de debitoribus ciuitatū.lib.xj.⁊ facit.C.de admini/stra.rerum pub.l.fina.§.fina.eodē lib.⁊.l. a ij.[a].C.de iure fisci.lib.x.⁊ ibi not.per glo.⁊ docto.et etiā spectat tuitio ⁊ defen/sio simpliciū non valentiū se defendere.vt in dicta autenti.vt hi qui obligant res in fine. Et not.lxviij.distin.c.quorum vices. Quia etia3 interest dñi habere subiectos b locupletes[b] vt si opus sit melius va/leant sibi succurrere vt not.extra de excep: c.iij.in glo.j. ¶ Ad quintū dubiū videlicet an ipsi dño ⁊ suis officiarijs spectet seu cōpetat facere fieri per homines suos mon/stras:guyetū ⁊ echarguyetū necnō ⁊ ipos punire si deficiant.et certe dicendū est ꝙ ipsi domino ⁊ suis officiarijs cōpetit facere fieri predicta ⁊ possunt compelli homines vt faciant vt est textus expressus extra de immunitate ecclesia2.c.peruenit.⁊ ibi not.per doctores.⁊.ff.de muneri.⁊ hono. l.j.circa principiū.⁊.l.fi.in princi.⁊.§.j.eo. titu.talia enim facere per ipsos homines incolas sunt munera mere personalia.l.j. circa princi.ibi ⁊ quecūqꝫ alie curie ⁊c.l. fi.in princi.ff.de mune.⁊ hono. Que gra/tia vtilitatis publice inducantur ipsis hominibus:⁊ ab ipsis hominibꝰ incolis sunt subeunda ⁊ cogunt ea subire vt not.p barto.C.de sacrosanc.eccle.l.placet. versi.cir/ca tertium.⁊ versi.circa quartū.⁊.l.incola la.ij.ff.ad munici.⁊ in.l.ij.C.de mune.patri.lib.x.⁊ no.per doct.in.c.non minus.ex de immuni.ecclesia. et ibi plene per oñs docto.dubiū enī non est ꝙ ad dominu3 ⁊ suos officiarios ptinet ⁊ spectat talia munera indiceret.vt no.per omnes doctores vtriusqꝫ iuris in locis.s.allehatis. et in.l. neminē.C.de sacrosanc.eccle.⁊ in.l.placet eo.titu.per barto.in ver.circa tertiū.⁊ versi.circa quartū.⁊ de mulí.⁊ in quo.loco.l. j.⁊.l.j.C.de supindictis.⁊ de indictio.l.j. lib.x.⁊ in.d.c.nō minus.⁊.c.peruenit.⁊ ad/uersus. Nam salutē reipublice tueri nulli hominū magis credit cōuenire nec alius tus est vt.c.illud.ex de maio.⁊ obe.qnimo grauiter excedunt etiā res bñ gerētes inobediētie notā currēdo.iō iure cautū extat q nō obedierit pncipi morte moriat vt.e. ti.d maio.⁊ obe.c.ij. qd originaliter hr.j.regum xiiij.c.

sufficere ꝙ dominū vt dicit textus notabi c lis.ff.de offi.prefecti vigilū.l.nā salutē[c] ⁊ quod not.per glo.de baptismo.c.j.in clemen.⁊ ideo non est dubiū ꝙ si nō obediāt ⁊ deficiant in munere eisdem hominibus indicto per dominū vel suos officiarios ꝙ ipsi homines inobedientes veniunt pu/niendi etiam quod fortius est si bene age d rent[d] veniunt puniendi.vt.ff.de re mi e litari.l.ij.[e] §.in bello.⁊ de consecratio/ne distin.v.c.in omnibus.⁊ ibi glo.⁊ quod not.extra de temporibus ordi.c.ad aures. ¶ His igitur quinqꝫ dubijs premissis restat videre si dicti homines pretextu con/suetudinis se possint tueri ⁊ defendere ne fiant illa que in dictis quinqꝫ dubijs continentur. Et breuiter dicendum est ꝙ nō per modū per quem ipsi homies allegāt dictam consuetudinē licet eā allegēt de tā to tēpore ꝙ de contrario memoria homi/nis non existat. Et pro declaratione dicē dorum sciendum est ꝙ nos habemus tria assuetudinē:consuetudinē ⁊ desuetudinē. De primo ꝑm etymologiā vocabuli dicitur assuetudo quasi assiduus actus simi/le de vocabulo iudex quasi ius dicēs in.c. forus.§.iudex.extra de verborum signifi/ca. Et simile in iurgio quasi iuris garriū. vt eo.c.§.iurgium.⁊ simile in possessione quasi pedum positio.ff.de acquiren.pos. l.j.in princi. Simile in testamento quasi testatio mentis institu.de testa.in princi. ⁊ no.extra de testa.c.ij.in prin. Simile in mutuo quasi de meo tuu3.ff.si cer.peta.l. fi.§.appellata. Simile in excōmunicatiōe quasi extra cōmunionem:vt not.extra de sen.excō.in.c.j. Item consuetudo ⁊ desue/tudo descendūt ⁊ deriuantur a dicto voca f bulo suetudo[f] additis solum istis mo/nosillabis cō.⁊ de.ex quarum additiōe resultat totaliter contrarius effectus: quo/niam monosillaba cō.auget ⁊ ponit. Sed g monosillaba de nō auget[g] nec ponit immo totaliter diminuit ⁊ priuat. Et dicitur consuetudo quasi cōmunis assuetu/h do[h] hoc probatur prima distinc.in.c. cōsuetudo ibi vocatur autē ⁊c. Simile est in contestatione:q2 cōtestatio dicit quasi cōmunis testatio.vt no.p Inno.extra de litis cōtesta.c.j.in glo.ver.itē licet ponā ⁊c. Simile in cōspiratione quasi cōis spira/tio.xj.q.j.c.conspirationū. Simile in cōiuratione quasi cōis iuratio.e.causa.⁊.c.cō/iurationū ⁊ ibi no.p doct.⁊ in.c.constitu/tionem.extra de verbo.sig. Simile in con/stitu.quasi cōis institutio vt no.per docto. extra de cōsti.in rubro. Sile in cōiugibus quasi cōmuniter se iungētes hinc est ꝙ de

e ¶ L.ij. voluit allega/re l.iiij.q.ici/pit desertorē. f ¶ Suetu/do. qd nō ē in vsu sicut d2 de verbo suo suis.i catholicon. in verbo cōsuo cōsuis.

g ¶ Nō au get.⁊ idē est dicēdū d dictiōe di. vñ cōponit dissuetudo. vt in pbe.istit. i.§.igit post libros.⁊ no. ꝙ p dssuetudinē vł dis/suetudinē si ue nō vsum nō tollit lex aut statutu3 nisi i nō vsu aut dessue/tudie sit implicitꝰ vsus ꝯrius p3 p d. ange.in p.§. gl.igit.in v. ex qbꝰ.⁊ idē sentit d.bal. ibi ppe fi.

h ¶ Quasi cōis assuetudo hmōi al/lusionē vocabuli ꝯsuetudinis assigt d.azo.in sū. C.q fit lōga cōsuetu. cir/ca pn.in vsi. diciturq3 cōsuetudo. Ad de. ꝯsuetu/do d2 qd in cōi est vsu p3 do.gofre.in summa d cō

a ¶ Factuз implicās. adde qδ not. d. io. fa. i p̄. §. ex nō scripto i. j. col. i ẟsi. illud notat. ꝛ qδ subdit i. v. col. i ẟ. ȝ q̃rit.

b ¶ Rñdetur. enim ad illaз gl. multipl'r posse rñderi: vel q: ibi est factū implicitū: vel q: dictū illᵒ glo.' cōtinet qd odiosuз vel q: repugnat dispositiōi iur̄ naturalis vl' q: penale vl' q: ꝯ iur̄ cōis rōnez reptū ꝛ iō nimirū si in tali specie p nō vsuз pcedat ius vt i filii videmus i p̄uilegio qδ itidē per nō vsuз amittit. do. bar. i. l. fi. in vlt. col. in ẟ. q̃ro q̄ pto tpe ff. de ꝯsti. ꝛ legit. ꝛ no. i c. cū accessissent. ꝛ ibi. d. Inno. i glo. sua i ẟ. ꝯuenerit ex eo. ti. de ꝯsti. ꝛ i materia. c. cū mlte hic p autorē allegati aliqd eloqtur do. Jo. fa. insti. de iure pso. in. §. seruitᵒ est constitutio i. ij. col. i ẟsi. itē. alius modus.

fi. ff. de legi. vbi dicitur q consuetudo operatur ꝛ habet effectum vt ibi expresse dicit tex. ꝛ tñ superius dixi q consuetudo nihil ponit esse in rerum natura immo negat aliquid esse. quomodo ergo operatur illud quod non est impossibile. Ad hoc respondeo premissa proxime dicta videlicet q in illa consuetudine allegabatur factuз implicitum vt clare apparet ꝛ colligitur continuando tex. ad precedentia ibi in rebus ipsis et factis ꝛc. Et demum sequitur in tex. quare rectissime ꝛc. Ita q bene intelligendo illum textum non obstat. Sic ergo restat conclusio ex premissis aut ius negatiuum allegatum est merū ꝛ simplex a nullum factum implicās[a] et tunc nihil valet nullūq effectum tollendi ius alterius posito etiaз q suo iure nunq̄ fuisset vsus aut ius negatiuum allegatū habet factum aliquod implicitum ꝛ tunc operatur ꝛ habet effectum tollendi ius alteriᵒ nisi illud factum implicitum esset irrationabile et tenderet ad noxam seu nutriret peccatum. Omnis enim consuetudo irrationabilis non valet ꝛ reprobanda est potiusq corruptela q̄ consuetudo debet dici vtroq iure vulgatissimo testāte. ¶ Sed facit ꝯtra dictā glo. in. c. cū multe. xv. q. fi. glo. ergo ptз ꝛc. vbi p nō vsum pditur ius ꝛ gl. in. c. si de terra extra de priuilegijs ꝛ p Jo. mo. in. c. j. de ẟb. sig. in magna gl. ẟ. b sed q̃r ꝛc. Sed satis rñdetur[b] ad dictā glo. si p̄missa oīa bene videātur.

Questio. ccccccxxxij.

¶ Si filius naturalis possit emācipare ꝛ an valeat donatio sibi facta p patreз naturalem in p̄mium emācipationis.

c Ɉ donatio[c] facta p patreз naturalem filio suo naturali in p̄mium emācipationis valeat ꝛ teneat. Dic q nō p quo adduco hic rōnes recollende memorie domini Petri pape legū doctoris patrui mei p eū positas in quodā suo cōsilio incipiēte ad finē ꝛ effectū ꝛc. Naз primo dicit dñs ipse dñs Petrus pape in potestate nostra sunt quos ex iustis nuptijs pcreamus g̃ a cōtrario sensu quos nō pcreamus ex iustis nuptijs non sunt in potestate nr̃a: vt insti. de patria ptāte. in prin. ꝛ not. insti. de nuptijs. §. alioquin nota. p Arch. in. c. statutū i fine de hereticis. li. vj. Et ideo in illis q̄ nō sunt in potestate pris nō cadit emācipatio nec talis si fiat valз bonū. est enim argumētū in iure ꝺ ab ethimologia[d] seu significatōe ẟbi ff. si cer. pet. l. ij. appellata. ꝛ not. p Inno. in. c. j. de litis cōtest. in gl. Inno. ẟ. Item. lз ponā ꝛc. ꝛ p Bart. ff. de acquir. pos. l. j. in prin. ꝛ dixi pleniᵒ de ethimologia vocabuli. s̄. q. ccccccxxxj. in. v. dubio. in ẟsic. in his igitur quinq dubijs. Emācipare enim est e extra manū ponere[e] p ethimologiā verbi. Et tūc desinūt liberi esse in potestate patris. l. fin. C. emācipationibus. ꝛ insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. p̄terea. ꝛ no. extra de renū. c. nisi. §. veruз. si pp̄ter in gl. ẟba sunt ꝛc. Modo ille qui nō est in manu. s. in ptāte non pōt poni extra manū. i. potestateз ar. l. nam ꝛ si sub cōditione. ff. de iniusto rupto testamēto. extra de spōsalitijs c. ad dissoluēduз. ꝛ ibi nota. Preterea posito q dictus filius esset in ptāte dicti patris donatoris adhuc nō valeret emācipatio: q: emācipatio dз fieri corā iudice ordi f nario[f] vt not. p Spe. in ti. de natis ex libe. vētre. §. fi. sз emācipatio p̄dicta fuit facta corā extra ordinario scз iudice appellationum qui non dr̄ iudex ordinarius igitur ꝛc. Nec etiā valet dicta donatio in dicta emācipatione acta: q: vbi fundamentū destruitur vel nō subsistit quicquid supedificatum est etiā corruit. l. egi. ff. de excep. rei iu. ꝛ. c. veniēs. extra de psby. nō bapti. ꝛ no. in. c. j. de litis cōtest. fundamētuз enim dicte donatiōis duoꝝ miliū florenoꝝ fuit emācipatio qδ fundamētuз est nullū seu nullius effectus vt supra dictū est ergo ꝛ ipsa donatio dз esse nullius effectus ꝛ corruit dicta donatio supedificata quare ꝛc. Preterea dicta donatio fuit celebrata in signū ꝛ premiuз emācipatiōis. ꝛ ita si nō valet emācipatio nec valet eius seq̄la: scз donatio p hoc bene facit. l. iij. ff. de iu. dotium. ꝛ qδ not. de dona. inter viruз ꝛ vxo. l. ꝛ n necesse. ꝛ p Inno. in. c. illud in gl. fi. in prin. extra de psum. lз enim ẟba ꝯtractus sint pure ꝯcepta nihilominus tacite intelligitur ꝯditio: scз si valeat illud in cuius signū donatur vt. l. stipulatione. ff. de iure dotium. ꝛ not. de resti. spoliatoꝝ. c. ex parte sup verbo postulauit ꝛc. facit. l. cōditiones. cū simi. ff. de cōdi. ꝛ demōst. Preterea quādocūq cā disponēdi seu pp̄ter quam fit dispositio coheret dispositioni tūc talis causa est finalis: ideo si sit nulla ipsa causa ꝛ dispositio erit nulla. ff. de cōdi. ꝛ demōst. l. cuз tale. §. lega. cū ibi not. ꝛ in. l. ij. §. fi. ff. de dona. ꝛ. c. magnā in fi. extra de voto ꝛ voti redēp. ꝛ in. c. cessante. extra de appel. ꝛ qδ not. in. c. post trāslationem de renūciatione. Sed ex ẟbis instrumēti dicte emācipationis apparet q dispositioni seu donationi dictoꝝ duoꝝ milium florenoꝝ coheret oīno causa disponēdi seu donādi scз emācipatio q̄ fuit causa donādi: g̃ talis causa scз emācipatio fuit finalis si bñ inspiciātur oīa verba instrumēti. Cum g̃ sit finalis dicamᵒ q si cesset vel sit nulla q dicta donatio etiā sit nulla p iura p̄dicta. Et q sit causa finalis p batur: q: cōis doctrina oim doctoꝝ hз q quādocūq exprimitur in dispositione ta/

c ¶ Si dōatio. Tu vid' si dōatio facta p p̄rez filio spurio valeat. istū cōsil. xiiij. inci. ex facti narratiōe mihi tradita. nu. ij. ẟ. ad scōз dubiū. vo. j.

d ¶ Ab ethimologia. adde not. in. §. serui aūt. ꝛ ibi. d. Ang. de are. i p̄n. insti. de iure psona.

e ¶ Extra manū ponere. adde do. azo. in sum: C. de eman. circa p̄nc. in §. ē aūt emācipatio.

f ¶ Corā iudice ordinario adde. d. azo. vbi. s̄. δ emāci. i. §. q̄liter fiat et d. Cy. in. l. si lex. in. j. oppositi. C. de emā. li. ꝛ. d. bal. i. l. emācipari. ff. de adop. et ibi d. bar. ꝛ do. Saly. in sp̄. l. si lex. i. ij. col. in ẟ. itez q lex municipij. vide tñ oīno. d. bal. i alle. l. emācipari. ꝛ in d. l. si lex.

lis causa que vera, et valida foret obligaret disponētē tūc talis causa est finalis vt sic cessante ea cesset dispositio. Hoc dicunt Ja. de are. et de bella ptica et Bar. in. l. de mōstratio. ff. de cōdi. et demōst. et in. l. si cū/cte. ff. de pactis. et ibi est tex. de pmissa doctrina: et ibi tenēt oēs doct. et Dy. in. l. ij. §. fi. ff. de donatio. Sed in dicto instrumēto fuit expssa talis causa que si vera existeret obligaret disponētem: g talis causa reputanda est finalis vt ea cessante cesset donatio. Quod aūt in dicto instrumēto emācipatiōis fuerit expssa talis causa q̄ si vera existeret obligaret donātē. Probatur dupliciter prio de cōsuetudine eā est q̄ qñ fit emācipatio pater emācipatis tenetur donare filio in pmium emācipationis certum quid. cum g bm cōsuetudinem q̄ habet vim legis pater teneatur et sic obligetur ad donādum filio vt pbatur in Spec. in titu. de natis ex libero vētre. §. fi. in formis instrumētoꝝ ꝯcluditur clare q̄ cū dictus pater donator expsserit talem cām que si vera foret obligaretur q̄ talis causa est finalis vt ea cessante cesset ⁊c. q̄ ipse pater donator expsserit talem causam pꝫ in dicto instrumēto cuꝫ ibi dicatur cuiusdam emācipationis causa. Et postea ibi dicitur et signum emācipationis ⁊c. Secūdo pbatur q̄ expssit talem causam q̄ si vera foret obligaretur dictus pater: qꝛ de iure sic est q̄ pater est obligatus filio ad suam legitimā saltim post mortem patris et etiā in vita sua: qꝛ quicquid vult pōt facere de oibus bonis suis excepta legitima vt pꝫ p totum. C. de inoffi. dona. et filius in ipsa legitima reputatur hre ius viuēte patre vt not. in auk. de heredi. et falci. §. si quis autem sup vbo auferri in gl. v. item hoc erat debitū ⁊c. et. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si quis impubes in fine et pro hoc notatur in. l. iij. C. de iur. et facti ignorātia. Cumq g de iure existat q̄ pater obligetur filio ad dictā legitimam vt pbatuꝫ est p iura supra allegata cōcluditur clare q̄ cum dictus pater expssit talem causaꝫ que si vera foret obligaretur q̄ talis causa est finalis vt ea cessante cesset ⁊c. Et q̄ ipse pater expsserit talem causaꝫ patet in dicto instro cum ibi dicatur q̄ p oibus iuribus, legitima portiōe et dreytura ⁊c. et tñ claꝝ est omni iure q̄ ipsi filio naturali nulla dreytura seu legitima in bonis dicti patris naturalis competebat: qꝛ legitima filio naturali non cōpetit nisi in ceteris casibus de quibus nullus sibi vēdicauit locū in dicto patre naturali vt habetur et notatur p doct. in auk. licet. C. de natu. liberis ergo ⁊c. Ex quibus clare pꝫ q̄ dictus pater expssit tales causas q̄ si vere forēt ipm obligarēt ergo bm cōem doctrinā doctoꝝ tali causa cessante cessare debet ⁊c. Et ita patet q̄ dicta donatio cessare debet bm predicta preterea dicta donatio fuit facta pro oibus iuribus dreyturis et legitima ⁊c. ergo si repiatur ipsi filio naturali nullā legitimā cōpetere talis donatio nō valeret ff. de heredi. insti. l. iteꝫ q̄ sabinus. v. aliter atq3 si. et. ff. de here. vel ac. vēdi. l. q̄ si sit hereditas et qd notatur in. l. etiā. C. de falsa causa adie. et qd not. p Dy. et Bart. in. l. si sit. §. j. ff. de lega. j. Sed dicto filio naturali nulla legitima potuit cōpetere in bonis dictis sui patris naturalis: qꝛ tam tpe donationis pfate q̄ etiaꝫ tpe mortis ipsius patris et filij superāt alij filij naturales et legitimi succedētes ipsi patri donatori ex testamēto in quo nulla fuit facta mētio de dicta donatione quare ⁊c. Nec ipse filius naturalis aliquod remediū pōt habere contra dictum testm̄ paternum posito q̄ nihil sibi foret relictuꝫ in ipso testō: vt nota. in. l. j. in prin. glo. ij. ff. de bonoꝝ pos. cōtra tabulas. et no. p Bar. ff. de libe. et post hu. in. l. gallus. §. etiam si parēte. et p Bal. C. que in fraudem patro. l. fi. Et etiam talis donatio fuit cōditionalis cum dicat p oibus iuribus legitima. Quia dictio pro importat cōditionem et not. p Bart. ff. de cōdi. et demōst. l. ticio. §. fi. et ibi etiam per Jac. de are. et Dy. sed clare apparet nullā legitimam sibi cōpetere ergo ⁊c. Ceteruꝫ etiā donabat pater ipsi filio vt ipsi filio debitum cū nihil esset sibi debitum: ergo non valet. l. iij. §. subtilius. ff. de condi. ob causaꝫ cū si. Quid plura videtur casus in a terminis. C. de hered. insti. l. nec apud a et de fideicōmissis. l. tanq̄ bm lecturam Azo. Et ita ex pmissis oibus clare pꝫ q̄ dicta emancipatio et dicta donatio sunt nullius valoris. De spurio et si possit ei p patrem naturalem donari vide que scripsi. s. q. cclxx.

a ¶ l. nec apud. Adde ibi. d. bal. q̄ dicit q̄ dictus ex defectu cause finalis ipor/tāo naturaꝫ vboꝝ platoꝝ vitiaꝫ.

¶ Expliciunt decisiones parlamenti Dalphinalis per dominum Guidonem pape legum doctorem cōpilate vna cum additionibus eximerum vtriusq3 iuris interpretum Anthonij rambaudi. et Johannis de gradibus suis locis congruenter situatis Lugduni feliciter impsse p Jacobuꝫ myt. Anno domini. M. ccccc. xvj. Die vero. iiij. mensis Aprilis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. Omnes sunt quaterni.
Item repertorium quod continet aa, bb et cc qui est duernus.

o Fera barlesa e madril anno 1595

colorchecker CLASSIC

calibrite